RÁDCE DUCHOVNÍ.

ČASOPIS KNĚŽSTVA ČESKOSLOVANSKÉHO.

Redaktor:

Msgr. FRANTIŠEK VANĚČEK,

čestný komoří Jeho Svatosti, sídelní kanovník vyšehradský.

ROČNÍK XX

V PRAZE.

TISK A MAJETEK CYRILLO-METHODĚJSKÉ KNIHTISKÁRNY V. KOTRBA.

1913.

Obsah XX. ročníku.

I. Řeči nedělní a sváteční.

Str.

Neděle I. adventní. Přemáhejme zlé žádosti. R. S. 1
Neděle II. adventní. Dr. Antonín Ondroušek 5
Neposkvrněné početí Panny Marie. Panna Maria od věčnosti náleží Bohu. R. S. 11
Neposkvrněné početí bl. Panny Marie. Napsal prof. Coel. Pastor 14
Neděle III. adventní. Dr. Antonín Ondroušek 20
Neděle IV. adventní. Cesta do Betlema. Dle Rudigiera Jan Nep. Jos. Holý O. Praem. 24

O Volné myšlence. Čtvero konferenčních řečí, jež konal v Hořicích Josef Kousal, děkan.

I. Co Volná myšlenka chce? 28
II. Co Volná myšlenka podniká? 31
III. Útok Volné myšlenky na tři hlavní bašty 36
IV. Co jest činiti proti Volné myšlence nám? 39

Hod boží vánoční. Vtělený Ježíš předmět naší víry, síla naší naděje, oheň naší lásky. Fr. Vaněček 65
Hod boží vánoční. Kdo připravuje první slavnost vánoční; kdo putuje k té slavnosti; kdo káže o té slavnosti. (Homilie evangelia.) R. S. 68
Sv. Štěpána. Nenávist Krista, její prameny, její následky a prostředky proti ní. Fr. Vaněček 72
Na den sv. Štěpána, prvomučedníka. Proč svět nenávidí sluhy Páně? Dr. K. L. Řehák 76

Neděle po Narození Páně. Antonín Hejzlar, farář 79
Neděle po Narození Páně. V čem Kristus položen za znamení. V. M. Váchal 82
V poslední den v roce. Bůh věčný a člověk pomíjející. J. Ocetek . . . 85
Adorace na konci roku. J. Ocetek 88
Nový rok. Obřezání Páně. Hodiny křesťanského života. Dle Busla Jan Nep. Jos. Holý O. Praem. 90
Obřezání Páně čili Nový rok. Povinnosti křesťana v různých obdobích časových. R. S. 97
Neděle po Novém roce. Sv. Josef, vzor křesťanských rodičů. V. M. Váchal 102
Neděle po Novém roce. Prof. Staněk 104
Sv. Tří králů. Jak se nám Bůh zjevuje? Fr. Vaněček 105

Str.
Svatých Tří králů. Trojí obět naše z lásky k Spasiteli. 109
Neděle I. po Zjevení Páně. Láska Matky boží při ztrátě Synově. Alois Dostál 129
Neděle I. po Zjevení Páně. Bohu třeba sloužiti od mladosti. Dr. K. L. Řehák 132

O dělnické otázce. Pokus o lidový a srozumitelný výklad »Rerum novarum« Lva XIII. Neděle Devítník. Jos. Jaroš T. J. 134
Neděle I. po Devítníku. Čtverá povaha lidských srdcí. V. M. Váchal . . 142
Neděle I. po Devítníku. Jak máme slyšeti slovo boží. Antonín Nývlt, tarář v Činěvsi 146
Na slavnost nejsvětějšího Jména Ježíš. Dr. Antonín Ondroušek 150
Neděle II. po Devítníku. Současný zázrak. František Malý 153
Neděle II. po Devítníku. Eucharistická muka Spasitelova v poslední masopust. J. Ocetek 157

Hromnice. Úvod šestinedělek. Fr. Vaněček 159
Slavnost Očišťování Panny Marie neb Hromnice. Dle francouzského J. Van Volckxsom S. J. dr. Antonín Ondroušek 162

Cvičení stavů. J. Ocetek.
I. Pro ženy. (Mat. 26, 1. - 29.) 165
II. Pro muže. Ježíš v zahradě Getsemanské. (Mat. 26, 30.) 175
III. Pro panny. Ježíš před veleradou 254
IV. Pro jinochy. Zapření Petrovo. (Mat. 26, 69. 75.) 260

Postní kázání. Napsal František Vaněček. Dle Manninga a Veitha.
Neděle I. postní. Slovo Jidášovo. Slovo nepřátel Páně 193
Neděle II postní. Políbení Jidášovo 198
Neděle III. postní. Slova nespravedlivých soudců 203
Neděle IV. postní. Slovo lhostejných diváků 208
Neděle V. postní. Skutky Herodesa a jeho vojska 214
Neděle VI. postní. Slova spoléhajících na dobrotu boží 218
Veliký pátek. Slova svedených 223

Neděle I. postní. Prameny, prospěšnost pokušení a zbraně proti němu. Jan Nep. Jos. Holý O. Praem. 227
Neděle II. postní. Proměnění Páně. Jan Nep. Jos. Holý O. Praem. . . . 232
Neděle III. postní. O duchovní němotě. J. Konečný 235
Neděle IV. postní, jež slove družebná. Dr. Antonín Ondroušek 237
Neděle V. postní, jež slove smrtelná. Utrpení. Dle vlašského Augustina da Montefeltro dr. Ant. Ondroušek 243
Na Veliký pátek. Dle italského P. Augustina da Montefeltro dr. Ant Ondroušek 249

Hod boží velikonoční. Vzkříšení Páně a naše. Jan Nep. Jos. Holý O. Praem. 273
Hod boží velikonoční. Dvojí radostná zvěst velikonoční. V. M. V. . . . 276
Pondělí velikonoční. Jaké zklamání, když lidským soudům věří, jaká radost, když řeči Páně věří Fr. Vaněček 280
Pondělí velikoční. Špatné knihy. Dle francouzského J. Van Volckxsom S. J. Dr. Ant. Ondroušek 282
Neděle I. po velikonoci. Rány Páně. Jan Nep. Jos. Holý O. Praem. . . 285
Neděle I. po velikonoci. Kde se Pán Ježíš apoštolům zjevil dnes? Dr. K. L. Řehák 289
Neděle II. po velikonoci Pán Ježíš pastýř dobrý. V. M. Váchal 292
Neděle II po velikonoci. Ježíš pastýř dobrý. V. M. Váchal 295
Neděle III. po velikonoci. Hříšníkovo a spravedlivého »maličko«. Fr. Vaněček 300
Neděle III. po velikonoci. Svátek Ochrany sv. Josefa. R. S. 304
Neděle IV. po velikonoci. Odpověď Kristova, odpověď svědomí, odpověď světa. Fr. Vaněček 308
Neděle IV. po velikonoci. O volbě stavu. František Malý 310

Str.

Neděle V. po velikonoci. Třeba modliti se hříšníku i spravedlivému. Dr. K. L. Řehák 337
Neděle V. po velikonoci. Potřeba modlitby. V. M. Váchal 340
Nanebevstoupení Páně. O zpovědi vůbec. † František Ekert 344
Slavnost Nanebevstoupení Páně. Pán Ježíš sestoupí opět, aby soudil svět. Dr. K. L Řehák 349
Neděle VI. po velikonoci. Církev jest neomylná. Boh. Tomíček 352
Neděle VI. po velikonoci. Církevní průvody jsou chvalným vyznáním víry. Dr. K. L. Řehák 354
Hod boží svatodušní. Účinky a potřeba Ducha svatého. V. M. Váchal . 357
Hod boží svatodušní. Duch sv. církev i nás učí. J. M. 361
Pondělí svatodušní. Hříchy proti Duchu svatému V. M. Váchal 367
Pondělí svatodušní. Duch svatý řídí církev i nás. J. M. 371
Svátek sv. Jana Nepomuckého. Co praví jazyk sv. Jana? Fr. Vaněček . 375
Svátek sv. Jana Nepomuckého. Kterak sv Jan Křtitel a sv. Jan Nepomucký bojovali proti světu. Dr. K. L. Řehák 380
Nejsvětější Trojice. Povinnost apoštolátu. Fr. Vaněček 383
Nejsvětější Trojice. Tajemství nevyzpytatelné, ale oblažující. J. M. . . . 386
Neděle II. po sv. Duchu. Veliká večeře — Eucharistie — důkaz lásky boží a nelásky lidské. V. Müller 401
Neděle II. po sv. Duchu. Nejsv. Svátost oltářní — duha Nového Zákona. V. M. Váchal 407
Neděle III. po sv. Duchu. Láska a péče boží o hříšné lidstvo. V. Müller 411
Neděle III. po sv. Duchu. Jak nejlépe možno uctíti nejsv. Srdce Páně. V. M. Váchal 417
Neděle IV. po sv. Duchu. Dobrý úmysl. Jan Nep. Jos. Holý O. Praem. 420
Neděle IV. po sv. Duchu. O důležitosti božího požehnání. Alois Dostál 426
Neděle V. po sv. Duchu. Proč máme býti milováni? Jan Nep. Jos Holý O. Praem. 430
Neděle V. po sv. Duchu. Ošklivost hněvu a krása smířlivosti V. M. Váchal 435
Neděle VI. po sv. Duchu. Pokrmy pomíjející a nepomíjející. Fr. Vaněček 439
Neděle VI. po sv. Duchu Zázračné chleby. (Homilie. J Ocetek . . 444
Slavnost sv. Petra a Pavla. Klíče sv. Petra, meč sv Pavla. Fr. Čech . . 465
Svátek sv. knížat apoštolských Petra a Pavla. Jan Hudek 469
Navštívení Panny Marie. (Neděle VIII. po sv. Duchu.) Úcta Panny Marie v úctě Pána Ježíše v nejsv. Svátosti oltářní. V. M. Váchal 473
Neděle VIII. po sv. Duchu Stud pravý a falešný. Fr. Vaněček 478
Sv. ap. Cyrill a Methoděj, naši dobrodinci. Václav Poslední 481
Neděle IX. po sv. Duchu. Den navštívení. Fr. Vaněček 485
Neděle X. po sv. Duchu. Povinnost modlitby vyplývá z vnitřní její podstaty. Dle Dietzla C. SS. R. V. Müller 490
Neděle X. po sv. Duchu. Pokora je ctnost vzácná, ale těžká. Václav Poslední 495
Neděle XI. po sv. Duchu. Duchovně hluchoněmí. V. M. Váchal 499
Neděle XI. po sv. Duchu. Jaký má význam zázračné uzdravení hluchoněmého? Dr. K. L. Řehák 503
Neděle XII. po sv. Duchu. Církev katolická je milosrdným Samaritánem. V. M. Váchal 529
Neděle XII. po sv. Duchu. Toliko kdo plní přikázání lásky, spasen bude. Dr. K. L. Řehák 534
Neděle XIII. po sv. Duchu. Utíkej před nákazou. Fr. Vaněček . . . 537
Neděle XIII. po sv. Duchu. Proč máme prokazovati dobrodiní i nevděčným. V. M. Váchal 541
Slavnost Nanebevzetí Panny Marie. Do nebe lze přijíti toliko v rouchu svatebním. Dr. K. L Řehák 545
Nanebevzetí Panny Marie. Ctitel Panny Marie volí stránku nejlepší. V. M. Váchal 548
Neděle XIV. po sv. Duchu. Ovoce Ducha sv. Fr. Vaněček 552
Neděle XIV. po sv. Duchu. Bůh neopouští toho, kdo hledá království božího a jeho spravedlnosti. Dle Hansjakoba Jan Nep. Josef Holý O. Praem. 555

Str.
Neděle XV. po sv. Duchu. Více radosti. Frant. Malý 559
Neděle XV. po sv. Duchu. Mládenec naimský. (Homilie) J. Ocetek . . 562
Neděle XVI po sv. Duchu. »Čiň právě, a neboj se císaře ni krále!« Dr. K. L Řehák 565
Neděle XVI. po sv. Duchu. Proč máme neděli světiti. Dle J. Ehrlera V. M. Váchal 568
Slavnost andělů strážných. Dle Ondřeje Hamela C. SS. R. dr. Ant. Ondroušek 593
Neděle XVII. po sv. Duchu. Pravý křesťan. (Homilie na Efes. IV., 1.—6.) J. Ocetek 597
Narození Panny Marie. Naše srdce připodobniti Srdci Marie Panny. Fr. Vaněček 599
Slavnost Narození Panny Marie. Přeblahoslavená Panna jest vzorem všech ctností. Dr. K. L. Řehák 603
Neděle XVIII. po sv. Duchu. Homilie. Frant. Malý 605
Neděle XVIII. po sv. Duchu. J. Staněk 609
Neděle XIX. po sv. Duchu. Obět mše svaté. Dle francouzského J. Van Volckxsom T. J. dr. Ant. Ondroušek 611
Neděle XIX. po sv. Duchu. Mnoho povolaných, ale málo vyvolených. V. M. Váchal 614
O sv. Václavu. Čtyři lilie v koruně sv. Václava. † František Ekert . . 657
Svátek sv. Václava. Činnost pro obecné blaho. Dle Antonína Krombholze Jan Nep. Josef Holý O. Praem. 662
Skizza kázání na sv. Václava, jak ji na I. homiletickém kursu »Jednoty katolických duchovních diecese brněnské« r. 1912 pořádaném přednesl univ. prof. dr. Jos. Jatsch z Prahy. R. S. 670
Na slavnost sv. růžence. Neděle XXI. po sv. Duchu. Modlitba sv. růžence přináší požehnání. Dle dra. Filipa Hammra Jan Nep. Jos. Holý O. Praem. 671
Neděle XXI. po sv. Duchu. Boží a lidský soud. Dle Hansjakoba Jan Nep. Jos. Holý O. Praem. 675
Neděle XXII. po sv. Duchu. Kdy Boha pokoušíme? Fr. Vaněček . . 679
Neděle XXII. po sv. Duchu. O čistotě a mírnosti, rysech to ve tváři bohabojné. Fr. Vaněček 682
Na slavnost Posvěcení chrámů. Dům boží dům modlitby jest! Dr. K. L. Řehák 685
Neděle XXIII. po sv. Duchu. O rodině. Důstojnost rodičů jako zástupců božích. Fr. Vaněček 688
Posvěcení chrámu Páně. Neděle XXIII. po svatém Duchu. Katolický kostel je dům boží a brána nebeská. V. Váchal 691
Neděle XXIV. po sv. Duchu. Manželství svátostné jest nerozlučitelné z důvodů nadpřirozených. Fr. Vaněček 696
Exhorta na neděli XXIV. po sv. Duchu. Ant. Št. 699
Na slavnost Všech svatých božích. Slavnost tato jest plná útěchy a povznesení. Dr. Karel L. Řehák 721
Všech svatých Věrní služebníci Spasitelovi. Homilie dle dra. K. Riedera Přeložil R S. 724
Neděle XXV. po sv. Duchu. Rodina křesťanská škola nejprvnější, nejlepší a nejtrvalejší. Fr. Vaněček 729
Neděle XXV. po sv. Duchu. Mše sv. obětí smírnou. a) Pro živé. Přeložil R. S 732
Památka dušiček Mše svatá obětí smírnou. b) Pro zemřelé. Přeložil R. S. 738
Na den věrných Dušiček. Obcování svatých; útěcha živých, II. útěcha zesnulých. Fr Vaněček 742
Neděle XXVI. po sv. Duchu. K jak smutným koncům přivádí vlažnost u víře. Dr. K. L. Řehák 747
Neděle XXVI. po sv. Duchu. Původ, vývoj a konec zla. Jan Nep. Jos. Holý O. Praem. 750
Neděle XXVII. po sv. Duchu. Proměna člověka křesťanstvím. Dle Hamrle Jan Nep. Jos. Holý O. Praem. 753

Str.
Neděle XXVII. po sv. Duchu. Jak pučí nové listy na stromě církve. Josef Ocetek 758
Neděle poslední po sv. Duchu. Veliký poklad rodiny. Fr. Vaněček . . 759
Neděle poslední po sv. Duchu. Milosrdenství boží. Josef Ocetek . . . 763

II. Řeči příležitostné.

Římské katakomby svědectvím sv. víry katolické. Čtyři nedělní odpolední přednášky pro dobu adventní. Upravil —en. 43
Při installaci faráře. Bohumír Tomíček 446
Řeč při primici. Katolické kněžství pramen blaha národů. Dle Hettingera Václav Poslední 506
Kázání o Porciunkuli. O odpustcích. Vysocedůstojnému pánu panu p. t. P. Rogeru Konhefrovi, velezasloužilému provinciálovi řádu sv. Františka, věnuje Fr. Wolf, farář v Kostelní Lhotě. (Použito spisu J. Hůlka: Odpustky) 573
Letošní mimořádné milostivé léto. —en. 617
O odpustcích. Cyklus pro jubilejní kázání. Dle duchovních promluv, konaných bratrstvu bolestné Matky boží, podává —en 622
Neděle před počátkem sv. missie. Missií původ, účel a užitek R. S. . 636
Neděle po ukončení svaté missie. Bohu díky! Stůjte pevni! Vytrvejte! R. S. 706
Řeč k rekrutům před nastoupením vojenské služby. R. S. 710
Víra — dar boží. Řeč o pouti akademické na Velehradě dne 12. července 1913. Alois Hlavinka 702

III. Řeči spolkové.

Eucharistie a spolky. Na eucharistickém kongresu ve Vídni promluvil Fr. Vaněček 183
O dělnické otázce. Poznámka k stejnojmennému článku v č. 3. »Rádce duchovního« 267
Buď silný! Výzva k životu. Sepsáno od Josefa Könna, kaplana u sv. Mořice v Kolíně n./Rýnem. S biskupským svolením. (Chur. 12./X. 1908.) Přeložil Hugo Červinka, farář v Modřanech. . . . 335, 460, 525, 653, 776

IV. Část vědecká.

Führich: »Kirchenuhr«. R. S. 55
Návrh poslance dra. Porzera a soudr. stran předlohy konkurrenčního zákona o církevních stavbách. Přeložil Jos. Pravda 56
Odpustky nadaná modlitba k sv. Pavlu, apoštolu, za ochranu proti nebezpečím, plynoucím ze čtení špatných knih. R. S. 57
Několik gloss k výsledkům sčítání lidu, pokud se týkají vyznání náboženského. R. S. 58
Odpolední mše svatá. Fr. Vaněček 59
Jak zabezpečiti budovy zádušní při nájmu? 62
Význam biblického slova »Amen«. Podává dr. Pavel Hodonský 115
Hypotheka pupilárně jistá 125
Podílení dětí ve škole obrázky. Jos. Pravda 126
Schvalování nezákonných a nemravných činů 127
Amortisace 128
Počet duší jedné farní osady. Dle knihy dra. Swobody: »Grosstadtseelsorge«. — Upravil R. S. 119, 186
Příklad. K promluvě při prvním sv. přijímání. Z polského Aug. Konařík, farář 266
Eucharistia. Josef Míka 315
Nový branný zákon ze dne 5. července roku 1912 . . . . . 268, 318
Katechismus sv. Otce Pia X. Fr. Vaněček 391
»Zisk a ztráta mládeže škole odrostlé.« Fr. Vaněček 398

Str.
Národní sebevražda. Fr. Vaněček 450
La Captivité de Pie VII. d'après des documents inédits par le comte de Mayol de Lupé, Paris 1912. Dr. Pavel Hodonský 451
Z dělnické otázky pro pastoraci dělnictva. P. Josef Voňavka . . . 393, 455
Amortisace starých závad aneb pohledávek knihovních. Slovník: Dr. Veselý 458
Ze života katolické církve v Rusku 517
Třicet mší gregoriánských. R. S. 522
Privilegium altaris 525
Kněžská liga »Pro Pontifice et Ecclesia« 511, 579
Návštěva v rodinách — hlavní opora pastorace. Dle spisu dra. Scheiwilera, faráře ve Sv. Havlu, (Švýcary) 583
Nové snahy Bulharů o unii s Římem 591
Modernismus v asketické literatuře. Aléthés 642
Ze života katolické církve v Rusku. Nové útisky katolíků 644
Rodinná kniha nebo rodinná kartotheka. Příspěvek k pastoraci. Dle návodu P. Fr. Murmanna S. J. v Dois Irmavs (v Brasilii) 649
Třicet mší gregoriánských. R. S. 652
Reforma studentských bytů. Dle německého Aléthés 715
Člověk nebo stroj? — System Taylorův. R. S. 716
Z praxe 718
Sterilisace zločinců, Dle »Volkswartu« Aléthés 766
Črty ze života ruských konvertitů 768
Literatura. Zpráva o I. homiletickém kursu »Jednoty katolických duchovních diecese brněnské« r. 1912 v Brně. R. 777

V. Různé.

Literatura. R. S. 64
Literatura 265, 272, 528, 578
Příklady 128, 464, 528, 656

Do ročníku XX. přispěli:

Aléthes; Čech František; Červinka Hugo; Dostál Alois; Ekert František; Dr. Pavel Hodonský; Holý Jan Nep. Jos. O. Praem.; Hudek Jan; Hlavinka Alois; Hejzlar Antonín; Janků František; Jaroš Jos. T. J.; J. M.; Konečný J.; Kousal Josef; Konařík Aug.; Malý František; Mika Josef; Müller Václav; Nývlt Antonín; Ocetek Josef; Dr. Ondroušek Antonín; Václav Poslední; Josef Pravda; R.; R. S.; Dr. Řehák K. L.; Prof. Jan Staněk; Št. Ant.; Tomíček Bohumír; P. Váchal Václav; Vaněček František; Fr. Wolf; —en.

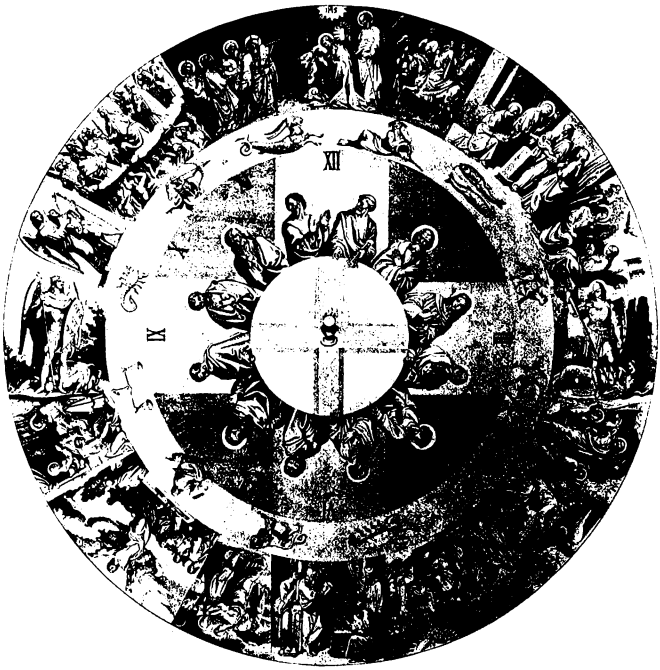

J. Führich: CÍRKEVNÍ HODINY

LISTY HOMILETICKÉ.

Neděle I. adventní.

Přemáhejme zlé žádosti.

»Jako ve dne poctivě choďme!«
(Řím. 13, 13.)
»Oblecte se v Ježíše Krista!«
(Řím. 13. 14.)

1. Představme si, nejmilejší, jak bezradný a bez pomoci byl člověk v prvotním svém stavu proti silám přírodním. Povlovně, krok za krokem poutal duch lidský síly přírodní a objevoval zákony světové. *Prales* mizel pod širočinou, *divoká zvěř* člověka ohrožující byla vyhubena, časem vznikaly mohutné *stavby*, v ladných obloucích pialy se mosty spojující vzdálené břehy. Připomeňme si, že v tisících různých *továren* se zpracovává len, vlna a bavlna v plátno a látky, že člověk využitkoval vodní sílu, ano že — jak hlásá nápis na Franklinově pomníku ve Filadelfii v Sev. Americe — vyrval i *blesk* nebesům,*) že si podrobil a ve svou služebnost uvedl *elektřinu*, která pohání těžké vozy, tisíce strojů, zapuzuje tmu a mění noc v den, pomáhá lékařům při těžkých operacích atd. *Pára* poslouchá jemného stisknutí strojvůdce a vleče nesmírná břemena vysoko vzhůru, unáší na vlnách za tmavých nocí plovoucí paláce s kolika sty klidně spících lidí přes širé moře. *Dynamit* drtí věkovité hory a skály, aby zjednán byl průchod, kterým mají uháněti vlaky a čile podporovati styky mezinárodní. Skoro celá zeměkoule jest obepnuta sítí kolejnic, parníkových linií i telegrafních a telefonických drátů.

Uvážíme-li to vše a vzpomeneme-li té prostoty a ubohosti člověka před staletími, trneme podivem nad tím, jaká síla, jaká moc dříme v tom tvoru, nad nímž vyneseno bylo v ráji slovo: »Prach jsi a v prach se navrátíš!« (I. Mojž. 3, 19.)

*) Eripuit fulmen coelo sceptrumque tyrannis.

2. Ale přece, ačkoliv výzkumy lidské otevírají člověku zřídla blahobytu, ačkoliv podmaňuje si celý svět od točny k točně a skoro od srdce země až do modrých oblaků — přece se stanoviska křesťanského musíme říci, že první křesťané, kteří toho všeho neznali, byli mnohem šťastněji a blaženěji živi, než my, kteří na tak vysokém stupni kultury stojíme. »Bylit jedna duše a jedno srdce« (Skutky ap 4, 32.), u nás ale jeden proti druhému, štvaní jedněch tříd lidu proti druhým, obyvatelů měst proti venkovanům, závist a záští, vzájemná nevraživost různých národů, nespokojenost a rozervanost davů, z nichž někteří jednotlivci mstí se nízkou surovostí na nevinných a ubohých, jimž snad hůře se vede, než útočníkům. Jak smutné doklady pro tuto pravdu denně přinášejí časopisy!

Věru, zcela musíme dáti za pravdu onomu vzdělanému Číňanu (vyslanci Wuanfingovi ve Washingtoně), který kdysi pravil: »*Přes to, že Evropané mají tolik drah a hotelů, nejsou o nic lepšími. Jenom tu přednost mají, že svými vynálezy mohou desetkráte více škody natropiti, než jiní národové. Křesťany volá sice vznešený hlas proroka Nazaretského, ale mnozí, kteří jeho učení vyznávají, nejednají o nic lépe nežli Indiáni.*«

Tento výrok vzdělaného současného pohana jest důkazem, že kultura, *vzdělání* **samo** *lidstvu nestačí* a jemu štěstí nepřináší, a že čím více jest osvícen rozum, tím více také hrubne srdce a všecky nízké vášně v něm se zahnizďují, není li duch ovládán a krocen zásadami křesťanskými. Naše rozechvěné doby nás o tom nejlépe poučují.

3. Proto stejně mocně jako do Babylonu nad Tiberou skoro před devatenácti sty lety zaléhá i do moderního Babylonu hlas našich dob volání apoštola národů: »Noc pominula, den pak se přiblížil. Odvrzměš tedy skutky temnosti, a oblecme se v odění světla. *Jako ve dne poctivě choďme*; ne v hodování a opilství, ne v smilstvích a nestydatostech, ne v sváru a závisti: *ale oblecte se v Ježíše Krista.*«

A co to znamená: »Oblecte se v Ježíše Krista?« Vždyť vy jste již pokřtěni, nemůže se tedy u vás jednati o to, abyste přijali víru v Ježíše Krista.

Výše apoštol napověděl, co znamená: »Oblecte se v Ježíše Krista«, když řekl: »Odvrzměš skutky temnosti, a oblecme se v odění světla!«

Odvrzte, co ve vás nízkého a oblecte, co vznešeného, andělského, nebeského.

Krotte zvířecí pudy, tlumte nezřízené žádosti, přemáhejte své vášně, žijte dle své víry — a oblečete Ježíše Krista.

Neboť »odkud mezi vámi boje a sváry? Zdaliž ne *ze žádostí vašich*, které bojují v údech vašich? Žádáte a nemáte, na smrt nenávidíte a závidíte a nemůžete dosáhnouti; vadíte se a bojujete«, praví sv. Jakub 4, 1—2.

To je pramen všeho zla na světě: nezřízené žádosti lidské. A z toho pramene se vylíhla saň sedmihlavá, která hltá nesčetné oběti každodenně.

Jedna její hlava — přeceňování sebe a nezřízená žádost cti a přednosti.

Druhá — nezřízená přilnulost k penězům a statkům pozemským.

Třetí — dobrovolná žádost věcí, které urážejí stydlivost.

Čtvrtá — zármutek z přednosti nebo statku bližního, protože nechceme, by nás předčil anebo se nám vyrovnal.

Pátá — nezřízená žádost jídla a pití a nemírné požívání pokrmu a nápoje

Šestá — nezřízené rozčilení mysli, spojené se žádostí, pomstiti se.

Sedmá — dobrovolná nechut k věcem, které se týkají služby boží a péče o duši, pro namáhání a obtíže s nimi spojené.

Ne nadarmo nazvala církev sedm těchto hlav *sedmi hlavními hříchy*, neboť z nich vše ostatní zlé plyne.

4. Ten těžký boj se saní sedmihlavou musíte, nejmilejší, vésti, chcete-li obléci Ježíše Krista. Přemáhejte sebe samy, vítěziž ve vás duch nad hmotou, uvádějte tělo v poslušnost duše — oblečete Ježíše Krista.

Či neřekl Ježíš Kristus, že první povinností jeho učedníků jest boj se sebou samým? »Chce li kdo za mnou přijíti, zapři sebe sám!« (Mat. 16, 24.)

Nepověděl již Job, že »bojování je život člověka na zemi«? (Job 7, 1.) Job jistě nemyslil boj o kus chleba, o živobytí, ale jistě měl na mysli boj mravní.

Sv. Timothea napomíná apoštol národů: »Pracuj jako dobrý bojovník Kristův.« (II. Tim. 2, 3.)

Není, nejmilejší, jináče. Bez boje není vítězství, bez práce není odpočinku, bez sebezapření není možný ani čistý život, ani vnitřní spokojenost, ani pokoj mezi lidmi.

Zkrotiti sebe sama, divé žádosti své přemoci a podmaniti je rozumu, useknouti té sedmihlavé sani všech sedm hlav je daleko větší vítězství nežli v službu podrobovati síly přírodní, jest daleko důležitější než nějaký epochální vynález, nežli ohromná stavba tunelu nějakým velikánem alpským. Neboť co platno lidem, že mohou z Prahy do Petrohradu telefonovati, v automobilech jezditi, centrální topení míti — zůstávají-li při tom jako divá zvířata a mohou-li jejich vášně všechny vymoženosti kultury ve chvíli zničiti.

Dravou vodu dovede člověk spoutati; vyhloubí řečiště; ohradí břehy, vykáže tomu divokému živlu cestu, kterou se má bráti. I páru dvede spoutati, ví, jak mnoho smí parní kotel vytopiti, aby nevybuchl, ví, mnoho-li páry třeba ventilem vypustiti, aby lokomotiva jela buď rychleji neb pomaleji. Ale jak má člověk sebe samého opatrovati, aby příval vášní nezaplavil jeho nitro a nezpůsobil v jeho duši hroznou spoušť, jak má nad sebou bdíti,

aby neztratil rovnováhu, dle čeho pozná, že duši jeho hrozí nebezpečí a že je třeba utéci — toho milliony nejvzdělanějších lidí neznají, o tom nepřemýšlejí, a v té věci jsou právě tak nevědomí jako divocí obyvatelé ostrovů australských.

Petr Veliký tasil v napilosti dýku proti miláčkovi svému generálu Lefortovi. Vystřízlivěv pravil zkormouceně: »Rusko ovládati umím, sebe neumím.« Milliony křesťanů mohou říci podobně: Své zaměstnání, své práce, své povivnosti, své úkoly, svůj úřad, svůj obchod, svou živnost, své řemeslo vykonávati, zastávati, ovládati umím, sebe neumím.

5. *Věru těžký je to úkol, nesnadný, ale nikoliv nemožný.*

Bůh nic nemožného od nás nežádá, naopak podporuje nás svou milostí. »Milostí boží jsem, co jsem, a milost boží nebyla ve mně marna,« praví sv. Pavel. (I. Kor. 15, 10.) Ale přemnozí o milost boží nedbají, odtud ty smutné zjevy v životě současném.

Sv. Pavel si stěžuje, že jej tělesné žádosti pálí a sužují: »Dán jest mi osten těla mého, anděl satanův, aby mne zášijkoval« (II. Kor. 12, 7), ale přece tento boj vedl vítězně - ovšem bez námahy a bez spolupůsobení s milostí boží to nešlo; píšeť o sobě: »Bojuji, ne jako povětří rozrážeje (na prázdno, na plano do větru máchaje), ale trestám tělo své a v službu je podrobuji.« (I. Kor. 9, 27.)

Sv. František Saleský byl od přirozenosti povahy ohnivé, k prchlivosti a hněvu náchylné, ale ustavičným bojem a spolupůsobením s milostí boží toho dosáhl, že se stal vzorem tichosti.

Sv. Karel Borromejský jako jinoch znal dráždivost svého těla, slabost své přirozenosti, a proto před každým nebezpečím utekl. Nikdo ho neviděl v divadle, v šermírně, v taneční síni, ale za to často jej bylo viděti klečícího u zpovědnice a u stolu Páně; často bděl do noci, trval na modlitbách, postil se, mořil své tělo. Tak se stal velikým světcem.

Sv Alfons z Liguori byl povahy cholerické, ale uměl se ovládati, že s každým jednal mírně a laskavě; přísnost jeho oživovala láska.

Pozorujeme-li tyto příklady, mimoděk napadají nám slova sv. Augustina: »Mohli jiní, mohly jiné, proč by ty ne, Augustine?« Zvítěziti v tom boji lze, ale *na člověku záleží, chce-li.*

6. Ovšem, *začátek je těžký* Demosthenes koktal, potrhoval ramenem, divně se pitvořil, když po prvé řečnil, hlas jeho byl slabý. První veřejné vystoupení jeho skončilo pro něho smutně — posměchem. Ale Demosthenes si umínil: všechno to musím přemoci. Hlas cvičil na břehu moře a snažil se jeho hukot překřičeti. Aby nekoktal, podkládal si do úst pod jazyk kamének. Aby ramenem nepotrhoval, pověsil si meč nad rámě a před zrcadlem si odvykal svým úšklebkům. Tak se stal nejslavnějším řečníkem řeckého starověku a jeho jméno je do dneška slavné, jeho řeči se do dneška čtou, po více než 2200 letech. Všechno přemáhal pevnou vůlí, a byl to pohan.

I křesťan v boji proti svým chybám, vadám a nedokona-

lostem má těchže zbraní užiti: vytrvalosti, pevné, neoblomné vůle. Přemůže-li se jenom jednou, po druhé už to jde snáze, po třetí ještě lépe; častým opakováním nabude jakéhosi cviku a ctnostný život se mu stane potřebou. Musil-li po prvé sbírati všechny své síly, aby se ovládl, přemohl, ječící saň v sobě utloukl, jistě bude skvěle odměněn, až si bude moci říci s klidným svědomím: »Chvála Bohu, že jsem neklesl, nejsem slaboch, nejsem hříčkou svých vášní, vládnu nad sebou. Největší pak odměna bude v tom spočívati, že každým sebezapřením, každým zkrocením sebe sama jeho duševní síla se rozmnoží, poroste, on nabude jakési lehkosti a snadnosti konati dobro a půjde vstříc vítězstvím jestě větším a lepším. Pak pocítí, že milost boží je s ním a v něm, a svatá radost, vnitřní klid bude oduševňovati i jeho tvář.

7. Dnes vás všecky volá sv. Pavel: »Noc pominula, den pak se přiblížil. Jako ve dne . . .«

A je snad někdo mezi vámi, jenž by nechtěl odvrci skutky temnosti a obléci odění světla? Tak špatný sotva někdo jest, ale spíše mám za to, že i o vás může se říci to, co psal sv. Pavel Korintským: »Jsou mezi vámi mnozí (duchovně) nemocní a mdlí.« (I. Kor 11, 30.) Jsou mezi vámi mnozí slaboši, kteří z pohodlí, z liknavosti, netečnosti bojí a lekají se toho boje, nechtějí se zříci hříchu, který se jim stal milým zvykem. Vědomě otročiti ďáblu sotva kdo by chtěl; ale slabost, slabost je to, která vás v jeho spárech drží.

Slabému je třeba posily: sv. adventní čas ji nabízí. Pojďte a požijte u stolu Páně chléb silných, pak spíše budete vítěziti. Neotálejte, začněte. Kdo odkládá, jistě zapomene. Začněte hned, ještě dnes, čím dříve, tím lépe. Poslyšte toho mile zvoucího hlasu: »Oblecte se v Ježíše Krista, odvrzte skutky temnosti, oblecte se v odění světla!« Nebudete toho litovati ani zde, ani na věčnosti Amen.

R. S.

Neděle II. adventní.

»Ty-li jsi ten, kterýž přijíti má, čili jiného čekati máme?« (Mat. 11, 3.)

Jan Křtitel připravoval svým kázáním pokání na poušti a svým křtem vodou v Jordánu lidi na příchod Vykupitele, a tak zasloužil svědectví, které mu Kristus Pán vydal: »Tentoť jest zajisté, o němž psáno jest: Aj, já posílám anděla svého před tváří tvou, kterýž připraví cestu tvou před tebou.« (Mat. 11, 10.) Jan prohlásil veřejně o Vykupiteli: »Onť jest, kterýž po mně přijde, kterýž přede mnou učiněn jest, kterémuž já nejsem hoden rozvázati řeménka u obuvi jeho.« (Jan 1, 27.) Jan ukázal docela na Krista prstem a slavnostně vyznal: »Ejhle, Beránek boží, který snímá hříchy světa!« (Mat. 11, 29.) Před očima svatého Jana a celého přítomného lidu otevřelo se nebe, a Bůh Otec sám volal: »Tentoť jest můj milý Syn, na němž se mi zalíbilo.« (Mat. 3, 17.)

Jan znal tedy Krista Pána, a věřil v něho jako v Bohočlověka a ve Vykupitele světa.

Kterak to, že Jan nyní, když svou velikou úlohu vyplnil, když ve vězení Herodesa oslavené smrti vstříc hledí, když Kristus Pán už svůj veřejný učitelský úřad nastoupil, mocen ve slově a skutku, své učedníky k Ježíši posílá, a ve jménu svém vlastním ptáti se dává: »Ty li jsi ten, kterýž přijíti má, čili jiného čekati máme?«

Svatí Otcové praví (sv. Hilar. Chrysost., Cyrill), že Jan své učedníky proto s touto otázkou ke Kristu poslal, protože právě jeho učedníci o Kristu ještě pochybovali, a poněvadž je tímto posláním ke Kristu chtěl přivésti a touto otázkou příležitost dáti chtěl, aby Kristus sám je poučil, a jim plnou víru dal.

Uplynulo, drazí křesťané, dvacet století, co tato pamětihodná otázka učiněna byla. Tuto otázku zodpovídal Kristus sám svými božskými skutky, svým životem a utrpením, svou smrtí a svým zmrtvýchvstáním, celý fysický svět svým otřesením při jeho smrti, a celý svět duchovní svou vírou a svým mravním se obrozením po jeho zmrtvýchvstání ji zodpovídal, a přece opětuje se tato otázka po všecky dny a též ještě dnes: »Ty-li jsi, jenž přijíti má, či jiného čekati máme?« Tento Vykupitel světa přišel; vykoupení člověčenstva jest dokonáno; milosti vykoupení jsou v celé své hojnosti v církvi svaté uloženy; a jsou pro všecky lidi všech dob a míst připraveny; každý může odtud čerpati, kolik potřebuje a co chce; ustavičně a bez rozdílu se nabízejí; a přece jest nesčíslný počet lidí, kteří těchto milostí vykoupení ještě nepřijali, vykoupení ještě nedošli, Vykupitele ještě nenalezli, a tudíž ještě vždy se tážou: »Ty-li jsi ten, jenž přijíti má, čili jiného čekati máme?«

Tuto důležitou pravdu chceme nyní spolu uvážiti, a dím tudíž: »Každý potřebuje po všecky dny Vykupitele, a tento Vykupitel jest Kristus.«

Pojednání.

Všecky slavnosti církevního roku jsou tajuplné doby, a tak je to též »advent«, v němž svatá církev po čtyry neděle v rouše kajícím, v modlitbě a touze ještě pořád a každý rok znova volání Starého Zákona k nebesům a ku zemi, k Bohu Otci a požehnané Panně o Vykupitele vysílá: »Rosu dejte nebesa shůry a oblakové dštěte spravedlivého, otevři se země, a vypuč Spasitele.« (Isai. 45, 8.) A proč to? Protože, jako slunce ne celý rok svítí, ale přece každodenně vychází a zapadá, podobně i Kristus, ačkoliv Vykupitelem celého lidstva jest, přece s každým jednotlivým člověkem celou dráhu vykoupení projíti musí, aby každého člověka jednotlivě a osobně svých milostí vykoupení účastna učinil, jemu přivtělil a přivlastnil. Neboť co by mi pomohl Vykupitel a jeho celé vykoupení, když jeho milosti jen v dáli viděti, jim se obdivovati, ale do rukou svých dostati jich, v duši svou jich přijmouti nemohu? Zůstal bych ve své osobě vždy

bez vykoupení, bez Vykupitele, nevykoupen. Kdo tudíž nauku Spasitelovu nasloucháním a vírou v sebe nepřijme; kdo zákonů a přikázání Spasitele jejich zachováváním do svého nitra a v zevní život nepřijme; kdo k církvi Vykupitele jako živý úd přivtělen není; kdo odpuštění hříchů, ospravedlnění, synovství boží a nárok na dědictví v nebi skrze posvěcující milost skutečně nepřijme, a k tomuto přijetí od Krista předepsaných prostředků a svatých svátostí hodně a věrně neužívá: ten není Vykupitele a jeho vykoupení ještě účasten, ten není ještě vykoupen, ten musí ještě advent, to jest příchod Spasitele, pro sebe slaviti.

Nuže, však jest ještě vždy nesčíslné množství svou vlastní vinou nevykoupených lidí, jsou a budou vždy takoví lidé, kteří buď svými vlastními zlými náruživostmi, anebo pokušeními zlého ducha, anebo svedením bezbožných lidí, anebo pohoršeními světa, anebo četbou špatných knih svedení, svou nevinnost a ctnost, nadpřirozený život milosti a s touto též synovství boží a dědictví nebes ztratili, do hříchů smrtelných upadli, a ve smrtelných hříších žijí; nesčíslné množství lidí, kteří svatých svátostí, těchto prostředků spásy, neužívají, anebo nehodně užívají, a proto ke své největší záhubě zneužívají; nesčíslně lidí konečně, kteří církví Kristovou opovrhují, jeho zákony a jeho naukami pohrdají. Tito všichni jsou tudíž sami a skutku ještě nevykoupení, a potřebují Spasitele. Proto slaví svatá církev pro tyto všecky každoročně znova advent, a volá za ně po čtyry neděle k nebesům a k zemi, k nebeskému Otci a k Marii: »Rosu dejte nebesa shůry a oblakové dštěte spravedlivého; otevři se země, a vypuč Spasitele.« (Isai. 45, 8.)

Ale nejen nešťastní, kteří těchto milostí Spasitele ještě vůbec nemají, nejmilejší v Kristu, nýbrž my všichni, kteří jsme tyto milosti už obdrželi, a nyní skutečně máme, potřebujeme Spasitele. Neboť tyto milosti jsou denním chlebem, jímž se naše duše každodenně živiti musí, jenž se nám každodenně od božského Spasitele skrze ruce matky církve udíleti musí, a sice tak nutně, že bychom od onoho okamžiku zahynouti musili, v němž by nám už podáván nebyl, jak to skutečně na oněch vidíme, kteří začínají těchto milostí se vzdalovati. Každý bez výjimky musí tedy vyznati, že Vykupitele každodenně potřebuje. Proto slaví církev svatá advent též pro všechny dítky své, a volá za ně k nebi a k zemi, k nebeskému Otci a k Marii: »Rosu dejte nebesa shůry a oblakové dštěte spravedlivého; otevři se země, a vypuč Spasitele.«

Totéž platí v duchovním smyslu vzhledem na naši věčnou spásu. O tom zajisté nikdo nepochybuje. Ale že to i v časném ohledě na časná dobra platí, že též pro časné blaho Vykupitele potřebujeme, to se zdá tak jasno, a tomu na nejmíň věří náš nynější svět. A přece je tomu tak. Neboť ačkoliv Kristus slavnostně prohlásil: »Moje království není z tohoto světa« (Jan 18, 36.), to jest, ačkoliv se světskou mocí, světskou slávou, světskými statky, světskou autoritou nepřioděl, jako pozemští králové; tož

jest a zůstane přece král králů a Pán zástupů, dává a béře koruny dle svého zalíbení, jak sám o sobě, božské moudrosti, dí: »Skrze mne králové kralují, a ustanovitelé zákona spravedlivé věci nařizují; skrze mne knížata panují, a mocní usuzují spravedlnost« (Přísl. 8, 15); tož přece zůstává a jest pánem nad bohatstvím a chudobou, nad ctí a hanbou, nad zdravím a nemocí, nad životem a smrtí, jak zas o sobě dí sám: »Se mnou jest bohatství a sláva, zboží nádherné a spravedlnost.« »Kdo by mne nalezl, najde život.« (Přísl. 8, 18.) »Každý, kdokoliv mne nenávidí, miluje smrt.« (Přísl. 8, 36.) A dodává ještě: »Dána jest mi všeliká moc na nebi a na zemi.« (Mat. 28, 18.)

Skrze hřích přišla kletba boží na zem a na všecky lidi a na veškery jejich práce; neboť tak pravil Bůh k prvnímu hříšníkovi: »Zlořečena budiž země v díle tvém.« (Gen. 3, 17.) Když ještě po hříchu na této kletbou boží stižené zemi nějaké časné požehnání jest, jest nám za ně Kristu, našemu Spasiteli děkovati, jak sv. apoštol Pavel s díky o Bohu Otci píše: »Zalíbilo se (Otci), aby skrze něho smířil s sebou všecko, i co na zemi i co na nebi jest, v pokoj uvodě skrze krev kříže.« (Kolos. 1, 20.) Bez tohoto požehnání Hospodina skrze Vykupitele jest všecko snažení a lopocení se, veškera námaha a práce marna; neboť tak dí Hospodin skrze svého proroka: »Seli jste mnoho, a sklidili málo; jedli jste, a nejste nasyceni; pili jste, a nejste napojeni; přikryli jste se a nejste zahřáti; a shromažďovali mzdu, vložili ji v pytlík děravý; hleděli jste na přebytek a hle! nouze se dostavila; vnosili jste do stavení, a já jsem to rozmetal.« (Agg. 1, 6. 9.)

Jako příčinu toho uvádí Hospodin, že lidé na Boha a boží čest zapomněli, a jen na svůj domnělý pozemský zisk myslili, a dí: »Že dům můj jest pustý, a vy pospícháte jeden každý do domu svého. Protož zabráněno jest nad vámi nebesům, aby nedala rosy, a zemi zabráněno jest, aby nedala plodu svého, a povolal jsem sucha na zemi i na hory, i na pšenici, i na víno, i na olej, i cokoli vydává země, i na lidi, i na hovada, i na všelikou práci rukou.« (Agg. 1, 9—11.)

Není toto, nejmilejší, živé líčení též naší doby? Bůh, dům boží, služby boží a tím též požehnání boží bylo odloženo stranou, a na místě toho lidská moudrost, lidské vynálezy, lidský průmysl, lidská spekulace, veškery elementy a síly přírody byly vynalezeny, aby časné blaho, pozemský blahobyt, štěstí na světě bylo založeno, povzneseno, a zdokonaleno. Lidé chtějí bez Boha a bez Spasitele šťastnými se státi, a zapomněli na staré, celými dějinami světovými osvědčené pořekadlo: »S Bohem začni každé dílo, podaří se ti až milo.« Jsou však též bohatší, spokojenější, zámožnější, šťastnější? Jest země úrodnější, obchod výnosnější, průmysl hojnější, stalo se hospodářství lehčí, ulevilo se chudobě, jest méně nouze mezi lidem? Nezdá se spíše, jakoby podnikům v přítomnosti zcela zvláštním způsobem požehnání boží chybělo? Zajisté že čím výše se lidská zpupnost neodvislosti nad Boha a vše božské vynášeti bude, tím hlouběji bude den co den v prach země tla-

čena. A příčina toho jest a může jen ta býti, poněvadž se ke Kristu neobracíme s otázkou: »Ty-li jsi«, jenž pomoci můžeš? nýbrž všude jinam. Jde se ke všelijakým vynálezům v rolnictví, a táže se brzo těch, brzo oněch: »Ty-li jsi«, jenž mi pomoci můžeš?« a dělají se pokusy. Jde se ku přátelům, k učencům, ku bohatým, k mocným, a táže se: »Ty-li jsi«, jenž mi pomoci můžeš? a dělají se pokusy. Sestupuje se do země a její vnitřností, pospíchá se k moři, do jeho hlubin, jde se ke slunci, ku měsíci, k hvězdám, k větrům a počasí, a táže se: »Ty-li jsi,« jenž mi pomoci můžeš? A činí se pokusy.

Nehaním těchto pokusů, nehaním těchto vynálezů a umění, spíše obdivuji se jim; ale že se při tom na Boha zapomíná, jenž toto vše stvořil, zachovává a řídí, a Vykupitele stranou nechává, jenž na vše to požehnání přináší, a domnívá se, že při tom spolupůsobení božího a milosti Vykupitele třeba není, a o ni se více neprosí, v ni se více nedůvěřuje, a se od Boha a od Vykupitele zcela odlučuje; to je to veliké neštěstí, to jest příčinou klatby.

Ach, jde se k peklu, jde se ke lháři od počátku, a ptá se: »Ty-li jsi«, jenž pomoci nám můžeš? A jak to? Hle tak, milí křesťané. Znesvěcují mnozí svůj celý dům hříchy, a slouží tu satanáši na místě Hospodinovi, Bohu; zneuctí se dílny hříchy, a slouží se satanáši místo Hospodinu a Pánu; znesvětí se obchod a trh hříchy, a slouží se tu satanáši více na místo Pánu Bohu; znesvětí se pole, role, luka, lesy, vinice hříchy, a slouží se i zde satanovi více než Pánu Bohu; znesvěcují se statky a majetek, čest a rozkoše, oděv a příbytek, jídlo a pití, tělo a duše hříchy, a slouží se vším tím satanovi na místě Bohu, Hospodinu; neboť u křesťanů by mělo vše svaté býti. Kterak má, kterak může Hospodin Bůh vše toto žehnati? Nemusí nutně na vše toto kletba boží se vylíti, a za vždy více rostoucí zloby lidí se ještě více hromaditi, až konečně vše zanikne, a slovo Páně, jež skrze proroka Jeremiáše ke svému lidu mluvil, se opět naplní: »Věz a viz, že zlá a hořká věc to jest, že's opustil Hospodina Boha svého.« (Jerem. 2, 19.)

Ano, dříve než to zvíme, a nahlédneme, není pro nás nejen žádného věčné, nýbrž ani ne časné spásy. Proto zapotřebí zvláště naší době, aby se zas s učedníky Janovými ke Kristu obrátila, a se ho tázala: »Ty-li jsi, jenž přijíti má«, jenž pomoci, jenž zachrániti, jenž vysvoboditi můžeš z této veliké, všeobecné, duchovní a tělesné nouze? Abychom s ním zas obeznámeni, od něho poučeni, od něho uzdraveni, abychom skrze něho s Otcem smířeni a tak zas požehnáni byli na těle a na duši časně a na věčnosti. A to se jistě stane, jakmile se na něho obrátíme.

Kristus, co dnes v evangelium dí: »Slepí vidí, kulhaví chodí, malomocní se očišťují, hluší slyší, mrtví vstávají« (Mat. 11, 5.), vykoná napřed na naší duši, abychom od slepoty u věcech spásy, od malomocenství v dobrých skutcích, od nečistoty hříchů, od hluchosti oproti přikázaním božím a církevním, od duchovní smrti hříchu osvobozeni, zase dítkami božími byli; potom se však jeho

slovo též v časném ohledě naplní: »Nepečujtež tedy příliš říkajíce: Co budeme jísti, aneb čím se budeme odívati? Víť zajisté Otec váš, že toho všeho potřebujete. Hledejte tedy nejprve království božího a spravedlnosti jeho, a toto všecko bude vám přidáno.« (Mat. 6, 31—33) Jak to zkusíme, že Kristus to jest, a sám to jest, jenž přijíti má jako Vykupitel světa, a že na žádného jiného čekati nesmíme, a přesvědčíme se, že ho každý hříšník jako spravedlivý potřebuje, a po všecky dny, v duchovním jako tělesném ohledě potřebuje.

Docela zvlášť však potřebujeme Krista, když poslední hodinka naše bije, jež hranici tvoří mezi časem a věčností. Když tu veškerý mam z ducha mizí, a hrůzyplná pravda před duši vstupuje; když se tu zuřící bouře vášní v srdci klidu oddává, a svědomí k vážné a hlasité řeči přichází; když se staří přátelé a společníci hříchu vzdalují, celý svět před zhasínajícím okem mizí a hrozná samota a opuštěnost nastává; když za námi hříchy poskvrněný život, v nejbližší budoucnosti soud a věčné odsouzení stojí; když vševědoucnost boží, svatost, spravedlnost a všemohoucnost ve své celé hrozné velikosti se blíží, ach jak potřebný je tu Vykupitel, jest tu Ježíš, jenž samojediný pak těšiti, sám pomoci, sám zachrániti může!

A jak snadno a rychle můžeme si ho milostivého učiniti, poněvadž srdce jeho tak milování plno, tak soucitno, tak láskou horoucí jest, že žádnému volání o pomoc odporovati nemůže! U jeho nohou leží veřejná hříšnice a pláče bolestí a lítostí. Ježíš jí odpouští, těší ji, a hájí ji před jejími žalobci. Cizoložnice jest přivedena před jeho soudnou stolici, a vyzýván jest, aby svůj odsuzující ortel vyřkl. Ježíš ji osvobozuje, a zachraňuje ji z rukou jejích pronásledovníků. Publikán přeje si ho viděti a Ježíš zavítá do jeho domu, a zachraňuje jeho duši. Petr ho zapře, zaklíná se, přísahá, že toho člověka nezná; Ježíš pohlíží soustrastně na něho, a udělá z něho hlavu církve. Lotr a vrah na kříži prosí o milost a smilování; Ježíš slibuje mu ráj.

Kdo by z nás měl nyní ještě zoufati, anebo se obávati, zdráhati se, anebo zpěčovati se k ježíši pospíchati? Ježíš a Ježíš sám jest naším Spasitelem ze vší bídy v životě časném a na věčnosti, a Ježíš jest naším Vykupitelem s božskou vysokomyslností a láskou, s božským smilováním a útrpností, s božskou velebností a štědrostí.

Pročež, nejmilejší! Nechejme se od něho vykoupiti od zla duše, od bídy těla, od kletby země! Dejme se od něho vykoupiti, přilnuvše živou vírou k němu, usmířivše se pravým pokáním s ním, panujíce s dětinnou důvěrou s ním, a trpíce, a skrze pravou lásku v jeho milosti trvajíce. Volejme v tomto smyslu ustavičně k Otci v nebesích a k Marii, matce života: »Rosu dejte nebesa shůry, a oblakové dštěte spravedlivého: otevři se země a vypuč Spasitele« Amen.

Dr. *Antonín Ondroušek.*

Neposkvrněné početí Panny Marie.

Panna Maria od věcnosti náleží Bohu.

»Hospodin vládl mnou na počátku cest svých, prve než byl co činil od počátku.« (Přísl. 8, 22.)

Epištola dnešního svátku ve vlastním smyslu se vztahuje na moudrost boží. Ale církev sv. ji obrací též na Pannu Marii, která se v litanii loretánské nazývá »stolice moudrosti«. V ní si vyvolila věčná moudrost svůj stánek, aby v něm tělesně přebývala. Ona byla s moudrostí božskou tak úzce spojena, v záměry moudrosti boží tak něžně vpletena, že církev sv. dnes plným právem o ní užívá toho, co Duch sv napsati dal o moudrosti božské, o »Slovu«, které v jejím nejčistším lůně tělem učiněno jest. Proto se čte dnes: »Hospodin vládl mnou na počátku cest svých, prve než byl co činil od počátku.« Jinými slovy řečeno: Když Bůh se ustanovil na tom, že padlého člověka svým vlastním Synem vykoupí, tehdy mne k tomu vyvolil a ustanovil, abych byla jeho matkou.

Vykoupení člověka jest jakési nové stvoření, stvoření nového světa, světa milosti. Ale dříve ještě nežli Bůh stvořil ten nový svět milosti, byla již Panna Maria předmětem jeho myšlenek, byla zahrnuta v jeho úmyslech. »Od věčnosti zřízena jsem,« — může říci — »a od starodávna, prve než země učiněna byla. Ještě nebyly propasti a já již počata jsem byla« — ne sice skutečně, ale v záměrech božích. Počata jsem byla: Jako malíř dříve než přistoupí k vymalování obrazu, chová jej ve své obrazotvornosti hotový, ví již napřed, co a jak učiniti hodlá, jakých barev užije, jaké rozměry zvolí, podobně i nejmoudřejší umělec, Stvořitel světa, od věčnosti měl koncepci, nástin Panny Marie. Může tedy Panna Maria říci: »Od věčnosti zřízena jsem, počata jsem; vše, co se mne týkalo, bylo od věčnosti v záměrech božích o mně přesně stanoveno.«

Pojednání.

I.

Dlouho pro lidstvo — ale krátce pro Boha, před nímž jest tisíc let jako den včerejší, jenž pominul — to trvalo, než nadešel čas, kdy mělo milostivé zaslíbení boží býti provedeno a vykoupení člověka dokonáno. Nadešel čas, kdy »slunce spravedlnosti« mělo vzejíti, Syn boží s nebe na zemi sestoupiti. On zajisté je »Světlo pravé, kteréž osvěcuje každého člověka, přicházejícího na tento svět«. (Jan 1, 9.) Dlouhá a obtížná byla cesta, kterou to božské slunce kráčeti musilo, až krvavě smrtí na kříži zapadlo, aby potom v slavném lesku znovu vyšlo, zpět do nebe se vrátilo a po všecky věky osvěcovalo nebeské město, Jerusalem nový.

Jako ale východ slunce skutečného ranní červánky a hvězda dennice zvaná předcházejí, podobně i Kristus měl předchůdkyni, která mu cestu připravovala. Byla to Panna Maria. V den nej-

čistšího jejího početí začala zářiti. Tehdy asi blažení duchové nebeští s úžasem se tázali: »Kteráž je to, jenž kráčí jako dennice vycházející, krásná jako měsíc, výborná jako slunce, hrozná jako vojenský šik spořádaný?« (Píseň Šal. 6, 9.)

Tehdy již byla naprostým majetkem božím. Ovšem, Bohu Stvořiteli náleží všecko. Ale člověk vymyká se hříchem z poddanství božího, třeba by Bůh vlastnického svého práva nikdy nepozbyl. Všichni potomci Adamovi bývají v hříších počati, jako hříšníci vstupují do života, a v týž čas a z téhož pramene béřou sice život tělesný, ale též smrt duševní, protože všichni v Adamovi zhřešili a Adamův hřích jako smutné dědictví na všechny přechází. Ale Panna Maria přichází na tento svět beze vší poskvrny hříchu, ani stopy jeho na sobě nemajíc. Od prvního okamžiku svého početí je celá čistá a neposkvrněná před očima božíma. Nebyla teprve v životě mateřském posvěcena jako později sv. Jan Křtitel, nikoliv, od počátku jest uchráněna od hříchu dědičného. Její duše, její tělo jest rájem, do něhož pekelný had nesměl se vplížiti.

U brány pozemského ráje postavil Pán teprve po hříchu strážce s mečem plamenným, aby střežil cesty ke stromu života.« (I. Mojž. 3, 24.) Strážcem tím byl cherub. Ale na prahu nového ráje, to jest na počátku života Panny Marie stál na stráži někdo docela jiný. I jeho zbraní jest ohnivý plamen. Duch sv. sám jest stážcem své snoubenky, a v tom okamžiku, kdy si věčná moudrost chystá stánek (sapientia aedificavit sibi domum), padá — podobně jako při posvěcení chrámu v Jerusalemě — oheň s nebe. Duch sv. ujímá se vlády nad svou svatyní a sláva Hospodinova naplňuje chrám ten. Tak byla Panna Maria již v prvním okamžiku svého bytí majetkem božím, neboť v posvěcující milosti boží, kterou Duch sv. její duši v největší míře udělil, byla »láska boží rozlita v srdci jejím skrze Ducha sv.« (Řím. 5, 5), který sám sebe snoubence své daroval. Tu však již přišel také i Otec a Syn, celá nejsvětější Trojice boží do její duše, dle slov Spasitelových: »Miluje-li kdo mne, slovo mé zachovávati bude, a Otec můj bude ho milovati, i přijdeme k němu a příbytek u něho si učiníme.« (Jan 14, 23.)

Počíná li jiné dítě svůj život, jak smutné jsou začátky jeho životní pouti. Hned se ocítá v otroctví satanově a tento tvrdý otrokář poutá je pevně řetězy hříchu dědičného. Jinak ale tomu u Panny Marie. Již při svém nejčistším početí měla plnou svobodu dítek božích, nebyla nevolnou otrokyní ďábla. Milost boží ji učinila dítětem božím, pouta hříchu ji nikdy nezneuctila. Od prvního okamžiku svého početí byla oděna neposkvrněným rouchem nevinnosti, »pozlaceným královským oděvem (milosti), rozličnobarevným rouchem« (všech darů Ducha sv.). (Žalm 44, 10.) Bůh jest jejím Otcem, a se zalíbením shlíží na tuto prvorozenou dceru svou, která ze všech dětí Adamových samojediná jest dcerou života. Ona tedy náleží Pánu od počátku svého žití.

II.

Ale ještě v jiném směru může Panna Maria říci: »Hospodin vládl mnou od počátku cest svých.« Panna Maria od počátku svého žití spolupůsobila s milostí boží a sebe samu zcela Pánu Bohu odevzdala. Jakmile Boha poznala, řekla — ne sice ústy, ale srdcem — ono slovo, jež se stalo heslem celého jejího života: »Aj, já dívka Páně, staniž mi se podle slova tvého.« (Luk. 1, 38.)

Jak se asi líbila tato obět Bohu! Jakou lásku věnoval této své dceři a snoubence, která s největším vnitřním přesvědčením jemu se zasvětila a nejvroucnější láskou s ním se spojila. Všechny skutky jejího života směřovaly přímo k Pánu Bohu tak, jako magnetická střelka vždy k severu se obrací a nejen proto, že od Boha milostiplně vyvolena byla, nýbrž i proto, že se k tomu sama tak rozhodla. A jako ona v prvním okamžiku Bohu zcela se oddala, podobně i Bůh jí se daroval. Proto mohla větším právem nežli David, muž dle srdce božího, zvolati: »Bůh srdce mého a díl můj jest Bůh na věky.« (Žalm 72, 26.)

III.

Drazí v Kristu! Takovou předností jako Panna Maria, že bychom od prvního počátku svého žití náleželi Hospodinu, byli jeho svatými chrámy, jeho dětmi, nemůžeme se ovšem honositi. My všichni musíme s královským kajícníkem Davidem želeti: »Nebo hle, v nepravostech počat jsem a v hříších počala mne matka má.« (Žalm 50, 7.) Tehdy neplatilo o nás ještě slovo svatého Pavla: »Chrám boží svatý jest, který jste vy!« (I. Kor. 3, 17.) Tehdy byli jsme obtíženi hříchem dědičným, byli jsme syny hněvu a nelibosti boží. Z našich duší nezářila ještě vznešenost obrazu božího, naopak obraz boží v nás, naše duše, nesla šeredné stopy hnusného otroctví zlého ducha, v něž jsme byli uvrženi hříchem dědičným.

Ale díky milosti boží, nemělo tak vždy zůstati. Brzy po našem tělesném narození následovalo znovuzrození duchovní. Ve křtu sv. byl s nás smyt hřích dědičný a byla nám udělena milost boží posvěcující, úplná nevinnost zavládla v naší duši. Tu byl hřích přemožen, »kníže tohoto světa z duše vyvržen,« Jan 12, 31, a trojjediný Bůh slavil příchod do duše, když ji byl prve za svůj stánek posvětil. O milostiplné snížení Boha! Sestupuje v duši člověka a proměňuje ji. Daruje jí nový život, jenž má své zřídlo v Bohu samém. »Toť jest proměna, způsobená pravicí Nejvyššího« (Žalm 76, 11.); »od Hospodina stalo se to, a jest divné před očima našima.« (Žalm 117, 23.)

Nuže, drahý křesťane, i ty jsi náležel Pánu, byl jsi jeho majetkem; on byl tvým Otcem a ty jeho dítkem. Avšak i ty sám jsi se Bohu zasvětil. Ústy kmotrů sliboval jsi při křtu věrnost u víře, zavázal jsi se svědomitě plniti vůli boží, sv. jeho přikázání. Ty jsi vstoupil do služeb božích a obětoval celý život svůj Bohu. To byla tvá přísaha na prapor kříže. Pak tě Bůh posvětil,

v tvé duši roznítil nadpřirozené světlo víry a oheň své lásky, a vložil do ní naději věčného života. A Duch sv. vedle ostatních ctností, jež ti propůjčil, do tvé duše také vložil sedm svých darů. To bylo věno, které ti »sladký přítel duší« (dulcis hospes animae) propůjčil, když s tvou duší jako ženich ve spojení vcházel.

Ten křestní slib, tu svatou úmluvu s Bohem často jsi později obnovoval. Připomínám jen jeden z nejkrásnějších dní celého tvého života, den tvého prvního sv. přijímání.

Zachoval jsi ten slib, neporušil jsi tu úmluvu, nezrušil jsi tu přísahu? Můžeš i ty s apoštolem národů říci: »Víru jsem zachoval?« (II. Tim. 4, 7.) A nejen víru, ale i věrnost Pánu Bohu? Nezachoval-li jsi věrnost Bohu, vystoupil-li jsi ze služeb jeho, pak jsi také neuchoval sobě živé víry, pak vymřela i tvoje láska k němu, neboť láska k Bohu jeví se v ochotném plnění vůle boží, v dobrých skutcích. Může sice v tvém srdci býti ještě víra, ale pak již nežije, neboť sv. Jakub praví: »Víra bez skutků je mrtva.« (Jak. 2, 20.) Je-li u tebe tomu tak, pak »Obrať se k Hospodinu Bohu svému!« (Oseáš 14, 2.) Opětně mu zasvěť život svůj, vstup znova v jeho službu! »Služte Hospodinu s radostí!« volá žalmista Páně. (99, 2.) On jest dobrým pánem, tobě je však více než pánem, je ti zároveň otcem. Jemu máš sloužiti po celý život svůj, za dnů dobrých i zlých, s láskou a s vroucí oddaností. Proto zasvěť se mu každý den ráno a učiň dobrý úmysl na celý den, obětuj mu všecky své myšlenky, řeči, práce a starosti celého dne. Často upři svůj zrak k nebi, pozdvihni své srdce k Bohu. Nahlédni často do nitra svého, přesvědč se, jsi-li ve stavu posvěcující milosti boží. Jsi-li tak šťasten, že můžeš říci: »ano, jsem ve stavu milosti«, máš v srdci svém Boha svého, který v tobě přebývá. Pak náležíš Bohu a on, nejvyšší dobro, tobě. Tím se podobáš své nebeské Mateři, která od počátku svého bytí byla majetkem božím. Sladkou útěchou ti bude při smrti, až budeš přehlížeti celý svůj život, budeš li moci říci: »Sloužil jsem Bohu věrně!« Proto zapěj nyní z upřímného srdce s Davidem: »Sliby své Hospodinu splním přede vším lidem jeho. Drahát jest před očima Hospodinovýma smrt svatých jeho. Ó Hospodine, jáť jsem služebník tvůj a syn děvečky tvé.« Amen. (Žalm 115, 14—16.)*)

R. S.

Neposkvrněné početí bl. Panny Marie.

Napsal prof. **Coel. Pastor.**

»Všecka jsi krásná, přítelkyně má, a poskvrny není na tobě.«
(Píseň Šal. 4, 7.)

Roku 1904 ve dnech měsíce srpna a září konala se v místnostech kněžského semináře v Praze výstava mariánská. Bylo tam vyloženo množství obrazů, soch, oltářů, různých knih litur-

*) Dle: Der Unbefleckten Ruhmeskranz von P. Maurus Plattner O. S. B.

gických, missálů, breviářů, rituálů, mnoho skladeb z rozličných dob: vše k úctě Marie Panny, Rodičky boží se odnášející. A roku 1905 ve dnech červnových, po svátcích svatodušních sešel se na ostrově žofínském v Praze kongres čili sjezd mariánský, jenž sestával z mnohých přednášek, pojednání, porad a usnesení, rovněž ku povznesení kultu mariánského, k úctě Panny Marie čelící.

A proč asi, drazí v Kristu, právě v této době ke konci roku 1904 a během roku 1905 tyto slavnosti ke cti Panny Marie se pořádaly. Konaly se proto, že právě v té době byl tak zvaný jubilejní rok mariánský, jubilejní rok neposkvrněného početí blah. Panny Marie. Dne 8. prosince 1905 bylo tomu totiž 50 let, kdy blahé paměti papež Pius IX. mocí svého neomylného úřadu učitelského, se stolice své učitelské, či »ex cathedra« prohlásil za článek víry, všecky křesťany ve svědomí zavazující, učení o neposkvrněném početí blah. Panny Marie slovy:

»Učení, které stanoví, že Maria Panna hned v prvním okamžiku svého početí s obzvláštní milosti boží, pro zásluhy Ježíše Krista, od všeliké poskvrny hříchu čista a prosta byla zachována, jest od Boha zjeveno.« —

Tento článek víry, jako všecky pravdy, jež církev sv. nám k věření předkládá, jest oživením, upevněním a utvrzením víry v Boha vůbec. Neboť neposkvrněné početí blah. Panny Marie, ta výjimka z obecného pravidla, že všichni lidé, dědicové a potomci nešťastných, zhřešivších našich prarodičů, v hříchu na svět přicházejí, jest zázrak. Ale víra v zázrak jest oživením víry v Boha všemohoucího. Neboť kde jest zázrak, tam musí býti všemohoucnost, a tu má jen Bůh, tedy víra v zázrak neposkvrněného početí bl. P. Marie jest oživením víry v Boha.

A já přemýšleje o předmětu, jenž k dnešnímu rozjímání byl určen, dospěl jsem k tomu, že důvody mluvící pro víru v neposkvrněné početí bl. Panny Marie jsou tytéž, jaké uvésti lze o víře v Boha. Jsou to totiž důvody α) historické, β) rozumové, γ) a city srdce. A o tom dnes v krátkosti uvažujme ku poctě Boha trojjediného a neposkvrněné Matky boží.

Pojednání.

A. Pro článek víry o neposkvrněném početí blahoslavené Panny Marie mluví především důvody historické, dějepisné:

a) Hned na prvních stránkách Písma sv., této nejdůležitější a nejvěrohodnější knize lidského pokolení, dočítáme se o nešťastném pádu našich prarodičů a neblahých jeho následcích pro ně i pro nás všecky, jejich potomky. Bůh tu vystupuje jako spravedlivý soudce, trestající nepravost a prohlašuje ihned rozsudek nad jednotlivými osobami na hříchu zúčastněnými. A když přijde řada na hada a v něm vlastně skrytého svůdce a původce všeho hříchu a zla, totiž ďábla, volá k němu Bůh v povznesené své velebnosti řka: »Nepřátelství položím mezi tebou a ženou, mezi semenem tvým a jejím, ona potře hlavu tvou a ty úklady budeš činiti patě její.« Jest jisto, že touto ženou kýženou, v ráji před-

pověděnou, jest Panna Maria; ona má tedy potříti hlavu hada, t. j. ďábla, má nad ním zvítěziti. Jak jinak však toto vítězství je možno, nežli tím, že zvítězí nad zhoubnou činností ďáblovou, totiž hříchem; ale to nebylo by možno, kdyby Maria Panna sama v hříchu, byť jen na chvíli, byla. Musí tedy Panna Maria dle těchto slov Písma sv. Starého Zákona, ta žena zde předpověděná, býti beze vší poskvrny hříchu hned v prvním okamžiku svého početí, musí bez poskvrny hříchu býti počata.

b) A když přišla plnost času, když všecky předpovědi o Messiáši se naplnily a Vykupitel ode všech toužebně očekávaný již-již měl se objeviti, poslán jest archanděl Gabriel do Nazareta k Panně, zasnoubené muži, jemuž jméno bylo Josef, z domu Davidova, a jméno Panny Maria. I všed k ní anděl, pozdravil ji slovy: »Zdrávas (Maria), milosti plná, Pán s tebou, požehnaná ty mezi ženami.« Toť zajisté pozdrav, oznamující vyplnění toho, co již moudrost Boží v knize starozákonní »Píseň písní« praví: »Všecka jsi k ásná, přítelkyně má, a poskvrny není na tobě.« Vyjadřuje tedy pozdrav ten »bezhříšnost« a »neposkvrněnost« nastávající Matky boží.

c) Když vykonáno bylo dílo vykupitelské, a božský Spasitel odevzdal svůj trojí úřad: učitelský, kněžský a královský svým apoštolům, shledáváme jednoho z nich, stříbrovlasého kmeta na ostrově Pathmos ve Středozemním moři. Je to miláček Páně sv. Jan, jemuž pro jeho neobyčejnou lásku k božskému Mistru zde, na tomto ostrově Pathmu, bylo dopřáno viděti ve zvláštních zjevených mu obrazech budoucí osudy církve Páně. A v těchto zjeveních, v těchto obrazech, jež před duši jeho Duch boží postavil, jest také zjev neobyčejný, zjev neobvyklé krásy. »Ukázalo se mu znamení veliké na nebi: Žena oděná sluncem, měsíc pod nohama jejíma a na hlavě její koruna 12 hvězd. A drak veliký stál před ženou. A křesťanští malíři toto zjevení doplňují tím, že tu vzácnou Paní staví na zeměkouli, ovinutou hadem, tak že, kdokoli tento obraz spatří, ihned vzpomene na slova v ráji pronesená: »Nepřátelství položím mezi tebou a ženou, mezi semenem tvým a jejím, ona potře hlavu tvou, a ty budeš úklady činiti patě její.« Každý zajisté ihned pozná v obraze tom v Starém Zákoně předpověděnou ženu, Pannu a Matku boží Marii. A co znamená ten neobyčejný jas, žena »oděná sluncem«? Tento jas nepopíratelně připomíná vyplnění slov proroka Isaiáše: »Radujíc radovati se budu v Hospodinu, neboť oblékl mě v roucho spasení a oděvem spravedlnosti přioděl mě, jako nevěstu okrášlenou korunou«, a znamená a naznačuje jas vnitřní, jas duchovní, jenž jest milost boží. Nebo jako slunce žárem svým čistí mnohé předměty od skvrn a zároveň zahřívá, tak posvěcující milost čistí duši od skvrn hříchu. Ta žena tedy, jež zjevením tím jest označena, jest plná milosti, jež vylučuje veškerou poskvrnu hříchu. A žena ta dle stálého podání a výkladů všech učenců církve a sv. Otců jest Panna Maria.

d) Slavný učitel církevní, představený vysoké školy v Ale-

xandrii Origenes, již ve III. století po Kristu dí o neposkvrněném početí Panny Marie: »Maria nebyla dotknuta svůdným dechem hada.« A sv. Ambrož, slavný biskup milánský ve IV. století, nazývá Rodičku boží neposkvrněnou Pannou, která milostí boží zůstala čista ode všech poskvrn hříchu«. A sv. Augustin dí: »O hříchu-li jest řeč, vyjímám nejblahoslavenější Pannu Marii, o níž v této otázce příčinou cti boží dokonce mluviti nechci.« Sněm tridentský, mluvě o všeobecnosti hříchu prvotního výslovně podotýká, že do toho usnesení nikterak nemíní zahrnovati také blah. Matku boží Marii Pannu, ale že v této příčině platiti mají ustanovení papeže Sixta IV., jimiž udělují se odpustky všem, kteří konají slavnost Neposkvrněného početí, a Klimenta XI., který nařídil, aby se slavil všude svátek Neposkvrněného početí Panny Marie.

Ve východní církvi, kde úcta mariánská velice jest rozšířena, a jmenovitě v Rusku velice Marii Pannu uctívají, slavnost Neposkvrněného početí Marie Panny koná se již od V. stol.

B. A co dějiny o neposkvrněném početí bl. Panny Marie vypravují, toho dožaduje se i náš rozum i naše srdce.

1 Nedá se mysliti, že by ta, která od věčnosti k nejvyšší důstojnosti určena byla, která andělem nazvána milosti plnou, posvěcující milosti, byť jen na okamžik zbavena byla, kteroužto přednost andělé i první lidé měli.

2. Nelze mysliti, aby ta, která hlavu hadovu potříti měla, sama jednou pod mocí toho hada stála.

3. Nelze mysliti, že by ta, z níž nejsvětější Syn boží člověčenství na se vzíti chtěl, byť jen krátce poskvrněna byla. »Na dům boží sluší svatost,« dí již žalmista Páně. (Ž. 93. 5.)

Toť jsou tedy důvody dějin, rozumu i srdce, které nutí nás, abychom s ochotou a něžnou duší přijali to vznešené učení o neposkvrněném početí Panny Marie, jež na víře v Boha jest založeno, a tuto rozmnožuje, i které týmiž důvody se podpírá.

II.

A. Pro víru v Boha mluví jako pro víru v neposkvrněné početí především dějiny.

a) Náboženství nalézáme u všech národů všech věků. Pokud dějepis do starobylosti sahá, nebylo na světě národa, který by v Boha neb v bohy nevěřil a jemu modlitbami a obětmi pocty neprokazoval. »Nejstarší umění jest rázu náboženského, předmětem jeho bývají bozi nejprve,« dí dějepisec český Fr. Šembera. Cicero, římský filosof a řečník, praví: »Není národa tak nevzdělaného, tak surového, který by, ať neví, jakého boha míti sluší, nevěděl, že nějakého míti třeba jest.« A Plutarch, rovněž učený Říman, praví: »Šel-li bys jakýmikoli krajinami, naskytnou se ti města bez hradeb, bez králů, bez bohatství, bez peněz, beze škol, bez divadel, ale města bez chrámu nenajdeš.« Totéž dosvědčují všichni cestovatelé po krajinách nově odhalených národů. Před

několika lety přednášel zde slavný náš cestovatel Vráz o Číně, Japonsku a Indiánech amerických a nejčetnější z obrázků, jež při své zajímavé přednášce předvedl, byly rázu náboženského, byla různá božiště, jak on chrámy ty pohanské, buddhistické a jiných vyznání nazýval.

A co z toho vyplývá? Zajisté toto: »Kde jsou obrazy náboženské, kde staví se chrámy, kde konají se oběti a modlitby, u toho národa jistě jest náboženský cit, náboženské přesvědčení, tam jest víra v nějakého boha. A poněvadž toto se shledává u všech národů, jest pravda tato všeobecná a tedy je to pravdivé, neboť Cicero dí: »To, v čem se přirozenost všech lidí shoduje, nutně musí býti pravda.«

Dějiny tedy nám dokazují jsoucnost boží; než to praví nám i vlastní rozum

α) Znamenitý hvězdář měl přítele, který o náboženství nedbal, o Bohu ničeho slyšeti nechtěl. Hvězdář, chtěje mysl ubohého přítele osvítiti, postavil v zákoutí svého pokojíku novou, krásnou kouli, na níž celé nebe se všemi známými hvězdami vyobrazeno bylo Sotva přítel přišel, tázal se, čí a odkud je ta koule. Hvězdář odpověděl: »Nevím, čí jest a myslím, že sama s sebou v pokojíku povstala.« »Žertujete,« pravil přítel a hněval se. Konečně promluvil učenec opravdově a pravil: »Nevěříte, ano bláznem nazval byste toho, kdož by za to měl, že koule ta povstala sama ze sebe; jak by mohlo samo ze sebe povstati nebe, na němž slunce, měsíc a nesčíslný počet hvězd spatřujeme.« Přítel byl usvědčen, a tak opět dokázána slova Písma: »Nesmyslný praví v srdci svém: není Boha!« Dokazujeť příběh vypravovaný, že jako každá věc žádá k svému povstání, k svému bytí dostatečnou příčinu, tak i tento svět, kteráž však příčina nemůže býti jiná než všemohoucí — Bůh.

β) Za tichého zimního večera shromážděna jest rodina v milé světničce. Jeden čte z knížky, ostatní pozorně naslouchají. Nedbají, že noc pokračuje, nedbají spánku, jen čtení je zajímá. Chvilkami vychází vzdech ze srdce toho neb onoho, ano i slza zaskvěla se v oku mnohém. Tak zajímavá jest kniha ta. Dočteno! Mluví se ještě všelicos o kráse knížky té, a pak praví otec rodiny: »Jak učený a moudrý je ten, který tu knihu sepsal!« Na to prohodil kdosi: »Kdo ví, sepsal-li kdo knížku tu; já jsem viděl v tiskárně mnoho tisíc litých písmenek, kdyby se tak z přihrad nabralo písmen těch a vyhodilo na stůl, snad by z toho náhodou povstala knížka!« Všichni smáli se tomu nemoudrému nápadu a nazvali toho, kdo tak promluvil, nemoudrým ano bláznem. A proč? Protože věc, jako jest kniha, vyžaduje především bytost rozumnou, a nemůže tudíž slepou náhodou povstati! A drazí přátelé! Jeden náš slavný básník, Boleslav Jablonský, kněz řádu praemonstrátského, v jedné básni takto praví:

Jestiť jedna velká kniha bez omylu bez vady,
a ta jedna velká kniha jestiť kniha přírody.

A jako žádná, ani nejmenší knížka náhodou povstati nemůže, tak ani veliká kniha přírody nemohla povstati náhodou, ale musil ji učiniti spisovatel velemoudrý, nejmoudřejší, a tím jest Bůh.

λ) Roku 1490 zhotoveny byly ony pověstné hodiny, které až podnes zdobí věž staroměstské radnice v Praze. Během století se několikráte zastavily, ale důmyslu lidskému se vždycky opět podařilo je spraviti. Hodiny ty ukazují nejen částky dne, nýbrž i každý den, měsíc, rok, západ, východ a zatmění slunce a více jiných věcí. Kdyby byl někdo vystoupil a řekl mistrům, kteří se zanášeli správou hodin těch, aby se nenamáhali, nýbrž aby je rozebrali, hmotu, z níž jsou zhotoveny, rozbili, a pak čekali, že se z toho všeho hodiny náhodou urobí: co by mu byli odpověděli? Kdyby to se vší opravdovostí byl tvrdil, byli by se zajisté domnívali, že pozbyl rozumu. A nyní povznesme očí svých k jiným, nesmírně větším hodinám světovým, na nichž denně zapadá a vychází slunce, na nichž země kolem slunce se pohybuje; míním velkolepou soustavu hvězd nebeských, to jsou hodiny, které se nikdy nezastavily, které nijaké opravy nepotřebují, ale v každém, kdo je zkoumá, obdiv vzbuzují. Co jsou i nejznamenitější hodiny proti hodinám nebeským! Byl-li by rozumu zbaveným nazván člověk, který by tvrdil, že hodiny obyčejné bez důmyslu mistra zkušeného povstaly, co musíme souditi o tom, kdo diví se podivnému řádu a běhu těles nebeských a přece v Boha věřiti nechce. Pravdivým tu zajisté je slovo Písma sv.: »Blázen řekl v srdci svém: není Boha.«

A vskutku také, drazí v Kristu, největší učenci v Boha věřili. Znamenitý jeden hvězdář v jistém chrámu pražském za oltářem Bohu se klaněl A proslulý hvězdář Kopernik, ač po všecky věky svět jeho učenosti bude se diviti, byl věřícím křesťanem, vroucím ctitelem božím. Tak důvody rozumu lidského pro jsoucnost boží mluví.

C. Ale pro ni mluví i city našeho srdce, jež ve víře nalézá své blaho. Proto sv. Ambrož pociťuje blaho v srdci svém z víry plynoucí, nerozpakuje se volati: »Ó víro, jež bohatší jsi nežli všecky poklady, ó víro, jež silnější jsi nežli všecky síly, ó víro, jež jsi hojivější nežli všecky léky!« A sv. Augustin, ten veliký, nadaný muž, který v první polovici svého života upadl do nevěry, když navrátil se k Bohu, již pociťuje toho blahé účinky v srdci svém a opojen slastí padá na kolena svá a volá k Bohu pln nadšení: »Stvořil jsi nás pro sebe, a nepokojné je srdce lidské, dokavad nespočine v tobě, ó Bože!« A o svém křtu vypravuje týž světec toto: »Nemohl jsem se nasytiti podivuhodnou tou sladkostí, která se rozlévala v srdci mém. Sladkozvučné zpěvy splývaly v uši mé a do srdce mého zčištěná prýštila se pravda, vzplanul tam oheň zbožnosti, proudily se slzy a dobře mi bylo. A šlechetný náš básník Jul. Zeyer, uvažuje o štědrovečerní noci o tajemství vtělení Syna božího, pociťuje blaho v srdci svém, že o tom v roce 1897 spisovatelce Kalešové takto píše:

»Ach, je mi v tu chvíli tak slavnostně, ani bolest žádnou necítím, jen lásku a touhu, lásku ke všem, touhu po Bohu a Kristu. Můj Kriste! můj sladký, veliký Kriste! Kdyby to, co cítím, ve mně stále bylo, pak věděl bych, co jest štěstí, to pravé, to jediné. Tak tedy mluví i srdce člověka pro jsoucnost boží; v Bohu jedině je pravá spokojenost, mír a pokoj.«

Drazí v Kristu! Uvažovali jsme dnes, že víra v Boha i víra v neposkvrněné početí blah. Panny Marie o tytéž důvody se opírá, totiž o důvody historické, rozumové a city srdce. A ke konci slyšeli jsme, jak ta svatá víra člověka blaží a svatý mír a pokoj do srdce mu vlévá. Než ta víra všecka otáčí se vlastně kolem osoby Ježíše Krista, krále pokoje, neboť kdo odloživ pýchu věří v Krista, věří i v Otce jeho. Krista však, krále pokoje a míru, dle lidské jeho přirozenosti dala nám tichá a přesvatá, přečistá a neposkvrněná Matka jeho, Panna Maria. Proto volejme k ní ke konci slovy básníkovými:

Maria pokojná, tichá,
v níž pokoj odvěčný dýchá,
vypros nám pokoje,
stiš vlny odboje,
které by vzedmula pýcha.

Kristus, král pokoje, míru,
snesl se od vesmíru
do lůna Marie,
nejčistší lilie,
zakotvit známku míru.

Maria pokojná, tichá,
ku tobě dítě tvé vzdychá:
doveď nás v pokoji
po slzách po boji
do vlasti věčného ticha. Amen.

(*Mirjam, Sig. Bouška.*)

Neděle III. adventní.

»Já jsem hlas volajícího na poušti: Spravte cestu Páně, jakož pověděl Isaiáš prorok.« (Jan 1, 23.)

Svatá církev vede nás v dnešním svatém evangeliu ke svatému Janu Křtiteli, a sice na poušť, k řece Jordánu, a ukazuje nám ho, kterak lid na příchod božského Vykupitele připravuje, kterak u svých posluchačů víru v Messiáše budí, jak naději na jich vykoupení skrze něho a na jeho brzké zjevení povznáší, jak v jejich duších touhu po spatření ho a přijetí rozohňuje, jak srdce jejich k obrácení se a polepšení života rozpaluje, kterak káže pokání a ku pokání křtí, a kterak tudíž kněžím a levitům z Jerusalema na otázku jejich: »Kdo jsi ty?« odpověď dává: »Já jsem hlas volajícího na poušti! Spravte cestu Páně, jakož pověděl Isaiáš prorok.«

I svatá církev, nejmilejší, slaví ještě v tomto měsíci příchod Páně; i mezi námi má božský Vykupitel se zjeviti, ano v nás

chce on svůj příchod slaviti, kdyžtě se svátostným způsobem s námi spojiti, nám svoje milosti vykoupení udělovati, a tak s námi takřka své se vtělení, svoje vykoupení obnoviti, pravé vánoce slaviti si přeje. Proto svatá církev klade nám totéž slovo předchůdce na srdce: »Připravte cestu Páně, jakož předpověděl Isaiáš prorok.«

V čem záleží nyní tato příprava? Kterak máme božskému Vykupiteli své srdce připraviti? Na skutečném zodpovídání této otázky závisí pro všecky, kdož příchodu Spasitele ve svých srdcích ještě neoslavili, pravá slavnost vánocí, pravé vykoupení, jejich spása a jich blaho. Pročež učiňme je předmětem svého rozjímání, a dím tedy k tomu cíli:

Cesta do srdcí našich může božskému Vykupiteli jen pravým obrácením se připravena býti.

Sv. Jan volal na poušti: »Spravte cestu Páně, jakož pověděl Isaiáš prorok.« Kterak však řekl prorok Isaiáš? Toť jsou slova prorokova: »Připravujte cestu Páně, přímé čiňte stezky jeho. Každé údolí bude vyplněno, a každá hora a pahrbek bude ponížen; a místa křivá budou zpřímena, a ostrá budou cestami rovnými; a uzří všeliké tělo spasení boží.« (Isaiáš 40, 3.—5.)

Nepoukazují tato slova, nejmilejší, na pochod knížete nějakého skrze poušť a na jeho slavný vjezd do své říše, do svého města? Nespatřujeme tu téměř před očima svýma, kterak věrní poddaní mu ke vjezdu cestu dělají; jak nížiny a údolí vyplňují, kterak pahrbky a hory odnášejí, kterak vše rovnají, a jak silnice spravují, a celou cestu urovnávají, aby král bez nebezpečí, bez překážek ve své velebnosti vjezd slaviti mohl?

Pod tímto obrazem nyní ukazuje nám prorok vjezd Syna božího na tento svět při jeho se vtělení, o němž svatý evangelista Jan skutečně píše: »Do vlastního přišel« (Jan 1, 11.) — a: »Slovo tělem učiněno jest, a přebývalo mezi námi« (Jan 1, 14.); neboť on praví výslovně: »Cesta Páně — stezky Boha našeho«, a dodává ještě »a uzří všeliké tělo spasení boží.«

V tomto obraze vidíme však též cestu a vjezd božského Vykupitele do srdce každého jednotlivého člověka, a to jest vlastně to, co prorok pod tímto obrazem říci chce. Neboť on vyzývá všecky lidi, aby tuto cestu připravovali. »Připravte cestu Páně.« Nuž, však lidé nemohou Pánu žádné jiné cesty připraviti, než cestu do svého srdce a to jen opravdovým se obrácením, jež právě v tomto obraze se nám představuje, a důtklivě se doporučuje.

Nebo každý člověk jest majetkem Vykupitele, jakož už o stvoření psáno jest: »Skrze něho všecky věci učiněny jsou, a bez něho nic učiněno není, což učiněno jest« (Jan 1, 3), a jak Kristus sám o svém vykoupení dí: »Syn člověka přišel spasit, co bylo zahynulo.« (Mat. 18, 11.) Člověk jest tudíž původně majetkem Boha, a jeho zas vykoupené vlastnictví, ano předrahou cenou jeho krve vykoupené vlastnictví, jakož apoštol Petr píše: »Víte, že nikoli pomíjejícím zlatem anebo stříbrem vykoupeni jste,

nýbrž předrahou krví Kristovou.« (I. Petr. 1, 18) Hříchem však, touto vzpourou proti zákonu božímu a proti nadvládě Boha, tímto odpadem od Boha odpadá člověk od Boha, a odevzdává se nepříteli Boha, satanovi. Tento nepřítel Hospodinův usazuje se ve vlastnictví Boha, a naplňuje vše loupeží a zpustošením. Olupuje duši všech dosud nabytých zásluh a všech nadpřirozených statků, jež by na nebeskou odplatu nárok činiti mohly. On znečišťuje rozum hříšnými myšlenkami, vůli hříšnými žádostmi, paměť hříšnými vzpomínkami, fantasii hříšnými představami, srdce hříšnými pocity, sluch naslouchání hříšným řečem, jazyk hříšnými slovy, tělo i duši zneužíváním hříšným všech mohutností a schopností. On kope pak bezedné propasti nevěry a bludu, vášní a svádění ke zničení celého okolí nevinnosti a ctnosti. On nasypává pevné vrchy a ohromné hory hříchů ze zvyků a příležitostí blízkých, a činí vše pomluvou a nactiutrháním, podvodem a bezprávím, pohoršením, nekajícností vše kolkolem hroznou pouští. To jest více méně smutný stav o Boha oloupeného hříšníka, za něhož se církev svatá v této posvátné době adventní o spasení úpěnlivě modlí, k němuž Vykupitel skutečně přijíti chce, k němuž však Kristus přijíti nemůže, když hříšník sám s pomocí milosti Vykupitele jemu cesty nepřipraví pravým obrácením se, jakož je prorok Isaiáš v obraze vyžaduje.

Prorok dí: »Přímé čiňte stezky Páně.« To jest: napřed musíme v pustém životě, v pusté duši cesty, přístup milostem božím otevříti. Milosti boží pro člověka jsou osvícení jeho rozumu, hnutí jeho vůle, vliv Ducha svatého na jeho srdce, vzmužující příklady, odstrašující nehody, vzpomínky na přítele, napomínání a výstrahy otce, prosby a slzy matky, chotě, kniha poučná, slovo boží, výčitky svědomí ve střízlivých hodinkách. Tyto milosti slouží k tomu, aby člověk svůj smutný stav poznal, aby jho poroby pod cizím pánem cítil, aby celou ohavnost zpustošení ve svém životě nahlédl, aby svoje hříchy jako hříchy poznal, aby nebezpečí své záhuby zpozoroval, nade vším tím se ustrnul a ke zkroušenosti hnut byl, a konečně k dobré vůli, k pevnému předsevzetí se zmužil, že tento stav opustí. Pokud žádná taková stezka milosti do srdce hříšníka otevřena není, pokud hříšník sám stezky nejen nevyhledává, anebo nepřipravuje, nýbrž tytéž ve své hrozné poušti opouští, a vždy zas ničí, nemůže se obrátiti, nemůže Vykupitel k němu přijíti, nemůže řádného vykoupení, řádné spásy najíti. Proto volá svatá církev s předchůdcem Páně bez přestání: »Připravte cestu Páně, jakož prorok Isaiáš řekl.«

Jsou-li však stezky milosti jedenkráte otevřeny a připraveny, pak může hříšník v díle svého obrácení pokračovati, a musí, jakož to prorok vyžaduje, »všeliké údolí vyplniti«; to jest z propasti nevěry, mrtvé víry, z propasti náboženského poblouzení, z hlubin vášní a mravního úpadku s pomocí milosti se vyšinouti chtíti k plné víře živé, k pravdě, k ovládání a krocení vášní,

k polepšení života, ke konci hřešení. Hříchu musí člověk přítrž učiniti.

Tato údolí vyplniti je snadno a těžko zároveň; snadno, když se obrátíme na svatou církev, jež plnou míru víry zachovává, jež sloupem a základem pravdy jest, jež veškery prostředky spásy v náplni má, aby pokaženou přirozenost v pořádek uvedla; těžko, ale velmi těžko, když člověk církví a jejími prostředky spásy pohodí. Protož volá církev bez ustání: »Připravte cestu Páně, jakož pověděl Isaiáš prorok.«

Jsou-li tato údolí vyplněna, pak vyžaduje pravé se obrácení, jako prorok obrazně vyjadřuje: »Každý pahrbek a hora bude ponížena«; to jest třeba se vystříhati příležitostí ke hříchu, zvyků hříšných, škoda hříchem učiněná na těle a na duši, na cti, na statcích bližního musí býti dle možnosti napravena. Toť jsou pahrbky a hory, o nichž nekající tvrdí tak často, že jsou nepřekonatelny, a že jich zmoci nelze, a jež tudíž pravé obrácení se stále kazí. Neboť kdo oněch míst, oněch osob, oněch zábav, oněch společností, oněch knih, oněch poměrů dle možnosti se nevystříhá, o nichž už napřed ví, že ho anebo jiné ke hříchu svádějí, ten může se zpovídati, jak často chce: nedostává se mu lítosti a pevného úmyslu, přijímá svátosti nehodně a zůstává neobrácen.

Kdo hřeší ze zvyku, a při tom žádného prostředku od zpovědníka udaného nepoužívá, kdo cizího majetku dle možnosti nenavrací, kdo svým nepřátelům a utrhačům ze srdce neodpouští, kdo urážek na cti bližnímu dle sil svých nenapravuje, pohoršení daného neodstraňuje: tomu se nedostává lítosti a pevného úmyslu, týž zůstává neobrácený.

Veškery tyto pahrbky a hory musejí odstraněny a urovnány býti, jinak nenalezne Vykupitel žádného přístupu do srdce hříšníka, jinak nenalezne hříšník žádné spásy. Proto volá svatá církev bez přestání: »Připravte cestu Páně, jakož pověděl Isaiáš prorok«

Hle, nejmilejší, podmínky pravého se obrácení, které Vykupiteli cestu do srdce našeho, a nám samým pravé obrácení se, spásu a vykoupení připravují.

Vykupitel, nejmilejší, jest už na cestě, ani ne dvě neděle ještě a slaviti budeme vánoce. Přiložme tudíž opravdově ruku k dílu, a připravme mu se vší pílí přímou, otevřenou, jistou cestu upravenou do srdcí svých, abychom při jeho příští pak s ním své vykoupení slaviti mohli v pokoji a klidu, v rozkoši a radosti v netušené blaženosti. A tak volám ještě jednou do pouště života, a až do útrob srdce: »Připravte cestu Páně, jakož prorok Isaiáš pověděl.« Amen.

Dr. *Antonín Ondroušek.*

Neděle IV. adventní.

Cesta do Betlema.

Kostra. Úvod. Cesta do Betlema.

I. Upevňuje v nás víru v božskou prozřetelnost: 1. příběh evangelický, 2. proč císař Augustus rozkaz ke sčítání lidu dal, 3. proč Bůh nechal císaře tento rozkaz dáti?

II. Povzbuzuje nás k poslušnosti vůči představeným; k tomu cíli uvažujme: 1. kdo poslouchá? 2. koho poslouchá? 3. za jakých okolností?

»Připravujte cestu Páně!«
(Luk. 3, 4.)

S adventní dobou počala opět církev sv. dítkám svým představovati nejdůležitější příběhy a tajemství naší sv. víry. V době adventní připomíná nám velikou touhu, kterou svět po čtyři tisíciletí příchod Spasitele očekával; při rorátních mších sv. připomíná nám každodenně, jak konečně archanděl Gabriel Panně Marii zvěstoval narození Páně a stále blíž a blíže vede nás ke chlévu betlemskému, kde se Vykupitel světa narodil. Církev sv., která všechny k životu věčnému vychovávati chce, přeje si co nejvřeleji, bychom déle duchem prodlévali na příbězích a tajemstvích, která nám před oči staví, abychom o nich dále rozjímali a učinili předsevzetí, která tomuto předmětu odpovídají. Samo vědění nepostačuje; třeba, abychom o pravdách sv. náboženství uvažovali a dle nich se v životě svém řídili. Proto také nejen volá: »Spasitel jest na blízku«, nýbrž i napomíná nás již druhou neděli důtklivě: »Připravujte cestu Páně!« Připravujte se na příchod Páně, a tím spíše, jelikož je dnes poslední neděle adventní, protože příchod Páně již je tak blízký. Tím více máme v tomto posledním témdni uvažovati o příbězích evangelických a zbožná předsevzetí o nich činiti. Když s dějinami biblickými současně jdeme, připomínáme si v tomto posledním témdni cestu Panny Marie a sv. Josefa do Betlema a právě tuto cestu do Betlema vyvolil jsem dnes za předmět našeho rozjímání. Neboť jako ostatní příběhy v Písmě sv., jest i tato cesta do Betlema pro nás velice poučná, neboť:

I. Upevňuje nás ve víře v prozřetelnost božskou.
II. Povzbuzuje nás k poslušnosti vůči představeným.

Dobrá předsevzetí, která při krátké úvaze o tomto příběhu učiníme, přispějí k tomu, abychom přicházejícímu Spasiteli v srdcích svých příjemný příbytek připravili. Kéž nám Bůh k tomu dá milost svou!

Pojednání.

I.

Můžeme o průběhu cesty, kterou Panna Maria se sv. Josefem do Betlema konala, jen trochu pozorně uvažovati, ihned jasně vidíme, že Bůh řídí osudy lidské; tento příběh upevňuje nás ve víře v božskou prozřetelnost.

1. Poslechněme nejprve krátce příběh ten, jak nám jej vypravuje sv. evangelista Lukáš: »Za onoho času,« totiž když již narození Páně blízko bylo, »vyšlo vyrčení od císaře Augusta, aby popsán byl všecken svět,« t. j. spočítati všechny obyvatele ohromné říše římské. »A šli všichni, aby se přiznávali, jedenkaždý do svého místa.« Každý šel do místa, odkud pokolení jeho pocházelo. »Vstoupil pak i Josef z Galilee, z města Nazaretu, do Judska, do města Davidova, kteréž slove Betlem, protože byl z domu a čeledi Davidovy, aby se přiznal s Marií zasnoubenou sobě manželkou, těhotnou. Stalo se pak, když tam byli, že se naplnili dnové, aby porodila. I porodila Syna svého prvorozeného.«

To jest krátký příběh biblický. A jak v něm poznáváme božskou prozřetelnost? Ptejme se nejprve: co chtěl Augustus, když tento rozkaz dal? A za druhé: co chtěl Bůh, když nechal císaře tento rozkaz dáti? A očividně poznáme řízení božské prozřetelnosti.

2. Co asi chtěl císař Augustus, když tento rozkaz dal? Chtěl snad zvěděti, kolik je římských poddaných, aby to bylo v dějinách zaznamenáno? Aby svou velikou říši tím snadněji a účelněji mohl spravovati? Aby svým poddaným stejnoměrné daně uložil? Či snad to chtěl věděti z pýchy, kolik lidí pod jeho žezlem žije a ho jako panovníka svého uctívá, jako to učinil kdysi král David, k veliké nelibosti boží? Jedna nebo více takých nebo podobných příčin bezpochyby císaře k tomuto rozkazu pohnula; která, nevíme, ani evangelium žádné neuvádí. Ale zcela dobře víme, co nechtěl: to víme, že svým rozkazem nechtěl dáti podnět, aby Kristus v Betlemě se narodil; na to on, pohanský panovník, jistě nepomýšlel a nemohl mysliti; a to pro nás postačí na otázku, co Augustus chtěl, když tento rozkaz dával.

3. A co chtěl Bůh, když nechal císaře tento rozkaz dáti? Máme-li před očima proroky Starého Zákona, není těžko na tuto otázku případnou odpověď dáti. Prorok Micheáš píše: »A ty, Betleme, země judská, nikoli nejsi nejmenší mezi knížaty judskými; neboť z tebe vyjde vévoda, kterýž by spravoval lid můj israelský.« (5. 2.) Těmito slovy jasně předpověděl, že se Spasitel narodí v Betlemě, městě předka svého krále Davida, jak i židé nikdy jinak toto místo nevynakládali. (Mat. 2.) A nyní se jeví zřejmě a jasně, co chtěl Bůh, když nechal císaře tento rozkaz dáti. Jemu se nejednalo o sčítání lidu římských poddaných, o jich správu a zdanění.

Ale použil tohoto císařského rozkazu, aby připověď svou vyplnil. Maria, z níž se měl Spasitel naroditi, a její snoubenec Josef žili v Nazaretě v Galilei, a Ježíš se měl naroditi v Betlemě, v zemi judské; a také se tam skutečně narodil, protože císařský rozkaz mezitím dal podnět P. Marii, aby do Betlema šla.

Jak krásně vyvíjí se při této myšlence pravda o božské prozřetelnosti před očima našima! Pohanský císař, aniž by v tom nejmenším na to pomýšlel nebo to chtěl, dává podnět, že se Spasitel narodí na místě, které prorok naznačil, že se takto sláva

boží rozmnožuje, a Spasitel se poznává. Ano, poznáváme nyní jasně, že nade vši moc světskou jde a spravuje vše moc boží. Řídí a spravuje veliké i malé, spravuje vše: »Jako rozdělení vod, tak jest srdce královo v ruce Hospodinově: kamžkoli bude chtíti, nakloní je.« (Přísl. 21, 1) Poznáváme, že prozřetelnost božská nad osudy lidskými, která se tak často v biblických dějinách na př. při Josefu Egyptském, Susanně, celém lidu israelském jeví, ukazuje se zvláště krásně v příběhu cesty Panny Marie do Betlema. Vidíme, jak pravdivé jest přísloví: »Člověk míní, Pán Bůh mění.« A čemu se chceme z toho naučiti? Tomu se chceme učiti, bychom se rádi všemu podrobili, co se s námi stane; nic se nepřihází náhodou, slepě, slepá náhoda jest jen plané, nekřesťanské jméno. I když se zdá někdy, že Bůh spí, jako kdysi spal Pán Ježíš na lodičce, když se zdá, že nás libůstkám lidským nebo neštěstí na pospas dal, věřme, Bůh nespí: »Nebude dřímati, ani spáti, kterýž ostříhá Israele.« (Žalm 120, 4.) »Vaši vlasové na hlavě všichni spočteni jsou.« (Mat. 16, 30.)

I když my krátkozrací lidé nemůžeme vždy hned říci, proč Bůh to neb ono na nás sesílá, těšme se na budoucnost, kdy vše to bude zřejmo očím našim, těšme se, kteří Boha milujeme, tím, co napsal sv. Pavel: »Milujícím Boha všecky věci napomáhají k dobrému.« (K Řím. 8, 28) Tato dětinná důvěra, tato naprostá odevzdanost do vůle boží jest výsledkem oné pevné víry v božskou prozřetelnost, kterou příběh o cestě Panny Marie do Betlema tak mocně v nás vzbuzuje. Tento příběh nás však také povzbuzuje k poslušnosti vůči představeným.

II.

Příběh o cestě Panny Marie do Betlema má však ještě jinou krásnou stránku, které krátce ještě pozornost věnovati musíme; povzbuzuje nás k poslušnosti vůči představeným, když nám před oči staví krásný příklad také poslušnosti. Maria a Josef poslechli totiž císařského rozkazu, kterým jim bylo poručeno jíti do Betlema, bez reptání; a to jest krásný příklad poslušnosti, neboť uvažme jen: 1. kdo poslouchá, 2. koho poslouchá, 3. za jakých okolností.

1. Čím vyšší je ten, kdo poslouchá, tím krásnější jest příklad poslušnosti. A kdo poslouchá v našem příběhu?

Je to Panna Maria a sv. Josef — v pravdě vznešené osoby. Oba pocházeli z královského rodu Davidova, jak nám evangelisté vypravují; nad to byl sv. Josef určen za pěstouna toho, který živí vše, co žije, určen ve svém náručí nositi toho, který vše nese slovem své všemohoucnosti. (Žid. 1, 3.) A Maria byla skutečně Matkou tohoto všemohoucího Syna božího; mohla skutečně nazývati Synem svým toho, jenž Boha za Otce měl; slyšela před několika měsíci z úst andělových, že jest milostí plná, že Pán je s ní, že jest požehnána mezi ženami, stala se královnou všech tvorů, protože byla Matkou Stvořitele; tedy tyto v pravdě vznešené osoby poslouchají, jsou to osoby, jichž jednou poslouchati

bude božské Jezulátko, dítě, jež je králem všech králů. Nemáme se styděti při pohledu na tuto poslušnost, když se nám ubohým nízkým lidem častěji chce zdáti, že jsme příliš vznešení, příliš rozumní, než abychom svých představených poslouchali? Poslušnost ctí člověka, neubírá mu cti.

2. Ptejme se dále: koho poslouchá Josef a Maria? Poslouchají pohanského císaře, člověka, jenž o pravém Bohu a jeho zjevení v lidu israelském žádné známosti neměl, a pohanským modlám holdoval, který již proto v opovržení byl u jiných z jejich lidu. Poslouchali císaře, kterého jiní israelité nenáviděli, protože byl z cizího, římského národa, protože ho pokládali za potlačovatele svobody lidu israelského, zkrátka protože ho pokládali za tyrana, jemuž poslušností nejsou povinni, jak toto mínění se jeví později v příběhu o penízi daně. Tohoto císaře poslouchal tedy Josef a Maria. Nehledali, zdali je právoplatný panovník, ani se nepokládali za povolané zkoumati to; poslouchali ho, protože byl jako císař zástupcem božím. »Každá duše mocnostem vyšším poddána buď; neboť není mocnosti leč od Boha, a kteréž jsou, od Boha zřízeny jsou« (Řím 13, 1.) Tato slova tehdy sice ještě sv. Pavel nepronesl, ale Maria a Josef znali obsah jejich již před tím a spravovali se jím.

Jak poučné je to pro nás! Jak se máme vynasnažovati poslouchati svých dobrých, drahých nám rodičů, poslouchati duchovních představených našich, kteří nad námi bdí a jen naše blaho vyhledávají, poslouchati také našich světských představených, zvláště našeho zeměpána v tomto roce, kdy slavil 82leté narozeniny své, který již přes 60 let o časné blaho poddaných svých pečuje.

3. Dokonalost poslušnosti, se kterou Maria a Josef poslouchali, poznáme teprve úplně, když uvážíme okolnosti, za kterých poslouchali. Vždyť tyto okolnosti byly takové, že jim poslušnost připadala obtížnou, že od nich oběti žádala. Již daleká cesta z Nazaretu do Betlema byla sama sebou obtížná; zvláště obtížnou byla v zimní době, kdy ji konati měli; ještě obtížnější byla pro chudobu Marie a Josefa, vidíme jejich chudobu ze špatného přijetí, kterého se jim v Betlemě dostalo; konečně snadno pochopíme, jak obtížnou byla zvláště pro Pannu Marii, která se brzy měla státi matkou. Ale vše to je neodstrašuje, poslouchají ochotně císařského rozkazu. Chtějí ukázati, že jsou hodní rodičové toho, jenž byl Otce svého nebeského poslušen až k smrti, k smrti to kříže, že jsou hodní rodičové Syna, který za všeobecné pravidlo měl ustanoviti: »Kdo chce za mnou přijíti, zapři sebe sám, vezmi kříž svůj a následuj mne.«

Jak zahanbující je tento příklad pro nás, když vůči rodičům, duchovním představeným (postní řád!) a světským představeným tak rychle neposlušni jsme, když se nám některý rozkaz obtížným zdá!

Dle *Rudigiera Jan Nep. Jos.* Hon. O. Praus.

O Volné myšlence.

Čtvero konferenčních řečí, jež konal v Hořicích

Josef Kousal, děkan.

I. Co Volná myšlenka chce?

Dnešním dnem začínáme nový církevní rok a končíme starý, a tu třeba, bychom nezapomínali, že jsme starší, o rok hrobu bližší. Církev sv. dává předčítati evangelium o konci světa, podobně jako na neděli minulou, aby ty hluboké dojmy a vážné pravdy ještě více v pamět věřících vštípila. Dává je předčítati také proto, abychom o posledních věcech člověka přemýšleli a vážné otázky si předkládali: »K čemu jsem na světě, kdo mne sem povolal, jaké jsou mé povinnosti k Bohu a jaký konečný můj cíl, jakož i prostředky, jichž mám k dosažení cíle toho užiti? Svět dnešní bohužel, drazí v Kristu, otázkami těmito se nezaměstnává, poněvadž při svém pachtění po zisku a užívání nemá na ně času. Proto nelze se diviti, že většina lidských duchů topí se dnes v materialismu, čili ve víře v hmotu, a že tak zvané positivní víry, čili víry v život nadpřirozený, vždy víc a více ubývá. Ale ty konce! Není-li člověk nikomu na světě zodpověden, než sobě, není-li věčnosti a věčného soudu, pak ovšem není nic jiného, než dokonalejší zvíře a neváže ho žádný zákon mravnostní, poněvadž jedinou pohnutkou života vezdejšího jest zvířecí boj o existenci. Není li Pána na nebi, není ho ani na zemi, není žádné povinnosti k Bohu, k bližnímu, k autoritě; milosrdenství a láska jsou věci směšné, uplatnění svého já a »vyžití se« je jediným člověka na světě cílem. Ještě žije to staré pokolení, odchované v křesťanských názorech a třeba neplnilo své náboženské povinnosti tak, jak lidé kdysi plnili, přece jen starý Bůh žije v něm ještě a ono má smysl pro křesťanský řád a kázeň; ale až pokolení to vymře a nastoupí pokolení ve škole vychovaných volných myslitelů — pak běda světu! Běda, lidem neduživým, churavým, zmrzačeným, osiřelým, tělesně a duševně slabým, poněvadž humanita volnomyšlenkářská nikdy nenahradí křesťanské milosrdenství, svět stane se arénou čili zápasištěm, v němž vítězi zůstanou moderní chytráci a necitové; v dnešním mladém pokolení zříme již první stopy toho, jak bude svět vypadati, jestli jej nic nezadrží v jeho letu, v jeho běhu po nakloněné ploše.

Byly vždy doby, že lidstvo octlo se na scestí, že více méně odchýlilo se od pravého učení Kristova, ale aby dalo výhost křesťanskému učení vůbec, aby nejen jednotlivé osoby a pravdy, ale celou Kristovu nauku zamítalo, takové doby nebyly nikdy, vždy byly doby, že lidstvo osekávalo jednotlivé větve se stromu vznešené nauky Ježíšovy, ale aby přikládalo sekeru k samému kmeni, to bylo pozůstaveno teprve našemu století. Zdá se mi, když tak ten svět pozoruji, že ještě před pěti lety nebyl ten boj

proti katolictví tak prudký, jako dnes. Teprve po vítězství zednářů — čili abychom po česku mluvili — volných myslitelů — ve Francii zdá se, že peklo otevřelo všecky své propasti, by do nich celé lidstvo pohltilo. Ostatní křesťanské společnosti mají od nich více méně pokoj, poněvadž pro svou slabost neodvažují se proti tomuto novému pohanství vystoupiti, nebo mu dokonce lichotí, když oni s celou zuřivostí vrhají se na církev naši, která se jim pro svou světovou organisaci a životní sílu zdá býti baštou nejnebezpečnější. Padne-li ta, tak soudí zednáři, s těmi tak zvanými evangelickými církvemi budeme hotovi brzy. A židovstvo?

Tento odvěký křesťanstva nepřítel zná jednu historickou zkušenost, že totiž zle se mu dařilo, když křesťanský lid byl svorný a své víře věrný, dobře však, když se navzájem ubíjel a na svou víru zapomínal. Proto stojí tento náš odvěký nepřítel v čele tak zv. Volné myšlenky, a kdo se o tom chtěl přesvědčiti, mohl se podívati do Plodinové bursy v Praze, když tam Volná myšlenka konala své veliké shromáždění. Byly tu také tváře českých studentů a jich professorů, ale nejvíce zde zastoupen byl Israel. Již to mělo by otevříti oči i těm zaslepencům a hlásati jim, že co křesťanskému lidu může prospěti, musí býti židům jen na škodu, a naopak, co křesťanské národy poškozuje, to že jen může národ vyvolený povznésti. Ale o dnešním pokolení platí slovo Písma, že obrátilo se k bajkám, považujíc dobré za zlé a zlé za dobré, čili že pro samou pokrokovost nemá smyslu pro osvědčené zásady svých předků. Kdyby stokrát za sebou opakovala Volná myšlenka, že vede lidstvo jen k svobodě, pravdě a osvětě, nikdo ve fráze její věřiti nemůže, kdo vidí a pozoruje, jak ubíjí v lidu všechen cit náboženský a mravní; nikdo nebude věřiti, že ujímá se utiskovaných proti tyranům duchovním a světským, když vidí, jak pěstuje otroctví jiného druhu, a jaké vychovává pokolení nové. K vůli tomu, že někdo chodí do kostela a se modlí, nestal se nikdo dosud špatným, ba může býti i člověkem pokrokovým; ale kdo v posměch uváděl to, co bylo lidu nejdražším, kdo z prsou jeho dral víru a nic lepšího mu za ni dáti nedovedl, ten kletou národu svému prokázal službu.

Oč se vlastně Volné myšlence jedná?

Jak v pozdější řeči uvidíme, o věci tři, a to rozluku církve od státu, volnou či beznáboženskou školu a rozvod manželský; poněvadž první a třetí bod programu jejího závisí od útvaru tak zv. říšské rady, na kterou, jak známo, počítati dosud nemůže, vrhá se na školu, chtějíc učiniti do ní průlomy proti stávajícím školním zákonům. Rozvodem manželským chce pěstovati bezuzdnost, volnou školou vychovati pokolení pro své účely, rozlukou církve od státu ožebračiti a tudíž zničiti církev a její statky mezi sebe rosděliti, jak učinili zednáři ve Francii a Portugalsku a hledí učiniti i jinde. A jak zpupně a směle si při tom nepřátelé víry počínají, toho ukázku už zříme v našem malém

městě. Kdo by si byl na př. ještě před 10 lety pomyslil, že povstanou odvážlivci, kteří protestovati budou proti katolickému průvodu a procesí, jež koná se tu od let nejdávnějších?! Na táboře, na kterém proti našemu procesí protestovali, nazvali průvod náš provokací, která by se měla úředně zakázati. Věru, smělosti mají ti lidé nazbyt, a jestliže katolický lid neodpoví jim způsobem stejným, poroste drzost jejich snad až k nebi. Neprotestovali jsme žádným protitáborem, ale zúčastnili jsme se průvodu církevního v takovém počtu, že to nepřátele naše zarazilo a myslím i poněkud zkrotilo. Tak vypadá ta svoboda těch volných myslitelů, kterou mají jako všichni svobodomyslníci jen pro sebe. Na štěstí jsou to posud jen jednotlivci z třídy tak zv. intelligentní, kteří se k ní hlásí, ale ti stačí, aby za sebou strhli massu nerozvážného lidu, jenž nevěří v nic jiného, než v peníze a v zlepšení svých životních poměrů. Volná myšlenka hlásá, že chce lid ve všech směrech uvědomělejším činiti, k svobodě a samostatnosti vychovávati, proti zotročování se strany vlád a církve chrániti, ale hlavní zboží, s kterým obchod vede, jest lidská neuvědomělost a zaslepenost. Kdyby se Volné myšlence o to jednalo, aby lidi činila uvědomělými, nepracovala by s takovými prostředky, jakých užívá. Či je to poctivé a pokrokové, když na smrtelné posteli přemlouvá nevyspělé mladíky, aby v poslední chvíli od víry odstoupili a tak řadu volnomyšlenkářů rozmnožili? Či je to svobodomyslné, když přemlouvá, ba zabraňuje muž manželce dáti si zavolati kněze, a tím ji o poslední útěchu připravuje? Je to svobodomyslné, když s otevřenou náručí přijímá člověka, který jen proto zříká se víry, že mu sestra nechce půjčiti těžce dobytých pár haléřů, jež má pro své stáří?! »Ona si myslí, ta modlářka, když mně nepůjčí peníze, že nebudu živ? Navzdor půjdu a dám se odepsati z církve, by věděla, že nejsem tak obmezený člověk.«

Tak skutečně se vyslovil a vykonal to člověk, jenž dnes nachází se v řadách Volné myšlenky. Jaký zmatek panuje dnes mezi neuvědomělým lidem a za koho lid svedený považuje své vůdce, toho dokladem jsou slova, jimiž si jistá žena ulevila: »To nám Pán Bůh toho našeho pana doktora poslal, by nám to všecko vymohl!« Volná myslitelka tedy, která se zřekla náboženství a nevěří v Boha, volá za svědka Boha, jenž dle jejího zmateného rozumu posílá nevěrcům apoštoly. Jest daleko snazší bořiti, než stavěti; co křesťanská kultura za všecky věky vystavěla, na jaký stupeň křesťanské osvěty lid přivedla, to podaří se Volné myšlence, bude-li takto pokračovati, zničiti za pár let. Co však si dělají lidé nesvědomití z kletby lidu? Nedávno vrátil se z Ruska muž, jenž se mně svěřil, že ten český lid nepoznává, a že míní se zase zpět vrátiti, ježto zde se mu vše zhnusilo. Začal tak, jak byl dříve zvyklým a jak na Rusi viděl, pilně choditi do kostela a veřejně se modlil, stal se však za to terčem zlomyslnosti lidí, kteří snad posud v řadách Volné myšlenky nejsou, kteří jsou však k ní na půl cestě, a i když ji neznají, svým ži-

votem ji uplatňují. Nejedná se tedy Volné myšlence o blaho národa a lidstva, jak chlubně hlásá, ale o rozvrat a rozboření nynějšího křesťanského řádu a postavení na něm své pyšné budovy moderního pohanství. My se však ničím s pravé cesty svésti nedáme; my půjdeme cestou, kterou za jediné správnou uznáváme, kterou ukázal, osvítil a životem svým posvětil Pán Kristus, když o sobě řekl: »Já jsem cesta, pravda a život.« A třeba bychom pro své přesvědčení a jednání trpěti musili, my víme, komu jsme uvěřili, nás nic nepřesvědčí, že by nevěra přinésti mohla lidstvu požehnání, ježto dějiny učí opaku, nás nic od víry předků, jež se stala pevným naším přesvědčením, neodvrátí. Amen.

II. Co Volná myšlenka podniká?

Nebylo na světě věci sebe posvátnější a vznešenější, jež by byla nenalezla posměváčků a nepřátel. Hloupost a pýcha nalézá i zde svých obětí. Tak nebylo století, kdy by vznešené náboženství Kristovo, to nejušlechtilejší, co kdy pro duši lidskou vytvořeno bylo, nenašlo oprávců, buď věcí neznalých, neb osobně pyšných, jimž proto, že se od základních pravd náboženství křesťanského odchýlili, říkáme kacíři.

Ale ti kacíři stáli vzdor všemu na půdě křesťanství, někteří dokonce v konáních bohoctných šli daleko, přehánějíce je, jak se říká, všichni však byli lidé věřící, co dnes však mnozí lidé hlásají, to již není žádnou vírou, to je čirá nevěra, čili víra v hmotu, již považují za věčnou, zrovna jako tu sílu, jež hmotu tu prý k životu probudila a při životě zachovává. Není Boha osobného, není žádného zákona božího, není žádného pána na zemi, jenž by měl právo svobodnou vůli člověka omezovati. každý jednotlivec je si největším pánem a cíl jeho života na světě je využití své svobody k nejvyššímu štěstí, jež spočívá v užití života, čili v tak zv. se vyžití. Lidé takto hlásající dali si jméno volných myslitelů a není dnes snad již vísky, v níž by nebylo aspoň jednoho takového myslitele, jenž své zásady volně uplatňuje, a mýlil by se, kdo by myslil, že je to jen taková móda, jež přejde, jako vše jiné; ano, někdy přejde i to, ale není vyloučeno, že při tom křesťanství v našich krajinách, v českém národě, v němž podvratné zásady vždy podpory nalézaly, docela zahyne. Neznali bychom svět a lidi, kdybychom se domnívali, že to s těmi pár lidmi, kteří se k volným myslitelům přiznávají, přestane; při dnešní rozšířenosti špatného, podvratného tisku, při dnešní pochybené shromažďovací svobodě je mnoho lidí tak neuvědomělých v náboženství a tak k němu předpojatých, t. j. špatnou četbou zkažených, že jim již tuze málo na tom záleží, jestli jméno křesťanů a katolíků nesou čili nic. Toto hnutí, jako každé jiné, bude se šířiti z průmyslových míst i na venek, a proto je třeba, aby katolíci je znali a v čem ono záleží věděli, aby v tom ohledu netapali ve tmách, případně poznatky své nemusili čerpati z listů nepřátelských, neb dokonce volnomyšlen-

kářských. Proto mluvím v těchto adventních konferencích o tomto předmětu a nemám jiného při tom přání, než abych měl zde ty dlouhé řady lidí vlažných a lhostejných, již nechovají snad k náboženství posud zášť, ale dívají se bez účastenství na ten boj pekla proti nebi, nevěry proti víře, pozorujíce jen to, na kterou stranu kloní se vítězství, aby se k té straně zavčas přidati mohli, schválně oči zavírajíce před těmi následky, jež nevěra v životě občanském přivodila, z nichž samotných — kdyby již ničeho jiného nebylo, mohli by poznati, že z toho všeho, čím národ náš vře, nic kalého proň pojíti nemůže, jako vždy, kdykoli víře otců svých se zpronevěřil.

Nuže, co *podniká tak zv. Volná myšlenka, aby své zásady rozšířila a je v dnešní společnosti uplatnila a jakých prostředků při tom užívá?*

1. Především *svádí k odpadu* a loví ve vrstvách nejnižších a nábožensky nejneuvědomělejších, nic se nad tím nepozastavujíc, že získává lidi, kteří mysliti o těchto odtažitých věcech ani neumějí a pro své zaměstnání k tomu času nemají, kdežto Volná myšlenka měla by hledět získati lidi opravdu myslící, t. j. pokročilé. Dnes se sice každý za pokročilého považuje, třeba se ani neuměl podepsati, jen když za neděli svůj krejcarový list přečetl, v němž se mu jako člověku pokrokovému podkuřuje. Vláda nikdy neměla k tomu přivoliti, aby ti lidé mohli šířiti blankety určené k úřednímu oznámení změny náboženské, jež potřebuje člověk jen podepsati, aniž by věděl, co vlastně činí a jak dalekosáhlý krok podniká. Mám toho důkazy, že lidem na smrtelném loži, kdy o sobě snad ani nevěděli, bylo vtisknuto do ruky péro, aby před dvěma svědky odřekli se víry, v níž po 70 let trvali. Chce-li nějaká nová myšlenka opanovati svět, musí se ubírati poctivě vpřed, a proto myslím, že toto nové hnutí žádného života schopno nebude, když již ve svých počátcích takových užívá prostředků. Jak předáci Volné myšlenky si předsevzali, chtějí do r. 1915 kdy odhalen bude v Praze mistru Janu Husovi nový pomník, získati v českém národě nejméně sto tisíc odpadlíků. Že se jim posud nedaří mezi lidmi mravně a občansky aspoň trochu zachovalými a že své nováčky rekrutují ponejvíce z lidí mladých ale rozervaných a v rodinném životě nešťastných, toho důvodem je okoluost, že posud — jak poměry jsou — není to pro nikoho ani štěstím, ani doporučením, představí-li se, že je bez náboženství, a to proto, že to každému škodí, ježto službodárce důsledně soudí, kdo věrnost nezachoval Bohu, nezachová ji ani mně a není třeba, abych mezi své lidi přijímal živly nespokojené a k společnému převratu nakloněné; též žádný otec, žádná matka nedovolí tak lehko, aby si dcera udělala vážnou známost s člověkem bez náboženství. Je tedy volnomyšlenkář odkázán na svůj kruh stejně smýšlejících, a to nemůže býti nikomu ku prospěchu.

2. Další prostředek, jehož užívají, je *sesměšňování náboženství, kostela, kněží a všeho, co s tím souvisí.* Hlavně tisk nevěrecký přináší dnes s obzvláštní zálibou historky ze života kněž-

ského, obyčejně odněkud ze Španělska, Ameriky, o nichž, když bylo u pramene pátráno, dokázalo se, že byly pouhými smyšlenkami a že kněz neb klášter toho jména ani neexistuje. Svět je průzračný; hřeší na lidskou slabost — nechci říci zrovna hloupost — kde lidé věří posud tištěné lži v domnění, že by to, kdyby to pravda nebylo, nesměly noviny přinésti. Ovšem tu a tam stane se mezi tolika tisíci kněžími celého světa jak katolickými, tak protestantskými, něco, co věřícího člověka musí opravdu bolestně se dotknouti a jeho náboženským přesvědčením otřásti, stanou se aféry, jež jsou pravými pomocnicemi Volné myšlenky, jako nedávno Čenstochov v ruském Polsku, kde příslušník řehole dopustil se přímo hrozných ohavností, ale byla lež, že celý klášter byl takový, ano soudním vyšetřováním se dokázalo, že vinníkem byl pouze Maczoch, mimochodem řečeno, důvěrník ruské vlády, spoluvinníkem pak sluha kláštera a Maczochova švakrová, kteří jediné o všem věděli a mlčeli. Ostatní příslušníci, zvláště převor, vinen byl pouze tak dalece, že věděli o volném životě svého zločinného člena a nezakročili, o krádeži však a o vraždě neměli tušení a přec nevěrecký tisk mluví o Sodomě a Gomoře a svrhuje zločiny jednoho člověka na celý ústav. Maczoch byl právě odchovancem — ne katolické církve, do níž se vetřel, ale jak celý jeho dobrodružný život nasvědčoval, odchovancem těch, kteří hlásají volnost a svobodu vyžiti se a své svobody beze všeho omezování zákony využitkovati. Není přece náboženství vinno na lidské špatnosti, ale pravý opak, totiž nedostatek náboženství, neboť zločincem státi se může ne ten, kdo náboženství má, ale kdo je odložil. Ale takoví jsou ti pokrokoví muži; nejdříve svými naukami svět kazí a když svět dle toho také žije, volají: »tamto je zloděj, chyťte ho«, ač oni v první řadě zvlášť mládež o víru a tudíž i o mrav okrádají.

Jeden list pokrokový v českém kterémsi městě přinesl toto: »Studentstvo dnešního dne je zcela jiné, než bývalo za našich mladých let. Pamatuji se, jaká sháňka byla po každém novém spisu Šmilovského, Jiráska, po každém novém čísle »Osvěty« (Vlčkovy totiž. Pozn. red.) mezi námi. Pamatuji se, jak jsme se scházívali k pořádání koncertů, deklamatorních zábav, s jakým zápalem předčítali jsme si články prvého časopisu studentského »Zora«! A dnes! »Kopaná!« Při té nejsurovější výrazy, posunky, hlas! Od kopané přinesou si studující podobné výrazy do bytů, do učeben, do života. Jaké nízké pudy a city probuzeny jsou při kopane, podobné ovládají studentstvo ve styku s dívkami. Kdo je vinník? Rodina, společnost, alkoholismus, klerikalismus, militarismus. Každý snaž se přispěti k odstranění zla, kteréž je na škodu nejen národu, ale všemu lidstvu.« Tak doslovně píše orgán t. zv. pokrokových lidí v Čechách. K tomu připojuje katolický list: »Osvěta lidu« přichází se svojí farisejskou morálkou — tuze pozdě Na odporné zjevy v mládeži ukazovali jsme tolikráte, a tolikráte vrhly se za to na nás a na každého upřímného přítele mládeže, který dovolil si upozorniti na nepřístojnost — právě

listy t. zv. liberální a pokrokové. Kdykoli některý katecheta střední školy bránil předčasným, nedovoleným stykům studentů s dívkami, kazil večerní jejich schůzky, tu pokrokoví lidé zastali se mladých lidí a o katechetovi napsali doslovně, že sám nemá citu a porozumění pro city mladých lidí a pranýřovala jej ve svých sloupcích. Zasadil-li se katecheta o to, aby studentům byly zapověděny různé ty »Veselé vdovy«, »Kouzlo valčíku« atd., bránil-li četbě pornografické literatury a nahlížení na znemravňující pohlednice a obrazy, hned jej prohlásili za úzkoprsého paedagoga. A kdo to byl, jenž sesměšnil a nejsprostšími nadávkami častoval ženy a dívky, které se zúčastňovaly májových pobožností, při nichž uctívaly vzor nejčistšího panenství Pannu Marii a byly nabádány k opatrování čistoty a nevinnosti?!

A že počínání těchto lidí, t. j. sešměšňování náboženství a kněží se jim daří, je viděti z prázdných kostelů. Toť jejich cíl a také jejich radost, jíž dávají ve svých listech průchod, jakoby špatný život kněžský a vůbec prohnilost, jak oni praví, a sestaralost katolické církve nesla toho vinu. Když jsme na sv. Václava odpověděli na drzou výzvu, aby každý pokrokový člověk odpověděl klerikálům na jich odpolední protipokrokovou demonstraci, t. j. na starý, již 50 let se opakující zvyk konati procesí k soše za městem, ohromným účastenstvím na tomto procesí, pocítili naši volnomyšlenkáři smutek a napsali: Přesvědčili jsme se, že ještě nejsme s naším městem hotovi a že ještě mnoho nám zbývá pokrokové, t. j. volnomyšlenkářské práce. Jejich ideál je, kdyby mohli, jako ve Francii, kostely pozavírati a jmění církevní mezi sebe rozebrati, jak učinili tam; po případě aby mohli zákonitou vrchnost svrhnouti, revoluci vyvolati a sami sebe na dobře placené vůdce národa povznésti. To je to hlavní, co sledují; opravdový pokrok svého lidu na mysli nikdy nemají, protože by nemohli býti slepými k tomu faktu, že pravý pokrok a pravá síla kvetla a kvete jen tam, kde posvátný zájem víry v uctivosti se chová. Tak dokazuje národ římský, toho dokladem dějiny národu českého a všech národů i nynějších.

3. Volná myšlenka, jsouc přesvědčena, že stát koná jen svou povinnost, hájí-li náboženství, jež je jedním z hlavních sloupů veřejného řádu a společenské kázně, *působí na stát, aby náboženství opustil, své ochrany církvi odepřel* a tak ji vydal nepřátelům na pospas. Proto činí útok na tři nejhlavnější posice, na církev, jako ústav státem podporovaný, na školu, jako východiště budoucích pokolení a na manželství, jako základ celého rodinného života, a poněvadž o těchto třech věcech tolik se mluví a píše, učiníme je předmětem boudoucí konference; dnes upozorním jen na to, že náboženství hluboce zasahuje do života občanského, a proto že stát nemůže ani jinak než vydávati zákony na ochranu církve a jejího působení, po případě svou mocí nad plněním těchto zákonů bdíti. A to je to, co volnomyšlenkáře, čili zednáře mrzí; oni by nejraději viděli náboženství z veřejného života vyloučeno a dokud to nejde, aspoň o to bojují, aby občanské zá-

kony, týkající se tak zv. kultu, čili náboženského vyznání občanů, neměly pravé platnosti, t. j. aby oni a jich rodiny byly volné, aby zákony neměly na ně moci.

4. Poněvadž život katolíka jeví se hlavně *ve sv. svátostech, vyhýbají se svátostem,* pokud totiž formálně ještě neodpadli z jakéhokoli důvodu, poněvadž pro odpadlíky, či lidi bez konfesse, sv. svátosti my katolíci nemáme a vyhýbají se jim nejen sami, ale jiné od nich zrazují, své děti k nim neposílají, ano jim *přijímání svátostí i zapovídají.* Jsou totiž také lidé, kteří buď ze vzdoru, aneb aby měli něco zvláštního, děti křtíti nedávají, ač sami křesťany zůstávají. Dříve platil zákon, že mohli k tomu býti donuceni a já sám křtil za assistence četnické, ale platné zákony náboženské docházejí stále výkladu liberálnějšího a liberálnějšího a dnes ke křtu již nikdo nucen býti nemůže. Ale tu právě měli bychom my sami si umět pomoci, jako to dovedou na př. židé, měli bychom se vrátit k dobám první církve a jednoduše katolíka, který nechce dát děti křtíti, tudíž děti v pohanství chce vychovávati, jednoduše ze své církve sami vyloučiti.

Co se týká sv. biřmování, není ještě špatným katolíkem kdo, nemaje k přijetí této svátosti příležitost, bez ní zůstává, dopouští se však hříchu těžkého, kdo schválně k biřmování nejde a jiné snad k tomu navádí, jak činili mnozí i na naší osadě v čas, kdy vrchní pastýř mezi námi dlel. Volnomyšlenkáři šmahem sv. svátostmi pohrdají a zůstávají-li při tom v církvi, činí tak jen z vypočítavosti, že by jim vystoupení v životě občanském mohlo škoditi. Sesměšňováním sv. svátostí, zvláště zpovědi, ve svých novinách dovedli to tak daleko, že mnozí považují se za dobré katolíky, když je v posmívání náboženství nenásledují, říkajíce, jako to fariseus v chrámě: »Bože, děkuji ti, že nejsem jako ti nevěrci, kteří náboženství ostouzí, já si takových věcí nevšímám, já uznávám, že lidé něco míti musí a zvlášť nevzdělaný nižší lid něčím na uzdě držán býti musí, ale ode mne, jenž dostal lepší vychování a nebude krást, toho nikdo nežádej, abych chodil pravidelně v neděli do kostela, neb dokonce se zpovídal.«

Co se posledního pomazání týče, lze dle okolnosti, jak mnoho se lidé na osadě dávají zaopatřiti, souditi na náboženského ducha osady. Kde umírají bez zaopatření, tu může se právem říci, že — ne ti umírající, kteří svůj vážný stav snad ani neznají, ale ti, co okolo těžce nemocného jsou, žádné víry nemají a špatným příkladem tak zv. intelligence, jež je většinou atheistickou, dále pak pokrokářským a volnomyšlenkářským tiskem svedeni, utonuli též v tak zv. materialistických názorech na život, že totiž člověk není víc než zvíře a po smrti že není věčnosti; proto je třeba života užiti, ježto po smrti je konec. Nevěrci naší doby nespokojí se však tím, že o sv. svátosti umírajících nestojí, oni ve svém svobodářství, t. j. při svém hlásání, že má býti každému člověku ponechána ve všech směrech svoboda, zkracují svobodu těch, kdo před smrtí po náboženské útěše volají, kněze k lůžku svých příbuzných nepustí, násilí užívají a na ulici kněze spěchajícího k ne-

mocnému urážejí, tak že kdyby nebylo kněžské mírnosti, pykali by před soudem za své počínání, protože úřady až posud každou takovou urážku náboženství v ochranu berou a bráti musí, nemá-li život občanský státi se rejdištěm lidí bez Boha.

Mohl bych z našeho města uvésti příklady, kdy nevěrci na smrtelné posteli kněze si povolali, aneb po něm volali, ale nedovolali se ho proto, že příbuzní jej k nim nepustili.

O svátosti stavu manželského dnes jen připomínám tolik, že jsou to zas jen volní myslitelé, kteří chtějí také volně činiti, t. j. žádných zákonů ani božích, ani lidských nad sebou neuznati a svým tělesným pochotím volně hověti. Ti bojují za rozluku a kdyby v našem městě na př. dnes rozluka stala se skutkem, v tom okamžení bude tu nejméně 50 žádostí za rozvod těch, kteří na to jen čekají, protože již dávno na svou přísahu před oltářem zapomněli. A pomohlo by jim to? Většinou sotva, protože byli, jsou a budou na světě lidé, kteří k stavu manželskému vůbec neschopni jsou, do něho si ten základní nejdůležitější mravní fond nepřinášejí a budou-li rozvedeni dnes, přijdou za rok, za dvě léta o nový rozvod, jak tomu příklady z Ameriky nasvědčují.

Nový nepřítel povstává tedy křesťanství vůbec a katolictví zvlášť v tak zv. Volné myšlence, t. j. v lidech, kteří ani tak volně nemyslí, jako volně, t. j. bez mravních zásad žíti chtějí. Nebezpečí není malé, ježto víry ve věčnost a osobního Boha, odplatitele i mstitele, víc a více ubývá. Nebezpečí, jež hrozí lidstvu vůbec a národu českému zvlášť, je zřejmé; zdivočilost, mravnost, bezohlednost a zločinnost mládeže, vyšlé z nynější výchovy, není prorokem dobré budoucnosti. Co máme proti tomu dělati my, kteří v náboženství vidíme jedinou oporu obecného pořádku a křesťanské kázně?

Především konati svou povinnost ve stavu, do něhož nás Bůh postavil; životem křesťanským dávati dobrý příklad všem, zvláště těm, s nimiž nám jest blíže se stýkati, napravovati, co dnešní směry ve světě pokaziti se snaží a ostatní v pevné důvěře ponechati tomu, jenž k lidské spáse dílo své na zemi založil a si je v pravý čas obhájiti dovede. Amen.

III. Útok Volné myšlenky na tři hlavní bašty.

Předešle rozjímali jsme v odpolední této hodině o cílech, jaké Volná myšlenka, všeobecně vzato, sleduje, jakož i o prostředcích, jichž při tom užívá. Cílem nejvyšším jest jí odkřesťanění dnešní společnosti a prostředkem je každá lež, jaké o církvi, o kněžstvu a o upřímných katolících rozšířiti může. Zvláště kněz má býti připraven o důvěru lidu, a proto není-li špíny dost doma, musí ji přibrati z ciziny, ať už jest na tom co pravdy nebo ne.

To však by konečně nebylo to nejhorší. V. m. však hanobí to, co křesťanskému lidu až posud nejposvátnějším bylo, zakladatele našeho náboženství Krista Pána a jeho panenskou Máti,

Rodičku boží. A je to bohužel náš český jazyk, v kterém to nejzpustlejší rouhání bylo vysloveno ústy muže, kterého volnomyšlenkáři ještě nade všechny vyvyšují. I do našeho města, jak se pamatujete, si ho povolali, musím však ke cti mnohých posluchačů jeho říci, že dojem, jaký řeč tohoto židovského náhončího na ně učinila, rozhodně nebyl příznivý. A kdo by to také mohl bez odporu snésti, když náboženství naše, jež vychovalo evropské národy, vtisknuvši jim kulturu, jakou žádný jiný národ vykázati se nemůže, nazval jedem z Judey, Syna božího líčil jako dobrodruha, a o jeho hožské Matce tak zpustle se vyslovoval? Většina posluchačů ovšem toto hnusné jednání odsoudila, ale není na tom již dosti, že řeči takové v katolickém Rakousku proneseny býti vůbec mohou? Není na tom dosti, že tento mladý člověk může svobodně cestovati z města do města, dáti si platiti za špinění křesťanství, a že nebyl nikde okřiknut?

Ale nejen tyto nejposvátnější osobnosti našeho náboženství, nejen služebníci oltáře jsou od V. m. v novinách a shromážděních veřejně tupeni, ale v katolickém Rakousku jest možno činiti si posměch z článků víry, z bohoslužebných obřadů a úkonů, jako je mše sv., sv. svátosti, procesí atd. A co nejhoršího, t. zv. volnomyšlenkáři jsou tak zaslepeni ve svém fanatismu, že myslí dobré věci tím sloužiti, lidstvo z poroby a otroctví Říma vymaniti a veliké myšlence osvobození národů sloužiti.

Minule umínili jsme si uvažovati o třech hlavních požadavcích V. m., a dnes ku předmětu tomu se vracíme, abychom si blíže uvědomili, co moderní nevěra rozlukou manželskou, rozlukou církve od státu a volnou školou vlastně chce? Věci tyto má vším právem za tři hlavní pilíře, jež povaliti musí, má-li se jí dílo zdařiti. První dvě věci nepovažuje ani V. m. toho času za možné k provedení, poněvadž v poslanecké sněmovně není pro ně většina; jakmile však ucítí pod nohama půdu pevnější, učiní ihned návrh nového zákona na odtržení církve od státu a rozluku manželskou. A proto je třeba, nemají-li nás poměry překvapiti, bychom se na volby do sborů zákonodárných připravovali a na zvolení katolicky smýšlejících poslanců pracovali.

1. Jest oprávněný požadavek rozluky církve od státu?

Nemá stát povinnost církev chrániti, hájiti a její kněze podporovati za to, co církev pro stát koná? Nechť se nemýlí, že vystačí s policií a četníky k udržení veřejného pořádku! Nebude-li lid míti žádného pána na nebi, nebude uznávati ani žádné autority na zemi. To není žádná fráze, to jest zkušenost, kterou lidstvo učinilo z dějin, a kterou každý z nás činí v každodenním obcování s ostatními. V. m. však nechce pořádek, ona chce zkaliti vody veřejného života, aby mohla v nich tím lépe pro své prospěchy loviti. Co jí jest po tom, že církev svými orgány hlásá úctu k veřejnému, občanskému řádu, že chrání majetek, čest a

bezpečnost, co jí jest po tom, že koná pro veřejnost mnohé služby, jako jest vedení matrik, které jinde stojí milliony, co jí jest po tom, že káže pořádek, věrnost a poslušnost poddaných k vrchnosti!? To jsou právě věci, které jí překážejí. Všechna čest před rozlukou církve od státu, jestli ji provedou občané, kteří chtějí míti církev svobodnou, od státu nezávislou, jak tomu jest v Americe; ale naši volní myslitelé nejsou o nic lepší, než zednáři francouzští a portugalští, kteří rozluku od státu jen proto uzákonili, aby církev o její majetek oloupiti mohli. Majetek církve, který ovšem jest značný, nedosahuje však v celém Rakousku výše jediné jen rodiny Rotschildovské. Tento majetek církve jest našim zednářům trnem v očích, jehož jinak zmocniti se nelze, než bude-li církev od státu odtržena, to jest řekne-li se, že stát za všecko to, co od církve dostal, anebo jí během času vzal, nemá k ní žádných více povinností. Ve Francii slibovali zednáři lidu jednu milliardu na obecně prospěšné účely, zatím však rozdělili si uloupený peníz mezi sebe a lid neviděl ani centimu. Nevěřme proto volnomyšlenkářům, že chtějí rozlukou církve něco dobrého.

2. Nejlepší úmysl má Volná myšlenka s rozlukou manželskou,

kterou její příslušníci v praxi již provádějí, již však ve své zpupnosti nyní chtějí již učiniti zákonem. Volní myslitelé chtějí totiž nejen volně mysliti, ale i volně žíti, a co jest zákonité rozvedení katolicky oddaných manželů, než volnost, ba zvůle na poli veřejné mravnosti? Odvolávání se na nešťastná manželství, jež jsou přece jen zjevem výjimečným, není zde na místě. Manželství svátostné, čili katolické, považuje se všeobecně za věc nesmírného dosahu a významu pro veřejnou mravnost, a kdo by chtěl k vůli jednotlivým případům tuto krásnou a užitečnou instituci rušiti, ten by jednal tak nerozumně, jako ten, kdo by se domáhal v městě zrušení elektrického osvětlení proto, že ono do jeho oken svítí příliš intensivně. Obyčejně jsou na nešťastných manželstvích vinni oba manželé, a byla by to vlastně odměna a ne trest pro ně, kdyby stát jim umožňoval, aby se jha, za něž své manželské soužití považují, zbavili. Což pak není nespokojenců dost v jiných stavech, a může nespokojený učitel, úředník, kněz, řemeslník lehkomyslně voliti ihned stav jiný, když se mu jeden zneliibil? Ti, kdož se berou, vědí, co činí, a musí býti připraveni nejen dobré, ale i zlé spolu snášeti, a jestli nejsou k tomu odhodláni, neměli se za sebe bráti, a neměli na svět pomáhati dětem, jež jsou takovouto rozlukou nejvíce a nejnevinněji trestány. Nedávno četl jsem, že syn, když slyšel, že rodiče jsou soudně rozvedeni, šel a zastřelil se. Máme snad těch sirotků, té bídy, zločinnosti málo? Má stát ještě cestou zákonitou k tomu napomáhati? Nikdo neví ovšem, jak se poměry v manželství vytváří; prosadí-li však volnomyšlenkáři svou rozluku manželskou, pak zavěsili nad každé manželství na nit Damoklův meč.

3. O nic lepší nevypadá to s jejich volnou školou,

kterou když nemohou uzákoniti, činí do ní průlomy se všech možných stran, dovolávajíce se tak zv. přirozeného práva rodičů na dítě a falešné humanity, která vždycky hrála velikou roli tam, kde úřady neměly v moci platné zákony též energicky prováděti. A bohužel jest mnoho křesťanských rodičů, kteří volným myslitelům sedají na vějičku, zapomínajíce, že pletou bič sami na sebe, nechají-li děti své růsti bez Boha bez náboženství, jak V. m. si přeje. Dnes ještě náboženství ve škole máme, ale že ho máme málo, a že na jedné straně se boří, co na druhé se vystavělo, vidíme již v životě veřejném zjevy, jež musí nás neplňovati obavou o to naše mladé pokolení a následkem toho i o budoucnost našeho národa. Mládež byla vždy bujná, ale co se dnes děje, to není již mladická svévole, to je hrozný úkaz, z něhož pojíti nemůže nic jiného, než sociální revoluce, až to pokolení doroste. A proto kdo to jen trochu se svým národem dobře myslí, nechť postaví se proti volnomyšlenkářům i v tomto směru, dokud záhuba dá se snad ještě odvrátiti. Vymlouvajíce se na zdravotní stav dítěte, neposílají rodiče, kteří od víry odpadli, děti do kostela a někteří ani ne na náboženství, a když se jim vyměří pokuta, odvolávají se stále výš a výše, až zatím dítě doroste a školu vyjde, čímž zákon stává se illusorním. Co záleží volným myslitelům na jejich dětech, co jim záleží na veřejném blahu a pořádku, oni chtějí provésti svou a po nich ať přijde třeba potopa. Tak zaslepenými nejsme ale my, a proto nikdy nedopustíme, aby cestou zákonodárnou ten zbytek náboženství, který ještě ve škole jest, z ní byl odstraněn. Co jsou nám platné děti chytré a učené, budou-li k nám nesvědomité a bezcitné? Vzdělávání rozumu vychovává nám darebáky, ale spolu vzdělávání srdce zajistí nám dorost, který bude plniti své povinnosti nejen k Bohu, ale i k bližnímu, dorost v povinnostech svědomitý, autority poslušný, k stáří uznalý, v štěstí skromný, v neštěstí statečný.

Proto stavme tam, kde V. m. boří; považují-li nevěrci to za zásluhu, zbaví-li lidstvo pout víry a pořádku, musíme to my považovati za nemenší zásluhu, přičiníme-li věrným plněním svých povinností něco k tomu, aby křesťanský názor na život a křesťanská kázeň lidu byla zachována, neboť jen tak dlouho byl každý národ silný a zdravý, dokud zůstal víře své věrný. V. m. chce položiti svět na jiný základ, ale nikdo nemůže položiti jiného základu, než jest Kristus Pán. Amen.

IV. Co jest činiti proti Volné myšlence nám?

Poznali jsme o minulém křesť. cvičení tři hlavní požadavky Volné myšl., a sice rozluku církve od státu, rozvod manželský a volnou školu čili beznáboženskou školu. Tyto tři bašty chtějí nepřátelé víry nejprve ztéci, a poněvadž to za nynějších okolností čili při dnešním složení říšské rady, kde se jedině může provésti

změna zákonů říše, jeví se jim to býti nemožným, čekají lepších pro sebe časů, kdy křesťanský lid tak se zapomene, že za poslance voliti bude muže protikřesťanské, připravují proto aspoň půdu v lidu svými tiskovinami a kde to jde, hledí do platných zákonů učiniti aspoň průlom, jak jsem minule naznačil, na př. rozvod manželský prakticky provádějí, okázale a beze studu v konkubinátě žijí, po případě své manželky od sebe odpuzují a s jinými ve společné domácnosti trvají, pokud se týče pak školy, když své děti na náboženské cvičení, k sv. zpovědi z důvodů zdravotních neposílají, ba dokonce z náboženských hodin svým domnělým přirozeným právem rodičů na dítě své žáky odvádějí. Nuže, co proti tomu můžeme a máme podniknouti my katoličtí křesťané, kteří jsme si aspoň tolik zdravého úsudku zachovali, že občanský život bez náboženství nemůže vésti k ničemu dobrému a že víry je člověku tak třeba, jako rybě vody k plování, nebo plícím vzduchu k dýchání?!

Co jiného, než dělati to, co volní myslitelé a vyvinovati k zachování náboženského ducha v lidu alespoň tu míru horlivosti, kterou oni vyvinují pro jeho zničení, tedy pro věc zjevně špatnou. Oni agitují od druha k druhu, organisují se ve spolky volných myslitelů, čili bezvěrců, oni podporují a rozšiřují tisk a oni potírají náboženský život, t. j. náboženské úkony a svátosti, jež jsou základem a projevem našeho náboženství

1. Organisují-li se oni, aby byli připraveni k volbám, jež jsou vždy ovocem vší činnosti, kdežto organisační práce jen květ, musíme to činiti po nich, nesmíme se řaditi k těm přemnohým divákům, t. j. lidem lhostejným a vlažným, jimž na náboženství nic nezáleží, třeba nebyli zrovna jeho nepřáteli. Jedná li se dnes o bytí či nebytí, t. j. o to, má-li křesťanství v národě našem trvati, či z něho zmizeti, dnes, kdy lidstvo samo se rozstupuje na dva tábory, na tábor pro Krista a proti Kristu, nesmíme státi stranou, nýbrž jako charakterní lidé, kteří to, k čemu se přiznávají, i zevnějším jednáním na jevo dávají, přidati se rozhodně k praporu Kristovu a svou víru i v celém občanském životě vyznávati. Dnes stávají již politické i nepolitické organisace jak křesťanských mužů a žen, tak křesťanské mládeže, a kdo s náboženstvím cítí, tomu nemůže to býti lhostejno, k jakým stranám se hlásí vlastní syn a dcera a nestojí-li, co se víry týče dokonce na stanovisku otci, matce nepřátelském. K tomu cíli třeba ovšem patřičné kroky podniknouti hned v útlém mládí dítěte a nečekati, až stromek sesílí, kdy se již ohýbati nedá. Komu náleží dítě? Rodičům; volnomyšlenkáři, chtějíce školu beznáboženskou, odnímají rodičům jich práva, kteří dojista kdyby k tomu došlo, devadesáti procenty by rozhodli, že si nepřejí, aby náboženství ze škol bylo odstraněno. Oni chtějí vzíti rodičům cestu k srdci dítěte, jen aby prosadili své — všeobecnou bezbožnost dítěte. Vždyť sami prohlásili: chceme zničiti každé náboženství, ne tedy jen katolické, a proto je povinností i jinověrců, aby se s katolíky k potření této nové hlízy na těle občanské společnosti spo-

jili a positivní víru proti společnému nepříteli hájili. »Jaká bude mravouka,« ptá se kardinál Lugon, »vzhledem k tak odchované mládeži?« Neustálý vzrůst zločinnosti mládeže ukazuje, že mládež vystupuje jako strašná žalobkyně těch, kdož jí vštípiti chtějí své nestranné vyučování, jež s věrou porušuje i mravnost, zodpovědnost, svědomí. Proto žádáme,« praví kardinál dále, »aby s át zachoval svobodu vyučování, svobodu pro otce rodin, by své dítky podle své vůle posílali do školy náboženské a nemusili se proto báti pronásledování; žádáme svobodu vyučování pro každého Francouze a každou Francouzku, jež jediné odpovídá požadavkům vědy a mravnosti, a povinností státu jest, aby uděloval příspěvky z veřejných důchodů všem školám bez rozdílu dle počtu jich žáků.«

Tak musí mluviti dnes biskup v nejkatoličtější zemi, v zemi, v níž následkem lhostejnosti katolíků strhla na se vládní moc hrstka t. zv. svobodných zednářů, či volnomyšlenkářů. A tam bychom to v boji s volnou myšlenkou dopracovali i my, kdybychom dali se svésti heslem mnohých lidí, že náboženství patří jen na kazatelnu; náboženství úzce souvisí s životem občanským, tento přímo prostupuje, a proto se o něm v životě občanském mluviti musí, což ostatně dokazují nepřátelé víry sami, když při každé možné příležitosti na náboženství útočí a za změnu toho neb onoho náboženského předpisu žádají. Kdyby náboženství mělo v životě občanském pokoj, mohlo by zůstati jen na kazatelnu obmezeno a kněží byli by rádi, že nemusí choditi do místností hostinských a tam víru hájiti proti těm, kdož přijdou do hospody, ale nepřijdou za celý čas do kostela.

Ale i když někdo do katolického spolku nevstoupil, je i tak údem největšího spolku světa, jímž jest katolická církev sama. Jestli se katolíkem cítí, žije dle víry a jako katolík ve všech poměrech života se uplatňuje. A kdy podstupuje katolík tu hlavní zkoušku, kdy má jako katolík vystoupiti? Odpověď — při volbách jak do sborů zákonodárných, tak samosprávných, v nichž se sice zákony nedělají, nýbrž jen provádějí, kde však katolické věci může se nezměrných škod způsobiti, sedí-li tu muži víře nepřátelští, jak tomu bohužel dnes namnoze jest. Volná myšlenka svými požadavky, hlavně svým manželským rozvodem poškozuje, ba odkřesťaňuje ženu a chce ji uvésti v porobu pohanství, kdy mohl muž ženu po libosti propustiti, jak tomu posud jest u národů nekřesťanských. Komu musí nejvíce záležeti na rodině, na štěstí dětí a jich budoucnosti, než matce; komu na vlastní budoucnosti, aby nebyla z rodiny násilím odstraněna a když sestárne, mladší ženou nahrazena, než manželce?! Proto není možno, aby spořádaná žena mohla se nadchnouti, pro Volnou myšlenku, když tato nechce pokolení ženskému pomoci, nýbrž je zotročiti; to může z nenávisti a závisti jen taková bytost, která ve spořádané rodině nikdy nežila a také k tomu vyhlídku nemá. Křesťanská žena již tedy ve svém zájmu působiti bude k tomu, aby její manžel a příbuzný nevolili za poslance muže, kteří by snahy

Volné myšlenky snad podporovali, nýbrž dali své hlasy kandidátům, stojícím posud na půdě křesťanské.

V dnešní době bojují ženy za volební právo i žen, a sice žen plnoletých a samostatných, a já myslím vším právem: koná-li žena vůči státu a společnosti své povinnosti, musí-li se třeba i živiti samostatně jako muž, pak má právo, aby její hlas byl také slyšán a aby měla právo o veřejných věcech, na něž musí přispívati, též rozhodovati. Až požadavek ten bude jednou uzákoněn, o čemž nemám nejmenší pochybnosti, pak katolická věc naše nemá se volebního práva žen co báti, naopak jím jenom získá, ježto církev vždy měla v ženách své zastánkyně a církev nadarmo nevolá k Matce boží, té představitelce pokolení ženského a všeho, co na pokolení tom je něžného a šlechetného: »oroduj za zbožné pokolení ženské!«

2. Druhou povinností naší proti Volné myšlence jest podporovati a šířiti katolický tisk aspoň s takovou horlivostí, jakou to činí V. m. s jejími bezvěreckými tiskovinami.

V Rakousku je na 2000 listů a z těch je na 1600 náboženství nepřátelských a pouze čtvrtina katolických. Nemusí nás to naplniti studem, uvážíme li, že podle jména, čili náboženského vyznání je nás katolíků 92 proc. a teprve 8 proc. tvoří jinověrci?! Je viděti, že mezi 92 proc. t. zv. katolíků je mnoho lidí víře zpronevěřilých, kteří nejen že pro svou víru ničeho nečiní, ale dokonce snad proti ní bojují a nepřátele víry podporují tím, že časopisy jejich odebírají, neb aspoň čtou. A jakého smýšlení může býti, kdo nevěrecký list čte, to si můžeme představiti. Kolik pak je lidí, kteří by četli více listů než jeden jediný a teprv ze všech si činili vlastní úsudek. Buď nemají na to prostředků nebo času, chuti, konečně i soudnosti, čili vzdělání. Obyčejný člověk čte list svůj a věří slepě, co v něm čte v domnění, že noviny lháti nemohou, ježto by se to nemohlo tisknouti. Jak velice tedy na tom záleží, aby se dostaly lidem do rukou noviny dobré, víru a mrav nepoškozující. Dle toho dělí se — an tisk je dnes velmocí — lidstvo na dva tábory víc a více, až jednou nebude snad již lidí t. zv. neutrálních. Může-li 8 proc. obyvatelstva tisknouti čtyřikrát tolik, co 92 proc., pak musí býti na straně první buď ohromná obětavost, čemuž však, znajíce poměry, mnoho nevěříme, nebo musí tato strana čerpati odněkud prostředky své. A tu je též všeobecně známo, že v čele Volné myšlenky a nevěrců vůbec stojí ve všech zemích lidé, kteří sami svou víru si drží, o svátku do svých modliteben se dostavují, v křesťanském obyvatelstvu však již od narození a ukřižování Krista Pána k tomu pracují, by ono víry své si nevážilo, dobře počítajíce, že jenom v rozeštvaném křesťanském lidu je zabezpečena jejich práce a budoucnost, protože vždy a všude, kde si křesťanský lid své víry vážil, nepříteli dobře se nevedlo. To naši nevěrci, bezpochyby uplacení, viděti nechtějí a ze samé pokrokovosti nepřátelům lidu do rukou pracují. A protože, co si křesťanský lid dnes nekoupí, to nemá, je povinností naší přímo životní, bychom s krejcarem

pro katolický tisk neskrblili. Je to dnes jediná skoro zbraň, jíž se nám jest proti nepříteli víry brániti, lži jeho vyvraceti a zásady sv. náboženství hájiti.

Mohl bych o tisku ještě další čtyři přednášky uspořádati, ale dospěli jsme již k neděli poslední, a za nedlouho slaviti budeme krásnou a dojemnou památku Narození Páně, jak ji křesťanský svět již 1900 let slaví. Je to obnovení prvního příchodu jeho na svět, jaké ve svých srdcích si opakujeme. Nezapomeňme však, že týž Kristus Pán přijde ještě jednou — ne jako slabé dítě, ale jako mocný Bůh soudit živých i mrtvých. Kéž stojíme v onen den na pravici! To se jistě stane, budeme-li nejen křesťansky věřiti, ale i po křesťansku žíti. Amen.

Římské katakomby svědectvím sv. víry katolické.

Čtyři nedělní odpolední přednášky pro dobu adventní.

Upravil —en.

I

Vážení přátelé a milé dítky! S upřímnou radostí vás dnes vítám v tak četném počtu zde shromážděné, děkuji vám za to a prosím, abyste i příští neděle tak četně se dostavili. Za předmět letošních přátelských rozmluv zvolil jsem římské katakomby ve vztahu k naší sv. víře. A tážete li se proč, odpovídám: Předně, poněvadž o nich často slýcháme, mnozí — a také i z vás někteří — již katakomby navštívili, jiní by si přáli je spatřiti, a tudíž vzpomínka a poučení o nich každému bude vítané. Druhou pohnutkou jest mi apologetický význam katakomb. V naší době mnoho se mluví o náboženství, mluví a píše se proti církvi římsko-katolické a proti jejím dogmatům a zařízením a říká se, že Kristus Pán a apoštolové hlásali čisté křesťanství, ale církev prý je svými zařízeními porušila a znetvořila. Proto třeba ukázati, že to prvotní křesťanství bylo v podstatě totéž jako dnes, že stejné myšlení a instituce ovládaly křesťany prvotní jako nás. A přesvědčivým a nepopíratelným svědkem toho jsou právě římské katakomby.

Ovšem v těchto čtyřech krátkých přednáškách musíme se obmeziti jen na malé ukázky z katakomb. Dnes pojednáme o tom, jak věřili první křesťané o smrti člověka a jak chovali se ke svým zemřelým. Příště uslyšíte o jejich víře v obcování svatých; pak si všimneme jejich víry v nejsv. tajemství naší sv. víry a na konec připomeneme si jejich úctu k Jezulátku a k Panně Marii, abychom s podobnou úctou a láskou o svátcích vánočních Ježíška pozdravili.

Jaká byla víra prvních křesťanů o smrti a jak chovali se ke svým zemřelým? Toť předmětem dnešní úvahy naší. Přátelé

milí, problem člověka, otázka o jeho původu a životě na zemi, o jeho smrti a životě po smrti zaměstnávala vždy největší myslitele lidstva od dob nejstarších až do našich dnů. A můžeme říci, že všichni národové měli své báje o původu člověka, všichni věřili, že člověk na zemi žije v jakémsi stavu zkoušky nebo trestu, skoro všichni byli přesvědčeni, že smrtí nekončí vše, nýbrž člověk i po smrti žije, a dle výkladu své víry pak také se chovali ke svým zemřelým. Dle pohana — a i novověkého nevěrce — tělo lidské jen za živa hodno jest péče a to až přílišné, smrtí však nastává změna, pohan šťítil a bál se těla bezduchého, a hleděl co nejdříve mrtvolu zničiti. Tak na př. u Řeků a Římanů znečišťoval pouhý pohled na mrtvolu, a žid nesměl doteknouti se mrtvoly, a dotkl-li se jí, potřeboval očisty pod trestem smrti. Aby pak mrtvola co nejrychleji byla zničena a odstraněna, mnozí národové, na př. Římané, spalovali mrtvoly. Názor pohanský o životě záhrobním pln byl nejistoty a bájí smyslných.

Všechny nejistoty a bázeň před smrtí a mrtvolou odstranil svou božskou autoritou Syn boží, Ježíš Kristus, jenž přinesl lidstvu uspokojivou odpověď na otázky o úkolu člověka na zemi a po smrti, jež smrt postavil v pravé světlo a mrtvole vykázal její důstojnost. Od dob Ježíše Krista až na naše dny všichni křesťané vyznávají toto učení a každé již dítě katolicky vychované dovede odpověděti k nejzávažnějším otázkám: Kdo stvořil člověka? K čemu Bůh člověka stvořil? Z čeho se skládá člověk? Co jest smrt? Kam se ukládá tělo člověka po smrti? Kam přichází duše člověka po smrti? *)

Dle láskyplné nauky Pána Ježíše zařizuje křesťan též své chování k nemocnému, k mrtvole. Od prvních dob křesťanství bylo zvykem, že nad lůžkem nemocného bděla jeho rodina a kněz, jenž konal modlitby církevní, které obsahem připomínají dnešní naše modlitby za umírající. Když nemocný zemřel, zavřeli mu nejbližší příbuzní oči a ústa, umyli jeho mrtvolu a natřeli ji olejem, aby ji uchránili rychlého rozkladu, po té zavinuli ji v prostěradla. Křesťané nebáli se mrtvoly jako pohané, nýbrž opatrovali ji a nesli do hrobu s pietou, s jakou Josef a Nikodem pohřbívali tělo Pána Ježíše. Proto pohřeb křesťanů byl docela jiný než pohřeb pohanský. Křesťané byli přesvědčeni, že to tělo zsinalé nezůstane v zemi věčně, věřili, že vstane jednou jako tělo Kristovo, věděli, že kladou je do země jako semeno, z něhož vyjde jednou život dokonalejší, že ukládají tělo zemřelého ke spánku a odpočinutí. Proto tělo to nesmí býti spáleno na hranici jako těla pohanů, nemůže odpočívati na stejném místě se židy, a proto křesťané budovali si hřbitov svůj, dle svého přesvědčení, a jak jim to dovoloval zákon římský. Dle práva římského hřbitovy směly býti za městem vedle silnic a zákonem byly chráněny jako místa posvátná, nedotknutelná. Toho používali křesťané a zřídili si na svých pozemcích za městem blíže silnic

*) Tyto a podobné otázky zodpovědí přítomné školní dítky.

své hřbitovy v zemi, a tyto hřbitovy byly nedotknutelné a tudíž i bezpečným úkrytem v dobách pronásledování.

Tyto hřbitovy byly veliké podzemní chodby, někde rozšířené v hrobky a kaple jako veliké sklepy. Stěny těchto dlouhých, spletitých a vysokých chodeb jsou vyhloubeny a utvořeny v nich nad sebou jakési přihrádky, otvory, a sem vkládala se těla zemřelých. Tělo mučedníka nebo některého vznešeného křesťana se vložilo do kamenné rakve, tak zv. sarkofagu a uložilo ve větší kryptě nebo ve výklenku. Na takové rakvi či sarkofagu pak se též obětovala mše sv. Kamenné desky a mramorové bývaly zdobeny rytinami, malbami, nápisy, jak později ještě o nich uslyšíme. To byl tedy hřbitov křesťanský, a nyní tato místa se nazývají katakomby.

A jak konal se pohřeb v těchto katakombách? Pohřeb křesťana nebyl nikdy úkonem soukromým, nýbrž vždy církevním obřadem náboženským. Již tehdy byla jakási bratrstva pohřební, která chránil i zákon římský, a údové jejich nazývali se fossores, t. j. hrobníci. Tito fossores obstarávali pohřeb. Mrtvola zesnulého křesťana byla po domácích obřadech donesena do podzemního hřbitova; tam sloužil kněz mši sv. za zemřelého na hrobě nejbližšího mučedníka. a ostatní modlili se u mrtvoly. Po mši svaté vykonal kněz nad mrtvolou ještě modlitby a ukončil je slovy: requiescat in pace. Na to hrobníci uložili mrtvolu zabalenou do prostěradla bez rakve do hrobu ve stěně chodby a uzavřeli otvor několika cihlami nebo mramorovou deskou. Na tuto desku napsal pak příbuzný jméno zemřelého s posledním pozdravem: in pace, t. j. v pokoji odpočívej. Často se vyskytují též slova: vivas in pace, t. j. žij v pokoji; slova ta vyznačují víru, že žije dále duch toho zemřelého, a že tělo jeho jen jako ve spánku tu odpočívá, dokud nevstane z mrtvých. Proto též tehdy hřbitovy ty nejmenovaly se katakomby, nýbrž coemeteria (κοιμητήριον), t. j. místa spánku, a to v souhlasu s Písmem sv. Sám Kristus Pán nazval smrt Lazarovu spánkem, a sv. Pavel píše (I. Thess. 4, 13.): »Nechcemeť pak, bratří, abyste nevěděli o těch, kteříž zesnuli, abyste se nermoutili, jako i jiní, kteří nemají naděje.«

Přátelé drazí, hle, jak první křesťané smýšleli o smrti, jak uctivě a láskyplně chovali se ke svým zemřelým bratrům a sestrám. A nejedná tak i dnes zbožná katolická rodina? Nepřichází dosud kněz církve sv. k umírajícímu, aby ho posílil na cestu do věčnosti? Nechováme se i my s úctou a láskou ke svým zemřelým? Nejsou-liž hřbitovy naše sv. polem, místem odpočinku? Hle, jak víra naše shoduje se s vírou prvních křesťanů!

Z dnešní úvahy chápeme, proč citu křesťanskému protiví se cremace či spalování mrtvol, a proč církev katolická pod těžkým hříchem ji zapovídá. Touha po spalování mrtvol je touha pohana, nevěrce, zednářů, aby člověk vypustil z mysli život posmrtný. K těmto snahám moderních pohanů nikdy se nepřikloní katolík uvědomělý, jenž má tak vznešený názor o člověku, o životě posmrtném, o účelu a cíli těla; katolík, jemuž každý hrob

hřbitova hlásá slova víry: resurgam, povstanu z mrtvých. Za hrobem jest ještě ruka, jež v den poslední dovede sebrati každou částečku mého těla, za hrobem jest moc, která jednou vyzve větry nebeské, aby vrátily až do posledního prášku popel můj, jejž roznesly. Mocí tou jest Ježíš Kristus, jenž z mrtvých vstal jako prvotiny těch, kteříž zesnuli. A proto katolický křesťan jako věří, že vstane z mrtvých, tak nikdy nedá těla svého ke spálení; katolík vždy s posvátnými city vstupuje v osadu zemřelých na hřbitov, neruší svatého klidu svých zesnulých bratří, ale s pevnou vírou, nadějí a láskou pomodlí se tu za své drahé zemřelé rodiče, bratry a sestry, příbuzné a přátele. A to učiňme i my nyní modlitbou za zemřelé. Amen.

II.

V Kristu shromáždění! Člověk skládající se z těla a nesmrtelné duše stvořen jest od Boha a pro Boha. Určeno jest mu jednou umříti, odloučiti se musí duše od těla svého, mrtví od živých. Po smrti člověka tělo ukládá se do země jako semeno, které má v nové kráse jednou se objeviti. A duše? Duše má vrátiti se k Stvořiteli svému, do stánku vejíti Boha věčného! Avšak táže se žalmista Páně: »Kdož bude přebývati ve stánku tvém, Hospodine?« A odpovídá: »Kdo chodí bez poskvrny!« Do domu Boha nejsvětějšího tudíž přijat bude ten, kdo ve chvíli, kdy vchází branou smrti do věčnosti, jest bez poskvrny. Ale nemůže-li nic poskvrněného vejíti do nebe, kam dostanou se duše, které jen lehce se provinily proti spravedlnosti boží, nebo které ještě neučinily zcela pokání za těžká provinění, jež jim však Bůh odpustil ve sv. zpovědi? Duše tyto přijdou do očistce, aby se ještě očistily a potom přijaty byly do slávy nebeské, neboť tyto duše jsou svaté, milostí boží posvěcující ozdobené.

Tyto duše svaté, ať již v nebi nebo ještě v očistci se nacházející, nejsou v pražádném spojení se živými? Nestarají se o nás a my o ně? Nikoliv, mezi nimi a námi je spojení; ne sice styk tělesný, zjevování se, vyvolávání duchů jako myslí spiritisti či duchaři, avšak trvá mezi námi vztah lásky a vzájemné pomoci. Mezi svatými v nebi, dušemi v očistci a křesťany na zemi je tedy tento vztah čili obcování, a o tomto nás poučuje 9. článek víry, o »obcování svatých«, o němž dnes pojednáme.

V katechismu jest otázka: »Kdo náleží k obcování svatých?« A odpověď zní: *) »1. pravověřící na zemi nebo církev bojující; 2. svatí v nebi nebo církev vítězná; 3. duše v očistci nebo církev trpící.« Všichni tito nazývají se svatými a činí vespolek velikou společnost, církev sv. obecnou, a jsou mezi sebou spojeni láskou a vzájemnou pomocí, čili jinými slovy spolu obcují tímto zvláštním způsobem.

V čem pak toto obcování svatých záleží, o tom poučuje nás podrobně katechismus.

*) Tuto a následující otázky zodpovědí dítky školní.

1. »Naše obcování se svatými v nebi záleží v tom, že svaté ctíme a vzýváme, svatí pak za nás u Boha prosí.« Tedy my svaté uctíváme, jich si vážíme, jejich ostatků, jejich obrazů; a mimo to prosíme svaté, a to buď za sebe, buď za jiné nebo i za zemřelé. Svatí pak nás milují, těší se na náš příchod do nebe a prosí za nás.

2. »Obcování svatých v nebi s dušemi v očistci záleží v tom, že svatí duším v očistci svou přímluvou u Boha pomáhají.«

3. »Naše obcování s dušemi v očistci záleží v tom, že duším v očistci modlitbou a dobrými skutky, odpustky a zvláště obětí mše svaté pomáháme, ony pak, že za nás, jak doufáme, u Boha prosí.«

4. »Obcování věřících na zemi záleží v tom, že všichni jsou účastni oběti mše svaté, modlitby a jiných dobrých skutků veškeré církve.« Toto jsou vzájemné styky lásky a pomoci mezi členy církve sv. živými na zemi a mrtvými.

Nyní tažme se: Toto učení jest nové nebo tak věřili křesťané vždycky? Odpověď jest: »Tak vždy křesťané věřili.« A odkud to víme? Víme to z pramenů sv. víry, máme toho krásné důkazy v katakombách římských. Tam nalezneme tuto víru, tam spatříme obcování svatých v celé kráse a vznešenosti. Minulou neděli pověděl jsem vám, že katakomby jsou vlastně staré křesťanské hřbitovy, že tam pohřbíváni bývali sv. mučedníci a vedle nich i jiní věřící, že tam konala se též bohoslužba v dobách pronásledování. Dnes uvidíme, kterak křesťané v katakombách činili rozdíl mezi svatými v nebi a dušemi v očistci, a kterak o obou smýšleli.

Koho první křesťané dle svědectví katakomb pokládali za svatého v nebi? Nevinné dítky a sv. mučedníky; proto za ně se nemodlili, nýbrž je prosili o přímluvu u Boha. Tak na př. nalézáme v katakombách nápis náhrobní řecký ze III. století, jenž po česku zní: »Dítě mé, žij v Bohu, a pokud žíti budu, oroduj za mne.« Hle, prosba matky k zemřelému dítku! A jiný nápis z katakomby sv. Domitilly zní: »Viktore . . ., duše nevinná, žij mezi svatými a spravedlivými a pros za nás v modlitbách svých.« Hle, víra křesťanů, že duše nevinná žije v nebi mezi svatými a za nás u Boha prosí!

Avšak zvláštní úctě v katakombách těší se sv. mučedníci. Předem připomeňme si některé pravdy o mučednících! Kdo jest sv. mučedníkem? Ten, kdo dobrovolně pro Ježíše Krista neb jeho učení jest usmrcen. Tudíž není mučedníkem ten, kdo jest usmrcen z jiné příčiny než pro učení Pána Ježíše, není mučedníkem, kdo se dá usmrtiti pro víru nepravou, není mučedníkem, kdo umírá proti své vůli, nedobrovolně; není v pravém slova smyslu mučedníkem, kdo trpí pro víru, ale neumřel smrtí násilnou za víru. Pravý mučedník klade život svůj za Ježíše Krista, vlastní krví smývá tresty své, a proto Pán Ježíš ihned jej přijme do nebe. Proto je-li někdo mučedníkem, je svatý, je v nebi u Boha. To

věděli a věřili vždy křesťané, proto za mučedníky nikdy se nemodlili, nýbrž je ctili jako světce a prosili o pomoc.

První křesťané ctili a vzývali sv. mučedníky. Především starali se o sv. tělo mučedníkovo; aspoň kosti sebrali a s velikou úctou pochovali. Pohřeb mučedníka byl slávou církve sv.; jeho hrob byl v katakombách zvlášť upraven, ke hrobu dávalo se světlo v lampičkách zv. fialy a nápis významný. Jeho ostatky byly posvátné, nikomu se nedala částka těla, jen dotýkati se dávaly předměty a nazývány pak »patrocinia sanctorum«, ochrana svatých. Den smrti mučedníkovy jmenoval se dies natalitia, t. j. den narození, totiž narození pro život blažený v nebi. Vždy po roce konala se zvláštní slavnost jeho, výroční památka čili anniversarium. Tato památka, svátky sv. mučedníků, slaví se dosud v Římě v katakombách od »cultores martyrum«, ctitelů mučedníků, a v ten konají se bohoslužby v katakombách a procesí. V blízkosti hrobu mučedníkova přál si každý býti pochován. V takové úctě měli křesťané sv mučedníky, ale též je vzývali čili prosili jako přímluvce u Boha. Jim v ochranu odevzdávali sebe i své zemřelé, jak toho doklady čteme na náhrobních deskách v katakombách. Tak často je tam nápis: »Svatý N., pomni na mne! . . . neb: oroduj za mne . . ., pros za mne hříšníka« a p. — Čteme tu nápisy, na př.: »Sv. Vavřinče, přijmi duše«, totiž duše křesťana, který jest zde pohřben blízko hrobu mučedníka sv. Vavřince. »Paní Basillo, my Crescentinus a Micina doporučujeme ti dceru naši Crescentinu«; nebo: »Duši Maximovu občerstvěte mučedníci Januarie, Agatope, Felicissime.« — Stejnou víru dokazují nám i malby katakomb, na př. malba ze IV. století tato: Stojí dvě ženy, z nichž jedna s rukama prosícíma a se závojem na hlavě, a u ní jest nápis Veneranda; druhá žena mladší je bez závoje, pravou ruku drží nad ramenem Venerandy, levou ukazuje na vedle stojící skřínku, naplněnou pergamenovými závitky, a kolem hlavy má nápis Petronella martyr. Květy a stromy, jež v pozadí spatřujeme, znamenají ráj, a celý obraz je výrazem víry: Sv. mučednice Petronella uvádí do rajské říše Venerandu, prosíc za ni, která věřila a žila dle evangelia Kristova.

Z těchto ukázek poznáváme, že křesťané prvních dob křesťanských ctili a vzývali svaté v nebi, zvláště sv. mučedníky, a že věřili též, že svatí v nebi mohou pomáhati duším v očistci, proto jim své zemřelé poroučeli a prosili o přímluvu.

Než první křesťané byli přesvědčeni, že sami též mohou dušičkám v očistci pomáhati modlitbou, a proto modlili se za své zemřelé.

Čteme na př. nápis v katakombách: »Bůh občerstviž duši tvou . . .« V nápisu tomto prosí pozůstalí přátelé Boha za občerstvení, za vysvobození zemřelého; tudíž věřili, že duše jeho snad ještě není v nebi, že nalézá se někdy v utrpení, kde trpí úpal, a odkud mohou jí pomoci svou modlitbou. Že pak křesťané i společně při službách božích v katakombách za zemřelé neb duše

v očistci se modlívali, toho svědkem jest nápis z katakomby sv. Priscily, jenž zní: »Prosím vás, bratři, kdykoli sem k modlitbám přicházíte a prosby své Otci i Synu přednášíte — vzpomeňte si také na drahou Agape, aby Bůh všemohoucí zachoval Agape na věky.« Hle víra prvních křesťanů v očistec, v obcování svatých. Zbytečno bylo by líčiti ještě obcování prvních křesťanů mezi sebou, vždyť ovšem známa jest jejich bratrská vzájemná láska, jejich společné modlitby, sv. přijímání denní, společné hody lásky. Jak krásně a hluboce chápali první křesťané článek víry o obcování svatých!

Kéž by podobná víra a nadšení plálo v srdcích křesťanů dnešních! Nás dělí od prvních křesťanů jen doba, víra naše stejná, proč tedy nemohli bychom víru tu také skutkem dosvědčovati? Buďme si vědomi obcování svatých, se sv. mučedníky, buďme silni ve vyznávání své víry, svaté vroucně ctěme a o pomoc vzývejme! Nezapomínejme na sv. duše v očistci, modleme se za ně často! Milujme se jako bratři a modleme se vespolek za sebe, za hříšné své bratry zvláště, abychom jednou všichni spasení došli. Amen.

III.

Milí přátelé! Jak jsem již pověděl, byly římské katakomby vlastně hřbitovy křesťanské, kde s velikou pietou ukládali křesťané k věčnému spánku těla svých milých; k nim se vraceli, za ně se modlili, neb sv. mučedníky ctili a prosili. K modlitbám a ke společným službám božím byly tu hned od počátku upraveny krypty, někde dosti rozsáhlé na způsob kaplí neb kostelů. Do těchto kaplí, ke hrobům sv. mučedníků, utíkali se hlavně v dobách pronásledování, aby se zde utvrzovali ve víře v Boha trojjediného a sílili se nejsv. tělem Páně v boji za svatou víru svou. A proto není divu, že v katakombách nalézáme nápisy i malby o Bohu, o třech božských osobách, o Pánu Ježíši, nejsv. Svátosti oltářní. O těchto věroučných nápisech a obrazech dnes chci něco pověděti.

Zopakujme si dříve, čemu učí katechismus o těchto pravdách.*) Tam učili jsme se základním pravdám: že jest jeden Bůh; že v Bohu jsou tři osoby: Otec, Syn a Duch svatý, z nichž každá je pravý Bůh; že druhá božská osoba učiněna jest člověkem, aby nás svou smrtí na kříži vykoupila a na věky spasila. V katakombách dovídáme se o týchž sv. pravdách, jež tu křesťané svými napisy vyznávali.

Křesťané s největší chloubou se nazývali cultores Dei — ctitelé Boha jednoho, a na hrobech svých pravdu tu vyznávali, na př.: Mesurius věřil v Boha.

Tato krátká, ale víry a naděje plná slova, zdaž nepřipomínají nám modlitbu kněze při pohřbu, aby Bůh smiloval se nad zemřelým, jenž v něho věřil a doufal?! Jiný nápis zní: Faustina

*) Možno s dětmi přítomnými opakovati.

dulcis bibas in Deo, t. j. Faustino milá, žij v Bohu! Věřili tedy křesťané v jednoho Boha. Znali též 3 božské osoby. Osobu Boha Otce samu zřídka nalézáme na pomnících; za to však četné jsou epitafy, jež svědčí o víře v božství Ježíše Krista. Uvedu aspoň jeden nápis řecký, jenž po česku zní: »Prima se svou dcerou odpočívají v Bohu, Pánu Kristu.« Nechybí ani nápisy, jež vydávají svědectví o víře křesťanů v božství Ducha sv. Tak čteme u sv. Kallista pěkný nápis ze III. století: »Drahému Cyriakovi, synu nejmilejšímu. Žij v duchu svatém.« Ale i o nejsv. Trojici nejednou máme nápis. V katakombě sv. Domitilly nalezen byl nedaleko krypty Ampliatovy nápis, v němž obsažena jest formule víry v nejsv. Trojici, a zní takto: »Iukundianus uvěřil v Ježíše Krista, žije v Otci i Synu i v Duchu svatém.«

Tak tedy věřili první křesťané v tajemství nejsv. Trojice jako my. Stejnou víru jejich jako je naše uvidíme též o Spasiteli a o velikém tajemství nejsv. Svátosti oltářní. Dříve však musím připomenouti, jakých vyobrazení první křesťané v katakombách užívali.

První křesťané užívali různých vyobrazení k označení předmětů jiných, a takovým malbám říkáme symbolické. Na příklad: Křesťané namalovali ovečku, a ta jim značila člověka křesťana, jenž žije na této zemi Velmi často uvidíme v katakombách holubičku; ta jest znakem Ducha svatého a též jím posvěcené duše, jež vznesla se již do otčiny nebeské. Strom neb vinný keř s hrozny značí ráj. Často se též shledáváme s kotvou; ta znamená křesťanskou naději. Tyto obrazy symbolické jsou jakousi posvátnou mluvou víry křesťanské v katakombách; kdo je uvidí, hned porozumí, co hlásají. Na př.: Na desce ve stěně viděti vyryto: strom a holubička s něho zobá, co to znamená? Za touto deskou odpočívá tělo člověka, jehož duše v ráji se raduje.

Dlužno též připomenouti, jak první křesťané zobrazovali Pána Ježíše. Buď jako děťátko s Marií Pannou nebo jako dobrého pastýře. Nikdy však v katakombách nezobrazovali Ježíše Krista na kříži pnícího. Místo toho byl jiný znak pro ukřižovaného Spasitele: buď ležící beránek nebo kotva s příčným břevnem, neb obé spolu. Ve spojení s nejsv. Svátostí oltářní také ryba nebo réva znamenala Pána Ježíše. Jako monogram Kristův platila písmena ☧ t. j. Christos. Nyní všimněme si některých obrazů z katakomb; na př.: holubička s ratolístkou v zobáčku a vedle ní ryba, to znamená: duše tvá ať odpočívá v pokoji a v Kristu. Aneb obrázek z krypty sv. Luciny: na náhrobní desce vidíme nahoře nadepsáno Faustinianum, pod tím holubičku, před ní beránka, nad nímž jest kotva břevnem přeťatá; to znamená: zde pohřbený Faustinianus jde k Pánu Ježíši do nebe, vykoupen smrtí jeho na kříži.

Jak vroucí víra, naděje i láska k P. Ježíši se tu jeví!

A výrazem téže něhy a důvěry v Krista Pána jest jeho zobrazování jako dobrého pastýře. Bývá tu malován jako bezvousý mládenec, oděný krátkou tunikou v bedrách přepásanou, přes niž

má někdy přehozený krátký plášť. Nohy má často bosé. Nejednou drží oběma rukama nohy ovečky, ležící mu na ramenou; jinde zase drží všechny nohy ovečky levou rukou a v pravé má nádobu s mlékem, píšťalku a hůl pastýřskou. S obou stran, obklopují ho někdy ovce. Jak výmluvným kázáním bylo toto zobrazení věřícím přicházejícím k službě boží, hlásajíc nevystihlé milosrdenství boží, jež tak dlouho hledá hříšníka, až ho nalezne a přivede do náruče Spasitelovy! I vy, milí křesťané, jste ovečky Páně, snad vzdálili jste se od svého Pána; nedejte se dlouho hledati, navraťte se v této době adventní opět k Spasiteli, na jehož místě toužebně vás očekává kněz ve zpovědnici, a tak připravte se k hodnému přijetí nejsvětější Svátosti oltářní, o níž nyní pojednáme.

Dle slov našeho katechismu*) nejsvětější Svátost oltářní jest pravé tělo a pravá krev Pána našeho Ježíše Krista pod způsobami chleba a vína. Ježíš Kristus ustanovil tuto svátost při poslední večeři, když se svými apoštoly jedl beránka velikonočního. Tehdy vzal chléb, požehnal jej a pravil nad ním: Totoť je tělo mé. Podobně vzal i kalich s vínem, požehnal jej a pravil nad ním: Tatoť jest krev má Nového Zákona. Těmito slovy proměnil Pán Ježíš chléb ve své nejsv. tělo a víno ve svou nejsv. krev, ale tak, že způsoby chleba a vína zůstaly nezměněny. Moc proměňovati dal Pán Ježíš svým apoštolům, z nichž přechází na biskupy a kněze. Tito pak proměňují při mši svaté. Tuto svátost ustanovil Pán Ježíš k tomu, aby: 1. i jako člověk ustavičně s námi dlel, 2. aby se ve mši sv. svému nebeskému Otci ustavičně za nás obětoval, 3. aby ve sv. přijímání byl pokrmem našich duší. Tak učí nás katechismus.

A co nám o této svátosti svědčí katakomby? Uvedu pouze dvě vyobrazení. V kryptě Lucinině u sv. Kallista jest velice staré fresko, jež představuje živou rybu a před ní pletený koš. V koši tom vidí všichni několik chlebů, podobných tvarem úplně oněm bochánkům, jaké mívali židé, a pod chleby lahvičku s červeným vínem. Zde viděti symboly Krista Pána — rybu, a nejsv. Svátost oltářní — chléb a víno. Každému křesťanu bylo jasno, že toto znamená proměňování chleba a vína v nejsvětější tělo a krev Páně.

Druhý obraz, o kterém se chci zmíniti, jest v tak zvané řecké kapli nad absidou proti vchodu do krypty. Za polookrouhlým stolem sedí šest osob: pět mužů a jedna žena. Mužové všichni jsou bez vousu, žena má na hlavě závoj. U pravého konce stolu sedí na nízké stolici vážná, vousatá postava, oddělená od ostatních osob, a vztahující před sebe obě ruce, jichž natažení co nejzřejměji dokazuje, že láme chléb, jejž drží v rukou. Před ním stojí na stole kalich, dále na druhém 5 chlebů. Po obou stranách hodujících stojí za stolem 7 košů plných chleba. Co tento obraz znamená?

*) Budiž zopakováno opět s přítomnými dětmi.

Sedm košů chleba připomíná zázračné nasycení lidu na poušti, o čemž ještě více svědčí 5 chlebů a 2 rybičky na stole. V zázraku tom spatřovala celá křesťanská obec předobrazení a proroctví nejsv. Svátosti oltářní. Koše chleba a ryby ukazují, že přítomen je sám Ježíš Kristus s tělem pod způsobou chleba. Onen vousatý muž jest biskup nebo kněz proměňující. Žena má závoj dle předpisu sv. Pavla, aby do shromáždění přicházely ženy s hlavou zastřenou. Celý obraz znázorňuje sv. přijímání věřících při mši sv.

Milí křesťané! Z tradice církevní víme, že první křesťané každý den přistupovali k sv. přijímání a tak se posilovali ve svém těžkém postavení mezi pohany. Za našich dnů zapomínají křesťané na sv. přijímání, a proto tak smutné poměry naše. Aspoň vy, přátelé, kteří chcete býti horlivými katolíky, nezapomínejte na svého Boha. Nevynechávejte nedělní mše sv. a mějte i své domácí k řádnému plnění povinností náboženských. Spojte se s milovaným Ježíšem aspoň v této době adventní, vykonejte také sv. zpověď a přistupte k stolu Páně. Naše doba pro křesťana jest dobou pronásledování; nuže, řiďme se příkladem křesťanů prvních, pronásledovaných až na smrt, a potom důvěřujme, že Kristus Pán ani nám nedá zahynouti jako nedal jim. Amen.

IV.

Zavedl jsem vás, drazí přátelé a milé dítky, v minulých nedělích na návštěvu k našim předkům ve sv. víře, k jejich hrobům a památkám do římských katakomb. Tam provedl jsem vás všude, ukázal víru tak jednoduchou a přec tak krásnou a útěchy plnou. Tam klaněli jsme se v duchu nejsv. Trojici boží a nejsvětější Svátosti oltářní, tam navštívili jsme s úctou rovy sv. mučedníků. Avšak nebyli bychom spokojeni, kdybychom nenavštívili též královnu těch mučedníků; nepoznali bychom dostatečně jednotu své víry s vírou prvních křesťanů, kdybychom nenalezli též úctu jejich ke královně a matce křesťanů všech Panně Marii.

Kdož by pochyboval o tom, že první křesťané ctili tu, kterou ctí andělé jako svou královnu, která jest Matkou milého Spasitele. Pamatuje-li dítě vždy na svou matičku, kterak mohli křesťané zapomenuti na vznešenou, milovanou matku svou, o níž jim vypravovali sv. apoštolové? Zajisté nemohli zapomenouti, musili vzpomínati na Marii, ji v srdci ctíti, ji velebiti a chváliti, ji prositi o pomoc. A přece jsou křesťané, kteří neváhají upírati veškerou úctu Panně Marii, kteří dovolují si tvrditi, že první křesťané Marii Pannu neuctívali. Víte, kdo jsou tito křesťané? Jsou to reformátoři, protestanté, kteří tvrdí, že úcta Panny Marie v církvi povstala teprve v V. století, zejména když r. 432 papež Sixtus III. vystavěl basiliku Panny Marie Sněžné v Římě Abychom se přesvědčili o nesprávnosti takového názoru, navštívíme dnes opět římské katakomby, co nám dosvědčí o úctě Panny Marie u prvních křesťanů.

V katakombách najdeme četné obrazy, které svědčí o úctě

Panny Marie jako Matky boží již ve třech prvních stoletích křesťanství. Ovšem nesmíme si mysliti, že Panna Maria zrovna takovým způsobem byla uctívána jako dnes. Pouze učení víry, dogma jest vždy stejné, totiž učení, že Marii náleží největší čest po Bohu, jakožto Panně nejsvětější a Matce boží. Úkony však náboženské, kterými věřící Panně Marii úctu svou projevují, mohou se měniti a rostou během času

Jaké jsou obrazy mariánské v katakombách? Jsou to obrazy dvojího druhu, pokud umělecké techniky se týká; totiž malby z I.—IV. století, tak zv. pompejského stylu, a malby století V. až VII. ve slohu tak zv. byzantském. Nám záleží nejvíce na malbách z prvních století.

Maria Panna bývá v katakombách zobrazována skoro vždy s Ježíškem na ruce neb na klíně; často jí přinášejí dary mudrcové od východu; někdy též je sama, někdy sedící na trůnu královském. Na těchto malbách mívá Maria na hlavě šátek nebo závoj, nikdy svatozáři čili gloriolu. Tato svatozář, které se říká též aureola nebo nimbus, jest původu pohanského, a křesťané přijali ji do svého umění teprve ve IV. století.

Někdy jest Maria Panna vyobrazena též prostovlasá. Pokud vyobrazení mudrců se týká, bývá jejich počet různý, dva až čtyři. Počet tři jest tradicionelní a teprve později ustálen.

Že tyto obrazy Marie Panny nejsou jen historického významu, nýbrž i bohoslužebného, o tom svědčí místo a způsob vyobrazení. Obrazy ty bývají na místě význačném. Ovšem tehdy nebylo vše jako nyní možné. My pokládáme obraz za věc kultu sloužící jen tehdy, když jest v kostele na oltáři, kde se věřící modlí, září světla lamp atd.; ale v katakombách za oltáře sloužily hroby, tam nebylo u obrazů světel, nýbrž temné stěny. A právě u těch hrobů, na místech, kde bohoslužba se konala, nalézáme obrazy Bohorodičky.

Než o zvláštní úctě svědčí ještě více způsob, jak byla Maria Panna tu malována, totiž sedíc na trůně. Thronos u Řeků znamená důstojnost královskou; trůn mimo to označoval trůn slávy, byl znakem svrchované moci Boha a Krista. Tak na př. v prastaré mosaice sv. Sudenciány Kristus Pán sedí na trůnu, který se podobá trůnu Panny Marie v katakombách. Tento tudíž způsob zobrazení Panny Marie jest jistým znamením úcty, jakou jí prokazovali první křesťané jakožto královně nebeské. Často jest malována Maria Panna s ježíškem, držíc ho buď v rukou, neb u prsou, neb na klíně. Kde nechová Ježíška, mívá u sebe obraz dobrého pastýře aneb ohraz ovečky Kristovy u nohou, nebo jest obstoupena sv. apoštoly aneb slavnými mučedníky. Tento způsob vyobrazování ukazuje, že Maria Panna požívala po Kristu Pánu největší úcty, a že s Ježíšem také Maria vždy byla od křesťanů ctěna.

Nyní jako příklad připomenu některé obrazy. V katakombě sv. Domitilly jest pěkné vyobrazení ze III. století, klanění se mudrců od východu Pánu Ježíši. Panna Maria sedí na obvyklém

trůnu, na hlavě má světlý, na ramena spadající závoj. Děcko Ježíšek, oděné v temnou tuniku, sedí na klíně matky své a vztahuje spolu s matkou pravici k přicházejícím mudrcům. Mudrcové drží v rukou veliké mísy s dary, ale nelze na obraze rozeznati, jaké to jsou dary.

Takovýchto obrazů jest v katakombách více.

Jeden z nejdůležitějších obrazů Panny Marie jest v katakombě sv. Priscilly: Žena se závojem na hlavě, oděná v tuniku s krátkými rukávy a v plášť, sedí lehce vpřed nachýlena a drží u prsu děcko, jež hlavičku přes rameno obrací k pozorovateli. Vedle této skupiny stojí muž s řídkým, sotva poznatelným porostem pod bradou, oděný jen v pallium tím způsobem, že pravá ruka a rámě jsou zcela obnaženy. V levé ruce drží svitek, z něhož však zachovaly se sotva stopy, pravou rukou ukazuje na ženu a hvězdu, která se vznáší nad děťátkem a matkou. Není těžko domysliti si, kdo je to. Je to Maria s Ježíškem. Muž jest prorok Isaiáš. Obrácen k Madonně zdá se prorokovati, že »panna počne a porodí syna«. Isaiáš viděl v duchu jas hvězdy vznášející se nad Marií, symbol světla světa, Syna božího. Tento obraz jest z II. století a tudíž bezpečným důkazem, že křesťané ctili Matku Páně jako Matku boží od prvních dob křesťanství.

Pána Ježíše jako malé děťátko s Matkou Marií nalézáme často v katakombách. V jednom případě nalézáme též Ježíška zobrazeného v jesličkách.

Drazí křesťané! V těchto promluvách poznali jsme, jak shoduje se naše sv. víra s vírou prvních dob křesťanských, což jest nám důkazem, že tato víra katolická jest jediná pravá, Pánem Ježíšem a sv. apoštoly hlásaná. Sledovali jsme první křesťany v jejich lásce k zemřelým, v jejich neochvějné víře v nejsv. tajemství, totiž nejsv. Trojice a nejsv. Svátosti oltářní. Dnes viděli jsme jejich velikou úctu a lásku k malému Ježíšku a jeho přesvaté Matce Marii.

Hle, i my připravujeme se k svátkům vánočním, k Narození Páně; kéž vzplane i naše srdce tak upřímnou a něžnou láskou k Ježíšku a Marii, jako plálo srdce prvních křesťanů! Kéž učíme se z příkladu jejich horlivosti náboženské, kéž upevní se naše katolické přesvědčení a utvrdí sv. víra v srdci našem. V této sv. víře katolické, kterou vyznávali první křesťané tak neohroženě a k níž hlásili se naši otcové a matky, chceme zajisté i my žíti i umírati, v té pevné naději, že po boji a utrpení nastane nám radostné vítězství věčné. Amen.

Poznámka: Tyto čtyři krátké promluvy lze snadno spojiti v jednu přednášku — křesťanské cvičení — mimo kostel; doporučuje se užiti též obrázků z katakomb, aspoň uvedených v knize Bilczewského - Tumpacha »Archaeologie křesťanská«.

LISTY VĚDECKÉ.

Führich: „Kirchenuhr".

Jak v posledním čísle předešlého ročníku na str. 792. slíbeno, vracíme se ještě k slavnostnímu spisu, vydanému u příležitosti eucharistického sjezdu ve Vídni od chefredaktora »Reichspostu« dra. Jindřicha Fundera. Spis obsahuje též článek od inšpruckého spisovatele Jindřicha v. Wörndle: »*Eucharistische Darstellungen Josef v. Führichs*",*) k němuž jsou připojeny čtyři reprodukce Führichových děl: *sv. Alois adoruje nejsvětější Svátost oltářní, zázrak při mši sv. v Seefeldu, církev a umění a církevní hodiny.*

Hledíce ke kráse a duchaplnosti posledního vyobrazení, vyžádali jsme si od nakladatelstva slavn. spisu**) cliché a podáváme P. T. abonentům tohoto časopisu obrázek jako milou upomínku na eucharistický sjezd ve Vídni v září 1912 konaný.

Führich maloval tento obraz r. 1859 a sám napsal velice vzletný a duchaplný výklad jeho. Čím je slunce roku přírodnímu, tím jest Ježíš Kristus, slunce eucharistické, roku církevnímu. Proto v střed hodin položil nejsv. Svátost pod způsobou chleba a vína. Rok má dvanáct měsíců, u poslední večeře sedělo dvanáct svědků ustanovení nejsv. Svátosti; proto kolem eucharistického stolu obrazy dvanácti apoštolův, hlasatelů dvanácti článkův a apoštolského vyznání víry, nad nimi pak dvanáct hodinových číslic. V našem případě znamenají hodiny jednotlivé měsíce, a proto nad nimi jsou symboly měsíců dle zvířetníku.

Čtyři význačné momenty roku solárního, totiž jarní a podzimní rovnodennost, jakož i slunovrat zimní a letní, naznačeny

*) *Josef von Führich*, malíř historický, narodil se dne 3. února 1800 v Chrastavě (Kratzau, v hejtmanství libereckém), zemřel 13. března 1876 ve Vídni; byl žákem pražského mistra Josefa Berglera.

**) Gesellschaft für graphische Industrie, Wien VI./2, Gumpendorferstrasse 87.

jsou čtyřmi konci kříže, a sice zimní slunovrat u číslice XII, u hlavy kříže; kde druhdy byla připevněna tabulka s nápisem *J. N. R. J.*, tamže třpytí se totéž slavné jméno v den Obřezání Páně. Letní slunovrat jest naznačen dolním koncem kolmého břevna, proto pod ním vyobrazení Narození sv. Jana Křtitele, jehož svátek skoro v tu dobu (24. června) připadá. Konce příčného břevna připomínají rovnodenní jarní a podzimní a jsou ozdobeny obrazy sv. Jiří (24. dubna) a sv. Michaela archanděla (29. září), jakožto representanty rytířstva nebeského a pozemského.

Církevní rok na krajním pásu jest vystižen třinácti obrazy; počíná adventem — patriarchové vedeni Mojžíšem touží po Vykupiteli, — následuje Narození Páně a Zjevení Páně (v lednu), Očišťování Panny Marie (v únoru), Zvěstování Panny Marie (v březnu), Zmrtvýchvstání Páně (začátkem dubna), Nanebevstoupení Páně (v květnu), Seslání Ducha svatého (v červnu). — Druhá polovice vykazuje tři svátky mariánské: Navštívení (v červenci), Nanebevzetí (v srpnu) a Narození (v září); k nim se pojí slavnost Andělů strážných, Všech svatých a památka Dušiček.

R. S.

Návrh

poslance dra. Porzera a soudr. stran předlohy konkurrenčního zákona o církevních stavbách.

Podepsaní činí návrh:

»Zemskému výboru se přikazuje předložiti v příští schůza zemskému sněmu osnovu zákona týkajícího se zapravení útrat zi zřizování a udržování církevních a nadačních budov při farách vyznání katolického, pak opatření kostelních paramentů, součástek zařízení a jiných kostelních potřeb.«

Odůvodnění:

Ve většině korunních zemí rakouských stávají konkurrenční zákony stran staveb církevních, jimiž upraveno jest placení příspěvku na výlohy na obnovení a udržování církevních a nadačních budov, potom zaopatření potřeb kostelních.

Také dolnorakouskému zemskému sněmu byl v roce 1864 předložen takový návrh zákona od vlády; avšak rozhodnutí o tom bylo zemským sněmem zamítnuto s tím odůvodněním, aby byl vzat především zřetel na výkup břemen patronátních.

Upravení poměrů patronátních nebylo ani tehdy ani později dosaženo, a tak se stává, že zůstávají v přítomné době v platnosti pro kostelní a farní stavby a pro opatření potřeb kostelních ještě stále dekret dvorní kanceláře ze dne 22. května 1805, č. 9742, a na témže se zakládající cirkulář zemské vlády v arcivévodství rakouském pod Enží ze dne 27. června 1805, normy

to, které stanoveny pro tehdejší poměry, dnes zvláště pro hlavní říšské a residenční město Vídeň stěží jen dají se upotřebiti.

Proto se jeví nutná potřeba upraviti tuto věc v Dolních Rakousích zákonitě, jak se již stalo v jiných korunních zemích.

Tato nutnost je tím naléhavější, když vynořily se nové nesnáze rozhodnutím c. k. správního soudního dvoru ze dne 8. března 1899, č. 1570, a ze dne 11. prosince 1899, č. 9529, jimiž dosavadní praxe obecního zastupitelstva vídeňského označena byla jakožto odporující základním státním zákonům.

Vůbec byl princip c. k. správním soudním dvorem v těchto rozhodnutích stanovený v pozdějších rozhodnutích ze dne 9. července r. 1903, č. 7695, a ze dne 7. října r. 1903, č. 10.156, opět částečně zrušen, ale ježto není judikatura c. k. správního soudního dvoru právě konstantní, jeví se tím větší nutnost věc tuto trvale uzákoniti.

Podepsaný navrhovatel interpelloval stran toho již v sezení dolnorakouského zemského sněmu dne 16. dubna 1903 Jeho Excellenci pana místodržitele, zda je c. k. vláda ochotna předložiti zemskému sněmu vládní předlohu, týkající se upravení církevní stavební otázky v Dol. Rakousích.

Tato interpellace zůstala však do dneška nezodpověděna, a proto nutno míti za to, že vláda není schopna tuto otázku řešiti, nebo nemá vůbec vůle ji rozřešiti.

Nezbývá tedy nic jiného, než aby zemský sněm se zabýval tímto vysoce důležitým předmětem z vlastní iniciativy, a aby přivodil aspoň pro naši korunní zemi rozřešení.

Schnabl.
Kern.
Jukl.

Dr. Porzer.
Steiner.
Rienössl.
Müller.

Přeložil *Jos. Pravda.*

Odpustky
nadaná modlitba k sv. Pavlu, apoštolu,
za ochranu proti nebezpečím plynoucím ze čtení špatných knih.

R. S.

V 19. verši 19. kapitoly Skutkův apoštolských vypravuje sv. Lukáš: »*Mnozí také z těch, kteříž (si) byli všetečných věcí (čarodějnictví) hleděli, snesli knihy a spálili je přede všemi: a spočetše cenu jejich, shledali padesáti tisíců peněz*«, t. j. stříbrných drachem; Allioli udává cenu asi na 15.000 zlatých a vykládá tuto neobyčejně velikou sumu tím, že tehdy knihy, vlastně rukopisy, byly vůbec drahé, zvláště ale knihy čarodějnické vzhledem k jejich domnělé větší důležitosti a vzácnosti.

Protože před tím sv. apoštol Pavel na své třetí cestě apoštolské v Efesu po dva roky s největší horlivostí kázal a i zázraky učinil, lze důvodně za to míti, že toto veřejné zničení špatných a víře škodlivých knih na jeho popud se dálo a že se ho činně zúčastnil. K tomu hledí modlitba v prosinci r. 1908 vydaná, kterou papež Pius X. obdařil odpustky 300 dní jednou za den. Modlitba v českém rouše zní asi takto:

Přeslavný apoštole, jenž jsi s tak velikou horlivostí se zúčastnil v Efesu ničení těch knih, o nichž jsi správně seznal, že by ducha věřících převrátily, shlédni v těchto dobách milostivě též na nás.

Vidíš, jak nevěrecký a bezuzdný tisk o to usiluje, aby vyrval ze srdcí lidských drahocenný poklad víry a čistoty. Ó svatý apoštole, osvěť, prosíme tě, ducha všech neblahých spisovatelů, aby ustali konečně duším škoditi svými špatnými naukami a zlovolným psaním svým. Pohni jejich srdce, aby si zošklivili škodu, již působí vyvolenému stádci Ježíše Krista. Nám pak vyžádej té milosti, abychom poslouchajíce vždy nejvyššího pastýře, čtení špatných knih se neoddávali, nýbrž spíše jen ty knihy četli a vším úsilím rozšiřovati hleděli, které spasitelným obsahem svým slouží k větší cti boží, k vyvýšení jeho církve a ke spáse duší. Amen.

Několik gloss k výsledkům sčítání lidu,

pokud se týkají vyznání náboženského.

V 20. čísle »Bonifatius-Korrespondenz« (15. X. 1912) jsou uvedena zajímavá data z posledního sčítání lidu.

Jednotlivé konfesse měly:

	Katolíci	Starokat.	Prot. A. v.	Prot. H. v.	Židé	Bez vyzn.
R. 1910	6,475.835	14.631	98.379	78.562	85.826	11.204
R. 1900	6 065.213	10.351	72.922	71 736	92.745	1.894
Přibylo	410.622	4.280	25.457	6.826	ubylo 6.919	9.310

Nejzajímavějším jest ovšem, *že ubylo v Čechách skoro 7000 židů*, ale ti se většinou odstěhovali do Dol. Rakous (Vídně); jsou to asi zbohatlí židé z celých Čech, kteří ve Vídni mohou buď obchod ve větší míře prováděti, anebo ze svého jmění ve Vídni privatisují.

Veliký je ovšem *počet bezkonfessijních*, vzhledem k poslednímu sčítání se více než zpateronásobil.

Co se týče protestantů, je zajímavo věděti, že *Aš je jediný okres v celém Rakousku s protestantskou většinou*; má 28 883 protestantů, 15.814 katolíků. Katolíků bylo posléze (r. 1900) 12.585, protestantů 26.547. Přibylo tedy poměrně více katolíků 3229,

kdežto protestantů mnohem méně, pouze 2336. Bylo by zajímavo věděti příčiny toho nepoměru. (Zweikindersystem u protestantů?)

Průmyslové okresy v severních Čechách, jež vykazují veliký vzrůst protestantů za poslední desítiletí, vykazují též veliký počet cizinců, i je na snadě domněnka, že protestantští továrníci zvou k nám do Čech protestantské dělnictvo ze sousedního Saska a tak uměle zvyšují počet protestantů v Rakousku. Několik příkladů to dotvrdí:

Okres	Sčítání r. 1900	Sčítání r. 1910	(Staatsfremde) cizinců
Liberec	1521	2917	2012
Ústí	3141	5130	2914
Most	1026	1666	1327
Duchcov	760	1426	1174
Cheb	3326	4005	4867
Falknov	803	1475	1596
Jablonec	1477	3687	1480
Karlovy Vary	959	1467	1421

R. S.

Odpolední mše svatá.

V době kongresu eucharistického ve Vídni konala se současně schůze centrálního komitétu »**Unio Catholica**« v místnostech paláce J. J. knížete Zdeňka Lobkowicze, při kteréž kníže Lobkowicz předsedal a přítomen byl zástupce nejdůstojnějšího episkopátu J. Exc. dr. Pavel hrabě Huyn, biskup brněnský.

»Unio Catholica« zvláštní shodou okolností přijala stejné jméno, jako organisace katol. v Anglii, která z podobných příčin vznikla jako naše »Unio C.«, máť i ona za účel nejen obranu katolíků, ale i poradu o důležitých otázkách všech katolíků.

Vedle porady o budoucích sjezdech katolických byla na druhém místě otázka: »**nedělní odpolední mše svatá.**«

Předseda udělil slovo generálnímu sekretáři, jenž sděloval, že v pracovním výboru centrálního komitétu podán návrh obrátiti se s prosbou prostřednictvím »Unio Cath.« k nejdůstojnějšímu episkopátu, aby vzal v úvahu otázku, zda by se nedoporučovalo zavésti odpolední mši svatou aspoň ve večery sváteční a nedělní. Tato prosba jest — pravil referent — skutečností odpodstatněna zejména ve velikých městech, kde tisíce osob, zejména služebných, dopoledne má zabráněnou návštěvu mše svaté, kdežto večer by měly čas. Generální sekretář žádal přítomné členy centrálního komitétu by zjednali žádoucí data, při nichž by se jednalo hlavně o dobu večerní a města, v nichž by se odpolední mše sv. měla zavésti.

Jak vysoce ospravedlněná by byla částečná změna mší svatých v neděli, vysvítá ze statistiky velikých měst. Jest holou

skutečností, že veliká města rostou a venkov se odlidňuje. Veliké město vyvolalo změnu života u značné části obyvatelstva, které obstarává výživu města. Začneme li počítati s Vídní, shledáme, že statistika vídeňská vykazuje:

200.000 osob, které nemohou býti přítomny mši svaté.

Do této sumy patří v první řadě: **služebné**, obchodní příručí, zejména viktualiemi, kteří mají v neděli nejvíce práce. *Služebných* vykazuje příručka statistická:

! 85.800 !

Část z nich jen se značnou obtíží může obcovati mši svaté a část nemá té mravní síly, aby si vynutila volno pro náboženskou povinnost i přes úsměšek lehkomyslných lidí.

Ranní mše sv. ve velikém městě stiženy jsou i tím, že se platí za otevírání před časem!

Učedníků jest 45.000!!

kteří mají pravidelné vyučování v neděli od 8—12 hodin dopoledne a mnozí z nich přišli domů pozdě v noci ze své práce jako pekaři, řezníci, mlékaři a pod. Nedělní dopoledne jest nejpilnější čas.

Jednou odcizeni službám božím těžko se získávají. Mravně silní uklidňují své svědomí přítomností odpoledním službám božím, které ve velikých městech jsou velice navštěvovány.

Nedělní odpoledne jest nejnebezpečnější dobou pro mladého člověka. Veliký význam by měly odpolední služby boží.

Pro ně uvádí se i ten důvod, že **východní řecká církev sjednocená** má dosud odpolední mši sv. a že ji slouží i v Římě.

Dodal bych k důvodům, uplatňovaným v centrálním komitétu katol. Unie i důvod fysický. Počet obyvatelstva velikých měst vstoupil tak, že všude jest nedostatek kostelů a že dopoledne se s obtíží mohou vystřídati ústavy, školy a farní služby boží. Zavedením odpoledních mší sv. budou prostory kostelů sloužiti povinnostem náboženským delší dobu a proto nedostatek kostela bude méně citelný.

Vezmeme-li příručnou statistiku českou, jeví se nám **pro Prahu** tyto číslice (z roku 1909):

průmysl	zaměstnává	celkem	88.396 osob
obchod	a doprava	»	50.136 »

Tato dvě čísla již representují množství, na něž třeba veliký zřetel bráti.

Biskup dr. *Carič* připomněl, že v některých místech dalmatských už dnes se mše sv. slouží o 7. hod več. Zamýšlené podání nemá se obmezovati na určitá místa aneb hodiny, aby změna hodiny bohoslužebné prospívala i venkovu.

Exc. biskup *Huyn* na základě své zkušenosti jako dlouholetý člen biskupského komitétu pravil, že není ničeho více třeba, než

podati písemnou odůvodněnou žádost nejdůstojnějšímu episkopátu za zavedení mší sv. odpoledních.

Hr. *Rességuier* žádal zmocniti praesidium, aby učinilo potřebné kroky, což se stalo.

Předmět tento jest významu velikého pro duchovní správu, pročež jej zde uvádíme dle »Korresp. Unio Cath.« v naději, že důležitost věci žádá, aby uvedena byla v známost duchovenstva pastorálního, v jehož řadách má »Rádce duch.« své nejvěrnější přátele.

Ve schůzi přítomni byli:

Dr. Jiří Carić, biskup v Macarsce; vicepresident Alfred Jan hr. Rességuier; Ludvík Dean z Terstu; kanovník Baltasar Delugan, říšský poslanec z Tridentu; Mnsgr. Alois dr. Faidutti, probošt, říšský posl., Gorice; Emil Friedl, c. k. dv. rada, Vídeň; dr. Ludvík sv. pán Fuchs, advokát, Vídeň; P. Augustin Galen, O. S. B., z Prahy; Gordian sv. pán Gudenus ze Štyrska; dr. Karel Hilgenreiner, universitní professor z Prahy; dr. Rudolf Hornich z Vídně; Msgr. dr. Frant. Kordač, universitní professor z Prahy; dr. Josef Kraft z Olomouce; Msgr. dr Josef Kupka, professor z Brna; Emanuel hrabě Mensdorf z Chotělic Smidar; Frant. Povše, komerciální rada, říšský posl. z Lublaně; Pavel kníže Sapieha Rava-Ruska z Haliče; Josef Schmid, kanovník a farář z Černovic; Msgr. Václav Schumann z Jungferndorfu ve Slezsku; dr. Albín svob. pán Spinette; Ferdinand hr. Trauttmansdorf; kanovník Frant. Vaněček z Prahy; Max svob. pán Vittinghof-Schnell; Konrád Walcher, farář ve Sv. Vítě, zemský posl., Korutany; J. Exc. Frant. hrabě Walterskirchen, Wolfstal, Dolní Rakousy; Filip Hugo sv. pán Wambolt z Moravy; dr. Bedřich sv. pán Weichs-Glon, c. k. ministeriální rada; dr. Boleslav Wicherkiewicz, dvorní rada a univ. professor z Krakova; Melanie hrab. Zichy Metternichová z Vídně; generální sekretář Jos. Leb.

Snaha ustanoviti hodinu pro mši sv., aby vyhovovala obecenstvu, jeví se na mnohých místech. V New Yorku po americkánsku slouží mši sv. pro roznášeče novin o 2. hod. s půlnoci. Ráno časně oznamovány jsou hodiny mší sv. pro různá povolání.

V Madridě — vypráví Albán Stolz ve svém »Spanisches« — že se slouží mse sv. v jednom kostele na základě privilegia až o 2. hod. odpoledne. Albán Stolz kárá tento řád dle svého způsobu, zejména proto, že vidí v tom hovění pohodlnosti. V našem případě třeba viděti v tom změnu, která se přizpůsobuje novým poměrům.

Bretoňci berou s sebou na rybolov loďku, která pro neděli slouží za kostel, kde kněz obětuje mši sv.

V Anglii katoličtí kněží, zejména konvertiti poslední dobou vozí s sebou kapličku po diaspoře katolické, aby v ní konali sv. missie a mši sv.

Protestanté v Hamburku mají též loď, kde se hlásá slovo boží pro námořníky, kteří se právě vrátili z cest a zůstávají nějakou dobu v přístavu. Podobného cosi se děje u Berlína. Ve všem tom lze viděti snahu časem a místem se přizpůsobiti požadavku změněných poměrů životních, a to jest známka — života.

Fr. Vaněček.

Jak zabezpečiti budovy zádušní při nájmu?

Při obvyklém nyní pronajímání budov farních a zádušních nastává otázka zabezpečiti opravy budov za účelem jejich záchrany. Jest zkušeností dokázáno, že právě udržování budov v dobrém stavu bývá nájemci zanedbáváno. Jsou nyní rurální beneficia, kde farář pronajme nejen pozemky, ale i stodolu a stáje. Není-li dobře postaráno o roční opravy budov, lehce zpustnou a po letech nastává výdaj pro záduší, s kterého ani není. Proto doporučuje se při zpracování smlouvy nájemné nejen vzpomenouti oprav ročních, nýbrž i zabezpečiti je. To se může státi následujícím klíčem:

Udržování budov dle stavitelských klíčů může ročně státi 2 pro mille až 5% ceny stavební, dle způsobu stavby a dle upotřebování jich. Obytné stavení vyžaduje méně nákladu než hospodářské, na př. stáje. Novější stavba méně než stará. Proto dle těchto okolností lze vyšetřiti, kolik asi promill aneb procent ročně racionelní »sarta tecta« vyžaduje.

Cenu stavení lze určiti dle nákladu, který stálo a dle času, který je v užívání. Po případě lze zjistiti cenu zdiva dle kubického obsahu, což každý palír učiní. Z této sumy vezme se průměrné procento dle sešlosti a druhu stavby, na př. obytné stavení, dále stodoly a stáje stojí 20.000 K. Racionelní udržování vyžaduje dle znaleckého úsudku 1 proc., tedy nájemce složiž ročně s nájmem 200 K na udržování budovy, které se ročně vydají na krytbu, opravu zdiva, nátěry, dlažbu a pod. Touto roční opravou udrží se budova ve vzorném pořádku a není se obávati, že během nájmu stavení zpustne tak, že záduší musí nepoměrný výdaj dělati.

Literatura.

Jméno bratří *Jana Ev. a Viléma Pichlerů*, vídeňských katechetů, jest u nás s dostatek známo. Jsouť oba průkopníci nových zásad na poli katechetiky, pilní pracovníci a znamenití odborníci, a že jejich snahy docházejí úspěchu, vidno z toho, že nové osnovy vyučování náboženského vydané loni nejd. ordinariátem vídeňským a letos nejd. ordinariátem pražským jsou upraveny v duchu zásad Pichlerovských. Na sjezdě pro katechetiku letos (1912) ve Vídni konaném patřili Pichlerové k předním řečníkům; jejich slovo má v kruzích odborných váhu, jejich jméno dobrý zvuk. Čtenáři našeho listu pamatují se na zprávy o jejich dílech; v roč. XV. obšírně referováno o díle Vilémově: »Unser

Religionsunterricht. Seine Mängel und deren Ursachen«, kterýžto spis by měl každý katecheta čísti; tamže podána zpráva o katechesích Jana Ev. Pichlera pro obecnou školu. Ročník XVIII. (na str. 431.) upozornil na první svazek katechesí téhož pro vyšší stupeň, loňský ročník (na str. 479.) na katechese pro primokonfitenty. Dnes můžeme se s radostí zmíniti o druhém svazku katechesí pro vyšší stupeň.

Johann Ev. Pichler, fürsterzbischöfl. geistl. Rat, emer. Pfarrer: **„Katechesen für die Oberstufe höher organisierter Volksschulen, für Bürger- und Fortbildungsschulen sowie für die Christenlehre.** Zweiter Teil: *Sittenlehre.* 8⁰, VI und 400 S., Wien, »St. Norbertus«-Verlagshandlung, 1912. Broschiert K 3·50, gebunden K 4·50.

Ve 48 katechesích autor touže methodou, jaké se přidržel v prvním svazku, probírá mravouku. Vychází z dosavadních vědomostí žáků, zásady mravouky katolické odůvodňuje, kde třeba, obhajuje, z největší části novými příklady z biblické dějepravy, z dějin církevních i všeobecných dokládá a účinnou applikací vždy končí. Při tom má stále zření k praktickému životu a snaží se, aby *krása a prospěšnost katolické mravouky vynikla, a její předpisy se staly katechumenům milými.* Pod čarou se dovolává leckdy známého professora curyšského *Fr. W. Foerstera,* a užívá jeho myšlenek. Ale v úvodě praví, že by bylo chybou, Foersterovy vývody přejímati do katechesí tak, jak jsou, protože Foerster nepodává vyučování náboženského, nýbrž chce vyučovati mravouce pouze přirozené, a sám uznává, že tato sama dítěti nestačí. Přirozené motivy Foersterovy nutno tedy mezi nadpřirozené vpraviti a jim podříditi; hlavní věcí katechetovi jsou a musí zůstati motivy nadpřirozené. Tuto zásadu Pichler důsledně provádí.

V tom smyslu velice zajímavě zpracoval 33 katechese o přikázáních, hříchu a ctnosti. Protože nová osnova vídeňská předpisuje mravouku v II. třídě měšťanské, kde mládež jest již dospělejší, která nebezpečími náboženskému a mravnímu životu hrozícími částečně stižena již jest, částečně pak v brzku zcela jistě stižena bude, upozorňuje autor na ta nebezpečí, kde se příležitost naskytne, a otevřeně a šetrně řekne pravdu. Tak při I. přikázání mluvě o víře, zmiňuje se též o nepřátelském tisku a podává výňatek ze socialistických novin, jež číslem i jménem uvádí, z něhož jest až drasticky zřejmo, jak nepřátelský tisk učení katolické překrucuje a tupí. Při V. přikázání mluví o sebevraždě, souboji, alkoholismu; při VI. varuje před zaměstnáním sklepnic (Pichler působí na dívčí škole); při VII. mluví o nutnosti soukromého majetku, o trustech a kartelech; při I. církevním přikázání (protože jest zásadním odpůrcem systematického probírání liturgiky) rozvinuje stručně obraz celého církevního roku, při dobrých skutcích mluví o missiích a katolických spolcích, jež zasluhují podpory a pod.

Korunou celého svazku jest posledních patnáct katechesí, nadepsaných: »*Zur Selbsterziehung und Lebenskunde*«. V nich

jsou zpracována časová a na výrost důležitá themata, o nichž se ve škole zřídka mluví a jež sotva kdy byla katecheticky zpracována Jsou to: Vůle a její cvičení; o vlivu, jaký mají na vůli rozum, cit a fantasie; svědomí a jeho pěstění; o práci; o povolání a volbě povolání (uvedena celá řada adress a spolků, na něž by se mohla děvčata obrátiti o radu a pomoc); nebezpečí špatné četby; co má mládež čísti; čistota a její ochrana; *bázeň lidská*; *svatá a nesvatá* (*hříšná*) *láska* (sv. Alžběta Durynská a příklady z novin); *námitky proti křesťanské mravouce*; *národnost a křesťanství*; *převratné snahy* (socialismus, anarchie). Těchto posledních patnáct katechesí končí poznámkou: »Ins Notizheft«, v několika řádcích jest shrnuta kvintessence katechese, již lze do sešitku dětem diktovati. Příležitostně doporučuje Pichler i knížky, brožurky a časopisy k dalšímu prohloubení náboženských vědomostí a sebevzdění. Případnými básničkami různých autorů vzbuzen větší zájem pro věc.

Katechismem se Pichler příliš neváže, v posledních 15 katechesích to ovšem není vůbec možno; tato okolnost plyne z jeho stanoviska k našemu katechismu; přece však na konec jednotlivých katechesí uvedeny otázky, které by děti měly memorovati.

Úprava je stejná jako v prvním svazku, velice pěkná, přehledná. Různým druhem tisku a poznámkami in margine napomáhá paměti i přehledností. Každá katechese má 3—5 bodů, jejichž krátký obsah na začátku prvního odstavce několika slovy vystižen.

Pro nás, pokud na školách vyšších nepůsobíme, jsou katechese Pichlerovy *bohatým pramenem pro kázání a křesťanská cvičení*, a každému, kdo jen trochu zájmu pro věc má, způsobí jejich čtení nejen *poučení*, ale i velkou *radost*, i doporučujeme je vřele. Lze je obdržeti též v knihkupectví V. Kotrba, Praha-II., Pštrossova 200.

Dílo bude obsahovati ještě jeden svazek, v němž bude pojednáno o modlitbě, svátostech a křesť. spravedlnosti. *R. S.*

*

Spasitel. Poučení, modlitby a duchovní zpěvy. S četnými obrázky starých mistrův a křížovou cestou od Z. Rudla. Katolické mládeži studující sestavil Coelestin Pastor, c. k. professor I. české reálky v Praze II. Nákladem B. Stýbla. 376 str. v 8°, váz. za K 1·80. — Pravé náboženské vademecum v úhledném kapesním formátě. Všecka příslušná látka církevního roku přimykajíc se ku vznešené osobě Spasitelově zakládá se na jeho slovech: »Já jsem cesta, pravda a život.«

LISTY HOMILETICKÉ.

Hod boží vánoční.

Vtělený Ježíš předmět naší víry, síla naší naděje, oheň naší lásky.

»Kristus narodil se nám — pojďmež a klaňme se jemu.« (Invitatorium.)

Jak mám vás ke klanění se Pánu našemu, vtělenému, vyzvati, než slovy církve sv., která je klade v hodinky na jitřní. Jeho jméno jest středem dějin lidských, jeho jméno je také duší lidských středem, k němuž tíhnou, kdož milují dobré aneb aspoň oplakávají zlé; před nímž se třesou nejen nenávistníci jeho na zemi, ale i pekelní.

Tento tklivý svatý den Vtělení našeho Spasitele nás vybízí klaněti se jemu a sice věrou, ježto jest pravdou věčnou, a proto předmětem naší víry, nadějí, ježto jest milosrdenstvím věčným a láskou, ježto jest dobrota nestihlá.

Můj Spasiteli, přijmiž tuto poklonu duší našich. Věřím v tebe, pravdo věčná, doufám v tebe, dobroto nestihlá, miluji tebe, lásko nekonečná.

Pojednání.

Ježíš jest pravda. Jest pravda celá, což můžeme poznati z celého jeho vtělení a života. Ta slova Pán náš často pravil. Řekl je před Pilátem, když se jej tázal posměšně: »Co jest pravda?« Tak to slovo zní i dnes. V něm se nám ukázala celá boží pravda v těle lidském. On vše naplnil, co bylo o něm praveno.

»Za onoho času vyšlo vyřčení od císaře Augusta,« dí svatý evangelista a v těch slovech jest skryto, jak věrně naplnil Spasitel zaslíbení své a přišel právě za onoho času, jak byl pravil prorok Daniel, 490 let od vyřčení krále, aby znovu vystavěn byl chrám, přijde též Beránek, jenž bude za nás obětován.

Věrný jest Spasitel v čase svého příchodu.

Věrný jest i v místě svého zrození. »Vstoupil do města Davidova, kteréž slove Betlem,« dí sv. evangelista. Prorok svatý Micheáš (K. 5.) kolem 750 let před Kristem velebil ten Betlem, rodiště Spasitele: »A ty Betleme Efrata, maličký jsi v tisících judských, z tebe mi vyjde, jenž bude panovníkem v Israeli a východové jeho od počátku ode dnů věčnosti.« Slova zřejmě ukazují k věčnému zrození jeho z Otce. Pán náš, jenž pravda jest, narozen v tom maličkém Betlemě Efratě. Jeho východ jest však od věčnosti! Narodil se nám, jak pravil sv. Isaiáš (K. 9, v. 6.): »Maličký narodil se nám, a Syn dán jest nám, a učiněno jest knížectví na rameni jeho a nazváno bude jméno jeho Podivný, Rádce, Bůh, Silný, Otec budoucího věku, Kníže pokoje.« Aj, klaníme se tobě, maličký Spasiteli, klaníme se tobě Bože, Silný, Rádče, Otče budoucího věku, Kníže pokoje.

Z koho se narodí? Jeremiáš (K. 23, v. 5.) dí ve vidění: »Aj, dnové jdou — dí Hospodin — a vzbudíme Davidovi kmen spravedlivý.« A Isaiáš (K. 7.): »Aj Panna počne a porodí Syna.« Evangelista pak jinými slovy opakuje, že vstoupil Josef a Maria do Betlema proto, že byli z domu a čeledi Davidovy.

Tak můžeme stopovati každé slovo z proroků v životě Páně, že jest on věčná pravda. Jestli jej nazývá sv. prorok Isaiáš »kníže pokoje«, slyšte ty anděly zpívající: »Pokoj na zemi lidem dobré vůle« a slyšte blahoslavenství z úst Páně: »Blahoslavení pokojní, neboť oni synové boží slouti budou.«

My vidíme celé umučení jeho zobrazené. On je ten obětní Beránek. »Raněn jest pro nepravosti naše, potřen pro hříchy naše, kázeň pokoje našeho leží na něm a zsinalostí jeho uzdraveni jsme.« (Is. 53, v. 5.)

My víme z proroctví jeho cenu — třicet stříbrných (Zach.), víme o jeho ranách v rukou a nohou (Žalm 21.), o jeho nápoji v největší žízni (Ž. 68.), ano vidíme v proroctví i vojáky metati los o jeho sukni (Ž. 21.), ano i položiti jej do hrobu, při němž bezbožní hlídají. (Is. 53.) To vše jest důkaz, jak Ježíš jest pravda vtělená a slíbená. Z toho však jde nám povinnost svatosvatá. Veliké jest slovo »pravda«. Jest pravda — tedy se jí drž, jest Bůh, tedy se klaň, jest kníže pokoje, tedy jej hledej pokáním, neboť jen ti mají slíbeno potěšení. Jestli i služebníci nepřátel pravili plni úzkosti, když jej slyšeli mluviti v chrámě: »Žádný člověk tak nemluvil«, a jestli Pán praví, že ani puntík ze slov jeho nebude změněn, pak vidíme před sebou jasně pravdu boží vtělenou, dle níž se musíme cele říditi. Protože jest pravdou v těle lidském, tedy není mnoho žádáno, když volám: »Pojďme a klaňme se jemu z plna srdce svého. Věřím, Pane, v tebe a posiluj víru mou.«

Však Ježíš vtělený jest dobrota nevystihlá, a proto v něj doufáme. V čem vidíme jeho dobrotu? Celý život jeho jest řetěz dobroty, která hledá, co bylo zahynulo, posiluje slabé. Život jeden nestačil dobrotě jeho, ten Podivný, Rádce, Bůh, Silný, on našel nám prostředky, jimiž milost svou, sílu svou, ano sama

sebe nám dává ve sv. svátostech. Podivně nás na duši omývá ve vodě křestní, podivně nás sílí v biřmování a posledním pomazání, zároveň nás živí svým tělem a léčí v pokání. Ten podivný Pán působí stále mezi námi, ač mnozí jej neznají ani ve Svátosti oltářní. Vizte ty jeho jesle, v nichž jest v podobě chleba. Dobře pravil sv. Augustin, že Bůh, ač vševědoucí, více nám dáti nevěděl, ač všemohoucí, více dáti nemohl, ač dobrotivý, více dáti nechtěl.

Však slyšte též radostnou povinnost naši. Jest tedy: Jíti a klaněti se jemu se všemi pastýři, se sv. anděly, s Marií Pannou a Josefem. Jen klaněti? Též požívati. Jak je to možno, že se dají tolik lidé pobízeti? »Milovali lidé více tmu než světlo,« praví svatý Jan. Viz dobrotu Páně a užij jí, dokud se nám požívati dává. Doufám v tebe, Pane, dobroto nevystihlá, *ale mám též povinnost tebe milovati.*

O tom nám sv. apoštol praví památná slova: »Kdo nemiluje Pána Ježíše, proklat buď.« Kdo neodplácí jeho nesmírnou lásku svou nedokonalou láskou, koho bude milovati skutečně a upřímně?

Lásku k Pánu Ježíši rozněcoval jeden z našich milých světců sv. František Serafinský právě jesličkami, které od něho mají svůj původ. Chudobné byly to jesličky, jimiž ukazoval sv. František tu věčnou lásku Boha Syna, který když bohat byl, učinil se chudým, a to k vůli nám, aby nás získal, když byl v způsobě Boha, vzal na se způsobu člověka, Slovem věčným stal se tělem a člověkem učiněn jest. Proto při tom tajemství se bijeme v prsa, proto kleká kněz při vyslovování slov: »Slovo tělem učiněno jest.«

Toto ponížení až v způsobu otroka (neboť i peníz zrady Jidášovy obnášel tolik, jako byla cena otroka třicet stříbrných) učí mne vzíti vše na sebe pro spásu vlastní.

Právě vtělení Páně, jeho umučení a život skrytý v nejsvětější Svátosti oltářní je ta trojice, v níž se jeví nekonečná láska Srdce Ježíšova k nám, za něž máme býti nekonečně vděčni a jej velebiti a *lásku jeho opětovati láskou naší.* Zde jsme u vážného bodu rozjímání našeho. Zdaž vůbec činím něco z lásky k Ježíši Kristu? Zda činím málo, anebo snad ničeho? Přečetné skutky lidské, přemnohé kříže a bolestná utrpení minou bez jakékoliv zásluhy pro nás jen proto, že je neposvěcujeme láskou k Ježíši Kristu. Vše, co konáme, vše co trpíme, vše, z čeho se radujeme, má býti mířeno k Pánu našemu. Svět tak nečiní, proto jest mu život k omrzení, kříž k zoufání a radost bez významu. Jak jinak naši světcové: sv. Jan Kalas., hrabě rodem, s radostí mete školu po svých otrhánclch, které učil. Don Bosko záplatuje kalhoty svých oratoriánů a těší se, že mohl něco dobrého učiniti. Tak všechny svaté duše, kolik jich bylo na světě, posvěcovaly všechny své skutky, ať malé, ať velké — těch malých jest více než velikých — posvěcovaly je láskou boží, z níž jednaly, trpěly a vítězily.

*

Proto pojďme a klaňme se jemu tím, že vše, ať malé, ať veliké věci, kříže a utrpení posvětíme láskou k němu. »Vše pro Ježíše!« buď nyní denním heslem — ono bude i na věčnosti. Amen.

Fr. Vaněček.

Hod boží vánoční.

Kdo připravuje první slavnost vánoční; kdo putuje k té slavnosti; kdo káže o té slavnosti. (Homilie evangelia.)

»Zvěstuji vám radost velikou, kteráž bude všemu lidu.« (Luk. 2, 10.)

Jaký to radostný pozdrav, který nám Bůh dnes posílá! »Radost velikou« zvěstuje nám posel boží, a andělé pějí: »Sláva na výsostech Bohu, a na zemi pokoj lidem dobré vůle.« Kdo je dobré vůle, může a má se dnes radovati. Tak tomu chce božské dítě, před nímž dnes v pokoře klečíme, tak si přeje církev svatá. Po vážné přípravě ve sv. čase adventním vzešel nám den radosti, v němž se máme cítiti dětmi božími a v němž znovu máme poznávati lásku Spasitele, který od nás nežádá ničeho, co by nám nebylo k pokoji. Se svatou radostí slavme tedy svátky vánoční a živě představme si ty první vánoce, o nichž nám Písmo svaté tak jednoduše a prostince vypravuje. Vezměme slova svatého Lukáše, která jste ve sv. evangeliu slyšeli, za základ svého rozjímání a položme si otázku:

1. Kdo připravuje první slavnost vánoční;
2. kdo putuje k té slavnosti;
3. kdo káže o té slavnosti.

Pojednání.

I.

Kdo připravuje první slavnost vánoční? Otevřeme-li Písmo svaté, čteme: »Za onoho času vyšel rozkaz od císaře Augusta, aby popsán byl veškeren svět.« Slova tato uvádějí nás do Říma, do paláce mocného císaře Augusta, jenž nad celým tehdy známým světem panoval. Císař Augustus sedl si jednoho dne ke stolu a podepsal rozkaz, aby v jeho říši konáno bylo všeobecné sčítání lidu. Chtěl věděti, kolik má poddaných, co vše k jeho říši náleží, kolik daní mohl by uložiti, aby naplnil své pokladny. Rozkaz došel i místodržitele v Syrii, Cyrina.

Nejmilejší! Uvažujeme li o těchto zprávách, zdá se nám vše tak přirozené. Vidíme v duchu mocného panovníka, který chce míti přesné zprávy o rozsahu a velikosti své říše Proto vydává rozkaz, vyhlášku, aby v ustanovený čas všichni dle svého stavu, bydliště a rodové příslušnosti na příslušném místě se přihlásili, aby se totiž soupis osob i jmění mohl konati přesněji, musil dle zavedeného obyčeje každý se odebrati tam, kde měl sídlo jeho rod, či odkud pocházel praotec jeho rodu. Zdá se nám, že to

vše jest zcela přirozeno a tehdejšími poměry podmíněno; uvažujeme-li však o tom déle, seznáváme, že císař Augustus byl pouze nástrojem v ruce boží, aby připravil cestu Králi králů, Synu božímu, který se chystal v našem těle na svět přijíti.

Bůh sám tedy, nejmilejší, připravuje tu první slavnost vánoční.

Sčítání lidu nelze konati, jestliže země je zmítána válkou neb občanskými bouřemi, kdy vše jest ve zbrani. Sčítání lidu ukazuje k tomu, že tehdy byla doba míru, doba pokoje, tedy právě vhodný čas, aby se objevil kníže pokoje, jehož příští proroci zvěstovali.

Bůh sám tedy připravuje tu první slavnost vánoční, a to nejen v pravý, vhodný čas, ale i na prvním místě. V Písmě sv. čteme proroctví Micheášovo 5, 2.: »A ty Betleme Efrata, maličký jsi v tisících judských,« t. j. nejmenší jsi mezi znamenitými městy v Judsku, kteráž měla v čas boje postaviti do pole tisíc bojovníků; — »z tebe mi vyjde, jenž bude panovníkem v Israeli a východové jeho od počátku, ode dnů věčnosti.« Zákoníci židovští správně pochopili a vykládali proroctví to o budoucím Spasiteli, pravíce, že má přijíti na svět v Betlemě. Ale sv. Josef a Panna Maria bydlí ještě v Nazaretě; kterak se naplní Písmo? A domníváte se snad, že Panna Maria se sv. Josefem nastoupí v zimě dalekou cestu do Betlema beze vší příčiny? A hle! Tu přichází sám Bůh a klepá na jejich dveře: »Vzhůru, potomci Davida krále, vzhůru do rodiště praotce vašeho, do Betlema, ke sčítání lidu!« Tak byla prozřetelností boží připravena cesta do pravého, prorokem předpověděného místa.

Sčítání lidu císařem Augustem nařízené napomohlo konečně i k tomu, že Spasitel přišel na svět ve vší opuštěnosti a v největší chudobě. V Nazaretě byl by při svém narození přece nalezl aspoň přístřeší, byť i chudičký, přece však čistý, slušně upravený pokoj v útulném domku, teplou postýlku. Ale Syn boží chtěl se toho všeho zříci, a proto vnukl Pán Bůh císaři Augustovi tu myšlenku, aby vydal rozkaz: »Budiž sepsán veškeren svět!« A právě tento na první pohled tak obyčejný rozkaz volá Syna božího do chléva betlemského, volá jej do veliké chudoby v opuštěnosti.

Uvážíme-li to vše, musíme se zaradovati z toho, že Pán Bůh vše tak moudře a účelně zařídil. Ó poklekněme dnes v hluboké pokoře před božským dítětem v jeslích položeným, a vzdejme mu hold díků jako Synu Boha Otce, jehož cesty jsou nevyzpytatelné a jehož moudrost jest nevystižitelná.

II.

Císař Augustus vydal rozkaz — a následkem toho skoro celý svět jest na cestách. Kdo putuje k slavnosti jest tedy druhá otázka, kterou klademe dnešnímu sv. evangeliu. A Písmo sv. odpovídá: »I šli všickni, aby se přiznávali, každý do města svého.« »Šli všichni,« dí Písmo; což pak měli činiti? Císařský rozkaz

byl vydán, nezbylo než poslechnouti. Snad leckdo zaskřípal zuby hněvem, že jest vytrhován ze svého pokoje, ze své práce, ze své rodiny, že jest mu konati dalekou a leckdy i nebezpečnou cestu v zimě do domoviny otcův, aby se dal zapsati. Ale leckdo vyslechl a přijal rozkaz císařský s radostí; těšil se, že se s příbuznými a známými po dlouhé době zase shledá a jim se pochlubí, jak se v cizině povznesl.

Mezi mnohými poutníky do Betlema, jichž otcové druhdy tamže bydlili, můžeme pozorovati dva lidi prostého zevnějšku. Dosud žili skrytě, tak že si jich nikdo nevšímal; kdo je na cestě potkal, pyšně na ně shlížel; putují prostince a skromně. Kdo jsou ti dva poutníci? Písmo sv. nám odpovídá: »Odešel pak i Josef z Galileje z města Nazareta do Judska do města Davidova, jež slove Betlem, poněvadž byl z domu a kmene Davidova, aby se přihlásil s Marií, zasnoubenou manželkou svou, která byla těhotná.« Tito dva svatí snoubenci nesou s sebou to, co na světě nejsvětějšího, a přece všem s cesty skromně ustupují a jsou ochotni přijmouti s povděkem poslední místečko v hospodě.

Na této cestě z Nazareta do Betlema vidíme netoliko svatého Josefa, ale s ním i Pannu Marii. Jak věrně lnuly k sobě ty dvě čisté, ba co dím, čisté, svaté duše zvláště v té těžké chvíli, kterou Panna Maria očekávala! Matka boží nemohla by sama zůstati v Nazaretě; proto putují společně do Betlema, aby dle věčného úradku božího snášeli spolu obtíže života a vzájemně skýtali si potěchu a pomoc jako dobří, svatí manželé. Zda neposkytují krásný příklad všem křesťanským manželům, zvláště za našich dnů, kdy poměry manželské leckdy jsou tak smutné a neutěšené? Hle, jeden druhému nebyl na obtíž, vzájemně si pomáhají a oba s radostí a láskou konají svou povinnost. Mnohému mohou se od nich křesťanští manželé přiučiti, pozorují-li jejich společnou pout na první vánoční slavnost do Betlema; mnohému však i každý z nás se přiučí, vyslechne-li i to kázání, jež o prvních vánocích konáno bylo.

III.

Nadešla hodina, po níž celý svět toužil, hodina narození Spasitelova. Evangelista líčí tu světodějnou událost krátce: »Stalo se pak, když tam byli, naplnili se (Panně Marii) dnové, aby porodila. I porodila Syna svého prvorozeného a obvinula jej plénkami a položila ho v jeslích, protože neměli místa v hospodě.«

»Neměli místa v hospodě!« Hospoda byla přeplněna cizinci, kteří přišli dříve než sv. Josef a Panna Maria; proto byli svatí snoubenci nuceni hledati jinde přístřeší. Zaklepali tu i tam na dveře, prosili o milosrdenství, o nocleh — ale marně. Pro Pannu Marii a sv. Josefa nebylo nikde místa, nebylo místa pro Syna božího. »Do vlastního přišel a svoji ho nepřijali!« (Jan 1, 11.) Potomci Davidovi stojí na ulici bez přístřeší. Proto hledali úkryt za městem a tam jej nalezli — v chlévě. Tam se narodil Spasitel, Panna Maria jej obvinula plénkami a položila v jeslích. Tam

bychom nalezli pastýře národů, tam byl palác toho, jejž chválí cherubové, před nímž všichni národové celého světa jsou jako kapka, jež uvízla na okovu.

Vizme, že Bůh činí vše jinak než lidé! A jak hlasité kázání koná děťátko betlemské z chudobných jeslí lakomcům, kteří mají srdce pouze pro sebe a ne pro jiné, nesmilovávají se nad jinými v jejich bídě a chudobě!

Jaké je to kázání pro rozkošníky, pozorují-li Spasitele na tvrdé slámě v odříkání, vidí-li, jak jeho tělíčko trpí a zkouší.

Jaké je to kázání pro pyšné, kteří si na sobě zakládají a se domnívají, že mohou vše svojí vlastní silou dokázati, pozorují-li všemohoucího, od lidí vyhnaného Syna božího jako slabounké dítě v jeslích. Tento pohled na božské dítě měl by je přesvědčiti o jejich vlastní nicotě a přivésti k obrácení a polepšení.

Jak milý však jest pohled na božské dítě těm, kteří vážně po tom touží, aby se Spasiteli líbili, a proto dnes za ty se modlíš, kteří neslaví vánoce v pravém duchu s čistým srdcem, aby milostné vtělení a narození Spasitelovo nebylo na nich zmařeno a aby žádný z nich věčně nezahynul! Věru, jen ti mohou dnes s vděčným srdcem před jeslemi klečeti a se modliti: Božské dítě, jest nám ovšem snášeti chudobu, konati těžké práce, trpěti všelijakými obtížemi, bojovati s vášněmi našeho bídného těla, ale přece nám není tak, jako tobě bylo v Betlemě. Máme svůj vlastní příbytek, pokrm a šatstvo — vše třeba chudičké, přece aspoň naše vlastní; tys toho všeho míti nechtěl a z veliké lásky k nám se toho zřekl.

Ó nejmilejší, vpište si do srdcí to kázání, které samo dítě boží z jeslí k nám koná, abyste mu s novou silou, s větší horlivostí sloužili. Ptejte se tohoto dítěte: Čeho žádáš ode mne? A pak mu slibte, že chcete rádi něčeho se zříci z lásky k němu zejména toho, co by vás ke hříchu svésti mohlo. Řekněte mu též, že mu chcete za jeho lásku býti vděčni a pyšni na to, že smíte nésti jméno jeho; to že chcete zvláště věrností ve svém povolání dokazovati.

Jaká to bude radost, až Pán opět přijde, aby svůj lid přehlížel a k velikému sčítání na věčnosti povolal; jaká to bude radost, pravím, shledá-li na vás, že jste jako děti k němu ruce spínali a poslušnost k rodičům zachovávali, později léta jinošská a panenská v čistotě strávili a konečně jako manželé P. Maria a sv. Josef věrni sobě byli. Věru, pak vám řekne: »Pokoj, pokoj vám na věky, protože jste byli na zemi dobré vůle.« Amen.*)

R. S.

*) Coufer: Frohe Botschaft in der Dorfkirche von Dr. Karl Rieder.

Sv. Štěpána.

Nenávist Krista, její prameny, její následky a prostředky proti ní.

»Jerusaleme, Jerusaleme, kterýž zabíjíš proroky a kamenuješ ty, jenž k tohě posláni jsou.« (Mat. 23. v. 37.)

Ta slova plná bolesti a výtky mluvil Pán naposledy, když opouštěl chrám, aby šel do Bethanie a pak nastoupil cestu křížovou. Vyřkl hrozné »běda« nad svými odpůrci a nenávistníky, ano předpovídá spustošení chrámu, který mohl jediný on naplniti a věčně zachovati. Ta smutná slova výtky čtou se v den prvního mučedníka svatého Štěpána, čtou se každý rok, poněvadž platí v každou dobu. My se shledáváme vždy se smutným faktem, že slovu Páně, jeho pravdě a jeho napomenutím tak se odpírá jako slovům sv. Štěpána, ano i slovům Páně. Ano více ještě že se nenávidí a tak nenávidí jako život sv. prvomučedníka a život vtěleného Pána našeho. Odkud tento velice smutný zjev, že Pán náš, o němž jsme již včera rozjímali, jest věčnou pravdou, a proto předmětem víry, že jest naší silou, a proto vzpruhou naší naděje, že jest láska neskonalá, a proto předmět lásky, odkud ta nenávist v srdci některých, že jest schopna i vraždy a všeho zločinu? Tato zášť Krista bude výstražným předmětem svatoštěpánského rozjímání a sice:

I. prameny nenávisti Krista,
II. následky její,
III. léky její.

Prosím Ducha sv. za osvícení srdcí našich, aby nezatvrzovala se nikdy na svou vlastní škodu největší.

Pojednání.

I.

Odkud ta nenávist Krista, jenž učí a poroučí nám milovati bratry své, dobře činiti všem, ano i nepřátele milovati a za ně se modliti? Tu každý soudně myslící musí uznati vznešenost, krásu a velebnost učení Pána Ježíše. Vše, co se nám přikazuje, jest vznešené a dobré, odkud ta zášť proti Kristu, která se jeví rouháním, klením, tupením a posmíváním všeho, co nějak souvisí s ním, ať je to kříž, neb obraz jeho. Spočtěte ty vyvrácené kříže zlou rukou, vizte ty vypíchané oči v jeho obrazech, aneb spočtěte ty svatokrádeže, které se dějí v tajemství jeho lásky v nejsvětější Svátosti oltářní?

Tato zášť pekelná dá se uvésti na dva pekelné prameny: pýchy a žádostivosti. Z nich prýští to mnohonásobné zlo, které se jeví v různých a nepochopitelných formách.

Spasitel praví Jerusalemu, že na volání jeho nedbal: slovem »ty jsi nechtěl«. V těch slovech jest označen pramen. Vůle naše jest hříchem nemocná, a proto když se nedrží té pravdy, pak volí

mylně a jde na scestí a pak za jedním bludem jde druhý, za jedním pádem nový.

Vůle naše stůně pýchou a žádostivostí. Ty vedou ji vždy hloub a hloub k pádu. Za hříchem jde trest, to jest nezměnitelné pravidlo; jde někdy dříve, jindy později, ale přijde jistě. Hřích jest rozličný a trest také. Jiný jest trest smilníka, jiný opilce, jiný nespravedlivého. Trest se strany boží není něco libovolného, nýbrž vždy jen následek jisté příčiny. Trest za hřích jest jako »echo« po hlase. Tuto pravdu znázorňují slova Páně, že přijde na Jerusalem všeliká krev spravedlivá, která vylita byla. Pán netrestá libovolně, nýbrž trest leží už ve vůli. Ty volíš něco, v čem je také trest, a proto volíš také i trest sám, či sám sebe už trestáš. »Nechtěl jsi« lék, nechtěl jsi zdraví, chtěl jsi jed, volil jsi smrt.

Náruč Otce našeho jest nám otevřena vždy. Člověk hříšný však má vůli úplně samostatnou, jíž se nemůže zříci, a proto proti ní jest milost boží bez moci, když vůle odpírá.

Bůh nás nenutí, protože nás miluje. Bůh nechce naši smrt a záhubu, nýbrž spásu, ale člověk může sám voliti to, co jest k jeho záhubě nebo spáse. Odtud pak přichází tak často, že člověk se zaplétá v hřích a v neřest, že až vzniká v něm ten pekelný stav nenávisti boží. On si zamiloval tak hřích, že nenávidí Boha, jenž hřích nenávidí. Člověk chce provésti vůli svou spíše než vůli boží a odtud pak začíná ten osudný rozpor. Člověk sebe chce postaviti nad Boha, vůli svou nad vůli boží. To jest pýcha, začátek odpadu od Boha! Opakováním hříchu stává se vůle odpůrcem vůle boží. Chce míti svou, a proto pohrdá tím, co vůli jeho odpírá.

Evangelium Páně jest vůli naší na odpor. Abychom evangelium přijali, musíme sebe míti za nedostatečné, za nemoudré, abychom moudrost boží přijali, musíme vědět, že chodíme ve tmě a že potřebujeme světlo, že jsme nemocni hříchem a potřebujeme lékaře. My musíme býti chudí duchem, a pak jsme schopni pro království boží. Když však svou tmu člověk miluje, pak pohrdne světlem Páně. Pokořiti se člověk právě nechce. Proto ta naše pýcha jest vždycky první v boji — i proti Pánu Bohu a poslední na útěku, i když se má zříci hříchu. Čím více milujeme sebe, svou vůli, svůj rozum, tím méně milujeme Ježíše, jeho slovo, příkaz, život. Vůle naše se stává odpůrcem Ježíšovým. Toť ten první pramen. Tak člověk často sebe miluje, že Boha nenávidí.

Člověk nesmí mnoho souditi o své spravedlnosti, chce-li Kristovým žákem býti. Tu však jest tolik lidí, kteří drží s fariseem spravedlností svou se honosícím, jenž vidí jen krásu na sobě. Ježíš však dává milost jen celníkům, kteří praví o sobě v pravdě: Nejsem hoden. To však říci o sobě nedovede žádný pyšný, proto se Bohu protiví jako se Bůh pyšnému protiví, ale pokornému dává milost svou. Pýcha ta naše nitro otravuje, že odpírá Bohu samému.

Zlé žádosti jsou pramenem druhým, z něhož nenávist prýští. Evangelium Kristovo nám káže »zapři se«, a evangelium těla káže »užij«, »vyžij se«. Tady vzniká odpor. Když se nezapře,

vznikne nenávist toho, jenž dí: »Kdo chceš za mnou přijíti, zapři sebe sám.«

Člověk miluje radost, ale hledá ji často jen v pomíjejícím a okamžitém, ne v budoucím a vyšším. Tu se ocitá v rozporu s Bohem. Nesrovná-li se včas, vznikne nenávist, daleko větší než jest nenávist člověka, jemuž jsme dlužni, jako nenávidí člověk svědka svého špatného skutku.

Jest zkrátka řečeno rozpor mezi tím, co nazýváme Kristovým a co jest »světa«. Křesťanství hledá radost jinde než svět, jde po jiné cestě. a proto už jest zde rozpor mezi duchem Kristovým a světa. Kristus mluví o světě budoucím, duch světa zná jen tento, a proto si odpírají. Zášť proti Kristu jest zároveň důkaz pro jeho pravdu. K čemu by byla zášť, když by se v Kristu a jeho učení neobával také pravdy života věčného? Odtud pochází ten rozpor mezi vůlí naší a boží, který někdy se stupňuje až v zášť, která jest schopna lži, vraždy — rouhání. Politování to hodný stav duševní a nanejvýš nebezpečný.

V srdci lidském se zrodila vášeň, a vášeň otrávila rozum a vůli, že prolila krev bratra světce a apoštola, ano i vtěleného Ježíše Krista, neboť jsou hrozné následky nenávisti.

II.

Následkem nenávisti jest předpojatost, a po ní následuje zatvrzelost, a s tou pak jde i metla boží. Bůh činí z neřesti člověka metlu pro něho. Kdo volí neřest, musí také si z ní pro sebe metlu udělati. Duše, která nenávisti se nebrání, propadne předsudku a v tom zahyne. Vy jste viděli v evangeliu, jak nepřátelé sv. Štěpána sobě zacpali uši, aby neslyšeli o Ježíši Kristu, jejž nenáviděli. Marná byla snaha sv. Štěpána je poučiti. Oni slyšeli jen s předsudkem, a když jim bylo slyšeti, jak vidí Ježíše na pravici boží, zacpali si uši. Tak nemohou přijíti k poznání pravdy, která jediná nás může spasiti. Nezaslepuje nás předsudek podobně?

Židé zacpali si uši, aby neslyšeli ani jméno Ježíš. Něco podobného vypráví Ekert v »Posvátných místech« o kostele svatého Mikuláše na Starém městě (str. 358.): Opat Zdislav Berka v tamějším opatství znal velmi dobře hebrejsky, proto chtěl kázati židům. Židům poručeno, aby slova jeho slyšeli, však oni zacpali si uši voskem a bavlnou. Práce marná. Křesťané vlažní činí podobně. Oni nejdou na slovo boží vůbec a tak jejich svědomí se nemůže probuditi, umrou v hříších svých bez pokání a polepšení.

Podobně činí i ti, kdož do svého stavení béřou knihy a časopisy, jimiž se dějí rouhání Pánu Ježíši, jako od kamenujících sv. Štěpána. Oni listy ony béřou jako své evangelium — a svatého Štěpána, svědčícího o Synu božím, kamenují. Obraz jest hluboce zarmucující. Křesťané béřou nekřesťanské listy, z nich béřou rouhání a nevěru a když Štěpán některý je chce přivésti k Spasiteli, zacpou si uši a skřípají zuby. Budete-li, přátelé drazí,

slýchati a čísti falešné proroky papírové a slýchati jejich fanatické řeči, postavíte se během času mezi nejzuřivější nepřátele Kristovy.

Je to jistě poučné, slyšeti, že první dýky pro revoluci francouzskou byly udělány v okrese pařížském, kde nebylo kostela, kde nebylo proto ani slova božího. Ty následky nenávisti Boha vidíme číselně znázorněny na mnohých zemích. Světoznámý statistik Tarde (Rev. soc. cathol. 1897 str. 356.) udává příčinu sebevražd malých dítek ve Francii právě v odkřestění školy a Francie. Od roku 1876—1894 sebevraždy osob pod 16 let se rozmnožily o 50% — od 16 do 21 let o 90%. To jsou následky záští božího! Zabíjejí proroky a zabíjejí také sebe.

Francie má školu protináboženskou a soukromou školu katolickou. Dle »Matinu« dokazují úřední zprávy, že mezi zločinci jest jich 11 ze sta ze škol katolických a 89 z protináboženských. Následek nenávisti boží jest — zločinnost. Naše nenávist všeho katolického nezůstává bez následků. Zabíjíme každé prorocké slovo o Ježíši Kristu, jehož jméno vyškrtnuto z čítanek, za to musíme slyšeti, že zločinnost úžasně roste. Nechtějí slyšeti o lásce boží, musí se spřáteliti s neřestí, která bude jejich metlou.

V Italii nevyučují ve škole náboženství:

v roce 1862 . . .	. . . 15.037	zločinců
v » 1894 . . .	. . . 28.336	»

»Rev. Scientifique« (liberální) píše: »Naše methoda vychovávací činí z většiny chovanců nepřátele společnosti, z nichž se mnozí stávají socialisty nejhoršího druhu.« (St. aus M. L. vol. 1. p. 596.)

Člověk si ze své neřesti a nenávisti Boha sám na sebe plete metlu. Jak tedy čeliti proti této nenávisti boží?

III.

Ježto pramenem nenávisti boží jest pýcha a vášeň, tedy jim platí *náš boj a naše léčení.* Tak dlouho, dokud bude duše vášni propadávat, tak dlouho bude v ní kořen přání: aby Boha nebylo, jenž nenávidí zlé a tresce. Co člověk má proti Bohu jiného, než svůj zamilovaný hřích! Odlož jej, a budeš přítel boží. Jest to smutné svědectví, ale pravdivé. Bůh nenávidí zlé a miluje dobré, protože jest nejsvětější. On musí chtíti, aby vítězil nad hříchem a on jednou zvítězí. Musí se ukázat nidloba hříchu. Bůh však nechce vítězství, on chce naši spásu. Část se jich obrátí a budou jednou volati s požehnanými: »Požehnaný, jenž se béře ve jménu Páně.« K tomu Pán náš míří se vší svou láskou a milostí, abychom se nedali přemoci zlému, ale přemohli zlé dobrým.

Nevyhnutelným prostředkem jest skutečné vykonávání náboženských povinností. Bez toho nelze obstáti. Sám Spasitel praví: »Kdo bude konati vůli mou, pozná, zda z Boha jest. Tak nám dokazuje životem svým sv. Vincenc Ferr., kazatel pokání, který

vodil s sebou zkrocené ty bývalé šelmy v lidské podobě. Také udával prostředky, jimiž se dopracoval toho výsledku. Slovo boží je proměni v beránky, aby pak se opět šelmami nestali, k tomu jest tělo Páně a jeho časté sv. přijímání.

Toto jest to proroctví vánoční či naučení z evangelia. Dej se mu přemoci: to není porážka, nýbrž vítězství, ničeho neztratíš, když dle evangelia žiješ, nýbrž získáš. Nedej se omámiti různými proroky z různých škol. Tací byli a nejsou, budou zase a opět nebudou. Lichotí vášni, omlouvají ji, pýše slouží a v odporu jsou k základním větám sv. evangelia Páně. Jste v boji a jste bojovníci volky i nevolky. Školy různé bojují proti víře, nejvíce pod rouškou vědy bojují osoby, které vědě žádných služeb neprokázaly. V roce 1903 končil svou řeč lord Kelvin, nejlepší fysik nové doby: »Nebojte se mysliti volně. Myslíte-li silně dost, budete vědou přinuceni k víře v Boha, která je základem každého náboženství Shledáte, že věda neodpírá, ale podporuje náboženství.« (Speech at universit. Coll. London 1903.) Rozličné učené školy hádají se s církví a mnohé z nich vedou Štěpána na popravu. Nebojme se o něj. Ten, který nedávno jej snad kamenoval, bude volati po něm na loži smrtelném.

Buďme věrnější; hajme se Štěpánem, trpme s ním a s ním také zvoláme: »Požehnaný, jenž se béře ve jménu Páně.« Amen.

Fr. Vaněček.

Na den sv. Štěpána, prvomučedníka.

Proč svět nenávidí sluhy Páně?

1. Včera konali jsme přeradostnou památku Narození Páně, a již dnes konáme výroční, krvavou památku ukamenování svatého jáhna Štěpána. Proč? Poněvadž on byl prvním z vyznavačů Páně, který život svůj za něho položil, a pro nebe se narodil, byv ukamenován. A proč byl ukamenován? Co vykonal zlého? Nekonal zlého; ale jen hlásal zatvrzelým židům jich křivdu, že Messiáše svého hrozně usmrtili, na místo aby ho přijali, a dle návodu jeho život svůj zařídili

A jako se stalo sv. Štěpánovi, tak se děje hlasatelům vůle boží dodnes, že na místě vděčnosti, doznávají jen hrozného ha nobení, pronásledování i ubíjení. Proč to Bůh trpí? Nelze ovšem vystihnouti cest prozřetelnosti boží; ale odkud ta nenávist k apoštolům Páně a jich řádným dědicům plyne, poznáváme přece a snadno.

2. Že hlasatelé pravd božích od lidí zlých nátisky snášeti budou, pověděl sám Spasitel fariseům i zákoníkům slovy: »Aj, já posílám k vám proroky a mudrce a učitele; a z těch některé zabijete a ukřižujete, a některé z nich bičovati budete ve školách svých, a budete je honiti z města do města, aby přišla na vás všeliká krev spravedlivá, která jest vylita na zemi.« A co Spasitel předpověděl, také se stalo, a děje se od lidí zlých dosud.

Sv. Štěpán byl ukamenován, sv. apoštol Jakub větší čili starší byl sťat a líbilo se židům; sv. apoštol Jakub menší čili mladší, příbuzný Páně a biskup jerusalemský, byl jakožto stařec 96 roků starý s vrcholu chrámu shozen, a pak od valcháře kyjem dobit; nástupce jeho na stolci biskupském Simeon byl jakožto kmet 120 roků starý ukřižován; všichni apoštolové Páně byli v Jerusalemě pro hlásání víry Kristovy hanebně zmrskáni a později z města vyhnáni; sv. Petra chtěl král Herodes dáti zabíti, aby se židům zavděčil. Sv. Pavel o sobě vypravuje, že obdržel pětkrát vždy 40 ran bez jedné; třikrát byl zmrskán, jednou kamenován a jako mrtvý zanechán. Ba všude, kam moc židů sahala, byli všichni věrní vyznavači Páně až na krev od nich pronásledováni.

Proč se tak dělo? Protože učení Páně bylo židům pohoršením. Ve světské žádosti ponořeni očekávali Messiáše takového, jenž by jim přikázal světskou vládu na celé zemi i majetek všech národů; a proto nenáviděli Vykupitele duší, a kde mohli, poškozovali dílo jeho.

3. Avšak věrné vyznavače Kristovy pronásledovali i pohané. Náboženství Boha ukřižovaného, jenž žádá na svých vyznavačích aby i oni ukřižovali nezřízených žádostí svých, bylo jim bláznovstvím. I snažili se vyznavače Kristovy, jichž bohulibý život byl stálou výčitkou pro zpustlé, zvířecí mravy jejich, zničiti a tak je umlčeti, až po 300letém ukrutném krve svatých prolévání musili doznati, že dílo Kristovo, na skále Petrově vzdělané, jest nesborné; a oni že povinni jsou skloniti šíje své pod sladké jho Páně. Prvých 31 náměstků Kristových a Petrových vesměs dosáhlo koruny mučednické; a dějepisci vypočítavají, že tehdy na 15 mill. věrných vyznavačů Kristových položilo životy své za pravdivost naší svaté víry. Ti poznali zajisté pravdy připovědi Páně (Mat. 10, 22.): »Budete v nenávisti všechněm pro jméno mé; ale kdo setrvá až do konce, ten spasen bude.«

4. Avšak podivuhodným jest: Náboženství Kristovo, židům pohoršení, pohanům bláznovství, stalo se za dob našich opět předmětem pronásledování i těch, jimž by mělo býti přesvatým, jehož aspoň zjevně posud jsou členy; v němž záruku dítek božích byli přijali na křtu svatém: totiž zvrhlých to křesťanů! Ti způsobem nejhanebnějším otírají se o Boha, Syna božího i Ducha svatého; hanobí den co den církev Páně a sluhy její ve veřejných schůzích a v přečetných časopisech, aniž by jim kdo přes platné zákony čest i majetek jednoho každého příslušníka státu chránících patrných překážek činil. Ba i krvavá pronásledování se dějí, jako za dob apoštolských, příkladně v novější době ve Francii, Španělích, Portugalsku a jinde, kde bezbožníci i nejspravedlivěji nabyté statky církve vyloupili, a na kněze jako na nějakou škodnou zvěř již pravé honby činili.

5 I tážeme se právem: Co pak vám kněží a řeholníci zlého učinili? V čem vám ublížili? Jestli kdo vrchností světských uposlechnouti nechce, dostane pokuty, bývá trestán žalářem aneb jinak k poslušnosti donucen. Jestliže ale kdo církvi poslušnosti

odepře, ač jí je jako Spasiteli samému poslušností zavázán (Luk. 10, 16), jakého že násilí musí zakoušeti od kněží? Snad posílají pro něho četníka, nepřišel-li do kostela nebo k svaté zpovědi? Či vsadili toho do žaláře, že zrušil půst nebo čas zapověděný? Či snad toho násilím zdržovali, jenž od církve odpadl, a ze všech závazků k ní svévolně se vybavil? Dějiny nám vypravují, a naše vlastní zkušenost nás poučuje o tom, co všecko církev činí na umírnění lidských běd duševních i tělesných. Kdo sečte její školy, sirotčince, nemocnice, chorobince a jiné ústavy, v nichž nesčíslným zástupům prokázala již milosrdenství, jedině pro odplatu od Spasitele! Při samém c. k. místodržitelství v Praze z nadací zřízených vysvítá, že téměř na tři čtvrtiny všech zřízeny jsou od osob stavu duchovního. Čím že oproti tomu všemu vykázali se sociální demokraté, volnomyšlenkáři, zednáři a všeho druhu nevěrci? Proč tedy církev a sluhy její stále zneuctívají, hanobí, tupí?

Činí tak z téže příčiny, z jaké znemravnělí židé a znemravnělí pohané církev Páně do krve pronásledovali. Ještě nebylo na světě člověka střídmého a ve všech věcech spravedlivě si počínajícího, jenž by byl nevěrcem, jenž by i Boha popíral, a jenž by beze vší příčiny, z pouhé zlé vůle, hanebně tupil kněze jeho. Napřed jeden každý odloží mravnost, a pak jest i nepřítelem božím, jehož soudu lekati se musí, a o němž by si přál, aby raději ne byl. A čeho si přeje, to pošetile ihned za pravdu vydává, a tupí pak i sluhy boží, když oni jako sv. Jan Křtitel hlásají: »Není ti dovoleno souložiti s ženou bratra tvého; není ti dovoleno šiditi v míře a váze; není dovoleno lichvařit, statků chudých užívat, neděle a svátky zneuctívat, v nekajícnosti žíti a pod.

Krocan při spatření barvy červené se durdí, a leckterý mravní spustlík při pouhém pohledu na roucho kněze nebo řeholníka již se rozčiluje, a nenávistí i hněvem naplňuje. Ďábel pak člověka takového ještě více podněcuje k nepřátelství proti Bohu a slubům jeho. Jest zajisté odpůrcem a protivníkem božím stálým; i on má říši svou pekelnou, i on má apoštoly své, přátele nemravnosti!

6. Pronásledování a hanobení duchovenstva za našich dnů děje se tedy také pro jméno boží. Plní se slovo Páně: »Budete v nenávisti pro jméno mé. Jestliže vás svět nenávidí, vězte, že prve než vás, v nenávisti měl mne. Kdybyste byli ze světa, miloval by svět, co jeho jest; ale že nejste ze světa . . . proto vás svět nenávidí.« (Jan 15, 18)

Ba netoliko duchovní osoby nemají se pozastavovati nad nenávistí světa, ale chystati se musejí na ústrky, pronásledování, olupování o výdělek i dobré jméno všichni věrní Páně, jak dí svatý Pavel (II. Tim. 3, 12.): »Všichni, kdo chtějí pobožně živi býti v Kristu Ježíši, protivenství trpěti budou.«

Nechtějme zlé zlým spláceti; ale modleme se za škůdce své, jako Spasitel i sv. Štěpán před svou smrtí činili, aby se i na nás vyplnilo slovo Páně (Mat. 5, 11): »Blahoslavení jste, když

vám zlořečiti a protivenství činiti a všecko zlé o vás lhouce, mluviti budou pro mne; radujte se a veselte se, neboť odplata vaše (jako sv. Štěpána) hojná jest v nebesích.« Amen.

Dr. *K. L. Řehák.*

Neděle po Narození Páně.

I požehnal jim Simeon. (Luk. 2, 34.)

Nejmilejší v Kristu!

Známo vám jest ovšem, s jakou horlivostí, s jakým zimničním chvatem pracuje člověčenstvo v době XX. století. Není vás tajno, kterak duch lidský proniká tůni všech tajů v přírodě, jak povznáší se k výšinám nedozírným, jak hledá všecky dřímající síly ve vesmíru upotřebiti ve svůj prospěch, kterak nedá se zdržeti překážkami a nebezpečími ve víru pokroku a jak všecky síly svoje dovede vynaložiti k získání pohodlí . . . A na druhé straně . . . jaký zjev? Ač každý mluví o pokroku, ač pozorujeme úchvatné výzkumy, přece veškerá ona práce, namáhání a pokrok nepřinášejí onoho užitku, jak bychom očekávali, nepřinášejí kýžených úspěchů . . . Kde vězí toho příčina?

Kdyby rolník proudy křišťálové vody vpouštěl na svoji louku, kdyby pilně a svědomitě kypřil půdu niv, kdyby vzdělával půdu svých rolí a všude jen nejlepší símě rozséval . . . a louka, nivy a pole nenesly už tku, co by tomu říkal? — Musil by uznati, že tajná, neviditelná nějaká příčina se skrývá někde, kterou za každou cenu musí odstraniti . . . Možná, že by to byl nepřítel člověk, který by všecky jeho námahy ničil . . .

A zrovna tomu tak jest na lukách, nivách, rolích celého světa, t. j. na poli pokroku a věd. A kdo brání veškerému onomu pokroku, že nedává takového užitku? . . . Mezi mnohými příčinami jest zajisté v prvé řadě zanedbávání požehnání božího. Řekněte mi, prosím, upřímně, nejmilejší v Kristu, kdo z učenců (můžeme-li je tak zváti, a jsou-li jimi), z pokrokářů, vůdců lidstva a všech předáků tak zvané »intelligence« stará se o nějaké požehnání? Neuslyšíte skoro nikdy lékaře, který léčí nemocného, aby řekl: »Dá-li Pán Bůh, uzdraví se, pomoci nemohu, nepomůže-li Bůh anebo podobně. Lékař si myslí, když má diplom, že vše dovede, i uzdravovat bez Boha. Anebo zeptejte se, nejmilejší v Kristu, nějakého továrníka, zdali spoléhá na požehnání boží — a co on vám odpoví? Na takové věci že nedrží. A tak byste mohli se ptáti všech povznesených a všichni by se vám vysmáli, kdybyste jim chtěli něco mluviti o požehnání božím. — A přece bez božího požehnání marné lidské namáhání.

Nisi Dominus aedificaverit domum in vanum laboraverunt, qui aedificant eam (Ps. 126.).

Ano, zbytečně, nadarmo pracují ti, kteří spoléhají jen na svůj rozum, na svůj důvtip a na svoje síly! Brzy poznají, jak hrozně se mýlili. Ale bude pozdě . . .

Dnešní sv. evangelium nás poučuje o tom, že i Simeon požehnal Pánu Ježíši a Panně Marii. Zdali potřeboval Syn boží požehnání od člověka? — Zdali nejsvětější Panna Maria, bez poskvrny počatá, mohla oním požehnáním býti více vyznamenána než byla již důstojností mateřskou? A přece přijímají požehnání . . ., zajisté, že musí míti veliký význam . . .

V Starém zákoně mělo požehnání rodičů důležitost velikou, a čím teprve bylo požehnání boží? Všichni patriarchové starozákonní žehnali svým dítkám, jako Isák, Jakob a ostatní. Požehnání otcovo a matčino staví domy. Ve všech křesťanských rodinách před smrtí rodičů prosí dítky o požehnání a váží si ho navždy. Ó jak by asi bylo u srdce synovi anebo dceři, kdyby rodiče je opustili a nedali by jim svého požehnání? Jak by sobě naříkaly zdárné dítky, kdyby samy před odchodem z rodné chaty neobdržely požehnání? — Jak nešťastnými by byli synové a dcery, kdyby rodiče jim požehnání svého odepřeli? Co by říkal ženich anebo nevěsta v den sňatku, kdyby otec a matka poslali je k oltáři bez kříže a požehnání?

Poznáváme beze všech dalších důkazů význam a důležitost požehnání rodičů . . . Jsou známé případy, že nevěsta nešla dříve k oltáři, dokud nepřinesla si požehnání. Otec a matka odpočívali již dávno na poli svatém, a proto nemohli jí požehnati. Ona však šla na zelený rov, tam klekla a prosila rodiče, aby jí požehnání své dali s nebes, když již nežijí zde na zemi. —

A slyšeli jste, nejmilejší v Kristu, že mnohdy dítky si naříkají na své neštěstí proto, že rodiče jim neudělili požehnání?

Bývalo a dosud ještě jest v mnohých rodinách zvykem, že před spaním dávají rodiče svým dítkám požehnání. Krásný zajisté zvyk! Což teprve jest požehnání boží?

Jak božský náš Učitel žehnal dítky (Mar. 10, 16.), když matky mu je přinášely, jak žehnal své učedníky při nanebevstoupení svém ((Luk. 24. 50.) a kterak žehnal docela pokrmy chléb a ryby! (Mat. 14, 19.) Dal tím zajisté na jevo, kterak důležité jest požehnání. Již v Starém zákoně čteme, že Bůh požehnal Adamovi a Evě v ráji.

Jest jistě černou kapitolou v celé společnosti lidské, že zapomíná na požehnání boží. Přece dobře víme, že rozum náš jest velice slabý, že tak často se mýlí, přece uznati musíme, že více jest věcí, kterých neznáme, než těch, které známe . . . a přece kolikrát si počínáme tak, jako bychom Boha vůbec nepotřebovali, že ano? Nechceme uznati požehnání Boha svého, nýbrž svým důvtipem chceme všude a ve všem vítěziti.

Jak v dřívějších dobách náš národ tak slavný dbal na požehnání boží, jest patrno z toho, že každý dům, každá chalupa, každá chatka ozdobena byla zvláštními průpověďmi, které hlásaly požehnání boží. Ano, národ český, tak těžce zkoušený, byl v cizině tak chvalně známý, poněvadž ničeho nepodnikal bez modlitby, bez požehnání. Dějiny nás poučují o našem vynikajícím národě, o jeho skutcích hrdinných, ale též o jeho něžné zbožnosti.

Tak Pavel Žídek píše o Češích, že byli zváni u cizinců národem »svatým« a Aeneas Sylvius, později papež Pius II., praví o našich předcích, že byli »národem na výsost zbožným«. Francouzský protestant Arnošt Denis píše ve svých dějinách, že katolická Praha závodila s Paříží o vedení celé Evropy. To jest přece veliké vyznamenání pro nás. A odkud, ještě jedenkráte opakuji, nejmilejší v Kristu, onen vrchol slávy národa našeho? — Z požehnání božího.

Proto i dodnes ve všech katolických rodinách aspoň na venkově, uvidíte zvláštní obrázky, na nichž jest vytištěno, anebo vyšito požehnání boží. V tak zvaných »pokrokových« rodinách a jejich ubikacích nenaleznete ani požehnání domovní ani obrázky, které by jen na ono požehnání nás upozornily. Ovšem jiná doba, jiné mravy, jiné způsoby.

Když tak v klidných chvílích se zamyslíme nad tím kolotáním celého pokolení lidského, nevíme ani, jaký názor si o veškerém tom životě máme učiniti. — Člověk, na jedné straně tak nepatrný tvor ve vesmíru, kterak proti svému Pánu a Bohu bojuje, a na druhé straně tak povznesený, tak mocný proto, že povolán jest k tomu, aby podíl bral na blaženosti samého Boha. Proč taková vznešenost? Protože Bůh sám mu žehná . . .

Církev katolická, jsouc si vědoma, jaký význam má a jak důležité jest požehnání, nařizuje svým knězím, aby udělovali požehnání věřícím ve jménu božím. Tak jsou známá požehnání čili též žehnání při udělování svátostnin jako požehnání snoubencům udělované při mši svaté, uvádění šestinedělky, požehnání proti bouři a krupobití v některých krajinách, při návštěvě nemocných, před nastoupením delší pouti atd.

Že i toto požehnání má velikou moc, netřeba dokazovati. Vzpomeňme si jen na sv. Benedikta, kterak požehnal kalich s vínem, v němž byl přimísen jed! Jed mu neuškodil. Kdyby požehnání toto nemělo významu, jistě by věřící lidé neužívali svěcené vody, svěcené křídy a svěcených kočiček. A proč nosíme u sebe posvěcené obrázky, medallionky, růžence a škapulíře? — Zda doznati by nemusil každý z nás upřímně, že často posvěcený předmět jej uchránil před nebezpečím? Nechceme, nejmilejší v Kristu, nikterak tvrditi, že každé požehnání činí zázraky. O tom učili jsme se již v katechismu ve škole, že svátosti jen působí mocí Ježíše Krista vždy, když vykonáme všecky podmínky, svátostniny však působí dle dokonalosti přijímacího.

Abychom uznali, že tomu tak jest, uvedu vám, nejmilejší v Kristu, jen jeden příklad, který nás poučuje o významu požehnání. Blahoslavená Anežka, první představená kláštera v Čechách u sv. Anny v Praze, sestra knížete českého Václava I. († 1253), byla vzorem všech ctností křesťanských a v životě řeholním vynikala tichostí a mírností. Její řeholní sestra Alžběta roznemohla se na smrt. V klášteře očekávalo se každou chvíli, že duše zbožné Alžběty opustí toto údolí slz. Navštívila ji, umírající taktka, blahoslavená Anežka a těšila ji. Když již vrátiti se

chtěla Anežka, rozpomněla se na moc sv. požehnání. A co učinila? Vzala svůj závoj, otočila jím hlavu na smrt nemocné, učinila nad ní kříž — a div divoucí . . . Alžběta vzpamatovala se — a uzdravila se v krátké době docela. Hle, jak působí požehnání!

Nepohrdejme nikdy, nejmilejší v Kristu, svatým požehnáním! V mnohých řádech jest zvykem, že každý řeholník žádá před každým odchodem z kláštera požehnání od svého představeného za tím účelem, aby se mu nic zlého mimo dům řeholní nepřihodilo. A jistě častokrát zachrání toto požehnání člena řádu před různými poklesky. I v některých krajinách věřící prosí kněze, kdykoliv jej potkají, o sv. požehnání, jakož i ve školách dítky prosí po vyučování sv. náboženství o požehnání.

Užívejme rádi věcí posvěcených a prosme o požehnání boží. Amen. *Antonín Hejzlar*, farář.

Neděle po Narození Páně.

V čem Kristus položen za znamení.

»Aj položen je tento za znamení, jemuž bude odpíráno.« (Luk. 2. 34.)

Starověký mudrc Diogenes pozoroval kdysi střelce, kteří o závod do terče vrhali šípy, ale pokaždé cíle se minuli. I šel a posadil se právě před terč. Když střelci hněvivě naň volali, aby ustoupil, zvolal: »Právě zde jsem se posadil, neboť vidím, že nikde nejsem jistější a bezpečnější před vašimi střelami nežli právě tuto.« — Totéž a mnohem spíše mohli bychom říci o přemnohých křesťanech, kteří celou myslí a skutky mají směřovati k svému cíli, Ježíši Kristu, který má býti středem našeho jednání, ale jsou stále daleko od něho vzdáleni; ba jemu odpírají.

Ukáži dnes, v čem je nám Kristus položen za znamení, a jak daleko mnozí minou se svého jediného cíle.

Pojednání.

V Písmě sv. užívá se slova »znamení« v trojím významu.

1. Kristus položen za znamení, t. j. za zázrak, jak praví Euthymius; neboť Kristus je pravým divem světa dle svědectví proroka Isaiáše, který v osobě Ježíše Krista takto mluví: »Aj já a dítky mé, kteréž mi dal Hospodin na znamení a na zázrak v Israeli.« (8, 18.) Kristus je v pravdě zázrakem světa, a to ve svém vtělení, stav se člověkem; ve svém početí skrze Ducha sv., aniž Maria přestala býti pannou; ve svém životě a působení — an vedl život podivuhodné svatosti, konal divy jako nikdo dosud; celý život zázrak pokory, chudoby, zdrželivosti, trpělivosti a lásky; Kristus je divem ve svém učení podivuhodném, dosud neslýchaném, a zdánlivě si odporujícím: »Blahoslavení chudí, a kteří pro-

tivenství trpí; běda bohatým a mocným; milujte nepřátele své, odpouštějte jim« a p. Z řeči jeho vycházela zvláštní tajemná síla, tak že volali: »Tak ještě žádný člověk nemluvil.« Kristus je divem ve svém utrpení; když na kříži trpěl mezi nebem a zemí, modlil se za nepřátele, kteří se rouhali; lotru slibuje ráj; hlasitě volaje vypouští duši svou. Kristus je zázrakem ve svém vzkříšení, třetí den vstává z hrobu, děsí nepřátele hrůzou, apoštoly naplňuje radostí nevýslovnou. Kristus je divem ve svém nanebevstoupení, bez cizí pomoci, vlastní mocí vstupuje k nebesům a ztrácí se v oblacích. Kristus je divem při obnovení země svými několika apoštoly chudými, prostými, neučenými. Kristus je divem v trvání církve, kterou řídí skrze Ducha sv.

A přece tomuto podivuhodnému zázraku mnozí odpírali a stále odpírají.

Židé zneuznali svého Messiáše; zdál se jim chudým, nízkým a příliš pokorným; čekali slavného, mocného krále, aby je vymanil z nenáviděného jha poddanství římského. Odporovali Kristu slovy i skutky, vyháněli z města, často chtěli usmrtiti, až konečně ukřižovali. — Odpírali mu mocní pohané popuzováni jsouce se strany židů pomluvami proti Kristu, obávajíce se nebezpečné sekty křesťanů. Za to pohané dobré vůle přilnuli ke Kristu celou duší svou, jak Isaiáš předpověděl jménem Kristovým: »Nalezen jsem od těch, kteří mne nehledali; zjevně jsem se ukázal těm, kteří se na mne neptali.« (Řím. 10, 10.)

Odpírali mu mohamedáné, kteří se zmocnili hrobu jeho a všech posvátných míst, jež životem svým Spasitel posvětil; ustavičný zázrak mají dosud před očima, vidí nepřetržitou pobožnost katolíků na těch místech, božský důkaz, že Bůh chrání tato místa, ač dopustil v nevystihlé prozřetelnosti, že se dostala do rukou nevěřících.

Odpírají Kristu bludaři, kteří rozumem svým chtějí měřiti rozum božský, měřiti dle libovůle učení nebeské, nezměn telné. Odpírají mu nevěrci, zavírajíce zúmyslně oči před světlem světa a pravdou neomylnou, upírajíce Boha a věčnost, pronásledujíce církev svatou.

Ejhle, Kristus je největším zázrakem; postaven všem za znamení, jemuž je stále odpíráno.

2. Kristus položen za znamení, t. j. prapor, pod nímž všichni mají se shromážditi; a přece i tu je mu odpíráno. Prapor kříže, ukřižovaný Kristus položen za znamení, jemuž odpíráno.

Kristus položen za znamení usmíření člověčenstva s Bohem. Jako bílý prapor na hradbách je znamením míru, jako duha byla Noemovi a potomkům jeho znamením smlouvy, tak kříž byl znamením, že nebe spojilo se se zemí, Bůh slitoval se nad lidmi.

Jako duha byla znamením jistoty a bezpečnosti před potopou, tak kříž se stal znamením pokoje a bezpečnosti před záhubou věčnou. — Kříž je znamením spásy a našeho vykoupení. Jako Mojžíš vztyčil hada na poušti na dřevo kříže, aby zachránil se před otravou uštknutí hada, kdokoli na kříž pohlédne: tak

kříž Kristův dává nám sílu, abychom se uchránili před jedem hada pekelného.

Kristus na kříži je nám znamením boje a služby boží, abychom pod praporem tímto se shromažďovali, dobrý boj proti hříchu bojovali, bázeň a ohledy lidské odložili a jediné v kříži Pána Ježíše se chlubili. Znamení kříže bylo nám vtlačeno na čelo na křtu sv. a při svátosti biřmování, aby zůstalo nesmazatelným na věky a my lišili se ode všech, kdo pokřtěni nejsou, právě jako ovečky vlastní se zvláštní značkou lišl se od oveček cizích.

Avšak i tomuto znamení odpírají mnozí. Jsou to křesťané, kteří očištěni od hříchů ve sv. zpovědi mocí kříže Kristova — opět do hříchů padají, Krista znova křižují. Jsou to bludaři, nevěrci a odpadlíci, kteří se Kristu rouhají. Jsou to křesťané, kteří znajíce moc sv. kříže, přece se pod ním neshromažďují, hovíce tělesným žádostem, křížem pohrdají. Sv. Pavel tyto měl na mysli, když s pláčem pravil: »Mnozí chudí jako nepřátelé kříže, jejichž konec je zahynutí, jejichž bůh břicho jest a sláva v zahanbení jejich, kteří o zemské věci pečují.« (Fil. 3, 19.)

3. Kristus položen za znamení, t. j. za cíl náš, k němuž všecko naše myšlení, všecky žádosti, řeči a skutky mají směřovati. Kdysi svářili se tři synové mocného krále o trůn otcovský a zvolili si sousedního krále thráckého Ariofarna za rozhodčího. Tento poručil, aby přinesli mrtvolu svého otce z hrobu, pověsili na strom a střílelí po ní. Kdo trefí do srdce, ten bude nástupcem otce. První ze synů trefil do krku, druhý do ramene; třetí odhodil luk se šípem a zvolal: raději ze zřeknu trůnu otcova, nežli bych po něm střelil. Tu král Ariofarnes pravil: tobě náleží koruna a trůn po otci, poněvadž jsi se ukázal synem vzorným a vděčným!

Židé, nevěrci a zlí křesťané vzali si Krista za terč svých pomluv, podezřívání, zloby a nenávisti a dosud chtějí památku jeho vyhladiti se světa. Překáží jejich skutkům temnosti.

Na Krista metají své šípy také ti, kdo říkají, že jsou křesťany, ale skutky svými jej popírají. Dobře pravil Pán Ježíš: »Po tom poznají vás, že jste moji učedníci, budete-li míti lásku jedni k druhým.«

Kdo nemiluje svého bližního, nemiluje Krista; kdo ubližuje bližnímu, ubližuje Kristu samému. Život křesťana má býti ustavičným vyznáváním a následováním Krista.

Syn pohanského krále nechtěl střeliti po mrtvém těle svého otce, raději se zřekl trůnu otcovského. A mnohý křesťan vrhá šípy urážek, neuctivosti, rouhání po živém těle svého Spasitele! ne aby se zmocnil jeho moci a slávy, ale aby vlastní pošetilé choutce vyhověl, sebe snížil a znesvětil.

Jeden slavný malíř vyobrazil narození Páně. Pastýři přinášejí různé dárky malému děťátku, padají na kolena a klanějí se mu. S nebe přilétují malí andílkové a přinášejí dárky také; jeden nese kříž, druhý hřeby, třetí kladivo, čtvrtý korunu trnovou, pátý bičíky, a jiní různé nástroje, jež si zloba lidská vymyslila,

aby se Krista zbavila. Malé dítko chápe ručkama tyto dary, jež mu hříšné lidstvo chystá, vědouc, že takto utrpením a smrtí kříže usmíří nebe se zemí a lidstvu nevýslovných milostí získá.

Chceš se také postaviti do řad těch, kteří Kristu odpírají, Krista bičují, trním korunují, křižují a ještě se mu rouhají? Hle, těm postaven je Kristus k pádu, poněvadž mu odpírali.

Přičiň se, aby ti byl ku povstání. — Diogenes, když viděl, že střelci minou se terče, sedl si před terč a řekl, že právě tu jest nejbezpečnějším. Vidíš-li, jak přemnozí metají šípy zloby a nenávisti, urážek a rouhání proti Kristu, nevstupuj do řad jejich, Kristu neublížiš, Krista nezničíš; ale sobě připravil bys pád a zavržení věčné, výčitky svědomí, jež se nikdy utišiti nedají. Jdi raději, postav se před Krista, zachycuj střely nepřátel, braň životem svým svého nejlepšího dobrodince, nejvyššího Pána, zastaň se ho, hlásej jeho lásku k lidstvu, hotov dáti život za Krista! Zde je místo pro tebe nejbezpečnější, Kristus bude ti ku povstání, povznese tě k důstojnosti synovství božího a dědictví blaženosti věčné a nevýslovné! *V. M. Váchal.*

V poslední den v roce.

Bůh věčný a člověk pomíjející.

Člověk, jako tráva jsou dnové jeho
jako květ polní tak odkvete.
(Žalm 102, 15.)

Xerxes, král světové říše perské, shromáždil r. 481 př. Kr. v Malé Asii armádu 800.000 vojska pěšího a 80.000 jezdců a loďstvo o 1200 lodích. Na jaře roku následujícího podnikl s oběma výpravu proti malému, ale statečnému Řecku, aby i toto podrobil žezlu svému. Na přepravu vojska pozemského z Malé Asie na poloostrov balkánský postavil dva mosty přes mořskou úžinu Hellespont, nynější Dardanelly. Sedm dní a sedm nocí přecházelo nesmírné vojsko jedním proudem přes tyto mosty na pevninu evropskou. Král Xerxes seděl na návrší nad Hellespontem a s radostnou hrdostí pohlížel na přecházející armádu. Ale když kolonny bojovníků nebraly konce, zasmušila se tvář králova a pojednou veliké slzy skrápěly po tváři tvrdého, zpupného tyrana a světový vládce dal se do hlasitého pláče. Tázán jsa, proč pláče, odpověděl: »Jak nemám plakati, pomyslím-li, že po stu letech z tohoto ohromného množství silných mužů nebude na živě ani jednoho?«

V pravdě, co je člověk na světě? Jen tím, co o něm kdysi napsal korunovaný pěvec David: »Člověk, jako tráva jsou dnové jeho, jako květ polní tak odkvete.«

Stísněni, ve mnoha stech, stojíte tu, moji drazí, abyste křesťansky skončili umírající starý rok. A až uplyne rok příští, už leckterých z nás tu nebude, ode dneška za rok už dobojovali a spáti budou pod zemí na roli božím. Po 10 letech budou už

mezery větší. A po 50 letech už vy starší zmizíte z těchto lavic a tyhle děti jako starcové a stařenky budou zaujímati vaše místa. A až se po stu letech bude psáti 2011, už budeme dávno všichni se světa; už sotva si kdo na nás vzpomene a vzpomene-li si, bude to myšlenka: »Ti žili kdysi.« A bude-li tehda ještě státi tento chrám, jiné pokolení plniti bude jeho posvátné prostory, jiný kněz bude státi na tomto posvátném místě a onomu budoucímu pokolení hlásati bude slova spásy.

»Člověk, jako tráva jsou dnové jeho, jako květ polní tak odkvete.«

Jiné pokolení zaujme místo vaše i moje, narození a umírání toť světa běh. Jenom jeden neodejde z tohoto posvátného místa: je dnes tady s námi a bude zde po stu letech s pokolením budoucím, živý, nesestárlý, pln síly, jako je dnes, náš Pán a Spasitel ve způsobě chlebové ve svatostánku tohoto oltáře. A státi a klečeti zde budou před ním pokolení budoucí jako slabí lidé, jako hříšní, právě jako my: ale on svatý, pln dobroty a lásky, jako je dnes k nám, tak bude zde dlíti po 100, 1000 letech.

Toť člověk hříšný ve své pomíjivosti — toť Bůh svatý ve své věčnosti. Toť, křesťané, myšlenka vážná, hodná, bychom o ní často přemýšleli, přemýšleli zvláště dnes na konci roku, který nám tak mocně, tak důtklivě připomíná naši pomíjivost.

Pojednání.

Každý rok má svůj závěr, svůj konec: tak docela jistě vezme konec i život každého člověka, třebas i sebe déle žil. Stojíť v žalmu (89, 9.—10.): »Všichni dnové naši mizejí: a od hněvu tvého hyneme. Léta naše jako pavučina počtena budou: dnů let našich, u některých, je sedmdesáte let. A jestli kdo při síle, osmdesáte let: a co nad to víc jich, práce jest a bolest. Přijdeť potom slabost a budeme smeteni.« Smeteni budeme smrtí a smrt je u každého jistá, smutná, bolestná. A po smrti — věčnost.

Kolikrát hledí lidé smrti v bledou tvář, kolikrát jsou pamatováni na věčnost. Každé úmrtí v domě, každý pohřeb, na nějž jdou, na nějž se jen ze zvědavosti dívají, volá k nim důtklivě: »Člověče, pomni na vlastní smrt, pomni na vlastní věčnost!«

Ano, »jako co za nic se nepokládá, tak jejich léta budou. Časně jako tráva uvadne; ráno rozkvétá, aby uvadl: a večer opadne, ztuhne a uschne. Neboť hyneme od hněvu tvého a prchlivostí tvou zkormouceni jsme«. (Ž. 89, 5.—7.)

Jak pomíjitelný, života krátkého jest člověk! A nad ním vládne a proti němu stojí jeho Pán a soudce a Bůh, věčně svatý, o němž pěje žalm (89, 4.): »Tisíc let před očima tvýma jako den včerejší, když pominul: a jako jedno bdění noční.« A u sv. Pavla: »Ty, ó Pane, tentýž jsi a léta tvá nepřestanou.« (Žid. 1, 12.)

Tento Bůh, Pán a soudce jest zároveň náš Otec, plný ne-

konečné, bezmezné lásky. Sám je věčný, v sobě sám neskončeně blažený, ale snižuje se k lidem, bídným červům zemským, a chce, by účastni byli jeho věčnosti a jeho blaženosti. Jeho obrazem, jeho dítkem jest duše lidská, nesmrtelná na věky. Její křehká, pozemská schránka, tělo, umře sice jednou, zrušena bude, ale ne zničena: s duší zase spojena bude u veliký den soudný a potom bude také žíti na věky. A vůle boží jest, aby všichni lidé věčně s ním v nebi žili a blaženi byli.

Ale věčné blaženosti je sobě lidem jakousi měrou zasloužiti: jeť Bůh nejen dobrotivý, nýbrž i spravedlivý a odměna věčná vyžaduje také příslušné zásluhy. A nebe zasloužiti sobě máme za těch málo let, co na světě žijeme. Ach, co jest krátký pozemský život proti věčnému! Kdybychom tu žíti měli 100 let v samých nemocech, opuštěni, pohrdáni od světa, pronásledováni od lidí až do krve: co by to bylo proti bezmezné, věčné radosti nebes, kterou bychom si zasloužiti mohli, trpělivě nesouce pozemský kříž! Strastí tohoto světa nelze srovnati s budoucí slávou, která zjevena bude na nás.

Toť poměr a souvislost mezi životem časným a věčným. Tak často pamatováni jsou lidé na smrt a věčnost, a berou si k srdci výstrahu tu? Veliká většina nikoli.

Věčnost jim připomíná konec každého starého roku, a myslí na ni? Ach, mnozí zvláště dnes právě tuto myšlenku na smrt vší silou hledí zapuditi: kolik hříchů se napáše právě v noci novoroční!

Na věčnost připomíná lidi tolikrát smrt: u mrtvoly otce a matky prou a hádají se děti o dědictví, a první myšlenka leckterých dědiců po smrti příbuzného nebývá, co v něm ztratili, nýbrž čeho po něm nabudou, aby veseleji a zhýraleji žíti mohli.

A myslí na smrt a věčnost člověk mladý, který po léta žije v nestoudném smilstvu, jemuž modlitba, bohoslužba, život mravný do duše se protiví?

Myslí na smrt a věčnost opilec, který často do němoty se opíjí, nad nímž žena roní slzy trpké, jehož vlastní děti proklínají?

Myslí na smrt a věčnost křesťan vlažný, člověk bez víry, který Bohu, náboženství, křesťanům svědomitým jen se posmívá?

Myslí na smrt a věčnost lakomec, který žádného hříchu se neštítí, jen aby měšec naplnil?

Myslí na smrt a věčnost pyšný, který zpupně po ostatních šlape, jen aby hrdost ukojil?

Myslí na smrt a věčnost hříšníci bezčetní, kteří hříchy jako vodu pijí a bez starosti žijí ze dne na den, jako by tu měli věčně být?

Ano, pozorujeme-li dnešní lidi, připadá nám, jako by tu měli býti věčně. Ví dobře každý, že jistě umře, a přece na to mysliti nechce. A dříve nebo později povalí ho nemoc a zardousí

jej smrt, a ztichne a zmlkne a uloží ho do komůrky ze šesti prken a spustí do chladné, tmavé země... a zapomenou naň...

Ale Bůh naň nezapomene a vyzve na soud duši jeho a rozhodne nad ní pro celou věčnost. A potom?

Odpusťte, drazí, že dnes mluvím tak vážně, nemohu jinak. Jsem od Boha postaven za strážce nad vámi, nemohu jen hleděti na naši zemskou dolinu, musím v dáli hleděti k horám věčnosti a vésti vás: Tam vede cesta vaše! Hleďte tam všichni šťastně doputovati. Přítomný okamžik vás na to vážně pamatuje.

Zajisté přeji vám, farníkům svým, všeho dobrého v roce novém, vždyť se za vás denně modlím u oltáře a budu se tím vroucněji modliti zítra na Nový rok při sv. oběti za farníky. Ale jednu touhu mám, která by mně byla k veliké radosti, vám pak k věčné spáse, ale vyplnění její závisí jednak od milosti boží — a Bůh zcela jistě té milosti neodepře — jednak také od vaší dobré vůle, a ta touha, to přání jest: Pohřbíte v sobě v roce starém starého, hříšného člověka, svlecte člověka hříchu a oblecte Pána našeho Ježíše Krista, žijte ode dneška věrně dle nauky Kristovy, choďte ve svatosti a spravedlnosti synů božích!

Budeme-li tak žíti, až jeden po druhém zmizíme z domu božího a z osady a přesídlíme na smutné pole boží, potom duše naše všecky se spolu shledají v radosti věčné, v domě Otcově na nebesích. Amen. *J. Ocetek.*

Adorace na konci roku.

I. Klanění.

Prorok Isaiáš patřil v nebe u vidění a viděl Hospodina seděti na vysokém trůně a serafové stáli nad ním s obou stran a volali jeden k druhému: »Svatý, svatý, svatý Hospodin, Bůh zástupů, plna jest všecka země slávy jeho.« (Is. 6, 1.—3.)

A prorok Daniel vypravuje v knize proroctví svých: »A hleděl jsem, až postaveni byli trůnové a starý dnů posadil se: roucho jeho bylo jako sníh bílé a vlasové hlavy jeho jako vlna čistá, trůn jeho plamenové ohně, kola tohoto hořící oheň. Řeka ohnivá a prudká vycházela ode tváře jeho. Tisícové tisíců sloužili jemu, a desettisíckrát stotisíců stálo před ním.« (Dan. 7, 9.—10.)

Daleko do nebe od nás a nikomu z nás nebude nikdy dáno, smrtelnýma očima patřiti v ně. A přece, jak blízko jest nebe nám! Co nebe nebem činí, co nebešťanům největší blaženost působí, jest Bůh, na nějž patří tváří v tvář. A týž Bůh trůní před námi na oltáři, ovšem zahalen rouškou chlebovou. Andělé, kteří před trůnem jeho v nebi se klaní, obklopují neviditelně tento chudičký trůn pozemský a pokorně klaní se Pánu v tajemství největší lásky jeho. Připojme se pevnou věrou k těmto nebeským duchům, klaňme se Pánu pokorně a volejme k němu:

Králi věků nesmrtelnému,
neviditelnému,
samému Bohu,
čest a sláva na věky věkův. Amen. (Tim. 1, 17.)

II. Díkůčinění.

Sv. Pavel psal kdysi křesťanům města Koloss: »A poko Kristův vítěziš v srdcích vašich, k němuž i povoláni jste v jedno tělo, a buďtež vděčni.« (Kol. 3, 15.) Pohleďme zpět na rok uplynulý, vzpomínejme na doby šťastné a nešťastné a uvidíme, že pokoj a spokojenost prchaly ze srdce našeho, když tam vládl hřích; pravíť Isaiáš prorok: »Není pokoje bezbožným« (Is. 57, 21.), t. j. těm, kdož bez Boha, odděleni jsou od Boha — hříchem. A uvidíme, že jsme tehda v pravdě šťastni byli, když pokoj boží přebýval v srdci našem, když srdce naše prosto bylo hříchu těžkého, ale obzvláště blaženi jsme se cítili, když kníže pokoje k nám přišel ve sv. přijímání. Čtyři a půl tisíce bylo jich letos rozdáno u toho oltáře. Za tento nebeský chléb tobě, Spasiteli, zvláště budiž dík!

Děkujeme tobě i za ostatní milosti, kterých jsi duši naší dopřál, děkujeme tobě i za vezdejší chléb, kterým jsi i v tomto roce nás obdařil. Za vše, co jsme letos přijali z dobrotivé, otcovské ruky tvé, budiž tobě upřímný, vroucí dík!

III. Smír.

Bože, Vykupiteli, soudče náš, se smutkem a zármutkem budou mnozí vzpomínati na minulý rok, nebo ruka tvá dotkla se jich, tak mnohé srdce krvácelo pod ranami ruky té.

Pane, máme-liž proto reptati proti tobě, máme-li žalovati na tebe, tobě se rouhati, tebe proklínati, jak leckteří skutečně činili? Pane, ty ses nezměnil, tys zůstal pln dobroty a lásky, ale tys ukazoval také svoji spravedlnost.

Nebudeme žalovati na tebe, žalujeme sami na sebe: všeho toho zasloužili jsme svými hříchy. Ano, kdyby sčetl hříchy každého z nás, kteří tu shromážděni jsme, a kdyby k nim připočetl hříchy těch, kterých tu není, jaké by to bylo ohromné, pekelné hejno! A nám s potěchou ještě dnes vyznati jest: »Pane, zasloužili jsme ještě mnohem více a tys nás netrestal dle své přísné spravedlnosti, tys s námi, syny zlými, více nakládal dle bezmezné, otcovské lásky své...

Na sebe žalujeme přede tváří tvou, zkroušeně litujeme všech vin svých a pokorně voláme k tobě: Pane, Bože náš v tajemství lásky, pohleď na veliké rány rukou svých, které z lásky za nás jsi vytrpěl, a otevři nám zraněné srdce své, odpusť nám hříchy naše a buď milostiv nám, kteří v pokoře a lítosti před tebou klečíme!

IV. Prosba.

Bože, Pane náš, starý rok umírá, nový se blíží . . ., co nám přinese? Skryto jest před očima našima, nevíme toho. Jen to víme, že ty i v budoucím roce na zemi i na nebi i nad námi vládnouti budeš, a že vše, co přijde, dobré i zlé, dle vůle tvé nebo z tvého dopuštění díti se bude. S důvěrou dětinnou odevzdáváme se božské prozřetelnosti tvé, přesvědčeni jsouce, že co ty činíš, dobře činíš, a na prahu roku nového pravíme oddaně: Pane, staň se vůle tvá!

Pane, neopouštěj nás ani v roce novém! Ó zajisté, ty nás neopustíš, vždyť jsi sám řekl: »Já s vámi jsem po všecky dny až do skonání světa.« Zde ve svatostánku, ve vězení své lásky, zase budeš přebývati ve dne v noci, budeš k Otci pozdvihovati zraněných velekněžských rukou svých a za nás se modliti, by on se nad námi smiloval. A srdce tvé bude zde ve svatyni, v srdci osady, stále bíti láskou k nám všem a ze svatostánku budeš žehnati našim pracím a budeš nás sílíti milostí svou, abychom obstáli v boji proti hříchu. A zase přicházeti budeš s radostí do srdcí našich u svatého stolu a když který z nás vysílen klesne na lůžko bolesti a lůžko smrtelné a bude se chystati na dalekou cestu do věčnosti: ty sám k němu přijdeš v náruči knězově a potěšíš ho a ulehčíš mu poslední, trpkou hodinu . . .

Pane, ty nás neopouštíš s láskou svou, dej nám také milosti, abychom my tebe z celého srdce milovali a tobě věrni zůstali nejen v roce příštím, nýbrž po všecky dny života svého až do posledního vzdechu, který duši naši vydechniž v ruce tvé, v pokoj věčný. Amen. *J. Ocelek.*

Nový rok. Obřezání Páně.

Hodiny křesťanského života.

»Hodina již jest, abychom ze sna povstali.« (Řím. 13, 11.)

K tělu lidskému nic lépe nedá se přirovnati než hodiny, ano možno je lidské tělo nazvati hodiny duchem božím spravované. Jako v hodinách jsou rozličná kolečka, malá, veliká, jak k sobě náleží, jak každé z nich musí pasovati, úplné, zcela oddělené býti musí, když má celek jíti a hodiny správně ukazovati: tak i v těle lidském tisíce žil a nervů s sebou souvisí, krev musí v jistých odděleních tepnami procházeti, vše musí souladně a správně své funkce vykonávati, a když jen jednomu údu něco chybí, jediný nerv se rozstůně, trpí tím celé tělo neb celé hodiny lidského organismu se zastaví. Naše tepna jest kyvadlo těchto hodin, jakmile zastaví své pravidelné pohyby, je také veta po životě, hodiny přestaly jíti.

Jako ze dvou hodin jedny svůj běh kolem ciferníku rychleji vykonati mohou, poněvadž jdou rychleji, jako mistr jediným za-

sáhnutím do hodin najednou je může zastaviti, tak i může život jednoho člověka dříve se skončiti než život druhého, protože snad svou vinou, nestřídmostí, hněvem, smilstvem nebo jinou vášní si jej ukracuje, poněvadž snad Mistr nad životem, toliž všemohoucí Bůh, vidí se nucena předčasně učiniti mu konec. Podobá-li se lidské tělo v mnohém ohledu hodinám, podobají se hodiny dne, které nám hodinky ukazují, lidskému životu.

Jako dvanáctý úder, který zvon dnes v noci do tmy zanášel, dva roky od sebe oddělil, starý a nový rok, tak i pro nás jednou smrt poslední úder našim příbuzným a přátelům oznámí a dva životy od sebe oddělí, život pozemský a život věčný, a kdyby Bůh chtěl, abych za třiatřicet let opět na tuto kazatelnu vstoupil, pak by velmi mnozí z vás již zde nebyli shromážděni, pro mnohé by již dávno poslední úder hodin nastal; neboť má se za to, že za třiatřicet let celé pokolení vymírá, a nazýváme proto tuto dobu lidským věkem. »Pokolení přichází a odchází,« praví Šalomoun na sklonku svého života, a kdo ví, kdo za třiatřicet let zaujme místa, na nichž se nyní nalézáme.

Rychleji než míníme, kvapí život náš ke svému konci; každý krok, ktarý činíme, každý dech, který z prsou vysíláme, každý úder tepny, který krví v našich žilách pohybuje, přináší nás blíže ke hrobu. Vážná to myšlenka, kterou se zvláště dnes, v první den nového roku, zabývati máme, které nám má býti pobídkou k vážným úvahám. Proto nás apoštol národů napomíná: »Hodina jest, abychom již ze sna povstali. Nyní zajisté bližší jest naše spasení, nežli když jsme uvěřili . . . Odvrzmež tedy skutky temnosti a oblecme se v odění světla.« Abychom k tak spasitelným úvahám ještě více se povzbudili, pohlédneme na životní hodiny a budeme uvažovati, k čemu nás jejich rafička vybízí. Chceme s pomocí boží život náš a dvanáct hodin, které nám hodinky ukazují, přirovnati. Hodiny křesťanského života chci vám dnes ukázati.

Napřed kladu však sladké jméno Ježíš a Maria, chci mluviti ve jménu Ježíše a Marie!

Pojednání.

I.

Na dómě ve Štrassburku, podobně jako na radnici v Praze, jsou velmi umělecké hodiny, v celém světě známé; neboť jakmile uplynula nová hodina, vychází z věže obraz jednoho apoštola, a pohybuje se kolem a opět zachází tam, odkud přišel. A tak po dvanáct hodin obrazy dvanácti apoštolů obíhají kolem věže. Třeba-li na tomto mistrovském díle obdivovati se umění, myslím, že třeba také chváliti důmyslnost stavitele, který dvanáct apoštolů do blízkosti dómu uvedl a s výše nad svatyní jako strážce ustanovil, který tím, že každou hodinu jeden z nich se objeví, lidi takořka upozorniti chtěl na námahy, utrpení a cesty jejich, kterými křesťanskou víru po celém světě rozšiřovali. I když zde tak uměleckého díla nemáme, přece každá hodina, kterou nám

rafička ukazuje, a každý úder hodin nám dává vážné napomenutí; neboť odezíráme-li i od toho, že každý úder hodin nám oznamuje, že uplynula opět hodina našeho života, že jsme opět o šedesát minut k hrobu blíže, připomíná nám každá hodina některou pravdu naší sv. víry, část našeho života.

1. Dokud dítě ještě s matkou je nejúžeji spojeno a pod srdcem jejím spočívá, neví nic o čase, ale úderem hodiny vstupuje do světa. V tomto okamžiku počal jeho život pro tento pozemský čas, počalo býti samostatným a má nároky na všechny radosti, ale také na všechny žalosti tohoto pozemského života. Tato první hodina volá k němu, co sv. Pavel v listě k Efesským (4, 4.) píše: »Jedno tělo a jeden duch, jakož povoláni jste v jedné naději povolání svého. Jeden Pán, jedna víra, jeden křest. Jeden Bůh a Otec všech, kterýž jest nade všecko a skrze všecko a ve všech nás.«

Matky, slyšte: Jeden křest a ten jest všem k věčné blaženosti potřebný. Proto modlete se, dokud dítě své pod srdcem nosíte, vřele o milost křtu pro dítě své, a když dítě vaše počíná mluviti, učte je záhy vyslovovati jméno boží, říkejte mu často, že jest jen jeden Bůh, který všechno vidí a všechno ví, který všem dobrodiní prokazuje a všechny lidi jako své dítky miluje; upozorněte je, že jest jen jedna víra, a povzbuzujte je, aby Bohu děkovalo, že mu bez jeho zásluh pravou víru dal, že se nenarodilo v pohanství, v bludařství, že je pro jeden ovčinec určil.

Křesťané! Slyšíte! Odbyla jedna hodina. Jeden Bůh, jedna duše, jedna smrt! To nám hlásá první úder hodin. Jeden Bůh, neurážej ho, neboť nemáš druhého, který by tě spasiti mohl; jedna duše, zachraň ji, spas ji, neboť ztratil-li jsi duši, ztratil jsi všechno, tuto ztrátu do věčnosti nemůžeš nahraditi; jedna smrt, připravuj se na ni, neboť je li tato špatná, nemůžeš ji ještě jednou vytrpěti a prvou zlepšiti. Okamžik jest život tvůj, nezakládej si na zemi, neboť jak bys mohl jinak nebe si zasloužiti, jedno jest jen nebe, a nepřijdeš-li do něho, musíš do jednoho pekla, z něhož není vysvobození. Jen jednoho jest potřebí: hledej království božího a jeho spravedlnosti! Jen jedno můžeš voliti, věčnou odměnu nebo věčný trest, věčné požehnání nebo věčné zlořečení, věčnou radost nebo věčné zatracení.

2. O tom uvažujte, když slyšíte jednu hodinu bíti, pak nepřeslechněte také druhou hodinu! Miluj Boha, volá první úder; miluj bližního svého jako sebe samého, volá druhý úder. Ano, přátelé, na těch dvou přikázáních všechen zákon záleží, ano i nebe. Nuže, počněte Boha výše ceniti nežli všechnu slávu světa, než majetek, než všechny požitky tohoto života; stále mějte na paměti, abyste mu obětovali dvě oči, dvě uši, ruce a nohy, které vám dal, varujte se pečlivě, abyste jich ke hříchu nepoužívali; účte se v každém člověku viděti obraz boží, jeho nesmrtelnou duši, jeho lidskou důstojnost milovati a varujte se, abyste tento obraz boží neposkvrnili, ke hříchu nesvedli, neškodili mu na jeho dobrém jménu, na jeho těle, na jeho pozemských statcích!

Dvojí jest přikázání křesťanské spravedlnosti: Varuj se zlého a čiň dobré! Nepostačí jen varovati se velikých a do očí bijících hříchů, ale také třeba konati dobré a v ctnostech se cvičiti. To pak záleží v tom, abychom hodně a často přijímali sv. svátosti, konali skutky tělesného a duchovního milosrdenství, modlili, postili se a dobrý příklad dávali. Kdo na cestě křesťanské spravedlnosti vpřed nekráčí, jde zpět, neboť zde nelze na jednom místě zůstati.

Rodiče, odbily již dvě hodiny. Dejte pozor na své děti, již v prvních letech svého dětství mohou jíti dvojí cestou, úzkou cestou k nebi nebo širokou cestou k peklu, a jisté jist, že dítě již prozrazuje, jaké bude, když dospěje. Proto veďte je k dobrému vlastním dobrým příkladem.

3. A když třetí úder hodin zazní, neopomiňte dítky své upozorniti na význam těchto tří zvuků. V Bohu jsou tři osoby, Otec a Syn, který od Otce od věčnosti zplozen jest, a Duch sv., který od obou od věčnosti vychází, a ty tři osoby jsou jeden Bůh. Kdo dvede vysloviti, zač máme každé ze tří božských osob děkovati? Od nich máme všecko: od Otce život, od Syna vykoupení, od Ducha sv. posvěcení.

V Římě žila vznešená paní Sophia, měla tři dcery, jmenovaly se Fides, Spes, Charitas. Protože křesťanské víry pevně se držely, byly před pohanského soudce předvedeny a k smrti odsouzeny. Když dcery byly mučeny, matka radostně volala: »Jak šťastná jsem, svými třemi dcerami uctívám nejsvětější Trojici!«

Týmž způsobem i my máme nejsv Trojici uctívati. A kdo jsou tyto tři sestry? Fides znamená česky víra, spes naději a charitas lásku. Tedy vírou, nadějí a láskou máme trojjediného Boha uctívati dle slov sv. apoštola: Nyní zůstávají víra, naděje a láska, tyto tři.

Je-li duše vaše matkou těchto tří ctností, jest šťastná, pak se podobá sv. Idě, kterou viděli, když osamotě klečela a se modlila, zářícím jasem jako od tří sluncí osvětlenou. Pak se vznáší nad ní a vede ji skrze tmy tohoto života nejsvětější, trojjediný Bůh.

Rodičové, odbila třetí hodina, a tento úder vás napomíná, abyste záhy zvykali dítky své pamatovati na trojjediného Boha, na jeho dobrodiní a abyste často v domě svém se modlili o víru, naději a lásku; neboť kdo o tyto tři ctnosti neprosí, také je neobdrží.

4. Než vizte, hoch dospívá v jinocha, dívka v pannu, tu zaznívá opět hlas zvonu: bije čtvrtá hodina. Tyto čtyři údery připomínají jinochu a panně čtvrté přikázání boží, na němž štěstí nebo neštěstí jejich záleží: Cti otce svého i matku svou!

Pamatujte si to všichni, kteří jste, jak se zdá, zapomněli na lásku a námahu, na bezesné noci a starosti svých rodičů; pamatujte si to, jinoši, kteří nedbáte rozkazů svých rodičů, panny, které se za svou matku stydíte a myslíte, že již netřeba rodičů poslouchati, pamatujte si: Cti otce svého i matku svou, abys

dlouho živ byl a dobře se ti vedlo na zemi! Neboť tato čtvrtá hodina připomíná vám čtyři důležité věci, které na vás jistě čekají, čtyři poslední věci člověka. Synu, když otec tvůj jen jednou pro nevázaný život tvůj hořké slzy proléval, dcero, když jsi jen jednou vůči matce hrubě se chovala, proste je za odpuštění a za jich požehnání, neboť požehnání otce staví domy, ale zlořečení matky je bourá. Jinak, když smrt a po ní soud nastane, tento pláč otce, tato bolest matky bude tě na duši páliti, jak těžce vše to bude na váze věčné spravedlnosti vážiti! Proto, synu, dcero, odbila čtvrtá hodina, pomýšlej na čtyři poslední věci člověka a cti otce svého i matku svou po celý svůj život; neboť rafička jde stále dále a brzy ohlásí pátou hodinu, tato ti připomíná páté přikázání boží a jeho údery zní: Nezabiješ!

5. Kdybys nespořádaným životem byl vinen předčasnou smrtí rodičů, kdyby starostí o tebe vlasy jim byly předčasně zešedivěly, kdybys byl svou lehkomyslností hřeb do jejich rakve vrážel — pak běda ti, ukrátil jsi život rodičů!

Kolem páté hodiny jest mladík v plné životní síle a květu, všechny vlohy tělesné a duševní se rozvily, svět je mu otevřen; ale i pokušení naléhá na něho nejsilněji. Pět smyslů obdržel člověk od Stvořitele, zrak, sluch, čich, chut a hmat, a když jen jeden z nich chybí, jest člověk nešťastný a na obtíž často svým příbuzným, neboť jest slepý, nebo hluchý, nebo němý, nebo chromý, jsou to slabosti, jimiž více nebo méně celé okolí trpí. Jestliže ti dobrotivý Bůh těchto pět smyslů dal a zdravé dosud zachoval, děkuj mu za to každý den a užívej jich k jeho cti a chvále. Zavři, panno, oči své před necudnými věcmi, udržuj oči i jazyk ve cti; zacpi uši své, jinochu, před nehebnými řečmi a písněmi, nepozdvihuj nikdy nohy své ke hříchu, nevztahuj ruky své po cizím statku, nepoužívej jí nikdy ke skutkům, které by čistotu srdce tvého poskvrnily, aby je kněz bez poskvrny nalezl, až na smrtelné posteli s posvátným olejem páté sv. svátosti pět těchto smyslů tvých pomaže na cestu do věčnosti. Krví, která z pěti ran Krista Pána tekla, je našich pět smyslů posvěceno. Proto, když slyšíme pátou hodinu bíti, vezměme útočiště k pěti ranám Kristovým, — pak tak lehce nedáme se svésti a v pokušení neupadneme.

6. Jestliže jsi však již pokušení podlehl a upadl do hříchu nečistoty, slyš, co praví šestá hodina. V šesti dnech stvořil Bůh nebe a zemi, to jest její napomenutí. Stvořil-li snad zemi, slunce, měsíc, nesčetné hvězdy, rostliny, zvířata jen k tomu, abys, člověče, hříchu sloužil a dle libosti ze dne na den žil? Nikoli, k tomu není ani nebe ani země, nýbrž k tomu jsou zde, abys sloužil Nejvyššímu a k jeho cti a chvále užíval všeho, co stvořil. Když však touze těla svého hovíš, ve všech neřestech proti šestému přikázání se válíš, to zajisté na svůj cíl nepomýšlíš. Pro tuto nepravost trestal Bůh zemi potopou světa, Sodomu a Gomorrhu ohněm a sírou zničil.

Synu, dcero, když bije hodina šestá, pomýšlej na svůj cíl,

vytrhni se z hříšné známosti, z neřestného zvyku; pomýšlej jenom, že tento hřích žádný dobrý konec nebere, že jistě ve stáří těžce pykati a těžké pokání činiti musíš, když mládí hříchem tím poskvrňuješ, že tobě a osobě, s níž hřešíš, jednou věčné zatracení přinese, že mládí brzy odkvete a že sotva dovedeš nejtrpčími slzami smazati, co žádostivost tvoje zavinila. Tolik v díle I., ostatní poslyšte v díle druhém.

II.

7. Šestá hodina značí polovic života tvého, a když ta uplynula, počínají ti vážné dny sedmým úderem hodin. Nemá-li hoch starostí, protože je rodiče za něho mají, má-li se jinoch jen o sebe a jedinou duši, totiž svou starati, přijímá muž a žena vstoupením do stavu manželského těžké břímě, veliké povinnosti a mnohou zodpovědnost na sebe; neboť nejen že se musí starati o výživu pro sebe, ženu a děti, nýbrž také jednou bude skládati přísný počet z duší, které péči jeho svěřeny jsou Než proto nemusíš ducha ztráceti, křesťanský muži a ženo; neboť když jste při vstoupení do stavu manželského obdrželi milosti jedné svátosti, připomíná vám sedmerý úder hodin také sedmero sv. svátostí, které nám radu a útěchu, moudrost a sílu, ano všech sedmero darů Ducha svatého poskytují, jen když je chcete přijímati, když své lidi povzbuzujete, aby je hodně přijímali. Těchto sedmero svátostí je tu, aby potřely hlavu sedmeru hlavních hříchů, aby je vymýtily, a když vy a vaši lidé je hodně budete přijímati, zmizí jeden hřích za druhým. Sedmý úder hodin přináší vám však také útěchu; neboť vám, otcové, připomíná, abyste ve strastech pamatovali na posledních sedm slov, které umírající Spasitel na kříži vyslovil, a vám, křesťanské matky, připomíná, abyste v utrpení pohlížely k sedmibolestné Rodičce boží.

8. Po žalosti následuje radost, a na to máte pomýšleti, když hodiny bijí osm; neboť těchto osm úderů naznačuje osmero blahoslavenství, která Kristus Pán na hoře shromážděnému lidu přednášel. Tyto však téměř všechny spočívají na dvou ctnostech, na pokoře a tichosti. Pokorným a tichým náleží země a nebesa, a i když se jim nějaký čas špatně vede, když jim všichni zlořečí a steré překážky v cestu kladou, přijde přece čas, kdy ctnost jejich zaslouženou odměnu obdrží. Co je spravedlivé, jest a zůstane spravedlivé, dokud svět světem bude, i když po nějaký čas nespravedlnost panuje. Proto, křesťane, když bije osmá hodina, mysli na slova svého Vykupitele: »Blahoslavení jste, když vám zlořečiti a protivenství činiti a lhouce všecko zlé o vás mluviti budou pro mne; radujte se a veselte se, neboť odplata vaše hojná jest v nebesích.« (Mat. 5)

9. Než hodiny nezahálejí, rafička jde dále a brzy ukazuje již hodinu devátou. Byla to hodina devátá (dle našeho počtu třetí odpoledne), když Kristus Pán na kříži po nevýslovném utrpení zvolal: »Dokonáno jest.« Kdo by, i kdyby tisíc let žil a každodenně umučením Páně se zabýval, všechny bolesti umírajícího

Syna božího si představiti a slovy pronésti dovedl? Ale přece je tak sladké, tak potěšitelné často na ně vzpomínati, a znova dýcháme, jsme prodchnuti čerstvou nadějí v nebe, když si řekneme, že vše to vytrpěl pro nás hříšné lidi. A vizte, kdyby byl nyní někdo mezi vámi, který by byl až do této hodiny žil v nejhorších hříších, devátá hodina nepřipouští, aby si zoufal, neboť ukazuje mu umírajícího Spasitele, jak s nakloněnou hlavou celý svět by rád na své otevřené srdce přitlačil, neboť pro nás na kříži umřel. Nikdo, nikdo nemá nad milosrdenstvím božím zoufati, ani největší zločinec, dokud na zemi žije; ale také nikdo nemá s pokáním otáleti, odbila již devátá hodina, muž se blíží k věku stařeckému. Hodina devátá připomíná nám také devatero cizích hříchů, neboť by ses prohřešil na krvi Kristově, kdybys jiné ke hříchu sváděl a v něm je podporoval. Buďte pozorni na tyto hříchy, kterých se lehce dopouštíme a přece toho ani nepozorujeme, ale z kterých také jednou počet klásti budeme.

10. Díváš se snad kolem sebe a vidíš lidi tak staré, jako jsi sám, ale jsou ještě statnější než ty, ano snad jsou ještě starší. Co jest příčinou, že tak záhy proti jiným jsi sestaral? Snad jsi přeslechl napomenutí šesté hodiny, a v nevázanosti věk svůj jsi trávil, nebo přílišnou prací sil svých jsi pozbyl. Ať je tomu jakkoli, bije desátá hodina a ta ti připomíná deset panen, z nichž bylo pět neopatrných. Naplnil jsi již lampu svou dokrými skutky nebo jest ještě prázdná? Plnil jsi desatero božích přikázání od mladosti svědomitě? Ačkoli jsme se všichni často proti těmto přikázáním prohřešili, přece přemnozí jdou lehkomyslně smrti vstříc, pokání činiti ani s budoucím Soudcem svým smířiti se nechtějí. Proto třes se, starče, před smrtí, třes se také, mladíku, neboť ještě hůře jsi na tom, když hodiny tvé příliš čerstvě šly, a ty snad již jsi při desáté hodině.

11. Jestliže jste pro sebe a dobrou smrt příliš mnoho dobrého nevykonali, použijte napomenutí jedenácté hodiny, abyste aspoň s posledními dělníky na vinici Páně se dostali. I když tento čas jest jen krátký, přece Pán i těmto dělníkům vyplatí celou mzdu. Upřímná zpověď a vážné pokání ještě všechno napraviti může. Vizte lásku a dobrotivost boží, který se spokojí leckdy i s tím, co v posledních hodinách života svého konáme. Tam na pravici Spasitelově na kříži visí zločinec, jeho život uplynul až k poslední hodině, a nic dobrého ještě pro věčnost nevykonal; ale krátké té doby používá a pln víry a lítosti k Spasiteli volá: »Vzpomeň si na mne, Pane, když přijdeš do království svého!« A Kristus ho neodmítá, ještě v poslední hodině mu odpouští a praví: »Ještě dnes budeš se mnou v ráji.« Bože, kdybych mohl říci všem, pro které tento nový rok jest poslední: Viz, jedenáctá hodina již pro tebe odbila, a v tomto roce se rozloučíš se světem — jak by se snažili tito lidé na smrt připravovati! Kdybych mohl u vchodu do pekla zatracencům říci: Obdrželi jste všichni od Boha milost, že můžete ještě na hodinu na svět zpět jíti a této hodiny smíte užiti k smíření s Bohem: jak by se

hrnuli k zpovědnicím, kolik slz lítosti by za tuto hodinu prolévali, jaká radost by potom byla, když smíření došli! Než to možno není, také milosti se zatracencům nikdy nedostane. Ale tobě se tato milost ještě nabízí; nuže, spěchej jí použiti; neboť již jedenáctá obila a brzy bude bíti dvanáctá.

12. Když dvanáctá bude bíti, budeš již na smrtelné posteli v posledním tažení. Ach, kdo může líčiti bolesti umírajícího, bázeň při smrtelném zápasu, když studený pot s čela se řine, když nohy a ruce již stydnou, když umírající kolem sebe skoro již nic nevidí a neslyší, když pekelní duchové ještě vší mocí se snaží, aby v posledním okamžiku pro sebe jeho duši uloupili! To by mohl líčiti jen ten, který z říše mrtvých se zase navrátil. Mezi vámi jsou mnozí, kteří již při smrti jiného byli, a ty upozorňuji na pocity, které při tom měli. Ano, umříti není snadné, zvláště když se někdo po celý život na smrt nepřipravoval. A když se vám smrt bude přibližovati, nevymítejte sladká jména Ježíš a Maria ze srdce svého, vyslovujte je uctivě, vzývejte svého anděla strážného, aby vám v posledním zápasu přispěl, řekněte: Chci žíti a umříti jako syn, dcera církve katolické, věřím, čemu učí, doufám, co mne doufati učí, miluji Ježíše Krista.

A vizte, mezi tím co nemocný je vždy slabší, oči se trhají, tepna přestává bíti, tu zaznívá dvanáct úderů, a při dvanáctém úderu opouští duše tělo. V několika okamžicích zaznívá umíráček a zvěstuje křesťanské obci, že jeden její člen ji opustil, a duše stojí před soudnou stolicí boží.

Než tu musím přestati, na věčnost nemohu duši následovati, soud nad ní nemohu vám zvěstovati. Dejž Bůh, aby soud ten pro nás všechny šťastně dopadl! Proto modlím se ve jménu nás všech: Nejsladší Ježíši, nebuď mi soudcem, ale Spasitelem. Amen.

Dle Busla *Jan Nep. Jos. Holý* O. Praem.

Obřezání Páně čili Nový rok.

Povinnosti křesťana v různých obdobích časových.

„Aj, nyní jest čas příjemný.“
(II. Kor 6, 2.)

Opět stojíme na prahu nového roku, který nám milost boží dává; jako novorozené dítě usmívá se na nás; my však tážeme se s jakousi tesknotou, jako se druhdy tázali lidé nad kolébkou novorozeného Jana Křtitele: »Čím medle bude toto dítě?« (Luk. 1. 66), anebo slovy básníka: »Jak tě vítat? Slzou-li či zpěvem?« Čím bude tento nový rok pro nás? Naši známí a přátelé zahrnují nás k novému roku mnohými blahopřáními, nejčastěji vyznívají ta přání v slova: »Šťastný, veselý nový rok!« Tak přejeme jiným, tak přejeme i sobě. Ale přání naše by nebylo dokonalé, kdybychom pouze na jediný rok pomýšleli; mysleme dále a řekněme si, že si přejeme nejen šťastný rok a šťastný život vezdejší, ale i šťastnou smrt a šťastnou věčnost. Abychom té dosáhli, dopřává

nám Pán Bůh čas zde na zemi, dává nám i tento nový rok. I můžeme o něm říci? »Aj, nyní jest čas příjemný!« (II. Kor. 6, 2.) Tento rok jest věru opět darem, jehož nám dobrotivé nebe poskytuje, a toho daru tím více si musíme vážiti, čím větší cenu má i nejmenší jeho díl.

Než, nemylte se, tento oddíl času, který nazýváme rokem, a který sestává z tak mnohých okamžiků, dní, týdnů a měsíců, přece jest krátký. Sv. Pavel praví: »Čas krátký jest« (I. Kor. 7. 29.) a Duch svatý v knize Moudrosti přirovnává jej k prchajícímu stínu: »Nebo stín pomíjející jest čas náš.« (Moudr. 2, 5.) Jestliže tedy ten čas tak rychle prchá, hleďmež, abychom ho tak užili, bychom na věčnosti, kde »již více času nebude« (Zjev. 10, 6.), nemusili jeho promarnění litovati. Jestliže čas a s ním i život lidský tak prchá, starejme se o to, aby odchod náš na věčnost byl jako přechod israelitů do Svaté země, radostný, anebo jako odchod Pána Ježíše »z tohoto světa k Otci« (Jan 13, 1.), ze země do nebe, od lidí k Bohu, z bídného a pomíjejícího života do života věčně šťastného a blaženého. K tomu účelu popřává nám Bůh tento rok.

To všechno na mysli a na starosti má církev svatá, a proto během roku takové pobožnosti zavedla, takové povinnosti nám uložila, abychom na svůj cíl upozorněni byli a toho cíle dojíti se snažili.

Chci vás na jednotlivá období času upozorniti a na mysl vám uvésti, jaké náboženské povinnosti se vám v nich ukládají anebo aspoň radí.

Pojednání.

Rok. — Aspoň jednou za rok vykonati sv zpověď a přistoupiti k stolu Páně v čas velikonoční nařizuje církev. Kdo svědomitě tuto povinnost koná, jakou potěchu pocítí v hodině poslední! Umiňte si na prahu tohoto roku, že tuto svou povinnost letos vyplniti chcete. Jak mnoho povinností máte jako státní občané, jako otcové a matky, jako členové rodiny, jak mnohé povinnosti vám ukládá váš úřad, vaše zaměstnání, řemeslo, ano i spolek, k němuž náležíte; i tam musíte plnit členské povinnosti, jinak byste ze spolku vyloučeni byli. Nuže, plňte také tu povinnost, kterou máte jako členové nebo údové boží. Na tu povinnost k Bohu, na to přikázání církve mnozí zapomínají. Umiňte si, že letos jistě vykonáte svoji velikonoční sv. zpověď a přistoupíte k stolu Páně.

Když Samuel vylil na hlavu Saulovu olej a na krále jej pomazal, řekl mu: »Rychle sestoupí na tě Duch Hospodinův a proměněn budeš v muže jiného.« (I. Král. 10, 6.) Po dobré sv. zpovědi vylita bude milost boží do duše vaší, Duch sv. sestoupí na vás a vy proměněni budete v lidi jiné; jinak budete konati své práce, jinak užívati času, jinak žíti, jinak se modliti, jinak trpěti, jinak se radovati — a dodejme — jedenkráte budete i jinak umírati.

Měsíc. Sv. Jan ve svém »Zjevení« líčí, že viděl »strom vota, který nesl dvanáctero ovoce a na každý měsíc vydával ovoce své«. (Zjev. 22, 2.) Chcete-li i vy vydávati každý měsíc ovoce, nedejte minouti žádnému měsíci, abyste jeden den v měsíci si nepoložili otázku, kterou Pán Bůh pronesl ke Kainovi: »Co jsi učinil?« (I. Mojž. 4, 10.) Cos učinil v tom měsíci zlého, jehož jsi se měl varovati; cos opominul dobrého, jež jsi měl učiniti; jak jsi se prohřešil proti Bohu, proti bližnímu; jak mnoho času jsi promarnil, jak mnoho příležitostí k dobrému nepovšimnutých jsi nechal, jak mnohými milostmi jsi zhrdl? Cos učinil, abys Bohu za mnohá dobrodiní svoji vděčnost prokázal, jak jsi se vynasnažil, abys zaslíbené blaženosti věčné si získal? Cos učinil pro duši, pro své spasení, pro nebe, pro věčnost? Jsi sám s sebou spokojen, máš příčinu spokojen býti? Aby ses polepšil, učiň předsevzetí, v příštím měsíci vše dokonaleji činiti než dosud. Podaří se ti to, budeš-li se o to snažiti.

Týden. V každém týdnu připadá jeden den, kdy zvláště Bohu sloužiti máte. Bůh »odpočinul dne sedmého ode všeho díla, kteréž byl učinil; i požehnal dni sedmému a posvětil jej«. (I. Mojž. 3, 2.—3.) I od nás žádá, abychom ten den světili, to jest od prací služebných odpočívali, předepsaným službám božím obcovali a bohumilé skutky konali. Neopomíjejte dne Páně světiti, mše svaté se zúčastňovati. Německý básník Schiller*) napsal báseň, v níž líčí, jak prospěla účast na mši sv. jednomu hraběcímu služebníkovi. Fridolin, zbožný a svědomitý služebník jisté hraběnky, byl z nenávisti od spolusloužebníka Roberta osočen u jejího manžela, jakoby navazoval s hraběnkou nedovolené styky. Rozhněván jel hrabě do hutí a rozkázal, aby toho hraběcího služebníka, který první přijde se otázat, zda vyplnili pánův rozkaz, uvrhli do pece ohnivé. Navrátiv se domů, poslal Fridolina do hutí s otázkou, zda rozkaz pánův jest vyplněn. Fridolin netušil nic zlého; dříve však než na cestu se vydal, tázal se po svém zvyku paní své, hraběnky, zda si ničeho nepřeje. Ta mu řekla: »Ráda bych šla na mši sv., ale synáček mi stůně, nemohu od něho; jdi tedy a pomodli se místo mne.« Cesta ho vedla podle kostela — nevyhnul se mu, ale vešel do něho, při mši sv. knězi posluhoval, pomodlil se a pak se chutě ubíral do huti. Přišed tam tázal se, zda vyplnili již rozkaz pánův? Hutníci otevřevše pec, ukázali mu ve žhavé peci popel, řkouce: »Pán může býti spokojen, rozkaz vykonán.« Fridolin se vrací k hraběti, který se ho ustrašen táže: »Odkud přicházíš?« — »Z hutí.« — »A proč jsi se omeškal?« — Fridolin se omeškal, že byl po přání hraběnčině v kostele na mši svaté, že se za hraběcí manžely a nemocného synáčka pomodlil a pak chutě do hutí kráčel. — »A jakou's obdržel v hutích odpověď?« — »Otevřeli pec, ukázali v ní žhavý popel a řekli, že vůle tvá, pane, jest vyplněna, že můžeš býti spokojen«. Hraběte mrazilo. Poslalť brzy za Fridolinem Roberta,

*) Der Gang nach dem Eisenhammer.

aby se přesvědčil, že hutníci dle rozkazu pánova se zachovali. Robert přišel do hutí dříve než Fridolin a otázal se, zda vyplnili rozkaz pánův. Na ta slova uvrhli jej hutníci do žhavého jícnu, Účastenství na mši sv. Fridolina zachránilo, Roberta pak stihl krutý trest.

To, co Schiller oděl v roucho básnické, tají v sobě hlubokou pravdu. Mše svatá jest drahocenný poklad pro nás; mnoho milostí se v ní udílí, a i my budeme před zlem ostříháni, k dobrému posilněni, k boji proti pokušením vyzbrojeni, trpělivostí do života vypraveni, budeme-li se mše sv. rádi zúčastňovati. Choďte na mši sv. nejen sami, ale dbejte toho, aby i ti, kdož vaší péči jsou svěřeni, vaše děti, vaše čeládka, vaši služebníci, služby boží v neděli a ve svátek navštěvovali.

Každý týden ukládá nám církev malé sebezapření, totiž páteční půst od masitých pokrmů na památku smrti Páně na kříži. Vím, že jest zde mezi vámi mnoho těch, kteří po celý týden masa nepožívají, ale jsou snad zde i takoví, kteří ani v pátek bez masa býti nemohou. O nich platí slova sv. Pavla: »Jich bůh — břicho jest« (Filip. 3, 19.) a sv. Ambrož: »Kdo břichu slouží, slouží nejhanebnějšímu pánu.« Dětinná úcta k církvi, vroucí láska k Pánu Ježíši, jenž v pátek umřel, nechť jest ve vašich rodinách v pátek patrna. Pokrmy masité nebuďtež v den páteční bez důležitých příčin, jako jsou: nemoc, vysoké stáří, veliká slabost a p., předkládány.

Den. Každý den začínejte vzpomínkou na Boha. Jakmile procitnete, zvolejte jako sv. Václav říkal: »Chvála tobě, Pane, že jsi mi dal dočkati se tohoto dne!« Hleďte, aby každý den, který začínáte, byl vám »dnem spasení« (II. Kor. 6, 2.). A aby tomu tak bylo, připomeňte si slova, která pronesl Spasitel nad Jerusalemem: »Kdybys byl poznal i ty, a to alespoň v tento den tvůj, co tobě jest ku pokoji« (Luk. 19, 42.). Na konci posledního svého dne budete musiti zvolati jako Job: »Dnové moji pominuli« (Job 17, 11.); vzpomeňte tedy za zdravých dní, že strach před smrtí, bolesti nemoci, ochablá paměť velmi málo síly v poslední den vám ponechají, tak že sotva budete moci na svou smrt řádně se připraviti. Nuže, každý den ráno vzbuďte dobrý úmysl, že chcete den svěřený stráviti ke cti a chvále boží a ke spasení své duše; na sklonku dne pak čiňte pořádek se svým svědomím a uvažte, že po špatném životě následuje zpravidla špatná smrt, a že blaženě umírají ti, kdož Pánu denně věrně slouží. Uvažte, jakou radost vám připraví vědomí, že jste Pánu dobře sloužili, a jakou bolest pocítíte, až si uvědomíte, že jste časem plýtvali. Představte si též ten dvojí rozsudek, který v poslední den vynesen bude. Vstupte v duchu do nebe a pozorujte slávu vyvolených; sestupte v duchu k duším zatracenců do pekla a patřte na jejich věčné trápení. Tak spíše budete k dobrému povzbuzeni a před zlým ochráněni. Užívejte každého dne ke cti boží a ke spáse své nesmrtelné duše a představujte si často, jakoby ten den byl posledním vašeho života.

Hodina. Kdykoliv slyšíte hodiny bíti, vzpomeňte na slova sv. apoštola: »Hodina jest, abychom již ze sna povstali«. (Řím. 13, 11.) Připomeňte si, že každá hodina člověka raní, ale jedna zabíjí. Kolik hodin jste promarnili, v kolika hodinách jste hříchu sloužili, služte tedy aspoň v tomto roce Bohu, jemuž každou hodinou jste bližší. Sv. Pavel si stěžuje, že »nebezpečenství trpíme, t. j. pokušení snášíme každé hodiny«. (I. Kor. 15, 30.) Nuže každou hodinu prosme Pána Boha o pomoc a posilu proti úkladům nepřátelským: »Neuvoď nás v pokušení, ale zbav nás od zlého!« Každé hodiny, zvláště když pokušení na nás doráží, volejme jako Judith (13, 7.): »Posilniž mne, Pane Bože israelský, a pohleď v tuto hodinu na skutky rukou mých«.

Po hodinách, dnech, týdnech, měsících a letech přijde konec: »Toto praví Pán Bůh: »Nyní konec na tebe a vypustím prchlivost svou na tě, a souditi tě budu podle cest tvých a postavím proti tobě všecky ohavnosti tvé. A neodpustí oko mé tobě a neslituji se, ale cesty tvé položím na tebe a ohavnosti tvé uprostřed tebe budou a zvíte, že já isem Hospodin«. (Ezech. 7, 2.—4.) Konec jest korunou celého díla, na něm závisí celá věčnost. Konec vašeho života bude počátkem věčné zkázy, nebudete-li věrně sloužiti tomu, a nebudete-li plniti přikázání toho, který sám o sobě řekl: »Já jsem Alfa i Omega, počátek i konec«. (Zjev. 22, 13.) Dobře začíti, jest již něčím dobrým, ale dobře skončiti, jest dovršením dobra. Proto třeba pozor dáti, aby špatným koncem vše zkaženo nebylo. Nezáleží mnoho na konci vašich prací, obchodů, starostí a jiných záležitostí, jež svět za důležité považuje, ale všecko záleží na konci vašeho života. Po všech radostech a bolestech, poctách i příkořích, rozkoších i obtížích tohoto života nezbude člověku nic jiného, než hrob. K tomu poznání přišel již před věky Job: »Dnové moji ukráceni budou a toliko hrob mi pozůstává« (Job 17, 1.).

Protože tedy čas tak kvapí, tak míjí, umiňme sobě dnes na prahu nového roku, že ho chceme dobře, tak jak v dnešní řeči naznačeno, užívati. Aspoň jednou za rok jíti k správě boží, aspoň jednou za rok přistoupiti k stolu Páně, aspoň jednou za měsíc rozhlédnouti se, v čem jsme se polepšili nebo pohoršili, aspoň jednou za týden jíti na mši sv., aspoň v pátek se zdržeti požívání masitých pokrmů, každý den ráno a večer vykonati modlitbu, každé hodiny svědomitě využiti. Pak bude jistě tento nový rok pro nás šťastným; budeme-li konati své náboženské povinnosti, jistě z toho vzejde mnoho dobrého; neposlední pak prospěch z toho bude dobré, potěšující svědomí, zdroj všeho blaha v nás. Kdo dychtí po světských marných radovánkách, často nalezne v srdci svém prázdnotu a neklid; kdo věrně Bohu slouží, bude cítiti v srdci svatý mír, který propůjčuje pravé štěstí, okusí předtuchu blaženosti věčné. A i když na něj dolehnou těžké doby, bude trpělivě obtíže snášeti.

Nuže, milosrdný Bože, vlij do srdcí našich lítost nad tím, že jsme drahocenným časem dosud tak mnoho plýtvali, a popřej

nám milost, abychom čas plněním vůle tvé, dobrými skutky a pokáním vykupovali. Podle veliké dobroty své a podle množství slitování svého shlédni na nás a vyslyš modlitbu služebníků svých, kteří bloudí v tomto slzavém údolí. Ochraň a zachovej nás v tomto novém roce uprostřed tolikerých nebezpečí, pokušení, lákadel a svůdců, provázej nás milostí svou po celý tento nový rok, veď nás cestou pokoje a spasení, a jednou po šťastně dokonaném životě přiveď do vlasti věčného světla. Amen. *R. S.*

Neděle po Novém roce.

Sv. Josef vzor křesťanských rodičů.

Dnešní evangelium uvádí nás do svaté rodiny, která před Herodem ukrutným skrývala se daleko v Egyptě.

Bůh mohl jiným způsobem zachrániti malého Vykupitele před nástrahami Herodovými. Svěřil však výchovu božského dítka pěstounu Josefovi a matce panenské Marii, aby byli tito vzorem rodičům křesťanským, jako božské dítko mělo býti vzorem dítek křesťanských. Narozením Páně má začíti pokolení nové, Vykupitel chtěl míti kolem sebe osoby šlechetné a důstojné, aby Duchem svatým přetvořeni byli příkladem všemu lidstvu. Dnešní evangelium líčí nám zvláště dvě vlastnosti sv. Josefa, jimiž rodiče křesťanští mají býti ozdobeni: poslušnost a bdělou péči o božské dítko.

1. Když Herodes chtěl zavražditi narozeného Vykupitele, odešla sv. rodina na výslovný rozkaz boží do Egypta. Život byl tam pro ně velice krušný. Neznali nikoho; každý si podezřele prohlížel ustrašené cizince. Byli bez prostředků, musili se spokojiti prací jakoukoli, jen aby uchránili život. Když však dobří lidé poznali jejich bohabojnost a bezúhonnost, pomáhali jim v bídě a nedostatku, a Josef nalezl i přiměřeného zaměstnání. Byli spokojeni, a těšili se z toho, že nikdo tu neublíží božskému dítku.

Avšak štěstí netrvá nikdy dlouho. Najednou přináší nebeský posel rozkaz boží, aby se vrátili k domovu. »Vstaň, Josefe, vezmi dítě i matku jeho, a jdi do země israelské; neboť zemřeli, kteří hledali bezživotí dítěte.« Vstaň, opusť známé a dobré lidi, s nimiž jsi žil ve shodě a svornosti, vydej se na nebezpečnou cestu neschůdnými krajinami bez ochrany, beze zbraně!

Překvapen byl Josef, neodmlouvá však, poslechne bez váhání. Nevyčítá božské matce, že pro ni má tolik nepříjemností, život plný nebezpečí, že pro dítko svěřené má tolik starostí. Naopak, úzkostlivě stará se o dítě a matku jeho. Loučí se se známými, nenaříká na krutý osud, spěchá, aby vykonal vůli boží, věda, že Bůh bude cestou ochráncem.

Křesťanští otcové! I vy máte dítky od Boha svěřené, dítky vlastní; nikdo vás nenutil do povolání, které jste si sami zvolili; buďte tedy spokojeni s družkami svými, pečujte úzkostlivě o své

dítky, a nelekejte se různých starostí a těžké práce; nebyl jich ani Josef ušetřen, ač mu Bůh svěřil svého jednorozeného Syna na vychování. Mějte před očima překrásný vzor sv. Josefa. »V trpělivosti zachráníte duší svých!« praví božský Spasitel.

2. Sv. Josef byl také opatrným. Nespěchá hned do dřívějšího domova; anděl řekl jen, že Herodes zemřel, čímž bázeň a starost o božské dítě nebyly ještě odstraněny. Mohl si mysliti sv. Josef: vykonal jsem už dosti, ponechám nyní vše Pánu Bohu, aby nás sám zachránil.

Sv. Josef zastává dále úřad nejen živitele, ale i ochránce.

Nenechává vše Bohu samému, ale sám se přičiňuje, aby dítko zachránil. Uvažuje, kam se má obrátit. Když pak slyšel, že Archelaus, syn ukrutného Heroda je králem, spěchá do Nazareta.

Vidí nebezpečí, a proto hledí se mu vyhnouti. Bůh zná jeho úmysl; nenechává ho bez poučení. Sv. Josef slyší varovný hlas, není lhostejným ku přání božímu. Nechce jen vůli svou prosaditi, ve všem podrobuje se vůlí boží. Nehledá pohodlí a klidu, ví, jak vzácný poklad je mu svěřen, cítí se šťastným ve své důstojnosti, zná zodpovědnost v úřadu tak důležitém. Bůh mu svěřil svého Syna, aby jen on, Josef, dítko chránil. Úkol svůj provede i kdyby to vlastní jeho život stálo. Pak teprve bude spokojen, až dítko bude v bezpečí. — Jde do Nazareta. Vyptal se dříve na smýšlení tamního obyvatelstva, na počínání vladařů.

A dobře volil, vše se mu zdařilo. Poslušnost a opatrnost byly odměněny. Zůstane zde pokojně až do své smrti.

Křesťanští otcové! Pozorujte sv. Josefa v jeho velikosti! Ne bez příčiny dává církev sv. toto cestovné evangelium předčítati na začátku nového roku. Mužové a ženy, otcové a matky! I vy jste zástupci boží vašich dítek! Buďte jim ochránci jako sv. Josef. Znáte nebezpečí, zkázu, jež jim hrozí. Zachraňte své dítky slovy i skutky, svou bdělostí. Svět je příliš chytrý v prostředcích, aby mládež zkazil a Bohu odcizil. Musí tudíž vaše bdělost a starostlivost býti stále větší. Nesmíte ani jediného prostředku opominouti, má-li býti dítko pro nebe zachráněno. Hleďte se státi podobnými sv. Josefu, a dočkáte se téže odměny, jakou ho Bůh vyznamenal. Poslouchejte Boha, bděte nad svými dítkami.

Člen francouzské akademie, slavný lékař dr. Legouné, věřící křesťan, ctitel sv. Josefa, vychovával pečlivě svého syna společně se svou dobrou manželkou. Když však tato mu umřela, zdvojnásobil péči a starost o svého syna. Především hleděl, aby byl synu svému ve všem dobrým příkladem. Syn se připravoval k prvnímu sv. přijímání a těšil se nevýslovně na nejsvětější a nejradostnější okamžik svého života. Když se mu dostalo té milosti a z chrámu Páně přišel domů k otci, uchopil ruku otcovu, líbal a radostí plakal, že je tolik šťastným. Otec objal syna, políbil a pravil: »Milé dítě, nyní ve svém štěstí pamatuj si tato moje otcovská slova. Až dorosteš a přijdeš mezi lid, uslyšíš také často rouhavá slova proti náboženství, sv. svátostem, zvláště zpovědi;

uslyšíš slova rouhavá proti sv. přijímání od lidí, kteří zapomněli již, co vznešeného a velikého svátost tato obsahuje. Není nic vhodnějšího, co by duši tak posílilo jako myšlenka: tělo tvé je svatostánkem Syna božího, Bůh je mým hostem, Bůh je ve mně, Bůh jest mým. Viděl jsem obličeje umírajících zářiti nebeským leskem křesťanské naděje, když přijali sv. hostii; viděl jsem v kostele tváře dívek, když odcházely od stolu Páně, zářiti leskem živé víry; viděl jsem tvou matku, kterak v nejbolestnějším utrpení ihned se utišila přijetím těla Páně, v největší bolesti se usmívala a zářila nevýslovným štěstím. Zhrozil bych se sám sebe, kdybych neměl úcty k takovým vzpomínkám! Co tak zářný paprsek na lidskou tvář sesílá, musí býti jen něco přesvatého!«

Otcové křesťanští! buďte takovými otci; nebraňte dítkám, když je Bůh k sobě volá, aby je posvětil a posilnil. Nebraňte jim, ale buďte jim sami příkladem. Zlý svět rozhání nevinné dítky vaše jako dravý vlk stádo tichých ovec, chce je odciziti Bohu a církvi, chce z nich setříti obraz boží, a svedených, zničených použiti pak k podvratným plánům k nekalým svým účelům. Bděte nad nimi, chraňte je, modlete se za ně, buďte jim příkladem. Bůh požehná práci vaší, odmění vás, jako odměnil svatého Josefa.

Všecku starost, kterou věnujete svým dítkám, věnujete Pánu Ježíši samému »Kdo přijme jedno z maličkých těchto ve jménu mém, mne přijímá,« pravil Pán Ježíš. »Co jste učinili jednomu z nejmenších, mně jste učinili.« Zastáváte tedy tentýž úkol jako sv. Josef; jste ochránci dítek nikoli svých, ale božských. Bůh žehnal Josefovi, požehná i vám. Josef skonal šťastně a blaženě v rukou Pána Ježíše, šťastná bude i vaše smrt, Ježíš povede vás po přijetí sv. svátostí do stanů věčných, aby byl odměnou vaší na věky. Amen.

V. M. Váchal.

Neděle po Novém roce.

V dnešním sv. evangeliu vypravuje nám sv. evangelista Matouš, že sv. Josef navrátil se do Palestiny se Spasitelem světa teprve tenkráte, až mu anděl zvěstoval, že zemřel král Herodes, který hledal bezživotí dítěte, t. j. který chtěl dítko boží usmrtiti.

Z téhož sv. evangelia dovídáme se dále, že sv. Josef obával se jíti do Betlema v Judei, poněvadž místo Heroda panoval tam ukrutný Archelaus, který by byl snad býval Ježíši zrovna tak nebezpečný jako Herodes, a proto obrátili se rodiče Ježíšovi s drahým pokladem svým do Galileje, kde na trůnu seděl panovník mírnější, a usadili se v Nazaretě.

Nejmilejší! Bůh mohl snadno zničiti všecky úklady, které lidé Synu jeho činili. A hle, přece chtěl, aby Ježíš vzdálen byl místa, kde by byl mohl o život přijíti, kde hrozilo mu nebezpečí! Jak krásné poučení pro nás, abychom i my vyhýbali se nebezpečí, a to nejen takovému, kde bychom mohli ztratiti život tělesný, ale

i tomu a zvláště tomu, kde bychom mohli ztratiti život duševní.

I v našem srdci přebývá Kristus, jsme-li ve stavu posvěcující milosti boží. A Herodové jsou to, kdo svádějí nás k hříchu, ku lži, k nestydatosti, neposlušnosti, lenosti a jiným.

Chtějíť Krista v duši naší usmrtiti, jej z duše naší vyrvati, nás milostné přítomnosti a ochrany Ježíšovy zbaviti a tak i duši naši usmrtiti, neboť duše naše mrtva jest, není-li v ní Ježíš. Chceme-li tedy ten drahý poklad, Ježíše Krista, si zachovati, chceme-li zkáze věčné ujíti, vystříhejme se toho místa a těch osob, o nichž víme, že jsme od nich málokdy bez hříchu odešli. »Kdož se vystříhá osidel, bezpečen bude.« (Přísl. 11, 15.)

I hladový člověk povrhne pokrmem, třebas sebe lépe oslazeným, ví li, že jest jedem napuštěn.

Pocestný z daleka vyhne se cestě, o níž ví, že na ní lupiči číhají. Jedem napuštěn jest každý hřích, třebas by sebe více nám lahodil; vždy otravuje duši. Lupičem jest každý, kdo k hříchu nás svádí, neboť olupuje nás o poklad nejdražší, o posvěcující milost a věčnou blaženost. Důsledek z toho? Jako před tváří hada, utíkej před hříchy: pakli k nim přistoupíš, přijmou tě, t. j. hřích tě uštkne tak, jako had. (Sirach, 21, 2.) Utíkej i před lidmi, kteří ke hříchu tě svádějí. Neříkej nikdy: »Já jsem se hříchu odřekl a nechci více hřešiti. Byť bych se i s těmi lidmi sešel, mám rozum a svobodnou vůli, do hříchu neupadnu!« Pamatuj, že nemáš více síly, abys nepřátele své přemohl, než měl Syn boží. Josef obával se jíti s Ježíšem do Betlema. Mělť v čerstvé paměti, jak mnoho nevinných dítek tam ukrutně utraceno bylo.

Tak i my jednejme! Majíce v čerstvé paměti, jak lidé ti k hříchu nás svedli, znajíce svou slabost a k hříchu náchylnost, vzdalujme se té hříšné příležitosti. Nikdo bez pomoci a ochrany boží hříchu se uchrániti nemůže. Svévolně příležitost ke hříchu vyhledávati a při tom se spoléhati, že Bůh nás hříchu uchrání, jest pokoušeti Boha! Kdo miluje nebezpečí, zahyne v něm!

Ježíši Nazaretský, který rád mezi vonnými květy svatých ctností přebýváš, odpusť mi, že až dosud kal hříchu, lidská hříšná společnost mi byla milejší než ty a tvá přízeň! Od nynějška má býti jináče. Raději se chci zříci vší přízně lidské, všeho štěstí a zisku, než abych tebe opustil. Ó Ježíši, sil mě v tomto mém předsevzetí! Amen.

Prof. *Staněk.*

Sv. Tří králů.

Jak se nám Bůh zjevuje?

Je slavnost Zjevení Páně pohanům, či slavnost sv. Tří králů, o nichž mluví sv. evangelium. Památka láskyplného zjevení pohanům byla vždy u veliké slávě chována a tento svátek býval považován za den, kdy každý se má v kostele ukázat, aby svou přítomností děkoval za zjevení se Páně pohanům, jimiž i naši

otcové byli. Tak býval slaven tento den přítomností věřících, že i Julián Odpadlík, než zjevně od církve odstoupil, ještě na den sv. Tří králů se ukázal při službě boží, aby neměl ho lid za pohana (Amian L. 21.). Podobně vypráví sv. Řehoř Naz. o Valentovi, císaři pochybné pověsti. V tento den děkovali otcové naši za zjevení se Syna božího i pohanům.

Bůh všelijakým způsobem se nám zjevuje, ovšem my nepřijímáme zjevení vždy tak, jako sv. tři králové. Bůh dobrotivý se nám zjevuje způsobem nejrůznějším, kéž jej přijmeme vždy jako sv. mudrci.

Pojednání.

Sv. třem králům, o nichž víme, že byli muži moudří, kteří se studiem hvězd dle zvyku tehdejšího obírali, naznačeno objevivší se hvězdou, kde naleznou dítě Ježíš, aby se mu jako Pánu světa poklonili. »Čím kdo se obírá, tím k Bohu tažen bývá,« pravili starší Čechové a tak ony mudrce Bůh přivedl hvězdou k poznání Boha. V čem záleželo ono souhvězdí, sv. Písmo nepraví, ale ono bylo zevnějším popudem.

Tolik víme ze sv. Písma i z jiných pohanských spisovatelů (Tacita a Suetonia a žida Josefa Flavia), že celý východ byl pln zpráv o narození krále, jenž celý svět spasí, a jehož příchod oznámí hvězda. Jaká to hvězda, nepraví sv. evangelium. Snad to byla hvězda jen k tomu cíli stvořená, snad to bylo zvláštní seskupení hvězd, o němž se zmiňuje i známý hvězdář Keppler ve svém spise 1606 »De nova stella«. V r. 1604 ukázala se totiž zvláštní hvězda poblíž Jupitera, Saturna a Marta, a sice směrem k východu; s počátku hvězda byla neobyčejného lesku, pak bledla a r. 1606 zmizela.

Výpočty hvězdářskými zjištěno, že podobný zjev byl v r. 747 od založení Říma, v roce to narození Páně. Proto se nazývá ona vzácná hvězda »hvězdou mudrců«. (Tak astronom Pfoff, Schubert, Idler.) Z Písma sv. víme, že ona zjevená hvězda stala se vůdcem sv. tří králů. Jedna hvězda přivedla tři mudrce z dalekých krajin klaněti se nově narozenému králi v jeslích. Celé hvězdnaté nebe některého nemoudrého nemůže přivésti k Bohu, protože — nemoudrý jest. Země jest plna nebe, a každý keř hoří Bohem, ale jen kdo vidí srdcem čistým, ten sejme obuv a — klaní se.

Bůh se nám zjevuje stvořením svým, a toto zjevení působí na každý zdravý rozum, že poznává Tvůrce svého

Herodes uprostřed lidu věřícího zůstal neosvícen. Proč? Slyšte řadu hříchů jeho: Když nastoupil na trůn, dal zabíti přemoženou Antigonu, — byla sťata, dal zabíti členy velerady, kteří při obležení města byli proti němu, svého švakra Aristobula dal utopiti, 80letého Hyrkána, posledního z rodu domácího, vydal katu, manželku svou Mirannu podezříval a musila — zemříti — tím ještě není řada hříchů jeho vyčerpána. Pro tohoto — svítila hvězda marně. Vyptával se po hvězdě, ale aby vraždil. Tak po-

dobně jest s duší mnohou. Má na sobě mnohou vinu a hřích, a ty jej oslepují. Stojí u hořícího keře a nezuje obuv, patří na svítící hvězdy a neobnaží hlavy. Blahoslavení čistého srdce, oni Boha viděti budou.

Tento ukrutný Herodes vylil krev nevinných pacholátek poblíž pomníku na hrobě Rachel, a naplnil nářkem celou krajinu betlemskou. Musíme vědět, že na východě dosud více dnů doslovně vzato pláčí nad úmrtím člena rodiny. Tento v hříchu sestaralý Herodes neznal den navštívení božího, byl ho nehoden pro své mnohé neoplakané hříchy. Jinak je se sv. králi.

Duch sv. vnitřním hlasem doplnil, co scházelo. Tak jako tělesné oko potřebuje slunečního světla, aby vidělo správně, tak také duše naše potřebuje osvícení sv. Ducha, aby poznalo vždy smysl a vůli boží. Hřích a smyslné výbočky oslabují naši chápavost, tak že by k dokonalému poznání Boha nestačil snad sám sebou, nýbrž třeba osvícení shůry. Jako Bůh přivedl patřením na hvězdu zvláštního zjevu sv. mudrce k Betlemu, tak Bůh dosud přivádí k sobě zvláštním zjevením duše jako sv. tři krále k Betlemu.

Starý, v hříších sestaralý člověk ubíral se domů za tmavé noci. Všude tma, jen v jednom okně svítilo se — a to bylo světlo věčné! Tisíckráte kolem kostela šel a necítil nikdy zvláštní hnutí ve svědomí svém, však tentokráte byla doba jeho milosti, on viděl před sebou léta v hříších strávená a poznával jich špatnost a krásu života ctnostného. Ta chvíle noční mu byla milostnou. Po dlouhé řadě let přistoupil ke stolu Páně a napravil život svůj. Co z toho jde? Že Pán Bůh mluví k duším jako k sv. třem králům skrze hvězdu, tak Duch sv. skrze rozličné věci, často na oko nepatrné, jako lampička věčného světla. Duch sv. mluví k nám za příležitosti kolikrát nepatrné a když duše přístupna jest, vykoná veliké věci. Vzpomeňte si na sv. Alexia, jenž pohledem na dohořívající svíci byl poučen tak o pomíjejícnosti světa, že tuhým životem poutnickým proslul. Obíral se světlem zhasínajícím a byl přitažen k Bohu, Světlu nehasnoucímu. Sv. Silvestr opat, když byl mladým mužem ve světě, stál nad hrobem, který měl nápis často citovaný: »Co jsi ty, byl jsem já; co já jsem, budeš ty.« Ta slova byla mu jako hvězda sv. třem králům. Duch sv. doplnil ostatní v duši jeho. Sylvestr stal se svatým opatem. Obíral se hrobem a Bůh ho přivedl k životu věčnému. Bohu je stejně lehko přivésti k sobě duši maličkým světlem lampy věčné, jako světlem hvězdy, která zářila na obloze boží v den navštívení našeho.

Bůh se nám zjevil skrze Ježíše Krista Syna svého. Skrze něj mluvil nám Bůh a činil dobře. Toto zjevení Syna božího ale nemělo u všech stejný výsledek. Byli mnozí, kteří jej přijali a byli mnozí, kteří jej nepřijali. Mnohonásobným způsobem mluvil či zjevil se Bůh skrze proroky, nejposléze pak skrze svého Syna. Však i na něho sápali se a brali kamení a nejhorší věci o něm pravili.

Bůh nám se zjevuje skrze církev svou, kterou Ježíš založil a Duch sv. řídí, aby svítila všem, kdož jsou dobré vůle a čistého srdce. Jako hvězda betlemská táhla mnohé moudré z blízka i z dáli, tak církev sv. svým učením dnes mnohé táhne k milování Ježíše Krista, ale nalézá také odpor u mnohého Heroda. Učení sv. církve, jak se nám bez porušení hlásá, je světlo s nebe, které nám svítí na cestu do nebe. Poblíž Herodesa — ztratila se sv. třem králům hvězda. V společnosti zlé Duch sv mlčí. Bůh ve své lásce užívá k osvícení našemu nejrůznějších prostředků.

Zevnější podnět, kterým Bůh k sobě zve, jest často zcela nepatrný, ale vliv boží milosti, kterou Bůh mluví k duši, jest nevyzpytatelný. Více sv. tři krále táhla vnitřní milost sv. Ducha, než hvězda na nebi, a tak Pán Bůh i teď nepatrnou věcí táhne duši za sebou, je li přístupna milosti boží.

Trojí památka se dnes koná: památka příchodu sv. tří králů hvězdou vedených, památka svatby v Káni Galilejské, při níž apoštolové uvěřili v Pána Ježíše a stali se učedníky jeho, a konečně památka křtu Páně v Jordáně, při čemž Duch sv. v podobě holubice se zjevil a nad hlavou Páně jemu na svědectví se vznášel. Tak Bůh podivným způsobem mluví k naší duši. Někdy příběhem, jímž zkoušeni jsme, jindy skrze slovo boží, jindy příkladem. Jest pravda, že pravidelným prostředkem božího zjevení jest slovo boží, jímž se nám sdílí, však Bůh mluví k nám často i jinou cestou. Jen zbývá nám poslechnouti. Mezi Bohem a naší duší jest ustavičný styk. Bůh hledí sděliti se s námi, my však jsme někdy dobrovolně hluší, jindy dobrovolně slepí, to působí vždy hřích. Bůh nám to zjevil v životech svatých, že hledá naši spásu. Kdo neodpovídá vnuknutí božímu, ten ztrácí vnuknutí boží. Totéž zjevení boží, které se stalo sv. třem králům, jak něžný mělo výsledek u Herodesa, u zákoníka a u pohanů. Herodes pilně se vyptával, aby mohl pronásledovati. Zákoníci mnoho mluvili o něm a nenašli jej a neuvěřili, sv. tři králové ničeho nevěděli a nejen našli, ale i uvěřili.

Mnohý čte, aby sv. náboženství pronásledoval, jiný o něm mluví a neplní, a konečně jiný mlčí a béře spasení. Bůh stále mluví ke všem lidem: mluví skrze stvoření k rozumu všech, mluví skrze zjevení a církev sv., mluví rozličnými událostmi a slovy.

Odpověď dítěte kolikráte byla hvězdou, která rozsvítila v hlavě víře zatmělé. Modlitba společná kolikráte přivedla zbloudilou duši zpět. To jsou hvězdy, jimiž vodíme mnohé ku pokloně Pánu Ježíši. To pravil Kristus Pán: Tak svěť světlo vaše, aby viděli skutky vaše dobré a velebili Otce. To jsou zjevení, jichž nám dopřává Bůh. Slyš ho a následuj ho. Amen. *Fr. Vaněček.*

Svatých Tří králů.

Troji obět naše z lásky k Spasiteli.

Kostra. Sv. tři králové obětovali tři dary. Co obětujeme my?
1. Obět rozumu, kterou vyžaduje víra v tajemství našeho náboženství.
2. Obět vůle, kterou vyžaduje plnění přikázání božích.
3. Obět srdce, k níž nás vyzývá celý církevní rok.
Zakončení: Předsevzetí a prosba o vytrvalost v obětování se.

»Otevřevše poklady své, obětovali jemu dary: zlato, kadidlo a myrrhu.«
(Mat. 2, 11.)

Dnešní sv. evangelium uvádí nás ještě jednou do stáje betlemské, v níž narodil se Vykupitel lidstva Ježíš Kristus. Opět shledáváme se tu s matičkou božského dítka, na něž se ona blaženě usmívá, dávajíc tak průchod radosti mateřské. Nemůže jinak vyjádřiti velikou radost svou, nemůže malému Ježíškovi upraviti teplou postýlku, nemůže vystlati lůžko jeho nádhernými, měkými poduškami, poněvadž je chudičká, velice chudičká. Tím vřelejšími však city lásky mateřské oplývá její nevinné srdce. V celé jeskyni panuje posvátné ticho! Než co to?

Pojednou sem doléhá zvenčí hluk a hřmot, za okamžik na to vstupují již dovnitř jeskyně tři mužové, odění v nádherná roucha, jež jsou poseta sterými zářícími drahokamy. Dříve pak, než se kdo z obyvatelů jeskyně může probrati z náhlého podivení, vrhají se oni tři vznešení cizinci na kolena před jesličkami, v nichž odpočívá malé robátko a podávají mu své dary: zlato, kadidlo a myrrhu. Poznávají totiž zvláštním vnuknutím božím v onom malém dítku svého Spasitele, svého Vykupitele. Ó jak šťastni musili asi býti tito vzácní, vznešení mužové — myslí si v duchu dnes mnohý křesťan — byliť bohatí, mohli svému Vykupiteli přinésti drahocenných darů v hojnosti. Jak rád bych přinesl i já nějaký dárek božskému dítku, avšak běda! — jsem chud a nemám sám ničeho nazbyt, co mu tudíž mám dáti? co mu obětovati? starostlivě může se dnes v mysli tázati mnohý z nás.

Nermuť se, drahý křesťane, nenaříkej na svou chudobu, vždyť i ty můžeš přinésti obět božskému dítku, a to obět vzácnou, k níž netřeba žádného bohatství. Takovou obět může přinésti i ten nejchudší, jen když má trochu dobré vůle!

Ptáš se, jaká je to obět? Nuže, nebudu napínati déle tvoji zvědavost a povím ti: *je to obět rozumu, obět vůle a obět srdce.* Chci pak vyložiti dnes, jakým způsobem tyto tři oběti, tyto tři dárky můžeš položiti k Ježíškovým jesličkám.

Pojednání.

1. Naše náboženství, drazí v Kristu, podobá se velikému pokladu, jenž se skládá ze samých drahokamů různé velikosti a různého jasu. Chci tím naznačiti asi tolik, že pravdy na-

šeho svatého náboženství nejsou všechny stejné důležitosti, nejsou všechny stejné krásy. Některé z nich září tak jasně, tak ohnivě, že zrak obyčejného smrtelníka tohoto jasu, této třpytné záře ani snésti nemůže. Míním tím ony pravdy, které náš omezený lidský rozum těžko chápe, ano pochopiti úplně nikdy nemůže. Jsou to na př.: učení o nejsvětější Trojici, učení o přítomnosti Pána Ježíše ve Svátosti oltářní, učení o působení milosti boží na vůli lidskou a jiné. My se snažíme sice vše si osvětliti v těchto pravdách našeho náboženství tím, že vyhledáváme při výkladu jich podobnost s věcmi přirozenými, které dostatečně chápeme. Tou podobností pak pokud možno i nejzáhadnější a lidskému rozumu nevyzpytatelné pravdy objasňujeme.

Abychom však je pochopili docela a úplně, v celé jejich kráse a vznešenosti, aby nám byly tak jasné, jako jsou jiné pravdy přirozené, které rozum náš docela lehce chápe, to je a zůstane pro lidi vždy naprostou nemožností. A tato nemožnost pochopení a vniknutí v pravdy náboženské stává se v nynější době kamenem úrazu pro tak mnohého katolíka. Tato nemožnost je příčinou, že mnohý ve svém nitru se odvrací od své matky církve katolické, třebas na venek, na papíře matričním katolíkem zůstával. Onoho uráží, že mu církev dle vůle Kristovy předkládá k věření i takové pravdy, které nelze zcela jasně pochopiti, které nelze snadno si vysvětliti — poněvadž sahají vysoko nad rozum lidský, poněvadž jsou to pravdy božské! Pravdy takové ovšem nedají se také dokázati tak, jako nějaká počtářská poučka, také nejsou tak průzračné jako ostatní pravdy přirozené. Tací lidé, kteří nejsou spokojeni s důkazy náboženskými, přesvědčivými sice, ale nikoliv samozřejmými, rozkřikují do celého světa, že prý se od lidí žádá slepá víra a že nikdo o pravdivosti článků náboženských přesvědčen býti nemůže. Ovšem pro takové pyšné rozumáře, kteří chtějí míti vše do nejmenších podrobností vysvětleno, kteří do všeho chtějí vniknouti svým nepatrným lidským rozumem, pro takové lidi, kteří jen a jen svému rozumu věří a zapomínají na toho, jenž má lepší rozum než oni, a proto od nás víru požaduje, pro takové rozumáře, kteří nechtějí uznati to, co zjevil nejvýš pravdomluvný a vševědoucí Bůh, pro takové ovšem důkazů nemáme a míti nebudeme. K těm voláme pouze: Buď budete věřiti, že je Bůh pravdomluvný, a pak uznáte, že co zjevil je pravdou nezvratnou, i když nedovedete si vše dopodrobna vysvětliti, anebo spoléháte jen a jen na svůj lidský rozum a pak nemůže vám nikdo pomoci, neboť, nechcete li podrobiti svůj lidský rozum nejdokonalejšímu rozumu božímu, zříkáte se všech nároků na jméno věřících křesťanů a tím také nároků na své spasení.

Jak vy se chcete, drazí v Kristu, zachovati k tajemným pravdám našeho svatého náboženství? Chcete i vy snad jenom na svůj rozum spoléhati, jenom to věřiti, co je průzračné, co dopodrobna chápete, chcete snad jen v něčem podrobiti rozum pravdám od Boha zjeveným, chcete snad jen ony pohodlné při-

jmouti, ony, které se vám líbí a vás utěšují, a nepohodlné zavrhnouti? Nebo chcete raději přinésti v obět rozum svůj z lásky k maličkému dítku, které jsme nedávno uvítali v jesličkách, které ve svém pozdějším životě nám podalo tolik důkazů, že je Synem božím, že tudíž můžeme zcela bez obavy věnovati svou víru celému jeho učení, všem pravdám, poněvadž od samého Boha pocházejí?!

Doufám, že vy všichni do jednoho rozhodnete se pro zcela rozumnou, odůvodněnou víru než pro plané rozumářství, které svádí lehko s pravé cesty k Bohu! A proto, přijdou-li, moji drazí, na vás pokušení proti víře ať v myšlenkách, ať v řeči s lidmi o víru připravenými, volejte v duchu se sv. Pavlem: »Vím komu jsem uvěřil« Uvěřili jste, drazí v Kristu, Bohu, pravdě věčné, která oklamati nemůže! Příkladem k této oběti rozumu, kterou víra od nás všech požaduje, ať jsou vám sv. tři mudrcové I oni byli velice překvapeni, když hvězda zvěstující jim narození Vykupitele zastavila se nad — chlévem pastýřů. Nebyla to pro jejich rozum trpká zkouška? Oni se v duchu těšili na krále, jenž sídlí v nádherném paláci, kde se vše třpytí zlatem a drahokamy, kde je domovem moc a sláva.

Než nastojte! Nalézají dítko v jesličkách, v prosté plénky zavinuté, na slámě ležící a to v chlévě — a to má býti onen toužebně očekávaný Vykupitel, král židovský? Rozum jejich se vzpírá uznati tuto pravdu, oni uvažují — ale brzo ustupuje toto rozumářské uvažování pokorné víře v pravdomluvného Boha, který k nim mluvil zářící hvězdou. A v této pokorné víře padají na kolena před novorozeným Synem božím, sklánějí před ním své panovnické, hrdé šíje a obětují mu radostně přinesené vzácné dary.

Ó skloňte, drazí v Kristu, i vy pokorně hlavy své před božskou pravdou a to i tehdy, když nebudete docela jasně a dopodrobna chápati její zjevené články, neboť tak nejlépe dokážete, že máte skutečně pevnou víru, nezvratné přesvědčení, které nedá se tak snadno zviklati lecjakou jízlivou řečí nepřátel Kristových. Vírou pak nejlépe dokážete, že si více vážíte pravdomluvného Boha, než svého vlastního rozumu a přinesete tak milou obět božskému dítku v jesličkách.

2. Druhým obětním darem, kterým potěšíte božské dítko, budiž obět vaší vůle. Tuto obět přinášeli Bohu sv. tři mudrcové po celý život svůj. Přinášelo ji Bohu vůbec už před námi mnoho lidí a ti z nich, kteří ji nejdokonaleji přinášeli, radují se z toho dnes v nebesích. Je však tato velezáslužná obět také pravým uměním a záleží v úplném podrobení se vůli boží.

Kde však nalezneme příležitost k tomu abychom přinesli tuto obět své vůle božskému dítku? Takovou otázku, zdá se mi, že kladete si v mysli své, a proto pokusím se dáti na ni stručnou a srozumitelnou odpověď. Chceme-li vůli svou podrobiti vůli vyšší, vůli božské, chceme-li této vůle býti poslušni, musíme ji zajisté dříve poznati Z čeho však lépe ji můžeme poznati, než z desatera

božích přikázání? V těch nám zjevuje Bůh docela zřetelně vůli svou, a zachováváme-li je, není to nic jiného než podrobování se vůli boží, čili obět naší vůle. Jsou sice ta přikázání boží totožná s těmi, která dal Bůh v Starém zákoně israelitům, ale náš Spasitel je v Novém zákoně učinil slovy svými »zachovávej přikázání« závaznými i pro nás a dědička jeho moci zákonodárné přidala k nim jménem božím jiných patero příkazů. A proto nezbývá nám nic jiného, než i v těchto pěti spatřovati rovněž vůli boží, které církev byla jen jakýmsi prostředníkem k ohlášení této nezvratné vůle všem křesťanům.

A proto kdo z vás, drazí v Kristu, svědomitě plní oboje tato přikázání, jak boží, tak církevní, ten se podrobuje vůli boží. Jak mnoho však dnes křesťanů, kteří málo anebo pranic nestarají se o tato přikázání, kteří jakoby nic nechtěli věděti o vůli boží. Ó jak mnohý katolický křesťan, místo aby plnil vůli boží, činí pravý opak toho, co ona mu poroučí! Ó jak mnoho je dnes katolických křesťanů, kteří ne vůli boží, ale jen a jen svou vůli plní, svou vůli za svrchovanou považují, ba svou vůli nad samu boží pyšně vyvyšují rouhavě volajíce: »Kdo mi má co poroučet«, »já jsem svým pánem«. Tak a podobně dnes se uráží hříšně vůle boží! Ovšem s takovými křesťany nemůžeme a jistě také nebudeme souhlasiti my, kteří nejen dle jména, ale dle skutků chceme býti katolickými křesťany. Ba nám jako svědomitým křesťanům musí býti pravou radostí a potěšením vždy a všude plniti vůli boží! Vždyť zachováváme-li přikázání boží a církevní daná jménem božím, ukazujeme, že si vůle boží vážíme, že svou vůli vyšší, mocnější vůli podrobujeme, Boha rádi posloucháme!

Někdy se nám může sice zdáti, že podrobení se a plnění vůle boží je spojeno s velikými obtížemi, než tenkráte mějme na očích vzor svého Spasitele, Ježíše Krista, který podrobil se vůli boží i tenkráte, když mu podávala kalich utrpení, a zůstal jí poslušen až k smrti — a to smrti kříže. Nereptal, nenaříkal a jen byl ochoten vyplniti vůli boží, jak poznáváte z jeho krásných, pro nás tolik poučných slov »Ne má, ale tvá vůle staň se«.

A proto, drazí v Kristu, jestliže on, Syn boží, byl připraven z lásky k nám obětovati dle vůle boží za nás život svůj, buďme i my připraveni a ochotni z vděčnosti k němu plniti vůli jeho, která nikterak se neliší od vůle Otce jeho, Boha našeho. Podrobme vůli svou božské vůli toho, na němž jsme cele závislí. Uvažme, že nevyžaduje od nás vůle boží žádné tak daleké a obtížné cesty, jako vyžadovala od tří mudrců, kteří ochotně se dali do cizí, neznámé země, opustili svou vlast, své domovy, své pohodlí, jen aby naplnili vůli boží. Následujme rádi jich příkladu a buďme přesvědčeni, že obět vůle, kterou přineseme Bohu svědomitým plněním přikázání božích a církevních bude milá i Synu jeho, jenž dle vůle boží tak se ponížil pro nás, že se narodil jako malé, chudé dítko v stáji betlemské.

3. Třetím konečně darem obětním, který podáváme malému Ježíškovi v jesličkách, budiž srdce naše. Srdce v těle lidském je

ono podivuhodné ústrojí, na něž působí všechny silnější pocity duševní, ono je tou podivuhodnou strunou těla našeho, která zdá se rozuměti vnitřnímu naladění duše. Máme-li velikou radost, cítíme zajisté, jak prudčeji bije, jakoby chtělo dáti na jevo, že rozumí tomu radostnému pocitu, jenž ovládá ducha našeho, jakoby chtělo naši radost duševní sděliti i tělu našemu. Naproti tomu pociťujeme-li nějakou bolest, nějaký zármutek v duši své, zdá se, že i srdce pomaleji bije, pomaleji rozvádí krev do těla našeho, což způsobuje jakousi stísněnost, nevolnost tělesnou a zvětšuje naši bolest duševní.

Než právě tento vzájemný souhlas naší duše a našeho srdce poučuje nás, drazí v Kristu, že i srdce naše může býti vhodnou obětí pro dítko betlemské. A tuto oběť nejlépe přineseme tím způsobem, že budeme se snažiti prožiti všechny radostné, avšak i bolestné okamžiky v životě Pána Ježíše. Můžeme pak to činiti v tom pořádku, v jakém nám naše svatá církev v roce církevním jednotlivé události ze života našeho Spasitele před oči staví. Tak v čase adventním připravovali jsme se toužebně na oslavení příchodu Páně a prozpěvovali žádoucně: »Rosu dejte nebesa shůry a oblakové dštěte spravedlivého.« Naše srdce při tom ovšem nemělo zůstati chladné, nýbrž cítiti aspoň část té touhy, kterou naplněna byla srdce tak mnohých spravedlivých Starého zákona po Vykupiteli. Většině z nich však nebylo dopřáno patřiti na zaslíbeného Vykupitele, za to však nám dopřál Bůh radovati se z památky jeho příchodu, kterou jsme právě nedávno oslavili slavným božím hodem. Ó jaká radost měla v ten den plniti duši naši a tudíž i srdce naše! Ó jak všichni jásavě plesati jsme měli zpívajíce vánoční: »Narodil se Kristus Pán, veselme se, radujme se!« Při těchto slovech nemůže zůstati srdce žádného pravého křesťana úplně chladným; ono buší rychleji a radostněji než jindy; i ono naplněno je radostí vánoční, tou radostí, která přilákala i samy anděly s nebe na luhy betlemské a vyloudila z jich rozradostněného nitra čarokrásné: »Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle.«

Než jako radostí v době vánoční, tak zase zármutkem a bolem plní se srdce každého upřímného křesťana v době postní. Vždyť tato doba nám připomíná utrpení a umučení Páně! Chceme li tudíž opravdu v oběť svému Vykupiteli přinésti srdce své, nesmíme sdíleti s ním jen radostné dny jeho života, nýbrž musíme i jeho zármutek a bolest chápati a s ním cítiti na jeho cestě křížové. A podobně bychom mohli sledovati dále rok církevní a nalezli bychom i v ostatních jeho dobách dost a dost památek na různé události ze života Páně, při jichž oslavě můžeme uplatniti oběť srdce svého. Jakou náladu vyčteme totiž z nedělních a svátečních evangelií, takové snažme se vždy přizpůsobiti srdce své!

Buďte přesvědčeni, drazí v Kristu, že i tato oběť, ač nepatrná, proti dříve již uvedeným, bude se též líbiti božskému dítku v jesličkách. Ono z ní právě pozná, že se snažíme pohrou-

žiti se do rozjímání a procítiti jeho celý život v učení i skutcích. Nám pak všem poplyne z této oběti srdce ten užitek, že naučíme se vážiti si radostí duchovních více než světských, a my se též naučíme snášeti všechny bědy a strasti tohoto časného života dle příkladu Spasitelova s křesťanskou trpělivostí a odevzdaností do vůle boží, tak jako to činili také sv. tři mudrcové.

Drazí v Kristu! Poznali jste právě, že i vy všichni můžete přinésti dárky Ježíškovi v jesličkách. Nevycházejte tudíž dnes z kostela dříve, dokud neučiníte předsevzetí, že mu rádi přinesete tři obětní dary: obět to rozumu, vůle a srdce. Není k tomu potřebí ani žádného vydání, ani bohatství, ani peněz — jen jednoho je k tomu třeba — a to je pevná vůle a vytrvalost. O tuto pak vůli a vytrvalost proste dnes sv. tři mudrce, jichž památku slavíme. Vždyť oni také potřebovali pevné vůle a vytrvalosti na dlouhé cestě do Betlema a prosili jistě o ni Boha, aby se snad nedali zastrašiti obtížemi cesty od pevného předsevzetí přinésti dary Vykupiteli svému. Oni proto dobře porozumějí prosbě vaší, oni se přimluví rádi za vás u Boha, aby posílil vaši slabou lidskou vůli, by snadněji se odhodlala vyplniti předsevzetí obětní, by se odhodlala obět rozumu, obět plnění vůle boží a obět srdce položiti jako dárky k jesličkám božského dítka, které odmění vás za ně jednou v nebesích. Amen. *Ig. Milčinský.*

LISTY VĚDECKÉ.

Význam biblického slova „Amen".

Podává dr. Pavel Hodonský.

»Co znamená Amen?« tázal se při mučení soudce sv. Anastasie; a kolik křesťanů mohlo by se též tak tázati, kdyby se více zajímalo o slova a úkony bohoslužby!

Že slovo Amen znamená »tak jest«, »staň se«, »tak ať se stane«, slyšíme obyčejně; nepodává však tento překlad smyslu integrálního, a proto třeba nahlédnouti do Písem sv., abychom plného poučení se dopátrali *o důležitosti a významu* tohoto svatého slova.

Původně znamená: dodati něčemu rozhodnému pevnosti, jistoty, věc vyjádřenou odůvodniti, pověřiti, podepříti, dotvrditi; místa pak, na nichž se setkáváme s tímto slovem ve St. zákoně, dávají za pravdu jeho etymologii.

Mojžíš, jménem božím napomínaje Israelské řád Bohem daný zachovávati, totiž přikázání jeho mravná, bohoslužebná, občanská, na mysl jim důtklivě uváděje smlouvu, uzavřenou s Nejvyšším, hrozí celou řadou zlořečení na přestupníky: »Zlořečený člověk, kterýž dělá rytinu! — — Zlořečený, kterýž nectí otce svého a matky! — — Zlořečený, kdož nezůstává v řečech zákona tohoto, aniž jich v skutku plní! —« a všechen lid svorně jako jeden muž *dotvrzoval slovem „Amen!"* každé z těchto zlořečení.[1])

Je to týž *souhlas ducha a srdce,* jenž vyvěrá *v dobrořečení,* jak vidíme ve chvalozpěvu, pronášeném Davidem, když archa boží dopravena do Jerusalema a postavena na místo své s obětmi a radostným Boha chválením. »Požehnaný buď Hospodin, Bůh israelský, od věků až na věky!« — dopěl král David, a sv. Písmo dodává, »veškeren lid zvolal: »Amen!« a písněmi chválil Hospodina«.[2])

---

[1]) Deuter., 26, 11.—26.
[2]) I. Paral., 16, 36, 37.

Podobně je tomu na konci mnohých žalmů. Amen jest zde ohlasem *výzvy k chvále Hospodinově*: »Požehnán budiž Hospodin, Bůh israelský, kterýž sám činí divy. A požehnáno buď jméno velebnosti jeho na věky a naplněna budiž velebností jeho všecka země: Amen! Amen!«[1])

Více než jedno přání, daleko více než jedna *souhlasná tužba po uskutečnění* jeví se v slovech Banajáše, syna Jojadova. David mu přikazuje, aby slavnostně uvedli syna jeho Šalomouna na Gihon, a aby tam pomazal ho Sádok kněz a Náthan prorok za krále nad Jerusalemem; »a troubiti budete troubou, a díte: Živ buď král Šalomoun! On seděti bude na stolici mé, on kralovati bude místo mne: a jemu přikáži, aby byl vůdcem nad Israelem i nad Judou.« »Amen!« odpovídá Bajanáš, syn Jojadův, králi. »Tak nechať dí také Hospodin, Bůh pána mého krále!«[2]) Nezapřísahá se zde Bajanáš, že *vším úsilím bude obhajovati dědice trůnu* dle plánu božího proti jiným uchazečům, kteří by se snad objeviti mohli?

Amen Jeremiášovo znamená *poslušnost* tolik ochotnou a tolik oddanou.[3]) Poslání Jeremiášovo z rozkazu Nejvyššího bylo, aby napomínal »muže judské a obyvatele israelské« k ostříhání smlouvy, přikázané otcům jejich při východu z Egypta: »Slyšte hlas můj, a čiňte všecko, což přikazuji vám, a budete mně za lid, a já budu vám za Boha: abych vzbudil přísahu, kterouž jsem přisáhl otcům vašim, že jim dám zemi tekoucí mlékem a strdí —« »Na tento rozkaz,« pokračuje, »odpověděl jsem a řekl: »Amen, Hospodine!«

Toto slovo Amen, když se ho užívá, aby jím podepřeno bylo tvrzení, dodává takové *jistoty*, že prorok Isaiáš mohl napsati: »Kdož bude chtíti býti požehnán na zemi, požehnán bude v Bohu pravdy: v Bohu Amen, a kdož přísahá na zemi, přisahati bude skrze Boha pravdy: v Bohu Amen«;[4]) a sv. Jan v Apokalipse ještě *zdůrazňuje*! Je to *Slovo věčné*, jež mu praví: »A andělu církve v Laodicei napiš: Toto praví: *Amen*« (t. j. »Pravda« dle Jan 14, 6. »pravý Bůh, pravdomluvný a věčný). — Svědek věrný a pravdivý, jenž jest počátek stvoření božího.«[5])

Nelze tedy se diviti, když tolikrát božský Mistr užil slova Amen, aby *dodal více síly svým prohlášením, více váhy svým zaslíbením a neúprosnosti svým hrozbám!* »Amen, amen pravím vám, — v pravdě, v pravdě vám pravím — nenaleznul jsem tak veliké víry v Israeli.«[6]) — »Amen, amen pravím vám: Budete-li zač prositi Otce mého ve jménu mém, dáť vám.«[7]) — »Amen, — v pravdě — pravím vám, nezůstane tu kámen na kameni.«[8]) —

[1]) Ps. 71, 19; 40, 14; 89, 53 etc.
[2]) I. Reg. 1, 36
[3]) Jerem. 11, 1.–5.
[4]) Is. 65, 16.
[5]) Apok. 3, 14.
[6]) Mat. 8, 10.
[7]) Joan. 16, 23.
[8]) Mat. 24, 2.

Dokladů těchto jest množství v Písmě sv.; více než 70 lze jich citovati.

V Zákoně novém slovo Amen, jež nachází se též ve formě ἀμήν u Homera, u Aischyla, u Sofokla, podrželo týž význam.

Rty božského Spasitele tímto slovem věc vyjádřenou *dotvrzují*, podobně jako sv. Jan v prologu svého zjevení. »Aj, béře se s oblaky a uzříť jej všeliké oko — a budou kvíliti nad sebou pro něho všecka pokolení země: jistě! Amen!« [1])

Jinde znamená *souhlas*: »A všecko stvoření, kteréž jest na nebi i na zemi i pod zemí, a co jest na moři i co v něm,« píše sv. Jan na Pathmu — »všecky jsem slyšel, řkoucí: »Sedícímu na trůnu Beránkovi dobrořečení i čest i sláva i moc na věky věkův. A čtvero zvířat říkalo: Amen!« [2])

Nejčastěji však značí přání: *blahořečiti, potvrditi, něco urychliti.* »Bohu pak a Otci našemu,« píše sv. Pavel ke konci listu k Filipenským, »budiž sláva na věky věkův! Amen!« [3]) — Na konci napomínání svého žáka Timothea pro Boha, aby stále a neohroženě kázal, ke konci listu pozdravuje některé zvlášť a zavírá list blahořečením. »Pán Ježíš Kristus budiž s duchem tvým! Milost budiž s vámi! Amen!« [4]) Anebo jako sv. Jan, jenž na konci svého tajemného zjevení uslyšev »toho, který svědectví vydává o těch věcech«, že mu slibuje: »Jistě přijdu brzo«, tu svatou nedočkavostí jat, aby brzo nadešel ten okamžik, vstříc zírati tomu, v němž se mu veškerá tajemství otevrou u věčném světle nebeské blaženosti, v chvatu jal se odpověděti: »Amen! Přijď, Pane Ježíši!« [5])

S Písmem sv. i toto slovo ujalo se ve shromážděních v synagogách. Užívání pak tohoto slova ze synagogy přešlo již k nejprvnějším shromážděním křesťanským: Důkazem toho jest místo u sv. Pavla I. ke Korintským 14, 15. nn., kde sv. Pavel učí své žáky v Korintě, jak obojího nadpřirozeného daru, jazyků a proroctví, mají užívati k vzdělání věřících, nikoli však k své chloubě. »Neboť, budeš-li dobrořečiti duchem, kterakž ten, kterýž jest na místě neučného, [6]) řekne k tvému dobrořečení: Amen?« Tedy ve shromáždění prvních křesťanů slovo Amen se nejen ujalo, nýbrž i zobecnělo, a není téměř jediné formule liturgické: modliteb, doxologie, ba ani proseb, jež celebrant sám se modlí potichu v sekretě kanonu mše sv., jež by nekončila slovem: Amen.

Více sv. Otců církevních připomíná, jako na př. sv. Justin (Apol. 1, 65.), že na prosbu eucharistickou, doprovázející konsekrační slova, assistující odpovídali: »Amen.« A tento *akt víry, vyjádřený slovem Amen,* v působivost konsekračních slov ni-

[1]) Apok. 1, 7.
[2]) Apok. 5, 13, 14.
[3]) Philip 4, 20.
[4]) II. Timot. 4, 22.
[5]) Apok. 22, 20.
[6]) T. j. vůbec lid shromážděný, nebo kdo za lid k obecným, veřejným prosbám odpovídal: »Amen.«

kterak nevymizel z liturgie římské: pouze byl posunut na konec kanonu a zde právě se uplatňuje význam slova Amen, jak si toho žádá řčení celebrantovo: »per omnia saecula saeculorum« před zpěvem po případě recitací Pater noster; a ono nepatrné pozdvižení kalicha a sv. hostie bezprostředně před ukončením kanonu, zdá se, že mělo za účel, upozorniti křesťany na ono Amen, na tento akt víry v přítomnost Nejsvětějšího na oltáři.

Podobně tento akt víry v přítomnost Ježíše Krista ve způsobách chleba a vína je znázorněn slovem Amen, jímž končí slova, vyřknutá knězem k přijímajícímu: »Tělo Pána našeho Ježíše Krista zachovejž duši tvou k životu věčnému! Amen!«

Původně, jak dějiny nás poučují, kněz říkal pouze: »Tělo Kristovo« a přijímající křesťan připojil pouze jedinké slovo: »Amen!« — protože byl si přijímající vědom, co vše jest obsaženo ve vyřknutí slova Amen v tomto okamžiku, když tvorčlověk přijímá svého Tvůrce, Boha! A posavad slovo Amen, jsouc pronášeno na optativní formuli knězovu v tomto velebném okamžiku sv. tajemství, neztratilo svého významu; jako kdysi pod zemí, v katakombách, tak posud v katolických chrámech širého světa slovo Amen při sv. přijímání jest výrazem pevné víry křesťanovy v nepochopitelná tajemství Eucharistie!

Dle textů, jež doprovází, ba lépe, jež jistotou dotvrzuje, *v liturgii slovo* Amen značí, jak již dříve v bibli jsme viděli: klad, dotvrzení, splnitelnost, souhlas, často jedno i druhé.

Po Credo, po znamení kříže, po uvedení textu dogmatického, značí přimknutí se celé duše k obsahu. Amen! *Tak jest; v pravdě, tak to věřím!«*

Slovo Amen, jsouc poslední a korunujíc tak modlitbu, jež sama od sebe bez milosti boží nemá ještě v zápětí vykonání dobrého skutku nebo ctnosti, značí poslední *Amen: přání, kéž se tak stane!*

Obřad, vzkládání rukou biskupových při udělování svátosti biřmování, poskytuje úctyhodnou starobylost našeho Amen.

»Bože všemohoucí a věčný« — modlí se biskup, — »račiž seslati na své služebníky shůry nebes, Původce sedmi darů, tvého svatého Utěšitele« — Amen! odpovídají kněží. »Ducha dobroty a moudrosti — Amen! Ducha rady a síly — Amen!« — a toto vzájemné vzývání Boha a Ducha sv. pokračuje ve formě dialogu mezi biskupem a klerem,

Avšak, když modlitba obsahuje slib, více méně vyjádřený, k přání se připojuje ještě — na toto často zapomínáme — *závazek »Amen«*. Recitujme Amen na konci Pater noster, ale vzpomeňme si, že jsme položili podmínku: Odpusť nám naše viny, jakož i my odpouštíme našim vinníkům.

Na počátku 40denního postu vyprošujeme si v církevní modlitbě milost »zachovávati svatý půst s kajícností«; *amen*, jež si zde připomínáme, obsahuje tedy *závazek*: chovati se dle intencí církve.

»Ó Bože,« modlíme se po sv. Duchu o neděli VII. vznešenou oraci, jež plně odpovídá duchu neděl po sv. Duchu, »pokorně tebe prosíme, abys odstranil vše, co by naší spáse škoditi mohlo —« Skončíme slovem Amen; toto Amen, jak samozřejmo jest, značí *svědectví, že jsme odhodláni, varovati se příležitosti ke hříchu!*

Slovo Amen, jež církev nám káže opakovati téměř při všech našich modlitbách, není tedy prázdnou formulí, ono jest pro naše prosby, pro naše lkání, pro naše zaslíbení, pro naše rozhodnutí tím, čím jest pečeť pro veřejnou smlouvu, čím jest pověření pro veřejnou listinu! A když slovo Amen ozývá se na rtech kněze během úkonu bohoslužebného, pak jest milostí boží původcem onoho úzkého spojení, jež má trvati mezi lidem křesťanským a knězem Spasitelovým za tím účelem, aby modlitba veřejná dosáhla veskeré své účinnosti. »Kde jsou dva nebo tři shromážděni ve jménu mém, tam jsem já uprostřed jich,« tak řekl onen, jenž vždycky byl vyslyšen. (Mat. 18, 20.) Amen! Kéž tak i nám se stane k naší spáse.

Počet duší jedné farní osady.

Dle knihy dra. Swobody: »Grosstadtseelsorge«. — Upravil R. S.

Je známo, že v katalozích diecesních u každé fary na konec nachází se tři písmeny: *N. A. C.* — Numerus animarum catholicarum. Nepatrné jsou ty tři písmenky, a přece mají nekonečně velikou důležitost. Byť by i úspěchy pastorační závisely ve veliké míře na horlivosti a počtu duchovenstva, přece tento koefficient, *N. A. C.* jest směrodatným, a přesahuje-li jistou hranici, jest veškeré úsilí duchovenstva marno. Kdyby duchovenstvo v největších farách světa (Paříž 96.200, Budapešt 90.000, Vídeň 73.000, Vinohrady 70.000, Plzeň 63.000) bylo sebe horlivější a světější, přece ta hrozná číslice při poznámce *N. A. C.* jest jako koulí galejnickou, která skoro všechny jeho snahy umořiti musí, a pak ovšem nelze duchovní správu vykonávati v duchu církve, nýbrž jen jako od kusu, po řemeslnicku.

Professor dr. Jindřich Swoboda ve Vídni vydal, jak známo, knihu »Grosstadtseelsorge«, která r. 1911 vyšla již v druhém, na mnoze zdokonaleném vydání. V knize té nemohl se autor — zcela přirozeně — vyhnouti otázce, jaký maximální počet duší na osadě připouští ještě zdárné působení duchovenstva, a zároveň stanoví hranici, za níž již nelze pastoraci úspěšně prováděti. Zdá se sice, že officielně a formálně nebyla tato otázka rozhodnuta, avšak přece jest dosti bodů, o něž se lze opříti a stanoviti číslici počtu duší jedné osady, která by překročena býti neměla, dle projevů různých kompetentních církevních osob a korporací.

Budiž dovoleno vývody professora Swobody zde stručně reprodukovati.

Nejmenší počet, který by kanonicky stačil k ustanovení nové fary, tvoří *deset usedlých rodin*, jestliže i o výživu faráře jest postaráno. Jakmile jest farář ustanoven, jest zavázán zachovávati povinnost residence, i kdyby počet jeho farníků klesl na 3—4. To však nás tak nezajímá, to jest hranice spodní, my však chceme znáti hranici vrchní, nad niž s dobrým svědomím jíti nelze; nám se jedná o nejvyšší přístupný počet duší, aby i znalost jednotlivých osadníkův a duchovní správa jejich ještě dobře v duchu církevním možna byla.

Ovšem nejedná se o to, aby duchovní měl takovou znalost svých osadníků, jukou na př. máme o svých známých. Tážeme-li se, jak veliký jest okruh našich známých, odpoví nám větší část lidí, že čítá několik set, někteří se odváží na 1000, až i dokonce na 2000, výše však sotva kdo. Touto cestou bychom však nedošli cíle, neboť měřítko Tridentinem nepřímo stanovené: »(parochus), qui eas (oves) cognoscere valeat« (sez. XXIV, de reform. č. 13) předpokládá mnohem něžnější, ale přece zase méně důkladnější známost, než jakou míváme o svých osobních přátelích; vždyť farář má duše vésti, podporovati a nad nimi bdíti.

Professor Swoboda tázal se různých kněží působících v duchovní správě, *jak veliký počet duší by si troufali spravovati?* Na tuto otázku pouze jediný — a ten maje na zřeteli francouzské dřívější poměry školní — se odvážil na číslo 20.000 — a i přes toto číslo, a tu prý by ručil za to, že by jeho (faráře) vinou nikdo neumřel sine sacramentis.*) Všichni ostatní však byli otázkou překvapeni, a po nějakém váhání zůstali vesměs pod 10.000.

Z praxe a to více na farách venkovských než městských se jevící lze vyčísti zásadu, že *asi na* dalších *tisíc duší* jest obyčejně přidělen nový *výpomocný kněz*. Též příslušníci řecké nesjednocené církve ujišťují, že i u nich tohoto měřítka v praxi je dbáno. Zajímavo jest, že jesuita Hermann Krose v Kirchliches Handbuch**) prohlašuje průměr o patnácti stech duší pro jednoho kněze (pro města i venkov) za příliš vysoký. Tím by bylo potvrzeno mínění, jež zejména jasně v Anglii konstatovati možno, že několik tisíc duší, snad pět nebo šest, ale najisto ne více než deset tvoří správnou maximální velikost farní osady.

To však jsou pouze domněnky a dohady, nám však na tak důležité otázky třeba jasnější odpovědi. A skutečně máme po ruce stupnici číslic, která zúplna potvrzuje číslice dohadu diktované citem a praktickou zkušeností.

Vídeňský provinciální koncil z r. 1858 praví, že deset tisíc duší jest nepřekročitelné maximum i pro fary městské, *Pius VI.* nechce ponechati v platnosti číslo 6000 duší pro jednu faru jako

*) Jako jiný extrem připomíná názor Francouze Grégoirea, který praví, že svědomitý pastýř duchovní již se čtyřmi sty duší s dostatek jest zaneprázdněn.

**) R. 1908, pg. 174.

příliš vysoké, a *Lev XII.* prakticky se řídil měřítkem 3000 duší pro jednu římskou faru; i můžeme prohlásiti počet duší mezi 2000 (neb 3000) a 6000, pokud jej mathematicky vůbec stanoviti lze, za církevně autoritativní. Ovšem v diaspoře neb za zvláště obtížných pastoračních poměrů lze spodní hranici ještě snížiti.

Dříve nežli si těchto číslic blíže všimneme, představme si živě všeobecné pravidlo Tridentinem stanovené. Spasitel sám prohlásil pastýřskou zásadu: »*Já znám své (ovce) a znají mne mé*« (Jan 10, 14.) a v téže kapitole pravil, že dobrý pastýř své ovce »*volá jménem*« (10, 3.) — »*vocat eas nominatim*«. Z těchto výroků můžeme jistě odvozovati, že si Spasitel přeje, aby duchovní pastýř měl *i fysickou i morální možnost dobře znáti každého jednotlivce své osady*, a že již v prvních dobách církve hleděno k tomu; důvodně lze souditi ze slov sv. apoštola Pavla, který na rozloučenou starším efesským, jež byl do Miletu svolal, pravil, že »*po tři léta neustával dnem i nocí s pláčem napomínati jednoho každého z nich*«. (Skut. ap. 20, 31.)

Totéž měřítko zachovává i sněm tridentský ve slovech již výše zmíněných: »qui (parochus) eas (oves) cognoscere valeat«. Jimi jest vyjádřen požadavek možnosti, aby duchovní pastýř ovečky své znal.

Jest ovšem zcela přirozeně vyloučeno, že by otcům sněmu, zvláště jeho italské většině jen z daleka byla na mysli tanula představa moderních velikých far ve velikých městech, když v XXIV. sezení dne 11. listopadu 1563 toto usnesení učinili, a když dne 16. července předešlého roku v sezení XXI. vydali dekret o »velikých« farách, jimž jest přibráním pomocného kněze uleviti. Naopak, právě tehdy (zejména v Římě) bylo mnoho malých, leckdy i velice chudých far; v Římě, který tehdy měl asi 160.000 obyvatelův, byly 132 fary, tak že průměrně na jednu faru připadlo asi dvanáct set duší. Některé fary, zejména v římském Borgo, měly pouze několik set duší. Velice instruktivním byly by zajisté zprávy o jednotlivých farnostech v Paříži, která tenkráte načínala čtvrtý stoticíc, tedy měla tolik obyvatelů, kolik Řím a Benátky dohromady. Ale dlouho očekávaní biskupové francouzští dostavili se teprve 13. listopadu 1562, když dekret XXI. sezení byl již vydán; když potom jednání sněmovního se zúčastnili, nebylo o tomto předmětu již řeči, a biskup pařížský měl zcela jiné reformy na starosti, než velikost far města jemu svěřeného. Jak z kontaktu koncilu samého vyrozuměti možno, předpokládány takové farní poměry, na něž jeden kněz úplně postačí. Správnost tohoto pojetí vyplývá ze sezení XXI. c. 4. a také z násl. c. 5. a ze sezení XXIV. c. 18, v nichž možnost fary »propter earum paupertatem« spojiti, beze všech okolků jest připuštěna.

V tomto smyslu je tedy případ, na nějž koncil myslil, že počtu duší nějaké osady přibývá, jen tak možno pojímati, že

počet nějaké, dle dnešního našeho názoru velice malé fary (asi o dvanácti stech duší) dvojnásobně neb trojnásobně vzroste; v tom případě jest farnosti uleviti pomocnými kněžími. Druhé snesení v sezení XXIII. bylo namířeno proti nejistému ohraničení far, jak v Římě i jinde bývalo; odtud rozkaz biskupům, aby jednotlivým ovečkám vlastního kněze přikázali: »proprium peculiaremque parochum, que eas cognoscere valeat.« Toto snesení možno tím spíše úvésti jako věcné měřítko normální velikosti farní osady, neboť více ještě než všeliká nejistota hranic farního okrsku činí veliký, síly lidské přesahující počet duší (i kdyby topografie fary a její ohraničení sebe přesněji stanoveno bylo) fundamentální požadavek: »qui eas cognoscere valeat« fysicky nemožnou povinností.

Nad míru jasný doklad pro tento správný církevní názor nacházíme *v listě papeže Pia VI. z 10. března 1791*, v němž jest po prvé uveden autoritativně počet farních osadníků. List je řízen kardinálovi de la Rochefoucaultovi a jedná o základním počtu jedné francouzské fary městské, na němž se národní shromáždění usneslo, a který neměl ve větších městech býti menší než 6000, ale spíše nad toto číslo.

V tomto cifernim omezení a v zákonité povinnosti zrušiti všechny menší fary shledává papež nesnesitelný atentát na možnost dobrého duchovního působení, ačkoliv francouzský zákon předpokládal faráře s kaplany.

Pius VI. píše: »Nesmírně jsme se tomu podivili, že tak veliký (innumerabilis) počet far má býti zrušen, poněvadž národní shromáždění se usneslo, aby v městech a městysech, v nichž je šest tisíc duší, zřízena byla pouze jedna fara. *Ale kterak bude moci jeden farář obstarati duchovní správu tak velikého počtu lidu?* Při té příležitosti vhodně lze vzpomenouti na kardinála Konráda, který byl od papeže Řehoře IX. delegován, aby předsedal kolínské synodě. Když jakýsi farář vší mocí o to usiloval, aby do jeho osady bratří řádu dominikánského uvedeni nebyli, otázal se ho kardinál: »Kolik duší čítá farnost tobě svěřená?« A když farář odpověděl, že devět tisíc, podivil se tomu kardinál a hněvivě se naň obořil: »Quis es (inquit), tu miserrime, qui tot millibus sufficis debitam gubernationis curam impendere? Nescis, hominum perditissime, quia in illo debes tremendo iudicio ante tribunal Christi de his omnibus respondere? Et tu si tales habeas vicarios (fratres Praedicatores) quaerularis, qui onus tuum gratis relevent, sub cuius pondere, nescis, conquassaris: qua igitur ex hac querela indignum te cura omnimode iudicasti, ideo privo te omni beneficio pastorali.«

A ačkoliv se tam jednalo o devět tisíc, v našem pak případě — totiž dle ustanovení národního shromáždění pouze šest tisíc duší jednomu faráři na starost přiděliti se má, nicméně přece kdo pak by nepřiznal, že i tento veliký počet duší daleko přesahuje síly jednoho faráře a že nutně z toho následuje, že mnozí

osadníci zbaveni budou duchovní pomoci, o niž k řeholníkům, jichž řády jsou již zrušeny, utéci se nemohou?« (... quis non fateatur *talem etiam numerum longe longeque unius parochi vires excedere*, ac consequi propterea debere, ut multi ex parochianis necessario priventur spiritualibus subsidiis, pro quibus ad regulares, qui iam suppresi sunt, confugere non valebunt).

Z těchto řádek nejlépe poznáváme pravý církevní názor a to dosti energicky vyslovený, jejž si třeba tím více vážiti, protože se jednalo o poměry městské a přímo o velkoměsta.

Papež Lev XII. znova uspořádal fary v Římě konstitucí »Super universum« ze dne 1. listopadu 1824.

Řím tehdy čítal asi 138.510 obyvatelů. Před vydáním konstituce byla v Římě 81 fara, tak že průměr obnášel 1680 duší; konstituce udává fary pouze 72, a tu by průměr činil 1890 duší. Největší fary tehdy byly: S. Lorenzo in Lucina o 10.800, S. Francisco de Paola o 7356, S. Lorenzo in Damaso o 4768 obyvatelích; 10 far mělo méně než 500 duší, 19 méně než 1000 duší. Hlavní kmen (43 fary) pohyboval se mezi 1000—3000 duší.

Lev XII. stěžoval si do tohoto rozdělení, jež vykazovalo fary nestejně veliké, nepřesně ohraničené a někdy i chudě opatřené, Proto chtěl míti fary pouze 44, a to 35 starých a 9 nových. Tímto novým rozdělením by průměr stoupl z 1680 (resp. 1890 duší na 3147, ale velikým farám se ulehčilo, nastala rovnováha) a příjmy byly tak rozděleny, že náklad na bohoslužby i hmotné, opatření duchovenstva bylo přiměřené. Vedle toho tři apoštolské paláce, totiž Laterán, Vatikán a Kvirinál jakož i hospic S. Michele tvořily samostatné fary. Při každé faře měl býti ustanoven farář, jeho zástupce a kněz sakrista, vedle toho však ještě dva zkoušení zpovědníci, jichž povinností též bylo vypomáhati sloužením mší sv.

Toto rozhodnutí papežovo je pro nás v dvojím směru důležité:

Předně: Papež byl v nové úpravě far úplně svoboden; *průměr 3000 duší* jím pro jednu faru stanovený je tedy dle jeho názoru odůvodněn povahou věci; chtělť, aby »quaelibet paroccia plebem nec plus aequo amplam nec nimis contractam resenseat«, a přál si, aby o ten počet duší se staral farář a jeho zástupce, jimž ku pomoci byli ještě sakrista (kněz) a 2 zpovědníci, tedy celkem *pět kněží*.

Dále je tento případ v kanonické literatuře prvním, v němž se uvádí mimo důvody Tridentinem jmenované též veliký vzrůst počtu duší za důvod rozdělení některé fary. Teprve od polovice XIX. století počínají se města rapidně rozšiřovati a s tím ruku v ruce se objevuje nedostatek přiměřeného počtu far. Proto tím zajímavějším jest rozhodnutí papeže Lva XII., jenž včas pozoroval nestejné rozdělení počtu farníků při jednotlivých farách. V motivech svého svědomitě uváženého postupu uvádí papež výslovně: »alias (parochias) vidimus populo refertas ampliobusque limitibus

circumseptas, alias exiguum admodum Christianorum numerum recensentes.« V tomto smyslu výslovně dovolává se papeže Lva XII. nejnověji i Congregatio S. Concilii odůvodňujíc své novější a oprávnější stanovisko, dle kterého veliké množství farníků jest dostatečným důvodem k rozdělení fary. Dříve kanonisté příliš lpěli na slovech Tridentina sezení XXI. c. 4, kde bylo uvedeno pouze »magnum incommodum« jako důvod k rozdělení fary, a to jenom tehdy, jestliže »ob locorum distantiam sive difficultatem parochiani sine magno incommodo ad percipienda sacramenta et divina officia audienda accedere non possunt«. Jinak se mělo vypomáhati pomocnými kněžími. Ale nyní se vítr obrátil, a Congregatio S. Concilii výslovně praví: »*Per proprios pastores melius consulitur bono animarum quam per eoadiutores aut vicarios. Parochus enim suae Ecclesiae sponsus est et suarum orium pastor, qui easdem curabit maiori studio et charitate quam cappelanus aut vicarius simplices mercennarii . . .*«

Můžeme tedy a fortiori říci, že v obrovských farách, jaké bohužel i v našich diecesích se vyskytují, pokud se týče přijímání sv. svátostí a účastenství při službách božích zavládlo nejen magnum incommondum, nýbrž i naprostá nemožnost, a možno, formálně sice poněkud volněji, věcně však zcela případně říci, že o takových farách lze užiti konečného passu c. 13. sezení XXIV.: »in iis civitatibus . . ., ubi nullae sunt parochiales (ecclesiae), quam primum fieri curent.«

Z toho, co dosud pověděno, plyne závěr, že nejvyšší hranice provinciálním koncilem vídeňským r. 1858 pro jednu městskou faru počtem 10 000 duší stanovená naprosto není přemrštěná. V dekretech zmíněného provinciálního koncilu v 7. kapitole druhého titulu »De parochiarum circumscriptione« čteme: »Quum ad impossibile nemo teneatur, nulla sane negligentiae culpa obstringuntur parochus et presbyteri adiutores, qui, etsi munus suum pro virili obeant propter nimium tamen parochianorum numerum eorum necessitatibus plene providere nequeunt. Lugubris autem et miserrima res est, populum catholicum presbyteris, qui sufficiant et ecclesiis, quibus capi possit, destitutum iacere sicut oves non habentes pastorem (Marc. 6, 34) et ad auxilia ferenda nihil non moliendum. *Nequaquam expedit ut parochia quaedam etiam in maioribus civitatibus constituta ultra decem parochianorum millia contineat.* Contra nec iuvat, parochias iusto minores esse. Multa sunt, quae dissuadent, ne sacerdotes singuli exiguae plebi propositi distribuantur, quiu locorum conditio et animarum salus id exigat.«

Koncil prohlašuje tedy za naprosto neprospěšné (nequaquam expedit), aby jedna fara — a to i ve větších městech — čítala více než 10.000 duší. Zvláštní pozornosti zasluhuje způsob, kterým tato zásada jest odůvodněna: nepadá vina na farní duchovenstvo, jestliže své povinnosti dle sil svých plní a přece potřebám farních příslušníků vyhověti nemůže proto, že počet jejich jest

příliš veliký. Smutný a politování hodný je tedy ten zjev, nemá-li katolický lid dostatečný počet kněží a dosti prostorných kostelů. Pak ovšem se podobá ovcím, které nemají pastýře. —

Pius IX. snesení koncilu potvrdil dne 17. března 1859.

Z tohoto slovného znění a v souhlase s rozhodnutími Lva XII. a Pia VI. nenásleduje, že 10.000 jest číslem normálním, nikoliv, nýbrž plyne pouze to, že číslo 10 000 stanoví hranici, za kterou počíná naprostá nemožnost pravé a opravdové duchovní správy. Normální číslo musí ovšem býti přiměřeně nižší.

Koncil varuje však také před zřizováním příliš malých farností, zejména ve městech, kde není toho nutná potřeba, o jednom pouze knězi. Na venkově pro větší vzdálenost farníkův od kostela jest ovšem leckdy třeba zříditi faru menší o jednom pouze knězi, ale ve velikých městech malé fary o jednom knězi nejsou oekonomické. Naopak, jest žádoucno, aby při každé městské faře nejméně dva kněží působili, a fara aby nebyla menší než 2000 duší. Proti příliš malým duchovním správám obrací se, jak řečeno, koncil vídeňský, provinciální koncil pražský z roku 1860 (pg. 226) pak žádá, aby biskupové bez důvodů nezřizovali duchovní správy o jednom knězi — ale ovšem aby též přihlíželi k velikému počtu duší: . . . ne deficientibus canonicis causis *solitarii pastores multiplicentur*, sed etiam pro viribus curabunt (episcopi), ut probatis populi indigentiis novis parochiis succurratur atque ut nimium accrescenti parochianorum numero iusta etiam parochialium beneficiorum copia succrescat.« (Dokončení.)

Hypotheka pupilárně jistá.

nazývá se též sirotčí neb pragmatická, a tou jest jen první polovice ceny hypothekární při domě a dvě třetiny při pozemku. Cena stanoví se soudním odhadem aneb jednoduchým výpočtem následovním:

Zpravidla lze za nejnižší cenu pozemků pokládati 72tinásobný obnos daně pozemkové bez přirážek, při domech v takových místech, kde se platí daň činžovní, 20tinásobný obnos činže domovní dle šestiletého průměru po srážce daní, přirážek a veškerých ostatních nákladů. V Čechách sráží se obyčejně z hrubého výnosu domu třetina na daně a náklad, a 20tinásobný obnos zbývajících dvou třetin repraesentuje pak cenu domu.

Každý dům nemůže sloužiti za pupilární jistotu.

Při domech, které pouze ze dříví, hlíny aneb z jiné nikoliv ohnivzdorné látky jsou vystavěny, smí se hleděti pouze k ceně půdy jejich (§ 196. pat.). Ve Vídni a předměstích může cena domů dle dv. dekr. ze dne 10. července 1829 č. 2418 sb. z. s. vypočítána býti dle spisů činžovních (fassí, přiznání) ověřených komisí pro vyšetření výše činže domovní, avšak s náležitým zřetelem k veškerým břemenům a nákladům s držením domů spo-

jeným a jen pod tou podmínkou, že dobrý stav stavební přísežnými odbornými znalci jest osvědčen. Předpis tento byl dv. dekr. ze dne 23. října 1843 č. 755 sb. z. s. rozšířen na města: Prahu, Brno, Olomouc, Opavu, Linec, Štyrský Hradec, Celovec, Lublaň, Gorici a Lvov s příslušnými předměstími s tím dodatkem, že při tomto zjištění ceny průměr z činžovních fassí nemá býti brán za dobu kratší posledních 6 roků a že jest vždy bedlivě zřetel bráti na místní nebo zvláštní poměry v jednotlivých případech se naskytující, které mohou míti vliv na stanovení ceny.

Rodiče mají jiné měřítko pro pupilární jistotu na jich statku. Z důvodů slušnosti nežádá zákon pupilární jistoty pro zjištěné již kapitály sirotčí od rodičů nezletilce, a nemá jim kapitál býti vypověděn, není-li nezletilec dle pravděpodobnosti vydán nebezpečí ztráty, a bylo-li by jim obtížno kapitál splatiti jinak, než prodejem své nemovitosti aneb odstoupením své živnosti (§ 236. o. o. z.). Jedná-li se o převzetí statku dle zákona neděli telného jedním ze spoludědiců proti poskytnutí odbytného ostatním spoludědicům, pak mohou tomuto dědické podíly nezletilých spoludědiců i bez prokázání zákonné jistoty býti půjčeny, zřídí-li se jenom za ně právo zástavní na statku zděděném s předností přede všemi ostatními vlastními dluhy jeho.

Podílení dětí ve škole obrázky

povzbuzuje tyto, a jest důkazem, že to s nimi a s jejich rodiči myslí katecheta dobře. Darovaný obrázek vyvolá více zájmu u dítěte než školní nástěnný obraz a má ustavičně zušlechťující vliv na jeho srdce. Kdo už někdy viděl děti, když prohlížejí svoje nashromážděné obrázky, tomu jistě neušlo, s jakou věrnou pamětí dovedou vysvětliti jednotlivá zobrazení a jak vděčně zmiňují se při každém obrázku o jejich dárcích. Děti oddávají se tím samy hravě náboženskému názornému vyučování.

Avšak tyto obrazy, mají li opravdu vyučování objasňovati a napomáhati prohloubení, musí vykazovati jednotlivé serie obsahu stejnorodého. Ježto naší nejdůležitější úlohou jest, obraceti stále mysl dětí ke Spasiteli, a naplniti ji láskou k němu, měli bychom nejčastěji používati přímo obrazů ze života Krista Pána.

Avšak také obrazy pro jednotlivé církevní slavnosti a doby, ze života Panny Marie, anděla strážného a svatých zasluhují doporučení. Vůbec je záhodno dáti přednost jednotlivým obrazům před skupinovými obrazy. Je také žádoucno, aby umělec pojal posvátnou událost upřímně, vroucně, a aby to také na obraze vyjádřil; poslední je opět podmíněno určitou velikostí postav. Provedení obrazů má býti jednoduché, bez všelikých příkras zbytečných, jemné a zušlechťující.

Barevným obrazům dlužno dáti přednost před obrazy jen černými, neboť podněcují daleko více fantasii, a vyvolávají větší radost.

Text budiž obsažný a dětem přiměřený.

Obrázky pak kupujme u firem domácích, ne cizích, a pak u firem opravdu katolických. *Jos. Pravda.*

Schvalování nezákonných a nemravných činů.

K posouzení skutku nadepsaného snad poslouží výklad dra. Veselého. Jest sice praxe úřadů mírnější než zákon, a tedy i výklad schvalování jest omezenější.

Schvalování nezákonných a nemravných skutků jest *přečinem*, jehož se dopouští ten, kdo veřejně neb před více lidmi nebo v dílech tiskových, rozšiřovaných vyobrazeních nebo spisech nemravné nebo zákony zapovězené činy vychvaluje aneb omlouvati se pokouší. Trest: vězení od 1 až do 6 měsíců; byl-li přečin prostředkem tiskopisů spáchán, jest naň ustanoven trest tuhého vězení až do jednoho roku, pak vyhoštění z místa nebo korunní země, a je-li pachatelem cizozemec, z veškerých korunních zemí císařských (§ 305. trest. zák.). Aby nemravný skutek zároveň trestnímu právu se příčil, toho § 305. tr. z. nevyhledává (rozh. ze dne 29. března 1886 č. 12557, sb. č. 907) Slovy »vychvalovati, pokoušet se omluviti« nevyrozumívá se každé vyjádření, jež lze pojmouti jako schvalování zákony zapovězeného jednání. Předpokládát »vychvalování«, že slavnostnějším způsobem vyjadřovacím přikládají se jisté přednosti osobě, věci nebo skutku. Účel »vychvalování« a »pokouseného omlouvání« musí k tomu směřovati, aby názory jiných o nedovolenosti jednání byly zviklány, aby úctou před zákonem bylo otřeseno (rozh. ze dne 23. ledna 1886 č. 12964 sb. č. 875).

Osnova nového zákona trestního vytýká známky tohoto přečinu daleko určitěji, uvádějíc jednotlivé případy, které připouštějí přesné rozpoznání skutkové podstaty tohoto přečinu, in specie; dle návrhu trestního zákoníku dopouští se přestupku proti bezpečnosti státu a proti veřejnému pokoji a řádu ten, kdo

1. k tomu vyzývá, aby někomu za příčinou jeho odsouzení anebo vyšetřování proti němu pro trestný skutek zahájeného ovace nebo slavnosti se připravovaly;

2. pro odsouzeného neb obviněného pro trestný skutek tím způsobem, jímž dává se na jevo neúcta k soudcovským opatřením trestním nebo pohana jich, pořádá sbírky nebo je podporuje;

3. nebo sbírky k tomu účelu pořádá a je podporuje, aby se poskytla tomu, jenž pro trestný skutek odsouzen, úhrada neb náhrada za peněžní pokuty, za pokuty na odpykanou nebo za výkony na odškodněnou uložené (§ 387. osnovy).

Amortisace.

Dobře bude každému občanu znáti praxi úřadů, dle níž vyměřuje se přípustná kvota na amortisaci budov a druh výpočtu její. Při budovách dani činžovní podléhajících obnáší amortisace 20% z daně činžovní bez přirážek čili $^1/_5$ daně činžovní, anebo 2·8% z čisté činže, aneb $^1/_3$% ze šedesátinásobné činže, tedy na skutečném příkladě provedeno jevil by se počet následovně: 20% z daně činžovní při domě, z něhož činže obnáší 1000 K, daň 14% = 140 K, z toho 20% čili $^1/_5$ = 28 K
anebo 2·8% z činže čisté 1000 K . . . . . = 28 »
aneb $^1/_3$ z ceny budovy — (cena budovy se rovná při budovách činžovní dani podléhajících 60násobné *dani činžovní*) tedy při dani 140 K × 60 = cena budovy 8400 K, z toho $^1/_3$% . . . . . = 28 K

Znalost tohoto způsobu zabrání mnohému rekursu. Daň činžovní a skutečná činže jsou východištěm při určení amortisace, pod niž úřad jíti nemůže.

Příklady.

Hříšníci a blah. Petr Faber. Jednou ubíraje se z Florencie do Sienny, vstoupil do lesní hospůdky, kde přenocoval. Brzy po něm přihnal se do jizby dav pustých tuláků, kteří začali se baviti necudnými řečmi. Po chvíli jeden z nich zpozorovav kněze v koutě sedícího, zvolal k němu: »Co soudíš o této naší zábavě?« Faber odpověděl vlídně: »Právě jsem myslil na hrozný soud boží, jemuž žádný člověk neujde, i na tresty, které stihnou na onom světě nekající hříšníky, a proto jsem měl soustrast s ubohými dušemi vašimi.« Prostá slova ta zarazila spustlé muže ty, že se odmlčeli, a Faber mluvil k nim dále o ohavnosti hříchů, o hrůzách pekelných trestův i o nejistotě hodiny smrti tak vlídně a důrazně, že nazejtří ráno vykonali všichni doživotní zpověď. Ekert, Církev vítězná III, 346.

Kněží si vážil Napoleon, zvláště Duvoisua, Emeryho. Na ostrově Heleně řekl o kněžích francouzských: »Byli všichni pro mne, nemohu než je v tom chváliti; nejlépe mně sloužili, nejméně si mohu do nich stěžovati.« Na témž ostrově chtěl míti kněze, největší radost měl, když přišli r. 1819 Buonavita a Vignali: »Chci kněze, chci mši sv., chci vyznávati, co věřím.« Patriotisme et religion.

Jan Nep. Jos. Holý O. Praem.

LISTY HOMILETICKÉ.

Neděle I. po Zjevení Páně.

Láska Matky boží při ztrátě Synově.

»Hle, otec tvůj a já s bolestí hledali jsme tebe.« (Luk. 2, 48.)

Není slova, jehož by se tak často zneužívalo mezi lidmi, jako slovo láska, a přece není nic na světě tak vznešeného a dokonalého nad lásku. Než svět mnohdy lásku tu snižuje v hrubou smyslnost nebo zašlapává do prachu země, činíc z ní hříšnou nepravost.

Než láska ve svém pravém smyslu jest zcela jiná, vznešená a krásná, přinášejíc vzácné užitky a prospěchy. Láska jest jako pramenem a poutem dokonalosti. Pravá láska vychází z Boha, žije v Bohu a vede k Bohu. Takovou láskou byli světci zaníceni, jim byla láska pokrmem, životem i smrtí.

Mohli bychom udati mnoho příkladů čisté, vzácné lásky na světě, než poohlédněme se na dnešní evangelium a máme vzor lásky té. Maria Panna, láskyplná Matka, ukázala velikou lásku k Synu svému, když jej byla ztratila, hledala a nalezla. Projevila lásku tu v bolesti, když se jí Ježíš ztratil, v horlivosti, když tři dny po něm pátrala, a v radosti, kterou zaplesalo její srdce, když Syna v chrámě byla nalezla. Tato veliká láska Bohorodičky bude předmětem, o němž chceme dnes rozjímati.

Pojednání.

1. Má-li kdo nějakou zamilovanou věc a tuto náhle ztratí, oplakává a lituje ji. Čím nám byla věc ta milejší a čím lásky naší byla hodnější, tím více stoupá i naše lítost nad ztrátou její.

Dle toho poznáváme, jak veliký byl žal Matky Páně, když Syna svého, když Ježíše byla ztratila. Byl to její největší poklad, její jediná radost, její potěcha, její naděje, její láska, a teď se ztratil o velikonočních svátcích, když Jerusalem byl plný cizího

lidu, a poutníků se hemžilo po všech cestách k hlavnímu městu vedoucích. Maria si nemohla dávati vinu, že by málo o Ježíše se starala, málo nad ním bděla, a přece kdo může popsati její zármutek a bolest?

Tento nesmírný žal vnutkal nešťastné Matce do úst slova: »Hle, otec tvůj a já s bolestí hledali jsme tebe.« Kdož by nespatřil posud na očích Marie Panny slzy, které tři dny vyplakala, hledajíc Ježíše? Kdo by spočítal vzdechy, které se vydraly ze srdce jejího? Nesmírný byl její žal, neboť také velice Syna svého milovala.

Co máme říci o lhostejných a netečných lidech, kteří svého Boha ztrácejí, aniž by měli proto nějaké bolesti a aniž by uronili slzu žalosti? Ztratili Boha, poněvadž mu byli nevěrni, poněvadž jeho přikázání neplnili, jeho varovného hlasu neslyšeli, jeho hrozeb nedbali. Přilnuli jenom k světu a ztratili Boha. Jak hrozná to jest myšlenka ztratiti Boha. Takový člověk nemá pak žádného těšitele, žádného ochránce, žádného pomocníka, žádného otce, žádného Boha; pro něj není Vykupitele, neboť mu jeho milost nepomáhá, za něj nikdo v nebi se nemodlí, ten se má jenom co báti Soudce na věčnostech.

Ztratil li kdo Boha, utrpěl větší škodu na statcích duchovních, než kdyby byl ztratil jmění, čest a cokoliv jiného. Kdo Boha ztratil a proto neželí, slz neroní, nevzdychá a nehledá, jak nešťastným je tvorem na světě.

2. Jestliže nám málo nebo zcela nic na některé věci nezáleží, nedáváme si mnoho práce, bychom ji nalezli, když se byla ztratila. Však čím jest věc cennější a vzácnější, s tím větší horlivostí a snahou ji vyhledáváme.

Z toho můžeme souditi, s jakou horlivostí Matka boží hledala ztraceného Syna. Horlivost řídí se dle lásky; kde není lásky, tam není zápalu; kde však panuje veliká láska, tam i horlivost vyššího dostupuje stupně. Obyvatelé města Jerusalema a z okolí by nám mohli vylíčiti, jak svatá Panna hledala Ježíše dům od domu, po všech cestách a ulicích, na všech místech, u přátel a známých a všude zněla otázka: »Neviděli jste toho, jejž duše moje miluje?« A smutnou dávali jí odpověď: »Neviděli jsme Syna tvého, Ježíše.«

A Maria hledá a pátrá dále. Láska srdce jejího nezná pokoje, nenalézá odpočinku, nehledá pokrmu ani spánku, láska ta nezná vůbec žádných mezí. Jak ta Matka asi vzdychala, volala, hledala, rukama lomila, jak tři dny pátrala bez ustání, jak horlivě a snažně se namáhala, by nalezla Syna svého, Ježíše!

Mnohý křesťan také ztratil svým vlažným a lehkomyslným životem, svými hříchy a špatnými navyklostmi Boha svého Ví o tom a cítí, jak nevolno jest mu ve stavu tom. Zdá se, jakoby stonal, jakoby těžká nemoc zachvátila jej. Nemá lásky, nemá spolu i horlivosti, by ztraceného Ježíše hledal. Jeho srdce je studené, ledové, jakoby všechen cit v něm odumřel. Bůh často klepe

na bránu srdce jeho, však člověk nemá času jej vyslyšeti, poněvadž ho nemiluje.

Utrpěl-li škodu nějakou na zdraví, na statku, na cti, s jakou horlivostí hledí všechno zachrániti a od sebe ztrátu odpuditi. Nic mu není za těžko, žádná cesta daleká, žádný čas tak drahý, žádné počasí tak drsné, by jej odvrátilo od touhy získati svět a statky jeho. Jenom má-li hledati ztraceného Ježíše, ztraceného svého Boha, nejvyšší dobré, jedinou naději, svoji pomoc v rozličných potřebách, nemá času k hledání, nemá horlivosti ve snaze nalézti Ježíše Krista. Tu bývá člověk zaslepen a nevidí, co by mu bylo s největším prospěchem.

3. Unavená a zubožená Matka nemohouc nikde Syna nalézti, váhavým krokem se béře do chrámu. Jak byla ubohou a zarmoucenou, tak srdce její zaplesalo radostí, když spatřila miláčka svého v chrámě uprostřed učitelů a vykladačů zákona. Veliká byla radost Matky Páně. Více zaplesala, než ona žena v evangeliu, která ztracený peníz nalezla, více než Hagar, když se jí anděl zjevil a pramen pro prahnoucího žízní syna jí ukázal, více než Josef když otce a bratry nalezl, více než otec, který ztraceného a zase nalezeného syna objal. Radost Marie Panny rovnala se lásce, kterou k Ježíši lnula, kterou Syna svého milovala. Radost ona byla veliká a nedá se ani vysloviti. V duchu zvolala: »Nalezla jsem Syna svého, radost duše své; chci jej pevně držeti, by se mně opět neztratil.«

Chce-li hříšník svého Boha nalézti, ať jej nehledá v hluku světa, ať po něm nepátrá pohodlnými ulicemi smyslnosti a vlažnosti, ať jej nehledá mezi radostmi a rozkošemi světa tohoto, u přátel a známých, kteří nevynikají chvalnou pověstí a nejsou služebníky Páně; naopak, hledej, křesťane, Boha svého v tichém domě božím, ve chrámě hledej Pána Ježíše v modlitbách a zbožných úvahách, hledej horlivě a pilně Boha a jeho pomoc v obyčejných pracích, jež konati jest naší povinností, které nám láska boží přikazuje. Pak buď ubezpečen, že jistě Boha najdeš a srdce tvé naplněno bude radostí a plesem a nikdo neodejme veselí toho od tebe.

Jaký užitek z dnešní úvahy plyne pro nás? Jeden každý aby dobře zpytoval své nitro a tázal se, zdali Boha neztratil. A stalo-li se tak, vynaložme veškerou píli a všecku snahu, bychom Boha svého nalezli. Panna Maria nevěděla, po kterých cestách by se brala, by milovaného Ježíše nalezla, my ty cesty známe, my o nich dobře víme. Jsou to cesty přikázání božích, po kterých když se budeme bráti, dojdeme onoho místa, kde byl Ježíš nalezen i onoho nesmírného chrámu — království nebeského. A toto sídlo boží, toto místo věčné blaženosti stojí za to, bychom vynaložili všemožnou péči k tomu, bychom se Spasitele přidrželi, kdyby se nám ztratil, jej hledali a nalezli. Amen.

Alois Dostál.

---

*

Neděle I. po Zjevení Páně.

Bohu třeba sloužiti od mladosti.

1. Z pravidla ukazuje se při člověku již z mládí, co z něho jednou asi se stane. Doklad toho máme na samém pacholíku Pánu Ježíši. Na slavnosti do Jerusalema putovati třikrát do roka povinni byli toliko zdraví muži od dvaceti do padesáti let; ale pacholík Ježíš přes to vykonal namáhavou pout z Nazaretu do Jerusalema, jež trvala tři dny; a pak konal s sebou i nařízené pobožnosti po osm dnů; a když již i jeho svatí pěstounové vydali se na zpáteční cestu do domova, zůstal on ještě ve chrámu, kde ho pak nalezli mezi učiteli poslouchajícího je a dotazujícího se jich.

Jinak činívají, bohužel, mladí lidé našich dnů. Na chrám i služby boží, na poučení o Bohu a o povinnostech svých k němu tak snadno zapomínají a jen po požitcích marných i záhubných se shánějí. Proto sluší se uvážiti, že není to pouhou radou a nezáleží to na pouhé dobré vůli lidí, nýbrž že je to svatou povinností všech, aby Bohu věrně sloužili po celý pozemský život svůj, ale zejména od mladosti své; a je to svrchovanou pošetilostí, povinnosti té zlovolně se vyhýbati.

2. V Písmě sv. Starého Zákona se věru dočítáme, že Bůh žádal od židů, aby mu přinášeli v obět zvířátka, a sice jen mladistvá. Mladého beránka, mladé telátko, mladou hrdličku nebo holoubátka. Také z úrod zemských žádal toliko prvotiny, jako prvotiny obilí, ovoce. Proč to? Poněvadž Bůh právě na útlých, mladých obětích má zvláštní zalíbení. Vždyť i nám samým nejlépe se zamlouvá první ovoce, první růže, první květy; a lidé věnují na to mnohdy značné peníze, jen aby si prvotin k požitku dopřáli. A tak máme i my sice po celý život svůj Bohu sloužiti věrně, ale máme jemu především zasvěcovati svá léta mládí; a v těch právě co nejdokonaleji jemu sloužiti, poněvadž jemu se tak líbí.

Kdo slouží Bohu upřímně v mládí, odevzdává jemu květy nejmilejší, plnou sílu i krásu života svého, jak on si toho dle nejvyšší lásky a dobrotivosti své k nám právem zasluhuje; kdo ale Bohu sloužiti hodlá teprve ve stáří, nabízí mu již jen květy zvadlé a ovoce zaschlé, snad i nahnilé! Což vzácného to také, chtíti Bohu věnovati teprve věk starý, kdy náruživosti již uhasínají, chuti ke hříchům ubývá, láska k životu odumírá! Bůh si ale přeje, abychom v plné svěží síle rozumem svým pravdy jeho svatého učení jasně pojímali, vůli svou s ochotou zákonům jeho podrobovali, v panické stydlivosti, s myslí jako andělskou jeho službě se zasvěcovali.

Ovšem že věk mladý k službě boží tolik netáhne, jako že člověk starší, běd tohoto života poznav, snáze se zase k Bohu obrací. Člověka mladého i bujná vlastní krev i společnost lehkomyslných jiných lidí ke hříchům snáze dráždí. Svět člověku mla-

dému, nezkušenému, zdává se tolik sladkým, poněvadž ještě neokusil hořkých následků života hříšného, nepoznal nemocí, různých bolestí. Mladík snadno věří lichocení světa, jehož šalby a podvodů nepoznal, a nemůže uvěřiti, že by mohli ti, kteří mu chuti ke hříchu dodávají, ho také opustiti a v posměch i opovržení uvésti. Ale právě proto jest Bohu mládí nejmilejší, když v něm se kdo Bohu s ochotou i láskou ve službu odevzdává; a právě těm mladým hrdinům, kteří pokušením pohrdají, aby mu věrnost zachovali, nejraději a nejštědřeji odplácí.

3. Dále Pán Ježíš sám ukázal, jak právě mládí miluje. Prohlásil věru: »Amen pravím vám, neobrátíte-li se, a nebudete-li jako maličcí (prostí vší liché ctižádosti), nevejdete do království nebeského. Kdo by přijal (čili laskavě se ujal) jednoho pacholete ve jménu mém (čili z lásky ke mně), mneť přijímá; kdo by pak pohoršil jedno z maličkých těchto, kteří ve mne věří, lépe by jemu bylo, aby zavěšen byl žernov osličí (čili kámen k rozemílání zrn) na hrdlo jeho a on pohřížen byl do hlubokosti mořské.« (Mat. 18, 3.—6.) »Nechte dítek a nebraňte jim ke mně jíti, nebo takových jest království nebeské.« (Mat. 19, 14.) Pán Ježíš mladičkou Pannu Marii vyvolil za Matku svou, nejmladšího z učedníků Jana učinil miláčkem svým, tři mladé mrtvé k novému životu vzkřísil. Proto, kdo v květu mladosti jste, vizte, jakou Pán Ježíš péči o vás má, jak vroucně on miluje vás, a proto i vy mládí své zasvěcujte jemu. Odkazovati se až na stáří, že pak bude kdo Bohu sloužiti, jest svrchovanou pošetilostí, poněvadž nevíme ani dne ani hodiny, kdy nás Bůh k sobě povolá, a budeme-li tedy staří, abychom pak Bohu sloužiti ještě mohli.

4. Staří vypravují o poutníku, že slíbil domnělému bůžkovi Merkurovi, když ho bude na cestě opatrovati, že mu přinese v obět polovici všech věcí, jichž se domůže. Když pak našel pytel nejkrásnějších ořechů, rozdělil se se svým bůžkem tak, že sám vyloupal a snědl jádra a jemu v obět přinesl slupky. A tak zlovolně i pošetile jednají i mnozí křesťané oproti Bohu pravému, když mládí svého užívají pro sebe a sešlý, neužitečný věk teprve Pánu Bohu! V mládí chtějí všech radovánek i nedovolených užívati, a teprve věk sešlý věnovati kajícnosti. Vzácné mládí chtějí obětovati světu a ďáblu, a teprve nicotu svou Bohu.

I smýšlejí tak, bohužel, namnoze netoliko mladí, ale též i lidé staří. A proto slýcháme na omluvu hýření mladých takovéto a podobné pošetilé omluvy:

»Jsou mladí, musí se jim to prominout. Však jsme my staří nejednali lépe, když jsme byli mladými.«

Na to dím: Dosti hanba pro vás a ne omluva, že jste své mládí v hříchu zmrhali a kletbu boží na se uvalili.

»Kdo to může změnit?« řekne jiný. »Popřejte jim radosti, neboť přijde čas, kdy jim radost sama zajde.«

Bohužel ale, že se tak stává, až je již příliš pozdě, a kdy pochybení nelze ani více napraviti.

»Kdo se z mládí vybouří, bývá ve stáří nejlepším,« mudrují jiní.

Na to dím: Ovšem, kdo mládí to nejlepší na ctnosti i statcích zmrhal, potom mu musí leccos dobrým býti. Ale je to tak dobře?

»Což nebylo by škoda,« namítá jiný pošetilec, »kdyby toto hezké dítě nemělo světa užiti a mělo se jako do kláštera uzavříti?«

Zdaž slova ta neznamenají tolik, jako by to přímo bylo nějakým hříchem, když kdo Bohu mládí své obětuje, kdežto přece Bůh služby ochotné právě od mládí vyžaduje?

5. Slýchají-li lidé mladí takovéto nesmyslné omluvy, což divu, že se pak i k nedovoleným radovánkám navzájem pobádají, řkouce: »Užívejme, pokud mladí jsme, ověnčeme se k veselí všelikému! Modliti se budeme, až budeme staří.«

Modliti že se chceš ve stáří, nevěda, zdali ho dosáhneš? A i kdybys dosáhl, taž se lidí starých, jak se modlí, když mají plnou hlavu starostí a tělo plno neduhů. Jak pošetilo, potom teprve chtíti Bohu sloužiti! A bude Bůh také s tou pozdní službou spokojen? Med života svého chceš zmlsati sám a Boha i Pána svého chceš odbýti pouhými oštinami?

Nemluvím tak ovšem, že bych mladým lidem nepřál slušného, nevinného obveselení a vyražení, ale mluvím proto, že lidu mladému přeji něco lepšího, nežli co může dáti tento svět. Kdo napřed hřeší, a potom v stáří chce napravovati, podobá se pošetilci, který se napřed otravuje, aby se mohl později léčiti a tak teprve poznati cenu dobrého zdraví. Mnohý by v stáří věk mladý, zmrhaný zpět volal, ale nedovolá se.

Proto buďmež moudří, staří i mladí, snažme se času od Boha darovaného dobře užívati a pokáním chyb napravovati, abychom si zasloužili v pravdě odplatu po smrti. Amen.

Dr. *K. L. Řehák.*

O dělnické otázce.

Pokus o lidový a srozumitelný výklad „Rerum novarum" Lva XIII.[1])

Neděle Devítník.

Text: »Podobno jest království nebeské člověku hospodáři, kterýž vyšel na úsvitě, aby najal dělníků na vinici svou.« (Mat. 20, 1.)

V dnešním sv. evangeliu slyšeli jsme Krista Pána, an z plnosti božského Srdce svého vypráví nám podobenství o dělnících na vinici.

[1]) Tento památný list došel upřímného uznání všech lidumilů. — Kard. Manning praví o něm: »Od té doby, co promluvil božský Spasitel

Při tom jste pozorovali, že vtělený Syn boží mluví nejen o pánu, nejen o služebnících, nýbrž i o nespokojenosti, jakou naplněni byli někteří z dělníků proti pánu svému. »A vzavše mzdu, reptali proti hospodáři.« [1])

Hle, tedy to není nová věc, že dělník jest nespokojen se svým pánem. Již za časů Krista Pána někteří z dělníků, »vzavše mzdu, reptali« proti pánům svým.

Nespokojenost mezi tehdejšími pány a dělníky chápeme bez dlouhého rozmýšlení. Vždyť u židů i u pohanů hrozné otroctví bylo dovoleno náboženstvím i chráněno státními zákony.

Ale což nezvítězilo křesťanství také v tom, že otroctví odstraněno? Což nepřinesl nám Kristus Pán Nový Zákon, zákon svobody synů božích, tak že my všichni, ať pán ať služebník volati smíme k jednomu a společnému Bohu na nebesích: »Otče náš!« [2])

A když tedy máme společného Otce na nebi, a když Kristus Pán jest prvorozeným bratrem mezi mnohými bratřími — jak svědčí apoštol: [3]) odkud tedy jest ona nespokojenost mezi křesťanskými pány a křesťanskými dělníky? Odkud pochází nepřátelství až na krev, které v mezích udržují leckde jen milliony bodáků?

Odpověď nestrannou může nám dáti jenom ten, jenž má zkušenosti pána i zkušenosti služebníka zároveň.

A takový jest jeden jediný: Syn člověka — Kristus Pán.

Synu boží, ty když seděl's na pravici Boha Otce a byl's Pánem pánů, sestoupil jsi na svět k nám, stal jsi se služebníkem, [4]) který z lásky k nám poslouchal a pracoval až k smrti.

Tedy tebe samého, nebeský Mistře, dnes prosíme, abys nám osvětlil paprsky Srdce svého příčinu dnešní »dělnické otázky«, abys i poradil, jak možno oběma stranám pomoci včas!

Pojednání.

Když si vzpomínáme na podobenství Kristovo o dělnících na vinici, vidíme, že až doposud někteří z dělníků přidržují se cesty, kterou neschvaloval na dělnících v evangeliu Spasitel.

Ale s druhé strany pozorujeme zároveň, že páni leckdy se odchylují od způsobu, jakým jednal s dělníky nebeský Hospodář.

Zkrátka, zapomíná se na některé hlavní povinnosti na obou stranách. Proto na základě listu Lva XIII. si je osvěžíme v paměti.

---

na poušti památná slova: »Líto jest mi zástupu«, — nebylo slýcháno . . ., že by kdo vroucnější láskou byl se zastal pracující a trpící třídy lidu než Lev XIII.« (V květnu 1891.) — Věru nesmírná škoda je to, že také tento list poměrně zůstal neznám širším vrstvám lidu. A poněvadž papež Pius X. výslovně chce, aby listy Lva XIII. znovu byly lidu vykládány, snad by prospěti mohl tento slabý pokus, jenž snaží se lidu sděliti vznešené myšlenky Lva XIII. obyčejnými slovy.

[1]) Mat. 20, 11.
[2]) Galat. 4, 6; Řím 8, 15.
[3]) Řím. 8, 29.
[4]) Filip. 2, 7. 8.

Vím, že přítomni býváte, drazí křesťané, celému kázání. Dnes však o to vás výslovně prosím, abyste poslechli kázání celé, neboť úryvku snadno by někdo mohl rozuměti nesnadně.

I. O povinnostech dělníků a služebníků vůbec.

Nejdříve obrátiti se chci k těm, které zval k svému Srdci Spasitel: »Pojďtež ke mně všichni, kteří pracujete a obtíženi jste, a já vás občerstvím.« [1]) Vždyť jinak nehlásal bych učení Srdce Páně, které zvláštní láskou se neslo k chudým, kteří pracují.

Sami víte, že některý dělník pracuje opravdu rád a přece sotva se uživí, zvláště má-li rodinu. A tu slyší a čte, jak by to bylo krásné, kdyby nebylo rozdílu mezi pány a dělníky, kdyby všichni měli stejně, kdyby se majetek rozdělil. Není učení svůdnějšího nad učení o rovnosti majetku. Člověk je rád slyší, zdá se mu to možným. — Co všecko se člověku nezdá možným, když po tom touží!

A tu přicházejí k němu falešní proroci a falešní Kristové, a hlásají mu nové evangelium o tom, že sama příroda ustanovila boj mezi bohatým a chudobným, mezi pány a dělníky. Že nutno rozděliti majetek, aby jen se k nim přidal, že spojenými silami to půjde. — Ale třebas odvolávali se na samého Krista a kdyby překrucovali jeho svaté učení nevím jak — praví sv. Pavel, že někteří lstiví dělníci přetvařují se a proměňují se v apoštoly Kristovy. [2]) Jejich učení protiví se veškeré lásce a spravedlnosti, jest přímo proti učení Kristovu — a nedá se uskutečniti. Neboť to jest jistá věc, že povahy lidské jsou tak rozličné jako tváře Jeden šetří, druhý plýtvá. Tak majetek bude dnes rozdělen všem dílem stejným — a za měsíc, za rok bude nový rozdíl, nový boj. Takové učení jest úmyslný klam nebo sebeklam. A proto máš, milý příteli, povinnost, varovati se svůdců, kteří nestarají se o nic jiného, než aby sváděli k násilnostem a sami aby na útraty svedených se měli dobře. Tu povinnost ukládá nám sám Spasitel, když praví, až povstanou falešní Kristové, že pravý dělník křesťanský nesmí uvěřiti [3]) jejich učení.

Myslím, že se sotva mýlím, když si teď představuji, že řekneš asi sám u sebe s velikou hořkostí: »*Tedy církev nám zakazuje, abychom se domáhali zlepšení svých nesnesitelných poměrů!*“ řekne si tu snad někdo z vás s trpkým povzdechem.

Nikoliv, drahý příteli, není tomu tak, neubližuj matce církvi! Ani Kristus Pán, ani jeho církev, naše matka církev katolická, nezakazují nám tuto snahu. [4]) Právě naopak, naše matka církev, poněvadž jí na srdci leží starost také o blahobyt časný jejích

---

[1]) Mat. 11, 28.
[2]) II. Kor. 11, 13.
[3]) Mat. 7, 15.
[4]) Nepravdivé tvrzení jest, že církev nic nečiní pro lid. Dříve než psali o dělnické otázce Marx a Bebel, dříve než byl program erf. a got., psal arcibiskup Ketteler. A Lev XIII. v listě odsoudil nekřesťanský kapitál.

synů, proto volá nás hlasem náměstka Kristova na cestu bezpečnou, na cestu prvních křesťanů. Jen vmysli se v poměry prvních křesťanů! Většinou byli chudobni, proto v opovržení. Valná část jich byli dělníci. Stát se jich neujímal, ba vydával zákony proti křesťanům. Tenkrát se církev krví mučedníků potila. A hle! Pozvolna dosáhli takového stupně blahobytu, že nebyl mezi nimi nikdo nuzný. [1])

Čím rozptýlili předsudky státníků? Čím toho dosáhli, že umlkly žaloby, že vydány byly zákony lepší, že nebyl mezi nimi nikdo nuzný?

Snad násilím? Snad vzpourami? Snad bratrovražedným bojem? Snad zradou, spáchanou na zásadách sv. církve?

Ničím jiným, než *vzorným a svorným životem*, jak je tomu vyučila katolická církev. První křesťané byli vzorové pracovitosti a mírumilovnosti. Zvítězili *důsledným* životem dle zásad církve. Zkrátka řídili se tím, co napsal jim i nám sv. Pavel: »Služebníci, buďte poslušni pánů tělesných . . . *jako Krista*: ne na oko sloužíce, jako lidem se líbíce, ale jako služebníci Kristovi, činíce vůli boží ze srdce.« [2])

Dle příkladu prvních křesťanů národové křesťanští viděli ve svých řádných představených občanských — v jakýchkoliv soustavách státních — zástupce boží autority. A jen takto pochopená poslušnost k představeným jest v pravdě ušlechtilá, jen to pochopení chrání člověka před snížením.

Kdybys před svým pánem se skláněl jen proto, že jest silnější, bohatý, učený, urozený — tím by klesala tvá lidská důstojnost, byl bys u porovnání s jeho přednostmi umenšen, snížen. Avšak sloužíš-li mu vzhledem k Bohu, nesnižuješ se před člověkem. Vždyť skláníš se přece jen před Bohem, zachováš si celou důstojnost lidskou. »S dobrou vůlí sloužíce jakožto Pánu a ne lidem; vědouce, že cožbykoliv jedenkaždý učinil dobrého, to zas vezme od Pána, buď on služebník aneb svobodný (= pán)« dí apoštol. [3])

Poslušnost jest snesitelná jen vzhledem k Bohu. Neboť kdo poslouchá lidí k vůli Bohu, bude ve všech okolnostech věren, pokud lidé rozkazující sami se nebouří proti autoritě boží. V té víře jsme žili skoro 2000 let. Ale když podkopána byla tato víra, za 100 let bylo revolucí více než za 1900 let. Více se nyní křičí o svobodě, ale méně svobody jest — bez Krista. Život vzorný a svorný nejlépe se daří ve spolcích, založených na základě náboženském. Výslovně to žádá sv. Otec v okružním listě.

Ať nikdo neříká: »*A já v katolickém spolku býti nemusím, a přece jsem dobrým křesťanem katolickým a dostačí to.*« Bratře, za nynějších dnův to nestačí. Teď, kdy se vše organisuje proti nám, kdy násilí a nekřesťanský kapitál, kdy lest a lež ruku v ruce

---

[1]) Skut. apošt. 4, 34. »Aniž pak byl mezi nimi kdo nuzný.«
[2]) Efes. 6, 5. 6.
[3]) Efes. 6, 7. 8.

bojují proti skále Petrově — teď ve století spolků nezbývá než kráčeti k cíli prvních křesťanů ve spolcích.

A to ve spolcích *na základě náboženském* – praví Lev XIII.

Bez náboženského základu ztrácí spolek brzy svůj ráz i účel (na př. není-li ve stanovách, jak často půjdou členové společně k sv. přijímání a podobně). Bez takového základu začne si spolek náboženství nevšímati, ustupuje až za meze pravdy a práva duchu protikatolickému a na konec jen škodí. Dobře pozorujete snad sami, že nepomáhají spolky, kde se jen zbytečně utrácí, kde jsou denně spory, kde lehkovážnost k víře považuje se za jakýsi druh cti a kde na konec daří se jen nevěrecká chudoba duchovní.

A co prospěje dělníkovi, kdyby pomocí spolku dosáhl příspěvků hmotných, kdyby celý svět získal a na duši škodu trpěl? Nebeský Hospodář kárá v evangeliu ty, kteří ve všem hledají výlučně prospěch hmotný.

Ale v dobrém spolku katolickém, kde členové zachovávají čtvrté přikázání k duchovním vůdcům svým, kde Krista Pána ze svého středu chováním svým nevyhánějí, tam jistě jest všemohoucí Syn boží uprostřed nich, neboť řekl: »Kde jsou dva nebo tři shromážděni ve jménu mém, tuť jsem já uprostřed nich.« [1])

A proto pomáhá jim Spasitel stavěti hráze přívalům mravní zkázy, proto jim dá to, co dal prvním křesťanům, proto jim dopomůže, aby mezi nimi nebyl nikdo nuzný.

Ovšem to předpokládá u dělníků sílu ducha, aby bez lidských ohledů sjednotili se na základě svaté víry. Chvála Bohu, jest vás tu dnes mnoho, vás dělníků, kteří upřímně chcete žíti dle učení Krista Pána. Kdybyste se spojili ve spolcích na základě katolickém, jakou úctu a vítězství byste si brzy vynutili u spolků nekřesťanských! Ovšem musily by úctu buditi spíše svými mravy než počtem členů.

Hle tedy některé z povinností dělníků, jak si je každý přečísti může v listě sv. Otce o dělnické otázce: [2]) Abychom se nedali svésti, nýbrž cestou prvních křesťanů, v katolických spolcích vrátili se ke Kristu Pánu.

II. O povinnostech pánů a představených vůbec.

Ale nejen dělníkům jsem dlužen z lásky říci pravdu dle listu Lva XIII., nýbrž pravdu jsem dlužen všem, i pánům.

Také páni mají povinnosti k dělníkům.

Ale všecky ty povinnosti zahrnul sv. Pavel v jediném listě, hlavně v jedné větě toho listu, ba v jediném slově.

Ale jest to slovo, které nepochopili pohané a nepochopí je člověk sobecký, třeba měl jméno »křesťan-katolík«. Sv. apoštol píše o tom v listě k Filemonovi. Filemon byl bohatý pán, od sv. Pavla pokřtěný. Otrok Filemonův jménem Onesimus utekl do

[1]) Mat. 18, 20.

[2]) List tento vyšel v českém překladu (Hradec Králové, »Časové úvahy«.)

Říma. V Římě sv. Pavel ve vězení pokřtil Onesima a poslal zpět k Filemonovi.

Ale protože svatý apoštol věděl, že Filemon má právo — dle tehdejších státních zákonů — potrestati uprchlého otroka třeba i smrtí, proto dal Onesimovi do ruky zvláštní přímluvný list, v němž připomíná Filemonovi povinnost křesťanského pána. Ačkoliv mohl sv. Pavel Filemonovi »rozkázati, co by náleželo«,[1]) z pokory píše: »Pro lásku raději prosím ... přijmi Onesima dobrovolně ... již ne jako služebníka, ale místo služebníka nejmilejšího — — *bratra.*«

Ano, to jest to krásné slovo, které teprve křesťanství odvážilo se postaviti mezi slova pán — sluha: slovo *bratr.* Když pochopí to slovo křesťanský pán, jest možno, aby se díval na dělníka jako na otroka? aby si ho vážil, jen pokud má cenu pro dílnu?« [2])

Ovšem patří k tomu jakási šlechetnost srdce, aby pán jednal se služebníkem jako s bratrem. To nedokáže člověk oslabený sobectvím a pýchou. Ale abychom tu sílu duševní měli, i proto trpěl Kristus Pán

Když se ti to zdá, křesťanský zaměstnavateli, nesnadným, patř na Krista, Pána pánů. Ai, stojí před tebou na stupních Pilátova domu, a jest bos, a celý sesláblý bděním v žaláři a vykrvácením z ran. A oděn jest v roztrhaný plášť, hluboko do čela vtisknutou má trnovou korunu a na tebe se dívá. A Pilát ti jej představuje:

»Ejhle, člověk!« [3])

Ano, ejhle člověk — nový člověk. Ten starý člověk, Adam, v ráji padl pýchou, poněvadž chtěl býti velikým pánem, ba Bohem. Proto s trůnu sestoupil druhý Adam, Kristus Pán, nový člověk. A z Pána pánů stal se služebníkem nás všech. A toho ti Pilát představuje: »Ejhle, člověk« — ejhle vzor člověka — náš vzor, abychom věděli, komu se máme připodobniti v tom novém pořádku, který Bůh nám dal po pádu Adamově. Připodobniti se máme Kristu bez titulů, ke Kristu služebníkovi, který apoštolům nohy myl, jehož pokrmem bylo plniti vůli Otcovu. Ejhle — člověk!

Když si naň vzpomene *dělník* — jest možno, aby nerad sloužil jiným, aby záviděl? A když si vzpomene na »Ejhle, člověk« *pán* — jest možno, aby se mu zdálo přemrštěným, jednati se služebníkem jako s bratrem, když jednorozený Syn boží ve všem učiněn jest nám podobným, vyjma hřích,[4]) a vzav na se podobu služebníka, apoštolům nohy myl?

---

[1]) List k Filemonovi 1, 8—16. (Spoj verše: 9, 10, 12, 14, 16.)

[2]) »Jest požadavkem přírody, požadavkem daleko platnějším a starším než veškery úmluvy lidské, aby mzda zabezpečovala dělníkovi rozumnou a řádnou výživu,« dí v listě Lev XIII.

[3]) Jan 19, 5.

[4]) Filip. 2, 7.

A proč to učinil? »Příklad zajisté dal jsem vám, abyste jakož jsem učinil já, tak i vy činili.« [1]) Tak jedná Kristus a tak jedná křesťan. A jak jedná svět s bližním, který dle vůle boží jest dělníkem? Jako tyran nejhorší. Dělníka považuje za stroj, který, když se opotřebuje, odstraní se a nahradí novým.

Vím, že mnoho jest zaměstnavatelů, kteří plní slovo sv. Pavla a řídí se příkladem Spasitelovým.

Ale náměstek Kristův v listu zmiňuje se s bolestí na příklad o tom, že v některých továrnách nestarají se páni o to, aby dělníci nebyli sváděni k životu nemravnému. To jest jim lhostejno. Ba hubí život rodinný tím, že příliš často, někdy i zbytečně, do továren berou i ženy, ba i matky. Lev XIII. výslovně praví, že se tím uvolňuje smysl pro domácnost a hubí se tím život rodinný.

Ideálem by bylo, aby matky se věnovaly rodinám. Lev XIII. výslovně na to poukazuje, že by nejlépe bylo, kdyby ženy (matky) do továren choditi nemusily. Ovšem poměry naše . . . Ale dlužno aspoň na toto stanovisko upozorniti, aby sv. církev nebyla později tupena za to, čemu *hleděla zabrániti.*

A někdy ukládá se v továrnách i dětem taková práce, že si zkazí zdraví a zkazí si mravy v té společnosti. Ba ani na mši svatou jim čas nedají.

A to se zdá některým úplně v pořádku, protože Bůh je dosud nepotrestal, ba zdá se, že mají štěstí.

Ale náhle »pro bídu a lkání nuzných nyní povstanu«, [2]) dí v žalmu Hospodin — a tenkrát sami volati budou o smilování — ale pozdě. A kdyby nikdy jindy, přece na konec: »všichni my zajisté ukázati se musíme před soudnou stolicí Kristovou« — dí sv. Pavel — »aby přijal jedenkaždý na těle vlastním, jak činil, buďto dobré nebo zlé«. [3])

Ale na to nečekejme. Předejděme odsouzení tím, že plniti budeme povinnosti své. Zvláště o to budiž postaráno, aby všem byl dán příhodný čas na mši sv. Ať posvětiti může dělník práci svou vzpomínkou na »Ejhle, člověk!« — ať čerpá z utrpení Páně sílu.

Neboť co jiného může člověka pohnouti k tomu, aby plnil povinnosti své věrně? Ani násilí, ani ohled na lidi, ani žádná moc státní ani společenská nemá té síly, aby pohnula k tomu. Nanejvýš donutí člověka, aby plnil povinnosti na oko — jen aby se zdálo.

Církev samojediná způsobila tu změnu vůle, ten div, že *dělníci ctili ve svých představených Krista, že představení jednali se služebníky jako s bratry*: »aniž pak byl mezi nimi kdo nuzný«.

Sám jednorozený Syn boží dal církvi své prostředky, jimiž může srdce pánů i dělníků připodobniti *božskému Srdci Páně.*

---

[1]) Jan 13, 15.
[2]) Žalm 11, 6.
[3]) 2 Kor. 5, 10.

Aby snad sis nemyslil: »To se stalo už dávno — tenkrát byly jiné poměry a jiní lidé« — povím příklad z naší doby.

V londýnském přístavě vypukla v srpnu r. 1889 obrovská stávka proti »sprostředkovatelům«. Když všechen obchod hynul a rodiny dělníků hladem mřely, pokoušel se o smír starosta londýnský (lordmayor). Ale stávka trvala dále. Vyjednával tedy anglikánský biskup — a stávka zuřila dále. Mnoho jiných ujalo se té věci, líto jim bylo těch ubohých — ale stávka trvala až do listopadu — skoro čtvrt roku! A smíru dosáhl teprv kardinál Manning, ten veleduch, jenž vrátil se sám po dlouhém badání do lůna sv. církve katolické, ten arcibiskup katolický. Jako otec mluvil dělníkům i sprostředkovatelům do duše, zapřísahal je, vyjednával od rána do večera. Při tom však v pravici držel obraz Panny Marie, ana chová božské dítko v náruči. Tím probuzeny byly v duších dělníků i pánů nejušlechtilejší myšlenky, zvítězila sv. víra. Obě strany se smířily 1. listopadu 1889. Kdekdo uznával, že ve stávce zvítězil kardinál, a proto mír nazván »mírem kardinálovým«.

Tedy ne závistí, ne zbraní, ne prolévaním krve dosažen byl mír, nýbrž zkrocením rozbouřených vášní. A vášně zkrotila milost Kristova. Tou doprovodil Spasitel přesvědčivá slova služebníka svého, jenž zároveň byl věrným sluhou svaté matky naší, církve katolické.

Uznali věhlasní mužové (na př. Devas v časopise »Dublín Review«), uznaly i liberální časopisy, že z veliké stávky přístavního dělnictva plyne naučení: *otázka dělnická jest v podstatě otázkou náboženskou.*

Neboť kníže církevní, nepouživ ani stínu moci fysické, urovnal obrovský sociální spor, o jehož utišení všichni ostatní se pokoušeli marně.

Ó jistě, církev Kristova tu sílu vždy měla a dosud má, aby vyhojila všecky rány moderní společnosti. Ale aby to provedla, nutno jest, aby byla *zbavena pout* — rozumíte kterých[1]) — a především abyste vy, křesťané, *chovali se k církvi svaté opravdu jako synové k matce.*

Nebeský hospodář, jenž nás stvořil, chce, abychom pracovali na vinici svaté církve tím, že budeme hledět dopomoci jí k svobodě a k právu.

Proto celým a *nerozděleným srdcem přiviňte se k sv. matce církvi, spojíte se s Kristem,* jenž jest hlavou církve.

A když *plněním povinností k církvi* spojeni budeme s Kristem, hlavou církve: tenkrát *Kristův mír a pokoj prýštiti se bude ze Srdce Kristova do srdcí pánů a dělníků — rozřešena bude dělnická otázka — a pokoj bude lidem dobré vůle.* Amen.

Jos. Jaroš T. J.

---

[1]) Katolíci nesvědomitými volbami jsou aspoň nepřímou příčinou zákonů proti sv. církvi.

Neděle I. po Devítníku.

Čtverá povaha lidských srdcí.

Večerní dobou sešel se jednou veliký zástup lidí u jezera Genezaretského, aby se novými pravdami nebeskými potěšil.

Na poli kolem bylo ještě plno lidí pracujících, kteří přicházeli také, aby jediného slova jim neušlo. Pán Ježíš mluvil o rozsévači. Na poli bylo pozorovati čtverou povahu půdy: na jedné straně stýkalo se pole s cestou, na druhé straně zabíhalo na skálu, z třetí strany vybíhalo v trní, a ostatní část byla půdou velmi dobrou.

Nebeský rozsévač vidí v zástupu lidí a posluchačích všech věků čtverou povahu srdcí, a proto používá krásného podobenství.

Símě rozsévače padá na cestu, kde ptáci je sezobají a lidé pošlapou; jiné padá na skalnatou půdu, kde vzklíčí, ale žárem slunce a nedostatkem vláhy a dobré půdy usychá; jiné padá do trní, kde bujně vzroste, ale brzy stínem jest udušeno; a jiné opět v dobrou zem, kde přináší veliký užitek. Poněvadž chce ukázati na velikou důležitost podobenství půdy země s půdou srdce lidského, poněvadž závisí na tom naše štěstí na zemi a spása po smrti, volá důtklivými slovy:

»Kdo má uši k slyšení, slyš!« — A nyní vykládá tajemný smysl podobenství.

Símě je slovo boží; pole je srdce člověka; rozsévač je Syn boží a hlasatelé slova božího. O čtveré povaze půdy srdce lidského, jak slovo boží přijímá a užitek vydává, budeme s pomocí boží rozjímati.

Pojednání.

1. Když rozsíval, padlo símě vedle cesty, pošlapáno a sezobáno.

Mnozí slyší slovo boží, ale ďábel přichází, vyjímá slovo ze srdce lidí, aby nebyli spaseni, ďáblovi služebníci posměchem je potupí a pošlapou. Uši máme k slyšení, abychom slyšeli, o slově božím uvažovali, v srdce dobře uložili a dle něho se řídili. Slovo boží přinese užitek veliký. Kdo však jedním uchem poslouchá a druhým uchem svou nevšímavostí, netečností zase vypouští a zapomíná, toho srdce pustne a tvrdne, odcizuje se Bohu a bližnímu, ďábel se v něm usídlí a nedá více vzklíčiti zrnku slova božího. Přicházejí ještě zlí lidé, špatným příkladem, zlou řečí a posměchem pošlapou vše, co je svatého. Ďábel, který pýchou stal se z anděla ďáblem, pýchou zničil první lidi a ničí dosud, »Nevěřte, nic se vám nestane; budete jako Bůh!«

A tak dějiny lidstva jsou řetězem odporu a pýchy proti Bohu. Srdce pyšného je cestou ušlapanou. Pýcha zavedla farisey a zákoníky, že neuvěřili, a srdce jejich bylo cestou odporu a nevděku ušlapanou; pýcha zavádí dosud mnohé, že zavírají oči

před pravdami nebeskými a libují si v pošetilých a bláznivých nápadech lidských, jež vydávají za vědu neomylnou.

Hvězdář Lalande, ač tisíce nejučenějších hvězdářů veřejně vyznává Boha nejmoudřejšího, pána a tvůrce všeho světa, přece pravil: »Prozkoumal jsem dalekohledem všecka tělesa nebeská, ale Boha jsem nenalezl.« — V pýše si přál, aby se mu Bůh představil a učenosti jeho poklonil. Jeden z přátel mu však odpověděl: »Můj hošík hledal celý den v hodinách hodináře, a že ho nenašel, nechce také věřiti, že hodinář ty hodiny uspořádal.«

Maličký učenec Lalande, že Boha neviděl, ač zavíral oči před jeho všemohoucností, moudrostí a dobrotivostí v celé přírodě, upíral Boha, nevzdával mu povinnou poctu, chlubil se nerozumnou nevěrou, která je vlastností lidí mělkých a povrchních. Největší učenci Newton, Keppler, Leverier a j. považují za nejšťastnější tu chvíli, kdy se mohou pokloniti Stvořiteli nejmocnějšímu a nejmoudřejšímu.

Co zmatků natropil tak zvaný darwinismus!

Učenec Hartmann píše: »V letech šedesátých odporovali Darwinovi, který odvozoval původ člověka z opice, všichni starší přírodozpytci; mladším lichotila nová nauka. V sedmdesátých letech šla už tato »věda« vítězně kulturními zeměmi. V osmdesátých letech byla na vrcholu slávy. V devadesátých letech začaly se ozývat hlasy proti ní, zprvu nesměle a odiněle, ale potom hlasitěji a směleji. V XX. století jest pád vědy té — nezadržitelný.« Professor dr. Häckel podpíral ji ještě podvodnými obrazy; ale dnes je celá ta pyšná věda v zříceninách.

Co tisíců nebožáků svedeno vylhanou vědou k pýše, nevěře a vlastní zkáze!

Co zmatků natropili někteří přírodozpytci svou moderní vědou, kteří upřeli Boha živého, a prohlásili přírodu za boha věčného! Pýchou svou pobláznili tisíce ubohých, jimž se moderní učení zamlouvalo, vášním lidským tolik lichotilo!

Ale jako pozlátko nebude nikdy zlatem, a světélko lampičky nebude sluncem, tak věda lidská, proti Bohu vyráběná, nebude nikdy vědou pravou.

Největší učenci koří se Bohu, nejvyššímu Pánu. Lipský učenec Masius praví: »Svět je otevřenou knihou, jež psána jest rukou boží a hlásá všemohoucnost a dobrotivost božskou.« Francouzský učenec Moigne praví: »Všecky vědy jsem prozkoumal a přece nebyl ve víře zviklán, ale posilněn.« Americký učenec Browson praví: »Ani v jednom věročlánku nenalezl jsem, co by odporovalo vědě.« Anglický učenec Maxwel praví: »Zkoumal jsem všecky soustavy filosofické a shledal jsem, že žádná ničeho nesvede — bez Boha.« Belgický učenec Thoninson praví: »Jsem katolík do poslední žilky svého srdce, hotov vyceditі za víru do poslední kapky. Studoval jsem bedlivě všecky vědy filosofické, právnické, přírodní, národopisné, a nalezl jsem, že není sporu mezi katolicismem a novověkou vědou, čili že náboženství nijak nepřekáží vědě. Myslíte-li, že se katolíci podrobí vašim moderním

zbrklým náhledům, jste na omylu; v té věci jsou katolíci nepolepšitelni už 2000 let.«

Pyšná věda bez Boha — leží přemožena, zahanbena. Český učenec Karel Zenger věnoval své spisy papeži osobně a pravil: »Jako pravý křesťan hledám a nalézám ve hvězdách Boha Stvořitele.« Würzburský učenec Stüzle praví: »Hvězdáři vzali Bohu nebe, přírodozpytci vzali Bohu půdu pod nohama a prohlásili za boha — přírodu; vyšplhali se sami v pýše nahoru, aby přírodu řídili. Vyhnali z továrny nejvyššího ředitele — Boha, a oni jako dělníci tovární mezi sebou se hádali a rvali, každý chtěl svým rozumem prosaditi. Stroj se zastavil; když se nemohli srovnati, volali zase starého Boha na pomoc, zklamáni ve své pýše. A starý Bůh shazoval pak jednoho po druhém s výše; sami se učinili slabými a — směšnými.«

Tam vede pýcha. Od Boha — ke zklamání a zahanbení a kdo v ní setrvá do smrti, k věčnému zavržení!

Bůh mluví k nám hlasem přírody, hlasem svědomí a zjevení, ústy kazatelů. V pokoře volej každý: »Mluv, Pane, služebník tvůj slyší.« A když jsme uslyšeli slovo boží, podržme ho v srdci, uvažujme o něm, modleme se, aby vzklíčilo a užitek přineslo mnohonásobný.

2. Jiné semeno padlo na skálu a vzešlé uvadlo, protože nemělo vláhy. S radostí přijímají mnozí slovo boží, ale nemají kořenů, v čas pokušení slunce nezřízené žádosti je spálí.

Herodes Antipas rád poslouchal sv. Jana Křtitele. Ale když káral jeho nezřízený život, dal Jana do žaláře a pak stíti mečem. Zarmoutil se, když chlipná Herodias poradila dceři, aby žádala hlavu Janovu, ale zkažené srdce brzy podlehlo. Zapomněl na všecka krásná slova Janova, přemožen nezřízenou láskou k Herodiadě dopustil se hrozné nespravedlnosti, vraždy světce.

»Tělesný člověk nechápe těch věcí, které jsou Ducha božího, ale bláznovstvím jsou jemu,« praví sv. Pavel.

Druhý pramen nevěry a zloby je žádost těla. Aby výčitky svědomí v sobě úplně potlačil, musí světák vyhnati víru ze srdce. Francouzský učenec Bonquer, kterého D'Alembert vyhlašoval za jednoho z nejpřednějších učenců, když umíral, pravil k přátelům: »Nevěřil jsem, rouhal jsem se, protože jsem vedl život prostopášný.« Nemravný člověk nemůže věřiti; jinak by musil zříci se nemravnosti. Proto praví slavný učenec La Bruyrè: »Neviděl jsem muže spravedlivého, mravného a střízlivého, jenž by upíral Boha a nesmrtelnost duše; není ho a nebude.« A Lamenais praví: »Pouhá náruživost stačí, aby byl člověk — nevěřícím.« Proto Pascal filosof volá: »Rozluč se se svou náruživostí, a — budeš věřícím.« Božský Spasitel praví: »Blahoslavení čistého srdce, neboť oni Boha viděti budou. Jen čistý pochopí Nejčistšího.«

3. Jiné semeno padlo do trní a trní spolu vzrostlé udusilo je. To jsou ti, kteří po pečování o zboží a rozkoše života bývají udušeni a nepřinášejí užitku. — Třetí pramen zla je žádost

očí, touha po mamonu a statcích světa. Pro samé pachtění se po věcech nicotných nemají času, aby slovo boží uvažovali, a dle něho se řídili. V srdci pro vše je místa, jenom ne pro Boha. Moderní hlasatelé nevěry jsou z větší části žoldnéři placenými, aby lid o víru připravili. Za peníz koná přemnohý práci Jidášovu. Jiný zase pro vlastní slávu. Polský hudební skladatel Chopin ztratil ve světě víru, honě se za slávou. Až v nemoci před smrtí poznal, že to byl shon zpozdilý a nerozumný, nejvýš záhubný. Přijal sv. svátosti, a zvolal: »Nyní jsem u zřídla svého štěstí; jak rád umírám, maje v rukou sv. kříž!«

Celý život mnohého je stálým běháním za bludným světélkem — až najednou uvázne v močále oklamán.

4. Jiné semeno padlo na půdu dobrou; vzrostlo a užitek přineslo mnohonásobný. To jsou ti, kteří slyší slovo boží a ostříhají ho. Tyto nazývá božský Spasitel blahoslavenými.

Slavný kazatel Emanuel Veith pocházel ze židovské rodiny. Za dob studií v Praze a ve Vídni poslouchal také ze zvědavosti přednášky bohoslovecké na katolické fakultě. Upozorněn, jak proroctví Starého zákona na Vykupiteli se naplnila, zatoužil čísti Písmo sv. Doma otec se obával, že se stane křesťanem, slepil některé listy, aneb vytrhal. A když mladý Emanuel to vytýkal, dostal notný poliček. Nedal se však odstrašiti. Símě dobré rostlo v srdci dobře upraveném. Studuje stále, až přichází k přesvědčení, že židé jsou od rabínů klamáni; poznal, že Ježíš je Messiášem očekávaným. Dal se pokřtíti, stal se katolickým knězem, věhlasným kazatelem, a přivedl tisíce židů do církve Kristovy. Z vděčnosti denně modlil se růženec, kleče.

Kdo má srdce upravené pro símě pravd nebeských, pokračuje stále ve vědomostech náboženských, ale i životě křesťanském, přináší užitek mnohonásobný, a jednou dojde blahoslavenství věčného; neboť pravil Pán Ježíš: »Blahoslavení, kteří slyší slovo boží, a ostříhají ho.« »Ovoce Ducha božího«, jak sv. Pavel praví, »jest: láska, radost, pokoj, trpělivost, dobrotivost, dobročinnost, shovívavost, tichost, věrnost, mírnost, zdrželivost a čistota.« (Gal. 5.) Proto zvolejme dnes se sv. Petrem: »Pane, kam bychom šli, kdybychom opustili tebe? Jen ty máš slova života věčného. My jsme uvěřili a poznali, že ty jsi Kristus, Syn boží.« (Jan 6.) Špatná půda na poli dá se napraviti a zúrodniti; ušlapaná cesta rozrýti, skalnatá rozkopati a kamení zbaviti; trní dá se vytrhati, aby povstala půda dobrá a užitečná.

Naučme srdce pokoře, chraňme je před nečistotou a touhou po věcech nicotných a pomíjejících, modleme se za dar Ducha svatého, aby rozum osvěcoval, vůli posiloval a srdce pro dobro rozhříval, slovo boží přinese pak užitek mnohonásobný nejen pro tento život, ale pro celou věčnost. Amen. *V. M. Váchal.*

Neděle I. po Devítníku.

Jak máme slyšeti slovo boží.

»Símě jest slovo boží . . ., a kteréž v zem dobrou (padlo), jsou ti, kteří slyšíce slovo, v srdci dobrém a výborném je zachovávají a užitek přinášejí v trpělivosti.« (Evang.)

Tak božsky a spolu tak lidsky úchvatně kázal Pán Ježíš, že zástupové z široka i daleka ho hledali, aby naslouchali řečem jeho. Tak k nim ani fariseové ani zákoníci nemluvili. Všickni nad jeho řečí žasli.

Ale žel Bohu, v mnohých případech slovo boží Kristovo užitku žádného nepřineslo. Mnozí zůstali při pouhém obdivování jeho svaté výmluvnosti, ale aby sami na sebe řeč jeho obraceli, aby sami jeho slovem se řídili, aby sami se polepšili, to docílil Pán Ježíš u málo lidí.

Nedivme se tudíž, když slovo boží, které kněží, sluhové Krista Pána, hlásají, u mnohých žádného užitku nenese. Mezi Kristem a služebníky jeho jest ovšem neskonalý rozdíl. Ale přece při tom slovo, kteréž církev sv. káže, které káže kněz, je totéž slovo, jaké kázal Pán Ježíš sám, protože žádný kněz nic jiného kázati nesmí, nežli učení Kristovo.

Každý z vás zajisté uzná, že je to spáse člověka na škodu, když slovo boží při něm užitku nenese. Toho netřeba ani dokazovati. Jenom tolik dnes chci vám, rozmilí, s pomocí nebeského rozsévače vyložiti, jakým způsobem máme si počínati, aby slovo boží nám užitek přineslo. Pán Ježíš pověděl to sám ve slovích: »Símě jest slovo boží . . ., a kteréž v zem dobrou (padlo), jsou ti, kteří slyšíce slovo boží, v srdci dobrém a výborném je zachovávají a užitek přinášejí v trpělivosti.« Tři tedy věci jsou potřebné, aby slovo boží nám prospělo:

1. Musíme slovo boží rádi slyšeti,
2. v srdci je zachovávati,
3. ve vytrvalosti, trpělivosti jím se říditi.

Pojednání.

I.

Sv. apoštol Pavel v listu svém k Římanům praví pamětihodné slovo: »Víra (jde) ze slyšení.« (Řím. 10, 13.—17.). ». . . Slyšení pak skrze slovo Kristovo. Ale kterak budou toho vzývati, v kteréhož neuvěřili . . ., každý zajisté, kdožkoli vzývati bude jméno Páně, spasen bude. . . . Aneb, kterak uvěří v toho, o němž neslyšeli? A kterak uslyší bez kazatele?« Slova tato jsou snadno srozumitelná. Sv. apoštol nechce nic jiného říci, nežli že člověk nemůže míti ani pravé víry v Krista Ježíše, když o něm nic neslyšel.

Proto nic se tomu nedivme, že mnozí křesťané mnohému ze sv. učení Páně nevěří, protože o poučení nestojí a hlásání slova

božího zúmyslně se vyhýbají. Proto mají mnozí o pravdách učení Kristova ponětí zcela převrácené. které buď ve špatných časopisech nebo knihách četli, anebo od nevěreckých lidí slyšeli. Nemá tudíž takový člověk přísnou povinnost slovo boží slyšeti, když nutných pravd ke spasení nezná?

Řekl by leckdo, já o svatých pravdách s důstatek jsem poučen, a tudíž nepotřebuji výkladů žádných. Je-li tomu skutečně tak, a máš-li mimo to nějakou jinou ještě příčinu důležitou, pak ovšem, přísně vzato, nejsi povinen kázání slyšeti. Ale řekněte mi, v Kristu rozmilí, kolik asi těch důležitých příčin bývá? Zdaliž není jich poskrovnu?

A pak nezapomeňme, že slovo boží není snad jen pro pamět a rozum, ale také, a to zvláště, pro srdce. Vyložím věc srozumitelněji takto: Slovo boží poučuje, nejen co by člověk měl dělati, ale posiluje i jeho vůli, aby dobře jednal a hříchu se chránil. Vždyť je takových lidí na tisíce, kteří velmi dobře vědí, ano třebas i jiných poučují, že nemá se krásti, cizoložiti, pomlouvati, že nemá se haněti, lenošiti, jest mnoho takových lidí, kteří vědí, že pýcha, lakomství . . ., a jak se všecky ostatní hlavní hříchy i cizí jmenují, jen hanebnostmi jsou, kterých by člověk ani dle jména znáti neměl, a přece se jich dopouštějí sami. A proč?

Příčin bývá někdy více, někdy méně. Ale jednou z těch jest jistě i ta, proč ze svých hříchů povstati nechtí, protože nechtí na chyby své býti upozorňováni, protože zlé svědomí by jim pak důrazněji promluvilo: »Ty člověče toto a toto nechati musíš, nechceš-li toho jednou trpce litovati.«

A proto vyhýbají se kázání, proto vyhýbají se křesťanským cvičením, proto vyhýbají se knězi vůbec, protože mají obavu, že by i někdy v soukromí od něho napomenuti byli.

Takový způsob jednání není nic nového. Čteme o tom už ve Skutcích apoštolských ve 24. kapitole. Čteme tam takto: »Po několika pak dnech, přišed Felix s Drusillou, manželkou svou, kteráž byla židovka, povolal Pavla a slyšel od něho víru, kteráž jest v Krista Ježíše. A když on mluvil o spravedlnosti, o čistotě a o budoucím soudu, zatřesa se Felix odpověděl: Co se této chvíle týče odejdi, a v čas příhodný zavolám tě.«

Z těchto slov můžeme se o následujícím poučiti: Dokud sv. Pavel mluvil na př. o zázracích Pána Ježíše a jeho život mu vyličoval, jak jest milosrdný, dobrotivý, k hříšníkům přívětivý a shovívavý, to všecko slyšel nespravedlivý a chlipný Felix rád, ale sotva že pověděl o Pánu Ježíši, že jednou také přijde soudit a že tedy člověk čistotu a spravedlnost zachovávati má, že člověk, jestliže při soudu božím neobstojí, zle, velmi zle potrestán bude, tu zalekl se Felix, protože si různých neřestí byl vědom, ale že z těch hříchů povstati nechtěl, proto raději sv. Pavla propustil, aby jeho kázání slyšeti nemusil.

Není tento příběh každému výstrahou, kdožkoli slovu božímu zúmyslně se vyhýbá?

*

Druhá věc, která nutně jest potřebnou, aby slovo boží žádoucího užitku přineslo, jest, aby člověk slovo boží zachovával v srdci dobrém.

II.

Někdy říkají posluchači po skončeném kázání: »Nic jsem si dnes nezapamatoval.« A co toho je příčinou? Větším dílem nepozornost. Moji rozmilí, při hlásání slova božího musí člověk podobně proti roztržitým myšlenkám se brániti, jako při modlitbě. Ovšem není nikdo nucen, aby snad celou řeč si v paměti udržel od počátku až ke konci. To by bylo něco neobyčejného, ale aspoň některou důležitou pravdu, která se tebe, milý křesťane, obzvláště týká, aneb aspoň ten dobrý dojem, který celá řeč na tebe učinila, hleď ve svém srdci si udržeti. Jestliže v něčem slovo boží tebe kárá, zapamatuj si to pro život, a hleď se polepšiti.

Jestliže tebe těší, jsi-li sklíčen něčím bolestným, zapamatuj si to pro život, abys v čase soužení na to mohl se rozpomenouti. Jestliže v něčem přikázání dává, jestliže zase jinde k dobrému radí, hleď do srdce si to vštípiti, abys, co přikázaného jest, svědomitě plnil, a co jest ti jen poraděno, aby ses nutil aspoň tolik vykonati, co v stavu a povolání svém vykonati můžeš.

A že by člověk aspoň něco málo zapamatovati si pro život nedovedl, tomu nelze ani věřiti. Když dějí se ohlášky snoubenců, tu větším dílem skoro všichni dávají dobrý pozor a dobře si pamatují jednotlivé osoby ohlašované a ptají se mezi sebou, co to je za člověka, co to je za nevěstu, jsou-li bohatí, kde bydlí, zkrátka v takových věcech již pouhá zvědavost vzbuzuje pozornost, což neměla by se tím spíše věnovati pozornost slovu božímu?

A pak, když už, křesťane milý, chrám Páně jsi opustil a po službách božích domů se odebral, jsi snad otec rodiny neb matka, neb čeledín, neb služka, neb kdokoliv, promluv několik aspoň slov o tom, co sis v chrámu Páně z kázání zapamatoval. Tak můžeš vydatně podporovati učitelský úřad církve, jsi takřka apoštolem Kristovým ve vlastní domácnosti.

Zdrž se při tom všeho chválení i hanění kázání samého. Nebo kde jedná se o spasení duše, tam je to zbytečnou věcí, bráti nemístné ohledy na osobu lidskou. Zachováš-li se dle toho, co pravím, pak budeš míti užitek ze slyšení slova božího.

Ale ještě jedna věc nám zbývá, kteráž neméně než jako slyšení a zachovávání slova božího v paměti důležita jest, ano je to věcí nejdůležitější, totiž trpělivé vykonávání slova božího čili jak praví Pán Ježíš, že jen ti, kteří slovo boží v srdci dobrém a výborném zachovávají, užitek přinášejí v trpělivosti. A o tom ještě několik slov.

III.

Je to věru krásný pohled na jabloň, když květy jako sněhem celá je zasypána, a každý mile se potěší, když do ovocné

zahrady na jaře vejde a nic jiného kolem sebe nespatří, nežli statisíce pestrých květů, které občerstvující vůni vydychují.

Jak milý, jak radostný je pohled na pole v době letní, když dozrávající klasy semo tamo se vlní a slibují úrodnou žeň!

Ale rozmilí, co se napracuje štěpař, aby květy před hmyzem a jinými škodlivými nepohodami zachránil, a co nalopotí se rolník, nežli první snopy bohaté úrody do stodoly svážeti počne.

Zahrada ve smyslu duchovním jest naše duše a naše spasení, podobně i role úrodná. A tu, nežli dodělá se člověk trvanlivé ctnosti, která by před Bohem podstatnou cenu měla, musí mnoho a mnoho se přemáhati a mnoho býti trpělivým. Od hříchu ke ctnosti málokdy rychlým krokem se kráčí; zvláště když člověk zastaralý, zakořeněný hříšný návyk má vytrhnouti, tu má věru práce velmi mnoho.

Slovo boží praví, aby se pokořil, a pokoření, potupení s klidnou myslí snášel. Člověk tu pravdu uznává, ale přece jak často zdá se mu býti těžkou a — nepokoří se.

Slovo boží káže ustavičně: zapři sebe sám, zkroť zlou náruživost. Člověk to ví, pravdu toho uznává, ale přece jak nerad vůli svou vůli boží podrobuje. Slovo boží káže: »odpusť, smiř se s bližním svým, navrať cizí statek nepoctivě získaný«, člověk cítí pravdu slov těch, ale bohužel, jak slabá bývá jeho vůle a jak málo činí, aby vůli boží zachoval!

Slovo boží káže: »dbej dobrých příkladů a zlým se vyhýbej, aby ses nepokazil, ale raději zdokonalil«; člověk to ví, svědomí mu to připomíná, ale jak často svědomí marně k člověku volá! Zkrátka, má-li člověk dostati se ze hříchu ke ctnosti, pak musí býti předně trpělivým, za druhé trpělivým, za třetí trpělivým, a kolikrátkoli by ses mne, milý křesťane, tázal, tolikrát pravím — trpělivým.

Ano, tak jest nutno. Přemoci zlou náruživost, a klesl-li's, musíš zase povstati, a opět se přemoci, a opět bojovati, opět se zapírati, a to vše v trpělivosti mnohé. S pomocí boží toho dokážeš.

Proto tedy, rozmilí, buďtež pilni ve slyšení slova božího, slyšte je pozorně, zachovávejte je v srdci svém a spravujte se podle něho v trpělivosti — a pak nepadne slovo boží ani na skálu, ani vedle cesty, ani mezi trní, ale padne na půdu dobrou, aby užitek hojný přineslo pro čas i pro věčnost. Amen.

Antonín Nývlt, farář v Činěvsi.

Na slavnost nejsvětějšího Jména Ježíš.

»Není jiného jména pod nebem daného lidem, v němž bychom měli spaseni býti.« (Act. Apost. 4, 12.)

Dvě města staví dvojí láska. Jerusalem staví láska k Bohu, Babylon staví láska ke světu. »Taž se tedy jedenkaždý, co miluje a shledá, kde občanem jest.« Tak píše sv. Augustin. (In Psalmos.)

Nejmilejší! Babylon, město, bohatství a rozkoší pozemských, město modloslužby a hříchů i neřestí, jest obrazem tohoto světa, jenž proti Bohu se vzpouzí, pýše a smilstvu holduje, pln hříchů přikázáními božími povrhuje. Jerusalem naproti tomu jest »město pokoje«, »město boží«, a jest obrazem svaté církve Ježíše Krista, vystavěné na skále víry. Toť město, o němž sv. Augustin dí, že si je vystavěla láska k Bohu. V něm panuje Ježíš Kristus sám, jeho zákony jsou zákony boží, králem jest Bůh sám. V duchovním Babyloně vládne lucifer, jejž Kristus sám »knížetem světa« zove. Jako však kdysi Babylon Jerusalem válkou ohrožoval a záhubou, tak panuje též mezi církví a zlým světem stálý duchovní boj, a věčné nepřátelství panuje mezi Kristem a Belialem, dle svědectví apoštola národů: »Jaké jest účastenství spravedlnosti s nepravostí? Aneb jaké jest společenství světla s temností? A jaké sblížení Krista s Belialem?« (II. Kor. 6, 14. 15.)

Dítky světa bojují pod praporem zlého ducha; dítky boží naproti tomu bojují pod vítězným praporem nejsvětějšího jména Ježíš.

Jelikož dnes slavnost Jména Ježíš slavíme, a zároveň v době žijeme, kdy zlý svět více než obyčejně usiluje, více než kdy jindy svádí, aby proti městu Jerusalemu, proti dítkám božím bojovali, myslím, že to vše pro nás spasitelno bude, když boj a konec těchto dvou nepřátelských měst uvážíme, aby pak dle napomenutí sv. Augustina: »Každý se sám ptal, co miluje, a tak shledal, kde občanem jest.« Dím tudíž:

Všem, kdož pod praporem božského jména Ježíš bojují, jest dočasné vítězství a věčný triumf zajištěn; všecky však, kdož pod praporem ducha temnot zápasí, čeká dočasná porážka a věčná záhuba.

Nejmilejší! Tato pravda zasahuje do celého našeho života; této pravdy potřebujeme každodenně a v každém okamžiku a obzvláště za naší doby; tato pravda rozhodne jednou o našem budoucím osudu. Uvažujme tudíž o ní s vážností a vší pozorností.

Pojednání.

Pod praporem nějakého knížete státi, znamená tolik, jako jeho poddaným býti, k jeho říši náležeti, pod jeho zákony žíti, veškerá břemena jeho vlády nésti; ale též její práva a výhody požívati. Právě tak se to má s říší synů božích a v říši zlého světa.

My všichni stojíme pod praporem jména nejsvětějšího Ježíš, a jsme tomuto božskému jménu úplně zavázáni. Neboť ve jménu Ježíše byli jsme na křtu sv. z vody a z Ducha sv. k dítkám božím znovuzrozeni a k říši boží přivtěleni. Ve jménu Ježíše Krista byli jsme skrze mazání a moc Ducha sv. jako duchovní bojovníci Krista posíleni a k boji zesvěceni. Ve jménu Ježíše živíme se chlebem života a krví neposkvrněného beránka. Ve jménu Ježíše býváme, když jsme v boji poraněni byli, zas uzdravováni ve svátosti pokání. Ve jménu Ježíš udělují se nám všecky ostatní svátosti. Ve jménu Ježíš býváme posvěcu ící milostí vyzdobeni, stáváme se údy Kristovými, dědici nebes. Ve jménu Ježíš konáme veškerá díla k životu věčnému, jakož sv. Pavel ke Kolosenským píše: »Vše, cokoliv konáte ve slovech nebo skutcích, to vše čiňte ve jménu Ježíše Krista.« (Kolos. 3, 17.)

Rcete tudíž sami, nejmilejší, není tedy celý člověk od kolébky až ke hrobu posvěcen a zasvěcen tomuto božskému jménu Ježíš? Není tedy celý člověk jeho plným majetkem? Abychom však tím byli, přísahali jsme všichni bez rozdílu na křtu svatém před nebem a zemí slavnostně vyznání víry v Ježíše: Odříkám se satanáše i vší pýchy i všech skutků jeho. Jen pod tou podmínkou, že u víře v Ježíše Krista žíti budeme a v ní umřeme, byli jsme přijati do lůna sv. církve.

Volba tedy, pod kterým praporem my bojovati chceme, není nikomu už dána; neboť my všichni jsme už členy církve, dítkami božími, a stojíme už pod praporem nejsvětějšího jména Ježíš. Toť jest nová úmluva, nový zákon, v němž se skví velebné jméno Ježíš ke spáse vyvolených a k záhubě svůdců.

A jak to? U proroka Malachiáše dí Hospodin Bůh: »Vám, kteří jména mého se bojíte, vzejde slunce spravedlnosti a bezbožné zdrtíte, a jako popel budou pod nohama vašima v den, kdy já jednati budu, dí Hospodin zástupů.« (Mat. 4, 2.) To jest první vítězství synů božích, občanů Jerusalema, pod praporem božského jména Ježíš; a to jest první porážka dítek světa pod praporem knížete světa, že oni ve světle »tohoto slunce spravedlnosti« chodí, tito však v temnotách a stínu smrti sedí. Nebo jako paprsky slunce života vzrůst šíří v celém světě, aby vše kvetlo a ovoce neslo, podobně vzešlo nejsvětější jméno Ježíš nad celou církví, aby skrze ně život, vzrůst udržován byl, jakož Kristus sám dí: »Přišel jsem, aby život měli a hojně měli.« (Jan 10, 10.)

Jako slunce paprsky svými zlaté světlo a vznešený den do světa vylévá a tak vše oživuje a oblažuje, podobně září jméno Ježíš nebeské světlo a nadpřirozený den po celém světě duchů, a veškery pravdy víry, jež pozemské a nebeské, lidské a božské, čas a věčnost obsahují, jasny jsou zraku dítek církve, a ony chodí nyní jistě v tomto světle na dráze ctnosti a spravedlnosti, jakož Kristus sám dí: »Já jsem světlo světa, kdo mne následuje, nechodí v temnotách, nýbrž bude světlo života míti.« (Jan 8, 12.)

Než zatím co v Jerusalemě mezi dítkami božími vše plno života, síly a světla jest, panuje v Babyloně mezi dítkami světa smrt a temnota. Jim ještě jméno Ježíš, slunce spravedlnosti nevzešlo, a proto nemají skutků víry, skutků ctnosti a spravedlnosti, nýbrž jen skutků hříchů. Bůh jest jim úplně neznámou bytostí; odměna na věčnosti nebo trest jest, jak to sami tvrdí, nemožný, Kristus není jim žádným Vykupitelem; člověk sám jako nerozumné bytosti. Toť vlastní vyznání těch z nich, kdož ke světlu pravdy přicházejí; a toto bude vyznání všech, když jednou veliké a všeobecné zklamání nadejde. Zvolají, dí Písmo sv.: »Zbloudili jsme tedy s cesty pravdy a světlo spravedlnosti nesvítilo nám a slunce poznání nevzešlo nám.« (Moudr. 5, 6.)

Nuže, jako život vítězem jest nad smrtí, a světlo vítězem je nad temnotou, podobně dítky církve skrze svůj život milosti a skrze své světlo víry ve jménu Ježíše, tohoto slunce spravedlnosti, jsou slavnými vítězi nad dítkami světa. Jak skvělé vítězství, jak hrozná porážka! Proto ptej se každý, co miluje a nalezne, kde občanem jest; v přesvědčení, že »není žádného jiného jména pod nebem dáno lidem, v němž by spaseni býti měli«, než nejsvětější, božské jméno Ježíš.

Toť jest vnitřní vítězství církve ve jménu Ježíše, toť jest vnitřní porážka dítek světa, jež proti tomuto nejsvětějšímu jménu bojují. Než rovně jisto jest oněm též zevní vítězství, jakož i těmto též zevní porážka, neboť psáno jest o Kristu: »Bůh vyvýšil jej a dal mu jméno, kteréž jest nad všeliké jméno, aby ve jménu Ježíše každé koleno klekalo nebeských, pozemských i pekelných, a každý jazyk aby vyznával, že Pán Ježíš Kristus jest ve slávě Boha Otce.« (Filip. 2, 9.—10.) A kterak to? Tomu učí nás celé dějiny tohoto velikého boje světového po všecka století.

Neboť sotva na slavnost obřezání Spasitel jméno Ježíš obdržel, už se rozzuřil hrozný boj proti tomuto jménu. Ale s jakým výsledkem?

Herodes povstal nejprve proti tomuto jménu a neviňátka v Jerusalemě povraždil; ale brzo na to stal se za živa pokrmem ošklivých červů a byl s trůnu svržen. Jeho syn Herodes Antipas, za něhož toto jméno pohaněno bylo, byl o svůj otcovský statek oloupen a do bídy uvržen. Pilát, jenž toto jméno před celým světem na kříž přibil, byl do Gallie do vyhnanství poslán a zemřel jako sebevrah. Jidáš, ohavný zrádce tohoto jména, se oběsil sám a vrhl se do propasti. Kaifáš, velekněz, jenž nad tímto jménem »vinen« vyslovil, byl své velekněžské důstojnosti zbaven. Je to jméno nade všecka jména.

Co se jednotlivcům přihodilo, stalo se celým národům. Židé, kteří se nad tímto jménem horšili, ztratili chrám a oltář, kněze, království a krále, zemi a město, a jsou až dosud mezi všemi národy země rozptýleni. Železná vláda pohanského Říma, jíž toto jméno bláznovstvím se zdálo, a jež je mečem a ohněm potírala, upadla beze stopy v prach a zmizela s povrchu země. »Je to jméno nad vše jména.«

Co se židům a pohanům přihodilo, to se stalo všem, kdož se proti tomuto jménu pozdvihli. Povstali kacíři, aby jméno toto bouří bludů zastínili; povstali nevěrci, kteří tomuto jménu pomstu a záhubu přísahali, ale všichni malomocně a s hanbou padli do propasti, zatím co toto jméno vždy ještě vzýváno a oslavováno jest.

Za naší doby, kdy se o nic menšího nejedná, než o vládu ducha nebo těla, o křesťanství nebo nekřesťanství, o náboženství nebo modlářství, kdy k vyhlazení tohoto jména božského vše se vynakládá, jaký musí býti konec? Možno počet bojovníků pod tímto jménem zmenšiti, ale věrní budou tím statečněji a zmužileji bojovati; může se jméno toto vymýtiti z rodin, měst, krajin a zemí, ale ono za to na jiných místech znovu vzejde, jako slunce když temnoty na nás spadnou, proto nepřestává svítiti, nýbrž svoje světlo, teplo, život jen jiným dílům světa sesílá; neboť toto jméno není obmezeno na čin a místo, nýbrž jest dáno, »aby se mu klaněla kolena těch, kdož jsou na nebi, na zemi a pod zemí«.

Než všechna tato vítězství jsou jen slabou předehrou onoho věčného triumfu, jejž toto přeslavné jméno a s ním všichni spravedliví jednou na věčnosti slaviti budou; psánoť jest: »každý, kdo jméno Páně vzývá, spasen bude«. (Řím. 10, 13.) Každé vítězství bude míti svoji korunu, každé utrpení své radosti. Toť bude věčný triumf božského jména Ježíš a bojovníků pod tímto vítězoslavným praporem.

A jak hroznou bude porážka a věčná záhuba nepřátel jména Ježíš! Ó kéž by po všech končinách světa, po všech silnicích a náměstích, do každého ucha a srdce toto celé věky a věčnost obsahující, náš celý osud rozhodující slovo volati mohl: Není jiného jména pod nebem daného lidem, v němž bychom spaseni býti měli, jako jméno Ježíš. Dr. *Ant. Ondroušek.*

Neděle II. po Devítníku.

Současný zázrak.*)

Největším neštěstím člověka je slepota. Jistému truhláři v anglickém městě Edinburku narodila se slepá dceruška. Zarmoucení rodiče ji velmi pečlivě ošetřovali, vzorně vychovávali a později dali do ústavu slepců, aby se pro svou budoucí obživu naučila cizím jakykům a zhotovování jemných krajek. Když jí bylo 26 let, řízením božím se stalo, že se pádem těžce poranila nad okem a byla dopravena k léčení do nemocnice. Při té příležitosti lékaři podrobili její slepotu bedlivějšímu studiu a dvakráte ji zdařile operovali. Potom jí dali na oči obvaz, zavedli nejprve do tmavé místnosti, pak do pokoje světlejšího a konečně na bílý den.

*) Poznámka. Použito spisu: Alfred Deschamps: »Současný zázrak.« Přeložil Frant. Vaňous. (»Hlasy katol. spolku tiskového« r. 1911, č. 4.)

První člověk, jejž uviděla, byl lékař, který jí sňal s očí obvaz; druhou osobou byla její matka, které s pohnutím padla do náruči. Když se rozhlédla kolem sebe, nevycházela z úžasu: jedním rázem se přeměnily všecky její představy o světě a předmětech. Cítila se najednou opuštěna a bez pomoci v moři dosud jí neznámých zjevů, ale v okamžiku zase prohlašovala, že nedovede ani vylíčiti bezměrnou radost nad štěstím, které ji potkalo v jejím neštěstí. (Časopis. zpráva.)

Nejmilejší! Sv. Lukáš v dnešním evangeliu vypravuje nám něco podobného, že totiž božský lékař uzdravil mládence slepého od narození. Ale jak jej uzdravil? Zázračně, bez příprav, bez nástrojů, bez operace, v okamžiku! Slepou onu dívku uzdravila věda lékařská, ale slepec u Jericha prohlédl zázrakem, skutečným zázrakem, jakých vykonal Pán Ježíš za svého tříletého putování v Palestině nesčíslné množství . . .

A tu se naskytá důležitá otázka: Dějí se zázraky také za naší doby? Kterak asi bude zníti odpověď? Ano! I dnes se dějí zázraky a sice:

I. v přírodě,

II. na lidech.

Dovoltež, nejmilejší, abych tuto odpověď si vyvolil za předmět dnešního kázání . . .

Pojednání.

I.

Dříve však se vraťme k obsahu dnešního evangelia! »Slepý jeden seděl vedle cesty, žebře.« Jak se asi jmenoval? Sv. Marek (10, 46.) jej nazývá jménem »Bartimeus«. Byl to opravdový ubožák.

Na svět přišel slepý, v slepotě prožil věk dětský a věku nejkrásnějšího, mladického dožil se rovněž v temnotách. Nadarmo vycházelo slunce po celá léta den co den — on ho neviděl. Nadarmo tichý měsíc a milé hvězdičky mírnily hrůzy noci — on se nedovedl na ně zahledět. Nadarmo země zdobila se květy, stromy šatily se zelení a prohýbaly se pod tíží plodů — pro slepce neměl ceny ani půvab jara a léta, ani rozkoš podzimu a krása zimy. Velikolepé divadlo viditelné přírody bylo před jeho zraky ukryto.

Až tu konečně usmálo se na něj štěstí! Nebeský lékař uslyšev blíže Jericha jeho úpěnlivé volání, zastavil se a oči jeho otevřel. Ó jaká radost zmocnila se zarmouceného srdce, když najednou spatřil svého dobrodince, lidi, oblohu a slunce! »Ach, to je tedy to nebe, to hřejivé slunko, o kterém mi tolikrát vypravovali! To je ta matka země, po které jsem léta chodil a dosud ji neviděl! Ó jak jsou krásné její květy a plody! A vy, ptáčkové nebeští, jejichž zpěvům jsem tak často naslouchával, jak půvabny jsou barvy vašeho peří! Jak zázračný váš let!«

A uzdravený slepec s upřímnou vděčností padá lékaři k nohám a klaní se jemu u veliké víře.

Sv. Řehoř, vykládaje slova dnešního evangelia, tvrdí, že tento slepec Bartimeus představuje zaslepené pokolení lidské. Podle toho i my se podobáme tomuto slepci! Tedy snad nevidíme? Neumíme čísti? Ach ano! Opravdu často nevidíme, často neumíme čísti. Kterýsi básník totiž napsal: »Jestiť jedna velká kniha — kniha přírody.« A právě v této knize přírody mnozí lidé neumějí čísti! Neboť kdyby uměli, viděli by ty nesčetné zázraky, které je denně v přírodě obklopují, a velebili by Boha, tvůrce a ředitele přírody. Ach, moji drazí, přemýšlejte trochu!

Že slunce vychází, jde vzhůru, zapadá a zase ráno vstává s nezměněnou pravidelností — to není zázrak? Že obrovská tělesa nebeská se pohybují ve svých věčných drahách — to není zázrak? Že každoročně jaro s létem střídá se a jeseň se zimou — to není zázrak? Že z lůna prostičké půdy, kterou nohama šlapeme, vyrůstá lilie polní, tak krásná, že před jejím leskem blednou i nejskvělejší ozdoby králů (Mat. 61, 18). Že ze země vykvétají tisíceré květy pestrých barev a lahodných vůní. Že nad nimi se proletuje krásný, barevný motýl, který dříve býval plazící se housenkou — to není zázrak? Že kvítí, které v podzim uvadlo, kleslo a uschlo, z jara se rozvine znova. Že stromové opadli, ztratili zeleň, ale už pomalu se zase chystají k novému obrození. Že símě v zemi zaseté zetlelo, ale brzo zase vzejde, a z jediného odumřelého zrnka vyroste 30—100 zrnek nových. Že z jádra třešňového neb švestkového vyrůstá strom, který pak každoročně tisíce plodů přináší — ó drazí, kdo že tyto zázraky způsobuje? Žalmista Páně odpovídá: »Od Hospodina stalo se to, a je divné před očima našima.« (117, 23.)

Zde máte, drazí posluchači, zodpověděný první díl naší otázky: Dějí-li se posud zázraky? Ach, ano, denně se dějí zázraky v té boží přírodě. Ale protože je ustavičně vidíme a protože jsou skoro pravidelné, býváme k nim slepi a málo je oceňujeme.

II.

Avšak, nejmilejší, to vlastně nebylo hlavním účelem dnešní mé řeči, upozorniti vás na mocnou ruku božské prozřetelnosti, která vládne přírodou. Vás bude jistě v této chvíli více zajímati otázka, dějí-li se posud na lidech takové zázraky, jako je konal Kristus Pán, když jeho sv. noha putovala od městečka k městečku v zemi palestinské. Ach, to byla tenkráte doba nadobyčejná! Doba, kdy nebeský ženich o duše lidské se ucházel a proto tisícerý zázrak vykonal!

Umlkly tyto zázraky nadobro, když Spasitel vykonav své dílo, zemi tuto opustil? Neumlkly. Neboť Pán Ježíš dříve nežli na nebe vstoupil, pravil ke svým apoštolům: »Jdouce do celého světa, kažte evangelium všemu stvoření! Kdo uvěří a pokřtěn bude, spasen bude. Tato pak znamení následovati budou ty, kteříž uvěří: Budou ve jménu mém zlé duchy vymítati, novými jazyky mluviti, hady bráti, a jestliže by co jedovatého pili, neuškodí jim. Na nemocné budou ruce vzkládati, a ti budou uzdra-

veni . . .« (Mar. 16, 15.—18.) Hle, jak slavné zaslíbení učinil tu Kristus Pán! Vyplnilo se? Dějiny církve katolické nás poučují, že apoštolové na potvrzení evangelické pravdy skutečně konali hojně divův, a že i později Kristus ob čas svou rukou zasahoval mimořádně do osudů lidských a ku prosbám svých miláčků (na příklad sv. Františka, Antonína a jiných) konal neobyčejné zázraky.

Co zázraků děje se na př. posavade v Lurdech! Co jinde na přímluvu Matky boží! Nedávno vyšla v českém překladu knížka, kterou sepsal doktor lékařství a přírodních věd Alfred Deschamps. O čem se v ní jedná? Na základě výroků a posudků 22 jiných lékařů vypravuje se tu o zázračném uzdravení chudého belgického dělníka.

Jmenoval se Petr de Rudder. Když mu byla 44 léta, stal se obětí kruté nehody: padl na něj poražený kmen stromu a přelomil mu levou nohu. Přes pečlivé a dlouho trvající léčení nemohl se ubožák uzdraviti. Proč? Protože lékař musil mu vyjmouti z rány dosti veliký kus rozdrcené a odumřelé kosti, tak že na tom místě povstala mezera několik centimetrův a rána, která ustavičně hnisala. Následkem toho ubohý Petr nebyl schopen práce a v bolestech se vláčel o berlích po celých 8 let. Jeho jediné zaměstnání spočívalo v tom, že čistil své rány dvakrát nebo třikráte denně a zavinoval zlomený úd do pláten. Ach, kdo by necítil s jeho neštěstím?

Avšak Petr byl velice zbožný a měl neomezenou důvěru k Panně Marii. Když uslyšel o zázracích lurdských, důvěra jeho rostla ještě více. Umínil si, že vykoná pout do Oostakeru, kde je poutnický chrám mariánský a lurdská jeskyně. Dne 7. dubna 1875 vlekl se na berlích v průvodu manželky na nádraží vzdálené asi půl hodiny (2500 m). On ale potřeboval k této cestě plné 3 hodiny. Vlak jej dopravil k cíli pouti. Pozorujme nyní jeho počínání!

Ubírá se namáhavě alejí, vedoucí k lurdské jeskyni. Několikrát pro únavu odpočívá. Konečně vysílen přichází k jeskyni a spíše padá nežli sedá na jednu z laviček rozestavených před kapličkou. Žena mu podá píti vodu ze studánky. Poněkud jsa zotaven, vroucně se modlí, vyprošuje si odpuštění všech hříchů, od své maličkosti, žádá si uzdravení, aby mohl živit rodinu.

Náhle se ho zmocňuje nepokoj. Povstává z lavice. Zapomíná na berly, bez nichž 8 let již neučinil jedinkého kroku, jde, prochází řadami poutníků a pokleká před sochou Panny Marie. Potom pln úžasu sám se zase zdvihá a obchází třikráte jeskyni bez berel a bez pomoci.

Jest uzdraven! Rány hnisavé na noze zaceleny, zlámané kosti dohromady spojeny, a jen slabá modravá skvrna označuje místo bývalé zlomeniny . . .

Kdo by nechápal jeho štěstí? Vrátiv se domů Petr, nejdříve se odebral do chrámu, aby poděkoval Pánu Bohu za zázrak. Pak teprve vstoupil do své chudobné chyše. Dcera Silvie padla mu

plačíc kolem krku. Zbožná ta dívka pálila již od časného jitra před obrazem mariánským svíčičky. Malý synek nemohl otce poznati, neboť ho nikdy bez berel neviděl. Lékař, který jej od počátku ošetřoval, pravil: »Petře, jste úplně zdráv! Lidské prostředky nedovedly vám navrátit chůzi; avšak co nemohou lékaři, může Panenka Maria.«

Po svém uzdravení Petr de Rudder žil ještě 28 léta s velikou zbožností a vděčností a zemřel jako 75letý stařec r. 1898 na zápal plic...

Hle, drazí přátelé, zde máte zase druhou odpověď na otázku, dějí-li se posud zázraky. Ovšem že se najde vždycky více lidí, kteří budou k tomu pyšně a zatvrzele zavírati oči a možnost zázraků popírati. Kterýsi racionalista, zkrátka nevěrec (Felix Le Dantec) nedávno napsal: »Neviděl jsem nikdy zázraku, avšak zavazuji se vám, kdybych jenom jeden zjistil, že zřekl bych se svého materialismu a stal bych se mnichem. Neboť to jest jediný způsob, jak by se mohla zjeviti jsoucnost Boha všemohoucího člověku tak pyšnému jako jsem já« (str. 6.).

Ach, přátelé, pyšný člověk nevěří ani v Boha, jak tedy bude věřiti v zázrak? Ale kdo v Boha věří, ten má oči a srdce otevřené a nebude se zpečovati proti současným zázrakům lurdským, které ani věda lékařská přirozeným způsobem vysvětliti nedovede.

Ovšem že zázraky se dějí zřídka. Ostatně: »Mnoho vdov bylo za času Eliáše, a k nižádné z nich nebyl poslán Eliáš nežli do Sarepty Sidonské. A mnoho malomocných bylo za Elizea proroka, a žádný z nich nebyl (zázračně) očištěn než Naaman Syrský.« Statisícové rozličných neduživců putují do Lurd, a přece jen poměrně málo vrátí se jich domů uzdravených...

Kdo by tu chtěl Pánu Bohu a Panence Marii poroučet? Zde nezbývá nic jiného nežli pokorně věřit a doufat a ještě pokorněji se modlit: »Buď vůle tvá jako v nebi tak i na zemi.« Amen.

František Malý.

Neděle II. po Devítníku.

Eucharisticka muka Spasitelova v poslední masopust.

»Vydán bude pohanům a bude posmíván a bičován i uplván; a když jej ubičují, zabijí jej.«
(Luk. 18, 32.—3.)

»Aj, vstupujeme do Jerusalema a dokoná se všecko, co psáno jest skrze proroky o Synu člověka. Nebo vydán bude pohanům a bude posmíván a bičován i uplván; a když jej ubičují, zabijí jej.« Ne bez příčiny dává církev Kristova toto evangelium právě dnes předčítati věřícím. Slova uvedená vyplňují se nápadným způsobem právě v tyto tři poslední dny masopustu.

Ježíš v tyto dny ovšem nevstupuje do Jerusalema, aby tam

trpěl a umřel, to vše už dokonal ve hrozný první Veliký pátek: ale sestupuje s nebeského Jerusalema na tento svět denně při mši sv., zůstává ve způsobě chlebové na oltáři, nechává se zavírati v temný svatostánek a přebývá mezi lidmi ve dne v noci.

Ó jak trapný a bolestný je tento jeho pobyt v tyto tři dny! Města i venkov, všecek křesťanský svět, v tyto dny — řekl bych — proměněn jest v peleš hříchu. Kdo sečte všecky ty hříchy a nepravosti, které páše křesťanstvo v tyto tři dny a noci!

A Ježíš přebývá uprostřed hříšných, vidí všecko, slyší všecko, až do tichého svatostánku doniká křik a nestoudné řeči opilých zhýralců, kteří pozdě v noci vedle kostela domů se potácejí. V těchto dnech obnovují se duchovním způsobem ona muka, která kdysi vytrpěl Ježíš v Jerusalemě: tu znova bývá bičován, uplván, posmíván, zabíjen hříchy obžerství, hýřivosti, smilstva a jak se jmenuje všecka ta havěť pekelná!

A Spasitel všecko tiše snáší a trpělivě zůstává na oltáři i v tyto dny a klidně trpí všecku pohanu, kterou na něm páše křesťanstvo.

Křesťané! Když kněz v tyto tři dny při mši svaté dojde k pozdvihování, skoro váhá, má-li vyřknouti hrozná slova proměnění, má-li skutečně svolati Spasitele na oltář, vždyť ho svolává v sídlo hříchů, kde ve dne v noci bezměrně trpěti má! A když ho přece svolal ve způsoby svátostné a když vidí Beránka nevinného ležeti před sebou na oltáři, srdce se mu tak nad ním bolestí chvěje! Vždyť se mu vtírá myšlenka: Ježíši můj! Tobě je tolik trpěti od těch, pro které jsi vykrvácel na kříži: a oni v tyto dny ve bláto šlapou svatou krev tvou!

Pojednání.

Jak milý a dobrý jest Pán Ježíš! Ač od hříšných ve dne v noci urážen, přece jich neopouští, zůstává mezi nimi; co oni se oddávají hříchu a službě ďáblově, obětuje se on za ně na oltářích a prosí za milosrdenství nebeského Otce.

6. ledna slaví církev památku sv. Kolety, která obzvláštní úctu chovala ke mši sv. V životě jejím vypravuje P. Bollandus: Když byla jednou na mši sv., kterou sloužil její zpovědník, počala při pozdvihování najednou hlasitě volati: »Můj Bože! Ó Ježíši, ó Ježíši! Ó andělé a svatí! Ó lidé a hříšníci! vizte a slyšte zázraky nad zázraky!« Po mši sv. tázal se jí zpovědník, proč tak volala a plakala. A odvětila: »Když jste, důstojný pane, pozdvihoval vel. Svátost, viděla jsem Krista s krvavými ranami na kříži a slyšela jsem ho volati k Otci: Shlédni, Otče, na podobu mou, kterou jsem měl na kříži a ve které jsem trpěl za svět. Shlédni na mé rány, shlédni na mou prolitou krev, rozvaž moje muka, rozvaž mou smrt! To vše jsem proto vytrpěl, aby hříšníci spaseni, ne zatraceni byli. Ale ty je chceš nyní pro hříchy jejich zatratiti a vydati satanovi. Kdo mi potom odplatí moje muka, kdo mi odplatí moji hořkou smrt? Nebudu míti od hříšníků zavržených vděku, věčně proklínati budou mě i moje umučení.

Ale kdyby byli spaseni, věčně by mě oslavovali a věčně mně děkovali za umučení hořké. Proto tobě pravím, Otče nejmilejší, ušetř bídných hříšníků pro mne a pro mé hořké umučení zachraň je od záhuby věčné!«

I ve mších sv. těchto tří dnů obětuje Spasitel nebeskému Otci umučení a smrt svou za hříšníky, kteří zatím Srdce jeho nemilosrdně hříchy zraňují. Křesťané! Má za tebe Kristus prositi nadarmo? Chceš se zatvrditi ve hříších svých, chceš chladným zůstati k jeho lásce, chceš hříchy světa znova křižovati jej? Chceš ho za muka jeho, za bezmeznou lásku jeho jednou věčně proklínati v pekle? Vzpamatuj se! Neslož v těchto dnech s ostatním světem — ďáblu! Poveseliti se smíš, nežádá od tebe nikdo v tyto dny samoty klášterní, i zábavy si můžeš dopřáti, ale — bez hříchu!

Ale měj také útrpnost se Spasitelem opuštěným, zapomenutým, trpícím; neopouštěj ho, nezapomínej naň, jdi za ním denně na mši svatou i za dne a odprošuj a usmiřuj ho za hříchy těchto dnů! Prokazuj tak Pánu soustrastnou lásku v jeho ponížení, v jeho pohaně na zemi: a najdeš milost a smilování u něho, až jednou v den soudný ve hrozné velebnosti přijde soudit živých i mrtvých, aby odměnil spravedlivé a ztrestal hříšníky. Amen.

J. Ocetek.

Hromnice.

Úvod šestinedělek.

»Aby Ho postavili před Pánem, jakož psáno jest v zákoně, že každý pacholík otevíraje život, svatý Pána slouti bude.«
Sv. Luk. 2. v. 23.

Je to zajisté Starý zákon, že dítko jest Bohu zasvěcené, netoliko prvorozené, ale každé nově rozené. Protože tento Starý zákon nám také platí, proto dítko novorozené křtem sv. posvěcujeme za dítko boží, a když matka sesílí, jde znovu do chrámu Páně, aby je obětovala. Je to milostný obřad sv. církve.

Církev sv. vše viditelně naznačuje, co neviditelně se děje, a proto užívá obřadů. Všecky obřady, cožkoliv jich v církvi sv. jest, všechny něco krásného znamenají, a každý křesťan, katolík má význam jejich znáti a kdo význam jejich zná, ten ví, jak vznešené a krásné jsou, ale ten, jenž nezná jich významu, nemá v nich velikou zálibu. Abyste i vy měli dokonalou známost obřadu některého, promluvím dnes o úvodu ženy, poněvadž dnešní sv. evangelium samo nám vypráví o úvodě Marie Panny do chrámu jerusalemského, jak předpisoval zákon Mojžíšův.

Maria Panna jde do chrámu ne z potřeby očisty, ale z potřeby lásky. Kdo Boha miluje, jest mu služba boží sladkou a radostnou povinností. Tak zejména u Matky Páně, jíž bylo Bohu sloužiti, radostí a potřebou skutečnou, ne obtíží. Nebyla jí ob-

tížna cesta, nebyla slabost závadou, nebyl milostný stav omluvou: Bohu obětovati bylo jí radostí.

Ten zákon boží, že každé dítě svatým Bohu jest, nám připomíná obřad úvodu, který dnes činím předmětem rozjímání nejen pro ženy a matky, ale pro každou duši, jež jest dítkem božím.

Pojednání.

Evangelium nám líčí úvod Matky Páně jako vznešený příklad zbožnosti. Aby postavili ho před Pánem, dí sv. evangelium. Každé dítě jako obraz boží, je také dar všemohoucnosti boží tajemné. Matka křesťanská přichází do chrámu Páně na první cestě své děkovati Bohu za zachování svého života a život novorozeněte. Od Boha život dán — pro Boha jest. Kněz jí podává svíci hořící do ruky, svíci hromniční, která dnes se světí a Pána našeho a učení jeho nám představuje. Mát toto učení Páně svítiti matce na cestě životem a skrze matku dítěti. Tato úloha výchovná začíná už od malinka. Je těžká a proto pomoci boží třeba. Jako tělo dítěte nese podobné rysy obličeje rodičů, na něž se od malinka dívalo a od nich se učilo tak příklad rodičů svítí dítkám po celý život. Kéž je to vždy příklad křesťanského života. Podává se matce proto svíce hromniční při úvodě.

Nikdo si nemysli, že obětování matky a dítěte jest příliš záhy a že by dosti času bylo později.

Úloha výchovy začíná s prvním dechnutím dítěte, ano můžeme říci, že začíná ještě dříve než začalo dýchati, že bylo vychováváno již tehdy, když neseno bylo v lůně mateřském. Dítě jest odkázáno plnou měrou na pomoc svých rodičů, a to jest práce sebezapíravá, namáhavá a proto potřeba pomoci s nebes. Dítě i v útlém mládí se učí a vnímá. Tázala se vznešená matka slavného vychovatele, kdy má začíti vychovávati své 4leté dítko. Odpověděl: »Paní, pakli jste dosud nezačala, pak jste ztratila čtyři roky. Od prvního úsměvu, který se ukazuje na líci dítěte, začíná vaše povinnost.« Proto světlo Kristovo do ruky matky křesťanské, aby jste nebyly jako panny nemoudré z evangelia. Vizte Pannu Marii vzor svůj.

Tato první škola domova jest nejpůsobivější a zůstává nejživěji v paměti. Jako řezy v mladé kůře mladého stromku nezarostou, tak dojmy z první školy křesťanské rodiny.

Americký státník Raudolph pravil o sobě: »Byl bych se stal atheistou, kdybych nebyl měl upomínku na své mládí, kdy má matka brávala mé ruce do svých a učívala mne na svých kolenech říkati: Otče náš, jenž jsi na nebesích.«

Proto je to svatou povinností křesťanské matky, kterou bez těžkého hříchu opominouti nesmí a nemůže, totiž: vložiti símě křesťanské nauky v nejútlejším věku do srdce dítěte. Jest zavázána rozžehnouti v něm světlo Kristovo. Proto se jí podává svíce hromniční. K tomu, co dítě od rodičů poznati má, náleží: poučení o Otci našem, jenž jest na nebesích, o duši naší, která jest obraz jeho, o odplatě, kterou dává každému, a nejhlavnější mo-

dlitby naše. Bývalo zvykem křesťanských rodin naučiti děti žvatlající první slovo: »Alleluja«, t. j. chvalme Pána Boha.

Kněz pokropí vodou svěcenou matku.

Při tak svaté práci, jako jest výchova obrazu božího, je třeba čistých rukou a čistého srdce, v němž není otroctví hříchu. Matka i otec musí se báti hříchu a dbáti čistoty duše své. Tou vodou svěcenou se rodička pokropuje, aby se očistila teď a vždy od každého i menšího hříchu. Každý hřích matky i otce a vychovatele ukáže se na dítěti. Už staří tak říkávali: »Dej své dítě na vychování otroku — a budeš míti dva otroky.«

Dejte dítě k opilci a naučí se opilství, dejte dítě k nečisté osobě a bude nečisté, dejte k tuláku a bude se toulati.

Proto dobře si všichni zapamatujte ten zákon výchovný: Kde bude čistá duše otce a matky, tak lehce nebude dítě nečisté. Náklonnost ke hříchu se dědí, proto čisté srdce, čistý duch budiž těch, jimž Bůh svůj obraz svěřil. Čisté je světlo hromnice, čistý buď i život váš.

Podává jí k políbení kříž štoly kněžské a za modlitby ji vede k svatostánku na oltáři. Jako by jí pravil jménem Páně: »Vezmi kříž svůj a následuj Pána s modlitbou na rtech a v duši, až přijdeš a budeš postavena před soudnou stolici jeho.«

O matko, ženo křesťanská, jaká mravní síla a vliv leží v nesení kříže a následování Pána. Jak zanechává taká žena skvoucí šlepěje v životě pro své dítky. V Paříži jest obraz Páně od Ary Scheffera, francouzského malíře, který maloval též obraz svaté Moniky a v jejích tazích zvěčnil obraz své křesťanské matky, jejíž průpovědi a pravidla životní opakovával svým dětem ústně i v listech. »Pracuj pilně, buď skromný a pokorný, a když shledáš že jiné předstihuješ v malbě, podívej se na boží přírodu — a budeš chráněn před pýchou a přeceňováním.« Jindy mu psávala: »Odříkání jest zásada moudrých. Sebezapírání je ctnost, jejíž vzor nám dal Ježíš Kristus.« — Vliv její na syna byl taký že opakoval slova matky své křesťanské. V té věci opomíjí svatou vznešenou povinnost matky, ano i matky křesťanské. Moudré poučení, jehož základnou není duch křesťanského následování Krista Pána. Políbiti dává matce kříž a vede ji k svátostnému Spasiteli, aby i ona vodila dítky své k němu.

Zajisté vypráví nám stručné vždy Písmo sv. poměrně mnoho o tom, jak nejsvětější matka všem matkám na příklad: »Postavili jej před Pánem, jako psáno jest v zákoně« a »šli do chrámu podle obyčeje zákona ke dni svátečnímu.« Mnoho poměrně vypráví, že na tom mnoho záleží.

Následuje pak obřad obětování. Kněz bere dítko a pozvedá k nebesům za modlitby a vrací je zpět. Jako Simeon bere je na lokte a jako Simeon je vrátiti může se slovy: tvou vlastní duši pronikne meč. Meč mnohé starosti a zklamání, ale proto přece radostná naděje kyne každé matce, že nebude nadarmo mluviti docela, ale, že křesťanské poučení její jednou také obživne. Věru mnohé slovo matky a otce jest ku pádu a ku povstání v ro-

dině. Nad mnohým se později dítě pohoršuje jako mnohým se vzdělává

Ve spise Micheletově (»o kněžích, paních a rodinách«) píše v předmluvě tento Francouz o matce své: Když jsem toto psal, často jsem myslil na ženu, jejíž silný a vážný duch v bojích mne sílil. Ztratil jsem ji před 30 lety, ač jsem byl ještě dítě, proto přece žije v mé paměti celý život. Trpěla se mnou chudobu a nemohla sdílet lepší los. Když jsem byl mladý, zarmoutil jsem ji a nyní ji nemohu potěšit, ani nevím, kde prach její odpočíval, neb byl jsem tak chudý, že jsem ani hrob koupiti nemohl. Přece však jsem jí tolik povinován. Každý okamžik nalézám v mých myšlenkách a slovech svou matku opět.«

Dokládám, že Michelet, syn revoluce, se dal teprve po dvacátém roce pokřtíti. Jistě zde slova mrtvé matky působila k povstání. Jiný příklad opačný jest v životě anglického básníka Byrona, toho zasmušilého a rozervaného muže se sebou a s celým světem. Jest pozoruhodno zajisté čísti, že ten rozervaný muž měl matku vzteklou, která se neopanovala ani proti svému synu, jemuž nadávala a vyčítala i kulhavost jeho, za ním i pohrabáč házela, když jej ve vzteku chytit nemohla. Její příklad byl ku pádu i tak nadanému duchu jako byl básník Byron, který rozerván zemřel, nosil v sobě jed matky své, která ve vzteku nad velikým účtem zemřela raněna mrtvicí.

Kolikrát se opakuje tento neblahý vliv žen, které nedovedou nésti kříž samy a neumí vésti duši dítek, aby je vedly k Pánu podle zákona jeho.

Jistě obřad úvodu matky, který jest opakováním úvodu Marie Panny, jest výtažkem pravidel výchovy křesťanské: zákon Páně naplnit, učit se nésti kříž za pomoci denní modlitby a celý život učiniti cestou k Bohu. Svaté jest dítko a svaté sluje Bohu, kdo je k Bohu nevede, Bohu odcizuje, což jeho jest. Svíci Kristovou buďte všichni, vy matky pak zvlášť — a budete jisté k povstání sobě i vašim. Amen. *Fr. Vaněček.*

Slavnost Očišťování Panny Marie neb Hromnice.

»Naplnili se dnové očišťování Marie podle zákona Mojžíšova.«
(Luk. 2, 22)

Zákon Mojžíšův nařizoval, aby každá matka po narození syna po čtyřicet dnů příbytku svého neopouštěla. Po uplynutí této doby musila se odebrati do chrámu, aby tam obět smírnou přinesla. Aby tomuto zákonu vyhověla, putovala Maria dnes, Josefem, svým čistým snoubencem provázena, do chrámu do svatého města.

Když se naplnili dnové očišťování, vypravuje Písmo svaté, přinesli dítě do Jerusalema, poněvadž zákon poroučel, aby každý

prvorozený Hospodinu posvěcen byl. Spolu s Marií a Josefem vstoupil do chrámu spravedlivý a bohabojný stařec Simeon. Duchem svatým osvícen, poznal v slabém dítěti, jehožto velikosti nic neprozrazovalo Messiáše, na kterého po staletí národové čekali. Vzal dítě na lokty své a chválil Boha a velebil budoucí slávu zaslíbeného Messiáše.

Evangelista vypravuje: Otec a matka dítěte byli překvapeni, když slyšeli, co o něm praví. Simeon jim žehnal a řekl k Marii: »Položen jest tento ku pádu a ku povstání mnohým v Israeli, a za znamení, které mu bude odpíráno; a tvou vlastní duši pronikne meč, aby zjevena byla mnohých srdcí smýšlení.« (Luk. 2, 34.) Toto tajemství jest nevyčerpatelnou studnicí rozjímání. Zbožnost, pokoru, trpělivost, velikomyslnost, obětavost; ano, zdá se, jakoby bylo tu zápolení mezi ctnostmi Matky a božského dítěte. A ony ctnosti, jež vše oslňují a k nimž se evangelisté rádi vracejí, jest podrobení se zákonu a úplné se odevzdání do prozřetelnosti boží.

Jistě, když i ducha zákona sebe přísněji zachovati chceme, nikdy nepodléhala Matka Ježíšova levitským předpisům. Co potřebovala nejčistší ze všech panen očišťování, ona, jež by byla raději důstojenství Matky boží se vzdala, než aby ji za cenu ctnosti vykoupila, jež srdci jejímu tak drahou byla. Co Matka Boha veškeré svatosti, stala se jen ještě čistší, a její neposkvrněné panenství zářilo odtud jen ještě v božštější záři. Nikoliv, nikdy nebyla Maria tak ponižujícímu zákonu podrobena. Než ona se neštítí dnes před očima světa čest svého nezkaženého panenství obětovati, kdyžtě svoluje, aby ostatním ženám za rovnu byla považována; ona nabízí smírnou obět za poklesky, jichž se nedopustila. Skrze Marii chtěl Bůh nám zářící příklad dáti a tak naší pýše všelikou záminku, naší vlažnosti všelikou výmluvu odníti.

Sledujme tuto heroickou poslušnost až na konec. Věčný Otec požaduje obět smírnou. Maria obětuje svého Syna, a tím jeho dlouhé martyrium téměř začínajíc, odevzdává ho téměř kříži. — Simeon spatřuje v prorockém duchu ukrutné určení matky už napřed: »toto dítě,« dí on, »tvoje radost a láska, jest položeno za znamení, kterémuž bude odpíráno, a tvou vlastní duši, ó ženo, pronikne meč, aby zjevena byla mnohých srdcí smýšlení.«

Drsné proroctví pro srdce matčino! Obdivujme posvátný klid Mariin, mlčky, bez rozčilení naslouchala těmto hrůzyplným slovům. Ona se dále neptá; neboť ona ví, že její budoucnost v rukou všemohoucí moudrosti leží, jež vše k dobru vyvolených řídí. To jí dostačí. Klidně odevzdává se, zatím co meč už nyní její ustrašené srdce proniká, v božskou vůli, a odpovídá jen jako v den svého oslavení: »Ejhle, dívka Páně; staniž mi se podle slova tvého.« (Luk. 1, 38.)

Tento výkřik, jenž se její duši vyrval, obsahuje celou, poslušnosti zasvěcenou existenci v sobě. Ať si hlas anděla anebo Josefův k ní mluví, ať si jí rozkazují Nazaret, své město otcovské,

opustiti a do Betlema se odebrati, aneb Betlem opustiti a do Egypta utéci, ať si ji nutí, aby si klid noční odepřela a obtíže dne a parna na sebe vzala, ať si syna svého obřízce podrobiti anebo po jeho unavujících cestách vesnicemi a městy Judska následovati, s ním na horu Kalvarii vystoupiti má, nikdy se nezdráhá, nikdy nenaříká, ona zná jen jednu povinnost, za každou cenu vůli nebes splniti. Jaký to příklad! A kdo ještě může tu platné omluvy uvésti, aby se poslušnosti vyhnul, kde Matka boží žádných nenalézá?

Život náš jest vznešenějšími zákony než mosaickými řízen. Předpisy církve, povinnosti našeho stavu, autorita našich rodičů a učitelů jsou pro nás daleko důležitější přikázání, než zákon očišťování pro Marii byl. Nadarmo bychom důvěřovali, že jsme jejími dítkami, kdyby ona ctnost, jež matkou a ochránkyní všech ostatních jest, naše srdce nenaplňovala. Učme se tudíž záhy naši vzpurnou vůli pode jhem poslušnosti skláněti. Křesťané, poslouchejme své matky, svaté katolické církve, jejího nejvyššího pastýře, jejích biskupů a kněží! Žáci, poslouchejte svých učitelů jako zástupců otcovské autority! Dítky, poslouchejte svých rodičů, buďtež jich radostí a jich odměnou! Jen tak naleznete klid, bezpečnost, svobodu a pravou velikost.

Nevěřme nikdy, že poslušnost a poddanost ponižuje a člověka na otroka sklání. Nikoliv, ve světle víry poznává křesťan ve svých představených Boha samého, jenž je autoritou ozbrojil V jeho očích je každý právný zákon výronem božského zákona, každé legitimní přikázání výrazem boží vůle; on poslouchá člověka na místě Boha a Boha v člověkovi.

Postupme ještě dále; vzpomeňme si denně, že věčná moudrost svět řídí, dle svého dobrozdání vše řídí a spravuje, od nejmenších a denních příběhů až k velikým revolucím národů; buďme o tom přesvědčeni, že nemoci, starosti a soužení, pomluvy, protivenství od Otce se nám sesílají, jenž nás kárá, poněvadž nás miluje. Odevzdejme se rádi a ochotně do jeho ruky otcovské a říkejme bez obavy v přítomnosti, beze starosti o budoucnost denně fiat odevzdanosti: šťastní vždy a všudy nejsvětější a nejmilejší vůli boží moci vyplniti.

Změkčilá a vysílená dlouhým pokojem a luxuriosní a přepychovou civilisací Evropa byla od Boha vyrojivším se barbarům na pospas vydána. Když se bouře velikého stěhování národů utišila a bylo možno v ssutinách bojišť zas něco rozeznávati, bylo viděti, že vážnost Evropy se změnila. Sasové a později Normané zmocnili se Anglie; Frankové byli pány nad Gallií, Gotové nad Španělskem, Longobardové nad velikou částí Italie. Jen málo stop věd, umění a občanských institucí mocného národa římského zůstalo. Všady vynořily se nové formy náboženské, nové zákony, nové mravy. Jedno jediné odpor kladlo: křesťanské náboženství, jež poražené těšiti a vítěze mírniti mělo.

Brzo poznali tito divocí národové, kteří chrámy zapálili a svatyně vyloupili, božství křesťanství a zasvětili se v něm přemi-

lému kultu neposkvrněné Panny. Tito váleční a bojovní avšak čistých mravů mužové rozuměli a uctívali vroucně královnu Panen a mocnou Matku milosrdenství. A brzo spatřovati bylo možno chrámy se špičatými oblouky a vysoké pyramidy a vysoké štíhlé věže na věčnou památku od Panny obdržených milostí anebo za přestání moru anebo za vítězné vedení války anebo za zachránění z nebezpečí smrti se povznášeti. Císařovna Mathilda, neteř Viléma Výbojného, byla při jízdě kanálem hroznou bouří stižena, lodníci nenalezli svým uměním žádné záchrany. Mathilda pravila s jasnou, byť i bledou tváří k lodníkům a pánům, kteří sklíčení okolo ní stáli: »Důvěru mějme! přátelé moji, Madonna nás zachrání. Jeden z vás postav se na stráž. Jakmile zemi spatří, budu zpívati chvalozpěv ke svaté Panně a učiním slavný slib, že jí na břehu, kde přistaneme, nádhernou kapli postavím.«

Sotva že kněžna svůj slib učinila, ustaly vzbouřené vlny, vítr se obrátil a tichý vánek hnal loď rychle ku břehům Normandie. Brzo bylo slyšeti pronikavější hlas námořníka, jenž s výše stožáru kýžená slova volá: »Zpívej, královno, zpívej! Tu jest zem!« — A dcera Jindřicha I. zpívala sladkým a mocným hlasem chvalozpěv k Panně, jejž angličtí baronové se sepiatýma rukama a obnaženou hlavou vesele zpívali. Brzo před ztroskotáním zázračně zachráněný koráb zakotvil v zálivu Equardseville v dolní Normandii. První péčí kněžny bylo nyní místo pro kapli určiti, a dříve než břeh opustila, chtěla vlastní rukou základní kámen položiti, nad nímž se později proslavené a obsáhlé opatství z Vocu povznášelo, jež po smrti Mathildině od jejího syna Jindřicha II., krále anglického, zřízeno bylo. (Rodička boží od P. Misley.)

Hle, barbarští národové zasvěcují se při svém obrácení Panně Marii. Císařovna Mathilda staví jí z vděčnosti chrám. Buďme i my jí vděčni za všecky milosti a dobrodiní, jež nám prokazuje, abychom po tomto pozemském putování s ní v nebesích se radovati mohli.

Dle francouzského *J. Van Volckxsom* S. J. dr. *Antonín Ondroušek.*

Cvičení stavů.

I. Pro ženy.

(Mat. 26, 1.—29.)

»Aj, nyní čas příjemný, aj, nyní den spasení. (II. Kor. 6, 2.)

Čas postní, čas pokání. Také vy, ctěné křesťanské ženy, jste zajisté hotovy činiti pokání v této posvátné době, a to jako první a nejhorlivější ze všech, sic byste nebyly přišly tak četně na dnešní kajícné kázání. Ano, v pravdě, i pro vás jest nyní čas milosti, i pro vás jest nyní den spasení.

Pokání... Kde má býti pokání, tam jsou nezbytně také hříchy. Ale hříchy lidské zhladil Bůh-člověk, Vykupitel světa Ježíš,

Kristus svým hořkým umučením a krvavou smrtí; a z velikosti a hrůzy jeho utrpení můžeme tušiti pravou velikost a zlobu hříchů lidských; a tím více budeme dojati ku pokání, čím hlouběji vnikneme ve hrozný děj umučení Kristova. Proto mají letošní naše poučení stavů zbudována býti na krvavém základě umučení Páně, jak je napsal očitý svědek a apoštol Kristův, evangelista sv. Matouš. Každý stav bude z něho slyšeti jistý díl, každý stav bude při tom upozorněn na své zvláštní povinnosti, každý stav ať tato slova, která kněz mluviti bude zrovna ze srdce Ježíšova, ať sobě k srdci vezme, každý stav ať se Spasitelem trpícím a umírajícím umře hříchu, každý stav ať z hrobu hříchu povstane k novému, svatému životu dítek božích!

1. Cesta na smrt.

Jako král vjížděl Ježíš na neděli květnou do Jerusalema. Poslušen zákona, připutoval do svatého města, by tam s nesčetnými jinými poutníky slavil velikonoce. Konce tohoto téhodne už se neměl dožíti, příští pátek měl duši vydechnouti na kříži. Ještě ty poslední dny života učil ve chrámě, aby zvláště velekněze, fariseje a zákoníky přesvědčil o božském poslání svém. Ale kázal i tentokrát uším hluchým.

V úterý před večerem šel s učedníky na horu Olivetskou. Tam předpověděl strašnou zkázu nevěrného města a napomínal učedníky ke bdělosti. Na konec těch řečí pravil: »Víte, že po dvou dnech veliká noc bude a Syn člověka vydán bude, aby byl ukřižován.« (Mat. 26, 2.)

2. Silnější nad smrt jest láska.

Ve středu potom sešli se knížata kněžská a starší lidu (na hoře Sionu) na síň knížete kněžského, kterýž slul Kaifáš, a radili se, jak by Ježíše lstivě jali a zabili. Ale pravili: »Ne v den sváteční, aby snad nebyl rozbroj v lidu.« (Mat. 26, 3.–5.)

Ještě v tyto poslední dny hlásal Ježíš také knížatům israelským nauku věčné spásy, vytýkal jim ovšem při tom také hříchy jejich a vybízel je k obratu: a místo vděku usnesli se na jeho usmrcení. Černý ten čin mínili však provésti potají a lstivě: jenom ne v den sváteční měl býti Ježíš jat a zabit. Bylyť v den slavný velikonoční chrám, hora chrámová a všecko město přeplněny poutníky, ti dobře znali Ježíše z jeho učení a zázraků, byli pro něj nadšeni, celým srdcem na něm viseli; bylot to zřejmě viděti o jeho slavném vjezdě do Jerusalema před čtyřmi dny. Zástupové, zvláště jeho krajané, ohniví a bojovní Galilejci, jistě by netečně nepřihlíželi, jak by Ježíš veřejně byl spoután a popraven, jistě by ho bránili a mohlo by při tom snadno dojíti ke krvavé bouři lidu. Proto má býti Ježíš dle úradku velerady zprovozen se světa tajně a lstivě.

Ježíš dobře ví o těchto piklech, vidí před sebou jistou smrt a přece neodchází z Jerusalema, jde na smrt dobrovolně. Ó jak se děsívají lidé smrti, jak před ní úzkostlivě utíkají!

Dne 2 srpna r. 1906 vyplul z Janova italský parník Sirio o 5. hod. odpoledne do Ameriky. Vezl 695 cestujících, ponejvíce vystěhovalců, a posádku 137 mužů 5. srpna jel podél španělského pobřeží mezi předhořím Palosem a ostrovy Hermigami. Tam narazil na úskalí, ztroskotal se a za několik minut utonul. Když se ukázalo, že loď ztracena, udály se na ní děsné výjevy. První spěchal zbabělý kapitán; první opustil loď a vskočiv do záchranného člunu, zvolal: »Zachraň se, kdo můžeš!« Jeho útěkem nastal mezi cestujícími hrozný zmatek. Důstojníci a mužstvo následovali kapitána s noži a revolvery v rukou, postříleli a pobodali vše, co jim stálo v cestě, a zachránili se tak první. Podobně si počínali také mnozí cestující: noži a sekerami bojovali silnější o záchranné čluny, ženy a děti pošlapány, nikoho nešetřeno, kdo v cestě stál. Výjevů, které se při té pohromě odehrály, nelze vůbec vypsati. Na mladou ženu, která držela dítě v náručí, voláno, aby dítě pustila a tak aspoň sama mohla býti zachráněna. Ale zdráhala se tak učiniti a pravila, že raději umře s dítětem. Podařilo se přece, obě zachrániti. — Na jednom laně tonoucí lodi uchytilo se šest dětí, jejichž matky byly příliš daleko a pomoci jim nemohly. Volání matek o pomoc bylo srdcervoucí. Jedno dítě po druhém pozřeno vlnami. Několik matek zešílelo, mezi nimiž jedna, která při tom neštěstí pozbyla tři syny. Ponejvíce padly pohromě za obět ženy, děti a cestující první a druhé třídy.

V tom strašlivém boji o život bylo však také spatřiti výjevy křesťanské a kněžské rekovnosti. Mnich jeden na palubě Siria, když už loď tonula a vlny jej už zasahovaly, vysílal ještě k nebesům modlitby za tonoucí. A o hrdinném biskupovi ze San Pedra, který s tonoucími na lodi zůstal a v posledních okamžicích jim dával rozhřešení, psala tehdy židovsko-liberální »Neue Freie Presse«: »Kdo by nebyl úchvatně dojat, čta, jak biskup ze San Pedra tonoucím dával požehnání a konaje svůj duchovní úřad, vlnami byl zachvácen. Útěchou jest, že ve hrozném líčení rozpoutaných divokých vášní nechybělo také lásky a sebezapření, toť světlo v temné noci.«

Záhuba Siria zaviněna byla neopatrností samého kapitána. Ten se ovšem zachránil, ale vědom jsa sobě viny, spáchal potom sebevraždu. 385 osob pohřešováno po té pohromě, našly tedy smrt ve vlnách. (»Vaterland«, 6. a 8. srpna 1906.)

Zde vidíme patrně lidský strach před smrtí. Spasitele čeká také jistá, hrozná, krvavá smrt; ale on před ní neutíká, dává život svůj za život světa, i za můj život věčný i za váš. Jaká to to nesmírná láska! Ach, kde jest naše láska k němu! Kolika hříchy už jsme zbodli jeho milující srdce! Ó následujme Ježíše v jeho utrpení, ať vzplane zase láska uchladlá v srdcích našich!

3. Ženu silnou kdo najde?

Zmiňuje se o smrti Ježíšově, zasahuje evangelista o čtyři dny zpět a vypravuje událost, která se rovněž vztahuje na smrt Páně.

V. 6.—13. »Když pak byl Ježíš v Bethanii, v domě Šimona malomocného, přistoupila k němu žena, majíci nádobu alabastrovou masti drahé: a vylila ji na hlavu jeho, když seděl za stolem. A vidouce to učedníci, rozhněvali se řkouce: K čemu jest ztráta tato? neb mohla ta (mast) prodána býti za mnoho a dáno býti chudým. Věda to pak Ježíš, dí jim: »Proč jste obtížni této ženě? dobrý zajisté skutek učinila nade mnou; nebo chudé vždycky máte s sebou, ale mne nemáte vždycky. Vylivši zajisté mast tu na tělo mé, ku pohřbu mému to učinila. Amen pravím vám, kdežkoli kázáno bude toto evangelium po všem světě, i o tom, co ona učinila, bude na památku její praveno.«

»Šimonem malomocným« všeobecně byl zván onen hodný člověk, který Spasitele v Bethanii pozval ke stolu. Snad ho Kristus Pán kdysi uzdravil od hrozné nemoci malomocenství; vždyť jako malomocný nesměl by také nikoho zváti ke stolu. Z vděčnosti asi připravil hostinu velikému a milému divotvorci Ježíšovi. Jak víme ze zpráv druhých evangelistů, byl také u stolu Lazar, jehož Ježíš nedávno z mrtvých vzkřísil, a jeho sestry Maria a Marta.

Maria Magdalena, veliká kajícnice, byla ona žena, která pomazala Ježíše drahou mastí. Její šlechetný čin nelíbil se však několika učedníkům, jmenovitě lakomci Jidášovi; mínili, že by lépe bývalo mast prodati a peníze rozdati chudým. Ježíš však ji chválí a hájí jejího skutku lásky proti učedníkům, praví, že už ho napřed pomazala do hrobu. Židé ctili i mrtvoly lidské, bývalé schránky duší nesmrtelných, mazali a napouštěli je před pohřbem drahými mastmi, aby se pokud možná dlouho uchovaly neporušeny. Ježíš předvídá svoji smrt, ví už napřed, že na veliký pátek nebude už kdy mrtvoly jeho řádně pomazati před pohřbem, že bude třeba jej pohřbíti chvatně, proto praví: »Tato žena už nyní se postarala, abych za živa pomazán byl ku pohřbu.«

*

V životě Spasitelově často vidíme v průvodě jeho zbožné, horlivé ženy, vidíme je Ježíši na blízku zvláště tehdy, kdy se jedná o veliké skutky cti a slávy boží. Blahoslavenou Pannu, nejušlechtilejší a nejsvětější mezi ženami, vidíme u Ježíše od Betlema až na Golgotu. Když Ježíš po tři léta uče a divy tvoře chodil po svaté zemi, byly v průvodě jeho zbožné ženy z Galilee, které sloužily jemu a apoštolům. Jedna z nich, Salome, manželka Zebedeova, obětovala Spasiteli navždy dva své syny: Jakuba st. a Jana, obětovala je za kněze a apoštoly Jiná, Maria, manželka Kleofášova, rovněž syna svého, Jakuba ml., zasvětila navždy Spasiteli. Vidíme tyto ženy také na Golgotě pod křížem, kde ze všech apoštolů pozorujeme po boku Matky Páně jediného Jana, vidíme je při pohřbu Páně, a vidíme v neděli velikonoční časně ráno u hrobu Ježíšova v zahradě Josefa Arimathijského. A v dnešní evangelické události vidíme Marii Magdalenu, jak šest dní před velikonoci maže Spasitele ku pohřbu. Za cenu několika set římských denárů (našich korun) koupila drahé masti

a vylila ji na hlavu Ježíšovu, ani reptání apoštolů ji neodstrašilo od tohoto velikého skutku lásky.

Církev boží je tajemným tělem Ježíše Krista a dějiny církve jsou pokračováním života jeho. I v tomto druhém životě Ježíšově vidíme, kde se jedná o veliké skutky slávy boží, zbožné, hrdinné ženy zúčastněny na skutcích těch. Když za pronásledování křesťanů v prvních třech stoletích církev Kristova krvácela z bezčetných ran, byly to v Římě zbožné paní a panny, které krvavé mrtvoly učedníků sbíraly a uctivě pochovávaly.

Dne 19. května r. 1909 sloužil jsem v Římě mši sv. v kapli kostela sv. Pudentiany. Tam stával kdysi dům senátora Pudentia, tam pohostinu bydlel sv. Petr, tam sloužíval také mši sv. Ona kaple a onen oltář stojí prý právě na místě domácí kaple, kde sv. Petr služby boží konal. V oltáři je zazděn kus onoho stolu, na němž sv. Petr přinášíval obět nejsvětější. Obě dcery Pudentiovy, Pudentiana a Praxedes, zaslíbily se Bohu věčným panenstvím a věnovaly se úplně skutkům křesťanské lásky. Na statku blízko domu pochovaly tyto dvě panny 3000 mrtvol mučedníků, které za krvavých pronásledování za pomoci druhých s popravišť odnesly, a jichž krev houbami posbíraly a sem donesly. (Georg Ott, »Die ersten Christen ober und unter der Erde«, str. 8.)

Velicí a svatí mužové v dějinách církve děkují svoji velikost a svatost obyčejně vychování svých zbožných matek. Vzpomínám tu jen nejznámějších: sv. Augustina a jeho matky sv. Moniky a sv. Klementa Dvořáka a jeho zbožné matky.

Velebnou slavnost Božího Těla vděčíme pokorné klášterní panně, sv Juliáně z Korneillu: jí zjevil Bůh, že má býti tato slavnost v církvi zavedena.

A poohlédněme se po světě dnešním, kde co velikého se děje ke slávě boží a ke spáse duší, na tom mívají často ženy veliký podíl. Veliké dílo obrácení pohanstva nemělo by často pražádného zdaru bez součinnosti hrdinského zástupu missijních sester. Často bývá missionáři naprosto nemožno, zjednati si přístup do domů pohanských, zvyky země toho nedovolují muži; ale sestru missionářku tam pustí a ona obrací ke Kristu duše pohanské.

Ale největší význam pro království boží na zemi má mezi ženami dnes a měla za všech časů křesťanská matka.

Říše Kristova na zemi, katolická církev, skládá se z lidí a lidé žijí v rodinách. Každá rodina má býti rodinou boží, všichni její údové mají se kdysi státi nebešťany. Všichni, kdož na zemi v malých rodinách žijí, mají kdys v nesčetné rodině tváří v tvář nazírati na Boha a tím požívati věčné blaženosti. A čestná úloha, vychovávati budoucí nebešťany, připadá zvláště křesťanské matce, neboť otci jest většinou býti mimo dům a starati se o vezdejší chléb, ale matka má děti skoro pořád kolem sebe.

Je to vznešená úloha čestná, ale je to zároveň hrozná, přísná a zodpovědnosti plná povinnost. Bože nebeský, jaké cti a radosti se jednou dostane matce bohabojné a horlivé, která všecky svoje

děti dovede před boží trůn a bude moci říci: »Pane a Bože můj, z těch, které jsi mi dal, neztratila jsem žádného.«

Ale věčnost matky nevěrné, nedbalé? S dětmi, které bezbožně vychovala, zatracena bude: ve věčné propasti vlastní její děti, zoufale řvouce a zuby skřípajíce, proklínati ji a celým peklem po celou věčnost řváti budou: »Prokleta budiž ta zde, která se matkou naší jmenovala, nebyla lepší, nežli tahle sběř ďábelská, s ďábly pracovala, až nás sem dovedla, na místo věčných muk. Matko pekelná, matko proklatá, mějž tolik pekel, kolik's dětí přivedla do věčné tmy!«

Takový, milé matky, bude věčný úděl matky dobré a matky špatné. Jak tu dnes jsme, tak budeme jednou v soudný den všichni státi před soudnou stolicí boží: já, váš duchovní pastýř, celá moje farní osada i vy, matky rodin. Přejete si zajisté všecky státi po pravici věčného soudce, i já vám toho přeji z toho srdce a z té duše. Ale jest vám také plniti vždy věrně povinnosti mateřské.

Vychovávejte tedy dítky své ne pro svět, ne pro hřích, ne pro peklo, nýbrž pro Boha. Pečujte o to, aby děti vaše byly vždy dítkami božími, aby žily stále v milosti boží, a nechodily jako nepřátelé Kristovi, jako děti hněvu božího a služebníci ďáblovi! Přidržujte je horlivě k modlitbě, ke sv. svátostem. Udušujte zavčas v dětských srdcích zárodky hříchu: hněvu, vzdorovité neposlušnosti, lenosti a všech hříchův ostatních. Neříkejte: »Vždyť je to dítě, nemá ještě rozumu.« Až si jednou hřích navykne, v něm se utvrdí a zatvrdí, potom už nepomohou napomínání, hrozby, ani prosby a slzy.

Zvláštní pozornost věnujte mládeži dorůstající. Jako kněz musím k vám býti upřímný a říci vám všecku pravdu do očí, třebas to dělám nerad. Vaši synové, sotva škole odrostlí, už chodí pravidelně do hospody, kouřem a nápojem otravují si zdraví, v nočních toulkách otravují své duše. Vaše dcery, ještě děti, vidívám se voditi s výrostky: růžence a křížové cesty jistě se při tom nemodlí, nýbrž zabíjejí a pochovávají nevinnost. A největší bědou a největší hanbou každé osady jsou ti nešťastní tvorové — děti nemanželské — děti necti, děti hanby. A kdo tu mívá největší vinu? Obyčejně matka nedbalá.

Matky! Buďte matkami silnými! Ukazujte lásku svou k dětem ne tím, že jim ve všelikém zlém povolujete, nýbrž tím, že je vedete k Bohu, že jste přísné a neúprosné, kde dětem hrozí hřích. A když se vám svět bude vysmívati a vám modluš spílati, protože nechcete jíti s proudem světa a dětem svým všeho nedovolujete: nevšímejte si toho reptání světa, nýbrž služte odhodlaně Pánu jako Maria Magdalena, zůstaňte věrny Pánu Ježíši a veďte k němu i svoje děti. Nebuďte jako Jidáš, o němž se v umučení Páně takto vypravuje:

4. Jidáš, zrádce.

V. 14.—16. »Tehdy odešel ke knížatům kněžským jeden ze dvanácti, kterýž slul Jidáš Iškariotský, a řekl jim: Co mi

chcete dáti a já vám ho zradím? A oni uložili mu dáti třicet stříbrných. A od té chvíle hledal příhodného času, aby ho zradil.«

Jidáš byl od Ježíše vyvolen za apoštola. Ale stal se nevěrným úřadu apoštolskému, nejvyšší důstojnosti v církvi Kristově. Měl zlou náklonnost, náchylnost k penězům. Spasitel a jeho učedníci žili z almužen milosrdných duší. Tyto milodary nosil a přechovával apoštol Jidáš, obstarával nákupy potravin pro celý sbor. Ale že on, lakomec, stále u sebe nosil peníze, rostla jeho lakota a kradl ze společné pokladny a ukládal stranou pro sebe. Až tam zašla jeho náruživost, že pozbyl i víry v Ježíše, Syna božího, a stal se jeho zarytým nepřítelem.

Židé netroufali si Ježíše veřejně jati pro strach před lidem. Lakotný Jidáš zosnoval plán, jak by se to mohlo provésti tajně. Zašel k veleknězím a nabídl se jim: »Co mi chcete dáti a já vám ho zradím?« t. j. vydám jej tajně v ruce vaše, kdy nebude kol něho zástupů lidu, kteří by ho bránili. A s radostí přijali tu nabídku a ustanovili mu dáti a vyplatili hned 30 stříbrných, t. j. 30 chrámových siklů, asi 95 našich korun. Tolik se platívalo tehdy za otroka. Za tak hanebný obnos prodal Jidáš svého Boha a Spasitele.

*

Ještě laciněji ho zrazují a prodávají leckteří křesťané, také leckteré křesťanské matky, jež přece náležejí zbožnému pohlaví ženskému, zrazují a prodávají Krista Pána těžkým hříchem.

Zradu páše na Spasiteli matka, která se nemodlí a dětí k modlitbě nevede. Zradu páše na Spasiteli matka, která v neděli lehkomyslně služby boží zanedbává a nestará se, plní-li děti nedělní povinnost Zradu páše na Ježíši matka, která v pátek dětem maso dává a je k jídlu i nutí. Zradu páše na Ježíši matka, která děti do zábav neb společností pouští neb přímo posílá, kde, jak sama ze zkušenosti ví, nevinnosti jejich záhuba hrozí. Nadarmo tiší matka svědomí zlé: »Však my jsme nebyli také jinačí; mladým lidem třeba popřáti také nějaké radosti.« To hřích její před Bohem ztěžuje. — Zradu páše na Ježíši matka, která dětem pohoršení dává sváry a hádkami v domě, nepřátelstvím se sousedy a příbuznými, a která i dětem hrozbami zakazuje s nimi mluviti. — Zradu páše na Ježíši matka, která místo aby vedla děti ke Kristu, zpovědi a přijímání se posmívá a děti od něho zdržuje. Zradu na Ježíši páše každý těžký hřích, zradu ohavnou, podobnou zradě Jidášově.

Než, milé matky, dosti o hříších, nepřipadá mi ani, abych vás přičítal k takovým zrádkyním, pravil jsem to jen na výstrahu; Bůh vás toho chraň! Odvraťme se od Jidáše, od hříchu a obraťme zraky své k nejsvětlejšímu, nejkrásnějšímu a k nejdojemnějšímu okamžiku umučení Páně, obraťme zraky své k největšímu tajemství lásky Kristovy k nám, k tajemství víry, k nejsv. Svátosti oltářní.

5. Hostina lásky.

V. 17.—29. »Prvního pak dne přesnic přistoupili k Ježíšovi učedníci řkouce: Kde chceš, ať připravíme tobě, abys jedl beránka? Ježíš pak řekl: Jděte do města k jednomu a rcete jemu: Mistr praví: Čas můj blízko jest, u tebe jísti budu beránka s učedníky svými. I učinili učedníci tak, jakož jim uložil Ježíš, a připravili beránka. Když pak byl večer, posadil se za stůl se dvanácti učedníky svými. A když jedli, řekl: Amen pravím vám, že jeden z vás mne zradí. I zarmoutivše se velmi, počali každý z nich říkati: Zdaliž já jsem, Pane? On pak odpovídaje, řekl: Kdo se mnou omáčí rukou v míse, tenť mne zradí. Syn zajisté člověka jde, jakož psáno jest o něm: ale běda člověku tomu, skrze něhož Syn člověka zrazen bude: lépe by bylo jemu, by se byl nenarodil člověk ten Odpovídaje pak Jidáš, kterýž ho zradil, řekl: Zdali já jsem, Mistře? Řekl jemu: Ty jsi řekl.

A když oni povečeřeli, vzal Ježíš chléb a dobrořečil i lámal a dával učedníkům svým a řekl: Vezměte a jezte: totoť je tělo mé. A vzav kalich, díky činil a dal jim řka: Pijte z toho všichni: neb totoť jest krev má Nového Zákona, kteráž za mnohé vylita bude na odpuštění hříchů. Ale pravímť vám: Nebudu od této chvíle píti z tohoto plodu vinného kořene až do onoho dne, kdy jej píti budu s vámi nový v království Otce svého.«

Večer, 14. dne měsíce nisanu, našeho dubna, v předvečer velikonoc, byli všichni Israelité vázáni zákonem jísti velikonočního beránka. Byla to památka vysvobození Israele z poddanství egyptského. V onu noc, kdy Israelité osvobozeni býti měli z tyranského jha egyptských faraonů a kdy vyjíti měli z Egypta, na rozkaz boží zabit byl beránek a požíván s chleby nekvašenými; krví pak beránka natřeny byly veřeje a prahy domů israelských. O půlnoci letěl anděl smrti Egyptem a pobil všecky prvorozené Egypťanů; ale kde uviděl krev beránka, tam přešel beze škody. Krev beránka zachránila tedy prvorozené Israele od smrti. Tento beránek byl předobrazem Beránka božího, Ježíše Krista, který všecky lidi svou smrtí zachránil od smrti věčné. Na památku na toto osvobození z Egypta bylo všem židům na rozkaz boží slaviti každoročně osmidenní svátky velikonoční a v předvečer jich požívati beránka velikonočního.

Také Ježíš o každých velikonocích zachovával tento příkaz zákona. To věděli dobře učedníci jeho. Ale bylo již za dne učiniti přípravy k večerní hostině. Proto se tázali v den před velikonocemi Mistra: »Kde chceš, ať připravíme tobě, abys jedl beránka?« A Ježíš řekl jim: »Jděte do města k jednomu a rcete mu: Mistr praví: Čas můj blízko jest, u tebe jísti budu beránka s učedníky svými.« Ježíš nejmenuje jména svého hostitele. Ale u sv. Marka nalézáme jeho jméno blíže určeno. Ježíš poslal napřed dva učedníky, totiž Petra a Jana (Luk. 22, 8) a pravil k nim: »Jděte do města a potká vás člověk, nesa džbán vody; jdětež za ním: a kamžkoli vejde, rcete pánu domu, že Mistr

praví: Kde jest večeřadlo mé, kde bych jedl beránka s učedníky svými?« (Marek 14, 13, 14) Tento muž byl bezpochyby z přívrženců a přátel Ježíšových; neboť Pán mu vzkazuje, že jeho čas, t. j. čas utrpení blízko jest a dává se při tom nazývati Mistrem. Ježíš nejmenoval jména svého hostitele, aby Jidáš místa večeře napřed nezvěděl; byltě by mohl dáti Ježíše jati ještě za večeře.

Učedníci obstarali všecko, jak Pán nařídil. Když se svečeřelo, zasedl Ježíš s dvanácti za stůl. Dle zvyku východanů seděli, vlastně více leželi na pohovkách kolem velikého stolu, levou rukou se podpírali, pravou brali pokrmy.

Za jídla pravil Ježíš: »Jeden z vás mne zradí.« Zulekáni a zarmouceni táží se učedníci jeden po druhém: »Zdali já jsem, Pane?« A Ježíš odpovídá: »Kdo se mnou omáčí rukou v míse, tenť mne zradí.« Na stole stálo několik mis s omáčkou, jak bylo zvykem při večeři velikonoční, ve skupinách seděli apoštolové kolem stolu a vždy několik jich jedlo z jedné mísy. Namáčeli rukou suchý chléb do omáčky a jedli. Jidáš seděl velmi blízko Ježíše, vždyť jedl dle slov Páně z téže mísy s ním. Pravou rukou namáčel chléb v míse, levou svíral křečovitě pod šatem měšec se 30 stříbrnými, mzdou to zrady černé. Spasitel o tom ví, varuje zaslepeného hříšníka ještě v posledním okamžiku a praví: »Syn zajisté člověka jde, jakož psáno jest o něm: ale běda člověku tomu, skrze něhož Syn člověka zrazen bude: lépe by bylo jemu, aby se byl nenarodil člověk ten.« (Ž. 40, 10.) T. j.: jest sice věčným úradkem božím a proroci (Ž. 21. a 39., Is. 53.) tak předpověděli, že musím umříti smrtí násilnou; ale proto ten, který mne zradí, není omluven: stihne ho za to neštěstí hrozné. Zlý ten čin potřebný jest sice k vykoupení lidstva, ale proto nepřestává přece býti činem svobodným a Jidáše nikdo k němu nenutí. Neboť Bůh sám ho nechce, ale jako vůbec zlo obyčejně řídí a obrací v dobro, tak také zrady Jidášovy použije k vykoupení lidstva. Protože zrádce předvídal, proto také dal zradu jeho předpověděti od proroků.

Ježíš varuje ale Jidáš zůstává zatvrzelý. Směle a drze táže se dokonce Pána: »Zdali já jsem to, Mistře?« A Ježíš mu odpovídá: »Ty jsi řekl.« Ježíš odpovídá mu jen tiše, tak že toho ostatní apoštolové neslyší: Ježíš i nyní ještě šetří jeho cti před ostatními. Souhlasně vypravují evangelisté, že učedníci při poslední večeři nevyrozuměli, kdo by vlastně byl zrádcem.

Když zrádce předpověděn, následovala událost světová, největší zázrak lásky Ježíšovy, ustanovení tajemství jeho těla a krve. Ježíš se loučil se světem, chystal se krvavě dokonati dílo vykoupení: zítra, v pátek, mělo se všecko skončiti. Všecko lidstvo se stalo vykoupením Ježíšovým majetkem, jeho rodinou. Draho, za vlastní život koupil ji. Co nás stojí mnoho obětí, na tom visíme obzvláštní láskou, u toho prodléváme se zvláštní zálibou.

Ježíš umřel za lidi, vykoupil je svou krví. Vstav z mrtvých, měl odejíti do nebe, aby tam vzal odměnu za bolestné dílo vykoupení. Ale nechtěl se odtrhnouti od lidí, tak draze vykoupe-

ných: a proto ustanovil tajemství oltářní, aby i nadále jako člověk s lidmi žíti mohl.

Této lásky nepochopíme, jen se jí můžeme diviti, obzvláště když se vmyslíme v dobu ustanovení, v noc zeleného čtvrtka. Vlastní národ spikl se proti Ježíšovi. V tuže dobu, když Ježíš dlel na Sionu ve večeřadle, zasedala nedaleko v paláci velekněze Kaifáše velerada, nejvyšší soudní dvůr židovský, a chystala se Ježíše přepadnouti a zajati v zahradě Gethsemanské. V nádvoří paláce lomozili ozbrojenci: stráž chrámová a oddíl římské posádky z hradu Antonie; velekněží si těch vojáků vypůjčili od místodržitele Piláta, aby se jistěji Ježíše zmocnili. V onen večer usnesla se také knížata israelská poštvati lid a získati jej pro svůj vražedný plán. Israel rozhodl se pevně zabiti svého Messiáše a s ním se spojil i jeden z apoštolů: zde sedí u stolu s Mistrem, Ježíš ho laskavě varuje, ale Jidáš se nevzdává černého plánu.

Hrozná jest zášť židův i Jidášova, ale větší nežli zloba lidská jest Ježíšova božská láska: při večeři velikonoční proměňuje chléb a víno v tělo a krev vlastní a toto tajemství lásky své zanechává lidem jako závěť svou. V nebi teď žije Ježíš vzkříšený a oslavený, ale zároveň dlí stále na zemi ve svatostánku ve způsobě chlebové.

Ó kdyby jen věděli katolíci, koho to mají ve svých kostelích! Zde bije láskou jeho božské srdce, které za nás na kříži zbodeno bylo. Zde pozdvihuje Ježíš ve dne v noci velekněžských rukou svých — dvě červené jizvy brázdí je — zde pozdvihuje těchto zraněných rukou k Otci a prosí za nás a zase je vztahuje nám vstříc a volá pln lásky k nám: »Pojďte ke mně všichni!«

Katolické ženy, vy chcete tohoto hlasu Spasitelova poslechnouti, chcete všecky tento týden přijíti k němu a přijati jej v srdce svá u stolu Páně velikonočního. Ale nejen v čas velikonoční jest Ježíš s námi, celý rok tu dlí mezi námi a přeje si a žádá, bychom také my po celý rok k němu chodili a jej často přijímali, možno-li i denně. Nespokojte se tedy jen přijímáním velikonočním. Kdo si není vědom hříchu těžkého, Boha upřímně miluje a duši svou posvětiti chce, ten, chce-li, může denně přijímati. Toť vůle sv. Otce, toť i vůle Spasitele, který svým náměstkem k nám mluví. Odložte tedy starou ostýchavost a bázeň a také bázeň lidskou a přicházejte často s láskou a radostí k Pánu. Začněte hned tento týden: po sv. přijímání chraňte se bedlivě těžkého hříchu a když přijdete na mši svatou, jděte opět ke stolu Páně.

Choďte samy a přivádějte s sebou také své rodiny. Vaši mužové, vaše děti, vaši služební visí, řekl bych, nad peklem Tolik pokušení na ně doráží, tolikrát upadají do hříchů a žijí dále v nich a leckterý už náhle zemřel, s Bohem nesmířen: oplakáváte jejich časnou smrt, ale bolestnější slzy byste měly prolévati nad jejich smrtí věčnou. Naše mládež — vaši to synové a dcery — nestkví se jasem nevinnosti a ctnosti, aspoň mnozí ne, chodí jako nepřátelé Kristovi. To by, milé matky, nemělo tak býti. Jak to dojista Spasitele rmoutí, když ti, které krvavě vy-

koupil, jej znova křižují! Spasitel nechce smrti hříšníka, chce míti všecky svatými a šťastnými, všem nabízí milost, jen oni přijíti musí a milost vážiti z pramene jeho sv. Srdce.

Matka mívá srdce zbožné, útrpné, a na toto mateřské srdce já dnes klepu a volám: Ty, matko, slituj se nad svými dětmi, nedávej jim umírati ve hříchu, nenechávej jich žíti ve hříchu, přiváděj je často k Ježíšovi! Slituj se nad svým manželem a přiveď jej k Ježíšovi. U služebných zastupuješ místo matky, konej na nich mateřskou povinnost a přiveď je k Spasiteli. Přiveď je k němu v čas velikonoční, ale přiváděj je i častěji v roce, neboť s jedním přijímáním je dnes těžko, ba nemožno, setrvati v dobrém po celý rok. Slib letos po velikonočním sv. přijímání zde u té mřížky oltářní: »Spasiteli můj, tys mne vždy tak nesmírně miloval, ty mne miluješ stále, a já jsem byla k tobě posud tak chladna, tak ledova: od nynějška má býti jinak: budu, pokud možná, často k tobě přicházeti a také celý svůj dům voditi často ke tvému přesvatému, milujícímu, božskému Srdci, ó Ježíši, Spasiteli můj!« Amen.

II. Pro muže.

Ježíš v zahradě Getsemanské. (Mat 26, 30.)

»Kristus miloval nás a vydal sebe samého za nás v dar a oběť Bohu k vůni rozkošné.« (Efes. 5, 2.)

V posvátné době postní má každý křesťan činiti pokání za hříchy své. A nejen káti se má, nýbrž úplně odvrátiti a očistiti se od hříchů starých, má povstati z hrobu hříchu k novému životu synů božích. Aby pak tím ochotněji činil pokání a tím vroucněji toužil po smíru s Bohem, staví mu církev Kristova před zraky trpícího Spasitele. V krvavém umučení ukazuje nám Syn boží zvláště svou nekonečnou lásku, vydávaje se Bohu v dar a oběť za hříchy naše. Na této žárné lásce Ježíšově má hříšník zase rozehřáti uchladlou lásku svou, má ošklivost pojati nad hříchy, jež vinny byly umučením Beránka božího, a má jich litovati a k Bohu se vrátiti upřímnou zpovědí velikonoční a se svým Spasitelem vroucí láskou se spojiti ve sv. přijímání.

Proto budou také letošní naše poučení stavů zbudována na základě umučení Páně, jak je sepsal očitý svědek, apoštol a evangelista sv. Matouš; muka Ježíšova mají vám připomenouti hříchy vaše, upamatovati vás na povinnosti vaše, mají vás dojati k lítosti a obrácení. Pro vás, milí mužové, určen jest díl umučení Páně, který nám líčí Spasitele v zahradě Getsemanské.

1. Vyznavač Kristův.

Spasitel slavil s učedníky večeři poslední, ustanovil při ní vel. Svátost a mši sv., apoštolové při ní přijali první sv. přijímání: teď se chystá Ježíš nastoupiti cestu utrpení a smrti.

V. 30.—35. »A chválu vzdavše, vyšli na horu Olivetskou. Tehdy dí jim Ježíš: Všichni vy pohoršíte se nade mnou této noci; nebo psáno jest: Biti budu pastýře a rozprchnou se ovce stáda. Ale když z mrtvých vstanu, předejdu vás do Galilee. I odpovídaje Petr řekl jemu: Byť se pak všichni pohoršili nad tebou, jáť se nyní nepohorším. Řekl mu Ježíš: Amen pravím tobě, že této noci, prve než kohout zazpívá, třikrát mne zapřeš. Dí jemu Petr: Bych pak měl s tebou umříti, nezapřím tebe. Podobně i všichni učedníci pravili.«

Mistr a jedenácte učedníků vstali od stolu a dle obyčeje říkali stoje konec chvalozpěvu, hebr. »hallel« zvaného, t. j. žalmy 113., 115., 116. a 117., které vzpomínaly na vyjití z Egypta, na průchod Červeným mořem, na prohlášení deseti božích přikázání na hoře Sinai, na umučení a zmrtvýchvstání Messiášovo. Ježíš spatřoval v těch zpěvech svůj vlastní osud, své boje, svou smrt i své vítězství.

Potom opustil Mistr, obklopen jedenácti, večeřadlo, a bral se cestou k hoře Olivetské. Dům, kde jedli beránka velikonočního, stál na hoře Sionu. Bylo jim projíti jednou z jižních bran města a dáti se směrem ke Getsemani. Cesta vedla po úbočích pahorku Ofela zahradami a vinicemi. Byla noc, jedna z oněch jasných, tichých nocí východu; obloha byla poseta hvězdami.

Ježíš došel s jedenácti do údolí cedronského, do téhož údolí, které Písmo sv. nazývá údolím Save neboli královským. Abraham se tam setkal s Melchisedechem, králem salemským, který Hospodinu obětoval chléb a víno a požehnal otci věřících. David, předobraz trpícího Spasitele, ubíral se kdysi, aby ušel hněvu vlastního syna Absolona, tímto údolím bosýma nohama a s hlavou zahalenou, provázen věrnými služebníky, utíkal hledat útočiště v poušti.

Potok, rovněž Cedron zvaný, hluboko brázdí toto údolí; v létě je vyschlý, v zimě, t. j. za času dešťů, rozvodní se a teče na jih k Mrtvému moři.

Toto údolí bylo také hřbitovem jerusalemským; až podnes je tam mnoho hrobů židovských a tureckých, označených bílými náhrobními kameny. Tam, na tom smutném hřbitově, pravil Ježíš k jedenácti smutně: »Všichni vy pohoršíte se nade mnou této noci.« — odvrátíte se ode mne, zřeknete se mne a zbaběle mne opustíte. Učedníci před chvílí u večeře velikonoční z rukou Mistrových přijali jeho tělo a krev, jich srdce hoří láskou k němu, visí na něm celým srdcem; a nyní slyší z úst jeho, že se všichni nad ním této noci pohorší. Ujišťují Spasitele, že se tak nestane, a Petr je hotov raději s ním umříti, nežli se od něho odloučiti. A zvláštní věc: Petr byl od Krista Pána určen za hlavu jeho církve, za jeho nástupce na zemi, v horlivosti a lásce své k němu je hotov, s ním umříti, a přece slyší od něho slova zdrcující: »Amen pravím tobě, že této noci, prve než kohout zazpívá, třikrát mě zapřeš.«

A také ho zapřel: když byl Ježíš v zahradě Gethsemanské

jat, vedli ho do paláce velekněze Kaifáše, tam ho vyslýchali a k smrti odsoudili. Petr šel za ním z daleka, aby viděl konec. Až do dvora paláce velekněžského se vloudil, otevřenými dveřmi soudní síně sledoval přelíčení, tam u ohně se ohříval s vojáky ve chladné noci. A hle, děvečka přistoupila k němu a pravila: »I ty jsi byl s Ježíšem Nazaretským.« A jiná děvečka a vojenští pacholci pravili totéž. Na smrt zulekán zapíral Petr, přísahal, zaklínal se, ujišťoval, že nezná toho člověka: nežli kohout před svítáním dvakrát zapěl, Petr Ježíše třikrát zapřel.

* * *

Tak smutně padl Petr, první apoštol: ale padají podobně ne jednou, nýbrž často křesťanští mužové.

Doma a v okolí dobře křesťanském leckterý je také dobrým křesťanem, plní svoje povinnosti sám i vede k nim. Ale přijde li do města a zvony zvoní k »Anděl Páně«, a lehkomyslní měšťáci toho nedbají a se nemodlí: stydí se i ten chudák venkovan za svou víru, nevyznává ji, nemodlí se: zapírá Ježíše. Není sice tenhle stud zrovna těžkým hříchem, ale o veliké lásce ke Kristu Pánu a jeho sv. Matce nesvědčí.

Doma se modlí muž s rodinou před a po jídle: ale sedí-li v hostinci u stolu s lidmi, kteří se mají za osvícené a modlitbou pohrdají a nejlepší pokrmy pojídají, aniž si vzpomněli na Boha: stydí se ten muž křesťan projeviti vděčnost svou k Bohu, dárci vezdejšího chleba a nemodlí se, zapírá Ježíše. Ani takové zapření není sice zrovna těžkým hříchem, ale máme býti věrni i v malém. »Kdo pohrdá maličkostmi, znenáhla odpadá.«

Mezi dobrými křesťany chlubí se i mnohý, jak prý si váží náboženství, jak hodným prý je křesťanem, kdo prý o něm může co říci? Ale přijde-li mezi lidi, kteří náboženstvím pohrdají, kteří, třebas náboženství ani za mák neznají, je kritisují a posměch si z něho tropí, kteří kněze špinavým blátem pomluv vláčejí, kteří skoro stále s sebou nosí a každému předčítají s pravou ďábelskou rozkoší zprávy o kněžích, na kterých obyčejně ani zbla pravdy není: umlká takový dobrý křesťan a nemá slova odpovědi ani obrany, ba leckdy i slabošsky nebo docela zlomyslně přikyvuje a mluví tak, jako vrahové a popravci náboženství: hle, mezi takovými katany a posměvači zapírá křesťan svého Spasitele!

Mužové! Náboženství není věcí soukromou, jeho místo jest nejen v domě a kostele, ono má pronikati všecek život křesťanův. »Spravedlivý žije z víry.« (Řím 1, 17.) Všude, kde toho třeba, má uplatňovati víru svou, a kde ona se zlehčuje, ji hájiti. Nebojte se nikoho: z tupitelů víry mluví peklo a lež: kdo víru vyznává, vyznává pravdu, vyznává Spasitele: kdo hájí náboženství, hájí věci Krista, pravého Boha, a před mužem pevného přesvědčení mají úctu i nepřátelé katolickéko náboženství.

Dne 19. září r. 1906 zemřel v Paramaribo v Americe missionář z kongregace nejsv. Vykupitele, P. Felix Jindřich Lem-

mens. Umřel v 56. roce života hroznou nemocí malomocenství. Věnoval se všecek službě malomocných, byl nakažen a poslední čtyři léta žil, vyobcován ze společnosti zdravých, výhradně mezi malomocnými, je těše a jim pomáhaje. Slavný pohřeb uctil památku svatého kněze; ale nejkrásnější řečí pohřební byly slzy malomocných, jimž býval věrným přítelem a otcem.

Felix Lemmens narodil se v nizozemském městě Maastrichtu dne 28. července r. 1850, nastoupil napřed dráhu vojenskou a byl až do 32. roku důstojníkem, poslední čas v Americe; potom se rozhodl státi se bojovníkem Ježíše Krista. Dne 8. prosince 1882 odložil ve vlasti v městě Herrogenbuši svůj kord na oltář a zaměnil sličnou uniformu za prosté řeholní roucho redemptoristy a místo kordem dal se opásati růžencem. Když byl ještě u vojska, byl pro svou upřímnou, veselou povahu miláčkem svých druhův a také představení vážili si ho jako muže přesné povinnosti. Zvláštní vážnosti získal sobě věrným vyznáváním své víry v okolí převážně protestantském. Když jednou ve společnosti v Haagu přišla řeč na náboženství a několik důstojníků dovolilo si posměšné poznámky, Lemmens jim ihned a tak důkladně vytkl jejich neslušnost, že přítomný jeden hejtman uznale se vyjádřil: »Všecku úctu před tak věrným přesvědčením!«

Mužové katolíci, nemáte se koho báti, budete li víru svou veřejně vyznávati a ji rozhodně hájiti.

A teď provázejme trpícího Spasitele do zahrady Getsemanské.

2. Božský kajícník.

V. 36.—46. »Tehdy přišel s nimi Ježíš na popluží, které slove Getsemany, a řekl učedníkům svým: Posedtež tuto, až odejda tamto, pomodlím se. A pojav (s sebou) Petra a dva syny Zebedeovy, počal se rmoutiti a teskliv býti. Tehdy řekl jim: Smutnáť jest duše má až k smrti! Pozůstaňtež tuto a bděte se mnou. A poodešed maličko, padl na tvář svou, modle se a řka: Otče můj, jestli možné, ať odejde ode mne kalich tento, ale však ne jak já chci, nýbrž jak ty. A přišel k učedníkům svým a nalezl je, ani spí, i řekl Petrovi: Tak-liž jste nemohli jedné hodiny bdíti se mnou? Bděte a modlete se, abyste nevešli v pokušení. Duch zajisté hotov jest, ale tělo nemocno. Opět po druhé odešel a modlil se řka: Otče můj, nemůže-li tento kalich minouti mne, než abych jej pil, staň se vůle tvá. A přišel opět a nalezl je ani spí, nebo byly oči jejich obtíženy. A nechav jich, odešel opět, touž řeč říkaje. Tehdy přišel k učedníkům svým a řekl jim: Spěte již a odpočívejte; aj přiblížila se hodina, a Syn člověka vydán bude v ruce hříšných. Vstaňtež, pojďme! hle přiblížil se, který mne zradí.«

Pán přešel s jedenácti přes potok Cedron, šli po levém břehu potoka a stoupali na horu Olivetskou. Zahrady jerusalemské byly, jako u mnohých měst východních, ne uprostřed městských zdí, nýbrž kolem hradeb zevně a zvláště na západním

svahu vrchu, který slul hora Olivetská. Na jeho úpatí, 100 kroků od levého břehu potoka, byla zahrada s olivovou lisárnou, zvaná Getsemany = lis olivový, t. j. zahrada olivová. Ježíš tam často chodíval s učedníky se modlit. Prodlévaje v Jerusalemě, leckterou noc tam probděl na modlitbách. Místo je vážně smutné a vyzývá k nábožné sebranosti. Oko vidí před sebou: k západu jen vysoké zdi chrámu, cimbuří posvátných budov a ponurou tvrz Antonii; po pravici je holý vrchol Skopu, po levici údolí Josafat se svými hroby.

Ježíš miloval tu zahradní samotu. Chtěl se tam ještě jednou pomodliti a rozdrcen býti bolestí, jako plod olivy pod lisem getsemanským.

U vchodu zahrady zanechal osm učedníků, tři ostatní vzal s sebou, aby byli svědky jeho modlitby a smrtelné úzkosti. Co by kamenem dohodil vzdálil se od těchto tří a vešel do skalní sluje, padl na tvář svou a na smrt rozlítostněn modlil se k Otci, aby odňal od něho kalich utrpení.

A proč se hrozil Ježíš utrpení a smrti? Ze tří důvodů.

a) Každý člověk se bojí smrti; čím je mladší, tím houževnatěji na životě visí. Ježíš byl také člověkem, byl v nejlepším mužském věku, i on se smrti bál. Člověk nezná bolestí, které naň čekají: Ježíš je měl od prvního okamžiku života stále před očima: zradu Jidášovu, opuštěnost od učedníků, bičování, poličky, uplvání, pohanu a posměch, rány, nespravedlivé odsouzení, potupnou a bolestnou smrt.

Vedle vlastních muk vidí také ta, která jeho milovaným učedníkům a všem jeho věrným pro něho během času bude vytrpěti, budou to také jeho utrpení, neboť on bude žíti v nich, oni s ním budou jedno. Proud krve valí se proti němu, v moře hořkosti jest ponořen.

b) Větší ještě hrůzu působí mu hříchy. Hřích je to, který tolik a tolikých bolestí způsobí Ježíšovi a jeho věrným. Pán vidí v Getsemanech před sebou bezčetné milliardy hříchů všech lidí všech časů, zná jejich pravou zlobu a ohavnost a všecka ta ohavná tíha hříchů leží na něm, neboť, praví Isaiáš prorok, »on vzal na sebe hříchy všech.« Všecku hanu, která ve hříchu leží, on pil. Celé proudy hříchů zachvívaly jím.

c) A bolest jeho zvyšovala myšlenka, že přes jeho utrpení přemnozí lidé zůstanou zatvrzeni a věčně budou zatraceni a že jeho smrt, jeho krev, jej, Spasitele, věčně budou proklínati v pekle.

A to vše působilo Pánu takovou bolest a úzkost, že napolo mrtev ležel na tvrdé skále zahrady olivové, a jak sv. Lukáš umučení Páně doplňuje, v úzkosti smrtelné krví se potil.

* * *

Muži katolický, viz tu Spasitele trpícího, v mdlobách, bledý obličej a tělo celé krví zalité, jen se naň důkladně podívej! A živě dnes mysli na něho! On na tebe myslil v zahradě Getse-

manské, hříchy tvého celého života stanuly před jeho svatou duší, i tvoje hříchy děsily ho na smrt a vynutily mu pot krvavý. Či myslíš, že nemáš hříchů, nebo snad málo, bezvýznamných? Jen si vzpomeň na hříchy mladosti, ani snad bys nedovedl udati počtu jejich, snad posud nejsou ani řádně vyznány, odkáty a vězí posud na dně duše tvé. 40, 60, 70 let čítáš, ale daleko větší jest snad počet hříchů tvých.

Spasitel, tvůj, vida hříchy tvé, na smrt byl rozlítostněn, a tobě jsou snad hříchy smrtelné tak lhostejny: tobě jest snad cizoložství jen malou lidskou slabostí, podvod jen lidskou moudrostí, křivá přísaha jen pomocí z nouze, mrhání majetku rodiny tvé, bezměrné obžerství jen veselým životem, tobě není snad mše sv. svévolně promeškaná, služebná práce v neděli ničím; u tebe přestupování postu snad ani za řeč nestojí; tobě rouhání strašná a děsné kletby snad jsou jen výrazem mužné ráznosti; ty snad se směješ, slyše slovo »hřích smrtelný« a tážeš se potutelně, co to je? . . . Hleď jen na Spasitele v Getsemanech: on viděl tam tvoje hříchy smrtelné a věděl nejlépe, co ony jsou, a vida je, ve mdlobu smrtelnou padal a krví se potil. A nechceš ještě viděti hříchů svých a nechceš se zříci jich? Ó jen popatř vroucně k Ježíši na skále olivetské a zvolej kajícně k němu: »Ó Ježíši, milosrdenství!« — aby se nad tebou smiloval a nedal tobě zahynouti v propasti hříchů tvých!

3. Zrádci a uprchlíci.

A teď poslyšme konec smutných událostí v zahradě olivetské.

V. 47.—56. »A když on ještě mluvil, aj Jidáš, jeden ze dvanácti, přišel a s ním zástup mnohý s meči a kyjmi, posláni jsouce od knížat kněžských a starších lidu. Ten pak, který jej zraditi měl, dal jim znamení řka: Kteréhožkoli políbím, tenť jest, držte jej. A hned přistoupiv k Ježíšovi, řekl: Zdráv buď, Mistře! a políbil jej. I řekl jemu Ježíš: Příteli, nač jsi přišel? Tehdy přistoupili a vztáhli ruce na Ježíše a jali ho. A aj, jeden z těch, kteříž byli s Ježíšem, vztáh ruku, vytrhl meč svůj, a udeřiv služebníka knížete kněžského, uťal ucho jeho. Tehdy dí jemu Ježíš: Odrať meč svůj v místo jeho; nebo všichni, kteříž berou meč, od meče zahynou. Zdali mníš, že bych nemohl prositi Otce svého, a dal by mi nyní více nežli dvanácte plukův andělů. Ale kterakž se naplní Písma, že tak musí býti? V tu hodinu řekl Ježíš zástupům: Jako na lotra vyšli jste s meči a s kyjmi jímat mne: na každý den sedával jsem u vás uče v chrámě, a nejali jste mne. Ale toto všecko se stalo, aby naplnila se písma prorocká. Tehdy učedníci všichni opustivše ho utekli.«

Smutný to konec modlitby a smrtelné úzkosti Ježíšovy v zahradě olivové, hrozný počátek jeho umučení. Apoštol Jidáš vydal jej za 30 stříbrných (84 K) políbením židům, zradil jej z lakoty; ostatní apoštolové jej opustili pro strach židovský.

* * *

A má také dnešní doba zrádce Ježíšovy a uprchlíky? Ano, i mezi křesťanskými muži. Spasitel žije podnes na světě, týž, který v Getsemanech za hříchy světa v úzkosti smrtelné krví se potil. Dnes už netrpí, je nesmrtelný a oslavený a přebývá ve způsobě chlebové skryt ve svatostáncích katolických chrámů. Jak se kdo chová k velebné Svátosti, tak se chová i k Bohu a úcta k velebné Svátosti jest měřítkem jeho náboženského života. To jest naprosto jisté a nic na tom měniti nelze.

Ale jest také jisto, že mnozí z dnešních křesťanů pokládají úctu ke Svátosti oltářní za pouhou, zbytečnou pobožnůstku, ještě tak pro ženy dobrou, ale ne pro muže, ano pro muže byla prý by hanbou. A to je právě základní omyl dnešní doby. Kristus Bůh jest zakladatelem církve, jest hlavou a středem církve a žije v církvi své ve velebné Svátosti, a proto Svátosti této náleží největší a nejhorlivější úcta všech křesťanů, zvláště pak mužů, protože muž jako hlava rodiny má býti také jejím vůdcem k Bohu.

Ale bohužel vidíme dnes, jak právě muži Ježíše zrazují, od něho utíkají. Drazí přátelé, nerad obcházím nesměle a zdaleka, mluvím nejraději upřímně, zřetelně a zpříma. Máme u nás v obci muže, kteří už 30—40 let neslavili velikonoc, a snad ani na mši sv. nebyli. — Když přijde neděle, nevídává Pán Ježíš u nás leckterých mužů v domě svém při sv. oběti: toť veliká rána do srdce jeho i do srdce duchovního pastýře.

A když přijdou velikonoce, kolik otců rodin straní se stolu božího! A jak nepřijde jednou, po druhé už si netroufá, prý by se všichni na něho dívali, a nejde po léta a žije ve hříchu a chodí jako nepřítel Kristův. A přiházejí se náhlé případy smrti, a což nápadno jest, zvláště mezi muži: bez Boha, bez kněze odcházejí se světa, a odcházejí na pole boží, se slzami a za modliteb je pochovávají, a pomáhá to duši jejich? Jakou odměnu může takovému dáti Pán, když se na světě o něho nestaral, když před ním utíkal, když ve hříších těžkých na onen svět se odebral a hříchy poskvrněn se objevil před soudnou stolicí jeho?

A těžko přiměti leckterého muže k velikonočnímu přijímání: co proseb a slz to stojí ženu?

To by, moji drazí, nemělo tak býti, protože takový útěk před Kristem nezůstává sám, nýbrž mnoho jiného zlého táhne za sebou. Kde otec rodiny má odpor proti nejkrásnějšímu a nejlibeznějšímu tajemství víry a oltáři se vyhýbá, nebývá vůbec ve víře horlivý Kde otec nechodí do kostela a ke svátostem, nechodívají ani děti. Pokud chodí do školy, poslechnou ještě katechety a nechávají se od něho častěji voditi ke Kristu Pánu. Ale jak vychodí školu, cítí svobodu a samostatnost a vyhýbají se také kostelu a oltáři, protože otec je předchází příkladem, a myslí si: »Když otec nepotřebuje Pána Boha, nepotřebuji ho ani já.« A vyrůstají-li děti bez Boha, vyrůstá v nich nemravné, bezbožné pokolení, jež se nehrozí žádného hříchu ani nepravosti, jež schopno jest každé surovosti proti rodičům, protože se Boha ne-

bojí. Bez Boha není zdárné výchovy dětí, bez Boha není spořádaného, spokojeného života rodinného.

Drazí mužové, před Ježíšem, vaším Bohem a Spasitelem, který tu před námi na oltáři trůní ve způsobě chlebové, který jednou na trůně oblakovém mne a vás souditi bude, volám já, váš duchovní pastýř, dnes k vám: Tento Ježíš bude z vašich rukou požadovati každou duši vašich rodin. Neutíkejte před ním, nevlečte rodin svých s sebou do věčné záhuby!

Neutíkejte před Ježíšem, před jeho domem, před jeho oltářem! Po celý rok, v létě, v zimě, každou neděli a svátek choďte na mši svatou a slovo boží a pilně toho hleďte, aby vaše děti a všichni domácí plnili také povinnost svou. Neutíkejte před Ježíšem, když v neděli odpoledne na trůně oltáře místo zaujme, aby žehnal osadě naší: i tu přicházejte a od něho odnášejte si požehnání pro budoucí týden: vy, otcové rodin, potřebujete ho nejvíce.

Nepokládejte velikonočního sv. přijímání za břemeno, nýbrž za největší štěstí a za nejvyšší čest, jakých bezměrná láska boží poskytnouti může hříšným lidem. A nenechávejte mezi rokem přijímati jen vašich žen a dětí, nýbrž přicházejte také ke Spasiteli. Ta hostie, které se klaníme, není snad jen svatou, posvěcenou věcí, nýbrž živoucí osoba Ježíš Kristus jest zde přítomen, náš Spasitel, náš král, náš Bůh. Má právo a nárok na úctu pokolení lidského; a právě mužové mají v rukou vedení společnosti lidské, proto jsou především povinni prokazovati mu úctu veřejnou a také ve přijímání těla Kristova ostatním předcházeti příkladem.

Mužové drazí, farníci moji, když v tento týden přijímati budete v srdce svá Krista Pána, když u téhle mřížky oltářní Srdce Ježíšovo tlouci bude na srdci vašem, řekněte tomu dobrému Spasiteli: Ježíši můj, tys mne tak nekonečně miloval a moje láska k tobě byla tak chladna, já jsem se tobě tak často vyhýbal, já jsem utíkával před tebou a tebe často zradil svými hříchy. Ó Spasiteli, posilni mne, abych od nynějška byl horlivější, k tobě rád chodil, tebe s radostí do srdce svého přijímal a k tobě vedl i celý dům svůj! Amen.

J. Ocetek.

LISTY VĚDECKÉ.

Eucharistie a spolky.

Na eucharistickém kongresu ve Vídni promluvil **Fr. Vaněček.**

I.

Když jeli jsme do Vídně, viděli jsme houfovati se vlaštovičky k odletu; jen v spolku docházejí cíle svého bezpečněji. Ten zákon jest jim Bohem dán.

Podobný zákon nalézá sv. Tomáš též člověku vrozený, když označuje člověka jako tvora společenského. Poněvadž člověk jest tvor společenský, záleží na tom, jakým duchem jest veden. Dějiny nám vyprávějí o společnosti lidské, ovládané názorem pohanským, jak vidíme ji po 1000 let ovládanou duchem křesťanským, a nyní po 150 let vidíme ji v zápasu s novopohanstvím. Jak bude výsledek tohoto boje? Který duch ovládne společnost, toho vlastnosti ducha ponese.

V tomto boji vydávaly vždy skupiny duší stejně smýšlejících a rozhodovaly bitvu duchovní. Tyto spolky byly nástrojem pokřestění a odkřestění společnosti, což jest předmětem této úvahy o Eucharistii a životě spolkovém. Nahlédneme do minulosti, abychom se učili v přítomnosti starat o budoucnost.

Byla doba, kdy křesťanství zorganisovalo společnost pomocí útvaru spolkového, který se nazýval: *bratrstvo* (fraternitas), z nichž před 1000 lety vyvinul se živnostenský spolek aneb sociální. Tento náboženský spolek měl dvojí účel: náboženský a lidumilný. Jádro těchto spolků byl náboženský život. Ať byl vývoj jejich jakýkoliv, všichni dějepisci jejich (Lujo Brentano, Zikmund Winter a j.) doznati musí, že jádro a kořen jejich byl náboženský a lidumilný. Tato bratrstva a kol nich se vytvořivší cechy tvořily jádro smýšlení lidového a křesťanského zároveň. První jejich účel byla čest boží a druhý podpora bližního: láska k Bohu a k bližnímu.

Tato bratrstva měla své středisko: a to byl oltář v chrámě, měla svůj odznak a to byl prapor se světcem bratrstva. Celý

církevní rok prožívaly tyto středověké spolky sociální. Na všechny církevní slavnosti kupily se spolky kolem oltáře a nejsvětější Svátosti oltářní. K okrase služeb božích nesbíraly toliko vosk, ale i lid a nashromáždily peníze na monumentální stavby chrámů světového jména. Jen jediný příklad uvádím z dějin našich. Velechrám sv. panny Barbory v Kutné Hoře jest dílem bratrstva nejsvětější Svátosti oltářní. Je to jistě vznešený pomník, svědčící jak o duchu zbožném a umělém, tak i o fysické síle tohoto spolku. Velechrám sv. Barbory a Božího Těla jsou kamennými svědky zbožného ducha, který tyto katolické organisace ovládal.

Cechy, které se vyvinuly z *gild* severoevropských samým jménem svým »*gilde*«, ukazují k nejsv. Svátosti, znamenáť »gild« obět neb »hod« a celý statut gild, cechů a bratrstev byl dokladem, že středem pobožnosti členstva byla Svátost oltářní, ten nezměnitelný střed pravdy. Zde máme tajemství síly náboženské Z »gild«, cechů a bratrstev lze vysvětliti, proč nebylo třeba sbírek na chrámy, proč bylo chrámů v poměru k obyvatelstvu. Nadání zbožná, a i ustanovení mnohých bratrstev nahrazovala mnohý moderní zákon a ústav.

Jako příklad z doby nejstarších bratrstev uvádím citát z Manninga (Right and dignity of Labour) z bratrstva anglického v Lincolnshire, které i jinde bylo nápodobováno. Zde zní jeden odstavec: »Jestli bratr nebo sestra byl tak nešťastný, že přišel o dobytče, každý bratr a sestra dal půl »merku«, aby si mohl koupiti jiné; kdyby bratr nebo sestra nehodou ohněm přišli o stavení každý bratr nebo sestra přispěje půl penny, aby si mohl postaviti nové.« Zde vidíme v bratrstvu náboženském z X. století náhražek pojištění proti ohni, proti jiným nehodám. Důkaz to, jak náboženství jest ku všem věcem dobré. Podpory nemocenské, starobní a podobné vznikly všechny v organisovaných bratrstvech náboženských, z nichž se vyvinuly útvary sociálních cechů. Celý však statut bratrstev byl náboženský, jeho střed byl oltář, mešní obět, církevní život roku celého.

II.

Nastal zvláštní obrat. Vady cechů stojících v cestě rozvoji velkovýroby vyvolaly zákon o svobodě živnosti. Organisace zmizely jedna za druhou a s nimi zmizeli i muži řemeslní ze slavností církevních a zmohutněly organisace, které se vyvinuly na podkladě hmotném a přijaly barvu výslovně protináboženskou.

Stojíme proto před úlohou evangelisace organisací, které se odcizily Ježíši Svátostnému. Živnostníci ve svých organisacích *neadorují* ve dny velikonoční, neprovázejí Pána při slavnosti Božího Těla, nedostavují se k slavnostem církevního roku, nepřistupují ke stolu Páně. Organisační nové statuty neobsahují ustanovení, jaké měli kožešníci pražští: »*Zachovávati zákony katolické církve, světit svátky a neděle, mši sv. obcovati, a aspoň jednou ročně o velikonočních svátcích se zpovídati a tělo Páně přijímati.*«

Podobně zní statut obuvníků malostranských. Podobná ustanovení všecka zmizela. Jediné, *co zbylo, jest křesťanský pohřeb*, při němž se doprovází zesnulý více z lidskosti než z křesťanství. Zde nastává úloha překonati ty obtíže jako hory a seskupiti opět naše zbývající spolky kolem Ježíše Krista a činiti ze spolků našich skutečně spolehlivá *jádra církevního života a tím i zdravá tělesa občanská.*

My máme však také naznačenou historickou cestu obrodu života katolického v Čechách. Nový spis o dějinách provincie řádu Ježíšova v Čechách od Kroese líčí nejen ohromnou spoustu po r. 1577, kdy zneuctěn byl svátostný Ježíš a opuštěn, ale líčí také cestu z bludu. Ta cesta ven z temného života Čech označena jest světlými mezníky katolického života, to jest častým sv. přijímáním a sice nejdříve v kollejích katolických, kdež byli vychováni tak, aby »celý život víře katolické věrni byli« dle vzoru stanoveného papežem Řehořem XIII. a pak ve spolcích tehdejší doby — mariánských kongregacích. Výsledek toho byl, jak praví spisovatel: »že zmužili se měšťané se svící v ruce nejsvětější Svátost doprovázet.« Jedna vlaštovička bojí se přes moře předsudků letět, ale v množství stejně smýšlejících moře přeletí. Ve spolku mnohá slabá duše se posilní.

III.

Toto poznenáhlé obrození v Kristu má v sobě hluboký sociální význam, ježto každé povznesení hmotné, má-li býti trvalé — musí předpokládati povznesení duše. Tuto pravdu na první pohled nepřístupnou zjevuje Pán slovy: »Hledejte nejprve království božího a spravedlnosti jeho.« K této pravdě dospěje aspoň částečně každý poctivý myslitel, byť byl i z jiného tábora neb církve. Před 60 lety opakoval biskup *Ketteler* často: »*Neušlechtíte-li lidstvo mravně, marná jest snaha povznésti je hmotně.*«

Už sociální obrod žádá duchovní povznesení. Kde se mu lepšího dostává než v »chlebu z nebes«? Ku pravdě o vnitřní reformě dospěje každý správně myslící člověk. *Viktor Hugo* vyřkl podobnou zásadu, říkaje: »Nechtějte lidstvo učiniti bohatším, neučiníte-li jej zároveň mravnějším.« První polovici věty chce každý, druhou jen rozumní, ale nelze ji děliti. Hugo stál mimo církev.

Právě zesnulý zakladatel »Armády spásy« generál *Booth* ve svém stěžejním spisu »Temná Anglie a cesta z ní«, opakuje totéž: Bez povznešení duše, všechna péče o zlepšení hmotné jest marna. Proto tento reformátor mimo církev stojící zavedl jako podmínku přijetí do »armády spásy« veřejnou zpověď. Kdo se k té neodhodlal, toho nepovažoval za člena. Uvedl jsem tři myslitele: biskupa katolického, básníka a reformátora anglikánského, kteří k stejnému výsledku přicházejí: duchovní proměna předchází hmotnou. Táži se, kde jest větší a šlechetnější změny než při sv. přijímání? Mnozí se zanáší myšlenkou o hmotné nápravě, ale málo myšlenkou mravní nápravy. Zde vidíme naznačenou cestu

pro náš spolkový život, který jest jen slabou náhradou za stará bratrstva a cechy, které zákon o svobodě živnosti spálil jak mráz květy. Naší náhradou bratrstev jsou různé naše spolky. Ve zkušenosti dějin jest obsaženo poučení nám pro budoucnost. Spolek katolický, jenž pečuje o povznesení ducha sv. přijímáním, bude nejlepší zárukou každé rozumné nápravy.

Časy rozbouřené nejsou jen naše doby, ale byly vždy a jistě byly daleko horší doby než jsou naše a překážky snad větší než naše, ale byly překonávány pomalu a jistě. Doba sv. Kateřiny Sienské byla horší naší, reforma její začínala s častým sv. přijímáním, ale potkávala se s větší potíží než dnes.

U nás v Čechách reformu prováděl sv. Jan Nepomucký, Milič z Kroměříže, Matěj z Janova a jich následovníci — přijímáním v bratrstvech. Kéž by byli všichni po nich zůstali na této cestě a nešli dále; jaké požehnání by byli způsobili a jak velcí by byli pro národ.

Jiní pracují o hmotné zlepšení, my pracujme o povznesení ducha ve spolcích častým sv. přijímáním. Věda morální učí nás, že život spočívá na čtyrech ctnostech základních: moudrosti, která vede rozum, spravedlnosti, která řídí vůli, mírnosti, která ovládá vášně a statečnosti, která učí ovládati sebe. Kde lepší cvičiště v základních ctnostech nad sv. přijímání?

Sv. Ignác říkával, že závazek vésti bližního nejkratší cestou k Ježíši jest větší, když bližní s námi jest pod jednou střechou, a já k tomu dodávám na konec, že není menší, když bližní jest s námi v jednom spolku.

Počet duší jedné farní osady.

Dle knihy Dra **Swobody** »Grosstadtseelsorge« upravil **R. S.**

(Dokončení.)

Resultát. Z toho všeho, co pověděno, plynou následující zásady:

I. Správná velikost jedné fary městské jest asi mezi 2000 až 6000 duší.

II. Na farách, čítajících více než 6000 duší, může početně sesílené duchovenstvo úspěšně pracovati jen tehdy, napne-li všecky své síly a je-li podporováno řeholníky, zvláště ve slyšení svaté zpovědi.

III. Ve farách, které mají více než 10.000 duší, není řádná duchovní správa již možna; přidávání pomocných kněží takovým osadám není pravou pomocí: jediná odpomoc byla by v rozdělení fary. Proto se nelze diviti tomu, že v Hollandsku považují za církevní pohoršení, nechce-li farář přivoliti k rozdělení své fary, čítající 10 000 duší.

Vysoce důležitou otázku **rozdělení far** nutno ovšem luštiti ex individuis circumstantiis singulorumque casuum particulari qualitate, tedy od případu k případu. Důvody, k nimž při dělení far (vedle početnosti) nutno přihlížeti, jsou: rozlehlost farní

osady, respektive vzdálenost příbytků jednotlivých farníkův od farního kostela; prostornost farního chrámu Páně; živost a frekvence ulic, jimiž děti do kostela ubírati se mají a jiné místní poměry, ovšem též poměry finanční. Nutnost děliti farnosti jest v určitém případě »quaestis nudi facti« a může nastati již i u menšího počtu farních osadníků než výše uvedeného.

Zřizují-li se však **nové fary** u dosavadních far rozsáhlých, má se vzíti za základ počtu duší nové fary normální číslo (maximum 6000), ba lze-li očekávati rychlý vzrůst počtu duší nové fary, třeba jíti i pod normál. A proč? Čítá-li některá fara na př. 70.000, je přirozená a nejbližší myšlenka rozděliti ji na dvě fary po 35.000 duších. Ale tímto rozdělením nebude zlo odstraněno, nýbrž pouze zmenšeno, či jinak řečeno, místo jedné nemožnosti nastoupily dvě. Nad to u osadníků nové fary následkem domělého upravení farního okrsku zmizelo vědomí, že žijí v abnormálních poměrech; naopak, na snadě jest myšlenka: Máme nový kostel — je tedy již o nás postaráno. Tím však pastorace ve vlastním smyslu málo získá.

Administrativní částí duchovní správy (vedení matrik, křty, pohřby atd.) jest ovšem ulehčeno, avšak to jest jen částečná náprava. V novém kostele bude slušná náštěva služeb božích, aniž by v mateřském chrámě bylo lze znamenati úbytek; také svátosti budou hojně přijímány. Avšak v těch oborech, které tvoří základ duchovní správy, nenastalo zlepšení; ani nyní nebude možný styk faráře s osadníky, pravidelná návštěva služeb božích o nedělích a svátcích, návštěva nemocných se strany duchovních a p.

Budiž dovoleno poukázati též na zkušenosti, jež učinili *protestantští statistikové*, kteří tvrdí, že jak nejmenší tak i největší duchovní správy jsou »nejvíce necírkevní« (»die unkirchlichsten«), jakož i k tomu, že generální synoda r. 1899 konaná stanovila jako maximální počet duší jedné fary číslici 6000, která nemá býti překročena. Odůvodnění je zajímavé a skoro se kryje s našimi názory: k předpokladům dobré farní organisace náleží především snadný přehled celé osady.

Prazvláštního osvětlení dostává se naší otázce tamodtud, odkud bychom toho nejméně očekávali: *od josefinismu.*

Josefinské dvorní dekrety zabývaly se touto otázkou, a možno říci, že v tomto případě z nich vane duch velice církevní. Dvorní dekrety, jež upravovaly poměry duchovní správy, byly vydány císařem Josefem II. dne 12. září 1782, 10. října téhož roku a 24. října roku následujícího. Zásadou pro venkov bylo: Osada mající více než 900 duší, mějž svou faru aneb aspoň lokální expositurú. V diaspoře, je-li kostel velice vzdálen aneb jsou-li jiné vážné důvody, stanoven počet 500 duší. Ve městech vzhledem k tomu, že bylo mnoho klášterů zrušeno, bylo stanoveno založiti více far, aby jednotlivým farám nepřipadlo příliš mnoho duší, jež by nebylo možno přehlédnouti, protože z toho vzniká to zlo, že osada nezná svého pastýře a farář nezná své osady. Žádná fara městská nezasahujž do předměstí; kostely mějtež dobrou polohu

a buďtež tak prostorny, aby celou farní osadu na dvakrát mohly pojmouti. Vzdálenost mezi starými a novými farami nechť neobnáší více než půl hodiny; ve městě na 1000 duší nechť připadnou dva duchovní, v předměstích asi na 700 jeden.

Tato veliká důkladnost a přesnost číselná měla svůj pramen v racionalisticko-byrokratickém duchu doby, a brzy témuž duchu padla za oběť, neboť již r. 1790 zbytečné nové fary, lokální fary a expositury byly zrušeny. Josefinský princip venkovských lokalií a osamocení jejich duchovních správců nebyl správný. Ale přece spíše se přibližují ony číslice zdravému základu a duchu církve, než obrovské fary moderních velkoměst. Pro nás v Rakousku mají zejména tu praktickou cenu, že ukazují, na základě jaké velikosti farní osady jest povinna v jednotlivých případech hmotnými prostředky přispěti náboženská matice od Josefa II. založená.

Neméně zajímavo jest probírati se číslicemi stanovenými vzhledem k naší otázce *pařížským národním shromážděním z roku 1790*. S počátku bylo navrženo, aby základ jedné fary tvořil počet 10.000 duší; později byl přijat návrh, aby nebyla uznána žádná fara, která by neměla 6000 duší. Tento návrh nelze ovšem s našeho stanoviska ani pokud se týče obsahu ani pokud se týče formy schvalovati, avšak jest zajímavo vyslechnouti úvahy, které působily na církevní i státní revolucionáře v sezení z 8. června r. 1790.

Článek XVI. zněl původně:

»Ve všech městech i městysech, které nečítají více než 10.000 duší, bude pouze jedna farnost. Ostatní budou zrušeny a sloučeny s farou hlavní.«

Na to odvětil abbé Conturier:

»Jedná-li se o zrušení farností, musíte si zmenšení jejich počtu představiti v souvislosti s náboženstvím. Kterak můžete chtíti, aby z 10.000 duší asi dvě třetiny byly přítomny službám božím v jednom toliko kostele? A bude pouze jeden, poněvadž jste zrušili kaple.«

Když potom ještě jeden poslanec vytýkal národnímu shromáždění lakotu a žádal ohled na potřeby věřících, ukázal referent církevního komitétu Martineau na rozdíl mezi venkovem a městem; pravil, že ve městě je možno jíti i do kostela vzdálenějšího a prohlásil za samozřejmo, že bohoslužba může s tím větší okázalostí býti slavena, čím větší jest fara. Přes toto sofisma prošel návrh de Tumelův:

»Navrhuji, aby počet obyvatelstva jedné farnosti ve všech městech i městysech byl zredukován na 6000 duší.«

Doplňkem pak byl přijat článek XVII.:

»V městech, kde obyvatelstvo čítá přes 10.000 duší, může každá farnost míti i větší počet farních osadníkův*) a podrží je, pokud potřeby lidu i místa toho vyžadují.«

*) než 6000.

Smysl těchto snesení byl zjevně ten: V malých městech, čítajících méně než 6000 duší, smí býti pouze jedna fara; až do 6000 musí všechny dosavadní fary splynouti. Větší než o 6000 duších může sice fara býti, ale číslici 10 000 za základnu stanoviti netroufali si zákonodárcové, tak že menší, dosud existující fary mohly po případě až i k této hranici splynouti.

Tyto zásady jistě potvrzují pouze to, co výše řečeno, že víte než 6000 duší neměla by žádná fara čítati. Tento požadavek plyne z povahy věci samé a opírá se o nejlepší praxi církve.

Ale realisaci jeho — nehledě ani k nedostatku pevné vůle aneb k pokusu zmařiti sanaci neblahých farních poměrů z příčin politických — budou stále překážeti jiné obtíže: především nedostatek kněžstva, pak ale otázka, kde sebrati hmotné prostředky na postavení a dotování nových kostelův a potřebných budov.

* * *

Používáme této příležitosti, abychom nastínili obraz číselných poměrů v církevní provincii pražské, a to dle katalogů kleru z roku 1912. Ze všech čtyř dicesí ovšem nejvíc pomoci potřebuje pražská, po ní litoměřická. Pražská arcidiecese jest co se populace týče na pátém místě v celé církvi římskokatolické (Paříž, Vratislav, Kolín n. R., Vídeň, Praha).

Počet katol. duší obnáší:

V pražské arcidiecesi	2.438.109
v litoměřické diecesi	1,636.605
v královéhradecké diecesi	1,470.076
v budějovické diecesi	1,121.164

Průměr jedné fary generálního vikariátu pražského činí ročně 15.200. Nejmenší farou pražskou jest fara křižovnická (u sv. Františka), jež má 2100 duší, největší Holešovice-Bubna, jež má 38.000.

V Praze samé jest 12 far, čítajících méně než 6000 (u sv. Víta, na Vyšehradě, v Týně, u sv. Haštala, u sv. Františka, u sv. Havla, u sv. Ducha, u sv. Jakuba, u Panny Marie Sněžné, u sv. Trojice na Spálené ul., na Strahově a u sv. Tomáše).

7 far má od 6 do 10 tisíc duší (u sv. Jiljí, u sv. Petra, u sv. Jindřicha, u sv. Vojtěcha, u sv. Apolináře, u sv. Mikuláše a u Panny Marie Vítězné.

Přes 11 tisíc má fara u sv. Trojice v Podskalí.

3 největší fary pražské jsou: u sv. Štěpána (skoro 22.000), v Libni (28 000) a v Holešovicích-Bubnech (38.000).

Horší jsou poměry v předměstích a obcích přiléhajících. Tu je co se týče kostelů veliká bída; kostely většinou malé staré, osady veliké. Bubeneč a Košíře mají přes 12.000, Karlín 19 200, Vršovice přes 22.000, Nusle 30 000, Žižkov přes 34.000, Olšany přes 37.000, Smíchov skoro 50 000, Vinohrady bezmála 70.000. Vinohrady jsou nejen největší duchovní správou v celé církevní

Počet tisíc duší	Arcidiecese pražská	Diecese litoměřická	Diecese král.-hradecká	Diecese budějovická
70	Vinohrady			
63	Plzeň I. (přes!)			
55		Liberec (přes!)		
50	Smíchov (skoro)			Budějovice (sk.)
40	Kladno (skoro)			
37—38	Holešovice-Bubna Olšany			
36—37		Weisskirchlitz		
35—36		Jablonec n. N.		
34—35	Žižkov			
31—32	Plzeň II.	Ústí n. L.		
29—30	Nusle			
28—29	Libeň			
27—28		Teplice-Šanov (u sv. J. Křt.)		
26—27		Chomutov		
24—25	Karlovy Vary Cheb		Pardubice	
22—23	Vršovice			
21—22	Sv. Štěpán v Praze		Trutnov	
20—21	Falknov Kraslice			
19—20	Karlín	Litoměřice, děk.	Náchod	
18—19	Příbram	Horní Litvínov Podmoklí Warnsdorf		
17—18	Glatz (Kladsko)	Ml. Boleslav		Tábor
16—17		Žatec	Chrudim Král. Dvůr	Klatovy Písek
15—16	Kolín	Čouš Děčín Duchcov Rumburk	Česká Třebová	
14—15	Neurode (v Kladsku) Zettlitz (Sedlice)	Starý Osek	Broumov Kutná Hora	
13—14		Most I., děk. Semily	Hronov Úpice Vrchlabí	Jindř. Hradec

Počet tisíc duší	Arcidiecese pražská	Diecese litoměřická	Diecese král.-hradecká	Diecese budějovická
12—13	Bubeneč Košíře Loket Pchery Roudnice Smečno	Louny Rochlice		
11—12	Beroun Chodov Michle Podskalí v Praze Prosek Výprty	Bílina Hrádek (Grottau) Most II. (ex. urb.) Trmice (Türmitz)	Hořice Jičín Litomyšl	
10—11	Aš Břevnov Fischern Habelschwerdt (v Kladsku) Neudek Rapice Slaný Tachov	Česká Kamenice Georgswalde Jeníkov (Janegg) Nymburk Račice Mar. Turnov	Červ. Kostelec Hradec Králové Kukleny Něm. Brod Nový Bydžov Ústí n. Orl. Vysoké Mýto	Domažlice Krumlov

provincii české, ale bohužel nemají — kromě kostela hřbitovního — ani jediné veřejné kaple, ani jediného mužského kláštera, jenž by duchovní správě napomáhal.*) Jak v Plzni tak na Smíchově jsou poměry, ač též hrozné, přece o něco lepší. Vedle těchto duchovních správ potřebují nutné pomoci Kladno, Holešovice-Bubna, Olšany, Žižkov, Nusle, Libeň, Karlovy Vary, Cheb, Vršovice. To jsou duchovní správy, jež naprosto nemohou svým povinnostem po přání církve vyhověti. K nim se pojí ještě celá řada jiných, ale vyjmenované si stojí nejhůře.

Rovněž neutěšené jsou poměry v diecesi litoměřické; tam jest celá řada far, které čítají od 5—10 tisíc duší, na nichž jest mnoho filiálních škol — a působí tam pouze dva kněží. Vedle toho jest v Litoměřicích 31 míst čítajících přes 10 000 duší. Liberec má přes 55 000 — duchovní správu vede arciděkan a čtyři kaplani. Ve Weisskirchlitz, druhé největší faře (Novosedlice), jest

*) Ze spolehlivého pramene se dověděl autor tohoto článku, že Vinohrady již jsou rozděleny ve 2 fary; první větší bude obsahovati asi 2 třetiny, druhá asi jednu třetinu nynější populace. Církevní i státní povolení jest již dáno; jedna školní kaple by zatím sloužila za bohoslužebné místo nové farnosti; avšak schází farní budova; město by ji bylo ochotno postaviti, než v nynější těžké všeobecné finanční krisi nemůže sehnati lacinou půjčku na stavbu.

přes 36.000 duší; tam jest přifařena obec Turn (Trnovany), čítající na 13.000 duší, 50 tříd — a má pouze 2 katechety, nemá však ani jediné veřejné kaple ani kostela, ač 1500 (patnáct set — tedy skoro jedna desetina počtu katolického obyvatelstva) akatolíků má tam své oratorium. Duchovní správa při dómě v Litoměřicích má na starosti 400 duší, děkanství tamže — 20.000!

Pardubice, Trutnov, Náchod jsou bolestíny diecese královéhradecké; v Budějovicích má duchovní správa na 50.000 duší, ale tam jest přece mnoho kostelů a též dva kláštery, které duchovní správě vypomáhají. Budějovická diecese jest nejlépe opatřena. Všech duchovních správ, čítajících více než 10.000 duší, jest v církevní provincii české přes 100:

v pražské arcidiecesi	42
v litoměřické diecesi	31
v královéhradecké diecesi	21
v budějovické diecesi	7

Připojený obrazec podá ještě lepší přehled; z něho též seznáme, kde je nejvíce pomoci třeba, jak mnoho bylo by vykonati a chápeme tím více záslužný účel, jejž si vytkl spolek svatého Bonifáce. I jest na duchovenstvu, aby snahy spolku sv. Bonifáce co možná nejvíce mezi lidem propagovalo a samo dle možnosti podporovalo, aby pomoc přišla dříve, než bude pozdě.

Na dotvrzení těchto slov budiž dovoleno uvésti ke konci malou historickou vzpomínku: Před velikou revolucí francouzskou bylo na východní straně Paříže předměstí sv. Antonína, tak zvané dle kláštera panen cisterciáckých, které čítalo asi 30—43.000 duší — a mělo pouze jednu jedinou faru! Jak dobře bylo by bývalo tam zříditi včas ne ještě jednu, ale několik duchovních správ, dokázáno tím, že předměstí to mělo v dějinách revoluce francouzské vždy veliké a skoro první a hlavní slovo.

Tam byly kovány první píky, tam se dne 26. ledna r. 1792 v kostele a kolem něho shromáždilo na 10.000 mužů, kteří poslali ve jménu »40.000 ozbrojenců« zákonodárnému shromáždění adressu, v níž sebe samy i poměry tamní duchovní správy bezděčně charakterisovali slovy: »Hrubá a divoká povaha lidu našeho okresu nemiluje ničeho jiného, leč meč a svobodu.« V duchu těchto slov ovšem přísahali, že budou bojovati tak dlouho, až noc je i mrtvoly jejich nepřátel přikryje a budoucnost o nich řekne: »Tam bývalo druhdy předměstí sv. Antonína.«

Dne 20. června téhož roku vynutili si návštěvu národního shromáždění — se zbraněmi v rukou táhli sanskulotti pískajíce, hulákajíce síní zákonodárnou — a pak se vedrali do Tuilerií. Od června toho roku bála se královská rodina toho, zda jest v předměstí sv. Antonína klid či nic, ano i národní shromáždění jásalo, když Sauterre oznámil, že tam zavládl klid. Dne 10. srpna r. 1792 shroutil se trůn, roku 1795 byla na hřbitově kostela sv. Antonína zahrabána mrtvola ubohého královského prince, Ludvíka XVIII. Včasné zřízení řádných duchovních správ bylo by mnohému zlu zabránilo!

LISTY HOMILETICKÉ.

Postní kázání.

Napsal František Vaněček. Dle Manninga a Veitha.

Neděle I. postní.

Slovo Jidášovo. Slovo nepřátel Páně.

»Tehdy odešel ke knížatům kněžským jeden ze dvanácti, kterýž slul Jidáš Iškariotský a řekl jim, co mi chcete dáti a já vám ho zradím? A oni uložili mu dáti třicet stříbrných«
(Sv. Mat. 26, v. 14. a 15.)

Jsou kraje, kde by bylo zbytečno se tázati, o čem bude jednati postní kázání. Samozřejmo jest, že jedná o umučení Páně, té knize všech svatých. Vždyť už sv. Pavel o svých všech řečech mohl říci: »my kážeme Krista ukřižovaného«. O něm nekázal jen sv. Pavel, ale ukřižovaný Kristus se všemi ději pašijí zůstává i dále hlavním předmětem kázání zvláště postních.

Jest umučení Páně i proto stálým předmětem dnes, že Ježíš Kristus včera i dnes, on i na věky — týž. Jest v témž stavu jako při umučení dnes, jako před 18 věky a bude až do konce. Jak to vyjadřoval sv. Cyprian: »Vždy jest Kristus křižován mezi dvěma lotry«, Kristus netrpí více, neb trpěl jen jednou a více neumírá, ale na straně lidstva jsou vždy okolnosti, že by Kristus byl křižován dnes jako včera.

Proto jest záhodno umučení Páně vám předvésti, aby nikdo z vás nebyl nikdy mezi nepřáteli Páně, o němž musíme říci jako pravil sv. Pavel: »Miloval mne a vydal sebe sama za mne.« (Gal. 2, 20.) Proto v letošních postních řečech učiníme předmětem rozjímání výroky nepřátel Páně, abychom viděli v nich ducha jejich, kterého se máme varovati, a poznávati lásku jeho, která nás má povzbuzovati ke všemu dobrému.

Proto jsem vzal slova onoho nešťastného apoštola za předmět rozjímání, abychom se všeho podobného varovali. Ukřižovaný Pán náš dej nám světlo své, abychom nechodili ve tmě.

Pozorujme:

I. co znamenají ta slova v ústech Jidášových,

II. zda není něco podobného v našem životě.

Pojednání.

I.

Výrok Jidášův »Co mi chcete dáti a já vám ho zradím« je tak šeredný, že při povrchním přemýšlení těžko pochopiti tu hloubku zloby. Ale přece když uvážíme, že dílo spasení záleží na milosti boží a na našem přičinění s ní, pochopíme, že každý byť sebe více omilostněn byl, když přestane spolupůsobit, zvlažní, klesne, zatvrdí se. Ten strašný výrok Jidáše zrádce opakuje se v mnohém životě učedníka Páně.

Ta zloba hříchu Jidášova jeví se nám, když uvážíme vše, co předcházelo tomu zrádnému výroku a skutku.

Předcházela výchova zbožná. Byl předmětem lásky matčiny, která jej vychovala v bázni boží a v naději příštího Vykupitele, jako my jsme byli vychováni.

Jako mladý muž žil ve světle Boha Israelského, jako my ve světle nejsvětější Trojice boží, jejíž znamení nám tak často bylo děláno na čele. Snad žil Jidáš i nevinně, neboť byl zvolen za apoštola, vyznamenání a milost veliká. Poslechl výzvy milostné, následoval Pána, dělal snad i více než my, kteří jsme mnohé povolání zanedbali. On vytrval při práci apoštolské a sdílel námahu, hlad, žízeň, hanbu a odpírání. Všecko to věci veliké. Veliké milosti byly dovršovány novými. Ten ubohý apoštol slyšel přímo z úst Páně to podobenství jeho o království božím a slyšel i výklad jich, neboť jemu dáno bylo znáti království boží. Přímo z úst Páně slyšel to vznešené poselství o lásce boží: »Která ne chce, aby kdo zahynul, ale aby se obrátil a spasen byl.« Ubohý apoštol viděl skutky boží moci a milosrdenství. On viděl mládence naimského, viděl slepce po prvé prohlédati a všechna dobrodiní Páně. Jak tedy lze vysvětliti jeho strašný pád? Všecko vůkol něj bylo svaté. Svatá byla společnost sv. apoštolů, jejichž horlivosti byl svědek, svatá byla hlava této společnosti, již tak vroucně milovali. Nelze mysliti krásnější okolí a více prostředků milosti, než měl tento apoštol, jenž sdílel nejen přítomnost Páně, ale i důvěru jeho, a vše dávalo milost boží. Jak se tedy mohlo státi, že ta ústa, která hlásala po Ježíši Kristu sv. evangelium, že vyřkla ta hrozná slova?

Chci vám ukázati k zárodku této příšery. Uprostřed svaté společnosti stál muž, jenž v srdci svém nosil s počátku malý snad i nepatrný hřích, jemuž neodpíral, a který odpíral Duchu svatému a vší milosti. Sv. Jan (XII. 6.) dí tak šetrně o něm, když vypráví, jak se Jidáš pohoršil nad sv. Marí Magdalenou a nad její svatou plýtvavostí, »proč nebyla tato mast prodána za 300 peněz

a nebylo dáno chudým«: To pak řekl ne že by měl péči o chudé, a že zloděj byl, a měšec maje, to, co (do něho) kladeno bylo, nosil.«

On měl jednu náklonnost význačnější. Nedbal o to, aby ji měl vždy v kázni. Ten jeden, jediný hřích, s nímž nezápasil, jemuž neodpíral, roste v něm tak nenápadně, že dostoupil až k slovům: »Co mi dáte a já vám ho zradím.« Jedna, jediná jedovatá muška může smrtelně štípnouti, když se jí nebráníme. Jeden jediný bacill může hrozné následky způsobiti. Missionáři z Togo vypráví o mouše Tsese, jejíž uštknutí působí ztrnutí a smrt.

Ten ubohý apoštol, jenž nosil měšec, který obsahoval milodary věřících na výživu Páně a apoštolů, ten vídal, jak Pán prošel bez úrazu skrze řady nepřátel svých, aniž mu mohli ublížiti. Viděl, jak bezmocní jsou fariseové i knížata proti němu. Z malého hříchu jeho stal se větší. Jidáš myslil dále s oblibou a svolením vnitrným. Milost boží působila méně, Jidáš zatvrzoval se více proti vší milosti. V Jidáši dozrála myšlenka s počátku, že může Pána prodati, že nepřátelé Pánu nebudou moci ublížiti, že projde řadou jejich jako tehdy, když vzali kamení, aby na něho házeli. To obé si srovnával v duši, a nedbal ani slov, ani skutků Páně. Duše tvrdla.

Blíží se poslední večeře, dojemných skutků lásky Páně celá řada následovala, ale Jidáš zůstal nepohnutým. Pán Ježíš myje nohy svých učedníků, Petr se brání takému skutku pokory. Jidáš si nechal nohy umýti bez odporu i políbiti. Apoštolové tážou se bázlivě při slovech Páně o zradě jeho: »Jsem to já, Pane?« Bojí se o sebe, zda nejsou tak slabí, aby tak hluboce klesli. (V jejich otázce jest nedůvěra v sebe, proto ta obava, že by oni mohli býti schopni zrady Boha svého. Jidáš se také ptá, ale spíše jen ze slušnosti, ježto všichni se táží. Když pravil Pán »kdo přijímá toho, kohož bych poslal, mne přijímá; a kdo přijímá mne, přijímá toho, kterýž mne poslal.« To pověděv Ježíš, zkormoutil se v duchu a osvědčil řka: »Amen, amen pravím vám, jeden z vás mne zradí.« (J 13. 21.) K tak velikému hříchu dospívá apoštol, když neodpírá hříchu v sobě i jedinému. Nepohnulo jej ani slovo, ani Tělo Páně, ani políbení nohou. Jidáš vyšel ven — do noci, a v noci šel k nepřátelům Páně a dí ta slova, která jsme dnes vícekráte slyšeli

Velikost hříchu Jidášova nás klame. Domníváme se, že nemůžeme tak hluboce klesnouti; každý smrtelný hřích — to vědomé a dobrovolné přestoupení zákona božího ve věci důležité — jest zradou Jidášovou. Jest v něm tolika hrozného že Ježíš milosrdný a dobrotivý zkormoutí se v duchu. Jest nám ubohý apoštol všem na výstrahu dán, abychom my podobně neklesli. Je to příklad, až kam může klesnout duše tak dobrá, že ji Pán vyvolil z mnohých mezi posluchači, z posluchačů mezi učedníky, z učedníků mezi apoštoly a ta omilostněná duše klesla z apoštola na vlažného, z vlažného na hříšníka, z hříšníka na zatvrzelého

*

zrádce — ze zrádce na zoufalce, ze zoufalce na sebevraha. Když se neměla na pozoru i před — jediným hříchem. Tento živel proměnlivý a nestálý neseme každý z nás; je to vůle naše, kterou máme spasiti. Jediný smrtelný hřích nehlídaný, neoplakaný a nenapravený stačí, abys i ty vyšel v noc, která nemá rána, toť význam slov v ústech Jidáše.

Nemějme sebe za bezpečné před těžkým hříchem. Živel a náklonnost k němu nosíme v sobě a v přečetných bohužel případech dozrává v takovou šeredu jako v duši Jidáše, a to jest předmětem rozjímání v díle

II.

Děsíme se, že slova »Co mi dáte a já vám ho zradím« vyšla z úst apoštolových. Sv. Písmo nám je vypráví, ne proto, abychom se nad nimi pohoršovali, ale abychom jimi byli odstrašeni před podobným pádem — smrtelným hříchem, který jest zrada Boha, vypovězením poslušnosti, jednání dle vlastní naší vůle. Velikost hříchu Jidáše nás klame, že se domníváme býti neschopni takého hříchu. Běda, kolik jest podobných hříchů mezi věřícími a mezi odpadlými, když i mezi dvanácti vyvolenými byl jeden Jidáš. Chci dotknouti se několika druhů skutků, které se skutku nešťastného Jidáše podobají. Nechci jíti do jednotlivostí, jen chci je nadhoditi, abyste každý stál na stráži své a svých. Viz, abys neklesl, klesel-lis, viz, abys povstal.

Vyvolený byl apoštol Jidáš a vychován v svatém podání svého národa - a jako zrádce se — oběsil. Tisícové jsou vychováni ve víře, posilněni Tělem Kristovým, obmyti v pokání a — odpadnou v mladém a dospělém věku. Přítomná doba zaznamenává u nás v Čechách tolik odpadů, a každý z nich jest vtěleným slovem Jidáše: »Co mi dáte?« Buď hmotný prospěch, buď nenávist boží dost upila v srdci těch ubohých toho stupně, že prodávají duši svou, mění pravdu za lidskou domněnku a lež, přikázání za svévoli. Každý ten odpad jest urážkou boží. Ti lidé slyšeli v Ježíši Kristu, přijali jeho Tělo a ztratili víru, že si ji nevážili, že dle ní nežili, že nestáli na stráži své. Kdo ví, kdo z vás neváženim si slova božího a sv. víry nezapomene se nad svou duší tak, že mu jest lhostejno přiznati se k víře té či oné. Právě tak dle příkladu nešťastného Jidáše. To jsou ty řady odpadlíků mezi věřícími i kněžími. Ten odpad nestal se přes chvíli, nýbrž po řadě hříchů, které srdce zatvrdily.

Vedle těch, kdož prodávají víru, jsou též i ti, kdož prodávají duši. Tak dí Ezechiel prorok (13. 19.): Zlehčovali mne u lidu mého pro hrstku ječmene a kus chleba, aby zabíjeli duše, které neumírají . . ., lhouce lidu mému, věřícímu lžem.« Slovo Páně trvá na věky. Ježíš včera i dnes, on i na věky. Zlehčují Boha — ty duše různým způsobem. Jsou lidé, jichž celé řemeslo jest nečestné. Vezměte na př. tisk nemravných spisů. Celé to zaměstnání jest nečestné, zlehčování přikázání božích, ale pro hrstku ječmene aneb kus chleba snižuje se křesťan tak hluboce, že zabíjí duší tisíce.

Kolik lidí, křesťanů, za hrstku ječmene a kus chleba prodá údy a tělo své a učiní je údy smilnice? »Co mi dáte a já vám ho zradím?« Kolik otců a matek nechá dítky své v nedovoleném poměru za hrst ječmene a kus chleba a snad si myslí ještě, že jsou dobří křesťané, což to — to tak teď svět žádá — proto ještě nejsem Jidáš. Ach, snad se v nich ani svědomí nehne, ani když ke sv. zpovědi jdou, snad se v nich hne jako v Jidášovi, když bude pozdě a nebude možno více skutek napraviti.

Kolik katolíků při důležité volbě manželství volí si jinověrce aneb nevěrce, jako by byl Kristus Pán rozdělen, zde kus a zde kus a nikde celý, a tak zrazují jej »pro hrst ječmene a kus chleba«, aby zaopatření došli, nekoukají na rozdíl sv. náboženství, to jest věcí vedlejší u nich — a snad i svolí, aby dítky jejich odpadly od sv. víry Ježíšovy. »Co mi dáte, já vám ho zradím?« Aby došli manželství, zradí Pána Ježíše pro svou osobu a častokráte i pro své dítky, jak se stává v osadách smíšených.

Kus ječmene a hrstka chleba stačí tisíci duším, aby měly vše na prodej: čest, tělo a duši. A přece Ježíš tak miloval nás, že sebe samého vydal v obět.

Jsou na prodej i lidská péra, jimiž tupí se pravda Kristova a uvádí v posměch, jsou lidé, kteří se živí rouháním a spíláním Ježíši Kristu. Křesťané to kupují, tím se poskvrňují a otravují. Srovnají to se svědomím svým: čísti, kupovati a prodávati potupu Ježíše Krista. Co mi dáte, já vám budu prodávati nejhorší rouhání Kristovu učení? Tak se může napsati na více než jeden krám, spolek a město s čítárnou.

Není to zajisté bez významu, že Renan, pověstný pisatel spisu o Pánu našem, obdržel veliký dar od nekřesťana za svůj hanopis Spasitele našeho. Tak pokračuje se i dnes. Jako byl Jidáš na prodej za 30 stříbrných, tak lze koupiti péro a spisovatele.

Za plat jdou lidé do schůzí a rouhají se Pánu našemu právě tak jako když v těle svém chodil po svaté zemi. Za plat i každý hřích se dá koupiti.

Esau prodal za čočku prvorozenství své, a zhřešil, protože prodával, nad čímž nebyl pánem. Král Lysimachus trápen byl žízní v boji, a nebylo vody po ruce, a volal: »Celé království dám za napití vody« a nepřátelé mu dali napíti vody, a král Lysimachus ztratil svobodu i království. Když se napil a žízeň utišil, volal: Bohové, za jak malichernou radost jsem se já, mocný král, dal v otroctví.

Hůře ještě činí křesťan hovící své vášni. Lysimachus prahnul žízní, kterou utišiti musil, ty křesťane pro vášeň, kterou jsi měl přemáhati, za jak bídnou rozkoš dáváš budoucí dědictví Kristovo!

»Co mi dáte, já vám ho zradím?« Za doušek nápoje s rouhajícími se rouháš, s klnoucími klneš, se smilnícími smilníš, a domníváš se, že jsi učedník Kristův? Jsi ovšem Kristův — ale Jidáš!

Na prodej jest svědectví a přísaha u nejedné duše, která si nečiní z toho výčitek, že potvrdila lež a vyvrátila pravdu. Z toho všeho musím k svému poučení a výstraze vybrati si několik pravd, jež kladu vám jako závěrek řeči své na srdce.

Každý člověk může se zhoršiti a zlepšiti.

I ten nejlepší se jistě zhorší v nejhorším způsobě, když nebude na stráži své. Ztratí a odhodí víru i ctnost, Boha i duši, nebe i peklo! Vše bude míti na prodej dle okolností. Tento smutný konec má nepatrný zárodek v duši a tím zárodkem jest hřích, proti němuž se neodpírá a nepracuje. I jediný hřích stačí duši zatratiti.

Tyto přeměny v nás dějí se stále: k zlému zanedbáváním sebepoznání a lítosti, k dobrému zpytováním sebe a pokáním. Teď jest čas milostný: svatá postní doba, v níž mluví Kristus Pán jako svým dítkám slovy umučení svého. Slyšme svou ukřižovanou lásku, aby nikdo nebyl zrádcem jejím. Amen.

Neděle II. postní.

Políbení Jidášovo.

»Zrádce pak jeho byl jim dal znamení, řka: Kteréhožkoli políbím, tenť jest, držte ho a veďte opatrně.« (Mar. 14, 44.)

Pozorujte noční průvod na horu Olivetskou. Jsou zde různí lidé: vznešení fariseové (dle Kateřiny Em. 6.), prostí vojáci a služebníci. Jim v čele jde rodák z Iškariot. Mají různé věci s sebou, provazy, kyje, meče a v jich čele jde bývalý apoštol Světla věčného Jidáš, a má v ruce lucernu, jíž vrhá světlo před sebe a hledá Světlo věčné. Dává jim dobře zaplacenou radu: »Držte ho a veďte opatrně.« To jest opatrnost ďábelská, jidášská, a konec jejich osidlo, v němž tento rádce opatrnosti uvázl. Jest však také opatrnost křesťanská, která začíná s tím, že spasení své křesťan na zřeteli má a k dosažení jeho nejpříhodnějších prostředků užívá. Jidáš se svou opatrností hledal, jak by chytil a držel Ježíše, aby jej zbavil královské svobody. Křesťana opatrnost velí hledati, jak bychom ve světle Kristově chodili a opatrně vodili žádosti své

Jednání Jidáše jsou právě zásady světa, jimiž zrádní křesťané se řídí. Ale nikdo nechce se znát, že by Jidášův byl ctitel. To jest právě osudným člověku, který nezpytuje svědomí a nenahlédne až do záhybu svého srdce. Nebuďme žádný Jidášem ani jedenkrát v životě, ani jednou ve sv. přijímání. Proto uvažujme dnes jak:

I. Jidáš při vší své opatrnosti pletl si osidlo ďábelské,

II. a učme se opatrnosti křesťanské, to jest, jak bychom přemáhali žádost a včas rozpletli osidlo, které kolem nás se vrhá.

Pojednání.

I.

Skončena večeře Páně, při níž nám Spasitel zanechal památku lásky své na věky: nejsvětější Svátost oltářní. Ve večeřadle světlo na stole a za stolem sedí Světlo světa Ježíš Kristus. Od večeřadla odchází Jidáš, který už dlouho kul v srdci svém zrádné plány. Odchází od světla do tmy noční. Tak každý, kdo se vzdaluje Ježíše Krista, od světla jde do tmy — často věčné.

Jidáš se nestal zrádcem najednou, přes den, nýbrž pomalu klesal hloub, až klesl na nízkost ďábelskou. Ten provaz, jímž ďábel upoutal Jidáše, byl malý provázek. Ze začátku toužil po nějakém úřadě, který by mohl od Pána Ježíše obdržeti. Slyšel ho často mluviti o království božím, v němž apoštolové budou hlavními správci. Touha po časných věcech zaslepila srdce jeho tak, že nemyslil na duševní království, kterak by Kristus v něm kraloval, ale kterak by kraloval on ve světě. On zpronevěřoval tu a tam nějakou částku z těch darů, které dávali věrní Pánu i jeho apoštolům. Marná byla napomenutí apoštolů, marná Marie Panny i napomenutí Ježíše. Vášeň, nad kterou nechtěl kralovati sám, kralovala nad Jidášem, a proto želel peněz, které vydala Magdalena, aby koupila drahou mast a pomazala Pána. Proto také krásnou zástěru dobročinnost mu ďábel dal, aby kopyto své zakryl. Proto když věděl, že království boží, o němž mluvil Kristus Pán, se neblíží, nechtěl si prospěch svůj zkaziti na žádné straně a vyjednánal ubohý zrádce a svůj vlastní největší škůdce potají s nepřáteli Páně. Dobře myslil pro svou osobu. Chtěl sloužiti dvěma pánům. Ať založí Pán království, aneb jeho nepřátelé zničí Mistra jeho, on bude míti vždy výhodu. Bude buď v království Ježíšově jako apoštol, anebo bude v lásce nepřátel jeho jako člověk, který jim pomáhal k vítězství nad Galilejským. Na obou stranách chtěl býti hezkým. U Mistra svého se tvářil pokorný, u nepřátel jako mírný jeho přívrženec, který není zaslepený. Ať vyhraje ta neb ona strana, Jidáš domníval se, že vždy bude míti prospěch. Ubohý Jidáši, jak jsi se přepočetl! Jak se přepočtou všichni, kteří se tváří jako křesťané a líbají Ježíše při samém sv. přijímání, ale políbením Jidášovým!

Jidáš pozbýval víry napřed v Ježíše, když dlouho nešla věc podle jeho přání, pak kladl naději v nepřátele Páně, ve svět a jeho ctitele, a zde domníval se dočkati rychlejšího postupu. Tak zrádný byl Jidáš, že když vedl již celou rotu na Pána Ježíše, přece chtěl ještě přítelem se stavět, a proto chtěl jíti jinou stranou, jakoby šel za Pánem Ježíšem, a vojsko jakoby samo od sebe, bez vedení Jidáše přepadlo Pána Ježíše, ale vojsko nechtělo jíti na návrh Jidášův, nýbrž šlo stále v patách za ním. Jidáš pozdravil pozdravem obvyklým, a políbením lásky vydal Ježíše ničemným lotrům, kteří ze všech koutů světa sehnáni byli. Ježíš se jich táže, koho hledají, a dává se jim poznati, tu chátra padá svatou hrůzou přemožená, jen Jidáš se šesti farisey (dle zjevení sv. Kate-

řiny Emerichové) zůstává státi; on již pozbyl vší bázně, on jest nenapravitelný.

Však proč pak, Jidáši, pravíš vojákům, aby ho vedli opatrně? Protože znal jeho moc, věděl, jak i tajné myšlenky prohlédal, jak zmařil často úmysly svých nepřátel, proto povídá: veďte ho opatrně, aby snad neunikl vám a já nepřišel o svůj žold a vy o svou kořist. Dokonal políbením zradu svou.

Ježíš spoután, a sice tak, jak poroučela jim bázeň a zuřivost. Bázeň, neboť o něm pravili, že jménem Belzebuba vymítá zlé duchy, zuřivost, kterou jim vnukal ďábel, jenž viděl v Pánu největšího nepřítele. Se žádným zločincem nebylo tak nespravedlivě a nemilosrdně nakládáno.

Jak upletl Jidáš sobě ten zločin šeredný, rozjímali jsme minule. Dnes viděli jsme, že provazy pro Pána Ježíše upleteny byly: z pýchy života, žádosti očí a z touhy dvěma pánům se líbiti, a provázkem provazů byla slabá víra Jidášova. Tak dosud všechny pády učedníků Kristových se dály a budou díti. Viz, abys do nich nepadl.

Jako provaz složen je z vláken velice tenounkých, tak výsledek života bývá provaz složený z mnohých chyb neželených a nenapravených. Kdo nechce nositi jho Páně moudré, dobré a lehké, musí vzíti na sebe jho hříchu těžké, ukrutné a nemoudré.

Sv. Antonín poustevník měl v poušti divné vidění. Viděl celý svět pokrytý osidlem z provazů. Ta osidla, do nichž se chytají duše, připravují si sami jako Jidáš svůj provaz, na němž se oběsil. Chtěl býti moudřejší než Pán, a proto skončil špatně. Jeho opatrnost byla ďábelská, její konec osidlo. Proto pozor, ať si nikdy osidlo nepleteme. Začátky jsou malé i příjemné, konce hrozné. Ďáblu stačí naše pavučina, aby upletl nám osidlo.

Starý dánský král Hading obléhal město, kterého se zmocniti nemohl po měsíce. Konečně užil lsti. Pochytal holuby, které z města létali do tábora, dal jim sírou napuštěné nitě na nohy a zapáliv pustil je. Holubi letěli do holubníků, které chytily a od nich celé město. Tak užívá ďábel na oko nevinných prostředků, v nichž skrývá podpal. Jednou jsou to nevinní holubi, začátečné známosti mladých lidí, a za čas bude z toho oheň sirný jako v pekle. Jindy je to kniha a list, na oko nevinné jako holoubci, a přece v nich ukryt sirný oheň.

Vzpamatujme se včas, neboť velmi omylné jest ďábelské předivo kolem nás. U jednoho je to hlavně pýcha, která má býti hlavní nemocí, u jiného oddanost k pozemskému, u třetího nečistota, neb hněv, neb nestřídmost, neb nedbalost ve věcech duchovních. Konec všech nestřežených hříchů jest věčné zahynutí. Proto v čas zpytujme se a povstaňme, rozvažme osidla svá. To jest předmětem dílu

II.

Jidáš políbil Mistra svého. Hrozné protivenství, které se Ježíši dálo, nepohnulo jej, protože čekal, že se vysvobodí. Šel za

Pánem, aby viděl, co se bude díti. Jaké podívání! Nejhorší protivenství, jaké luza může si vymysliti, to pácháno na jeho Mistru, někteří z vojáků sami trnuli a Jidáš slyšel na své uši, jak soudí o něm někteří lidé, jak bídným musí býti člověkem. Vidí, že se mu úmysl hatí. Jde do domu Kaifášova, slyší tesaře tesat kříž a slyší je klít, že musí v noci před svátky nakvap dělat šibenici kříže. Zahalen obchází kolem a naslouchá, co lidé praví. Po straně mu cinká třicet stříbrných plíšků, které obdržel a vidí, že přece by byl za špatného považován, proto běží k zákoníkům a dělá před nimi poctivého a chce jim dáti mzdu hříchu a krve zpět, ale oni Jidášem pohrdají a nechtějí s ním ani více mluviti. Jidáš nerozplétá osidlo, ale zatahuje.

Jidáš běží tam, kam se svážel rum a smetí z celého Jerusalema, na místo, kde málo lidí chodilo a kde se říkalo v údolí Hinnom čili v pekelném údolí, a zde k němu přidruží se zlé svědomí a činí mu výčitky, až Jidáš chce špatnému svému počtu učiniti špatný konec a vzal osidlo a oběsil se. To není osud každého hříšníka, ale je to obraz trestu hříšníka: smrt věčná.

Napřed se hřích líbal s tebou a myslil jsi, že můžeš se též líbati s Ježíšem, ale ty konce! Ježíš se dá od tebe zradit právě tak jako od Jidáše a dá se položit na tvůj hříšný jazyk jako na dřevo kříže, ale ty konce tvých výpočtů! Jidáš se přepočetl a ty se nedopočteš.

Jidáš spustil se pravidel víry Páně, a proto skončil špatně. Chtěl býti opatrný ve smyslu světa, a proto byl nemoudrý. Oslabil v sobě hříchy víru svatou v Pána svého a nedovedl pak rozvázat osidlo ďáblovo svatým pokáním.

To jest, přátelé, poučení z dnešní řeči mé. Kdo nemá svaté víry, více nedovede činiti sv. pokání a v osidle zahyne. Volám proto k vám, jak volal Isaiáš (52): »Rozvaž svazky hrdla svého, jatá dcero sionská.« Ta dcera sionská to jsi ty, duše drahá. Svazky hrdla tvého jsou hříchy, které tě osidlem uškrtiti hrozí. Rozvaž je včas, nebo brzo bude — pozdě.

Cestu k rozvázání osidla ukazuje nám víra svatá. Kdyby byl Jidáš šel k Pánu a tam klesl na kolena a řekl to, co řekl v chrámě, když pohazoval třicet stříbrných: »Zhřešil jsem, zradiv krev spravedlivou«, jistě ten, jenž přišel spasit, co bylo zahynulo, a který před zradou líbal jeho nohy, byl by líbal kajícího zrádce. Jidáš byl však toliko opatrný ve smyslu světa. Řídil se ohledy více než pravidlem víry.

Sv. věrou nabýváme osvícení takového, jakého nám žádná moudrost světská dáti nemůže. Proto nepřichází věřící tak lehce z duševní rovnováhy. On rozplete osidlo proto, že jej poznává jako osidlo ďáblovo a už to poznání jest drahocenná milost, kterou nemá duše bez pokladu víry. Drahé duše, my se musíme modliti, abychom poznali své hříchy, a ta osidla včas s pomocí boží roztrhali. Kdo nemá milosti sv. víry, ten nepozná nebezpečí, v němž se nalézá. Buďme opatrnější než ubohý Jidáš. To sebepoznání jest odporné. Člověk má hledati chyby a hříchy, a jeho

pýcha chce vidět jen ctnosti. Člověk dvě věci nesnese viděti: Boha v nekonečné svatosti a sebe ve své hříšnosti. První pohled osiňuje a hrůzou naplňuje, druhý znepokojuje, proto se jej chce člověk zbaviti. Patří k tomu mnoho pokory: klidně se dívati do svého svědomí a je zpytovati.

Krom toho jest zpytování těžké. Svědomí se skrývá, pohnutí jeho jest skryto jako oběh krve v nás. Jest stále v pohybu jako srdce a je tu tolik pohybů jako hvězd na obloze, jako úderů srdce, a vln ve Vltavě. Srdce jest převráceno nad všechny věci. (Jer. XVII. 9.) Srdce jest podvodník, pochlebovač, snílek a společník pokušitele. Podvodník, ježto se mění podle okolnosti a společnosti, proto buďme opatrnější než Jidáš. Jest podvodník, protože si dává cizí jména. Pýše řekne: »Ty jsi jen úcta povinná«, lakotě řekne: »Ty jsi jen starost o budoucnost«, smilstvu řekne: »Ty jsi věc přirozená«, hněvu: »Ty jsi spravedlivé rozčilení«, lenivosti: »Ty jsi moudrá mírnost!« Proto pozor — buďme na toho podvodníka v našem srdci pozorni!

Srdce jest pochlebník, ježto zveličuje dobré skutky a zmenšuje chyby. Srdce jest snílek, protože často myslí, že už úmysl jest skutek. Srdce jest proto společníkem pokušitelovým a smlouvá se s ním jako Jidáš — opatrně sice, ale nešťastně.

Tomuto podvodníku dovede čeliti jen duše osvícená svatou věrou, a proto může nad ním zvítězit a osidla jeho roztrhat. Čím pokornější, tím jsme bezpečnější. Z tohoto sebepoznání přijde zahanbení pro nás a posilnění sv. nadějí boží tak, že všechnu naději spasení budeme klásti do Boha. Jidáš, kdyby byl šel k Pánu s celým zločinem a se všemi hříchy, byl by šel k Spasiteli, takto ale šel zrádce k zrádcům božím a zahynuli všichni. Buďme proto opatrni. Fariseus stojící a se chlubící jest vzor lidí, kteří se zpovědi a zpytování svědomí vyhýbají. Publikán, vzor lidí kajících, vyznávajících a beroucích ospravedlnění. Nebudeme-li opatrnější v sebepoznání než Jidáš, nebudeme míti dokonalejší lásky.

Nemysleme, že kdo najde mnoho hříchů na sobě, že proto jest horší než druhý, který je nenašel. To značí jen, že vidí lépe, a více ve světle víry než druhý, kterému světlo nesvítí. Jinak by byl fariseus vzor a publikán povrhel. V poznání hříchu jest začátek všeho dobra a též lásky boží. Čím méně o sobě soudíme, tím více Boha milujeme. Sv. František Serafinský, když přijal pět zázračných ran na své tělo, strávil celou noc na hoře alvernské a duši svou vyléval ve slovech: »Bože, jak veliký jsi ty a jak malý jsem já.«

Proto opakuji znovu: opatrni buďme v zpytování sebe, abychom sebe neklamali jako Jidáš se klamal. Když poznáme hříchy, také z nich povstaneme, jako jsme na cestě k uzdravení, když nemoc rozpoznáme. Mnozí vyznávají hříšnost svou jako Jidáš, ale na nepravém místě. Šel k nepřátelům a tam se zpovídal, tam hodil penězi, měl však jíti k nohoum Páně a tam plakati, vyznati se a povstati.

Pokání jest boj, ale boj, po němž přichází svatý klid, jaký

svět dáti nemůže. Jidáš neměl pokoj, když se kál u nepřátel Páně. Proto přemozme se a čiňme opravdové pokání.

Karel V., král francouzský, chtěl vyzkoušeti ducha svého syna a dal proto před něj postaviti dva stoly: na jednom byla koruna a žezlo, na druhém ocelový meč a železná přilba, a dal mu voliti, co z obého chce míti. Bez dlouhých rozpaků volil syn meč a přilbu. Když se jej ptali, odpověděl: »Těmi přijdu — ukazuje na korunu a žezlo — k těmto.«

Tak s tebou, křesťane, také jest. Chceš-li přijít ke koruně, musíš bojovati proti tělu, ďáblu i světu, tím bojem přijdeš ke koruně věčné. Musíš sebe přepásat kázní křesťanskou, sebezapírá-nim, poslušností, to jest svoboda synů božích. Nejvíce lidí by sáhlo po koruně a žezlu bez boje a zapírání. Pryč s přikázáními božími, chceme býti sami sobě králi. Toť řeč bláznů. Kdo nechce míti Boha za krále, bude míti sebe, a to bude blázen jeho králem.

Nechtějme táhnouti jho s pohany a nechtějme míti společenství s Beliálem. Dvěma pánům tak různým nemůžeme sloužiti. Jednoho snesem a druhým pohrdnem. Kterého jho vezmeme na sebe? Jedna pouta musíme vzíti: buď pouta sv. víry, naděje a lásky, buď pouta pýchy, žádosti a lakoty. Opřádá nás milost Páně denně, ale také denní pokušení klade osidlo. Ne opatrně jako Jidáš, ale upřímně jako Tomáš apoštol chceme jíti za svým Pánem. Učme se této křesťanské opatrnosti, abychom se uvarovali Jidášské opatrnosti. Jidášská opatrnost nás zaplete v osidlo, křesťanská z osidla vyplete. Nehleď s Jidášem, jak bys hmotný prospěch měl, kterak bys dvěma pánům sloužil: Bohu a hříchu, ne jak bys dlouho žil, ale moudře po křesťansku žil. Sv. Pavel také radí k opatrnosti, ale jinak, než Jidáš: »Vizte, kterak byste opatrně chodili, abyste věděli, která jest vůle boží, ne jako nemoudří, ale jako moudří.« Ne jako bychom Pána spoutalí s jeho přikázáním, nýbrž jak bychom jej hledali zde na zemi jako cestu a náš cíl, zde ve víře a potom v patření, teď milost jeho a potom slávu jeho. Amen.

Neděle III. postní.

Slova nespravedlivých soudců.

»Co se vám zdá? a oni odpovídajíce, řekli: »Hoden je smrti.«
Sv. Mat. 26, 66.

Když je tmavá noc a někdo zaklepá vám na dveře, ptáte se, kdo jest? Nechcete pustit ve tmě noční každého do příbytku svého, abyste nepustili zločinného člověka. Tak poroučí opatrnost. Kdo je to, ptáte se, kdo klepá, co chce, proč jde tak pozdě, proč nepřišel dřív? Dobré otázky, kéž bychom byli vždy tak opatrni, jako když máme vpustiti někoho do stavení.

Představme si soud Kaifášův. Síň nočního času plná osob vznešených a sprostých. Co je přinutilo, že dnes v noci nespí,

ale celou noc bdí? Zášť proti Ježíši Nazaretskému. A proč jej tak nenávidí, co jim udělal zlého? Jeho soud není jejich soud, jak soudí Pán, nesoudí oni: o spravedlnosti, lásce, duši, životě, smrti, odplatě.

Proto v noci sehnali všechny přátele své, aby narychlo udělali soud a vyplnili zášť svou. Byla zde celá vysoká rada pohromadě, z nejzámožnějších a nejučenějších (po lidsku řečeno) lidí složená. A když vysoká rada slyší křivé žaloby, odpovídá svorně: »Hoden jest smrti.«

Tak různili se mezi sebou, a tak svorni byli v tomto soudě. Prospěje duším našim, když projdeme řeči nepřátel Páně, abychom věděli, kdo jsou vlastně ti lidé, kteří praví: »Hoden jest smrti.«

Zde třeba se zastaviti hlavně při osobách, které vyřkly nad Pánem: »Hoden jest smrti«; dobře si všimněte, jak lehkomyslně soud tak těžký vynášejí a jak tvrdošíjně při něm trvají. A tak souzen Pán s pravdou svou i dnes: »Vždy jest Kristus křižován.«

Umučení Páně se stále opakuje, nebo jedni stojíme na straně Páně a jiní stojí na straně nepřátel, prohlédněme je, vizme příčiny jejich jednání, abychom věděli, koho se máme přidržet.

Pojednání.

Pověz mi s kým se přátelíš a povím ti, kdo jsi. Stejný stejného si hledá Mezi nepřáteli Páně byla veliká podobnost, a proto tak veliká svornost v úsudku. Mezi nepřáteli Páně vidíme osoby velmi vznešené a také nízké. Někteří vynikají, zvlášť to jsou učení zákoníci, fariseové a saduceové, kteří svým rozumem chtí všechno prozkoumati, a nejde jim do mysli, že by Ježíš Nazaretský byl jediná cesta do nebe, naopak myslí si, že oni jdou docela dobře do nebe a Ježíš Kristus že svádí lid.

Nedovedli si srovnat, že by mohli se svým rozumem přijíti na bezcestí, vybírali si sami články víry i mravů, podle vlastního pohodlí. Nechtěli věřiti, že by Ježíš nad ně lépe rozuměl Písmům a pravdě, a domnívali se, že Bůh i pravda jeho se bude říditi dle vůle a rozumu jejich.

To byli hlavní nepřátelé. Pyšní domýšlivci, kteří měli pokorně podrobit se Pánu Ježíši. Tací zákoníci a fariseové a soudcové nevymřeli dosud, ale mají své nástupce ve všech domýšlivých lidech, kteří míní, že rozum jejich jest nad Pána Boha a že Pána Boha ve svém rozumu tak zavrou, jako ořech v dlani. Bláhoví a ubozí slepci. Sv. víra je světlo našich očí, nevěra je tma, slepota. Ať jde slepec bez průvodu neznámou krajinou, kam dojde a jak dojde! Sv. víra jest lampička, kterou si svítíme na cestu. Ubohý kdo ji odhodí, ten chodí ve tmách. Jak nám krásně praví Kristus Pán: »Kdo věří ve mne, nechodí ve tmách«, t. j. ten zná cesty k životu věčnému. Ti všichni nepřátelé chtěli býti spaseni dle vlastního rozumu a ne dle pravdy Páně. Proto pronásledovali to, co nechtěli následovat, a dnes se děje právě tak,

že ti, kteří nechtí následovati Pána Ježíše a jeho přikázání, nechtí zapříti vůli svou, všemi možnými prostředky se snaží omlouvati svou nevěru, že vlastně necítí síly v sobě, aby následovali Pána Ježíše. Domnívají se, že Pán Bůh se bude dle jejich rozumu říditi, ale Pán Bůh jest věčný a nebude se dle nezralého dočasného rozumu lidí říditi.

Zákonící i fariseové snažili se, aby mezi lidem rozšířili své náhledy a lid od Pána Ježíše odvrátili. Proto si tropili z něho smích sami, proto dali jej ku posmívání nejbídnější chásce vojenské. Nejinak činí i nyní nepřátelé Páně a politují aneb úsměškem odbýti chtí věrného křesťana. I ty jsi jeden z mučedníků jeho? Ty také jsi tak hloupý a tak špatný, že se přidržuješ Ježíše Nazaretského, kterým pohrdla nejvyšší rada celá, až na několik málo mužů, mezi kterými byl Nikodem a Josef z Arimatie? A mnohý ovšem se v slabosti podobá Petru a nechce se k Ježíši Nazaretskému znáti. Petru hrozilo nebezpečí býti s Pánem zatčena, nám však ani toho nejmenšího nebezpečí nehrozí, a přece se v slabosti Petrovi podobáme.

Saducejci nové doby v časopisech svých odhlasují všemu učení Páně smrt, tak lehce, jako Saducejci za onoho času. Smrt Kristu ve školách, smrt v parlamentě, smrt v dílně, smrt v manželství a stejně při tom myslí, že vykonávají dílo osvětné. Kolik učedníků dnes jde za tištěným dvoukrejcarovým listem spíše než za sv. evangeliem Páně!

Kateřina Emerichová praví, že mezi nepřáteli Páně viděla zejména marnivé mladíky, které nechtěl Pán mezi své učedníky přijmouti, dále ziskuchtivé dědice, kteří se proto hněvali, že Pán mnohé bohaté pohnul, aby dávali hojně almužny a že žili dobročinně, kramáře a obchodníky, které vyhnal Pán Ježíš z chrámu, kdež dobré obchody dělali, dále byli to prostopášníci a lidé nemravní, jichž hříchy Pán Ježíš káral, taškáře a lotry, jichž spoludruhy Kristus Pán ku pokání obrátil, cizoložníky a smilníky, jichžto spolu-vinné osoby na cestu života přivedl. Vidíme tedy v zástupu nepřátel Pána Ježíše shromážděn všechen kal, všecku špínu lidskou, od domýšlivých fariseů až k lotříkům a ničemům nejhorším.

Tak líčí Kat. Emerichová nepřátele Páně. Kdo chce mezi ně býti připočten? A přece tato chasa ničemná volá: »Hoden je smrti.« Ovšem volají tak z nevědomosti zavinilé a špatnosti své. Jediní, kteří se ozývali proti hroznému skutku, byl Nikodem a Josef z Arimatie, a pak chudá čtvrt obyvatelstva v Jerusalemě.

U Jerusalema pod vrchem Moria byla tak zvaná dračí studně, vedle cesty vedoucí do Betanie (jak máte vyznačenu na mapce v biblické dějepravě) byla čtvrt Ofel; zde bydlili chudí lidé, služebníci při chrámu a nádeníci a zde měl Kristus Pán nejvíce přátel upřímných mezi chudinou. Tudy, když Pána Ježíše vedli, našel celkem nejvíce politování, ale když všichni nejvyšší členové rady postavili se mezi nepřátele Páně, také i chudí obyvatelé ze čtvrti Ofel byli zastrašeni a přestali se hlásiti k Pánu Ježíši jako by jej neznali. Totéž se opakuje také dnes. Mnozí věrní chudí

křesťané vidouce tak zvané »veliké lidi« jednati se sv. vírou jako jednali zákonící s Pánem Ježíšem, také zanedbávají povinnosti své a v srdci svém řeknou, když vidím, že ti a ti zanedbávají povinnosti své, nemusím já tak svědomitě je plniti.

Nesmíme plniti povinnosti jen proto, že vidíme jiné tak činiti, nýbrž proto, že je to příkaz boží a ten plniti vždy, ať činí tak jiní neb nečiní, ať věří neb nevěří, já Krista Bohem vyznávám, a proto každé slovo jeho jest boží, já věřím, že jest on život, a proto se jej musím přidržeti, vím, že je světlo, a proto v jeho světle musím choditi, kdyby sebe více lidí nechodilo. My musíme činiti dle svědomí svého, ne pouze dle lidí. Tak musíme souditi.

Mezi nepřátele Páně byli marniví mladíci, které nechtěl přijmouti Pán mezi své věřící. Ano tak i dnes by leckterý mladík rád se jmenoval křesťan, ale nechtěl by plniti vůli Páně, nýbrž svou. A když nemůže býti pravým křesťanem, proto i jiným hanobí život počestný, aby sebe do lepšího světla postavil. Projděte lehkomyslné mladíky, které Pán Ježíš nechce míti za učedníky své jaké vidíte často smutné obrázky. Hotové marnotratné syny Otci svému vzdoruje, prostopášně žije, na rodiče zapomíná modlitbu i službu boží zanedbává, a pak jim přijde na krk na duši i těle zkažený, aby jej rodiče živili a o něho se starali. Mezi takovými má Pán Ježíš samé nepřátele, chceš mezi ně připočten býti? Jak často se opakuje příběh o marnotratném synu, ale jen do polovice totiž, až do jeho obrácení. Každá vesnice má několik marnotratných synů, kteří Bohu i rodičům vzdorují, až to přivedou na pastuchu vepřů, t. j. na nejnižší stupeň mravnosti, až jsou docela spustlí. Toť jeden druh nepřátel Páně, již volají o Pánu Ježíši: »Hoden jest smrti«, to jest není hodno, abychom my dle něho se řídili.

Pozoruhodno, že mezi odpadlíky od církve Páně jest nápadně mnoho mladých lidí do 20 roků. Zapadnou ve velikém městě do společnosti lidí, kteří o Kristu Pánu dí: »Hoden je smrti«, dají se přemluviti, mnohdy i přestrašiti a znásilniti své svědomí a vezmou potištěný kus papíru a napíší naň: Vystupuji z církve Kristovy. Jinými slovy: »Hoden je smrti.« Když zkoumáte život jejich, vidíte v nich mladíky, jak je líčí Kateřina Emerichová. Ubozí mladí lidé, nespokojenci v mládí, rozervanci v stáří. Slyšte skutečný příběh. Pilný starší professor zasmušile sedával u pracovního stolku, zřídka kdy na jeho tváři byl úsměv. Přítel důvěrný se jej po jeho trudnomyslnosti táže. Smutný professor odpovídá mu: Chci vám to říci dle pravdy. Jako mladý muž přišel jsem do společnosti H. (hlasatele v letech sedmdesátých odpadu od církve ve Slezsku) a odpadl jsem také. Víru mi vzal, nic lepšího mi nedal. Vidím, jak můj život minul, a jsem — smutný. Ubohý muž — zapomněl na cestu zpět ku církvi a Kristu.

Ziskuchtiví dědicové a kramáři byli mezi nepřáteli. Některým dědicům nemilo bylo, že vskřísil aneb uzdravil jich přítele,

po němž již děditi se chystali a zatím nyní naděje jejich byla zklamána. V Efesu — vypráví Skutkové apošt. — dělali stříbrné modly, z nichž mnoho získali. Když sv. Pavel Efesské obrátil, tu přestal obchod se stříbrnými modlami a Efesští chtěli Pavla kamenovati. Tak děje se také dnes, že jestli někdo ze hříchu těžící užitek má, hned se bouří, když by lidé hříchu se měli zříci. Okrašlují hřích, jen aby více lákali ke hříchu, aby z něho více těžili. Takový druh nepřátel žije dosud a bude vždy žíti. Jedni těží z opilství, jiní ze smilstva, jiní z krádeže, jiní ze křivé přísahy a svědectví a pak ovšem není jim po vůli mluviti proti hříchu, z něhož těží.

V Číně stěžují si missionáři, že jim velikou překážku činí opium a jeho pěstování. Číňan nechce se zříci požitku z opia a raději se zřekne Pána. Mravné nedostatky a chyby působí, že člověk v úsudku jest zmaten a soudí nespravedlivě Je to veliké neštěstí hříchu smrtelnému sloužiti. On zaslepuje rozum, oslabuje vůli a otupuje svědomí. Buďsi to kterýkoliv hřích, vždy jest náš nepřítel a náš svůdce k falešnému úsudku. V Číně (jihovýchodní Čeli) v nejstarších křesťanských osadách mají »bratrstvo proti smrtelnému hříchu«, jehož členové se zavazují měsíčně k stolu Páně jíti a se navzájem modliti za milost uchování se hříchu smrtelného, a když by upadl do něho, aby dostal milost opravdového pokání. (»Zeitschrift für Missionswiss.« 1912, str. 311.) Osada vyniká stálostí u víře. Nic ji nemůže zmásti v stálosti její. Když však hřích učiní člověka nehodným, pak jej svede i k úsudku, jaký vyšel z úst nespravedlivých soudců: »Hoden je smrti.«

Prostopášníci a cizoložníci byli mezi nepřáteli Páně, neboť Spasitel osoby spoluvinné ku pokání obrátil, čímž proti sobě je popudil. jich nemrav kárał, zavržením hrozil, hřích opustiti poroučel. To nebylo po vůli jejich, proto nemohli pochopiti, kterak by měli býti nuceni nový život začíti. Nežli by starý hříšný život opustili, raději chtěli vydati Spasitele na smrt, aby je nekáral, a neznepokojoval. Tací byli lidé, kteří volali: »Hoden je smrti!« A kdo jsou největší nepřátelé dnes? Ti, kteří se znepřátelili se sv. přikázáními božími! Kdo jednal proti přikázáním božím, ten hlavně by si přál, aby ani přikazatele žádného nebylo. Komuž je hlídač méně vítán než zloději?

P. Roh, missionář, kázal o sv. čistotě Jedna z posluchaček odešla »pohoršena« z kostela, byla to známá hříšnice.

Známa je událost z dějin Tovaryšstva Ježíšova a jeho pronásledování v Paříži za Ludvíka XV., jehož nemravný život souvisí se životem záletnice markýzky Pompadourové. Protože jí zpovědník, kněz řádu Tovaryšstva Ježíšova odepřel rozhřešení, vzdálení se ode dvora činil podmínkou sv. přijímání, pohnula Ludvíka XV. — vyhnati všechny kněze z Tovaryšstva Ježíšova. Všichni šmahem odsouzeni jako nehodní, protože nehodnou nechtěli podporovati. Wetzer a W. II., 173. Podobně (Kist. Denkwürdigkeiten II, 114) bylo na Rusi, kde Alexander I. na štvaní záletnice Naryškinové (Polky), jíž odepřeno rozhřešení od kněze

Perkowskiho z Tov. Jež., vydal dekret vyhnanství všem členům Tovaryšstva Ježíšova. Je to opakování rozsudku nemravných a lehkomyslných lidí, kteří za onoho času volali: »Hoden jest smrti.«

Lidé na oko chtí býti přáteli Kristovými, neboť býti nepřítelem Páně znamená býti velmi často nepřítelem ctnosti. Mezi svatými nenalézáme nepřátel, proč jenom mezi špatnými? Podle Ježíše žíti nechtí, a proto pryč s ním, na kříž. Když ne dle mé vůle, tedy pryč s ním.

Jak lidé si dávají záležet, aby nepřišli mezi lidi nižší třídy, jak říkají, aby si nezadali. Ale přátelé, každý hříšník jest člověk nejnižší třídy; každý nepřítel Páně má některého podobného přítele mezi ničemnými nepřáteli Páně. Některý jest bázlivý a lakotný jako Pilát — jiný nečistý jako Herodes, jiný spustlý jako lotříci, kteří vedli Pána Ježíše, a proto kdo jest nepřítelem Páně, zkoumej svědomí své včas.

Nedejme se másti úsudky lidí, volajících věročlánkům Ježíše Krista — pryč s ním, kdyby ten »soudce« třeba měl šat jako člen nejvyšší rady. Co se vám zdá? Myslím, že jedině správně nám dává pokyn sv. Pavel řka: »Žádný, kdo se rouhá jménu Ježíš, nemluví duchem božím. Kdyby sebe více odsuzoval svaté články, mravní předpisy, zbožné zvyky. Každý, kdož velebí Ježíše Krista — ten uchová Ducha svatého. Jak lehce rozpoznati lehkomyslný soud nepřátel Páně; nebuďme nikdy do něho zapleteni pro lásku k duši své nesmrtelné.

Když sv. Pavel končil první list ke Korintským, připsal vlastní rukou v kap. 16. v. 21.: »Pozdravení mou rukou, Pavlovou. Nemiluje-li kdo Pána našeho Ježíše Krista, budiž proklat, »maranatha«, to jest jako člověk určený pro pomstu, s níž přijde Pán. Mnozí nemilují Pána, ano mnozí odsuzují jej, jako ti různí zástupcové stavů v síni Kaifášově: »Hoden je smrti.« Ubozí svou vlastní kletbu a svůj vlastní soud vynášejí nad sebou.

Pane můj, já tě před světem vyznávám Pánem svým a Spasitelem, jako Tomáš učinil; s ním poklekám v přítomnosti tvé ve velebné Svátosti a dím: Pán můj a Bůh můj na věky, kéž hodný jsem služebník tvůj do smrti své. Amen.

Neděle IV. postní.

Slovo lhostejných diváků.

»A po malé chvíli přistoupili, kteří tu stáli, a řekli Petrovi: Jistě i ty z nich jsi, nebo řeč tvá známa tebe činí.«
(Mat. 26, 72.)

V strastiplné chvíli Spasitelově ještě zármutku dodávalo opuštění jeho i od věrných jeho a zapření i samého Petra, kterého skalou nazýval. Bili pastýře a rozprchli se ovce na všechny

strany. Žádný z nás nemějme Petru za zlé, a nedomnívejme se, že bychom snad lépe jednali na jeho místě. Celou noc nespal, rozčilen byl, viděl opuštěnost Páně, všechno se spiklo proti Mistru jeho. On s Janem jdou až do nádvoří Kaifášova domu a vidí Mistra opuštěného, všichni si z něho tropí smích; malí i velcí, potupně mluví o jeho učednících, i ta děvečka odhodlaně se táže, není-li Petr jedním z jeho učedníků. A Petr zapírá třikrát než kohout dvakrát zazpíval. Pán Ježíš mu to dobře předpověděl. Petr nechtěl nijak věřiti, že by tak slabým byl. My také sebe máme za silné a bezpečné, a zatím jsme velmi slabi a nejisti. Petr jest důkazem nejlepším.

Co byl Petr bez pomoci boží, nebylo skalou, ale třtinou, která se viklala před hlasem děvečky, ženy.

Co byl Petr, když s ním Pán Ježíš byl? Skála, kterou nemohli pohnouti, a která i život dala, než Ježíše zapřela. Petr jest obraz křesťana každé duše. S Kristem jsi křesťane pevným, ale jakmile se spouštíš Boha, jsi třtina, zapíráš Boha, světlo, a život svůj.

Pakli ale neznám se k Pánu svému v životě tomto, nebude se znáti ke mně Pán v životě onom! Proto jest důležito, abychom znali se k němu zde. Kolik jest nekajících Petrů, kteří praví: Neznám ho! Petr má mnohé omluvy pro sebe a svůj poklesek, jakou omluvu budeme míti my, kteří jsme skutky zapřeli svého Spasitele? Rozjímejme o tom dnes a ustanovme se, že chceme sv. přijímáním osvědčiti sv. víru svou v Ježíše, Syna božího, který se k vůli nám stal člověkem, aby nám zjevil vůli boží. Potřebuješ sílu:

I. k vyznání Ježíše Krista,
II. k vyznání hříchů svých.

Pojednání.

I.

Jeden z mnohých krvosvědků Páně Felix z Noly utíkal před pronásledovníky, aby se ukryl před nimi, zaběhl do staré rozvaliny, aby unikl pronásledovatelům. Tu zázračným způsobem pavouk utkal rychle velikou pavučinu na vchodu do rozvaliny, tak že pronásledovatelé se domnívali, že nemůže býti člověk v rozvalině ukryt, nebo pavučina byla jim důkazem, že nikdo tam nešel. Proto odešli pryč, a tak Felix byl zachráněn. Sv. Pavlín užívá krásných slov o tomto zachránění: Kde jest Kristus, tu jest i pavučina zdí, a kde Kristus není, tam jest zeď pavučinou.

Když zanechal Pán Petra sama sobě, tu celá ta skála při hlase děvečky zapřela Krista, ale když Kristus Pán Petra sílil, tu nezmohl jej ani císař, ani kat, ani kříž. Vidíte, jak důležito jest býti s Kristem ve spojení? Myslíte, že nadarmo nás zve, abychom Tělo Páně jedli? Muži, kteří se domnívají býti silnými, klesají ve špatnost za špatností, když nepožívají Těla Páně, jejich síla jest jako pavučina. Kdežto muž, jehož sílí Kristus Pán, který

touží po jeho posile, ten ve své slabosti stane se skalou, pavučina stane se zdí. Myslete na Goliáše a na Davida. Když hrdinná Judith sťala ukrutnému Holofernovi hlavu, vítali ji obyvatelé s jásotem. Judith však děkovala Bohu, který ji sílil ku vykonání hrdinského skutku, který ji ostříhal i do tábora jdoucí i z něho se vracející Před Holofernem třásla se vojska četná a bála se s ním dáti do boje, a již se mu chtěla vzdát. A hle! Ukrutnému Holofernovi stíná hlavu, ne muž, ale žena a to ne žena silná a mladá, ale žena vdova, která v modlitbách a v postech sloužila Bohu. Pavučina byla zdí a zeď byla pavučinou. Ale my máme jiný boj, než měla Judith s Holofernem. Mnohý rázný a silný muž nemůže překonat hřích svůj — zeď je jako pavučina; vdova matka několika dětí všecky obstará a počestně se živí, v Boha naději má, jest pavučina zdí. Mnohý muž, který snad vůbec nepřijal tělo Páně aneb nehodně, připravoval rodinu svou čím dále tím více do dluhů a bídy, zeď byla bez Boha jen pavučinou; a hle, vdova po něm statně se přičiňuje a v Boha doufá a počíná uváděti dům svůj do pořádku: pavučina s Bohem jest zeď pevná.

Ach, kolik lidí bojí se jako Petr vyznati Mistra svého před lidmi, snad před děvečkou. Mnohý muž silný bojí se udělati kříž a kleknouti před Ježíšem! Zeď je pavučina! Nezná Ježíše Krista a přece chce, aby se znal jednou k němu Ježíš, až bude umírat, a až umře! Petra omlouvaly mnohé okolnosti, které omluví nás? Kdo mne vyzná před lidmi, toho vyznám před Otcem svým nebeským. Bojíš se před ničemným člověkem ukázati svatou víru svou? A přece máme tak býti oddáni Ježíši Kristu, že raději život ztratit máme než Ježíše zapříti.

Při pronásledování křesťanů v Japonsku, šlechetný Joram Maccata, byl na smrt pro Ježíše Krista odsouzen. Rozloučil se se svými domácími a prosil je, aby rychle opustili dům, aby i oni nepřišli o život. Sám pak klekl před krucifixem a modlil se. Z večera přišlo 200 mužů, aby Maccata odpravili. Přišlo jich tolik, protože se báli, že přátelstvo by jej mohlo brániti, jak v Japonsku je zvykem. Dlouho číhali, ale nepozorovali žádného života v celém domě a proto volali: Joram utekl! Tu křesťanský Japanec vystoupil na schody a zvolal: Joram neutekl, ale čeká na štěstí, kdy bude moci umřít pro Ježíše! Přistoupili, sťali mu hlavu a vyplnili jeho přání! Co z toho jde? Jak se omluvíme před Pánem Bohem a před sv. mučedníky, že jsme Ježíše nevyznávali, že jsme Těla jeho nepřijímali, že jsme k sv. zpovědi neradi chodili? Muži, co soudíte o tomto Joramu Maccatovi; byl zdí či pavučinou? Vy se ostýcháte ke stolu Ježíše přistoupiti, a on se nebál dáti hlavu svou. »Neznám toho člověka,« řekne Pán v den soudný.

Roku 1892 v Číně mezi mnohými křesťanskými mučedníky byl i královský princ, který raději se zřekl výhod rodu královského, podstoupil vyhnanství, než by se zřekl Ježíše, sv. přijímání církve boží katolické.

Roku 1893 konala se památka 50. posvěcení na biskupa sv. Otce Lva XIII. hlavy církve, náměstka Kristova, nástupce sv. Petra. Se všech končin pouti jdou ku hrobům sv. Petra a Pavla v Římě, a tak šli i poutníci z Afriky Černoši, kteří přijali svatý křest a evangelium Páně.

Mezi Černochy katolickými, kteří byli předvedeni sv. Otci jako věrní katolíci, stál také mladík, jehož ruka byla useknuta. Tázal se sv. Otec missionářů, kteří vedli poutníky z Afriky, po příčině ke zkomolení. Missionář vyložil sv. Otci, že mu byla od modloslužebníků uťata, protože nechtěl zapříti Pána Ježíše. Sv. Otec zaslzel, obejmul mladíka a děkoval Bohu, že mu dal obejmouti mučedníka.

Ten mladík bez ruky nezahanbuje nás? On raději ruku ztratil, než zapřel Ježíše, ale ty ke stolu Páně bys se nechal snad nutit, snad se dáš zdržeti, že by ten či onen to a ono řekli? Víte, co řekne Pán Ježíš o těch, kteří jej zapřeli? Podobná slova, která pronesl Petr v nešťastné hodině, řekne: neznám vás.

Muži křesťanský, ty se bojíš vyznati Ježíše Krista při sv. přijímání? Jaká hanba pro tebe! Bojíš se před špatným za svou počestnost? Chceš býti pochválen od ničemných lidí? Sneseš raději hanbu počestných a hanbu Ježíše Krista samého, než úsměch člověka ničemy? Co bys si pomyslil, kdyby některou pannu chválila kuplířka hříšná? Chce řádný mladík býti chválen od ničemných mladíků? Chce zbožný býti ctěn od rouhačů? Tak každý vlažný křesťanský muž chce raději chválu špatných než chválu Kristovu. Dělá se, jakoby Krista neznal, a chce, aby se Kristus Pán jednou k němu znal.

Přátelé, to byste nebyli křesťanští mužové, ke kterým by se Ježíš Kristus jednou hlásil, ale byli by jste zbabělci, kteří se báli i úsudku lidí ničemných. Však jedna jest věc, která nám umožní hlásiti se k Pánu: Znejme se ke hříchům svým, o čemž v díle

II.

Pohled Petrův na Pána a Páně na Petra působil převrat v duši hřešivšího apoštola.

Kohout zazpíval po druhé a Pán pohlédl na Petra po prvé a Petr poznal velikost hříchu a kál se tak vzorně a hlásil se k Pánu svému celý život svůj.

Dva hlídače má každý venkovský dům: psa uvázaného na řetěze a kohouta zpívajícího v noci. Oba hlídají, ale každý jiným způsobem. Pes, když se zloděj blíží a vniká do statku, kohout, když se blíží ráno a mění počasí.

Dva hlídače má člověk v srdci svém: sebelásku, která snaží se všecko zlé ze sobeckosti odvrátiti a hmotně pro sebe počítá. Druhý jest krásnější a vznešenější a počítá s budoucím světlem a světem, jemuž se blížíme. Je to naše svědomí. Sebeláska počítá jen se sebou, ale svědomí počítá s Bohem a duší. Sebeláska

s časem, svědomí s věčností. Sebeláska nás zaslepuje, svědomí otevírá oči.

Sebeláska učinila z Jidáše apoštola zrádce Páně, svědomí probudilo Petra z hříchu, že navždy zůstal jeho učedníkem, a ani smrt jej nemohla odlouditi od milování Pána. Svědomí jako kohout ve tmě, vzedme se a zpívá o blížícím se světle. Neslyší li hlas jeho člověk ve tmách a spánku trvá dál. Svatý to hlas — svědomí, které nás k Bohu vede tím, že nám dává poznati hříchy své. Neposlouchejme tu sebelásku v nás, která nám zastírá chyby, ale spíše svědomí, které nám o nich zpívá, jako kohout o jitru.

Nespokojme se tím, že říkáme po své sebelásce nikoho jsem nezabil, nikoho jsem neokradl. Což nemáme se varovati všeho, což nečistého jest? Což dobré jméno a čest bližního není jeho statek větší než dům, v němž zůstává? Což není naší povinností plniti svou povinnost, což nemáme také se vynasnažiti vším dobrým Boha oslavovati? Což je to dovoleno žíti třeba měsíce a léta bez modlitby, bez zpytování svědomí, bez milosti boží? Což smíme pohrdati církví, jejím přikázáním a tak zapírati Pána Ježíše?

Vizte tu scénu za dveřmi Kaifášovými: tam sedí první otec učitel křesťanstva, oči k zemi sklopené a skrápí kámen slzami. Zabil někoho? Okradl někoho? Proč pláče tak hořce? On zapřel třikráte Pána, dříve než kohout dvakráte zazpíval a tu při pohledu Páně na něm vzešlo mu jitro pokání (Veith). Šťastný zpěv kohoutův, blahoslavený pohled Páně.

Svědomí činí mnozí násilí jako žena pracovitého muže v báji staré. Pilný muž měl bdělého kohouta, jenž časně budil k práci pilného muže. Líná žena zbaviti se chtěla nemilého buditele a proto mu krk zakroutila. Pilný muž však potom vstával tím dříve, aby nezaspal, když neměl kohouta, jenž jej tak v zimě budil.

Ten pilný muž, to je duch, žena líná to je smyslnost požívačná těla. Duch a tělo jest člověk. Duch upomíná nás na povinnosti k Bohu, bližnímu a k sobě. Když dřímá člověk, probouzí jej, aby vstal a smířil se s ním, dokud je na cestě. Však člověk hledá všechny možné vytáčky, aby svědomí uspal. Nejlepší uspání jest kajícné vyznání. Tím končí se ten rozpor v duši a vchází sv. mír. Pak také sv. víra jest člověku vhod a přijímá ji. Když dle svědomí člověk nejedná, pak také se s ním pořád potýká. Však kohout ten bdí a budí, jako Petra, až přivolá změnu duševní Tato změna jest právě vyznání hříchů.

Při obléhání města (vypráví Veith) byl postaven statečný kapitán do průlomu v hradbě s jistou vyhlídkou na smrt. Zde chopila se ho hrůza, neboť se mu zdálo, že stojí u samé brány pekla. Opustil to místo. Byl odsouzen k smrti a posmíván od svých soudruhů. Odpověděl jim kapitán: Můžete mne míti za zbabělce, ač jste mne měli za něco lepšího. Chci vám říci příčinu své zbabělosti. Když jsem v průlomu stál, tu mi přišla myšlenka na hřích, jejž jsem nelitoval a z něho se nezpovídal . . .

Chtěl jsem smrti věčné ujíti, časné se — nelekám. Nyní jsem se vyzpovídal, rozsudek svůj vezmu s díkem na sebe a doufám v milosrdenství boží« — řekl a dal hlavu na špalek.

Vizte drazí, my jsme v podobném postavení. Stojíme v bráně věčnosti. Malý jen závoj nás dělí od věčnosti a přítomnosti boží. Nekající hříšník s Bohem zápasí, protože v hříchu jest. Slož hřích a nebudeš bojovati proti Bohu a budeš chváliti Pána Boha.

Svět a jeho přátelé vám budou říkati jako sluhové Kaifášovi: Což ty jsi také z učedníků jeho? Bdělý strážce ve vás, svědomí, bude v té tmě vás budit Pozdvihni oči své k Pánu trpícímu, a budeš i litovat i se zpovídat i radovat, že jsi Pána vyznal, když jsi hříchy vyznal.

Nemohu dnes skončiti kázání, abych neukázal vám ke vzoru muže, který jest nám všem vzorem a jehož svátek v březnu slavíme: sv. Josefa, pěstouna Páně. Hle, toť jest muž, který v nepatrném svém stavu byl po Matce boží největším svatým! A tento sv. muž nebyl žádným divotvorcem, nebyl prorokem, nebyl apoštolem, ale jen tesařem, chudým dělníkem. Nedělal nic neobyčejného, ale nejobyčejnější věci s neobyčejnou svědomitostí a to jest právě vrchol svatosti. A té se nám právě nedostává. Čeho nám více chybí než lidí, kteří by povinnost svou plnili. Hospodář naříká na nezvedenou čeládku, a obráceně, nebo nám chybí věrnost v plnění našich obyčejných povinností.

Kdo nepozná krásu ctnostného života, toho nepozná ani Ježíš Kristus za svého učedníka. Zajisté je sv. Josef mužem, který zasloužil, aby byl vzorem všem stavům. Kněžstvu pro své pěstounství, mládencům pro své panictví, pracujícím pro svou pilnost, nemajetným pro svou chudobu, nespokojeným pro svou důvěru v Boha. Vyhlížejme jako v zrcadle v příkladném životě sv. Josefa, nechtějme konati věci neobyčejné, ale nejobyčejnější věci s neobyčejnou láskou boží a horlivostí jako jeden z učedníků jeho. Též sv. Josef posvěcoval sebe: samotu modlitbou a prací. Většina mužů a lidí chtějí dělati věci, které by všem bily do očí a jim zjednaly chválu, ale zanedbávají ony skryté povinnosti, které jsou nevyhnutelné ale nepatrné na oko. Jak mnohý chce se blýskati před lidmi, kdežto domácnost jeho je zanedbána. Nepoznal v čem dokonalost křesťanská záleží, ne v neobyčejných věcech, ale v obyčejných neobyčejně věrně vykonaných. Tenkrát jsi z učedníků jeho! Kdož o dům svůj se nestará, zapřel víru a jest horší než nevěřící, praví Písmo svaté. Ten nepoznal Ježíše ani ho Ježíš nepozná. Kdo se nesnaží Ježíši se zalíbit, ten také i ostatní povinnosti zanedbává. Nepotřebuji opakovati, co jsem často již pravil, že dobrý křesťan jest dobrým otcem, dobrým hospodářem, synem, čeledínem. Abys byl dobrým křesťanem, musíš býti ve spojení s Ježíšem, kde ten jest, jest pavučina zdí — pevnou — paveza silná jest Bůh můj. Amen.

Neděle V. postní.

Skutky Herodesa a jeho vojska.

»I tázal se ho mnohými řečmi (Herodes), ale on jemu ničeho neodpovídal. Herodes pak se svým vojskem pohrdl jím a obléknuv ho v roucho bílé, posmíval se jemu a odeslal ho zase k Pilátovi.« (Luk. 23, 8.—11.)

Evangelium postní neděle II. předvedlo vám Pána našeho skvoucího se jako slunce: »Zaskvěla se tvář jeho jako slunce a roucho jeho učiněno jest bílé jako sníh.« (Mat. 17, 3.) Roucho bílé bylo roucho krále v den slavnostní. Na hoře Tábor zaskvěl se mezi Mojžíšem a Eliášem, zákonem a prorokem. Ještě jednou v rouše bílém se jeví Pán náš, a sice v domě Herodesově, kdež na potupu svou oblečen byl v roucho bílé, královské, které mu mělo býti k posměchu, v němž veden k Pilátovi. Roucho bílé mělo Pilátovi říci, co myslí Herodes o Ježíši, že jej má za blázna, slabomyslného a neškodného. Pane můj, jaká potupa to pro tebe! Žalmista (Ž 103, 2.) o tobě zpíval: »Velebnost a krásu oblékl jsi, oděn jsa světlem jako rouchem, který rozestíráš nebe jako oponu.« Teď jsi veden v rouše bílém jako slabomyslný. Klaním se tobě v ponížení tvém jako věčné Moudrosti, která se nám v tobě zjevila, všechen posměch Herodesův a vojska jeho mne nezmate, nýbrž ve všem, vždy, stále chci býti tvůj. Budeme proto rozjímati:

I. Proč Herodes oblékl rouchem blázna Pána našeho. Budeme rozjímati o osobách, slovech a skutcích Herodesových a v díle

II. Zda není Pán náš dnes oblékán od vojska Herodesova v roucho posměchu a pohrdání, a proč?

Pojednání.

I.

Když chceme pochopiti potupu Páně, slyšme nejdříve, kdo byl Herodes. V Písmě sv. jmenují se tři Herodesové a všichni jsou proslulí svým životem. Herodes V. proslul krom svého života též vraždou betlemských nevinátek, což byl jeho poslední zločin. On byl hlavou rodiny své, v níž jeho duch žil v potomstvu hříšném. Příklad jeho byl následován v rodině jeho. Tento Herodes zemře! neoplakáván. Když cítil, že má zemříti, poručil zavříti přední židy v cirku v Jerichu a v den smrti je zabíti, aby byl smutek v zemi, aby nejásal lid nad jeho smrtí. Když umřel, puštěni byli zajatci a byl jásot při jeho smrti. Tento tyran nežil již v době umučení Páně, nýbrž syn jeho, Herodes čtvrták, jenž proslul a nesmrtelný jest svou vraždou Jana Křtitele, který mu pravil: »Nesluší tobě míti ženu bratra svého za ženu.« Tento lehkomyslný a pověrčivý muž je ten, jenž dal obléci Pána Ježíše v roucho posměchu. Tento lstivý muž, jejž kdysi Pán nazval

chytrou liškou (Mat. XIV., 1.—13.), zapudil manželku svou zákonitou a pojal Herodiadu. Byl nejen smilník, byl krvesmilník a cizoložník zároveň. Tento muž je to, o němž praví pašije: »Pohrdl jím a obléknuv ho v roucho bílé, posmíval se jemu.« Třetí Herodes, Agripa, přichází v dějinách apoštolských skutků, jenž dal zabíti sv. Jakuba apoštola mečem.

Nyní, drazí, si představte Herodesa na trůně a před ním Pána našeho. Moudrost lidská ve své pýše na trůně a před ním zakrytá Moudrost boží v ponížení.

Co činí ta zchytralá liška Herodes? On se radoval, neboť myslil, že uvidí zázraky od Pána a že svou zvědavost ukojí. Kolem Herodesa jsou dvořenínové jeho vždy ochotni chváliti, co chválil Herodes, třeba by to stálo hlavu sv. Jana Křtitele; vždy haniti, co hanil a čemu se posmíval Herodes, třeba by to byla věčná Moudrost, zakrytá v Ježíši Kristu. Herodes chce se bavit divadlem. Jako si vážil Jana kdysi a leccos na slovo jeho dal, tak dává na jevo, že si váží Ježíše a proto se jej mnohými řečmi dotazoval, aby soudil, ne, aby se učil. Dotazoval se zajisté po jeho rodu, učení, skutcích, zázracích a doufal od něho některý viděti, aby pak jej propustil. To činil ta hříšná, krvelačná liška!

Co činil Pán? Sv. evangelista Lukáš to krátce vyjadřuje slovy ve verši 9. v k. 23.: »Ale on jemu ničeho neodpovídal.« Vizte tento soud Páně a učme se z něho. Mnoho se ptal, ta hříšná liška, ale věčná Moudrost neodpovídá ničeho muži, který prolil krev Janovu a poskvrnil manželství své a cizí. Čím více chce zkoumati ze zvědavosti moudrost boží, tím více Moudrost věčná mlčí. Není hoden odpovědi. Zničil Pán moudrost moudrých svým mlčením.

Když vidí Herodes lišák, že Pán mu neodpovídá vůbec, tedy jej prohlásí za blázna: hříšník svatost, tvor Stvořitele, moudrost lidská Moudrost věčnou. Svůj soud provedl tím, že jím pohrdl a nad to učinil ještě posměch největší, že jej v roucho bílé obléci dal.

Vizte příčiny, proč Pán byl posmíván. První byla ta lehkomyslná zvědavost a všetečnost Herodesova, jenž hledal zábavu spíše než pravdu; druhá byla, že zvrhlý krvesmilník a vrah nebyl hoden odpovědi věčné Moudrosti. Bůh nemluví k duši, jež nekajícně trvá v hříchu svém. Jaké poučení pro nás! Myslíte, že Bůh bude dnes činiti zázraky pro všetečnost některého hříšníka? »Nepřebývá Duch sv. v duši, která poddána jest hříchu.« »Pokolení cizoložné znamení hledá na nebi,« dí Pán, ale také pravil: »Děkuji ti, Otče, Pane nebe i země, že jsi skryl ty věci před moudrými a opatrnými a zjevil jsi je maličkým,« to jest prostým a neučeným, ale ochotným učedníkům svým, za to však to zůstane nepochopitelné hrdým mudrcům a učeným tohoto světa. Pán Ježíš Herodesa neučí, nemluví k němu, ale nechává jej v jeho pýše a domýšlivosti.

Tak mnohými dotazy a prosbou za zázrak boží před jejich

očima pokouší mnohý nadutec božskou velebnost. Bůh jej trestá mlčením svým.

Pokoušeli v Číně křesťana na víru obráceného, aby jim vyložil, jaký je Bůh, v kterého věří a jak jsou tři božské osoby a jeden Bůh. Ten obrácený byl prostý, neučený, obyčejný člověk. Škádlili jej proto a posmívali se jemu, že neumí ani říci, jaký jest jeho Bůh. Odpověděl jim ve své prostotě tak, že v odpovědi jest znáti Ducha sv. vliv. »V rodině — pravil asi — jest mnoho dětí různých věkem. Ti starší, moudřejší, ti umí více říci o svém Otci, jak vypadá a jaký jest, ale ten nejmladší ten neumí o něm říci více, než že jej zná a že otec jeho jest. Tak jiní vám poví více o Bohu našem, já jen, že jest otec můj.« Krásná a poučná to odpověď, dle níž se řiďte, když vojsko Herodesovo bude se posmívati Pánu našemu a vám. Ať jdou k učenějším a starším u víře, aby je poučili, vy pak vyznejte Pána svého tím, že i při posměchu vojska Herodesova se mu klaníte a vyznáváte jej. Tážete se mne: »Což má Herodes král, ten vrah a smilník, vojsko mezi námi? Což oblékají Pána našeho dnes také do bílého roucha bláznů?« Slyšte o tom v díle

II.

Pravil jsem, jaké bylo to přátelstvo Herodesovo, jaké byly na něm skvrny! Na Herodesu Velikém byla vražda nevinátek, na Herodesu druhém vražda sv. Jana Křtitele a na třetím vražda sv. Jakuba. Lidé to, kteří neměli smyslu pro čistý a svatý život rodinný. pro ctnost, nemohli ani míti víry v Ježíše Krista. Tito ubožáci měli moudrost, kterou sv. Jakub charakterisoval jako moudrost pozemskou, hovadnou a ďábelskou. Kterak tito lidé mohli býti učedníky Páně?

Herodes Veliký, vrah betlemských dítek, pojal 10 žen. Byl tedy život jeho smyslný a pozemský. Smrt jeho v lázni Herodově u moře Mrtvého byla radostnou událostí lidu. Herodes, tetrarcha, vrah sv. Jana Křtitele, propustil legitimní manželku, dceru krále Arety, a pojal Herodiadu, ženu mužatku, kdežto on sám byl zženštilý. Vidíte zde, jak smilstvo člověka oslepuje a zatvrzuje.

Tak děje se i dnes. Ono vojsko Herodesovo, které chválí všechny rozvody manželské, nevěrnosti a cizoložstva a rozluky manželské, to musí býti proti Ježíši Kristu, který k nám volá: »Co Bůh spojil, toho člověk nerozlučuj.« Ale toto vojsko rozlučuje manželství jako smlouvu služky v domácnosti. Vzorná rodina má také víru svou v pořádku a neobléká Pána Ježíše v posměšný bílý šat. Svaté manželství křesťanské, nerozlučitelné a jediné, jest základem blaha člověka i státu celého.

Co zlého způsobil Herodes V. se svým hovadným nazíráním na manželství! Co Herodes tetrarcha, vrah Jana Křtitele, se svým cizoložstvím! Tak se opakuje stále ve světě. Jsou lidé, kteří své vášni obětují vše, i spokojenost svou a čest, zdraví a majetek, čas i věčnost. Rozvrácená rodina s celým štěstím svým. Tento

názor pohanský o manželství se hájí a šíří mezi námi jako mor, který otravuje život přemnohých. Manželství nazývá Pán Ježíš spojením božím, které nesmí člověk rozlučovati. Však této křesťanské zásadě o manželství svatém a nerozlučitelném se posmívá vojsko Herodesovo dnes, jako se posmíval a pohrdl Herodes Pánem tenkrát.

Té základní pravdě o sv. nerozlučitelném manželství posmívá se Herodes. Co tu souvisí s tím žalu, bolesti a krve, právě jako s poměrem mezi Herodem a Herodiadou, který káral sv. Jan Křtitel To vojsko Herodesovo má vždy na paměti jen, co se jemu líbí. Chválí rozvod a rozluku manželskou, protože tak jest pro vášeň a hřích pohodlnější. Muž a žena hájí své právo na manželství, ale zapomínají na třetího, jenž má právo na své — rodiče : dítě. To dítě má sv. právo na otci a matce viděti všechen dobrý příklad a život, a má svaté právo na výchovu a výživu od svých rodičů. Už toto jediné svaté právo dítek vylučuje každý rozvod a každou rozluku. Bez hříchu těžkého na obou stranách jen zřídka to bývá. Čím volnější jsou zásady o manželství, tím vzdálenější jsme blahobytu. Uspořádaná rodina jest základem blahobytu členů rodiny a státu. Čím rozháranější jest rodina rozvodem a rozlukou, tím rozervanější jsou její členové. Proto nám moudrost boží vtělená praví : »Co Bůh spojil, toho člověk nerozlučuj.« Ale Herodes tím pohrdá a posmívá se této Kristově zásadě.

Jest skutečně jich tolik, že můžeme mluviti o vojsku Herodesově ?

Seděl jsem ve farní kanceláři pražského předměstí. Dp. farář mi podává svazek listin, který jeden den došel. Bylo v něm 10 rozvodů. To byl jeden den. Všichni se posmívají s Herodesem slovu Páně: »Kdo by propuštěnou pojal, cizoloží. To je to posměšné roucho Pána našeho dnes.

Jsou manželství smíšená, v nichž otec a matka každý jinou víru má, jako Herodes tetrarcha, jenž na půl Idumejec, na půl Samaritán, ze židovské krve neměl ani krůpěj. Manželku prvou vzal z Arabie, druhou z krvesmilství. Taký sňatek nemůže býti tím spojením božím. Přísloví říká : »Kdo má mne rád, ať má také rád i mého psa«. To jest právě známka lásky, že dvě duše spolu souhlasí ve všem podstatném, tedy i ve sv. víře. Jestli tedy smíšená manželstva právě v této věci se rozcházejí, pak ani jeden ani druhý nebude si víry své vážiti a ji také dítkám svým nezachovají. Už i sám soc.-demokratický list berlínský »Vorwärts« k tomu ukázal, že ze smíšených sňatků vycházejí děti, jež si ani víry, ani otce, ani matky neváží. Smějí se tací lidé slovům Páně, pohrdají jím a posmívají se slovu Páně: »Budou jako dva v jednom těle.«

Je to právě nezřízená žádost, která rozežírá sv. manželství i sv. víru. Toť vojsko Herodesovo. Smutný zjev jest, že přibývá počtu rozvodů jak mezi nekatolíky, tak i mezi katolíky. Právě doba přítomná má tu nejživější agitaci a nejzuřivější posměch

pro slovo Páně: »Co Bůh spojil.« I v našem Rakousku přibylo rozvodů: v r. 1889—91 byto jich na 100.000 manželství 57·2, v r. 1906 již 141·2. Příčiny toho smutného rozvodu jsou v nejčastějším případě: cizoložství a nemravné chování. Herodes rozžírá manželství svátostné i dnes a pohrdá slovem Páně.

Jak smutné jsou konce jejich rodin! Herodes Veliký zemřel proklet a smrt jeho byla radostí lidu. Herodes, jenž dal stíti hlavu sv. Janu Křtiteli, zemřel ve vyhnanství v Lyoně opuštěn, Herodes král, jenž zabiti dal sv. Jakuba, zemřel ohavnou smrtí, že červi za živa jej žrali. Když projdeme vojsko Herodesovo dnes, jsou konce jejich rovněž smutné. Hřbitov mnohý pojal v sebe muže a ženu, kteří přijímali slávu a bohatství v plné míře a zemřeli v krajní bídě. Bůh nebývá posmíván bez trestu.

Když zopakuji pravdy, plynoucí z dnešního rozjímání o posměchu Herodesově, jde z toho hrozné poučení, že Bůh nemluví k duši zatvrzelého Herodesa, a to jest ono veliké neštěstí každé neřesti, jíž se člověk poddal. Mluvil milosrdně i k lotru na kříži pokání činícímu, ale nemluvil k Herodesovi na trůně.

Druhá pravda výstražná jest, že jedna neřest stala se matkou nových a hroznějších. Herodes vilný stal se vrahem a Herodias píchá oči mučedníkovy.

Třetí pravda, že srdce vilné pohrdá Bohem a slovem božím, kdyby i živé před ním stálo. Pokolení zlé znamení hledá na nebi a pohrdá slovem božím. Posměch a pohrdání nalézá místa v ústech Herodesových. Jak smutným znamením jest posměch a rouhání pro rouhače samého. Proto nám církev sv. poroučí nahlédnouti do srdce a svědomí svého, aby naše věci poslední nebyly nejhorší. Dojde posměch své mzdy. Voltaire posměvačný v roce 1758 25. února zvolal, když viděl, jak lid jeho vtipky proti náboženství ochotně přijímá: »Bude mít Bůh za 20 let pěknou hračku.« V roce 1778 dne 25. února měl Bůh podívanou: Voltaire zachvácen chrlením krve, umíral — v zoufalství. (Gaume VI. 238.)

My si připravujme podívanou jinou, že se včas ochotně budeme připravovati na sv. Velikonoc pokáním a sv. přijímáním, abychom byli mezi povolanými k životu věčnému. Amen.

Neděle VI. postní.

Slova spoléhajících na dobrotu boží.

»Tehdy plivali na tvář jeho a dávali zášijky, jiní pak ho poličkovali, říkajíce: Hádej nám, Kriste, kdo jest, kdo tebe udeřil?« (Sv. Mat. 26., 67, 68.)

Vyřkli rozsudek: »Hoden je smrti« a hned se rozpoutala surovost pacholků a pustila uzdu své divokosti. Co jen jich mysl spustlá mohla vynajít, to konala. Písmo sv. jen maličko se této věci dotýká a dí, že na Pána plivali, že jej tloukli, poličkovali,

oči zavázali, a protože všichni za proroka jej měli, tedy si chtěli také nechati prorokovati a potupně klekali před ním jako králem a říkali: Hádej. Kriste, kdo jest kdo tebe udeřil.

Kateřina Emerichová dodává ještě více podrobností, jak hanebně a ničemně se chovala luza k Pánu Ježíši v síňce, kde do jitra byl vězněn. Volali potupně na něho: Hle, tady jest více než Šalomoun, hle, tady jest král, který vystrojil synu svému hostinu. Nevyzpytatelná jest dobrota boží! Bůh netrestal rouhače ony hned, Bůh dával jim čas, aby se polepšili. Jest nevyzpytatelna dobrota boží.

Bůh všudepřítomný jest při každém hříchu přítomen právě tak jako byl přítomen při posmívání Ježíši Kristu. Ale Bůh přece nestíhá trestem hned, nýbrž shovívá. »Zajisté jsi ty, skrytý Bůh,« volá prorok Isaiáš, to je, ty v trestu příliš jsi shovívavý, takže se hříšník těší shovívavostí tvou a myslí; vždyť hřešil jsem a co se mi za to zlého přihodilo? A má ještě větší chut ke hříchu. Bylo by falešné proroctví, kdo by soudil z toho, že Bůh hned netrestá, že trestati nebude. Naopak, právě proto, že netrestá hned, proto bude trestati hrozně, nebo dával nám dosti času ke polepšení se.

Pojednání.

Divíme se, že ti lidé, kteří plivali na nejsvětějšího, že nebyli hned potrestáni, ale což není každý hřích plivnutím ve tvář vševědoucího Boha? Což není noc před Bohem právě tak jasná jako den o slunečním poledni? Což není samota největší také místem, kam oko boží tak nahlíží, jako by jen ono místo měl na starosti? A není-liž žádost našeho srdce tak čitelná, jako by každá žádost tučnou literou čitelně byla vytištěna? Všemohoucí Otec nám dává na každém místě důkazy své přítomnosti I němý kámen hlásá mocnost boží, nebo jest dle zákonů Páně utvořen a kalich sedmikrásy hlásá dobrotu boží, ale člověk přece nedůvěřuje a myslí, že přece je skryt před Bohem, když sám Boha nevidí a dovoluje si plivnouti ve tvář boží a zášijkovati jej hříchy svými.

Kdybychom pevně věřili, že Bůh v každém místě se mnou jest, ano že mne proniká jako světlo, vzduch kolem mně, pak bychom se nemohli odhodlati ke smrtelnému hříchu, nemohli bychom v něm trvat. Skrytý Bůh dobře vidí nás. Dobře znal skrytý Bůh Ježíše Krista: Kdo a co byl jej udeřil, nemusil hádati, ale ti ubozí domnívali se, že mohou jej tupiti a že před ním ničeho se báti nemusí.

Na nedostatku naší víry záleží všechem hřích. Nebo čím živější víra, tím větším hříchem se zdá býti každý, i malý poklesek. Ve tmě těžko rozeznati barvy, v nevěře těžko rozeznati hříchy. Sv. Alois omdlívá nad svými chybami a sv. František Borgiáš se celý třese bázní před svými hříchy, ač nebyly žádným smrtelným hříchem, ale spíše jen nedostatky a křehkosti lidské. Proč tak se svatí báli hříchu? Před jejich očima byl hřích něco

jiného, než před očima našima zatemněnýma nevěrou aneb slabou věrou.

Když člověk procitne z nevěry aneb nedověry, vidíme to na jeho chování se. Již nejedná, jako by ho nikdo neviděl, ale chodí jako ve světle, poctivý, jako by na něho se všech stran bylo viděti. Největší samota má svědka a největší tma má světlo — Krista s sebou. Proto pravím, že všechny hříchy pocházejí z oné bludné domněnky, že Bůh nás buď nevidí, buď netrestá, buď tak přísně nesoudí. Falešné to proroctví. Varujme se ho.

Lidé si často lámou hlavu, jaké to na věčnosti jest, jak to dopadá s námi po smrti, je-li vše tak pravda, jak jsme byli ve víře poučeni? A mnohý domnívá se, Bůh skrytý netrestal mne, když jsem hřešil, když jsem jej ku pomstě svolával, když jsem chtěl, aby mne trestal, snad tedy nebude tak zle.

Z té zvědavosti pocházejí ony rejdy spiritistické, které věčností se zabývají a Krista s učením jeho tupí a tepou v tvář: »Hádej Kriste, kdo jest, jenž tebe udeřil.« Je to hřích vrstev, které se mají za intelligentní a sednou na vějičku leckterému agitátoru.

Sem patří četné hříchy velikých měst: pověrečné hádání a vykládání, pověrečné léčení. Urážky Boha, jenž se nám zjevuje v Ježíši Kristu, Synu svém.

Jako když jdou dva lidé spolu, bystrozraký a krátkozraký, nemohou se shodnout, jestli krátkozraký nedůvěřuje bystrozrakému, tak máte s věřícími a nevěřícími. Nevěřící nevidí a nesoudí tak jasně, jako věřící a proto celý jich život se liší. Jestli člověk pevně věří, pak život jeho se mění k lepšímu.

Učený Boronius vypráví, co mu byl jeden z vážených mužů sdělil jako příhodu ze svého života. Michael Mercato a Marfilio Ficini — uzavřeli přátelství mezi sebou jako jinoši studující a zabývali se často rozmluvou, která vlastně hýbe světem, totiž životem záhrobním, životem po smrti. Mnoha mudrců výroky přečetli, a i pohanských mudrců soudy uvažovali, konečně učinili smlouvu, že ten, který dříve zemře — pakli Bůh dopustí — druhému zprávu dá, jaký život tam za hrobem jest. Ovšem neradno tak činiti, ba i hříšno, a Bůh zajisté by nesvolil, jako nesvolil, aby Lazar z mrtvých vstal a bratry zatraceného boháče napomenul.

Minula léta. Každý z obou přátel šel za svým povoláním. Michael Mercato seděl z rána u svých prací vedených a slyší pod oknem dupot koňský až k jeho domu, který ho vyrušil, a slyšel slova: »O Michaeli — Michaeli, vše jest pravda, všecko jest pravda. Mercato vstal od stolu pracovního a viděl uháněti svého přítele na bílém koni, ale tak rychle, že mu ve chvíli zmizel. Pln úzkosti stál Mercato u okna a pohlížel v tu stranu, kam přítel jeho zmizel. Dlouho trvala nejistota, až konečně se dověděl, že v týž den, v tutéž hodinu přítel jeho Marfilio ve Florencii zemřel. Michael Mercato byl muž počestný vždy, ale přece nyní daleko dokonaleji žil než před tím, nebo víra jeho byla tím

rozmnožena a utvrzena, a proto nejen sám zachovával přikázání, ale i dítkám svým dobrým příkladem svítil.

Tak vypráví úplně spolehlivý muž Boronius. A celý ten průběh potvrzuje, co jsem pravil, že čím pevněji věříme, tím dokonaleji žijeme. A proto hříšník lehkomyslně hřeší, že se bludně domnívá, že nějak jest ukryt před Bohem, aneb že trestu ujde.

Ale pravda, pravda jest vše, co sv. víra nás učí, Bůh skrytý shovívá, Bůh skrytý trpí urážky, aby nám dal čas poznati se, nebo on nechce smrt hříšníka, ale aby se obrátil a živ byl. Ani Kristus Pán tedy nechce a nechtěl smrt hříšníků, kteří jej tupili a hanili, ale aby se obrátili a živi byli. A skutečně ze všech těch osob, které Pána Krista mučily, většina se obrátila a činila pokání, později, jen kterým pýcha a jiný hřích bránil — vytrvaly v nevěře a v nekajícnosti. Kdyby Bůh chtěl hříšníka trestati, jako člověk touží splatiti stejné stejným, pak by ovšem trestal a trestal hned. Ale právě trestati on nechce, nýbrž kajícnost a polepšení, aby žádný nezahynul, ale měl život věčný. Jako otec nechce trest syna, nýbrž polepšení. Neslýchaná a nesmírná dobrota boží. Nebo Bůh není jako člověk a proto nejedná a nesoudí jako člověk. Proto Bůh nás hned netrestá, ale volati nám dává: »Pravda, pravda jest vše, co nám sv. víra praví, ale plňme ji.« Bůh shovívá, Bůh trpí a vidí naše urážky, ale čeká, až buď míru špatnosti doplníme, aneb ji pokáním vyprosíme. Běda tomu, kdo Krista udeřil, ale běda, koho udeří Kristus. Nebo dokud jest duše v těle, jest náš Spasitel »tichý a pokorný srdcem, pak jest naším spravedlivým soudcem. Kristus Pán volá k nám: »Pravda, pravda jest vše, co jsem učil, pravda jest, co církev má káže, ale žíti musíme dle pravdy. Běda, kdo padne na ten kámen hlavní a ještě větší běda, na koho padne kámen ten, nebo ho rozetře.

Bůh chce naše obrácení, poznání, naši vlastní žalobu. Když jsme ve svém posudku o sobě přísni a soudíme a vyznáváme se, pak jest milostivý a mírný soudce Bůh sám. Soudíme-li příliš mírně o sobě, pak bude souditi přísně Bůh. Proto dí Písmo: budeme-li sami sebe souditi, nebude nás souditi Bůh. Soudíme se ve sv. zpovědi, jsi-li k sobě přísným, bude Bůh milostiv, jsi li shovívavý příliš, bude Bůh přísný soud konati. Proto dí apoštolové: Budeme-li sami sebe souditi . . . Každý hříšník poličkuje Spasitele, ale Spasitel shovívá, Spasitel dotýká se nás, aby nás pohnul ku pokání.

Ona hnutí duchovní, kdy člověk touží dáti duši svou do pořádku a třeba vykonati životní zpověď, to jsou dotknutí boží, to jest jako pohled Páně na Petra hřešícího, který pak pokání činil. Ale také se stává, že Bůh se dotýká duše, a ona jest nepokojná, ale přece nekající Na př. Kain! Tenkráte Kain nemusil se báti policie, ani zákona lidského, ale on přece běhá jako pomatený a nečiní pokání. Toť první stupeň zatvrzelosti. Bůh dotýká se dále duše hříšné, a když již hříchu uvykla, pak ani svědomí nedělá výčitky jak bylo u Šalomouna, který už hříchu

uvykl a necítil zvláštní nepokoj, toť druhý stupeň zatvrzelosti Třetí stupeň jest, když se člověk hříchem vychloubá, za něj se nestydí jako lotr nekající, který se spustlému životu smál. Vedle něho obětuje se beránek nevinný a on se neobrací, ale chlubí se hříchy svými.

»Zajisté jsi ty skrytý Bůh,« musíme zvolati, když rozjímáme o rouhání se Pánu našemu. Veškera jeho moc skryta. Svaté oči jeho zářící nekonečnou dobrotou zavázala zloba lidská.

Celý vesmír jest závoj, který zastírá nám boží moc a krásu jako šat, který dali rouhači Pánu. My vidíme Pána vždy zastřeného, nebo nejsme s to jej zříti tváří v tvář. Zahalena jasem byla tvář Mojžíšova, když sstupoval s hory Sinai a nemohli naň patřiti pro jasnost, v níž hlava jeho byla zahalena. Zahalena oblakem byla archa úmluvy křídly cherubínů. Tvář Eliáše proroka, když na hoře Horeb stál, byla zahalena. Zahalena byla sláva boží křídlem Serafínů, jak zjevena byla Isaiášovi. Zahaleno bylo božství Páně způsobou těla lidského. Zahalena tvář Páně šatem, když ne nižší rouhání páchali ti nešťastní zaslepenci: hádej nám Kriste. Kdo je tento porouhaný Pán od vyvrhele toho? Týž, jenž pravil nedlouho nepřátelům svým: »Amen, pravím, prve než Abraham byl, já jsem.«

Zastřen jest Pán náš v nejsvětější Svátosti rouškou bílou, chlebem pšeničným se všemi jeho vlastnostmi chutí, barvou a vůní. A kdo jest pod touto způsobou? Ten, jenž se zjevil miláčku svému Janovi a řekl: »Jenž jest, byl a bude«. Pán minulosti, přítomnosti a — věčnosti.

Skryt před námi a přítomen s námi a ukazuješ mu lásku a pohrdání jako na cestě krížové. Jedni plivali s lotry a pochopy, jsouce sami svedeni a svůdcové jiných. Jiní nesli kříž jako Šimon Cyrenský, jiní otírají slinu a bláto jako Veronika, jiní obnažují hlav jako fariseové a jiní bijí se v prsa řkouce: jistě byl Syn boží tento. — Pane, rozpomeň se na mne, až budeš v ráji.

Skrytý Bože, my se ti klaníme! Klaníme se tobě v nejsvětější Svátosti oltářní přítomnému a tupenému, klaníme se ti v církvi sv. učícímu a posmívanému, klaníme se ti v přírodě své se nám zjevujícímu jako Mojžíši v keři hořícím. Každý keř kvetoucí a živoucí jest pln síly, jež z boží všemohoucnosti působí a svědčí o Bohu. Jen kdo má oko otevřené a jasně vidoucí sejme obuv a klaní se tobě.

Jdouce prostředkem polí a luk, máte vyznávati čest Tvůrci, Vykupiteli a Posvětiteli, jako ty zástupy jerusalemské, nesoucí palmy, volající: »Hosanna Synu Davidovu.« Ne však chvíli, nýbrž celý den, týden, měsíc, rok, život, věčnost celou.

Bůh je tak vznešený, že je těžko slovy o něm mluviti, spíše myšlenkou pouhou se k němu blížíme, a přece jest nám tak blízek a tak skutečný, že ani myšlenkou to pochopiti nemůžeme.

Skrytý Bože, my se ti klaníme přes všecka pohoršení a rouhání, která nás obklopují. My se ti z plna srdce klaníme v nejsvětější Svátosti skrytému.

Tak jako Ježíš Kristus v těle svém dal sebe zneuctívat, po sobě plivat a šlapat, tak nechává i nyní své vykoupence zneuctívat jej ve velebné Svátosti. Což neděje se dosti často zneuctění těla Páně? Nemyslím snad pouhou nedbalost, kde křesťanu jest za obtíž vypravovati hříchy své, které všechno sousedstvo dobře zná a přijmouti tělo Páně, ani o nehodném přijímání těla Páně nemluvím, kde se na slinu jazyka hříšného a nekajícího dává položit a zneuctít, a netrestá hned, není-li míra shovívavosti dovršena, ale i násilné zneuctění nejsvětější Svátosti není věcí nad míru řídkou. Jakoby rouhači pravili: Prorokuj nám Kriste, jsi-li zde přítomný; a Ježíš milosrdný nechce jeho smrt, ale pokání. Nebo jest věčný — a proto dává nám drahý vzácný čas k poznání se, k polepšení a spasení. Užijete ho? Kdo stále začíná — ten dojde cíle, kdo myslí, že hotov je se svým posvěcením, není ani na začátku. Volá-li nás Ježíš — pojďme za ním. Amen.

Veliký pátek.

Slova svedených.

»A vzkřikli opět všichni řkouce: Ne toho, ale Barabáše. Byl pak Barabáš lotr.«

Opět zazní pašijové zpěvy, vypravující odsouzení a umučení Páně. A snad mnohý katolík povzdychne si, když v myšlení umučení Krista Pána rozjímá. Snad také trne ve zbožném roznícení, když na jeho rány vzpomíná. Však naše sv. náboženství není složeno ze vzdechů zbožných, ale ze skutků. Proto království boží si nevyvzdycháme, ale z milosti Kristovy — dobrými skutky dobudeme. Tu však jsme opět u jednoho omylu, který velmi často opakuje a domníváme se, že jsme přáteli Ježíšovými, zbožně vzdychajíce, aspoň o Veliký pátek, ale bezbožně jednajíce.

Za onoho požehnaného času Páně mnozí pravili: »Kdybychom žili za časů proroků, my bychom je nekamenovali, ale ctili.« A právě za toho času nebyl živ jen prorok, ale proroků král, vtělený Syn boží, Ježíš Kristus — a ten obětoval se za nás na kříži, a ti, kteří vzdychali, že by proroky ctili — vzkřikli všichni opět: »Ne toho, ale Barabáše!« Ta slova jsem vyvolil za předmět dnešní řeči, abych vám ukázal, jak málo věrných přátel má Ježíš Kristus mezi svými a jak mnoho a to zuřivých má nepřátel. Sami pak suďte v srdci svém dobře, abyste včas mohli se napraviti.

Před Pilátem pravil Pán Ježíš, že každý, kdo jest z pravdy, hlas jeho slyší, t. j. poslouchá jej a jest mu poddán. Ale jak málo věrných přátel!

Pojednání.

Uvažujte nejprve každé slovo, které jsem položil za základ velkopátečního kázání. Jest zajisté v každém slově význam, jak

málo jest přátel Kristových a jak zuřiví jsou nepřátelé jeho. Vzkřikli opět všickni řkouce: »Ne toho, ale Barabáše!« První slovo nám praví, jak silně volali proti Ježíši a pro Barabáše, neboť evang. dí, že vzkřikli — zajisté v tom můžeme pozorovati onu zuřivost proti Ježíši tehdy — ale nesmíme býti podobni pokrytcům z doby tehdejší, kteří říkali, že by ctili proroky, kdyby za jich času žili — i v naší době křičí se mnoho proti Kristu Pánu, ne však tak přímo proti jeho jménu, jako proti církvi jeho, kterou založil, jako choť svou miloval a všem svým věřícím — nebo těm, kteří se za jeho učedníky vydávají — poručil církve poslechnouti a kdo by církve neuposlechl, má býti jako pohan a veřejný hříšník. Tak mnohý pokřtěný katolík, vydávající se za učedníka Páně, proti církvi jeho zuří a křičí — a přikázání její ani nezachovává. (Půst. Vel. Svátost. Zpověď. Tanec v postě.)

Všem pomluvám, které mu nepřátelé Ježíšovi napíší a namluví, věří více než slovu Ježíšovu, než slovu církve, kterou Ježíš poslouchati velel, věří více než knězi, který ve jménu Kristovu a církve v chrámě slovo jeho káže — vykládá, věřícím na srdce klade, aby věrně stáli ve všem k Ježíši Kristu. Ale jako tehdy za dnů Páně — tak vždycky. A veliká většina dá se uchvátiti, aby křičela proti Ježíši, a poněvadž Ježíš s tělem na nebesa vstoupil, ale církev — shromáždění věřících — pod správou apoštolů zanechal tedy proti církvi a jejímu kněžstvu. Kdo se chce přesvědčiti, přemýšlej a pozoruj a lehce uvěříš.

Ale oni vzkřikli »opět«, ne jednou toliko, nýbrž vícekráte. Křičeli hned při začátku, křičeli při postupu soudu a konečně i při volbě mezi Ježíšem a Barabášem. Tedy ne jednou, ale vícekráte, ba trvale volili Barabáše raději než Ježíše. Jak těžko jest duši zasvětiti Ježíši tak, aby věčně při něm stála a nedala se ničím másti, žádnou svůdnou řečí nevěry, žádnou oplzlou řečí, žádným příkladem zvrhlých lidí! Jen pozorujte to trvalé volání proti Ježíši: Na slovo pohana Piláta dí: »Ukřižuj!« Na slova: »Já na něm viny nenalézám«: odpovídají: »My zákon máme a podle zákona má zemříti, neboť Synem božím se činil.«

Když jej Pilát propustiti chtěl, boje se jednati tak hrubě proti svědomí, volají: »Propustíš-li toho, nejsi přítel císařův.« Ale ještě nebylo dosti opětného volání a na slova: »Ejhle král váš!« — »Vezmi, vezmi, ukřižuj ho!« A když již vyšel, nesa sobě kříž, tu nebylo konce potupy — a když mezi nebem a zemí visel, zazníval ještě posměch, a ten nápis na kříži byl nápis posměchu pro krále nebes a země. Však pravím opět, nebuďme pokrytci a nemysleme, že bychom tak mnohý s Kristem Pánem jinak jednali.

Opět a opět mnohá lež vypravovaná o církvi — řádech nalézá věřící spíše než pravda Páně. Mnohý člověk láteří na mnohé zařízení ve sv. víře, které ani nezná, a opět a opět věrou pohrdá; protože není z pravdy, proto hlas boží neslyší. Propůjčil jsi sluch svůj vlku, ale ne pastýři, a proto s vlky vyješ a trháš

svatou církev a učení a pastýřem pohrdáš. (Jesuité — kláštery — kněz.)

Aneb abychom ve vnitřní život také popatřili, zdaliž opět a opět nejednáš proti lepšímu hlasu svého svědomí, které jest hlasem božím, hlasem Ježíšovým, a opět a opět poučen ve starý blud vrátiti se usiluješ? Tak neříkejme, že jen oni, kteří za časů Páně byli tak zlí, že Ježíše ukřižovali. Vždyť nejsou, bohužel, neznámy příklady, že když kněz slovo Kristovo hlásal, našli se lidé, kteří by kamenem po něm házeli; tak ve Vídni, v Paříži, ano i zde a onde v Čechách. Kdyby byl slovo Kristovo nehlásal, nebyly by kameny lítaly, tedy kamení neplatilo knězi, ale vlastně slovu Kristovu.

Pozorujte, že nejsme lepšími oněch křižovatelů Páně. Či nikdy jste neslyšeli, když kněz horlivěji kázal, že také se našel, kdo by bouřil? Právě když horlí — nepřátelé povstávají — když jest učedník Páně mdlý — tehdy mu pokoj dávají. Proto proti missionářům tolik svět bouří, že Kristu Pánu duše horlivě hledají. Proto upozorňuji vás opět, abyste byli vždy opatrnými. Na Krista Pána házelo se také kamením, tážete se proč? Protože přišel na svět, aby dal svědectví pravdě, a kdo pravdu jeho hlásá horlivě — lásku jen u věřících může míti, u ostatních musí míti nenávist. To se opakuje opět a opět! Tak v duševním životě opět a opět se člověk rozhoduje proti Ježíši.

Však pojďme v úvaze dál a tažme se, kdo vzkřikl opět a opět? Všichni, t. j. daleko největší většina. A ta menšina, která se neodhodlala volati proti Ježíši, jest ukryta. Projděte apoštoly, nejvěrnější Páně učedníky, že bili pastýře, rozprchly se ovce. Petr ku oslovení děvečky se zalekl a zapřel Pána, Jan stál pozadu, nejvěrnější byla Maria Panna, která však jako žena neměla přístupu ku soudnímu dvoru. Až po chvíli teprve se vzpamatovali.

Tak divno se člověku zdá, kterak ta změna možna jest v tak krátkém čase a snad urputně zlobí se člověk na ony, v době Páně žijící lidi, ale pravím zase: nebuďme pokrytci, nýbrž uznejme, že ani doba naše v největším počtu lidí nejedná jinak, než tehdy. Tehdy všichni vzkřikli: »Ne toho, ale Barabáše,« a kdyby vtělený Syn boží žil dnes mezi tak zvanými křesťany, domníváte se, že by nezaznívalo v uších: »Ne toho, ale Barabáše!«

V nemocnicích francouzských dostaly milosrdné sestry rozkaz, aby obraz Ukřižovaného z nemocnic odstranily. Turku a pohanu ponechá se volnost, ale křesťanu nikoliv. Kterak to as přijde, že musíme mezi křesťany hledati pravé křesťany takřka při poledním slunci se světlem? Oni jsou křesťany až ku rozhodnému okamžiku, pak, aby měli dobrou vůli, raději volají na povel: »Ne toho, ale Barabáše.« Do rukou nemocných v oněch nemocnicích mohou přijíti ty nejoplzlejší obrazy a nejhanebnější knihy, ale obraz Ukřižovaného na stěně nemocnice milosrdných sester budí pohoršení, že volá vláda: »Ne toho, ale Barabáše!« Pryč s křížem! Ostatní hanebnosti ať se třeba páší. Kterak to přijde, když lid volí své zástupce a křesťanský lid takové lidi tam vy-

sílá? To bude právě tak, jako volání všech: »Ne toho, ale Barabáše«, uvěří lžím spíše, než pravdě Páně. Co myslíte, že co se stalo kříži, že by se nestalo Ježíši, kdyby vtělen mezi námi byl?

Aneb jiný příklad ze země italské, kde sídlo má nástupce sv. Petra, náměstek Kristův, papež. Tam konány průvody různých neznabožských spolků, při nichž i obraz satanův se nosil kolem, ale když poutníci přišli ke hrobu sv. Petra a Pavla, vzdali hold náměstku Ježíše Krista, tu vláda zakázala průvody a nošení korouhví a odznaku poutníků, protože také patří k zástupu těch, kteří křičeli ne toho, ale Barabáše. Raději průvod s korouhví s obrazem satanovým a jinými necudnými obrazy, než korouhev se svatým obrazem. Ne toho — ale Barabáše.

Vždyť jsou mnozí, kteří silně o tom pracují, aby jméno Ježíš ve škole ani se vysloviti nesmělo, ne toho, ale všemožné lotry, horší Barabáše, lze postaviti za příklad křesťanské mládeži, a lid křesťanský i těmto neznabohům přizvukuje a tak pomáhá volati: »Ne toho — ale Barabáše!«

Však pohlédněme do nitra svého a tažme se, jak se ozývá sama duše naše? Když slyšíš tupiti a haněti, což svato jest každému křesťanu věřícímu, zdaliž řekneš, ne toho, ale Ježíše chci? Či smlouváš se jako Pilát s Ježíšovými nepřáteli? Napřed řekl, že jest nevinen, pak však jej dal aspoň zbičovat, aby nepřátelům vyhověl, a když to pro ně nebylo dosti, pak jej dal ukřižovati, a při tom si ještě na znamení nevinnosti ruce myl. Chceš snad dělati křesťana jen tak polovičního, ne tak přísného? Chceš tak drobet vyhověti nepřátelům Páně a drobet Pánu Ježíši? Tak učedníkem Páně býti dle tvého zdání, ale ne podle příkazu Páně? Nebuď takovým, byl bys jedním z mnohých, kteří vzkřikli v rozhodném okamžiku: »Ne toho, ale Barabáše!«

Tak mnohý v dnešní den jde k božímu hrobu, aby políbil na kříži obraz svatých ran Páně, a nedá mu to, aby tak neučinil. Dělá tak mnohý, který ani ku sv. přijímání nejde. Však tím se nedejte klamat. Byli byste jen Pilátu smlouvajícímu se s nepřáteli, podobni. Jest líbání sv. kříže krásný katolický obyčej v církvi, ale není příkazem. Ale slavným příkazem samého Ježíše Krista jest požívání jeho předrahého těla ve velebné Svátosti, to nařídil on sám řka: »Vezměte a jezte!« a to nařizuje i církev jménem jeho. Proto ten, kdož kříž sv. líbá, však tělo Páně hodně nepřijímá, neposlušný jest. Jidáš také líbal, však pravou lásku k Ježíši neměl. Mnohý se tím ve svém svědomí ukájí, ovšem klamně, že mnohých obřadů se zúčastní, na př. popelce, líbání kříže neb jiných pobožností, což dobré jest, ale nás spasí živá víra v Ježíše Krista, to jest upřímné plnění jeho sv. vůle. Týž Ježíš, jehož rány líbáš, pravil: »Nebudete-li jísti Syna člověka, a píti jeho krve, nebudete míti života v sobě.«

Proč tedy bys líbal obraz, když tělem pohrdáš? Proč bys u kříže zrovna volal: »Hosanna«, když o tělu pravíš: »Ne toto, ale Barabáše!« Kolik jest křesťanů, kteří se domnívají býti křesťany, a těla Páně nepřijímají? V Americe jest ze seznamu vě-

řících vymazán, kdo velikonoční přijímání nekoná, však horší jest býti vymazánu ze seznamu knihy života, nebo kdo nejí těla Páně, nemá života v sobě. Takovému pravím: Nelíbej ani sv. kříž, neboť Kristus Pán řekl: »Nebudete li líbati můj kříž, nebudete míti života v sobě. Ale jestliže hodně přijímáš, pak také i s láskou dětinnou sv. rány jeho líbej, jako líbá dítě obraz rodičů, jako líbá ruce otcovy syn, když křížem přeložené v rakvi ztuhlé jsou, neboť pracovaly pro tebe; nevýslovně více pracovaly pro tebe ruce Páně, břemeno hříchů tvých na kříž vnášely, palčivost pekelného ohně na sobě cítily, abys ty, křesťane, se radoval. Líbej, však ne po Jidášsku, ale líbej jako Maria; však kdo tak čist? Tedy líbej jako Maria Magdalena, jež slzami lítosti smáčela nohy Páně, líbej jako miláček Jan, však kdo tak miluje — tedy líbej aspoň jako kající Petr, a když takto ne, tedy aspoň jako kající Dismas po pravici Páně na kříži.

Kristus Pán pro nás za horšího Barabáše byl jmín, ty křesťane, aspoň vinu svou vyznej, abys Kristu byl podoben v ponížení, pak budeš účasten i jeho povýšení. Amen.

Neděle I. postní.

Prameny, prospěšnost pokušení a zbraně proti němu.

»Veden jest Ježíš na poušť od ducha, aby pokušen byl od ďábla.«
(Mat. 4, 1.)

Pohleď, křesťanská duše, na svého Spasitele na poušti! Připouští, aby ho ďábel pokoušel, on, nejsvětější mezi svatými, nechá se pokoušeti, aby nám dal příklad, abychom si nezoufali když na nás pokušení doléhá, poněvadž nikdo bez pokušení není, a abychom se od něho učili, jak se máme při pokušení chovati. Proto promluvíme dnes o pokušení a to:

I. od koho býváme pokoušeni,

II. proč Bůh na nás pokušení dopouští,

III. jakých zbraní užívati máme, abychom nad pokušením zvítězili.

Pojednání.

I.

1. (Pojem pokušení) Pokušením rozumíme každé vnitřní nebo zevnitřní, zevnější ponoukání neb lákání ke hříchu, jsou to myšlenky, představy, city, žádosti nebo náklonnosti, které nás vybízejí, abychom přestoupili zákon boží, abychom vyhledávali vlastní upokojení. Jako strom má své kořeny a řeka svůj pramen, tak i pokušení má své kořeny, prameny, příčiny. Prameny ponoukání ke zlému jsou rozmanité, vnitřní a zevnitřní; vnitřní jsou v člověku samém a z jeho vlastní přirozenosti vycházejí, zevnitřní přicházejí k člověku ze zevnějška, ze světa a od ďábla.

2. (Vnitřní pramen.) Vnitřním pramenem pokušení jest nezřízená žádostivost, jak nás poučuje sv. apoštol Jakub (1, 14.): »Jedenkaždý bývá pokoušen, jsa od své žádosti zachvácen a přilouzen.« Podívej se na malé dítě, které ti k tomu podává pádný důkaz; ještě neužívá svého rozumu, ale již u něho objevují se zlé náklonnosti a žádosti, jimž třeba již v útlém mládí odporovati, jinak rostou s lety, stávají se stále mocnějšími, a později často nelze je přemoci. Rozpoutána hříchem dědičným přistupuje k nám žádostivost, pochlebuje nám a hledí nás svésti a omámiti. Pozdvihuje jako tříhlavý had hlavu svou a hledí v trojím směru panovati jako žádostivost těla, očí a pýcha života. Jak pravdivý jest proto výrok Páně: »Nepřátelé člověka jsou jeho domácí« (Mat. 10, 36.), a skutečně nejnebezpečnější nepřítel bydlí v nás samých, je to naše vlastní hříšná přirozenost.

a) (Žádostivost těla.) Nebezpečným osidlem jest nejprve žádostivost těla. Jak brzy zatemňuje rozum jako nečisté výpary a husté mlhy, které světlo sluneční zastiňují, jak svými půvaby doráží na vůli a láká ji do svých tenat! Jaké moci tato nebezpečná žádostivost nad duchem se domohla, dokazují četná poblouzení, která lidstvo zneuctívají a poskvrňují, jakož i tuhá pokání, kterými zbožní a svatí lidé po celý život proti tomuto nepříteli bojovali.

b) (Žádostivost očí.) I žádostivost očí, nezřízená žádost po majetku, jest bohatým pramenem pokušení. Ta vzbuzuje mnohdy příchylnost k pozemským věcem v takové míře, že má lakomec svého boha ve skříni, svádí k užívání nespravedlivých prostředků, lži, podvodu, lichvy, krádeže, křivé přísahy, ano i vraždy nehrozí se otrok této vášně.

c) (Pýcha života.) Jak plodným pramenem nesčetných pokušení je pýcha života, touha z přeceňování sebe sama vycházející, před ostatními se vyznamenávati a nad nimi státi. Pýcha povzbuzuje člověka vyšinovati se nad jiné, jim patřičnou úctu, povinnou poslušnost odpírati, ano oslepí člověka tak, že i Bohem pohrdá a sebe sama takměř zbožňuje. Proto nelze se diviti, že se Bůh pyšným protiví.«

3. (Zevnější nepřátelé.) Ale nejen v člověku bydlí jeho nepřátelé, nýbrž jsou i zevnější nepřátelé, kteří hledí ho v záhubu přivésti, jsou to svět a ďábel.

a) (Svět α) všeobecně.) Světem můžeme nejprve rozuměti veškeru přírodu. Stvořitel sice všem tvorům určil, aby nám sloužily jako prostředek k dosažení našeho posledního cíle, věčné blaženosti, ale jak často nepokládáme je za poslední cíl, kterému se úplně oddáváme, místo Stvořitele bývá pak stvoření nejprvnějším, ne-li jediným předmětem naší lásky a touhy.

β) (Zvláště.) Dále světem můžeme rozuměti lidstvo hříchu oddané, tito lidé nás pokoušejí nejprve zlým příkladem, neboť mnohé ohavné nemravnosti zdají se nám méně ohavné a zavržení hodné, protože je páchá tolik lidí a to takových, kteří svým postavením vynikají. Dále omamují nás mnohými hlásané falešné

zásady, které učení Kristovu odporují, ale tím více smyslnosti lahodí.

b) (Ďábel.) Druhý, mnohem nebezpečnější zevnější nepřítel, proti kterému stále bojovati třeba, jest ďábel, který »jako lev řvoucí obchází a hledá, koho by pohltil«. (I. Petr. 5, 8.) Před tímto nepřítelem není nikdo jistý; žádný čas, žádné místo, žádná dokonalost a svatost nechrání nás před jeho potměšilými výpady. Již v ráji přiblížil se v podobě hada k prvním rodičům, aby je svedl. Jak hrozně pronásledoval zbožného trpitele Joba, i apoštolům činil úklady, aby »je třibil jako pšenici« (Luk. 22, 31.), ano odvážil se i k Pánu Ježíši, nejsvětějšímu, aby ho pokoušel. Pokouší nás rozmanitým způsobem a užívá rozličných prostředků a obratů. Brzy zjevuje se ve viditelné podobě, brzy působí na člověka neviditelně; brzy nám představuje nádheru světa, brzy užívá zlých lidí, aby dobré do téže bídy hříchu svrhl. Jako vojevůdce, když výpad činí na nějaké místo, nejprve místo to co nejdůkladněji prohlíží, tak nás také pozoruje zlý nepřítel, a kde vidí, že jsme nejslabší, tu na nás útok činí. Mnohonásobné jsou tedy nástrahy tohoto potměšilce!

II. Prospěšnost.

Když jsme poznali nepřátele svého spasení, nastává otázka, proč Bůh, který jest dobrota sama, dopouští, abychom pokoušeni byli.

1. (Zkouška.) V 5. knize Mojžíšově čteme: »Hospodin, Bůh náš, pokouší nás, aby se ukázalo, zdali ho z celého srdce a ze vší duše své milujeme čili nic.« Říkáme, že Boha milujeme: Nuže, dobře. Bůh nás zkouší. Ten, který mocně jest ke hříchu lákán, přece v dobrém setrvá, dokazuje tím, že tak jedná z lásky k Bohu. Jako se zlato ohněm zkouší, tak Bůh srdce naše zkouší pokušením.

2. (Poznání sebe a pokora.) Jiný důvod nám podává blahoslavený Tomáš Kempenský (I. 12.): »Je nám prospěšno, když máme někdy obtíže a protivenství, protože často člověka opět k rozumu přivádějí, že poznává, že jest vyhnancem v bídě a že nemá skládati naději v nic na světě.« Dokud nejsme pokoušeni, dokud naopak Bůh práce naše bohatým výsledkem provází, pokládáme se za hodné a ctnostné, silné a zdatné. »Často nevíme,« poučuje Tomáš Kempenský, »co můžeme; ale pokušení zjevuje, co jsme.« Když poznáváme svou slabost a nepatrnost, dospíváme k pravé pokoře, tak potřebné ctnosti. Jak málo znal se sv. Petr před pokušením, vyvyšuje se v sebedůvěře nad ostatní, a za krátký čas dovedl hlas slabé služky otřásti jeho silou!

3. (Upevnění v ctnosti.) Jako větry a bouře rostliny a stromy vždy více posilují a upevňují, tak i duše pokušením v ctnosti se upevňuje, neboť, aby neklesla, vždy více se namáhá, aby si hřích zošklivila a dobrá předsevzetí obnovovala.

4. (Příležitost k zásluhám.) Když pokušení nás k bdělosti vybízí a nás v ctnostech cvičí, dává nám tím stále příležitost,

naše zásluhy pro nebe vždy více rozmnožovati. Jak často odpírám pokušení, abych Boha svého neurazil, právě tak často získávám nového stupně milosti, kterému stupeň blaženosti v nebi odpovídá. Jakých zásluh může si tedy získati věrná duše, když často a mnoho jest pokoušena. Její zásluhy budou tím skvělejší, čím větší boje byly. Jak prospěšna jsou nám pokušení, píše sv. Brigita: »Nemíti žádného pokušení a soužení jest zlá věc... Pokušení jsou nejprospěšnější prostředky ke zkoušení, očišťování a zdokonalování člověka... Nikde nezakoušíme sladkosti ctnosti a nebe tak velice, jako v očišťovacím ohni soužení.«

III. Prostředky.

Potřebno jest věděti, jak si máme v pokušení počínati, a znáti prostředky, kterými v boji nepřátelům vítězně odpírati můžeme. Když vojevůdce tvrze má hájiti, nečeká, až nepřítel již doráží, nýbrž stará se již před tím, aby nepřítelem nebyl překvapen. Podobně musíme si jako bojovnici Kristovi v duchovním boji počínati; abychom tvrze duše své vítězně proti nepříteli hájiti mohli, třeba se již dříve připravovati, abychom překvapeni nebyli.

1. (Před pokušením.) Výborným prostředkem, abychom se před pokušením ohradili, jest přemáhati nezřízené náklonnosti a žádosti svého srdce a samolásky, to jest nevyhnutelné, jinak nás uvrhují ze hříchu do hříchu, až nás konečně by svrhly do věčné záhuby.

Bez zapření sebe
není pro tě nebe.

(Zvláště slabou stránku.) Když vojevůdce tvrze chce dobýti, nechá nejslabší místa vyšpehovati a vrhá se vší mocí na ně. Tak si počíná náš nepřítel v boji proti naší duši; této válečné lsti musíme chytře čeliti, stejně starostlivě máme vyhledati svou nejslabší stránku, tu musíme nejvíce zajistiti a upevniti.

(Rozjímání.) »Celá země jest pustá,« naříká prorok Jeremiáš (12, 11.), »poněvadž nikdo není, kdo by uvažoval v srdci svém.« Proto máme o velikých pravdách naší sv. víry častěji uvažovati, ty nám ve všech případech poskytují nejlepší ochranu.

(Sv. přijímání.) Podivuhodné, vřelé spojení s Kristem ve sv. přijímání posiluje a činí nás nepřemožitelnými proti všem našim nepřátelům. Proto častějším sv. přijímáním hleďme se v ctnosti upevňovati.

(Bdělost.) Kristus Pán nás vybízí: »Bděte a modlete se, abyste nevešli v pokušení.« Tedy nám bdělosti třeba:

Pokouší tě tělo, ďábel, svět,
proto musíš vždy a všude bdět.

Sv. Bernard: Pečlivého bdění a modlitby je třeba, abychom v pokušení uvedeni nebyli.

2. (Při pokušení.) Jak však můžeme nejlépe odpírati, když již pokušení nám nastává?

(Klid duše.) Především je třeba, abychom se pokušením nedali zmásti, nýbrž abychom si zachovali klid a pokoj srdce a zmužilostí se obrnili. Jako vzpoura uprostřed státu mu nedovoluje zevnějším nepřátelům patřičný odpor klásti, tak i vnitřní neklid může způsobiti největší škodu; bere člověku sílu k odboji proti nepříteli, který tohoto rozladění použije, aby lovil v kalné vodě. A když vlny pokušení vždy výše stoupají a sebe déle trvají, ještě to není důvodem pro nás, abychom malomyslněli, uvažme, jak slabý jest nepřítel, jak nám uškoditi nemůže, když sami nechceme; a čím déle pokušení trvá, tím jistější býti můžeme, že jsme v ně nesvolili.

(Hned s počátku.) Máme-li ránu na těle, nečekáme, až se rozšíří a snad i život ohrozí, hned s počátku věnujeme jí pozornost, a tak snadno se zahojí; tak je tomu se všemi vnitřními i zevnějšími zly: přemáháme je nejsnáze, dokud jsou malá.

(Důvěra v Boha.) Každodenně vidíme, jak jsme slabí a malomocní, nemá-li to spasitelnou nedůvěru v sama sebe vzbuditi? Chceme-li své nepřátele přemoci, nesmíme důvěřovati sami sobě, nýbrž musíme pevně důvěřovati v Boha a jeho pomoc.

(Vzpomínka na přítomnost boží.) Nikdy není Bůh vzdálen od nás, v něm žijeme, pohybujeme se a jsme; vzpomínka na tuto pravdu jest zvláště spasitelným prostředkem, abychom v pokušení vítězně obstáli. Nic není tak způsobilé vzbuditi zmužilost v boji, jako myšlenka, že bojuji před tváří boží, že se na mne v boji dívá můj nejvyšší vojevůdce.

(Jiné prostředky.) Také tak zvané střelné modlitby, vzývání nejsladšího Jména Ježíš, znamení sv. kříže, svěcená voda mají velikou moc k zapuzení nepřítele našeho.

3. (Po pokušení.) A jak se máme chovati po pokušení? Buď jsme je překonali nebo jsme v něm klesli. Když jsme je překonali, děkujme Bohu, že nás chránil a milostí svou posilňoval. Když jsme klesli, hleďme se co nejdříve upřímnou sv. zpovědí s Bohem smířiti.

(Závěr.) Vzhledem k pokušení jsou mnozí proto tak bez útěchy, že na ně v pravém světle nehledí. Hleděli jsme nepřátelům svým směle do tváře a poznali jsme je; ale nezapomněli jsme, jaké výhody nám Bůh poskytuje tím, že na nás pokušení dopouští. Vyhledali jsme také prostředky, kterými se obrniti máme, abychom pokušení přemohli. Nuže, buďme věrni v boji, abychom dosáhli koruny života, které slíbil Bůh těm, kteří ho milují. Amen. *Jan Nep. Josef Holý* O. Praem.

Neděle II. postní.

Proměnění Páně.

»Proměnil se před nimi.« (Mat. 17. 2

V době svatopostní ukazuje nám církev sv. o jedné neděli oslavu — Proměnění Pána Ježíše již zde na zemi. Činí tak z týchž důvodů, z nichž se Pán Ježíš proměnil před těmi apoštoly, před kterými na hoře Olivetské začal trpěti, chce nám ukázati: Utrpení a oslava náleží k sobě. Uvažujme proto dnes o tomto proměnění Páně trochu důkladněji.

Pojednání.

1. Tři nebeští a tři pozemští svědci. Již v Deut. 19. 15. se praví, že se všeliká pravda dokazovati má z úst dvou neb tří svědků. Jako příští sláva Kristova (1. Jan 5, 7. 8.) má tři svědky na nebi a tři svědky na zemi, tak i tato oslava Páně již na zemi má tři svědky nebeské: Boha Otce, Mojžíše a Eliáše, a tři svědky pozemské, tři apoštoly. Oslavu svou ukázal hlavním sloupům Starého a Nového Zákona. V těchto třech apoštolích označují se též tři božské ctnosti: v Petru víra, v Jakubu naděje a v Janu láska. Vedl tyto tři apoštoly na vysokou horu v soukromí, t. j. daleko od světského hluku, do samoty zevnější a vnitřní.

2. Modlitba. Jak sv. Lukáš v kap. 9. naznačuje, modlil se Pán Ježíš a modle se, před nimi se proměnil. »Tvář jeho zaskvěla se jako slunce, a roucho jeho učiněno jako sníh.« Jaká moc to modlitby, rozjímání božských věcí! Proměňuje nejen Pána, nýbrž i mnoho svatých a světic, již zakusili na sobě příbuznost modlitby s oslavou nebeskou, neboť při modlitbách předtuchu, ano předchuť blaženosti nebeské pociťovali a okoušeli. Dobře dí sv. Jan Dam., že modlitba sama jest jakási záře ducha.

3. Příčina proměnění. Proč se Pán Ježíš před apoštoly proměnil? Tato otázka zabývala již sv. Otce v prvních stoletích: a) Sv. Lev Vel. dí, že chtěl od apoštolů odníti pohoršení kříže, aby, když bude ponížen, na víře neutrpěli, když byli poznali velebnost ukryté důstojnosti jeho; b) Týž světec dí dále, tělo církve má poznati, jaká blahá proměna očekává údy, když hlava tak oslavena byla. Tím chtěl potěšiti nejen apoštoly, nýbrž i všechny křesťany; c) Chtěl dokázati své božství: proto se ukázali Mojžíš a Eliáš jakožto zástupci Starého Zákona a ve přítomnosti jejich byl vydán hlas Otce, aby lidé neposlouchali již Mojžíše a Eliáše, zákona a proroků, staré úmluvy, nýbrž aby poslouchali Krista Pána, zakladatele nové úmluvy, neboť se v něm vyplnilo a zdokonalilo vše, k čemu Starý Zákon směřoval.

4. Předmět rozmluvy. »A aj, ukázali se jim Mojžíš a Eliáš, rozmlouvajíce s ním.« O čem rozmlouvali, naznačuje sv. Lukáš (9. 31.) slovy, »že mluvili o vyjití jeho, kteréž měl dokonati v Jerusalemě«. Mluvil s nimi tedy o své nezměrné lásce k nám, kterou chtěl ukázati v Jerusalemě ustanovením nejsvětější Svá

tosti oltářní, svým utrpením a smrtí. Podivným snad se zdá, že ve své slávě mluví o smrti své. Ale nemůže nám to býti podivné, když uvážíme, že smrt Páně je střed veškeré spásy lidské, jest to střed, kolem něhož se točí minulost a budoucnost. Starý a Nový Zákon Proto o smrti své mluví před zástupci Starého i Nového Zákona. A z toho máme vzíti poučení, že utrpení a oslava jsou ve vzájemném vztahu, že jedno od druhého nemůže býti odloučeno. To nás poučuje, abychom se vzmužili a trpěli s radostí své zkoušky v čistém svědomí a s dobrým úmyslem. Bolesti Páně jsou příčinou naší blaženosti; spojujme své malé trápení s tak velikým utrpením našeho Spasitele, a budeme cítiti se šťastnými ve všech svízelech našich, neboť odměna naše je hojná v nebesích.

5. Slova Petrova. Svatostánek. »I řekl Petr k Ježíšovi: Dobře jest nám zde býti, udělejme zde tři stánky!« Petr se cítí tak šťastným, tak spokojeným, že se mu tam líbilo; o ničem nepochybuje, má se ke všemu za schopného, a přece v hodině zkoušky zapře Pána. A my! My chceme ctnosti, chceme ctnostní býti, ale vše nám má býti snadné a příjemné Ale jak je nutno bojovati, trpěti, shledáváme, že nám není dobře tam býti. Nesmíme se odevzdávati vidinám: chceme býti ctnostní a pak odměněni, proměněni v nebi? Vezměme kříž a následujme Spasitele po jeho cestě křížové! Jiné cesty k nebi není, leč cesta útrap a strastí.

»Udělejme zde tři stánky.« Sv. Otcové spatřují slávu Pána Ježíše na našich oltářích, kdež Kristus sice se ukrývá, ale pravý stánek má, kdež manna Mojžíšova a andělský chléb Eliášův se poskýtá, kdež jest tedy blaze býti, ant jest to Tábor mystický a tajemný.

K tomu svatostánku nás volá Pán Ježíš slovy: »Pojďte ke mně všichni, kteří pracujete a obtíženi jste, a já vás občerstvím.«

Ve svatostánku uslyšíme uvnitř slova: »Tentoť jest můj Syn milý . . ., toho poslouchejte!« Ano! Krista chceme poslouchati. Kam jinam půjdeme? Jediný On má slova života věčného. A co nám zde praví ve svatostánku? Doporučuje nám odtud zachovati si čistotu těla a duše, zachovati si milost posvěcující za každou cenu.

6. Hlas boží. Když Petr ještě mluvil, oblak světlý zastínil je. A aj, hlas z oblak . . . Bůh Otec slavnostně prohlašuje, že jest Ježíš Kristus Syn boží; po prvé tak prohlásil při křtu Páně v řece Jordáně. Proto vzbudím víru v Ježíše Krista a řeknu: Věřím, že jest Ježíš Kristus Syn Boží, věřím to, protože to slavnostně nebeský Otec dvakráte prohlásil, protože to řekl Pán Ježíš, protože to učili sv. apoštolové, protože je to stálé učení církve katolické.

Uslyševše to apoštolé, padli na tváře své a báli se velmi ale Pán Ježíš se jich dotekl, potěšil je, a když oči pozdvihli, neviděli žádného než samého Ježíše. Ve svých strastech, úzkostech a pochybnostech utíkejme se k Pánu Ježíši ve svatostánku; odtud

uslyšíme hlas jeho: »Nebojte se!« S milostí jeho můžeme všechno; i kdyby celý svět byl proti nám, kdo nám může uškoditi, když je Bůh, když je Ježíš s námi?

7. Zmizení zjevení. Petr chtěl zůstati na hoře Tábor v rozkoších. Ubohý Petře! Napřed třeba pracovati, vstoupiti do Říma, kde budeš jako první papež ukřižován. Radosti pozemské i duchovní zde na zemi mizí jako sníh před sluncem. Jak často jsme to na sobě poznali! Lidé nacházejí oblibu příliš velikou v některé osobě, v některém statku, v některé mohutnosti, v některé radosti, tak že i na duši a na spásu její často zapomínají . . . Ale okamžik, a vše rozplyne, vše mizí. A potom následují leckdy slze a zoufalost. Než nikdy nezoufejme, nikdy nereptejme proti Pánu života a smrti.

Vzhůru srdce! »Pán Bůh dal mně tuto radost, Pán Bůh vzal, buď jméno Páně pochváleno!« V takové opuštěnosti odevzdejme se do vůle boží, spěchejme s otevřeným náručím k Pánu Ježíši ve svatostánku, zde usuší se naše slzy, zde se naučíme snášeti největší bolesti, odloučení od nejdražší osoby neb věci.

8. Sestoupení. A když sestupovali s hory, přikázal jim Ježíš, aby o tom vidění nikomu neříkali. Následujme pokorného Spasitele, nemluvme o svých přednostech, nevychloubejme se. Co máme dobrého na sobě, přichází s nebe; jen zlé od nás. »Milostí boží jsem, co jsem,« praví právem sv. Pavel.

9. Zakončení. Konečně pomýšlejme na poučná slova: Proměňujeme se ve zlé, stáváme se ošklivými hříchem, zvláště smrtelným, hříšným návykem, který nás může až do propasti pekelné zavésti. Jak proměnil hřích dobré anděly v ďábly. Jak je zošklivil! Tak ošklivými se stáváme hříchem.

Přeměňujeme se v dobré, stáváme se krásnými milostí posvěcující a pomáhající, následujíce Pána Ježíše, když se, dobře připraveni, živíme chlebem andělským, sv. přijímání proměňuje nás takořka v Krista, spojuje nás co nejúžeji s Kristem. Jak je to vznešené!

Proto spěchejme v této svatopostní době ke správě boží, abychom opět nabyli milosti posvěcující, neb abychom si ji zachovali a rozmnožili, přistupme v této posvátné době hodně ke stolu Páně, hleďme vůbec, abychom se vždy lépe podobali Pánu Ježíši, bychom zde na zemi vždy více ve svaté se proměňovali a a jednou na nebi s Mojžíšem, Eliášem, sv. apoštoly a všemi svatými v Ježíši Kristu svou blaženost věčnou našli, aby i pro nás tam stánek věčný připraven byl. Amen.

Jan Nep. Jos. Holý O. Praem.

Neděle III. postní.

O duchovní němotě.

»Pán Ježíš vymítal ďábelství, a to bylo němé.« (Luk. 14.)

Němota, kterou ubožák, o němž dnešní sv. evangelium vypravuje, postižen byl, nebyla pouhá nemoc tělesná. To vidíme z toho, že když Pán Ježíš vyvrhnul zloducha, mluvil němý.

Za dob Krista Pána bylo dosti mnoho lidí, kteří hříšným životem ďáblu propadnuvše jím pak byli posedlí. Takové nešťastníky týral zlý duch rozličným způsobem. Některým vzal řeč, tak že byli němi. Mnohé z těchto posedlých Pán Ježíš uzdravil.

Za našich časů nevyskytuje se posedlost tím způsobem jako tehdy, ač nechci říci, že by jí docela nebylo. Dosti jest lidí, kteří jednají zrovna tak, jakoby byli posedlí. Jedni mluví řeči spustlé, rouhavé, jaké jen zlý duch jim na jazyk mohl dáti. Jiní mlčí jako němí, když mluviti mají.

Je to duchovní němota.

V dnešní řeči chci vám, nejmilejší, ukázati, kdož jsou duchovně němí.

Pojednání.

I. Ti, kdož mlčí, když víra se tupí.

Katechismus učí, že nestačí, abychom víru toliko znali a v srdci chovali; musíme ji také zevně slovem i skutkem vyznávati.

Co je to: slovem víru vyznávati? Vzpomeňte na sv. Petra. Byl otázán, zná-li Krista, ale zapřel. Vzpomeňte na tisíce sv. mučedníků. Těm dáno na vůli: buď zapříti víru v Ježíše Krista, nebo smrt. Jediné slovo, jediný pokyn byl by je ušetřil muk, smrti; naopak byl by jim získal statky, vysoké úřady, radovánky, čest a slávu světa. A co činili, co mluvili? Slyšte jen jednoho z nich.

Sv. Polykarp, okovy spoután, byl vyzván: »Zapři Krista a jsi na svobodě.« Stařeček odpověděl: »Šestaosmdesát roků mu již sloužím a nikdy mi neublížil. Jak bych tedy mohl milovaného pána svého, krále a Spasitele zapříti!«

Nejmilejší! Nežijeme v době takového pronásledování. Proto snad nikdo z vás nebyl a nebude tak vyzván. A přece často naskytá se příležitost a nutnost, abyste víru svou také slovem vyznali.

Jest obyčejem v naší době víru tupiti, z ní posměch si dělati, neb aspoň o ní nevážně, lhostejně mluviti. To děje se ve společnostech i v novinách. Nic není tak svatého, aby tisk bezbožný a jazyk rouhavý toho netupil, nešpinil, ať Bůh, ať církev, kněz, kostel, sv. svátosti, půst, pouti, slovem vše.

To jest vyzvání na každého věrného křesťana, aby se ozval, víru svou vyznal, ji hájil. Mlčeti, jest víru zraditi. Čísti noviny bezbožné nebo je dokonce odebírati a tak penězi podporovati, jest víru zraditi.

Sv. Antonín opat tak se hrozil kacířů, odpadlíků, že říkal, že neradno se k nim ani přiblížiti.

Kdo ve společnosti poslouchá tupení víry a mlčí, jest duchovně němým.

II. Ti, kdož mlčí, když se jim v povinnostech brání.

V domě žijí mladí manželé. Manželka za svobodna konala své křesťanské povinnosti, muž nikoli. Nyni chce manželka jíti do kostela, ke sv. zpovědi a j., muž jí brání. Žena uposlechne, aby nebylo zlé vůle. Jaká to duchovní němota! Jistý biskup řekl při společném přijímání o sv. missii: »Lépe jest míti zlou vůli s mužem, než s Bohem — když jinak nelze. Žena místo aby muže obrátila, dá se svésti sama. Zač stojí?«

Služka slouží v domě, kde se jí v neděli a ve svátek ukládá práce, kdy má jíti do kostela. Co jest její povinností? Žádati paní, aby mohla práci svou vykonati dříve a jíti do kostela.

Jinde brání se služce jíti k velikonoční sv. zpovědi, podává se jí v postní den maso, ač ho jiné dni nemá vždy. Je to jako naschvál. Povinností služky jest, žádati o nápravu. Mnohá paní by povolila, zvláště je-li se služkou spokojena. Ale co se stává? Služka mlčí a své povinnosti náboženské zanedbává. A proč? Služba je dobrá, má o hříšný groš více než jinde, a proto mlčí. Z téže příčiny mlčí i když nevinnost její jest v nebezpečí. Jak hrozná to duchovní němota!

Sv. Zitta, jsouc ve službě, vstávala záhy z rána, aby nabyla času k modlitbám a na mši sv., kteréž každodenně v blízkém chrámu sv. Frigidiana obcovala, zatím co panstvo její ještě spalo. Za prvních let své služby trpěla pro svou nábožnost, cudnost a lásku k samotě mnohá protivenství, posměch, pomluvy a osočování od spolučeledínů. Páni, neznajíce ještě Zitty, považovali ji za osobu pokryteckou a pohrdali jí. Časem poznali páni v ní světici a velice si jí vážili. Zitta sloužila v jedné rodině nepřetržitě osmačtyřicet let.

III. Ti, kdož mlčí, když dobré jméno bližního se trhá.

Zavládnul v našich společnostech smutný zvyk, mluviti o nepřítomných bližních. Nemluví se však o jejich dobrých vlastnostech, nýbrž o jejich chybách, skutečných i smyšlených. Mluví se, jaký kdo jest, co zlého udělal a pod. Obyčejně však jsou to jen smyšlenky a domněnky vypravovatele. Pravdy na nich není. A kdyby bylo, je to hřích.

Ty sedíš přítomen a posloucháš. Víš, že povídání to není pravdou, ale mlčíš, protože osoba napadená není ti milou. Takové mlčení jest duchovní němotou, jest velikým bídáctvím.

Co bys říkal, kdyby se o tobě taková reč vedla? Nezkusil jsi ještě, jak bolí pomluva a nactiutrhání? Ó šťastný člověče! Či ano? Víš tedy, že ani rána břitkým mečem tolik nebolí. Proč tedy nemáš citu pro bližního a nezastaneš se ho? Vzpomeň přece na slova Kristova: »Co nechceš, aby ti jiní činili, nečiň ty jim.«

Jistý zbožný biskup měl jednou při tabuli hosta, který o jistém nepřítomném zle mluvil. To zbožnému biskupovi velmi

se nelíbilo. Aby svému hostu dal patřičné naučení, poručil hlasitě svému sluhovi, aby šel a přivedl toho, o němž se mluvilo. Pomluvač se zalekl a namítal, aby se tak nestalo. Biskup však pln klidu odpověděl: »Jen ať onen pán přijde, aby na vaše obvinění mohl odpověděti. Bylo by nespravedlivo poslouchati na něj obvinění a nedáti mu příležitosti, aby se mohl obhájiti.«

IV. Ti, kdož mlčí ve sv. zpovědi.

Tento druh němoty duchovní jest nejhroznější.

Mnozí lidé konají zpověď neúplnou, neupřímnou. Příčinou toho bývá někdy nedbalá příprava, povrchní nebo žádné zpytování svědomí.

Avšak mnohem častěji bývá to stud, který hříšníku drží ústa, aby se ze hříchů nevyznal. Jak hrozná to němota. Vždyť se zamlčují hříchy smrtelné, hříchy smilstva, krádeže, podvodu, křivé přísahy a jiné.

Což nevíš, milý křesťane, že taková zpověď jest neplatna, že jest novým smrtelným hříchem, svatokrádeží? Považ, v jaké nebezpečenství se vydáváš! Což máš jistotu, že ti Bůh ještě dopřeje milosti, abys mohl se zpovídati?

K jistému knězi v porýnském kraji přišlo ke zpovědi dospělé děvče. Zpověď její byla taková, že se kněz právem obával, že dívka nezpovídá se upřímně, že zamlčela hříchy proti šestému přikázání. Poučoval a napomínal ji, ale vše marno. Konečně jí řekl: »Rozvaž si to dobře: dnes jsi zdráva, ale za týden můžeš býti mrtvolou. Proto čiň, co bys ve smrti si přála, abys byla učinila.« — Dívka zdála se na chvíli zaraženou, ale pak odpověděla směle: »Já již ničeho nevím.«

Právě osmý den byla pochována. Zemřela náhle, aniž by se byla mohla ještě zpovídati.

* * *

Nejmilejší v Kristu Pánu! Ukázal jsem vám čtverý druh lidí duchovně němých. Nejsou to ještě všichni, avšak přestaňme dnes na těch. Němota tělesná jest veliké neštěstí, ale němota duchovní jest neštěstí daleko hroznější. Pochází od zlého ducha. Vzpomeňte na němého v dnešním sv. evangeliu.

Proto proste Pána Ježíše, aby od vás odvrátil vždy všelikou němotu duchovní, která vylučuje z království božího. Amen.

J. Konečný.

Neděle IV. postní, jež slove družebná.

»Bratří, nejsme synové děvky, ale svobodné, kteroužto svobodou Kristus nás osvobodil.« (Gal. 4, 31.)

V dnešní svaté epištole velebí sv. Pavel svobodu, kterou nás Kristus Pán a Spasitel náš osvobodil. Jest to svoboda nadpřirozená, svoboda od hříchu, svoboda synů božích a vyvolených. Nejmilejší! Není slova, které po vše doby na lidi tolik okouzlu-

jícího účinku mělo — slova, jež se heslem naší doby stalo, jež v případě zneužití však sociální a mravní řád do nedohledna by mohlo poškoditi, jako slovo svoboda, volnost. Tu to zní: »volná myšlenka«, tu zas »volná škola« a podobně.

Svoboda, volnost, toť obsah dějin řeckých republik. Ona byla též prvním heslem římských států a ještě podnes srocují se s přítomností nespokojení na severu a jihu, na západě a východě, pod praporem, na němž okouzlující heslo »svoboda«, »volnost«, čísti lze.

Odkud však to, nejmilejší, že jak v řeckých republikách, tak i v římských a moderních státech svoboda často spíše strastiplné divadlo svévole a násilí, než něco útěchy plného a krásného poskytuje?

To pochází odtud, že pravá svoboda mezi lidmi proslulou neznámou veličinou jest, a že ti, kdož jí oltáře stavěli, na ně konečně by byli mohli nápis dáti: »Neznámé bohyni!« jako jeden podobný na oltáři v Athénách byl.

Svoboda, tato vznešená dcera nebes, má stejný osud jako božský Spasitel. Musí si nechati líbiti jako cizinec zneuznávánu a opovrženu býti; musí si dáti líbiti, že za neproniknutelné tajemství, nerozřešitelnou hádanku platí. A proč to?

Předně, poněvadž duchy rozpoutává a zajímá. Ona jest — abych se tak vyjádřiti mohl — něco, jehož vůně už opojuje, jehožto pohled už okouzluje. Proto se přikrývají pláštěm svobody často i nezřízené žádosti srdce, ale takovýmto způsobem se pozbavuje svoboda své vlastní, pravé podstaty. Proto radno jest, abychom při uvažování jejím chladnost zachovali, se jí úplně lehkomyslně v tenata nedávali.

Na druhé straně třeba uvážiti, že svoboda velmi často se s protivou dobra spojuje. Jen snaha po dobrém a vznešeném vede ku pravé svobodě, naopak oddati se zlému k pravému otroctví. Rekl Kristus sám: »Otrokem jest, kdo zlé činí!«

Nuž, uvažujme dnes pravou svobodu, volnost.

Pojednání.

Pravá svoboda záleží ve svobodě od tyranství vášní, ve svobodě od neřestí, ve svobodě od otroctví hříchu, ve svobodě ode lži. Tuto pravou svobodu Kristus přinesl, a proto též řekl: »Pravda vás osvobodí!« A sv. Pavel ve dnešní sv. epištole dí: »Bratří, nejsme synové děvky, ale svobodné, kteroužto svobodou nás Kristus osvobodil.« Kdo svoji svobodu v tom hledá, aby též bludu se přidržeti, zlo páchati mohl, ten zaměňuje slabost a sílu. Možnost blouditi a hřešiti není předností, nýbrž slabostí, jež zde na naší svobodě lpí. Bůh může právě tak málo zlé činiti nebo chtíti, jako on blouditi a v blud uvésti může, proto jest on nejdokonalejší svoboda. Čím více se Bohu blížíme, tím svobodnějšími, volnějšími budeme od náklonnosti ke bludu a ke hříchu.

Že člověk není volný, svobodný v tom smyslu, aby dle libovůle jednati směl, jak by chtěl, ukazuje nám přirozenost,

rozum a lidská společnost ve svém celém zařízení a dějinách. Uvažujme dítě v kolébce, jest volno? Ach, Bože! to vědí matky nejlíp. Bez chování, bez výživy, bez cizí pomoci by dítě v kolébce už zakrnělo. Dítě dorůstá; jest volno? Nepošleme li je do školy, když učiteli poslušnost odepře, nedá se poučiti, jedním slovem: bez vyučování a výchovy dítě jako divoch doroste. Z hocha se stane jinoch a muž, jest nyní volný? Kdyby úplně volný byl, mohl by si dnes tu, zítra onu ženu vzíti, mohl by dle libovůle si cizí statek přivlastniti, zákonitého panovníka s trůnu svrhnouti a sebe sama naň povýšiti; mohl by bez trestu svému spolubratru dýku do srdce vraziti. Tedy člověk není v tom smyslu volný, aby mohl dělati, co by chtěl; to by byla nevázanost, anarchie, jak ji ojedinělí lidé napolo ztřeštění, přívrženci převratu hlásají. Jest mnoho mezí, jež za účel mají, co básník německý F. Weber tak krásně vyjadřuje: »Svoboda jest účelem nutnosti — tak jako se réva přivazuje — aby na místě se v prachu plazila — svobodně do vzduchu se vinula.«

Existuje nějaká absolutní volnost myšlení? Obecné přísloví praví: »Z myšlenek se neplatí!« Jest to pravda. I v moderním zákonodárství vyžaduje se při pojmu »zločin« zlá vůle, zlá myšlenka; kde není zlé vůle, není také zločinu. Už rozum nám to praví, že zločinná myšlenka nedovolená jest Totéž nás učí náboženství a církev. Nečistá anebo mstivá myšlenka dobrovolná jest už hříchem. Před Bohem se jí dostane zaslouženého trestu, jak Písmo dí: »Pán prohlédá srdce.« »Dominus intuetur cor.«

Anebo můžeme si mysliti $2 \times 3 = 7$? Předříkati si to můžeme, ale nikoliv mysliti; když rozumíme, co to jest, tu můžeme jen mysliti $2 \times 3 = 6$. Nemůžeme říci, že červené jest bílé, že slunce není na světě, že čtverec jest kulatý. Rozum jest vázán na pravidla, jimiž se říditi musí jako magnetická střelka severním pólem. Toto pravidlo pro rozum jest pravda. Běda rozumu, když se tohoto pravidla pravdy nepřidržuje, když se bludu oddá. V ohledu náboženství líčí ho tu sv. Pavel: »Poznavše Boha, neoslavovali ho jako Boha, ani mu děkovali: ale marní učiněni jsou v myšleních svých a zatmíno jest nemoudré srdce jejich; nebo pravíce se býti moudrými učiněni jsou blázny. A změnili slávu neporušitelného Boha v podobenství obrazu porušitelného člověka i ptactva i čtvernohých hovad i zeměplazů. Pročež vydal je Bůh v žádosti jejich srdce, v nečistotu, tak že těla svá na sobě samých hanobili; ježto změnili pravdu boží v lež a klaněli se i sloužili stvoření raději nežli Stvořiteli, kterýž jest požehnaný na věky.« (Řím. 1, 21.—25.) Teprve církev svým vyznáním víry: »Věřím v jednoho Boha« temnoty pohanské modloslužby odstranila. Ježíš Kristus rozum lidský světlem pravdy osvítil a jej šťastným učinil, pravou volnost mu dobyl.

Z toho následuje, jak se to má se svobodou mravní! Smí člověk svých choutek, pudů, vášní slepě následovat? Nikoliv. Musí se ovládati, jen tehda jest skutečně svoboden Mravně svoboden, volný jest, kdo sebe sama ovládá, po ctnostech a doko-

nalosti touží, kdo Boha miluje. Vášně a náruživosti zotročují člověka. Petr Veliký chtěl, jsa podnapilý, svého miláčka Leforta probodnouti. Vystřízlivěv, styděl se řka: »Ach, já ubožák! Ruskem vládnouti dovedu, sám sebou však nikoliv.« Pravdiva tudíž jest průpověď: »Silný jest hrdina, jenž se lvem zápasí, než ještě silnější, kdo sebe sama ovládne.« Největšího vítězství dobyl, kdo sebe sama přemohl. Jak nešťastným činí člověka vášně, náruživosti. Popatř na tohoto občana; před nedávnem byl ještě vážen v celé osadě, byl zámožný; nyní žije v opovržení, v chudobě, v zoufalství. Náruživosti a vášně, s nimiž se nestřídmosti, smilství, neřestem oddal, přivedly ho na pokraj záhuby. Zdraví, jmění, pokoj s Bohem, pokoj s lidmi a sebou samým jest tentam. Jaká to bída? Kde jest tu volnost, svoboda? Kdo tu může pomoci! Jen víra v Boha, jenž nás učí, jak velikou cenu má ctnost. »Se mnou« — moudrostí a ctností — »je bohatství a sláva, zboží nádherné a spravedlnost; neboť lepší jest ovoce mé než zlato a kámen drahý, a úrody mé než stříbro výborné.« (Přísl. 8, 18. 19.) Jen Ježíš Kristus a jeho církev vede nás k poznání ceny ctností, jen ona ukazuje, že pouze ctnost je pravé, trvalé, oblažující dobro; jen ona vznešené ideály ctností nám ve svých svatých a světicích božích představuje, abychom po ctnosti toužili.

Roku 304 po narození Páně byl Řím svědkem vznešeného divadla. Útlou, urozenou pannu Anežku o víru a panenství připraviti usiloval pohanský úředník. Sv. Anežka však volala: »Tomu jsem zasnoubena, jemuž andělé slouží; jemu jedinému zachovávám věrnost, jemu se celou vroucností odevzdávám. Kristus obdařil mne ozdobnými a skvělými drahokamy vzácnými.« K tomuto příkladu vznešenému heroických ctností přistupuje nesčíslný počet mučedníků, vyznavačů, panen, mládenců, kteří v boji za ctnost život obětovali. Svoboda a volnost mravní, kterou nás Kristus osvobodil, jest největším štěstím a blažeností na zemi. Blaženi, kdo sebe sama, své vášně a náruživosti přemohli. Jsou jako králové, kteří nad svými věrnými poddanými vládnou. Tauler, kněz a professor z řádu sv. Dominika, spatřil jednou přede dveřmi chrámovými starého jednoho mrzáka a přál mu dobrý den »Děkuji vám,« odpověděl mrzák, »ale já jsem ještě v životě svém zlého dne neměl.« »Ale toho na vás není viděti,« dí k němu Tauler s úžasem, »nejste přece žebrákem?« — »Já jsem králem.« — »Kde jest tvoje království?« — Žebrák položil ruku na prsa a řekl: »Tu, v mojím nitru.« — »A kdo jsou tvojí poddaní?« tázal se řeholník. — »To jsou vášně a náruživosti.« — Náruživosti a vášně jsou tyrani vůle, jejich panství — otroctví. Kdo v otroctví tom žije, tomu se vede hůře, než kdyby se nalézal na skřipci. Kdo však náruživosti a vášně ovládá, jest »synem svobodné, kteroužto svobodou nás Kristus osvobodil«; jest králem, jest šťastným, blaženým dle slov: Ctnost a radost — jedna jde s druhou — spojeny jsou — nebeskou stuhou.

Z toho jasno jest, co máme souditi o svobodě řeči, mluvy a tisku!

Když není dovoleno mysliti, co bychom chtěli, když není dovoleno dělati, co bychom chtěli, jak by to mohlo býti dovoleno mluviti a psáti, co by komu napadlo! Smí člověk lháti a pomlouvati jak chce? Smí jiné k zášti, k vraždě, k zločinu vyzvati? Zajisté že ne. Jak však pojímají nepřátelé církve volnost mluvení a řečnění? Oni se domnívají, že každý může a smí mluviti, jak mu napadne. Oni si myslí, že by noviny a knihy měly proti náboženství a církvi směti psáti, cokoliv si leckterý špatný padouch vymyslil anebo vylhal. Tak daleko to též došlo, že ani není více neřestí, jež by v knihách a písmu nebyla omlouvána anebo vynášena. Ten spisovatel hlásá veřejně nevěru, jiný zas oslavuje vraždu, tento zas hájí prostopášný život, onen vychvaluje cizoložství; jeden nadává na kněze a církev, druhý stanoví zcela náboženské zásady pro výchovu. Smilstvo prohlašuje se za ctnost, vlastnictví za loupež, zbožnost za pověru.

Nejukrutnější tyrani, největší krvelačníci, kteří se nejohavnějších neřestí dopustili, byli v jistých spisech velebeni. Zuřivec Nero, císař římský, dle Suetonia, dal se při hostinách, jež až dvanáct hodin trvávaly, obsluhovati houfy nevěstek. Přznil ženy vdané, znásilnil i vestálku Rubrii, zneuctíval způsobem nejhnusnějším muže a ženy u kolu uvázané, zabil svého učitele, svou matku, svou dobrou choť Oktavii. Nikdo z Římanů ani senát se proti tomu neopřel, činů neodsoudil. Jako dík přinesl mu senát ještě oběti. Nero sám dal se opěvovati. Jeden z moderních českých »oslavovaných básníků«, tupitel všeho, co křesťanství se zove, nazývá Nerona »nepochopeným« a »umělcem«! To by měla plná volnost býti a svoboda? To by bylo bláznovství a zpozdilost, jest to dokonaná bezbožnost, za níž žádný stát, žádná společnost, žádná rodina, žádný národ obstáti nemůže. Ve slově a písmě má tedy člověk pravdy následovati, práva a dobrých mravů.

Jak ale jest to se svobodu svědomí? — Církev svatá nevnucuje nikomu víry. Necháváme židy pěkně židy býti, když křesťany se státi nechtějí. Kdo však jednou se pokřtíti dal, a do církve vstoupil, a ji opustiti chce, tu má církevní vrchnost právo, proti němu jako svému dítku vystoupiti. Církev má na př. právo, takovýmto církevní pohřeb odepříti. Kdyby toho nemohla, nebyla by ani tak volná, jako každý spolek, jemuž právo přísluší oněm členům, kteří povinností spolkových neplní, výhody společenské odepříti. Pěstuje však církev proto tlak, tyranství nad svědomím? Nikoliv. Právě tak jako jiných spolků z tyranství svědomí viniti nebudeme, že svoje práva společenská jen těm vyhrazují, kdož řád společenský zachovávají.

Byl kdo kdy v církvi katolické ke zpovědi, k sv. přijímání, ku postu nucen? Naopak, hříšníkům musí se, dokud se nepolepší, od každého kněze sv. přijímání odepříti tak dlouho, proto právě, že hodni nejsou. V přikázáních církve zní to vždy »budeš« a nikdy »musíš«. »Nařízené posty zachovávati budeš,« zní třetí, »zřízenému knězi do roka nejméně jednou se zpovídati a v čas

velikonoční nejsvětější Svátost oltářní přijímati budeš,« tak zní čtvrté přikázání církevní. Nestojí tam »musíš«. Jest to nucení? Nikterak. Každému ponechána jest úplná svoboda. Ovšem že kdo své svobody zneužívá, kdo hlasu církve slyšeti nechce, nesmí též na požehnání její žádných nároků činiti

Jako s církví, tak se to má též se státem a jeho zákony. Pravá volnost a svoboda a absolutní nevázanost nejsou jedno a totéž, ale ani spolu spojitelny. Zákonem stanovené meze neruší právě tak svobody, jako hráze nějaké řeky jejího toku nezamezují. Jako tyto k tomu slouží, aby povodně a jiné záplavy zamezovaly, běh vody volným učinily, tak bude volnost, svoboda jen tehdy užitečnou, když se v mezích božských a lidských zákonů pohybuje. Bez těchto mezí byla by pokleslost přirozenosti lidské a pro různost lidských náklonností, přání, potřeb a vloh „spořádaný, pokojný život lidí úplně nemožný a nemyslitelný. Společnost může jen na zákonné moci spočívati. Zákonná moc však musí šetřiti svobody poddaných, nesmí vládnouti chtíti dle osobních choutek a rozmarů Před Kristem neměli obyvatelé říše římské o politické svobodě a volnosti ani potuchy. Císařové a jejich spoluvladaři panovali jako divocí vášnivci a lid musil to snášeti. Kaligula mohl s chladnokrevností výrok učiniti: »Oderint me, dum metuant,« — »ať si mne nenávidí, jen když se mne bojí«; a jiný tyran zuřivý mohl prohoditi: »Utinam omnes cives unum caput haberent« — »kéž by všichni občané jen jednu hlavu měli, jedna by byla snadno uťata.« Křesťanství a církev Kristova i zde světu pravou svobodu přinesla. Ona hlásá dle slov sv. Petra: »Poddáni tedy buďte všelikému lidskému zřízení pro Boha: budto králi, jako nejvyššímu, anebo vladařům, jako od něho poslaným k potrestání zločinců, ale k pochvale dobrých . . . Služebníci poddáni buďte ve vší bázni pánům netoliko dobrým a mírným, ale také nevhodným.« (I sv. Petr 2, 13—15, 18) Hlásá však též pánům a králům, že se jednou ze své hodnosti musí též zodpovídati, že Bůh i je, jako ostatní lidi souditi bude — ba ještě přísněji, neboť »Potentes potenter iudicabit« — »vládce bude přísně souditi.« Nikdy neměli národové tolik svobody a volnosti, jako když církev svou činnost bez odporu rozvíjeti mohla. Církev jest podporou a záštitou i občanské i politické svobody a volnosti.

Církev Kristova jest záštitou konečně i hospodářské a společenské (sociální) svobody a volnosti. Následkem státního, křesťanských základů postrádajícího zákonodárství, požívali ti, kdož se dosti silnými cítili, bez ohledu na veřejné blaho, oněch svobod, jež jim ono poskytovalo. Boháči utlačovali chudé, velkoobchod poškozoval řemeslo, bohatší obchodník a kupec zničil konkurencí méně zámožného, bezuzdna vášnivost zisk (profit) dělati vedla k nestoudnému vykořistění dělníků, k záhubě mnoha samostatných řemeslníků. Následkem svobody lichvy a svobody dělení a prodávání volného hospodářských usedlostí, jakož i volnosti dělati dluhy, ujařmil velkokapitál pole a pozemky tak, že na př.

v Rakousku pole a pozemky už na 65 procent své ceny zadluženy jsou. Volnost dělati obchody peněžní jakéhokoliv druhu a svoboda uzavírati jakékoliv smlouvy (na bursách a v obchodních komorách atd.) udělal jedny nesmírně bohaté a zámožné, zatím co lid hromadně zchudnul. Společenská volnost jest za takových poměrů ničena největším vydíráním. Kapitalismus nezná jiného práva než ostří meče. On si dá za obět přinášeti i svobodné a zajištěné živobytí svých slabších občanů. Činí to jako Bramus, jenž r. 387 Clusium obléhal. Římané poslali k němu se otázat: »Rci nám, jakým právem jsi vpadl do našeho území a jakým právem obléháš naše město?« On odpověděl uštěpačně: »To právo mám na ostří svého meče.« To znamená: Násilí jest právo. Církev Kristova jen chrání chudších před vydíráním boháčů. Kolikrát nezavrhla už církev a papežové lichvu. Jaké množství církevních trestů jest na ty, kdož chudé a nuzné utlačují. Encyklika Lva XIII. »De numere opifleum« jest apologií (obranou) volnosti a svobody dělníků a vyděděných. Kdyby národové a říše dle ní se řídili, bylo by společenské a mravní i hmotné svobodě a volnosti všech spomoženo.

Na konec ještě zmínka se staň o volnomyšlenkářích. Co si volní myslitelé, kteří nejvíc po svobodě náboženské křičí, pod svobodou a volností představují, ukázala shromáždění volných myslitelů v Římě a v Paříži (v září 1905), Ona nebyla nic jiného než válečná tažení proti katolickému náboženství. Těmto volným myšlenkářům neleží nic více na srdci než zničení katolicismu a to zovou svobodou! Opět a opět jsme to zažili, že pod záminkou svobody nejhorší tyranství se pěstovalo. Ve jménu svobody byly za francouzské revoluce lidu lebky rozbíjeny, ve jménu svobody bývají katoličtí studenti vysokých škol klacky a nadávkami zastrašováni a vytlačováni, ve jménu svobody mají katoličtí rodičové nuceni býti své dítky do beznáboženských škol posílati atd.

Přidržme se tedy, nejmilejší, svaté katolické církve, ve které jen pravá svoboda pěstována a zachována bývá. Ne nadarmo nazývá sv. apoštol Jakub křesťanství »lex liberatis« — »zákonem volnosti«. Budeme-li věrnými syny církve Kristovy, staneme se »syny ne děvky, ale svobodné, kteroužto svobodou Kristus nás osvobodil«.

Dr. *Antonín Ondroušek.*

Neděle V. postní, jež slove smrtelná.

Utrpení.

»Ježíš pak se skryl a vyšel z chrámu.«
(Jan 8, 59.)

Nejmilejší! Sv. apoštol Pavel řekl, že život jest břemenem. I my cítíme to až příliš, neboť bolest, práce i umírání jsou, které v životě žádného člověka neminou. Ano, pode jhem jejich sténá me dříve nebo později všichni bez rozdílu.

*

Žal, práce, smrt, tyto tři věci odnímají životu skoro celý půvab, ztrpčují jej docela v podstatě. Než byť i tomu tak, křesťan slyší Ježíše Krista řkoucího: »Pojďtež ke mně všichni, kteří pracujete a obtíženi jste, a já vás občerstvím.« (Mat. 11, 28.)

Co chce Vykupitel tím říci? Snad že žal a námahy někdy přestanou, že lidé nikdy už umírati nebudou? Ach ne! Nikoliv. Ježíš Kristus chtěl jen říci, že kdo ho následovati bude, palčivost bolestí, tíži práce, osten smrti méně pocítí. Krátce Ježíš chtěl poskytnouti nám v žalech útěchy. A věru, my potřebujeme útěchy. Popatřme tam na silnici na onoho chuďasa! Jest hladov a požívá, poněvadž mu lepšího popřáno není, kousek suchého vyžebraného chleba. Když však se k němu přiblížíte, pozdravíte ho přívětivě a oslovíte, pak buďte ujištěni — přestane přes všechen hlad jísti a rád bude vašim slovům naslouchati. Proč? Poněvadž jeho duše útěchy a posily ještě více potřebuje, než jeho tělo chleba. Pravou útěchu, pravou posilu duše a mysli může však jen Ježíš Kristus poskytnouti. A přece nechceme k němu jíti! Též o jeho zástupkyni církvi nechceme ničeho věděti. Hledáme jinde útěchu a posilu. Co však nalezneme? Jen často protivu, ne-li docela zoufalství. Chceme i my na jiný pramen útěchy se obrátiti, jako na Ježíše? Ó nikoliv! Rceme k němu: »My trpíme. Zjednej ty nám své útěchy, ó Ježíši!« Čiňme tak zvláště dnes, kdy nás církev svatá na smrtelnou neděli, anebo dle latinského názvu bolestnou, na utrpení Páně zvláště upamatuje, a k tomu účelu i kříže na oltářích zahaluje.

Jeho odpověď zvěstuje nám sv. náboženství, anebo spíše, Ježíš Kristus podává útěchu skrze náboženství. Co činí nyní toto, aby nám úlevu v žalech poskytlo?

Především vysvětluje podstatu a účel bolesti. Jest ona dle její nauky snad ironií božské prozřetelnosti? Snad nás Bůh z něčeho vyvolal, abychom se kořistí utrpení a žalu stali? Dívá se snad Bůh s nebes výšin se zálibou na bolest lidí, jako pozemští tyranové se zálibou se na utrpení mučedníků dívali? Kdyby tomu tak bylo, pak by Bůh nebyl dobrotivý, nýbrž ukrutný, nikoliv otec, nýbrž ukrutník. Vše se však tak nemá. Vzpomeňme si spíše, že člověk sám jest příčinou všech utrpení, že tato jsou následkem prvního, v ráji spáchaného hříchu, že

I. Trestem jest. — Odtud též pochází, že zhola nikdo vždy a všudy ode všech útrap osvobozen není. Ony nejsou v životě lidském řídky, ano dokonce častější než radosti, a poslednější nad to často malé, pročež Bossuet je s hřeby porovnává, které ve veliké zdi tu a tam zaraženy, kdy na veliké ploše rozděleny, a proto četné se zdají, když však se vytáhnou a seberou, i v jedné ruce místa mají. Pro člověka jest jen nejasno, kterak hřích někoho jiného, k němuž jsme nespolupůsobili, možno děditi a za něj trestán býti. Jsme však oprávněni, abychom od Boha účet z jeho úsudků požadovali? Nikdy ne, a to i tehda ne, když jeho soudu nerozumíme. Nám musí dostačiti, z Písma sv. věděti, že rozsudek Boha hřích prvních lidí nejen na nich, nýbrž i na jejich potom-

cích trestati chtěl a chce. Na otázku: Proč? není Bůh žádnou odpověď dlužen. Že my toho sami vyzpytovati nemůžeme, může nás tím méně pozastavovati, poněvadž rozum náš sám o sobě omezen, prvotním hříchem však ještě více zatemněn byl, a že dokonce mnohem jednodušších událostí vysvětliti nedovedeme, ačkoliv jich skutečnosti upírati nemůžeme.

II. Utrpení jest však nejen trestem, nýbrž i důkazem dobroty boží. Neboť utrpení přinášejí též užitek. Sv. Pavel dí: »Když trpíte, nemyslete jen na trestající ruku božského soudce, nýbrž i na zachraňující ruku nebeského Otce.«

Mnozí chtějí jakýsi odpor v tomto tvrzení nalézti, že nikdo nemůže zároveň trestati a milovati. Jest však tomu přece tak. Neboť netrestají hodní rodiče neposlušného dítka, poněvadž trest jest pro jeho dobro, že tedy rodiče to s ním dobře míní? — Není to láska, když otec anebo matka dítě přes jeho se vzpírání a pláč od pokraje propasti odvádí, na němž, nepamatujíc na nebezpečí, květiny trhalo? Není to blahovůle, když svému nemocnému dítěti hořký, od lékaře nařízený lék vnucujeme, anebo když na svém dítěti bolestnou, ale přece potřebnou operaci vykonávati dáváme, anebo když kandidátovi sebevraždy nabitý revolver, ostrý meč anebo jed přes jeho zdráhání vyrveme? Jsme ukrutní, když vše toto děláme? Zajisté že ne. Neplatí však něco podobného o Bohu? Odpovězme rozhodným ano! Potom budeme tak mnohému rozuměti, co se nám jinak nepochopitelným zdá. Pokud totiž v Boha vůbec nevěříme, anebo o jeho moudrosti, dobrotivosti a spravedlnosti pochybujeme; pokud pro nás vše jen dílem různých náhod a mezi sebou v boji se nacházejících sil jest, bude ovšem utrpení pro nás nerozluštitelnou hádankou a nezbude nám nic jiného, leda utrpení, jež nás navštíví, a jež s nás lidé sejmouti nemohou, s němou resignací dáti se rozpoutati; neboť Boha, u něhož bychom útěchy a síly hledati mohli, pak není, jak řečeno. Jak zcela jinak se vše utváří, když v Boha věříme, jenž nám utrpení jen k naší spáse ukládá, totiž jako záruku věčných radostí.

III. Jak docela jinak se vše utváří, když si zvykneme na myšlenku, že Bůh, když časná utrpení dopouští, též účel má, aby nás na pomíjejícnost a prázdnotu pozemských požitků, jakož i na onu okolnost upamatoval, že nikoliv tyto, nýbrž něco mnohem vyššího cílem našeho života jest — že naše oči nikoliv na zem, nýbrž vzhůru k nebi povznášeti se mají. Když toto zapomeneme, nemá nás Bůh citelným způsobem na to upomenouti, nás též skrze bolesti ze smyslného opojení vyburcovati? Právě kdyby toho nečinil, pak by Bůh žádný láskyplný, o blaho svých dítek pečující otec nebyl, nýbrž on by nás lhostejně střemhlav do záhuby se vrhati nechával.

Byli jste zajisté už svědky oněch výjevů v přírodě, jež i jinak nebojácného smrtelníka začasto zastrašiti mohou. Viděli jsme, kterak obloha se černými mraky zahalila, kterak blesky se na ní křižovaly. Slyšeli jsme příšerné burácení hromu a vichoru, viděli

jsme zhouby tohoto a proudy lijáku anebo rachot krup, a zpozorovali jsme úzkost po ochraně pátrající zvěře, krátce, byli jsme už svědky úkazů přírodních, jež se jako poslední hodinku světa zvěstovati zdají. Tu nastal najednou — pamatujeme se? — klid; bylo to, jako kdyby zuřící mocnosti své síly byly vyčerpaly; bouře přestala, mraky se rozptýlily; krásná modrá obloha se ukázala; překrásná duha na nebi objevila se jako vyčarovaná; čistý, občerstvující vzduch všude vanul; lidé a zvířata byli jako znovuzrozeni, luka a pole jakoby okřála. V takových okamžicích se zdá, jakoby nebesa a božství blíže bylo. Podobně se to má s bouřemi našeho života, s utrpeními a souženími, jež nám přináší. Skrze mračna, jež blesky na nás sesílají, vidíme jasné nebe. Toto nás upomíná, že náš domov jest tam nahoře, nikoliv zde na zemi.

IV. A jako po orkánu nastávající klid tím blahodárněji působí, čím prudčí onen byl, podobně dávají přestálé zkoušky dobré, jež Bůh uděluje, tím lépe poznávati. Bolest není tudíž jen palčivá, nýbrž jako plamen též osvěcuje. Ona upomíná na Boha a posiluje víru v něho. Právem řekla jistá věhlasná paní, že člověk v neštěstí víře, ve štěstí nevěře blíže jest. I Saul zvolal teprve v neštěstí: »Bůh můj, Pán můj!« — A kolik jich též, ač ve štěstí a blahu všem prosbám, domluvám a napomenutím jiných odpor kladli, teprve skrze utrpení a neštěstí cestu k víře nalezlo! — Hle, tam ten muž! Štěstí mu přálo. Vše se mu dařilo. Měl ženu a dítky, jak si jich přál; činil též dobré, ale jen z čirého, přirozeného pudu, nikoliv z citu povinnosti, nikoliv z lásky k Bohu, na toho ani nepomyslil; nemodlil se už dlouho k Bohu, ani málo, ani mnoho, ani ráno, ani večer, ani nábožně, ani roztržitě. A přece když na svět přišel, též nebe spatřil, naučila ho později matka se modliti; mnoho ho od té doby na Boha upomínalo. Vše bylo nadarmo. Tu zbledla a vyhasla náhle jeho hvězda štěstí. Jeho milení umřeli; jeho podnikům se špatně dařilo, jeho bohatství obrátilo se v nouzi. A nyní se upamatoval opět na toho, na nějž zcela zapomenul. V bolu a neštěstí bral zas útulek k Bohu.

V. Ještě jiný účinek má bol. On též hojí. Jako se pole zorati, stromy ořezávati, zlato v ohni čistiti, jako často se i hořké léky bráti musejí, tak musí i duše lidská často skrze utrpení vyhojena býti. Neštěstí a bol zmohou mnoho. To dokazuje denní zkušenost. Dříve hrubí, násilní lidé bývají skrze ně tišší, mírnější, přívětiví. Dříve egoistická srdce bývají bolem v cituplná proměněna.

Protož nenaříkejme nad utrpením! Ono jest pro naši duši, jako jsou rány kladiva pro železo, zatím co štěstí nám snadno nebezpečno, ano škodlivo býti může. Představme si koráb na širém moři. Když i jen malý otvor má, skrze který voda vnikati může, tu stane se, když otvor zavčas a dobře ucpán nebude, potopení se lodi za následek míti. Ne lépe stane se duši, která opomine své chyby pokáním smířiti.

VI. Tu máme tedy opět jednu příčinu bolu.

Kdo, nejmilejší, téměř neklesá pod tíží svých poklesků? Koho nezmocňuje se při pomyšlení na ně a na boží vševědoucnost, svatost a spravedlnost hrůza? Jak však poklesky, hříchy vymazati? Skrze smíření, t. j. skrze lítost a pokání. Ano slzy kajícnosti jsou krví, o níž zní: »Sine sanguinis effusione non fit remissio«. Ony jsou krví kajícího srdce.

A jak konáme pokání? Tím, že někdy utrpení, námahy, obtíže a strádání si sami naložíme, a ona, která Bůh sesílá, trpělivě snášíme, současně však v duchu tytéž s utrpením Ježíše Krista spojujeme, a s nimi nebeskému Otci jako obět smírnou je přinášíme. Když to činíme, tož nenalezneme v Bohu přísného soudce, nýbrž laskavého, k odpuštění nakloněného Otce a očí svých s důvěrou k němu pozvedneme; ano ještě více, zásluha našich kajících a zkroušených skutků může dokonce i jiným získána býti. My můžeme skrze ně jak našim milým zemřelým, když ještě v očistci muka trpí, mnoho úlevy získati, jakož i oněm, kteří nám v životě blízci jsou, veliký užitek přinésti. Hle, tam toho člověka! Nemodlí se, klne a rouhá se tím častěji. Přece až dosud trestu nebes ušel. Proč? Protože jeho matka se zaň modlí, jeho žena zaň trpí, jeho dítě vlastní nevinnost zaň Bohu obětuje.

VII. Žal dodává určitou velikost duše.

Neviděli jste mramorového balvanu, jak právě z kamenného lomu vyšel? Jest bezforemný, není liž pravda? Jest však přece drahocenný a cena jeho stává se pod dlátem na něm pracujícího uměleckého sochaře vždy větší. Už vidíme lidské čelo, brzo na to krásné oči, ušlechtilou tvář, jemné rty, krátce obličej jako živý. Balvan mramorový stal se dílem uměleckým. Podobně též krášlí a zušlechťuje bol duši. Nikdo, nejmilejší, nemůže si velikosti ducha získati, aniž by bolesti nebyl vytrpěl. Ani genie, ani věda, ani ctnost samy nedostačí, aby onu zjednaly. Musí utrpení k tomu přijíti. Je to zvláštní, nejmilejší, ale pravda. Kdo netrpěl, poskytuje nepřívětivý pohled. Mohlo by se říci, takový člověk zná život lidský jen jednostranně a povrchně, srdce jeho musí chladné, jeho cit tvrdý býti.

Tažme se dále dějin, jak mnoho velikých mužů bylo, kteří vždy jen sladkost štěstí, nikdy však hořkosti žalu, starosti, zklamání nezakusili. Koruny vavřínové a koruny trnové jsou často úzce navzájem spiaty. — A svatí! Kdy se ukazuje jejich velikost duše více, než v dobách, když bez bázně a neohroženě trpěti se snažili?

Veškery hrozby muk pomíjeli, největší bolesti skutečně vytrpěli, docela ani smrti se nebáli, jen aby ve víře zůstali věrnými. Nebyla to velikost ducha, heroismus a sice heroismus za spásu duše?

VIII. Tu jsme k jinému účinku žalu dospěli. On nás odlučuje od lpění na pozemských věcech a přivádí nás k nebeskému Jerusalemu blíže, kdež nebude ani slz ani smrti.

Když nějaký ze své vlasti vypovězený vše svoje jmění a statky do ciziny s sebou vezme a v této štěstí mu přeje, tu je

to možno, že poznenáhlu své vlasti snáze postrádá. Když však svoje statky opustiti musil, a ve vyhnanství jen bídu trpí, tu dlí jeho myšlenky ustavičně ve staré otčině, pak jest ona cílem jeho ustavičné touhy. Aby se tam navrátiti mohl, nebojí se žádné nesnáze, žádné oběti, žádného nebezpečí.

My, nejmilejší! jsme též vyhnanci. I my nenalézáme se v domácí půdě, nýbrž v cizině a měli bychom bolem naplněni často ono »Super fiumina Babylonis« zpívati.

Pohleďme tam na toho hocha! Na cestě do školy našel mravenčí hnízdo a kousek měkkého chleba do něho vhodil; jeden mravenec chce jej odnésti; hoch překáží jemu po nějakou dobu v tom; mravenec však vrací se vždy zas opět, až se mu konečně podaří chleba se zmocniti, a s radostí ho odvléci.

Bůh sesílá na nás na naší pouti života skrze utrpení a soužení podobné překážky a zkoušky. Obstojíme-li v nich dobře, získáme si tím zásluhy, které si na cestu do nebeské vlasti s sebou vzíti můžeme.

IX. A tak působí tedy žal, neštěstí též ještě, že si zásluhy nejen časné, nýbrž i věčné ceny shromažďovati můžeme. Zásluhy, jež nám cestu k Bohu, světlu beze stínu, sladkosti bez hořkosti, pravdě bez bludu, životu bez konce — otevírají a volnou udržují.

Jest konečně ještě potřebí připomenouti si, že v Písmě svatém psáno jest: »Blahoslavený, kdo soužení trpí; neboť koruna života věčného bude jeho odměnou!« — dále, že Ježíš Kristus sám pravil: »Blahoslavení lkající, neboť oni potěšeni budou!« (Mat. 5, 5.) Konečně že sv. Pavel píše: »Krátká utrpení tohoto světa přinášejí nám neskončené radosti v nebi.«

Slyšeli jsme tedy, že utrpení, zármutek, trest za hřích, důkaz dobroty boží, upomínka na pomíjejícnost časných radostí a na naše věčné určení, jistým prostředkem jest, aby nás osvítilo; dále že žal hojí a smiřuje, že velikost ducha propůjčuje, nás před přespřílišným lpěním na pozemských věcech zachovává, že nás nechává zásluhy si shromažďovati na věčnost.

Proto, nejmilejší, žádný nářek, žádné reptání, žádný hněv a klení, když nás Bůh skrze žal a soužení navštíví; protož však též žádné chlouby ve dnech štěstí. Nezapomínejme, že hora Kalvarie a hora Tábor nedaleko od sebe vzdáleny jsou. Nezapomínejme též, kde a u koho v neštěstí jediné pravé útěchy nalézti možno a že ani věda, ani politické, ani sociální převraty, ani bohatství a smyslné požitky, ani pozemské oslavy a vyznamenání srdce člověka trvale a úplně uspokojiti nemohou, svět spíše vždy údolím slzavým bude.

Když se najdou lidé, kteří dí: »Slzy znetvořují obličej; nechme tedy pláče a nemysleme na útrapy.« Není to nedůstojná ironie, frivolní posměch lidí, kteří trpí?

Když druzí praví: »Zapírej všecku bolest a budeš Bohu roveň!« Není to hrubý, drzý insult na lidský cit a poznání?

A vy upírači Boha! Vy, kdož se ničemu neklaníte! Pohleďte tam na zbožnou matku, jež své jediné dítko ztratila a pro

žal se vzpamatovati nemůže! Když jí radu dáme, aby zaslzených očí tam vzhůru nepovznášela, kde nebe tuší, neboť takového není; aby se spíše vpravila s odevzdaností do nezměnitelné polohy, pak se s hrůzou od nás odvrátí. Ona však též radu oněch s hnusností odmítne, kteří sice Boha neupírají, ale jím pohrdají, a kteří podobně jako žena Jobova k ní mluví: »Zlořeč božstvu a umři.«

Jak bezmeznou ohavnost na jevo dávají takováto slova! Jak dojemně a krásně vyslovil se oproti tomu onen smrti blízký nemocný, k němuž nevěrecký lékař řekl, že jest na čase, aby se (nemocný) filosofií obrnil, a jenž lékaři řekl: »Ach ne, je spíše na čase, abych se silnou vírou obrnil.« Nemocný měl pravdu. Či není to zároveň nesmyslné a ukrutné, bolestmi a úzkostí se svíjejícího umírajícího chtíti frásí těšiti: »Obrň se filosofií!« — Nemusejí taková slova jako kámen na jeho sotva ještě tlukoucí srdce padati?

Totéž platí o nauce, dle níž slepý osud vládne. Fatalismus! Toto jedno slovo znamená něco celé lidské přirozenosti tak odporného, tak protivného, že se nedá pochopiti, jak rozumný člověk vážně na nějaký osud (fatum) věřiti může.

Jak lehká jest naproti tomu víra křesťana ve vše řídící a pořádající božskou prozřetelnost, všemohoucnost, moudrost a spravedlnost! Jak veliká jest útěcha, jakou v dobách utrpení, ve dnech žalu pohled na kříž věřícímu křesťanu poskytuje.

Ano, in cruce robur. Kříž káže, hlásá, že nebe si jen skrze utrpení a soužení zasloužiti můžeme; z něho přichází nám však též síla, abychom utrpení s odevzdaností do vůle boží snášeli.

Nuže, nenaříkejme nad bolestmi, které pozemský život s sebou přináší a neoddávejme se též rozkošem zcela, jaké nám poskytuje. Žalosti a slasti tohoto světa jsou pomíjející; drahocennější jsou však žalosti, neboť ony tvoří, když je trpělivě snášíme, právě tolik prutů v žebříku stupňů k věčné slávě v nebesích. Amen.

Dle vlašského *Augustina da Montefeltro* dr. *Ant. Ondroušek.*

Na Veliký pátek.

»Co jest pravda?« (Jan 18, 38.)

Nejmilejší! Jednotlivý člověk, rodina, člověčenstvo vůbec potřebuje náboženství. Přes to však bývá jím povrhováno a bývá ono pronásledováno, jakoby náboženství nejen něco úplně zbytečného, nýbrž docela něco škodlivého a nepřítelem lidstva bylo. Předhůzky a obžaloby všeho druhu se proti němu dělají, mezi jinými intollerantnosti, nesnášelivosti. Je toto obviňování odůvodněno a tudíž spravedlivo, anebo bezpodstatno a tudíž neoprávněno?

Nemilejší! Rcete laskavě, jaké postavení má dnes katolicismus? Jelikož s odpovědí z toho důvodu prodléváte, poněvadž nahlížíte, že katolicismus brzo potírán, brzo podporován, zde

triumfuje, tu nad míru utlačován jest, tudíž chci sám dnes na Veliký pátek otázku tu zodpověděti se snažiti.

Nynější stav katolické církve podobá se onomu jejího zakladatele Ježíše Krista na Veliký pátek před prokonsulem Pilátem. Tento se dnes táže Ježíše: »Jsi ty králem?« — Ježíš odpověděl: »Jsem králem, ale ne z tohoto světa, nýbrž z říše pravdy, jíž svědectví vydávám.« Tu řekl Pilát dále: »Quid est veritas?« — »Co jest pravda?« (Jan 18, 38.)

Stejně se to má s katolicismem v naší době. Též on dí lidstvu: »Já jsem králem, nepanuji však po světském způsobu, nýbrž v srdci, v rozumu a vůli lidské, kdyžtě pravdu hlásám.« Též dnes zaznívá potupný výkřik: »Co jest pravda?« — a též za našich dnů domnívají se mnozí, že to za to nestojí, abychom na odpověď čekali, nýbrž pospíchají lhostejně anebo docela s nevolí dále. Katolická církev, tato láskyplná máti, spěchá za prchajícími z obavy, aby se tito obětí vlastního bludu nebo cizího svedení nestali. — Ale ach! Lidé neznají často k máti této žádné vděčnosti za tuto péči, nýbrž dí vzdorovitě: »Nepotřebuji tě; jsou ještě i jiná náboženství a veškera jsou stejně dobrá.«

Toť jest ona čarovná formule, pomocí které nevěra nejlepší obchod dělá, největších výsledků docílí, přemnoho přívrženců okolo sebe shromažďuje, se populární činí. A přece jest tvrzení, že všechna náboženství stejna jsou patrně buď bludem, anebo vědomá nepravda, to jest lež, tedy v každém pádě nesprávno. Tak jako pouze jeden Bůh jest, může i jen jedno náboženství pravé býti. Pak jest však nepravda, že všechna náboženství stejně dobrá jsou: neboť lež a pravda mohou možným způsobem oboje úplně žádné váhy nemíti, nemohou však nikdy stejné míti.

Nejmilejší! Indifferentisté, tito zakuklení nevěrci, pro něž všechna náboženství stejně mnoho, t. j. rovně málo ceny mají, jsou ti, kdož katolické náboženství potud skoro nejvíce napadají, poněvadž co s největší horlivostí hledí pro své vlastní učení proselytství dělati. Není to však s jedné strany největší nedůslednost a s druhé strany nejdrzejší odvážlivost? Katolicismus jest dojista přece též náboženstvím, a veškera náboženství jsou přece prý stejně dobrá. Jak se to stává pak, že katolicismus se proskribuje? Proč se jen právě on z pravidla vyjímá? Poněvadž se ho bojí. Je-li tomu však tak, tu se doznává, že jest pravdivý.

Náboženský indifferentismus podkopává každé náboženství a na jejich zříceninách pozvedá se bujně a drze atheismus. Jak tomu však může i jinak býti? Indifferentismus odporuje rozumu, mravnosti, civilisaci a úctě, kterou Bohu povinni jsme.

Pojednání.

I. Rozumu. Či možno to rozumným nazvati, když se tvrdí a rozhlašuje, že veškera náboženství rovnou cenu mají, stejně pravdiva jsou, ačkoliv nejen mezi sebou nesouhlasí, nýbrž i ač-

koliv jedno učí a dobrým zove, co druhé zapovídá a zatracuje; jedno uctívati a klaněti se poroučí tomu, čemu druhé se rouhá a proklíná? Na tuto otázku kladnou odpověď dáti, jest stejně tolik, jako tvrditi, že ano jest nikoliv, černé, že jest bílé.

Náboženský indifferentismus odporuje

II. mravouce: neboť podle něho nestojí stará a nová pohanská náboženství, jakož i islam, se svými ohavnými, nemravnými naukami, se svým ohavným, nemravným kultem na žádném nižším stupni, nežli křesťanství, které vše, co nemravné jest, zatracuje. Ctnost jednotlivého člověka a jednotlivého národa jest takřka jeho náboženství v praxi, a protož z podstaty, z principiellních zásad náboženství pocházející úpadek mravů jest znamením, že pravým náboženstvím býti nemůže. Důkaz podávají na západě náboženství starých Římanů a Řeků, jakož i islam, na východě budhismus, v tak zvaném novém světě mormonství.

Že III. náboženský indifferentismus škodou a úpadkem jest pro civilisaci, učí a zakazuje stejně jednak nepředpojatý a rozumný soud, jednak zkušenost a poznání. Jest úplně nemožno, aby pravé vzdělání, pravá kultura tam prospívala, kde to stejno jest, zda dokonalé bytosti nebo fetiši, Nejvýš svaté bytosti anebo demonovi, Vesmíru nebo Nicotě co Bohu se klaníme. To musí každý připustiti, jenž sám se ve stavu duchovního, mravního a náboženského barbarství nenalézá.

IV. Náboženský indifferentismus odporuje konečně, jak podotknuto bylo, též úctě božství povinné; ano on jest skutečným se rouháním, poněvadž se jím o Bohu domněnka šíří, jakoby se dal uctívati od lidí libovolným způsobem, byť i sebe nesmyslnější, odpornější a zatracení hodnější byl. V Hindostaně vrhá se, kdo zvláště zbožný jest, při veřejných, bohoslužebných průvodech pod kola vozu, na němž se modla v dědině kolkolem vozí a nechává si z pobožnosti údy rozdrtiti. — V starém Karthagu přeřezaly někdy matky na oltářích bůžků žíly vlastních dětí a obětovaly pěnící krev. — Staří Římané a Řekové měli zvláštní bůžky necudnosti a smilství. — Ve Francii v minulém století klaněli se lidé neřestné ženštině jako bohyni rozumu.

A toto všecko by nemělo býti žádné rouhání, žádnou potupou na pojem o božství?

Kdož než tupitel Boha může dále za důkaz, že všecka náboženství stejně dobrá, s Voltairem říci, že Bůh není ani Jansenistou, ani papežencem, ani anabaptistou?

Přívrženci indifferentismu vědí a chápají zcela dobře, že on hrobem každého náboženství jest. To však odpovídá právě jejich přání; neboť komu každé náboženství stejně platí, tomu jest každé prázdným fantomem, ničím, a vším, co za to k vůli ostatním lidím dělati musí, břemenem, obětí.

A přirovnání ještě hrůzyplnější než nauka, že všecka náboženství stejně dobrá jsou, jest nauka, že veškera stejně špatná jsou, všechna stejně falešná, veškera jen vynálezem lidí jsou, vyjímaje ovšem atheismus. A hleďme! Falešné nebývá samo. Jest

vždy po straně pravdivého a předpokládá je, protože zfalšování téhož jest. Vůči mnohým, existujícím náboženstvím není tudíž závěrek, veškera falešna jsou, nýbrž závěrek, že jedno pravé býti musí, logicky správný.

Sám Paskal řekl: »Kdyby žádné náboženství pravé nebylo, nebylo by možno falešného založiti.« — A vskutku! Kterak může něco, co neexistuje, zfalšováno býti? — Ale — dává se v odvetu — nejedná se o falšování, nýbrž o založení náboženství, a sice prý ona byla co prostředek, aby národové snáze na uzdě drženi byli, od pozemských mocnářů vymyšlena; toho nechápe jen prostý člověk, jest však pro každého, jen z polovic vzdělaného, dávno nad slunce jasnější. Nuž, vzdělání oněch, jimžto se to tak nade vši pochybnost jasným zdá, není příliš veliké; ono jest v pravém poměru k nerozvážnosti, s jakou od nich tvrzení jiných, byť i sebe zpozdilejšími byla, přijímána bývají. Náboženství, jak theologie dokazuje, požaduje lidský rozum, naše touha po blaženosti, naše vznešenost a rozdíl mezi zvířetem a člověkem, tedy není pouze od mocnářů ke snazšímu ovládání poddaných vynalezeno.

Nebo, jak lze to vysvětliti, že pokud dějiny sáhají, vždy a všude náboženství se shledávají, když ona jen pozemským účelům sloužiti měla? — že všichni ředitelé států po vše doby na tentýž prostředek přišli k ovládání lidstva? — že i národové, kteří se daleko pokročilejší vzdělaností a osvětou honositi mohou, vždy ještě si náboženství líbiti dávají, když ona veškera nic jiného leda strašidlem a jen k tomu vynalezena jsou, aby se tak zvaní poddaní snáze opanovati dali? — Nikdo nebude moci s dostatek těchto otázek zodpovídati, důkaz, že to právě pravda není, že náboženství jen nějakým lidským vynálezem jest.

Praví se dále, že jest to nepochopitelno, že by Bůh více náboženství připustiti mohl, kdyby jen jedno jediné pravé bylo. Nápadno!

Nikdo z těch, kdož tak mluví, nikdy se nezeptal, jak Bůh hřích trpěti může, když něco zlého jest. A přece leží tato otázka právě tak blízko, jako zmíněné tvrzení. Na oboje — jak na tvrzení, tak i na otázku — lze ostatně snadno a jednoduše odpověděti, totiž poukážeme-li na svobodu vůle člověka v jeho jednání a konání. Tuto svobodu Bůh člověku dal, nikoliv jakoby lhostejno bylo, zda dobré či zlé činí, nýbrž aby člověk svobodnou volbou dobra, tudíž svobodným vyplněním božské vůle Bohu čest vzdal, sobě samému však zásluhy a nebe získati mohl.

Když však jistojisté jest, že náboženský indifferentismus něco zavržení hodného jest, poněvadž jedno pravé náboženství býti může, a protože patrně jen přívrženci pravého, nikoliv nepravého náboženství býti musíme, tu jest tím pro každého katolíka tvrzení o nesnášelivosti náboženské vyvráceno; neboť zevnější donucování jakéhokoliv druhu se ani od něho nevyžaduje, ani dle jeho vůle od jeho sluhů vykonává. Že však tito posled-

nější poučováním, napomínáním a varováním katolické náboženství co jediné pravé rozšířiti, naproti tomu blud, lež a podvod potírati se snaží, jest jen něco zcela přirozené a povinné.

Zlo moderní společnosti, ono zlo, jež zřídlem a zdrojem veškerého ostatního jest, záleží v ubývání pravdy. Kristus Pán ještě dnes, jako před devatenácti stoletími Pilátovi, volá světu vstříc: »Já jsem k tomu se narodil, a proto jsem na svět přišel, abych svědectví vydal pravdě; každý, kdož jest z pravdy, slyší hlas můj.« (Jan 18, 37.) Ale jako Pilát odvracejí se i dnes mnozí od Krista s lehkomyslnou otázkou: »Co jest pravda?« Kristus Pán nám plnost pravdy s nebes přinesl a ji ve své nevěstě sv. katolické církvi uložil. Přidržme se jí jako pravé choti Kristovy. V ní jest jediné pravé náboženství zachováno. Slibme to dnes na Veliký pátek svému Pánu a Spasiteli Ježíši Kristu, jenž nás svou smrtí na kříži vykoupiti ráčil. Náboženství Kristovo budí v nás nejušlechtilejší city, činí nás ochotny vše oběti pro ctnost přinášeti. Ono jen pojí své přívržence jednotou víry, jednotou naděje a jednotou lásky. Náboženství jest v člověku zdrojem nejčistších, ryzích radostí duchovních. — Když se jednoho francouzského presidenta republiky, jenž svoji nechuť k náboženství často dával na jevo, a přece sám jsa bez víry, dítky své na výchovu do domu řeholního dal, tázali, proč tak činí, odpověděl: »Činím tak proto, že svým dítkám přeji více radosti a duševního klidu nežli mám sám. A radostí mohou okoušeti jen tehda, budou-li míti více víry než já mám.«

Ó jak krásně líčí nám náš básník veškeren ten duchovní prospěch, vnitřní sílu a velikost, kterou člověk z náboženství čerpá, když pěje:

»Kde pouze v žalu třesem rtoma,
Tam blažena je víra doma;
Kde s hrůzou zrak náš propast měří,
Tam letí duše, která věří.

Kde bezdno, tma a noc nám zdá se,
Tam šťastná víra usmívá se:
My trny máme — ona růže,
Ó třikrát blah, kdo věřit může!«

Jaroslav Vrchlický.

Ano, ve svízelích, v souženích, v záhadách života, v trudných chvílích života, jest to náboženství, šťastná víra, jež člověku zmnožilosti a odvahy dodává, je mu bezpečným vůdcem, hvězdou a štěstím se stává. Žijme podle náboženství Kristova, abychom ovoce jeho smrti a vykoupení účastnými se stali.

Dle italského P. *Augustina da Montefe.tro* dr. *Ant. Ondroušek.*

Cvičení stavů.

III. Pro panny.

Ježíš před veleradou.

»Aj vstupujeme do Jerusalema, a Syn člověka vydán bude knížatům kněžským a zákoníkům, a odsoudí ho na smrt.« (Mat. 20, 18.)

Křesťanské panny! Proč jste dnes odděleny od ostatních stavů, tak četně zde shromážděny? Dle příkladu svých zbožných rodičů chcete činiti pokání za hříchy své v posvátné době postní a chcete to pokání začíti dnešním kázáním kajícím. Hříchy lidské těsně souvisí s krvavým a bolestným utrpením Spasitele našeho, jenž dle slov Isaiáše proroka »zraněn jest pro nepravosti naše, potřín jest pro hříchy naše.« (Isaiáš 53, 5.) Rozjímání o utrpení Páně zvláště vhodno jest, by v nás budilo ducha pravého pokání, obměkčilo k žalu a lítosti, zpět nás přivedlo ke Spasiteli a s ním nás opět smířilo. Proto vám letos hodlám na oči předvésti trpícího Spasitele, a to nespravedlivě souzeného od veleřady židovské.

1. Velerada.

První bolestné a krvavé zastavení utrpení Páně bylo v zahradě olivové. Tam Spasitel v noci po Zeleném čtvrtku v úzkosti smrtelné krví se potil. V hluboké noci přišel do zahrady Getsemanské zrádný apoštol Jidáš s ozbrojeným zástupem, oddílem stráže chrámové a římské posádky. Ježíš byl spoután a jeho učedníci strachem ho opustili a utekli.

Sv. evangelista Matouš vypravuje dále:

Mat. 26, 57.: »A oni javše Ježíše, vedli ho ke Kaifášovi, knížeti kněžskému, kdežto se zákoníci a starší byli sešli.«

Velekněz Kaifáš měl svůj palác na hoře Sionu, tam vedla ozbrojená rota jatého Spasitele. U velekněze už dávno bylo shromážděno synedrium, vysoká rada, nejvyšší soudní dvůr židovský a netrpělivě čekali už radní páni na příchod zástupu se zatčeným. Synedrium čítalo 71 členů a všecka velerada tehdejší, mimo přísedící Nikodema a Josefa z Arimathie, byla nepřátelská Ježíšovi. Radní páni — knížata kněžská, zákoníci a starší lidu — nazývali Ježíše potupně a pohrdlivě Galilejským, Nazaretským, synem tesařovým, nenáviděli ho, protože pro nauku a zázraky své u lidu byl oblíben, oni pak pro svou pýchu, hrdost a hříšnost stále více od lidu byli opouštěni. Už dávno hleděla velerada Ježíše zprovoditi se světa, několikráte se i pokusila jej jati a zabíti, ale Ježíš posud vždy ušel rukám jejich, protože ještě nepřišla hodina jeho. Konečně nadešla doba od Otce ustanovená, Ježíš upadl v ruce hříšných, Ježíš vlečen byl na soud, jakož určitě a jasně sám byl předpověděl na své poslední pouti do Jerusalema: »Aj, vstupujeme do Jerusalema, a Syn člověka vydán bude kní-

žatům kněžským a zákoníkům, a odsoudí ho na smrt.« (Mat. 20, 18.)

Od lidí zvrhlých, od hříšníků, od svých nepřátel měl Ježíš býti souzen. Proč? Aby zadost učinil za naše hříchy, aby smazal naše viny. Hle, jaká zloba tají se ve hříchu: nevinný Beránek boží, Nejsvětější, Bůh-člověk vlečen jest na soud hříšných. Jak neradi chodí lidé na soud, třebas vědí, že proces vyhrají. A je-li teprv někdo odsouzen, jak se stydí, jak se trápí, jak je poražen hanbou! A Ježíš dobrovolně vláčen jest na soud nespravedlivý, ví, že s ním tak hanebně nakládati budou, že ho k smrti odsoudí, a klidně trpí tu potupu za hříchy naše, z lásky k nám!

Naše dosavadní hříchy přivedly Ježíše na soud hříšných. Není dosti na těchto hříších, chceme dále hromaditi hřích na hřích, chceme dále státi po boku soudců nespravedlivých, chceme dále Ježíše tupiti, jemu se posmívati, jej trápiti a urážeti?

Ach, děti, želte dosavadních hříchů svých a buďte ode dneška Kristu Pánu věrny, bojte se hříchu jak ohně, varujte se z daleka i příležitosti ke hříchu! Neboť kdo se vydává nebezpečí hříchu, obyčejně v něm zahyne, padá ve hřích, ztrácí milost boží a zabíjí duši svou, jak dokazuje smutný pád ubožáka apoštola Petra, o němž umučení Páně takto vypravuje:

2. Kdo miluje nebezpečí, zahyne v něm.

»Petr pak šel za ním zdaleka, až do síně knížete kněžského: a všed dovnitř, seděl se služebníky, aby viděl konec. (Mat. 26, 58.)

Petr jako ostatní učedníci opustil jatého Ježíše v zahradě Getsemanské pro strach židovský. Ale láska k Mistru nepohasla v srdci jeho. Plížil se za průvodem zdaleka až do města i na horu Sion, ba podařilo se mu i vlouditi do nádvoří domu veleknězova. Nenápadně usedl mezi domácí služebníky a bedlivý pozor měl na všecko, zvláště na to, co se s Ježíšem dálo v soudní síni. V úmyslu dobrém šel za Spasitelem, ale odvážil se do společnosti, která mu měla býti osudnou, dostal se do blízké příležitosti ke hříchu a podlehl v tom nebezpečí, zapřel třikrát v této společnosti svého Mistra a Pána, jak mu Spasitel předpověděl už cestou do zahrady Getsemanské: »Amen, pravím tobě, že této noci, prve než kohout zazpívá, třikrát mne zapřeš.« (Mat. 26, 34.)

Jak tam venku v nádvoří seděl, přistoupila k němu děvečka řkouc: »I ty jsi byl s Ježíšem Galilejským.« (Mat. 26, 69.) Na smrt polekán bránil se Petr: »Nevím, co pravíš.« (Mat. 26, 70.) A jiná děvečka spatřila ho a řekla těm, kteří tu byli: »I tento byl s Ježíšem Nazaretským.« (Mat. 26, 71.) A on opět zapřel s přísahou: »Neznám toho člověka.« (Mat. 26, 72.) A po chvíli pacholci pravili k Petrovi: »Jistě i ty z nich jsi, neb i řeč tvá známa tebe činí.« Tehdy počal se zaklínati a přísahati, že by neznal toho člověka. A hned kohout zazpíval. I rozpomněl se Petr na slovo Ježíšovo, kteréž mu byl řekl: »Prve než kohout za-

zpívá, třikrát mne zapřeš« A vyšed ven, plakal hořce. (Mat. 26, 73.–5.)

* * *

Nebohý Petr, tak žalostně padl. Vypráví o něm ústní podání: kdykoli potom slyšel pěti kohouta, plakal znova a pod očima jeho byly dvě hluboké rýhy, vybrázděné mnohými slzami, jež proléval nad zapřením Pána.

Leckterá dívka křesťanská, jež se pannou zove, zapírá často Ježíše a přece neviděti v očích jejích slz. Ježíš od křesťanů zapírán bývá každým těžkým hříchem, a leckterá panna má jich na svědomí hojně a to proto, že se nevaruje příležitosti ke hříchu. Některých takových blízkých příležitostí budiž zde vzpomenuto.

a) Právě se otevírá jaro, všecka příroda probouzí se ze zimního spánku a dýše svěží vůní: zeleným trávníčkem oděje se brzy louka i pastvina i zaprášený příkop silnice i osamělá polní mez. Květinky otevrou očka pestrých kalíšků, radostně hleděti budou k nebi a oslavovati všemocného Tvůrce. Všude krása a radost: všecko je pro člověka, korunu tvorstva božího: on se má ze všeho radovati a od krásné přírody ducha svého pozdvihnouti k Bohu, věčné Kráse, a jej za celou přírodu oslavovati. A co činívá často člověk? Hříchem odplácí dobrotu boží.

I mládež ráda na jaře vychází do volné přírody, i mladé dívky. Ale leckteré se nelíbí v boží přírodě — bez průvodce. Děti, které sotva opustily lavice školní, už bývají takové smyslné a světácké, s mladými hochy se potulují. Jaké se tu as vedou hovory, jaké myšlenky a pocity povstávají v těch mladých srdcích! A to bývá neděli jak neděli, rok co rok. K jakým žalům rodinným klade se základ v takých, na oko nezávadných zábavách.

Petr zapřel Krista Pána jen jednou, ale litoval toho hned a plakal žalem celý život. V srdci leckteré mladé křesťanky je hříchů bez počtu a ona nepláče, ona se směje na svět, směje se, protože se jí takový lehký život líbí. posmívá se i zpovědníku, který ji před hříchem varuje, a říká: »Ať si mluví co chce, já dělám, co chci, člověk je mlád jenom jednou.

b) Za vrchol zábavy a radosti pokládají přemnohé dívky tanec. Já sám toho pochopiti nemohu, ale jistě vím, že tomu tak jest. Jel jsem jednou do Brna po železnici a přistouplo do vozu děvče, jelo s posvícení. A jak ta ten tanec chválila: to prý nemá člověk po tři dni na nic chut: ani na jídlo, ani na pití, ani na spaní, jenom na tancování. — A obstarožní ženu jsem jednou slyšel: »Ve středu ráno se tančí nejlépe; to nemůže ani přestat.«

Bytost opravdu ženská má v sobě cosi jiného, skromného, stydlivého. Na panně křesťanské, jež posvěcena jest milostí boží, má se tato ušlechtilost přirozenosti ženské obzvláště jeviti. A přece zapírají a odhazují mnohé tuto ušlechtilost panenského stavu. Ani se nemohou dočkati zvuku trub, jež k tanci volají, jako na

prodej na trhu stojí v dusné hospodě a rvou se o tanečníky a a závidějí těm, které jsou brány častěji.

Příjemné zábavy hledají v tanci. Je mi hádankou, jak by mohla křesťanská, poctivá panna celé noci vydržeti v dusném, hustém, zaprášeném, zakouřeném ovzduší hospody, ve společnosti opilých lidí, a také nepochopuji, jak se může ustavičné točení při ohlušující hudbě zváti čímsi zábavným a krásným. Kdyby tak církev jen jednou za rok ukládala pokání, při němž by na člověku nezůstala nit suchá, kde by nové, drahé šaty zcuchaly se na špinavé, páchnoucí cáry: to by bylo křiku a žalob na takovou přísnost, to by lidé utíkali z kostela! A to se přece děje při tanční zábavě, a nad to mladý člověk zemdlený a bledý na smrt, a zemdlené, zvadlé plíce dráždí ke kašli a ty černé vykašlávané žvanky, to je vdýchaný hospodský prach, čoud a kouř. Je tohle krásné, je to zdravé? Ó kdyby z hrobu vstaly ty, které tancem si uhnaly souchotě a ještě mladé, svobodné, nebo v prvních letech manželství předčasně umřely, jak by ty volaly: »Panny nemoudré, duše bláznivé, nezabíjejte se samy! Také jsme jednou byly tak pošetilé, také jsme se kněžím jen smály, ale brzo jsme plakaly slzy hořké, když jsme od kněze samého na smrtelné posteli slyšely: Ubohé dítě, ty ses samo zabilo! — A hromnička, kterou jsme držely ve zvadlé ruce, jako meč zařezávala se do srdce našeho, v jejím plaménku svítilo hrozné slovo: »Sebevražednice!«

Ale snad si leckterá pomyslí: »Tak zle u mne není, pro smrt si k tanci nepůjdu, chodím už k muzice léta a jsem docela zdráva. Ale pro hřích tam také nechodím, jenom pro zábavu.« O to se právě jedná, obejde-li se zábava bez hříchu, není li ona právě blízkou příležitostí ke hříchu. Možná dost, leckteré se chovají tam zcela slušně a neprohřeší se, vždyť nemíním odsuzovati všech; ale jenom nahlédni hlouběji do svědomí, snad z té zábavy najdeš tam myšlenky, pocity, žádosti, slova, skutky všelijaké: můžeš nyní zde Spasiteli na oltáři říci do očí: »Kriste Pane, Ty víš, že jsem nevinná jak ta lilie?« A máš i zde odvahu říci lehkomyslně: »Ale co, kněží jsou tuze přísní?«

Už tomu bohužel tak a popříti toho nelze: tanec je mnohým, přemnohým blízkostí ke hříchu; tam Spasitel bývá zapírán, tam zabíjena bývá nevinnost, tam bývají vražděny duše.

c) A ještě jedna blízká příležitost ke hříchu u duší mladých: předčasné známosti, navázané leckdy už v 15. - 16. roce, ovšem bez vyhlídky na sňatek, nýbrž z pouhé, smyslné vášně. A jest jí dále večerní postávání u oken a dveří. A jest jí společnost družek, které se nedovedou jinak než klevetami a nemravnými řečmi baviti. A jest jí čtení nemravných románů a jiných spisů, které vzbuzují nečisté myšlenky a pocity, srdce poskvrňují a cudnost ubíjejí . . .

Tak bývá Ježíš zapírán. Zapírán bývá vůbec každým těžkým hříchem. Chceš li býti opravdu křesťanskou pannou: varuj se hříchu, varuj se příležitosti. Ušetříš si tím hořkých slz pro bu-

doucnost. Neposlechneš-li, žiješ stále ve hříchu těžkém, zpovědi tvoje jsou neplatné, přijímání tvoje jsou svatokrádežná; ale jednou budeš plakati, ale budou to slzy marné, slzy lítosti pozdní, slzy hanby. Zachovej si jen věrně nevinnost: nevinnost má vždy jasnou tvář a jasné, veselé oči.

Leckdy vidívá kněz ve zpovědnici takové pozdní slzy téci a slyší nářky nad hříchy mladosti, má ovšem útrpnost a těší, ale jak těžko tu těšiti! A táže li se: »Ale, proč byla's tak lehkomyslná?« — dostává smutnou odpověď: »Ach, kdyby mě to byl někdo řekl!« Milé děti, míním s vámi dobře, vaše blaho a spása je mou starostí, protože na soudě božím i z vás počet vydávati budu, rád bych vás viděl šťastny na věčnosti; nerad bych, abyste si nyní hříchem otrávily všecek budoucí život a kletbu boží svolaly naň: a proto dnes zde přede tváří Boha živého mám k vám upřímné slovo: děti, zachovejte věčně panenskou nevinnost, varujte se hříchu, varujte se příležitosti!

Jsou také panny, které upřímně smýšlejí s duší svou, které se opravdu snaží žíti jako pravé panny, ale těm se mnohdy vede právě tak, jako Spasiteli před veleradou.

3. Na soudě nespravedlivém.

»Knížata pak kněžská a všecka rada hledali křivého svědectví proti Ježíšovi, aby jej na smrt vydali: a nenalezli, ačkoli bylo mnoho křivých svědků přistoupilo. Naposledy pak přišli dva křiví svědkové a řekli: Tento řekl: Mohu zbořiti chrám boží a ve třech dnech jej zase vystavěti. A povstavši kníže kněžské, řeklo jemu: Nic neodpovídáš k těm věcem, které tito proti tobě svědčí? A Ježíš mlčel. Kníže pak kněžské řeklo jemu: Zaklínám tě skrze Boha živého, abys nám pověděl, jsi-li ty Kristus, Syn boží? Dí jemu Ježíš: Ty jsi řekl. Ale pravím vám, od tohoto času uzříte Syna člověka sedícího na pravici moci boží a přicházejícího v oblacích nebeských. Tehdy kníže kněžské roztrhlo roucho své řka: Rouhal se! Což ještě potřebujeme svědků? Aj nyní jste slyšeli rouhání: co se vám zdá? A oni odpovídajíce pravili: Hoden je smrti! Tehdy plivali na tvář jeho a dávali mu zášijky: jiní pak ho poličkovali, říkajíce: »Hádej nám, Kriste, kdo jest, kterýž tebe udeřil?« (Mat. 26, 59.- 69.)

Tak nakládala židovská velerada, tak nakládala knížata israelská s Ježíšem, svým Messiášem a Vykupitelem světa. Zpráva evangelistova je tak hrozně jasna, netřeba jí výkladu, jenom doložiti dlužno, že tento nespravedlivý soud vidíme i my dnes na vlastní oči.

* * *

Sv. Pavel psal kdysi biskupu efesskému Timotheovi: »Všichni, kdo chtějí pobožně živi býti v Kristu Ježíši, protivenství trpěti budou.« (II. Tim. 3, 12.) Nespravedlivého soudu světa zakoušeti jest často i pannám, jež vedou život v pravdě křesťanský. Mnoho jest jim trpěti od vlastních rodičů a příbuzných. Matka

má strach, že dcery nevybude, a posílá ji sama na zábavy, do společnosti, kde nevinnosti smrt hrozí, sama ji před časem vyhledává známosti, při níž na sňatek ani pomyšlení není, a která často končívá smutně a bídně. Vím o dceři, kterou rodiče bili, když nechtěla v 16 roce choditi k muzice; ranami donucena šla, ale v 17. roce už pannou nebyla. A znám babičku, která vyškolené vnučce hrozila: »Jak nepůjdeš tančiti, dostaneš ran!« A šla a brzo padla.

Pohrdání, potupy a posměch zakoušeti bývá panně poctivé od vlastních domácích, mladost, nejkrásnější doba života se jí ztrpčuje od těch, kteří jí stojí nejblíže, v domě otcovském, který přece každému člověku má býti nejmilejší.

A co teprve říkají družky venku! »Ty chuderko, co máš z celého života? Jenom jednou je člověk mlád. Podívej se, my se tak hezky bavíme a jsme veselé a ty jsi taková smutná modluše.« Ale nedosti na tom. Lehké dcery světa mají se za mnohem hodnější než ona, jsou slepé, nevidí svých chyb, umlčují svědomí zlé, pohrdají těmi, kdo Kristu věrně slouží a jako nespravedlivá velerada mají odvahu říkati veřejně: »Ty pobožné jsou nejhorší«

Těch, kdož opravdu Boha i duši svou milují a bledí vésti život poctivý, netřeba mi těšiti, ty mají útěchu a sílu boží v sobě, vědíť a zrovna v sobě cítí rozdíl mezi životem světským a božím: žijíť ve světě, mezi ostatními, viděly radosti světa, snad i dříve se jich také zúčastnily, znají jejich marnost: vědí, že opojné radosti světácké jsou jen mydlinovou bublinou, která na okamžik pestrými barvami se skví, po níž však brzo zbývá jen kapka špíny. V životě ctnostném mají dokonalou náhradu za radosti světa: dobře vědí a cítí, jaké to štěstí, míti čisté, pokojné svědomí, vědí, že štěstí, které jim Spasitel přináší v jediném sv. přijímání, všecky smyslné požitky světa převyšuje jako nebe hroudu zemskou. Také za živý svět by toho štěstí nedaly za radost hříšnou a za nic by se nevrátily k radostem světa. Zcela jisto jest, že jenom v Bohu každý člověk i panna křesťanská nalézti může štěstí pravé.

4. Skrze Marii k Ježíši.

Nuže, děti, co teď? Kam půjde nyní tenhle zástup hevlínských panen? Půjde s pannami moudrými či nemoudrými? Se světa odejíti nemůžete, ve světě musíte zůstati a žíti. Ale sv. Pavel praví: »Obcování naše v nebi jest.« Žijte ve světě ne jako dítky světa, nýbrž jako dítky boží, ve svatosti a spravedlnosti. A není to těžko, jen dobrou vůli třeba míti; a tu máte všecky míti, vždyť jste křesťanky a nesmíte žíti pohansky.

Jako duchovní pastýř hotov jsem vám pomáhati na cestě spásy. Člověk má více síly, smělosti a odvahy vyznávati víru svou, žíti ctnostně, když i jiní tak činí, když všude kolem sebe vidí posvátnou horlivost. Spojte se tedy u velikou, ctnostnou družinu panen, ve spolek panenský. Už dávno bych si ho byl přál

ve farnosti naší, ale upřímně řečeno, odstrašovala mne obava: »Naše mládež je příliš lehkomyslná, nemá pro to smyslu.« Dokažte, že jsem se mýlil. Naše doba slabé víry a lehkých mravů nutí mne, bych se podjal boje proti hříchu a zachránil z vás aspoň ty, jež se zachrániti dají. Založme u nás panenský spolek pod ochranou panenské Bohorodičky — Mariánskou družinu. Přicházíme už trochu pozdě, v jiných dobře křesťanských osadách jsou takové družiny už dávno, má farnost naše býti nábožensky zpátečnická, má vskutku býti pravda: zdejší mládež je tak zkažena, že nemá smyslu pro něco ušlechtilejšího, v pravdě křesťanského? Nemohu tomu věřiti, sice bych zoufati musil nade vší svojí dosavadní činností mezi vámi.

Co je vám tedy činiti, když vstoupíte do Mariánské družiny? Nic zvláštního: jest vám plniti svědomitě náboženské povinnosti, jest vám prokazovati rodičům dětinnou úctu, lásku a poslušnost, jest vám plniti povinnosti k bližnímu, tedy nic jiného nežli co zachovávati má každý křesťan. Proto jest se vám také snažiti, aby srdce vaše bylo vždy prosto těžkého hříchu a zůstalo nevinné. Potom budete také opravdu šťastny, potom vás život a mladost budou těšiti dvojnásob.

Člověk, zvláště mladý, rád se tu a tam rozveselí: každá zábava je dovolena, dokud je bez hříchu. Nesmíme světa a jeho zábav odsuzovati šmahem, co v nich dobrého jest, dovoleno jest i zbožným i ctnostným. Družina sama vedle potřeb duchovních pečuje také o pravou, nevinnou zábavu.

Jenom si nepředstavujte toho zbožného života jako život mrzutých morousů. Náboženství naše je zdrojem pravé radosti a veselosti. Často nás napomíná Písmo sv., abychom se radovali a veselili. »Veselého dárce miluje Bůh.« »Radujte se v Pánu vždycky; opět pravím, radujte se!« (Filip. 4, 4.) praví Duch sv. u sv. Pavla. Tak v životě podle Boha najdete pravou radost životní. Shromážděte se tedy pod prapor panenské Královny nebes, ona vás povede k Ježíši, ona chrániti bude vaši nevinnost, ona vás povede k pravému štěstí. V letošním velikonočním sv. přijímání přineste srdce panenské, očištěné a posvěcené Spasiteli v obět a proste ho: »Pane a Bože můj, rač mi dáti milost, abych byla věrným dítkem mariánským.« A beze strachu a bázně přihlaste se k zápisu! Dejž Bůh a svatá Matka jeho, aby dnešní slova má padla v zemi dobrou! Amen.

IV. Pro jinochy.

Zapření Petrovo. (Mat. 26, 69. 75.)

A hned kohout zazpíval. A rozpomenul se Petr na slovo Ježíšovo, které byl řekl: Prve než kohout zazpívá, třikrát mne zapřeš. A vyšed ven plakal hořce. (Mat. 26, 75.)

Mladý jeden student zhýralým a bezbožným životem tak hluboko klesl, že ho jednoho dne četníci v okovech odvedli na pevnost Ehrenbreitštein na Rýně. Otec jeho už byl dávno mrtev,

proto bylo matce samotné dvojnásob nésti žal nad nezdárným dítětem, a nelze vypověděti, jak to hoře hryzlo na jejím mateřském srdci a co slz proto vyplakala. Ale v duši mladistvého zločince zůstalo temno, jako v žaláři, v němž seděl; o lítosti nějaké ani známky u toho marnotratného syna. Nebylo tedy divu, že bolest a žal, které ve dne v noci matku trápily, uvrhly ji konečně na lůžko smrtelné. V nemoci vzkázala veliteli pevnosti prosbu, aby dal syna jejího ještě dovésti k jejímu lůžku, a on prosbě té vyhověl. Provázen vojáky přišel syn druhého dne k loži umírající matky. Byla bledá a vyzáblá, smrti blízka, nepromluvila ani slova, jenom dlouhým a hlubokým pohledem pohlédla na syna a potom se obrátila tváří ke zdi a dala znamení, aby syna zase odvedli. A jak přišel, tak odešel, chladný a zamračený, jako vtělená zatvrzelost. Ale v žaláři bylo jinak: pohled umírající, vyzáblé, bledé matky, a v tom pohledu vše: výčitka, trest, napomenutí, prosba, péče a láska mateřská. Kdyby mu byla celý měsíc ve dne v noci domlouvala, nebyla by mu mohla tolik říci, tak vážně a úchvatně k srdci mluviti, jako tím němým pohledem s lůžka smrtelného. Jaká to bouře pocitů burácela najednou duší ubohého jinocha! Jako nikdy v životě vřelo mu v srdci a odtud se draly vdechy, že by myslil, že se mu srdce rozskočí. Najednou se udeřil do čela a s pláčem zvolal: »Bože, kam jsem to přišel!« Ale nezůstal při pouhém poznání: obrátil se opravdově a dokonale a když zase přišel na svobodu, vstoupil do kláštera a stal se jesuitou a missionářem.

Jsou křesťané, také jinoši křesťanští, kteří jakživi neměli co dělati u soudu, kteří ještě nikdy nebyli odvedeni od četníků v okovech: a přece snad jsou vězni a zajatci, zajatci ďáblovými, kteří jsou spoutáni okovy, okovy těžkých hříchů. Jim samým to doznati jest, zpytují-li svědomí v době velikonoční, a sami to vyznávají ve zpovědi velikonoční. Smutné, přesmutné jest to; kdyby ve hříších zemřeli, s tělem i duší byli by uvrženi do věčného žaláře — pekla. Podivuhodna jest boží shovívavost, která je ve hříších tak dlouho snáší a trpí a jim času dopřává k pokání a obrácení.

Jejich tělesná matka snad nad nimi netruchlí, protože jim do srdce nevidí: ale jiná matka pláče nad nimi, která zlobu a hrůzu hříchů jejich zná, matka duchovní, církev katolická. A ona jest laskavou matkou i hříšníkům a z lásky a útrpnosti nabízí jim v době velikonoční smíření s Bohem a milost Pána našeho Ježíše Krista ve sv. zpovědi velikonoční. Aby pak je tím jistěji pohnula k lítosti a obrácení, staví jim před oči trpícího Spasitele, který v bezměrné lásce za hříchy jejich trpěl a krvavě umřel. I my budeme dnes rozjímati o Spasiteli trpícím a to jeho muka, jež mu připravil první apoštol Petr, svým trojím zapřením ve dvoře kněze Kaifáše. Nalezneme leckterou podobnost mezi nevěrností nešťastného apoštola a hříchy mladé křesťanské duše.

* * *

V noci po Zeleném čtvrtku modlil se Spasitel v zahradě poplužného dvora Getsemany, tam v úzkosti smrtelné pro naše hříchy krví se potil. Pozdě v noci přišel tam ozbrojený zástup, vyslaný od velekněží a vedený zrádcem Jidášem, jal Ježíše, spoutal ho provazy a vedl do města na horu Sion do domu velekněze Kaifáše, kde už shromážděna čekala velerada, nejvyšší soudní dvůr židovský. Ježíš byl od velerady jednohlasně uznán vinným smrti.

Petr šel za Spasitelem zdaleka a vplížil se i do dvora velekněžova a usedl mezi pacholky domácí, aby viděl konec. Od souzení Ježíše rozechvělo jej, naplnilo jej zármutkem a žalem, ale i úzkostí a hrůzou před soudci židovskými.

Evangelista sv. Matouš vypravuje:

Kap. 26, v. 69.—75: »Petr pak seděl venku v síni; a přistoupila k němu jedna děvečka řkouc: I ty jsi byl s Ježíšem Galilejským. Ale on zapřel přede všemi řka: Nevím, co pravíš. A když vycházel ze dveří, uzřela ho jiná děvečka a řekla těm, kteří tu byli: I tento byl s Ježíšem Nazaretským. A on opět zapřel s přísahou: Neznám toho člověka. A po malé chvíli přistoupili, kteříž tu stáli, a řekli Petrovi: Jistě i ty z nich jsi, neb i řeč tvá známa tebe činí. Tehdy počal se proklínati a přísahati, že by neznal toho člověka. A hned kohout zazpíval. A rozpomenul se Petr na slovo Ježíšovo, kteréž byl řekl: Prve než kohout zazpívá, třikrát mne zapřeš. A vyšed ven, plakal hořce.«

Petr se odvážil do společnosti, která se mu stala příležitostí ke hříchu a do hříchu ho svedla. Kousavých slov dvou děveček ulekl se na smrt a zapřel Mistra dvakrát; a lekl se ještě více slov pacholkův a zapřel Pána po třetí, přísahaje a zaklínaje se. Ale nezůstal ve hříchu, hlas pějícího kohouta ho vzpamatoval, opustil místo hříchu a plakal hořce nad svou nevěrností. Plakal, jak o něm vypráví ústní podání, hořce pokaždé, kdykoliv potom slyšel pěti kohouta, pod očima jeho povstaly časem dvě hluboké rýhy, vybrázděné slzami, jež proléval nad zapřením svého Pána a Mistra.

Zapřením Krista jest každý těžký hřích, jehož se křesťan dopouští proti Bohu a Spasiteli. A leckterý mladý křesťan má tolik těžkých hříchů na duši, že by ani počtu jejich nedovedl udati. A žije ve hříších rozmarně a vesele měsíce a léta a nepláče nad nimi a nelepší se. A chodí li i k velikonoční zpovědi, nemá snad opravdové lítosti a žije po zpovědi právě tak jako před ní, zůstává hříšníkem nekajícím; a takovým hříšníkem činí ho obyčejně, podobně jako ve vypravování o sv. Petru, ovšem ve smyslu docela jiném:

a) společnost špatných lidí;
b) nějaká bytost ženská.

I. Špatná společnost.

Hoch vyjde školu, je nyní mnohem volnější než dříve, ale právě přílišná volnost zabíjí často jeho duši. Musí více pracovati

nežli jako školák, hledá společnosti a zotavení, zvláště v neděli a večer; ale právě ze společnosti plíží se hřích za hříchem do mladého srdce.

Málo víry je dnes v křesťanském světě, zvláště v mladším světě rozmáhá se nevěra; a ve společnosti mladých lidí vedou se často hovory proti víře, církvi, kněžím, takové noviny a spisy se ukazují, ke čtení dávají. A povstávají v mladém srdci pochybnosti proti víře, ba zahnízdí se tam i nevěra. A kde jednou otřesena víra, tam mizí úcta a bázeň před Bohem, tam odpadá mladému člověku chut cítí Boha modlitbou a už se nemodlí, leda povrchně a na oko, protože tak žádají rodiče, a jak se člověk přestane jednou modlit, přestane Bůh dávat milost a mladé srdce otevřeno všem hříchům dokořán.

Ve špatné společnosti slyší mladý člověk mnohdy rouhavé řeči, klení svých druhův a brzy si tomu sám navykne. A na konec už se neostýchá veřejně náboženství tupiti, zvláště má-li mnoho pomocníků. Tak hyne ta mladá křesťanská duše.

Neděle jest den Páně, den svatý; a přece právě tento den od mladých křesťanů bývá znesvěcován, v celém témdni žádný den tolik nehřeší jako v neděli. Pod těžkým hříchem, pod věčnými tresty jest každý křesťan povinen obcovati mši sv. v tento den. Jest to povinnost důležitá, jednáť se tu o věc velmi svatou, o obět ukřižovaného Boha-člověka. Mnoho stálo Syna božího, by nám tuto obět zjednal; než co pravím, mnoho? Všecko obětoval, vlastní život dal za bolestí přehrozných, svou krev vylil ve hrozné oběti kříže, aby nám zjednal nekrvavou obět mše sv. Lásku bezměrnou prokazuje nám Spasitel, když se za nás na oltáři obětuje nebeskému Otci; a tato láska Krista žádá lásky naší a není věru mnoho, když aspoň v neděli máme obcovati mši sv. Ne lásku, nýbrž nevděk a pohrdání svému Bohu a Spasiteli ukazuje tedy mladý křesťan, když svévolně v neděli sv. oběti zanedbává, od kázání nebo mše sv. z kostela utíká. A když člověk na mši sv. nechodí, když slova božího neslyší, kde by se u něho vzala živá víra, kde mravný život dle víry?

Boha opouštějí mnozí v neděli, ale za to ďáblu slouží: hodina služeb božích připadá jim dlouhá a nudná, ale ďáblu slouží a ještě za drahé peníze skoro po celý den až i do hluboké noci. Mnoho peněz se vydá na pití, hru, tabák, a ty dlouhé toulky noční, ten řev a křik, kolik ty hříchů donášejí do duše mladé! Naše doba ráda se zove vzdělanou; ale jaká to vzdělanost, když mladí lidé ještě si na tom zakládají, jsou-li nezpůsobni až do surovosti a radost z toho mají, když se druzí nad jejich chováním horší a zlobí. To by, drazí moji, nemělo tak býti!

Neplní-li mladý křesťan povinností k Bohu, plní je tím méně k bližnímu. Mladík bohaprázdný je neposlušný a vzdorovitý k rodičům: leckterá kletba vyjde z úst otcových k vůli němu, leckterá slza z očí matky kane pro něho. Souží a trápí rodiče po léta a nepovází, že každá mrzutost, kterou jim udělá, jest

ostrým hřebem do jejich rakve, a že tím kletbu boží svolává na sebe pro život pozdější.

Mladík bohaprázdný nesnese se s bližním, v mrzutosti žije se sourozenci, sváry a hádky mívá s druhy, a z těch povstávají rvačky a nepřátelství na léta, ba na celý život. A neštítí se lži a podvodu, podvádí rodiče jiné, kde jen z toho má prospěch.

Kdo pohrdá přikázáními božími, nezachovává církevních, ani ta mu nejsou svata: znesvěcuje čas posvátný, tančí v adventě, na Sylvestra i na popeleční středu; jí maso v tento den i v jiné posty.

Tak hromadí hřích na hřích a žije v nich po celý rok, jako ustavičný otrok ďáblův, jako stálý nepřítel Kristův a leckterý ani velikonoc neslaví po léta, a jde-li přece ke zpovědi, donáší k ní hříchů více nežli má vlasů na hlavě.

Tak zapírá často a často Spasitele. Smutné, ale pravda jest to: nejkrásnější dobu, kterou Bůh člověku dává, mládí, promarní ve hříchu a nepravosti a obětuje ďáblu. To by, křesťané, přece nemělo býti!

II. Bytost ženská.

Za největší nepravost nejen křesťané, nýbrž i mnozí pohané pokládají smilstvo. A přece tento hřích hrozně ohaví křesťanskou mládež nynější.

Sv. Pavel praví, že tento hřích mezi křesťany ani jmenován býti nemá. Nemám úmyslu ani chuti, líčiti tuto nepravost na tomto místě posvátném. Ať každý jen zpytuje svoje svědomí, ať se rozpomene na četné nečisté myšlenky, na nichž měl dobrovolné zalíbení, na nečisté žádosti, pocity, hnutí, na nestoudné řeči a písně, jimiž poskvrnil svoje ústa a uši, ať si vzpomene na noční toulky, na taneční místnost, na hospodský stůl; ať si vzpomene, jak stával večer u oken a dveří, ať si vzpomene na známost nectnou, ve které žil, a doznati mu bude: »Jsem velikým hříšníkem před Bohem!« Jsouť hříchy proti sv. čistotě samé hříchy těžké, byť to byla jen jediná dobrovolná myšlenka.

A následky toho hříchu? Katechismus je vypočítává:

1. Nelibost k Bohu a věcem božským. Mladí lidé, kteří zanedbávají modlitby, kteří se vyhýbají mši sv., kázání, křesťanskému cvičení, sami očitě ukazují všem, kdož jejich pohoršlivý život vidí, že srdce jejich duchem nečistoty naplněno jest; neboť duše čistá vždy k Bohu tíhne.

2. Zaslepenost rozumu a zatvrzelost vůle. Těžko jest smilníka přesvědčiti a přemluviti, aby žil jinak, aby horlivě Bohu sloužil, je zaslepen, jenom chtíč nečistý stále v mysli má. Vůle jeho jest slabá, aby se vzchopil, aby vybředl z bahna nepravosti, všecko napomínání odráží se od něho jak od žulové skály, zvláště pro slova kněze mívá jen obyčejně výsměch a pohrdání.

3. Různé nemoci, hanba, bída. Z této nepravosti odnáší sobě leckterý mladý člověk zárodek předčasné smrti. Do

hanby ho ten hřích přivádí u všech lidí počestných. Světáci ovšem nepokládají smilstva za hřích a hanbu, ale před Bohem jest smilník tvorem ohavným. A kletbu boží na sebe svolává pro život pozdější. Leckteří bývají později v manželství tak nešťastni, zrovna klesají pod křížem, který na ně doléhá. Ať nežalují na Boha, že je těžce navštěvuje: on na nich trestá jen hříchy mladosti.

4. Věčné zavržení. Zaslepený smilník jest ve svrchovaném nebezpečí, že bude věčně zavržen. Sv. Alfons praví, že skoro všichni zavržení v pekle hoří pro smilstvo.

Kdo nečistě žije, bez ceny a cti jest u Boha a lidí čestných. Proto praví sv. Pavel: »Toť jest vůle boží, posvěcení vaše, abyste se zdržovali smilstva.« (I Thess. 4, 3.) A: »Bůh nás nepovolal k nečistotě, nýbrž k posvěcení.« (Ibid. 4, 7.)

* * *

Rozmilí hoši! Zpytujte sebe, zda ten či onen hřích z těch, které zde uvedeny, netíží snad srdce vašeho. A obraťte se k Ježíši, pastýři duší našich, a proste ho pokorně za milost a odpuštění: a od Spasitele dobrého ústy kněze uslyšíte slova milosti a lásky: »Doufej, synu, odpouštějí se tobě hříchové tvoji. A nyní jdi a už nehřeš!« Amen. *J. Ocetek.*

Jan Černý: Rosa mystica. Nákladem Methoděje Melichárka na posv. Velehradě. Str. 191. Cena 2 K. Asketická literatura je charakteristickým projevem intensity duchovního života; kde hlubší náboženský život odumřel, tam nedaří se asketickým květům duchovním. Zdařilý asketický spis je vždy vítaným zjevem a zasluhuje pozornosti. »Rosa mystica« obsahuje růžencová rozjímání pro kněze. Vyrostla v ovzduší naplněném mystickou vůní svatých zápalů duší, v ovzduší kněžských duchovních cvičení. Spisovatel v úvodu praví: »Podávám úvahy tyto jako blahou upomínku exercitantům na dny milosti... Kéž jsou jim rosou svlažující símě v exerciciích v duši zaseté a žárem všedního života hynoucí, kéž jsou jim vzpruhou též svatého nadšení.« Úkolu toho »Rosa mystica« úplně dosahuje. Úvahy její jsou svěží, suchého formalismu prosté meditace, jež zapadají do srdce jako mocně zaněcující jiskry, jsou opravdu mystickou rosou, která svlažuje a oživuje srdce, v žáru všedního života hynoucí. Jednotlivé úvahy jsou rozjímáním k tajemstvím sv. růžence — ale svojí koncepcí, vytříbenou dikcí, původností myšlenek a svými vhodnými, hluboce založenými applikacemi daleko vyšinují se nad obvyklou formu podobných úvah. Čteš vhodně volený nadpis, přečteš krátkou úvahu o tajemství a pociťuješ, že do duše zapadly zhuštěné myšlenky, silné náměty, o nichž dále a hlouběji máš uvažovati. Zkušený vůdce duchovní podává tu body meditační, jako vybroušené drahokamy, aby v nich světlo boží pravdy a milosti rozzářilo se duší meditujícího kněze. »Sacerdos alter Christus“ — zní nadpis první meditace. A tento základní tón jakoby znovu a znovu zaznival krásnými meditacemi, jichž středem eucharistický Kristus — vzor a učitel kněze, jeho síla a útěcha, slunce jeho života, jeho bohatství! »Pauperrimus est, qui vivit sine Jesu.« — »Cleri mater et regina« zní nadpis meditace XV. V něm vyjádřena druhá stěžejní myšlenka úvah. »Sacerdos alter Christus — Maria cleri mater et regina« — mistrně a přece tak přirozeně spojují se tyto myšlenky v každé meditaci, povzbuzujíce, těšíce, varujíce, důvěrou a silou nadšení naplňujíce srdce služebníka Kristova, že mané duše naše na konci šeptá s exercitátorem: »Ave Maria!« — Závěrečnou meditaci »Mše svatá a bolestný růženec« klade spisovatel na oltář úcty Srdce Ježíšova. Ze srdce zaníceného láskou k božskému Mistru vyrostla »Rosa mystica« a jistě že i k srdci lásky Ježíšovy povede ty, jimž je věnována.

Vladimír Hornof.

LISTY VĚDECKÉ.

Příklad.

K promluvě při prvním sv. přijímání.

Z polského **Aug. Konařík**, farář.

Karlík byl hodný chlapec, když se připravoval k prvnímu sv. přijímání, byl tak dobrým a poslušným, že otec i matka myslili si: Náš synáček je maličký svatý. Po celý půst nezarmoutil rodičů ani sourozenců, ve škole ho měli rádi a doma také.

Večer před slavným dnem měl Karel podivný sen. Viděl veliké procesí, šlo v něm veliké množství lidí z různých věků, ale všichni byli krásni a veseli a zpívali krásnou píseň. V čele procesí šli prarodiče Adam a Eva, zastavili se u Karlíka a pravili mu: »Čekali jsme na tom světě 900 let a nedočkali jsme se, čeho ty, ač jsi teprve 10letý, jsi se nastávající jitro dočkal.«

Potom přistoupil k němu Noe se Semem a Jafetem a pravil: »Viděli jsme potopu, žili jsme pobožně, ale co ty dnes spatříš, za celé žití jsme neviděli.«

Dále šli kolem něho tři šediví starci a mluvili k němu: »Jsme Abraham, Isák a Jakub, každý z nás žil více než 100 let a mnoho jsme viděli. Bůh sám s námi mluvil, ale nebylo nám popřáno, co tobě; do tvého srdce vstoupí Bůh.«

Přicházeli dva vznešení bratři, skvělí jako slunce, jeden měl dvě desky, druhý olivovou ratolest, popatřili na Karla a pravili: »Jsme Mojžíš a Aron. Mocí boží rozkazovali jsme moři i smrti, nikdo před námi nečinil takových zázraků, jako my. Než ani k nám nebyl Bůh tak dobrý jako k tobě. Padala nám mana s nebe, než to byl pokrm tělesný, ty však okusíš dnes manu andělskou. Vstupoval jsem na horu a rozmlouval s Bohem, pravil Mojžíš, ale dnes sestoupí Bůh s nebe do tebe.«

Na to kráčelo 12 velikých mužů, oděných jako bojovníci a jeden byl mohutný jako obr a ten se zastavil u Karlíka a pravil:

»Jsem Samson a všech nás 12 byli jsme soudci národa vyvoleného. Bůh nám dal velikou moc, pobíjeli jsme jeho nepřátele. Než ty přijmeš samého Boha, jenž drží nebe a zemi« Následovala řada králů, mezi mimi David, jenž hovořil k hochovi: »My všichni jsme byli pomazaní Páně a vládli na Sionu. Mně Hospodin Bůh dal zaslíbení: »Vzbudím tobě potomka, já mu budu za Otce a on mně za Syna a upevním trůn království na věky.« Pochován jsem byl s otci, aniž jsem požehnaného Páně na své oči spatřil, tys však tak šťasten, že ho dnes můžeš nazývati tvým hostem.«

Na to zástup vážných starců bělovousých, v rukou měli Písma a knihy. Kdo to byli? Byli to proroci. Jeden z nich přistoupil ke Karlovi a pravil: »Jsem Daniel, kterého Hospodin vysvobodil z jámy, tu jest Jeremiáš, jenž plakal nad zříceninami Jerusalema, tu jest Isaiáš, který prorokoval o narození Ježíše a jeho utrpení. Zde Ezechiel, jenž viděl do daleké budoucnosti. My všichni jsme proroci: několik věků napřed viděli jsme, čeho se tobě dostane, s toužebností vztahovali jsme ruce za ním, ale jej nedosáhli. A tobě se dostane toho, čeho my jsme nadarmo sobě žádali.«

Dále šlo na tisíce mužů a žen a dětí ze Starého Zákona. Byla tam: Sára, Rebeka, Rut, Ester, Judita, Anna, Zuzana, matka makabejská s množstvím jiných a všichni volali: »Veleben budiž Pán Bůh israelský, že tomuto dítku více udělí, než kdysi nám všem uděleno bylo.« A hlasy jejich se rozléhaly takovou silou, jakoby se rozezvučely všechny zvony na zemi.

Průvod ukončil muž, jenž svou velebností všecky zatemňoval, v pravici měl korouhev s obrazem beránka se slovy: Ejhle Beránek boží, který snímá hříchy světa. Byl to sv. Jan Křtitel, největší a poslední prorok Starého Zákona. Přistoupil ke Karlíkovi a pravil: »Viděl jsem Ho, ohlašoval jsem Jeho příchod, leč tys ještě více vyznamenaný, neboť přijmeš Ho toto jitro do svého srdce.«

Najednou viděl sebe Karlík obklopen procesím, chopili ho na ruce a uprostřed průvodu ho nesouce zapěli chvalozpěv: »Chvalte Pána, neboť dobrý je a na věky trvá milosrdenství Jeho.«

Procitl Karel, neboť všecko byl jen sen, divný a památný sen. Probudil jej hlahol zvonů v neděli provodní. Ale sen přece byl pravdou, skutečností, neboť v každém sv. přijímání dostává se nám větší lásky, než jaké se dostalo všem svatým Starého Zákona.

O dělnické otázce.

Poznámka ke stejnojmennému článku v č. 3. »Rádce Duchovního«.

Pro úplnost budiž tu aspoň zmínka učiněna o *rozhodnutí Pia X.*, týkajícím se této otázky.

Příležitost k rozhodnutí tomu zavdal *spor dvou směrů* v Ně-

mecku. *Jedni* totiž žádali, aby katoličtí dělníci domáhali se svých společenských práv ve spolcích *výlučně katolických. Druzí* připouštěli, aby katolíci spěli k témuž cíli, třebas pomocí spolků, v nichž na *základě křesťanském* sdruženi byli s katolíky i protestanté.

Otec křesťanstva rozhodl novým okružním listem »*Singulari quadam*« (24. září 1912). Stručný jeho obsah je tento:

I. Vůdčí zásadou každého katolíka budiž uvědomění, že v životě *soukromém i veřejném* dlužno spravovati se pravdami, které hlásá nejvyšší *úřad učitelský církve* svaté. Při této příležitosti Pius X. znovu upozorňuje na encykliku Lva XIII. »Rerum novarum«.

Organisace čistě katolické uznává nynější sv. Otce za nejpříhodnější, proto jim dává přednost a doufá v jejich vzrůst.

II. Výslovně však Pius X. připomíná, že *katolíkům není zakázáno*, aby společně s nekatolíky usilovali o zájmy společné, jen když dbají křesťanské opatrnosti, aby na duši své škodu netrpěli. Je tudíž dovoleno katolíkům, aby byli *členy křesťanských spolků třebas i nábožensky smíšených, pokud tyto spolky neodporují učení a příkazům církve katolické.* Pius X. doporučuje sdružení spolků katolických i nekatolických pomocí kartelu. Aby však ve spolcích smíšených katolíci nezvlažněli u víře, mají býti *současně také údy dělnických sdružení čistě katolických.*

(Viz »Acta Apostolicae Sedis« Annus IV., Vol. IV., č. 20.)

Nový branný zákon ze dne 5. července roku 1912.

Důležitost tohoto zákona žádá, aby aspoň podstatné změny jeho znal duchovní správce, a proto zde vyjímáme stěžejná stanovení dle úředního překladu českého.

Roztřídění branné moci určují §§ 3, 4., 5. a 6.

§ 3. Společná branná moc.

Společná moc branná určena jest k obraně rakousko-uherského mocnářství.

§ 4. Zeměbrana.

Zeměbrana určena jest ve válce ku podpoře společné branné moci a ku vnitřní obraně, v době míru také k udržování pořádku a bezpečnosti uvnitř říše.

§ 5. Náhradní záloha.

Z náhradní zálohy doplňuje se válečný stav společného vojska a zeměbrany.

§ 6. Domobrana.

Domobraně přísluší — dle předpisů domobraneckého zákona — podporovati společnou brannou moc a zeměbranu.

§ 8. Služební povinnost. Domobranecká povinnost.

Služební povinnost pravidelná trvá:

1. Ve vojště společném: a) celkem dva roky v činné službě a deset let v záloze; b) u jízdy a jízdního dělostřelectva, a c) u formací s dvouletou činnou dobou služební pro počet mužstva, přiměřený počtu poddůstojníků, d) pro ty, kdož zařaděni byli do náhradní zálohy, dvanáct roků.

2. U válečného námořnictva: čtyři roky v činné službě, pět let v záloze a tři roky v námořní obraně.

§ 13. Branecký kontingent.

Stav nováčků k udržování společné branné moci stanoví se — mimo nováčky, jež za týmž účelem dodati má Bosna a Hercegovina — pro první rok platnosti tohoto zákona počtem 136.000, pro druhý rok počtem 154.000, pro třetí rok a pro devět let následujících počtem 159 500 mužův.

§ 16. Povinnost stavěti se, hlášení k záznamu, součinnost obecních představených a matrikářů.

1. Stáří, ve kterém nutno k odvodu se stavěti, počíná 1. lednem kaledářního roku, ve kterém branec dovrší 21. rok a končí 31. prosincem onoho roku, ve kterém dovrší 23. rok.

2. Každý branec, náležející ke třídám stáří povolaným k nejbližšímu odvodu, jest povinen v listopadu předchozího roku *buď písemně neb ústně hlásiti se* k záznamu u obecního představeného domovské své obce nebo místa trvalého svého pobytu.

3. Obecní představení a *matrikáři* jsou zodpovědni za správnost vyžádaných od nich dokladů k odvodním listinám a jsou povinni spolupůsobiti při úředních úkonech, jichž vyžaduje příprava a provedení odvodu a jiné práce. Obecní představení ručí také za totožnost předvedených.

§. 20. Povinnost dvouleté činné služby ve společném vojště nebo v zeměbraně.

Nováčkové, odvedení — ať dobrovolně, ať při hlavním nebo při odůvodněném dodatečném odvodu — ke společnému vojsku nebo k zeměbraně, kteří v den dobrovolného vstupu svého, po případě nejpozději 1. října onoho roku, ve kterém dovrší 21. rok, s úspěchem odbyli:

a) šest tříd státní nebo právem veřejnosti nadané nestátní střední školy v užším smyslu (gymnasia, reálky) nebo

b) státní nebo právem veřejnosti nadanou nestátní školu, která prostředkuje uzavřené vzdělání pro průmyslové, umělecké, technické, obchodnické, zemědělské nebo lesnické, hornické nebo hutnické povolání, nemohou býti přidržováni ke třetímu roku činné služby.

§. 21. Jednoroční činná služba. Povšechné předpisy.

1. *Výhoda jednoročního dobrovolnictví* s činnou službou pouze jednoroční a s 11letou služební povinností záložní ve společném vojště nebo v zeměbraně — bez ohledu stal-li se odvod dobrovolně či při hlavním neb odůvodněném dodatečném odvodu — přiznána bude těm, kdož nejpozději 1. října onoho roku, ve který byli odvedeni, s úspěchem absolvovali státní nebo právem veřejnosti nadané nestátní vyšší gymnasium, takovou též vyšší reálnou školu nebo právem veřejnosti nadané nestátní střední učiliště uměleckého, technického, průmyslového, obchodního, nautického, zemědělského nebo lesnického oboru v královstvích a zemích zastoupených na říšské radě, v zemích svaté uherské koruny nebo v Bosně a Hercegovině jako veřejní žáci nebo privatisté, nebo kdož na ústavě takovém byli obstáli při zkoušce zralosti.

2. Na výhodu, stanovenou v prvním odstavci bodu 1., mají nárok oni branci, kteří nejpozději 1. října onoho roku, na který byli odvedeni:

a) jsou učitelskými silami na veřejných nebo právem veřejnosti nadaných obecných školách, měšťanských školách a na ústavech ku vzdělání učitelů.

b) jsou učitelskými silami na veřejných nebo právem veřejnosti nadaných ústavech pro výchovu duševně nevyspělých nebo zanedbaných dětí, nebo

c) s úspěchem odbyli jeden z učitelských ústavů pod lit. a) uvedených.

7. Jednoroční činná služba děje se z pravidla na státní útraty a jediné na zvláštní prosbu na útraty vlastní; u jízdy, jízdného dělostřelectva a vozatajstva povinni jsou jednoroční dobrovolníci k řadové službě přidělení odbýti činnou službu v zásadě na vlastní útraty, do čehož — kromě šatstva, výzbroje a stravování z vlastních prostředků — zahrnuto jest u jízdy a jízdného dělostřelectva také opatření a vydržování koně.

9 Jednoroční dobrovolníci nesmějí, platí-li si vlastní byt, ubytováni býti v kasárnách, pokud nevyžadují výjimky zvláštní, vojenské důvody služby, výcviku nebo kázně.

10. Doba činné služby určena jest výhradně pro vojenský výcvik.

12. Z výhody jednoroční činné služby jest vyloučen, kdož pro zločin nebo pro zištný přečin nebo přestupek, nebo pro přečin proti veřejné mravopočestnosti právoplatně byl odsouzen.

§ 22. Jednoroční dobrovolné služby řádové.

Jednoroční dobrovolníci řádové služby, kteří během roku činné služby způsobilosti pro hodnost záložního důstojníka neprokázali, přestoupí do zálohy v šarži přiměřené vojenským svým vědomostem a schopnostem.

§ 23. Jednoroční dobrovolníci-medikové a lékaři.

Jednoročním dobrovolníkům, studujícím lékařství, poskytuje se výhoda v tom smyslu, že slouží činně: tři měsíce ve službě řadové a po dosažení hodnosti doktora devět měsíců, z toho šest měsíců ve vojenských zdravotních ústavech, jako »jednoroční dobrovolníci-lékaři«.

§ 24. Jednoroční dobrovolníci-veterináři.

Jednoroční dobrovolníci, kteří konají studia *zvěrolékařská*, mají nárok na jednoroční činnou službu jako veterináři. Tuto službu nastoupí však teprve po nabytí diplomu zvěrolékařského u jízdy, polního nebo horského dělostřelectva nebo u vozatajstva a bude jich po přiměřeném prvním vojenském výcviku používáno jako veterinářů.

§. 25. Jednoroční dobrovolníci-farmaceuti.

Farmaceuti nastoupí službu teprve jako diplomovaní magistři farmacie a budou po přiměřeném prvním výcviku vojenském přiděleni některému z vojenských ústavů zdravotních.

§ 28. Dobrovolná dvouletá činná služba ve válečném námořnictvu.

1. Branci, jimž byla přiznána úleva jednoroční činné služby v řadové službě společné armády nebo zeměbrany a kteří jsou:

a) řádnými posluchači některé vysoké školy technické v královstvích a zemích zastoupených na říšské radě, nebo v zemích svaté koruny uherské a prokážou, že aspoň s dobrým prospěchem odbyli obě státní zkoušky ze strojnictví;

b) absolventy mechanicko-technického nebo elektrotechnického oddělení vyšší průmyslové školy;

c) absolventy kursu pro stavbu lodní, zřízeného při státní průmyslové škole v Terstu, mohou, jsou-li tělesně způsobilí, odbýti si služební povinnost ve válečném námořnictvu, jsou však potom povinni dvouletou službou činnou a desítiletou službou v záloze.

4. Po odbyté dvouleté činné službě ve válečném námořnictvu budou ti, kdož prokázali způsobilost pro šarži strojních (elektro) elevů v záloze a při dobré konduitě vyhovují předepsaným jinak podmínkám, jako strojní (elektro) elevové přeloženi do zálohy; ti, kdož tohoto průkazu nepodají, nebo podmínkám jinak předepsaným nevyhoví, přestoupí do zálohy jako poddůstojníci strojního nebo elektrického odboru nebo se šarží, přiměřenou jejich vojenským vědomostem a schopnostem.

§ 29. Duchovní a kandidáti duchovního stavu.

1. Kandidáti duchovenského stavu kterékoli zákonem uznané církve a náboženské společnosti buďtež, nalézají-li se v tomto poměru a byli-li odvedeni, po své žádosti určeni pro náhradní zálohu. Aby mohli pokračovati v bohosloveckých studiích, jsou

v době míru i za války osvobozeni od jakékoli činné služby, od prvního vojenského výcviku, od periodických cvičení ve zbrani (službě) a od shromáždění kontrolních.

2. Téže výhody požívají:

a) ti, kdož před nastoupením činné služby věnují se bohosloveckému studiu, nebo kdož stali se novici duchovního řádu,

b) ti, kdož po odbyté činné službě věnují se bohosloveckému studiu nebo v něm pokračují a hodlají se věnovati duchovenskému stavu.

3. Po vysvěcení na kněze, po případě po dosazení k duchovní správě nebo k učitelskému úřadu duchovenskému budou přeloženi z náhradní zálohy do evidence náhradní zálohy zeměbranecké.

4. Všichni vysvěcení kněží, po případě všichni, kdož dosazeni byli k duchovní správě nebo k duchovnímu úřadu učitelskému, budou po dobu služební své povinnosti vedeni v evidenci náhradní zálohy zeměbranecké (doplnění na stav válečný) a ve válce v mezích služební jejich povinnosti použiti při duchovní správě pro veškerou ozbrojenou moc.

5. Ti, kdož před udělením nejvyššího vysvěcení, po případě před dosažením způsobilosti pro duchovní úřad duchovního povolání se vzdají, jakož kandidáti duchovenští, kteří v době, již ustanoví ministr zeměbrany v dohodě s ministrem kultu a vyučování a s ministrem vojenství, úřadu duchovního nedosáhnou nebo kteří buď nepodají nebo bez dostatečné omluvy zavčas nepodají ročního průkazu o tom, že jejich nárok na úlevu trvá, budou — pokud by z jiného důvodu nepříslušelo jim právo na ponechání v náhradní záloze — z této vyloučeni a povinni, odbýti sobě neprodleně činnou službu zákonitou. Zůstanou-li v náhradní záloze, buďtež ihned podrobeni prvnímu vojenskému výcviku. Náležel-li jim 1. října onoho roku, na který byli odvedeni, nárok na výchovu jednoroční činné služby, zůstane jim nárok ten vyhrazen.

Po vystoupení z činné služby bude s nimi — pokud jde o další výkon služební povinnosti — naloženo dle toho, ke kterému náležejí odvodnímu ročníku.

Obdobně bude naloženo s těmi, kdož po vyšším vysvěcení, po případě dosazení k duchovnímu úřadu vzdají se povolání duchovenského.

(Dokončení.)

Literatura.

Na cestu životem slove spis J. Ježka, který právem nazval tak pobídky, rady a výstrahy pro mládež a dospělé. Celý spis nese ráz spisů Smilesových, jenže přihlíží k našim osobám. Pro spolky mladých mužů vykoná dobré služby.

Kapitoly o manželství od Fr. Daňka jsou vzácným spiskem, jenž vážně a dosti otevřeně dává výstrahu a poučení. Dospívající lidé mohou jej do rukou s užitkem vzíti. Více lékařských výstrah uvésti bylo by na prospěch.

LISTY HOMILETICKÉ.

Hod boží velikonoční.

Vzkříšení Páně a naše.

»Třetího dne vstal z mrtvých.«
(Apoštolské vyznání víry.)

Nejmilejší! Když se Pán Ježíš ubíral posledně do Jerusalema, předpověděl učedníkům svým: »Jdeme do Jerusalema, a všecko se vyplní, co předpověděno bylo proroky o Synu člověka. Bude bičován, uplván, ale třetího dne vstane z mrtvých.« Právě v minulých dnech jsme truchlili a zármutek měli, když jsme uvažovali utrpení a smrt Spasitele našeho. A hle! Tato bolest, tento zármutek proměnil se v radost, když jsme uslyšeli slavný zpěv: »Vstalť jest této chvíle.« Jak bychom se také neměli radovati, když Kristus vstal z mrtvých, jak byl předpověděl; vždyť i předpověděl: »Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný a já ho vzkřísím v den poslední.« Velikonoce jsou tedy pro nás svátky radostné, neboť posilňují v nás naději v naše vzkříšení. A proto promluvíme dnes o vzkříšení Páně a vzkříšení našem.

Pojednání.

1. Před pohanského soudce Olibria předvedena byla mučednice sv. Markéta. Pohanský soudce snažil se jí odvrátiti od víry křesťanské i řekl: »Jak pošetilá jsi, že věříš v člověka, který byl mučen a na kříži umřel jako největší zločinec.« Otázala se ho sv. mučednice: »Odkud pak víš, že na kříži umřel?« Odpověděl jí Olibrius: »Vždyť přece vaše Písma zřejmě to povídají.« I odvětila mu mučednice: »To tedy z Písma sv. víš, že Kristus zemřel; ale to nevíš, co totéž Písmo sv. dí, že třetího dne vstal z mrtvých?«

Proto my, přátelé, můžeme víru svou vyznávati a říci: »Věřím v Ježíše Krista, ukřižovaného, který třetího dne vstal z mrtvých.«

Tento pátý článek víry jest jeden z nejdůležitějších článkův, jak praví sv. apoštol Pavel: »Jestliže nevstal Kristus z mrtvých, marná jest naše víra, marné jest naše kázání.« Avšak tak jest přesvědčen o pravdivosti vzkříšení, že ihned volá: »Avšak Kristus vstal z mrtvých, nejprvnější z těch, kteří zesnuli.«

Tato pravda jest dosvědčena tolika svědky, Marií Magdalenou, ženami, apoštoly, učedníky v počtu na pět set; svědci tito nebyli nikterak lehkověrní, jak nám ukazuje příklad sv. Tomáše. Tuto víru ve vzkříšení vzbuzujeme častěji, když se modlíme v apoštolském vyznání víry: »Třetího dne vstal z mrtvých«, když se modlíme v růženci slavném: »Který z mrtvých vstal«

A tato pravda našeho sv. náboženství upevňuje v nás naději v naše vzkříšení a umírňuje bolesti při ztrátě, při smrti našich milých.

a) Upevňuje v nás naději v naše vzkříšení. Kristus nám ukázal cestu, kterou i my máme jíti. Jako Kristus zemřel, tak i my zemřeme a uloženi budeme ve chladný hrob. Avšak jako Kristus nezůstal stále v hrobě, nýbrž vstal z mrtvých, tak i my nezůstaneme věčně v hrobě, i my jednou povstaneme ze sna. Kristus tři dni spočíval v hrobě; my můžeme spočívati tři dny, kolik týdnů, třeba deset let, třeba tisíc let v hrobě, na tom nezáleží; avšak nejvíce padá na váhu, že jednou přijde čas, kdy i my hrob opustíme. Jak blahý balsám vlévá tato pravda v naše srdce!

b) Umírňuje však také naši bolest při smrti našich milých. Když doprovázíme mrtvolu ke hrobu, když se spouští v chladnou zemi, tu truchlí srdce naše. Avšak jak pookřeje srdce naše, když si vzpomeneme na vzkříšení a řekneme si: »Drahý bratře, ukládám tě sice v zem, avšak nezůstaneš tam stále, i ty obživneš, i já obživnu a opět se uvidíme, a radost naše bude neskonalá.«

2. Když mluvíme o vzkříšení, je třeba také věděti, co to znamená: »Kristus vstal z mrtvých. Abyste tomu dobře porozuměli, vzpomeňte si, co je smrt. Člověk umírá, jak víte, když se oddělí duše od těla. Člověk mrtvý má údy, oči, uši, ústa, ruce, nohy jako živý, ale nemůže jimi pohybovati, nemůže viděti, slyšeti, mluviti, hmatati, choditi. A proč? Poněvadž duše opustila tělo. Smrt je tedy odloučení se duše od těla.

Když Kristus Pán zemřel, tu se také oddělila lidská duše od lidského těla. Neboť víme, že Kristus jest pravý Bůh a pravý člověk v jedné osobě. Proto pravíme výslovně: duše lidská oddělila se od lidského těla. Neboť božská přirozenost zůstala i s tělem i s duší.

Jestliže víme, co znamená: »Kristus umřel«, lehko také poznáme, co značí: »Kristus vstal z mrtvých.« Značí to: Lidská duše opět se spojila s lidským tělem a tak je přivedla k životu, Kristus obživl, Kristus opět žije. Proto také dí učedníci jdoucí do Emaus: »Ženy pravily, že měly vidění andělské, kteří pravili, že žije.« Kristus Pán vstal z mrtvých znamená: on obživl a žije. Jako při vzkříšení Páně, tak bude i při vzkříšení našem:

i naše lidská duše přijde opět v naše tělo a tak je obživí k novému životu.

3. Když se prorok Eliáš zdržoval u vdovy v Sareptě, zemřel jí synáček. Prosila proroka, by ho opět k životu přivedl. Prorok modlil se vroucně k Bohu, by synáček vdovin obživl. Bůh vyslyšel jeho vřelou prosbu a vzkřísil synáčka vdovina.

Jakou mocí byl tento synáček k životu opět přiveden? Mocí božskou. Žádný člověk nemůže jiného mocí svou, mocí lidskou vzkřísiti. K tomu je třeba moci božské Když někdo zemře, nevoláme lékaře, by mrtvého vzkřísil, neboť zcela dobře víme, že ho nemůže vzbuditi. Kristus Pán mohl také jediné mocí božskou k životu opět přiveden býti. Bůh Otec ho vzkřísil božskou mocí. Avšak Kristus má tutéž božskou moc jako Otec. Proto také můžeme říci: Kristus Pán vstal z mrtvých vlastní mocí.

Ve vzkříšení vidíme všemohoucnost boží, všemohoucnost Krista Pána. Může učiniti vše, co chce. Může učiniti a učiní vše to, co přislíbil. Nám pak přislíbil, jak již jsem podotkl, vzkříšení. Mocný jest tento slib vyplniti.

4. Božský náš Spasitel za svého života vzkřísil tři mrtvé, dceru Jairovu, mládence naimského a Lazara. Tito povstali sice k novému životu, avšak opět zemřeli. Avšak Kristus, když povstal z hrobu, již neumírá. Po svém zmrtvýchvstání dlel ještě čtyřicet dní na zemi, pak vstoupil s tělem i duší na nebesa a sedí na pravici Boha Otce všemohoucího. Vstal z mrtvých nesmrtelný.

Jako Kristus povstal nesmrtelný, tak i my vzkříšeni budeme pro věčné časy, a to buď pro věčnou odplatu v nebi nebo věčný trest v pekle.

5. Pozorujeme-li tělo Kristovo po vzkříšení, shledáváme, že je to tělo nikoliv obyčejné, nýbrž oslavené. Kristus vstal však z mrtvých při zavřeném hrobě, neboť anděl odvalil kámen od hrobu, když tělo Kristovo již v hrobě nebylo. Kristus šel s učedníky do Emaus; když ho poznali při lámání chleba, zmizel jim s očí. Kristus přišel do shromáždění apoštolů při zavřených dveřích. Vše to ukazuje, že tělo jeho nebylo obyčejné, nýbrž oslavené, že vstal z mrtvých slavný.

I my, přátelé, máme povstati jednou z hrobův; než ne všichni povstanou slavní, nebudou těla všech oslavená a podobna oslavenému tělu Kristovu. Kristus Pán vzkříšením přemohl smrt a ďábla; jen tehdy budou těla naše oslavena, jestliže při smrti své budeme vítězi nad smrtí duševní a nad ďáblem.

6. Že Ježíš svým vzkříšením přemohl smrt, lehko pochopujete. A tak také lehce pochopíte, že vzkříšením přemohl i smrt i ďábla. Připomeňte si jen slovo boží v ráji: »Se všech stromů smíš jísti, jenom s prostředního ne; neboť kdybys s něho jedl, smrtí umřeš.« Adam a Eva skutečně jedli, a od té doby jsme všichni podrobeni smrti. Smrt tedy jest následkem hříchu. A kdo svedl první rodiče ke hříchu? Ďábel. Když Ježíš přemohl smrt, následek hříchu, přemohl i ďábla, svůdce ke hříchu.

*

Všichni, nejmilejší, chceme povstati oslavení. Ale to se jen tehdy stane, když přemůžeme duševní smrt a ďábla. A co jest smrt duše? Smrt duše jest hřích těžký, čili poněvadž jest smrtí duše, nazývá se také smrtelný. Duše těžkým hříchem poskvrněná jest mrtva pro Boha, pro nebe. Chceme-li tedy povstati slavní z hrobů, nutno, bychom zvítězili nad hříchem těžkým, abychom žádného těžkého hříchu na duši neměli. Když nemáme žádného hříchu na sobě, pak jsme také ve službě boží a nikoli ve službě ďábla. Ale hlavní věc jest, abychom v hodině smrti byli vítězi nad hříchem těžkým, neboť tato hodina rozhoduje o celé věčnosti.

Závěrek. Slavíme právě velikonoce. I na duši je máme slaviti. Máme povstati z hrobu těžkého hříchu a žíti život nový. Právě proto máme také vykonati v této době sv. zpověď, abychom byli od hříchů očištěni a rozhřešeni. A když jsme povstali k novému životu, hleďme, abychom v duši slavili neustále velikonoce, t. j. bychom neupadli opět v hrob těžkého hříchu. A když budeme slaviti neustále velikonoce zde na zemi, zvláště v hodině smrti, pak i budeme slaviti velikonoce na věčnosti, i my povstaneme z mrtvých nesmrtelní a slavní. Amen.

Jan Nep. Jos. Holý O. Praem.

Hod boží velikonoční.

Dvojí radostná zvěst velikonoční.

»Není ho tuto! vstalť z mrtvých, jakož byl řekl . . .« (Mat. 28, 6.)

Velice radostný den slavíme dnes, památku slavného zmrtvýchvstání. Onoť jest doplněním velikého díla vykoupení lidstva a korunou jeho, pečetí a stvrzením našeho vykoupení a ospravedlnění, zároveň i víry naší v Krista, Spasitele a prostředníka mezi Bohem a lidmi; onoť jest zárukou naší naděje v budoucí vzkříšení všeho lidstva a života věčného. Není zajisté utěšenějšího dne v celém roku nežli dnešního. Proto volá církev ve svých hodinkách a při mši sv.: »Toť jest den, který učinil Hospodin; veselme se a radujme se v něm« (Ž. 117) Radostný jásot: »Alleluja, chvalte Pána«, ozývá se dnes po celém světě křesťanském ústy millionů věřících; a ne bez příčiny.

Po dnech hrůzy, když nepřátelé se domnívali, že Kristus navždy je odstraněn a zničen, volá anděl k ustrašeným ženám, jež přišly pomazat tělo Páně: »Vstalť Pán zajisté, není ho tuto.« U církev přidává k tomu nový jásot: »Vstalť Pán z hrobu, a zůstává mezi námi!« A o této dvojí přeradostné zvěsti chci dnes mluviti k vám.

Pojednání.

1. Není ho tuto; vstalť Pán z mrtvých, jakož byl řekl! — Toť byla nanejvýš radostná zvěst pro učedníky Ježíšovy, pro

apoštoly, pro nábožné ženy, svědkyně utrpení a bolestné a potupné smrti Páně, pro všecky jeho tajné a veřejné ctitele. Ženy, které přišly ke hrobu, když zaslechly radostnou tu zvěst, spěchaly ihned k apoštolům, aby oznámily, co byly právě slyšely a viděly. Petr spěchá hned ke hrobu, nahlíží dovnitř a vidí na zemi plátno, v němž tělo Páně bylo zabaleno; odchází a dívá se, co se to přihodilo. Pán Ježíš se mu zjevuje a naplňuje radostí nevýslovnou. Dva učedníci emauzští poznávají Ježíše v lámání chleba, spěchají do Jerusalema, oznamují radostně apoštolům, že viděli svého Pána a Mistra. Apoštolé večer dotýkají se jeho těla, vidí jeho rány, slyší láskyplná slova, vypravují Tomášovi, který nebyl tu přítomen, radují se, že vše se naplnilo, co byl Kristus o sobě předpověděl. Vše se radovalo, jen nepřátelé, zákoníci a fariseové se ulekli, sešli se v tajnou radu, radili se, co by se dalo nyní dělati, podplácejí vojíny, kteří byli na stráži u hrobu, aby lhali a každému říkali, že apoštolové odnesli tělo Páně z hrobu.

Co bylo příčinou neobyčejné radosti učedníků Páně a všech věrných přívrženců Kristových? Víra v božství Krista byla upevněna. Věřili i před tím, že Kristus je zaslíbeným Messiášem; ale víra jejich byla slabá, kolísavá; Pán Ježíš sám je káral z toho. Vyznávali veřejně, že Kristus je Syn boží, ale ve strachu, při bouři na moři volají o pomoc a zapomínají, že Kristus je s nimi, a proto nic se jim státi nemůže; tak že Pán Ježíš nazývá je malověrnými. Když pak viděli Krista v rukou žoldnéřů potupeného, zmučeného a na kříži mezi dvěma zločinci opuštěného, zapomněli, že Pán Ježíš vše to předpověděl, že to vše trpí jedině za nás lidi, ztratili skoro všecku víru v Ježíše-Messiáše, Syna božího, pozbyli naděje, chladlo srdce, byli malomyslnými, a ďábel vnukal podivné myšlenky, že se snad přece jen klamali a byli proto oklamáni. Jaká to radost, jaký jásot, když viděli Krista, svého Mistra, všecko své štěstí vlastníma očima. Radostnější chvíle nezažili dosud. Víra jejich byla upevněna, naděje utvrzena, láska roznícena.

Zvěst radostná o zmrtvýchvstání Páně naplnila jásotem nejen apoštoly a učedníky Páně, ale také všechny nás křesťany.

I naše víra utvrzena: víme, komu věříme; naděje naše posilněna: můžeme dosáhnouti všeho, co nám Kristus přislíbil a smrtí svou vydobyl; láska naše roznícena: Kristus miloval nás, sebe sama vydal za nás, abychom my z lásky k němu povinnosti své věrně plnili ke své vlastní spáse a slávě věčné! Jho Kristovo sladké jest a břímě lehké.

Kdo kráčí věrně za Kristem, byť život byl pln utrpení, kraluje už na světě, a kralovati bude věčně. Ale největší radostí naší jest, že vstaneme i my z mrtvých, aby i tělo vzalo odměny své a připodobněno bylo tělu oslaveného Krista.

»Jakož v Adamovi všichni umírají,« volá sv. Pavel, »tak i skrze Krista všichni oživeni budou . . . Všichni vstaneme z mrtvých . . . Musí toto tělo porušitelné obléci neporušitelnost, a toto smrtelné obléci nesmrtelnost. Kde je, ó smrti, vítězství tvé? Kde jest,

ó smrti, osten tvůj? Díky Bohu, kterýž dal nám vítězství skrze Pána našeho Ježíše Krista.« (1. Kor. 15.) Vstaneme z mrtvých, Kristus Pán sám to přislíbil. »Přichází hodina, v kterouž všichni, kteří v hrobích jsou, uslyší hlas Syna božího; i půjdou, kteří dobře činili, na vzkříšení života; kteří pak zle činili, na vzkříšení soudu.« (Jan 5.) »Kdo jí mé tělo a pije mou krev, máť život věčný, a já ho vzkřísím v den nejposlednější.« (Jan 6.)

Zmrtvýchvstáním jest dílo vykoupení dokonáno: člověk stává se schopným vejíti do království nebeského nejen duší, ale i tělem. V ráji byl šťastným na těle i na duši, hříchem toho štěstí pozbyl; následky hříchu krutě stihly tělo i duši. Proto vykoupení vztahuje se na tělo i duši.

Bude tedy i tělo požívati blaženosti věčné.

Radostná je tudíž zvěst andělova: »Není ho tuto; vstalť z mrtvých, jakož byl řekl!«

2. Ale ještě radostnější jest druhá zvěst církve sv.: »Vstalť Pán z hrobu, a je přece mezi námi!« Kristus je mezi námi viditelně na oltáři ve způsobě chleba a vína, obětuje se neustále za nás nebeskému Otci při mši sv., dává se nám za pokrm duší našich. Jaké to štěstí, jaké vyznamenání! jakou radost mají všichni věřící křesťané!

Protestantský kazatel londýnský ukazoval pětileté dcerušce památnosti města. Zavedl ji i do katolického chrámu. Děvčátko všimlo si hned světla před oltářem. »Otče, proč pak tu i ve dne hoří světlo?« — »Dítě, to znamená,« pravil otec, »že Kristus je v tomto chrámu přítomen.« — »Ale kde je, já ho nevidím.« — »Za pozlacenými dvířky na oltáři.« — »A já bych ho tak ráda viděla.« — »Dítě to nejde, dveře jsou zamčeny; a uvnitř zakryt Kristus závojem.«

Šli dále, přišli do modlitebny protestantské. »Otče, proč tady nehoří světlo?« — »Protože zde není Pán Ježíš, milé dítě.« — »Pojďme tedy odtud, když Pán Ježíš zde není,« pravilo děvče. Od té doby chtělo chodit pouze do katolického kostela; »chci jíti tam, kde je Pán Ježíš.« Otec byl velice dojat, neměl od té chvíle pokoje, přemýšlel, studoval a stal se — katolíkem, poznal, že pravá církev je tam, kde je Kristus. I jeho choť stala se katoličkou a řekla k dcerušce: »My všichni chceme choditi tam, kde je Pán Ježíš.« — Ano, Kristus je mezi námi na oltáři a volá k nám: »Pojďte ke mně všichni, kdo obtíženi jste, já vás občerstvím.« Každý může kdykoli vejíti do chrámu, poprositi za potřebné milosti.

Znám je vám i případ, který se udál před lety. Malé děvčátko slyšelo, že Pán Ježíš je na oltáři v tabernákulu, svatostánku, a že uzdravuje také odtud nemocné. Mělo tatínka duševně chorého, spěchalo do kostela, vyšplhalo se na oltář, klepalo na svatostánek a volalo: »Ježíšku, uzdrav mi tatínka.« — Když se nikdo neozýval, klepalo po druhé a zase po třetí.

A nyní s pláčem utíkalo domů, že Ježíšek nechtěl slyšeti, ani se neozval. Ale tatínek — byl už zdráv. — Co tisíců křesťanů

nešťastných, nemocných, zarmoucených, bloudících a hříšných nalezlo tu útěchy, posily a pomoci!

Pán Ježíš jest nejen viditelně na oltáři mezi námi, ale obětuje se za nás neustále svému nebeskému Otci při mši sv.

S námi se modlí, prosí, děkuje, usmiřuje Boha. Proto modlitby naše při mši sv. bývají nejspíše vyslyšeny. »Začkoli budete prositi Otce nebeského ve jménu mém, dáť vám,« pravil Pán Ježíš!

Španělský vojevůdce Alfons Albuquerque za bouře na moři v největším nebezpečí zvedá k nebi malé dítě a volá: »Pane Bože, pohlédni na toto nevinné dítko a pro ně smiluj se nad námi.« A bouře přestala. Biskup Porfyrius přišel do Cařihradu, aby císaře Arkadia požádal o cosi velice důležitého. Napsal prosební list a přemýšlel, jak by si císaře naklonil. Najednou slyšel, že ponesou císařského prince novonarozeného od křtu sv. Přiblížil se a vložil prosebný list do pokryvky nad dítkem rozestřené. Císař byl velice a mile dojat a vyslyšel prosbu biskupovu pro — malého doručitele. Oč spíše vyslyší nás Otec nebeský, prosí-li za nás jednorozený Syn boží při oběti nekrvavé, mši sv.!

Pán Ježíš dal se nám za pokrm duší našich, aby nás posilnil a proti hříchu ozbrojil a byl zárukou slavného zmrtvýchvstání! Co hrdinských skutků schopen vykonati křesťan, který nosí Krista ve svém srdci! Jděte jen do nemocnic a pozorujte milosrdné sestry, jakých obětí přinášejí nemocným z lásky ke Kristu!

V Avignonu vypukl loni v červenci v nemocnici tyfus. Nemocnice byla přeplněna těžce nemocnými. Před třemi lety vyhnala nevěrecká správa města odtud milosrdné sestry a zavedla tam ošetřovatelky — světské. Ač se jim ustavičně přidávalo na platu, přece všecky utekly z nemocnice. Starosta města nevěrec, nepřítel katolíků, hned telegrafoval pro milosrdné sestry do Paříže, aby co nejrychleji přijely ošetřovat nemocné tyfem stižené. Neptaly se na plat, neptaly na okolnosti, vydaly se rychlíkem ihned k Avignonu, jely celou noc, přijely časně ráno do města. Šly rovnou cestou do kostela na mši sv., posilnily se Tělem Páně, a odtud do nemocnice. Ani si neodpočinuly a počaly obtížnou službu.

Co je sílilo? Krista měly v srdci, a v bližním, nešťastném nemocném — viděly také Krista, jemuž třeba pomoci! — I největší nevěrci žasli nad neohrožeností jejich. — Kdo vede missionáře do krajin nebezpečných, mezi malomocné, kde není naděje na nějaký zisk, ale čeká příšerná a jistá smrt? Je to Kristus v nejsv. Svát. oltářní.

Nejnešťastnějším je člověk při smrti, je-li ve hříchu — kdo vede kněze k nemocnému, kdo se dává nemocnému za pokrm, aby ubohý byl ujištěn, že bez strachu může nastoupiti neznámou cestu do věčnosti: nese ho na rukou sám Kristus, Soudce věčný!

Hledejte na světě kdekoli větší útěchy, větší posily — a nenaleznete jí mimo Krista v nejsv. Svátosti oltářní!

Jaká to tedy radost v dnešní den, jak radostná to zvěst církve sv.: »Vstalť Pán z mrtvých, ale je tu stále mezi námi.«

Dává se nám za pokrm, abychom byli hodni slavného zmrtvýchvstání. Volá nás k sobě do chrámu Páně, obětuje se za nás při mši sv., dává se nám za pokrm. Nemohl nám dáti více — vyčerpal tím všecku všemohoucnost a dobrotivost božskou. A proto radujme se v tyto svátky, děkujme za všecky milosti, povstaňme z hrobu hříchu, posvěťme se nejsv. tělem Páně a prosme za milost, abychom v tomto štěstí kráčeli po celý život svůj až ke hrobu a s Ježíšem odešli očištěni, posvěceni, bohati na dobré skutky — na věčnost, kam nás už předešel oslavený Spasitel náš. *V. M. V.*

Pondělí velikonoční.

Jaké zklamání, když lidským soudům věří, jaká radost, když řeči Páně věří.

»Jaké jsou to řeči, které vedete, jdouce a jste smutni?« Tato otázka jest pro nás vždy poučná. Smutni šli, neboť mínili, že jsou zklamáni v očekávání svém. Smutni šli, neboť zprávy, které přišly o Pánu, je neuspokojovaly. Pán však nechce míti učedníka svého smutného, proto jim s jakousi láskyplnou výtkou dí: »Jste smutni.« V podobném postavení jako učedníci na cestě do Emaus nejednou jsme i my a Pán nám může nejednou říci, »Jaké jsou to řeči, o nichž rozmlouváte vespolek, jdouce a jste smutni?« Příčina toho jest vždy táž, jak ji udává Pán slovy: »Ó bláhoví a zpozdilí srdcem k věření všemu, co mluvili proroci.« Tu změnu v duši vyznačuje sv. evangelista slovy, že srdce jejich hořelo na cestě, když mluvil jim Pán, a srdce jejich bylo smutné, když mluvili vespolek to, co mluvili jim lidé. Tak je to i s duší naší: Když jí mluví a těší jen lidé, mluví mnoho sice řečí, ale jdou smutni, když poslechne, co mluví Pán, hoří srdce vnitřní radostí. Ač je ten účinek tak krásný a jistý, přece jsme zpozdilí a bláhoví nejednou, za to však rozmlouváme o věcech sv. víry tak, jak jen lidé mluví a srdce jest smutné, nezná radosti velikonoční. Proto rozjímáme o tom k naší radosti.

Pojednání.

Jako rozmlouvali učedníci jdoucí do Emaus, o věcech náboženských, tak rozmlouvají i učedníci a věřící jeho dnes. Děje se jim podobně jako tehdy. Nepoznávají jasně, drženy jsou oči jejich. Duše touží po duchovní stravě. Když jí tuto stravu nedáte, ona se sytí jinou stravou: bludem a lidskou řečí, a jest při tom smutna. Duše hledá pravdu. Pravdu o vlastní spáse, cíli života a prostředcích. To jest jí dáno od Pána Boha. Ona se musí sytiti, ale boží pravdou, která jediné ji může spasit. Pán náš to naznačil krásně slovy, která pronesl tehdy k zástupům, kteří nasyceni

byli zázračně na poušti a druhého dne přišli opět, aby zázračně nasyceni byli. »Pracujte o pokrm, ne (o ten), který hyne, ale kterýž zůstává k životu věčnému, jejž Syn člověka dá vám; neboť toho zpečetil Bůh Otec (zázraky osvědčil), že dává pokrm nehynoucí. (Jan 6, 27.) Tedy řekli jemu: »Co budeme činiti, abychom dělali dílo boží?« Odpověděl Ježíš a řekl jim: »Totoť jest dílo boží, abyste věřili v toho, kterého on poslal.«

V tom však jest člověk zpozdilý a bláhový. On příliš dlouho váhá věřiti pravdě, ale bláhový jest, že věří ihned člověku, mnohdy příliš víry nehodnému. Pán praví, že dílo to spočívá v tom, byste věřili ve slovo boží. To slovo boží jest jako zdravé mléko, které má v sobě všechny součástky, potřebné k životu. Musíme po něm toužiti, jako malé dítě po mléku touží. My však býváme zpozdilí a bláhoví. Výživným a zdravým mlékem pohrdáme a náhražky lidské, které jen částku zdravých a výživných součástek obsahují, a vedle toho často řadu nezdravých a nevýživných látek v sobě mají, takové náhražky béřeme dychtivě, pohrdajíce zdravým mlékem. Pohrdáme slovem božím a béřeme slovo lidské.

Boží pravda jest nefalšovaná strava duše. Všecka ostatní strava duševní jest jen potud dobrá, pokud obsahuje a opakuje pravdu boží. Duch lidský ale právě touto nefalšovanou stravou se živiti nechtívá, on béře raději lidské slovo, soud, názor.

Papež Jan XXIII. byl kdysi tázán: »Co se nejvíce od pravdy vzdaluje?« Tento odpověděl: »Soudy lidské.« Vyřkl hlubokou pravdu, osvědčenou tisíckráte, proto však přece budou lidé vždy bláhoví k věření soudům lidí a budou zpozdilí k věření soudům božím.

Jak lehce lidé usuzují a jak nespolehlivě. Josef Egyptský vypráví svůj sen a bratři jeho hned usuzují a věří, že touží po panství. Anna, matka Samuelova, modlí se ve své potřebě před branou kostela. Heli ve své vlažnosti jest ihned hotov s úsudkem: »Je opilá.«

Sám Pán na to poukazuje: »Přišel Jan Křtitel a nejedl a nepil, a řekli: »Má zlého ducha.« Přišel Syn člověka, jeda a pije, a řekli: »Jest žrout a pije vína.« (Mat. 11.) Jak bídně a nespravedlivě v obou případech soudili. Zmije visela na ruce sv. Pavla na břehu ostrova Malty a lidé byli s úsudkem hotovi: »Tento jest jistě vrah, neboť kletba boží jej stíhá.« Sv. Ignác plakal při oltáři při mši svaté. Jakýsi hloupý člověk jej schválně pozoroval a byl ihned se soudem hotov: »Tento kněz musí míti mnoho hříchů na svědomí, že tolik pláče.«

Tak lehkomyslně usuzuje svět ve věcech sv. náboženství a tak nebezpečně a nalézá víry a zmate všechny, kdož jsou zpozdilí věřiti, co mluvil Pán a mluvili proroci, za to však bláhoví věřili všechno, co mluvili bláhoví.

Tak jest ve věcech sv. náboženství, kde duch se neživí pravdou boží, tam se sytí bludem a věří mu pevně a žije v něm. Kde jest pravda duchu na odpor, tam se mu stane lež potřebnou a drahocennou. Kdo nevěří Kristu, věří jménu jinému. Pán to

sám pravil: »Jáť jsem přišel ve jménu Otce mého, a nepřijímáte mne, přijde-li jiný ve jménu svém, toho přijmete.« Tak vidíte slovem božím pohrdat a slova lidská a zvrácená hltat. Bohu nevěří, člověku věří. Hle, přece jen věří! Nutnost věřiti nepřestává, jen předmět víry se mění. V tom, komu věříš, jest zásluha a hřích. Víra jde ke stolu Otce, nevěra hlídá vepře se ztraceným synem a závidí vepřům jejich mláto.

»Jaké jsou to řeči, jež vedete a jste smutni!« volá k tak mnohým duším Pán, protože v jich srdci nezní jeho slovo, oni je nemají za pravdu a hynou. Jaká radost skryta jest v duši, které mluví Pán a ona slyší. Jakou upřímnou radost má taká duše z každého stvoření. Jak sv. František Serafínský se vším jako s bratrem hovořil a ve všem boží moc ztělesněnou viděl. Jak každá i malá příhoda jest mu poslem boží lásky a příčinou, aby pracoval pro Boha, v Bohu a s Bohem, a tak si získával hojně nových zásluh. Srdce jeho hoří na cestě k Bohu: o jeden den k smrti, ale také k milému Pánu Bohu blíž. Pán nazývá svou řeč světlem světa. Kdo chodí s ním, netape ve tmách, kdo chodí bez něho, ten chodí ve tmě.

Prostopášný jinoch z Lancastru, napomenut ve snách od otce, hýří dál. Po druhé napomenut, že bude den sv. Martina jeho dnem posledním, hýří naschvál do rána. Ráno se rouhá — bledne a — umírá. (Veit, Leidenswerkzeuge 324.) Tak mnohý všemu slovu výstražnému z úst božích se směje, ale zklamání neujde, a nepozná radosti.

Jak váhaví jsou, jak zpozdilí k víře a jak první jejich soused jest jim apoštolem tmy, kterého přijímají i se vším tím nebezpečím, které z toho jde. Vezměte si z velikonočního rozjímání jiskru radosti velikonoční — a jiskru světla Páně, aby vám svítilo a srdce aby hořelo ve vás. *Fr. Vaněček.*

Pondělí velikonoční.

Špatné knihy.

»A počav od Mojžíše a všech proroků, vykládal jim všecka Písma, kteráž o něm byla.« (Luk. 24, 27.)

Kristus Pán hned po svém vzkříšení zjeviv se apoštolům, vykládá jim Písma svatá. Apoštolové jsou uneseni a rozohněni, slyšíce výklad Písma svatého, a poznavše Ježíše Krista, volají: »Zdaliž nehořelo srdce naše v nás, když mluvil na cestě a otevíral nám Písma?« (Luk. 24, 32.) Není nic mocnějšího jako moc knihy, její síla jest všeobecně trvanlivá a stále vítězná. Když sv. Ignác ještě světského smýšlení byl, četl jednou knihu, a skrze ni proměnila ho milost ve světce. Eutyches četl jinou knihu, a byl oproti tomu v ní obsaženými bludy unesen. Tak pravdivo je to, že člověk tolik platí, co jeho četba, a že tu plným prá-

vem onoho výroku užiti lze: »Řekni mi, s kým obcuješ, a já ti povím, kdo jsi!«

Naše doba jest doba tisku a četby; každý rád čte a čte se mnoho. Bohužel třeba vyznati, že knihy dobré méně čtenářů nalézají, za to však úžasně se rozšiřují knihy špatné. Promluvme tudíž dnes o knihách špatných.

Pojednání.

Kniha zmocňuje se zároveň všech našich vlastností, obrazotvornosti, kterou obrazy a okrasami svádí, jakož i rozumu, jejž si silou úsudků a závěrků podrobuje; vůle, kdyžtě všechny vášně rozněcuje.

Tak nepozorovaně vniká až do útrob duše. Připojíme-li ještě přitažlivost hříchu, tajnou účast vášní k tomu, pochopíme neobyčejnou zručnost a snadnost špatné knihy, ducha svésti a srdce zkaziti. Špatnou knihou vyrozumíváme každý spis, jenž Boha, církev a mravouku napadá, ať si jakákoliv jiná forma knihy jest, ať žurnál, feuilleton, brožura aneb pamflet. V tomto smyslu tvoří ona, zvláště od dob Voltaira, co svět důkladněji v umění lži vyučen byl, jednu z nejnebezpečnějších zbraní rozpoutané zloby proti dobrému. Denně rozsévá nevěra špatnými knihami hanu, pomluvu, pochybnosti a blasfemie do lidské společnosti Brzo projevuje svoji nenávist Bohu veřejně, brzo skrývá se pod zevnější nestranností a umírněností, ale stále napadá církev, dějiny její porušujíc a kazíc, oběti její tupíc, nauku její, zařízení a práva zneuznávajíc. Běda onomu mladému člověku, jenž v nezdravé četbě zotavení ducha vyhledává, obzvláště když ji s hříšnou myšlenkou, přemoženu býti, začíná. Víra jest dar milosti boží, jehož nikdy beztrestně zkáze vydavati nesmíme.

Neříkejme jako mnozí opovážliví: »Já znám své náboženství: moje zásady jsou dosti pevny.« To jest mam. Známe svoje náboženství, ano snad dosti, abychom je vykonávali, avšak abychom je hájili, abychom sebe samy před klamnými důsledky bludu uchránili, nikoliv, k tomu ho dostatečně neznáme.

Jsme lepšími theology, než sv. Cyrill z Alexandrie, než svatý Jeroným? Nuže, tito vyznali, že se člověk při dotýkání se takovéto špíny vždy pošpiní. Jsme většími filosofy, než Balmes, jenž po každé záhubné knize cítil potřebu svoji víru znovu posilniti? Jsme moudřejšími, než hrabě Josef de Maistre? A tento nás ujišťuje, že ještě jako student na universitě v Turině na každou knihu, kterou čísti chtěl, svých rodičů o radu se tázal. Dále slyšíme říkati: »Člověk musí o všem »pro« a »proti« čísti.« Kdyby tomu jistě tak bylo? Ale kde jsou ti, kdož dobré a špatné zkoumají? Oni čtou »proti«, nepochybují o tom, ve spisech Voltairových, Jean Jacques Rousseauových, Dupuyových, Volneyových; ale kolik jich mezi nimi studuje též Tertulliana, Bossueta, Quéneca, Borgiera, Sušila. Nebezpečí jest jim příliš veliké, že v našich hříchem dědičným ohrožených duších zlé v nerovném boji zvítězí. Nejsme pozornější na námitky než na obranu, vnímavější

pro pomluvu než pro ospravedlnění? »Toto nám též vysvětlí slabé se opakování často vyvrácených námitek, a ohřívání oněch otřepaných sofismat, jež se nám novými zdají, poněvadž jsme je teprve včera slyšeli.« (Girand, Sermon sur les mauvaises lectures).

Špatná kniha jest smrtelný jed pro svedené srdce a pobloudivší rozum. Veliký svůdce naší doby je román. Ona tak lehká lektura dělá z něho chutnou, požitkuplnou stravu oněch frivolních lidí, kteří při pouhém jménu vážné knihy hrůzou naplněni bývají. A byť i román sám o sobě záhubným nebyl, tož jeho mocný vliv na fantasii smysly ho ve službu hříchu získal.

Čemu se učí dnes v této škole mladík, jehožto duše ještě jako měkký vosk dojmům probouzející se fantasie a vášně špatným příkladům povoluje. Svrchovaný Hospodin bývá jako tyran označován, uctívání nejblahoslavenější Panny Marie s rozvahou zesměšněno; sluhové církve střídavě brzo jako nevědomci, brzo jako podvodníci aneb padouši líčeni; svědomí platí za pošetilost hlupáků; čistota jest jen předsudek ostýchavých, pobožnost zbytečný škrupl, zločin nalézá svou oprávněnost, na místo ctnosti nastupuje požitkářství, a vášním, jež v opojení smyslů se zrozují, krvácejícím se tleská — tak asi jsou ona poučení, jež naše mládež z románu čerpá. Jeden z našich moderních romanopisců ustrnul nad zhoubou, jakou jeho produkty v mladistvých duších způsobily, zvolává sám: »My se prohřešujeme proti dobrým mravům, jež hanobíme, proti křesťanské společnosti, již tupíme, když v našich románech pochybnosti a rouhání proti Bohu, opojné sny, fantastické orgie, chorobné vynálezy a smyslné vášně líčíme.« (Jules Janin: Feuilleton du Journal des Debats, 14. Mars 1842.)

Mnozí předstírají, že v těchto knihách prý jen půvab slohu vyhledávají. Bídné výmluvy; jest potřebí, aby člověk, chtěje si talent spisovatelský získat, ho nabyl, ho zneužíval? Jest zapotřebí, aby katolík se svým Bossuetem, Teutoinem, Lacordairem ducha svého vzdělával, nevinnost v nebezpečí vysazoval? Nikoliv, rceme s kardinálem Girandem: »Prostopášnosti a nemravnost jsou jedinou zásluhou těchto výplodů. Velikému množství romanopisců s málouznáníhodných vyjimek se ani nepodaří půvabností (elegancí) slohu, nízkostí svých ideí vyrovnati, a vkus a krasocit, jakož i ctnost mohou při takové četbě jen ztrátu utrpěti.« (Girand, Sermon sur les mauvaises lectures).

My všichni, kdož nevinnost svého mládí zachovati chceme, prchejme před těmito, a tak mnoha jinými nebezpečnými úskalími. Nad to ceňme cenu času příliš vysoko, než abychom hodinu i jen jednu promarnili, v době, kdy církev učené obhájce svých dějin, svých práv a mravů požaduje. Nepokládáte to za nic, když od nevyhnutelných následků frivolní lektury a odporu anebo docela nevole pro veškero studium naplněni bývame.

»Když četbu (lekturu) miluješ,« psal nedávno jeden z největších francouzských romanopisců, Julius Lanius, mladému žákovi z Evreux, »pak čítej mistry ducha a svědomí, veliké spiso-

vatele východu a západu, Augustina, Jeronýma, Řehoře, Chrysostoma (Jana Zlatoústého) de Maistre a Bossueta. To, můj milý synu, buďtež tvoje předobrazy, tyto musíš ve dne v noci obdivovati, milovati a studovati. Jak já tak i ostatní, celé písemnictví, jež se ti z daleka tak krásné zdá, není nic, leda klamná marnost, nouze a lež velikého druhu, a když jsi je četl, nezůstane ti nic leč odpor a nudnost a z toho opovrhování sebou samým, jakož i tvými bližními.« (Messager de la Charité. 98.)

Mnoho zmůže dobrá kniha, a mnohý mladík nalezl v ní popud k vznešenému povolání a svatému životu. Máme výtečnější příklad jako onen mladého španělského rytíře, jenž v bitvě poraněn, s nevolí své uzdravení očekává, a si nudu svou a dlouhý čas ve starém otcovském zámku četbou ukrátiti chce? Ignác k zábavě a vyražení požadoval knihu, v níž by fantastická líčení a romantická milostná dobrodružství se střídala, a jak právě duchu oné doby odpovídala. Než Prozřetelnost tomu chtěla jinak. Staré truhly v Loyole skrývaly jen knihy, v nichž život a skutky hrdinů božích, svatých naší katolické církve vypravovány byly. A též tento mladý hrdina slyší, co o dvanáct set let dříve sv. Augustin slyšel, totiž tajuplný hlas: »Vezmi a čti.« Čti tuto knihu, a rytíř vzal a četl, a nebeské paprsky padly do jeho duše, jeho srdce bylo otřeseno, obrovský boj rozpřádal se v jeho nitru, a v tomto rozhodném boji zůstává Bůh vítězem. Jednoho dne vstává hrdinný rytíř se slovy: »Vzhůru do boje, než od nynějška chci jiných bitev dobývati, jiných ran dostávati, jiných vítězství slaviti.«

Všichni známe výsledek. Z četby oné knihy vyšlo obrácení sv. Ignáce, z jeho se obrácení řád Jesuitů, stejně významný se třemi stoletími boje proti hříchu a nevěře, s třemi stoletími utrpení a bolesti, třemi stoletími výbojů a triumfů pro církev boží; vyšla záchrana víry ve velikém schismu šestnáctého století, vyšla mladá pokolení katolických hrdinů, též v novém světě bojující jako důstojní nástupcové mučedníků předních století.

Dle francouzského *J. Van Volckxsom* S. J. dr. *Ant. Ondroušek.*

Neděle I. po velikonoci.

Rány Páně.

Kostra: Úvod. Význam pěti ran Páně:

I. pro tento život: 1. pro hříšníky, 2. pro trpící.
II. pro onen život: 1 pro svaté v nebi, 2. pro zatracence.

»Co jsou tyto rány uprostřed rukou tvých?« (Zach. 13. 6.)

Rozličné okolnosti s jistotou dokazují, že se s tělem P. Ježíše po vzkříšení stala veliká změna. Přichází do večeřadla při zavřených dveřích a opět podivuhodně zmizí. Bolest a smrt jsou od něho odstraněny. Nepotřebuje ani pokrmu ani odpočinku. Obličej jeho jest krásy, která nemá sobě rovné. Nepokrývá ho

bledost smrti, zmizela trnová koruna a nezanechala na jeho svaté hlavě žádných stop. I po ranách bičování není žádné stopy, tělo P. Ježíše jest dokonale krásné. Tělo jeho jest nebesky oslavené, ale »co jsou ty rány uprostřed rukou tvých«, nohou tvých, na boku tvém, božský Spasiteli? Hle, všechny ostatní rány jsi odložil, jenom na rukou, nohou svých a na boku, který k srdci vede, jsi je podržel, co jsou ty rány? Jaký význam mají? Nejen možno je viděti, ale možno se jich i dotýkati.

S těmito ranami vstoupil P. Ježíš na nebesa; s těmito ranami sedí na pravici Boha Otce; s těmito ranami přijde v den soudný; těmito ranami ozdobuje jednotlivé vyvolence, kteří zvláštní láskou k němu vzplanuli, jako sv. Františka z Assisi, a kterým tuto lásku neobyčejnou přízní odplatiti chce.

Proto s obdivem se tážeme: quid sunt plagae istae? Zajisté mají veliký význam tyto rány, když se ukazují na těle P. Ježíše z hrobu povstavšího. Božský Spasiteli, pěti ranami ozdobený, nauč nás, quid sunt plagae istae?

Uvažujme proto, jaký význam mají tyto rány:

I. pro tento pozemský život a

II. pro onen nadpozemský život.

Pojednání.

I.

1. Co jsou ty rány? Na to nám odpovídá příběh se sv. Tomášem. Byl nevěřící, a stal se věřícím. Čím? Sám nám odpovídá: »Leč uzřím v rukou jeho bodení hřebů, a vpustím prst svůj v místo hřebů, a ruku svou vložím v bok jeho, neuvěřím.« Tomáš viděl bodení hřebů, vpustil prst svůj v místo hřebů a ruku svou vložil v bok jeho, a zvolal: »Pán můj a Bůh můj!«

Ó tyto rány chtějí udělati ze hříšníků svaté, z pochybujících věřící, ze zoufajících doufající, z nevědomých a bloudících vyznavače pravdy! Můžeme se diviti tomuto účelu ran, když je zříme na těle našeho Spasitele? Zdaliž není celé tělo jeho nástrojem našeho vykoupení?

Hříšníku, který jsi tak málo k pokání a vážnému polepšení života svého nakloněn a tak zřídka k tomu naladěn, pohleď na tyto rány! Víš, quid sunt plagae istae? Víš, rozumíš, co ti chtějí říci? Poslyš! »Děje-li se toto na zeleném dřevě, co se stane se suchým?« Suché dříví, které nemá šťávy v sobě, aby v dobrém rostlo, a žádné síly v sobě nemá k bohumilým skutkům, jsi ty, hříšníče, který nedovedeš vyroniti slzy pravé lítosti. Viz jen, jak hluboko do boku Spasitelova rána sahá! Myslíš, že rána, kterou pro své hříchy dostaneš, nepůjde tak hluboko? Hluboko do srdce vnikne, a věčně, věčně bude srdce z ní krváceti.

Ó poznej přece, co jsou tyto rány. Viz, z lásky k tobě je Spasitel dostal; k tobě k užitku je podržel. Můžeš zůstati chladným vůči také lásce?

Pět paprsků z těchto ran chce srdce tvé trefiti a přiměti je

k lítosti a pokání. Chtějí býti ke tvému spasení. Chtějí zahojiti rány duše tvé, proto je Spasitel na vždy podržel.

2. Co jsou tyto rány? Táži se ve jménu vašem, vy zbožní, vy trpící, vy nespravedlivě pronásledovaní a potlačovaní. Co vám chtějí zvěstovati tyto rány? Ach, ó, nebeský balsám kane z nich do vašeho srdce.

Rcete, byl by je Pán po svém vzkříšení podržel, kdyby to byly rány hanby? Nikoli, rány pro spravedlnost obdržené jsou ctí, která na nebesích uznána a odměněna bude a na věky trvá. Že jste trpěli nevinně, že jste v nouzi lkali, že jste chléb svůj jenom se slzami jedli a v nezasloužené strasti žili, bude vaším vyznamenáním po všechny věky; jako rány Páně bude na vás zářiti, a blažení budou je obdivovati.

Vytrvejte jen na kříži, který jest vám připraven! Vidíte, člověk může býti blažen i s ranami, které hluboko do srdce vnikají. Podivejte se na svaté na loži nemocných, myslete na mučedníky, kteří byli veselí při mučení, s radostí jako na svatbu na popravní místo kráčeli; pohlížejte na oslaveného Spasitele s jeho ranami, všude totéž učení: můžeme býti blaženi i se srdcem hluboko zraněným, jen když jsme spojeni s tím, který veškeren bol i smrt přemohl, a když požíváme pokoje, který on přinesl.

Jak můžete býti malomyslní, když pohlížíte na Pána s jeho pěti ranami? Nevidíte Srdce Páně stále otevřené? Proto podržel rány i po svém oslavení pro vás, aby vám bylo jasno, že má stále srdce otevřené pro všechny trpící, pro všechny, kteří obtíženi jsou. —

Jak podivuhodnou, potěšující řečí mluví tedy tyto rány k vám! Platí však snad jenom pro nás zde na zemi? Měly snad význam svůj ztratiti pro zemřelé? Zajisté nikoli, jinak by s nimi Pán nepřišel ku poslednímu soudu. Když se před příchodem ku poslednímu soudu objeví znamení Syna člověka, bude ten, který kdysi pro spasení lidstva na kříž přibit byl, také míti na sobě rány, které dokazují, že kříž jest jeho znamením, že jest to On sám, který byl na kříž přibit a s kříže sňat. Když Pán i po svém zmrtvýchvstání vůbec rány podržel, mají zajisté význam i po smrti, proto se tážeme dále, jaký význam mají tyto rány pro zemřelé.

II.

1. Quid sunt plagae istae? Co jsou tyto rány v říši blažených? P. Ježíš jest pramenem vší rozkoše, budou tyto rány něčím jiným než pramenem rozkoše? Když na zemi řekl: »Pojďte ke mně všichni, kteří pracujete a obtíženi jste, a já vás občerstvím«, bude v nebi snad mluviti jinou řečí? Bude něco jiného činiti než že občerství všechny, které k své nebeské hostině pozval? A když k němu spěchají a k němu pohlédnou, zří rány jeho, znamení našeho vykoupení. Bez těchto ran bylo by nám zůstalo nebe zavřené, musí si říci. A oni, kteří blaženosti nebeské požívají, dovedou o tom zcela jinak souditi než my, kteří nyní

jenom věříme a doufáme, ale nezříme a nepociťujeme. Rány, které na P. Ježíši vidí, budou stále lásku jejich rozněcovati a tím budou neustálým pramenem blaženosti.

Pociťují, že každé slovo díků, každé holdování, které Bohu pro tyto rány přinášejí, jest jenom nedostatečnou odplatou. Ale právě pro tyto rány a pro všechno utrpení, jehož znamením zůstaly a které Kristus P. na zemi vytrpěl, byly již za jejich pozemské pouti modlitby jejich, pokání jejich a všechna jejich činnost pro království boží od Boha přijaty a za zásluhu počítány; a nyní v nebi nahoře získává holdování jejich skrze tyto rány ceny, která je před očima božíma věčně bohumilými činí. Jejich uctívání Boha jde takořka skrze rány Páně k nebeskému Otci; jejich uctívání vniká k srdci božímu skrze ránu otevřenému.

Mluvíme zde tak, kteří jsme dítkami v poznávání nebeských věcí a do jichž srdce ještě nevstoupilo to, co Bůh připravil těm, kteří ho miluji, jak budou teprve o ranách Páně mluviti ti, kteří svou blaženost z nich čerpají!

Než nejen pro sebe čerpají. Z těchto pěti pramenů čerpají milost též pro nás a pro církev trpící. Mohou následovati nutkání srdce svého a mohou přinésti pomoc nám lidem na zemi a úlevu dušičkám v očistci. Jestliže pak nezištné prokazování dobrodiní blažený pocit vzbuzuje, snadno pochopíme, jak rány Páně, z nichž oslavenci v nebi poklady milosti pro jiné čerpají, i v tomto ohledu prameny rozkoše pro vyvolence v nebi jsou.

2. Quid sunt plagae istae? Co jsou rány Páně však pro ty, kteří na věky vyloučeni jsou, aby z nich milost a blaženost čerpali? Ježíš Kristus, který s těmito ranami k poslednímu soudu přijde, ukáže je také jim. Proč? Aby snad uvěřili? Nikoli, nemají již víry zapotřebí, neboť již patří na to, co my věříme, ale nepatří na to ke své blaženosti, nýbrž k neustálé bolesti, k ustavičným výčitkám.

Vizte ruce, které jste probodli, může k nim Spasitel volati: Vložte ruce v bok můj, podivejte se, jak hluboce jste srdce mé zranili. Toto srdce, které vám vždy bylo otevřené; toto srdce, které vás tak vřele milovalo a kterým jste tak velice pohrdali. Jak často jste tyto rány opět otevřeli! Jak ukrutně jste si právě vůči mně počinali!

Vizte, hřešili jste, ale nechtěli jste přinésti ani nejmenší obět, abyste odpuštění došli. Sebe přemáhati přicházelo vám za obtíž; ano ve své pošetilosti jste se tomu jen vysmívali, ale já jsem pro hříchy vaše tyto rány obdržel. Pro vás jsem je vytrpěl. Máte rány — ale pro mne jste jich neobdrželi; pro mne jste netrpěli. Jak zcela cizími jste mi proto! Nazýváte se křesťany, ale jak jste ke mně nepodobni! Podívejte se na mé rány a na své rány! Neznám vás. Rány mé vás odsuzují. Srdce mé, ačkoliv otevřené, nemá již milosti pro vás.

A kdyby těmto nešťastníkům nenapadlo namítati, že jsou na těchto ranách nevinni, poněvadž ve svém pozemském životě ani neznali toho, který nyní s ranami na nohou, rukou a v boku

před ními stojí, nebo když ho znali, nikdy neobmýšleli ho zraniti, odpoví jim Ježíš známými slovy: »Co jste učinili nejmenšímu z bratří mých, mně jste učinili.« Neporanili jste mne v osobě mé, připouštím — ale vizte ve mně bližního, kterého jste poranili, kterému jste ublížili, jehož čest jste zničili, jehož život jste roztrpčili, jehož duši jste zkazili. Smrt neshladila těchto ran, vizte je na mně.

Jak zahanbeni odvrátí zraky své od těchto ran! Jak zničeni budou hříšníci státi před tím, kterého zranili.

Videbunt quem transfixerunt, praví Písmo sv.; ale tento pohled neplodí rozkoše; nikoli, hrozná bída, hrozná rána do srdce je to, která nepřestane nikdy boleti. Spasitel se svými ranami zmizí s jejich zraků, ale tyto rány budou je věčně páliti. Na věky nemohou se potěšiti, že srdce toto zranili a od něho se odvrátili.

Již se neptáme: Quid sunt plagae istae? Hříšníče, znáš je jako prostředky k polepšení; trpící, víš, že jsou prameny útěchy. Užijte jich k svému užitku! »Vlož prst svůj sem,« praví Pán, »a viz ruce mé, a vlož ruku svou do mého boku!« Nevyndávej odtud ruku, neodvracej odtud pohled svůj, dokud jednou ve věčné blaženosti nebudeš moci volati: »Pán můj a Bůh můj!« Amen.

Jan Nep. Josef Holý O. Praem.

Neděle I. po velikonoci.

Kde se Pán Ježíš apoštolům zjevil dnes?

1. Již devíti hroznými ranami ztrestal Hospodin pyšného faraona egyptského; ale šíje jeho neoblomil, aby propustil z otroctví lid israelský, by mohl Bohu svému obětovati na poušti. Pokud která rána trvala, sliboval propuštění, jakmile pominula, slibu svého odvolal. Měl býti tedy oblomen ranou desátou, proň nejbolestnější.

I rozkázal Mojžíš israelitům, aby k určitému dni vybral jeden každý hospodář beránka bez poskvrny, toho aby zabil, nezlomě kostí jeho. Krví beránka toho ale aby pomazal veřeje dveří svých; a beránka aby jedli všichni téže noci s chleby přesnými, čili nekvašenými, připraveni jsouce úplně na odchod. Téže noci poslal pak Hospodin anděla svého, jenž pobil po celé zemi všecko prvorozené, ale pominul dveře domů, pomazaných krví beránčí, označených jakožto domů věrných synů israelských.

Beránek tento, jenž krví svou ochránil israelity od smrti časné, byl předobrazem neposkvrněného Beránka božího, jenž svou smrtí na kříži vysvobodil lidstvo od smrti věčné. Aby na tohoto budoucího Vykupitele byli israelité vždy pamatováni, nařídil jim Mojžíš, aby každoročně na památku oné hrozné noci, kdy praotcové jejich vysvobozeni byli z otroctví, jídali beránka, zároveň i s hořkými bylinami a s chlebem nekvašeným, a připomenuli si při tom hořkostí, jichž užívali v otroctví egyptském.

2. Tuto památku na velikou noc židovskou konal i Spasitel se svými učedníky, zároveň poukazuje k sobě, že on jest tím Beránkem božím pravým, jak ho byl nazval sv. Jan Křtitel, jenž snímá hříchy světa, a svou vlastní krví vysvobozuje od smrti věčné.

Tehdy přistoupili k němu učedníci jeho a otázali se ho: »Mistře! Kde chceš, abychom připravili tobě beránka velikonočního?« A on řekl Petrovi a Janovi: »Jděte do města; tam potká vás člověk džbán vody nesa. Jdětež za ním, a kamkoli vejde, tam rcete pánu domu: Mistr vzkazuje tobě: kde jest večeřadlo mé, kde bych jedl beránka s učedníky svými? A on vám ukáže večeřadlo veliké, a v tom nám připravte!«

I stalo se, jak byl Pán Ježíš řekl. Beránek byl zabit ve chrámu a krev z něho vylili kněží v obět na oltář. Pak byl beránek upečen, a obložen hořkými saláty, pamatujícími na hořkosti, kterých israelité zakusili ve svém otroctví, v Egyptě; a přidány byly chleby nekvašené, pamatující na to, že při náhlém odchodu z Egypta neměli israelité více času, chleba na cestu napéci, a proto s těstem nekvašeným vydali se na cestu.

Když byl večer, přišel Pán Ježíš do domu, kde chtěl beránka velikonočního požíti, a jenž patřil dle legendy tajnému učedníkovi jeho Josefovi z Arimathie, jenž pak vyprosil si mrtvé tělo Páně, aby ho ve svém vlastním hrobě blíže Kalvarie s poctami pohřbil.

V domě tom na místě tichém i odlehlém bylo ozdobné, prostranné večeřadlo. Uprostřed něho byl nevysoký, prostranný stůl, na něm připravený beránek a veliký kalich s vínem.

Kolem stolu nebyla ale sedadla, jako u nás jest, a jak bývá i večeře Páně zobrazována: ale byly po způsobu římském nízké pohovky něco málo nakloněné a od podlahy vyvýšené. Na každé takové pohovce byla místa pro tři hosty a nazývala se také cizím slovem triklinium, jakoby řekl pohovka pro tři.

A na pohovkách hosté neseděli, ale leželi, opřeni jsouce o levice, kdežto pravice měli volné. Místo první na pohovce bylo uprostřed; tam odpočíval přední host; po jeho levici bylo místo druhé a po pravici místo třetí.

Při poslední večeři odpočíval Pán Ježíš uprostřed; za ním byl Petr a před ním Jan. Když při večeři postěžoval si Pán Ježíš, řka: »Jeden z vás, který se mnou omáčí rukou v jedné míse, mne zradí.« Petr za Pánem Ježíšem odpočívaje pokynul Janovi, aby zvěděl, kdo by se té neuvěřitelné zrady dopustiti zamýšlel? Jan před Pánem odpočívaje pak přichýlil se na prsa jeho a otázal se ho tiše: »Pane, kdo jest ten zrádce?« A Pán Ježíš řekl: »Tenť jest, komu já podám omočeného chleba.« — A omočiv chléb, podal ho Jidášovi.

3. Beránek velikonoční, jenž pamatoval židy na událost, že pro jeho krev byli praotcové jich uchováni smrti časné v Egyptě, byl předobrazem Beránka božího, jenž zachoval kleslé lidstvo od smrti věčné. A proto i Spasitel beránka velikonočního s apoštoly

požíval, aby tu předobrazu svému poukázal, a zároveň celý Zákon Starý, jenž na něho připravoval, slavnostně dokončil.

Pak ale zahájil ihned Zákon Nový. Umyv v nevýslovné pokoře apoštolům nohy, aby jim ukázal, že jen s nejvyšší čistotou tomu, co dále díti se bude, obcovati mají, odebral se opět na odpočívadlo své, vzal chléb, před ním na stole ležící ve své svaté ruce, pozdvihl očí k nebesům, k Bohu Otci svému všemohoucímu, díky jemu čině, a pak chléb požehnal a dával učedníkům, řka: »Vezměte a pijte z toho všichni; toť jest krev má, krev Nového Zákona, která za vás a za mnohé vylita bude na odpuštění hříchů. To čiňte na mou památku.«

Takto Spasitel splnil připověď svou, kterou dle vypravování evangelisty Jana v kapitole šesté byl shromážděným zástupům učinil, pravě: »Kdo jí mé tělo a pije mou krev, ve mně přebývá a já v něm; a já ho vzkříším v den nejposlednější. Kdo ale nejí mého těla a napije mé krve, nevejde do života věčného.«

Kristus Pán ustanovil tedy pokrm i nápoj pro duše naše; založil Zákon Nový, v kterém nebyly by již předobrazné oběti krvavé, jako v Zákoně Starém; v kterém ale obětována býti měla způsobem nekrvavým krev jeho vlastní na odpuštění hříchů. A založil i řád kněží Nového Zákona, jimž toto obětování oběti krvavé nařídil.

4. A do tohoto přepamátného večeřadla, kde tak veliká, všechen rozum lidský daleko převyšující tajemství se stala, uvádí nás dnešní sv. evangelium. Shromáždili se tam učedníci Páně a byli uzavřeni pro strach před židy, aby jim neučinili, co učinili jich božskému Mistru, jenž byl všechny kroky své znamenal jen dobročiněním.

Sem pospíšily první den po sobotě nábožné ženy, jež byly odešly ke hrobu Páně, aby tělo Spasitele drahými mastmi pomazaly, aby vyřídily slova andělova, jejž byly při otevřeném hrobu spatřily: »Vstalť jest, není ho tuto. Povězte to učedníkům jeho!«

Sem pospíšila Magdalena s radostnou novinou, že Pána Ježíše viděla i poznala v podobě zahradníka.

Petr a Jan odtud vyšli se přesvědčit, zdali na pravdě jsou radostné zprávy, jež byly ženy donesly; a vrátili se sem se zvěstí, že se Pán ukázal Šimonovi.

Do posvátného místa večeřadla pospíšili téhož dne nedělního učedníci, kteří byli cestovali do Emaus, a poznali pak Pána vzkříšeného při lámání chleba.

U večer téže neděle postavil se pak Pán Ježíš v nevýslovné oslavě uprostřed apoštolů, a pozdravil je slovy: »Pokoj vám!« A když oni radostí i překvapením nemohli uvěřiti, že by Pán Ježíš, jehož byli tolik hrozně umírati spatřili, v pravdě s tělem stál vzkříšený mezi nimi, požádal od nich pokrmu i jedl pečenou rybu a chléb s medem, a ostatek jim vrátil.

Dne dnešního, v osmý to den po svém vzkříšení, postavil se Pán Ježíš opět v tomto večeřadle při zavřených dveřích upro-

střed svých apoštolů a pozval Tomáše, jenž v jeho vzkříšení ani samým spolubratřím uvěřiti nechtěl: »Vlož prst svůj v rány mé na rukou, a vpusť ruku svou v bok můj; a nebuď nevěřící, ale věřící!« a promluvil slova, jež hlavně nám platí: »Blahoslavení, kteří neviděli a uvěřili!«

Pospěšme v duchu na to přesvaté místo ve večeřadle Páně, rozjímejme o jeho tajemstvích, zejména při svatém přijímání, jež nám pro tuto dobu sv. matka církev za přísnou povinnost ukládá, a Spasitel stane se i nám útěchou i radostí v životě i smrti a i odplatou věčnou v nebesích. Amen. Dr. *K. L. Řehák.*

Neděle II. po velikonoci.

Pán Ježíš pastýř dobrý.

Anglický spisovatel Oskar Wilde byl za své poklesky uvržen do žaláře. V opuštěnosti a hanbě rozevírá stránky Písma svatého. O vánocích ráno chopil se knihy, aby alespoň několik veršů z evangelia si přečetl. »Já jsem pastýř dobrý,« tato slova přišla mu nejdříve na oči, zapadla jako dobré símě hluboko do srdce, a Oskar po letech teprve začíná přemýšleti o Kristu, jeho lásce k lidem; poznává svou bídu duševní, touží po návratu a smíření s Bohem; chce býti dobrou ovečkou Kristovou. Církev sv., dobrotivá matka naše, dává každoročně předčítati evangelium o dobrém pastýři, který život dal za ovečky své, stále střeží skrze své zástupce, aby neztratila se ani jediná. Už pastýřský život arciotců starozákonních Abrahama, Isáka, Jakuba naznačoval, že slavný jejich potomek, zaslíbený Messiáš, bude pastýřem veškerého lidstva. Ústy Ezechiela proroka předpověděl Bůh: »Vysvobodím stádo své; vzbudím nad nimi pastýře, kterýž by je pásl.« (Ezech. 34.)

Proto nazývá Pán Ježíš sebe pastýřem dobrým, který dá život za ovečky své! Ukáži dnes, jak se choval nebeský pastýř ke svým ovečkám a jak dosud se stará o nás a hlasem milosti boží volá nás k sobě.

Když začal Pán Ježíš veřejný úřad, vyvolil si 12 apoštolů. Malé to stádečko byli lidé neučení, drsní, s mnohými vadami. Pán Ježíš se jich ujal něžně, vyučil a povýšil na hodnost rozdavačů tajemství božích, učinil je přáteli svými. A jakého vděku se dočkal? Jidáš ho zradil, Petr zapřel, všichni ho opustili, Tomáš nechtěl věřiti, že vstal z mrtvých. Jak se choval Pán Ježíš při chybách a poklescích apoštolů? Trpělivost jeho byla nevyčerpatelná. Jidáše šetří do poslední chvíle, přítelem nazývá, když jej Jidáš líbá a vyzrazuje žoldnéřům.

Nedal nejmenší příčiny, kde by se Jidáš zatvrdil; spíše podává stálou příležitost, aby se poznal a sebe zachránil.

Petr zapřel Pána Ježíše, přísahal, že ho nezná. Pán Ježíš nezavrhuje ho, lítostivý pohled Petrův, pláč nad hříchem, vyznání

se a odprošení — naklonilo mu zase Krista: odpouští a za novou horlivost vyznamenává. Národ židovský, kterému se Pán Ježíš jak dobrý pastýř nejdříve věnoval, pohrdnul jím, pronásledoval a ukřižoval. Pán Ježíš se modlil za své vrahy. Co tisíců lidí zradilo Pána Ježíše, zapřelo a jím pohrdlo, a Pán Ježíš volá stále všecky do svého ovčince aby je k srdci svému přivinul a milostmi nebeskými podělil. »Syn boží nepřišel trestat a soudit, ale hledat a spasit, co zahynulo«

Celý život Pána Ježíše byl řadou milosrdentví. »Lítost mám nad zástupem.« Sytí hladové, těší zarmoucené, k novému životu povzbuzuje zoufalé, uzdravuje nemocné, křísí mrtvé, odpouští hříchy pobloudilým, pláče nad nenapravitelnými. A když odchází ze světa, zanechává tu za sebe tisíce nových pastýřů, aby jeho jménem řídili stádo věřících, těšili, posvěcovali, povzbuzovali, posilovali a uzdravovali.

Sám zůstává viditelně na oltáři ve způsobu chleba, aby byl pokrmem duší našich, stále nás sílil a posvěcoval.

Posílá zástupce své do nejzazších končin světa, aby přiváděli do ovčince jeho nové ovečky, aby byl jednou jeden ovčinec a jediný pastýř. Posílá je beze zbraně, bez peněz, chudé, jakým byl sám, ozbrojuje je tělem svým, svou milostí, že hotov dáti život za nejmenšího z lidí.

Sv. František Xaver zaslechl slova pastýře nebeského: »Co prospěje člověku, byť všechen svět získal a na duši škodu trpěl?«

Milost boží roznítila jej láskou k nesmrtelným duším, zasvětil celý život spáse jejich. V Indii, Japonsku, křtil často takové množství lidí, že rukama nemohl více pohnouti a z úst slova promluviti. Když byl varován, aby do některých míst nechodil, že tam lid divoký, že živ odtud nevyjde, říkával: »Proč chcete omezovati všemohoucnost boží a milost Spasitele našeho? Kdyby tam rostlo sladké dřevo a byly tam doly zlatonosné, hrnuli by se tam mnozí; ale že se jedná o získání nemrtelných duší, zdá se vám místo to tak hrozným? Že mne usmrtí? Takové milosti já ještě hoden nejsem. Kdyby mi co nejhoršího učinili, ještě tisíckráte více jsem hotov vytrpěti pro jedinou duši bližního!«

Včera jsme slavili památku sv. Vincence Ferrera. Procházel ze vznešeného rodu ve Španělsku, zasvětil se úřadu apoštolskému, procházel městy a obcemi ve vlasti své, pak po Francii, Italii, Anglii, přiváděl nejzatvrzelejší bludaře a nevěrce do ovčince Kristova Odevšad sbíhal se lid, tak že posluchačů pod širým nebem bylo i 80.000. Jakmile počal mluviti o umučení Páně, o posledních věcech člověka, rozplakalo se veškeré množství, nejzarytější hříšnici hrůzou klesali a hlasitě vyznávali se ze svých nepravostí. Jen ve Španělích obrátil na víru 25.000 židů a osm tisíc mohamedánů.

Právě dnes 6. února je tomu 305 let, co se v Lisaboně narodil slavný missionář, dobrý pastýř Vieira ze šlechtického rodu. Z lásky k nesmrtelným duším stal se knězem řeholním. Vynikal učeností a oblíben zvláště jako řečník kazatel. Král mu

nabízel biskupství. Ale Vieira pravil: »Veličenstvo, v celém vašem království není tolik biskupství, aby mne uvedla v pokušení, bych odložil řeholní oděv. A kdybych byl někdy tak nešťasten, že by mne z Tovaryšstva Ježíšova vyloučili, nepřestal bych klepati na jeho dveře, dokud by mne zase nepřijali a třeba jen jako bratra-laika.« Vyžádal si u představených, aby byl poslán do Brasilie. Ubozí domorodci byli hrozně vykořisťováni od Evropanů, proto byli tito od nich nejvíce nenáviděni. Vieira ujal se ubohých, vymohl na králi, že zrušil otroctví a prohlásil svobodnými. Evropané se vzbouřili a nutili Vieiru, aby podepsal žádost jejich, by zůstalo při původním otroctví. Ten však se nepoddal, že bezpráví nikdy podepsati nesmí. A hned v neděli s kazatelny odůvodnil, proč se ubohých domorodců zastal a proč krále naklonil, aby se jim dostalo svobody.

Pravil v kázání: »Duše má větší cenu než celý svět. Za duši podával ďábel všecky říše světa: toto všecko tobě dám, jestliže padna budeš se mi klaněti. Vy žijete ve hříchu smrtelném, cestou kráčíte nebezpečnou k věčnému zavržení. Kdo bližnímu zadržuje mzdu, kdo ho zbavuje svobody, ten žije ve hříchu smrtelném. Nosíte drahé pláště, skvostné mantily, kdyby se vyždímaly a vymačkaly, jaká spousta krve by z nich vykapala! A pro několik penízků měli by rozumní lidé ztráceti své duše? Dejte jen Ježíši, pastýři dobrému, vítězství; dejte vítězství nebi, dejte čest králi portugalskému, svému vladaři, dejte příklad veškerému křesťanstvu, korunujte sebe samy slávou před tváří celého světa! Ježíši Kristu náleží vítězství!« — Vieira zvítězil. Domorodci přišli večer, odnesli na rukou dobrého pastýře do chrámu, aby jim tam vykládal překrásnou nauku Kristovu, která je vysvobodila z otroctví. Ale Evropané, zvyklí na otroctví Indiánů, utiskovali je znovu a nedbali předpisů královských. Vieira obrátil se přímo ke králi dopisem a prosil za ubohé domorodce; že děti jejich umírají hlady; lid že nepláče pro děti už zemřelé, ale pro ty, které ještě žijí, neboť i ty hladem brzy zemrou. Slzy ubohého lidu zasluhují soucitu. Páše se na nich hřích volající do nebe o pomstu. A když to nepomohlo, vydal se osobně ke králi do Lisabonu. Král, ač nemocen, přijal ho, sestavil komisi, napsal pamětní listinu, v níž znova nařízeno odstraniti otrokářství. Když se Vieira vrátil, byl vítán od domorodců jako král, jako světec a otec jejich. Byla umluvena dohoda, Indiáni polámali své šípy, Portugalci vystříleli své ručnice do řeky, rohy troubily, bubny vířily, všude se rozléhal radostný jásot zástupů. Na památku zřízen obrovský kříž a Vieira jej posvětil. Ale Evropané štvali nyní proti Vieirovi, podařilo se jim zmocniti se ho a poslati do Lisabonu jako zrádce a nepřítele osad portugalských. Ale Vieira dokázal zase svou nevinu a zlobu nepřátel. Unaven, vysílen prací missionářskou, v 90 letech věku po 75 letech pastýřské práce zemřel v Bahii 1697. Indiáni všichni tlačili se k mrtvole svého »velikého otce«, plakali pro největšího dobrodince. — Hle, jak Pán Ježíš dosud vykonává úřad dobrého pastýře! Bez křesťanství,

bez papežů byla by dávno Evropa pouští mongolskou. A z Evropy neslo se světlo učení Kristova do všech dílů světa; s ním vzdělanost a civilisace.

Pán Ježíš používá přemnohých dosud prostředků, aby pobloudilé přivedl do ovčince svého.

R. 1894 stal se v jednom průmyslovém městě tento případ: Továrník moderní nevěrou otráven na duši všude svou nevěrou se chlubil a posmíval náboženství. Najednou se rozstonal. Navštívila ho v nemoci zbožná tchyně a radila, aby se s Bohem usmířil, poněvadž nemoc tolik nebezpečná. Ale továrník zůstal zatvrzelým. Přišel i jeho přítel a prosil, aby pamatoval na věci poslední; byl však od továrníka hrubě odbyt. Smrt prý by byla blízko. Malé dvouleté dítě hrálo si a snášelo z rozličných pokojů různé věci na jednu hromadu. Nalezlo modlitební knihu, otevřelo a neslo k otci umírajícímu a volalo: »tati, vem«. Otec vzal knihu do rukou; nahlédl do ní a vrátil děvčátku. V očích jeho ukázaly se slzy; byla to modlitební kniha po matce, z níž se učil modlitbám, když byl také malým dítětem. Vzpomněl si na matku, vzpomněl na šťastné dětství, zavolal malé dítko, pozvedl do postele, líbal a děkoval, že mu knihu přineslo a vrátilo ztracenou víru.

Dal si zavolati kněze, přijal svaté svátosti, děkoval za milost, jíž se mu dostalo. Ale po odchodu kněze ulehčilo se mu, a za několik dní — se uzdravil na těle i na duši, změněn vedl život křesťanský a vzorný.

Slavný polský pianista Bedřich Chopin dobyl si veliké slávy po celé Evropě. Pro slávu zapomněl na duši. Žil bez Boha, hověl světu a vášním. Rozstonal se na plicní neduh, navrátil se do Polska a sešel se se svým přítelem knězem Jelovieckim. Kněz zpozoroval, že dlouho nebude Chopin živ, upozornil jej, že by se mohl posilniti tělem Páně a připraviti na věčnost. Chopin však pravil, že ničemu nevěří. Kněz se modlil zaň při mši sv. a denně jej navštěvoval. Chopin brzy se poznal, milost boží se ho dotkla, přijal sv. svátosti a klidně skonal. Před smrtí řekl svým přátelům: »Bez katolického kněze byl bych zemřel jako — netvor.« Hle, jak Pán Ježíš stále volá zbloudilé ovečky do svého ovčince!

Poděkujme dnes za to božskému pastýři, že stále má nás na paměti, slyšme rádi hlasu jeho, jímž k nám mluví církev sv., a prosme za milost, abychom se od něho nikdy neuchýlili a po smrti do ovčince nebeského byli přijati. Amen. *V. M. Vdchal.*

Neděle II. po velikonoci.

Ježíš pastýř dobrý.

Na jedné farní osadě přinesl o vánocích, kdy bývá sbírka na missie mezi pohany, na faru také dárek několik haléřů 7letý hoch, synáček chudé pradleny. Farář znal hocha, věděl, že mají doma bídu; nechtěl to vzíti.

»Odkud jsi to vzal?« tázal se hocha. Ten pravil: »Sbíral jsem pohozené kosti a prodal, a dostal za ně něco haléřů, a ty nyní přináším. Maminka řekla, že nemáme sice sami ničeho, ale přece nejsme tak chudí, protože máme Spasitele; ale ti ubohé dítky pohanské že jsou úplně chudé a nešťastné, poněvadž milého Spasitele neznají.« — Zbožná chudá matka dobře pochopila, čím jest nám Pán Ježíš, jak bychom byli nešťastnými bez něho, a proto ze svého štěstí chtěla také popřáti aspoň dle možnosti — částečku pro ubohé pohany.

A v pravdě, my katoličtí křesťané můžeme býti šťastnými. Ježíš, dobrý pastýř, jest mezi námi ustavičně, živí nás zdravou pastvou nebeského učení, sílí nás svým božským tělem a předrahou krví, bdí nad námi, chrání před útoky zlého ducha a zlých lidí, vede nás cestou jistou a bezpečnou k věčným hodům nebeské blaženosti.

Ukáži dnes, jak bdí nebeský pastýř duší našich nad celou církví svou vůbec i nad každým jednotlivcem z nás zvláště.

Pojednání.

1. Pán Ježíš chtěl, aby učení jeho bylo hlásáno po celém světě všem národům až do skonání světa. Dokud sám byl zde na zemi, měl kolem sebe malý hlouček apoštolů, a těm dal pak rozkaz, aby učení jeho a milosti roznesli po celém světě až do nejzazších končin. »Kdo uvěří a pokřtěn bude, spasen bude.« Kdo chtěli býti spaseni, přijali s ochotou a vděčně neslýchané dosud učení Kristovo, přijali křest sv., stávali se věřícími, ovečkami nebeského pastýře, Ježíše Krista, kterého viditelně zastupoval apoštol sv. Petr. Petr byl papežem čili otcem církve, apoštolé biskupy, a když sami stačiti nemohli, vysvětili si na pomoc nové biskupy a kněze i jáhny, aby zakládali z rozkazu nejvyššího pastýře, Ježíše Krista, království boží na zemi. Církev spočátku podobna malému zrnu hořčičnému měla vyrůsti v mohutný strom, který měl býti útočištěm a ochranou všech národů světa. Naplniti se měla slova Písma sv., že »panovati bude Kristus od jednoho moře až k moři druhému, od východu až do západu, aby v něm požehnáni byli všichni národové«. (Žal. 71.)

A tou církví Kristovou jest církev naše katolická, která jediná má totéž učení, které Pán Ježíš a apoštolé hlásali, tytéž svátosti, které rozdávali, tutéž jednu nejvyšší hlavu, papeže, sv. Otce v Římě, a neviditelnou hlavu, Pána Ježíše samého. Církev naše je v pravdě církví Kristovou, neboť ona učením vede ke svatosti, svátostmi svatost uděluje a odchovala nebi již nesčetné zástupy světců; ona má za svou hlavu Ježíše, zdroj vší svatosti. Církev sv. naše je pravou církví Kristovou, neboť ona jediné schopna jest, aby hlásána byla po celém světě po všecky časy všem národům; ona jediná svými papeži a biskupy sahá až k apoštolům a Pánu Ježíši. A této církvi slíbil Pán Ježíš ustavičnou pomoc. »Aj já jsem s vámi po všecky dny až do skonání světa.« Jako se malá církev jeho nemohla mýliti, dokud ji řídil Pán Ježíš na

zemi, tak nemůže se míliti nyní, poněvadž ji řídí Duchem sv. neustále. »Neponechám vás jako sirotky,« pravil Pán Ježíš; »budu prositi Otce, a jiného učitele dá vám, aby zůstal s vámi na věky, Ducha pravdy; ten připomene vám všecko, cokoli jsem mluvil k vám!« (Jan 14.)

To znamená, že duch lži a bludu nebude míti nikdy přístupu do církve jeho, poněvadž Duch pravdy na věky v ní zůstane. Kdyby se církev mohla míliti, kdo by zachránil učení Kristovo neporušené? Lidé by je změnili dle svých potřeb k svému neprospěchu, ke své záhubě. Vykoupení bylo by pro nás marným, svátosti bez užitku, jak vidíme dnes v církvi protestantské. Kolik hlav tolik smyslů. Zmatek nad zmatek.

Už Luther, původce rozkolu, zhrozil se následků, jež sám vyvolal. Napsal hrozná tato slova:

»Svět kazí se den ode dne, zločinů v něm přibývá. Lidstvo je ku pomstě náchylnější, lakomější, surovější, necitelnější, bídnější než pod vládou papežů.

Urození i prostí pohrdají kázáním, naše řeči nemají u nich ceny za haléř.

Už ani v život věčný nevěří. Sami žijí dle své víry; (jsou to prasata), je to zvěř; žijí jako zvěř (prasata), umírají jako zvěř (prasata) Jsou to lotři plni pýchy, a lakomci špinavější než byli za dnů papežských. Chce-li někdo vidět shromáždění lotrů, lichvářů, rozpustilců, rebelantů, nevěrců, — nechť navštíví některou obec evangelickou. Ani mezi pohany nenajdeš lidí tak urputných a nadutých, jako u evangelíků.« (Schol. cop. I. Tom. Adv. — Ep. 1. ad Cor. 15.)

A. Bucer naříkal, že evangelíci se domnívají, že si osvojili všecky ctnosti, když se naučili nadávati papežencům, pronásledovat je a žvanit o věcech, jimž nerozumějí. — Celé naše počínání bylo jen rouhání se jménu božímu. Není v nás špetky horlivosti, nemodlíme se, nepostíme se, staráme se jen o dobré bydlo a o bovění smyslnosti.« (Enar. in 4 evang.)

Belz píše: »Není ani spravedlnosti, ani lásky, ani pravdy, ani víry v Německu. Nejhorší daremnosti, největší ohavnosti a nestydatosti provozují se dnes za něco zcela slušného, ba u mnohých docela za ctnosti.« (Enar. in pral. 90.)

De Gasparin napsal: »Sotva jsme se vzdálili od Říma, vzdalujeme se pomalu i od Boha; postní a kající dnové proměnili se u nás ve dny rozpustilosti.« (Inter. ger.)

Kotzebue praví: »Odtrhli jsme se od Říma, sešli jsme s pravé cesty, zabředli do močálu, kde se honíme za bludičkami.« (Liter. Wchbl. 1819.)

Prat běduje: »V našich akademiích učí mnozí professoři bezuzdnému rozumářství a popírání vší positivní víry.« (Lett. c. d. prof.)

Wegscheider píše: »Na vysokých školách učí, že Spasitel byl pouze jakýmsi hebrejským Sokratem. Jiní mají ho za obyčej-

ného rabína, který neumřel, ale zdánlivě mrtvý do hrobu vložen, přišel k sobě, ztratil se a více ho nespatřili.« (Theol. christ.)

Kreuzzeitung psala 1877: »že v Berlíně jsou tři čtvrtiny sňatků uzavřeny bez duchovního, sotva třetina dětí pokřtěna. — Církvi luteránské hrozí úplná pohroma.«

Schenkel napsal 1868: »Podobáme se lodi tonoucí ve vlnách rozbouřeného moře.«

Scherer volá: »Jméno protestantismus náleží už mrtvole, stínu církve.«

Dean Swift píše: »Katolická církev přijímá do svého lůna protestanty velmi vzdělané, osvícené a mravů bezúhonných; naše církev reformovaná přebírá od katolíků lidi rozmařilé a konkubináře. Když papež čistí zahradu, hází nám plevel přes zeď.«

G. Müller praví: »Stavení protestantismu utrpělo už tolik, že dnes je z něho bídná, roztrhaná chalupa.« (Hist. Unters. 1801.)

A Boll píše: »Bůh sám sboří náš dům našima vlastníma rukama.« (Von dem Verfall der Relig.)

Ejhle, jaký zmatek panuje v církvi od Říma, od papeže odtržené, v níž každý vykládá Písmo sv. dle svého náhledu. Není autority, není kázně. Z učení Pána Ježíše nemají dnes ničeho, sv. svátostmi pohrdli, jsou ovce bez pastýře. »Cesta, po které kráčíme, vede přímo do propasti. Jakmile jsme se odtrhli od Říma, přestali jsme býti!« volají »Darmstadtské círk. protest. listy« z r. 1831.

Jen církev katolická stojí na stále jako maják a ukazuje cestu bezpečnou na rozbouřeném moři do přístavu pravdy a pokoje.

Pán Ježíš, nebeský pastýř, bdí stále nad církví svou; jest ustavičným prostředníkem u Otce svého. »Začkoli prositi budete Otce mého ve jménu mém, dáť vám.« (Jan 16.) Církev odolala všem útokům, násilím a bludům.

Naplnila se slova Gamaliela, člena velerady židovské.

Když byli apoštolové pronásledováni, pravil: »Je-li to dílo lidské, rozpadne se samo sebou; je-li to dílo boží, marně se proti němu vzpouzíte« (Sk. ap. 5.)

Naplnila se slova anděla, který před narozením Páně zvěstoval: »Království jeho nebude míti konce.« (Luk. 1. 33.) Kristus, dobrý pastýř, chrání církev svou stále, chrániti bude na věky.

A církev sv. za příkladem svého pastýře dobrého vykonávala úřad pastýřský po všecka století, bděla nad svěřenými ovečkami, učila neumělé, těšila zarmoucené, dobré radila pochybujícím, hříšné ospravedlňovala a sytila pokrmem nebeským, nahé odívala, lačné krmila, nemocným stavěla nemocnice, osiřelým sirotčince, opuštěným útulny a chudobince, vykupovala otroky chránila lid proti přehmatům panovníků, uváděla tisíce do království věčného.

Sami nepřátelé nemohou upříti církvi té zásluhy a veřejně to také potvrzují.

2. Pán Ježíš bdí také nad každým jednotlivcem.

»V domě Otce mého je příbytků mnoho, jdu, abych vám připravil místa.«

Vstoupil na nebesa a již připravil pro každého místo, jež každému dle jeho sil, zásluh, namáhání, utrpení a ctností bude přiměřeno. Čím horlivěji kdo za svým pastýřem nebeským kráčel, tím blíže státi bude u něho na věčnosti.

»Otče můj, volá neustále, dejž, aby, kde já jsem, byli i služebníci moji.« (Jan 12.)

Za všecky se modlil před svým utrpením, za všecky se ustavičně při mši sv. obětuje, všem dává skrze církev svou prostředky, aby cíle svého došli; všecky posiluje tělem svým, posvěcuje a chrání před hříchem. Na nebi je prostředníkem naším a zaručil se nám, že kdo prosí, obdrží, kdo hledá, nalezne, kdo klepá, bude mu otevřeno.« (Mat. 7.)

Aby nám ještě větší lásku prokázal, zůstává jako dobrý pastýř mezi námi viditelně na oltáři, a koná tytéž divy, rozdává tytéž milosti jako za pozemského života.

Sv. František z Assisi sděloval každé své utrpení a své těžkosti Pánu Ježíši v nejsv. Svátosti oltářní, a odcházel pokaždé posilněn a potěšen.

Sv. Jan z Kříže, když oheň hrozil jeho klášteru, spěchal se svými bratry před oltář, odkud jediné očekával pomoc; a oheň sám uhasl.

Sv. Jan Sankander, když nepřátelé pustošili kolem Holešova krajinu, vyšel jim v ústrety s velebnou Svátostí; nepřátelé padli na kolena a ušetřili města.

Sv. Klára, když její klášter byl ohrožen divokými Saraceny v Assisi, dala postavit velebnou Svátost na hradby, klekla a modlila se: »Pane Ježíši, buď naší ochranou. Nedopouštěj, aby služebnice tvé, které se zde ve jménu tvém shromáždily, by jediné tobě žily a tobě umřely, aby nyní upadly do rukou nevěřících a byly potupeny a znesvěceny. V tebe jen doufáme, jen ty nám můžeš pomoci!« A Pán Ježíš je vyslyšel.

Nepřátelé spatřili velebnou Svátost, byli naplněni hrůzou, utekli a ušetřili kláštera.

Sv. Ludvík, král franc., vozil s sebou Tělo Páně na skvostně upraveném oltáři po moři, aby před bouří byl zachráněn.

Sv. Gorgonia, sestra sv. Řehoře Naz., byla stížena smrtelnou nemocí. Lékaři pozbyli vší naděje. Když byla ode všech opuštěna, vstala v noci a odešla do kostela.

Klekla před svatostánkem a volala: »Pane Ježíši, chudá žena strašnou nemocí stížená, sotva se dotkla obruby roucha tvého, byla uzdravena. Je-li dobrota tvá nyní menší, nežli byla tehdy? či nemáš ty více tolik moci, jaké jsi měl tehdy? Věřím pevně, že můžeš mne uzdraviti, ale nevstanu odtud, pokud nebudu vyslyšena.«

Chvíli se modlila — a odešla domů uzdravena. —

Anglický pastor Manning nikdy nepochyboval o pravosti své církve anglikánské. Jednou přišel do Říma, vešel do chrámu

katolického sv. Ludvíka, spatřil na oltáři vystavenou velebnou Svátost a kolem několik rozžatých svící. Kněží klečeli v presbytáři, několik věřících v lavicích. Najednou cítil hlas uvnitř, že zde je Kristus, v církvi katolické je pravda. Neměl více pokoje, modlil se, studoval — a brzy se stal katolíkem.

Umřel jako kardinál, věrec, lidumil, světec.

Jestliže pouhá přítomnost Pána Ježíše v podobě chleba na oltáři tolik divů vykonala, což teprve u těch, kdo přijímali jeho tělo ve sv. přijímání, — co divů se stalo pro nejsv. obět mše sv.! — Pán Ježíš, dobrý pastýř, stále mezi námi. — A když je člověku nejhůře, před smrtí, podává se mu za pokrm, aby jako dobrý pastýř — uvedl ovečku svou do slávy věčné!

Ejhle, drazí křesťané, nejsme opuštěni od božského pastýře svého.

On řídí svou církev, stará se o blaho každého jednotlivce. Nespoléhejme se na lidi slabé, smrtelné, nejisté, kteří nás brzy opouštějí aneb pomoci ani nemohou; důvěřujme jediné v nejlepšího dobrodince svého a pastýře, který dobře zná ovečky své a slyší hlas jejich a stále je hotov přispěti ku pomoci a záchraně; zde nás naplňuje nesčíslnými milostmi, po smrti uvede nás do říše blaženosti věčné. *V. M. Váchal.*

Neděle III. po velikonoci.

Hříšníkovo a spravedlivého »maličko«.

»Svět se bude radovati, vy se budete rmoutiti, zármutek váš promění se v radost.« (Ev.)

Divíme se, jak rychle uteče týden, po týdnu měsíc, a tak maličko potrvá čas života a člověk je starý a slabý, blízek smrti. Tak i Kristus Pán pravil apoštolům a těšil je slovem maličko. Maličko mne nebudete viděti a budete se rmoutiti, ale maličko a zármutek váš promění se v radost, neboť mne opět budete viděti. Mezitím maličko bude se svět radovati, sloužiti sobě a svým žádostem a pak se promění plačící v radující se a radující se v plačící. Blahoslavení lkající, neboť oni potěšeni budou. Podle čeho se bude říditi ona proměna? Podle života, který byl buď podle přikázání, buď proti nim. Neboť praví katechismus, že ten, kdo koná, co Bůh přikazuje a se varuje, co Bůh zapovídá, jest křesťan spravedlivý, a opět, kdo koná, co Bůh zakazuje a nekoná, co Bůh přikazuje, hřeší. Tato zkouška zde v životě trvá dle slov Krista Pána: maličko. To maličko dává zraku duševnímu jiného světla, když člověk soudí dle jiného pravidla.

Pojednání.

I.

O radosti člověk jinak soudí po ní, jinak před ní. Také o životě jinak soudí na počátku, jinak na konci. Který jest život,

v němž by se proměnil zármutek v radost. Život dle Pána Ježíše zármutek náš promění v radosti — radost dle světa promění se v zármutek.

Život dle Pána Ježíše jest život spravedlivý, život dle světa jest hříšný. Radost se promění v zármutek, zármutek v radost. Promění se úlohy; poslední trvá věčně.

Úloha spravedlivého křesťana jest zachovati přikázání, a sice nejen nedělati, co Bůh zapovídá, na př.: nezabíti, nesmilniti, nekrásti, ale i co poroučí: Pomni, abys den sváteční světil, cti otce i matku, miluj bližního a pod. To člověku mnohdy činí zármutek, t. j. působí mu drobet obtíže, přichází mu za těžko. Však tento zármutek jest jen zdánlivý a jest jen kratinký — a následuje po něm radost, radost nekonečná a veliká.

Co soudí křesťanský a spravedlivý člověk půl hodiny před svou smrtí? Uvažujme, co bychom soudili o svém životě, kdyby nám bylo řečeno na jisto, že jen půl hodiny máme ještě žíti. Co soudí křesťan spravedlivý o svém životě? O minulém soudí jako o překonaných obtížích a raduje se z nich, jako se raduje matka a otec, když vidí kolem sebe shromážděné dítky, které jim mnoho starostí působily, a řeknou sami k sobě, jak jsme je všechny obstarali, jak jsme je vyživili, ošatili a vychovali. Diví se všem těm obtížím a s radostí na ně vzpomínají.

Aneb jako když člověk dostaví dům a vzpomíná na celou práci a starost, kterou měl, když začal kopat základ až do té chvíle, kdy poslední tašku na střechu položil. Člověk se těm obtížím diví, jak je přemohl — myslíval, že to nepřemůže, ale teď na ně rád vzpomíná.

Tak jest i spravedlivému křesťanu, když vzpomíná na minulý svůj život — boj všelijaký, ale nepoddal se zlému, zvítězil, nepřekročil přikázání, a jestli překročil, zase upřímným pokáním život napravil. Půl hodiny — maličko — ještě mu zbývá život, a bude všechna práce hotova a jak myslí, bude dobrá.

Sv. Regina, když ji mučili, a Olybrius, který rozkaz k mučení dal, zakrýval si tvář, protože nemohl se na mučení dívat, pravila: »A přece jest mi v mukách volněji, než tobě v rozkoších.« Ještě málo má trvati smutek, aby se zármutek proměnil v radost. Blažený muž spravedlivý, který chodí po cestách Páně! A co soudí o přítomném okamžiku půl hodiny před smrtí? On se loučí ovšem snáze než hříšník, protože nemiloval tak tuze svět. Požívání světa počíná s radostí, ale končí s žalostí, a odříkání světa život spravedlivý začíná na oko smutně, ale končí radostně.

Tu mu vstupují na mysl jeho skutky, aby ho doprovodily, obklopují ho jako milé dítky, aby se k němu hlásily: Já jsem tvá modlitba, já jsem tvá almužna, já jsem tvá práce, kterou jsi konal pro dítky své, já jsem tvá zdrželivost atd.

Nedivme se, že člověk, který snažil se zachovávat přikázání boží, že se té poslední půl hodiny neleká.

Sv. Felix, když se blížila poslední jeho hodina, zářil radostí. Ptali se ho: »Co vidíš?« — »To, co vy viděti nemůžete,« od-

pověděl. »Jen maličko,« a měl viděti splněnou touhu svou po Pánu Ježíši.

A co soudí spravedlivý o svém budoucím? To, co soudil služebník dobrý, když přišel Pán jeho klásti s ním účet. Jdu si pro odměnu: tys mi dal hřivny a zde je vracím se svým přičiněním. Jak ho těší všecko, co přemohl zlého, jak ho těší, že slova svá zadržoval, jak ho těší každý nepatrný skutek, který vykonal.

Zmíral stařeček a kolem něho obsluhovala schovanka, kterou přijal za svou, dobře vyučil a v křesťanskou pannu vychoval. »Jak jest mi volno, když na tebe, dítě, patřím,« pravil, »že jsem tolik dobrého ti vykonal, že Bůh mi bude splácet, co jsem ti půjčil.« Jak bude otci a matce, když k bohabojnosti děti vedli a učili je zachovávati nejen to, co Bůh zakazuje, ale i co poroučí? Neboť nestačí zdržeti se jen, co Bůh zakázal, ale třeba i plniti, co Bůh poroučí.

Takovému člověku jest pak to maličko, kterému Bůh dává radostné, milé, ale jinak je tomu, kdo dělal, co Bůh zapovídá a nedělal, co Bůh přikazuje, čili jak říkáme, kdo hřešil. Tu »maličko« půl hodiny a po té půl hodině ono nekonečné, věčné není tak radostné.

II.

Zde to maličko již mu jinak mluví. Maličko, a již mi nezbude z mého dlouhého života ničeho, který jsem tolika špatnostmi zohavil. Sv. Filipu páchl hříšník ošklivým zápachem a ten zápach nedá se zahnati žádnými růžemi, ani voňavkami, ten duševní zápach nedá se zahnati leč upřímnou lítostí. Sv. Řehoř vypravuje o muži Chrisantiovi, bohatém, ale zatvrzelém hříšníku, že když se blížila jeho poslední hodina, zvolal: »Dejte mi času, jen do zítřka času!« Avšak tajemný hlas mu odpověděl: »Času žádáš, kterýs promarnil. Jen ještě půl hodiny!« Zajisté maličko — a uzří, co neviděl, več nevěřil, obdrží, co nečekal, ztratí, več dával naději svou. Takovému člověku jest zemříti velmi obtížno, neboť má těžké loučení.

Společníci jeho kolem postele jsou, jak na jednom obraze jsem viděl, zosobněné hříchy jeho života. Tu jedna postava s pavím pérem připomíná ho na pýchu, jiná s měšcem na jeho lakotu a nespravedlnost, jiná s dítětem připomíná ho na jeho mládí a zodpovědnost, jiná se sklenicí a kartami na jeho zanedbávání povinností k sobě, k ženě, k dětem a jeho nedbalost, marnost a již jen půl hodinky »maličko« času má. My také máme každý tu půl hodinky vyměřenou tak přesně jako čáru podle pravítka — a pak radost jeho se mění ve smutek, neboť nedělal, co Bůh poroučel, ale dělal, co zakazuje a již má jen maličko času a jde k Otci, Stvořiteli nebe i země — k Ježíši Kristu, který jej miloval k smrti, a Duchu svatému, který vnuknutím jej chtěl povzbuditi k dobrému životu.

A co vidí v budoucnosti? Pravil jsem o sv. Felixovi, že ra-

dosti zažil, neboť život jeho spravedlivý naplňoval ho pokojem. A nyní dám příklad zvrhlého kněze Luthera, který sám zrušil sliby Bohu učiněné a žil dle vůle své. Když se jednou zadíval do jednoho místa, tu se ho tázali: »Co vidíš?« — »Vidím satana, jak mne do záhuby táhne,« odpovídá tento.

Sv. Lucian volal: »Jdu si pro odměnu.« Sv. Josef z Oriolo zpíval tichým hlasem píseň k Pánu Bohu a vyzýval chlapce zpěváky, aby zpívali s ním. A Luther si žádá, aby byl raději umřel jako dítě po křtu svatém.

Člověk hříšný konal, co Bůh zakazoval, nekonal, co Bůh přikazoval a teď se mu blíží ono »maličko«. Co jej těšilo, mu dochází, a co by jej teď těšilo, toho nemá. Radost jeho promění se v žalost — zármutek spravedlivého promění se v radost.

Na konec poslyšte povzbuzující příběh ze života starce poustevníka, jak jej zaznamenávají sv. Otcové. Stařec poustevník ležel pod palmou, pracuje k smrti. Kolem něho stáli jeho spolubratři. V rukou držel křížek, prsa těžce oddychovala, oči pak byly zavřeny. Tu smrtelné tahy se změnily — a stařec se usmál úsměvem blaženým; po chvilce usmál se po druhé a brzy na to po třetí. Pak ještě otevřel oči. Tázali se ho bratři po příčině trojího úsměvu, načež jim slabým hlasem odpověděl: »Představila se mi před oči minulost a s ní celý život můj, jejž jsem prožil, a viděl, že se boj již končí, i zaradoval jsem se a usmál se; pak se mi před oči postavila přítomnost a s ní všechny marnosti světa, které opouštím, a usmál jsem se po druhé; konečně se mi ukázala budoucnost a s ní odplata věčná, kterou mi přichystal Pán, a já se zasmál po třetí.« To pověděv, naklonil hlavu a skonal.

Blažený stařeček. Náš život jest také složen ze tří částí: z minulosti, přítomnosti a budoucnosti. Minulost ta se dlouží každou chvíli, přítomnost to jest ona chvilka, která jedna za druhou prchá a nikdy nestojí a budoucnost jest nejistá, jen ona budoucí věčnost jest zcela jistá. Teď prohlédněme svou minulost a přítomnost a pak se podívejme do budoucnosti. Dle minulosti a přítomnosti se řídí naše budoucnost. A vlastně toliko dle přítomnosti. Kdo v přítomnosti se přikázáním božím řídí — i v tom, co nám Bůh poroučí, i v tom, co nám zapovídá, ten ukládá si dobrou minulost a krásnou budoucnost — zármutek při tom se promění v radost — byl křesťanem spravedlivým a jak i ten chladný rozum dá — dobrý život mu nemůže škodit, ale jen prospět. Hříšný život nemůže nikdy prospět, ale mnoho uškodit.

Proto jest potřeba, aby člověk svou přítomnost často pro, hlížel, aby si dal často otázku, v jakém stavu jsem právě teď jaká by byla má minulost, jaký jest můj stav, zdaž plním, co mi Bůh poroučí, a zdržuji-li se, co mi zapovídá? Hříšná radost promění se v žalost, zármutek pro dobrý život promění se nám v radost. Amen.

Fr. Vaněček.

Neděle III. po velikonoci.

Svátek Ochrany sv. Josefa.

»Po všecky dny, v kterých bojuji, očekávám, až přijde smrt má. Tehdy zavoláš mne, Pane, a já řeknu: Hle, zde jsem! A dílu rukou svých podáš pravici.« (Job 14, 14.)

Posvěcování denního života.

Pozorujeme li blíže osobu, které sasvěcen dnešní den, bezděky zalétneme myšlenkami svými do domku nazaretského. Tam spatřujeme tesaře žijícího ve skrovných chudobných poměrech. Vše, co vidíme, je prostičké. Po zdech rozvěšeno řemeslnické nářadí, v dílně pak při práci muž, blízko něho božské dítě, jež svému pěstounu pomáhá, a Pannu Marii, která své obyčejné domácí práce koná. Docela jinak bychom si my představovali pěstouna Syna božího. Kdychom my měli Synu božímu hledati pěstouna, jistě bychom pomýšleli na boháče tohoto světa. Ale Pán nebe a země zavítal k chudé, prosté rodině, aby nám ukázal, že můžeme i obyčejnou denní prací Boha oslavovati a svůj život posvěcovati. A to jest pro nás veliká útěcha. S druhé strany však vzniká důležitá otázka: Jak můžeme denní život svůj posvěcovati? Na tuto otázku chci vám dnes dáti odpověď, která zní:

1. Čiň, co Bůh chce!
2. Čiň, jak to Bůh chce!

Pojednání.

I.

Čiň, co Bůh chce! Tak činil sv. Josef. I na něj dolehly hodiny těžkých zkoušek. Když však anděl boží k němu promlouvá, činí, co Bůh chce. Koná dalekou — 30 pěších hodin dlouhou — cestu z Nazareta do Betlema ochotně a rád. Anděl volá jej v noci do Egypta — sv. Josef činí, co Bůh chce. Anděl jej volá po smrti Herodesově zpět do vlasti — sv. Josef činí, co Bůh chce.

Posvětíme svůj život a připravíme sobě veliké štěstí, budeme-li i my činiti, co Bůh chce. Bůh každého z nás povolal do jiného stavu, uložil nám různé práce, ale přece život všech nás jest v jednom roveň: jest složen z různých činů, na nichž závisí věčná blaženost. Čin řadí se k činu; z nich vzniká dlouhá řada. Co činíme den po dni? Vstáváme a léháme, spíme; jíme, pijeme a pracujeme; chodíme, radujeme se, snášíme bolest a zármutek. V tom jest život náš stejný. Ale tyto úkony všem lidem společné vykonávají různí lidé tak různě! Jedni vstávají a první pozdrav s jejich rtů nese se k nebesům; jiní vstávají líně, s nechutí, nevědí, že Bůh je volá toho dne k práci pro něho. Jedni jdou k jídlu a děkují Pánu Bohu za ty dary, kterých ze štědrosti boží požívají; jiní usedají ke stolu hohatému jako němá tvář. Jedni pracují z lásky k Pánu Bohu, modlitbou, trpělivostí posvě-

cují svoji práci; jiní pracují ze zištnosti a z lásky k sobě. U jedněch jest domovem stálý klid, vše u nich děje se včas a na svém místě, jiné však souží stálý nepokoj; nikdy nemají dosti, stále jim něco schází, stále žehrají, naříkají. A přece celkem konají lidé stejné práce, ale nemají ty práce stejného požehnání a stejné ceny.

Bůh sám položil v ruce člověka, aby každá práce, kterou koná, měla před ním velikou cenu, a na člověku záleží, chce-li. Hle, horníci sestupují do hlubokého dolu s nadějí, že přijdou na zlatou neb aspoň na stříbrnou rudu, a že drahocenný kov vynesou na povrch; kolikráte však se zklamou ve své naději, kolikráte přijdou pouze na olovo nebo méně cenný kov. Křesťan však má ve své moci, učiniti z každého svého skutku zlato nejčistší, jenom chce-li. Sv. Pavel ve svém I. listě ke Korintským (3, 12 seq.) uvádí pro to pěkné podobenství. Pozoruje lidi a shledává, že všichni na stavbě svého života pracují, čile ruce k dílu přikládají; všichni staví, jedni však ze slámy, druzí ze dříví, jiní z drahých kamenů a konečně opět jiní ze stříbra a ze zlata. Pak své stavení všichni stejně nabílí vápnem, tak že nikdo nerozezná, jaké stavební hmoty, jakého materiálu užili. Všechny domy vyhlížejí na pohled stejně hezky, ale přece cena jejich jest různá. Počkej chvíli, praví apoštol, každá ta budova musí se podrobiti zkoušce ohněm; domy ze slámy a dříví shoří, avšak domy z drahokamů a vzácných kovů ve zkoušce obstojí.

Ó ubozí synové lidští, kteří se ve svém životě tak namáháte, ale málo toho dbáte, abyste při stavbě svého života pravého, dobrého, nezničitelného materiálu užili. Konáte četné skutky každý den, ale skutky ty pominou, nemají ceny před Bohem, zaniknou jako sláma a dříví v ohni. A přece jest ve vaše ruce položeno postaviti celou životní budovu z nejčistšího zlata. Jen jednoho jest potřebí, totiž abyste vše dobré, co konáte, konali ve stavu posvěcující milosti boží. Čím jest, pro Bůh, čím jest život křesťana, který není ve spojení s Bohem?! S Bohem, který nás k životu povolal, jemuž máme sloužiti, jenž chce nás učiniti šťastnými na věky? Čím jest život člověka, plný vad, hříchův a neřestí, o němž se může říci, že sice žil, ale pouze pro tento svět, lopotil se až do úpadu, ale nečinil toho, čeho Bůh od něho žádal?

Sv. Josef poučuje nás dnes, abychom posvěcovali denní život svůj tím, že konáme vše, čeho Bůh od nás žádá, ale poučuje nás též, abychom konali vše též tak, jak Bůh žádá, a o tom v díle

II.

Vizme sv. Josefa! Poslouchá anděla a ubírá se do Egypta a nikterak se nad rozkazem božím nepohoršuje. Neříká: »Toť je nejistá a pochybná věc, k níž radíš. Nedávno jsi říkal, že vykoupí svůj lid, a nyní sám sebe nemůže z nebezpečenství vysvoboditi, ale jest nám utíkati a do daleké ciziny se ubírati. Právě

opak tvého slibu se stal.« (Sv. Jan Zlat. VII. lekce in oct. SS Innoc.) Sv. Josef mohl říci: »Není mi třeba jíti do té země, kde je tolik pohanů; chce-li Bůh, může dítě jiným způsobem před Herodesem ochrániti.« — A když anděl opět přišel, a jej do vlasti zpět volal, mohl říci: »Teď zrovna se mi zde v Egyptě líbí a dobře se mi daří; přivykl jsem zde, zařídil jsem se, seznámil jsem se lidmi; proč bych odcházel?« — Tak sv. Josef ani nesmýšlí, ani nemluví, ale činí, co a jak si Bůh přeje, aniž by o vůli boží zbytečně mudroval anebo dokonce proti vůli boží reptal.

Ale právě naopak jednají mnozí lidé. Chtějí, aby se vše řídilo jen dle jejich vůle, dle jejich rozumu, dle jejich hlavy, aby vše šlo po jejich přání. Jsou-li nemocni, říkají: »Proč jsem právě já nemocen a jiní jsou zdrávi? Mne musí všecko nepříjemné potkati, a to právě nyní, kdy mám tolik práce.« Jsou-li zdrávi, táží se: »Proč jsem zrovna já tak chudým a ubohým, proč jiní tonou v blahobytu a mají se dobře?« Umře-li matce dítě, reptá: »Proč zrovna mně má dítě umříti? Ta a ta má dětí 6, 7 a byla by ráda, kdyby jí jedno Pán Bůh vzal; proč zrovna já mám býti tak nešťastná?« — A podobně při jiných příležitostech přichází to pochybovačné, reptavé, nespokojené a skoro i rouhavé: Proč!? Nikdy nechtějí, co a jak Bůh chce; vždy chtějí něco jiného, lepšího, většího.

Ty bídný, nepatrný červe, ty prášku ve všemíru, ty nespokojený, neklidný člověče! Popatři jen na oblohu nebeskou! Viz milliony nebeských těles, z nichž mnohá jsou daleko, daleko větší než naše země, a přece všechna ta nebeská tělesa, ty hvězdy nečiní ničeho jiného, než od tisíců let poslouchají vůle boží. A běda nám, kdyby se jen jedna hvězda uchýlila od dráhy jí vymezené; celá naše země by byla rozdrcena na padrť. Nebesa vypravují slávu boží, a to právě tím, že tělesa nebeská den ze dne vymezenou drahou se ubírají, a tak slouží i k blahu tvorů i slávu Stvořitele hlásají.

A pohleď do nebe! Vidíš zástupy andělů — nečiní nic jiného, než poslouchají vůli boží a zpívají: »Svatý, svatý, svatý!« Tak Pána Boha chválí. A i my, nejmilejší, můžeme tak činiti již zde na zemi: Čiňme vše tak dobře, jak jen možno, dělejme vše, čeho a jak vůle boží od nás žádá — a náš život bude ustavičnou chválou boží, bude zdrojem nehynoucích radostí nám samým.

Tři jsou pravidla, která-li zachováme, tu práci si velice usnadníme:

Především při všem, co počínáme, řekněme: Všecko z lásky k Bohu! Zajisté se nám bude práce dařiti při nejmenším právě tak dobře, jako kdybychom na Boha ani nevzpomněli. Ale zkuste to, začněte něco z lásky k Pánu Bohu a přesvědčíte se, jaký blahodárný vliv bude míti tento úmysl na vaše skutky.

Za druhé: Pamatujte na to: Bůh mne vidí, na mne dohlíží. Je-li mistr v dílně, učedníci i tovaryši dají si na své práci lépe záležeti. Na nás dohlíží stále vševědoucí Bůh; častěji vzpo-

meňme, v koho službách se nacházíme. Prodavačka na trhu jest na to pyšna, že může máslo, vejce, zeleninu každého týdne dodávati do domu vznešených zákazníků. Šička, krejčí, obuvník zakládají si na tom, pracují-li pro urozené panstvo. V městech velikým obchodníkům mnoho na tom záleží, dostane-li se jim práva užívati názvu: cís. a král. dvorní (nebo komorní) dodavatel. A hle, my, křesťané, jsme ve službách božích, pro Boha můžeme a máme pracovati, před jeho očima máme všecku práci konati. Nebuďme tedy podobni nádeníkům, jimž každá práce je těžká, obtížná. Radujme se z toho, že můžeme Bohu sloužiti. Bůh přihlíží k našim pracím, čiňme tedy, jak Bůh chce, ochotně a rádi.

A konečně za třetí: Vzpomeňme ob čas na to: To, co teď právě konáme, mohlo by býti posledním činem našeho života. Není-li pravda, že bychom často docela jinak jednali? Že by ubylo z rodin našich hádek, svárů, nenávisti, hněvu, zlé vůle, nespokojenosti? Minulost nám již nepatří, budoucnost není jista; co teď nyní konáme, jest v našich rukou, jiné nikoliv. A kdyby to teď bylo poslední?! Jeden z činů našich bude jistě posledním; jednou vstaneš z rána naposled, jednou posadíš se naposled ke stolu; pamatuj tedy na to a nežij tak, jako by ti ještě dlouhá řada let náležela, když nemáš ani zítřejšího dne, ba ani dnešního večera jistého. Budeš-li těch tří rad dbáti, pak můžeš všecky své skutky, všecky své práce a i ty nejprostší, nejnižší ve zlato obrátiti.

* * *

U Joba (14, 14.) čteme krásná slova: »Po všecky dny, ve kterých bojuji, očekávám, až přijde smrt má. Tehdy zavoláš mne, Pane, a já řeknu: Hle, zde jsem! A dílu rukou svých podáš pravici.« Tato slova znal jistě sv. Josef, tato slova jistě obsahovala jeho myšlenky. I křesťan má tak smýšleti. Život náš jest bojem — a my se o tom denně přesvědčujeme; bojem nejen v ohledu hmotném, ale též bojem ve světě mravním, bojem ve službách nejvyššího Pána. A jako sv. Josef ve službě Ježíška svůj život prožil, máme i my službě boží život svůj zasvětiti. Musíme vyčkati, až budeme odvoláni: »Po všecky dny, v kterých bojuji, očekávám, až přijde smrt má.« Proto věrně vytrvám na stanovišti, jež mi Bůh vykázal. A až mne zavolá, odpovím: »Hle, zde jsem! Činil jsem vše, co jsi, Pane, chtěl, a učinil jsem to, jak jsi chtěl.« Pak podá nám Pán svoji pravici a řekne: »Pojď, služebníče dobrý a věrný, vejdi v radost Pána svého.« Amen.*)

R. S.

*) Dle dra. Riedla: Frohe Botschaft in der Dorfkirche.

Neděle IV. po velikonoci.

Odpověď Kristova, odpověď svědomí, odpověď světa.

»Kam jdeš?«

Svého času činilo poplach líčení zkázy člunu, plujícího nad vodopádem Niagara. Ve člunu ležel spící plavec, který netušil, v jakém nebezpečí se nalézá. Marné bylo volání lidí se břehu: to přerušil hukot vod padajících s obrovské výše a působící hluk na daleký kus cesty. Marné bylo házení kaménků na člun, nesoucí plavce k jisté záhubě. Kaménky padly vedle člunu, udělaly kolo ve vodní hladině a zmizely nadobro, házeli provazy, aby se na nich snad zachytil, ale marné bylo namáhání — plovoucí člun nesl spícího plavce dál, až jej přinesl k samému vodopádu, z něhož mrak par se vznášel za obrovského hluku. Plavec teď procitl, poohlédl se, a vidí, že jest u samého vodopádu, jen několik vteřin a člun i s plavcem se sřítil ve vodní propast, z níž nevyšel ani plavec, ani člun! »Jak lehkomyslný to plavec!« znělo z úst všech, »nad samou propastí Niagara plouti a uložiti se k lehkomyslnému spánku!«

Tím lehkomyslným plavcem jest většina lidí, která se neptá, kam člun jeho života plyne. Tak lehkomyslně pluje, až řítí se s člunkem svým tělem do jícnu smrti. Kdož se táže sebe: »Kam jdeš?« O to nikdo se nestará. Abyste nebyli jako onen lehkomyslný plavec, proto podám vám odpověď: 1. Páně, 2. svědomí a 3. světa. Odpověď Páně viní nás z nevěry, svědomí z nespravedlnosti a svět nás odsoudí.

Pojednání.

1. Člověk jest jako člun s plavcem. Tělo jest člun, v němž jest duše a pluje. Buď řídí duše člun života, aneb jej nechává nésti měnivému větru, neb proudu vodnímu. Pán Kristus mluví o těle smrtelném, v němž jest nesmrtelná duše, dvě věci docela od sebe rozdílné, hmotné tělo a duše bezhmotná: obraz boží. V tajemném jsou pospolu spojení: duše neviditelná a tělo viditelné. Tělo jest nástrojem duše, abych tak řekl jako člun nástrojem plavce, ale plavec jest ředitelem jeho a to zodpovědným řídičem.

Zde nám poslouží některé výroky Páně jako světlo ve tmách. »Co prospěje člověku, kdyby celý svět získal a na své duši zkázu trpěl?« Celý svět jest jako loď, v níž se vezou tyto poklady.

Jindy pravil Pán: »Nebojte se těch, kteří zabijí tělo, ale duši zabiti nemohou, ale bojte se toho, který může i tělo i duši uvrhnouti do ohně věčného.« Tedy dle slov Páně jest zřejmo, že jest tělo oživováno duší a že oba jsou na cestě k odměně věčné.

Nic nám tedy nepomůže světské mudrování: »My dle boží pravdy jdeme smrti vstříc, a se smrtí jdeme věčnosti vstříc a s věčností přichází také odplata.«

To jsou tak silné pravdy, že o nich praví sv. Písmo, že ne-

zhřeší, kdo si na ně vzpomíná. Tato odpověď Páně jest zcela jasná a přiléhá k otázce: »Kam jdeš?« Jsme na cestě k soudci a k odplatě. Teď však se zdá člověku, že zde zůstane věčně; ani mu nenapadne tázati se: »Kam jdeš?« Zdá se mu, že stojí, a zatím letí k věčnosti.

2 Však tažme se též svědomí, toho hlasu božího v nás: »Kam jdu?« Některý člověk má duši a svědomí ospalé, že se skutečně podobá člověku ve člunu spícímu nad samým vodopádem. Tak lehce si počíná, jakoby byl jist, že není pro něho žádného nebezpečí a že kam jde, jest všechno bezpečno. Kdyby člověk se drobet obíral svým svědomím, nemohl by tak trvati v nebezpečném stavu, jak mnoho lidí trvá bez milosti boží ve hříšném stavu.

Drazí posluchači, chcete-li míti nějaký užitek z dnešního rozjímání, zeptejte se svého svědomí: »Kam jdeš, když si vezmeš za měřítko větu, že všechna slova Páně jsou nepomíjitelná pravda?« Toť jest zkušenost všech lidí, že »každým okamžikem stojíme u brány věčnosti«. Kdyby tato brána se otevřela krom naše očekávání, kde by se ocitla duše naše dle našeho svědomí? Máš něco na srdci, co bys chtěl dáti do pořádku? Tedy to dej ihned, poněvadž nevíme, jak dlouho lhůta trvá. Každá chvíle raní, poslední usmrcuje.

S tímto stavem duše se to má jako s nebezpečím života vezdejšího. Lehkomyslnost mnohých dělá je neopatrnými i při velikých nebezpečích, domnívají se, že se jim nic nestane, proto že se jim tolikráte nic nestalo, a právě ta sebedůvěra je dělá neopatrnými a tím blíží se nebezpečí. O duši zde platí slova, jak nám je Písmo sv. předvádí: zhřešil jsem a co se mi při tom zlého přihodilo? To uspává tisíce lidí, kteří pak nejčastěji umírají ve hříchu bez pravé kajícnosti. A proto taž se svědomí: »Kam jdeš, kde bys byl, kdybys ještě dnes umřel?« Snad by se o tobě dala použiti slova, která vyřkl Pán o hospodáři, jenž nové a nové plány dělal do budoucna a na tu skutečnou věčnou budoucnost zapomínal: »Blázne, ještě této noci požádám duši tvou od tebe.«

3 Kdybychom se svědomí ptali, ono by mluvilo. My však se spíše tážeme světa a jeho zásad, a tak velmi lehce bloudíme a uvalujeme na sebe soud boží, před nímž nám jest se třásti.

Ovšem svět o té cestě soudí jinak. Nejprve jest shovívavý a dává zásadu: vždyť jsme jen jednou na světě, netřeba nic přehánět. Vždyť něco třeba užiti; jiní jsou daleko horší. To vše jsou prostředky uspávací, jichž užívá svět.

Svět se těm vážným odpovědím o budoucím cíli našem vysmívá. Nejen snad teď, nýbrž činil tak vždy a tak nám o tom posměchu a odpovědi světa na nejdůležitější otázky dává stejnou odpověď, už tak jest zaznamenáno v Písmě sv. Starého Zákona. Už tehdy říkali: »Trhejme růže, dokud kvetou.« Ale Písmo sv. také zapsalo výpověď, jakou řeknou oni, až se sřítí se životem svým v propast a budou viděti bohabojné duše v pokoji, tu ve

svém zoufalství, vidouce spravedlivé, řeknou: »Toť jsou ti, které jsme měli za blázny a za přísloví potupy.« A zajisté jest skutečně pravda, že se posmívá svět prostotě spravedlivého a nazývá ji bláznovstvím. Bláznovstvím jest slovo boží, příslovím potupy jsou sv. svátosti ani jednu nevyjímajíc, a život jejich považován za bezectný. Tak však to trvati nebude stále. Jako loďka s plavcem nad vodopádem niagarským, tak následuje konec té ospalé jízdy. Tu Písmo sv. zase uvádí řeč těch udivených ospalců, které nevzbudilo ani slovo Páně; ó bděte, nevíte ani dne ani hodiny, které nechalo chladné i svědomí, které mu pravilo: ty dny nejsou dobré, sprav se s nepřítelem svým, dokud jsi na cestě, abys nebyl vydán soudci a soudce aby vás oba nevydal trapiteli. Nade vše slovo Páně, nad hlas svědomí líbila se mu řeč světa: »Neber věc tak vážně, nebuď blázen!« Ti, kdož tak soudili, zvolají: »My nesmyslní měli jsme život jejich za bláznovství, a konec jejich za bezectný, a aj, jak jsou vpočteni mezi syny boží a mezi svatými jest los jejich.« (Sap. 5, 3.—5.) Spasitel bude trestat svět ze hříchu, protože nevěřil v něho, též ze spravedlnosti, protože dal příklad spravedlnosti, která teprve pak uznána byla a bude později uznávána i od těch, kteří se jí smáli.

Bratři, kolik lehkomyslných plavců v té chatrné lodičce těla Bohu a přikázání božímu se posmívá? Moudrost boží však zůstává na věky a lidská moudrost odporující Bohu jest věčným bláznovstvím. Užij velikonočního času, abys šel dle slov Páně k životu věčnému. Nejprve ku pramenu života duše k nejsv. Svátosti oltářní a pak k životu samému, jenž jest věčný, nesmrtelný, nejsvětější Bůh a Pán života a smrti. Amen. *Fr. Vaněček.*

Neděle IV. po velikonoci.

O volbě stavu.

»A žádný z vás neptá se mne, kam jdeš?« (Sv. Jan 16, 6.)

Když vidíme něžnou květinku v podzimu vadnout, je nám teskno u srdce. My víme sice, že přišel čas, v němž uvadnouti musí každý květ, ale přece kterak možno se bez lítosti dívat na milý kvítek, jak před našima očima bledne, hlavičku kloní a usychá! Ještě však více je teskno nám, když vidíme, že květinu, kterou jsme ze všech nejvíce milovali, se kterou jsme se denně těšívali, že tuto květinu náhle, přes noc spálil mráz, že veta je po každodenní naší radosti. Nepřišel ještě její podzim, mohla tu ještě dále růst a kvést, vonět a nás oblažovat, ale přišel mráz a neptal se naší lásky, vyrval nám tu drahou květinu, a nám nezbývá než — zaplakat.

Jako vadnou květiny, tak umírají a opouštějí nás lidé, kteří tu ještě mohli déle žít a kvést, nás podporovat a těšit. Ale nežli se vzpamatujeme, odcházejí navždy, a nám nezbývá nic jiného,

nežli se rozloučit a sobě zaplakat. Moji drazí, není-liž pak ten život pozemský vlastně neustálé loučení a zase loučení s těmi, kdož nám byli drazí? . . .

Vždyť ani sv. apoštolové nebyli ušetřeni podobné bolesti! Hle, dnes počíná se s nimi loučiti jejich největší dobrodinec a přítel, zastánce a nejlepší otec! Všecko pro něj opustili, tak jej milovali, nikdo na světě jim nebyl dražší! A teď, kdy nejvíce jeho přítomnosti a rady potřebují, loučí se s nimi, chce je opustit.

Ó nedivte se, drazí přátelé, že přenáramné hoře opanovalo duši jejich, že láska uzamkla žalem ústa jejich, a žádného z nich nenapadlo ani tázati se: »Pane, kam půjdeš?« Proto jim Kristus laskavě jako dobrý otec domlouvá: »Žádný z vás neptá se mne, kam jdeš? Jdu k tomu, který mne poslal. A že jsem ty věci mluvil k vám, naplnil zármutek srdce vaše . . . Ale nechať srdce vaše kormoutí se jakkoliv, vy přece jste povinni se tázati: kam jdeš?«

Nejmilejší! Tato laskavá domluva P. Ježíše budiž i nám podnětem, ano rozkazem, abychom na otázku: »Kam jdeš?« nikdy nezapomněli. Jestliže učedníky Ježíšovy ani hoře a zármutek neomluvily, tedy nic na světě nesmí ani nám brániti, abychom nepamatovali na důležitost této otázky. Ano, jsme vždycky povinni sebe tázati, kam jdeme? Proč? Protože na dobré a rozmyšlené odpovědi k této otázce záleží velmi mnoho. Na ní záleží přečasto celé naše časné i věčné štěstí.

Zvláště v jednom života okamžiku měli by si všichni křesťané dáti upřímnou otázku: »Kam jdeš?« Měli by se tak tázati při volbě svého stavu neboli povolání . . . Dovoltež mi, abych o důležitosti této otázky v daném případě několik slov promluvil . . .

Pojednání.

1. Nejčastější otázkou, kterou sobě známí při setkání kladou, bývá otázka: »Jak se máš? Kam jdeš?« Obyčejně to není nic jiného nežli bezvýznamná společenská fráze, která nemá žádného účinku. Ale přece někdy!

Sv. Ignác na př. potkal kdysi za bouřlivé a mrazivé noci v Paříži lehkovážného mladíka, který se v noční době po zlých cestách toulával. Sv. Ignác se zastavil a žalostivým hlasem se ho otázal: »Kam jdeš?« A aj, jak významná i účinná byla tato otázka! Zbloudilého jinocha uvedla na cestu dobrou.

Ó kéž by naši křesťané sami sobě častěji kladli tuto otázku! Kéž by si upřímně a opravdově na ni odpovídali! Zvláště tenkráte, když si volí nějaký stav nebo životní povolání!

Je tolik stavů v lidské společnosti! Jsou kněží, lékaři, právníci, řemeslníci, vojáci, svobodní, manželé atd., tak že celá společnost podobá se tělu, na němž každý úd má svůj úkol. (I. Kor. 12, 12.)

Proč se ale stav nazývá též »povoláním«? Protože sám Bůh

povolává člověka k jistému stavu. Bůh totiž v moudrosti a dobrotivosti své vytkl životnímu běhu každého člověka určitý plán, každému člověku dal jakousi zálibu, puzení nebo schopnost k určitému stavu. Ale při tom ponechal mu svobodnou vůli, aby si svobodně vyvolil některý z rozmanitých způsobů života.

Volba budoucího stavu je pro život časný i věčný velmi důležita, ba směle říci mohu, že nejdůležitější. Do kterého stavu vstoupíme, drazí, v tom obyčejně musíme vytrvati až do smrti! To nám vlastně připomíná už původ slova »stav«. Od čeho pochází slovo »stav«? Od »státi«, čímž se naznačuje, že zvolený stav má býti něčím stálým a neměnitelným. Změna stavu málokdy bývá pro života běh užitečna. Vždyť to víte sami nejlépe, že čím kdo častěji stav svůj měnívá, tím více zápletek a rozpaků se mu otevírá, a v životě společenském nepanuje o takovém člověku žádný příznivý úsudek ani dobrá pověst. (Devatero řemesel, desátá žebrota.)

Nuže, drazí přátelé, zdaž nemá sobě proto křesťan při volbě svého stavu vážnou klásti otázku: »Kam jdeš?« Zdaž není nerozumno a člověka nejvýš nedůstojno, nastoupiti pout životem bez plánu dobře promyšleného?

2. To platí hlavně o volbě stavu manželského. Neboť, křesťané milí, uvažujte jen, co stav manželský jest?!

Podle sv. Pavla je to »veliké tajemství«, je to duchovní spojení dvou křesťanských osob, které se má podobati spojení Krista s církví! Stav manželský nevymyslil žádný člověk a nezařídil žádný zákonodárce pozemský, ale nebeský Bůh sám. A Ježíš Kristus svou přítomností na svatbě v Káni Galilejské svazek manželský poctil, posvětil a povznesl na jednu ze 7 svátostí evangelického zákona, při níž se na oltář kladou dva celé životy lidské. Církevní spisovatel Tertullian překrásně líčí tento svazek dvou křesťanských snoubenců: »Manželský svazek uzavírá se církví, bývá obětí potvrzen, kněžským posvěcením zpečetěn, od andělův ohlášen a od Otce nebeského utvrzen.« (Marchal, Kř. muž str. 169.)

Už jste si, přátelé, také jistě dobře povšimnuli, že kněz oddávající snoubence klade jim přes ruce štólu křížkem ozdobenou. Ach, co ten křížek má znamenati ve chvíli nadšení a štěstí? Co? Že stav manželský není stav lehký, a že kromě růží přináší také trny a kříže. Což je to něco nepatrného celý život svůj, svou svobodu, své tělo i svou duši spojit se životem osoby druhé a to nerozlučně? Jeden druhému být oddán v dobrém i zlém, jeden druhému náležeti, pokud možno, celou svou bytostí, když přece víme, že nelze tak snadno nalézti dvou lidí, kteří by ve všem ihned se shodli a srovnali?

Nejsou všichni snoubenci tak jednomyslni jako byli: Jakub a Ráchel, Tobiáš a Anna, Jáchym a Anna, Josef a Bohorodička, Bořivoj a Ludmila a jiní.

Snoubenci mají tedy před sebou důležitý krok, k němuž je třeba vážné rozvahy a přípravy. Kterak že to napsal starý

básník Schiller ve své proslulé »písni o zvonu«? Napomíná snoubence takto:

»Nuž, zkoumej, kdo se navždy pojí,
zda srdce k srdci věrně stojí!
krátký je blud,
však dlouhý trud.«

Avšak, moji drazí, mnoho-li najdete dnes mladých lidí, kteří by se před svým sňatkem upřímně, po křesťansku tázali: »Kam jdeš?« Ó velmi málo! Ba věřte mi, že vás neklamu, dím-li, že v žádný stav tak lehkovážně se nevstupuje, jako právě ve stav manželský. Jistý spisovatel (Marchal str. 181.) líčí tento zlozvyk takto: »Obyčejně žení se akcie s akciemi, pole s poli. tituly se zlatem . . ., obličeje žení se s obličeji, zdvořilosti se zdvořilostmi Mužové i dívky mají dosti do sebe podlosti, vymýšleti cesty a prostředky, i na pokrytce si hráti, aby takovým sňatkem dobrý obchod učinili.«

Pak se divte, že je na světě tolik manželství nepodařených, tolik žalob na nevěru manželskou, na spoustu mravů a špatné vychování dětí! Pak se odvažují mnozí nespokojení manželé útočiti na manželskou nerozlučnost a sypou se potupy na církev a kněze, jakoby oni rozluku povoliti nechtěli z nějaké tvrdohlavé umíněnosti.

Kde je třeba hledati kořen zla? V církvi? V nerozlučnosti? Ne, ale ať to zlo nespokojení manželé hledají v sobě samých, že si neuměli neb nechtěli před volbou stavu manželského položiti upřímnou otázku: »Kam jdeš?«

3. Než, drazí přátelé, není na světě jenom stav manželský, stavů je tisíce. Ale každý, kdo v nějaký stav neb úřad, práci nebo službu vstupuje, měl by si klásti otázku: »Kam jdeš?«

Každý stav a každý úřad má své radostné, ale i stinné stránky a každý vyžaduje poctivou a svědomitou práci. »Co k povolání nenáleží, je hříčka a zahálka.« (Bern. Galura, biskup brixenský.) Sv. Pavel napsal: »Nechce-li kdo dělati, ať také nejí!« (2. Thess. 3, 10.) Znamenitý anglický spisovatel Tomáš Carlyle (čti: Kharlajl!) napsal: »Poslední evangelium tohoto světa jest: znej svou práci o konej ji!« Každá pořádná práce člověka šlechtí. K čemu nám dal Pán Bůh dvě ruce, než abychom jimi pracovali?

Před pádem prarodičů byla práce člověku radostí. Avšak po pádu řekl Bůh k Adamovi: »V potu tváře své vydělávati sobě budeš chléb svůj, dokavad se nevrátíš do země, ze které vzat jsi.« Tuto kletbu nic neodčiní, nic nezruší, ona trvá stále a trvati bude, co svět světem ostane. Na člověku pouze záleží, jaký úřad, jakou práci, jakou službu si vyvolí. Jsouť práce a služby poctivé a užitečně, ale jsou práce hříšné a záhubné. Jaký úřad, práci, službu si vyvolíš, takový užitek nebo takovou škodu budeš míti pro čas i věčnost.

Vstoupíš-li v úřad s předsevzetím věrně plniti povinnosti svého povolání, nezlomně státi při právu a spravedlnosti, neohlížeti se v pravo ani v levo, držeti váhy soudu v rovnováze — dobře ti bude. Pán Bůh bude bdíti nad tebou a nedá ti ukřivditi.

Přijmeš li, bratře nebo sestro, na sebe práci v úmyslu pracovati věrně, nevyhledávati klamně prospěchu svého, ale chlebodárce, vyhledávati pouze cti své, ale cti a slávy boží, pak jednáš jako pravý křesťan a plníš slovo sv. Pavla: »Buďto že jíte nebo pijete nebo cokoliv jiného činíte, všecko k slávě boží čiňte!« (I. Kor. 10, 31.) A blaze vám, neboť jste šťastně práci volili! Poněvadž Bůh práci spravedlivou pro zásluhy Ježíše Krista žehná, nedá vám ani vašim rodinám zahynouti.

Nuž, poznáváte z toho, moji drazí, jak důležito jest před přijetím úřadu, před nastoupením práce a služby upřímně se tázati: »Kam jdeš?«

Sv. Fidelis ze Sigmaringů maje po přípravných studiích zvoliti sobě nějaký stav, pomodlil se nejdříve k Bohu a poprosil za milost osvícení. Pak rozkládal si každý stav na všecky strany, radil se s moudrými muži, zvláště se svým zpovědníkem, zkoumal své náklonnosti a prameny jejich, až se konečně rozhodl studovati práva. A nechybil. Neboť i v tomto povolání sloužil lidem i Pánu Bohu jako svatý křesťan.

Tak by se měl rozmýšleti i každý jiný, kdo si nějaký stav volí. Ale děje se tak vždycky? Podívejme se trochu dolů mezi třídy pracující! Bez rozvahy vstupuje mnohý do práce a přijímá službu. Na Boha, na ubohou duši ani pomyšlení! Na odměnu za práci na věčnosti se nečeká. Bez důvodu opouští mnohý práci a vyhledává službu jinde, jen když to lahodí volnosti a svobodě. A proto je na světě tolik nespokojenců, proto hyne přátelský poměr mezi pánem a služebníkem, mezi prácedárcem a dělníkem. A tak ubíhají mnohému křesťanu prchavé hodiny života v samé nespokojenosti a roztrpčenosti na celý svět. Kdo je tím vinen? Pán Bůh, který rozličné stavy zařídil? Ne! Povolání, jež si kdo zvolil? Také ne. Ale sám nerozumný člověk, který si při volbě svého stavu nepoložil otázku: »Kam jdeš?«

Ó prosím vás, drazí zde přítomní manželé, otcové a matky, bratří a sestry, prací hmotnou i duševní zaměstnaní, klaďte sobě často tuto otázku! Kam jdeš svým životem? Kam jdeš svými činy? Řekne-li vám svědomí, že kroky a činy vašeho stavu nejsou správné, obrať se v lepší život a směr! Proste — jako činívala sv. Terezie — svého anděla strážného za dobrá vnuknutí, neboť dle slov dnešní epištoly: »Všeliké dání výborné a každý dar dokonalý shůry jest.« Amen. *František Malý.*

LISTY VĚDECKÉ.

Eucharistia.

Před 7 lety psaly nepřátelské časopisy hrozná rouhání proti nejsv. Svátosti. Jeden protest. pastor napsal, že nejsv. Svátost snižuje člověka na stupeň nerozumného zvířete, neboť klanění se hostii není prý nic jiného, než klanění se mrtvé věci, jest prý tedy modlářstvím. Klanějí se katolíci skutečně jen kousku chleba? Nikoliv, neboť každý v náboženství obeznalý katolík ví, že v podobě nebo způsobě chleba jest přítomen Ježíš Kristus se svým božstvím i člověčenstvím. Za svého pozemského života dokazoval Pán Ježíš zázraky, že je Synem Boha živého, tudíž téže přirozenosti jako Bůh Otec, tedy pravým Bohem, že on a Otec jsou jedno, a proto také nevěřící židy a apoštoly na své zázraky odkazoval slovy: »Nechcete-li věřiti mně, skutkům věřte, abyste poznali a věřili, že Otec ve mně jest a já v Otci«, a k apoštolům řekl: »Což nevěříte, že já v Otci a Otec ve mně jest? Aspoň pro samy skutky věřte«. A opět pravil: »Kdybych byl nečinil mezi nimi skutků, jichžto žádný jiný nečinil, neměli by hříchu.

Tento Pán Ježíš, který je tedy pravý Bůh a tudíž všemohoucí a nejvýš pravdomluvný, řekl při poslední večeři při podávání chleba k apoštolům: »Vezměte a jezte z toho všichni, totoť je tělo mé,« a při podávání kalicha s vínem: »Vezměte a pijte z toho všickni, totoť jest krev má.« Podával-li ale Pán Ježíš po vyřknutí těchto slov apoštolům své tělo k jedení a svou krev k pití, pak musil těmito slovy učiniti z chleba své tělo a z vína svou krev, čili musil proměniti chléb ve své tělo a víno ve svou krev.

Věří li tedy katolíci, že je ve způsobě chleba neboli v hostii přítomno živé tělo Kristovo a ve způsobě vína přítomna živá krev Kristova, činí tak proto, že to řekl Pán Ježíš, pravý Bůh, který jest všemohoucí, a proto to učiniti mohl, a který je nejvýš pravdomluvný, a proto to také učinil, proto jest víra katolíků

rozumná, ježto se zakládá na všemohoucnosti a pravdomluvnost božského Spasitele, a proto není žádnou hanbou ani ponížením.

Kdyby ve sv. hostii Pán Ježíš přítomen nebyl, pak by byl člověčenstvo oklamal, což odporuje jeho svatosti a pravdomluvnosti, pak by po 1900 let bloudily milliony katolíků, mučedníků, svatých, lidí učených, pravdu upřímně hledajících a milujících, kteří za pravdu víry katolické své jmění, lásku rodičů a dětí a životy své v krutých mukách obětovali, pak ale by Bůh nebyl nejlaskavějším Otcem člověčenstva, nýbrž Otcem bezcitným, lhostejným, ano ukrutným, což odporuje svatosti, dobrotě a lásce Boha nekonečně dokonalého. Učení o nejsv. Svátosti není proti rozumu.

1. Nevěrci nechtějí je věřiti, protože prý nechápou, jak může podstata neboli přirozenost chleba a vína proměniti se v pravé tělo a v pravou krev Pána Ježíše, aniž by se podoby nebo způsoby jejich proměnily. — Na to odpovídáme: I příroda proměňuje podstatu neboli přirozenost, aniž by se podoba nebo způsoba proměnila. Hodí-li se živá květina do karlovarského vřídla, zkamení, podrží ale barvu a podobu.

V zemi nalézají se *zkameněliny* z rostlinstva a zvířectva, které mají podobu rostlin a zvířat. Může-li Bůh sám *přírodou* proměniti podstatu neboli přirozenost aniž by se změnila podoba neboli způsob, může to tím spíše učiniti bezprostředně Sám.

2. Nevěrci namítají dále, kterak může celé tělo Kristovo a všecka krev jeho býti v nejmenších částech způsoby chleba a vína? Na to odpovídáme: Jak malé jest naše oko, jak malá jest čočka jeho, a přece vidíme tou malou čočkou veliký kus světa: hory, lesy, města, vesnice, lidi, zvířata.

Jako jest možno na malé podobizně směstnati obraz celého města a jako můžeme svým malým okem shlédnouti veliký kus země, tak jest také Ježíši Kristu, všemohoucímu Bohu, možno, aby byl přítomen i v nejmeší částce způsoby chleba a vína.

3. Nevěrci namítají dále, jak je to možné, aby byl Ježíš Kristus přítomen na tolika tisících místech, kolik je svatostánků na světě? Na to odpovídáme: že jest to možné, dokazuje to, že něco podobného nacházíme i v přírodě. Mluví-li někdo k zástupu lidí čítajícímu tisíce hlav, jest každé slovo, které pronáší, jeho majetkem, a přece se stává také majetkem posluchačů. Právě tak, jenom že způsobem neskonale vznešenějším, jest Ježíš Kristus v nebi a na každém místě, kde se nejsv. Svátost chová.

4. Nevěrci namítají dále, jak může býti Ježíš Kristus v každé sv. hostii a v každé částce její přítomen? Na to odpovídáme: My nechápeme, kterak jest duše *celá v každé částce* našeho těla přítomna, což dokazuje naše sebevědomí a způsob našeho mluvení: já myslím, já chci, já jím, já piju; nejsme si vědomi a proto také neříkáme: částka mé duše myslí, částka chce, částka jí, částka pije. Jako jest jedno slunce na nebi a jako se toto slunce odráží v millionech zrcadlech a krůpějích vody, tak jest také věčný nekonečný Bůh, Ježíš Kristus, přítomen v tisících a millio-

nech svatých hostiích. Všecko, co dosavad bylo pověděno, bylo pro *rozum* a nyní něco pro *srdce*.

Mnoho hluku nadělalo svého času zázračné uzdravení šlechtičny Anny de Clery před nejsv. Svátostí 14. června 1860 v bývalém francouzském nyní pruském městě v Metách. Hrozná její nemoc začala v jejím 13tém roce, a trvala 9 let. Léčili ji rozliční lékaři rozmanitým způsobem. Jeden slavný lékař v Paříži konečně prohlásil, že jest se obávati, že nemoc její jest nevyhojitelna. Prudká horečka, bolesti v hlavě, ochrnutí nohou, nechuť k jídlu, všeobecné seslábnutí těla, dosáhly takového stupně, že nebylo někdy možno odnésti ji z lože na pohovku, bez velikých bolestí. Anna de Clery snášela své utrpení s velikou trpělivostí. Zvláště chovala vřelou úctu k nejsv. Svátosti. Chvil, ve kterých jí bylo možno pracovati, používala nejraději k zhotovování květin na oltáře. Dne 14. června r. 1865 byla v blízkém kostele sv. Martina výstava nejsv. Svátosti. Ráno byla nemocné nejsv. Svátost do příbytku k sv. přijímání přinesena. V poledne si přála, aby byla do kostela odnesena. Donesla ji tam jako malé dítě na rukou její komorná. Když si nemocná trochu odpočinula, klaněla se v duchu nejsv. Svátosti. Na to, hledíc na nejsv. Svátost, opakovala modlitbu, kterou se v den sv. přijímání modlívala, totiž: »Pane, chceš-li, můžeš mě uzdraviti.« Při tom cítila ve všech údech tak prudkou bolest, že se musila přemáhati, aby nevykřikla. Na to se takto modlila: »Pane, chceš-li, aby mně také nyní na mé lože zpět odnesli, tedy dej mně aspoň ustavičnou oddanost do vůle Boží.« Na to naplnila silná víra její duši, a ona cítila, že se uzdravuje. Vrhla se na kolena a volala ke svému okolí: »Modlete se, modlete se, já se uzdravuji.« Její matka nevědouc rozčilením co dělá, nechala dceru vstáti a vedla ji z kostela. Nevěřila svým očím, když viděla, že může Anna choditi. Anna přála si vroucně vrátiti se do kostela kde dlouho před nejsv. Svátosti klečela a vřele za uzdravení děkovala.

Druhého dne byl svátek Božího Těla, o kterém byla na mši sv. a šla s jinými k sv. přijímání, pak byla na velké mši sv. a odpoledne byla zase v kostele, aby Pánu Bohu děkovala. Po 3 dnech po jejím uzdravení, totiž v neděli, byla uzdravená v kostele na dopoledních i odpoledních službách Božích skoro 7 hodin. Když jí domlouvali, že by jí to mohlo škoditi, odpověděla, že jí to neškodí, že naopak cítí, že jí sil přibývá, kdykoliv před nejsv. Svátostí klečí. Její lékař, který ji dlouho léčil, ji navštívil, a když mu šla naproti, podal ji ruku a pravil: »Bůh jest mocnější než lidé.«

V prosinci roku 1865 uveřejnila slavná spisovatelka paní Fullerton o tomto uzdravení zvláštní knížku, která byla příčinou, že jedna jeptiška v městě Londýně která byla 10 měsíců ochromena a skoro žádné potravy přijímati nemohla, pojala důvěru k nejsv. Svátosti a byla též uzdravena. O půlnoční mši sv. o Božím Hodě vánočním dovlékla se namáhavě o berlích k sv. přijímání, po němž pravila k Spasiteli: »Pane, chceš-li, můžeš mě uzdraviti,

ale slouží-li to více k tvé cti, abych zůstala jak jsem, přijímám ráda tento kříž, a jsem srozuměna, abych nikdy v mém životě nechodila.« Když asi za půl hodiny se chopila berlí, aby se do světnice nemocných vrátila, zdálo se jí, že slyší vnitřní hlas, který jí pravil: »Proč béřeš své berle, malověrná? Nepotřebuješ jich.« Aniž by se byla touto myšlenkou dále obírala, šla pryč a poznala, že jsou její nohy dosti silné, aby ji nesly. K velikému úžasu jeptišky, která ji provázela, odhodila berle, zůstala okamžik bez nejmenší podpory státi, vrhla se pak na kolena a vztáhla své ruce k Spasiteli na kříži, který stál uprostřed kláštera. Pak vstala, šla do choru a klekla před nejsv. Svátostí. Jak žasly jeptišky, když ji viděly do choru jíti a beze vší pomoci choditi. Uzdravení její bylo úplné. Toto zázračné uzdravení oznámila její představená, sestra Serafína z Biervliet, abtyše chudých sester klarisek, a bylo uveřejněno v německém časopise »Sendbote des göttl. Herzens Jesu«, seš. 8. r. 1886.

V novější době bývá mnoho nemocných náhle uzdraveno při průvodech s nejsvětější Svátostí v Lurdech, na př. byla tam uzdravena po 53 let ochromená Benedikta Crozetová, jejíž uzdravení mělo za následek obrácení jednoho lékaře, jak se o tom dočísti lze v knize »Veliká uzdravení v Lurdech«, vydané roku 1902, stránka 281., od lékaře dr. Boissarie, který jest předsedou lékařů v Lurdech, kteří zjišťují, zdali uzdravení jednotlivých nemocných je zázračné neb není. V téže knize str. 155. lze se dočísti, že jistý Karel Bron z Korbonu v Bernských Alpách byl dne 16. května roku 1897 v Lurdech při průvodu s nejsv. Svátostí, k níž se vroucně modlil, náhle od hluboké rány kyčelní uzdraven.

Josef Míka.

Nový branný zákon ze dne 5. července roku 1912.

(Dokončení.)

§ 30. Držba zděděných hospodářství.

1. Držitelé zděděných hospodářství — hospodaří-li na nich z povolání sami a stačí-li pozemkový výnos tohoto hospodářství dle místních poměrů k samostatnému vydržování pětičlenné rodiny, aniž by překročoval čtvernásobnou míru takového výnosu, nebo sluší-li toto hospodářství pokládati za statek střední velikosti ve smyslu zákona z 1. dubna 1889 říš. z. č. 52 a dotyčných zákonů zemských — buďtež, byli-li odvedeni, určeni pro náhradní zálohu, nabudou-li tohoto nároku po svém zařadění, buďtež do náhradní zálohy přeloženi.

Pojem držitelství statku jako statku zděděného vztahuje se pouze na posledního jeho držitele o úlevu se ucházejícího.

Za zděděné ve smyslu 1. odstavce budiž pokládáno také hospodářství, převzaté cestou postupu, jestliže dřívější držitel

jeho zatím zemřel a hospodářství dle zákona o dědické posloupnosti bylo by beztak připadlo nynějšímu držiteli.

Zdědil-li branec po jednom ze zemřelých rodičů pouze polovinu hospodářství, druhou jeho polovinu pak převezme od onoho z rodičů, který zůstal na živě, sluší i tento způsob nabytí statku klásti na roveň nabytí statku právem dědickým.

Bylo li hospodářství svobodnou dohodou dědiců dle zákona povolaných přikázáno jednomu z nich s podmínkou výplaty ostatních zájemníků, sluší výsledek dohody takové na roveň klásti zákonné posloupnosti dědické.

2. Rozdělil-li zůstavitel svoje hospodářství ještě za svého života ve dvě nebo více usedlostí, nebo provedou-li toto rozdělení teprve dědicové — ať již na základě posledního pořízení zůstavitelova, či svobodnou dohodou — může každý z nich ucházeti se o úlevu pouze tehda, obstarává-li — předpokládaje splnění všech ostatních podmínek — správu zděděného hospodářství na místě a z povolání sám.

3. Trval-li nárok na úlevu již před nastoupením činné služby, ale nebyl-li až do nastoupení činné služby uplatněn bez dostatečného ospravedlnění, nastane nárok na přeložení do náhradní zálohy teprve při příští, všeobecné výměně mužstva.

4. Pozbude li vojín, který na základě ustanovení tohoto paragrafu nalézá se v náhradní záloze, nároku na úlevu, nebo nepodá-li roční průkaz o další platnosti tohoto nároku vůbec, nebo nepodá-li jej zavčas bez dostatečného ospravedlnění, jest povinen — pokud by nebyl ponechán v náhradní záloze z jiného důvodu, opravňujícího nárok na úlevu — odbýti sobě neprodleně činnou službu po případě ještě zbývající. Pokud jde o výkon další služební povinnosti, budiž s ním naloženo dle toho, ke kterému odvodnímu ročníku náleží.

§ 31. Živitelé rodiny.

1. Vzhledem na rodinné svoje poměry buďtež tyto kategorie brancův určeny pro náhradní zálohu, po případě do ní přeloženi:

a) jediný syn otce neschopného výdělku, nebo ovdovělé matky, nebo jediný zeť, netrvaly-li poměry, jež jeho nárok odůvodňují, již v době, kdy se oženil;

b) po smrti otcově jediný vnuk děda neschopného výdělku nebo ovdovělé babičky, nemají-li syna, způsobilého k výdělku;

c) jediný bratr nebo nevlastní bratr osiřelých sourozenců, jakož i jediný nevlastní bratr sourozencův, nemajících otce.

2. Lze však reklamovati pouze onoho manželského a vlastního syna, vnuka, bratra nebo nevlastního bratra, po případě onoho jediného zetě, na jehož úlevě závisí výživa jeho rodičů, děda a báby, nebo sourozenců, po případě tchána a tchyně, plní-li také skutečně tento závazek.

3. Tato úleva budiž přiznána jedinému vnuku, živícímu děda

nebo bábu se strany matčiny také tehda, žije-li jeho otec, jehož manželství však je přerušeno.

4. Nemanželskému synu přísluší táž úleva, závisí-li na ní výživa vlastní jeho matky, jeho děda se strany matčiny, nezpůsobilého k výdělku, jeho ovdovělé báby se strany matčiny, nebo jeho zcela osiřelých sourozencův a plní li také skutečně tento závazek.

5. Za nezpůsobilé k výdělku lze také pokládati: otce, děda, po případě tchána, jenž překročil již 65. rok.

6. Za podmínek v bodu 2. uvedených bude jako s jediným synem, vnukem nebo bratrem, po případě zetěm naloženo také s tím, jehož jediný bratr, ostatní bratři nebo nevlastní bratři, po případě švakrové:

a) konají činnou vojenskou službu pravidelnou nebo z trestu prodlouženou, nebo jsou-li k výjimečné činné službě přidrženi ve smyslu § 43., bodu 2. a § 44. bodu 2.;

b) v činné službě pokračují jako poddůstojníci;

c) jsou mladší 19 roků, nebo

d) jsou k jakémukoli výdělku nezpůsobilí pro nezhojitelnou duševní neb tělesnou vadu.

7. Ti, kdož vstoupí dobrovolně, nabudou nároku na úlevu tímto paragrafem stanovenou teprve tehda, vzešly-li poměry, na nichž nárok ten se zakládá, teprve po odvodě.

8. Trval-li nárok na úlevu již před nastoupením činné služby, ale nebyl-li uplatněn až do nastoupení činné služby bez dostatečného ospravedlnění, nastane nárok na přeložení do náhradní zálohy teprve při příští, všeobecné výměně mužstva.

9. Pozbude-li vojín, nalézající se v náhradní záloze na základě předpisů tohoto paragrafu, nároku na úlevu, nebo nebyl-li roční průkaz o trvání tohoto nároku podán vůbec, nebo nebyl-li bez dostatečného ospravedlnění podán včas, je dotyčný vojín, není-li jej dlužno ponechati v náhradní záloze z jiného důvodu úlevu ospravedlňujícího, povinen neprodleně odbýti si činnou službu, jež mu po případě ještě zbývá. Pokud jde o výkon další služební povinnosti, budiž s ním naloženo dle toho, ke kterému odvodnímu ročníku náleží.

10. Úleva tímto paragrafem stanovená nebude přiznána, dá-li se již předem zjistiti, že poměry, o něž opírán jest nárok na úlevu, pominou v době od zařadění až do 1. října onoho roku, v němž branec dovrší 23. rok. V tomto případě budiž reklamovanému povolen odklad nastoupení činné služby až do 1. října onoho roku, ve kterém zmíněné poměry pominou.

§ 32. Kdy přiznána bude úleva živitelům rodiny a hospodářům, nemají-li plného zákonného nároku?

1. Brancům, kteří nemají plného nároku na úlevu dle §§ 30. a 31., lze za poměrů toho druhu, které zasluhují zcela zvláštního zřetele, přiznati úlevu přeložení do náhradní zálohy.

2. Vzhledem k tomu budiž — pokud běží o případy odůvodněné — každoročně do náhradní zálohy přeloženo tolik mužstva, kolik odpovídá 4 procentům odvedenců, připadajících na kontingent nováčků pro dotyčný rok.

Rozvrh na jednotlivé territoriální obvody děje se povšechně dle předpisů posledních tří odstavců § 13.

3. Trvaly-li poměry, o něž nárok na úlevu se opírá, již před nastoupením činné služby, ale nebyl-li nárok až do nastoupení činné služby uplatněn bez dostatečného ospravedlnění, může ku přeložení do náhradní zálohy dojíti teprve při příští, všeobecné výměně mužstva.

4. Jakmile pominou poměry, jimiž opřen byl nárok za úlevu u vojína, nalézajícího se na základě těchto předpisů v náhradní záloze, nebo jakmile nebylo prokázáno další trvání nároku toho vůbec nebo neprokázáno bez dostatečného ospravedlnění zavčas, jest dotyčný vojín, pokud by nebyl v náhradní záloze ponechán z jiného důvodu, k úlevě opravňujícího — povinen odbýti sobě neprodleně činnou službu, jež mu ještě po případě zbývá. Pokud běží o výkon další povinnosti služební, budiž s ním naloženo dle toho, ke kterému odvodnímu ročníku náleží.

5. Úleva tímto paragrafem stanovená nebude přiznána, dá-li se již předem zjistiti, že poměry, o něž opírá se nárok na úlevu, pominou v době od zařadění až do 1. října onoho roku, ve kterém branec dovrší 23. rok. V tomto případě budiž mu odloženo nastoupení činné služby až do 1. října onoho roku, ve kterém zmíněné poměry pominou.

§ 33. Odklad činné služby.

Nováčkům, kteří připravují se pro určité životní povolání nebo učí se některému umění nebo řemeslu a kteří by s přerušením utrpěli značnou újmu, nebo kteří prokážou jinak poměry, zasluhující zvláštního zřetele, může se — s výhradou povolání jich v případě mobilisace (doplnění na stav válečný) — povoliti odklad nastoupení činné služby až do 1. října onoho roku, ve kterém dovrší 24. rok.

§ 34. Kdo povolán jest přiznávati úlevy?

O přiznání úlevy jednoroční činné služby, jakož i úlev, stanovených v §§ 29. až včetně 31., pak v § 32., dále o přiznání dvouleté činné služby dle § 20. a o odkladu nastoupení činné služby dle § 31. rozhoduje odvodní komise, z jejichž výroků lze odvolati se k zemskému politickému úřadu a v poslední instanci k ministerstvu zeměbrany.

§ 35. Přezkoušení.

Přezkoušecí komise.

a) Branci, o jejichž nezpůsobilosti vznikly při odvodu rozpory;

b) až do 31. prosince onoho roku, ve kterém dotyční branci

dovrší 36. rok; oni za nezpůsobilé prohlášení, proti nimž je důvodné podezření, že tohoto nálezu dosáhli spácháním přečinu, v tomto zákoně označeného;

c) vojíni — vyjma náhradní záložníky — kteří byli uznáni za nezpůsobilé v době tří měsíců od nastoupení činné služby, pokud vada již před touto lhůtou trvala;

d) oni mužští příbuzní brancovi, s nimiž nutno počítati při nároku na úlevu dle §§ 31. a 32. a kteréž bylo nařízeno předvésti přezkoušecí komisi.

2. Přezkoušení děje se smíšenou komisí.

Přezkoušecí komisi předsedá vyšší úředník, jejž vyšle zemský politický úřad. Členy jsou: za společné vojsko a zeměbranu: generál nebo vyšší štábní důstojník nebo důstojník s oborem doplňování vojska obeznámený a vyšší vojenský lékař, za politický úřad zemský jeho zdravotnický referent nebo jeho náměstek.

Působnost členů upravuje se nařízením.

3. Proti usnesení přezkoušecí komise není opravného prostředku.

§ 39. Výlohy, spojené s cestou k odvodu a k přezkoušce.

Výlohy, spojené s cestou k odvodu, hradí každý, kdo odvodem je povinen, ze svého. Za ty, kdož nemají potřebných prostředků, zapraví výlohy ony obec. Obec hradí také náklady, spojené s cestou obecního představeného a úředního průvodce branců.

Cestovní výlohy těch, kdož mají býti podrobeni zkoušce, i průvodu jim přikázaného hradí stát.

Veškeré ostatní útraty, jichž vyžaduje provedení odvodu a přezkoušky, hrazeny buďtež dle zásad, platných pro zřízení při dotyčném úřadě.

Kdo protizákonným předvedením nebo odvodem bez vlastní viny byl poškozen, má právo domáhati se náhrady na tom, kdož poškození to byl zavinil.

§ 40. Ženitba těch, kdož nedostáli ještě odvodní povinnosti.

Před dosažením stáří, stanoveného pro odvodní povinnost a pokud odvodní povinnost trvá, není dovoleno se ženiti.

Za okolností, které zasluhují zřetele, může ženitbu povoliti ministr zeměbrany, který také jest zmocněn, omeziti nařízením zákaz ženitby, vyžadují-li toho zvláštní poměry.

Ženitba však rozhodně nemůže tvořiti předpoklad pro nárok na úlevu při výkonu branné povinnosti.

§ 43. Závazek jednotlivých kategorií služební povinnosti ve společném vojště a válečném námořnictvu.

2. Vyžadují-li toho zvláštní poměry, může dle předpisů zákona z 31. května 1888 ř. z. č. 77 také v míru k výjimečné

činné službě býti povoláno mužstvo prvního ročníku zálohy společného vojska (válečného námořnictva) a tří nejmladších odvodních ročníků náhradní zálohy.

§ 45. Prodloužení činné a celkové služební doby, odklad nebo přerušení trestu na svobodě. Vyloučení živlů mravně zchátralých z činné vojenské služby v míru.

1. Osobám vojenským, které dopustí se deserce, nezapočte se doba, uplynulá od úteku do opětné presentace — doba interkalární — do zákonité doby služební. O prodloužení služební jejich doby i po jiné stránce rozhodují vojenské trestní zákony.

2. Ti, kdož neuposlechnou svolavacího rozkazu a zameškají tím více než tříměsíční dobu činné služby, jsou povinni — nedojde-li k jejich odsouzení pro deserci a jeho důsledkům — zameškanou služební dobu nahraditi v mezích celkové své doby služební.

3. Činná a celková služební doba prodlouží se odsouzením, jež byl vyřkl civilní nebo vojenský trestní soud, o zameškanou dobu činné služby tehda, činí li doba trestní vazbou zameškaná úhrnem přes tři měsíce. Vyšetřovací vazba, byla-li započtena do trestu, čítá se za trestní vazbu.

4. Výkon trestu na svobodě, přiřknutého vojenské osobě a nepřesahujícího šest měsíců, budiž po žádosti příslušného vojenského úřadu buď odložen nebo přerušen, byl-li odsouzený povolán k činné službě.

5. Ve kterých případech a jakým způsobem branci, odsouzení trestním soudem ještě před nebo během výkonu branné povinnosti, mají z činné služby vojenské v míru býti vyloučeni po zjištění, že polepšení od nich nelze se naditi a po uznání škodlivého vlivu jejich na kázeň, bude stanoveno nařízením.

§ 47. Dobrovolná další činná služba.

Každému, kdož odbyl zákonitou svoji činnou služební povinnost a jehož další setrvání bylo by pro službu s výhodou, jest dovoleno na místo přestupu do zálohy a mimo meze celkové služební povinnosti v činné službě rok od roku pokračovati. Za týchž podmínek dovolen jest opětný vstup do činné služby také příslušníkům zálohy.

Hmotné výhody pro poddůstojníky, kteří tímto způsobem a za těchto předpokladů dobrovolně dále slouží, stanoveny jsou zvláštními předpisy.

Poddůstojníci, kteří dobrovolně dále slouží, nabudou povšechně nároku na hmotné výhody od čtvrtého (u válečného námořnictva od pátého) roku činné služby.

Poddůstojníkům může však již po uplynutí druhého (u válečného námořnictva třetího) roku činné služby býti dovoleno zavázati se k činné službě, celkem čtyřleté (u válečného námořnictva pětileté) a v tomto případě již třetím (u válečného ná-

mořnictva čtvrtým) rokem činné služby počínajíc účastnu býti hmotných výhod.

§ 49. Kontrolní shromáždění. Povinné hlášení.

Po žních konají se každoročně kontrolní shromáždění (hlavní rapporty), jež nesmějí trvati déle jednoho dne.

Kontrolní shromáždění lze nahraditi také uložením povinnosti, do roka nejvýše jednou písemně se hlásiti.

§ 52. Ženitba těch, kdož byli již dostáli odvodní povinnosti.

Bez povolení vojenských úřadů nesmějí se oženiti:

a) aktivní osoby společné moci branné a zeměbrany,

b) nezařadění nováčkové,

c) činnou službou povinní branci společného vojska, válečného námořnictva a zeměbrany, jimž dána byla trvalá dovolená, vyjímaje ony, kdož dosluhují poslední tři měsíce činné služební své povinnosti,

d) důstojníci, daní do výslužby se záznamem pro služby místní,

e) osoby společné branné moci a zeměbrany, požívající místního zaopatření ve vojenském ústavě pro invalidy.

Nezařadění náhradní záložníci, jakož i veškeré tuto naznačené osoby společné branné moci a zeměbrany — také neaktivní náhradní záložníci — nepotřebují k ženitbě povolení vojenských úřadů.

§ 53. Ohlašovací předpisy.

Nezařadění nováčkové a náhradní záložníci nechť jakoukoli změnu stálého svého pobytu ohlásí představenému oné obce, ve které povinni jsou dostaviti se k odvodu. Tuto ohlášku lze vykonati také u obecního představeného v místě pobytu.

Neaktivní mužstvo společného vojska, válečného námořnictva a zeměbrany povinno jest konati hlášení, jichž je zapotřebí pro vedení jich v evidenci, a dějž se takovéto hlášení u obecního představeného v místě pobytu, a to zpravidla osobně.

§ 57. Zproštění od nástupu v případě mobilisace a ve zvláštních případech.

Ony osoby společného vojska, válečného námořnictva nebo zeměbrany, jež vzhledem na důležité zájmy ozbrojené moci nebo veřejné služby ve svých povoláních jsou nepostrádatelny, mohou výjimečně po celou dobu mobilisace nebo války býti ponechány ve svých místech, po případě občanských povoláních.

Na která místa a povolání vztahovati se mohou tyto výjimky, zůstaveno jest rozhodnutí Jeho Veličenstva.

Příslušné návrhy podává ministr zeměbrany v dohodě s dotyčným odborným ministrem a ministrem vojenství.

Každoroční individuální osvobození od nástupu, pokud týká se osob, jež následkem toho ve svých místech a povoláních mají

býti ponechány, provede — se zřetelem na zájmy vojenské služby — u příslušníkův společné branné moci ministr vojenství, u příslušníků zeměbraneckých ministr zeměbrany.

O případných osvobozeních osob v 1. odstavci označených od nástupu také při výjimečném povolání záložníkův a náhradních záložníků k činné službě v míru (§§ 43. a 44.), jakož v případě doplnění společného vojska, válečného námořnictva nebo zeměbrany na válečný stav rozhodne v jednotlivých případech ministr vojenství, po případě ministr zeměbrany.

§ 66. Útěk před odvodem a útěk před vojenskou službou.

Kdo říši rakousko-uherskou opustí nebo kdo v době, ve které dostáti má odvodní své povinnosti, mešká mimo říši, aby odvodní povinnosti se vyhnul, potrestán bude pro přečin tuhým vězením od čtyř neděl do jednoho roku. Mimo trest na svobodě může býti uložena pokuta až do 2000 korun.

§ 67. Obcházení branné povinnosti.

Kdo použije lstivých rejdův, aby buď sám nebo někdo jiný vyhnul se zákonité branné povinnosti, nebo nastoupení činné služby, nebo nastoupení aktivní služby jiného druhu, potrestán bude pro přečin tuhým vězením od čtyř neděl až do jednoho roku.

§ 72. Nedovolená ženitba.

Kdo ožení se proti zákazu, vytčenému v §§ 40. a 52., bude pro přestupek potrestán pokutou až do 600 korun.

Kdo při uzavírání zakázané ženitby takové spolupůsobí, stižen bude touž pokutou, a to bez újmy pro řízení, které bude dle služebních předpisů proti němu zahájeno, nalézá-li se ve veřejné službě.

Podléhá-li pachatel soudnictví, bude s ním naloženo dle vojenských trestních zákonův a disciplinárních předpisů.

§ 76. Promlčení.

Doba promlčení pro přestupky, jež stíhati přísluší politickým úřadům, stanoví se třemi měsíci, doba promlčení pro přestupky druhého odstavce § 67. a pro přečiny jedním rokem.

Promlčení trestného činu počíná:

a) v případech, uvedených v §§ 65., 66 a 69. koncem onoho roku, ve kterém branec dosáhne 36. roku, nebo předstoupením jeho před odvodní (přezkoušecí) komisi, je-li však branec v případech, v § 66. označených, již odveden, jeho návratem; pro ostatní vinníky také tehda, jestliže dotyčný branec před tím zemřel;

b) v případech ostatních okamžikem, ve kterém trestný čin byl spáchán.

Z dělnické otázky pro pastoraci dělnictva.

P. Josef Voňavka.

Jsme již uprostřed sociálních zjevů. Kde jsme před lety slyšeli nebo mluvili o »palčivých problemech«, nastoupila dnes neúprosná skutečnost. Čemu nás učili říkati »otázka«, říkáme dnes namnoze již rozřešení. Na sociálním poli není stagnace, protože pojem sociální již stagnaci vylučuje. Společnost lidská nestojí. Nový den jí hází do klína nové zjevy a nutí k novým pracím. A praktická pastorace je včleněna v ty massy rostoucí a bojující. Problemy ve kterémkoli oboru jsou i duchovní správě, chce-li s výsledkem pracovati, napomenutím, jindy ukazovatelem, kde třeba starou pravdu novým rouchem oděnou vnésti v kolotání světa.

A dělnická otázka, jedna a ta největší část naší sociální otázky, přinesla na kolbiště duchů nové zjevy, tedy ani pastorace nesmí jich minouti. Zdatné působení mezi dělnickým světem dneška je založeno na zdatném pochopení proudů a směrů, požadavků spravedlivých a přání utopických, na seznámení se s psychickým životem všeho dělnictva a jednotlivých tříd zvláště, na zkonstruování pomocných vhodných časových prostředků jako výslednice předchozího studia.

»Na oduševnění individua záleží oduševnění celku,« řekl Förster ve své knize »Christentum und Klassenkampf«. Oduševnění jednotlivce provádí náboženství a tím dodává celku živé krve a živné síly. Z toho důvodu musí pastorace vzíti na se formy časové. Jméno »moderní« nesmí se lekati toho, který má povinností svého povolání vnášeti své době světlo. Kde čas se vyzbrojil rychlopalnou strojovkou, nesmí kněz používati starého, třeba sebe dovedněji vrhaného kopí.

»Omnia vestra sunt,« tedy i doba sociálních přerodů musí býti naše. »Miseret me turbae« zní od kolébky křesťanství do víru siren a hukotu strojů naší industrielní doby; toť i naše sociální Credo.

Význam dělnického stavu.

Industrie pokračuje rapidním krokem. Celé státy se industrialisují. Staré formy výroby ustupují formě nové, továrny se rodí na žírných kdysi lánech, stroje o závod běží, kde dříve stáda svá pastevec střehl. Venkovské obyvatelstvo se početně relativně menší, řady zaměstnaných v továrnách a příbuzných živnostech se množí a ještě v řadách továrního dělnictva stálým postupem velkozávodů přibývá rok k roku počet nesamostatných, odvislých dělníků.

Stav dělnický roste a roste i jeho význam. A tento nový stav, dnes přezvaný stavem čtvrtým, tvoří část problemu dělnické otázky, která silou elementární se hlásí o rozluštění. Jedním z požadavků této veliké početné třídy je včlenění do společnosti, přiřknutí všech práv této třídě, jako novému stavu, který má své dějiny a své oprávnění. Dr. Hitze na münsterské universitě řekl:

Čtrtý stav hlásí se o svá práva, jako v pohnuté době francouzských dějin se přihlásil o ně stav třetí.

Ať již se vytvářely jednotlivé složky tohoto mohutného tělesa jakkoli, ať již v řadách těchto lidí na počátku zmizela »individua různé jakosti«, jak Owen dí, těleso to je zde, musí se s ním počítati, zvláště když nelze bez něho v dnešním společenském životě a způsobu výroby se obejíti.

Dle dra. Herknera stěžejným bodem, který vytvořuje dnešní stav dělnické otázky, je následující: »Směrodatnou byla ona okolnost, že nová třída ve stavbě tradičního státního a společenského řádu nenalezla žádného místa, kde by si zajistila časovému sebevědomí přiměřenou existenci. V prvém poschodí, abych mluvil slovy A. Mengera, bydlila již šlechta, duchovenstvo, vojsko a úřednictvo, ve druhém ředitelové obchodu, průmyslu a zemědělství a široké massy lidové odkázány do podkrovních světniček. Tyto poměry rozplamenily ještě více duch vzpoury, čím více široké kruhy zevšeobecněním vzdělání a rozšířením denního tisku byly zlákány humánně-demokratickými ideály o stejnocennosti a stejnoprávnosti všech lidí, a čím více pod vlivem bezuzdného kriticismu a nacionalismu mizela oddanost lidu k tradicím náboženským a politickým a čím mohutnější revoluce dosud neslýchané se odehrávaly na poli technickém a dopravním a tím budily v celé společnosti nenasytnou touhu po zisku a požívavosti. Na jedné straně tvořilo se dosud v takých rozměrech neznámé stoupání bohatství a materielního vyplnění života, s druhé strany klesla celá řada maloživnostenských a malohospodářských existencí v řadu beznadějného proletariátu. Povstaly ony »dva národy«, o nichž dí Disraeli, »že mezi nimi nestává žádného styku a žádné sympatie, a které se ve svém smýšlení a chtění tak od sebe dálily, jako obyvatelé dvou různých planet, a kteří různou výchovou vytvořeni a různou stravou živeni, dle různících se mravů řídí, a nad kterými nevládnou jedny a tytéž zákony.«

To je tedy střed, kolem něhož se pohybuje naše »dělnická otázka«. A naše dějiny nedávna a dneška dosvědčují, že dělnictvo stalo se hrozným na scestí za svým právem. Plameny, které jako výstražné fanály na tolika vzplanuly místech a záchvěvy společnosti celé při chodu dělnických mass nevedených, ale svedených, jsou jasným dokladem, že dělnická třída má svůj význam, že má svá práva, a že je jí třeba mluviti s povolané strany o povinnostech.

O lásku a přízeň dělnictva žebrá dnes celá veřejnost, aspoň ta veřejnost, která se dovolává a odvolává na hlas ulice. V politickém životě stal se hlas dělnictva jazýčkem na váze. A nevím, jak daleko je od pravdy, že nezřídka hlas ten je rozhodčím. Jsou státy, zvláště industrielní, jako Anglie, kde dělnictvo svou početnou silou, která je zmocněna silou organisace, dovede zastaviti celý mechanismus státních a komunálních institucí.

»Význam dělnické otázky je tedy ethický a krajně sociální. Pštrosí by to byla politika, kdyby dnes ještě v řadách kleru se

tento význam podceňoval. Směle potom by se mohlo říci takovému z kleru: Rex nescit, quod nova potestas crescit.« Potom se divíme, že tento stav, jehož pochod myšlení a cítění po celá desetiletí nebyl oceněn a chápán, církvi a křesťanství víc a více se odcizoval, a stal se obětí mocností negace a ničení.« Tato slova dra. Becka, univ. profesora z Frýburku, patří na adresu těch, jimž se zdá upřílišenou přeháňkou starost a důsledná práce z pochopení významu dělnictva našeho věku.

Význam dělnické otázky je však také nanejvýš akutní řešení. Nesnese odkladu. Průmyslovým rozmachem nabývá svého ostří. Utvořuje se totiž stále větší rozdíl mezi kapitálem a prací; zaměstnání za mzdu stalo se novým životním povoláním.

V moderní továrně staví se všecky dosavadní tradice a smířlivé tahy staré formy poměru pracovního do pozadí. Společná vzájemnost při práci a na práci, čest a radost z práce, familiérní vztahy, úcta vůči zaměstnavateli a naděje na brzkou samostatnost zmizely. Způsob života se různí mezi dělníkem a jeho zaměstnavatelem, ti, kteří by měli ruku v ruce pracovati, ježto se jejich zájmy křižují, odcizují se víc a více.

Systemy hospodářské a státní let šedesátých uvolnily všecka pouta právního a morálního řádu. Liberální éra je vystřídávána dnes érou socialistickou. Dělnictvo a zaměstnavatelé tvoří dva tábory bojovné. Jednostrannost svedla a vyvedla obě na bojiště. A tato akutnost dělnické otázky zvyšuje význam dělnického stavu.

Tak došli jsme k

Významu a cíli duchovní správy v dělnictvu.

Cíl — samozřejmo — nebude jiný, než všeobecný: »Ut perfectus sit homo Dei ad omne opus bonum instructus.« Zprostředkovati lidu nadpřirozené milosti k dosažení nadpřirozeného života. Sluha náboženství musí hledati cesty a formy dle povahy a směru doby, kterými by dělnictvu ukázal, usnadnil cestu k poznání, uznání a praktickému sloužení Bohu.

A ničeho náš dělník, produkt poměrů své doby a své země, nepotřebuje tolik, jako zprostředkování života pravdy náboženské. Dr. Beck píše dobře: »Čím více s dělnictvem obcuji, čím více si získávám názoru o jeho skutečném myšlení, cítění a cílení, tím méně spokojených lidí mezi ním nalézám — o štěstí ani nemluvě. Duše průměrného dělníka přichází mi jako mrtvé moře, jako arabská poušť, jako pusté, zjezděné pole. Vnitřní prázdnota je docela u mnohých příčinou, že se o svůj emancipační boj vůbec nestarají a proň se nijak nedovedou rozehřáti. Druzí z nich pak agitují s myslí zoufalou, aby tak zapomenuli bídy v srdci vlastním. Jiní nechají se spoluvléci, ale jsou jen duší polovičatou při věci, slyší sice zvěst o »samospasitelném ekonomickém evangeliu«, ale schází jim víra. — A je to prazvláštní, že tohoto pocitu vnitřní prázdnoty nejsou prosti ani dělníci, kteří žijí v docela snesitelných poměrech a materielní bídou nejsou nijak stí-

ženi. Zřím v tom potvrzení slova Kristova: »Člověk není živ jen samým chlebem.«

A zde jsme u kořene: našemu dělnictvu se stýská po náboženství. Třeba ústa mluví jinak, celá naše veřejnost dosvědčuje, že slova stojí v rozporu se skutečností.

Dobře dí Herkner: »Moderní dělník má zůstati jen proletářem; on má se zříci i té útěchy a ulehčení, kterou skýtá náboženství křesťanské tím, že žehná práci dělníkovu jako plnění nejvyšší povinnosti nábožensko-mravní.«

Křesťanství vrací svým nazíráním světovým člověku-dělníkovi radost nad posvěcenou povinností práce, činí jej věrným v práci a vyžaduje spravedlivou mzdu za jeho práci na zaměstnavatelích. Förster tuto myšlenku krásně vyjadřuje slovem: »Křesťanství zasnoubilo duši a práci.«

Nikdy tedy není s dostatek mluveno s autoritativního místa, s kazatelny, o významu náboženství pro práci a lid práce. Radost nade prací je třeba do těch srdcí snížených a snižujících se v zoufalém fanatismu! Radost nad životem, nade zdravým smyslem rodinným. Byl to bystrozraký biskup Ketteler, který dělnickou otázku projednával ve svých pověstných pastýřských listech. A kardinál Manning podobně.

Stavovské síly a stavovské ctnosti potřebuje náš dělník. Musí býti vytržen ze sna »ubohého proletáře«, jak jej k jeho ponížení nazvali jeho — vůdci. Pozdvižen do řady ostatních ze řady »třídních zájmů a bojů«. K tomu třeba nadpřirozené pomoci, vrátiti člověka nadpřirozenému jeho určení. Naše pastorace musí státi tedy ve stínu Tabernaklu, ale nesmí jíti cestami zarostlými již travou, ale cestami času.

Z dělníka udělati individuelně přesvědčeného, praktického křesťana, to cíl, a učiniti to způsobem nejrychlejším a nejlepším, to význam náboženské pomoci. Instaurare in Christo.

Je místno zde právě upozorniti na extremy, které se v praxi naší mohou ukázati: Buď příliš mnoho socialismu na úkor katechismu, neb příliš mnoho katechisování bez sociální práce. Jednoho nesmí se opomínati, druhé musí se činiti. V extremech nespočívá naše síla.

Prvním odpovídáme slovy protestanta Förstera: »Takovou propagandou se netoliko nebezpečně zplošťuje křesťanské náboženství, ale olupuje se také o prostředky, které k hojení moderních ran naší společnosti jsou právě nejpotřebnější; celý sociální problem chápe se takto příliš jednostranně a nepřivádí se k vlastnímu kořeni. Kdyby se dělo to poslednější, potom by se v zájmu sociální otázky nestavělo zaměstnávání se s náboženstvím do pozadí, ale celé sociální praktické řešení neslo by se vědomím, že sociální otázka jen nábožensky a ne sociálně může býti rozřešena.« Tolik na odpověď těm, kteří v práci sociální chtějí působnost kněze eliminovati, nebo aspoň na minimum snížiti. Emancipace dělnictva musí se státi dělnictvem samotným, ale děl-

nictvo nestane se ze sebe sama charakterem, potřebuje náboženské mravní síly k tomu.

Vyrovnavací sociální reforma musí se zastaviti u tohoto stavu, aby započala spravedlivě spravedlivou práci svou. A náboženství nesmí scházeti při postupu nutných reforem; z tohoto důvodu nesmí stavěti se již duchovní správa na vyčkávací stanovisko.

Základní živly dělnické otázky.

Ke správnému chápání dnešního stavu dělnictva a zjevů v jeho světě a k logickému hledání norem pro pastoraci dělnictva je nevyhnutelně nutno znáti prvky naší moderní dělnické otázky.

Profesor dr. Hitze jako prvky uvádí:

1. Koncentraci kapitálu v několika rukou, tržení kapitálu a práce.

Směrodatnou v boji hospodářském je dnes konkurence, která modifikuje produkci a řídí tržiště. Dělba práce a stroj umožňují podniku kapitálem silnějšímu snadnější boj konkurenční. Malé podniky mizí, na místo osobních podniků nastupují společenské a akciové veliké továrny. »Kapitál stává se stále samostatnějším faktorem, intelligence a práce stávají se jeho sluhy. Poptávka a nabídka jsou pak jazýčkem na váze moderní produkce. Podle trhu řídí se pak pracovní smlouva. Při poptávce větší dostane lépe dělník svou práci zaplacenu, než při větší nabídce poptávky. Tak roste v něm vědomí slabosti a odvislosti, které zcela přirozeně přivádí pojem »třídy« a třídního boje. Tak vznikl pojem a výraz praktické organisace. (Dělnické odborové spolky, hospodářské organisace; v Německu znám z posledních dob tak zv. Gewerbschaftsstreit.) Organisované podniky výrobní v syndikáty, trusty, kartely a pod. nestojí svými snahami jen na získání výlučného vlivu na tržišti, ale směřují přirozeně proti konsumentům; tak je postižen dělník po druhé: jednou jako síla pracující a po druhé jako kupec výrobku.

2. Koncentrace obyvatelstva ve velkoměstech.

Ve velkoměstech se velikým podnikům lépe daří z příčin snadnější kommunikace, lepšího trhu a z dostatku vyškoleného dělnictva továrního. Konečně ne poslední podnět ke stěhování obou, zaměstnavatele i dělníka, do města je snadnější a různotvárnější život společenský. Neštěstím však, že dělnické třídy v městech se svými příbytky posunuty zpravidla na periferii města, kde mezi sebou žijí, své třídní vědomí posilujíce svým »odstrčením«. A město samo ulehčuje práci agitační ať již schůzí či tiskem, příležitostí ke svedení je nespočetně. Nedostatek chrámů v dělnických čtvrtích a nedostatečná individuelní pastorace neparalysují nijak vlivů zkázonosných města. Malé byty pro četné rodiny jsou pařeništěm nemocí a vředem na morálním těle společeném. Stálá fluktuace dělnické třídy činí ji otrlou, zapomněnlivou na spořádanou minulost v rodině svých rodičů, táhnouce z místa na místo, bez hroudy svého majetku a vytrženi z prostředí, v němž

vyrostlo jejich mládí, nemají čeho ztratiti, ale jak sami říkají, »mohou jenom nabýti«.

Mravní škodou jsou neblahé poměry vznikající namnoze z podnájmu bytu osobám svobodným.

3. Koncentrace různého pohlaví v továrně a vytržení jeho z rodinného krbu.

Staré vztahy učně k rodině mistrově, dělníka na dvoře sedlákově a pod., jsou neznámy v továrně. Rodiny jsou továrním zaměstnáním roztrženy. Ráno se rozejdou po své práci v různých továrnách a sejdou se rodiče s dětmi a děti s rodiči teprve večer, kdy únava je svedla do společného místa odpočinku. Namnoze jde i matka do továrny, tak že mezi dnem rodina celá je »rozpuštěna«. Morální nebezpečí, které továrna chová a již až příliš často je v praxi ukázala, je koncentrování obou pohlaví různého stáří při práci, kde se nedostává žádného morálního dozoru ani dostatečné ochrany před napadáním a ohrožením mravnosti jednotlivců. Nezřídka již měla veřejnost příležitost poznati, že právě sami dozorci a zaměstnavatelé jsou to, kteří nedovolené řeči vedou a jiné ještě věci, které dosvědčily, že ne čistota, ale nečistota je často favorisována. Velcí továrníci nestarají se, co se v jej ch továrnách in puncto morálky děje. Vždyť mnohý z nich ani za rok továrny své nenavštíví.

4. Vytisknutí lidské pracovní síly strojem. Nahrazení mužské pracovní síly pracovní silou ženskou a dětskou. Předčasná samostatnost dětí.

Stoupáním stroje stává se člověk s ruční svou prací vždy víc a více pouhým přívěskem a sluhou strojů. A tato nová práce při stroji je namnoze tak jednotvárná a bezduchá, že tělo i duch musí při ní zakrněti. Za takového stavu ovšem není náklonnost k excesům nevysvětlitelnou. Zdržování se po celé hodiny v místnostech přesycených puchem oleje, prachem, nemírné temperatury v zimě i v létě, často příliš dlouhý čas pracovní, vír strojů atd. působí ve všech směrech destruktivně. A fysiologicky i psychologicky vysvětlíme si vzrůst opilství a nemravnosti v řadách zaměstnanců v továrně.

Obsluha stroje žádá jemných rukou, a tu ruce ženské a dětské slouží lépe než mužské a jsou k tomu ještě mnohem levnější. Tím přivádí se snižování mzdy na jedné straně, na straně druhé předčasné veliké poměrně výdělky dětí, což je přirozeně svádí k vzepření se stávající autoritě otce a matky. Až příliš často děti, když jsou schopny více vydělati, opouštějí rodinu svou a vstupují do rodin jiných za strávníky v tom úmyslu, aby se vyhnuli přílišnému dozoru na sebe, který již jako vydělávající dělnici považují se strany rodičů za nedůstojný. Tak vzniká předčasné uzavírání známostí, mravní poklesky, časné sňatky, které s dluhy začnou a dluhy končí. Pochopitelno, že staří rodičové, odkázáni na podporu svých vydělávajících dětí, mlčí, ba sami jim ještě pomáhají v jejich užívavém životě ze strachu, aby děti jich neopustily. Život rodinný v dělnických rodinách jest v úpadku;

spořádané výchově jsou poměry sociálními na mnohých místech skoro pro vždy dveře uzavřeny. A vážná otázka: čemu se naučí mladé tovární dělnice v továrně pro své příští povolání matek a žen? Od nejprvnějších let zacházejí a obsluhují stroj, postrádají tedy mezi dnem praktického návodu matčina pro příští své povolání. A tak vstupuje mladá dělnice do manželství beze všech elementárních vědomostí všeho, co denně ve spořádané rodině žena znáti musí. Tím nastává záhy v rodinách roztržka, nepořádek, nehospodárnost, dětem nedostává se péče zkušené matky, vše se děje jen experimentálně. A s počtem dětí roste počet starostí a nedostatku. A tento stav se dědí od generace ke generaci.

5. Anarchie produkce, nadprodukce a krise hospodářské.

Dnešní továrník neprodukuje jen pro určitý kruh stálých odběratelů, on pracuje pro národní a světový trh. Styk mezi konsumenty a producenty mizí. Přehled trhu světového pro stále rostoucí konkurenci není přehledný, produkce uvede často více na tržiště, než potřeba vyžaduje, nastane stagnace, produkty se zlevnějí, práce přirozeně ztratí na ceně, dělník je opět postižen. Krise nastala. A je stěžována krisí úvěru. Malé podniky, aby mohly snésti a obstáti v konkurenčním boji, potřebují provozovacího kapitálu, který se získává půjčkou. V čase hospodářské krise však klesne rentabilita menších podniků, klesne tím i možnost výpůjčky a podnik se shroutí a dělnictvo stojí bez práce. Proto dnes v době paniky vrhají kapitalisticky silné podniky své výrobky za ceny nízké na trh, aby se domohly tržiště podniků peněžitě slabších. A tyto hospodářské proměny mají svůj vliv na celou životosprávu dělnictva. V dobách dobré konjunktury nešetří dělník a nepočítá se dny hospodářské tísně, ve chvíli pak krise stojí bezradně.

6. Postavení práce jako »zboží«, železný zákon mezdní.

Dělník a zaměstnavatel stojí vůči sobě v naší moderní době jako kupec a prodávající. Oba vstupují v pracovní smlouvě, která je volná, a jejíž obsah je zůstaven svobodné vzájemné úmluvě, ve vzájemný styk, obchod. Cena práce řídí se dle trhu. Při větší poptávce po práci, větší cena. Ovšem že vzájemný styk obou: zaměstnavatele i zaměstnaného, je svobodný. Ale stav dělníka je však mnohem nevýhodnější než zaměstnavatele. Dělník je zpravidla odkázán na svou denní mzdu, on musí své zboží, svou práci prodati za každou cenu. Zaměstnavatel to ví a dle toho také nabízí, anebo je aspoň pokoušen nabízeti. A nabídka pracovních sil je mnohem větší než potřeba. Čím na trhu zboží je nadprodukce, tím na trhu práce je nadpotřeba pracovních rukou. Výslednicí těchto poměrů — praví Hitze — je Lassallův »železný mezdní zákon«, který Lassallem precisován: »že za stávajících dnešních poměrů nabídky a poptávky průměrná mzda dělníkova zůstane vždy redukována na držení života, které je k životu a rozmnožování se jednotlivých rodin dle obyčeje nutné«.

Vystěhovalectví, zůstávání svobodným, praxe neomalthusianismu, to by byly anebo jsou důsledky značného snížení mzdy

nebo stoupání životních potřeb nad poměr s výdělkem. Lassallův »zákon« není sice žádným zákonem, ale jen specielním použitím malthusiánské populační theorie, která ve své formulaci je také plně falešná. Ale proto přece jasně poukazují na vážnost zjevu: rostoucímu lidstvu zaopatřiti dostatečně chleba a práce.

Jinou nevýhodou dělníkovou při pracovní smlouvě je, že nemůže svou dílnu pracovní nijak odděliti od své osoby K zcenění svého zboží, své práce, je dělník vázán lokálně. Práce se nedá ani rozeslati, nemůže ani lepších poměrů tržních na jiných místech využiti. Otcové rodin s těží jen budou míti dostatečné prostředky k častému měnění bytu A což když dělník má v místě zděděný domek a kousek pole, potom je vázán stále na jedno místo a na všecky vhodné i nevhodné konjunktury.

A dělník je také časem omezen ve svém »obchodování«. On nemůže sílu svou pracovní střádati na dny lepší hospodářské konjunktury.

7. Vysazení v nebezpečí osobních statků: života, mravnosti a života rodinného.

Dělník do práce je najat s celým svým tělem. Je vysazen častému nebezpečí zdraví. Může však nastati předčasné a nemírné využívání pracovních sil, zvláště sil dětských a mladistvých dělníků. Čas pracovní může býti nemírně prodlužován, klid noční a nedělní může býti nedodržován. A stává se, že zaměstnavatelé nebo jeho zástupci využívají materielní odvislosti dělníka k hospodářskému vyssávání, či k omezování politické činnosti a svobody a nezřídka i k mravnímu svedení.

Z těchto hledisk pozorována je dělnická otázka hospodářskou otázkou. Dělník domáhá se většího zisku své práce. Pro dosažení všech pomocných cílů, které dělnictvu usnadňují bytí a podporují zlepšení jeho pro trvalé, jako zákaz dětské práce, ochrana klidu nedělního atd., je třeba dělnického zákonodárství, čímž otázka dělnická vytváří se v otázku politickou. Dělnictvo snaží se dojíti vlivu na zákonné sbory svým zastoupením. Ve veřejnosti jedná se o právní úpravu různých institucí pro blaho dělnictva a k odstranění různých zlořádů ohrožujících víru a mravnost jeho. Základ svůj má však právní pořádek v mravním řádu. A tak otázka dělnická stojí s náboženstvím, mravností a spravedlnosti v úzkém spojení a stává se otázkou mravně náboženskou.

Z udaných prvků složena dnešní moderní otázka dělnická, a z nich musí moderní pastorace zkonstruovati si základnu pro zdatnou pomoc. Jasno tedy, že náš kněz musí si osvojiti zdravé zásady z nacionální oekonomie a že je mu nevyhnutelností znáti dějiny systemů hospodářských, které momentanně jsou ve floru. Studium psychologie všeobecné doplní kněz studiem psychy dělníka, kterou vytvořuje dnešní sociální okolí.

Bez prakticky rozděleného studia předběžného a bez návodů prakticky zkušených v oboru pastorace dělnické budou všecky naše snahy více méně bez výsledku, který je práci naší

nutný, abychom zachránili ty nejmnožší křesťanskému světovému nazírání a katolickému praktickému křesťanství.

Tím není a nesmí býti však řečeno, že náš kněz měl by státi se sociologem a měl vyjíti jaksi na periferii své činnosti z centrálního vedení: hledání duší a zpracování jich v duše křesťansky dokonalé. On musí znáti tolik, ale tolik je povinen znáti, aby mohl svému všeobecnému cíli: salus animarum, posloužiti v získávání mass dělnictva. Kněz zůstane knězem i když je sociologem.

Řád Bohem daný a naznačený nechává nás modliti dříve: Adveniat regnum Tuum, než se modlíme: Panem nostrum quotidianum da nobis hodie.

»Duchovní správa není vůbec nikdy pro jednoho proti druhému, ona je proti bezpráví, ať je již na kterékoli straně, ale hříšník stojí jí tak blízko, jako mocný — —,« tato slova Försterova vymezují pojem sociální činnosti kněze. Omnibus omnia, ale »in Christo Jesu«.

Druzí, kteří jen se chtějí omeziti ve své činnosti na prostředky čistě duchovní a snad ještě ve starých formách — prosím, aby dobře mi bylo rozuměno — nepojímají otázku dělnickou tak, jakou ve skutečnosti je: jako část celé veliké sociální otázky. Zdravou odpověď na adresu těchto druhých píše dr. Beck: »Málokdy jen jsem shledal tak zvláštní zaměňování stěžejného bodu otázky, jako v argumentaci těch, kteří jen volají: Učiňte dělníka opět křesťanem, a otázka sociální je rozřešena.

Tito pánové zneuznávají, že dělnická otázka je sice velikým úlomkem, ale přece jen úlomkem velikého problemu přítomnosti. Učiňte dělníky dobrými křesťany, ano, zcela správně, ale učiňte také majitele a zaměstnavatele dělníků dobrými křesťany; učte je zejména, že spravedlnost je druhou ze čtyř kardinálních ctností, a že zadržování zasloužené mzdy je hříchem do nebe volajícím. — Celé hory materielní bídy musí býti dříve odstraněny, než čistě »duchovní prostředky« mohou se dotknouti duše dělníkovy. A je třeba také uvážiti, že Kristus vykoupil celého člověka: tělo i duši. Vedle poučování a udílení milosti a ve styku nejužším s ní uzdravoval také nemocné, těšil zarmoucené, sytil hladové. Právě největší zázraky jeho všemohoucnosti byly skutky záchrany a osvobození ubohých trpících těžkými tělesnými bědami. A tak musí i duchovní správa, pokračování spasitelského díla Kristova, zachycovati svou činností celého člověka: jeho duchovní i tělesnou bídu a blaho.«

Pro naši duchovní správu zůstanou směrodatnými slova Konstitucí apoštolských, která charakterisují dobře stanovisko starého, původního křesťanství k dělnické pastoraci: »Vy biskupové máte povinnost starati se o osiřelé. Pomáhejte řemeslníku ku práci, hochům k prostředkům, aby se mohli řemeslu vyučiti a při tom výživy nepostrádali; a aby také byli s to po zdatném a správném vyučení se v řemesle zakoupiti si nutné nástroje; vždyť oni nesmějí žádnému z bratří na příště státi se obtíží dožadováním se

milodarů, ale musí býti schopni sami o sebe se starati.« (Konst. ap. IV.—12.)

Pauperes evangelizantur. To je obsah naší pastorace dělnické. A v evangelisaci v celé, řádné katolíky za pomoci všech časových a nadpřirozených prostředků církve spočívá její význam. (Dokončení.)

Buď silný!

Výzva k životu.

Od **Josefa Könna**, kaplana u sv. Mořice v Kolíně n. Rýnem. S biskupským svolením. (Chur. 12./X. 1908.) Přeložil **Hugo Červinka**, farář v Modřanech.

Mladým mužům věnováno.

Předmluva.

Přítomné listy pojednávají o nejdůležitější otázce mladého muže. Je to skutečně životní otázkou pro něho, je-li živ mravně čistě nebo ne. Přítomnost a budoucnost závisí od toho. S tímto přesvědčením, kéž by tato knížka všechny pronikla, kteří stojí v jaru žití svého. Ona chce býti obzvláště těm přítelem, kteří přicházejí jako dobří nezkažení lidé do velikých nebezpečných středisk životních. Jistě mnohý z nich by své mládí jinak strávil, kdyby hned na počátku znal dosah svého mravního jednání. Spisovateli bylo to zvláštním potěšením psáti tyto listy, neboť jich obsah není čerpán z knih, také není vymyšlen v klidných volných hodinách; jsou sepsány z pohnuté životní zkušenosti, která se naskytá v denním styku s mládeží. Kéž Bůh tuto knížku žehná, aby v mladých srdcích svěží sílu a pravý veselý život pomáhala buditi.

Kolín n. Rýnem, v srpnu 1908.

Spisovatel.

I. Žij!

»Kdo dá hlavě mé vodu, a očím mým studnici slzí, abych dnem i nocí oplakával zbitých dcery lidu mého.« (Jeremiáš 9, 1.) Mnoho jich padlo, divé, špinavé zvíře je roztrhalo. Také tvému životu hrozí nebezpečenství. A přece chceš a máš žíti, plnými, hlubokými doušky píti z číše pravého života ve dnech svého mládí. Co tedy značí žíti?

1. Žíti značí míti sílu.

Co žije, musí pracovati proti smrti, rozpadu, úpadku, hnilobě, musí vše, co je nezdravé, nepřátelské, škodlivé, které vniká do ústrojí, vylučovati, umrtvovati, přemáhati. Kde kvete plný, mohutný strom, nenajdou zárodky nemoci žádné živné půdy. Zadusí se, zničí se silným žilobitím života. Jak mnohé chce se vedrati do

tvé duše, co tvůj život poškozuje, co tě od Boha odvádí, pramene a cíle tvého života, co tě pohřbívá do čistě pozemského snažení a stravuje tvoji sílu v neužitečných a nicotných věcech! Jak velice se vtírá právě nečistota v slovu i obraze, v zevním příkladě a ve vnitřním pokušení k tobě, aby tvůj život rozháraly, otrávily. Buď silným! Přemáhej se! Ukaž, že jsi živ, to jest, že máš sílu!

2. Žíti značí růsti.

Co žije, musí se snažiti přijít do výše, musí se vyvinovati až k úplnému rozvití toho, co v zárodku již od počátku zde bylo. Tak žije jádro a stává se v bouři a nepohodě silným stromem, tak žije duše a stává se bytostí Bohu podobnou, vyvinují se poznenáhlu v ustavičném boji a modlitbě až k úplnému vytvoření toho, co Bůh v ní za základ položil. Vše pak, co chce růsti, hledá světlo, rostlina světlo sluneční, duše světlo milosti. Hřích však jest temnota, nejvíce nečistota jest temnotou. Štítí se světla a miluje temno. Zapuzuje milost a odlučuje od Boha, proto ztěžuje život a tísní vnitřní vzrůst, překáží snaze po výši, naopak táhne násilím dolů. Může tvůj pohled vzhůru úplně uzavříti, tak že na konec pochybuješ, zdali pak ještě jest nějaká výšina, která nad bahno a nížinu vyniká, a v jasném, veselém svitu slunečním milosti se směje. Proto žij, t. j. rosti! Vybojuj se vzhůru, a neztratíš výši nikdy se zraků, budeš státi na svatém místě, vystupovati na horu Páně, poněvadž máš nevinné ruce a jsi čistého srdce.

3. Žíti značí rozšiřovati se.

Všecko živoucí se rozšiřuje, zmlazuje bez ustání v novém žití. Čím silněji vlastní život pučí, tím lépe a zdravěji se rozšiřuje. Ztrouchnivělý strom nevyrazí žádné větvičky, jež by bujely plností života. I ty máš budoucnost, kterou v sobě neseš. Nové pokolení bude státi na tvých ramenech a bude chtít děditi z tvých sil. Život přírody a milosti má dle vůle boží tvým spoluúčinkováním býti udržen. Proto musíš mu zanechati zdravou krev a silného ducha. Pak to bude i tvojí pýchou i radostí, královskou odměnou za tvůj vlastní, čistý život. Proto pryč se hříchem, který tě kazí, který duši tvoji seslabuje, tvoje mládí mdlým a unaveným činí. Přemoz jej a budeš žíti, i když jsi již dávno zemřel.

(Pokračování.)

„Slova pravdy“ rozprodává »Jednota katol. tovaryšů« po 1 h jeden kus, když se jich 500 kusů různých neb stejných za 5 K franko objedná. Jsou to skutečně nejlacinější brožury, ježto se prodávají pod cenou výrobní jako zbytek. Objednávky na Vyšehrad č. 81.

Hostie lze předplatiti na celý rok v Dětském asylu Pražského Jezulátka, Praha II., Černá ul. 12, a sice veliké za 1 h, malé 4 za 1 h kromě poštovného. Na přání pošle se lístek předplatní, na němž se poznamená, kolik hostií každých 14 dní si kdo přeje. Plechových krabic možno vrátiti více na jednu zásilku, nebo příležitostně.

LISTY HOMILETICKÉ.

Neděle V. po velikonoci.

Třeba modliti se hříšníku i spravedlivému.

1. V jistém městě měli soudce, jenž se Boha nebál a lidí nedbal. Přišla k němu vdova utiskovaná prosit, aby jí ku právu jejímu dopomohl; ale on nejevil chuti býti jí k službám, a s vyřízením stále odkládal. Ubohá žena nepřestala ale naň doléhati s prosbami i slzami, až on konečně nevrle prohlásil: »Ať mám již jednou od té neodbytné ženy pokoj, učiním jí po vůli.« A učinil. Jestliže ale i soudce bezbožný neustálými prosbami pohnut, přece posléze prosebnici vyhověl: co učiní teprve předobrotivý Otec nebeský, když neustaneme modlitby i prosby své k němu vysílati? Zdaž odbude nás kamenem, když budeme pokorně prositi za chléb? Zdaž dá nám štíra na místě vejce anebo hada na místě ryby?

Ó nikoliv! Otec nebeský nechová se tvrdě k dítkám svým, pokorně i vytrvale jej prosícím, ale vyslýchá prosby jejich v záležitostech jakýchkoli, jen když směřují k jeho cti a ku pravému blahu našemu. Otec nebeský nenechává se marně prositi, a nemůže-li nám dáti, zač snad někdy nemoudře prosíme, aby nám neublížil: dává věci jiné, vzácnější, opravdu užitečné a dobré. Ba Otec nebeský vyslýchá prosby svých dítek nejen spravedlivých, ale i nespravedlivých, ctnostných i hříšníků, jak ubezpečuje Spasitel, řka: »Proste a bude vám dáno, tlucte a bude vám otevřeno, a začkoli — beze všeho obmezení — budete prositi Otce mého ve jménu mém — tak jak já sám bych prosil — dáť vám!«

2. Kterak Bůh pokorné a vytrvalé prosby i hříšníků vyslýchá, o tom máme bezčetné důkazy v posvátných dějinách.

Když Hospodin chtěl na poušti zahladiti proradný lid israelský, jenž za všechna dobrodiní jen stále reptal, ano po bozích egyptských a jich hříšném uctívání zpět toužil, vrhl se vůdce jeho Mojžíš na obličej svůj a prosil Boha za odpuštění pro lid svůj,

řka: »Mají okolní národové posměchy si činiti a říkati: proto-li Bůh israelský lid vyvedl z Egypta, aby ho na poušti zahubil?« I shlédl Hospodin milostivě na přímluvu služebníka svého Mojžíše a odpustil lidu zrádnému a modlářskému. Modlitba pokorná tedy usmiřuje hněv spravedlivého soudce.

Král David zle se provinil cizoložstvím a vraždou Uriáše. Když pak ze zaslepenosti své vyveden byl od proroka Nathanaela a seznal hrozné provinění své, počal se přísně káti, lože své slzami smáčeti a k Bohu volati: »Pane, odvrať tváře své od hříchů mých a smyj nepravosti mé!« I shlédl Bůh milosrdně na toto lkání královského kajícníka a zvěstoval mu ústy proroka svého Nathanaela: »Bůh odpustil tobě.«

Vedle Spasitele na kříži umírajícího visel lotr, jenž v posledních chvílích života svého teprve se vzpamatoval, ke zločinům svým jak veřejnou zpovědí se přiznal, chyb svých neomlouval, ale jen kajícně a pokorně prosil: »Pane, rozpomeň se na mne, až přijdeš do království svého!« A hle, uslyšel ihned přeradostná slova Páně: »Pravím tobě, že ještě dnes budeš se mnou v ráji!«

Velikým hříšníkem byl syn sv. Moniky. Ta v zármutku svém nad záhubou jeho dnem i nocí se zaň modlila i slzela, a sice po mnohá léta. Když pak prosila biskupa svého za pomoc i přímluvu, potěšil on jí slovy: »Doufej, dcero, že se dočkáš šťastného obratu ve smýšlení syna svého. Neboť jsem přesvědčen, že syn takovýchto tvých přímluv i slz nebude ztracen.« A stalo se. Syn ten začal choditi na kázání sv. Ambrože, biskupa v Milánu; poučováním téhož oblíbil si svatou víru katolickou. Dal se pokřtíti a stal se pak vzorným křesťanem, později příkladným knězem a posléze jedním z nejznamenitějších biskupů, kteří kdy v církvi žili. Je to svatý učitel církve Augustin.

Spasitel nejdůtklivějšími slovy poukázal nás k modlitbě, ano sám nejplatnější příklad modlitby dával, on i celé noci na modlitbách, čili na rozmluvách s Otcem svým nebeským strávil.

Modlitba má moc zázračnou: hříšníky přivádí ku pokání, ve spravedlivých rozněcuje plameny horoucnější lásky k Bohu i k bližnímu. Modlitbou i učením apoštolové drtili říši ďáblovu na světě a založili církev boží; modlitba prospívá ve všech věcech časných i věčných, přibližuje k Bohu, spojuje s Bohem, jest přípravou pro přeblažené obcování s Bohem na věčnosti. Proto všechno dílo své pozemské spojovati máme s modlitbou, posvěcovati modlitbou, jak dí apoštol Páně: »Modlitba vaše buď ustavičná!« (Luk. 18, 1.; Tessal. 5, 7.)

3. Avšak mnoho lidí se nemodlí vůbec, obhajujíc se lichými vytáčkami.

a) Někteří říkají: Nemám na modlitbě zalíbení.

Avšak právě proto máš toho potřebu nejvyšší, abys modlitby konal. Tvůj stav jest svrchovaně nebezpečný, podobný stavu člověka nemocného, jenž nemůže snésti více ani pokrmu, ani nápoje, ani léku. Takový neodvolatelně zahyne, neboť modlitba jest

i pokrmem i lékem pro duši. Kdo se tedy nemodlí, o tom tvrdí sv. Jan Zlatoústý, že jest již mrtvým; mrtvým pro Boha, mrtvým pro nebe. Kdo se nechce naučiti obcovati s Bohem již na světě: nenaučí se tomu více po smrti; potom jest již pozdě, na věky pozdě!

b) Jiný se vymlouvá, říkaje: Jsem příliš zaměstnán pracemi, a proto nezbývá mi času ještě i na modlitby!

Výmluva tato měla by platnost, kdyby nám Bůh nařizoval, abychom od rána do večera a snad i od večera do rána nějaké modlitby odříkávali. Ale tomu není tak! Velí-li, abychom bez ustání se modlili, nežádá na nás ničeho jiného, leč abychom veškeré dílo své s modlitbou spojovali, i při pracích svých často mysl svou k němu obraceli; a není-li nám právě možno, abychom déle s ním rozmlouvali, tedy abychom aspoň krátké, ale časté povzdechy k němu vysílali. Na př. říkali: »Pochválena a pozdravena budiž nejsv. Svátost oltářní!« nebo: »Věčně velebeno budiž božské Srdce Páně! Bože, buď milostiv mně hříšnému! Bože, budiž mi pomocníkem v té a té nastávající práci nebo tísni! Rodičko boží, přimlouvej se za mne! Můj anděli strážný, nebo sv. patrone, opatruj mne!« A kdo jest, jenž by takovýchto povzdechů nemohl třebas na sta denně k Bohu vyslati při jakékoli práci, mezi lidmi, aniž by oni o tom věděti musili, při odpočinku, ve dne nebo v noci?

Ó kdo na Boha nevzpomíná často, nečiní tak věru, že by vzpomínati nemohl, ale jen — z hříšné lenivosti! Či že jest v pravdě někdo tolik zaměstnán, že by ani vlídného slova nemohl promluviti se svým manželem nebo sousedem nebo se svými dětmi? Může-li ale při vší práci přece s nimi promluviti, kterak by nemohl na Boha vzpomínati aspoň krátkým Otčenášem anebo aspoň častým, pokorným, zbožným povzdechem?

c) Ještě jiný nemodlenost svou omlouvá slovy: Mne Bůh vyslyšeti nechce, nač bych se modlil?

Zdali jsi ale zkoumal způsob modlitby, abys poznal, proč tě Bůh nevyslyšel? Snad jsi se modlil za zdraví, peníze, vyznamenání a podobné věci, jež kdyby ti Bůh dal, snad by ti jen ublížil tím, že bys jich zneužil a zahynul!

Spasitel naučil nás, abychom hledali především království nebeské a spravedlnosti jeho, a slíbil takto činícím, že jim vše ostatní, opravdu užitečné přidáno bude.

Spasitel nařídil, abychom prosili ve jménu jeho, čili tak, jak on sám činil, a čeho modlitbou svou dosíci chtěl; zdali jsi se také i ty tak vždy modlil?

Spasitel modlil se do třetice v zahradě gethsemanské: »Otče, vezmi ten kalich (utrpení) ode mne; ale ne jak já chci, ale jak ty chceš!« Zdali i ty při modlitbách svých vytrváváš a Bohu Otci na vůli ponecháváš, jak on chce naložiti s tebou? Čili že převráceně žádáš, aby učinil, nikoliv jak on ve své nejvyšší moudrosti za dobré uznává, nýbrž jak ty chceš?

O zajisté že liché jsou všechny vytáčky nemodlenců. Kdo

se ale nemodlí, surovým stává se k Bohu i k lidem; kdo však pokorně k Bohu se utíká ve všech věcech, zjedná sobě život věčný. Amen. Dr. *K. L. Řehák.*

Neděle V. po velikonoci.

Potřeba modlitby.

Josef Haydn, slavný hudebník a skladatel, byl kdysi v učené společnosti, kde bylo více umělců a hudebních skladatelů. Mezi řečí prohodil jeden, co by asi nejrychleji a nejlépe vzpružilo síly, které dlouhou prací ochably, že nelze více mysliti na nějakou práci.

Jeden z nich pravil, že v takovém případě pomůže si nejlépe lahví dobrého šampaňského. Druhý pravil, že po únavě najde něco nového, nových myšlenek ve společnosti veselé. Mnozí již pronesli své náhledy a vlastní zkušenosti, jediný Haydn mlčel. Přítomní doléhali proto i naň otázkami, jakých prostředků užívá k osvěžení sil svých.

Tu odpověděl zbožný skladatel: »Ve svém domě mám malou domácí kapli, tam jdu a modlím se, když cítím, že mne síly opouštějí. A tento prostředek mne ještě nezklamal.« V modlitbě hledal Haydn osvěžení a posily. V modlitbě hledal i zdar své namáhavé práce. Růžencem se připravoval ke svým hudebním skladbám. Co sepsal, považoval za dar boží. Když se přednášelo jeho oratorium »Stvoření« a posluchači Haydna oslavovali, sepial ruce a zvolal: »Nic ode mne, nic ode mne, všecko shůry!« A v pravdě. Vše máme od Boha, nic nemáme vlastního, a proto jsme povinni za vše děkovati a v potřebách dovolávati se pomoci boží.

Dnešní evangelium jest pokračování loučení Pána Ježíše s apoštoly. Když Pán Ježíš oznámil apoštolům, že je opustí a vrátí se do království svého, odkud byl přišel, zarmoutili se velice apoštolové; domnívali se, že nebude jim možno býti bez dobrého Mistra. Pán Ježíš je těšil, že jinak býti nemůže, slíbil, že jich v zármutku a pronásledování neopustí, že zármutek jejich pokaždé obrátí se v radost, že pošle jim Ducha sv., který je bude sílíti a těšiti, a konečně doporučuje jim modlitbu. »Zač budete prositi Otce nebeského ve jménu mém, dáť vám.« Evangelium to předčítá se dnes v neděli prosebnou, aby nás povzbudilo, bychom s plnou důvěrou obrátili se na dárce nejdobrotivějšího v následujících prosebních dnech.

Proto dnes promluvíme s pomocí boží o užitku a potřebě modlitby.

Pojednání.

1. Modlitbou můžeme dosáhnouti od Boha všeho. »Všecko, začkoli prositi budete ve jménu mém, obdržíte,« pravil Pán Ježíš. (Mat. 21.)

»Modlitbou,« praví sv. Jan Zlat., stává se tedy člověk takřka všemohoucím.« »Modlitba,« praví sv. Augustin, »jest klíčem ke všem pokladům dobroty boží. Kdo jest v bídě a nesnázi, volej o pomoc; nečiníš-li tak, nenaříkej na svou bídu, ale spíše na svou nedbalost a pošetilost. Podobáš se žebráku, který se třese zimou a hyne hladem a přece nejde poprosit dobrých lidí o pomoc. Jestliže Bůh hned nevyslyší, nepřestaň volati stále více, a kdyby ještě nevyslyšel, nebude modlitba marnou; dá ti jiných a lepších milostí, jež budou ku prospěchu a spáse duše.« Svatý Anselm praví: »Bůh odkládá s vyslyšením, aby nás naučil modliti se.«

Mnohem spíše vyslyší Bůh modlitbu naši, postíme-li se zároveň, dáváme-li almužnu, modlí-li se současně více lidí, zvláště spravedlivých. »Půst a almužna,« praví sv. Augustin, »jsou křídla modlitby.«

»Jestliže dva z vás by se shodli na zemi o jakoukoli věc, za kterou by prosili,« pravil Pán Ježíš, »staneť se jim od Otce mého, kterýž jest v nebesích.« (Mat. 19) Proto konáme průvody, prosíme za úrodu a požehnání Boží, svoláváme i přímluvu svatých v nebi, miláčků Božích, aby nám Boha naklonili. Nebudeme-li vyslyšeni, pak je to vina naše, nezasluhujeme toho, bylo by nám to ke škodě duší našich, ale modlitba nebyla nadarmo. Matka nedá ostrý nůž nerozumnému dítěti, a když pláče, dá mu něco lepšího, příjemného.

Chceme-li býti vyslyšeni, modleme se především za to, co slouží ke cti a slávě Boží a spáse naší duše. »Hledejte nejprve království božího a spravedlnosti jeho, a vše ostatní bude vám přidáno.«

Modleme se ve jménu Pána Ježíše. »Budete-li zač prositi Otce mého ve jménu mém, dáť vám.« (Jan 16.) Máme tedy prositi za to, co chce také Pán Ježíš; v duchu a úmyslu Kristově; skrze Pána Ježíše, t. j. modliti se s církví sv. — Modleme se nábožně; mysl buď obrácena jediné na Pána Boha. — Modleme se pokorně, uznávajíce svou nehodnost. Modleme se vytrvale, nepřestávajíce, byť bychom nebyli hned vyslyšeni. Pán Ježíš modlitbu takovou nám doporučil na neodbytném příteli, který nepřestal tlouci, až byla prosba splněna. (Luk. 11. 5.)

Sv. František Sales. praví: »Rok musíme čekati, nežli símě do země vložené přinese úrodu, a ovoce modlitby chtěli bychom hned požívati?« — Modleme se důvěrně, očekávajíce, že jistě nás Bůh vyslyší, slouží-li to k našemu dobru. — Modleme se s odevzdaností do vůle boží, ponechávajíce vůli boží, kdy a jak nás vyslyší. »Ne má, ale tvá vůle staň se.« — Modleme se ve stavu posvěcující milosti boží, očištěni od hříchů. »Hříšníka Bůh nevyslyší,« praví sv. Jan, apoštol. (9. 31.)

S křížem kráčíme do přírody, abychom ve jménu Pána Ježíše prosili a pro zásluhy jeho a utrpení pomoci se dovolávali.

Jak ubohý jest člověk bez modlitby! Jak bude zahanben, kdo spoléhá na své síly a přičinění! Jestliže Kristus modlil se

celé noci, ač modlitby nepotřeboval, čím více třeba jest modlitby nám, kteří ničeho nemáme, ve všem odkázáni na Páha Boha! Proto se modlil Kristus, aby nám potřebných milostí vyprosil a příklad dal, že bez modlitby ničeho se nám nedostane. »Proste a vezmete!« pravil s důrazem.

2. Nevěrci praví, že prý je zbytečno se modliti, že Bůh zákony přírodní nemůže měniti dle přání jednotlivců. Na to odpovídá slavný učenec mathematik Euler: »Prosíme-li Boha za něco, nesmíme mysliti, že teprve modlitbou pohneme Boha, aby zákony přírodní měnil. Bůh od věčnosti ve své vševědoucnosti vše zařídil dle modlitby naší, o níž už předem věděl! Plány boží zůstanou nezměněny. A za modlitbu nás odměňuje stále Bůh přerůzným způsobem.

Nevěrci mají plno kuráže, dokud jsou bezpečni a dobře se jim vede. Překvapí li je neštěstí, pýcha jejich zkrotne, a již na kolenou volají Boha o pomoc.

Protagoras, mudrc pohanský, byl vyhnán z Athen, poněvadž nevěrou otravoval mládež. Jel na lodi do Syrakus. Na cestě povstala bouře, která nevěrci mnoho strachu nahnala. Zbledl, chvěl se na celém těle, a když se zablesklo a hrom se ozval, padl na kolena a volal zoufale: »Ó Bože, ty mne pronásleduješ!« — Bezbožný řecký císař Anastasius byl r. 518 při bouři tak poděšen, že běhal z pokoje do pokoje a volal: »Ó Bože, strašný Bože!« A ráno nalezli ho mrtvého.

Nevěrec francouzský Volney plavil se z Francie do Ameriky. Cestou po moři tupil náboženství, smál se lidu, že se modlí, upíral Boha. Ale když nastala bouře a všichni námořníci v bouřích otuzilí byli zděšeni, ztratil Volney kuráž. smích přešel; Volney vytratil se a zaběhl do kajuty, klekl a modlil se. Nalezli ho tu i smáli se po bouři, že ho mudráctví v nebezpečí opustilo. A Volney pravil: »Bezbožecké řeči dovolí si člověk v bezpečí, za kamny; nastane-li zle, třeba mu náboženství.« — Nevěrec německý Schoppenhauer v těžké nemoci vzýval Boha o pomoc. Sluha to slyšel a řekl: »Pane, vždyť vy v Boha nevěříte a nyní o pomoc voláte?« A ubohý filosof zvolal: »Příteli, zde přestává všecko filosofování.« — A Collot z Herbois, krvelačník z revoluce francouzské, byl zachvácen hroznou nemocí. Volal o pomoc Pannu Marii, vzýval Boha. Vojín, který mu posluhoval a kterého Collot k zapírání Boha a nevěře sváděl, pravil: »Aj, pane, jak to přijde, že nyní voláte toho, koho jste popíral a tolik se rouhal?« »Ach, příteli,« zvolal Collot, »tenkrát ústa zrazovala srdce!« čili, co ústa mluvila, srdce nevěřilo; byla to přetvářka. Volal zoufale: »Ó pošlete mi pro utěšitele, jenž by zapudil strašný žár mé duše! Ó Bože, uděl mi pokoje!« Než přišel kněz, skonal nešťastník. Tělo jeho nechali na pospas zvěře. — Hume, anglický nevěrec, jel pozdě v noci na koni po dřevěném mostě v Edinburku, spadl s koně až po pás do bláta a v řece zabředl. Počal volati o pomoc. Po dlouhé teprve chvíli šla tudy jedna žena a ptala se, co se stalo. Když slyšela, že je to známý nevěrec Hume, že spadl

nešťastně do řeky, pravila: »Aj, víno pomátlo panu filosofu hlavu. Vy jste nevěrec, Pána Boha popíráte, zajisté jste velice učeným, proto pomozte si sám.« A když prosil Hume, aby mu podala ruku a pomohla z hrozné lázně, pravila žena: »Pomohu, ale napřed se pomodlíte: Věřím v Boha. A proto, že to neumíte, budete říkati za mnou.« A Hume odříkával jako malý žáček vyznání víry. »Tak, teď jste se odřekl hloupé nevěry, a proto můžete z vody ven.« Podala mu ruku a vytáhla ho.

Prostá žena zahanbila domýšlivého nevěrce, který v neštěstí byl tolik maličkým.

Když před nedávnem zasypány byly doly courierské ve Francii, zahynulo v nich mnoho horníků. Vykopávali je hned, ale jako mrtvoly. Scházeli ještě někteří; až po několika dnech vykopali polomrtvé. A tu ubozí vypravovali, jak jim bylo úzko pod zemí. Chtěli se modlit a modliteb nezpali. Nevěrecký tisk z nich vytloukl poslední špetku víry a modlitby. Nevěděli v zoufalství ani, jak Boha poprosit o pomoc. Když konečně byli zachráněni, první jejich cesta po zotavení — byla do Lurd na poutní místo!

Všichni jste loni četli nebo slyšeli o hrozném neštěstí na přepychové lodi Titanicu. Vezla skoro samé millionáře. Zábava stíhala zábavu. Vždyť se jim nemohlo ničeho státi — jeli na největší a nejbezpečnější dosud lodi. Že se mnozí večer ani nemodlili, na Boha nevzpomněli, dá se souditi. Nebylo na to času pro samé zábavy. A když je neštěstí překvapilo, ani tu ještě neztráceli mysli, loď se přece nemůže potopiti. A když viděli, že jsou ztraceni, teprve vzpomínají na Boha, volají o pomoc, a s modlitbou hynou ve vlnách mořských. — Kdo se nemodlil na pevnině doma, naučí prý se modliti na moři. Hle, jak slabým tvorem jest člověk!

Co svět světem jest, nebylo lidí bez modlitby. Kdekoli se stalo neštěstí, pokaždé mysl lidu nejprve obrácena byla k Bohu. Humboldt vypravuje, jak při zemětřesení v Americe viděl, čím jest člověk v neštěstí. Domy padaly jako by byly z karet, lid vybíhal, vyznával se jeden druhému hlasitě ze hříchů, odprošovali Boha, volali o milosrdenství a slitování, myslili, že již se přiblížil soudný den.

Važme si modlitby; ona jest nejvýš potřebnou pro naše srdce. Přináší nám útěchy, ulehčení, posily, pomoci a odpuštění. Kdo přestává mluviti s nebem, začíná mluviti s peklem. Kdo se nemodlí, hřeší, řítí se v propast zkázy. Odvrací od sebe také požehnání Boží. Čím častěji vstupuje pokorná modlitba naše k nebesům, tím více sestupuje s nebe k nám milosrdenství boží.

Proto pamatujme si slova Pána Ježíše z dnešního evangelia: »Budete li zač prositi Otce mého ve jménu mém, dát vám. Proste a vezmete, aby radost vaše byla dokonalá.« Amen.

V. M. Váchal.

Nanebevstoupení Páně.

O zpovědi vůbec.

»Přijměte Ducha sv., kterým odpustíte hříchy, odpouštějí se jim a kterýmž zadržíte, zadržány jsou.« (Jan 20, 23.)

[— Nanebevstoupení Páně. —] Dnešní svátek unáší srdce naše na horu Olivetskou. Ta hora, která byla svědkyní hlubokého zármutku Ježíše trpícího, měla býti i svědkyní jeho oslavení, tam, kde v bolestném utrpení krvavým potem skropil zemi, měl dnešního dne v celé slávě své jako vítěz vstoupiti k Otci svému na nebesa a zaujmouti trůn moci své, kterýž připraven mu od věčnosti. Toužebně patří apoštolové na svého božského Mistra, an loučí se s nimi, poslední napomenutí jim dává, rozesílá je do všech končin země a slibuje, že bude s nimi po všecky dny až do konce světa. A nyní vztahuje Pán rukou svých k poslednímu požehnání, apoštolové padají na kolena a se zanícením patří na něho, an vystupuje vzhůru, kde plesání sborů nebeských jej přivítá.

[— Kristus jest přítomen v církvi. —] Než apoštolové, ač odešel božský Mistr jejich od nich, nebyli zůstaveni sirotky, vždyť on slíbil, že bude s nimi po všecky časy. Ano, nejmilejší, Ježíš jest dosud mezi námi, on žije ve své církvi, on jest nám blízko, to srdce milosrdné, které nebeskou láskou svou volalo hříšníky k sobě, aby jim odpustilo a je spasilo, ono i nám jest otevřeno!

[— Odpouští hříchy. —] Ó blaze nám, nejmilejší, ten Pastýř dobrý, který život svůj dal za ovce své, i nás, ovce zbloudilé hledá, aby uvedl nás do ovčince svého, on posud volá ke hříšníku kajícímu: »Odpouštějí se tobě hříchové tvoji, jdi a nehřeš více.« V svátosti sv. pokání ustanovil milosrdný Spasitel blahodárný ústav, v kterém po všecky věky odpuštění hříchů a spasení dojíti mohou všickni ti, kdož po křtu sv. upadli do těžkých hříchů. Svým apoštolům a jich řádným nástupcům, biskupům a kněžím dal Pán moc, aby v jeho jménu rozvazovali pouta hříchů.

[— Svátost pokání. —] Stojíme v době milostiplné, kdy církev svatá otvírá nám nevyvážný poklad milostí Kristových, a jako druhdy kazatel na poušti jordánské hlasem mateřským volá k nám: »Čiňte pokání, neboť přiblížilo se království boží!« Budiž nám tedy hodina tato vítanou příležitostí, abychom probrali jednu z nejdůležitějších částí svátosti sv. pokání, totiž sv. zpověď a přesvědčili se o tom, kterak ona:

1. naprosto potřebná,
2. velice spasitelná jest.

Pojednání.

[— Zpověď jest potřebná k smíření s Bohem. —] 1. Počátek všeho zlého, dí Písmo sv., jest pýcha, a první krok na cestě pýchy jest odpadnutí od Boha, totiž hřích. Jestliže tedy pýcha od Boha od-

vádí, jestliže i mnohé anděly a prarodiče naše odtrhla od Boha, může jenom pokora vésti k Bohu nazpět. A proto kyne hříšníkovi, jenž s Bohem upřímně smířiti se chce, jenom jediná cesta, on se musí před Bohem pokořiti, musí nejprve hříchy své uznati, jich litovati, a pak podle ustanovení Ježíše Krista z nich se vyznati, a sice knězi, kterýž jest na místě božím, musí se zpovídati.

[— Není vynálezem lidským. —] Než slovo to zdá se mnohým lidem býti hrozným. Právě že nejhlavnější slabostí lidskou jest domýšlivá pýcha, není mnohým lidem nic odpornějšího nad to, aby se pokořili, uznali a vyznali, že chybili, hřešili. Pochopitelno jest, že člověk hledí se zbaviti všeho, co mu odporno, a aby toho dovedl, vyhledává rozličné, třeba klamné důvody, a kdo hledá — nalezne. Tak mluví jeden, a druhý opakuje po něm, že prý sv. zpověď jest vynález lidský. Než všimněme si, nejmilejší, určitěji těch lidí, kteří sv. zpověď vynálezem kněží nazývají, aj oni po druhé mluví, že i Bůh jest vynálezem kněží, že nebe i peklo, nesmrtelnost duše, přikázání boží, rozdíl mezi ctností a hříchem, a veškeré náboženství jest vynálezem kněží. Nuže, máme-li k tomu odpověděti, tážeme se: Vynalézá člověk zbytečně něco, co jest mu obtížno, ba škodlivo, ba co někdy mu i smrt připraviti může? Zajisté že nikoli. Nuže, je snad slyšení sv. zpovědi pro kněze věcí, která hmotný výdělek aneb kratochvilnou zábavu mu přináší?

[— Není pro kněze ničím příjemným. —] Jak známo, slyší kněz sv. zpověď bezplatně, hmotného užitku z ní tedy nemá. A že úřad ten kratochvilnou zábavu mu neskytá, pozná každý, kdo viděl, kterak zpovědník, třeba by i churavým starcem byl, několik hodin v kruté zimě nepohnutě v chrámu seděti musí. Když za času svatého Karla Boromejského při morové ráně v jediném Anglicku 1845 kněží v jediné zemi při zaopatřování morovou ranou stižených lidí zemřelo, pozná z toho každý, že slyšení sv. zpovědi není pro kněze věcí lehkou.

Když v středověku za doby, kdy t. zv. černá smrt tisíce a tisíce lidí denně uchvacovala, v jediném řádu sv. Františka 30.000 kněží v Evropě od nemocných slyšením sv. zpovědi se nakazilo a pomřelo, tážeme se: vydává člověk zbytečně, pouze pro ustanovení lidské, v šanc svůj život? Co nadchlo ony zpovědníky, že milerádi se vydávali v patrné nebezpečenství života? Zajisté jenom přesvědčení, že sv. zpověď jest ústavem božským.

[— Jest mu to však nařízeno od Boha. —] Kdo viděl katolického kněze, který by se byl zdráhal jíti k lůžku takového nemocného, od něhož i jeho žena a dítky, ba i lékař z bázně uprchli, kdo viděl katolického kněze, který by se byl zdráhal i svůj život v šanc dáti, aby zaslechl zpověď umírajících úst některého ubožáka, ležícího někde ve špinavém koutě? Či by to činil ten zpovědník, kdyby sv. zpověď byla vynálezem lidským? Nikoli, nejmilejší! Církev sv. nestanoví ve věcech víry ničeho, co neobdržela od svého božského zakladatele, ona neustanovila ani sv.

zpověď, ji ustanovil sám Ježíš Kristus a učinil ji přední částkou svátosti sv. pokání.

[— Přirozené odůvodnění zpovědi. —] Ježíš Kristus — ten nejlepší znatel srdce lidského, jeho slabosti a potřeb, věděl dobře, proč tak učinil. Je to přece tak přirozeno, tak potřebno, že když jsme někoho rozhněvali a s ním smířiti se chceme, neomlouváme, nezapíráme, nezakrýváme jemu provinění své, nýbrž upřímně se z něho vyznáme a za odpuštění prosíme. Ejhle, nejmilejší, kterak zpověď, t. j. zkroušené vyznání hříchů, přirozena je srdci našemu! Dokud Ježíš Kristus jako velekněz Nového Zákona v těle žil na zemi, nebylo toho ovšem potřebí, aby kajícníci zevrubně jemu své hříchy vyznávali, jediná slza, jediný zkroušený pohled, jediné slovo postačilo a viděl vševědoucí Pán i do nejtajnějších záhybů srdce, a tak odpustil Zachéovi, Magdaleně i Dismasovi.

[— Kristus dal svou moc apoštolům. —] Než Kristus Pán byl vykupitelem nejen svých současníků, nejen těch lidí, kteří ho vídali, slýchali, za ním spěchali, ale všech lidí, co jich žilo a žíti bude po všecky věky. On jsa Synem božím, měl zajisté moc hříchy odpouštěti, jestliže všichni lidé měli účastnými jeho vykoupení se státi, ale nemohla ta moc hříchy odpouštěti v církvi jeho nikdy zahynouti, o to se postaral Kristus Pán, an tuto noc přenesl na své apoštoly a jim spolu právo dal, by moc tu udělili svým nástupcům v úřadě apoštolském.

»Přijměte Ducha sv.,« pravil k nim Ježíš vzkříšený, »komu odpustíte hříchy, odpouštějí se jim a komu je zadržíte, zadržáni jsou.« A jindy opět slovy jinými dí: »Cožkoli svážete na zemi, svázáno bude i na nebi a cožkoli rozvážete na zemi, rozvázáno bude i na nebi.« Slova ta zcela jasně dokazují, že Ježíš Kristus sv. zpověď ustanovil. Ze slov těch totiž poznáváme, že Spasitel svým apoštolům dal moc nejen hříchy odpouštěti, ale i zadržovati, t. j. neodpouštěti. Ne každému bez rozdílu měli hříchy odpouštěti, nýbrž zajisté jen tomu, kdo odpuštění zasluhoval, neměli tedy podle rozmaru, osobních choutek a libovůle, nýbrž spravedlivě, podle zásluhy odpouštěti neb zadržovati, Kristus Pán učinil je soudci, a chtěl zajisté, aby byli soudci spravedlivými.

Má-li soudce lidský spravedlivě nad někým souditi, musí nejprve jeho vinu či nevinu důkladně znáti, má-li tedy zpovědník spravedlivě, podle zásluhy buď rozvázati aneb svázati, musí nejprve hříchy toho, nad kým rozsudek pronésti má, znáti. Než od koho se dozví hříchů těch? Od někoho, kdo je zná. Než kdo zná hříchy kajícníka? Jsou to než dva: Bůh vševědoucí a hříšník sám. Zpovědník může se tedy hříchy kajícníka dozvěděti jen dvojí cestou: buď by mu je zjevil Bůh aneb kajícník sám. Ale to neslíbil Kristus Pán žádnému apoštolu ani zpovědníku, že jim bude zjevovati cizí hříchy, on je neučinil vševědoucími, a proto nezbývá než druhá možná cesta: hříšník musí knězi, kterýž jest na místě božím, sám se vyznati. To pochopí, to uznati musí každý, kdo věří v Krista a ona slova Písma sv. zná a jim rozumí.

[— Zpověď byla vždy v církvi. —] Z toho vidíme, že vyznání

hříchů, že sv. zpověď není vynálezem lidským, nýbrž že ustanovena je od samého Ježíše Krista. O svaté zpovědi čteme hned v Písmě sv., a sice ve Skutcích apoštolských, kde stojí, že »mnozí, kteří uvěřili, přicházeli k apoštolům, vyznávajíce, co byli učinili«, o sv. zpovědi mluví epištola I. (1, 9.) sv. Jana, jenž dí: »Budeme-li vyznávati hříchy své, věrnýť jest Bůh a spravedlivý, aby nám odpustil hříchy naše a očistil nás ode vší nepravosti naší.«

Dějepisně jest dokázáno, že svátostná zpověď v církvi vždycky byla, důkazem toho je, že i nejstarší sekty, které hned v prvních stoletích od církve katolické se odtrhly, sv. zpověď podnes mají; důkazem toho jsou i Řekové a Rusové, kteří již dávno od jednoty církevní se odloučili, zpověď ale mají.

[— Protestantismus. —] Teprve před 300 lety počali t. zv. reformátoři v Němcích sv. zpověď zavrhovati, a to proto, že jim byla nepohodlná, a z té příčiny zavrhují ji i mnozí vlažní katolíci. Než, nejmilejší, jaké by to bylo náboženství, v kterém by každý směl věřiti jen to, co se mu líbí, a zavrhovati, co mu odporno jest! Tu, kde se jedná o zájmy nejsvětější a nejvznešenější, tu, kde se jedná o duši nesmrtelnou a věčné spasení její, člověk svědomitý neohlédá se na to, zdaž něco mu je příjemno či nepříjemno, nýbrž zdaliž to pravda jest. Netáže se, zdaliž sv. zpověď je věcí obtížnou, nýbrž přestává na tom, že jest ustanovena od samého Ježíše Krista, a sice tak, že bez upřímné svaté zpovědi není žádného odpuštění hříchů, že sv. zpověď je jediným řádným prostředkem ke smíření se s Bohem. Jenom tenkráte dosahuje kajícník odpuštění hříchů i bez sv. zpovědi, když na prosto zpovídati se nemůže buď pro těžkou nemoc, buď když nemá žádného kněze, jemuž by se vyznati mohl, v takovém mimořádném stavu dostačí, aby hříchů svých litoval a vzbudil vroucí touhu vykonati sv. zpověď, jakmile to možná bude.

Než jak velice svatá zpověď potřebna jest co jediná řádná cesta, vedoucí k odpuštění hříchů, tak

[— Zpověď jest užitečná. —] 2. velice i užitečná a spasitelná jest. Již staří pohané to věděli, že základem života ctnostného je poznaní sama sebe. »Znej sebe sama,« tak zlatými slovy napisovali na chrámy své. Zdali pak stává, nejmilejší, prostředku vydatnějšího a snazšího, abychom poznali své chyby, náruživosti, hříchy a nedostatky, nežli blahodárný ústav svátostné zpovědi? Křesťan, jenž vstupuje do zpovědnice, vidí jako v zrcadle duši svou, poznává skvrny hříchů na ní, a to je prvním krokem k polepšení se.

[— Vede k polepšení. —] Člověk vůbec bývá zaslepen přílišnou samoláskou, milerád umenšuje své chyby, zvětšuje své zásluhy. Ó jak velice má tu zapotřebí upřímného přítele, jenž zcela otevřeně a bez obalu ukázal by mu pravý stav duše jeho! Tam v zpovědnici nalézá přítele toho, tam služebník církve na místě Kristově bez ohledu na osobu a stav mluví k němu jako mluvil druhdy Jan Křtitel k Herodesovi, v pohoršlivém hříchu žijícímu: »Nesluší se tobě!«

Tam služebník Kristův vznešenému i sprostému, bohatci

i chuďasovi neohroženě na mysl uvádí hříchy jeho, byť by ho to sebe více bolelo, tam poznává člověk, mnoho-li mu ještě schází ku pravé dokonalosti křesťanské, tam učí se v sv. pokoře volati z duše zkroušené: »Bože, buď milostiv mně hříšnému!« Tam učí se v nenávisti míti všeliký hřích, tam učí se vzbuzovati nad poklesky svými upřímnou lítost, tam poznává, jak sladkým jest milovati Boha, tam učí se poznávati, že nad perly a zlato dražší a vznešenější je čistota srdce, sv. ctnost.

Ó blahodárný ústav svátostné zpovědi! Tam balvan hříchů padá se srdce, tam i nejopovrženější hříšník nalézá pomocné ruky, která hotova jest vyrvati jej ze záhuby. Co nedovedou ani prosby a slzy přátel, co nedovede všeliké sebe lepší předsevzetí a žádný zákon, co nedovede ani nadšené slovo apoštolského kazatele, co nedovede ani pomyšlení na věčnou záhubu hříšníků zatvrzelých — totiž člověka napraviti, polepšiti, to dovede upřímná, zkroušená sv. zpověď.

[— Odstraňuje nepřátelství. —] Tam zarytá nepřátelství se smiřují, hříšné svazky trhají, zhoubné plány boří, tam plamen pomsty se hasí, tam náruživosti se krotí a nejlepší účinná předsevzetí se konají. Při kázání jsme my lidé vždycky nakloněni obraceti slova kazatelova na jiné, naše domýšlivost a zaslepenost přivádí nám nejednou na jazyk slova farizejská: Bože, děkuji tobě, že nejsem jako jiní lidé! Tam ale ve zpovědnici mluví služebník Kristův jenom k tobě jedinému, slova jeho týkají se jenom tvého srdce, a třeba by jako ostrý meč ranila duši tvou, rána ta jest spasitelná jako bolestná operace tělu chorému.

[— Chrání od nových hříchů. —] A co mám říci o tom, kterak svátostná zpověď jest vydatným lékem proti opětnému klesnutí do starých hříchů? Ó jak mnohého křesťana zachránila před hříchem myšlenka, že by opětně žalovati musil na sebe něco, čeho se odřekl, co zanechati přislíbil! A co konečně říci mám o tom, mnoho li nešťastníků, kteří již na kraji zoufalosti stáli a jižjiž na život sobě sáhnouti chtěli, ve sv. zpovědi došli podivuhodné útěchy, že odešli jako probuzeni z těžkého sna, jako vyléčeni z těžké nemoci? Ó kdyby možno nám bylo uviděti oslavené sbory našich bratří a sester na nebesích, a zvěděti, jakým způsobem došli do království věčného, přesvědčili bychom se, že velmi mnohým otevřela bránu nebes jenom upřímná, zkroušená, svatá zpověď.

To jest, moji nejmilejší, to veliké tajemství zpovědnice, že ona trhá svazky hříchů našich a otvírá nám cestu ke Kristu. Ó važme si toho spasitelného ústavu, nechme těch lidí, kteří proti sv. zpovědi buď brojí aneb se jí posmívají — oni nejsou ani schopni porozuměti významu jejímu, jsou zaslepeni buď nevědomostí aneb vášní. My jsme si pověděli, že sv. zpověď k odpuštění hříchů naprosto je potřebná, že jest od samého Ježíše Krista ustanovena, že jest ústavem i velice blahodárným, nuže užívejme této blahodárné koupele ke svému spasení, aby naplnila se na nás

slova sv. apoštola Jana: »Budeme-li vyznávati hříchy své, věrný jest Bůh a spravedlivý, aby nám odpustil hříchy naše a očistil nás od všeliké nepravosti naší.« Amen. † *František Ekert.*

Slavnost Nanebevstoupení Páně.

Pán Ježíš sestoupí opět, aby soudil svět.

1. Po 40 dnů připravoval se Pán Ježíš modlitbou a postem na poušti na svůj úřad apoštolský na zemi; a po 40 dnů dokonával ho po slavném svém vzkříšení, poučovav apoštoly své o pravdách, jichž dříve, tajemství jeho svatého utrpení a vzkříšení neznajíce, ještě chápati nemohli. Zároveň ale i upevňoval víru jejich, an při zavřených dveřích k nim vcházel, s nimi hovořil i jedl, ba i od nich dotýkati se dal. Na to pak dne dnešního apoštoly své uvedl na horu Olivetskou, kde v zahradě Getsemanské byl své hrozné utrpení začal, aby tutéž i svou oslavu začal. Provázen jsa dušemi svatými, jež v Zákonu Starém byly žily, ale vinou prve zděděnou do slávy nebes ještě vejíti nemohly, a jež z místa jich čekání v předpeklí byl vyvedl, a za jásání nesčíslných sborů andělů, kteří jemu z nebe vstříc byli vyšli, žehnaje apoštolům vystupoval Spasitel od země výš a výše, až přejasná oblaka nebeská jej obklíčila docela a zrakům udivených apoštolů zahalila.

Apoštolé, z nichž Petr, Jakub a Jan byli Pána Ježíše nevýslovnou slávou obklíčeného již viděli na hoře Táboru, nemohli se ze slávy Páně ani vzpamatovati, a domnívali se snad, že Pán se k nim opět navrátí. Ale on poslal jen dva skvící se anděly, kteří jim oznámili: »Pán Ježíš nyní s nebe se nevrátí, a marně byste tedy tuto na něho čekali. Vraťte se do Jerusalema, připravovat se na příchod Ducha sv., jehož vám slíbil. Tento Ježíš, který vzat jest od vás do nebe, tak přijde, jako jste ho viděli jdoucího do nebe, ale teprve až na konec světa, až přijde soudit živých i mrtvých.

2. Pán Ježíš po svém nanebevstoupení posazen jest od Otce svého nebeského po pravici jeho, čili nabyl od něho nejvyšší cti v nebesích jakožto člověk za neskonalé zásluhy své o vykoupení lidstva; nebo jakožto Bůh měl vždy všecko s Otcem svým společně, a nemohl ničeho nového dosíci, čeho by již dříve nebyl měl.

A s toho nejvyššího trůnu svého přijde Pán Ježíš na svět jak tomu učí vyznání apoštolské »Věřím v Boha«, ale nikoliv více jakožto Spasitel lidstva, ale jen jakožto soudce jeho; a přijde v oblacích nebeských s mocí velikou a velebností. (Mat. 24, 30.) A předstoupiti musí před jeho soudnou stolici všichni, i živí pro nebe, čili spravedliví; i mrtví pro nebe, čili hříšníci. I rozdělí je andělé nebeští a spravedlivé jako věrné ovečky nebeské dobrého Pastýře postaví po pravici jeho, k nimž on pak slavnostně pro-

hlásí: »Pojďte, požehnaní Otce mého, a vládněte královstvím vám připraveným od ustanovení světa!«

Pak obrátí se s hroznou přísností i ke zlým, po levici jeho jako trkaví kozli postaveným, a prohlásí přísně a neodvolatelně: »Odejděte ode mne, zlořečení, do ohně věčného, kterýž jest připraven ďáblu a andělům jeho!«

I stane se rozloučení všech lidí na všechny časy budoucí, na celou věčnost. Pak bude pozdě pro hříšníky, aby chtěli pokání činiti, hříchů svých odčiňovati. Ortel Páně platí na věky!

3. Naskytá se otázka: Jestli »uloženo jest jednomu každému člověku zemříti a potom následuje soud« (k žid. 9.), při němž již se rozhodne, která duše půjde přímo, neb aspoň po svém očištění v žaláři očistcovém do nebe, nebo nekající, hříšná do pekla: proč jest vedle tohoto soudu soukromého i ještě zvláštní soud veřejný a obecný?

Bůh oznamuje vedle soudu soukromého ještě i soud veřejný a slavný na konec světa z různých příčin, a sice:

a) nejprve aby celému světu ukázal svou nejvyšší moudrost a svrchovanou spravedlnost a ospravedlnil se tak před celým svým rozumným tvorstvem ze svého jednání, jehož ono vždy nechápalo.

Na světě jest věru mnoho věcí, jichž svým rozumem nechápeme, a tážeme se marně: proč to a ono Bůh učinil nebo dopustil? Mnohý lakomec má mnoho statků, ale ničeho nedává z nich pro čest boží a pro blaho svých bližních, a přece Bůh dopouští, že mu majetek ještě stále vzrůstá, snad až na statisíce, nebo docela na milliony, ba na mnoho millionů! A jiný, kdo se rád sdílí s bližním svým i o poslední kus chleba, tře nouzi po celý život svůj! Tu umírá četné rodině starostlivý, přičinlivý otec, a rodina jeho trpí nadmírnou nouzi; a jiný otec ničema, pijan, lenoch tu zbývá pro pohoršování rodiny i obce! Mnohý bohatec přál by si míti potomků, jimž by své nastřádané poklady zanechal; ale není dítek. A mnohý chuďas, jenž s nouzí nachází chleba pro sebe, má snad celou řadu písklat, jichž nedovede dostatečně uživiti. Bůh dopouští nejen na hříšníky, ale i na věrné ctitele své požáry, povodně, krupobití, zemětřesení a tisíceré jiné nehody. Proč tak činí? Nedovedeme si vyložiti. Ale v den soudný ospravedlní Bůh veškeré své jednání při jednotlivcích i při celých národech a říších, a objasní vše tak, aby zjevnou byla nevystihlá nejvyšší moudrost jeho.

A podobně zjeví i svou svrchovanou spravedlnost. Za dob života pozemského mnohý se pozastavuje nad tím, že ten neb panovník zcela nespravedlivě, úskočně i zrádně napadl souseda svého, přemohl ho, nadělav mu nesmírných škod na životech lidských i na majetku lidí, s mnohým potem nashromážděného. I táže se: Proč toho Bůh dopouští, aby člověk nespravedlivý, násilný vítězil nad mužem spravedlivým a mírným?

Za dob našich proradná sekta zednářů, mezi nimiž jest více než devadesát ze sta zarytých nekřesťanů a potomků katanů Kristových,

oloupila sv. Otce o nejpoctivěji nabyté statky církevní; oloupila všechny kostely, kláštery a katolické školy ve Francii a v Portugalsku, a Bůh to trpí? Když by přece všechny bezbožníky ihned ztrestati mohl? Nevíme ovšem, jak dlouho Bůh ve své svrchované shovívavosti k takovéto nespravedlnosti přihlížeti bude, ale tolik víme, že v den soudu jasně prokáží spravedlnost svou!

b) Avšak veřejný slavný soud bude Pán Ježíš konati netoliko proto, aby Bůh v nynějším jednání svém ukázal svou nejvyšší moudrost a ospravedlnil se před celým světem, ale soud ten konán bude i k vůli lidem.

Za pozemského života mnohý upřímný ctitel boží doznává jen ústrků a zahanbení; lidé zlovolní mají poctivce za blázna nebo hlupáka, a mnohý mravní ničema má na světě bohatství, slávy, lichotníků! V den soudný obdrží pak jeden každý spravedlivý zaslouženou čest před celým světem, a ničema zahanben bude před celým dvorstvem nebešťanů i pozemčanů. Bůh ukáže při obou nejvyšší svou spravedlnost i k vůli lidem.

V době pozemského života rozsévá jeden každý dospělejší člověk řečmi i skutky svými pšenici nebo koukol. Hospodář nebeský nechává oboje pospolu růsti, aby snad při vytrhování koukolu nebyla poškozena i pšenice; aby s trestáním nehodných rodičů i vychovatelů poškozeny nebyly zároveň i dítky, jim svěřené. Avšak v den soudu nařídí nebeský soudce žencům, andělům: Koukol sebeřte a uvrhněte do ohně v pekle; sebeřte i pšenici dobrou a uložte do stodol nebeských.

Den soudný konati bude z vůle Otce svého Spasitel při opětném svém příchodu na zemi konečně i proto, aby i tělo jednoho každého člověka přijalo zaslouženou, spravedlivou odplatu svou. Neboť konáme-li dobré nebo zlé skutky, skoro vždy má při nich účastenství i tělo naše. Při modlitbě ruce spínáme, na kolena klekáme, očí k nebesům pozdvihujeme, při postu tělu hlad trpěti necháváme, jeho choutky potlačujeme; při udílení dobrodiní obcházíme, ruce otvíráme. Hříšníci pak údu těla svého zneužívají ve smilstvu, cizoložství, při krádeži, při pomluvách, obžerství, lenošení. V den soudný pak tedy obdrží i tělo lidské s duší svou odplatu veřejnou, jakou při smrti obdržel člověk toliko soukromě pro duši svou.

Bude to soud hrozný a rozhodnutí platí neodvolatelně pro celou neskonalou věčnost! O této pravdě rozjímaje, naplňoval se hrozným strachem sv. Efrem, jenž proto rozhodl se pro život svrchovanou měrou přísný i kající. Služmež Bohu co nejdokonaleji i my, s bázní a třesením pracujme na spasení svém, abychom i při smrti i v den soudu dobře obstáli. Amen.

Dr. *K. L. Řehák.*

Neděle VI. po velikonoci.

Církev jest neomylná.

»Když pak přijde Utěšitel, kteréhož já pošlu vám od Otce, ducha pravdy, kterýž od Otce pochází, tenť bude o mně svědectví vydávati.“
(Jan 15, 26.)

Prve nežli Pán Ježíš vstoupil na nebesa, slíbil apoštolům Ducha sv., ducha pravdy, aby s nimi byl až do skonání světa. Tento Duch sv. bude strážcem, aby sv. evangelium se neporušilo, ale bylo uchováno beze změny až do dne, kdy přijde Pán soudit živých i mrtvých. A splnil náš Spasitel tento svůj slib? Splnil. Poslal Ducha sv, jenž v církvi sídlí a chrání neporušené učení sv. náboženství. Proto právě říkáme, že církev jest neomylná. Dnes tuto pravdu s pomocí boží si vysvětlíme.

Pojednání.

Církev jest neomylná: nemůže se zmýliti, když vykládá, co jest neporušené učení Pána Ježíše. Tedy pozor! Kdy se nemůže zmýliti? Nikoli když zabývá se záležitostmi světskými, nebo vykládá mínění osob soukromých, nýbrž když poučuje, co jest neporušené učení Pána Ježíše, co Spasitel učením svým mínil, jaký při tom měl cíl. Proč se nemůže zmýliti? Poněvadž ji řídí a spravuje Duch sv., jehož Pán Ježíš církvi slíbil, jehož skutečně poslal, a jenž v církvi také povždy byl, jest a bude až do skonání světa.

Bylo takové pomoci církvi potřebí? Arci. Rozum lidský od hříchu prvotního byl zatemněn. Víme, že ani sv. apoštolové Pánu Ježíši dobře nerozuměli a teprve po seslání Ducha zv. dokonale pochopili jeho sv. náboženství. Ó v jakém často omylu bývali druhdy sv. apoštolové! Jak představovali si království boží světsky, po židovsku! Jaký však se stal obrat po seslání Ducha sv.! Tu teprve se otevřely oči jejich.

Ale Kristus nepřišel jen pro apoštoly, nepřišel jen pro tehdejší lidstvo. Království boží na zemi má trvati až do skonání světa. Tedy až do té chvíle musí učení Pána Ježíše zůstati neporušeno. Jak je to však možno, když sv. náboženství jest odevzdáno jen lidem slabým, rozumu zatemnělého? Tu arci by mohl povstati zmatek každé chvíle. Proto bylo třeba, aby Duch sv. neustále pomáhal, neustále v církvi bezprostředně působil, bylo třeba, aby církev byla neomylnou.

Komu v církvi sv. slíbil a svěřil Pán Ježíš dar neomylnosti? a) Především biskupům společně, když trvají ve sjednocení s nástupcem sv. Petra. Církev sv. nebyla zde na zemi po nanebevstoupení Páně ještě ani 20 let, a již začaly v ní spory. Dvojí lidé byli v církvi: ze židovstva a z pohanstva. Židokřesťané nutili pohanokřesťany, aby zachovávali zákon Mojžíšův, zejména obřízku. Pohanokřesťané se však tomu jhu nechtěli podrobiti.

Spor byl dán k rozhodnutí až sv. apoštolům. Sešli se sv. apoštolové v Jerusalemě a předsedal jim sv. Petr, viditelná hlava církve. Nastala porada a konečně vynesen výsledek, jenž začínal slovy: »Vidělo se zajisté Duchu sv., jakož i nám, žádného na vás břemene neskládati . . .«

Rozumíš tomu, katol. křesťane? Hle, zde se jednalo o výklad sv. náboženství, jednalo se zde o tom, jaké jest neporušené učení Pána Ježíše. K tomu cíli sešli se biskupové — sv. apoštolové, ve sjednocení se sv. Petrem, prvním papežem — a pronesli výklad. Ale přiznávají při tom sami, že je řídil Duch sv., že jejich výklad jest vlastně výklad Ducha sv. Proto tento sněm byl neomylný, — Duch sv., třetí božská osoba, se přece zmýliti nemůže.

A tak tomu až do skonání světa. Jedná-li se o výklad učení Pána Ježíše, tu biskupové se radí vespolek a pronášejí svůj úsudek. Jsou li při tom sjednoceni s římským papežem, řídí je Duch svatý, soud jejich jest neomylný.

Církev, aby byla pravá, musí býti jednotna v učení. Tuto jednotu viditelným způsobem představuje sv. Otec jako nejvyšší učitel lidstva. Nikoli tedy biskupové sami o sobě jsou neomylni, ale biskupové hromadně a ve sjednocení se sv. Otcem.

Taková neomylná usnesení dějí se obyčejně ve sněmích církevních. Výroky sněmů arci nejsou novými články víry, je to jen správný výklad učení Pána Ježíše, jemuž se snad dosud řádně nerozumělo.

b) Ale sněm církevní často nemůže se sejíti, falešní pak učitelové kazí sv. náboženství, tak že třeba někdy rázem zastaviti toky bludné. Co nyní? Na štěstí není vždy třeba, by se sešli biskupové. Dar neomylnosti náleží zajisté též sv. Otci samotnému, když jako nejvyšší učitel církve pro celou církev vysvětluje, co jest neporušené učení Pána Ježíše. Pozor! Pravím: co jest neporušené učení Pána Ježíše! Kdyby vysvětloval něco jiného, není sv. Otec neomylným. A pak: jako nejvyšší učitel církve a pro celou církev. Nikoliv tedy jako na př. pouhý biskup římský, nebo pro nějakou jenom provincii, čili pro nějaký jenom kraj nebo zemi.

Již na počátku církve sv. zaujímal sv. Petr neomylné postavení. Ještě dříve, nežli se sněm sešel v Jerusalemě, rozhodoval o židokřesťanech a pohanokřesťanech. Mimo to, proč mu řekl Pán Ježíš: »Ty jsi Petr, t. j. skála, a na té skále vzdělám církev svou?« Má-li Petr býti skalou, pak musí býti učitelem neomylným. Kde jsou pochybnosti, tam není pevný základ, tam není skála.

Ostatně k témuž důsledku vede nás rozum. Ve světě se dávají zákony, které často připouštějí různý výklad. Nejsem-li spokojen s rozsudkem prvé instance, požádám za výklad zákona instanci vyšší. Konečně dojde až na císaře pána. Zde již musím být s výkladem spokojen. A tak tomu musí být i v říši, která se jmenuje církev. Nejsem-li s výkladem učení Pána Ježíše spo-

kojen, mohu se odvolati výše, až dojde na viditelnou hlavu církve, římského papeže. Tu by musil jeho výrok míti platnost, kdyby i neměl sv. Otec dar neomylnosti. My však o přispění Ducha sv. jsme přesvědčeni. Proto voláme: Sv. Otec — Petr — promluvil, vyložil, — učení jeho jest pravým výkladem učení Pána Ježíše.

Blaze nám tedy. Katolický křesťan jest v učení víry a mravů úplně bezpečen, nepotřebuje míti žádných pochybností. Církev jest neomylná. Co tedy zbývá, nežli volati: »Věřím všemu, co katolická církev věřiti velí!«

Ve světě bývá často nerozumné mudrování. Kolik hlav, tolik smyslů. Kolik mudrců, tolik věr. Proč tolik sekt u nepravověrných křesťanů? A přece všickni se chlubí, že čerpají z Písma svatého? Každý si vykládá Písmo dle své hlavy. V církvi katolické však není něco takového možno. Katolická církev jest neomylná, a proto možný jest zde jen jeden výklad.

Víra není věc malicherná, může u mnohého státi se kamenem úrazu, příčinou věčného neštěstí. Nejlépe pochodíš, když vstoupíš do lodičky Petrovy a na ní necháš se bezpečně plaviti do přístavu věčného. Nechej mudrování planého, neužitečného, zejména nejsi-li náležitě sv. náboženství znalým. Plané mudrování jest odznakem pýchy, a pýcha předchází pád. Nechám se pokorně poučiti církví a jsem spokojen s tímto poučením. Chci býti uvědomělým katolickým křesťanem, jsem na to hrdým, že mám pravé učení. »Vím, komu jsem uvěřil.« A věru tato svatá víra, když ji budu provázeti dobrými skutky, bude mi cestou k věčné spáse. Amen. *Boh. Tomíček.*

Neděle VI. po velikonoci.

Církevní průvody jsou chvalným vyznáním víry.

1. Důtklivě klade nám sv. Petr v dnešním čtení na srdce, abychom opatrně žili, bychom při starostech o potřeby života pozemského nezapomínali snad přičiňovati se o spasení v životě věčném. Dále klade nám na srdce lásku k bližním, tak abychom jim s ochotou pomáhali v potřebách jejich nejen tělesných, ale i duchovních, pro čas i pro věčnost. I tvrdí, že takovýmto prokazováním lásky k bližnímu můžeme přikrýti množství hříchů vlastních před Bohem, aby jich na nás netrestal. Zejména ale doporoučí nám kníže apoštolů ke všelikému dílu bohulibému horlivou modlitbu.

Mysl svou k Bohu povznášeti a s Bohem svým rozmlouvati můžeme a máme vždycky. Ať si jíte, či pijete, či jakékoli dílo činíte, modlete se; modlitba vaše buď ustavičná! Tak zní napomínání slova božího. Výhradně ale čas modlitbě věnujeme při službách božích, při procesích i slavnostech poutních, konají-li se dle vůle církve Páně.

Při církevních průvodech nesen bývá v čele kříž na znamení, že Pán Ježíš, na kříži za nás usmrcený, jest naším dobrým pastýřem, jenž i život svůj dal za ovečky své; a že my chceme býti dobrými ovečkami jeho, jež lásku jeho vždy více poznávati i oceňovati chtějí; jež chtějí býti hodnými následovníky jeho v životě i ve smrti, v trampotách života pozemského, i jednou v blaženosti života věčného v nebi.

I jsou církevní průvody, dle obyčejů nejstarších konané, Bohu milé, i nám prospěšné. O tom přesvědčíme se snadno při tomto rozjímání.

2. Putování bylo člověčenstvu vždy vlastním. Prvá kniha Mojžíšova (kap. 28.) nám již vypravuje, že Jakub, vnuk Abrahamův, utíkal před úklady bratra svého Esaua do Haran. A když přišel na jedno místo, kde chtěl po západu slunce odpočinouti, vzal jeden z kamenů, které tu ležely, a podložil pod hlavu svou. I viděl pak ve snách žebřík, stojící na zemi, jehož vrchol dotýkal se nebe. A na žebříku tom viděl anděly sestupující i vystupující, a Boha samého svrchu, jenž jemu požehnal i radostný návrat slíbil. Když pak Jakub procitl ze sna, prohlásil slavnostně: »Hospodin jest v pravdě na místě tomto! Je tu dům boží a brána nebeská.« Potom vzav kámen, který měl ve snu pod hlavou, vyzdvihl ho na památné znamení, polil ho olejem svrchu a nazval domem božím, čili hebrejsky Béth-el.

Místo Bethel stalo se pak posvátným netoliko Jakubovi, ale i veškerému pokolení, jež z něho vyrostlo. Židé putovali tam za modliteb a přinášeli tam dary obětní. Takto konány byly poutě již v Zákonu Starém.

V páté knize Mojžíšově pak se dočítáme (kap. 16.), že Mojžíš jménem Hospodinovým nakázal židům, aby po třikrát do roka putovali ke svatyni své jediné, a sice o velikonoci, čili na památku ono hrozné noci, kdy Bůh zabil všechno prvorozené v Egyptě, je ale od smrti ochránil pro krev beránka, jenž byl předobrazem Beránka božího, který krví svou ochránil nás před smrtí věčnou. Po druhé měli židé ke svatyni připutovati ke slavnosti letnic, čili na poděkování za obdržené úrody zemské, a po třetí ke slavnosti stánků, konané na památku podivuhodného jich putování i přebývání ve stáncích na poušti, kde Bůh je zázračně obživil i vedl. Kdykoli ale židé putovali ke slavnosti, po cestě se modlili i písně pěli a při svatyni dárky své obětní skládali. Pouti starozákonné byly již obrazy cesty života, v němž dlužno člověku kráčeti po cestách přikázání božích, aby cíle svého v zemi zaslíbené, totiž v nebi, dosáhl.

V Novém Zákoně se dočítáme, kterak dvanáctiletý pacholík Pán Ježíš putoval se svatými pěstouny svými na slavnost do Jerusalema. Cesta z Nazareta tam trvala tři dny, a zpět ovšem taktéž; a slavnost sama trvala po celých osm dnů. Pán Ježíš, ač jako pacholík nebyl ještě povinen pouti takové se zúčastniti, učinil tak přece z lásky k svému Otci nebeskému a zúčastnil se

i všech pobožností při ní. Ba když i pěstounové jeho odešli, zůstal tam ještě v chrámu, kde oni ho teprve třetího dne nalezli.

A podobně jako se dočítáme o zbožných průvodech i poutích již v Písmě sv., konány byly slavnosti takové i od věrných vyznavačů Kristových od prvopočátku církve. I putovali věřící do Jerusalema a na místa utrpení a vzkříšení Páně; do Nazareta, kde »Slovo tělem učiněno jest«; do Betlema, kde se Spasitel narodil; na místa, kde se svatí mučedníci proslavili, jako příkladně do Říma, do žalářů knížat apoštolských, kde líbali jich okovy; a tak podobně dělo se a děje se i všude jinde.

3. Tyto starodávné způsoby pobožnosti jsou ale patrně Bohu milé, když jich on sám nakazoval a Pán Ježíš spolu konal. A že jsou Bohu milé, proto poutní místa Bůh oslavuje často i skrze zázraky, jež pak stávají se podněty k novým poutím a pobožnostem. Tak příkladně za dob našich po více nežli padesát roků dějí se přemnohé zázraky na pomezí španělsko-francouzském v Lurdech, zajisté proto uprostřed lidí Bohu tam odumřelých, ano zavilých nepřátel božích, jež se ani nejhoršího násilí na udolání církve nelekají, aby Bůh svým věrným na přímluvy Bohorodičky ukázal, kde pravá cesta ku blahu pravému jest, a které se tedy přidržovati mají.

A něco podobného, byť i v menší míře, děje se na hranicích česko-saských ve Filipsdorfu, na cestě, odkud německé bludařství našlo si cestu do zemí svatováclavských.

Jestliže ale Bůh právě na některých místech mnoho nápadných zázračných milostí udílí, což divu, že pak tam lidé rádi putují a právě tam v dobrotu boží tím vě ší důvěru skládají?

Otázal-li by se ale kdo, proč právě tam a tam Bůh udílí více milostí, než jinde, můžeme mu směle odpověděti protiotázkou: Proč právě v Příbrami doluje se stříbro a nikoli v Praze na Petříně, nebo na Žižkově? Jsou to tajemné úrady boží, po jichž rozluštění nelze se všetečně tázati.

4. Pobožnosti veřejné i pouti jsou nám konečně velice užitečné, poněvadž oživují víru naši, posilují důvěru naši v Boha a rozněcují v nás lásku ku Pánu Ježíši. Zároveň ukazují krásu našeho sv. náboženství jinověrcům, tak že se mnohým již odtud otevřely oči a mnoho poznali pravdu. Co již příkladně vyléčeno bylo z vlažnosti i nevěry jediné v Lurdech!

5. Proti poutím činěny bývají také i různé námitky, ovšem že liché.

a) Tak někteří říkají: Na poutích dějí se často věci nepříslušné.

Ovšem, ale jinde také! Což jest na světě, čeho by zloba lidská nedovedla zneužiti? Kněží poučují poutníky, jak by s prospěchem jich užili, hodně svátostí přijali, starých křivd napravili, opravdu dobrá předsevzetí plnili. Nepřístojností při pobožnostech netrpěla církev nikdy, ale nemohla jim vždy zabrániti. Pro nahodilé nepořádky nejsou proto již pouti špatné!

b) Ale ztrácí se při nich zbytečně času, říkají jiní.

Církev ale nenařizuje, abychom pouti konali, nýbrž toliko doporoučí jich těm, kdo je vykonati mohou. Nemá-li se bohatým za zlé, když cestují po horách, jdou do lázní, konají různé drahé vycházky, z nichž často jen horší se domů vracejí: proč bychom měli zazlívati chudému, když dle možnosti své na den se uprázdní, aby na duši i na těle okřál?

c) Avšak můžeme se modliti všude, namítají jiní.

Ano, tak jest. Ale proč neměli bychom někdy docházeti i tam, kde se Bůh zvláště štědrým ukazuje?

Každý nemůže putovati do Jerusalema, Betlema, Říma, ale snad může putovati aspoň k sv. Janu do Prahy, na Sv. Horu, do Staré Boleslavi, nebo na jiné milé poutní místo. Kdo můžeš, jen jdi: Je to i veřejné vyznání víry. A Spasitel dí: »Kdo mne vyzná před lidmi . . .« Amen. Dr. *K. L. Řehák.*

Hod boží svatodušní.

Účinky a potřeba Ducha svatého.

»Duch Páně naplnil okrsek země.«
(Moudr. 1.)

Na počátku časů stvořil Bůh nebe a zemi. Země byla pustá a prázdná a Duch boží vznášel se nad vodami a upravoval různé látky v hmotný svět nový. Když pak stvořen byl rozumný člověk a hříchem způsobil nepořádek v říši boží a nepořádkem tím trpělo lidstvo více jak 4000 let, sestoupil Syn boží s nebe, aby pokorou napravil, co člověk pýchou pokazil. Duch sv. utvořil jeho tělo v lůně panenské Matky Marie. Když pak Syn boží nežli začal veřejný život učitelský dal se pokřtít v řece Jordáně, aby pak obnovil zkažené pokolení lidské, byl to zase Duch sv., který vznášel se nad hlavou jeho v podobě bílé holubice, symbolu tichosti a čistoty, a naplnil sedmery dary, o nichž Isaiáš byl mluvil v proroctví.

Pán Ježíš dokonal veliké dílo úplného přetvoření a nového stvoření pokolení lidského, a aby nikdo nebyl zbaven milostí k novému životu potřebných po všecky časy až do skonání světa, založil Pán Ježíš církev katolickou či všeobecnou, spojil všecky, kteří věří v něho, v jeden celek, království boží na zemi, pod viditelnou vrchní správou papeže a rozdavačů tajemství božích — biskupů a kněží.

A když takto církev byla založena, vznášel se zase Duch sv. nad novým dílem stvoření, uspořádal a oživil novou církev Kristovu, a poněvadž měl osvěcovati a posilovati i rozehřívati rozum a srdce apoštolů a jejich nástupců, ukázal se o letnicích v podobě ohnivých jazyků, aby ve světle víry a ohni lásky hlásali evangelium Kristovo, osvěcovali věřící a rozehřívali ke skutkům nadšené lásky k Bohu a bližním.

Vidíme tedy Ducha sv., jak dokonává první i druhé stvo-

ření. Ukáži dnes, co vše působí Duch svatý a proč je ho nejvýše třeba.

Pojednání.

1. Duch sv. řídí svět od prvních počátků. Naplňoval všecky patriarchy živou a pevnou láskou k Bohu, že uchránili se před modloslužbou a udrželi se v pravé víře v jediného Boha. Duch svatý vedl národ israelský a chránil před zkázou, posiloval nejpřednější jejich muže, Samsona silou neslýchanou, Davida něžnou zbožností, Šalomouna neobyčejnou moudrostí, proroky přesnou znalostí věcí budoucích, Makkabejské neohroženou statečností i v mukách smrtelných. A když přišla plnost času a tmy měly ustoupiti světlu nebeskému, když měl přijíti zaslíbený a ode všech toužebně očekávaný Vykupitel, koná Duch sv. zase dílo neslýchané, Panna stává se matkou a pannou zůstává neporušenou, Syn Boží počat z Ducha sv., narodí se z Marie Panny. Duch sv. učinil Syna člověka Pomazaným Páně, Kristem, Messiášem, posilnil a naplnil sedmery dary; Duch sv. vzkřísil ho z mrtvých, a když dílo vykoupení bylo dokonáno a lidstvo s Bohem usmířeno a ve vzkříšeném a oslaveném těle Kristově k životu věčnému znovuzrozeno, vtěluje Duch sv. v církvi všem jednotlivcům sílu, útěchu a pomoc, aby všichni mohli jednou slavně vstáti z mrtvých.

Aby pak budova církve svaté zůstala pevnou, musily býti především základy její utvrzeny, aby vzdorovaly všem bouřím, bludům a změnám světa. A to stalo se právě o letnicích. Apoštolé byli proměněni v nové lidi. Dosud byla nová, mladá církev bez pořádku a bezpečnosti.

Apoštolové byli prostí muži beze všeho vzdělání; nerozuměli často ani slovům Pána Ježíše a jeho podobenstvím. Rozum jejich byl zakalen různými předsudky; a nyní měli býti oporou nové církve, měli jíti do celého světa a luštiti nejobtížnější otázky a pochybnosti.

Bylo jim třeba světla — Měli pak také postaviti se proti světu, který jim bude nepřítelem, jak předpověděl Pán Ježíš, že je posílá jako ovce mezi vlky. Apoštolé však byli bázliví a zbabělí; opustili svého Mistra když byl zajat, a Petr přísahal, že ho ani nezná. A tito muži měli jít před krále a knížata světská, před nepřátele jim nebezpečné, a kázati Krista ukřižovaného, učení kříže, jež bylo židům ku pohoršení a pohanům za bláznovství. — Bylo jim třeba zvláštní síly a neohroženosti. A Duch sv. také si je přeměnil, osvítil, posilnil, rozehřál.

Sotva přijali Ducha sv., mluví apoštolé různými jazyky, znají přesně všecky články víry, luští nejtěžší otázky o víře a kázni a nelekají se ani vyhrůžek, ani pronásledování, ani muk, ba ani kruté smrti.

»Více budeme poslouchati Boha nežli lidí.« Kdykoli byli bičováni, radovali se, že mohou trpěti pro Krista. Petr, který před nedávnem před prostou služkou zapřel svého Mistra, káže

nyní neohroženě, vytýká nejúhlavnějším nepřátelům, že usmrtili Syna božího ke své největší škodě a vlastní záhubě; uchvacuje srdce lidská, že prvního dne dává se pokřtít 3000 lidí a stávají se vyznavači víry pronásledované. Apoštolé jsou novými lidmi, rozum jejich je osvícen, srdce plno ohně a neohroženosti; všichni radostně vydávají život za Krista.

Ejhle, jak Duch svatý proměnil zcela prosté, nevzdělané, slabé a bázlivé muže v kazatele plné nadšení, osvícené a neohrožené.

A co vidíme na apoštolech, vídíme i na jejich nástupcích a na mučednících všech stavů, každého věku, nejen na mužích, ale i slabých jindy paních a bojácných dívkách, ba i nedospělých dítkách, které nelekají se hrozeb, ani muk, ani nejbolestnější smrti, radostně umírají pro Krista a víru sv. Missionáři vypravují stále podivuhodné věci o neohroženosti nových mučedníků. Zde vidíme zázračné působení Ducha sv., kterého přijímáme ve svátosti biřmování.

Kdo však nepoznal na sobě účinků Ducha sv., není to vinou dárce nebeského, nýbrž člověka samého. Jestliže člověk s milostí boží nespolupůsobí, pak nadarmo působí Duch sv. Oheň je vždy teplým, i když kámen z ohně vytažený zase brzy vychladnul. Příčina prázdného účinku Ducha sv. leží v srdci člověka samého, jeho netečnosti a chladnosti. Kdo netouží po světle a síle Ducha sv., zůstane ovšem zaslepeným a chladným. Proto chceme dále uvážiti, že Ducha sv. je nám nanejvýše třeba.

2. Abychom se přesvědčili o potřebě nějaké věci, musíme ji dobře znáti. Že bylo Ducha sv. potřebí za časů apoštolských, poznali jsme právě v prvním dílu dnešní řeči. Že je Ducha svatého potřebí i nám všem i nyní, kdy církev už je rozšířena po celém světě, poznáme, uvážíme-li blíže sedmero darů Ducha sv.

První dar Ducha sv. jest dar moudrosti, kterou poznáváme pomíjitelnost věcí pozemských a jediné Boha považujeme za nejvyšší dobro. Co lidí zahynulo, že hledali štěstí a spokojenost ve statcích světa, ve slávě a rozkoších, a nalezli zklamání a záhubu. »Nebo kteří chtějí zbohatnouti, upadají v pokušení a osidlo ďáblovo.« (I. Tim. 6.) Jako mračno zastírá Boha, tak bohatství vzpomínku na Boha.

Císař Otto III. na svém tažení do Italie roku 1000 navštívil opata sv. Nila a viděl, že žije ve veliké chudobě. Chtěl mu pomoci a řekl: »Vyžádej si nějakou milost ode mne; splním ti, co chceš!« Světec sepial ruce a zvolal: »Jediné, oč tě žádám, jest, abys myslil na spásu duše; i když jsi císařem, zemřeš jako každý člověk a vydáš Bohu počet z vladařství jako jiný.« Král Šalomoun mohl si přáti na Bohu čehokoli. Prosil o moudrost, aby dovedl spravedlivě a důstojně vládnouti. Za to mu přidal Bůh bohatství, slávu, a bude-li opravdu moudrým a hodným, slíbil i dlouhý věk. Mnohý běhá za slávou a štěstím jako dítě za motýlem a vrací se unaven, vysílen a zahanben.

Chlípnost je nepřítelkyní Boha, vražednicí ctnosti, praví svatý

Augustin. Je to síť ďábla, který chyceného člověka proměňuje v divoké zvíře. Proto sv. Pavel za bláto považuje vše, co svět miluje (Fil. 3.) Zapadá-li slunce, vrhá dlouhé stíny; o poledni však je stín velmi maličký. Tak i s člověkem. Čím dále je od něho Duch svatý, tím většími a lákavějšími se mu zdají věci pozemské; je-li však Duch sv. uprostřed jeho srdce, zdají se mu malými a ničemnými.

Druhý dar Ducha sv. je dar rozumu, kterým rozeznáváme pravé učení od falešného a dovedeme ho i dokázati. Sv. Kateřina usvědčila 50 největších mudrců v Alexandrii z bludu a přivedla na víru Kristovu. Pán Ježíš slíbil tuto moudrost svým věrným: »Jáť zajisté dám vám ústa a moudrost, kteréžto nebudou moci odolati ani odmlouvati protivníci vaši.« (Luk. 21.) Kdo má dar rozumu, nemůže upadnouti v blud a tak přijíti na scestí.

Třetí dar je dar umění, kterým chápeme pravdy nebeské bez zvláštního namáhání. Co je u světa slabé, vyvolil Bůh, aby zahanbil silné. Prostí apoštolé, osvícení Duchem sv., pochopili hned všecky pravdy a tajemství učení Kristova, hlásali je celému světu a přivedli tisíce věřících do církve Kristovy.

Sv. Antonín Pad. dovedl učení Páně tak lehce a lahodně přednášeti, že posluchači přicházeli už v noci do chrámu, aby místa nalezli. Často přišlo jich i 30.000. Po kázání úhlavní nepřátelé si odpouštěli, lichváři vraceli cizí statek, veřejné hříšnice staly se kajícnicemi. Bez daru umění zůstává nám učení Páně uzavřeným a nepochopitelným.

Čtvrtý dar je dar rady, kterým s jistotou poznáváme v těžkých případech, co máme dle vůle boží činiti.

Když přišli nepřátelé lstivě k Pánu Ježíši s otázkou, sluší-li dávati daň císaři — věděl si ihned rady a odpověděl: »Dávejte, co je císařovo, císaři; co je božího, Bohu.« (Mat. 22.)

Císař Karel Tlustý měl za rádce zbožného muže Notkera. Dvořané ze závisti chtěli Notkera pokořiti. Jednou v kostele zastihli Notkera při modlitbě. Jeden z nich se posměšně tázal: »Pověz mi, učený muži, co dělá náš Pán Bůh v nebi?« Notker odpověděl: »Povyšuje pokorné a pokořuje pyšné.« Zahanben odešel posměvač. Bez tohoto daru neušel by křesťan mnohým nástrahám ďábla a zlých lidí.

Pátý dar je dar síly, kterým snášíme odhodlaně všecko, abychom vyplnili vůli boží. Svatý Jan Nepomucký raději se dal uvězniti, mučiti a utopiti, než aby vyzradil tajemství zpovědní. Tisíce, ba milliony mučedníků obětovaly raději život, než aby se zpronevěřili Bohu. Bez tohoto daru je křesťan třtinou větrem zmítanou.

Šestý dar — pobožnosti — kterým snažíme se Boha stále vroucněji uctívati a vůli boží vždy dokonaleji plniti.

Svatá Terezie učinila slib, že bude vždy konati to, co jest lepší. Sv. Karel Borom. už jako dítě si umínil, že celý den bude míti Boha na mysli. Císařovna Marie Terezie velice zbožně modlívala se v chrámu Páně každodenně; často uzavírala se do

svých pokojů, aby nerušena bez roztržitosti mohla se věnovati Bohu.

Bez tohoto daru odcizuje se křesťan poznenáhlu Bohu. Kdo přestává mluviti s nebem, začíná mluviti s peklem.

Poslední sedmý dar je bázeň boží, kterým bojíme se urážky boží více než každého zla na světě.

Apoštolé volali: »Více budeme poslouchati Boha než lidí.« Bratří Makkabejští dávají život nežli by urazili Boha. »Bázeň boží jest korunou moudrosti.« (Sir. 1.) Svatý Jan Zlatoústý praví: »Bázeň boží je zeď a pevnost a věž nedobytná.« — Sv. Bernard praví: »Bázeň boží je šíp, který usmrcuje žádosti těla, aby byl duch spasen. Bázeň boží je kořenem a ochranitelkou všeho dobra.« — Sv. Vavřinec Just. praví: »Bázeň boží je posilou duše, světlem rozumu, nadějí spasení.« »Kdo se Boha bojí,« praví české přísloví, »ten vždy pevně stojí.«

To jsou účinky Ducha sv., to jsou dary, jichž se nám dostalo ve svátosti biřmování. Tolikerými dary ozbrojil nás Duch sv. pro zásluhy Pána Ježíše, aby nikdo neměl výmluvy, že neměl prostředků proti hříchu a ďáblu.

Jelen pásl se u pramene. Padla rána. Jelen zvedl hlavu, jakoby chtěl zvěděti, zdali rána patřila jemu — a pásl se dále. Padla rána druhá. Jelen poodskočí, jakoby chtěl uprchnouti. Hned se však vrátí zpět a pase se dále, jakoby nebylo nebezpečí. Padla rána třetí a jelen skácel se k zemi smrtelně raněn.

Tak děje se člověku. Ďábel doráží každé chvíle novou ranou, a běda člověku, který střel nedbá. Duch sv. podal nám svými dary zbraně nejlepší, abychom se každému nebezpečí ubránili. Darů těch nabyli jsme ve sv. biřmování, ztratili však těžkým hříchem. Nabýváme jich pokaždé zase ve sv pokání s posvěcující milostí boží. Proto prosme dnes Ducha sv. za milost, abychom se hříchu ubránili, dary jeho si zachránili a jich ku blahu a spáse své užívali. Posvěcujme tělo své častým přijímáním těla Páně. »Jsmeť chrámy Ducha sv.; proto oslavovati a nositi máme Boha v těle svém.« (I. Kor. 6.) Vyvrzme ducha světa, aby Duch boží zůstával v nás.« (Sv. Augustin.) *V. M. Váchal.*

Hod boží svatodušní.

Duch svatý církev i nás učí.

Kostra: Podivuhodné působení spisů o Duchu sv. na Manninga.

1. Církev složená z lidí omylům podrobených potřebuje učitele vyššího. Po Synu božím je tímto učitelem Duch sv.
2. Působení tohoto Učitele dokazují církevní dějiny. Pravda uchráněna!
3. Jak nevděčně se chovají někteří k svému učiteli.

Zakončení: Prosme ho za dar moudrosti, síly a lásky k církvi.

»Utěšitel pak Duch sv., kteréhož pošle Otec ve jménu mém, ten vás naučí všem věcem.« Jan 14, 26.

Dne 7. dubna 1841 roznesly světové noviny londýnské do celého světa tuto pozoruhodnou zprávu: »Nejkrásnější ozdoba duchovenstva anglikánského, Manning, opustil církev, v níž se

zrodil. Neučinil toho zajisté ze ctižádosti, nebylať by ho minula ani v anglikánské církvi důstojnost biskupská. Neučinil toho snad proto, že jeho pýcha byla uražena, té on nezná a také nikdy od nikoho nebylo mu příkoří učiněno. Vedlo ho nejčistší přesvědčení, kteréž nezná nižádného prospěchu pozemského.«

Chcete jistě věděti, kdo byl Manning, o němž toto bylo napsáno v světovém listě »Times«. Pocházel z rodiny anglikánské. Věnoval se jako jinoch studiím právnickým. Roku 1831 stal se úředníkem v ministerstvu osad a r. 1832 anglikánským knězem. Poněvadž výtečně působil, byl po několika letech ustanoven arcijáhnem, to jest náměstkem a zástupcem anglikánského biskupa. Později svěřen mu úřad universitního kazatele v Oxfordě. Málokterý kazatel těšil se takové přízni posluchačstva jako Manning.

Jednoho dne přišla k němu paní jakás, lichotivě mluvila o jeho kázáních, ale dovolila si při tom slavného kazatele upozorniti, že ještě nikdy nekázal o Duchu sv. Prosila ho proto, aby promluvil také jednou o třetí božské osobě. Manning slíbil. Připravoval se na kázání pilně. Četl mnohé knihy anglikánské o dotyčném článku víry sepsané, ale ku podivu! Žádná z nich mu nevyhovovala. Sáhl tudíž po knihách sepsaných katolíky. Ke čtení a přemýšlení přidal také modlitbu. A hle! Ten, o němž chtěl kázati, podivuhodným způsobem osvěcoval rozum jeho. Duch sv. mu čím dále tím více dával poznávati, že církev, jejímž údem byl, bloudí. Čím dál tím zřetelněji poznával, že plná pravda je uložena v církvi katolické. V té církvi totiž, která nezapomíná velebiti a oslavovati nejen první a druhou, ale ani třetí božskou osobu, Ducha sv., Ducha pravdy.

Ulehčilo se asi šlechetné duši Manningově, když dospěl k tomuto poznání. Vždyť duše ta, jako žíznivý po prameni vody čisté, tak toužila po prameni vody živé, po prameni pravdy.

Po delších přípravách a po zralé úvaze a po prozkoumání celého učení církve katolické odhodlal se k důležitému kroku. Vrátil se spolu se slavným advokátem Hópem do lůna katolické církve, k níž náleželi před r. 1534 všichni Angličané. Stal se pak horlivým hlasatelem pravé nauky Kristovy a nikdy po celý život nezapomínal vděčností spláceti tomu, jenž jej pohnul k přestoupení do pravé církve.

Nikdy nezapomínal v modlitbách na Ducha svatého. K němu se od svého obrácení den co den vroucně modlíval. Složil k jeho oslavě krásnou modlitbu. Šířil jeho oslavu také svými dvěma spisy o Duchu sv. Pravdu pak, které ho Duch sv. vyučil, slovem i písmem zastával a hájil až do konce požehnaného věku svého.

A jistě nejraději a nejhorlivěji kázával věhlasný potomní kardinál Manning o Duchu pravdy v těch dnech, které pro každého křesťana mají býti pomníkem vděčnosti k Duchu sv. A to jsou právě dny, jež my slavíme dnes a zítra pod názvem »svátky svatodušní«. Z vděčnosti k Duchu sv., za dílo posvěcení jím v duších našich vykonané ustanovila církev naše tyto svátky.

A my jako poslušní a věrní synové matky církve rovněž dejme svou vděčnost k svému Učiteli pravdy a Posvětiteli tím, že mu věnujeme dnešní své rozjímání.

Snažme se dnes poznati, jak Duch svatý v církvi působí a ji učí. Ó kéž Duch sv. v tento slavný den dopřeje mi mluviti s pravým důrazem k srdcím vašim a kéž ve vašem srdci roznítí neuhasínající plamen lásky k svěřence své církvi katolické!

Pojednání.

1. Velikým, neocenitelným darem pro nás smrtelníky jest rozumová schopnost od Tvůrce do duší našich vložená. Jak radostné a oblažující je vědomí, že můžeme svým rozumem pochopiti různé zjevy, kol nás ve světě se vyskytující! Avšak přece se stává i rozumu nadanému a bystrému, že časem zarazí se u zjevů a otázek, na něž marně hledá odpovědi, jež nedovede si vysvětliti a pochopiti — bez zvláštního přispění božího. Takovéto otázky luštili již od dávných dob nejbystřejší hlavy — ale marně. Každý z těch učenců docházel k jinému závěru. Žádný z nich nedovedl lidstvo přesvědčiti o naprosté pravdě svých domněnek. A tak důležité otázky: Odkud přišel na svět člověk? Proč vlastně žije? Kam jde? Kde je jeho cíl? zůstávaly pro velikou většinu lidstva nerozluštěny až do příchodu Spasitele, Ježíše Krista. Nebýti jeho, bylo by lidstvo až dodnes vydáno na pospas trapnému čekání a mučivé nejistotě o původu, směru a cíli života lidského.

Každodenně na kolenou máme děkovati milosrdnému Bohu za to, že se tak snížil a jako starostlivý otec laskavě se ujal nás, nehodných dítek svých. On to byl, jenž slovy prostými a vlídnými upozornil nás na spásonosnou stezku pravdivých, neomylných odpovědí na nejdůležitější otázky životní. On to byl, jenž varoval nás před zlověstnou stezkou lži a klamu, která člověka připraviti může o klidný a spokojený život na zemi a spásu na věčnosti. On, aby pomohl rozumu lidskému, bloudícímu ve tmách domněnek a dohadů, mluvil k nám a zjevoval se nám. O něm proto dobře napsal svatý apoštol Pavel: »Mnohokrát a mnohými způsoby mluvíval někdy Bůh otcům skrze proroky a nejposléze v těchto dnech mluvil nám skrze Syna.« (Žid. 1, 1. 2.)

Skrze Syna svého Ježíše Krista mluvil k nám tedy Bůh naposledy? Ó nikoliv, předrazí! Tento Syn byl přece vševědoucí Bůh a proto dobře věděl, kolik a jak mocných nepřátel chystá se povstati proti pravdám, které on s nebe přinesl od Otce svého. On věděl dobře, že lidé svým stvořeným, omezeným rozumem budou chtít opravovat pravdy boží. On dobře věděl, že bude potřeba pomoci Všemohoucího, nebude-li mít pravda podlehnouti protivníkům. On věděl, že pravda potřebuje stálého ochránce, nemá-li se lidstvo octnouti zase za nějakých tisíc let tam, kde bylo před jeho příchodem, v temnotě bludu a pohanství. A proto postaral se ve své prozřetelnosti, moudrosti a dobrotivosti o svého zástupce, o nového učitele a ochránce pravdy. Tento jeho zá-

stupce musil býti ovšem tak neomylný jako on sám, musil pocházeti od téhož nejvýš pravdomluvného Otce a proto slíbil slavně apoštolům svým: »Já prositi budu Otce a jiného Utěšitele dá vám, aby s vámi zůstával na věky, Ducha pravdy.« (Jan 14, 16.) Aby pak apoštolové nebyli v nijakých pochybnostech o působení tohoto Ducha sv., znovu jindy jim vysvětloval: »Když pak přijde ten Duch pravdy, naučí vás všeliké pravdě.« (Jan 16, 12.)

Slib tento splnil Pán Ježíš o prvních svátcích svatodušních. A od těchto prvních svátků pozorujeme působení Ducha sv. v církvi až do dnešního dne.

2. Jen se rozhlédněme trochu dějinami církevními. Poznáme hned, že církev naše měla svrchovaně také zapotřebí Ducha, který by ji stále pravdě učil, v ní pravdu chránil a hájil. Či nebyla pravda svěřená církvi Synem božím nesčetněkrát a nesčetnými nepřáteli napadena? Což nepovstali proti pravdě církví hlásané téměř ihned u kolébky její ariáné, popírající božství Kristovo? Nepovstali proti ní nestoriáné, jichž učení ohrožovalo pravdu o vykoupení lidstva? Nepovstali vášniví stoupenci Eutycha, opata kláštera konstantinopolského, tak řečení monofysité, kteří bludně vykládali nauku o vtělení Syna božího? Nepovstali pelagiáné, kteří popírali pravdu o hříchu dědičném? A přece ze všech těchto nebezpečných zmatků a bojů o čistou pravdu vyšla mladá církev Kristova, která před tím nedávno přestála krvavá pronásledování, jako vítěz nad bludem a lží! Ona to byla, která zachovala budoucímu lidstvu uprostřed nejprudších bojů vášně a bludu čistou, neporušenou, křišťálovou pravdu!

Člověk mimoděk žasne nad tím a táže se zcela oprávněně: Jak bylo něco takového možno? Jak se stalo, že za těch zmatků, které trvaly věky, ani nejnepatrnější blud se nevloudil do učení Kristova? Mělť přece blud tolik a tak mocných zastánců! Mnozí z nich seděli na trůnech světových veleříší! Někteří z nich využili vší své moci, ano i násilí, aby jen bludné učení církvi Kristově přímo vnutili!

Člověku se zdá, že není téměř možno, aby pravda církví hlásaná, hájená jen slabými lidmi, přestála vítězně onen urputný boj, jenž veden byl proti jejímu učení. Ano, nejen se zdá, ale ve skutečnosti nebylo by vůbec možno něco takového bez přispění toho, o němž Spasitel řekl zřetelně: »Jiného Utěšitele dá vám (Bůh), aby s vámi zůstával na věky, Ducha pravdy.« Bez zázračné pomoci Ducha sv. byla by církev nemohla zachovati pravdu neporušenou!

My věříme proto pevně, že Duch sv. to byl, jenž na apoštoly v Jerusalemě a později na biskupy s papežem v čele sestupoval na sněmech církevních. Duch sv. řídil jejich jednání a výroky. On jejich ústy a vyznáními odsuzoval bludy, odděloval pravdu od lži a hlásal celému křesťanskému světu pravdu čistou, neporušenou, ať to bylo v Niceji, nebo Konstantinopoli, nebo Efesu, nebo Chalcedonu, nebo v Lateráně. Zdálo se však, že rozbouřené vlny bludu přece strhnou lodičku Kristovu s sebou do

temného víru, že se jim podaří aspoň o jednu pravdu ji připraviti, opraviti ji totiž dle přání pyšných učenců — a tak navždy zničiti — ale Duch svatý bděl a nedopustil, aby se stalo takové neštěstí.

Nebylo zajisté pro církev a pravdu jí hlásanou nebezpečnější bouře nad tu, kterou rozpoutal oproti ní v XVI. století vyobcovaný mnich Luther. Pokusil se založiti novou společnost náboženskou a také se mu podařilo získati pro svou myšlenku mnoho přívrženců. A přece pravda Kristova i tomuto nebezpečnému bludu se ubránila. Když hrozilo zkázonosné učení Lutherovo zachvátiti celou Evropu, tu z vnuknutí Ducha sv. scházejí se biskupové celého světa na velikém sněmu v Tridentě, kde téměř plných dvacet let rokováno o článcích víry, o pravdách našeho náboženství. A všecky ty články a pravdy důkladně prozkoumány, důkazy podepřeny a přispěním Ducha sv. obhájeny a bludy zavrženy.

A podobně i později, když vznikly spory o neomylnosti církve a papeže, opět se scházejí biskupové s papežem na sněmu ve Vatikáně a za přispění Ducha sv. stanoví neomylnost církve s papežem a papeže samotného, mluví-li jako učitel celé církve o víře nebo mravech. Tenkrát zaskvěla se pravda hájená Duchem sv. v naší církvi novým leskem a neustoupila ani před učeným, ale hrdým knězem, jenž s mnohými od ní odpadl proto, že se nechtěla podříditi jeho soukromému názoru.

3. Lidí tohoto druhu je ovšem v církvi naší až podnes dosti. Oni nechtějí přijmouti ochotně pravdy církví hlásané, poněvadž víra v působení Ducha sv. byla u nich podryta a vymizela ze srdce jejich. My však jistě nechceme býti připočteni k lidem tohoto druhu, k lidem, kteří odporují pravdám od Ducha sv. hájeným, my všichni jsme jistě přesvědčeni, že Duch sv. až dodnes nás skrze církev učí samým pravdám. Takováto víra je vlastně naší svatou povinností, chceme-li se zváti pravými katolickými křesťany.

My proto nechceme býti tak povrchní a nevědomí, jako ti katolíci, kteří mluví proti pravdám svého náboženství; na kázání snad chodí, ale pak si vše slyšené svému rozumu přizpůsobují, zapomínajíce, že tím urážejí učitele a obhájce pravdy náboženské, Ducha sv. On to je, který nás skrze církev a její kněze učí a proto kdo tomuto učení odpírá, uvaluje na své svědomí těžký hřích proti Duchu sv.

Nesmíme pak zapomínati, že tento náš starostlivý učitel nám skrze církev také poroučí a přikazuje, co činiti, aby mravy naše se srovnávaly s pravdami náboženskými. Kolik je dnes katolíků, kteří se tomuto vedení Ducha sv. vzpírají a brání! Co dbá dnes mnohý vlažný katolík o to, že ho Duch sv. ústy církve napomíná často, aby se staral především o nesmrtelnou duši svou? Co dbá na to, že mu Duch sv. při výkladu pravd náboženských stále nové a nové odstrašující příklady na oči staví? Co dbá na to, že církev pobádaná Duchem sv. mu nařizuje, aby aspoň jednou

za rok očistil hříšnou duši svou a smířil ji s Bohem? Co dbá na to, že před tím neb oním hříchem je varován hlasem kazatele, který je nástrojem Ducha sv. — on se kázání vyhne anebo vyslechne a snad i pochválí, ale žije ve hříchu dál, dle svého rozumu. Co mu záleží na duši, jen když tělu ničeho nechybí! Duše už je dávno zbavena ozdoby posvěcující milosti a proto může zůstati v tom žalostném stavu dále! Duch svatý jí sice stále pokoje nedává, k obrácení nabádá, ke kajícnosti povzbuzuje, vzácný dar milosti zadarmo jí slibuje, klid a pokoj svědomí po vykonaném smíření v odměnu dáti chce — všechno marně.

Opravdu zdá se nám, když se nad takovýmito truchlivými případy zamyslíme, že není snad ani možno, aby v katolické církvi byli takoví zatvrzelí hříšníci. Zdá se nám, že takové příliš zatvrzelé a k spasitelnému napomínání chladné srdce bude musiti přísně trestati spravedlivý soudce lidí. Zdá se nám, že velmi pošetile jedná, kdo povzbuzování Ducha sv. slyšeti a rozuměti nechce. Zdá se nám býti skutečně neodpustitelnou nevděčností vůči Duchu sv., když opovážlivý hříšník jeho pomocnou ruku od sebe odmítá! Ba zdá se nám, že není možno, aby ten, kdo na křtu sv. a v jiných svátostech byl obdařen od Ducha sv. tolikerými milostmi, byl tak zatvrzelý a nevděčný — a přece s bolestí doznati musíme: jsou tací katolíci. A možná že i dnes některý z nich přišel uctíti Ducha sv. do chrámu Páně.

Než ne, ne, to není možno, aby jen jeden takový byl mezi námi. Dnes přece přicházejí křesťané velebiti svého učitele, Ducha pravdy. Dnes mu přicházejí poděkovati jako hodné děti za milosti, jež jim Duch sv. kdy udělil. Dnes ho přicházejí prositi o milosti nové — a mezi těmi že by se mohl nalézati také křesťan, který o milost nedbá, o duši se nestará a tak dárce milosti Ducha sv. uráží? Řekněte mi, mohl by takový katolík dnes bez výčitek modliti se a zpívati k Duchu svatému? Či přišel i dnes na tento slavný svátek Ducha sv. jen poslechnouti slovo boží — ale pak zase chce dále žíti dle svého rozumu a ne dle napomenutí Ducha svatého? Dále chce žíti v nevděčnosti k Duchu sv? Či snad chce tuto nevděčnost stupňovati až v nebezpečný hřích proti Duchu sv.: k spasitelnému napomínání srdce zatvrzelé míti a na milosrdenství boží dále spoléhaje ve hříchu žíti?

Hle, jak ukrutné by musil míti takový katolík srdce sám k sobě a jak tvrdé a nevděčné k Duchu sv., dárci to veškeré milosti!

Svědomitý, horlivý ctitel Ducha sv. jistě by něčeho takového nebyl schopen. A takovými horlivými ctiteli, myslím, že chcete býti vy všichni. A proto, přátelé drazí, rádi přijímejte poučení, jichž se vám dostává jménem Ducha sv. od církve sv. a rádi také slyšte její hlas, když vás volá a napomíná spasitelnými slovy k péči o nesmrtelné duše své.

Drazí v Kristu! Jsem přesvědčen že vy všichni posloucháte rádi naučení Ducha sv., které dává vám skrze církev. Domnívám se, že také ochotně se řídíte jeho radou a zachováváte jeho při-

kazy. Ale netajím se také tím, že k tomu obému potřebujete síly a vytrvalosti. Jinak se dáte zviklati jako tisíce vašich katolických lhostejných bratří se dalo zviklati od nepřátel církve a Ducha svatého.

A proto nemohu vám nic užitečnějšího doporučiti v tyto dny, než modlitbu k Duchu sv. Proste ho vroucně o dar moudrosti, abyste stále jasně poznávali, že jen v poslušném přijímání toho, co církev svatá za pomoci Ducha sv. k věření a konání vám předkládá, spočívá vaše spása. Proste ho za dar síly, aby pomáhal vám plniti svědomitě všechny povinnosti křesťanské, které zdají se někdy přesahovati slabé síly naše. Proste ho konečně, aby dnes do vašich duší sestoupil jako kdysi na apoštoly a naplnil srdce vaše láskou k té, skrze niž k nám mluví a se takřka zjevuje.

Vy takovými vroucími prosbami nejlépe dokážete svoji víru v něho, svoji vděčnost a lásku k němu. Vy mu tím na jevo dáte, že si vroucně přejete shledati se s ním jednou v nebesích, čehož dopřej nám všem Všemohoucí. Amen. *J. M.*

Pondělí svatodušní.

Hříchy proti Duchu svatému.

Lékař Tomáš Echias vypravuje zvláštní případ, který se udál v Augšpurku. Bylo tam několik nemocných, kteří pro svou chudobu musili choditi žebrotou. Jeden dobrosrdečný a bohatý měšťan se nad nimi slitoval a chtěl je dáti na vlastní útraty vyléčiti. Ale nemocní žebráci uprchli v největším kvapu z města, nechtěli býti vyléčeni, aby nemusili se pak prací sami živiti; žebrota zdála se jim pohodlnější a výnosnější. — Nemocným těmto podobají se mnozí křesťané, kteří nechtějí býti vyléčeni z nemoci duše a odporují milosti Ducha sv. Duch sv. stále nás osvěcuje a posiluje, ukazuje na ošklivost a velikost hříchu, povzbuzuje k rychlému návratu k Bohu, chce nás vyhojiti z nebezpečné nemoci hříchu; ale mnohý křesťan odpírá mu tvrdošíjně, libuje si v hanbě a hříchu, nechce konati práci čestnou a člověka důstojnou, sloužiti Bohu, pracovati na své spáse.

Cestující nalezl spícího muže v největší zimě u silnice, probudil jej, aby nezmrzl. Ale spící probudiv se, odstrčil ho, aby ho nechal dále spáti. Tak si počíná křesťan mnohý, když Duch sv. probouzí z nebezpečného spánku hříchu. Abychom účinků Ducha sv. stále více na sobě pociťovali a neupadli v hroznou a nebezpečnou nemoc hříchů proti Duchu sv., třeba jest, abychom různé druhy těch hříchů poznali a proti nim za přispění Ducha sv. se řádně ozbrojili.

Šestero jest hříchů proti Duchu sv., jak v dnešní řeči krátce ukáži.

Pojednání.

1. První hřích — na milosrdenství boží hřešiti či spoléhati se.

Mudrc Heraklides ochočil si jedovatého hada, že s ním jedl, pil i spal, ba i do úst si ho dával. Ale jednou ve spaní položiv se na hada, byl uštknut a zahynul. Podobně činí křesťan, který si stále zahrává s milosrdenstvím božím, až bídně ve hříchu zahyne. Dva druhy jsou podobných pošetilců a nešťastníků: První za krátkou rozkoš, výhodu zdánlivou, dopouštějí se hříchu a nemají žádné jistoty, že se hříchu zbaví. Druzí — ve hříchu klidně se ubírají k nočnímu odpočinku, a nevědí, zdali se ráno probudí.

Jedni odkládají s pokáním, hřeší stále a těší se, že se z toho někdy vyzpovídají; druzí konají zpověď bez polepšení, podobni motýlu, který stále obletuje oheň, až do něho upadne a zahyne. Ve Starém Zákoně čteme, jak velice se zklamal Amon. Otec jeho Manasses vedl zlý život, dočkal se dlouhého věku; ale v stáří poznal svou bídu duševní, činil pokání. Amon pak říkal: »Hřešil můj otec nic se mu nestalo; Bůh je shovívavý, v stáří vše napravím.« Dvě léta žil ve hříchu a v něm byl zavražděn, odešel na věčnost bez pokání.

Alexander Veliký při obléhání města nepřátel dal rozsvítiti svíci a vzkázal, že mohou se vzdáti, dokud svíce hoří; jakmile svíce doboří, vezme pak město útokem. Podobně Bůh rozsvítil každému z nás svíce milosrdenství, jednomu delší, druhému kratší — dle nevyzpytatelných úradků. Jakmile svíce naše dohoří, přestane milosrdenství, octneme se na věčnosti, spravedlnost boží pak odměří každému dle skutků jeho. »Dnes, uslyšíte-li hlasu božího,« volá žalmista Páně, »nezatvrzujte svých srdcí.« »Jako před tváří hada, utíkej před hříchy; přistoupíš-li k nim, přijmou tě. Zubové lvovi jsou zubové jejich, zabíjejíce duše lidské.« (Sir. 21.) »Kdo miluje nebezpečenství, zahyne v něm.« Ani dnešek není náš, ani druhá minuta, tím méně zítřek.

2. Nad milosrdenstvím božím zoufati. Toť opak předešlého. Hřeší stále více, až zaslepen a otupen se domnívá, že je ztracen. Výstražným příkladem je tu Jidáš. Čím více důkazů lásky mu projevuje Pán Ježíš, tím více se Jidáš zatvrzuje, až zapadá do hrozného bludu, že není více pomoci a béře si život.

Zoufalec podobá se pošetilci, který stojí u otevřeného pokladu královského, odkud si může vzíti, co chce. Ale pochybuje, zdali by tím zaplatil dluh svůj snad jen několika zlatých.

Císař Konstantin Kopronym, zuřivý obrazoborce, který se dopustil velikých ukrutností, umíraje volal: »Ach, odsouzen jsem do ohně neuhasitelného!« V zoufalství bídně skonal. — Jindřich VIII., král anglický, který církvi katolické tolik zla způsobil, volal před smrtí zoufale: »Všecko jsem ztratil, ztratil jsem duši.« Nero, který krutě pronásledoval křesťany, na útěku před nepřáteli se probodl mečem a zvolal: »Bídně jsem žil, bídně umírám.« Ejhle, jak nešťastný je zoufalec!

Pán Ježíš vyhledával největší hříšníky, aby je zachránil; před samou smrtí ještě lotra přijal na milost. Jak krásné jest podobenství o marnotratném synu. Sv. Jeronym praví: »Nejpřednější vlastností boží jest — smilovati se a odpustiti; místo a trůn jeho jest — milosrdenství.«

Bernier praví: »Svět jest veliká nemocnice, naplněná churavci všeho druhu, jež Bůh milosrdný navštěvuje, jejich rány obvazuje a léky podává, těší je, k trpělivosti povzbuzuje; žádného neopouští, nejdéle se zdržuje u nejbídnějších.« — »Žádný otec nemá tolik lásky k dítěti,« praví sv. Jan Zlat., »jako Bůh k hříšníkovi.« A proto volá sv. Ambrož: »Poněvadž máme tak milosrdného Boha, odvraťme se od hříchů a s cesty přikázání jeho se neuchylujme.«

3 Poznané křesťanské pravdě odpírati. Fariseové a zákoníci mohli poznati ze zázraků Kristových, jeho výborného učení, jeho svatosti života, z vyplnění všech proroctví, z jeho vlastních výpovědí, že jest zaslíbený Messiáš, že jest od Boha poslán. Ale ve své pýše nechtěli ho uznati, poněvadž by musili život svůj dle jeho učení změniti.

Proto mu odporovali stále, nazývali ho i ďáblem posedlým, podceňovali i lid proti němu. Proto řekl jim svatý Štěpán před svým ukamenováním: »Vy tvrdošíjní, neobřezaných uší a srdcí! Vy vždycky se protivíte Duchu sv.; jakož vaši otcové činili, tak i vy.« (Sk. ap. 7.)

Pilát odpíral poznané pravdě. Pán Ježíš mu řekl, že proto přišel na svět, aby vydal svědectví pravdě; a Pilát nedbal toho, vydal nevinného na smrt nejúhlavnějším nepřátelům. Velerada židovská zapovídala kázati apoštolům o Kristu ukřižovaném. I pohané odpírali pravdě a vraždili její hlasatele. Dosud nevěrci a lidé smyslní odporují pravdě, aby nemusili dle ní žíti. »Smyslný člověk nechápe těch věcí, které jsou Ducha božího,« praví svatý Pavel, »ale bláznovstvím jsou jemu.« Zavírají oči před sluncem pravdy, svítí si na cestu lampičkou slabého rozumu, bludy lidskými začazenou.

4. Milosti boží bližnímu nepřáti a záviděti. Svatý Antonín praví: »Závistník podobá se netopýru, jenž se štítí světla a miluje tmu. I závistivý rmoutí se ze štěstí bližního a raduje se z jeho neštěstí.«

Vidí-li zbožného, jak si libuje v konání povinností křesťanských, závidí mu spokojenost, jíž hříchem sám dávno pozbyl. Tak Kain záviděl bratru Abelovi, bratři Josefovi hodnému bratru a miláčku božímu.

Závist je původu ďábelského. Ďábel záviděl štěstí prvním lidem a neustal, a neustal, až je o štěstí připravil. Fariseové nepřáli přízeň Pána Ježíše lidu, nepřáli jim útěchy sv. náboženství, a proto oznámil jim Pán Ježíš, co je za to očekává: »Běda vám, kteří zavíráte království boží před lidmi a sami tam nevcházíte!« Všechen boj proti církvi sv. jest z ďábla a jeho služebníků. »Zničte tu ohavnici,« volal Voltaire, a brzy umíral jak zbabělec, zoufale

volal o pomoc. Zničil tisíce duší, zavřel jim království boží, sám tam nevešel. — Když včela někoho uštkne, hyne; tak i závistivý: nedojde milosti boží, zahyne ve hříchu.

5. Spasitelnému napomínání srdce zatvrzovati. Noe sto let stavěl archu a napomínal k pokání; ale lid zatvrzoval se ve hříchu ještě více a posmíval se Noemovi. Proto opustil ho Duch sv., zahynul bídně.

Jidáš nedbal výstrah tak něžných svého Mistra; čím více ho Pán Ježíš vyznamenával, tím více se Jidáš zatvrzoval; odmítal milost boží.

Felix vladař zavřel oči a zatvrdil srdce před pravdami, jež sv. Pavel kázal. Sv. Stanislav, biskup krakovský, napomínal dvakrát krále Boleslava II., aby zanechal zhýralého života. Boleslav se stále více zatvrzoval, až vlastní rukou sv. Stanislava zavraždil. Okopávejme vyschlý strom sebe lépe, zalévejme, ořezávejme, marná práce. Zaschlý strom i sekeře odporuje více nežli strom zelený a zdravý; i zatvrzelý hříšník klade všemu i trestům božím odpor nesmyslný.

6. V nekajícím životě až do konce setrvati.

Lidé před potopou, Sodomité, farao se svým vojskem, Saul, obyvatele města Jerusalema, nepřátelé Pána Ježíše zahynuli bídně, poněvadž do poslední chvíle odporovali milosti boží.

Nekající stále odkládá s polepšením, až ho smrt překvapí. Jeden chudý šlechtic polský upadl vinou marnivé ženy v hroznou bídu. Ďábel mu našeptával, aby padělal bankovky, že si zase pomůže. S těžkým srdcem odhodlal se k tomu a umínil si, že se zatím ohlédne po nějaké službě a padělání zanechá.

Padělal peníze, a štěstí mu přálo, nebyl vyzrazen. Výčitky svědomí, že může býti každé chvíle polapen, odbýval slibem, že jakmile i nejmenší službu nalezne, padělání zanechá. Konečně dostal místo, měl nastoupiti službu a stěhovati se. Neměl peněz. »Ještě jednu bankovku padělám,« řekl si, »poslední a naposled.« Vozy již odvážely nábytek i rodinu. »Jeďte jen, já vás dohoním,« volal za nimi a běžel proměnit poslední falešnou bankovku. Pomocník kupecký ji proměnil. Odchází z krámu pln radosti, že se mu to podařilo. Ale jaké bylo jeho překvapení, když najednou slyšel za sebou křik a brzy byl chycen jako — padělatel peněz, stráží odveden a na 10 let do káznice odsouzen. — Ta poslední byla jeho zkázou.

Tak mnohý hřeší stále a těší se: ještě jednou a — naposled! A právě v tom posledním hříchu bývá překvapen smrtí a ztracen na věky.

Proto napomíná Písmo sv.: »Neprodlévej obrátiti se k Pánu, aniž odkládej den ode dne; nebo náhle přijde hněv jeho a v čas pomsty rozptýlí tě.« (Sir. 5.) »Hledejte Hospodina, dokud nalezen býti může.« (Isai 55.)

Sv. Jan Zlat. volá: »Běžte k lékaři, pokud můžete; neboť nebudete moci, až byste chtěli.« Sv. Efrém praví: »Hle, dveře pokání jsou otevřeny; pospěš tedy, dokud se nezavrou.« Svatý

Řehoř volá: »Slíbil Bůh každému kajícníku odpuštění, ale nepřislíbil hřešícímu dne zítřejšího.«

Kdo má tvář znečištěnu, spěchá se hned očistit; kdo jest nebezpečně raněn, spěchá ránu obvázat a k lékaři vyléčit; a ty, křesťane, maje duši v největším nebezpečenství, hříchy zohyzděnou, ty se o ni nebojíš?

Hříchy proti Duchu sv. jsou velice nebezpečné, jak jsme poznali. Pán Ježíš pravil o nich, že nebudou odpuštěny ani na tomto ani na onom světě (Mat. 12.); neboť křesťan odmítá od sebe působení Ducha sv., jako nemocný pohrdá lékem ku vlastní záhubě

»Nekajícnost uráží Boha více nežli hřích,« praví svatý Jan Zlat. »Poněvadž jsi zavrhl řeč Hospodinovu,« pravil Samuel k Saulovi, zavrhl Hospodin tebe.« (1. Král. 15.)

Hříchy proti Duchu sv. jsou nejhorším prohřešením se proti třem božským ctnostem, bez nichž není spásy. Proti víře hřeší, kdo poznané pravdě tvrdošíjně odpírá; proti naději, kdo se na milosrdenství opovážlivě spoléhá a nad ním zoufá; proti lásce, kdo milosti boží bližnímu závidí, spasitelnému napomínání srdce zatvrzuje a v nekajícím životě až do konce setrvává.

Slavíme svátky svatodušní. »Tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozeného dal, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale život měl věčný . . . Světlo přišlo na svět, a milovali lidé více tmu nežli světlo; neboť skutkové jejich byli zlí.« Pán Ježíš přinesl pravdu, poslal Ducha sv., aby nás osvěcoval, bychom pravdu snadno pochopili, a posiloval, bychom dle ní také žili. Nemáme více výmluvy.

Nespoléhejme se na milosrdenství boží a nikdy nezoufejme; neodpírejme pravdě boží ani nezáviďme jí bližnímu; nezatvrzujme se k napomínání představených svých, neodkládejme s polepšením, abychom nebyli zachváceni hněvem božím a nebyli pak věčně trestáni skutkové naši. Prosme Ducha sv., aby nás naplnil zvláště darem pravé moudrosti, bychom hledali nejprve království božího a spravedlnosti jeho, měli především na mysli slávu boží, spásu své duše i bližního, v bázni boží žili a jednou svatě skonali.

V. M. Váchal.

Pondělí svatodušní.

Duch svatý řídí církev i nás.

Kostra: Spasitel ustanovil nevěstě-církvi mocného ochránce. Jaká jeho činnost?

1. Církev jako lodička potřebuje kormidelníka — ředitele. Jeho pomoci má zapotřebí hlava církve.

2. Smutné roztržky v církvi, a ona přece zachována, poněvadž ji řídí Duch sv.

3. Duch sv. řídí každého z nás.

Zakončení: Podrobujme se ochotně jeho řízení!

*

»A já prositi budu Otce a jiného Utěšitele dá vám, aby s vámi zůstával na věky.« (Jan 14, 16.)

Špatným bychom nazvali syna, který by o ustaranou matku svou nepečoval, a špatným bychom nazvali ženicha, který by se nikterak o nevěstu svou nestaral v okamžicích, kdy by měla pomoci zapotřebí. A náš Spasitel byl i synem i ženichem, a to pečlivým a starostlivým. Proto ustarané matičce své odkazuje ochránce sv. Jana známými slovy: »Hle, syn tvůj!« Nezapomíná však také na nevěstu svoji, sv. církev, a slibuje ještě před odchodem svým z tohoto světa jejím představeným. sv. apoštolům: »Nenechám vás sirotků« (Jan 14, 18), neboť prositi budu Otce svého a jiného Utěšitele dá vám.« A tento slavný slib Páně stal se skutkem o prvních svátcích svatodušních. Nevěsta Páně obdržela v Utěšiteli, Duchu sv., mocného ochránce, jak jsme poznali ze včerejšího rozjímání a jak poznáme ještě z dnešního.

Působnost tohoto všemohoucího ochránce církve sv. je tak rozsáhlá, že nebylo možno v jednom rozjímání ji plně vylíčiti. Mimo toho i církev svatá, jsouc Duchu sv. za jeho blahodárnou činnost velikou vděčností zavázána, ustanovila i dnešní den k jeho oslavě, a proto my ho použijeme k tomu, abychom porozuměli i druhé činnosti Ducha sv. v církvi naší.

Pojednání.

1. Duch sv. církev řídí. Naše církev bývá přirovnávána k lodičce. Pozorujeme li ji bedlivě, vskutku nacházíme mezi ní a lodičkou nejednu podobnost. Každá lodička, má-li vykonati šťastně nějakou plavbu, potřebuje někoho, kdo by ji při této plavbě řídil. Jinak jí hrozí nebezpečí, že narazí na mělčinu, na skalisko, na břeh a porouchá se, plavbu neukončí, anebo se i za bouře úplně ztroskotá.

Podobně je tomu s naší církví. Ona pluje na rozbouřených vlnách světového moře. Pluje mezi vysoko se dmoucími vlnami lidských vášní a náruživostí. Hrozí jí dosti často uváznutí na mělčinách lidského rozumu, náraz na ukrytá skaliska lidských omylů. A zvláště v dnešní době hrozí jí ztroskotání v té bouři, kterou proti ní rozbouřili v moři světovém lidé učení i neučení, a proto jest svrchovaně zapotřebí důmyslného kormidelníka, prozíravého ředitele lodičce - církvi. Jen prozíravý a moudrý ředitel může ji zachrániti před ztroskotáním.

Zakladatel církve předvídal ovšem dobře všechna ta zjevná i skrytá nebezpečí, která postaví se v cestu lodičce - církvi na plavbě světem. Proto ustanovil jí kormidelníka, ředitele, který by její běh řídil a její mistrné sestavení spravoval. Dal jí totiž nejvyšší hlavu, římského biskupa, papeže. Znáte přece všichni vlastní slova Páně: »Ty jsi Petr, t. j. skála, a na té skále vzdělám církev svou.« (Mat. 16, 18.)

Tedy ředitel lodičky církve měl býti celý, pevný muž. Avšak tím nebylo přece ještě všechno nebezpečí od církve odvráceno.

Je sice pravda, že první ředitelé církve byli mužové pevných povah, kteří za víru Kristovu ochotně své životy obětovali. Je sice pravda, že mezi pozdějšími nástupci prvého ředitele církve, sv. Petra, byli mužové velebystrého rozumu. Je sice pravda, že mezi nimi bylo i několik tak znamenitě Bohem nadaných, že byli nazýváni ve své době největšími učenci světa, jako na příklad papež Sylvestr II. Je sice pravda, že na stolci Petrově jako ředitelé církve seděli mužové vynikajících ctností a bezúhonných mravů, tak že je dnes jako svaté ctíme. Ba není snad ctnosti, která by nebyla nalezla svého obdivovatele a zároveň vzorného napodobitele v tom neb onom papeži. Avšak zapírati nemůžeme a také nechceme a nepotřebujeme, že mezi ředitele církve vloudili se také lidé nepovolaní. Bylo jich mezi 257 také několik nehodných, nepevného charakteru, podrobených různým chybám — tedy příležitost nejlepší pro nepřátele církve, pro rozbouřené vlny světových bludů k potopení, k udolání nenáviděné a pronásledované církve — a ona přece ani v tom nejmenším se neodchýlila od pravdy, ona ani v tom nejmenším nezadala podnět k porušení, k uvolnění mravů lidských. To jest div, který nesmazatelným písmem zůstane na věky zapsán v dějinách církve i v dějinách církevních! To jest div, který nemůžeme si vysvětliti jiným způsobem, než tím, že naplnila se slova jejího zakladatele: »Aj, já s vámi jsem po všecky dny až do skonání světa.« (Mat. 28, 20.) Ovšem, kdo vlastně je až dodnes pravým ředitelem, vysvítá ještě lépe ze slov: »A já prositi budu Otce svého a jiného Utěšitele dá vám, aby s vámi zůstával na věky, Ducha pravdy.« (Jan 14, 16.) Duch sv. je to tedy, dle slov samého Pána Ježíše, který povždy řídil lodičku církve.

2. Proto i tenkráte šťastně vyvázla z nebezpečných, ba zdálo se, jakoby nepřekonatelných bouří, lodička církve, jaké kol ní a docela v ní zuřily ve století XIV. a XV. Byly to smutné doby, kdy na stolci Petrově chtěli současně seděti dva ano i tři nástupcové jeho. Byly to doby hrozných zmatků pro celý křesťanský svět, který nevěděl, kdo jest vlastně pravým viditelným ředitelem. Byly to doby, na něž věrný katolík jen s bolestí vzpomíná, neboť poznává, že tenkráte, kdy v církvi samé povstaly nepořádky a zmatky, hrozilo jí strašné ztroskotání a utonutí v moři světovém. Než Bohu díky! Neviditelný ředitel církve, od Pána Ježíše vyprošený a Bohem Otcem poslaný, Duch sv., uchránil lodičku Kristovu i tenkráte proti dorážejícím vlnám a před hrozící roztržkou.

Ano, jen tyto důležité otázky ať zodpoví mi ten, kdo spoléhaje na své povrchní vzdělání, posmívá se všemu řízení božímu. Kdo to byl, jenž chránil církev naši v prvních stoletích za náboženských zmatků? Kdo to byl, jenž tak obratně ji řídil, že bez pohromy svého učení proplula rozbouřenými vlnami nevěry a a bludu? Kdo to byl, jenž pomohl církvi vyváznouti z tísně veliké, v jaké se nacházela, když papežové nesídleli ani v Římě, nýbrž ve Francii v Avignoně jako ve vyhnanství a zajetí? Kdo

to byl, jenž pomohl církvi zažehnati nebezpečí, které jí hrozilo od nevěrných její dětí, které zlákány volnou mravoukou, opustily ji v celých tisících ve století XVI.? Žádná jiná odpověď nemůže uspokojiti vážně přemýšlejícího než ta, kterou nám dává sama církev svatá, oslavující Ducha sv. jako svého neviditelného a přece tak pochopitelně zřetelného ředitele. Ano! Byl to ten, př. dr., o němž Syn boží pravil apoštolům svým jasně a určitě: »aby s vámi zůstával na věky«. Byl to Bůh, Duch svatý. Neboť není možno, abychom si jinak vysvětlili ustavičné trvání církve za těch hrozných bouří v ní i mimo ni. Není možno, aby církev sama, majíc v čele slabé lidi, chybám podrobené smrtelníky, ano muže hříšné a neschopné, zachránila se před pádem, který jí tolikráte hrozil. Není možno si vysvětliti její vítězné boje proti nejrůznějším mocnostem světa — bez přispění Ducha sv.

Duch sv. stále řídil církev naši a řídí ji až na naše časy Jeho samého ovšem spatřiti nemůžeme, za to však nás o jeho moudrém řízení církve přesvědčují lidé zbožní, kteří se stávali a stávají jeho nástroji. Duch sv. to byl, jenž osvítil učeného světce Athanáše ve IV. století po Kristu, aby obhajoval důmyslně pravdy učení Kristova proti bludům Ariovým. Duch sv. to byl, jenž dal tomuto světci Athanášovi dosti síly, aby pevně a neohroženě hájil pravou víru, i když za to byl od ariánských biskupů krutě pronásledován a od římského císaře do vyhnanství vypovídán. Duch sv. to byl, jenž povzbudil ve XIV. století učenou světici Kateřinu Sienskou k napsání oněch památných listů papeži Řehoři XI. Jejího vybídnutí a napomínání uposlechla konečně hlava církve a vrátila se z Avignonu do Říma, a tím zamezeny zbytečné roztržky.

Duch sv. to byl, jenž jako zázrakem v XVI století, právě v témže roce (1521), kdy v Německu vyobcovaný z církve mnich Luther mnoho přívrženců nalézal, ve Španělích vzbudil církvi neohroženého obránce a nevšedního horlitele ve sv. Ignáci z Loyoly. Světec tento založil řád, jehož členové od dávna hájí učenými spisy a ohnivými řečmi pravost naší církve proti stoupencům Lutherovým, protestantům. Již z těchto několika nápadných ukázek z dějin církve poznáváte zřetelně, jak řízení Ducha sv. se uplatňuje.

A Duch sv. církev svou jistě neopustí. Vždyť má příkaz od Pána Ježíše, »aby s námi zůstával na věky«. (Jan 14, 16.) On zůstane věrným naším ochráncem a ředitelem proto i v budoucnosti. On je to, jenž řídí i dnes, kdy lodička církve Kristovy se nachází uprostřed rozbouřených vln nevěreckého, pochybovačného, rozumářského světa, její kormidlo. Proto marné jsou snahy těchto vln, marné jsou snahy těch, kteří tyto vlny proti církvi hrozivě zdouvají! Proti Bohu Duchu sv. je těžko, je bezúčelno bojovati. Radujme se proto dnes, že naše církev má tak mocného, ba všemohoucího ředitele.

3. Nesmíme však zapomínati, že nejen k řízení církve, nýbrž i k řízení jednotlivých věřících jest ustanoven Duch sv. On jako

všemohoucí Bůh nemůže nikdy vyčerpati úplně síly své v řízení církve, a proto rád poskytne jich svým upřímným ctitelům. Vždyť sám Spasitel náš chtěl, aby mimo v církvi jako společnosti všech křesťanů, tak také v jednotlivých duších působil a je řídil. Proto ustanovil svátost Ducha sv., t. j. sv. biřmování. Proto nás také církev sv. vybízí důtklivě k přijetí této svátosti. Proto nás napomíná o těchto svátcích, abychom, přijali-li jsme již sv. biřmování, Ducha sv. oslavovali a za ochranu a přispění prosili v devítidenní pobožnosti. Ano, v tyto dny vroucněji a častěji než jindy má se ozývati z úst každého křesťana: »Přijď, Duše sv.«, anebo »Prosíme, Pane, abys činy naše osvícením předcházel a milostí svou provázel!« Přátelé drazí! Hleďte si všichni vroucími modlitbami k třetí božské osobě zabezpečiti tuto vzácnou pomoc! Snažte se pomocí modliteb k Duchu sv. dosáhnouti toho, aby se stal ředitelem vašich skutků! Vždyť se tak často v životě přihází, že člověk octne se na rozcestí a neví, která cesta je správnější, bohumilejší. Šťasten takový křesťan, jenž si pro tyto chvíle a pro každý svůj čin zabezpečil pomoc Ducha sv. Šťasten ten, jemuž Duch sv. e ředitelem veškerých skutků, řečí a myšlenek. Přilněte proto vy všichni upřímnou láskou a stálou úctou k němu, aby se stal ředitelem všeho vašeho počínání!

Drazí v Kristu! Dnes oblažuje nás všechny vědomí o všemohoucím působení Ducha sv. v naší církvi. Toto vědomí má nás však také povzbuditi, abychom ochotně své církve poslouchali. Víme, že ji řídí Duch sv., a posloucháme-li ji, podrobujeme se se tím Duchu sv. Nebudiž ode dneška mezi námi nikoho, kdo by se církvi protivil i v třebas zdánlivě nepatrných nařízeních, tím méně v přikázáních církevních. Raděj si každý poslušností církve, kterou řídí Duch sv., zabezpečujme jeho řízení pro takové okamžiky, kdy nerozhodně budeme státi před nějakým podniknutím. Budeme li Ducha sv. poslouchati ochotně jako ředitele církve, přispěje on také ochotně nám v takových okamžicích. On doprovodí nás také šťastně k cíli věčnému. Amen. *J. M.*

Svátek sv. Jana Nepomuckého.

Co praví jazyk sv. Jana?

»Dal mi Pán jazyka za mzdu mou a jím chváliti budu ho.« (Sir. 51, 30.)

Katolický národ český koná dnes slavnou památku syna svého sv. Jana Nepomuckého. Jest sv. Václav první patron naší země, ale sláva jeho, ač jako krále veliká, není tak světová jako sv. Jana. Se sv. Janem Nepomuckým v cizině i Němcích shledáte se všude. Příčinou této slávy jest jazyk sv. Jana, který hlásá slávu světce i slávu boží. Vidíme, že Bůh oslavoval ony údy, jimiž člověk oslavoval Boha zvláštním způsobem.

Nikdo není od církve sv. za svatého prohlášen, koho Bůh

zvláštním způsobem neoslaví sám. Proto má-li kdo v Římě za blahoslaveného býti prohlášen, třeba podati i důkazy s nebe. Má-li se pak přikročiti ke svatořečení jeho, pak se vyžadují nové důkazy s nebe. Toť svědectví nejlepší pro sv. Jana a pro všecky lidi dobré vůle, že ten jazyk slavil Boha a Bůh oslavuje jej. Rozjímejme dnes ke cti a slávě sv. rodáka našeho, co nám praví jeho mrtvý jazyk.

Pojednání.

1. Jazyk jest houbovitý a měkký úd těla, který po úmrtí nejdříve porušení béře spolu s očima a vnitřnostmi. Proto dává-li se balsamovati mrtvola, aby nehnila, musí býti vyříznut jazyk, vyndati oči a střeva, aby ostatní tělo se balsamovalo a nehnilo. Toť přirozený běh každého lidského těla. Ale Bůh učinil u sv. Jana výjimku a jeho nejchoulostivější úd zázračně zachoval, když celé tělo zahynutí vzalo.

Když umučen byl sv. Jan, pochováno jeho tělo na hradě pražském se vší poctivostí všeho lidu, a hrob jeho označen kamenem, na němž zhotoven nápis jednoduchý a všem Čechům dostatečný: Jan z Pomuku. Tento hrob, aby nebyl od zástupů poutníků pošlapán, obehnán byl dvojí železnou mřížkou, nízkou a vyšší. Tak učiněno bylo hned od počátku jeho pochování. Ta mřížka dvojitá, jak jest němá, přece svědčí, že ten, který pod tím mřížkou obehnaným kamenem leží, jest muž neobyčejný, proto našel neobyčejný hrob, a lid k němu putoval, aby mu čest vzdal, i když nebyl za svatého ani blahoslaveného prohlášen. Zprávy písemné — ač v nastávajících válkách husitských většina jich zničena — sahají až do roku 1433, kdy vídeňský professor Ebendorfer v Praze meškal a ve svém spise o králi Václavovi mezi jinými věcmi též to poznamenal: »Také zpovědníka své ženy, Jana, mistra bohosloví, i proto, poněvadž řekl, že ten jest hoden jména královského, který dobře kraluje, a jak se vypravuje, také proto, poněvadž mlčelivost zpovědní porušiti se zdráhal, ve Vltavě utopiti poručil.«

Hlavní však svědek jest Bůh, který jazyk sv. Jana oslavil, když tělo jeho v uctivosti leželo v hrobě přes 300 let a přes 300 let žilo v památce lidu českého, jakož svědčí díla dějepisná Pavla Žídka z XV. století, Balbína ze XVII. století a jiných. Roku 1893, jak se za to má, byla 500letá památka mučednictví Jana Nepomuckého; oslavován byl sv. Jan okázale, jako každoročně, ale okázaleji oslaví Češi svého patrona a památku jeho svatořečení, která r. 1929 nastává.

2. Jak skvělé svědectví boží jest, dokazuje otevření hrobu sv. Jana z Nepomuku čili Pomuku, kterážto obě jména se o místě v jižních Čechách užívala. Zajisté je to svědectví větší než svědectví lidská. Dne 15. dubna r. 1710 na prosby ctitelů sv. Jana otevřen byl hrob jeho v přítomnosti velmi četné komise, sestávající ne z jednoho, ale skoro 50 mužů, v nejvyšších úřadech světských i duchovních postavených, neboť byli přítomni nejen zá-

stupcové místodržitelství, ale i sám arcibiskup a čtyři nejslovutnější lékaři pražští. Asi dva lokte pod zemí nalezena rakev, z veliké části shnilá, dle úsudků řemeslníků částečně dubová, částečně borová. V rakvi nalezena kostra, ale bez masa, kteréž všechno zpráchnivělo, a tu ohledali lékaři kostru a viděli, že jí nebylo hnuto. Světec byl položen hlavou k východu, jak u kněží byl obyčej, hlavu měl poněkud v pravo nahnutou a ruce křížem složeny.

Počali vybírati kosti sv. Jana, položili na stůl, bílým prostěradlem pokrytý, a odtud aby přeneseny byly. Kosti byly hlinou pomazány. Očišťovali je tedy lékaři. Vzali lebku sv. Jana za tím účelem do rukou, aby mohli z ní prach a hlínu vysypati a ji očistiti. Ale tu se právě stal paměti lidské hodný příběh, který celou komisi, tak četnou, do poděšení přivedl a rozechvěl Z lebky vypadl prachem a hlinou zamazaný jazyk, který však shledán úplně zdravý a zachovalý, když se prach odstranil. Ale tu jeden z lékařů chtěl ještě i o vnitřku jazyka se přesvědčiti, a proto žádal komisi, aby směl lékařským nožíkem do jazyku říznouti, aby se přesvědčil, zdali jest ústrojí jeho také zachovalé a lidské, a tu shledal, že je to jazyk úplně zachovalý, což nižádným přirozeným způsobem objasniti nelze, aby když shnilo tělo a rakev, jen jazyk jediný byl zachován bez hniloby cestou přirozenou přes 300 let.

Prohlásili tedy všichni v komisi přítomní páni všeho stavu, úředníci, lékaři i nádeníci, že vidí v tom důkaz s nebe pro svatost Janovu.

Znamenitý byl výslech lékaře dr. Jana Františka Lva z Erlsfeldu, doktora filosofie a lékařství. Nejstarší professor na školách pražských vypověděl před komisí v kostele takto:

»Jsem 71 let stár, k hodnosti doktorské v lékařství byl jsem před 48 lety povýšen na universitě Karlo-Ferdinandské v Praze; přes 30 let jsem professorem vědy lékařské; byl jsem několikráte rektorem vysokých škol pražských. Mrtvá těla lidská pitval (rozebíral, rozřezával) jsem často v Římě, v Padui a v Praze.«

Na otázku: »Co soudí o tomto těle sluhy božího Jana Nepomuckého?«, odpovídá Erlsfeld:

»Při bedlivém ohledání shledávám tělo beze všeho masa, kosti však úplně spojené, tak že by je nižádná umělost lidská lépe a pevněji složiti nemohla. Jedinká prsní kost (jak se pravdě podobá, tíží náhrobního kamene a velikým břemenem hlíny byvši stlačena) jest od žeber oddělena; jinak jsou žebra celá a pevně i zcela přirozeným způsobem mezi sebou spojena. Na levé straně jsou žebra, čemuž se ani dosti vynadiviti nemohu, skoro všechna ještě šťavnatá. Hlava jest celá a obě čelisti jsou pevně se zuby spojeny. Vidím hlavu hlinou naplněnu; avšak mezi hlinou k ustrnutí svému nalézám jakousi hmotu, kteráž dle podoby, vláknitého vaziva a červené barvy za jazyk lidský uznati se musí, jakž jej takovým býti veřejně vyznávám a spolu věřím, že byl neporušený proto zachován, jelikož Jan Nepomucký jazykem svým hájil ta-

jemství sv. zpovědi. Na zadním dílu hlavy pozoruji ránu tmavočervenou, ve velikosti dvojnásobného dukátu, a na druhé straně černou skvrnu a otvor v lebce; také jest lopatka u levého ramena roztříštěna, což, jak se pravdě podobá, dílem ukrutnému mučení, dílem násilnému svržení s mostu a nárazu o kámen připsati sluší.«

Tuť byla témuž doktoru Erlsfeldovi předložena nová otázka a sice: »Může-li s dobrým svědomím a dle pravdy udati příčinu, proč tento neporušený jazyk se mu zdá býti něčím neobyčejným a nadpřirozeným?« Načež tázaný odpověděl:

»Nemohlť jazyk ten nikterak přirozeným způsobem a bez zázraku neporušený zachován býti; neboť při mrtvolách jiných lidí obyčejně jazyk nejdřív shnije a zpráchniví; tenhle jazyk však nemohl po tak dlouhou dobu, kteráž 300 let převyšuje, v té hmotě, podobě a celosti i barvě přirozeným způsobem se udržeti.«

Opět předložena je témuž lékaři další otázka:

»Proč se domníváte, že tělo toto skutečně je tělo sluhy božího, Jana Nepomuckého?«

Erlsfeld odpověděl:

»Soudím tak proto, že na hrobě jest nápis »Jan z Pomuku«. Také jsem od malikosti své nejinak slýchal, v hodnověrných kronikách četl a viděl jsem, kterak na tomto hrobě věřící lid sluhu božího ctí. Viděl jsem též v hrobě částky černého kněžského oděvu. Obzvláště pak utvrzuje mne v přesvědčení mém neobyčejná šťavnatost kostí, zázračná neporušenost jazyka, rána na lebce a roztříštěná levá lopatka; neboť jisto jest, že Jan Nep. s mostu byl shozen, a odtud se tyto rány vysvětlují.« (Borový.)

Tak vypovídali další znalci. Zde mluvil Bůh zachovaným jazykem a vzdal chválu svému sluhovi

Tentýž rozsudek přinesen byl i od učených lékařů v Římě.

Však všemohoucí Bůh ráčil dáti nový důkaz svatosti Janovy, když tentýž jazyk, který byl dán do skvostné nádoby k uschování, tentýž život znova dosvědčil. Neboť když se mělo přikročiti ke svatořečečení Jana z Pomuku, tu dne 27. ledna r. 1725 před novou komisí, z nejčestnějších mužů složenou, na 50 osob čítající, v kapli sv. Václava byl prohlédán, a tu všichni očividní svědkové doznali, že jazyk posvátný vybledlý a zavadlý u přítomnosti komise znova očividně nabíhati, přibývati a svou bleděmodrou barvu opět v šarlatovou červenost před všemi 50 hodnověrnými muži měniti počal.

Tento příběh neváhalo 50 čestných a vynikajících mužů slavnou přísahou stvrditi. A tu pravím, že tento jazyk mluví více a hlasitěji, než rozum leckterého rozumáře pochopiti může, zde mluví k duši křesťanské Bůh a nutí všechny lidí dobré vůle viděti v tom prst boží a vůli jeho oslavovati toho, kterýž Boha oslavil svou mlčelivostí. Toť je ta nejkrásnější pečeť svatosti, toť nejlepší důkaz našeho sv. rodáka.

Proto dala komise na relikviář latinský nápis: »Tentoť jest požehnaný jazyk sv. Jana Nep., mučedníka pro mlčelivost zpo-

vědní neporušeně zachovaný, v řece utopeného, kterýžto jazyk při ohledání svatého těla jeho v posvátné jeho hlavě po 300 a kolika letech zřízením všemohoucnosti božské neporušený byl nalezen léta Páně 1719.«

3. Zřejmo jest, že není po chuti ďáblu prst boží, jako mu nebyly po chuti skutky Páně. Víte, že nepřátelé Páně přičítali skutky jeho — ďábelství, a víte též, že v Lurdech, kde Bůh nám nejposlednějším časem zjevil vůli svou prostřednictvím Matky boží, že i tam přičítali nepřátelé celý příběh mámení a klamu. Tak činí vždy nepřítel duší našich, že hledí odvrátiti oči naše od toho, co by nás mohlo vésti ke spáse a blahu. Ten němý jazyk mluví a kárá jako za živa: 1. potvrzuje sv. víru, 2. volá ku pokání, 3. vyzývá k dobrému užívání jazyka.

Náš světec národní má podobnost se sv. Antonínem Paduánským, miláčkem národa vlašského, jehož jazyk podivuhodně jest zachován, jako i jazyk sv. Jana dodnes — ač zvadlý — přece zachován je ten nejporušitelnější úd a taková léta slávu boží hlásá. On hlásal za živa čest a slávu boží, a předpovídal neštěstí, které se valilo na národ český.

Když sv. Jan kázal na třetí neděli po velikonoci sv. evangelium: »Maličko a neuvidíte mě!« — tu mluvil o blízké smrti své i blízkém konci slávy české. Skutečně po 17 dnech sv. Jan rozloučil se s tímto životem po velikém utrpení a pohanění, a po méně než 20 letech obrátily se Čechy v jedno spáleniště a poušť. Co mnoho věků a tisíce lidí stavělo, to mohlo několik lidí vypáliti a zpustošiti, neboť bořiti jest snadnější než stavěti. Bořiti může každý, stavěti umí málokdo.

Běda národu, který opustí Hospodina!

Jazyk Janův jest svědkem svátosti pokání, a proto jest Jan svatým celého světa katolického a v celém světě hlásá, že je také národ český, který má své slavné patrony, své slavné mučedníky. Ten jazyk Janův nás zve k pokání. Doba velikonoční již v málo dnech se končí. Čechu věrný, vykonej sv. zpověď, jak konali staří otcové naši od počátku. Neukrývej hříchů svých, abys nebyl zahanben v den božího soudu! Hle jazyk Janův jest oslaven, a tak bude i duše oslavena, budeme li užívati jazyka svého vždy správně.

Užívej jazyka ke cti a slávě boží, užívej ho, abys vyznal hříchy své a slávu boží, a užívej ho, abys přikryl, dokud není nevyhnutelně třeba zjeviti i chyby bližního!

Však jazyk lidský není jen úd, který béře nejdřív porušení, ale jest úd, který nejvíce porušení působí mezi lidmi a na naší vlastní duši. Jeť jazyk mnohého jako meč na obě strany ostrý. Jazyk jest mocný rozsévač, jím rozséváme dobré i zlé. Užívejme jej dobře k poučení bližního, k vyznání hříchů a ke chvále boží — pak bude mzda naše slavná.

Za to pros, sv. Jene, aby celý národ náš chválil Hospodina s upřímným srdcem a zbožným životem. Amen.

František Vaněček.

Svátek sv. Jana Nepomuckého.

Kterak sv. Jan Křtitel a sv. Jan Nepomucký bojovali proti světu.

1. Jedním z neznamenitějších darů, jimiž Bůh obdařil člověka, jest jeho jazyk, jeho řeč. Smysly svými četná zvířata vynikají nad člověka. Orel se závratné výše svým malým okem postřehuje kořist na zemi, a pak jako střela s výše své vrhá se na ni. Pes daleko překonává člověka čichem svým; jiná zvířata mají jiné přednosti. Ale aby mohla mysliti, a to, co se v nich děje, jiným zvířatům nebo člověku pověděti, toho při nich není. To činiti může jen člověk, od Boha obdařený rozumem i řečí; a proto byť i člověk některé vlastnosti těla svého měl podobné oněm zvířecím, jest přece mezi člověkem i zvířetem nepřekonatelná propast.

Ale dar jazyka pro člověka jest darem nebezpečným. Svatý Jakub tvrdí o jazyku, že je to malý úd, ale že působí věci veliké! Krvežíznivého dravce lze spíše zkrotiti, nežli zlý jazyk člověka! Zlý jazyk rozrušuje mír v rodinách, společenstvích, obcích i říších. Pro zlé řeči povstaly krvavé potyčky i války, v nichž na milliony životů lidských bylo již utraceno; a za milliony peněz, těžkým potem lidí získaných, lehkovážně zmrháno. Slova pyšná, závistivá, nestoudná, rouhavá, nevěrecká nesčíslných lidí přivedla do hříchů i do záhuby věčné! Slova bohaprázdná podobají se otráveným střelám, jež usmrcují, koho zasahují.

A přece nedal nám Bůh jazyka k záhubě vlastní nebo cizí, nýbrž pro požehnání; ne pro usmrcování, ale pro získání životů. Proto tedy, abychom naučili se snáze i jazykem svým vládnouti, stanovil nám Bůh vzory, dle nichž bychom se spravovali i jiné ctnosti křesťanské konali. Učinil tak v Zákonu Starém i Novém; a dnešní svaté evangelium a dnešní slavnost vydávají svědectví o tom: Sv. Jan Křtitel jest nám vzorem v užívání jazyka ve Starém Zákoně, sv. Jan Nepomucký jest nám vzorem v užívání jazyka v Novém Zákoně.

2. Za dob sv. Jana Křtitele bylo mnoho lidí, kteří jazyka svého zneužívali, ale snad přece ne tolik, jako za dob našich. Jsme toho každodenními svědky, kterak lidé v pýše, domýšlivosti a nadutosti své pravdu převracejí nebo potlačují. Vezměte tak do ruky některé listy, letáky a knížky odštěpenců od Boha, a užasnete, s jakou přímo ďábelskou záští ostouzejí všecko, co k Bohu směřuje; tupí články sv. víry, od samého Boha zjevené, překrucují dějiny a ostouzí kněze i řeholníky způsobem neslýchaným povídačkami, z nichž mnohdy ani tisící díl na pravdě není, jediné proto, aby sluhy Páně o čest oloupili, a tak i působení jich v lidu podlomili a tak i církev Páně hubili.

Jak jinak počínal si sv. Jan Křtitel! Ten všude a nade všecko miloval pravdu. Pravdy boží neoblomně hlásal, pokrytství fariseů neoblomně odsuzoval, krále Herodesa beze vší bázně na-

pomínal. A když lid se domníval, že on snad sám jest Messiášem, jehož příchod na dobu jeho ohlášen byl, pokorně, dle pravdy doznává: »Nejsem Messiáš, nejsem prorok, ale jen hlas volajícího na poušti. Nejsem hoden ani toho, abych přesvatému Messiáši rozvazoval řemínku u obuvi jeho, čili abych mu konal služby otrocké!«

A podobně i jmenovec jeho sv. Jan Nepomucký beze vší bázně pravdě svědectví vydával při kázáních; pravdy a spravedlnosti se domáhal pro vdovy i sirotky u soudu, jak mnohé listiny, z doby jeho zachované, posud o tom svědectví vydávají. Ba pro svou lásku ku pravdě vyznamenán jest dosud od Boha, jakožto divotvorný »ochránce cti a dobrého jména«.

3 Za dob našich zmohlo se až nade vši míru požitkářství. Čím jest umění lidí pokročilejším, čím spojení s cizími krajinami jest snadnější, čím výdělky jsou lehčí, tím více vzmáhá se i žádost po užívání všemožném, až do úplného se vyžití! Je to věru podobně, jak před potopou světa! Posvátné dějiny vypravují, že lidé tehdy jen smyslné rozkoše hledali, jedli, pili, hodovali, ženili se, vdávali se, veselili se přese všechno napomínání Noema, a pohrdali hrozbami jeho, až ony se i vyplnily! Když pak skutečně protrženy jsou studnice propasti veliké, s nebe se lilo a moře i řeky vystoupily z břehů svých: snad by pak byli chtěli hříšníci pokání činiti, ale bylo již pozdě. Potopa pohltila je. A podobně za dob našich kostely se prázdní; hospody, vinárny, kořalny, dupárny se plní; smilstvo a obžerství se množí, až snad uražený Bůh přestane shovívati, ale začne s bezbožnými svými tvory účtovati!

Sv. Jan Křtitel kázal pokání; bydlil v nepohodlí na poušti, oděn byl rouchem ze srsti velbloudí, které měl k tělu připevněné jen koženým pásem; hlavu, ruce a nohy měl nahé; jedl jen sušené kobylky s medem divokých včel lesních a pil vodu. Vína a masa neokusil nikdy. Jaké to závažné kázání slovem i skutkem proti hříšnému požitkářství!

A podobně jednal i jmenovec jeho sv. Jan Nepomucký. Nebydlil sice na poušti, ale bydlil při dvoře arcibiskupa Jana z Jenštejna, jehož byl pravou rukou ve správě rozsáhlé arcidiecese; ale tam nevedl života razmařilého. Známo jest věru z dějin, že arcibiskup Jan z Jenštejna byl sám velikým kajícníkem, jenž na tvrdém lůžku spával; posty i mrskáním tělo své káral, i noci nastavoval k pobožnostem; z Roudnice na horu Říp konal pouti v noci.

Za dob otce vlasti Karla IV. zmohl se znamenitě blahobyt blahobyt celé české země. Avšak jako již při lidech bývá, že když se jim dobře vede, nejsnáze na Boha zapomínají, dělo se po Karlovi, zejména za vladaření nehodného syna jeho Václava IV. Při vší horlivosti arcibiskupů pražských Arnošta z Pardubic, Očka z Vlašími a Jana z Jenštejna, povstávaly různé nepořádky, ač daleko ne takové, jak je na potupu církve líčívají přemrštění chvalořečníci Jana Husa.

Na odklízení jevících se nepořádků pracovali znamenití mravokárci: Waldhauser, Milič z Kroměříže, Tomáš ze Štítného a jiní, a mezi těmi i sv. Jan Nepomucký, zejména s kazatelny své v chrámu týnském.

I káral nemravy netoliko lidu obecného, ale i spustlé mravy královy, a sice podobně jako Jan Křtitel, jenž krále Herodesa sice od cizoložné Herodiady neodvrátil, ale přece ho přiměl k tomu, že Herodes »rád ho poslouchal a činil mnoho dle jeho rady«. Tak i sv. Jan Nepomucký neodvrátil sice krále Václava od jeho zlých cest, ale vynutil si přece u něho úctu takovou, že on ho učinil i almužníkem při dvoře královském.

4. Za dob našich jest mnoho lidí úplně nespolehlivých, bezcharakterních, sobeckých. Aby pro sebe vyzískali, mění své smýšlení, řeči i skutky dle okolností. Dnes slibují věrnost, třeba spolumanželi až pod přísahou, a za kratinkou dobu nechtějí o svých přípovědích ničeho věděti.

Takovéto vrtkavé a sobecké lidi odsuzoval sv. Jan Křtitel celým životem svým. Od nejútlejšího mládí věrně sloužil Bohu a konal povinnosti své k lidem. Nebyl nikdy třtinou větrem se klátící, ale jako věkovitý dub, jenž vzdoruje všem bouřím. Ač věděl, že bezbožná Herodias ukládá mu o život, neustal hřmíti Herodesovi do uší: »Není ti dovoleno souložiti s manželkou bratra svého!« Až konečně neoblomný sklonil hlavu svou pod sekerou katovou.

A podobně jednal i sv. Jan Nepomucký: neoblomně hlásal pravdy boží a káral nepravosti. Nedal se oblomiti ke zrušení zpovědního tajemství ani sliby ani hrozbami krále Václava, jenž sám jsa špatný, i o své trpící manželce zlé domnění bral proto, že se často Janu zpovídala, z čehož soudil, že i ona často tajně hřešívá, a sobě přisuzoval právo věděti o ní, co zlého koná, aby výtky její výtkami svými odrážeti mohl. Sv. Jan Nepomucký vytrval věrně v povinnosti své kněžské, až po hrozném ztrýznění, jež mu i sám Václav v rozlícenosti své způsobil, život svůj skončil ve vlnách Vltavy!

Sv. Jan Křtitel poukazoval vrstevníkům svým k tomu, od něhož měli spasení očekávati, a křtil ty, kdož pokáním na příchod jeho připravovati se chtěli. I sv. Jan Nepomucký připravoval srdce kajících křesťanů na příchod Páně ve sv. přijímání. Oba Janové kázali nejen ústy, ale i skutky; jazyků svých užívali nejen pro čest boží, ale i pro blaho bližních i své. Ciňmež tak všichni po příkladu jejich, bychom jazyka svého dobře užívavše, zde na zemi jednou jím i Boha chváliti mohli po celou věčnost v nebesích. Amen.

Dr. *K. L. Řehák.*

Nejsvětější Trojice.

Povinnost apoštolátu.

»Protož jdouce, učte všecky národy, křtíce je ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého.« (Sv. Mat. 28, 19.)

Rozkaz a zaslíbení Páně obsahují slova, jimiž Spasitel končí svůj kněžský úřad, jimiž sv. evangelista Matouš zavírá své evangelium a všichni evangelisté podobně končí. Rozkaz jest veliký, ježto pochází od toho, jenž nemá toliko moc na zemi, nýbrž i na nebi, proto zní rozkaz pro celý svět, pro všecky národy až do skonání světa. Obsahuje pak rozkaz trojí věc: učiti pravdě, přisluhovati svátostem a učiti je kázni křesťanského života, která záleží v zachovávání přikázání. Ten rozkaz přijali apoštolé nejen pro sebe, ale pro své nástupce, neboť mluví Pán o všech dnech až do skonání světa. Aby před velikou úlohou necouvali, dává zaslíbení vzácné posily: »Já jsem s vámi po všechny dny až do skonání světa«.

Je to poslání světové: pravdu Páně hlásati, milost svátostnou udělovati, přikázání boží zachovávati. V tom leží spása naše. V tom směru apoštolovati k slávě nejsv. Trojice boží jest povinností všech. Jak lze nám všem apoštolovati, to jest předmětem tohoto rozjímání.

Pojednání.

1. Úřad apoštolský není dokonán. S apoštolskou horlivostí dali se učedníci Páně do práce, a do posledních končin známého světa došel zvuk jejich, zvěstující radostné poselství, ale práce ta není skončena a nebude skončena až soudným dnem.

Dodnes na 800,000.000 duší trvá ve tmě bez radostného poselství a známosti o pravém Bohu trojjediném a o jeho lásce posvěcující a učící nás. Všechny získati Bohu a spáse, je úkolem sv. církve celé: církve učící, aby kázala a missionáře posílala, církve slyšící, aby pomáhala všemi prostředky po ruce jsoucími, aby učení Páně všude znělo, svátosti všude se udělovaly a přikázání všude zachovávala.

Tisíce mužů apoštolských s námahou velikou káže sv. evangelium. Láska katolíků uvědomělých je vydržuje a Pán je sílí, že výsledky jejich jsou uznávány všeobecně za nejlepší. Však při vší té práci třeba připomínati, že 800,000.000 neslyší o nejsvětější Trojici a lásce Syna božího a Ducha svatého a že meškají ve tmě a hříchu. Modleme se: »Posvěť se jméno tvé«, a tím se modlíme, aby Bůh byl uctíván u všech národů pravým způsobem, jak on chce a jak jest jeho důstojno.

Na této obrovské práci světové má každá věrná duše podíl bráti, protože se denně modlí »Otčenáš« a v něm má ústy Páně dáno zač se modliti a pracovati. Zeptáte se, jak tedy máme my, kteří upoutáni jsme k denní práci v rodinách, pracovati s apo-

štoly na posvěcení duší ať pohanských, ať odpadlých anebo vlažných. Jest mnohonásobný způsob apoštolátu.

První jest vlastní náš život, který má apoštolovati. Tak svět světlo naše, aby vidouce skutky naše dobré, velebili Otce, který v nebesích jest. To je ten nejprvnější a nejvydatnější apoštolát. Život náš příkladný více táhne než slovo. Již staří říkali, že oči se lépe učí než uši. Zajisté je tomu tak. Tak jako mezi divochy mají největší potíž missionáři se špatným příkladem bělochů (křesťanů), tak jest i mezi námi. Divoši říkají: »Otče, ti tvoji bílí bratři nežijí tak, jak mají, proč máme my tak žíti?« To jest největší překážka apoštolátu jak za mořem, tak doma.

Kdyby nebylo špatného příkladu bělochů za mořem, bylo by království boží církve sv. daleko rozšířenější. Hrabivost a neřest bělochů uvedla v opovržení i to dobré, co nesou poslové boží. Jako bída veliká jde z příkladu špatného, tak život vzorný stává se semenem, které s pomocí boží vzklíčí a nebude bez užitku. My žijeme také mezi náboženskými divochy, jimž není nic svatého z víry a mravů: ani jeden článek víry, ani jedno přikázání, ani jedna svátost, ani rodina křesťanská. Tuť jest apoštolát života zbožných duší Kristových, které svým příkladem k mlčení mají přivésti ty, kdož mimo stojí. Z tohoto apoštolátu není vyňat nikdo. Kolik zkázy přichází ze života lidí, žehnajících se svatým křížem!

Tak máme i apoštolát příkladu doma. »Jdouce, učte« — své domácí obcovati službám božím. — Klekajíce večer, učte je modlitbě, spravedlivě obchodujíce, učte je spravedlnosti, pilně pracujíce, učte je pracovitosti. Jdouce často ke stolu Páně, učte ostatní aspoň o velikonocích choditi, žijíce střídmě, učte jiné aspoň církevní půst zachovávati. Jest v církvi bratrstvo, které se zavazuje v neděli býti na dvou mších sv.: první za sebe, druhou za ty, kteří opomíjejí vzdáti Bohu čest a chválu. Slova sv. evangelia zní pro všechny: Jdouce, učte zachovávati vše, co jsem přikázal vám! Budete-li tak činiti, bude s vámi Pán po všechny dny! Chodíš v přítomnosti boží. Jak chudý bývá život mnohých na sklonku života. Nemají, co by uvedli jako ovoce celého žití svého. Mnoho práce, ale bez Boha, mnoho zapření, ale bez zásluhy, protože bez lásky k Bohu, mnoho skutků a obětí, ale žádná pro čest a slávu boží. Drazí posluchači, posvěťte všechno své jednání Bohu, ať máte aspoň poslední léta něčím obohacena pro Boha!

Život váš buď slávou Bohu Otci, jemuž vše posvěcujete, slávou Bohu Synu, pro jehož lásku chcete vše trpěti a slávou Duchu sv., s jehož pomocí chcete v dobrém setrvati!

2. Vedle apoštolátu skutkem zbývá také ještě apoštolát slovem, které rozsíváme. Země by zůstala holou zemí, kdyby do ní nepřišlo semeno. Jedno přísloví na východě zní: »Pravila vonící země: byla jsem sprostým prachem, než do mne nasázeli růži«. Tak země byla, než do ní naseto bylo slovo boží — růže ne-

beská. Ze semena mnohé nevzejde, ale to nás nezbavuje povinnosti síti dobré semeno.

Nebudeme-li síti pilně a plýti ještě pilněji, udusí nás plevel. Však nebude setba vždy bez užitku. Naši lidé, i zbožní, opomíjejí velmi zhusta almužnu milosrdenství, označenou slovy: »bratrského napomenutí«, mezi čtyřma očima a v kroužku důvěrných přátel.

V životě známého spisovatele filosofa Paleya (Angličana) vypráví se, jak jako mladý student v kolleji byl nedbalý, ač nadaný. Po jedné veselé noci přišel k němu zámožný přítel a kollega, a dí mu: »Paleyi, já jsem nemohl k vůli tobě celou noc spáti, jaký ty jsi blázen. Já mám prostředky na vydání, a mohl bych býti líný. Ty jsi chudý a nemůžeš si nic dovolit. Já nemohu udělati pokroky v učení, ale ty můžeš, kdybys chtěl. Já jsem nespal celou noc nad tvým bláznovstvím, ale teď přicházím ti dáti výstrahu. Já bych nemohl býti tvým přítelem, když bys tak pokračoval.«

To byl obrat v životě mladého studenta, který se stal slavným spisovatelem.

»Učte všecky národy« týká se také nás. Ti malí, mladí a zbloudilí kolem nás jsou také církví, kterou máme získati. Jestli neumíš tak srdečně promluvit sám a poučit, tedy promluv

3. slovem tištěným, které vybereš a dáš přečísti. Neodkládej knihu a list dobrý, abys na to neupozornil svého přítele. Co slovo tvé nesvede, snad tištěné dovede. Upozorněn snad s pozorností přečte, co by jinak nečetl. Snad se zřekne bludu, jehož se sveden držel, snad přistoupí na plnění křesťanských povinností, jichž se vzdaloval. Příteli, neopomíjej upozorniti na knihu, v níž se čest boží šíří, na knihu, kde mrav se utvrzuje, na list, v němž se blud vyvrací a hájí církev sv., která jest zosobněným Kristem Pánem — proti různým lžím, pomluvám a zkrouceninám.

4. V »Otčenáši« máme nařízeno modliti se: »Posvěť se jméno tvé«, za největší slávu boží mezi lidmi prositi a nejprve posvěcovati Krista Pána v srdcích našich. Učiti nejdříve sebe, a pak i jiné získávati a podporovati vším možným způsobem ty, kdož nesou čest boží do světa. Sv. apoštol Pavel v listech vzpomíná často těch, kdož ho při jeho missijních pracích podporovali a cesty mu ulehčovali. Bůh vševědoucí nezapomene ani té nejmenší práce, konané na podporu díla církve sv., ani na zbožné modlitby.

Modlete se za své, aby nezbloudili, aby duši svou spasili. Svatá Kateřina Sen. si kdysi trpce stěžovala, že bude vydávati počet z tolika duší, které nyní v pekle hoří, neboť kdybychom se za ně horlivěji modlili, krev Kristovu za ně obětovali a je s velikou vroucností Bohu doporučovali, snad by byly nalezly milost u Boha. Snad by i naši příslušní a příbuzní více víry měli, když by na nás viděli příklad křesťanského života a horlivost o spásu duše. Každý z nás bude odpovídati za sebe, ale do jisté míry také budeme zodpovědni i za jiné. Je to hrozné vzpomínati

si na to. Proto jdouce životem, učme všechny milovati Boha a bližního. Spasiti duši svou a — duše svých bližních. Ať se množí sláva Otce Stvořitele, ať není marně vylita krev Syna Spasitele a milost Ducha sv. Posvětitele.

Tím, že pracujeme na posvěcení světa pomocí církve svaté, pracujeme nejlépe též na posvěcení svém. Když litujeme hříchů, jimiž dobrota boží tak lehkomyslně jest urážena, jistě se budeme báti sami hříchem Pána Boha urážeti, když přejeme si víru sv. rozšířiti, sami si ji budeme vážiti a dle ní žiti.

Proto, drazí křesťané, slyšte ten poslední rozkaz Páně: »Jdouce, učte!« Život náš jest cesta a na ní musíme učiti sebe i jiné Boha milovati, všem dobře činiti, zlému brániti a sebe i jiné k spáse vésti. Amen. *Fr. Vaněček.*

Nejsvětější Trojice.

Tajemství nevyzpytatelné, ale oblažující.

»Jdouce, učte všecky národy, křtíce je ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého.« (Mat. 28, 19.)

Naši zbožní předkové měli ve zvyku začínati poslední pořízení své neboli poslední vůli zbožnými slovy: Ve jménu Boha trojjediného. Zračila se v těchto slovech hluboká víra toho, kdo závěť psal nebo psáti dával, a my z nich můžeme si vzíti dobré poučení. Tenkráte asi lidé lépe rozuměli slovům evangelia Kristova které přikazuje vyznávání a přiznávání se k víře vždy a všude, zvláště ovšem před smrtí. Dnes málokdo si vzpomene, že by svou závěť, ať už psanou, nebo jen slovy vyjádřenou, měl začíti slovy: Ve jménu Boha trojjediného. Bylo by to zcela dle vzoru evangelia, neboť to, co dnešní evangelium obsahuje, promluvil Pán Ježíš také krátce před rozloučením se s tímto světem, před svým nanebevstoupením. Byla ta slova jakousi jeho závětí. A on v závěti té dotýká se třech božských osob, ano on ukládá apoštolům, aby jen ve jménu těchto tří osob přijímali nové učedníky a věřící.

Touto svou závětí nám Pán Ježíš chce také jasně dokázati, jak potřebná jest křesťanu víra v nejsvětější Trojici. Proto též církev jeho až dodnes žádá od každého svého člena, aby tuto víru vyznal buď sám, nebo skrze zástupce, když je mezi vyznavače Kristovy přijímán. I my všichni jsme musili to vyznání složiti při křtu svatém a jistě všichni jsme je také nejednou již v životě obnovili třebas modlitbou »Věřím v Boha«. A dnes jistě jen vděčnost k tomuto Bohu trojjedinému, jehož všichni vyznáváme, vede nás do chrámu Páně, kde chceme své vyznání opět obnoviti a poděkovati tomu, jenž nás až dodnes svým požehnáním provázel. Než mysl naše kromě vděčnosti snad zaměstnává se také přemýšlením o tajuplné bytosti Boha trojjediného,

a proto dnes z úcty i vděčnosti k němu rozjímejme o tom, jak nevyzpytatelné a přece při tom nevýslovně oblažující tajemství nám dnešní svátek před duševní zrak staví.

Pojednání.

1. Dnešní sv. epištola dává nám tušiti, jak nevyzpytatelná jest bytost boží. Napsal ji sice sv. Pavel, kterému bylo dopřáno v nábožném zanícení patřiti na krásy otevřeného nebe, avšak o bytosti boží nemohl nic více, nic zřetelnějšího napsati, než: »Ó hlubokosti bohatství, moudrosti i vědomosti boží! Kdo poznal smysl Páně? Anebo kdo byl rádcem jeho?« Tak mluví apoštol, který zvláštním způsobem byl zasvěcen do tajemných pravd naší sv. víry! Nenalézá přiměřenějších slov, jimiž by se dala vystihnouti božská bytost. Ano, je to hlubokost bohatství, moudrosti a vědomosti, a proto nestačí řeč lidská, a nepochopí nikdy rozum náš tuto bytost úplně. Před touto tajuplnou bytostí člověk mimoděk se chvěje, cítí svou nicotu, když o ní přemýšlí. A to i ten, kdo bohabojným životem k ní se přiblížil a ji si naklonil, což teprve hříšník u vědomí, že tato všemohoucí bytost bude jej jednou trestati za hříchy proti ní páchané.

Nedivme se, že zjevení se této tajuplné bytosti působí na člověka dojmem ohromujícím. Vzpomeňte jen na Mojžíše. Stojí v údivu před hořícím keřem a sotva že zaslechl hlas mluvícího Boha: »Já jsem, který jsem«, zakrývá tvář svou. Neodváží se patřiti na toho, jehož jméno tak tajuplné a nepochopitelné! Nebo vzpomeňte na Israelity pod Sinaiem. Jak hrozivě působila na ně slova Boha trojjediného. Chvěli se jako děti před spravedlivým hněvem otce svého. A co nám vypravuje evangelium o třech apoštolech, před jejichž zrakem Pán Ježíš nechal se ozářiti jediným paprskem tajemné slávy své? »Padli na tváře své a báli se velmi.« (Mat. 17, 6.) A jak chovali se Pilátovi žoldnéři, když Pán Ježíš při svém z mrtvýchvstání ukázal jim jen část tajuplné všemohoucnosti své? Tito udatní, otrlí vojáci před tajemnou bytostí jeho padají jako bleskem poraženi a strachem se chvějíce utíkají z místa, kde se jim zjevilo tajuplné božství. Z těchto událostí, přátelé drazí, zajisté zřetelně poznáváme, jak tajemná a mocná jest ona bytost, které my se klaníme pode jménem Boha trojjediného. My poznáváme z událostí těch, že zrak lidský nesnese onoho světla, které kol ní se šíří; sluch lidský vnímá jen spolu s posvátnou bázní slova její; lidské údy se chvějí jako chabé lístky, když bytost boží jen slabě pokyne. Člověk sebe silnější padá jako bleskem zasažen a není slova schopen, když přišel v bližší styk s touto tajuplnou božskou bytostí.

Nedivte se proto také, že když všechny smysly takořka ochromeny jsou při zjevu Boha trojjediného, ani náš slabý rozum lidský této bytosti úplně nechápe. Nedivte se, že trojjediný Bůh Mojžíšovi o sobě jen krátce řekl: »Já jsem, který jsem«, neboť on ví, kdyby sebe déle mluvil, že člověk přece jeho bytost nikdy nepochopí. Vždyť my dnes o něm víme více, než kdysi lidé vě-

*

děli. My víme z úst samého Syna božího: »Já a Otec jedno jsme.« (Jan 10, 30.) »A já prositi budu Otce a jiného Utěšitele dá vám, aby s vámi zůstával na věky,« (Jan 14, 16.), my poznáváme jasně z těchto slov tři božské osoby, a přece zůstává i pro nás, jako pro věřící Starého Zákona, kteří méně věděli, bytost boží tajemstvím.

A kdybychom sebe více svůj rozum namáhali, vždy na konec přiznati musíme, že jsme přece bytost boží úplně neprozkoumali. Vždyť nejbystřejší hlavy věřících učenců a bohoslovců, ano i nejučenější světci badali o tomto tajemství, a to už od prvních dob křesťanství, a přece dnes po 1900 letech jsme v badání tomto tam, kde byli apoštolové s prvními křesťany: vyznáváme jednoho Boha ve třech osobách, ale pochopiti tohoto tajemství nemůžeme. Světla zde nepřibylo, leda že různými přirovnáními snažily se bystré hlavy znázorniti nám toto tajuplné spojení tří osob v bytost jedinou.

Už církevní spisovatel Tertulian poznával, jak těžko budou tuto pravdu chápati pohané, a proto překrásně ve svých výkladech náboženských srovnává tajemství nejsvětější Trojice s paprskem slunečním. Je to nejen paprsek, ale i šiřitel světla a tepla. Sv. Patrik pak chtěje vysvětliti toto taj mství nevzdělaným pohanům v Irsku, ukazoval jim jetelový trojlístek, jehož tři částky přece jen jeden celek tvoří. Básník Dante duchaplně zase tako výmto způsobem osvětluje tajemnou bytost Boho trojjediného:

Tři kruhy zřím, jež jeden obvod mají,
leč při tom trojí mají zbarvení.
Jak duha v duze první s druhým hrají
ve světle obrazu třetího žárně,
na obě strany z obou žehy plají.

Hle, jak badavý rozum lidský aspoň podobenství vyhledává, aby si věření v tajemství nejsvětější Trojice usnadnil. Ovšem, pevně věřícímu křesťanu netřeba žádných přirovnání a podobenství, jemu postačí neomylné slovo Kristovo: »Jdouce učte . . . křtíce je ve jménu Otce i Syna i Ducha sv.«

Nevyzpytatelným zůstává pro nás tajemství nejsvětější Trojice, avšak tato nevyzpytatelnost má také jednu dobrou stránku. Nezdá se vám, že právě tato nevyzpytatelnost, tajemnost božství, dodává nejsvětější Trojici zvláštní posvátnosti? Nezdá se vám, že tato tajemnost působí v nás blahodárné pocity bázně a neskonalé úcty vůči Bohu trojjedinému? Nezdá se vám, že před osobou, která vás upoutala a je vám neznáma, máte větší úctu, ano jakousi bázeň než před tím, koho dobře znáte? Ano, my doznati musíme všichni, že ona nevyzpytatelnost, tajemnost nejsvětější Trojice rozhodně blahodárněji působí na vrtkavé city srdce lidského, než by působilo úplné poznání její. Proto také si važme Trojice nejsvětější a nebuďme nikdy tak opovážlivými a zvědavými, jako apoštol Filip, jenž kdysi Pána Ježíše takto žádal:

»Pane, ukaž nám Otce!« Za to jej však stihla mírná výčitka Pána: »Tak dlouhý čas jsem s vámi a nepoznali jste mne? Filipe, kdo vidí mne, vidí i Otce. Nevěříte-liž, že já v Otci a Otec ve mně jest?« (Jan 14, 8.) Nuže, chcete-li lépe poznati tajemství Trojice nejsvětější, pak dle slov Kristových snažme se dříve jeho poznati. Kdo jeho zná, ten zná i Otce a tudíž celého tajemného Boha. A kde jeho můžete poznati? Ze Svátosti nejsvětější. Té se, přátelé drazí, rádi klaňte, v ní zvete často k sobě Syna božího a pak vniknete také lépe do nevyzpytatelného tajemství Trojice nejsvětější.

2. Než řekl jsem na počátku řeči své, že toto tajemství má do sebe cosi oblažujícího. Chcete-li pochopiti takový oblažující vliv tajuplného božství na srdce lidské, vmyslete se jen do citů Mojžíše klanějícího se Bohu před hořícím keřem a mluvícího s Bohem. Jak ho musilo asi těšiti vědomí, že Bůh ho uznává za hodna slova svého. A co s námi nehovořil a nehovoří tajemný, nevyzpytatelný Bůh trojjediný také tak důvěrně? Mohlo býti důvěrnějšího styku Boha trojjediného s lidmi, než bylo za časů Pána Ježíše? Vždyť on jest jeden z nevyzpytatelné Trojice boží! Kdyby byla nepokládala nejsvětější Trojice naše dávné předky apoštoly a věřící za hodny své důvěry, nebyla by mezi ně poslala Syna božího. Kdyby nás nepokládal Bůh trojjediný za hodny své důvěry, nedopřál by nám nikdy slyšeti slovo své zachované v Písmě sv. Hle, jak tajemný, nevyzpytatelný trojjediný Bůh s námi až dodnes rád a laskavě obcuje!

Ba důvěrněji dnes s námi než kdysi s příslušníky národa vyvoleného. Neboť komu kdy z tohoto národa zjevil kdy tajemství nejsvětější Trojice? Ani jednomu, ani nejsvětějšímu z nich, jen nás uznal za hodny tak veliké, nezasloužené cti. Není to oblažující pocit, když si pomyslíme: Bůh nás tak miluje, že ve své lásce dává nám nahlédnouti do hlubokosti moudrosti boží! A což když pomyslíme, v kolika srdcích lidských touto láskou roznítil Bůh touhu, spatřiti tajemství Trojice nejsvětější tváří v tvář? My víme dnes, že jsou tři božské osoby, ale s tímto poznáním takořka sama sebou dere se do srdce touha: Jak rád bych je blíže poznal! Jak rád bych před nimi na kolena padl! Jak rád bych se v jich přítomnosti potěšil a radoval! Ano, my vyznavači tajuplné, nevyzpytatelné Trojice boží se těšíme, že věrný Bůh tuto touhu svatou a sladkou ukojí jednou v nebesích. Ba tato touha musí nám býti všem vzpruhou k životu ctnostnému, bez něhož by nic neprospěla nám víra v nevyzpytatelné tajemství nejsvětější Trojice. Proto pracujme vytrvale o to, co nás přivésti může k plnému poznání tajemství, které nás celým životem věrně provází.

Jen vzpomeňte, jak nás už při narození vítali na tento svět ve jménu Boha trojjediného, jehož znakem, trojím křížem, matka a jiní žehnali čelo, ústa a prsa naše. Jen vzpomeňte, jak při vstupu do školy a později při vstupu do života matka opětovávala toto žehnání ve jménu nejsvětější Trojice. Jen vzpomeňte,

jak jste opouštěli otcovský dům, volili nový stav a při tom vás zase provázelo požehnání nejsvětější Trojice! Koho z vás tenkráte neblažila tato požehnání? A koho z vás neblaží až do dnes, když na tyto tklivé okamžiky vzpomínáte? A co bude jednou, přátelé drazí, blažiti duši naši po odchodu z tohoto světa, po opuštění těla, více než trojí kříž, který vtisknou příbuzní, přátelé a známí na ztuhlou mrtvolu naši, na rakev, anebo na zelenající se hrob nás. Co více nás jednou oblaží, než když ve jménu Trojice nejsvětější budou za nás příbuzní a známí modliti se »Otče náš« a »Zdrávas« jako za dušičky v očistci. Ba není, přátelé drazí, v životě svědomitého křesťana důležité chvíle, ba není jediného dne, ba ani jediné vroucí prosby vysílané k nebesům, aby se nepočínala slovy: ve jménu Otce, i Syna, i Ducha svatého. A není, přátelé drazí, také ani jediné útěchy, která by nemohla býti poskytnuta nám ve jménu Boha trojjediného. Proto vroucně děkujme denně na kolenou za nevystihlé a oblažující tajemství toto Bohu. Volejme denně častokráte: »Sláva Otci i Synu i Duchu svatému.«

Drazí v Kristu! Jsou různé záhady a hádanky v obyčejném životě lidském, po jichž rozluštění snad dlouho a marně člověk se pachtí. Snad nad nimi kolikrát i celé hodiny zamyšleně stráví. Až konečně se podaří rozluštiti je. Jaká pak radost nevypověditelná zmocňuje se srdce lidského! Člověk stává se spokojenějším, klidnějším a veselejším. A přece kolikráte běží jen o nepatrnou celkem hádanku a záhadu. Dle tohoto všedního zjevu můžete také lehce posouditi, jaká asi nevypověditelná, nevylíčitelná radost zmocní se duše naší, až rozluští tajemství nejsvětější Trojice, až mu bude moci hleděti tváří v tvář. Ach, jak blažiti musí duši pochopení toho, po čem tak dlouho toužila. Než nesmíme zapomínati, že šťastné, oblažující toto rozluštění závisí úplně od vůle naší, od našeho snažení, od směru celého života pozemského. Běda tomu, kdo se nepřipravil na toto rozluštění vzorným křesťanským životem. Ten bude po smrti toužit dále, možná že na věky. Toužíte-li proto vy všichni upřímně po rozluštění veliké otázky o nevyzpytatelné a oblažující Trojici nejsvětější, buďte křesťansky živi a pak jistě pochopíte jednou k veliké radosti své tajemství Boha trojjediného. Amen. *J. M.*

LISTY VĚDECKÉ.

Katechismus sv. Otce Pia X.

Malá knížečka vzbudila pozornost celého světa; je to katechismus sv. Otce Pia X., který byl rozeslán všem biskupům. Touha po jednotě katechismu byla tlumočena již na sněmě vatikánském, ale nebyla uskutečněna. Na sklonku r. 1912 a v r. 1913 vyšly následovní katechismy:

»*Catechismo della Dottrina Cristiana*, pubblicato per ordine di Sua Santità Papa Pio X Roma, Tipoprafia Poliglotta Vaticana, 1912. Fcap. 8vo., pp. 136. *Primi Elementi della Dottrina Cristiana*, tratti dal Catechismo pubblicato pur ordine die Sua Santità Papa Pio X. Roma, Tipografia Poliglotta Vaticana, 1913, fcap. 8vo, pp. 48.«

Sv. Otec jej zavedl v celé římské provincii s výlukou všech jiných katechismů. Že bude zaveden v celé Italii, o tom nelze pochybovati.

Katechismus počítá s dvěma fakty, totiž: že ve škole buď se neučí nauka křesťanská, buď ne měrou dostatečnou, a proto třeba se postarati o prostředek, jímž by stoupající neznalost náboženská mohla býti zastavena.

Odtud pochází zjev, že konají se sjezdy katechistů, z nichž tolik dobrého pro vyučování katechismu pochází. Sv. Otec vyučoval ve Vatikáně katechismu v nedělní odpoledne a věnoval té otázce největší pozornost. Z těch pozorování vyšlo zkrácení a zjednodušení starého katechismu, jako to sv. Otec nazývá v listu ke kardinálu-vikáři ze dne 18. října 1912, kde praví, že nechce dále odkládati s novým textem katechismu, který má býti co do objemu kratší, i co do předmětu a co do snadnosti učení, aby ani dítko neztratilo chuť, ani učitel aby nebyl v nesnázi probrati celý katechismus. Při své krátkosti obsahuje přece více pravd jasněji podaných.

Katechismus chce býti i dospělým pomůckou, která by oživila základní pravdy náboženské, které jsou kořenem duchovního a mravního života.

»Vážně,« praví list sv. Otce ke generálnímu vikáři, »napomínáme všechny katechety, aby při skutečně krátkém textu, který usnadňuje jich práci, hledali vytrvale objasniti nauku křesťanskou a vštípiti ji do dětské mysli tím více, ježto jest nyní největší potřeba zdravého vyučování náboženského při šířené bezbožnosti a nemravnosti. Nechť si připomenou, že výsledek katechismu závisí skoro docela na jich horlivosti a jich intelligenci i zručnosti podávati svým chovancům poznatky lehce.«

Katechismus má rozdělení následovní: Znamení kříže latinsky a v řeči mateřské, Credo, Pater noster, Gloria Patri, Ave Maria, Salve Regina, Angele Dei, Requiem aeternam. Následuje: víra, naděje, láska a lítost. Angličané chtí viděti zde značnou podobu se svým katechismem, který připomíná známý americký katechismus Färberův.

Dvě ukázky buďtež uvedeny: Vzbuzení lásky a lítosti.

»Bože můj, miluji Tě z celého srdce a nade všecko, ježto jsi nekonečné Dobro a naše věčné štěstí; z lásky k Tobě miluji svého bližního i sebe a odpouštím všechny křivdy mně učiněné. Pane, dej, abych Tě vždy více miloval!«

Při lítosti jsou pohnutky jasně a krátce vyjádřeny.

»Bože můj, z celého srdce želím svých hříchů, ošklivím si je a nenávidím je jako urážku Tvé nekonečné velebnosti, jako příčinu smrti Tvého božského Syna Ježíše a zkázu mé duše. Nedopustím se jich více v budoucnosti, a činím předsevzetí vystříhati se příležitosti k nim. Pane můj, milosrdenství, odpusť mi!«

Celý kntechismus obsahuje 433 otázek a odpovědí. Chtějí viděti někteří v katechismu shodu s »naukou dvanácti apoštolů«, s dílkem to drahné dávnověkosti, kteréž po prvé vydáno v roku 1883 a kteréž obsahuje dvě cesty: života a smrti.

Krátkost a jasnost jsou značky katechismu. Uvedu čtyři odstavečky z Piova katechismu:

»30. *Tajemství* jest pravda, která rozum přesahuje, ale neodpírá mu, které věříme proto, že ji Bůh zjevil.«

»395. *Poslední pomazání* rozmnožuje posvěcující milost, odpouští všední hříchy, ano i smrtelné, jestli nemocný má lítost nad nimi a nemůže se zpovídati.«

»407. Manželství udílí muž a žena sňatek uzavírající.«

»412 Strany manželství uzavírající musí dbáti občanských předpisů, byť by nebyly svátostí proto, aby sobě a svým dítkám pojistili občanské důsledky sňatku manželského. Proto zpravidla církev nedovoluje náboženský sňatek, leč byly-li občanské předpisy vyplněny.«

Katechismus má na konci doplněk: ranní a večerní modlitby, »De profundis« (též v mateřštině), Anděl Páně, tajemství sv. růžence, litanie, *ordinarium missae* a modlitby k sv. zpovědi a k sv. přijímání. Jiný doplněk obsahuje dějiny Starého a No-

vého Zákona, jiný svátky a slavnosti roku církevního. Napomenutím rodičům o výchově dětí končí dílko.

Oznamuje se, že za tímto stručným katechismem bude následovati druhý pro dospělejší, asi jako mají Francouzi »Catéchisme de Persévérance«.

Věru, tak důležité knížky, jako jest katechismus, jsou hodny vyjíti jen z velkých a předních hlav své doby. *Fr. Vaněček.*

Z dělnické otázky pro pastoraci dělnictva.

P. Josef Voňavka.

Cesty a prostředky.

Jako různorodé jsou elementy soc. dělnické otázky naší, tak různorodá může a musí býti cesta a prostředky k jejímu řešení. A právě tak různá bude i cesta duchovní pastorace, která dle povahy jednotlivých živlů najde prostředky pomocné k dosažení svého vznešeného cíle.

Nejedná se v podstatě však o žádné nové cesty a prostředky, ale o cesty a prostředky, které více méně jsou již v činnosti.

První element, který jsme uvedli, koncentrace kapitálu, přivedl nové organisační formy. Mluvíme dnes o dělnických výborech, tvoří se spolky odborové dělnické s tendencí obhajnou, která však přešla již nejednou v offensivu. Stávky, které v koaličním právu jsou eo ipso obsaženy, vedou nutně k pojmu vyrovnávacích úřadů. K ochraně zdraví a zájmů dělnictva vytvořeno celé zákonodárství ochranné a pojistné. K sesílení malých podniků vůči kapitálem silných je třeba rychlé a snadné možnosti úvěru. Akciové společnosti podnikové a společnosti s obmezeným ručením centralisují sice výrobu, decentralisují však jmění. Kartely a trusty uvádějí na trh více stálosti a pořádku i přehledu. Je třeba však státního dozoru na kartely.

Z těchto bodů musí si nyní kněz zkonstruovati svou cestu pro pastoraci dělnictva. Musí znáti všecky zákonné a místní své instituce, které mají nebo s dělnictvem pracují. Živnostenský řád a ochranné jeho zákony nesmí scházeti ani v knihovně, ani v paměti duchovního. Tak si získáme důvěry lidu, který za čas nás v daných poměrech bude považovati za autoritu. Bylo by z tohoto stanoviska již na čase, aby se nějakým způsobem přihlédlo při vzdělání kněží k tomuto bodu. Není to disciplina theologická, ale pomůcka k dosažení cíle theologií označeného: salus animarum. Bude-li nás lid znáti jako zběhlé v dělnickém zákonodárství a institucích, bude nás považovati za oprávněné k poradě.

Odborovým dělnickým spolkům v místě své působnosti musí kněz přinášeti, jsou li na podkladě křesťanském, všecku pozornost a včas obětavost, spolkům druhým ostražitost a bdělost. »Cesta k srdci jde žaludkem«. Pro cíle podvratné získá se lid slibem hospodářského osvobození a ulehčení.

Naše »Všeodborové sdružení křesťanského dělnictva« mus konečně již najíti u kleru pochopení a pomocné ruky. Tím není řečeno, že kněz má býti všude rádcem, ale spiritus movens býti musí. Tak je tomu v Německu, kde se klerus věnuje práci pro tak zvané »Christliche Gewerkschaften«, v Belgii je to Dominikán P. Rutten, který dělnictvo organisuje a vede, ale jen duchově, úlohy činovníků nechává v rukou dělnictva samotného.

Těžší je otázka stávky. Nejprve třeba postaviti se na jasné stanovisko theoretické. Dnes v kruzích katolických, zvláště Německa, nastává boj o theoretický názor na dovolenost stávky nebo její nepřípustnost. Ať se však postaví na stanovisko jakékoli, bude pro kněze při stávce třeba neutrality. Omnibus omnia. I zaměstnavatelům knězem, nejen dělníkům přítelem!

Jakou roli hrají pojišťování a jejich orgány, známo. Uplatnění se v nich je touhou stran, protože je výrazem moci. Zde poučení lidu od obeznalého kněze!

Z řečeného zjevno, že kněz musí ke svému stále pokračujícímu theologickému studiu připojiti studium národohospodářské a zákoníku. Cizojazyčné literatury vykazují přesné a krátké pomocné knihy. Bohužel, že naše literatura ještě nevykazuje tak značného výběru, ač zcela chudá přece není.

Koncentrace dělnictva ve velikých městech, druhý prvek moderní dělnické otázky, vkládá na bedra kněze těžké povinnosti, ale podává mu také s dostatek světlých ukázek, kde třeba začíti.

První, nezbytná úloha naší době vložená k zodpovědění a rozluštění, je otázka lidových bytů. Poněvadž však bytová otázka je palčivá otázka morální, nemůže se jí pastorace v industrijních částech nikde zříci a oddáliti. Zvláště tam je to lehko, kde kněz zasedá v městské radě. Tam dá se snadno dosíci možného zakročení k bytové reformě. V tak zvaných koloniích dělnických nastane knězi úloha pomoci dělnictvu radou a rukou k upravení bytu dělníkova tak, aby v něm cítil se doma a ne jako v kleci, jejíž stěny by rád lámal. Náš dělník musí se zase naučiti milovati svou domácnost, potom naučí se i ctnostem spořádaného života. Proto dnes z domova odchází do hostinců, že vedle veliké agitace a rozčlenění života spolkového nenachází s dostatek záliby a odpočinutí ve svém domově.

Malé výstavky vzorného zařízení levného a přece vkusného bytu dělnického jsou zdatnou pomůckou. Snad dalo by se uskutečniti v ústředí nějaké naší katolické osvětové instituce podobnou kočovnou výstavku zaříditi, která by se při určitých příležitostech půjčovala na knězovo požádání. Zvláště vkusné, umělecké obrazy pro rodinný dům, levné a pěkné nábytkové zařízení s udáním místa reelního nákupu bude ve mnoha směrech vymožeností pro nás a naši věc.

Pro dívky zaměstnané v továrně musí býti zavedeny hospodyňské kursy. Jde přece v děvčatech továrních o budoucí hospodyně a matky. V továrně se nenaučí tomu, čeho jim v budou-

cím povolání bude třeba; nebudou-li však moudrými hospodyněmi a dobrými matkami, shroutí se jejich rodinné štěstí po málo měsících po sňatku. K vydržování mohou přispěti továrny, město a snad nějaký spolek podpůrný ad hoc zařízený. Vyjde-li iniciativa od kněze, vykoná mnoho. Zvláště tehdy má věc mnohoslibný začátek, svěřena-li škola podobná řeholnicím opravdu lidovým a znalým.

V Německu při takových kursech přiučí se děvče šíti nejnutnější obleky, rozuměti trochu domácím nemocem a strojiti domácí léky.

Vytržení vystěhovalce z venkova ze spojení s farářem místa, kde býval, musí destruktivně působiti naň v městě, kde sám sobě, svým pochybnostem a svůdcům je ponechán.

Poučení o nebezpečí města doma před odstěhováním do města, oznámení přistěhovalců novému faráři místa, kam odešli, udržování spojení s těmi, kteří toho nejvíce potřebují, je mohutnou pomůckou k záchraně ve chvíli pokušení.

Tržení venkovského lidu z přírody, na kterou uvykl, z domácí zahrádky, které v městě cele postrádá, působí zhoubně na psychu i mravnost dělníkovu. Není spokojen a hledí se aspoň na chvíli ztišiti v silných, mnohdy excentrických dávkách zábav. Spolek a společný výlet v čas letní za doprovodu s místním knězem duch. správy bude zdárně působiti v duši dělníka z venkova. Příroda s všemi těmi »konservativními« dojmy ožije proň znovu a obnoví mnohou zlatou vzpomínku silného mládí. Naše skautovské hnutí není ničím jiným, než snahou vrátiti přírodu lidu, který z ní moderními způsoby života tržen.

K intensivnímu působení právě v těchto řadách dělnictva, které z venkova přišlo a z valné většiny není ještě hlucho všem těm formám starého života náboženského a rodinného, hodí se rodinná pastorace. Návštěvy rodin, ale všech rodin ve farnosti bez výjimky. Spojení, které se touto cestou dá získati, jest nejtrvalejší. U nás ovšem nutno začínati ponenáhlu a vždy vejít do domu »z příčiny«. A ty se vždy dají najíti Láska k lidu činí vynalézavým. Upozorňuji jen na některé věty článku »Pastorace rodinná«, v »Duch. rádci« uveřejněné.

»Já jsem pastýř dobrý, znám své a moji znají mne.«

Soustřeďování různých pohlaví a různého stáří v továrnách přivádí kněze před nutnost mravního dozoru na ty, kteří v řadách takových dělníků stojí. Dbejme, aby v žádném pracovním řádu nescházely živnostenským řádem stanovené mravní předpisy. Nikdy pak nebude možno s dostatek varovati a upozorňovati na škodu, z poměrů těch vyvěrající. Duchovní správa může jen tehdy s výsledkem pracovati, bude-li ve stavovských spolcích jinochů a děvčat, mužů a žen-dělnic thema čistoty a jejího ohrožení s pastorální opatrností a také s apoštolskou přímostí projednávati.

Tržení z rodiny a roztržení rodiny továrnou dá se vyrovnati pěstěním hlubšího života rodinného ve volných chvílích. A z tohoto důvodu, který není pro nás nijak malý, můžeme se směle postaviti

na stranu těch, kteří se dožadují moudře zkrácené doby pracovní a omezení nedělní práce.

Zatlačení lidské práce strojem musí regulovati naši práci ve spolcích pro ty, kteří stroje obsluhují. Práce ta jest monotonní, umořující, jednostranná, která více záleží ve zručnosti než duchaplnosti. Aspoň u většiny strojů. Duch musí okřáti a opět se probuditi. Zvláště vykořisťování práce dětí, pokud jest zákonem zamezeno, bude zaujímati všecku pozornost kněze. Zde »oportune importune argue obsecra in omni patientia«. Předčasná svoboda dětí zaměstnaných v továrnách je nebezpečným zjevem, a možno důkladnou prací ve spolcích jí čeliti a pak věcným poučením rodičů. Zavedení knížek mezdních by nebylo právě nejhorší věcí, kdyby ovšem musily býti vidovány rodiči nebo jich zástupci.

Poslední pak prvky dělnické otázky dají se vyjádřiti v činnosti kněze slovem: Katolické odborové organisace dělnické. Ochrana před sociálně-demokratickým třídním bojem. Snaha po zušlechtění a pozdvižení způsobu života dělníkova. Šíření opravdového vzdělání ve stavovských spolcích.

Ovšem, že každá z těchto položek jest celou prací a vyžaduje celého člověka. Ale ono Augustinovo: Ama et dic, quod vis, usnadní zde práci.

K dosažení naznačených cílů a k možnosti šíření ideí zdravých a realisování jich v dělnickém světě nutno knězi základny, na níž by se všecky naznačené konstrukce provedly. Je třeba organisací pro dělnictvo, ve které kněz není zapomenutým, ani snad jen z benevolence trpěným »přispívajícím členem«, či dokonce trpěným funkcionářem. V předchozím učiněna již zmínka, že třeba farních katolických spolků dělnických

Dělnické spolky všeobecné.

Mají to býti protivy vzdělavacích dělnických spolků, které nestojí na křesťanském názoru životním. Mají-li prospěti, musí býti v každé farnosti. Nejsou součástkou žádné politické strany, jsou to výchovné spolky dělnictva křesťanského. Nejsou také částí odborové organisace. Jest však povinností členů těchto spolků býti členem *křesťanské odborové organisace*, jako zůstane zpětnou povinností odborářů státi se členem katolického dělnického spolku místního.

Tím není vystavena odborová organisace žádné konkurenci nebo seslabení, nýbrž ulehčení: můžeť se cele a tedy i vydatněji věnovati čistě otázkám hospodářského rázu, když ostatní otázky přejme spolek dělnický.

Program spolků katolického dělnictva bude:

1. Nábožensky-mravní výchova lidu posílením náboženského přesvědčení členů, povznesení k plnění zásad náboženských ve veřejném životě a pořádáním slavností církevního rázu. V Německu dělnické spolky, v diecesních svazech seskupené, konají pro své členy apologetické přednášky, duchovní cvičení. Zavedení společných přijímání ve spolku není žádnou obtíží.

2. Všeobecné a odborné vzdělání. Rozšíření všeobecného vědění v různých oborech přednáškami, diskusemi, prakticky-sociálními kursy, vyučovacími kursy moderních řečí, výstavkami a spolkovými bibliothekami.

3. Podpůrné instituce na podkladě solidarity k pomoci v hospodářské nouzi členů. Spolek musí býti školou spoření racionelního a výpomoci na základě raiffeisenek. Bezplatná právní porada, bytový výkaz a bursa práce.

4. Počestné občerstvení a zábavy, které spolek členům za spolupůsobení členů skýtá divadelními představeními, hudebními večírky, recitačními večírky, přednáškami se světelnými obrazy, pěstěním hudby a zpěvu v sekcích. Tím se vnese různost do života spolku a pochopení pro skutečné krásy umění.

Při spolcích ženských-dělnic, které nesou více ráz spolků křesťanských matek, působí se na posílení života rodinného. K sociálním zařízením těchto spolků patří: hospodyňské kursy, obstarávání vhodných míst a pod.

V těchto spolcích poskytnuta knězi možnost uplatnění se na širokém působišti sociálním na podkladě křesťanském.

Krátce ještě buď připomenut cíl organisací odborových:

Dle Lujo Brentana pohybují se odborářské organisace ve dvou směrech: Bojují za zlepšení pracovních podmínek: Jsouť to bojovné organisace k dosažení lepších pracovních smluv.

Ve druhé řadě zvyšují svépomocí a výchovou k ní zdatnost dělnických svých členů.

K vystříhání se extrému spolkového života a k dosažení nejmenšími silami největších výsledků, zůstane směrodatným staré: Omne nimium vertitur in vitium.

Spolek není cíl, ale cestou k cíli, bez spolku nelze dnes vůbec v dělnických částech fary se zmocniti srdcí a duší svěřených farníků. A ulehčení spočívá v rozdělení práce. Bosko říkával: »Tajemství vykonati mnoho a mnohé spočívá v umění získati si pomoc.«

Mezi spolky farními pro blaho dělnictva, které však zasahují hlouběji než k časnému blahu dělníků, jsou spolky charitativní. Andělové, kteří zdvihají zapomenuté a ubohé, a říkají jim, že jsou ještě srdce, která je z lásky k jednomu velikému Srdci milují! Vincenciáni svojí tichou činností jsou kulturními činiteli. V každém z Vincenciánů jest kus sv. Vincence. Smilování a vhodná pomoc. A kde by se dalo provésti, byla by »osadní sestra«, jak je v Německu zovou, velikou vymožeností. Jsou to řeholnice, které řídí školku, docházejí k nemocným v osadě, radí a pomáhají v rodinách postižených, upozorňují nemocné na zaopatření, upozorňují povolané kruhy na nutnou pomoc pro ty či ony rodiny a pod. Vídal jsem je ve Vestfálu tolikrát, ty sestry Prozřetelnosti, jak koloniemi procházely — a žádný jich neurazil. A vídal jsem je, jak po obchůzce přicházely ke knězi a seznamovaly jej se »žní« svých cest. A kněz ráno vydal se s Nejsvětějším k nemocným,

šel do rozvaděných rodin, zaklepal u rodičů, jejichž děti potřebovaly domluvy . . .

Cesta k srdci našeho dělnictva půjde starou formou: žaludkem, pomocí, charitou.

Všecky dosud jmenované prostředky mají býti jen pomůckou k poslednímu cíli duchovní správy: přivésti dělníka opět před tvář Boha ve chrám, a tam jej naučiti znáti jeho cenu v jeho Bohu.

A tu, když došly naše práce až k oltáři, nesmí zůstati bezmocně státi. Zde začíná právě naše a specielně naše práce v liturgii a svátostném působení.

Liturgie musí dělnictvu napomáhati najíti a ctíti Boha. Jen liturgie dle hlubokých norem církve konaná vede tak daleko. Jen liturgie procítěná, se vším možným leskem, který ne pro jiný účel, než pro větší uctění Boha, zachytí srdce a celou duši dělníkovu. Proto v dělnických čtvrtích více než kde jinde dbejme velikosti naší liturgie. Liturgické kázání není zbytečné ani unavující. Jím se uvádí duše zmoženého dělníka v taje, kterými chodí Bůh.

Není nepravé slovo, které jeden z našich znalců poměrů řekl: »Náš lid neví, čeho si neváží, protože mu neříkáme dosti často, čeho si má vážiti.«

Mše svatá se všemi svými velikými tajemstvími schvátí duši člověkovu, když dovede s porozuměním sledovati její jednotlivé částky. Všichni velicí duchové všech křesťanských věků snažili se mši sv. obepnouti hávem největší nádhery. Pro ni stavěny veliké dómy, heroové tónů pro ni hledali nejkrasší symfonie, bohonadšení básníci psali o ní svá nedostižná díla, umělci k její oslavě tvořili své nesmrtelné sochy a obrazy. (Dokončení.)

„Zisk a ztráta mládeže" škole odrostlé.

Tak mnoho se píše o získání či lépe řečeno o zachování mládeže škole odrostlé. Je to skutečně velice těžký problem jak pro nezralý věk a pro obrovská nebezpečí, tak pro živou propagandu, kterou vykonávají všechny politické i nepolitické strany.

V té záležitosti píše jeden z anglických kněží, kterak pracuje, aby žáci škole odrostlí, kde bývali pod dozorem horlivých učitelů, zůstali věrni kostelu i tehdy, když opustili školní lavici. Způsob jeho zasluhuje pozornosti.

Všechny školní dítky, když přistoupily ke stolu Páně, zapisuje do bratrstva nejsv. Svátosti oltářní. Jdou v určitou neděli po propuštění ze školy k sv. přijímání, mají své určité místo v kostele při službách božích, a odpoledne mají svou promluvu. Celý sbor tohoto mladého bratrstva nejsv. Svátosti oltářní jest rozdělen na čety po 10, z nichž každá má svého registrátora. Při odpoledních službách božích zpívají hymny a recitují modlitby bratrské.

Zpívají též latinské písně a hymny; nosí odznak své příslušnosti k bratrstvu: jest to malý odznak z kongresu eucharistického v Londýně.

Registrátor pilně dozírá na přítomné. Jmenovaný kněz také sděluje výsledek tohoto zařízení.

Dříve při odpoledním nedělním katechismu bývala as jedna čtvrtina školáků. Po zavedení bratrstva nejsv. Svátosti oltářní jsou jich tři čtvrtiny.

Když žáci opouští školu, zůstávají členy dále a mají své registrátory, kteří jsou ve spojení s knězem, konají se schůze v neděli odpoledne a sv. přijímání v ustanovenou neděli společně. Po 16. roce zařazeni jsou mezi starší členy a jdou s těmi na pobožnost a k sv. přijímání.

Výhodu tohoto zařízení spatřuje onen horlivý kněz v tom, že není třeba zakládati novou organisaci a nové povinnosti na se bráti. Bratrstvo nejsv. Svátosti se přizpůsobuje během let novým potřebám a novým poučením.

Tímto zřízením čelí ztrátě, kterou každý duchovní znamená mezi mládeží, hlavně mužskou, když škole odrostla. Tak chce zameziti »ztrátě« a zaznamenati »zisk« v účetních knihách správy duchovní.

Jisto jest, že odcizení školní mládeže roste a že třeba hledati všemožné prostředky, kterými ji lze udržeti ve styku s duchovní správou.

Když by se po schůzi odpolední učinila vycházka aneb zábava jiná, dala by se jistá část mládeže přece uchovati.

Jest ovšem pravda, že v Anglii každý duchovní přesně počítá návštěvníky služeb božích a stolu Páně, jakož že má přesně vedený »status animarum« nejen dle stáří, ale i povolání a ulic, v nichž bydlí. Též mnoho pomáhají katoličtí učitelové konfessionelní školy. Tímto živým kontaktem způsobilo se, že v Anglii katolíci mají nejčetnější návštěvu kostela mezi všemi denominacemi. Kdežto Methodisté vykazují značné kapitály na svou propagandu, musí přece doznati, že pro ně jest »snadnější postaviti kostel než jej naplniti«. (Brit. Wekly, Dec. 19., 1912.) Katolíci si do prázdnoty kostelů nestěžují, nýbrž do nedostatku prostředků na stavbu nových chrámů.

Právě dogmatické poučování lidu bez každého slevování naproti moderním směrům, jest příčinou větší horlivosti náboženské.

Katolíci jsou si vědomi, že ztrácejí mnoho duší, ale oni se přičiňují, aby jich ztratili co nejméně. Odtud pochodí ty veliké číslice kommunikantů velikonočních.

Na př. v Leedsu r. 1911 165 000 a r. 1912 198.000. Odtud též zachovaná čistota rodin katolických, které vykazují přírůstek 44—48 na tisíc duší, kdežto průměrný přírůstek v Anglii činí toliko 24 na tisíc!

Jest z toho viděti, že vůbec katolíci stojí v popředí duševního boje, a že nejsou opozděni, jak tolikrát slýcháme.

»Gothajský almanach« přináší v nejnovějším ročníku statistiku katolíků a protestantů v r. 1900—1910.

	1900		1910	
	Katol.	Protest.	Katol.	Protest.
Německo	360	625	367	616
Hollandsko . . .	351	590	352	570
Uhry	515	194	521	190
Švýcarsko	416	577	423	560

Jsou to vesměs země nábožensky promíšené. Sílu ukazují katolíci.

Stejně zajímavá jsou data z Německa za dobu od r. 1867 do r. 1910.

	Katol.	Protest.
1867	331	652
1871	335	648
1880	337	646
1885	339	644
1890	342	642
1895	345	638
1900	351	632
1905	358	625
1910	363	618

Přes všechny ztráty při smíšených manželstvech, při politických trestech a náboženských štvanicích ukazují se katolíci pevnější. To ovšem nesmí uspávati před prací od muže k muži, nýbrž rozohňovati k nové. Flamma pastoris, lux gregis.

Fr. Vaněček.

„Slova pravdy“ rozprodává »Jednota katol. tovaryšů« po 1 h jeden kus, když se jich 500 kusů různých neb stejných za 5 K franko objedná. Jsou to skutečně nejlacinější brožury, ježto se prodávají pod cenou výrobní jako zbytek. Objednávky na Vyšehrad č. 81.

Hostie lze předplatiti na celý rok v Dětském asylu Pražského Jezulátka, Praha II, Černá ul. 12, a sice veliké za 1 h, malé 4 za 1 h kromě poštovného. Na přání pošle se lístek předplatní, na němž se poznamená, kolik hostií každých 14 dní si kdo přeje. Plechových krabic možno vrátiti více na jednu zásilku, nebo příležitostně.

LISTY HOMILETICKÉ.

Neděle II. po sv. Duchu.

Veliká večeře — Eucharistie — důkaz lásky boží a nelásky lidské.

»Pravím pak vám, že žádný z mužů těch, kteří byli pozváni, neokusí večeře mé.« (Luk. 14, 24.)

Před týdnem otvírala církev sv. takořka nebesa, odhalovala před námi závoj z tajemství božích, abychom poznali, že nad námi jest Bůh, jemuž v pokoře se máme klaněti. To jest ohlasem svátku Nejsvětější Trojice.

Jinak dnes. Dnes ještě jako bychom slyšeli ohlas radostné slavnosti čtvrteční, o níž s církví jsme vzdávali úctu svátostnému Spasiteli, prozpěvujíce »Chval Sione Spasitele«, řídíce se vybídnutím andělského učitele sv. Tomáše z Akvina »Svátosti té neskonalé čiňme vroucí poklonu«.

Jest zde Bůh, blízko u nás, jenž rozbil stánek svůj mezi lidmi, jehož rozkoší jest býti se syny lidskými. A toho Spasitele — Boha, Boha, který se dává lidem, opět na mysl uvádí i dnešní neděle, dnešní evangelium, které jako by bylo jakýmsi doplňkem radosti Božího Těla.

Evangelium obsahuje podobenství o veliké večeři, Hospodář zve mnohé, ale oni odmítají přijíti.

Vztahuje se podobenství to v prvé řadě na učení o milosti boží, kterou Bůh nabízí a dává všem, a v druhé řadě zajisté na milost a dar nejvzácnější a nejdrahocennější, na Svátost oltářní.

K této duchovní hostině zve Spasitel všecky, všecky bez výjimky: »Pojďte ke mně a já vás občerstvím.« Ale mnozí nechtějí slyšeti, vymlouvají se, ba odmítají.

A tak v laskavém hospodáři dnešním, v němž poznáváme i svátostného Spasitele, vidíme opět důkaz veliké lásky boží k nám. Avšak zlozvuk, který se ozývá se strany člověka pozvaného, jest důkazem nelásky lidské.

Čím ostřejší jest světlo, tím tmavší zdají se stíny. Září nejsvětější Svátost světlem nejjasnějším, proto na ní můžeme nejlépe pozorovati, že jest

1. důkazem největší lásky boží, jest však i
2. důkazem nelásky lidské.

Pojednání.

I.

1. Bylo to za Jordánem, nedlouho před poslední cestou Spasitelovou do Jerusalema, v krajině zvané Pereou, když byl Kristus Pán pozván od farisea k hostině. Spasitel přijímá od farisea pozemský pokrm, ale odplacuje jej hojně poučením, pravdou nebeskou. A jedním z nejkrásnějších poučení jest podobenství o večeři. Co praví Spasitel? Otec, hospodář, učinil večeři velikou a pozval mnohé. V hodinu večeře poslal služebníka, by řekl pozvaným, aby přišli, že již připraveno všecko. (Luk. 14, 16. 17.)

Hospodář ten připravuje velikou večeři. Je to muž bohatý, chce poskytnouti ze svého, co má nejlepší, mnohým.

Již z toho počínání poznáváme jeho dobrotu, jeho lásku. Láska chce se sdělovati s jinými, jest dobrotivá, jest milosrdná, jak výborně to vyslovuje v dnešní sv. epištole miláček Páně svatý Jan: »Kdo by měl statek tohoto světa a viděl by bratra nouzi trpěti a zavřel srdce, kterak láska boží zůstává v něm?« (1. Jan 3, 17.) Láska ráda rozdává, jest štědrá. Proto hospodář zve mnohé, aby jim dal nejlepší.

Není-liž tím láskyplným a dobrým hospodářem Kristus, jenž připravil nám všem velikou večeři, ke které zve všecky, — je to nejsvětější Svátost oltářní. Když se Pán Ježíš po ustanovení nejsvětější Svátosti s učedníky svými loučí, rozvinuje před očima jejich podivuhodný obraz svých úmyslů a naznačuje, čím býti chce, co dáti chce, a co za to od nich žádá. Celá tato jeho řeč svědčí o jeho štědrosti, dobrotivosti, milosrdenství. V čem vrcholí? Slyšme slova sv Jana: »Zůstaňtež ve mně a já ve vás.« (Jan 15, 4.)

Toť důkaz jeho lásky. Při slavné večeři dává sama sebe. Je to nejskvělejší důkaz jeho lásky. V tom vrcholí jeho láska a naše spása.

2. Může dáti nebeský hospodář více?

Co dává nám Bůh? Bůh jest dárce milosti. Pravda, milost jest něco podivuhodného, ať se jeví jako milost posvěcující nebo úkonná. Není to mnoho, jmenuje-li ji sv. Bonaventura stromem života, a vidí-li v ní ctihodný Tomáš Kempenský světlo srdce.

Milost dává Bůh všemu tvorstvu, otvíraje ruku svou a naplňuje živočicha každého požehnáním. Milosti posvětné dostává se nám z ruky Spasitelovy, jíž stáváme se dítkami božími. Již to jest důkazem jeho lásky. A přec mu to nestačilo.

Láska jeho dává více. A co to jest, co dává?

Dává — sama sebe. Chce, abychom s ním byli spojeni, nejen milostí — vy ve mně, já ve vás — to jest účel, proč ustanovil nejsv. Svátost oltářní.

A v tom právě máme důkaz největší lásky boží.

Božský Spasitel ustanovil také jiné svátosti, v nichž nám udílí veliké milosti a dary, na křtu sv. na př. činí nás svými dítkami a dědici království nebeského, v biřmování svými bojovníky, ve svátosti svěcení kněžstva svými služebníky a přáteli, avšak v nejsv. Svátosti oltářní činí nás takořka svojí součástí, spojuje se s námi co nejtěsněji, jak to řekl: »Kdo jí mé tělo a pije mou krev, ve mně přebývá a já v něm.« (Jan 6, 56.)

Drazí v Kristu, již z této úvahy jasně vysvítá, že Pán a Spasitel náš dal nám v nejsv. Svátosti co měl nejlepšího a tím podal ovšem nejlepší důkaz lásky k nám.

3. Avšak postupme dále. Mohl Pán dáti něco ještě lepšího, mohl něco lepšího vymysliti?

Bývá zvykem, že když se loučí ti, kteří jsou svazkem lásky spojeni, když loučí se matka se synem, přítel s přítelem, ženich s nevěstou, ať to již na dobu kratší nebo delší, že láska snaží se takořka překlenouti propast rozloučení tím, co jest nejdrahocennějšího a nejmilejšího, aby tím předešla chladu zapomenutí, aby vryla v srdce milované obraz svůj a památku. A tu, co by láska nechtěla dáti? Vše co má, dává, prosby, ujišťování, slova, nejvzácnější dary, které by byly závdavkem, talismanem, který by chránil před zapomenutím. Jak často bývá jím růženec, slzami skropený, kadeř, kterou dává matka drahému dítěti.

Tak jest tomu mezi lidmi. A co činí Spasitel?

Ubírá se z tohoto světa, loučí se s apoštoly, zrádce čeká na vhodný okamžik, aby ho vydal v ruce nenávistných nepřátel a proto Spasitel také dává dar, závdavek lásky a památku.

Avšak co jsou všecky dary lidské, proti daru tomuto.

Spasitel jest všemohoucí. V evangeliu předešlé neděle jsme slyšeli: »Dána jest mi všeliká moc na nebi i na zemi.« (Mat. 28, 18.) Jemu tedy jest všemohoucnost k službám, aby mohl učiniti co chce. A co chtěl Spasitel? Aby vzdor rozloučení, vzdor tomu, že vstoupí na nebesa, spojení s člověkem trvalo. Chtěl, aby každý z jeho vyznavačů měl památku na jeho osobu. Neměl to však jako u člověka býti prázdný, mrtvý obraz, nýbrž památník lásky, který nejen jej připomíná, nýbrž vždy opět obnovuje, v němž s tělem i s duší, jako Bůh a člověk jest přítomen. Všemohoucí vůlí loučícího se Spasitele, zpravďují se slova: »Vy ve mně a já ve vás.«

Tvůrčí slovo Spasitelovo: »Totoť jest tělo mé«, provedlo tento div.

A tak v nepatrných způsobách chleba a vína spojeno vše, přítomnost, obět i pokrm. Okem víry, kterým se díváme na nejsv Svátost vše to vidíme. Vidíme onen tajemný chléb, o němž řekl Vykupitel: »Jáť jsem chléb živý, který s nebe sstoupil«, před zrakem naším se uskutečňuje, co Kristus vyslovil při zaslíbení: »Kdo jí mne, živ bude pro mne, jako já živ jsem pro Otce«. (Jan, 5, 58.)

Drazí v Kristu, jaká to láska. Není divu, že sv. Augustin

*

pln nadšení volá o nejsv. Svátosti: »Ó ohni, jenž ustavičně svítíš, lásko, jež ustavičně hoříš, slavný Kriste!« Ano jest nejsv. Svátost památkou neskonalé lásky Spasitelovy.

4. A ještě jedním způsobem se nám to v nejs. Svátosti jeví. »Láska obětivá jest,« dí sv. apoštol Pavel.

To jest vlastně láska pravá; kde není obětavosti, tam není pravé lásky. A takovou lásku vidíme v nejsv. Svátosti.

Kristus nehledá slávy své. Podívejme se na nejsv. Svátost. To, nad čím žasnou andělové v nebi, klanějíce se velebnosti boží, skrývá Kristus Pán pod nepatrnou způsobou chleba. Drazí v Kristu, těžko porozuměti lidskému srdci. Který člověk by to dovedl, aby vědom si jsa své vlády, přednosti, velebnosti, zakryl ji.

Ale vždy byl a bude rozdíl mezi Bohem a člověkem. Co se nahlomozí člověk pro každou maličkost, co slávy, co kadidla, co nadšených řečí. A ještě nikdy nemá dosti.

A Kristus? Skrývá se pod nepatrnými způsobami chleba, aby každý bez bázně a strachu mohl se k němu blížiti.

Již když byl na světě, řekl: »Učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorný srdcem«. Kráčel světem v nepatrné podobě služebníka všech a jen jednou ukázal svoji velebnost na hoře Tábor. Nikde nechtěl Kristus Pán buditi hrůzu, jako zjevení Boha na hoře Sinai.

Volil líbeznou způsobu chleba, chléb andělský všelikou líbeznost v sobě mající, aby nikoho hrůzou od sebe neoddaloval, a ve všech budil důvěru a lásku.

Tedy obětuje Spasitel v nejsv. Svátosti i svou slávu z lásky.

Jest tedy zajisté nejsv. Svátost důkazem největší lásky Spasitelovy k lidem.

Věru, že pravdu napsal sv. Augustin: »Všemohoucí více dáti nemohl, vševědoucí více dáti nevěděl, nejvýš bohat co lepšího dáti neměl.«

Můžeme zajisté vidouce lásku Spasitelovu v nejsv. Svátosti zvolati se sv. Janem Zlatoústým: »Div lásky a dobroty« a souhlasiti musíme se sv. Terezií: »Láska Kristova v nejsv Svátosti jest nekonečná, nevýslovná.«

Jak mu za to děkovati. V nejsv. Svátosti spojuje se s námi Bůh — láska. Nesmíme ji zanedbati.

Starý jeden básník napsal: »Est deus in nobis, agitante calescimus illo«, — »Jest Bůh v nás, jehož působností se zahříváme.« A to drazí v Kristu, možno říci, čeho básník ani z daleka netušil, v nejhlubším smyslu se stává v nejsv. Svátosti. Vítá nás, chce nás přijmouti, s námi se spojiti, nás svým tělem nasytiti, láskou ohřáti. Svědčí o tom laskavá slova hospodářova z dnešního evangelia: »Vše jest připraveno«!

II.

5. Avšak tu nastává, co jest nejbolestnější. Dobrotivý hospodář přichází, miluje, nabízí a mnozí ho odmítají.

Chceme-li něco jasněji viděti, dáme tomu temné pozadí; a

tak potřebuje i div lásky Kristovy v nejsv. Svátosti temného pozadí, aby tím spíše pro každého, kdo dobré jest vůle, vynikl.

Bohužel, že tímto temným pozadím jest neláska lidská k Spasiteli v nejsv. Svátosti.

Zatím co se Spasitel snaží podati nejvyšší důkaz své lásky, lidé lhostejně ho odmítají, dávajíce přednost pomíjejícím věcem.

Pohleďme na dnešní podobenství, které i v tomto jest nám obrazem.

Hospodář nabízí svou lásku, zve k hostině. A pozvaní? Vymlouvají se, jeden a druhý praví: »Prosím tebe, měj mne vymluvena,« třetí docela i zpupně a nezdvořile odmítá.

Tak naproti lásce nebeského Hospodáře jeví se neláska jeho tvorů a ač jest Bůh všemohoucí proti nelásce lidské, nechtěje ve své moudrosti svobodné vůle lidské se dotknouti, nic nezmůže, proti sobectví, pýše a zlé žádosti jeho láska nic neplatí.

A obrátíme-li zraky své k nejsv. Svátosti, vidíme, že právě tak neláska lidská provází neskončenou lásku Spasitelovu.

6. Zastavme se u ní k naší výstraze.

Neláska provází nejsv. Svátost při jejím zaslíbení.

Spasitel pln lásky slibuje pokrm, o němž dí: »Pokrm, který já vám dám, tělo mé jest« Ale lidé to odmítají a jako zlozvuk nelásky lidské zní ta slova: »Tvrdá jest řeč tato, kdo ji může slyšeti.«

Neláska provází nejsv. Svátost při jejím ustanovení. Kristus praví: »Totoť jest tělo mé« a podává apoštolům chléb života a mezi nimi jest Jidáš, vlastně první z těch, kteří nechtějí k hostině lásky přijíti

A tak, drazí v Kristu, opakuje se to ustavičně.

Jako druhdy fariseové nepřicházeli ke Kristu, aby se s ním spojili, neměli lásky, jako jejich ideálem byla hesla oněch nevděčných pozvaných v dnešním evangeliu, hesla: »Získal jsem; koupil jsem; ženu jsem pojal«; tak doposud pozemský majetek, obchod, vášeň odděluje mnohé křesťany od svátostného Spasitele, za jehož důkaz lásky, neláskou a lhostejností jemu odplácejí.

Drazí v Kristu, zdaž nečiní to křesťané, kteří se stolu Páně lhostejně, ba často Bohu budiž žalováno s pohrdáním vyhýbají? Znají Spasitele. Osm let aspoň, ne-li více, chodili do školy, učili se tam o nesmírné lásce Vykupitelově v nejsv. Svátosti a co činí? Zapomínají na jeho lásku, zapomínají na jeho dobrotu, pro sběh a shon po věcech světských, po statcích nemají času, aby přišli v neděli do kostela, pobyli při sv. oběti, otevřeli srdce své před svatostánkem, což teprv, aby svátost lásky nekonečné hodně přijímali.

Lhostejností svou projevují nelásku k nejsv. Svátosti.

Ale nejen to. »Kterak nám může dáti tělo své k jedení?« Tak zní pohrdání ze srdce mnohých, nechtějí na pozvání Spasitelovo přijíti. Utuchla víra v jejich srdci, vyhasla láska a nyní mají jen pohrdání, ne-li posměch. Ke Kristově nejsv. Svátosti tak se

chovají jako Herodes, jenž si z něho posměch ztropil s celým svým dvořanstvem, a Jidáš, který ho za třicet stříbrných prodal.

Kolik dnes bohužel křesťanů, kteří Kristem pohrdají a Ukřižovaného za stříbrné prodávají.

Hle, tak jest dnes doposud Kristus v nejsv. Svátosti křesťany pohrdaný, ponižovaný důkazem nelásky k němu v nejsv. Svátosti.

7. Drazí v Kristu, co mám více říci? Rozjímání, které jsme podle dnešního podobenství učinili, mluví samo. Láska Kristova volá k nám, neláska lidská varuje nás.

Nezapomínejme na výstražná slova Spasitelova, která k nám promlouvá v nejsv. Svátosti. »Nebudete-li jísti těla Syna člověka a píti jeho krve, nebudete míti života v sobě.« (Jan 6, 54.) Pamatujme na výstrahu sv. apoštola: »Kdo jí a pije nehodně, odsouzení sobě jí a pije.« (1. Kor. 11, 29.)

To jest trestem vylíčené nelásky.

Avšak láska Spasitelova má v nás opět lásku roznítiti.

Nechceme následovati fariseje, Heroda, Jidáše, nechceme následovati nehodné hodovníky dnešního podobenství.

a) Láska Kristova nás zve na hostinu a praví: »Vy ve mně, já ve vás«. Ano on v nás, my jeho buďme ve svatém přijímání. Tam spojme s ním své oběti, strasti, bolesti. Co bude lepším lékem než jeho láska. A často. Nevymlouvejme se, nemám času, musím do práce. Drazí v Kristu, láska najde chvíle. Spíše by měla zníti výmluva, nemám víry, nemám lásky.

b) Láska Kristova nás volá: »Pojďte ke mně všichni«. Nechtějme zapomínati na návštěvu nejsv. Svátosti. Spasitel čeká na nás ve svatostánku ustavičně, volá na nás při výstavu nejsv. Svátosti. Nechtějme ho opouštěti. Nechtějme omlouvati se: »Ves jsem koupil, spřežení volů jsem koupil.«

Svatý Václav, svatý náš kníže, času nočního svátostního Spasitele navštěvoval, císař Ferdinand II. na ni nezapomínal. Nezapomínejme ani my navštěvovati ji pilně.

c) Spasitel ve svatostánku dí: »Přijďte k hostině, vše připraveno. Kdo mne tím vyzná, vyznám i já před Otcem nebeským.« A toho dnes třeba, hlásiti se k nejsv. Spasiteli v eucharistii. Veřejně, bez bázně, s láskou, s radostí. Přiležitost skýtají nám svátky a slavnosti, kdy se veřejně nese svátostný Spasitel, skýtají eucharistické sjezdy, skýtají bratrstva a spolky k uctění nejsv. Svátosti oltářní.

Učiňte tak, drazí v Kristu. Láska Spasitelova v nejsv. Svátosti toho zaslouží, a bohatě odměňuje. »Závdavkem nesmrtelnosti« nazývali nejsv. Svátost sv. Otcové a jest jí pro toho, kdo s neláskou se od ní neodvrací. Budeme-li s láskou patřiti na »Ukřižovanou lásku« (dle slov sv. Františka), která nás v nejsv. Svátosti zve k hostině, nemusíme se báti, že neokusíme hostiny jeho. O to se snažme, o to prosme ústy církve sv. slovy dnešní orace mešní: »Dej, abychom měli k svatému jménu tvému, hlavně v nejsv. Svátosti, úctu a lásku ustavičnou.« Amen. *V. Müller.*

Neděle II. po sv. Duchu.

Nejsv. Svátost oltářní — duha Nového Zákona.

Pán Ježíš pozván byl do domu jednoho knížete farisejského v sobotu. Mluvil tam mimo jiné o království božím. Jeden z hostí dojat myšlenkou blaženosti v říši Messiášově, zvolal: »Blahoslavený, kdo bude jísti chléb v království božím!« Domníval se, že židé, potomci Abrahamovi, mají práva k té hostině věčné a nemohou býti o ni připraveni. Pán Ježíš však poučil je, že židé ze Starého Zákona měli právo, aby první pozváni byli do království božího, do církve Kristovy; ale sami zbavili se práva toho svou zarputilostí a tvrdošíjností. Po nich pozváni byli Samaritáné a pohané, kteří ochotně vstoupili do církve Páně, a proto stanou se účastníky i hostiny věčné.

Pravdu tu ukázal Pán Ježíš krásným podobenstvím o veliké večeři, k níž volá Bůh. Pyšní, po statcích světa příliš se honící a rozmařilci pohrdli hostinou; sezváni byli chudí, slepí a kulhaví, t. j. všichni prostí a neučení, aby jimi Bůh zahanbil pyšné a domýšlivé.

A v této církvi Kristově připravuje Bůh večeři velikou, v nejsvětější Svátosti oltářní. Tělo a krev Syna božího jsou pokrmem, jehož ani andělům se nedostalo, abychom bezpečně a snadně dosáhli na věčnosti nové hostiny, jež bude trvati věčně.

Nejsvětější Svátost oltářní přirovnává jeden světec duze sedmerobarevné. Před potopou světa nebylo duhy, ježto země byla toliko rosou zavlažována; po potopě naznačil Bůh duhu jako znamení smíření nebe se zemí.

Před ustanovením nejsv. Svátosti oltářní dostávalo se lidem toliko kapek rosy milosti boží; po ustanovení této občerstvuje nás nebe plnými proudy nevýslovných milostí »Popatř na duhu,« volá moudrý Sirach ve St. Zákoně, »a dobrořeč tomu, který ji učinil; velmi krásná jest v lesku svém.« (Sir. 43, 10.) Popatř na velebnou Svátost, před jejímž leskem mizí duha jako noc před sluncem. Bůh pravil, když po prvé ukázala se duha: »Nebude více zahubeno všeliké tělo vodami potopy; duhu svou postavím na oblacích a bude znamením úmluvy mezi mnou a mezi zemí.« (1. Mojž. 9.)

Jako duha ukazuje se v sedmi hlavních barvách, tak nejsv. Svátost oltářní sedmerým proudem světla a milosti vchází do duší našich.

Pojednání.

1. Prvním z těchto světel a milostí jest mše sv., nekrvavá oběť Nového Zákona, ustavičné opakování krvavé oběti na kříži. Čtverou povinnost má tvorstvo ke svému tvůrci, které sotva desátou část může splniti. Jest mu povinno nekonečnou chválou pro jeho nekonečnou dokonalost; nekonečným usmiřováním pro nesčíslné hříchy; nekonečnými díky za jeho nevyčerpatelné milosti a nekonečnými prosbami v potřebách bez konce.

Tvorové celého světa všech časů nejsou s to, aby Bohu dali chválu dostatečnou, aby uraženou velebnost boží dostatečně usmířili, aby prosbami Boha si naklonili a za dobrodiní dostatečných a Bohu důstojných díků vzdali nevystihlé lásce boží. Jediné mše sv. je s to, aby skrze ni byl Bůh důstojně oslaven, usmířen, prošen a díky znovu nakloněn. Činí to vše jménem naším a za nás Syn boží, bytost nekonečná, která jediné může nekonečného Boha Otce nám nakloniti.

Pro obět mše sv. odvrací od nás Bůh tisíceré zasloužené tresty a zasypává nás nesčíslnými milostmi.

Slavný učenec Meschler z Tovaryšstva Ježíšova napsal: »Kdybychom my, katolíci, na celém světě měli jen nepatrný kousek půdy, na níž by státi mohl oltář a na něm obětovati mši sv.: pak jsme velmocí, na niž nebe s úžasem hledí.« Uvažte jen, co je to za milost, když Syn boží sám za nás každodenně na millionech oltářů se obětuje, jménem naším povinnou poctu Bohu Otci vzdává, Boha usmiřuje, za nás děkuje a prosí!

Kdykoli kněz při pozdvihování zvedá nejsv. tělo Páně, pokaždé můžeme dosáhnouti největších milostí, prosíme-li nebeského Otce, aby pro zásluhy svého jednorozeného Syna na nás shlédl a nám přispěl.

A nyní uvažte také, jaká je to urážka nekonečné velebnosti boží, jaký to nevděk ke Spasiteli nejvýš dobrotivému, když mnozí v chrámu roztržitě a neuctivě si počínají, a jak hrozný nevděk, jak ohavná urážka Boha Otce, jak úžasná neláska k sobě samému, když mnozí chrámu se vyhýbají. Slavný missionář Lavalette vypravuje, s jakou ochotou spěchali Indiáné v Kolumbii ke službám božím v neděli. Kdykoli zaslechli, že missionář mezi ně po letech zavítal, všichni do jednoho v skupinách za každého počasí spěchali, aby se zúčastnili nejsv. oběti mše sv. a posilnili tělem Páně. Celá příroda zdála se jim býti krásnější, slunce jasnější, vody řeky Kolumbie, po níž jeli a veslovali, vlídnější, vítr jakoby se uklidnil, ptactvo umlklo, modlitby a zpěvy vznášely se k nebesům. Plni radosti vraceli se zase k domovu, povzbuzeni k nové práci, novým útrapám, posilnili se tělem Páně, Syn boží je doporučil nebeskému Otci, bude jejich vůdcem a těšitelem. — »Amen, pravím vám,« zvolal Pán Ježíš k vlažným a nevěřícím, »v soudný den bude lehčeji pohanům nežli vám, kteří znáte království boží. Pohané povstanou a řeknou: Kdybychom my byli měli tolik krásných kostelů, tolik času a příležitosti, jak bychom daleko více zakusili milostí božích, jež plynou z nejsv. oběti mše sv.!« — O jaké poklady milostí božích připravuje se křesťan vlažný, jak hroznou věčnost si připravuje křesťan, který nepochopil ceny oběti mše sv. a neuměl čerpati z ní užitků pro věčnost!

2. Druhým světlem duhy novozákonní, nejsv. Svátosti oltářní, jest požehnání, jež se tímto věřícím uděluje. Pán Ježíš žehnal zde na světě malé dítky pro jejich nevinnost, upřímnost a pokoru. Chce, abychom se podobali malým, nevinným dítkám. »Neobrátíte-li se a nebudete-li jako maličké toto pachole, nevejdete do

království nebeského« Zajisté všecky dítky, jež byly žehnány, udržely se při ctnosti; mnohé dospěly k úplné svatosti a život daly za Pána Ježíše, jak učinil sv. Ignác, mučedník, biskup antiochenský, který byl právě oním dítkem, jež Pán Ježíš požehnal a za vzor postavil.

Pán Ježíš žehnal apoštolům, když je rozesílal do světa, a zármutek jejich obrátil se v radost, která nebyla více od nich odňata.

Pán Ježíš žehnati bude dobrým při posledním soudu: »Pojďte, požehnaní Otce mého, vládněte královstvím, které jest vám připraveno od věčnosti.«

Bezbožný Ivan de Castillo nemohl umříti, až mu jeho duchovní otec požehnal. Jak bychom mohli my bez požehnání Pána Ježíše žíti na zemi! Všecky modlitby konejme obráceni ke svatostánku, ať v poli, ať doma, ať kdekoli, důvěrně volajíce s Jakubem: »Pane, nepustím se tebe, dokud mi nepožehnáš!«

3. Třetím světlem je svatostánek, žalář, v němž Syn boží z lásky k nám uvězněn přebývá, jemuž máme prokazovati skutek milosrdenství: vězně navštěvovati. Či nepoznali jsme jistě, co sv. Alfons praví: »Kdykoli jsme na blízku svatostánku, pokaždé zvláštní tajemný oheň a teplo vychází odtud a srdce naše hoří jako hořela srdce učedníků emauzských.«

Starosti mizí, slzy usychají, pochybnosti se rozplašují, pokušení hyne, nepokoj odchází, a duše naplněna najednou neobyčejnou slastí, oplývá radostí, jásáním, chválou a dobrořečením.

Způsob, jak navštěvovati nejsv. Svátost, je různý, jak různé jsou duše lidské. Jedni přicházejí, aby tu zaslechli vůli svého Spasitele, jiní, aby si tu požalovali, jiní, aby se tu vyznali ze svých nedokonalostí, jiní, aby se poklonili svému králi. Navštěvujme pilně dárce všech milostí; každá návštěva přinese nám mnoho užitku pro tělo i pro duši.

4. Čtvrtým světlem jest výstav nejsv. Svátosti k veřejnému uctění.

Zacheus zatoužil spatřiti Pána Ježíše, vylezl na fíkový strom a poznal hned, jak Syn boží odměňuje ty, kteří ho vyhledávají. »Přátelé toho světa,« praví sv. Terezie, »se vzájemně milují a navštěvují, celé hodiny a dny ve společném obcování tráví; a my bychom měli nejlepšího přítele, svého Spasitele, svého žehnatele, svého budoucího soudce, nechati opuštěného.« Blahoslavená Berta z řádu sv. Dominika poznala, jakých milostí se nám dostává z návštěv veřejně vystavené nejsv. Svátosti. »Mám-li vykonati nějaký důležitý úkol, odeberu se ke svému nejlepšímu příteli, Ježíši v nejsv. Svátosti oltářní; ke své jediné útěše a nejupřímnějšímu rádci. Co mi vnukne, o čem mne poučí, to bedlivě vykonám. On vládne mnou a skrze mne vládne i těm, které mi svěřil.«

5. Pátým světlem je průvod s nejsv. Svátostí. Slavnost Božího těla je nejvelkolepějším triumfem, dnem veřejného a neohroženého vyznání víry v Ježíše v nejsv. Svátosti.

Když Pán Ježíš před smrtí naposledy jel do Jerusalema, ví-

tali ho zástupové jako krále; a když nepřátelé Kristovi byli tím uraženi a domlouvali mu, aby si toho zakázal, pronesl Pán Ježíš památná slova: »Kdyby lidé mlčeli, kamení bude volati!« Nevzdáme-li my, křesťané, nejvyšší poctu svému Spasiteli, příroda sama zahanbí nás; a běda tomu, kdo zapřel svého největšího dobrodince!

Jaká to radost, že můžeme z chrámu vyvésti svého Boha a Spasitele ven do chrámu přírody, aby všem žehnal, kteří veřejně se mu klanějí a uctívají bo. Filip II., král španělský, kdykoli nesena byla velebná Svátost v průvodu, pokaždé bez dvořenínstva vmísil se mezi obecný lid za každého počasí. Jednou bylo strašné vedro. Sluha jeho chtěl držeti nad ním klobouk, ale král nedovolil. Jednou doprovodil kněze k nemocnému s mnohými jinými a zase zpět do kostela Když se ho tázali, není-li unaven dlouhou cestou, pravil: »Moji sluhové slouží mi ve dne i v noci, a nikdy si na to nestěžovali; já bych si měl stěžovati?« Co milostí prokázal Pán Ježíš těm, kteří veřejně se k němu hlásí a povinný hold mu vzdávají!

6. Šestým světlem je přijímání nejsv. Svátosti. Sv. Tomáš Aquin. praví: »Přijímání těla Páně je skvělejší než všechna velebnost, hlubší než všecka vědomost a královštější než všecka nádhera; je nejvyšším úkonem bohopocty, jaký může smrtelník svému Bohu přinésti na zemi; je to nejužší spojení člověka s Bohem, jež činí nás podobnými Bohu a podává záruku nesmrtelnosti těla.«

Když Alžběta, královna anglická, pronásledovala katolíky a pod pokutou zakazovala návštěvu kostela a přijímání těla Páně, umínil si jeden šlechtic, že majetek svůj obětuje, ale bez Krista žíti nechce. Pokutami stálými přišel o celé jmění. »Chci býti chudým, Pane Ježíši,« říkával, »abych tě přijímati mohl.« A když neměl již ničeho, obětoval život za Pána Ježíše: »Tys, za mne, Spasiteli nejdražší, obětoval život, proč bych já se zdráhal vydati ho za tebe?«

Zemřel smrtí mučednickou!

Na věčnosti poznáme, čím nám bylo tělo Páně na zemi; jaké překvapení bude těm, kdo tělem Páně pohrdali a taktka nutiti se nechali, aby aspoň jednou v roce se svým Bohem se spojili!

7. Sedmým světlem duhovým je zaopatření nemocných, poslední posila tělem Páně na cestu do věčnosti. Všichni vůkol obelhávají nemocného, že se uzdraví, a nemají moci, aby mu pomohli.

Přichází Pán Ježíš, odpouští hříchy, uzdravuje duši, očišťuje tělo a nese si duši do svého království. Jak je člověk maličkým na smrtelném lůžku, spoléhá-li na lidi, jak je velikým, kdo se odevzdá do ochrany samého Boha, svého soudce.

Když slavný maršálek Viamenil umíral, bylo přítomno několik důstojníků. Jeden z nich zvolal: »Škoda, že neumírá na bojišti. Taková smrt je nejkrásnější!« Maršálek zaslechl ta slova,

vzal kříž do rukou a pravil: »Nejkrásnější vítězství je, kdo umírá v Bohu, maje Spasitele ve svém srdci.«

Ať nás potká na světě cokoli, dokud se držíme Ježíše, nic se nám státi nemůže. Pohleďme jen na duhu nejsv. Svátosti, jež se nám ukazuje v lesku sedmerých barev: mše sv., požehnání, svatostánku, veřejné výstavy, průvodu, přijímání a poslední posily na cestu do věčnosti.

Kdo nosí Pána Ježíše ve svém srdci, dospěl k té nejvyšší slávě na zemi. Andělé se mu klanějí, ďáblové opouštějí, pokoj se usadil v srdci; křesťan žije mezi nebem a zemí; věcmi světa pohrdá, zná jejich malou cenu; po věcech nebeských touží.

Bez Pána Ježíše není pravého života. »Já jsem cesta, pravda a život!« »Nikdo nemůže přijíti k Otci nebeskému leč skrze mne!«

Poděkujme dnes Pánu Ježíši za všecky ty milosti a volejme denně se sv. Augustinem: »Ó chlebe andělský, bez tebe nechci žíti, bez tebe nechci umříti!« Amen. *V. M. Váchal.*

Neděle III. po sv. Duchu.

Láska a péče boží o hříšné lidstvo.

»A když ji nalezne, vloží ji na ramena svá, a raduje se.« (Luk. 15, 5.)

Při čtení dnešního sv. evangelia zdá se mi, že se v duchu přenáším na půdu nejposvátnější, do *staroslavného Říma,* kde pod Římem jsou hřbitovy, v nichž se křesťané shromažďovali v dobách pronásledování. Je to nezapomenutelný dojem, když v průvodu *řeholního* bratra, v rukou držíce *svíci,* za matného jejího svitu procházíme místa, kde *mučedníci* jsou pohřbeni, místa, která upomínají nás, jaká *muka trpěli,* jaké *oběti lásky* je srdce lidské schopno.

Na stěnách hlásají nám *nápisy a obrazy,* které to byly pravdy sv. víry, jež jim při všem pronásledování, mukách a trýzni do srdce *útěchu* vlévaly. A víte, drazí v Kristu, co se vyskytuje nejčastěji? Je to týž obraz, který nám předvádí dnešní sv. evangelium. Slyšíme v něm, že pastýř béře ovečku ztracenou na ramena svá a raduje se. Tento obraz dobrého pastýře, nesoucího ztracenou a nalezenou ovci, nalézáme tam nejčastěji. Z I. a II. století celkem známe na 100 obrazů v římských katakombách a z jiných krajin tolikéž jest jich hojnost.

V katakombách, kde se shromažďovala církev, o níž platilo: »Bíti budu pastýře a rozprchnou se ovce«, co ji mohlo potěšiti, co *vlíti síly* v umdlévající srdce, než obraz *pastýře, jenž dává život* za ovce své?

Je to *obraz lásky Spasitelovy k lidstvu* a tento obraz předvádí i dnešní sv. evangelium.

Vidíme, že pastýř hledá ztracenou ovci, až ji nalézá. Obraz

dobrého pastýře! Proto jest tak hojný. I dnes ještě. Ale dnes zastupuje dobrého pastýře obraz jiný, ale s ním totožný. Představujeme si takořka *střed lásky Spasitelovy* v jeho srdci. V pátek slavili jsme svátek božského srdce Páně a ten právě se hodí k dnešní neděli. Neboť co nám dnes obraz božského srdce Páně, to starým křesťanům byl obraz dobrého pastýře, obraz znázorňující lásku Spasitelovu k lidstvu.

A čemu učí obrazy ty?

Drazí v Kristu, ptejte se dnešního evangelia. Již počátek vám to praví. Kristus odmítá fariseje, kteří se horšili, že přijímá hříšníky a celníky. A vykládá, proč tak činí, na dvou krásných podobenstvích o ztracené ovci a ztraceném penízi.

A obě učí nás *veliké lásce*, kterou Bůh se stará o člověka, ale nejen o člověka dobrého, ctnostného, nýbrž *o hříšníka*.

A drazí v Kristu, kdo z nás nemusí zkroušeně se bíti v prsa a volati: »Pane, jsem *člověk hříšný*.« Mohl by se snad odvážiti někdo z nás jako Kristus Pán k otázce: »Kdo z vás bude mne trestati z hříchu?«

A tak co bylo *fariseům k pohoršení*, jest nám k útěše. »Tento přijímá hříšníky a jí s nimi,« horšili se fariseové a my se z toho vděčně radujeme.

Poznáváme v tom lásku boží k hříšnému lidstvu.

Pro nás jest důležito poznání to, protože nás může na cestě dobré udržeti nebo nás na dobrou cestu přivé ti.

Zastavme se proto a rozjímejme podle dnešního sv. evangelia o této *veliké lásce boží k hříšnému* lidstvu a poznáme:

že Bůh hříšné lidstvo velice miluje —
a o hříšníka se stará a pečuje.

Pojednání.

I.

Je to podivuhodný zjev, že ke Kristu přicházeli hříšníci a ti, kteří za hříšníky byli pokládáni. To byli *celníci*. Od dob Caesarových pronajímala se hlavně cla římská Od bohatých pachtýřů pronajímali jednotlivá cla mnohdy ubožáci, většinou židé, z nichž se sice dopustili jednotlivci přehmatů, ale byli mezi nimi i poctivci. Avšak fariseové, protože sloužili nenáviděným Římanům, prohlásili je za hříšníky a štítili se jich, vyhýbali se jim, vyloučili je z národa. Ale ti se opovažují přicházeti ke Kristu!

Co bylo tím *magnetem*, jenž je tam táhl? Mluvil k nim sladká slova? Ospravedlňoval je? Přizpůsoboval se jim? Omlouval je?

Ani to, ani ono! Kristus pro *hřích má jen pokárání*!

A co tedy? Odpověď nalézáme v rozhořčených slovech fariseů. Přijímá je. To jest, **ujímá se jich**, neodmítá jich, nevylučuje jich, jako fariseové ze středu svých posluchačů.

Drazí v Kristu, člověk dobře vycítí, kde mu bije vstříc laskavé srdce — kde dlí *láska*.

A Spasitel se ujímá hříšníků *z lásky a dobroty.*

Bůh miluje všecky tvory i hříšné lidi a nic nemá v nenávisti z toho co stvořil. A totéž platí o Kristu. Co fariseové povržlivě mu vytýkají, že přijímá hříšníky, v tom právě se jeví veliká jeho láska.

To však není láska jen platonická, to nejsou jen krásná slova, to je láska *účinná.* Fariseové měli krásná slova, ale Spasitel skutek. Kdyby byl jen slova krásná mluvil jako oni, nebyli by reptali.

Sv. Jan, věrný hlasatel pravdy Kristovy, napomíná: »Synáčkové, nemilujte slovem, ale skutkem«. A tomu právě učí nás Bůh.

Máme líčiti jeho dobrotu a lásku?

Drazí v Kristu, bylo by to těžké a sotva bychom nalezli pro to slov. Otevřte Písmo sv. a uvidíte, že ani proroci nenalézají pro to slov, aby vylíčili dostatečně všecku tu lásku a dobrotu boží, kterou všecko miloval a miluje. Avšak když naslouchám jejich slovům, poznáme, co mají na srdci, že ohlasem jejich slov jsou ona nadšená slova Janova: »Bůh láska jest«.

Ano. To vypravují nebesa, to hlásá země. Ale to nic není proti lásce k hříšnému člověku.

Člověk byl stvořen, slávou a ctí byl korunován. A člověk zhřešil! Víte, co to hřích? Víte, že to *vzpoura, nevděk, šílená odvážlivost?* Jako mohl Bůh zavrhnouti anděle na věky, tak mohl zavrhnouti i člověka. Bylo by to bývalo spravedlivé, neboť »spravedlivý Hospodin a přísný jeho soud«. (Ž. 118, 138.) Hřích, to jest závaží, které táhne do propasti, smrtí duše jej nazývá svatý *Jan Zlatoústý.*

A co se stalo? Zavrhl Bůh člověka? Zachoval se tak jak by jistě byl člověk na místě božím jednal?

Ne! »*Tak Bůh miloval svět, že syna svého dal,* aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný«. A tak zpravdil, co řekl skrze ústa proroka: »*Živť jsem já, že nechci smrti hříšníka.*«

Bůh člověka nezavrhuje, nýbrž hledá, jako dobrý pastýř ztracenou ovci. Posílá svého Syna.

A co ten učinil? Co lidem ukázal?

Nebyl li celý život jeho ohlasem slov: »*Přišel jsem hledat a spasit, co bylo zahynulo*«? Jeho vlastností jest hledati ztracené ovce.

Narodil se v jeslích. A láska milosrdná volá pastýře prosté, mudrce hříšné.

A co bylo účelem jeho celého života?

Nepřišel jsem volat spravedlivých, ale hříšníků. (Luk. 5, 32.) Tak to řekl sám.

Tak od jeslí až na Golgotu ukazuje svoji lásku k hříšnému lidstvu. Ještě umíraje, odpouští kajícímu lotru a po smrti odcházeje, dává moc apoštolům: odpouštěti hříchy.

O tom nás poučuje život Spasitelův. Avšak Spasitel to také odůvodňuje.

Dnešní evangelium je toho dokladem. Máme opakovati podobenství o ztracené ovci? Jen několik myšlenek ze známého vám podobenství. Kristus, toť onen pastýř na poušti. Pouští rozumí se místo neobdělané, travou porostlé, pastvina. Pastýř má stádo své v očích, pečlivě je opatruje. Počítá je.

A tu pozná, že se mu ztratila jedna ovce, ihned jde, zapomene na 99 ostatních, spěchá horou, údolím, přes strmé srázy a hledá, volá, až ji nalezne. A pak ji vezme na ramena a raduje se.

A nyní pohlédněte, drazí v Kristu, na život božského Spasitele. Což jiného jest celý život jeho než důkazem tohoto podobenství.

Co byly cesty jeho po Palestině, při nichž hlásal pravdy a milosti, než volání ztracených ovcí? »Nepřišel jsem volat spravedlivých«. Co jiného byly než život nebeského *lékaře,* jenž přinášel nemocným lék: »Zdraví nepotřebují lékaře, ale nemocní.« Co jiného než život milosrdného Samaritána, jenž žíznivé napájí pravdou svou: »Žízní-li kdo, pojď ke mně a napij se.« Co jiného než život vůdce nebeského, jenž svítí *v temnotách:* »Kdo jde ke mně, nechodí ve tmách.«

A podívejme se, jaký výsledek.

Všude životem jeho září ne přísná chladnost, ale obětavá vroucí láska. Co přivedlo Marii Magdalenu, co Zachea, co Leviho ke Kristu ne-li jeho láska. »Syn člověka, *přišel hledat a spasit, co bylo zahynulo.*« (Luk. 19, 10.)

A proto dí sv. *Petr:* »Vám nejprve Bůh, seslav vám Syna svého, dobrořečícího, aby odvrátil se jedenkaždý od své nepravosti.«

A tak tomu jest. Dnešní podobenství učí nás, že Bůh miluje hříšné lidstvo, že je to láska účinná, že to láska, kterou se Kristus honosí, kterou zjevuje, je to dobrý pastýř, který hledá ovci ztracenou, a nalezna ji, se raduje.

To třeba vštípiti v mysl.

Drazí v Kristu, kdyby bylo sebe hůře, není třeba zatvrzelosti, zoufalství, neboť láska boží milostí svou nás hledá.

S Bohem lásky nic není ztraceno. Nedejme se zahanbiti pohany. A my bychom něčím býti chtěli bez toho, jenž miluje i nás hříšné a jako slepice kuřata chce shromážditi?

Seneca dí: »Bonus vir sine Deo nemo est,« — »Dobrým člověkem bez Boha není nikdo«. Bůh, tak dí sv. Augustin, nikoho neopouští. Nejen že hříšníka miluje, on se o hříšníka také stará.

II.

Dnešní sv. evangelium nevypravuje pouze podobenství jedno. K prvému o ztracené ovci přidává ihned podobenství druhé o penízi, který žena ztrativši, hledala, až jej nalezla.

Jestliže první podobenství tak krásně nám znázorňuje účinnou lásku Spasitelovu ke hříšnému člověku, vidí svatí Otcové v podobenství druhém, důkaz péče, kterou se Bůh o hříšného člověka stará a v ženě, která hledá peníz, našeho milého Pána, kterak pečuje o spásu naší duše.

O penízi jest řeč. Když vezmeme peníz do ruky, spatřujeme na něm zpravidla obraz, obyčejně toho, který vládne. Proto Pán Ježíš, když mu ukázali peníz daně, tázal se: »Čí jest to obraz a nápis« a odpověděli mu: »Císařův«, neboť ten zemí vládl.

Ptáme-li se svatých Otců, co oni v penízi z podobenství dnešního vidí, odpovídají nám, že vidí v něm drahocenný peníz, na němž rovněž jest vyryt obraz Pána a vládce, peníz, který každý z nás v sobě chová a penízem tím že jest duše naše, která na sobě nese obraz svého Stvořitele a Pána.

Zda nám ihned v mysli se nevybaví slova Tvůrce všemohoucího, jenž chtěje stvořiti člověka, dí: »Učiňme člověka k obrazu a podobenství svému« Obraz v naší duši podoben jest originálu. dí sv. Augustin a v naší duši je to rozum, vůle a nesmrtelnost, kterou se Tvůrci svému podobáme. Právě tento obraz boží jest to, jenž dodává člověku ceny. Proto není divu, že cítili cenu člověka i pohané a že již mudrc Aristoteles nazývá ho něčím božským.

A právě tento peníz, duše naše, obraz boží, jest předmětem péče Kristovy. Jako žena v evangeliu, ač pouze desetinu ztrácí, neúnavně hledá, až ztracený peníz nalézá, tak i Spasitel se stará o každou duši, ukazuje nám její cenu, kterou ostatně naznačil případně slovy: »Co platno člověku, kdyby celý svět získal a na duši své zkázu trpěl.« Chce tím říci zajisté, že celý svět se vší nádherou nevyváží jediné duše lidské

Tak naznačil božský náš Spasitel také péči svou o duši, duši lidskou, která hříchem obraz jeho v sobě pokálela a ač znovu a znovu očišťována, opět a opět znovu poskvrňuje.

Mám znovu před vámi, drazí v Kristu, rozvinouti obraz otcovské péče Kristovy o lidskou duši, kterou ukázal v životě svém od té chvíle, kdy zaměnil slávu nebeskou za chudé jesle betlemské, až do toho okamžiku, kdy ho dovlékli na Golgotu a pověsili na potupné dřevo kříže?«

Co byl celý jeho život, jeho těžká práce, bolesti a strasti, nežli jediný řetěz péče o spásu hříšné duše. Tak pečoval Kristus Pán o hříšného člověka, aby nezahynul, ale měl život věčný.

Víte, drazí v Kristu, že se spravedlnost představuje s váhou v rukou. Představme si váhu spravedlnosti boží. Co vidíme na jedné misce? Duše naše hříchem obtížené. A na druhé — slzy, pot, krev, kříž Spasitelův. Hle, to vše dal za duši.

Jaká to péče, drazí v Kristu, o hříšného člověka. Není divu, že píše sv. Petr: »Víte, že ne porušitelnými věcmi. zlatem nebo stříbrem, vykoupeni jste, nýbrž drahou krví Krista, jako beránka nevinného.« (I. Petr 1, 18.) a že sv. Pavel s takovým důrazem připomíná: »Koupeni jste za velikou cenu.«

A mám dále líčiti, jak Spasitel každé jednotlivé duši péči svou věnuje, kterak zbloudilou hledá, milostí svou volá, do nejzazšího kouta ji následuje? Tak za svého života pečoval o hříšníky, o celníky. Hledal je na dalekých cestách světlem pravdy a milosti, neúnavně slovem i skutkem. Tak pečuje o ztracenou duši, svou milostí a vnuknutím ji vábí, slovem církve napomíná, bohoslužbou kněží, přímluvou svojí velekněžskou ve slávě nebeské a v nejsvětější Svátosti oltářní na zemi volá.

Tak pečuje o hříšného člověka. O každého.

O každého z vás, drazí v Kristu, i o toho nejposlednějšího o nejzatvrzelejšího. Nechtěl Kristus Pán pomoci Jerusalemu, ač jím pohrdal, nechtěl milost dáti Jidášovi, ač ho zradil?

Drazí v Kristu, slova ta dostačí zajisté, abychom se přesvědčili, že Bůh hříšníka nejen miluje, nýbrž také v lásce své o něj pečuje.

Ale, co nám toto počínání boží jasně ukazuje?

Nic jiného, než cenu duše naší duše lidské. Vždyť praví dnešní podobenství, že nad nalezenou ovečkou a penízem větší radost jest v nebesích, než nad 99 spravedlivými. Slova ta mluví jasně.

Vidíme, jaká cena naší nesmrtelné duše, když ji odvažujeme na váze Spasitelově, na bolesti jeho při ztrátě její, na péči, s jakou ji hledá a radosti z jejího nalezení.

To činí Bůh — tak miluje, tak pečuje o duši hříšnou.

A člověk?

Mnohý stará se o tělo své, o jeho výcvik, vše obětuje na to, pečlivě se stará, aby nevzal úhony, ale na duši nesmrtelnou nezbývá mu času. Tělo své miluje, duše si nevšímá, o tělo pečuje o duši se nestará.

Často člověk nedbalostí, lehkomyslností a vášněmi duši zabíjí. Jest mrtva pro Boha, zbavena roucha svatebního, milosti posvěcující. A člověk toho nedbá, o ni se nestará. Avšak jest někdo, kdo na ni ani tehdy nezapomíná, ji miluje, o ni pečuje. Jest to dobrý pastýř náš. V božském srdci jeho hoří láska, která duši tu hledá, až ji nalézá. A pak nemá pro ni slova tvrdá, nelaskavá. Objímá ji jako otec marnotratného syna, zdobí ji a bere na svá ramena, radost v nebi nad ní jest nevýslovná.

Drazí v Kristu, tato úvaha kéž jediné předsevzetí v našem srdci utvrdí. Vidím-li lásku boží k hříšnému lidstvu a péči, s kterou se o hříšného člověka stará, nechť vzbudí ve mně pevné předsevzetí: »Zachovej duši svou!« Nechtějme se podobati fariseům, kteří pro tělo zapomínají na duši.

Duše naše toť poklad, drahý peníz, který Spasitel střeží hledá

Připravme radost církvi svaté, naší matce, připravme ji andělům, připravme ji svému Spasiteli — radost, kterou ničemu nelze přirovnati, radost — která větší jest než nad 99 spravedlivými. Amen.

V. Müller.

Neděle III. po sv. Duchu.

Jak nejlépe možno uctíti nejsv. Srdce Páně.

Dnešní evangelium jest jedním z nejkrásnějších. Pán Ježíš přijímá hříšníky, povzbuzuje k lítosti, navádí k novému životu, odpouští hříchy. Nic není dojemnějšího nad milosrdenství Ježíšovo, nic šerednějšího nad pokrytectví fariseů a zákoníků, kteří sami ve hříších vězeli a nad jednáním Kristovým se horšili.

Slavný umělec sochař Michelangelo spatřil veliký mramorový balvan, neotesaný, blátem a prachem pokrytý, a zvolal: »Jak krásný to anděl!« Přítomní se divili podivnému výroku. Ale za krátký čas poznali, že mluví pravdu. Z hrubé, beztvárné hmoty vytesal Michelangelo dlátem překrásného anděla.

Tak přicházeli k Pánu Ježíši lidé podobni hrubým balvanům, jejich duše hříchy obtíženy, nepravostmi k nepoznání znešvařeny. Ale přítomnost Pána Ježíše, jeho slova něžná a laskavá nadchla je k životu novému, ke kajícnosti; Pán Ježíš změnil je v lidi nové, andělům podobné.

Pán Ježíš je neustále s námi. Vstoupil na nebesa, ale Srdce své, svou lásku nechal nám zde v nejsv. Svátosti oltářní. Srdce Pána Ježíše, nejdražší poklad křesťanů, které do poslední krůpěje pro nás vykrvácelo, uctívá církev sv. v pátek po oktávě Božího těla a v dnešní neděli; aby každý měl příležitost vzdáti povinné díky za něžnou lásku Spasitele, potěšiti se nejsv. Srdcem jeho, doporučiti a zasvětiti se do jeho ochrany. »Pojďte ke mně všichni, kdo obtíženi jste, já vás občerstvím a naleznete pokoj dušem svým; pokoj, jakého svět dáti nemůže; učte se ode mne, neboť já jsem tichý a pokorný srdcem.«

Volá nás tedy k sobě Pán Ježíš, abychom měli důvěru v jeho Srdce, láskou oplývající, a dle něho i své srdce upravili.

Pojednání.

1. Abychom pochopili aspoň z části lásku nejsvětějšího Srdce Páně, uvažme krátce, jak si počínal zde za svého pozemského života.

Nebylo bídy lidské, kde by nebyl přispěl útěchou, radou a pomocí. V Káni Galilejské přicházejí snoubenci do rozpaků, nemají pro hosti dostatek vína. Pán Ježíš spěchá, aby jim pomohl; proměňuje vodu ve víno a naplňuje celý dům úžasem a radostí. Na poušti tři dni chodí zástup veliký za Pánem Ježíšem, zapomíná, že nemá pokrmu, bojí se, aby mu neušlo ani slůvko pravd nebeských; Pán Ježíš nasycuje je zázračně a při tom posiluje i duše jejich.

Chudá vdova kráčí za mrtvolou jediného syna, ztratila v něm všechnu naději, že bude míti stáří klidnější; pláče hlasitě, lid pláče lítostí nad ní; přichází Pán Ježíš, vrací jí syna a s ním radost a naději v nový, lepší život. Dvě sestry lkají nad ztrátou drahého bratra, příbuzní přicházejí, aby bolest jejich zmírnili;

přichází i Pán Ježíš a bratra po čtyřech dnech volá z hrobu. Jairus, představený školy přistupuje s pláčem, že dcera umírá; prosí, aby Pán Ježíš pospíšil a vložil na ni ruku, že jistě bude zdráva; a na cestě slyší, že dcera již umřela; pláče ještě více — Pán Ježíš jde s ním, těší ho — a za chvíli vrací mu živou dceru.

Setník v Kafarnaum má těžce nemocného vojína, prosí předáky města, aby požádali Pána Ježíše, by mu služebníka uzdravil. Pán Ježíš spěchá, setník zastavuje na cestě Pána Ježíše, vyznává, že nehoden je, aby daleko konal cestu k němu, věří pevně, že může uzdraviti služebníka na cestě pouhým slovem; a Pán Ježíš uzdravuje mu vojína v tu chvíli. Slepý u Jericha volá úpěnlivě, prosí o uzdravení; Pán Ježíš pouhým slovem dává mu zrak.

Malomocní ze společnosti za městem odloučení volají o smilování, Pán Ježíš pouhou vůlí je uzdravuje. V Kafarnaum leží mrtvicí raněný, od lékařů opuštěný a očekává smrt; najednou slyší, že Pán Ježíš přichází do města; dává se donésti k němu, pro zástup nemohou se dostati k Pánu Ježíši, proto se střechy spouštějí ho, a Pán Ježíš ho okamžitě uzdravuje. Žena Kananejská prosí za uzdravení dcery; Pán Ježíš zkouší její důvěru a vytrvalost, a hned uzdravuje dceru její — nepřítomnou. — Přicházeli nemocní všeho druhu, sklíčení, nešťastní hříšníci, a Pán Ježíš je uzdravoval, těšil, povzbuzoval, očišťoval. Nedbal, že se mu dostane nevděku, že zloba lidská za vše to dobrodiní a lásku připravuje mu kříž a smrt nejpotupnější; modlil se za všecky, sténal a plakal, varoval a zapřísahal, všecky prostředky vyzkoušel, aby nikdo nemohl si stěžovati, že byl z lásky jeho vyloučen. Jako dobrý pastýř hledal ovečky ztracené jednu po druhé, ba život za ně vydal, a ještě na kříži dopustil, aby srdce nejsvětější, které ubohý a svedený lid tak milovalo, do poslední kapky pro spásu lidí vykrvácelo.

A nyní, drazí v Kristu, suďte, možno-li kde jinde hledati pomoci v nehodách, neštěstích, bolestech, nemocích nežli u nejsvětějšího Srdce Páně, které nás tolik miluje, a stále hotovo je vykonati pro nás vše, co dobrého konalo, nežli na kříži pro nás vykrvácelo? »Pojďte ke mně všichni!« volá Pán Ježíš — všichni bez rozdílu, dobří i zlí, bohatí i chudí, učení i neučení, vznešení i prostí, zdraví i nemocní; kdokoli jen obtíženi jste bolem jakýmkoli, já vás občerstvím.« Naleznete pokoj, jakého svět dáti neumí a nemůže Může býti pro nás něco úctyhodnějšího nad nejsvětější Srdce Páně? A proto plni důvěry utíkejme se k němu, jak to činili lidé za času Pána Ježíše a zbožní křesťané po všecky věky až na doby naše; milujme je nade vše a varujme se i nejmenšího hříchu, jenž zraňuje pokaždé božské Srdce, zvláště pak hříchu hrubého a těžkého, jež Srdce Páně kopím znovu prorývá. Volejme častěji ze dne: »Sladké Srdce mého Ježíše, dejž, ať tě miluji vždy více!« (300 dní odp. pokaždé.) »Nejsvětější Srdce Ježíšovo, v tebe důvěřuji.« (300 dní odp. pokaždé.)

2. Pán Ježíš také chce, abychom byli následovníky jeho Srdce.

»Učte se ode mne, neboť já jsem tichý a pokorný srdcem.« Doporučuje nám tichost a pokoru svého Srdce, abychom právě v tom stali se mu podobnými, a tak nejvíce se mu přiblížili.

Z pokory stal se slabým dítkem a narodil se v chlévě nejchudším; v tichosti snášel vyloučení z Betlema a pronásledování Herodesa, ač mohl všecky ztrestati. Z pokory skrývá se, když lid chtěl jej učiniti králem; v tichosti ušetřil občanů, kteří zavřeli před ním brány města a nechtěli jej přijmouti. Z pokory vyvolil si sám chudý také chudé rybáře za své učedníky; v tichosti snášel tři léta jejich slabosti a chyby s největší trpělivostí. Z pokory trpěl, když se mu rouhali, v tichosti nevyřkl proti nim ani slova nevlídného

Z pokory vyhledával hříšníky, sedal s nimi za stolem, v tichosti je přijímal na milost a hříchy odpouštěl. Z pokory mýl apoštolům nohy, v tichosti snášel zradu Jidáše a zapření Petrovo; do poslední chvíle vlídně jedná s Jidášem a mile odpouští Petrovi. Z pokory nechce míti majetku ani místečka, kam by hlavu svou položil; v tichosti snáší, když o jediné roucho vojáci metají los. Z pokory snášel hlad a žízeň, únavu, zármutek, smrtelnou úzkost; v tichosti nechá se vésti jako beránek tichý ku zabití, přibíti na kříž a — neotvírá úst svých. Z pokory nechá si spílati a považovati se za zločince; v tichosti modlí se za své vrahy a odpouští jim.

Pokora a tichost byly nejvýznačnějšími vlastnostmi jeho Srdce — a mají se také ukázati v srdcích našich. »Učte se ode mne, neboť já jsem tichý a pokorný srdcem; a naleznete pokoj duším svým.« Pokoj, jakého svět dáti nemůže, jakého člověk pyšný a hněvivý nikdy nenalezne. Srdce pyšného a hněvivého je ustavičně rozbouřené moře. Srdce pokorného a tichého — požívá pokoje nejsladšího.

Sv. Vincenc z Pauly vyhledával zatvrzelé hříšníky, aby je přivedl k pokání. Napomínal, varoval a zapřísahal každého, dokud se neobrátil. Jako dobrý pastýř nosil zbloudilé ovečky, uváděl do ústavu svaté Magdaleny, který založil, kde zaučoval ctnostem. Z jejich polepšení a v jejich společnosti radoval se nejvíce. Navštěvoval také zločince na galejích přikované, kteří řetězy byli připoutáni a při tom konati musili práce nejtěžší. Aby hrozný osud jejich zmírnil, těšíval je, líbal řetězy jejich a říkával: »Vy jste jediní, kteří máte výsadu již zde na zemi odpykati si své viny.« Sám dal se tu přikovati, aby nejnešťastnějšího vysvobodil, a při tom měl radost, že se mu dostalo příležitosti, by mohl osud jejich mírniti, ke kajícnosti přiváděti a s Bohem smiřovati.

Sv. Petr Klaver, apoštol černých otroků, brával ty nejodpornější nemocné do náruče, líbal jejich rány, ošetřoval, těšil a všemožně pomáhal každému.

Kdo sečte tisíce a milliony světců, kteří pochopili lásku nejsvětějšího Srdce Ježíšova a láskou tou povzbuzeni hleděli co nejvíce lásku tu k bližním opuštěným a nešťastným napodobiti? »Učte se ode mne!« volá Pán Ježíš k nám všem; to jest úkol

našeho života, napodobování života Páně, libovati si, radost hledati, v čem si liboval Pán Ježíš, v čem mělo zalíbení jeho božské Srdce.

Zasvěťme se tedy dnes poznovu nejsvětějšímu Srdci Páně a volejme denně: »Ježíši tichý a pokorný srdcem, učiň srdce mé podle Srdce svého!« (300 odp. pokaždé.) *V. M. Vdchal.*

Neděle IV. po sv. Duchu.

Dobrý úmysl.

»K slovu tvému rozestru síť.«
(Luk. 5, 5.)

Po celou noc Petr pracoval, namáhal se a nic nepopadl. Ovšem, byla to škoda pro něho — ale škoda, která se dala opět napraviti. Mohl jindy učiniti bohatý rybolov — a škoda byla nahrazena. Ale jinak se má věc s námi, kteří máme v noci pozemského života sítě rozestříti, abychom učinili bohatý lov pro věčnost. Neboť kdybychom přistáli na břehu onoho života nadpozemského, kdyby pro nás nastal den věčnosti, kdybychom před Bohem musili doznati: »Mistře, po celou noc života pozemského jsme pracovali, myslili, namáhali se — ale nic jsme nepopadli, nic nemáme, co by mělo cenu před tebou a pro věčnost« — pak by byl náš osud zpečetěn pro celou věčnost, utrpěli bychom škodu nenahraditelnou. Nebyla by nám povolena nová plavba, žádný nový lov nemůže škodu nahraditi — nikoli, uslyšeli bychom odsuzující rozsudek.

Proto musí nám všem záležeti na tom, abychom před věčným soudcem se neobjevili s prázdnýma rukama, nýbrž s bohatým lovem, s velikou zásobou dobrých, bohumilých, pro život věčný záslužných skutků. K tomu cíli musíme nejen času pilně užívati, nejen P. Ježíše na lodičce míti, t. j. stále býti ve stavu posvěcující milosti boží, nýbrž musíme se držeti slova, na které Petr tak bohatý rybolov učinil. »K tvému slovu rozestru síť!« pravil. Tak musíme i my se namáhati, pracovati, trpěti k slovu Pána Ježíše, protože to Pán Ježíš. Bůh chce, bychom ho poslouchali, ctili, velebili, jemu radost působili, abychom ve všem myšlení, mluvení, jednání, utrpení čest a chválu boží vyhledávali, abychom všechno Bohu v obět přinášeli. A to se děje dobrým úmyslem. Poněvadž dobrý úmysl jest velice důležitý pro život křesťanský, chceme dnes o něm uvažovati, a to:

I. V čem záleží dobrý úmysl?
II. Jak jest užitečný,
III. nutný a
IV. snadný.

I. V čem záleží?

Dobrý úmysl jest nejnutnější, nejvšeobecnější, nejkratší a nejsnadnější způsob modlitby. Úmysl jest cíl, účel, za kterým něco

konáme. Při všem, co člověk vědomě a svobodně koná, má vždy nějaký cíl, účel před očima, to jest úmysl. Na př. modlíš se — při tom máš mínění, cíl, abys dostál své povinnosti, abys od Boha milost obdržel. Jíš — a při tom sleduješ cíl, abys hlad nasytil, síly, život zachoval. Mluvíš s někým — při tom sleduješ cíl, abys mu něco sdělil, nebo aby ses něco od něho dověděl. Zkrátka, ať činíš, co činíš, vždy máš při tom nějaký úmysl, nějaký cíl, účel před očima.

Tento úmysl může býti dobrý nebo zlý, dle toho, zdali při svém jednání něco dobrého nebo zlého dosíci chceš. Vypravuješ na př. otci, co zlého jeho syn provedl. Činíš-li tak, abys ho varoval, aby se syn jeho polepšil, je tvůj úmysl dobrý. Činíš-li však tak, aby ses synu pomstil, nebo abys otce a syna rozdvojil, proti sobě poštval, máš při tom špatný úmysl.

Pamatujte si dobře, nejdražší: Aby skutek, který konáme, byl dobrý a před Bohem záslužný, k tomu je třeba nejen abychom byli sami dobří, t. j. ve stavu posvěcující milosti, nejen aby skutek sám sebou nebyl hříšný, nýbrž dobrý, ale třeba též, aby byl dobrý úmysl, který při tom máme. Schází-li jen jedna z těchto tří věcí, není to skutek dobrý a před Bohem záslužný. Bloudil tedy Abaelard, který učil, že jsou všechny skutky, co se mravní hodnoty týče, lhostejné, indifferentní, jenom prý úmysl rozhoduje o mravní ceně jejich, je-li úmysl dobrý, jest celý skutek dobrý a naopak. Člověk je zdravý jen, je-li celé tělo, všechny údy zdravé; kdyby měl hlavu a ostatní údy zdravé, ale prsa nemocná, nemůžeme říci, že je zdráv. Podobně má-li býti skutek dobrý, musí všechny části, které k němu náležejí, býti dobré, a je-li jen jedna část, na př. úmysl zlý, je celý skutek zlý.

Když někdo koná dobrý skutek, ale se špatným úmyslem, není skutek dobrý a před Bohem záslužný, nýbrž hříšný a trestuhodný. Právě tak, má-li kdo dobrý úmysl, ale užívá hříšného, zlého prostředku, aby ho dosáhl, na př. když krade, aby almužnu dal, když lže, aby bližnímu z nouze pomohl, není jeho skutek dobrý, nýbrž zlý.

Na úmyslu tedy mnoho záleží při skutcích našich; ano při skutcích samo sebou dobrých závisí jediné od úmyslu, zdali jsou dobré nebo zlé. Muž dává almužnu. To jest skutek sám sebou dobrý. Zdali však jest jeho skutek dobrý, to závisí od úmyslu, který při tom má. Dává-li almužnu chudé dívce, aby ji svedl, má při tom špatný úmysl, a jeho skutek je špatný, zlý. Dává-li almužnu z přirozeného soucitu, aby chudákovi pomohl, jest jeho úmysl přirozeně dobrý, ale nikoli nadpřirozeně dobrý, a proto jeho skutek je přirozeně dobrý, nikoli nadpřirozeně dobrý, a není před Bohem záslužný. Dává-li almužnu, aby plnil přikázání boží, by Boha ctil, aby bližnímu jako svému spolubratru v Kristu dobře činil, má nadpřirozeně dobrý úmysl — neboť pohnutku, která ho k tomu pobádá, předkládá mu nadpřirozené zjevení, víra — a tak jest jeho almužna, ovšem je-li ve stavu posvěcující milosti, nadpřirozeně dobrý, před Bohem záslužný skutek.

Hleďme proto, abychom při všech skutcích měli nadpřirozeně dobrý úmysl. Na př. chci tuto práci konati, almužnu dáti — nikoli ze zlého úmyslu, z pýchy, by mne lidé chválili, bych bližnímu škodil, to by byl zlý úmysl; nejen abych peněz nabyl, radost si způsobil — to by byl přirozeně dobrý úmysl, nýbrž p oto, že to Bůh chce, abych ho ctil, radost mu způsobil, abych jednou k němu přišel a nebeskou odměnu obdržel. Pak máme nadpřirozeně dobrý úmysl.

Při skutcích našich záleží velice mnoho na tomto dobrém úmyslu, tak že nejlepší skutek o sobě bez dobrého úmyslu jest úplně bezcenný, jako nejlepší střelná rána bez cíle se ztrácí; dobrý skutek sám o sobě stává se lepším, dokonalejším, záslužnějším, čím lepší úmysl máme, jako střelná rána tím více ke středu se blíží, čím důkladnějí jsme cílili, a skutek zcela dobrý stává se hříchem, když jej konáme ze zlého úmyslu, jako nejlepší střelná rána přináší smrt a záhubu, směřuje li k srdci člověka.

Nahlížíte již tedy, jak důležitý jest dobrý úmysl při všech skutcích našich, v čem záleží. Ale ještě raději budete vše konati z dobrého úmyslu, když poznáte:

II. Jak jest užitečný.

Jak užitečný je dobrý úmysl, poznáš z účinků, které v zápětí má. Činí nejprve i nejmenší dobré skutky, které ve stavu posvěcující milosti boží konáme, záslužnými pro nebe. Řekni, příteli, kdyby ti někdo uložil zcela lehkou, snadnou a skrovnou práci, ale za ni velikou odměnu ti vyplatil, zdali bys to nepokládal za dobrý obchod, zdali by ses té práce nechopil oběma rukama? Nuže, pamatuj si dobře: konáš-li sebe menší dobrý skutek ve stavu milosti s dobrým úmyslem, obdržíš za něj v nebi odměnu, ke které nelze žádný pozemský zisk přirovnati.

Co je menšího než trochu čerstvé vody, kterou podáš žíznivému? A přece dle zaslíbení Spasitelova obdržíš za to velikou odměnu. (Mat. 10, 42.) Co je menšího než obět dvou haléřů? Ale vzpomeň si na chudou vdovu v evangeliu! (Mar. 12, 41.) Její haléře cenil Spasitel výše než četné zlaté peníze pyšných fariseů; neboť Pán nehledí tak na cenu obětního daru o sobě, jako spíše na poměry, dobrou vůli a dobrý úmysl dárce.

Dobrý úmysl nečiní jen malé dobré skutky záslužnými, nýbrž zušlechťuje takořka lhostejné skutky a proměňuje v dobré a záslužné. Malíř obdržel jednou rozkaz, aby zhotovil obraz, který znázorňuje dobrý úmysl. Vymaloval dítě, které psalo na tabuli celou řadu nul (00000). Vedle dítka stál anděl strážce. Tento napsal dlouhým kamínkem před nuly jedničku (100000). Pod obraz napsal: Dobrý úmysl. Malíř chtěl tím říci: Slova a skutky, kterých nekonáme pro Boha, nemají ceny, jsou to samé nuly pro věčnost. Jakmile však tyto skutky předchází dobrý úmysl (úmysl konati je pro Boha), dostávají velikou cenu před Bohem, jako řada nul dostává velikou cenu, když před ně napíšeme jedničku. — Jísti a píti, bdíti a spáti, odpočinouti, na procházku jíti a pod.

jsou věci, které samy sebou nejsou ani dobré ani zlé, ale dobrým úmyslem proměňujeme je ve skutky bohumilé a záslužné. Vskutku tedy můžeme dobrému úmyslu přičítati podivuhodný účinek, jaký pohanští básníci králi Midasovi přikládali. Král tento obdržel prý od bohů milost, že se ve zlato proměnilo vše, čeho se prsty dotkl. Tak všechno, co křesťan ve stavu milosti s dobrým úmyslem koná, proměňuje se ve zlato, stává se zlatým a božským, jak dí sv. Anselm, cenným a záslužným. Před časy chtěli z obyčejné látky zlato dělati. V řádu přirozených věcí ovšem to možno není, avšak v nadpřirozeném řádu ano. Neboť dobrým úmyslem obyčejné věci měníme v nebeské zlato na zemi. Proto důtklivě napomíná sv. Pavel (Kol. 3, 17.): »Všecko, cožkoli činíte v slovu nebo skutku, čiňte ve jménu Pána Ježíše Krista!« Veliký apoštol nás napomíná nejen to neb ono, nýbrž všechno dobrým úmyslem posvěcovati; nic z toho nevyjímá, ani slovo, ani skutek, spíše klade důraz na to, abychom činili vše ve jménu Pána Ježíše, ano jde i dále a jmenuje zcela obyčejné skutky, an dí (I. Kor. 10, 31.): »Buďto že jíte nebo pijete nebo cožkoli jiného činíte, všecko k slávě boží čiňte!«

Povznášející a potěšující je toto učení pro nás všechny bez výjimky. V dobrém úmyslu máme prostředek nejpřípadnější bohatý kapitál si v nebi založiti, za nesčetné zásluhy si nashromážditi. Kdo k penězům každodenně nové přidává, může se během let státi velikým boháčem. Když k zásluhám, kterých jsme si již získali dobrým úmyslem, každodenně nové přidáváme, roste poklad záslužných skutků vždy více a nabývá stále větší ceny. Vidíte zde pravý poklad křesťana, to jsou pravé poklady, jichž rez a mol nekazí, k nimž nás Spasitel sám vybízí. Když si tak snadným způsobem, dobrým úmyslem, nebeských pokladů získáme, jsme opravdu bohatí, velicí a šťastní.

Již to, o čem jsme dosud uvažovali, dostačí, abychom si oblíbili vše činiti s dobrým úmyslem. Ale ještě více se v tomto dobrém předsevzetí utvrdíme, když uvážíme, že dobrý úmysl není jen užitečný, nýbrž přímo

III. nutný.

Vše, co činíme bez dobrého úmyslu, ať je to třeba sebe šlechetnější, je pro sebe marné a bezcenné. Neboť všechno dobré, co nám má přinésti odměnu nebeskou, musí se zde na zemi díti ve stavu milosti a s dobrým úmyslem. Sv. Augustin dí, že teprve dobrý úmysl činí dobrý skutek v pravdě dobrým. Jako strom všechny životní šťávy, jichž k vzrůstu a k plodům potřebuje, z kořene čerpá, tak je v duchovním ohledu dobrý úmysl kořenem, z něhož dobré skutky sílu a platnost dostávají. Proto napomíná sv. Bernard: »Mysli a čiň všechno, by ses Bohu zalíbil. Vše je marnost, co činíš, když to nečiníš k vůli Bohu a ke cti a chvále boží!«

To vyřkl sám božský Spasitel v horském kázání, jak na-

leznete v biblické dějepravě; je tu nadpis: O dobrém úmyslu při dobrých skutcích.

Že dobré skutky, jak je konali fariseové, nemohou se Bohu líbiti a od něho odplaty nemohou očekávati, snadno pochopíme. K tobě by přišel dělník, který by pracoval u tvého souseda a žádal by od tebe odměny. Právem bys mu ji odepřel, když pro tebe nepracoval. A tak také nemůže očekávati od spravedlivého Boha odměnu člověk, který pro něho nepracoval.

Bůh odmění jen toho, kdo pro něho pracoval, a to činí jen křesťan, který všechny své myšlenky, slova, skutky, utrpení dobrým úmyslem Bohu v obět přináší. Když však pracuješ jen pro sebe, když se necháš při svém konání vésti jen sobeckými pohnutkami, když při tom jen svou čest, svůj zisk, své pohodlí vyhledáváš, nemůžeš od Boha odměny žádati; čest, zisk, pohodlí, kterých jsi nabyl, jsou tvou jedinou odplatou. V tom případě jsou skutky tvé zcela jako skutky fariseů, o nichž Kristus pravil, že již vzali odplatu svou, slovem: »Skutky, které dle zevnějšku zdají se dobré, jsou bez ceny a bez odměny u Boha, když je dobrý úmysl nedoprovází; podobají se pozlátku a falešným drahokamům, které zevnějškem do očí bijí, a přece uvnitř ceny nemají.«

Když si tuto pravdu uvědomíme, chápeme, že mnozí lidé, kteří doufají ve své dobré skutky, se často přepočítávají a velice mýlí. Zbožný poustevník rozjímal kdysi o soukromém soudě. V noci měl o tom podivný sen. Viděl Pána Ježíše, obklopeného anděly. Před anděly stály váhy. Každý, kdo umřel na zemi, objevil se ihned před božským Soudcem, a to se dvěma pytly. Jeden obsahoval dobré skutky, druhý hříchy. Andělé dali jeden pytel na jednu, druhý na druhou stranu. Když pytel dobrých skutků byl těžší, zesnulý nebyl odsouzen; byl-li pytel hříchů těžší, byl zatracen. Přišla také žena, která měla velmi veliký pytel dobrých skutků a jen malý pytel hříchů. Když však andělé pytle na váhy položili, ukázal se malý pytel mnohem těžší, neboť veliký pytel byl uvnitř dutý a prázdný, poněvadž žena ta konala své dobré skutky jen ze sobectví, pýchy, z lidských ohledů. Vše totiž, co nekonáme z lásky k Bohu, s dobrým úmyslem, je bezcenné v očích božích.

Již dosavadní úvaha v nás vzbudila předsevzetí, že chceme vše konati s dobrým úmyslem. Ještě více v tomto předsevzetí se upevníme, když ještě uvážíme,

IV. jak je snadný.

Kdo je ve stavu milosti, má v jistém smyslu stále dobrý úmysl. Neboť miluje Boha nade všecko, a proto zamýšlí vždy Bohu se líbiti, vůli jeho plniti. Než tento úmysl dřímá jaksi v jeho duši. Aby přišel do činnosti, aby měl vliv na život a na jednání, třeba je tento úmysl častěji vzbuzovati, totiž Bohu výslovně říci: »Bože, toto chci činiti a trpěti z lásky k tobě!«

Ovšem bylo by Bohu velice milé a nám užitečné, kdyby-

chom tento dobrý úmysl při všech našich pracích, skutcích a utrpeních vzbuzovali. Ale poněvadž to při naší slabosti sotva je dosažitelné, chci vám jmenovati alespoň některé hlavní příležitosti, při nichž byste výslovně dobrý úmysl vzbuzovati měli.

Především vzbuzujte dobrý úmysl každý den při ranní modlitbě. Naleznete to ve všech modlitebních knihách i v našem katechismu: Cokoli dnes budu mysliti a mluviti, cokoli činiti a trpěti, ať se děje ke cti a chvále tvé . . .

Obnovujte tento dobrý úmysl častěji za den, jak máte v katechismu pod číslem 18. vzbuzení dobrého úmyslu. I mezi nábožnými vzdechy ke konci máte střelnou modlitbu: Při práci a utrpení: Ó Ježíši, všecko z lásky k tobě!

Také dobře je, když obnovíte tento úmysl před každým důležitějším skutkem. Jako střelec nejprve se dívá na cíl, který chce trefiti, tak také pevně nejprve pohlížejte k cíli, jejžto tímto důležitým skutkem dojíti chcete. Ptejte se: »Proč to činím? Co chci? Jak mně to má pro věčnost prospěti? Činím to z lásky a z poslušnosti k Bohu? A jak to mám činiti, abych se Bohu líbil?«

Dále je velmi prospěšné vzbuzovati úmysl, když vám některá povinnost, práce, utrpení za těžko přichází. Můžete asi říci: »Otče vidíš, jak je mi to těžké. Ale protože to chceš, abych se ti zalíbil, chci to přece rád a dobře činiti, jak je mi to jen možné.«

Také bych vám radil, abyste na večer při zpytování svědomí častěji se ptali: »Činil jsem dnes vše z lásky k Bohu? Vzbudil jsem ráno dobrý úmysl, obnovoval jsem jej mezi dnem? Měl jsem snad marnivé, sobecké, úmysly při svém jednání?« Taková zkouška přispěje k tomu, že budete míti vždy čistší úmysly, a tím budou vaše skutky vždy Bohu milejší a záslužnější.

Ukázal jsem vám na několika příkladech, jak snadno jest dobrý úmysl vzbuzovati. Z celé dnešní úvahy zajisté učiníte pevné předsevzetí: Chci od nynějška všemožně se snažiti, bych se před věčným soudcem neobjevil s prázdnýma rukama nebo se hříchy. Především pečujte o to, byste byli stále ve stavu milosti; kdybyste se snad těžkého hříchu dopustili, byste ve sv. zpovědi opět milosti dosáhli. Neboť pokud je člověk v těžkém hříchu, nemůže nic záslužného pro nebe konati. Pak každodenně vzbuzujte hned při ranní modlitbě dobrý úmysl, že se z lásky k Bohu chcete všech hříchů varovati, povinnosti své věrně konati, práce své svědomitě vykonávati, utrpení trpělivě snášeti. Jakmile něco důležitého konati chcete, jakmile cítíte pokušení, jakmile se vám práce a utrpení příliš těžkými zdají, dívejte se na Spasitele, jak nese těžký kříž, pohlížejte k Bohu, pohlížejte k odměně, která vás na nebi očekává, a řekněte vážně a nábožně: »Bože můj, vše z lásky k tobě, protože to chceš!«

Když každý den budete dobrý úmysl vzbuzovati a s dobrým úmyslem sítě rozestřete, s dobrým úmyslem pracovati, bojovati, trpěti budete — každý den budete míti hojný, bohatý lov, s plnýma rukama přijdete před soudnou stolici boží a z úst bo-

žích budete slyšeti potěšující slovo: »Dobře, služebníku věrný, že jsi nad málem byl věrný, nad mnohým tebe ustanovím: vejdiž v radost Pána svého!« Amen. *Jan Nep. Josef Holý* O. Praem.

Neděle IV. po sv. Duchu.

O důležitosti božího požehnání.

»Mistře, celou noc pracovavše, nic jsme nepopadli, ale k slovu tvému rozestru síť.« (Luk. 5, 5.)

V mnohých domech křesťanských na čelní stěně vídáme tabulku s tak zvaným »domovským požehnáním«. Obsahem několika slov těch bývá, aby Bůh žehnal domu tomu i všem v něm přebývajícím, aby štěstí sídlilo pod krovem tím a všeliká nehoda byla daleko vzdálena.

Toto požehnání jest pouze upamatováním na požehnání boží, jehož každý člověk potřebuje a bez něhož nic vykonati nemůže. To-li nespočívá na domě našem, na polích našich, na pracích lidských: nic se nedaří a neprospívá. »Bez božího požehnání marné lidské počínání.« Sám sebou člověk je málo, pouhé nic; s pomocí boží dokáže i práce nejtěžší.

Kdož by chtěl moc a důležitost božího požehnání upírati? Kdož by jen a jen na sebe chtěl spoléhati a k nebesům by zraků svých neobracel? Takový křesťan by ztratil mocného pomocníka a spojence; ten by zdar a prospěch díla svého od sebe odpuzoval.

Kdokoli sobě žádá a ze srdce přeje, aby se mu všechno výborně dařilo, aby výsledek jeho práce byl šťastný, ten nejvíce při svém snažení spoléhati má na pomoc nebes. O důležitosti požehnání božího dnes promluvím a vyložím, že jest potřebné a užitečné.

Pojednání.

Jaký osud pronásledoval apoštoly, když celou noc pracovali, nejpříhodnější doby na chytání ryb užili, a přece ničeho nepolapili? Ani dovednost, ani způsobilost sebe lepší jim nepomohla. Stěžují si: »Mistře, celou noc pracovavše, ničeho jsme nepopadli.« Než sotva na rozkaz Spasitelův síť rozestřeli, jakmile Ježíš požehnal dílu jejich, vše se zdařilo, lov ryb byl tak znamenitý, že se až sítě trhaly. Tak působí boží požehnání.

1. Je nutně potřebné, a bez něho nemůže člověk ničeho činiti. Všechna námaha naše byla by marná, všechna práce bezúčelná, kdyby jí Bůh nedával svého požehnání.

a) To dokazuje především Písmo svaté. Všemohoucností a nejvyšší moudrostí boží všechno se řídí a spravuje na světě. Všechny dary přírody, dobrota srdce i obezřetnost rozumu přichází od Boha, který je pramenem všeho dobra, jehož se lidem dostává. »Má jest rada a pravost, má jest opatrnost, má jest síla,

se mnou jest bohatství a sláva, zboží nádherné a spravedlnost.« (Přísl. 8, 14. a 18.) Kdyby tedy Bůh člověka nepodporoval, jemu požehnání, sílu, radu, bohatství, slávu a jiné dary, jichž je jediným majitelem a držitelem, nedával: nadarmo bychom se namáhali, marně se přičiňovali. Pak štěstí boží by nás nedoprovázelo, požehnání Hospodinovo by na nás nespočinulo, neboť dí opět Písmo: »Nebude-li Hospodin stavěti domu, nadarmo pracují, kteří staví jej. Nebude li Hospodin ostříhati města, nadarmo bdí, kdož ostříhají ho.« (Žalm 126, 1.)

Nač stavěti pevnou důvěru, nepřijde-li pomoc shůry? Snad jenom na pilnou a namáhavou práci? Nepřistoupí-li k ní boží požehnání, všecko namáhání je marné. »Protož ani ten, kdo sází, je něco, ani ten, kdo zalévá; ale Bůh, jenž dává vzrůst.« (I. Kor. 3, 7.) Či snad jenom na svůj vtip a na svou dovednost spoléhati máme? »Rada má státi bude a všeliká vůle má stane se,« dí Bůh ústy proroka Isaiáše. Či snad všechno stavěti chceme na bohatství, penězích svých? Jak záhy můžeme o všechno přijíti, vše ztratiti! V hodině boháč stává se chuďasem. Čím se chceme před nemocí, před neštěstím, před smrtí uchrániti? Lidské namáhání, ač vydatné, přece samo nepostačuje.

Spasitel sám napomínal, aby lidé neskládali si pokladů na zemi, kdež je rez a mol kazí, zloději vykopávají a kradou, ale abychom poklady své v nebesích uložiti hleděli.

Či snad by člověk jenom na přízeň a pomoc bližních spoléhal? Jak by se zklamal, až by ho potkalo neštěstí a opuštěný by stál ve světě! Přízeň lidská se příliš mění a naši přátelé obratem ruky vypovídají své přátelství.

Hledejme tedy pomoci a požehnání tam, kde ho nalezli apoštolé při rybolovu, u svého Pána a Spasitele. S nebes přichází nejlepší pomoc, nejúčinnější požehnání, jak toho četné příklady svědectví podávají.

b) Vypočítati příklady, kdy bez božího požehnání to a ono dílo se nezdařilo a naopak je nesnadno, ano nemožno. Každodenní život, celé dějiny, všechno počínání lidské toho důkazem jest. Jak často poznali lidé, že bez boží pomoci jsou pouhé nic, že se jim práce sebe pilnější nedařila! Abychom přece některé příklady udali, obraťme se k Písmu sv.

Na oslavu jména svého chtěli jedenkráte lidé v pýše a hrdosti své postaviti vysokou věž, jejíž vrchol by do nebe sahal. Ale Bůh nežehnal práci té, Hospodin nebyl ochráncem díla toho, a tak všechno namáhání bylo marné, věž zůstala po zmatení jazyků lidstva nedostavěna, a po dlouhá léta hlásala pravdu, »že bez božího požehnání marné lidské namáhání«.

Za krále Achaba a proroka Eliáše vzdělávali lidé pole svá, seli, sázeli, však všechno bylo nadarmo, poněvadž Hospodin pro modloslužbu královu a lidu israelského nedával ani deště, ani rosy, ani jakékoli občerstvující vláhy.

Král Ezechiáš chtěl vyslance babylonské tím zastrašiti, že jim ukázal svou sílu, své poklady, svoji moc. Ale nadarmo; Bůh

mu řekl: »Poněvadž více spoléháš na své poklady než na mne, bude ti bohatství tvé vypleněno a ničeho ti z něho nezůstane.«

Král Sedechiáš pustil se do války s králem Nabuchodonosorem, nedbaje napomenutí proroka, který mu dobře radil. Že však neskládal důvěru svou více v Boha než v pomoc lidskou, zvítězil nepřítel a Sedechiáš byl na hlavu poražen.

Takových příkladů bychom z každého národa mohli mnoho vypočítati; že bez pomoci boží všechna snaha lidská je marna, že říše, které byly zbudovány na špatných základech, se rozpadly, že národy upadly v porobu, jakmile počaly zapomínati na Boha, jakož stalo se i národu českému, národu našemu. Dokud se pevně držel víry cyrillo-methodějské, víry otců svých, blaze bylo v celé zemi, až sláva a blahobyt celého národa dostoupil vysokého stupně za Karla, »otce vlasti«. Ale jakmile Češi počali opouštěti víru tu, jakmile se přiklonili k cizině a jejím bludným naukám, z Čech se vytratil pokoj, s pokojem blahobyt a války zuřivé, války náboženské zničily a takřka pochovaly veškerý národ. Protestantismus cizácký byl by ubil otce naše.

Nadarmo byste tedy, hospodáři, potem zalévali půdu, seli, pracovali, kdyby Bůh nežehnal práci vaší. Marně byste, rodičové, v rodinách a domácnostech svých hledali pokoje, míru, útěchy, kdyby Bůh neopatroval rodin vašich. Marně by řemeslníci, obchodníci, dělníci den co den od rána pracovali, se namáhali a přičiňovali, kdyby Hospodin vám nežehnal v pracích vašich. Marně by novomanželé zakládali novou rodinu k společné pomoci a útěše, kdyby Hospodin nežehnal jim. Nadarmo by nešťastní a stísnění namáhali se svrhnouti se sebe břímě neštěstí, kdyby jim Bůh nepomáhal. Bez pomoci boží je člověk jako bez ruky, jako bez smyslů, osamocený a opuštěný.

2. Boží požehnání jako jest potřebné, tak i užitečné.

Přirovnává-li Job člověka k suchému listu, jímž vítr sem tam pohybuje, mínil tím muž ten, že člověk bez pomoci boží ničeho nedokáže. Přispění a pomoc nejvyššího Pána působí blahodárně, požehnání Hospodinovo je velice užitečné.

a) Chrání člověka před mnohým záhubným zlem, kteréž by nás zničiti mohlo. Kolik neštěstí, bolů, nepřátelství mohlo by zazahubiti člověka, ale požehnání boží zapuzuje vše. Památná jsou slova žalmisty Páně: »Kdo obývá v moci nejvyššího, v ochraně Boha nebeského přebývati bude. Nepřistoupí k tobě zlé a metla nepřiblíží se k stanu tvému.« (Žalm 90.)

Ze všelikých nebezpečenství vytrhne ruka Hospodinova člověka, když se úplně odevzdá do vůle boží a v pomoc Nejvyššího spoléhá. A že slova žalmisty Páně jsou pravdivá, dokázáno nesčíslnými příklady. Ať jenom poukážeme na některé z Písma. Kolika ranami zastižen byl Egypt, kolik ran poslal rozhněvaný Bůh na Faraona a lid jeho, že nepropustil israelských! Na lidi i dobytek přicházely pohromy, příroda i andělé mstili se nad nevděčným lidem, celý Egypt úpěl pod přetěžkými nehodami, a

jenom israelští nezakusili ani jednoho neštěstí, poněvadž byli národem vyvoleným, jejž Bůh ochraňoval.

A jiný příklad vidíme na Davidu. Mocný král pronásledoval jinocha, ale David přece ušel všelikým nebezpečím a nástrahám. Bůh ho miloval a ruku ochrannou nad ním držel. Posléze král Saul s trůnu svržen a David usazen na něm. Podobně chránil Bůh šlechetnou a nábožnou Zuzanu. Zlí a mstiví soudcové zničiti a oloupiti ji chtěli o čest, o dobré jméno; a dařilo se jim tak, že Zuzana byla na smrt vedena. Než v tom Bůh poslal ochránce, moudrého Daniela, a nevina Zuzanina nad světlo jasněji dokázána.

Jste-li, milí křesťané, v rozmanitých úzkostech a nebezpečích, a chcete-li uniknouti nemocím a neduhům, když se míníte zprostiti starostí a svízelů, spoléhejte na Boha, který všechno řídí a spravuje, bez jehož vůle ani vlas s hlavy nespadne, ani pták k úrazu nepřichází. Ruka Hospodinova spočívá-li nad příbytky, nad rolemi, nad hlavami vašimi, pak ani na dobytek váš mor nepřijde, pole kroupy nezničí, nemoc na tělo vaše nepřipadne, ztráty jmění vaše neucítí, slovem žádná nehoda, žádné neštěstí nestihne vás. Jestli sešle kříž, dá také sílu jej nésti.

b) Boží požehnání poskytuje lidem užitečné dary a statky na tomto světě. »Požehnání Hospodinovo bohaté činí, aniž se k nim přitovaryší trápení.« (Přísl. 10, 21.) A na jiném místě dí Písmo sv.: »Bůh dává lidem sílu, a to těm, kteří dokonalým srdcem věří v něho.« Sám o sobě je člověk slabým tvorem a přirozenými silami nemohl by dokázati tolik, jako když Bůh nadpřirozeně na něj působí. Proto prorok Jeremiáš přirovnává požehnáním božím obdařeného člověka ke krásnému, užitečnému stromu, který v čas sucha vodou je zavlažován a mnoho plodů přináší. »Požehnaný muž, který doufá v Hospodina, a bude Hospodin doufání jeho. I bude jako dřevo, které vsazeno bývá při vodách, které k vlhkosti pouští kořeny své; a nebude se báti, když přijde vedro. A list jeho bude zelený, a v čas suchoty nebude se starati, aniž kdy přestane nésti ovoce.« (Jerem. 16, 7. a 8.)

Nedostává-li se tedy komu sil tělesných, strádá-li statky pozemskými: obrať se k Bohu svému a vyprošuj sobě požehnání nebeské. Pak třeba slabý a nedostatečný, mnoho dokážeš. Kde Bůh pomáhá, tam i slabá ruka Juditina zničí vůdce nepřátelského vojska a zahubí veškeren tábor. Kde požehnání boží spočívalo, tam pět chlebů a dvě rybičky nasytily tisíc zbožných posluchačů, slovem, kde Spasitel požehnává, tam se všechno daří. S požehnáním božím, s pomocí Hospodinovou dvanáct apoštolů prošlo celý tenkrát známý svět, a na tisíce získalo vyznavačů víře v jednoho Boha. Kde Bůh daří, tam sebe obtížnější překážky ustupují, tam Pán vítězí. Uvažujme často o této pomoci boží, prosme o ni; a majíce ji, hleďme si ji pevně udržeti, aby nás stále a stále doprovázela. Když zastihne nás neštěstí, když majetek, zdraví nebo jiný statek náš byl porušen a ve ztrátu uveden, neoddávejme se jenom zármutku, bolům, zoufalství, ale obraťme zraky své k ne-

besům, kde sídlí Pán, který nám jediný pomoci může, jako pomohl Jobovi, navrátiv mu a ještě přidav na všem zboží pozemském. Neochabujte, ale statečně bojujte, majíce v Boha pevnou důvěru a naději, že práce vaše potká se posléze s dobrým výsledkem. Boží požehnání zjednává i statky pozemské, statky, jichžto nám k udržení a zachování blaha a života je třeba.

Nic není lidem potřebnějšího a užitečnějšího nad boží požehnání, neboť bez něho ničeho dělati nemůžeme, s ním však lze nám vykonati všechno. Hleďme tedy pravdu tu do srdce našeho vštípiti a na požehnání boží nejvíce v pracích a námahách, ve všelikých podnikáních, nadějích a starostech spoléhati. Ovšem, nečekejme nějakých divů od něho beze všeho přičinění, ale přičiňujme sami ruku svou a ničeho neobmeškejme se své strany, čímž bychom spolupůsobiti mohli, aby dílo výborně se dařilo a slibný užitek přineslo.

Pane nebeský, dejž požehnání své pracím našim! Tys všemohoucí, v tvých rukou všechno je položeno; my pak jsme slabí a křehcí lidé. Než s tvojí pomocí vykonáme vše, s tvým přispěním každou nesnadnou věc zmůžeme. Otče nebeský, přispěj dětem svým, které důvěrně k tobě se utíkají, hledajíce v tobě sílu a pomoc po všechny dny života. Amen. *Alois Dostál.*

Neděle V. po sv. Duchu.

Proč máme býti milováni?

Kostra. Úvod z dnešního evangelia. Máme býti pokoje milovní. K tomu nás zavazuje: I. láska k Bohu, II. k bližnímu, III. k sobě samým.

»Jdi . . ., smiř se s bratrem svým!«

V dnešním evangeliu vybízí nás Spasitel, abychom byli pokoje milovní. Kdybychom nebyli v pokoji a míru se svým bližním, kdybychom již byli u oltáře a chtěli obětovati, máme dříve smířiti se s bratrem svým. Tento rozkaz doslovně vyplnil patriarcha Jan Alexandrinský, nazvaný almužník. Byl již u oltáře, aby sloužil mši sv., tu se rozpomenul na duchovního, který se k němu hrubě zachoval, obrátil se k němu, a ač sám byl uražen, žádal ho za odpuštění, a pak teprv přistoupil k oltáři.

Staří poutníci říkávali: Nikdy se nehněvati, ale vždy v pokoji živu býti, jest andělské; hněvati se, ale rychle se smířiti, jest lidské a křesťanské; neustále se hněvati a nikdy se nesmířiti, jest ďábelské.

Mějme v nenávisti, což ďábelského jest, hleďme zachovávati, což lidského a křesťanského jest, snažme se s milostí boží o to, což andělského, aby pokoj boží, který převyšuje všeliký smysl, ostříhal srdce a mysl naši v Kristu Ježíši.

Jak nám Pán Ježíš v dnešním evangeliu doporoučí, abychom byli pokoje a míru milovní! Hleďme si této ctnosti, která jest

našemu Pánu tak drahá, dobýti a k tomu cíli uvažujme, proč máme býti pokoje milovní. Na to odpovídám: Zavazuje nás k tomu:

I. láska k Bohu,
II. láska k bližnímu, a
III. láska k sobě samým.

Pojednání.

I.

Láska k Bohu nás zavazuje, bychom byli pokoje milovní.

1. Bůh sám miluje pokoj, i my máme si tuto ctnost oblíbiti. Hříchem povstalo nepřátelství mezi Bohem a lidmi; než Bůh chtěl, aby nastal opět pokoj mezi ním a lidstvem. Proto poslal Syna svého na svět, aby všichni lidé s ním opět smířeni byli skrze smrt jeho na kříži. A Syn boží skutečně přišel na svět a hlásal pokoj všem lidem. (Eph. 2, 16. 17.). Tím ukázal nám Bůh, jak velice pokoj miluje. Pro tuto lásku pokoje nazývá se Bůh Bůh pokoje, Pán pokoje. (2. Kor. 13, 11.) A proč právě jmenuje se Bůh pokoje? Mohl by se také nazývati Bůh spravedlnosti, moudrosti a pod. Chce nám tím ukázati, že si především pokoje váží, právě jako kníže, který má více zemí, nejčastěji nazývá se pánem země, které si nejvíce váží.

A jak ukazoval Syn boží zde na zemi, jak pokoj miluje? Již prorok Isaiáš (9, 6.) nazývá ho knížetem pokoje. Již při narození Páně andělé prozpěvovali: »Sláva na výsostech Bohu, a na zemi pokoj lidem dobré vůle.« Snášel trpělivě vady a nedostatky svých učedníků, ano, zůstal pokojným i při nespravedlivém a ukrutném pronásledování svých nepřátel, ještě se za ně modlil, byl jako beránek, který neotevřel úst svých, když byl veden na popravu.

Jest tedy Bůh skutečně knížetem pokoje. Co žádá tedy od nás láska k Bohu? nemáme-liž i my milovati, co Bůh miluje? Mohli bychom býti syny božími, kdybychom nechtěli milovati pokoj, který Bůh miluje?

Nikoliv! Pán Ježíš praví: »Blahoslavení pokojní, neboť synové boží slouti budou.« Tedy musíme býti pokoje milovní, chceme-li býti a jmenovati se syny božími.

2. Ale Bůh nám také výslovně přikazuje, abychom byli pokoje milovní. A jelikož nejlépe ukazujeme, že Boha milujeme, když přikázání jeho zachováváme, žádá zajisté láska k Bohu, abychom si pokoje a míru milovnost oblíbili. Celé evangelium jest evangelium pokoje, jak je sv. Pavel (Eph. 6, 15.) nazývá. Proto uvedu z mnohých míst, v nichž se nám tato ctnost přikazuje, jen několik málo.

Tak poroučí Pán Ježíš učedníkům, když do domu vcházejí, aby řekli: »Pokoj domu tomuto«. (Luk. 10, 5.) A jak často vybízejí sv. apoštolé a učedníci k mírumilovnosti! Tak na př. sv. Pavel v listě židům (12, 14.): »Může-li to býti, což na vás jest, se všemi lidmi pokoj mějte!« Se všemi lidmi, praví apoštol, ne-

toliko s dobrými a tichými, s nimiž v pokoji býti jest lehká věc; nýbrž i se svárlivými a protivníky. Ale dokládá, což na vás jest, t. j. pokud to na vás záleží, jakoby řekl: Ne všude pokoj trvá, poněvadž jest svět zlý; aniž jest vždy v moci člověka pokoj, dle starého přísloví: Člověk déle nemůže míti pokoje, než jak dlouho jeho soused bude chtíti. Ale co na vás jest, snažte se s jinými pokoj zachovati; nedávejte sami příčiny k různicím, nepopuzujte, nedrážděte sami jiného, ale vyhýbejte se vší vádě a nevoli, jak jen můžete.

Než ne nadarmo podotýká sv. apoštol: »Může-li to býti«, dobře věda, že jsou případy v životě, ve kterých i při nejlepší vůli přece se všemi lidmi vůbec pokoj míti nelze. Nebo často žádá to svatá povinnost, čest a sláva boží, spasení naše i bližního, žádá to pravda a spravedlnost, abychom rázně jednali a důtklivě mluvili, byť i proto pokoj porušen byl. Tu se sluší více ohlédati se na Boha, než na lidi. Tu platí přísloví: »Chceš-li pokoj, hotov se k boji!« Takto spojuje pravý křesťan opravdovost s mírností, pevnost s útrpností, přísnost se šetrností — má, pokud na něm jest, pokoj se všemi, a tím právě vyniká jako pravý vyznavač Kristův.

Tak si počínal v XII. století sv. Tomáš, arcibiskup v Canterbury v Anglii.

Prokazoval králi Jindřichu II. patřičnou úctu a poslušnost ve všech světských věcech. Poněvadž však král chtěl také v duchovních věcech panovati, a práva církve sv. porušiti, upozornil ho Tomáš na to s počátku mírně, když však to nepomáhalo, vyjádřil pevně a rozhodně, že dané nespravedlivé zákony ve věcech církevních z bázně před Bohem a z vážnosti před králem nemůže nikdy schváliti, ať se stane cokoliv.

Král se nad tím horšil a řekl před několika pány: »Se všemi lidmi v zemi mohu v pokoji žíti, jen s jediným knězem nikoli. Mínil tím arcibiskupa. Čtyři páni vyhledali pak arcibiskupa, zavraždili ho před oltářem, míníce, že prokáží tím králi milou službu. Protože Tomáš raději všechno vytrpěti chtěl než falešný, hříšný pokoj míti, zemřel jako mučedník.

V listě ke Gal. (6, 2.) vyzývá nás sv. apoštol, aby jeden snášel břímě druhého!« (4, 26.) opět, že nemá slunce zapadati nad hněvem naším. Tedy velmi často poroučí Bůh, abychom byli pokoje milovní. Když Boha milujeme, musíme jeho přikázání zachovávati, máme býti tedy pokoje milovní. Kdo tedy nemiluje pokoje s bližním, nemiluje Boha, neboť Bůh sám pokoj miluje, jest knížetem pokoje a poroučí mírumilovnost. Právě jako láska k Bohu, tak i láska k bližnímu vyžaduje, bychom byli pokoje milovní.

II.

»Co Bůh spojil, toho člověk nerozlučuj!« praví Kristus Pán. Bůh však již lidi těsně spojil přirozeností a ještě více náboženstvím křesťanským, tedy žádný člověk nemá se odvážiti, sebe nebo

jiné od lidí odlučovati, pokoj rušiti, nýbrž má toto spojení slovem i skutkem uznávati. To vyžaduje láska k bližnímu.

1. Již od přirození jsme úzce spolu spojeni. Všichni jsme dítkami jednoho otce nebeského, všichni jsme potomky jednoho praotce, Adama.

Velice úzce tedy Bůh lidi spojil již přirozeností, již od přirozenosti jsme všichni bratři. Láska k bližnímu vyžaduje, abychom toto blízké příbuzenství uznávali Jak jedná tedy ten, který není pokoje milovný, proti lásce k bližnímu, když ty, kteří jsou s ním již od přirozenosti tak úzce spojeni, svárlivostí od sebe zapuzuje, sebe od nich odloučiti hledí, když rozlučuje to, co Bůh spojil?

Když pastýři Abrahamovi a Lothovi na pastvě se svářili, mírumilovný Abraham nechtěl míti s Lothem rozepři, pokoj mezi sebou a Lothem chtěl míti a to proto, že jsou příbuzní, takořka bratři. Tato myšlenka má i nás povzbuditi, když jsme k svárlivosti pokoušeni:

»Ať mezi námi není rozepře, vždyť jsme bratři!«

2. Jestliže všeobecná láska k bližnímu vyžaduje mírumilovnost, tím více ji vyžaduje láska zvláštní, kterou máme míti ke spolukřesťanům. Neboť ještě úžeji než přirozeností spojil nás Ježíš Kristus zvláštním svazkem, náboženstvím křesťanským, tak že jsme ještě u vyšším smyslu bratry v Kristu. Apoštol nás přirovnává k tělu, které sestává z rozličných údů. (I. Kor. 12, 25.—27.) Jindy opět ke chrámu, jako mnozí kamenové činí jeden chrám, tak tvoří také věřící jeden celek. Tak jsme v Kristu ještě úžeji spolu spojeni, než bratři tělesní. Co bychom byli bez pokoje Kristova v oné rozervanosti, kdež bratr bratru cizincem, druh druhu protivníkem jest, kde nezkrocené vášně a náruživosti jak uvnitř v srdcích vítězí, tak i zevnitř válčí a ruší všecku blaženost ve společnosti lidské?

Jak velice prohřešuje se tedy svárlivý proti lásce k bližnímu! Kéž bychom byli tak úzce spolu spojeni, jako první křesťané, kteří byli jedno srdce a jedna duše! Ani stav, ani vlast, ani pohlaví — zkrátka, žádný pozemský poměr nemá nám dávati podnět k různicím a nesvárům, jak praví apoštol: v Kristu Ježíši není ani nevolný, ani svobodný, ani žid, ani pohan, ani muž, ani žena, všichni jsme jedno v Kristu Ježíši. (Gal. 3, 28.)

Tak jsme viděli, že láska k bližnímu vyžaduje, abychom byli pokoje milovní, a to všeobecná i zvláštní láska, kterou máme míti ke křesťanům. Uvažujme ještě krátce, jak i láska k sobě samým od nás vyžaduje, abychom byli pokoje milovní.

III.

Naše vlastní vnitřní i zevnitřní štěstí závisí od mírumilovnosti. Proto i láska, kterou sami k sobě míti máme, vyžaduje, abychom byli pokoje milovní.

1. Při pokojemilovnosti jest křesťan již sám nadmíru blažený. Pokojný již sám v sobě uvnitř okouší hojné blaženosti,

srdce jeho naplňuje tichý klid, který nic vzbouřiti nemůže. Pokojnost chrání ho mnohých výstupků, v něž nepokojný a svárlivý člověk lehce ubíhá. Sv. Jan Zlatoústý zajisté pravdivě dí: »Srdce pokojného jest příjemné lože, v němžto rád odpočine Bůh.«

»Hle, jak dobré a příjemné jest, když přebývají bratři v jednotě.« Žalm (132, 1.)

Skutečně veliká jest vnitřní blaženost, kterou pociťují pokoje milovní lidé a pokoje milovná společnost, ať menší jako rodina, neboť větší jako celá obec. Pokoje milovný není znepokojován bouřemi, které vášeň ve svárlivém vzbuzuje. Mnozí sami pokoje nemají, a jiné nenechají na pokoji, jiným jsou nesnesitelní, sami sobě vždy nesnesitelnější. Pokojný ví, že vlastnost, kterou má, Bohu i lidem se líbí; ale i rušitel pokoje ví, že ho lidé v nenávisti mají. Proto také všude se bojí nebezpečí odplaty za škody, které již udělal, bojí se, aby se na něm nesplnila kletba, kterou Bůh vyslovil (Sirach 28, 15.): »Nadýmač a člověk jazyka dvojího jest zlořečený, nebo mnohé, kteří pokoj mají, vzbouří.« Zcela jistě nemůže míti nepokojný vnitřní blaženosti; zcela jistě musí ten, kdo vnitřní blaženosti požívati chce, osvojiti si ctnost mírumilovnosti, jak dí sv. Petr (I. 3, 10): »Kdo chce milovati život a viděti dobré dny, zdržuj jazyk svůj od zlého . . ., hledej pokoje a stíhej jej!«

2. Ale nejen vnitřní, nýbrž i zevnitřní blaženost naše závisí od mírumilovnosti. Pokojný člověk požívá zevnějších radostí v pospolitém životě, maje účastenství přátelského obcování s milými bratry. Při tom získá sobě lásku i přízeň všechněch, žádnému nic neklada v cestu, aniž komu dávaje příčinu k nespokojenosti a nevoli. A jak pokojně a utěšeně může se odebrati na věčnost, odkud sladká mu kyne naděje, že tam věčného pokoje dojde. Pravdivé jest staré přísloví: »Pokoj živí, nepokoj tráví.« Pravdivost tohoto přísloví dosvědčuje denní zkušenost. Odkud pochází v mnohém domě rychlý blahobyt, jehož se dodělal, ne-li od pokojného spolupůsobení celé rodiny? jakož i naopak odkud pochází rychlé klesání mnohé rodiny a mnohých větších společností z blahobytu v nouzi, ne-li od nepokoje, když manžel a manželka, bratři a sestry, rodiče a děti, členové společnosti s ostatními členy v nevoli, ve svárech žili, a tak proti sobě a bez božího požehnání pracovali? Jak krásně naznačil Svatopluk synům svým moc a sílu mírumilovnosti k dosažení a udržení blahobytu! Poručil svazek prutů přinésti a poručil synům, aby tyto pruty zlomili. Pokoušeli se o to, ale nedovedli to. I poručil rozvázati pruty a jednotlivé zlomiti.

To dovedli nyní snadno. Právě tak, doložil otec, budete i vy nepřemožitelní, když v pokoji a svornosti sjednoceni zůstanete; když však se nesvorností a nepokojem odloučíte od sebe, snadno přemoženi budete.

Pokoj živí, nepokoj tráví. Toto přísloví jest pravdivé vzhledem na zdraví, tak drahocenný statek života. Pokoj podporuje

zdraví, nepokoj zdraví podrývá. Proč opadla tvář Kainova? Protože se hněval na bratra Abela, protože nebyl pokojný. Tak je tomu až dosud; hněv a sváry mučí duši a brzy i tělo, jestliže se jim člověk poddává I tu platí slovo sv. Petra: »Kdo chce milovati život a viděti dobré dny, hledej pokoje a stíhej jej!«

Z toho, co jsme zde uvedli, vyplývá s dostatek, že vnitřní i zevnější blaženost závisí na mírumilovnosti, že tedy z lásky k sobě samým povinni jsme pokojní býti. Křesťanská sebeláska vyžaduje, bychom především starali se o spásu duše své. Abychom se přesvědčili, že staráme se o spásu duše své, když jsme pokoje milovní, postačí poukázati, že Pán Ježíš pokojné blahoslaví, a že sv. Pavel všechny druhy nepokoje počítá mezi skutky tělesné, které člověka od věčné blaženosti vylučují.

Závěr. Tak jsme viděli zvláště tři příčiny, proč máme býti pokoje milovní: vyžaduje to od nás láska k Bohu, láska k bližnímu a láska k sobě samým. Nuže, milujme i my pokoj podobně jako kníže české, sv. Václav. Když otec jeho Vratislav zemřel, počala matka jeho Drahomíra nemoudře panovati a popudila proti sobě německého císaře Jindřicha I., kterýž s vojskem až ku Praze přitáhl. Tu Václav nepříteli v ústrety vyšel s vojskem. Dříve však osobní rozmluvy s císařem sobě vyžádal, ku pokoji ho pohnul, tak že upustil od boje a spokojil se s malým poplatkem. Podobně když Radislav, kníže kouřimské, s velikou silou vtrhl do území knížecího, sv. Václav pro ušetření krve lidské chtěl spor soubojem ukončiti. Radislav se poddal, Václav mu ochotně odpustil a trvalý pokoj s ním učinil. Také s bratrem Boleslavem hleděl zachovati pokoj a jemu — bratrovrahu — umíraje, odpustil. Tak dle příkladu našeho zemského patrona, sv. Václava, buďme i my pokoje milovní, pak i nás bude blahoslaviti Pán Ježíš slovy: »Blahoslavení pokojní, neboť synové boží slouti budou.« Amen.

Jan Nep. Josef Holý O. Praem.

Neděle V. po sv. Duchu.

Ošklivost hněvu a krása smířlivosti.

Dnešní sv. evangelium jest částí řeči Pána Ježíše na Hoře blahoslavenství, kde chtěl ukázati, v jakém poměru jest jeho učení s učením St. Zákona; co žádá od svých stoupenců, křesťanů.

Nepřišel rušit Zákon Starý, ale vysvětlit, doplnit a zdokonalit. Poněvadž zákoníci a fariseové plnili zákon toliko dle litery, na venek, a ne dle ducha, i vnitřně: bylo třeba upozorniti na to posluchače, aby se předešlo osudným chybám a poblouzení.

»Nebude-li hojnější spravedlnost vaše nežli zákoníků a fariseů, nevejdete do království nebeského.« Spravedlnost zákoníků a fariseů zakládala se v tom, že hleděli k zevnějšímu zachovávání zákona, všecky předpisy dopodrobna zachovávali, na venek hrubých poklesků se varovali; ale nedbali, jaké jsou myšlenky, žádosti jejich. Proto nazval je Pán Ježíš hroby obílenými, poněvadž

*

na venek se ukazovali horlivými, svědomitými, uvnitř však v srdci jejich bylo plno hříchů, zášti, nespravedlnosti k bližním. A hned uvádí příklad. Páté přikázání: Nezabiješ! — vykládali si doslovně dle litery, ale Pán Ježíš vykládá také o vraždě jiné, ba horší.

Nejen skutečná vražda, ale každá nelaskavá hněvivost, jež provázena bývá horlivými nadávkami, je hříšnou; neboť připravuje bližního o čest a dobré jméno, a propadá témuž trestu jako vražda.

Abychom se v tom nepodobali nepřátelům Kristovým a žili v duchu sv. evangelia, ukáži dnes, jak ošklivým a zhoubným je hřích hněvu, a jak krásnou je smířlivost a odpuštění.

Pojednání.

1. Hněvivý je, kdo se pro něco, co se mu nelíbí, rozčiluje a snaží se — pomstíti se. Sv. Basil praví: »Zlostný ztrácí lidskou podobu a béře na sebe podobu divokého zvířete,« stahuje obličej, kroutí očima, skřípá zuby, křičí, tluče, dupá, rozbíjí předměty kol sebe atd. Hněv je velice škodlivý pro tělo i pro duši.

Hněvivý škodí si především na zdraví. Žluč přechází do krve, otravuje ji; proto zlostní bývají žlutí, hubení. Jako červ hlodá na kořenu rostliny, až tato uschne a zhyne, tak hněv hlodá na zdraví a životě člověka. Mnohého ve hněvu ranila mrtvice.

Hněv kalí rozum člověka. Aristoteles, filosof starých Řeků, pravil: »Jako kouř kalí oči, tak hněv kalí rozum.« Hněvivý podobá se opilci, který neví, co dělá. Svatý František Saleský říkával, kdykoli spatřil rozzlobeného člověka: »Pane, odpusť mu, neboť neví, co činí!«

»Zlostník,« praví sv. Jan Zlat., »podobá se cestujícímu na lodi, který za bouře vše vyhazuje do moře, a po bouři se proto zlobí.« Pes hryže kámen po něm hozený; hněvivý chladí si zlost na věcech a osobách nevinných, a počíná si jako smyslů zbavený. Odtud tolik různic, poranění, vražd a soudů.

Hněvivý upadá dále v nevážnost a nenávist u lidí. Písmo sv. varuje a praví: »Neuzavírej žádného přátelství s člověkem hněvivým a neobcuj s člověkem horkokrevným.« (Přísl. 22.)

Sv. Jan Zlat. praví: »Spíše lze žíti se zvířetem nežli s člověkem hněvivým; zvíře lze zkrotiti, zlobivce nikoli.«

Hněvivý jest v stálém nebezpečí, že ztratí blaženost věčnou. »Kdo se hněvá na bratra svého, hoden bude soudu.« (Mat. 5.) »Duch sv. nebývá tam, kde jest hněv« praví sv. Jan Zlat. Zlostník nosí již nyní peklo v sobě, stálý nepokoj.

Když král anglický, Jindřich II., dovoloval si mnohé nespravedlnosti proti církvi sv. a duchovenstvu, hájil arcibiskup kanterburský, Tomáš Becket, neohroženě práva církve. Král vzkypěl hněvem a v rozčilení pronesl před svými dvořenínv slova: »Což není mezi vámi nikoho, kdo by mne zbavil toho obtížného kněze?« A hned odebralo se několik rytířů a arcibiskupa u oltáře — zavraždili.

Když král se o zavraždění dozvěděl, litoval toho velice, že

ona slova pronesl, a činil přísné pokání. — Vraždy však nenapravil!

2. Hněv máme přemáhati, abychom předešli následkům často hrozným. Především nemáme ve hněvu ani mluviti ani jednati.

Svatý František Saleský, byv tázán, jak může býti klidným v obcování se zlostníky, kteří mu ubližují, pravil: »Učinil jsem smlouvu se svým jazykem, že nesmí promluviti ani slova, je-li srdce — rozčileno.«

»Lepší jest muž vítězící nad hněvem,« praví Písmo svaté, »než kdo dobývá měst.« (Přísl. 16)

Ve hněvu máme se modliti; tím zapudíme zlého ducha, který k nerozvážnosti popuzuje. Možno tu užiti skvostné modlitby: »Ježíši tichý a pokorný srdcem, učiň srdce mé podle srdce svého.« »Otče, odpusť mu, neb neví, co činí.« Už pohanský mudrc Athenodor radil císaři Augustovi, který byl velice prchlivý, aby si nezadal, by pokaždé ve hněvu odříkával celou abecedu; nežli ji přeříká, že hněv přejde.

Křesťanu sluší spíše odříkávati modlitbu, poněvadž jí nabývá milosti a pomoci boží.

K slavnému státníku dru. Windhorstovi, vůdci německých katolíků, který byl dříve vrchním konsistorním radou v Hanoveru, přišla jednou jakási paní a stěžovala si na svého manžela, že každý den večer chodí opilý domů a dělá pak strašný rámus.

»A co vy děláte?« ptal se Windhorst.

»Samo sebou, že nemohu mlčet a musím ho plísnit!« Žádala o rozvod s manželem.

»Ale Windhorst řekl: »Vám schází doma jistý kus nábytku, a ten by vás oba upokojil. Kupte si klekátko; až přijde muž opilý a bude hřmotit, klekněte si a rozmlouvejte místo s mužem — s Bohem.«

Žena uposlechla; prostředek se osvědčil. Zena muže nepopouzela ostrými slovy, a muž se brzy zastyděl a více se neopíjel.

Jestliže jsme komu ve hněvu ublížili, máme chybu ihned napraviti. »Slunce nezapadej nad hněvem vaším,« napomíná sv. Pavel. (Efes. 4.) Sv. Frant. Sal. praví: »Hněv podobá se hadu, který se vplíží tam, kam jen hlavu svou prostrčí; je-li však jednou vpuštěn, těžko lze jej vypuditi.« Sv. Jan Almužník, patriarcha alexandrijský, zasadil se o to, aby chudým města obvyklá podpora nebyla odejmuta. Tím se však nezachoval místodržiteli Niketovi; ba tento pohaněl patriarchu surovými slovy. Večer vzkázal světec místodržiteli: »Slunce již brzy zapadne.« Tím chtěl říci: »Pamatuj slov Písma sv.: Slunce nezapadej nad hněvivostí vaší,« (Efes. 4.), t. j. usmiř se ještě dnes, jakož i já odpouštím tobě. — Místodržitel rozuměl laskavým slovům, žádal za prominutí, vyhověl žádosti patriarchy a varoval se pro příště hněvivosti.

Kdo se ve hněvu umí přemoci, dobyl největšího vítězství.

Krásný příklad toho dala manželka císaře Ferdinanda II.,

Eleonora. Dala si jednou zříditi z jantaru umělé nádobí ku pití nápoje a vyložiti nejlepším zlatem, což stálo asi 4000 K, a chtěla tím vyznamenati jednoho mladého arcivévodu rakouského pro jeho zásluhy. Drahocenný dar dala uschovati své dvorní dámě. Tato, když chtěla nádoby uzavříti, pustila je z rukou, i rozbily se na kusy. Ulekla se nanejvýš, a čekala, že trpce to odpyká, že bude vyhnána a potrestána. Když to císařovna slyšela, opanovala se a politovala ji, že se jí nehoda stala, těšila ji a poslala jinou dámu, aby ji vyrážela. Od té doby ještě více měla dvorní dáma ve vážnosti císařovnu, která se dovedla přemoci a jednati, jakoby se nebylo nic přihodilo. Jak dovede křesťanská spravedlnost a mírumilovnost odzbrojiti!

Krásný vzor křesťanské lásky k bližnímu zaznamenal svatý Ambrož o císaři Theodosiovi. Tento ležel na smrtelném lůžku. Najednou měl zvláštní vidění. Andělé sestoupili k němu a volali: »Theodosie, co jsi činil na zemi?« Theodosius nevypravoval o hrdinských činech válečných ani o zemích, jež vydobyl, ale otevřel ústa a zvolal: »Dilexi« — miloval jsem — (t. j. nikomu neublížil, každému křesťanskou lásku prokazoval). »Co jsi dělal, když lid proti tobě se bouřil a nevěrným se chtěl státi?« »Dilexi« — miloval jsem — t. j. i tu odpustil jsem mu a miloval. »A co jsi dělal, když ministři tvoji a služebníci tě podváděli, okrádali a jen svůj vlastní prospěch hledali? — »Dilexi« — miloval jsem. A ještě na jiné otázky tak dlouho tímtéž slovem odpovídal, až duše s anděly vzlétla k nebesům. A svatý Ambrož dodává: »V pravdě miloval, který povinnosti své věrně konal, úřad svědomitě zastával, nepřátel šetřil a jim nedal zahynouti.« — »Co necheceš, aby ti jiní činili i ty nečiň jim.« — To jest křesťanská spravedlnost, opak spravedlnosti zákoníků a fariseů!

Krásný příklad smířlivosti vypravuje missionář Odin, který mnoho let v Americe mezi kmeny indiánskými žil a z nich mnoho na víru křesťanskou obrátil. Když se jednou vracel Odin ke své stanici, přišlo několik Indiánů a prosili: »Černý otče, pojď rychle; kmet náš je velmi raněn, na smrt nemocen a žádá si tebe viděti.« Když Odin přišel na místo, kde byl nemocný, úpěl tento hroznými bolestmi. Jeho nepřítel ranil ho jedovatým šípem, krev byla otrávena, nastávala bolestná smrt. Missionář pravil: »Přišel bys rád k velikému Duchu do nebe?« »Ovšem, jen kdyby mne přijal,« odpovídá nemocný. »Přijme tě, budeš-li pokřtěn a budeš li znáti hlavní pravdy náboženské.« »Prosím snažně o křest a poučení,« volá Indián. Missionář poučil ho o základních pravdách a odešel. Druhý den přišel opět, a tu nemocný zoufale prosil, aby byl pokřtěn. Missionář věděl, jak Indiáné neradi odpouštějí nepřátelům, i hleděl jej pohnouti, aby nepříteli, který ho zranil, odpustil; jinak marný by byl křest, nadarmo stal by se křesťanem. Poučil Indiána, že Syn boží přišel na svět, zlí lidé ho ukřižovali, a on se za ně modlil, a chce, abychom i my za nepřátele se modlili. »Odpustíš-li nepříteli, pak tě pokřtím.« »Odpouštím ze

srdce, když i veliký Duch sám odpustil, a chce, abychom také odpouštěli.«

A hned zavolal si své poddané a přikázal, aby se nemstili jeho nepříteli, že mu odpouští, protože to chce veliký Duch, Bůh sám. Vzal kříž do rukou, líbal uctivě, plakal radostí, že Bůh ho vezme k sobě. Ještě před smrtí znovu napomínal, že nepříteli odpouští, aby nikdo se mu nemstil za to, že jeho vinou umírá.

Jen někdy máme se hněvati, t. j. rmoutiti se, je-li Bůh urážen. Pán Ježíš se hněval a vyhnal kupce z chrámu. Takový hněv není hněvem, ale projevem lásky. »Hněvejte se a nehřešte.« (Efes 4.) Pamatujme si slova sv. Augustina: »Varuj se hněvu, který rozum dusí, míry spravedlnosti nezná, pokoi ducha ničí, pravdu nohama šlape, duši ubíjí a do zkázy uvádí!« A svatý Bernard praví: »Kolikrát hněv přemůžeš, tolikrát budeš korunován.«

Co by nám byly platny modlitby, posty, sebezapření, horlivé konání povinností, kdybychom žili ve hněvu s bližním? »Obětuješ-li dar svůj na oltář, a tu se rozpomeneš, že bratr tvůj má něco proti tobě: nechejž daru před oltářem, a jdi prve, smiř se s bratrem svým, a potom přijda, obětovati budeš dar svůj.« Modlitby, dary tvé nemají ceny u Boha, dokud se hněváš s bližním svým. »Tebe samého hledá Bůh,« praví sv. Augustin, ty máš býti především obětí Bohu příjemnou.«

»Nikdy se nehněvati, ale stále v pokoji žíti, jest andělské; hněvati se, ale ihned odpustiti, jest křesťanské, ale hněvati se a neodpustiti, jest — ďábelské.«

»Varujme se hněvu, milujme i nepřátele své, abychom byli synové Otce svého, který jest v nebesích.« (Mat. 5.) »Odpustíme-li lidem poklesky jejich, odpustí i Otec nebeský hříchy naše.« (Mat. 6.) Jakou měrou budeme měřiti lidem, takovou bude nám odměřeno Bohem, věčným soudcem. — Amen. *V. M. Váchal.*

Neděle VI. po sv. Duchu.

Pokrmy pomíjející a nepomíjející.

»I jedli a nasyceni jsou, a sebrali, což pozůstalo drobtů, sedm košů.«
(Sv. Marek 8, 8.)

Dobře sobě v paměť vštipte, že Pán teprve tehdy dal zázračně rozmnožený chléb, když tři dny s ním trvali a hledali spravedlnost království božího. Splnil skutkem, co pravil slovem božím: »Hledejte nejprve království božího a spravedlnosti jeho, a toto všechno bude vám přidáno!« Ta slova často nemyslícímu zdají se býti upřílišena, a jsou to přece slova věčnou pravdu boží obsahující.

Dvojí jest chléb potřebný: duše a těla. První jest věčný, druhý časný. První musíme hledati a druhý nebude scházeti. Když prvního nedbáme, ztratíme i druhý, kdybychom jej i měli.

Proto budeme dnes o obojím chlebě: časném i věčném rozjímati, a sice jak si jej vážiti máme, abychom nasyceni byli. Nesmíme zanedbávati ani drobtů chleba tělesného i duchovního, chceme-li požehnání hojné míti.

Pojednání.

I.

Chlebem časným rozumíme všechny potřeby pro tělesný život náš. Jsou to ty všechny statky časné, jichž k živobytí potřebujeme. Vizte, jak Pán s tím chlebem nakládá, a jak nakládají s ním mnozí z našich souvěkovců!

Pán ten chléb žehná, když byl díky učinil, a pak, když jej rozmnožil, ještě i drobty poroučí sebrati. Ten, jenž v ruce své zázračné chleby rozmnožil, i na drobty nezapomíná.

Chléb, ta tajemná potrava těla, která tělo udržuje pohromadě a dodává mu života, jest sice něčím všedním, ale vždy nepochopitelným pro nás. Kus chleba nese v sobě teplo, pohyb, sílu životní a udržuje ji v nás. Sám pak ten kousek chleba je skutečný dar boží, který se nám rozmnožuje na poli jako v ruce boží na poušti. Kolik jest práce v kousku chleba! Kolik potu bylo prolito na poli, ve mlýně a v dílnách, které všechny stroje musily zhotoviti než se mohlo říci: »Chléb jest hotov.« Ten chléb časný udržuje náš život tělesný. Sám sebou je mrtvý, nevzhledný, jednoduchý, a přece účinky jeho jsou tak mnohonásobné. Tento časný chléb, který tolik práce stojí, je také předmětem největších starostí člověka. Kolem chleba se točí vše na zemi. Dělník k vůli živobytí pracuje, obchodník obchoduje, duševně pracující se namáhá.

Nakládání s časným chlebem však neodpovídá ani tomu krásnému jménu »boží dar«, ani veliké práci, kterou vyžaduje, ani starostem, které působí. Velmi mnoho lidí maří ten časný chléb vezdejší a plnou rukou jej vyhazují aneb nestřídmě a nerozumně užívají.

Bůh dobrotivý nám nedává chléb, to je vše to, čím si pořizujeme věci k životu potřebné, abychom jím plýtvali neb mařili a na hříšné věci obraceli, nýbrž abychom jím šetřili, střídmě a rozumně ho užívali k dobročinnosti. Však jak to vypadá v tomto ohledu?

My slýcháme tolik nářků na zlou dobu, ale neslýcháme naříkati na mnohé nerozumné užívání časných statků, které se mnohdy rovná plýtvání. Proto uvedu několik čísel z hospodářství státního, kteráž čísla ukazují, že netoliko drobty nýbrž chléb házíme mnohdy na zem.

Daň z kořalky, tedy ze zkaženého chleba dle »St. Handb.« obnášela r. 1903:

v Rakousku celkem . . .	82 830.266 K
v Čechách samotných . .	23,826 000 »

Toť jsou chléb a pokrm proměněný v jed, a je to chléb většinou chudiny.

Daň z piva r. 1903 obnášela:

v Rakousku	76,132.871 K
v Čechách	31,582.000 »

Za tabák vykazují příjmy:

v Rakousku	219,869.408 K
v Čechách	58,873.000 »

To jsou věci, které k živobytí člověku moudrému z větší části nejsou nutny, a proto jsou namnoze odhozeným chlebem, s tím však rozdílem, že to nejsou drobty, nýbrž chleby celé.

Loterie, ta herna chudiny, vytáhne z její kapes ročně:

v Rakousku	31,014.874 K
v Čechách	6,785.000 »

To jsou daně, které si ukládá člověk sám dobrovolně a tvoří více než přímé daně dohromady.

V tom celkovém obrazu státního hospodářství je také obraz jednotlivce. Mnohý tak pracně dobytý groš jde na výdaje, které ani neživí ani neblaží, ale činí člověka rozervaného a nepokojného. Vezměte jen na př. nestřídmost a její oběti. Kolik chleba každý občan může z darů božích sesbírati, když bude žíti střídmě přičinlivě a spravedlivě!

Jak šetrností a pozorností mohou z maličkých věcí mnoho dobrého vykonati pro čest a slávu boží a spásu duší, ukazují nám životy zbožných duší. Malé sestry chudých ve Francii sbíráním zbytků se stolů zámožných nasytily tisíce hladovících denně. Jich prací jest sebrati drobty, aby nezhynuly. Jimi živí chudé a sebe v počtu až úžasném.

Vesnický farář J. Theodor Stein ve Würtembersku sbíral po 33 let známky poštovní ve prospěch katol. missií a za vzácné známky, které v alba skládal, utržil značné obnosy, tak že mohl za 33 let účtovati:

za 11.940 liber známek . . .	32.745 M
za alba	56 000 »
za staré mince	4.591 »

Kromě toho sbíral po drobtech dary pro missie a sebral na 132.637 M, z čehož bylo poděleno 200 missií a vykoupeno 2000 dítek pohanských. Seberte drobty pro dobrý církevní účel, ať nezhynou! (Korr. Ass. P. Sac. 1911, Juni.)

Podobně se děje s opotřebovanými pohlednicemi, které se též ve prospěch sv. missií zužitkují. Sbírejte i ty drobty aspoň pro rozšíření království božího, aby nezhynuly!

Spasitel nám dává při své všemohoucí štědrosti příkaz moudré šetrnosti, kterou má člověk zachovati, chce li požehnání a spokojenost míti. Čím více potřeb, tím méně pokoje. Musí proto člověk hledati spravedlnost království božího a chléb vezdejší bude mu přídavkem, neboť celý jeho život bude tak uspořádán, že se mu nebude nedostávati.

Jestli však chleba vezdejšího musíme si vážiti a s ním neplýtvati, tím více musíme chléb duchovní míti v úctě a jej vyhledávati, abychom nezemřeli hlady, o čemž v díle

II.

Chlebem duchovním rozumíme vše, co k životu duchovnímu nám prospívá. Hlavně pak dvě věci jsou chlebem duchovním, a sice: slovo boží a tělo boží. Obé jest nám k životu věčnému potřebné, a to nevyhnutelně. O slově božím řekl Pán, když ďábel jej pokoušel, aby kámen v chléb proměnil: »Nejenom chlebem živ jest člověk, ale každým slovem, které vychází z úst božích.« To slovo boží dodává člověku tedy život, a sice život věčný. Moudrost, která se nám vnucuje od lidí, dokud není v souhlase se slovem božím, neživí, ale omamuje.

Slovo boží, které pronikne duši, také ji obrací a působí v ní nový život, kterému říkáme znovuzrození v Kristu Pánu, aneb jak to sv. Pavel o sobě pravil: »Nejsem živ já (se svými názory a zásadami), ale živ jest ve mně Kristus (svým slovem a milostí).«

1. Slovo boží nazýváte také v písni před kázáním: »pokrm naším duším«, a tím právě jest. Změna života duchovního v národech způsobena byla právě slovem božím. Slovo boží učinilo národy střídmé, spravedlivé, čistotné, mírumilovné. Tak působí i dnes. Právem sv. Vincenc Fer. ukazoval na své kajícníky, kteří opustili neřesti a následovali jej, že slovem božím, které přijali, obráceni byli. Zdravý pokrm, zdravý život. Slovo boží je pramen zdravého života duchovního. To vidíme na mnohých zjevech světců. Sv. Augustin slovem: »Čas jest, abychom ze sna povstali« obrácen jest a začal život nový. Sv. František Xaverský: »Co prospěje člověku, kdyby celý svět získal, ale na své duši zkázu trpěl.« A jiných více.

Slovo boží, přijaté do srdce, obrací život člověka, který se mu stává pak požehnáním života. Zanedbávání jeho působí kříž člověku. Krátký příběh z missií vám to objasní. Byly missie v osadě. Missionář mluvil o nestřídmosti a její kletbě, věčném i časném neštěstí nestřídmého života. Jeden ze stížených předsevzal si odříci se této neřesti. Bylo toho třeba, neboť celá rodina trpěla krajní bídu. Po roce duchovní správce dostal od ženy onoho muže šest velkých svící na oltář. Nechtěl je vzíti, protože byla chudá. Však žena nechtěla jinak, neboť pravila: »Byla jsem v bídě, když pil, vede se mi dobře, a nám všem, když se obrátil. Ty svíce nesu za poděkování Pánu Bohu« Hledal království boží a našel jej, a našel i chleba pro své, protože slovo boží obrátilo jej. Tak je i s jinými hříchy a neřestmi. Napřed musí přijíti obrácení duše a pak může přijíti také požehnání spravedlivých. Mnohý má roboty do soboty — a peníze do pondělka.

Slovo boží se bohužel nevyhledává. Tu smutnou pravdu upírati a zastírati nelze. Následek toho se také musí ukázati, že

Bůh ponechá ty nedbalce nálezkům srdcí svých, kterými pak trpí.

Musíme i doznati, že neznají lidé svou víru a neumí ani svůj katechismus, proto od každého potulného mluvky spleteni bývají a zavrhují pravdy, na nichž spočívá nasycení duše i těla, časná i věčná spása. Pravda boží jest potrava pro věčnost. Kdo po ní přestává toužiti, ji hledati a jí se spravovati, ten také přestal sebe rozumně milovati. Jak může rozumně a dobře žíti, když pohrdne pravdou, která trvati bude déle než samo slunce a země? Zbloudí a v bludu zahyne.

Cesta zkázy každého člověka má určité mezníky, což známe ze zkušenosti. Nejprve zanedbává rozmluvu s Bohem, což nazýváme modlitbou; od tohoto prvního kroku není daleko, že zanedbává i slyšení slova božího, které je pokrmem duše — a zanedbá i služby boží nedělní i svaté přijímání velikonoční, a žije život bez Boha. Je to výmluvný důkaz, že nedbalost ve věcech božích vydláždila cestu na poslední smutné stanice lidí a cestu do pekel.

To zajisté uzná každý, že hřích je vždy spojen se zanedbáváním náboženské povinnosti, ať modlitby, bohoslužby neb svátosti. Bída mravní, které propadá lidstvo, souvisí s touto nedbalostí a nevědomostí náboženskou, nad kterou musí srdce krvácet. Znamenitý ředitel velké trestnice (Strosser: Blätter für Gefängnisskunde XXI., 143). napsal: »Hluboce náboženský, mravně pevný a řádný lid, nepáše žádných zločinů, neklesá svou vinou do chudoby mass, nenosí v sobě hlodajícího červa nespokojenosti, revolučních myšlenek, slov a skutků.« Z toho jest rovněž možno souditi, jakým požehnáním národa je míti hlubokou zbožnost, pevný mrav, na nichž tak veliké požehnání spočívá. Z toho vidíme, že zbožnost a víra slova božího je chlebem nejen věčným, ale i časným.

2. Je však třeba se ještě zmíniti o chlebě života věčného, jehož předobrazem bylo zázračné nasycení, o němž sv. evangelium právě mluvilo. Je to tělo Páně, nejsv. Svátost oltářní. Pán sám ji nazývá chlebem, s kterým jest spojen život věčný a slavné vzkříšení.

Sv. toto přijímání chleba věčnosti je výkon nejživější víry, a proto také spojen s největším požehnáním pro čas i věčnost. Sv. přijímání těla Páně je jako nasycení zázračným chlebem na poušti. Sv. přijímáním se duch živé víry udržuje, a tím i veškeré naše vášně a náklonnosti k hříchu krotí. Slovo boží člověka obrací od hříchu ke ctnosti, ale tělo boží člověka na cestě ctnosti udržuje. Čím častější sv. přijímání, tím bezpečnější cesta k věčnosti. Proto se nám Kristus Pán dává za pokrm všude, kde se slovo jeho hlásá, aby nás v dobrém sílil a zachovával, on jest pokrm k životu věčnému.

Sv. přijímání těla božího působí v nás pravé myšlenky a skutky, a proto je duši naší tak potřebné jako pokrm tělu. Sv. přijímání je spojení duše s živým Ježíšem. Ježíš žije v nejsv. Svá-

tosti, a duše naše žije také. Má-li žíti s Ježíšem, musí se s ním spojovati, čili musí jej přijímati. Každý, kdož ke stolu Páně jde, je živý člověk tělem i duší, s lidskou bázní a nadějí, ano s lidskou vášní a hříchy. Pro všechny potřeby duše je t. zv. přijímání živého Ježíše Krista, pokrm nejlepší. Ježíš se nazývá pokrmem andělů, protože pohledem naň andělé žijí blaženost svou, ale on je i pokrmem duší lidských zde na zemi v tom nejrůznějším povolání. On působí na rozum, aby pravdu lépe poznával, na vůli, aby silná byla v dobrém na vášeň, aby nezvítězila. On je zázračný pokrm našich duší, jako chléb našeho těla je nevyhnutelným a zázračným pokrmem.

My však nesmíme ten pokrm zanedbávat bez velikého nebezpečí pro svůj život věčný. Duše naše žije tím pokrmem duchovním: slovem božím a tělem božím. Ten uspořádaný život duše táhne za sebou uspořádaný život časný.

Kdo chce opraviti časné poměry lidí, musí napřed napraviti duševní život jejich, aby byl dle Pána Boha a pro Boha. Napřed království boží v duši musí býti, a pak může se i dostaviti království boží na zemi. Jedno jde za druhým. Duše před tělem, pokrm duševní před časným.

Lidé ten pořádek převracíjí a nedodělávají se žádoucího cíle. Nejprve duši nasyť sv. pravdou boží a ctností mravní a buď pak úplně bez starosti, že Bůh nasytí i tělo tvé. Tři dny slyšeli slovo Páně s dychtivostí svatou a pak nasyceni jsou. Posvěť Jméno boží v sobě a chléb dá Pán též tobě. Amen. *Fr. Vaněček.*

Neděle VI. po sv. Duchu.

Zázračné chleby. (Homilie.)

»Ježíš svolav učedníky, řekl jim: Líto mi zástupu« (Mark. 8, 15.)

Bylo několik týdnů po velikonoci ve třetím roce veřejné působnosti Ježíšovy. Spasitel dlel v severní Palestině v území východně jezera Genesaretského. Krajina ta byla pustá a prázdná. Široko daleko nebylo městečka ani dědinky ani osamělého dvorce. Ještě před 4—6 týdny zelenala se a kvetla step; ale bujná tráva, která před velikonocemi pokrývala nivy kolem, jenom na krátko může odolati stále žhavějším paprskům slunečním. Kde počátkem dubna všecko se skvělo v nádherném hávě jarním, tam počátkem máje poutník nalézá jen pustý, spálený kraj.

Ale i do té pouště následovaly Ježíše veliké zástupy lidu; byltě všude znám jako divotvorce, a kde se objevil, tisícové valili se za ním. Ježíš, pomocník silný v každé nouzi, před shromážděním davů vystoupil na malý pahorek, a tam usedl v kruhu svých učedníků. Se všech stran ve skupinách vystupují k němu lidé, někteří z osad velmi vzdálených; přivádějí a přinášejí s sebou všeho druhu nemocné, chromé a mrzáky, slepé, němé a jiné a

plni důvěry kladou je k nohám onoho, jenž jediný může pomoci a potěšiti. Velikolepá to podívaná: to stádo bez pastýře s všelikou bědou a utrpením zde v tiché samotě u nohou pastýře dobrého.

A že nespěchali k němu nadarmo, za to jim ručila jeho zázračná moc, často už osvědčená a jeho bezedná, soucitná láska. Také nyní tužby a přání všech vyplněny: němí mluví, mrzáci ozdravují, chromí chodí, slepí vidí, a všecek lid chválí a velebí Boha israelského. (Mat. 15, 29.—31.) Po tři dni trvalo toto zázračné divadlo uzdravování a útěchy nemocných; při tom Spasitel udílel jak nemocným tak ostatnímu lidu naučení duchovní, a hlásal jim zvěst spásy. A právě toto dlouhé uzdravování a poučování, a vytrvalost zástupů daly podnět k zázraku rozmnožení chlebů. Tři dni vytrvaly zástupy u Ježíše, noci strávili ti lidé pod širým nebem; za ty tři dni stráveny také dojista zásoby potravy, kdo si jaké donesl. Nad to byla krajina pustá, a nebylo tam kde potravin dostati.

Hledě na ty hladové tisíce, Spasitel hnut byl milosrdenstvím, a svolav učedníky své, řekl: »Líto mi zástupu; neboť již tři dni trvají se mnou a nemají, co by jedli: a propustím-li je lačné domů, zhynou cestou, neboť někteří z nich z daleka přišli.«

Učedníci, kteří přece už tolikrát byli svědky zázraků Ježíšových, odpovídají v rozpacích: »Odkud bude kdo moci je nakrmiti chleby zde na poušti?« I otázal se jich: »Kolik chlebů máte?« Kteřížto řekli: »Sedm.«

Ježíš a apoštolové jeho žili z almužny; Jidáš Iškariotský byl pokladníkem sboru a obstarával nákup potravin. Sedm chlebů zbývalo apoštolům z jejich zásoby. Chléb a nasolené neb sušené ryby byla obyčejná denní potrava chudých v krajině kol jezera Genesaretského. Byl to chléb ječný, pšeničného dopřáti si mohli jen zámožnější. Spasitel v pokoře a skromnosti své i v jídle držel s chudými.

Tento pokrm chudých rozmnožil Ježíš zázračně pro hladové zástupy.

»I kázal zástupu posaditi se na zemi: a vzav sedm chlebů, díky učiniv, lámal a dával učedníkům svým, aby předkládali: i kladli před zástup. A měli maličko rybiček: i těch požehnal a kázal před ně klásti. A jedli a nasyceni jsou, a sebrali, což pozůstalo drobtů, sedm košů.«

Z množství zbytků po jídle jasně vysvítá velikost zázraku. Košíčky na ruku, pletené z proutí, na cestách s sebou nosívali chudobní židé. Sedm malých, tenkých chlebů, jak ještě dnes se pekou na východě, snadno by se bylo směstnalo do jediného takového koše; ale jenom z drobtů po zázraku pozůstalých naplněno bylo košů sedm.

»Těch pak, kteří jedli, bylo okolo čtyř tisíc.« Udán tu jen přibližně počet mužů. Ženy a děti, kterých tam zajisté bylo také do tisíců a které také jedly, tu nečítány. (Mat. 15, 38.)

* *
*

Veliký zázrak učinil Kristus Pán, rozmnoživ chleby na poušti; většího zázraku jsme svědky my právě v tyto dni, ve dni žní. Praví sv. Augustin: »Větším zázrakem je řízení světa nežli nasycení tisíců lidí několika chleby. A přece se tomu nikdo nediví: nad oním žasnou lidé, ne proto, že je něčím větším, nýbrž vzácnějším. Neboť kdo živí také nyní všecek svět, nežli onen, jenž z mála zrnek tvoří osení? Jakož z mála semen osení rozmnožuje, tak ve svých rukou chleby rozmnožil.« (S. Aug., Tract. 24 in Joannem.)

Tento zázrak rozmnožení obilí vidíme na vlastní oči v tyto dny, a máme i hojnou účast na něm; máme tedy tyto dary boží radostně přijímati z dobrotivé ruky boží a za ně zvláště v době žní vděčni býti. A tento vděk tím jeviti máme, že zvláště v tuto dobu pamatujeme na Dárce vezdejšího chleba, že Bohu i v čas žní věrně sloužíme. Zbývá k tomu ovšem jen jediný den v témdni — neděle — světte tedy svědomitě tento den Páně.

Když jste vy a vaši dělníci po šest dní od rána do večera namáhavě pracovali, potřebuje tělo vaše odpočinku. Ale nemáte v neděli jen tělem odpočívati: máte také nesmrtelnou duši, a ta duše po šest dní lpěla na zemské hroudě a všecka se ztrácela ve starostech o věci časné. I ta duše má si zase jednou oddechnouti, má se povznésti k svému Stvořiteli a úctu mu vzdávati, která mu přísluší jako Pánu života, Pánu času i věčnosti. A to se děje v neděli zvláště zbožným obcováním mši sv. a slyšením slova božího.

Plňte, rozmilí farníci, tuto svatou povinnost i po čas žní. Bůh tak hojně požehnal polím vaším: buďte mu za to vděčni: neodplácejte za dobrotu jeho hříchy, zvláště ne hříchy nedělními, znesvěcováním dne Páně. Bůh je sice shovívavý, netrestá obyčejně hned, ale nezapomíná a nebývá posmíván; jednou hříšníka přece stihne jeho soud, a je hrozno upadnouti v ruce Boha živého. Jako dobří křesťané těšte se už vždy, když přijde ta boží neděle, a rádi spěchejte do domu božího, zde děkujte Pánu za dobrodiní téhodne uplynulého, zde proste za požehnání a sílu pro týden nastávající, a tak-li budete hledati království božího a spravedlnosti jeho, dá vám také dojista Bůh, čeho potřebujete pro život vezdejší. Amen. *J. Ocetek.*

Při instalaci faráře.

»Svědek jest mi zajisté Bůh, kterak po všech vás toužím...« (Fil. 1, 8.)

V doslovném významu opěvuje se zde láska ženichova k nevěstě, a zase naopak, touha nevěstina po ženichovi. Židé viděli v písni lásku Hospodinovu k národu vyvolenému, a touhu israelských po Hospodinovi.

Sv. otcové však (sv. Tomáš Akv.) nalézají ve velepísni význam ještě hlubší a krásnější. Ženichem jest Pán Ježíš a nevěstou sv. církev vůbec a duše každého katolického křesťana zvlášť. Ó jak Kristus Pán vždy sv. církev miloval! K vůli ní stal se člověkem, k vůli ní snášel útrapy pozemského života, k vůli ní dokonal na dřevě kříže svůj život.

A tam, na nebeských končinách, božský ženich neustále miluje církev svou a milovati ji bude až do skonání světa. Je s ní zajisté spojen svazkem nerozlučným!« Já s vámi jsem po všechny dny až do skonání světa!« Církev vlastně, že stojí, že trvá, že v neustálé bouři svěží zůstává, jest viditelným a ustavičným důkazem božství svého ženicha, P. Ježíše. A je si toho také vědoma. Jako pravá nevěsta zůstává svému ženichu věrna, po něm touží, jej miluje a za něj trpí. A kdyby trpěla ještě více, trpěla by ráda, a to z čisté oddanosti k svému nebeskému milenci.

Víme, že Kristus Pán vstoupil na nebesa a sedí na pravici Boha, Otce všemohoucího. Jest nyní neviditelnou hlavou církve. Než odcházeje z tohoto světa, zanechal zde svého nástupce — římského papeže. Úřad sv. Otce v Římě naznačuje tedy vlastně viditelným způsobem ono vnitřní, dojemné a nerozlučitelné spojení Pána Ježíše s církví. Odtud si vysvětlíme neobyčejnou horlivost mnohých papežů, kteří pojímali svůj úřad tak, jak jsem nyní naznačil.

V této horlivosti zračila se jejich čistá láska k nevěstě Pána Ježíše, láska k nesmrtelné duši člověka, která byla přece nejdražší krví Syna božího vykoupena. A zároveň odtud si vysvětlíme též onu hlubokou, neobmezenou úctu a oddanost hodných katolických křesťanů k sv. Otci, v němž vidí náměstka Krista Pána. Je to výraz vlastně lásky a touhy vzorné nevěsty k svému ženichovi, která mu slibuje věrnost až do hrobu.

Co papež k celé církvi, to biskup ke své diecesi. Poněvadž biskup jest spojen se sv. Otcem a vykonává trojí úřad Pána Ježíše — učitelský, kněžský a pastýřský — tedy ve spojení, se souhlasem sv. Otce představuje ve své diecesi samého Pána Ježíše — jest ženichem a jeho diecese jest nevěstou. A bylo tudíž vždy nejzbožnější přání všech hodných a svatých biskupů, aby obsah písně Šalomounovy se zračil v jejich působení. Horlivost pro duši nesmrtelnou, pro dobro oveček, je vedla ke skutkům, jimž se divil i nepřítel sv. náboženství.

A zase naopak, ovečky k němu lnuly, k němu se hlásily a bylo jim potěšením, když mu mohly svou náboženskou věrností a pravým křesťanským porozuměním učiniti radost!

A hle, co papež k celé církvi, co biskup ku své diecesi, to farář ke své farní osadě! I zde představuje farář ženicha z písně Šalomounovy a farní osada nevěstu. Den pak instalace čili den nastolení farářova není nic jiného nežli kopulace — oddavky — jimiž se posvěcuje a potvrzuje sňatek ženicha s jeho nevěstou.

Má li sňatek přinésti požehnání, jest dříve třeba, aby si snoubenci jasně uvědomili povinnosti, jež na sebe berou. A k tomuto uvědomění směřují vlastně slova má. Smlouva manželská není obyčejná světská smlouva, nýbrž přísaha přísně zavazující, při které jest svědkem sám Bůh. Proto prohřešení proti této smlouvě jest vlastně zrušení přísahy a veliká urážka Boha, který při ní byl svědkem.

A) Ženich slibuje své nevěstě věrnost a lásku a že s ní trpěti chce dobré i zlé, příjemné i odporné. Víte, co to znamená při nastolení nového duchovního správce?

Slibuje duchovní správce své osadě vůbec a každé nesmrtelné duši svých osadníků zvlášť: »věrnost«. Věrnost v úřadě učitelském, kněžském a pastýřském. Věrně jim bude hlásati a ve škole učiti náboženství Pána našeho Ježíše Krista, jak se nachází v neomylné církvi boží Věrně jim bude co den konati nekrvavou obět Nového Zákona, vzpomínati při ní na jejich potřeby časné i věčné a věrně jim bude přisluhovati sv. svátostmi, aby milost P. Ježíše Krista se rozmnožovala v duších jejich. Věrně bude také je vésti dle předpisu církve sv. do nebe, jako pastýř vede ovečky své do ovčince.

Byli, milí přátelé, také pastýři, kteří se zpronevěřili Pánu Ježíši a ovečky své zavedli, jako na př. Luther, Kalvín atd. — ale takovým nechce býti váš duchovní pastýř. Chce vždy zůstati pastýřem věrným, jako Pán Ježíš přísahal při svátosti svěcení kněžstva, a nyní opět opětoval přísahu svou, když mu tato farní osada byla udělena. Raději by vše dal, ba i život ztratil, nežli by se odchýlil jen krokem od té cesty, jež mu byla církví předepsána!

Ženich však slibuje také »lásku« své nevěstě. To jest láska k duši nesmrtelné, to jest horlivost pro duši nesmrtelnou, o jaké stojí psáno v Písmě sv.: »Horlivost domu tvého uchvátila mě!«

Duchovní správce miluje duši svých osadníků. Ví zajisté, co to stálo práce, nežli ta duše byla vykoupena. Ví, že na té duši jest obraz boží, že za ni umřel Kristus Pán, že jest chrámem Ducha sv., — a proto vše vynaloží, aby tu duši spasil, zachránil. Bude milujícím otcem svých osadníků, i těch, kteří snad o svaté náboženství nedbají. O ty zejména největší bude míti péči, největší horlivost. Vždyť se jedná o jejich bytí či nebytí, o jejich věčné blaho či věčnou záhubu! Proto všeho se odváží, vše podnikne, aby je zachránil! Snášeti bude pro ně dobré i zlé, příjemné i odporné — nikdy neumdlí, byť by ho mělo stihnouti cos podobného, jako stihlo jeho mistra — Pána Ježíše — jenž pro svou horlivost byl potupen, posmíván, odsouzen, ukřižován.

Ó, jak vznešená, jak krásná jest přísaha, kterou činí dnes ženich své nevěstě — duchovní správce své svěřené osadě!

B) Než, je třeba, abychom se ohlédli také po nevěstě — po farní osadě — co ona, co osadníci asi cítí v dnešním vznešeném okamžiku?

Nevěsta slibuje ženichovi: věrnost, lásku, poslušnost. A jelikož duchovní správce zastupuje dnes Syna božího, slibují osadníci vlastně samému Pánu Ježíši tuto věrnost, lásku a poslušnost.

Jakou věrnost? K sv. náboženství, k sv. církvi! Nic není trapnějšího, nic bolestnějšího pro duchovního pastýře, nežli když na osadě jsou lidé lhostejní, jimž jest víra jako víra, náboženství jako náboženství. Nic není tak bolestného, jako když se zapomene některá ovečka a opustí své náboženství, tupí svou víru, účastní se něčeho, co jest jako posměch církvi katolické.

Pán Ježíš do vlastního přišel a svoji ho nepřijali, židé sami ho pověsili na kříž. Divil se tomu sám Pilát, řka: »Krále vašeho ukřižuji?« A totéž děje se nyní často ve světě, když katolíci účastní

se všelijakých demonstrací na potupu církve sv. Diví se tomu jinověrci: »To my bychom svému duchovnímu, svému náboženství přece neučinili! Oni — katolíci — křižují svého vlastního krále!« Jak to potom bolí duchovního správce! A proto zajisté jest záhodno, aby si dnes osadníci hluboko do srdce vštípili slovo »věrnost« a měli je neustále na paměti!

Slibují však svému duchovnímu správci také lásku. Budou snášeti dobré i zlé, příjemné i odporné, nikdy svého duchovního správce neopustí. Jest přece jejich duchovní otec! Budou tedy k němu lnouti jako dítky! Ujmou se ho, kde bude třeba, nenechají ho nikdy samotného v boji světovém. Za dnů našich nutno tuto povinnost připomenouti, poněvadž dnové jsou zlí.

Dokud Kristus činil zázraky, apoštolové byli při něm; sotva však byl jat a octnul se mezi nepřáteli, rozutekli se. Jediný z apoštolů šel až na Kalvarii, a to byl sv. Jan, jenž se jmenuje miláčkem Páně, poněvadž byl nejen milován, ale také sám miloval. Vidíte lásku?

A tak by se mohlo státi — a stává se — že mnohá ovečka se k svému pastýři hlásí, dokud slunce svítí; když však se zamračí a bouře burácí, zůstává duchovní správce sám a sám. Kde jsou ti, kteří v dobách dobrých mu lichotili, mu pochlebovali, mu takořka svou lásku přísahali? A může se duchovní správce snadno v bouři octnouti — dnové jsou zlí! Jest přece bojovník Kristův — a válka proti Kristu Pánu neustále hrozí!

A což kdyby potom viděl v protivném táboře někoho, na němž si dříve tolik zakládal? Jako druhdy Caesar k Brutovi, tak by bolestně zajisté zaplakal: »I ty, můj synu? Tolik jsem tebe miloval!«

Zbývá nám ještě poslušnost. Zajisté hodní katoličtí křesťané budou zachovávati přikázání boží i církevní! Jak to bolí, je-li kostel v neděli prázdný, pracuje-li se ve svátek na poli, nejde-li kdo ani jednou za rok k svaté zpovědi! A přece nečiníš toho k vůli knězi, měl bys poslouchati k vůli své duši, k vůli Pánu Ježíši! Slib, že budeš poslouchati, že poslušností chceš jíti jistou cestou ku bráně nebeské!

To jsou ty povinnosti, které si uvědomiti má dnes ženich i nevěsta, duchovní správce a jeho farní osada. A když se tak stalo, nuže, ať nastane úkon vznešený, ať provedeno jest před oltářem Páně velebné zasnoubení!

Důstojný pane, podejte ruku své osadě, která se k vám chce hlásiti jako k svému duchovnímu správci! Spojte se s ní páskou pevnou ve jménu Pána Ježíše! Přeji vám, abyste z těch, kteří vám nyní svěřeni jsou, neztratil žádného! Kéž byste je všechny jako pastýř své ovečky jednou předvedl před trůn nebeského Otce!

Za tu milost proste při nejsvětější oběti, kterou dnes konati budete. Ať při ní k nebesům vznášejí se modlitby celé vaší farní osady, aby tam v nadhvězdných výšinách splynuly s vašimi modlitbami v jeden celek a posvětily zasnoubení ženicha a nevěsty, duchovního správce a svěřené osady. Amen. *Bohumír Tomíček.*

LISTY VĚDECKÉ.

Národní sebevražda

nazývá se ve Francii onen hřích, jenž vraždí dítě dříve než se narodilo. Tento hřích šíří se ve všech zemích, a nejsme ho prosti ani v katolickém Rakousku.

Ve Francii v nejkatoličtější části jeví se účinky tohoto hříchu nejméně. Francie má skoro více rakví než kolébek ročně, ježto rozmařilý život a jeho zásady ji tak vychovávají.

I Německo, které má tak značné procento porodů, cítí francouzskou neřest ve svých krajích. Zase jsou to katolické kraje, které jsou neřestí nejméně zamořeny.

Na 1000 obyvatelův připadalo v Prusku

roku	1876	porodů	41·0
»	1881	»	37·0
»	1886	»	38·0
»	1891	»	38·0
»	1896	»	37·2
»	1901	»	36·5
»	1906	»	34·0
»	1911	»	29·0

Vzrůst neřesti jest nepopíratelný.

Jest jisto, že následkem lepší zdravotnické péče jest procento úmrtí menší, ale nikterak nenahradí spoustu neřestí spáchanou.

Na 1000 obyvatelův přišlo v Prusku

roku	1876	úmrtí	25·6
»	1911	»	17·2

Značný to výsledek, ale proti hříchu nedostatečný.

Proti roku 1876 ukazuje roku 1911 přebytek porodů nad úmrtími takto:

roku 1876	přebytek porodů na 1000 obyvatelův	15·3
» 1911	» » » » »	12·2

V Německu nejméně zamořeny jsou kraje katolické a zejména polské, což hakatisty nejvíce znepokojuje. Porýní a Poznaňsko nejsou neřestí zamořeny. Za to však Berlín, jak vytčeno bylo v parlamentě, vykazuje okresy, kde toliko bylo 6·3 aneb 6·5 porodů více než úmrtí. Sociální demokraté při tom volali, že to jsou vinny starosti o živobytí, k čemuž jim dr. Kirchner odpověděl, že to nejsou starosti o živobytí, nýbrž jiné příčiny. V další řeči doznal, že to jsou důvody mravní. Též v řeči připustil, že »katolické duchovenstvo více působí na lid než je tomu v jiných krajích«. (»Volkswart,« 1913, č. 4.)

Také Rakousko jeví stopy nepopíratelné, že národní sebevražda není neznámou u nás. Už data dvou let ukazují zamoření.

Přebytek porodů nad úmrtím při 1000 obyvatelích byl:

roku	1909	10·9
»	1910	10·0

Podobně se ukazují stopy i v *Anglii*, kde rozpočty školní následkem menšího počtu školáků nemohly ani býti dodrženy, ježto dítek školou povinných bylo o 15% méně.

Porodů bylo:

roku	1903	948.000
»	1912	872.000

Katoličtí Irové činí zde také výjimku.

S náboženského stanoviska je v tom důkaz o vyšší manželské mravnosti mezi katolíky; s národního stanoviska stojí Slované v první řadě.

Fr. Vaněček.

La Captivité de Pie VII.

d'après des documents inédits par le comte de Mayol de Lupé, Paris 1912.

Poslední léta jsou bohatá na literaturu napoleonskou, neboť jsou stoletou památkou oněch dějů, pro něž mnozí spisovatelé zbožňují Napoleona jako genia, vidí v něm vtělení majestátu a síly. A přes to i tento pyšný obraz Napoleonův má své stíny; a jistě nezaujímá poslední místo ve světových dějinách ono drama násilností Napoleona I. proti papeži Piu VII.; tato dvě jména zanechávají světovým dějinám hluboký tah boje, jak pamětihodného, tak i bolestného; tato dvě jména vybavují dlouhé drama — v pravém slova smyslu — kde síla všemocného císaře vyčerpala

se před slabostí žalářovaného papeže. — Všecky podrobnosti tohoto poměru císařova s papežem líčí poutavě, dovolávaje se pramenů dosud neuveřejněných, francouzský spisovatel de Mayol de Lupé.

Hned po uzavření konkordátu vidíme, že Napoleon, opojen ustavičnými úspěchy svého vojska, zamýšlí i papeže zbaviti jeho vlivu a autority, chce, aby i církev skláněla se před jeho despotickou vůlí. Celá Evropa císaři pochlebuje. Pojednou císař Napoleon s brutálním porušením práva obsazuje Ankonu a žádá, aby papež nepřátele jeho považoval za své nepřátele, a proto Rusy a Angličany z církevního státu vypudil a přístavy své jejich lodím uzavřel. Ježto však papež odmítl uznati Josefa Bonaparte, kterého Napoleon, nedbaje práv papežských, r. 1806 povýšil na trůn neapolský, odtrhl Napoleon Civitu, Benevent a Ponte Corvo od státu církevního, ano hrozil úplným jeho odnětím. Skutečně také 2. února 1808 dal generálem Miollisem obsaditi Řím, když papež zamítl učiniti s Francií offensivní a defensivní spolek a splniti jiná přání Napoleonova, jako zavedení Code Napoleonova, uznání všech svobod gallikánských, organických článků, ustanovení nezávislého francouzského patriarchy, zrušení celibátu a všech duchovních řádů. Poněvadž ani po obsazení Říma papež nestal se povolným, spojil usurpátor největší část patrimonia s královstvím italským, a papeže v Kvirinále odloučil úplně od spojení se světem a držel v zajetí.

Konečně pak dne 17. května r. 1809 vydal v Schönbrunně dekret, jímž poslední zbytek státu papežského s císařstvím francouzským byl spojen a Řím za svobodné a císařské město prohlášen. Papeži psal císař později: »Budete míti dosti zaměstnání, když se omezíte na správu duší. Již dlouho míchali se papežové do toho, co jim nenáleželo, a tak zanedbávali zájmy církevní Já Vás uznávám za svou duchovní hlavu, ale já jsem císař. Řím je nezvratně částí mé říše.« Papeži vykázal pensi dvou millionů franků. Dne 10. června 1809 byl císařský dekret na hlavních místech Říma prohlášen a za hřmění z děl byl sňat papežský znak s andělského hradu a nahrazen trikolorou. Oloupen o všecko, použil Pius VII. proti despotovi zbraní duchovních. Zapověděl vykonati přísahu věrnosti a poslušnosti usurpátorovi, a pronesl nad ním, jak už dříve hrozil, exkommunikaci. Přes obezřetnost Francouzů podařilo se tento akt papežův obvyklým způsobem publikovati, hlavně na tři hlavní chrámy přibíti. Dalšími rozkazy byl pověřen Joachim Murat, král neapolský.

»Když papež proti duchu svého stavu a evangelia káže vzpouru a chce užívati immunity svého příbytku, aby mohl dáti cirkuláře tisknouti, třeba ho zatknouti,« psal Napoleon. Proto Murat a Miollis se usnesli zajmouti papeže pomocí generála Radeta. Dojemně působí líčení Mayolovo na stránce 103, jak noční klid z 5. na 6. července 1809 byl přerušen tlumeným hlukem a pádným krokem vojska na pochodu; to generál Radet táhl s vojskem do Kvirinálu; bylo to právě o 2. hod. 35 minut v noci

(p. 108.). — Švýcarská garda dostala rozkazy násilí příliš se nevzpírat. — Násilím vtrhl Radet do paláce papežova. Byl již v předsíni trůnního sálu se svými pochopy (pag. 111.). Praskot dřeva, rachot a řinčení železa oznamuje již nepřítele Násilím vypáčeny dveře (p. 112.), a Radet, celý bledý a s hlasem třesoucím stojí před papežem. Konečně se vzpamatoval a vysvětlil papeži své poslání, že má buď donutiti papeže, aby se vzdal světské moci, anebo ho přivésti k Miollisovi. Papež klidně odpověděl, že nemůže vydati, co mu nenáleží, že jest pouze správcem církevního státu. Celá rozmluva mezi papežem a generálem Radetem uvedena na str. 112. a 113. »Pojďme,« praví pak papež k stát. sekretáři, svému kardinálu Paccovi, »aby se vůle boží na mně vyplnila,« a opouští ta místa, kde žil v strádání a modlitbách . . .; právě odbily čtyři hodiny ráno. Ostatní Řím posud klidně odpočíval. — V téže době rozestavuje Napoleon své prapory na březích Dunaje před výšinami u Ogruňu.

Do vyhnanství doprovází papeže jen breviř, náprsní kříž a prsten, jejž Pius VI., umíraje jako zajatec, kázal dáti zvolenému za papeže v příštím konklave. Ačkoli bylo veliké dusno, záclony zůstaly ve vozy spuštěny, aby papeže nebylo možno poznati. Teprve o polednách ve špinavém hostinci musil papež vzíti za vděk kousek jídla, aby žízeň ukojil, spokojiti se vodou. jež tekla kolem silnice. Tak se vedlo vznešenému zajatci na cestě od čtyř hodin ráno až do 11 hodin večer. V bídném pak hostinci musil přenocovati. Zimnice a vnitřní bolesti trápily papeže. Papež pak přichází do Certosy u Florencie a uveden do téže místnosti, kde před 10 lety byl Pius VI. Síly papežovy již byly úplně vyčerpány horkem a únavou. Přes to po krátkém odpočinku byl papež probuzen, aby vstoupil do vozu a ubíral se dále. Pak přes Janov, Alexandrii, Mont Cenis byl dopraven do Grenoblu 21. července. Odtud přes Valencii do Avignonu, a konečně do Savony u Janova (15. srpna 1809, viz pag. 205—598).

Státní sekretář kardinál Pacca byl uvězněn v pevnosti Feuestrelle v Piemontu. Ostatní kardinálové, vyjma nejstarší a nemocné, musili se odebrati na rozkaz císařův do Paříže, aby císař pomocí jich mohl snáze prováděti svůj nátlak na papeže. Však i v zajetí ukázal papež Pius VII. zmužilost heroickou, odmítaje přese všechen nátlak agentů a náhončích císařových zříci se světského panství. Ze Savony byl papež, ač smrtelně nemocen, dopraven v létě 1812 z rozkazu Napoleonova, za výpravy jeho do Ruska, do Fontainebleau (pag. 599 - 687) jižně od Paříže; tam zaopatřen papež sv. svátostmi; přes to setrval.

Císař doufal na papeži osobním vyjednáváním nových koncesí dosáhnouti. Zatím však počala sláva Napoleonova blednouti. Po své nešťastné výpravě na Rusi (1812) jednal císař s papežem na počátku roku 1812 osobně ve Fontainebleau; při tom císař objal a políbil papeže, jakoby se nic nebylo stalo. — Na stránce 646 nn. přivádí autor k diskusi ono pověstné rčení Commediante-

Tragediante, jež mnohými bylo pokládáno za invenci Alfreda de Vigny, jako Welschingerem a též Massonem.

Autor dovolává se svědectví P. Rinieriho jenž ve svém díle uvádí tvrzení pozdějšího kardinála Msgr. Gayzoly, biskupa v malém městě Cervii, kteréž papež Pius VII. poctil v měsíci dubnu r. 1814 svou přítomností jednoho dne a noci. U večer, když spolu s papežem rozmlouvali, přišla řeč i na přestálá utrpení papežova, který mu pak popisuje, jak císař náhle se dostavil z Paříže do Fontainebleau a ihned odebral se k němu (papeži) stran článků nového konkordátu. Tu císař, marně se namáhaje přiměti papeže k ústupnosti, rozhněván dovolil si aktu, jenž přiměl papeže říci: »Ó naše jednání začalo jako komedie, ale zdá se, že skončí jako tragedie.« A nic nebylo domluveno. Autor přichází k výsledku, že nelze o tomto výroku pochybovati, nanejvýš že není jistým, jaký to »akt« císařův vyvolal tato slova. O onom »aktu« rozepisuje se dále autor na str. 648.

Přece však docílil císař toho, že papež podepsal 11 článků praeliminárních (25. ledna), které měly býti základem nového konkordátu. Když však většina kardinálů proti oněm článkům se vyslovila, poslal papež 24. března císaři list a podal kardinálům psanou allokuci, kterou souhlas svůj s oněmi články odvolal, vyzývaje císaře zároveň k novému vyjednávání. Mezi jiným odpověděl Napoleon: »Pokud některé z těchto kněží ve Fontainebleau nezkrátím o hlavu, nesjednotíme se!« — Po nešťastné však bitvě u Lipska 1813 stal se obrat. Císař, vida nezbytí, propustil papeže, jenž byl s jásotem v Římě uvítán 24. května 1814, zatím co Napoleon musil ve Fontainebleau své poděkování podepsati, načež odvezen na ostrov Elbu a pak na ostrov sv. Heleny (1815).

Papež Pius VII. obdržel své země zpět. Napoleon však na ostrově sv. Heleny měl příležitost rozjímati o marnosti světa a nepřemožitelnosti Krista a jeho církve. Když byl r. 1809 dán do klatby, psal Muratovi: »Což pak papež myslí, že pro jeho klatbu vypadne mým vojákům zbraň z ruky?« A po třech letech zněly zprávy z Ruska: »Našim vojákům padají zbraně z rukou!« — Pius VII. odpustil Napoleonovi, ba intervenoval u krále anglického (str. 704), aby polehčen byl osud Napoleonův. Na téže straně uvádí autor slova Pia VII.: »— — Bylo by pro mne nesmírnou radostí, kdybych mohl přispěti k umenšení muk Napoleonových —«

Literatura o Piu VII. jest dílem tímto bohatě rozmnožena; stávají již vzácná díla historická o Piu VII., jako hl. *d'Haussonville,* L'eglise Rom. et le primier empire, *Welschinger,* Le Pape et l'emperenz, *Bianchi,* Storia della monarchia piemontese a vynikajícího učence *P. Rinieri,* Napoleone et Pio VII.

Dílo Mayolovo o Piu VII. a jeho zajetí jest nanejvýše instruktivní; autor vybírá patřičné stati hlavně z korrespondence de Chabrola, prefekta departementu v Montenotte. I d'Haussonville často cituje korrespondenci Chabrolovu; kdežto tento sleduje korrespondenci Chabrolovu na ministra kultu de Préameneu,

náš autor však používá korrespondence Chabrolovy na ministra policie za pobytu papežova v Savoně, a to hlavně po dobu od 22. srpna 1809 do 2. února 1811, kdy zprávy korrespondence de Chabrola na ministra kultu skoro úplně mlčí; a v tom právě spočívá originalita Mayolových důkazů; náš autor tak dřívější data ze života Pia VII. doplňuje novými, dosud neuveřejněnými, jak je čerpal z původní zmíněné korrespondence a mnohých archivů, hlavně královského v Turině.

Vzácné dílo Mayolovo, významné pro historika množstvím a jistotou svých dokladů, plně zaujme i neodborníka svým živým a poutavým provedením. Dr. *Pavel Hodonský.*

Z dělnické otázky pro pastoraci dělnictva.

P. **Josef Voňavka.** — (Dokončení.)

Novější liturgik Talhofer poukázal již na sociální význam katolické liturgiky, když pravil: »Vzhledem na dosavadní výklady o liturgii, bude již jasno, proč církev své příslušníky zavazuje sub gravi k nedělní a sváteční mši sv. Činí tak z ohledů na její bohočlověčí hlavu, která v zájmu údů těla se obětuje, z čehož jim vychází přirozená povinnost aktuelně se obětující hlavě připojiti. Činí tak v ohledu na jednotlivé věřící, kteří v bezprostředním spojení s obětí a společenstvím druhých Bohu povinný kult snadněji a prospěšněji mohou přinésti než by sami mohli. Činí tak konečně z ohledů na celou obec věřících, poněvadž ničím nelze nutné vědomí vzájemnosti více a požehnaněji oživiti, než společnou bohoslužbou . . . Palčivá otázka sociální přítomnosti byla by snadno k rozřešení, či spíše by neexistovala, kdyby všichni věřící podle předpisu příkazů církve obcovali veřejné bohoslužbě, zvláště oběti mše svaté. V prvních křesťanských dobách byl v církvi pravý, křesťanský socialismus, který svůj původ a své trvalé působení bral ze společné bohoslužby.«

Již první křesťané »trvali jednomyslně v učení apoštolů, v jednotě lámání chleba a modlitby«. Eucharistická oběť byla centrem vší bohoslužby. Svatostan shromáždil všechny, že byli cor unum et anima una. Kolem posvátné oběti eucharistické shromáždily se v době otců církevních a v prvém středověku farnosti, tyto základní vzory vší sociální organisace, jež ve svém středu pojily všecky třídy a stavy se stejnými právy, a které se staly vzorem k založení a ustavení politických obcí. Zůstane tedy středem vší sociální činnosti kněze jeho eucharistický oltář, pro který svolává adoratory ve farních spolcích.

Proto sancta sancte. Oběť na zvýšení kultu mešního jest sociální oběti.

Pro činnost pastorační v dělnických kruzích má svůj význam církevní rok se svým rozdělením, s jeho mysteriem, jeho významnými jako dojemnými svátky a dary milostnými. Vhodná látka kazatelská! A až příliš spoře používaná.

O vánocích shromáždí se všichni členové rodiny kolem stromku vánočního, kde malé jesličky hlásají velikost lásky Boha a obnovují ve znavené duši vzpomínky mládí, nutí k úkonům odevzdanosti a poslušnosti vůči vůli Nejvyššího. Chudoba nachází u jeslí rozřešení svého bolestného tajemství.

A velikonoce v přírodě — velikonoce v kostele — velikonoce v duši. Vzkříšení s celou mohutností mluví k duši každého a toho mocněji, komu život seje trní na kamenité cesty. A stižený spěchá k tribunálu soudnímu, ke zpovědnici, kde vyrovnává své účty se svým největším věřitelem — Bohem. Brentano ve své jedné básni zpívá hymnus na zpověď: »Ke zpovědi vleče se hříšník, vleka s sebou celý mrtvý svět, po zpovědi jako dítě plné jara radosti dovádivě běží květným luhem.«

Tak psal ten, který ve dnech zoufalství poznal na sobě sílu zpovědi. Velikonoce jsou velikým svátkem návratu, kdy ztracení synové vracejí se do domu otcovského. Těžko se dá pověděti, co mravní síly přinesou velikonoce do srdce jednotlivců, kolik nového života vzbudí v nitru dělníkově, a mnoho-li světa vnesou v jeho rodinu!

Velikonoční zpověď otevírá bránu svatostanu. Eucharistie se svým celým nadpřirozeným požehnáním slaví triumfy vítězství ve světě chudých, jimž se zvěstuje evangelium. O významu společného sv. přijímání spolkového není již třeba zde mluviti. Není také ani nutno již říci všeobecný význam Eucharistie pro dělnictvo. »Kdo jí mé tělo, má život věčný.« Toť slovo Kristovo, které svítí do říše pastorační práce kněze.

A co mám říci o svátcích Ducha svatého? S plností darů, kterých nikdy se nemůže náš svět zříci, přichází třetí božská osoba na jeviště církevního roku, a tak i v duši dělníka, který řádně o významu Ducha sv. poučen, bude těžiti ze studní světla a síly, které mu třeba k veřejnému a svátečnému vyznávání svého katolického přesvědčení.

Při průvodu Božího Těla vyjde dělnictvo se svými prapory a odznaky, aby bylo nejen svědkem, ale i svědectvím víře Kristově. Mladší členy může duchovní s lehkostí nadchnouti pro pomoc při výzdobě a stavbě oltářů a udržení pořádku. Tím slavnost stane se takořka slavností jejich, a vše vynaloží, aby se stala opravdu výrazem jejich věřící duše. V místech, kde již dělnický počet členstva ve spolku je značný, utvoří duchovní správce eucharistickou sekci. Její cíl je častější svaté přijímání členů jmenované sekce a povzbuzování druhých k témuž. Všude, kde zavedeny sekce, nestýská si kněz do neporozumění nejsvětějšímu Tajemství lásky dělnictvem, ale mluví s nadšením o »nových apoštolech ve své farnosti«. Nejlépe se dá sekce ve spolku založiti při nějaké mimořádné příležitosti, ať již dělnických duchovních cvičeních, která nesmí — mimochodem budiž poznamenáno — nikde a nikdy býti opominuta, aneb po zakončení missie ve farnosti. Tehdy jsou srdce rozehřáta a dají se snadno nadchnouti k činu tak krásnému.

Znám města v průmyslové části Německa, kde dělnictvo s horlivostí opravdu příkladnou jednou za měsíc přistupuje ke společnému sv. přijímání. A nikdo není, kdo by se tím urážel, jako přehnaným pietismem a pod, poněvadž všichni mají příležitost poznati praktický význam častého přijímání na svých spolupracovnících

Pro naše poměry české, které jsou značně rozlišné oněch na Porýní a Vestfálu, bude pro začátek nutno, ale také nevyhnutelně nutno dáti lidu příležitost *k častější sv. zpovědi a sv. přijímání.* Oznamte den a hodinu vhodnou, a zasedněte do zpovědnice. Třeba nikdo nepřišel po prvé, však on někdo již přijde po druhé. Nezapomenutelná slova jsem slyšel od generálního praesesa spolku tovaryšů v Kolíně nad Rýnem: »Chcete-li získati mládež pro přijímání svátostí, nesmíte jim zároveň s voláním ke stolu spásy zavírati dveře do jídelny, t. j. nesmíte je nechati hledati zpovědnici a vás pro zpovědnici, ale musíte na ně čekati již u zpovědnice.«

Ke konci jen maličkou zmínku o exercicích. Zarazí vás to slovo. Věřím. Ale chceme-li silné charaktery v dělnickém světě, musíme je vevésti v Manresu Ignácovu. V době úplného zploštění života duchovního a duchového vůbec je třeba hloubky a propracovanosti náboženských idei, které jsou však individuelně zažity, je třeba exercicií. To poznali všude, kde tepna života katolického nejde krokem deliria, nebo docela umírajícího života. Hollandsko má své nádherné domy pro exercicie, které jsou zařízeny se vším možným komfortem, aby při práci duše nebylo neschopno tělo. A Německo začalo před lety, a dnes již každá diecese má — ne-li více — aspoň jeden dům pro duchovní cvičení. A v nich skorem po celý rok se odbývají kursy dle možnosti jednotlivých stavů. Jednotlivé spolky vysílají své členy střídavě k těmto cvičením. A nikdy nenaříkají, že oběti byly marny. Zdá se, že na prohloubení života náboženského vystupují na kolbiště nyní exercicie.

Pak nemožno u nás jich provésti v jejich šíři a hloubce, musí lid býti poučen o *jejich podstatě a výsledku.* Ignoti nulla cupido. Až zde začneme čistiti Augiášův chlév prázdných předsudků, podivíme se, co vše naneseno na pojem duchovních cvičení. Když spal rozsévač, přišel nepřítel . . .

Bylo by ještě třeba zmíniti se o mnohé otázce spřátelené. Ale nutno specialisovati.

Abychom dospěli posledních vývodů či lépe rekapitulace všeho, co dosud řečeno, je možno učiniti tak slovy professora Becka: »Jako základní tahy tvého charakteru musí býti: sebezápor a sebezapomínání, apoštolská láska, vážná a opravdová snaha po dalším stavovském vzdělání a chut k práci.«

Jako vysvětlení shrnutých vlastností kněze a pastýře dělníků poslouží slova kardinála Manninga: »Milují li kněze kající a zarmoucení, děti a chudí, má v tom nejjistější záruku lásky svého Mistra. Zvláštní přátelé Ježíšovi jsou jeho přátelé. Kněz je roz-

davačem almužny boží. Nemá-li sám ničeho, dostane od Pána, aby mohl opět chudým dáti... Nejchudší člověk nesmí míti strachu přijíti ke knězi; vždyť kněz nenáleží sobě, ale svému stádci, a každý má na něho právo a na jeho služby z lásky ke Kristu Pánu. Býti milovánu chudými je pro kněze nejjistější známkou, že není svému Mistru nepodobným. Láska lidu je veliká odměna. Je li svět nepřátelský a zlý, má kněz svoji svatyni mezi chudými.«

Nejhlubším mysteriem křesťanství je láska. Nejbezpečnějším pomocníkem kněze v jeho různorodé a přece k jednomu cíli směřující práci je láska Láska dodává věrnosti a vynalézavosti.

Vzdělání theologické a všeobecné, jak již připomenuto, stále musí postupovati a se prohlubovati. Kardinál Gibbons z Baltimore praví: »Stav kněžský náleží v eminentní řadě stavu vzdělanému... Respekt současníků před křesťanstvím a jeho vliv na lidské smýšlení stály vždy v přímém poměru k duchovnímu a mravnímu stupni kněze... Všimni si církve IV. a V. století, času to zlaté patristické vědy, věku, ve kterém vystoupil Ambrož, Augustin, Leo, Jeroným Hilarius, Athanasius, Chrysostom, Basilius, Efrem, Epifanius, Řehož Naz., kteří netoliko svoji dobu, ale všecka potomní pokolení svým vědomím obohatili; jakou slávou přioděli jméno křesťanské a jakou sílu měli a vliv na šíření křesťanství samotného... Za takových vůdců může církev častěji býti napadána, nikdy však nevážená.«

V nejtvrdších chvílích je se knězi zvláště vyvarovati ničivého pessimismu.

Negativní kritika, dítě pessimismu, nepřinese žádného zlepšení ani trvalé pomoci. S křesťanským optimismem kněze je lze mnohem více dosáhnouti a trvaleji uvésti ve služby věci svaté osobní schopnosti a radost v povolání, než v pessimistické náladě a »přesvědčení«, že vše již marno. Montalembert na loži smrti již napsal: »Mládeži chtěl bych vlíti takovou důvěru, takovou radost, bez níž nedá se ničeho trvalého a vážného vytvořiti. Chtěl bych jí a všem říci, že naše století je právě tak cenné jako předchozí« Optimismus, který nepřehlíží pro stávající nedostatky lidské přednosti souvěkovců!

»Miseret me turbae« budiž zdrojem našeho spořádaného optimismu a optimismus kněze dodá nám slabým, lidem svého času, sílu k zdatné pastoraci nesmrtelných duší dělnických.

Amortisace starých závad aneb pohledávek knihovních.

I. Knihovní zákon ze dne 25. července 1871 čís. 95 ř. z. ustanovuje: »Uplynula-li od vkladu hypotekární pohledávky neb od posledního na ni se vztahujícího zápisu doba nejméně padesáti roků a nemohou-li ti, kteří dle zápisův oprávněnými se býti

jeví, aniž dědici a nástupci jich býti nalezeni, v době té také ani kapitálu ani úroků nevyzvedli, aniž jiným způsobem právo prokázáno bylo, může dlužník u knihovního soudu žádati o zavedení amortisace (§ 118.). V žádosti má žadatel udati důvody žádaného umoření. Shledá-li soud, že žádosti může býti vyhověno, má vyzvati ediktem ty, kdož na hypotekární pohledávku činí nároky, aby se přihlásili (§ 119.). V ediktu budiž přesně označen vklad se všemi k němu se vztahujícími zápisy a ustanovena lhůta ku přihlášení nároku na dobu jednoho roku s udáním posledního dne dle kalendáře, jenž určí se přibližně vzhledem k tomu, kdy edikt bude po prvé uveřejněn. Edikt budiž vyvěšen v budově soudní a po třikrát uveřejněn v novinách k úředním vyhláškám určených. Soudu knihovnímu jest zůstaveno, edikt též v jiných, tu- i cizozemských novinách uveřejniti. (§ 120.) Přihlásí-li kdo nějaký nárok v době ediktálního řízení, budiž o tom vyrozuměn ten, jenž o amortisaci byl žádal, a účastníkům zůstane na vůli, aby o nároku vymohli rozhodnutí v cestě sporu. Minula-li však lhůta ediktální, aniž by se byl kdo přihlásil, povolí soud knihovní na opětnou žádost výměrem amortisaci vkladu, jakož i zápisů k němu se vztahujících, a zároveň jejich výmaz. (§ 121.)

II. Poplatky. Jako při každé žádosti knihovní, obnáší i tu poplatek kolkovní z prvního archu žádosti 1 zl. 50 kr., kdežto nález poplatku nepodléhá (p. s 43. i. popl. zák.). Zákon ze dne 17. dubna 1875 č. 52 ř. z. stanoví nyní osvobození od poplatků pro ony pohledávky, které bez ohledu na příslušenství obnos 100 zl. nepřevyšují. Osvobození vztahuje se na podání, výmazná prohlášení, ověřování podpisů, protokoly a jednání úřední. Totéž platí pro spory, spisy stran a nálezy, které se vyskytly za příčinou výmazu takových závad. Těchto výhod požívají též spisy a přílohy, však jenom potud, pokud slouží ku provedení výmazů, pročež na místo známky kolkové uvésti nutno protistranu, předmět pohledávání a příslušný soud knihovní. Ustanovení tohoto zákona platí též tenkráte, jedná-li se o výmaz jediné dávky naturální již splněné (dodání dobytka, zařízení, vystrojení svatby, pohřbu atd.). Dávky naturální, které se opětují, jsou vyloučeny. V téže vložce knihovní může jedním ediktem více břemen najednou vymazáno býti. — Původ motivu tohoto poplatkového zákona hledati dlužno ve dřívější praksi, dle níž při pozůstalostech veškerá passiva pozůstalostní z úřední moci knihovně zjišťována bývala. Tak se stalo, že byly pozemkové knihy menšími závadami takměř zaplaveny, jichž výmaz vyžadoval pak daleko většího nákladu, než co obnášela jich hodnota. Slovník: Dr. *Veselý.*

Buď silný!

Výzva k životu.

Od **Josefa Könna**, kaplana u sv. Mořice v Kolíně n. Rýnem. S biskupským svolením. (Chur. 12/X. 1908.) Přeložil **Hugo Červinka**, farář v Modřanech.

Mladým mužům věnováno.

II. Sebevýchova.

1. Co jest sebevýchova?

Člověk jest od malička vychováván svými rodiči a představenými. Oni mu mají pomáhati, aby se stal samostatným a schopným vlastní silou svého štěstí v životě nalézti. Proto dávají mu za základ mravouky Kristovy a svých vlastních zkušeností pokyny a poukazy, jak by sám na sobě měl se zdokonalovati, proti kterým chybám bojovati, kterých vědomostí a dobrých zvyků si musí osvojiti, aby učinil ze sebe potřebnou a zdařenou osobnost.

Jestliže domácí výchova a škola vzbudily zájem v mladém člověku pro jeho další vývoj, posilnilo-li jeho vůli tak, že on sám pevně a vytrvale na svém zdokonalování se pracuje, naplnila-li ho láskou k náboženství, která jediné obsahuje pádné důvody pro naše zdokonalování se a vždy poskytuje vítězné prostředky k jeho uskutečnění, pak byla dobrá, pak položila základ k řádnému sebevzdělání.

2. Ona jest naprosto nutnou.

Pokud člověk žije, musí vnitřně růsti. Krok za krokem musí přemáhati v sobě starého člověka, člověka hříchu, a poznenáhla vyvíjeti v sobě nového člověka, který od Krista má původ. Jeho život musí přese všechno lidské kolísání vzestupující čáru představovati, která se Bohu, pravzoru veškeré dokonalosti, vždy více blíží. »Dokonalí (svatí) buďte, jakož i váš Otec v nebesích dokonalý jest.« Zanedbává-li člověk toto sebevzdělání, nebude nikdy pevnou, rozhodnou osobností, nebude míti nikdy oné vnitřní síly a ryzosti, která se jmenuje povahou, charakterem. Zůstane vždy více méně mlčem svých rozmarů, sluhou svých smyslů. Jest náladový člověk a žádná povaha.

3. Působí radost.

Poněvadž sebevzdělání jest tak nutné, proto uspokojuje tak velice. Jenom ten zná hlubokou radost, jenom ten má mír a pořádek ve svém nitru, který přímo se snaží o vládu nad sebou. Cítí při této snaze, jak jeho mravní síla roste, jak vniterně roste a sílí. A to působí radost. Vždyť každý vzrůst těší. Viz jen jaro, v němž všecko klíčí, raší; ono jest rozkošný čas v přírodě. Což se nesměje zářivá růže, kvetoucí strom, bujně rašící zeleň? Tisíckráte výše stojí člověk, duchem oživená bytost. Jakou radost asi přináší jeho vzrůst, jenž o tolik cennější, ale též o tolik obtíž-

nější jest. Jak živě cítí takový člověk tuto radost! Nikdy sám sobě není obtíží. Nikdy neklesá na mysli. Touží po výši, roste a proto zůstává uvnitř mladým a veselým, byť byl třebas jak chtěl starým. Je to již kus věčného života, jejž má, kus věčné radosti, které okusiti úplně bude s to ve stavu dokonalosti, u Boha, který jest dokonalost sama.

Nechceš-li pak také právě ve svých mladých letech růsti, duchovní síly dobývati, k vzácné svobodě dítek božích se propracovati? Mezi lidmi je tolik otroků; buď volným, silným! Od nynějška vykonej denně aspoň jedno sebezapření!

III. Význam čistoty.

1. Činí člověka zdatným v životě.

Čeho dokázala celá výchova člověka, ukazuje se ve příčině čistoty. Tu jde jasně na jevo, kolik ceny a síly v ní tkví. Zůstane li pánem svých pudů, tedy je to celý člověk. Uchovává si svěžest a sílu svého života Jeho pamět zůstává volná a čistá, vnímavá pro všecky šlechetné dojmy. Duch se rád obírá vyššími věcmi, se zájmem hledí se poučiti a své vědění prohloubiti. Pevně a pilně vyvinuje se vůle; jest vytrvalá a schopná ku práci a námaze; vládne, jest králem a něco z vladařské radosti a síly prozařuje v očích tohoto člověka. S usilovností a houževnatostí bude si raziti cestu životem Onť jest vnitřně silným a proto jej neodstraší žádná obět a žádná překažka. Nikdy se nestane slabochem, který nezná žádného vlastního přesvědčení, nikdy patolízalem, který se před vyšším krčí. Má úctu k sobě samému a vynucuje si u každého jiného úctu. On jest charakterem.

2. Působí radost z víry.

Čistý život jest důkazem pravidelného a silného vývinu duševních sil, a proto také nejlepší základ pro vývin vnitřního náboženského života. Čistý člověk cítí v náboženství něco příbuzného; směr jeho duše jde vzhůru, vzhůru tíhne celá bytnost náboženství. Miluje náboženství; ono jest jeho nejlepší oporou, když v něm vzplane boj. Má porozumění pro jeho nauky; také jeho tajemství mu nejsou tvrdými. Onoť jest zrozeno z věčného ducha, od něhož on sám pochází, s nímž úzce spřízněn zůstává svojí vládou nad tělem. Vykonávání náboženství, modlitba, svátosti, jsou mu radostí; onyť upevňují moc ducha. Přikázání církevní, zevnější osvědčení náboženství provádí proti každému rozmaru a obtíži; neboť on je silný a vnitřně svobodný (volný), má sílu držeti se pevného pořádku. Jest věrný katolík.

3. Činí věčně blaženým.

Je-li čistota k udržení nadpřirozeného života tak důležitou, tedy musí také míti pro vývoj a zdokonalení tohoto života v onom životě svůj zvláštní význam. Kteří jsou čistého srdce, Boha viděti budou, s hlubokým porozuměním jej pochopovati, zcela obzvláštně

schopni budou jeho pravdy a krásy požívati. Jejich čistý, povznesený duch směřuje nejúplněji k Bohu, spojuje se co nejúžeji s ním. Proto se praví: »Následují beránka, kamkoli jde a zpívají píseň, kterou nikdo jiný nemůže zpívati.« Také tělo obdrží svoji odměnu. Jako Královna opanovala je čistá duše na zemi; proto je nyní zvláštní velebností oděna a tuto zvláštní krásu sdílí s tělem. Září-li zde již z oka čistého volná, silná duše, tím více vtiskne tam oslavená duše zmrtvýchvstalému tělu svoji zvláštní krásu. A tato krása jest nepomíjející; žádný věk ji nestráví, žádná smrt ji neurve; ona jest věčným dědičným podílem čistého. On je vyznamenaný světec. Proto vzhůru do boje! Jde o tvou čest, o tvoji víru, o tvé nebe! Jen zmužilost! Ty to můžeš!

IV. Nečistota.

1. Co jest hřích?

Těžkým hříchem jsou nečisté myšlenky, představy, žádosti, které člověk s jasným vědomím a úplně svobodnou vůlí pevně drží, aby se jimi bavil. Jsi-li v pochybnosti, zdali úplné svolení tu bylo, tedy při tom není těžkého hříchu; upokoj se při tom, a dále o tom nehloubej! Jsi-li velmi trýzněn takovými myšlenkami, tedy nebuď nikdy malomyslný a smutný, doporuč se Bohu, a buď přesvědčen, že člověk, který to dobře myslí, nedopustí se tak snadno myšlenkou skutečného těžkého hříchu.

Těžkými hříchy jsou nerozvážné řeči, žerty, písně, které z nečisté radosti srdce pocházejí. Ony jsou dvojnásobným neb docela mnohonásobným hříchem, když jednoho neb mnoho jiných k nečistotě svádějí. Rovněž tak je těžkým hříchem takové řeči s vnitřní, zlou radostí a úmyslem poslouchati. Nevymlouvej se zde tak lehce výmluvou: »Musím toho tolik slyšeti, nemohu zcela nic proti tomu dělati.« Ovšem, nemůžeš vždycky výčitkami neb stěžováním si přivésti tyto špinavé lidi k mlčení. Ale jedno můžeš vždycky: Nikdy neukázati zvědavost nebo zájem, nikdy nespláceti souhlasem ani úsměvem svých úst nebo pohledem svých očí. Učiníš-li tak, zůstane ve tvém obličeji vždy železný klid a pyšné opovržení špínou vtisknuto, tak že se druzí cítí přece zahanbenými a ztichnou. Čistota totiž vykonává imponující a přinucující moc, ale jen tenkrát, když jest úplná a pevná. Právě zde každá polovičatost činí jen směšným.

Těžkým hříchem to jest, ze zlomyslnosti nečisté věci čísti neb na ně se dívati anebo jiným příčinu k tomu zavdávati. Náhodné, neopatrné pohledy nejsou hříchem. Ale je-li v nich pokračováno ze smyslné zvědavosti, tedy proměňují se v hřích, a sice tím větší, čím více nebezpečenství k svolení nečistých rozčilení a dojmů s sebou přinášejí. Jak mnohý musil naříkati s nerozumným v Písmě sv.: »Moje oči vzaly mi život můj! vystoupily vody nad hlavu mou, tak že jsem již jen ještě křičeti mohl: Jsem ztracen.«

Svého dokonání nalézá hřích v nečistém skutku. Co se tu

děje dotykem vlastním neb cizím se zlým úmyslem vzbuditi nečistou žádost, jest vždy těžkým hříchem. Stává-li se zároveň s jiným člověkem, tedy to jest dvojnásobný hřích.

Nečistý skutek, který se děje s úplným uspokojením zlé žádosti, poskvrňuje a znesvěcuje tělo obzvláštním způsobem. Béře mu onu tělesnou nevinnost a neporušenost, která by mu byla v den zmrtvýchvstání podivuhodnou vnadu a obzvláštní oslavení přinesla. Kdo tuto nevinnost jednou ztratil, nenabude jí nikdy více. Ovšem může mu jeho hřích býti odpuštěn; oděv nevinnosti může v krvi Kristově čistě umyt býti, ale novým se nestane již nikdy.

2. Co činí hřích?

Snižuje člověka nejhlouběji. Bůh dal mu rozum a milost, aby vládl nad svými pudy. Ale nečistý jest příliš slabý, příliš zbabělý, než aby přijal boj. Když se žádostivost pohne, odhazuje zbraň a dává se zajmouti. Zneužívá a zneuctuje svého vlastního těla. Ihned cítí svoji pohanu a stydí se za svůj skutek. Jeho duše jest plna ošklivosti, nechuti a trpkosti. Boha a sebe samého ujišťuje hlasitě: Nikdy více! A již nejbližšímu pokušení padá znovu za obět. On ví, že hřích lže, že jej posud vždycky zklamal a podvedl; a přece dává se znovu oblouditi. Není to pro člověka, který má rozum a svobodnu vůli, zneuctující? Nepraví-li právem starý pohanský básník Terenc:

Jak jest při každém hříchu
přece jen ohavná věc!
Vím to, jak jest špatný,
bídným jak mne činí.
Mně hnusí se, a přec
sžírá jeho žádostivost mne za živa.
S otevřeným zrakem vrhám se
slepě do své zkázy.

Když zneuctuje každého člověka, tedy teprve znehodnocuje velmi křesťana. Ona jest ohavností před Bohem. Tak umělecky stvořil tělo, aby bylo duši obydlím a nástrojem. Jak nízkým a sprostým musí tedy jemu, nejvyššímu a nejčistšímu se zdáti, když v člověku jiskru svého vlastního ducha, duši tak zotročenou vidí každým pohnutím tělesným; když ona, svobodná, z Boha zrozená královna se dává vésti na provázku od smyslnosti a ochotně poslouchá každého rozmaru těchto smyslů. A tento člověk jest křesťan, je svojí celou osobou prostřednictvím křtu ke Kristu přivtělen; ví, jak Kristus tento hřích nenáviděl, jak krvavě zaň dostiučinil a přece dává na svém těle Kristovy údy tomuto hříchu na pospas. Po křtu Duch sv. tolika svátostmi tohoto křesťana posvětil; svatým přijímáním stal se tak živoucím chrámem božím; a nyní zneuctuje a poskvrňuje zločinnou rukou svatostánek své vlastní osoby. »Kteříž chováni byli v zlatohlavích, chopili se bláta.« (Pláč, 4, 5.

Příteli, rozpomeň se na svoji důstojnost! Neprodávej přece nikdy za okamžik hanebné rozkoše čest svého mládí, nevinnost svého těla, klid své duše. Svedl-li jsi někdy někoho, modli se den ze dne zaň; uctívej jeho anděla strážného, možno-li varuj ho dobrým slovem nebo vhodnou četbou a vezmi jej k zpovědi.

(Pokračování.)

Příklady.

Kristus světlo. Když sv. Valentin (14./2.) vstoupil do domu sudího Asteria, poklekl a modlil se: »Bože, původce všech věcí viditelných i neviditelných, jenž jsi světlo pravé, osvěcující každého člověka, vyveď obyvatele tohoto domu ze tmy a propůjč jim světla svého, aby poznali tebe a milovali tě.« Vida pak, že se Asterius modlitbě té diví, doložil: »V pravdě! Ježíš Kristus, počatý z Ducha sv. a narozený z Marie Panny, jest skutečné, pravé a jediné světlo, jež osvěcuje každého člověka, přicházejícího na tento svět.« Asterius, vykládaje si tato slova o světle hmotném, řekl: »Uvěřím tedy v tvého Krista, dokážeš li, že každého osvěcuje. Mám pastorkyni, dívku milovanou, která již dvě léta jest slepá. Otevře-li jí Kristus oči, učiním, čeho si žádáš.« Když byla nevidomá dívka přivedena, pozdvihl Valentin ruku svou k nebi a modlil se vroucně: »Bože všemohoucí, Otče Pána našeho Ježíše Krista, Otče milosrdenství, jenž jsi nám poslal Syna svého, aby nás ze tmy ku pravému světlu přivedl, já nehodný hříšník volám k tobě, jenž chceš, aby všichni tebe poznali a spaseni byli; k tobě volám, Pane Ježíši Kriste, jenž jsi od narození slepému oči otevřel a mrtvého Lazara vzkřísil; k tobě volám, jenž jsi pravé světlo a všelikou moc převyšuješ, staň se vůle tvá na této služebnici tvé, abys ji milostivě osvítiti ráčil světlem moudrosti své!« Potom položil ruce své dívce na oči a řekl: »Pane Ježíši Kriste, pravý Bože a pravé světlo, osvěť tuto služebnici svou!« A když domluvil, prohlédla ihned slepá dívka. S úžasem padl Asterius na kolena a prolévaje hojné slzy, prosil: »Otevři také oči moje, abych poznal tvého Boha a ve víře tvé žil i zemřel!« I rozbil všecky svoje domácí modly a postil se s rodinou i čeledí svou tři dny, a když Valentin všecky víře křesťanské náležitě vyučil, byli všichni od něho pokřtěni. Ekert, Církev vítězná, I., 266, 267.

Kříž. »Žádejme si kříže a objímejme každé soužení; běda nám v ten den, kdy budeme křížů prosti.« Sv. Terezie. Ekert, Církev vítězná, IV., 186. *Jan Nep. Jos. Holý* O. Praem.

LISTY HOMILETICKÉ.

Slavnost sv. Petra a Pavla.

(Klíče sv. Petra, meč sv. Pavla.)

»A tobě dám klíče království nebeského.« (Mat. 16, 19.)

Od věků obyčejem jest ve světě, že se den narozenin a jmenin různým, více méně slavným způsobem oslavuje. I když v rodině otec nebo matka slaví den narozenin nebo jmenin, tu dobré, zdárné dítky přicházejí, přejí vše dobré a jako o závod projevují city úcty a vděčné lásky. Ano, upřímné dítky, i když rodičů není více, nezapomínají, nýbrž v den výroční vděčnou modlitbou vzpomínají zemřelých rodičů svých.

Dnes, nejmilejší, slavíme den narozenin a jmenin mužů velikých, knížat apoštolských, sv. Petra a Pavla. V den dnešní, 29. června r. 67 po narození Páně tato dvě jasná světla světa křesťanského zhasla, aby zasvitla leskem neobyčejným v radosti nebes. Dnes umučeni svatí patronové naši — sv. Petr ukřižován, sv. Pavel sťat — mučednickou smrt jejich církev sv. čítá jako den narozenin pro život věčný a pro slávu nebeskou. Dnes tedy zrozeni pro nebe.

Předkové vaši, nejmilejší, zvolili sobě tato dvě knížata apoštolská jako zvláštní přímluvce u trůnu božího. Zvolili sobě svatého Petra, základ církve, zvolili sobě sv. Pavla, neohroženého zastánce víry Kristovy. A co tím chtěli osvědčiti? Že věrně veždy státi budou při církvi Kristově, jejímž základním kamenem byl sv. Petr, a že věrnými zůstanou vyznavači víry, kterou neohroženě hlásal sv. Pavel. Zvolili sobě sv. Petra a Pavla, kojíce se tou nadějí, že i vy, potomkové jejich, věrně jich následovati budete, že církev i víra Kristova perlou nad vše drahocennou vám bude, že při Kristu, jeho církvi a jeho víře až do skonání věrně státi budete.

Dnes mysl naše zalétá do krajů, do kterých uvádí nás dnešní sv. evangelium, kde Pán k Petrovi pronáší památná a důležitá slova:

»Ty jsi skála a na té skále vzdělám církev svou a brány pekelné ji nepřemohou. A tobě dám klíče království nebeského . . .« Klíče, ovšem království nebeského, dává Pán Petrovi. Než zbožná mysl vyznavače Kristova představuje si vždy sv. Petra jako klíčníka, stojícího u brány nebes se znakem klíčů nebeských a s představou tou v mysli své spojuje obraz sv. Pavla s nástrojem jeho mučednickým — mečem. A jaké myšlenky vzbuzovati má v nás pohled na znak klíčů sv. Petra a meče sv. Pavla, bude předmětem dnešní řeči mé.

Pojednání.

Bohatství, penězům říkává se zlatý klíč a obyčejně dodává se k tomu, že tímto klíčem na světě všecko člověk otevře. Otevře ovšem tento zlatý klíč — peníze — mnoho, ale ne vše. K pravému blahobytu nám tento zlatý klíč přece bránu neotevře.

Zlatý klíč — peníze — otvírá člověku veškery ráje tohoto světa, otvírá dveře k veškerým blaženostem, jichž svět člověku poskytnouti může. Penězi získá člověk hodnosti, čest a slávu tohoto světa. Penězi otevřeš bránu nedobytné pevnosti, závory žaláře. Zlatý klíč převáží někdy veškeren zákon, veškero právo i spravedlnost. Zlatým klíčem — penězi — otevřeš i umlčíš ústa bližního, jak bude ti třeba — k mluvení pravdy nebo lži, křivého svědectví i křivé přísahy; zlatým klíčem otevřeš si srdce člověka, že bude tvým s tělem i s duší. Za peníze koupíš zkrátka skoro vše na světě. Proto tedy jaký div, že tomu zlatému klíči — možno říci zlatému teleti — vše se koří, vše se klaní, kolem zlatého toho klíče točí se celý svět, pro ten zlatý klíč nasazuje člověk až do úpadu síly tělesné i duševní, pro ten zlatý klíč pracuje neúmorně od rána do noci, zlatý klíč je ideálem a touhou nejvyšší dnes tak mnohého a mnohého.

K mnohým tedy pokladům nám zlatý klíč bránu otevře, ale ne ke všem. Kup si někde moudrost! Již staré přísloví praví: »Komu není shůry dáno, v apatyce nekoupí.« Kup si pokojné svědomí! Za poklady celého světa ho nekoupíš! I kdyby půl světa ti patřilo, není-li v srdci tvém ctnost, nevinnost — není tam pokoj svědomí, vnitřní spokojenost. Ten pravý pokoj je darem nebes a od brány nebes klíče zlaté má sv. Petr. A proto nekoupíš si za poklady celého světa království nebeské.

Klíč sv. Petra je ten pravý klíč, který otvírá bránu pravé blaženosti, pravé spokojenosti a konečně bránu království nebeského. »Cokoli svážeš na zemi, bude svázáno i na nebi, a cokoli rozvážeš na zemi, bude rozvázáno i na nebi,« praví Kristus Pán sv. Petrovi i jeho nástupcům. Klíčem sv. Petra, svátostí pokání, otvírají služebníci boží poklady milosrdenství božího a pravé spokojenosti. Svátosti pokání třeba ke spasení všem, kteří zhřešili. Není lepšího léku na rány duše jako pokání a důvěra v neskončené milosrdenství boží. Zde je slzavé údolí, zde zaznívá lkání a pláč, zde tíží nás kříže různé; není život tento určen jen pro radost a veselí, pro ukájení tělesných žádostí, shromažďování

statků pozemských, zde tísně, bolesti a žalosti jako tresty boží trpělivě snášeti nám jest, neboť to vše boží spravedlnost za trest nám ukládá, bychom od hříchů se odvrátili, pokání činili, Boha rozhněvaného usmířili a jednou spasení věčného došli. Toho dosáhneme jen ve svátosti pokání. V této svátosti hříchy se odpouštějí, v této svátosti rozvazuje kněz od svazku hříchů — je tedy pravým zlatým klíčem nebeského království. Jak útěchyplná to svátost! Kdo má pravou, živou víru, ten dovede ji v pravdě též oceniti.

Roku 1897 obrátil se ve Francii k víře katolické znamenitý spisovatej Fr. Copée; byl jedním ze 40 členů akademie, čili jak je ve Francii nazývají »nesmrtelných«. Obrácení jeho způsobilo veliký rozruch. A tento muž praví ve svém spise, jejž o této věci napsal, takto: »Jediné ve svátosti pokání dochází zmučené srdce lidské útěchy, jakou darmo jinde hledá.« Je pravda: svátost pokání je vzácný klíč ku blaženosti, klíč nebeského království.

Sv. Pavel, dříve Šavel, byl jedním z fariseů, muž mocný a učený. Moci a učenosti své však k čemu užíval? K pronásledování křesťanů. Nebylo té doby zuřivějšího odpůrce Ježíše Krista a jeho víry. Pronásledoval křesťany v Jerusalemě a když jeho zášti proti učení Kristovu to nedostačovalo, vyžádal si od velerady židovské dovolení, by směl v okolí Jerusalema křesťany jímati a do žaláře uvrhovati. Na cestě do Damašku dotkla se ho ruka Páně. Jako bleskem sražen k zemi slyší slova: »Šavle, Šavle, proč se mi protivíš? Já jsem Ježíš, jemuž se protivíš.« Odveden do Damašku, vyučen od Annaniáše víře Kristově, pokřtěn, stává se od té chvíle nejhorlivějším hlasatelem Krista ukřižovaného. Ten, který tolik pronásledoval víru Kristovu, sám nyní je pro tu víru pronásledován, ten, který do žalářů vodil křesťany, sám je žalařován, ten, který k smrti vodil křesťany, sám pro Krista umírá.

Jako udatný vojín mečem klestí si cestu k vítězství, nasazuje život svůj, tak i sv. Pavel bojoval pod praporem Kristovým boj udatný, boj těžký k oslavě víry Kristovy, nasadiv život svůj časný. Proto dal mu Bůh korunu slávy věčné. Nejmilejší, vítězství sv. Pavla pobádej i nás k boji. Ničím, jako sv. Pavel, nedejme se zastrašiti od vyznávání a hájení víry Kristovy. Sv. Pavel hlásal slovo boží, které vhodně nazývá se mečem na obě strany broušeným. Mečem tímto dobýval sv. Pavel srdcí zatvrzelých, hříchem zaslepených. Po příkladě sv. Pavla vezmi každý z nás do ruky meč, meč dobře nabroušený, tím mečem haj víru svou, tím mečem dobývej uznání víře své. Kolik dnes na světě lidí, kteří by rádi o všem a nejraději o víře rozhodovali. Dnes každý, jak nabude jen nějakého polovičatého, povrchního vzdělání, už se nazývá pokrokářem, osvícencem, vzdělancem, a sotva přečetl několik špatných, bezbožných knih, už si hrá na opravovatele všeho řádu božského i lidského a aby se hodně osvíceným a vzdělaným zdál, nevěří v Boha, víru svou cyrillo methodějskou veřejně zavrhuje a tupí.

*

Římský císař Nero, když usmrtiti dal knížata apoštolská, sv. Petra a Pavla, volal: »Pryč, pryč s církví, pryč, pryč s vírou Kristovou!« — tak volají i dnes. Jako dravci vrhají se na církev Kristovu. Smutně, smutně to vyhlíží v krásných vlastech našich a přece bez víry Kristovy běda nám, běda národu našemu. Jen víra Kristova zachová národ náš proti mocnému proudu odvěkých nepřátel našich, jen víra Kristova je tím mocným pojítkem, které udrží národ náš v jednotě a proti nepřátelům víry chrániti bude. Běda národu, jenž vírou Kristovou pohrdl. Bez Krista, bez víry není pokoje, není spokojenosti, není blaha.

Bylo to r. 1859, kdy Garibaldim rozdmychán byl odboj a povstání v Tyrolsku. Voje rakouské hnuly se do Tyrol. Na pochodu stanul oddíl v horské vísce. Tamější duchovní správce spěchal ho uvítat. Setník zapředl rozhovor s knězem. Za chvíli však zapomenuv na veškeru slušnost, tropil si posměch z náboženství i z faráře. Kněz klidně snesl pošklebky a když důstojník ustal, řekl: »Pane hejtmane, vy jste dokončil, dovolte, nyní promluvím já. Víte, komu bych prvnímu v bitvě prohnal hlavou kuli?« — »Jistě Garibaldimu.« — »Nikoli, vám, pane hejtmane, neboť jestliže vy jste se odvážil uvésti v posměch přikázání první, proč měl bych zachovávati páté: nezabiješ? Desatero božích přikázání jest velikou budovou, a základem té budovy je přikázání první: V jednoho Boha věřiti budeš. Zničte základ, padne celá budova. Společnost lidská jest ohromnou budovou a základem jejím jest celé desatero božích přikázání. Zničte základ, celá budova nutně musí se sesuti. Desatero je základem, desatero jest úhelným kamenem lidské společnosti — a kdo bez Boha chce stavěti a lidstvo pořádati, staví bez základu, staví na písku.«

Víra Kristova je to, která posvěcuje rodinu, víra Kristova je to, která posvěcuje veškeré poměry občanské, učíc lásce k bližnímu, pravdomluvnosti, obětavosti, vděčnosti, poctivosti. Tuto víru mečem sv. Pavla hájiti máme proti všem nepřátelům. Sv. Pacianus volá před soudcem pohanským: »Mé jméno je křesťan, moje příjmení katolík!« Nuže tak volej každý z nás: »Jsem křesťan, jsem katolík a za šťastného se pokládám, že katolíkem jsem! Věřím, věřím pevně, neboť vím, komu jsem uvěřil, že uvěřil jsem Spasiteli svému, Ježíši Kristu, a tu víru si od nikoho bráti a vzíti nedám!« A věru, méně by si troufali všelijací ti mluvkové a nevěřící tlachalové, kteří slovem i písmem víru snižují a ze srdcí lidských rvou, kdyby se jim vždy opravdově po katolicku odpovědělo.

Bylo to za války r. 1866. V jednom selském stavení bylo na bytě šest vojínů. V poledne přicházejí ke stolu a vidí sedm talířů. Táží se selky, pro koho ten sedmý talíř. »Pro jednoho ubohého pruského desertéra,« odpověděla selka. — »S vojínem desertérem, který zrušil přísahu věrnosti císaři a králi svému, my u jednoho stolu seděti nebudeme,« odpovídají vojínové. Chvályhodná a hrdinná to odpověď prostých vojínů. I my, nejmilejší, jsme vojíny císaře a krále nejvyššího, i my jsme přísahali jemu

věrnost, a to na křtu sv. Tam přísahali jsme ústy kmotrů svých: Věřím v Boha Otce, věřím v Ježíše Krista, věřím v Ducha svatého. Této přísaze až do skonání věrni zůstati musíme. Toť svatá povinnost naše.

Nejmilejší, ke konci vzpomeňme sobě, kdo vštěpoval nejprve v srdce naše seménko víry Kristovy? Byla to naše matka, Ano, naše matka učila nás dělati kříž, naše matka učila nás spínati ruce k modlitbě, naše matka učila nás modliti, naše matka za ruku vodila nás sem do tohoto chrámu Páně, naše matka první to byla, která víře Kristově nás vyučovala. A proto, křesťane, máš li jen jiskru lásky v srdci ke své matce, ať živé, ať zemřelé, pak říci si musíš: Této víře učila mě drahá matka má, toť odkaz drahé matky mé, té víry nade vše vážiti si budu, té víře věren zůstanu v životě i smrti. Amen. *Frant. Čech.*

Svátek sv. knížat apoštolských Petra a Pavla.

Každý zajisté, kdo navštíví město Řím, neopomine prohlédnouti si dva velechrámy, totiž chrám sv. Petra a chrám sv. Pavla. Tyto dvě ohromné stavby, jež tak úzce souvisí s celou historií naší sv. církve, vynikají svou ohromnou rozlohou, nádherou, stavitelským, malířským a jiným uměním. Abychom si učinili představu o rozměrech velechrámu sv. Petra, uvedu aspoň toto: Chrám tento je 187 m dlouhý, 138 m široký a 117 m vysoký. Nad hrobem sv. Petra, jenž umístěn je ve chrámě, zvedá se do závratné výše široká kupole, do které by se vešel celý náš velechrám sv. Víta v Praze a ještě by nad věží zbylo dosti prostory. A nyní přimysleme si ostatní prostory chrámové s mnoha oltáři. Každý postranní oltář se svým okolím je vlastně prostranný chrám.

V podobných rozměrech vystavěn jest i chrám sv. Pavla, stojící na 80 mohutných mramorových sloupech a rozdělený na 5 lodí. Zvláštností tohoto chrámu jsou veliké mosaikové obrazy všech papežů od sv. Petra počínaje až do papeže Lva XIII. — celkem 264 obrazů.

Pojednání.

Drazí přátelé! Kdo zná jen poněkud historii, ten se musí vážně zamysliti při pohledu na město Řím s těmi 480 chrámy, a zvláště při pohledu na ony jmenované dva velechrámy. Tu táže se člověk sama sebe: kde jest ten starý, hrdý, pohanský Řím, kde jsou ti pyšní jeho císařové, kteří si dávali prokazovati božskou poctu, kteří neznali lásky k bližnímu, u nichž každý, kdo nebyl Římanem, byl barbar, u nichž panovalo hnusné otroctví, přepych a zkaženost mravní! Ano, kde jest ten starý Řím, ono sídlo všeho pohanství? Dávno již veta po něm! Chrámy pohanské rozbořeny, císařové vymřeli a v sídle pohanstva sídlí

hlava křesťanstva! Hle, jaký to obrat, jaká to změna! A kterak že to možno? Odpověď je zcela krátká: u Boha není nic nemožného! — Hle, dvanáct chudých neučených rybářů na rozkaz Kristův přichází mezi národy, jimž hlásá světlo víry jeho. Svatý Petr a Pavel činili podobně i v Římě. A hle, jejich výmluvnost zahanbila všechny řečníky a učence pohanské, jejich chudoba přemohla pýchu pohanskou, jejich okovy daly církvi svobodu a jejich smrt přinesla církvi život.

Všimněme si blíže těchto dvou velikých světel na obloze církve sv. a pozorujme, jak oba sice zhřešili, ale hřích svůj napravili. A jestliže jsme i my zhřešili, hleďme i my v pokání jich následovati.

Jak známo, původní jméno Petrovo bylo Šimon. Tento spolu s bratrem svým Ondřejem provozoval živnost rybářskou. Ondřej zvěděv od sv. Jana Křtitele o Messiáši zvěstoval bratru svému radostně: »Nalezli jsme Messiáše!« (Jan 1, 41.) A Šimon ihned jde ke Kristu, k němuž on do budoucna zíraje, praví: »Ty jsi Šimon, syn Janův; ty budeš slouti Kéfas, t. j. Petr = skála« (Jan 1, 42.). Po čase zanechal Petr rybářství a oddal se úplně svému Mistru, k němuž takovou láskou přilnul, že ve své vrozené horkokrevnosti volal ke Kristu, jejž někteří opouštěli: »Ty máš slova života věčného. A my jsme uvěřili a poznali, že jsi ty Kristus, Syn boží« (Jan, 6, 68—70.). Když pak o osobě Kristově později kolovala různá mínění, když totiž někteří se domnívali, že Kristus jest Jan Křtitel, nebo Eliáš, Jeremiáš anebo jiný z proroků, tu otázal se Kristus apoštolů: »Vy pak kým mě býti pravíte?« A hle, Petr jménem všech volá: »Ty jsi Kristus, Syn Boha živého!« Tato přímá slova Petrova, prýštící z pevné víry jeho, dojala Spasitele tak, že hned na to slavně ustanovil jej za hlavu církve své, řka: »I já pravím tobě, že ty jsi Petr, na té skále vzdělám církev svou a brány pekelné ji nepřemohou« (Mat. 16, 13.). Sv. Petr Krista Pána miloval a lásku svou dokázati mu chtěl skutkem v onom okamžiku, kdy žoldnéři chtěli Krista v zahradě getsemanské již spoutati. Tehdy ve své prudké povaze tasí meč na obranu Kristovu. Avšak, jakmile Kristus jest jat, již ochabuje Petrova odvaha, již jde za Kristem jen z povzdálí, s bázní vstupuje do dvora domu Kaifášova a tam jsa poznán, třikráte zapírá svého Mistra! Hle, takto zhřešila hlava budoucí církve, tak klesl ten, jehož Kristus tak miloval a nad jiné vyznamenal!

Avšak zhřešil i sv. Pavel. Jméno jeho znělo původně — Šavel. Narodil se v městě Tarsu v Cilicii ze zámožné hebrejské rodiny. V tomto městě nabyl vzdělání ve vědách řeckých. Později byv v Jerusalemě, měl učitele věhlasného tehdy Gamaliela, a tak stal se horlivým fariseem a tím též odpůrcem učení Kristova. S vytrvalou zuřivostí pronásledoval učedníky Páně a s povolením úředním vsazoval je do žaláře. Největší jeho radostí bylo, mohl-li uvězněným křesťanům přinésti ortel smrti. Avšak ani to neuspokojilo jeho vášnivou nenávist. Chodil tudíž po

školách, v nichž nutil věřící, aby se Kristu rouhali a když tito se rozutekli do cizích měst, vymohl si plnomoc od knížat kněžských, aby směl pátrati po vyznavačích učení Kristova a je pak v okovech do Jerusalema k trestu přivléci.

Hle, drazí v Kristu, Petr i Pavel zhřešili! Petr opouští Pána, třikrát jej zapírá a Pavel? Ten nechce Krista vůbec znáti, on pronásleduje ty, kteří v Krista věří? Drazí přátelé! Bohužel, dodnes mnozí podobni jsou Petrovi z bázně před lidmi zapírajíce Krista. Jiní dokonce v nenávisti proti Kristu následují Šavla. Ano, ta lidská bázeň již mnoho zavinila! Kolik je jen křesťanů, kteří pouze z bázně před posměchem lidí špatných nekonají svých náboženských povinností! Z bázně před posměchem lidí špatných celým svým životem zapírají Krista, chrám Páně nenavštěvují, sv. svátostí nepřijímají, ano i před křížem smeknouti nebo před Svátostí nejsvětější kleknouti, a tak veřejně víru svou vyznati se stydí? Jen aby si člověka špatného nepohněvali, raději s Bohem se rozejdou! Nemají tolik odvahy říci veřejně: Jsem křesťan! Ale jako Petr jen z dálky, bázlivě, nepozorovaně dívá se za Kristem. A přece volá Kristus Pán: »Kdo mne vyzná před lidmi, toho vyznám i já před Otcem nebeským, ale kdo mne zapře před lidmi, toho zapru i já před Otcem nebeským!«

Avšak mnozí — jako Šavel — odvažují se i Krista a jeho církev pronásledovati. Ovšem dnes místo meče chápou se nepřátelé víry péra a tím ubíjejí víru v srdcích křesťanů. Jest až úžasno, co vše dovolí si mnohý nestudovaný, polovzdělaný a ve víře zcela nevědomý člověk psáti proti víře sv., a to za jidášský ten peníz, jehož mu poskytne některý jinověrec, který svou víru tupiti si však nedá. Kdo tedy tisk nepřátelský podporuje, béře podíl na tom jidášském obchodu!

Drazí přátelé! Říká se: hřešiti je lidské, ale ve hříchu setrvati je ďábelské! Sv. Petr i Pavel sice hřešili; avšak ve hříchu nesetrvali, nýbrž život svůj zcela napravili.

Sv. Petr třikrát zapřev Krista, znepokojen pobíhal po dvoře mezi vojáky a hle! — pojednou tu vedou spoutaného a na smrt odsouzeného Krista přes dvůr. Petr zahlédne bolestiplný pohled Kristův. A pohled ten stačil, aby Petr litoval svého pádu; neboť v tom pohledu Kristovu obsažena byla bolestná výtka, které Petr dobře porozuměl a hned zahanben »vyšed ven, plakal hořce« (Mat. 25, 75). Avšak Petr nejen litoval, ale i chybu napravil. Jako totiž na dvoře domu Kaifášova třikráte Krista zapřel, tak po zmrtvýchvstání Páně třikráte byv od Krista tázán, zda jej miluje, slavně třikráte řekl: »Ovšem, Pane, ty víš, že Tě miluji.« (Jan 21, 16) A že to nebyla planá slova, dokázal svatý Petr celým svým potomním životem, plným pronásledování, ano i smrtí mučednickou.

A podobně poznal a napravil hřích svůj sv. Pavel. Na cestě do Damašku, kamž se ubíral, aby křesťany jímal, byl bleskem s koně sražen a oslepen. V bázni slyší hlas: »Šavle, Šavle, proč se mi protivíš?« (I. Kor. 15, 8.) A Šavel třesa se, táže se:

»Kdo jsi Pane?« A hlas odpovídá: »Já jsem Kristus, jemuž ty se protivíš. Tvrdost bude tobě proti ostnu se zpěčovati.« A hle, od té chvíle ze Šavla stává se Pavel, ze lva — beránek. Po tři dny nejedl a nepil, a jen modlitbou a pokáním připravoval se k tomu, co s ním Bůh zamýšlel. Brzy na to byl pokřtěn a od slepoty uzdraven. A od té chvíle již v Damašku hlásal učení Syna božího. Jeho pak ostatní život vyplněn jest neúnavnou apoštolskou činností spojenou s pronásledováním. Avšak nejen to, Pavel ochoten byl nyní za Krista dáti i život. Sám to řekl křesťanům v Caesarei, když tito ho prosili, aby nechodil do Jerusalema: »Však já netoliko svázán býti, ale i umříti hotov jsem v Jerusalemě pro jméno Pána Ježíše.« A čeho si přál, stalo se! Roku 66., kdy strhly se bouře proti židům i křesťanům, byli Petr i Pavel jati a v žaláři mamertinském uvězněni. Devět měsíců strávili v hrozném žaláři, až dne 29. června r. 67. vynesou nad nimi ortel smrti.

Pavel jakožto občan římský, byl hodinu za městem na silnici k Ostii u Salvických pramenů mečem sťat. Dnes na tom místě stojí chrám sv. Pavla. Sv. Petr jakožto rozený žid byl ukřižován a to dle viastního přání pokorného hlavou dolů.

Hle, oba apoštolové zhřešili, ale oba též hříchu svého napravili. Nuže, jaké poučení z toho plyne pro nás? Zajisté to, bychom i my včas hříchů svých litovali a život svůj napravili. Vězme, že ten, kdo jakýmkoli způsobem hřeší, vždy jedná proti Bohu, že vždy i jemu platí slova Kristova: »Já jsem Ježíš, jemuž ty se protivíš!« Ať neříká nikdo: já nejsem proti Bohu, já jsem křesťan, ale do chrámu Páně nechodím, ke sv. zpovědi nechodím, v pátek se nepostím atd. Takový zajisté není křesťan, leda jen dle jména; neboť zřejmě jedná proti Bohu a vědomě přestupuje přikázání té církve, již Kristus založil a o níž výslovně řekl: »Kdo církve neposlechne, budiž tobě jako pohan a publikán«. (Mat. 18, 17.) A opět jinde o představených církve řekl: »Kdo vás slyší, mne slyší; a kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá, a kdo pak pohrdá mnou, pohrdá tím, kdo mne poslal!« (Luk. 10, 16.) A kdo poslal Krista na svět? Otec jeho nebeský! Otec náš všech! A zajisté nemůže býti bez hříchu ten, kdo nejen otcem, matkou pozemskou pohrdá, ale zvláště ten, kdo Bohem, tedy Otcem nejvyšším a matkou — církví katolickou — pohrdá.

Slyšte příběh. Jistá venkovská, prostá a chudá matka vše obětovala, aby její syn mohl studovati. Po skončených studiích stal se syn její lékařem ve velikém městě, kdež se bohatě oženil. Chudičká matka, chtíc překvapiti svého syna, přijela neočekávaně k němu do města. Avšak syn styděl se za svou venkovskou matku, tak že i svému sluhovi zatajil, že je to jeho matka. Stařena ovšem brzy vycítila, že přítomnost její je synovi na obtíž, a proto rozhodla se, že hned druhého dne odjede. Večer před spaním, jako činívala kdysi doma na venkově, šla k lůžku synovu a křížem znamenala jeho čelo a tak v duchu bolestně s ním se loučila. Syn cítil sice výčitky svědomí, ale jeho pýcha byla větší

než láska k matce. Nežli syn se ráno probudil, byla matka jeho již pryč. Mezitím co ubohá stařena žalem spletená bloudila v neznámých ulicích města hledajíc nádraží, zpozoroval syn její doma prázdný pokoj, v němž matka jeho spala. A teprve nyní se v něm hnulo svědomí; neboť domyslil se příčiny náhlého odchodu matčina. Umínil si hned, že matku v městě vyhledá a odprosí. Spěšně vyšel z domu, vsedl do nejbližšího povozu a ujížděl k nádraží. Za prudké jízdy stalo se však neštěstí. V jedné hlučné ulici totiž přebíhala jakási stařena přes ulici na druhou stranu právě před povozem lékařovým. Uleknutá stařena klopýtla na dlažbu a rázem ocitla se pod koly vozu. Okamžitě byla mrtva. Jaké však bylo zděšení lékařovo, když v mrtvole stařenčině poznal svou matku. Chtěl napraviti svou chybu, avšak bylo již pozdě! — Drazí přátelé! Církev sv. jest naše matka a to matka stará, dobrá. Vždyť ta církev, v níž jsme se křtem sv. znovu zrodili, nás odchovala, o duši naši péči má, tělem a krví Kristovou nás sytí, za nás denně se modlí, nás ke spáse vede. A přece mnohý syn této matky neposlouchá, tupí a haní ji, za ni se stydí. Avšak přijde doba, kdy tu matku ztratí a pak pozná, že bez Boha a církve vesele se žije, ale smutně umírá. Proto, drazí přátelé, važme si té církve, pro niž sv. Petr a Pavel tolik vytrpěli, pro niž i krev svou prolili a prosme je, bychom i my k té církvi po celý život láskou lnuli, ji ctili, poslouchali a tak jednou v náruči této matky šťastně zemřeli. Amen. *Jan Hudek.*

Navštívení Panny Marie.

(Neděle VIII. po sv. Duchu.)

Úcta Panny Marie v úctě Pána Ježíše v nejsv. Svátosti oltářní.

Potká-li nás něco radostného, nebo stihne-li nás nějaké neštěstí, hledáme rádi soucitnou duši, jíž bychom se svěřili a celé srdce otevřeli. Radost se tím zdvojnásobuje, bolest se stává poloviční.

Dnešní slavnost nám připomíná, jak chudičká Maria Panna v Nazaretě, když dostalo se jí zvláštního poselství, že od Boha jest vyvolena za matku Vykupitele, když zvěděla, že ona jediná jest k té důstojnosti nejvznešenější vyhlédnuta, spěchala hned ku předobré tetičce Alžbětě, daleko do Judska, aby se jí svěřila. Neměla již rodičů, kteří nejlépe cítí se svým dítkem.

Pokora a svatá ostýchavost bránila jí, aby to oznámila snoubenci, příbuznému Josefu Sousedé a známí nebyli ještě schopni, aby vyznamenání to pochopili, a pokora Panny Marie byla daleka každé chlouby. Byla chudobna a svět by byl přijal neuvěřitelnou zprávu tuto s výsměchem a nepřízní. Měla jen zbožnou tetičku Alžbětu, manželku kněze Zachariáše, k té měla nyní největší důvěru, že jediná pochopí význam podivuhodného tajemství,

neboť i ona pro stáří a proti očekávání vyznamenána bude od Boha, stane se matkou předchůdce Páně, Jana Křtitele. Jak byla překvapena Maria, když Alžběta tajuplné tajemství již znala a vítala Marii jako požehnanou mezi ženami, jako matku Požehnaného. Alžběta první z lidí začíná poctu, kterou blahoslaviti budou od této chvíle všichni národové Marii Pannu.

Bůh od počátku světa ji poctil a ze všech vyvolil, aby potřela hlavu hadovu, upozorňoval na ni skrze proroky ve Starém Zákoně, poslal nejpřednějšího z andělů, aby svolení Marie si vyžádal; Duch sv. připravil ji za důstojný příbytek Syna božího, okrášlil všemi milostmi a ctnostmi; Syn boží prokázal jí nejněžnější synovskou úctu po celý život pozemský a po svém nanebevstoupení korunoval slávou největší, tělo její vzal k sobě, aby byla královnou nebešťanů, neboť měla největšího účastenství při vykoupení lidstva. Od té doby uctívají blahoslavenou Pannu Marii všichni zbožní křesťané všech národů; čím kdo je světější, tím více chápe vznešené toto tajemství, tím něžněji a horlivěji prokazuje úctu nebeské královně.

Dnes sešli jsme se také v památný den jejího navštívení, abychom jí úctu prokázali a k větší a horlivější úctě se povzbudili a rozohnili. Nejlépe uctíme bl. Pannu Marii, vyplníme-li její přání, budeme-li konati to, v čem sama měla největší zalíbení.

Skrze Pannu Marii stal se Syn boží člověkem; skrze Pannu Marii máme se státi syny božími. Panna Maria dala Synu božímu tělo a krev lidskou, aby totéž tělo a krev bylo za nás na kříži obětováno a za pokrm duší našich na věčné časy zůstaveno. Sama stála pod křížem, kde se za nás nejsvětější krvavá oběť dokonávala, sama přijímala po smrti a do nanebevstoupení Páně z rukou sv. Jana tělo Páně ve způsobě chleba a nyní kralujíc na trůně slávy, největší má zalíbení, vidí-li nás zde na zemi, jak uctíváme Pána Ježíše v nejsv. Svátosti, jak se zúčastníme nejsvětější oběti mše sv. a přijímáme nejsv. tělo Páně. Neboť jen tělem Páně stáváme se nejsnáze syny božími, bratry Kristovými, dítkami královny nebeské.

Proto ku poctě bl. Panny Marie ku rozhojnění úcty a lásky k matce nebeské, promluvíme dnes, jak se máme chovati k Pánu Ježíši na oltáři, při mši sv. a při sv. přijímání a jenom zde zvláště Marii Panně radost působiti a sebe posvěcovati.

Pojednání.

1. Velikými milostmi obohatil Pán Ježíš nevěstu svou, církev sv., zbudoval ji na skále, aby odporovala všem bouřím světa a branám pekelným; ustanovil ji učitelkou, sloupem a utvrzením pravdy, aby všichni národové nalezli v ní pravdy pro rozum, pokoj a štěstí pro srdce; svěřil jí nevystihlý poklad milostí a darů nadpřirozených, aby v ní všichni mohli býti posvěceni a proti hříchu uchráněni; stvrdil její božský původ divy a zázraky, oběťoval za ni život svůj, učinil ji zástupkyní svou, rozdavatelkou milostí, matkou všech lidí, chudých i bohatých, nízkých i vzne-

šených, prostých i učených, spravedlivých i zbloudilých, věřících i pochybujících a nevěřících.

Avšak nejvzácnější perlou, jíž ozdobil Pán Ježíš svou církev, jest nejsv. Svátost oltářní. »Já s vámi jsem až do skonání světa. Pojďte ke mně všichni, kdo pracujete a obtíženi jste, já vás občerstvím. Kdo jí mé tělo a pije mou krev, ve mně přebývá a já v něm; máť život věčný, a já ho vzkřísím v den nejposlednější.«

Proto volá sv. Augustin: »Bůh, ač všemohoucí, nemohl dáti církvi více; ač vševědoucí, nevěděl, co by jí dal vzácnějšího; ač bohatý, nemohl jí dáti nic drahocennějšího nežli nejsvětější Svátost, samého Boha, Ježíše Krista.«

Pán Ježíš mezi námi v nejsv. Svátosti oltářní, chudý, pokorný, milostivý, trpělivý, jak byl za svého života na zemi.

»Pojďte ke mně všichni, kdo jste obtíženi,« volá, »já vás občerstvím.« Všecky volá, nikoho nevylučuje.

Při posledním sčítání lidu vyvolával obecní strážník v jedné obci západních Čech, mnoho-li je na celé farní osadě obyvatelů. Jmenoval jednotlivé obce a počet duší v každé, a oznámil, že všech na osadě jest právě 2000. Jedna stařenka ubírala se z chrámu Páně, vyslechla také výsledek sčítání, ale zvolala ke strážníkovi: »Chyba, pane strážníku, chyba veliká; na jednoho jste ještě zapomněli, na toho nejprvnějšího v osadě, Pána Ježíše v kostele.« Věděla, že se Pán Ježíš na oltáři, ač živý Bůh s tělem a krví ve způsobě chleba, nepočítá do úředních listin žijících obyvatelů, ale chtěla říci: »Pán Ježíš mezi námi jest nejprvnější osobou, nejmocnější, nejbohatší a nejdobrotivější, a přece se naň tolik zapomíná, přece od mnohých urážen hříchy, lhostejností a nevěrou.«

Když biskup Severní Ameriky Okonor z Dibonu navštívil jednou domorodé Indiány, k nimž ob čas přicházel missionář, aby jim sloužil mši sv. a svátosti udílel a ve víře utvrdil, i proti hříchu ozbrojil, tehdy pozoroval biskup u věrných těchto křesťanů něco zvláštního. Dveře svých domků měli všichni obráceny ke kapli, kde Pán Ježíš jako pastýř dobrý bděl nad svými ovečkami ke kapli obráceni konali denní modlitby, ke kapli hleděli často při denní práci, celý život denní a všecky práce zasvěcovali Pánu Ježíši a v něm hledali posilu a radost. Jaká byla jejich radost, že mají Boha tak blízko u sebe; jaký jásot, když zavítal missionář po čase mezi ně, sloužil mši sv. a podával jim nejsvětější tělo Páně.

Jak se chováme my k Pánu Ježíši na oltáři? Kardinál Belarmin byv ještě studujícím, musil denně do školy kol čtyř kostelů. Pokaždé se zastavil a vykonal před oltářem krátkou modlitbu ve všech čtyřech kostelích tam a ze školy zpět.

Když se mu jednou kdosi proto vysmíval, odpověděl: »Potkám-li přítele na ulici, pozdravím: dobrý den, příteli; čím větší a lepší přítel, tím větší věnuji mu pozornost. A jdu-li kolem nejlepšího přítele, měl bych jíti bez pozdravu?« Jak mnohý křesťan jde kolem chrámu a zapomíná, že tu bydlí nebeský král,

nejlepší náš přítel, budoucí náš soudce! Před člověkem i nehodným smeká často i pozdravuje; před kostelem je mu za těžko zvednouti klobouk a pokloniti se a pozdraviti největšího dobrodince, Spasitele svého.

Sv. Karel Boromejský nejraději se zdržoval v chrámu Páně před oltářem, chrám nazýval svým rájem, kde po největší únavě nalezl občerstvení. Jak mnohému bývá za těžko déle prodlévati v chrámu Páně; jak mnohý se chrámu vyhýbá, že prý tam ničeho nedostane!

Císařovna Eleonora, manželka Leopolda I. klečívala po celou mši sv. a ještě chvíli po mši sv. vykonávala díkučinění kleče. Když jí vytýkali, že by si měla ulehčiti ve stáří a posaditi se, že se klečením příliš unaví, odpověděla: »Za mé přítomnosti v paláci mém nikdo z mých dvořenínů nedovolí si posaditi se, a já bych měla seděti u přítomnosti krále všech králů?« Jak mnohý křesťan počíná si v chrámu Páně jakoby byl ne na místě nejsvětějším, ale v domě obyčejném a prostém.

Francouzský polní maršálek Turenne, protestant, vysmíval se katolíkům, že klekají před pouhou hostií, kouskem chleba. Jednou vypukl v kasárnách ohromný požár a bylo nebezpečí, že zničí celé okolní město. Slavný biskup Bossuet vyšel z kostela s nejsv. Svátostí, požehnal ohni a oheň uhasl. Všechen lid na ulici při požáru klečel a protestant Turenne s nimi. Stal se brzy katolíkem a ctitelem nejsv. Svátosti.

Hanbou by bylo pro katolíka, aby teprve zázrakem měl býti poučen a donucen klaněti se Pánu Ježíši. Klaníme-li se Pánu Ježíši v nejsv. Svátosti, klaníme se témuž Ježíši, kterému se klaněla Panna Maria s Josefem při jeho narození, kterému se klaněli pastýři a východní mudrci, před nímž skláněli kolena přemnozí, kteří pomoci hledali, apoštolé při zázracích, po zmrtvýchvstání, pohané při jeho smrti. Ve jménu Ježíše klekají nebešťané a milliony věřících křesťanů. Před smrtí Pána Ježíše klaněli se jeho všemohoucnosti, my křesťané jeho lásce nevystihlé a dobrotivosti, kterou nám prokázal. Nemůžeme prokázati Panně Marii větší poctu a radost, nežli když uctíváme a klaníme se Pánu Ježíši, Synu božímu, synu jejímu.

2. Pán Ježíš se za nás denně obětuje nebeskému Otci, za nás prosí, s námi děkuje, odprošuje a hněv boží usmiřuje.

Dosud nebylo žádného národa bez obětí. Pohané obětovali lidi a zvířata svým modlám, Israelité z rozkazu božího předepsané oběti, které byly přípravou ku nejsvětější oběti mše svaté.

Bůh připravoval už v Starém Zákoně lid k této oběti, žalmista Páně (Ž. 109.) z vnuknutí božího předpověděl, že Vykupitel bude knězem podle řádu Melchisedechova, že obětovati bude chléb a víno; Malachiáš, prorok, z vnuknutí božího oznámil, že Bůh nebude míti více zalíbení na obětích zvířat, ale že bude na každém místě po celém světě obětována obět čistá. (1, 10.)

A tou obětí jest nekrvavá obět Nového Zákona, památka krvavé oběti na kříži. První křesťané pokládali za největší štěstí,

když mohli navštíviti Jerusalem, přesvaté město, kde Pán Ježíš za nás vykrvácel. Každý kostel katolický je místem, kde se ta obět nekrvavě obnovuje, kde se nám dostává všech milostí, jako při krvavé oběti kříže.

Je to tatáž obět, mše sv., jako obět na kříži; tentýž obětník, Pán Ježíš, tentýž dar, tatáž obět, Pán Ježíš, a tentýž účel, spása naše.

Sv. Jindřich, císař německý, každodenně byl na mši svaté a pokaždé modlil se půl hodiny přede mší sv. u kříže. Když se ho ptali po příčině, odpověděl: »Modlitba před křížem jest nejlepší přípravou ke mši sv.; na kříži vidíme nevystihlou lásku Pána Ježíše k nám lidem; je třeba, abychom i při mši sv. tu lásku ocenili a k lásce k Bohu vzájemné se povzbudili.«

Kropíme se svěcenou vodou při vstoupení do chrámu, abychom se zbavili myšlenek světských a věnovati se mohli úplně a cele uctění Pána Ježíše.

Sv. Vilém, arcibiskup bourovský, pravil: »Větší lítost mám nad Ježíšem při mši sv. za nás se obětujícím nežli nad Ježíšem ukřižovaným.«

Když byl Pán Ježíš na kříži, rouhali se mu nepřátelé, kteří ještě nepoznali jeho božství; obětuje li se za nás při mši sv. Pán Ježíš, bývá často urážen od křesťanů, kteří o jeho božství dostatečně již se mohli přesvědčiti.

Chceme-li učiniti radost nebeské matce, Panně Marii, chovejme se při mši sv., jakobychom stáli s Marií pod křížem; prosme za sebe, za všecky lidi, zvláště za ubohé nevěrce a lidi zbloudilé, aby za nikoho nadarmo nebyla vylita krev Spasitelova.

3. Pán Ježíš je pokrmem našich duší ve sv. přijímání, aby v nás udržel pravý život. »Nebudete-li jísti mého těla, nebudete míti života v sobě.« Jako tělo bez pokrmu hyne a zmírá, tak duše bez těla Páně musí zchřadnouti a ve hříchu zmírati. Proto již malé dítě dychtivě chápe se prsu matčina, jediného pokrmu, mléka mateřského, aby nezhynulo hladem. Bůh dal dítěti tu touhu, že pláčem se občerstvení dovolává.

Zbožný věřící křesťan cítí podobnou touhu po nutném pokrmu duševním. Bez těla Páně není možno udržeti se ve ctnosti a ubrániti se hříchu.

Slavný vychovatel mládeže, italský Don Bosco, měl ústav pro zanedbanou mládež v Turině. Anglický ministr slyše všude vychvalovat tento vzorný ústav, navštívil jej jednou, aby se o tom přesvědčil. Nalezl nejlepší kázeň a prospěch ve vědění. Když se ptal ministr vychovatele, aby mu řekl, jakého to zázračného prostředku užívá, že ze zanedbaných a spustlých hochů vytvořuje anděly, pravil Don Bosco: »Zázračný prostředek k úplné proměně dítek je častá zpověď a sv. přijímání.« Zpověď je nemocnicí, kde nemocný od hříchů uzdraven bývá; přijímání je rekonvalescentním ústavem, kde uzdravený se chrání před novou nemocí, hříchem.

Proč žasneme nad zkázou mládeže i dospělých? Opustili

Pána Ježíše, opustili studnici živé vody a vykopali nádržky rozpukané, které vody udržeti nemohou. Žijí bez Krista, žijí lační a při tom zmámení zásadami zkaženého světa; duše zotročena tělesností, zvířecí pudy vedou slovo, a není prostředku, který by je zkrotil, leč sv. zpověď a požívání těla Páně. V Sev. Americe, státě Kanadě, hl. městě Montreálu, přepadl 25letý lupič 60letou ženu v krámě hokynářském, právě když přicházela z kostela. Revolver namířil na její prsa a zvolal: »Peníze nebo smrt!« Ale statečná žena odpověděla: »Peněz nemám a vás se nebojím. Vy se strachy chvějete, protože konáte něco hrozného a trestuhodného, já se nebojím, poněvadž mám Boha v sobě, jdu od stolu Páně.« Lupič se zarazil a utekl.

Kdyby křesťané častěji přistupovali ke stolu Páně, nebylo by tolik zmatků ve společnosti, tolik nenávisti a nepřátelství, tolik vražd a bohopustých zločinů. Že opustili Boha, že zarostla cesta ke stolu Páně, připravují si křesťané hroznou budoucnost. Společnost spěje k úpadku, převratu. Lid se ztrestá sám — a po trpkém sklamání nebude to návrat, ale útěk ke kříži, k Pánu Ježíši v nejsv. Svátosti oltářní. Jen zde je občerstvení a záchrana. Chceme-li uctíti Pannu Marii, požívejme častěji tělo Páně. V něm nalezneme nový život, všecku sladkost a radost, záruku života věčného.

V. M. Váchal.

Neděle VIII. po sv. Duchu.

Stud pravý a falešný.

»Kopati nemohu, žebrati se stydím. Vím, co učiním, aby, když budu složen z vladařství, přijali mne do domů svých.« (Luk. 16, 4.)

Ten, který se nestyděl pána svého okrádat, styděl se poctivě pracovat. Jak opatrně jedná onen starý nespravedlivec. Pamatuje na poslední kola a hledí si pojistit živobytí špatným způsobem. Ne ta jeho špatnost jest hodna následování, ale jeho opatrnost. Chce Pán nám vložit na srdce, abychom opatrně si vedli a pojistili sobě věčný příbytek, kam bychom přijati byli. K moudrému životu jest potřeba také studu. Stydlivý člověk má kolem sebe pevný plot. Jest však též stud falešný, jaký pozorujeme i na nespravedlivém vladaři a na mnoha lidech nespravedlivých. Nespravedlivý stud jest falešný zrak. Mnoho lidí má falešný stud. Pozorujte se mnou dnes rozdíl falešného a pravého studu.

Pojednání.

Písmo sv. dí (Sirach 4, 25.): »Jest zajisté stud, který uvádí slávu i milosti, a jesti stud, který uvádí hřích.« Tedy dvojí jest stud. Za jedním jde sláva a milost, za druhým studem jde hřích a hanba. První je stud pravý, čestný, druhý jest zvrhlý stud. První čestný stud vidíme na svatých osobách, které mluví jako

Josef Egypt.: »Kterak bych to mohl učiniti, když mne vidí Bůh.« A za tím jeho studem šla po mnohém soužení a zkoušce sláva a milost. Taký pravý stud měl sv. Kazimír, korunní princ polský, který odbýval svůdce své slovy: »Chci raději tisíckrát umříti, než bych čistotu srdce ztratil. Toť sv. stud.

Taký stud měla římská matrona křesť., kteráž soudci jí domlouvajícímu, že se přidržela učení Páně, jehož se přidržují jen otroci a chudí, kdežto ona, vznešené předky majíc, měla by se stydět společně s chudinou a luzou vzývat Jméno Ježíšovo, odpověděla: »Větší hodnost jest býti křesťankou, než vznešenou Římankou.« Ta se spíše styděla býti mezi vznešenými Římany ve hříchu než býti s chudými křesťany ve ctnosti. Toť ctnostný stud a svatý. Sv. Václav nestyděl se vlastní rukou pšenici sekat a mlít a péci, aby připravil chléb k nejsvětější oběti, a za tímto sv. studem šla sláva a milost. Nesmíme si mysliti, že sv. Václavu bylo hlavním zaměstnáním pěstění pšenice a mletí a pečení hostií, nýbrž že sv. Václav z lásky ke svátostnému Ježíši i za práci tělesnou se nestyděl, aby své poddané práci učil svým ctnostným příkladem, či aby životem dokázal, že práce nehanobí, za to však lenost a hřích.

Sv. Augustin o slovech Písma sv. takto vykládá: Milost a slávu přivádí stud, když se kdo za svou nepravost rdí a pokáním proměňuje v lepšího. Tento stud je vnuknutím božím. Toť stud, který člověka povznáší, lepším dělá. Taký měli sv. kajícníci — oni se styděli za minulý hříšný život svůj — ten stud je učinil jinými lidmi Tento měsíc jest svátek kajícnice sv. Magdaleny, za nedlouho bude vzorného kajícníka sv. Kamilla de Lellis. Oni se nestyděli nový život započíti. Styděli se kráčet pořád na bludné cestě, kterou započali. Toť sv. stud, který jde před milostí boží. Ale je stud, který jest vůdcem hříchu, jak vidíme na nespravedlivém správci. Z jedné špatnosti do druhé klesá pro falešný stud. Z krádeže do podvodu, z podvodu k sebevraždě se utíká falešný stud. Co tomu řeknou lidé? Tato čtyři slova způsobila mezi lidmi mnoho zlého. To jsou slova falešného studu. Döllinger, vynikající učenec, v poslední době své nemoci, když mu domlouvali, aby své poblouzení odvolal a do církve se vrátil, odpovídal: »Co by tomu řekly časopisy?« Ta myšlenka, že by musil doznati svůj omyl, nechala jej v bludu, v němž zemřel. Ó falešný stud, jaký to náhončí pekla!

Falešný stud, jenž se bojí vyznati svou vlastní hříšnost, zavádí duši vždy hloub a hlouběji.

K vůli tomuto falešnému studu mnozí zanedbali velesvaté povinnosti křesťanské a nestyděli se před Pánem Bohem za zlé, protože se styděli před lidmi za dobré. Jak leckterý slabý křesťan styděl se nebrati podílu na hříchu, »aby lidé neřekli«. A proto činil s bezbožnými bezbožně — jaký to převrácený stud!

Sv. Augustin to vypráví ve svých vyznáních z doby svého hříšného života, kdy ve společnosti špatných staví se mnozí horšími než jsou, aby se nezdálo, že stojí ve špatnostmi za nimi.

Ubohá přednost! Jaký to charakter! Je-li však těžko pro falešný stud s vlky nevýti, ještě těžší jest vlky opustiti a vrátiti se k ovcím Kristovým.

Člověk se stydí vrátit od špatné cesty, raději volí zajíti ještě dále ve špatnosti, než by se od ní vrátil. Starý Sokrates viděl kdysi jednoho ze svých žáků jíti do špatného domu. Šel tedy za ním. Žák šel stále hlouběji, aby se ukryl před svým učitelem. Sokrates šel stále za ním, až se mu ukrýti nemohl, a dí mu: »Stydíš se, že jsi byl postižen a utíkáš stále hlouběji do neřesti, na místě aby ses vracel zpět, neníť hanba opustiti zlo, ale jíti do zlého.« Tak utajují mnozí hřích, protože se zaň stydí, ale nepovstávají z něho. Ó převrácený stude!

Kolik boje stojí duši lidskou než se odřekne cesty špatné, na níž beze studu uvykla a nyní se stydí ji opustit. Ten, který se nestyděl krást, styděl se poctivě pracovat. Kde je pravý stud, tam nemůže trvale být hřích, kde hřích, tam jest nanejvýš falešný stud.

Stud a hřích cestovali světem. Ale brzo se rozešli, neboť se nikdy nemohli shodnout. Chtěl-li něco provésti hřích, stud tomu bránil, chtěl-li něco stud činiti, hřích odpíral, a tak byla mezi nimi ustavičná váda. Proto se oba rozešli: svou cestou šel stud a svou hřích, neboť jeden s druhým nemohli se spřátelit Tak dí ústa lidu. Dobře dí. Shodují se tak se sv. Augustinem: »Jest svatý stud vzácným darem božím. Ontě věrným společníkem nevinnosti, on až úzkostlivým opatrovatelem čistoty, on nejbezpečnějším varovatelem a napomínatelem před hříchem. Je stud oslavou těl, ozdobou mravů, čistoty pramenem, v domácnosti pokojem a hlavou sv. svornosti.«

Stud sv. se zračí v očích, v řeči, v postavě, není to ostýchání nemoudré, ale je to krásná rosa, která dodává ovoci půvabu. Jakmile setřete s ovoce onu rosu, pozbylo své krásy. Tak i s člověkem.

Styděti se musíme za špatnosti, ne však za neštěstí. Když jsme i klesli, nesmíme se styděti poklesek napraviti. Jaká jest v tom mravní velikost, uznat chybu a hledět ji napravit stůj co stůj. Jak velicí lidé stali se kajícníky, kteří napravovali hříchy své s vytrvalostí a pokorou křesťanskou. Jací zbabělci jsou lidé, kteří zle činili a následkům se vyhnou sebevraždou.

Nějaký stud mívají lidé všichni, ale ne ve všem, ne vždy ne při patřičné věci. Někteří stydí se za věci, jež jsou jim vlastně ke cti, toť falešný stud, slabost duše. Na př. někdo se stydí, že nesnese mnoho píti, toť nemístný stud. Jiný se stydí za zbožnost svou jako Nikodem za víru v Syna božího. Jiný se stydí za nízký původ svých rodičů, a to je špatnost opovržení hodná. Jiný se stydí za chyby rodičů, a to jest nerozum, neboť chyby rodičů neponesou dítky. Rodiče nemohou své přednosti a ctnosti odkázati dětem, a také dítky neberou na sebe hříchy rodičů. Každý se stáváme užíváním své vůle buď dobrými nebo špat-

nými a jen za sebe můžeme zodpovídat cele, za ostatní jenom pokud jsme zavinili hřích svou vlastní vůlí.

Jiní se nestydí chlubiti se cizím peřím, věcmi, kteréž nejsou jejich, ale na dlub. Ne vždy. Na př. dítě malé stydí se před lidmi cizími, ale nestydí se před domácími. Školák ostýchá se mluviti hlasitě ve škole při vyvolání, ale nestydí se hulákati v nepřítomnosti učitelově. Toť falešný stud. Někdo se stydí za následek hříchu, ale nestydí se za hřích Toť převrácený stud!

Kdybychom se styděli tak ve přítomnosti boží, ve které žijeme, jako se stydíme před lidmi, pak dobře by bylo o duši naši postaráno. Jak krásný by byl stan věčný, kdybychom měli stud před Bohem, jaký mají mnozí před lidmi. Zazní jednou zpráva o nás: zemřel — a budeme žíti dále — na věčnosti, země přijme tělo a duch se vrátí k Bohu, který jej dal. Jaká změna v úsudku o všech pozemských věcech! Co bude nám po tom, jak smýšlí o nás ještě svět a lidé jeho? Bude pro nás platiti jen to, což hanbou jest na věčnosti, která se nemění a nekončí. Co tam hanbou, jest pro věčnost hanbou. Jaké moře citů zmocní se duše? Náboženství ji učilo, že snem jest veškeré štěstí i neštěstí, přechází, jediné štěstí a neštěstí že jest věčnost a tam pravá hanba a pravá čest. Brzo také pro nás se opona roztrhne a budeme věděti, co jsme měli pevně věřiti. Nevíme sice, kdy ten okamžik přijde, ale kdybychom žili řadu let jako šumavský dub, on skončí tak jako jahodí, které pod ním roste. Navykejme si smýšleti o hanbě a cti, jak se smýšlí na věčnosti; budeme tím posilněni. Co prospěje člověku, kdyby celý svět jej ctil, když Bůh jej zavrhne?

Buď opatrný ve všech skutcích, abys hanbou věčnou nebyl stižen. Amen.

Fr. Vaněček.

Sv. ap. Cyrill a Methoděj, naši dobrodinci.

»Pamatujte na správce své, kteří vám mluvili slovo boží, jejichžto obcování konec spatřujíce, následujte víry jejich.
(Žid. 13, 7.)

Drazí v Kristu! Chce-li který národ, aby byl vážen od jiných, musí nejdříve vážiti si sebe sama; chce-li býti ctěn od jiných, musí ctíti nejdřív sebe sama; chce li býti slaven od jiných, musí umět slavit v prvé řadě to, co na něm samém slávy hodno je. Každý národ má svou národní hrdost — národní sebevědomí: může býti hrd na své bohatýrské dějiny, na svou vyspělost národní, na plody své národní práce, na své národní velikány a světce, kteří pro národ žili a pracovali. I náš národ československý může se plným právem chlubiti svými národními velikány a světci, jako málokterý jiný národ. Krásný to věru věneček, zdobící skráně a hlavu naší drahé vlasti — věneček uvitý z roztomilých kvítečků, vypěstovaných v zahradě svaté víry Kri-

stovy, z nichž jeden krásnější druhého. A mezi těmito národními květy posvátnými vidíme i dva květy, jakoby spolu srostlé, naše prvověrozvěsty slovanské, sv. Cyrilla a Methoděje, naše veliké dobrodince národní, kteří naučili nás znáti a milovati Krista, víru Kristovu, ale nejen to, oni naučili nás milovati svůj rodný jazyk a kraj Dosti oslavováno bývá lidí zasloužilých v národě našem, ale z paměti mizejí hlavní průkopníci naší slovanské kultury sv. Cyrill a Methoděj, kteří svrchované právo mají, aby je národ oslavoval a vděčnost ukázal. Nevděčné jsou ty děti, které záhy na otce neb matku zapomínají, ač jim dali život a základ položili k životnímu blahobytu. A kdož jsou dnešní naši oslavenci — sv. C. a M. vůči národu slovanskému, než otci, kteří položili trvalý základ k našemu náboženskému i národnímu kulturnímu vývoji, otci, jichž památka ze slovanských srdcí nikdy vymizet nemá. Bohu budiž žalováno! Kdyby tu a tam v kostelích neozvalo se několik slov vřelých, věnovaných nesmrtelné památce jejich, ani takřka by se na ně nevzpomnělo. A přec jsou oni dvojnásobnými dobrodinci našimi: ve víře i v národnosti.

Na nic na světě se tak snadno nezapomíná jako na prokázaná dobrodiní. My však nebuďme nevděčnými, nezapomínejme na sv. dobrodince naše, nevěnujme jim pouze několik vřelých slov, nýbrž hlavně vstupme v šlepěje jejich ochotně a osvojme si jejich smýšlení, jejich zásady, dle nichž se v životě řiďme.

Toť naše nábožensko-národní povinnost: abychom úctu cyrillo-methodějskou mezi sebou pěstovali a pěstujíce ji zachovali těm, kteří po nás přijdou, neporušenou.

Pojednání.

I.

Sv. Cyrill a Methoděj jsou dobrodinci našimi, že nám přinesli světlo víry Kristovy.

Noc bludu pohanství rozpínala temné perutě své nad národem československým před příchodem sv. Cyrilla a Methoda. Až do této doby naši předkové nepoznali v pravém světle blahou víru Kristovu. Ta žeň, kterou sklízeli u našich předků kněží cizí, domácího jazyka neznalí, byla praskrovná a není také divu. Pravdy sv. víry podávány lidu slovanskému v jazyku cizím, nesrozumitelném a pak způsobem takovým, že předkové naši pojali zášť proti zištným hlasatelům křesťanství a tuto nelibost obraceli proti samotné víře křesťanské. A není tedy věru divu, že tak málo ujímalo se a kořeny zapouštělo křesťanství mezi praotci našimi.

Ale tu z dalekého východu přicházejí dvě jasné hvězdy — sv. Cyrill a Methoděj, pozváni knížetem Rostislavem. Rodným jazykem, mateřskou řečí hlásali našim otcům Kristovo evangelium. — Přinesliť nám oni písmo svaté, bychom ze studnice této zlaté moudrost nebes veždy vážili, Bohu sloužiti se snažili. Z očí zářila jim horlivost a láska k lidu, jen láska, pravda vedla je

k praotcům našim a ten lid slovanský nebyl nevděčným vůči sv. apoštolům; zamiloval si jimi hlásanou nauku Kristovu, dle ní započal žíti a pohanské mravy a bludy stěhovaly se z vlasti naší, símě učení Kristova ujalo se a přineslo požehnanou žeň.

Že jsme katolickými křesťany, že jsme Čechoslovany — víra naše katolická i národnost československá — toť obojí jest drahým odkazem sv. Cyrilla a Methoděje, jehož nade vše si vážiti musíme a nesmíme je od sebe odlučovati. Odlučte duši od těla a člověk umře, a vezměte národu náboženství a národ zahyne. Ve svaté víře spočívá síla národa — národ, aby byl silný, musí věřit a nechce-li věřit, bude sloužit. Mylné je tvrzení, že národ Boha nepotřebuje, že bez Boha zachovati lze národ zdravým, mravným a života schopným. Dějiny všech věků a národů jasně dokazují, že víra v Boha je základem života národů. Dějiny i pohanských národů, zvláště Řeků a Římanů dokazují, že nevěrou a z ní se rodící nemravností i nejmocnější národové hynou a jisté propadají záhubě. Pohan Xenophon napsal: »Národové nejnábožnější vždy byli i nejsilnější a nejmoudřejší.« Rousseau, ač nevěrec, doznává, že neobstál žádný národ, jehož života základem nebylo náboženství. A tento všeobecný zjev víry v Boha a zkušenost, že bez náboženství žádný národ dosud na světě neobstál, nýbrž nečestně zahynul, již důkazem je pádným, že bez Boha a bez náboženství neobstojí, zahyne i národ náš. A co je člověk jednotlivec bez víry v Boha? Plavcem na rozbouřeném moři bez vesla a kompasu, zmítaným větry vášně a nepravosti. Běda národu, jehož synové a dcery jsou nevěrci, běda národu našemu, půjde-li cestou nevěry, pak půjde k jisté záhubě.

Varujte se a chraňte sebe i rodiny své před těmi, kdož řečmi, spisy, novinami špatnými usilují zavléci národ náš v nevěru.

Sv. apoštolové položili základ k šťastné budoucnosti národa československého, ženám přinesli světlo pravé víry. A toto přinesení pravého náboženství Kristova povznáší a posvěcuje lásku k národu. A tak sv. Cyrill a Methoděj stali se dobrodinci našimi i v jazyce i v národnosti.

II.

Sv. Cyrill a Methoděj jsou našimi dobrodinci národními. Jazykem rodným boží chválu pěli, mateřskou řečí knihy svaté psali, získali láskou Kristu národ celý, život náš na všechny věky zachovali. Hleděli celý národní život duchem Krista osvěžiti, posvětiti a povznésti. Proto písmo vynalezli pro řeč slovanskou, přeložili Písmo svaté na jazyk slovanský, skládali knihy bohoslužebné, zakládali školy, položili základ k písemnictví a vzdělanosti slovanské a proto, jak papež Lev XIII. blahé paměti ve svém okružním listu: »Nikoli bez zásluhy za původce slovanské řeči se považují.«

Sv. Cyrill a Methoděj jsou pravými vlastenci; pravá, účinná láska k vlasti musí kořeny své míti v lásce k Bohu, pravým

vlastencem je ten, kdo chrání lidu nejvzácnější poklad, sv. víru, jak to činili sv. Cyrill a Methoděj. A dějiny písmem nesmazatelným dokazují, že nejklidnější a nejšťastnější pro národ byly ty doby, kdy národ věrně se hlásil k církvi své a že neštěstí a bída s hrůzami válečnými jako zlá bouře na národ přikvačily, kdy ujalo se v něm kacířství. Mrzkou lží je tvrditi, že kdo Boha miluje, kdo věrně oddán je církvi, nemůže dobře milovati a věren býti svému národu. Pravý opak je pravdou: kdo věren je Bohu, ten věren bude i národu svému. Bůh je základem a zdrojem veškerého dobra, tedy i lásky k vlasti. A takovému vlastenectví vyučili nás naši vlastenci. My Čechové, zapomínáme, neníť právě vděčnost naší nejpřednější ctností — a vpisujeme vděčnost svým předkům do písku a měli bychom přec psáti v mramor, do hlav, do srdcí, do útrob, jakož je to naše nábožensko-národní povinnost.

Kdy stal se náš národ národ.m kulturním? Přijetím křesťanství, jak dí na slovo vzatý dějepisec Palacký: »Že Čechové osudu Obodritů, Luticů, Ratarů a jiných pokrevenců svých unikli, za to nejvíce děkovati mají včasnému a upřímnému pokřesťanění svému.« (Pal. I. K. 3 čl. 1.) Co by z nás bylo bez těchto po Bohu největších našich dobrodinců? Celý národ nosili ve svém srdci, rozdílu neznajíce. Se sv. křížem přinesli nám i první knihu. Dali nám víru, osvětu, historii.

Křesťanstvím počíná historie česká vůbec, ať jsou to dějiny literatury, ať dějiny umění, vše křesťanstvím počínáme, neb ono uvedlo nás v řadu vzdělaných národů evropských. Křesťanství dalo literatuře naší písmo, vtisklo umělcům našim do rukou dláto a podalo jim štětec, sblížilo nás s civilisovanými národy, krátce a dobře, církev byla u nás jako všude matkou středověké vzdělanosti.

A další průběh dějin poučuje nás, že čím více vzrůstalo křesťanství, tím utěšeněji rozvíjel se duch náboženský a život církevní, tím šťastnější a slavnější byl národ český. Národ český s vírou Kristovou přijal vzdělanost, se vzrůstem nadšení rostla jeho síla, za dnů nejkrásnějšího náboženského rozvoje dosáhla vlast naše největší slávy, moci a blahobytu. A naopak rozkol náboženský odchoval u nás jen nesvornost a nekázeň a přivedl nás na pokraj záhuby, pak přirozeně uznati musíme, že dobrý vlastenec nemůže a nesmí pohrdati tím náboženstvím, které vlasti naší prospělo. Či snad mu náboženství může býti lhostejným? Náboženství je právě tak jako láska k vlasti velikým statkem člověka: kdo jedno ničí, ničí i druhé; kdo není věren Bohu, není věren ani lidem ani svým vlastním zásadám. A národ tak malý jako je náš potřebuje k zachování existence své nadšení náboženského. Lhostejnost a ochablost náboženská byly by nám hrobem. Pamětlivi buďme velikého znatele české minulosti a básníka J. E. Vocela, jenž ve svém »Labyrintu slávy« praví: »Víru, lásku k vlasti, statečnost, spojte v národnost, tu sv. ctnost, velebíce Tvůrce všehomíra, jenž slávu národům otvírá«.

Malý národ irský jen proto nepodlehl v úporném boji, že zachoval si vždy víru a praktický křesťanský život. Chudičké Iry pronikala společná myšlenka — láska k rodné zemi a tato láska k vlasti živena byla a bude i v budoucnosti živou katolickou vírou, touž vírou, již hlásali našim otcům naši apoštolové slovanští. Ani tenkráte nezapomněli Irové na svou rodnou zemi a katolickou víru, když byli vyhnáni do ciziny — církev a vlast byli neustálými vůdci v národnostním boji.

»Jsou tedy,« dle sv. Otce Lva XIII., »zásluhy těchto mužů o všechen národ slovanský tím větší, protože jim národ slovanský děkuje nejen za křesťanskou víru, nýbrž i za dobrodiní, že nabyli jsme jimi světového vzdělání. Jejich pracím a namáháním děkovati je, že uzřeli jsme v pravém světle evangelium Kristovo a z pohanské divokosti převedeni jsme byli k mravnému a lidskému žití.«

Připojili nás k tajemnému tělu Kristovu a shromáždili okolo skály Petrovy. Víra naše, naše oltáře a kazatelny národ náš zachránily. Jen uvažme v duchu, jaké divy obrodu v jednotlivci i u národů víra způsobila, jak základy ku vědám a osvětě položila, jak posud vysílá missionáře tam, kam noha vzdělancova ještě nevkročila, by celé národy přivedli k důstojnosti lidské. Uvažme, kterak s křížem přináší národům první knihu — Písmo sv. a základ klade u nich ku pravé osvětě.

Cit — srdce bez rozumu a rozum bez Boha — bez Krista nic neprospívá

Vzývejme, zvláště v dnešní slavný den, naše svaté apoštoly slovanské. Potřebujeme jejich přímluvy — jsme tak opuštěni, obklopeni cizinou, tolikrát ohrožován jazyk náš i víra naše, kterou jsme po nich zdědili.

V síle, přemoci, spása naše nespočívá, v planých slovech taktéž ne, nuže hledejme ji v modlitbě. Nezapomínejme na sv. věrozvěsty naše a oni nezapomenou na nás a nedají zahynouti nám ni budoucím ani ve víře, ani v jazyce.

Ó buďte, naši sv. dobrodinci, orodovníky našimi v nebesích a my budeme vašimi následovníky již zde na zemi, bychom za vámi přijíti mohli do blažené věčnosti. Amen. *Václav Poslední.*

Neděle IX. po sv. Duchu.

Den navštívení.

Na východě jest pověst o Ahasvérovi, která zní v krátkosti v ten smysl, že Ahasvér odepřel Pánu Ježíši odpočinouti na kameni u domu svého, když Pán Ježíš kolem křížovou cestou šel, začež bloudí on věčně a nemá sám žádného pokoje. Tak pověst. Jádro její jest, že duše, která nedá odpočinouti Kristu Pánu v srdci svém, také nemá pokoje a bloudí, jsouc nešťastná. Kdykoliv chce Kristus Pán v nás odpočinouti a žádá duši o příbytek, nechtějme

mu nikdy odepříti. Kdo nepozná den navštívení Páně, aneb odmítá navštívení Páně, ten žije život tak smutný, že Kristus Pán nad ním slzy proléval.

Musí to býti něco velmi smutného, odpírati Pánu Ježíši. Poznáme to lehce z toho, že Kristus Pán pláče nad Jerusalemem, že nepoznal den navštívení svého, nepoznal, že k němu mluví Spasitel a že jen poslušností k němu může spasení dojíti. Kterak poznáme navštívení svého? To jest velmi důležitý předmět pro každého člověka. Kdo nepozná den navštívení, víme, čemu jde vstříc. Proto věnujme dnešní půl hodinky tomuto předmětu. Kdy jsme schopni pro navštívení boží a jaké druhy jeho.

Pojednání.

1. Jako mnoho ptactva létá kolem nás a nad hlavou, tak mnoho různých myšlenek protáhne myslí každý den. V hlavě naší to připadá jako na pražském mostě, kde pořád jdou lidé proti sobě všech možných tváří a zvyků, ano i v noci tu a tam mnohý opozděný chodec jde po mostě. Také hlava naše jest mostem, po němž mnohé myšlenky kráčí, ano i v noci, když hlava odpočívá, ještě tu a tam myšlenka proskakuje a člověk má sen. Člověk má myšlenky o minulosti, o věcech, které právě jsou a dějí se kolem něho a také si myslí i o budoucnosti. V počtu mnohých myšlenek také ti denně proskočí jistě myšlenka zbožná, která jest jako tichounký kazatel v duši tvé. To jest onen vnitřní hlas v duši, který nazýváme svědomí. Toť hlas nejsvětějšího, který nám dobře praví v tichosti úplné, co konati máme.

Toť jest krátké navštívení boží, v němž máš se rozhodnouti pro lepší nějakou stránku. Tyto nepatrné myšlenky, které člověka k dobrému napomínají, nejsou tak nepatrny, co se následků dotýče. Nepovrhá-li navštívením maličkým, dostane se mu brzo navštívení většího. Kde ale člověk hosta nevrle uvítá, aneb mu dveře hrubě ukáže, tam ten host tak brzy na návštěvu zase nepůjde.

Myšlenka dobrá, povzbuzující ke ctnosti, jest vzácný host, proto když nás navštíví — uvítejme ji s radostí a obírejme se jí, tak si pojistíme, že přijde po čase zase jiná dobrá myšlenka, která bude dalším krokem k lepšímu.

a) Naše hlava se podobá kamenu mlýnskému, stále se točícímu; nedá-li se mu pšenice a zrno ku mletí, mele se na prázdno a škodí sám sobě, tak i my na něco mysliti musíme; nemyslíme-li na něco dobrého, myslíme na něco špatného a to nám škodí. Každá myšlenka dobrá jest navštívení boží Kdo se stal dobrým člověkem, musil dobře přijímat a poznávat navštívení boží. To navštívení boží není podle naší vůle, ale proti ní, proto tolik se mu odpírá. Naše vůle jest nemocná, proto má nemocné chutě. V dnešní epištole svatý Pavel uvádí pět zrn, která musí klíčiti v srdci, když máme navštívení boží poznati a přijmouti. On dí ke Korintským: »Nebývejte žádostivi zlých věcí.« Toť tvrdé zrno, když žádostivost zlá jest v nás jako dědictví a následek hříchů.

Sv. apoštol praví: »Žádostivost, která se ozve v nás, ať tě nesvede, nechť jest žádost pod vládou naší, a my ať nad ní panujeme. Ale ani žádostivosti, když skutek nenásleduje, nedej místa. Skutek poskvrňuje ruce, žádost srdce. My máme býti nevinných rukou a čistého srdce.« (Ž. 23. v. 4) Žádost hříšná zahání Boha z tvého srdce, ona jest kořen zla. Na ni polož sekeru.

Když se Pán Ježíš blížil k Jerusalemu, proč jej nepřijal? Protože žádosti jeho nesly se po jiných věcech. Oni to řekli před domem Pilátovým: »Nechceme, aby tento panoval nad námi.« Žádostivost po světském panství oslepila je tak, že když je navštívil Král pokoje, nepřijali jej. Když Ježíš navštíví duši a chce, aby panovala nad žádostí svou, a ne aby žádost panovala nad duší, nechce tomuto pořádku a vzdaluje se. Třeba nám pravil žalm: »Bože, kdož se vzdalují od tebe, zahynou!« (Ž. 72. 27.) Zde jest navštívení Páně tak časté a odmítnutí tak časté!

b) »Ani modláři nebuďte!« dí sv. apoštol. Zdá se, že nebezpečí to nyní minulo, ale trvá stále. Kdo přestane Bohu sloužit, bude sloužit stvoření a sobě. Kde přestane víra, přijde pověra, kde Bohu se neslouží, slouží se duchům zlým: pýše, nečistotě, lakotě, zášti. Ti ubozí, kteří pohrdli slovem Páně, chytají se Buddhy, Brahmy a jak se všichni ti pohané jmenují.

Všimněte si, jak roste tak zv. spiritismus. Co je to nežli druh modloslužby, oživené v novém věku? Ani Čechy nejsou ho prosty a jsou kraje, které jsou jím zamořeny.

Všimněte si rostoucí pověry v třídách t. zv. lepších, kde se lekají, sedí-li třináct osob při stole, začíti v pátek dílo; na to dávají si vykládat karty jako za dob pohanských. P. Abel nazývá tento hřích specielním hříchem velikých měst a vypráví příhodu ze svého života. Tázal se osoby ve zpovědi, zda také vykládáním karet hřešila; tato pravila: »Vždyť jsem sama vykladačka; ale velebný pane, když jsou lidé tak hloupí, proč bych ten dvacetihaléř za to nevzala?« Kolik zlého z takových pověr a modloslužby pochází, nepokoje a různic.

Vizte znesvěcování neděle a svátků, což je to jiného než modloslužba hříchu. Bohoslužbou pohrdne a hříchuslužbu na sebe vezme. Odplata za hřích jest — smrt věčná!

Když tě zve hlas boží na služby boží, neodmítej, jinak zatvrdneš a zahyneš.

c) Sv. apoštol dí: »Aniž smilněme... Jak toto pozvání se odmítá: 1. Byť by ten hřích ani neměl mezi námi býti jmenován, 2. byť to byl hřích, o němž se praví, že Bůh želel, že stvořil člověka; 3. že je to hřích těla a kdo v těle rozsívá, z těla bude žíti porušení; 4. že je to hřích, který Boha ze srdce vylučuje a člověka z království božího; a 5. že je to hřích, jímž člověk otročí ďáblu.

Člověk se ostýchá sdíleti procento osob stížených ohavnými nemocemi, z tohoto hříchu pocházejícími. Známo však, že dostupuje vysokého stupně a hlavně v kruzích t. zv. vzdělanějších. Jen ve veřejných nemocnicích ošetřuje se ročně až 6213 osob.

V soukromém ošetřování jest jich více než těch 23.000, o nichž mluví sv. Pavel v epištole. Kterak mají tyto zástupové přijmouti zvěst Ježíše Krista, jenž dí: »Blahoslavení čistého srdce, neb oni Boha viděti budou.«

d) »Aniž pokoušejme Krista,« to znamená pochybováním a nedůvěrou hřešiti a nespokojeností, když věci jsou jinak než si přejeme, pokoušíme Krista Pána, když mrzuti jsme v zákoně Páně a v nesení jha jeho.

e) »Aniž repcete, jako někteří z nich reptali a zhynuli od záhubce.« Naše doba plna kritiky reptá na vše možné: na zákon Páně, církev a její zřízení, na přikázání boží a zákony lidské, na víru a křesťanský mrav. Tak to činili Mojžíšovi a jeho ustanovení — a zhynuli od záhubce. To věčné kritisování srdce odloučí od lásky boží a nepozná den navštívení. Tak Pána našeho posuzovali v den navštívení a — zhynuli. Mnohdy později zvolá jako Tomáš Kempenský: »Přál bych si, abych vícekráte mlčel.« To věčné osobivé posuzování staví člověka nad samého Pána Boha a činí z rozumu nejvyššího soudce. Taký se neblíží k Bohu, ale vzdaluje tak, že nepoznává den svého navštívení. Duše jest plna hříchu proti Duchu sv. — odpírá pravdě poznané, srdce zatvrzuje ve zlém. Uši své musíme otevírati slovu božímu, ale více ještě srdce. Když srdce přijme myšlenku, otevrou se i uši.

Myšlenka dobrá jest zárodek dobrého skutku. Nikdo, kdo neměl dobré spasitelné myšlenky, nevykonal dobrých spasitelných skutků. Myšlenka dobrá jest první krok. Když se k myšlence připojí vůle, jest druhý krok — skutek. Proto na přijímání dobrých myšlenek tolik záleží — a proto v modlitbách často se modlíme, aby Bůh myšlení naše řídil. Za myšlenkou chodí skutek.

2. Tak povstávají v člověku myšlenky samy sebou, ale ony v člověku bývají probuzovány i z venku — tak může býti v dobrém i ve zlém smyslu.

Tak na příklad sedí člověk ve společnosti a k uchu jeho přicházejí různé řeči, ty řeči budí v člověku myšlenky. Mnohdy doráží řeč tak mocným hlasem, že člověk hned se rozhoduje poslechnouti. Zejména když déle v dobrém poslouchal. Tak i řeč může býti dnem navštívení našeho.

Když Kristus Pán dí k apoštolovi: »Pojď, následuj mne,« zde ta řeč byla navštívením jeho. Poznal v té řeči volání Boha svého. Vše, co mne k dobrému zve, jest navštívení boží; nesmíme jím pohrdat. Když některého člověka řeč zvláště dojímá, a zde učiní předsevzetí, tu jest znáti onu moc, božího navštívení, které nás mnohdy takřka táhne k dobrému, ale mnohdy člověk i té síle milosti odpírá.

Navštívení boží může býti i společnost dobrá. Jsouť lidé, v jichž celém jednání se ukazuje zvláštní moc na lidi s nimi obcující. Tak čteme v »Životě svatých« dosti příkladů, že pouhé vzezření světce tak působilo na člověka, že chladnost jeho k Bohu proměnila se v horoucí lásku, jako na př. při čtení o životě svatého Prokopa, poustevníka, který řečí svou pohnul knížete Oldřicha

k dobrému životu. Toť bylo navštívení boží, které nezůstalo bez poznání a výsledku.

Stává se v duši člověka, že vidí na bližním svém příkladný život a že jím jest dojat a v něm se budí touha po podobné dokonalosti. Tato touha jest navštívení boží. Použije-li člověk této příležitosti, učiní veliký krok v duchovní dokonalosti.

Veliká chyba jest pro nás, že ponecháváme podobná navštívení bez povšimnutí a neobracíme je ku svému zdokonalení. Není ani jedinkého člověka, který by podobných navštívení božích v sobě neznamenal. Čím méně si člověk podobných hnutí duševních všímá, tím řidšími se stávají a člověk zatvrzelejším. Proto dostoupila zatvrzelost Jerusalemských stupně takového, že Kristus Pán nad nimi plakal.

3. Navštívením božím může býti událost, která se děje v přátelstvu, v okolí neb mezi známými, která jako duši přepracuje, dojímá a na zvláštní myšlenky spasitelné uvádí. O sv. Františku Borgiášovi jsem mluvil, jak patřením na mrtvou královnu Isabellu byl přiveden na cesty dokonalosti. Mnohdy některá událost člověka dojímá a nutí ku polepšení života, k pokání. Uposlechne-li, jest o krok ku spasení blíž — neuposlechne-li, bývá srdce jeho tvrdším. To jsou tak zvané rozhodné návštěvy boží. Bůh klepá na srdce člověka a zve k pokání. Tak na př. v životě sv. kajícnice Markéty Kortonské čteme, že od hříšného života svého byla odvrácena pohledem na mrtvého svého milence. Zabit od svých nepřátel, šeredně zohaven položen byl pod hromadu dříví do strouhy. Pes vedl Marketu až ku hromadě, kde poznala stopy milence svého, a když jej uzřela tak bídně pohřbeného — věčný trest vznášel se před duší její a ruka boží dotekla se duše její, tak že odešla v pláči ne nad ztrátou člověka, nýbrž milosti boží. Zde pohled na mrtvého byl navštívením božím, které nezůstalo bez poznání. Kolik se stane podobných příhod a přece se člověk neobrací, protože nepoznává, nechce poznati milost navštívení božího, protože není schopen pro nedostatky mravní.

Co pochází ze zanedbání oněch sv. hnutí v člověku? Pochází zatvrzelost srdce a nekajícnost konečná, onen stav, nad nímž Kristus Pán pláče.

Každý máme určenou jakousi míru, v níž jest jistý počet milosti boží obsažen, které nás od zlého mají odloučiti a přivésti k Bohu. Kdo jich poslouchá, kráčí ku předu — on hospodaří s milostí boží.

Kdo jimi pohrdá, zůstává pozadu — duše jeho se zatvrzuje, až se zatvrdí. Lékař také nechodí k nemocnému, jenž na jeho radu nedbá a vždy, co mu lékař praví, má k lepšímu a léky podávanými pohazuje. Tak ani nebeský lékař Duch sv. se svou milostí boží nepřichází do duše, která všecka svatá hnutí zanedbává a vždy setrvává ve svém prvotním stavu darebném, aneb ještě hlouběji klesá.

Proto zaslechneme-li dnes hlas boží, nezatvrzujme duší

svých. Kdo ji zatvrzuje, snad více ji neobrátí, protože neví, kolikráte jej Bůh bude ještě volati.

»Připraveno jest srdce mé,« tak řekněme, když zaslechneme hlas navštívení božího. Stává se dosti často, že člověk ve hříšném návyku se válící cítí jakousi ošklivost sám před sebou a umíní si z něho povstati. Vždyť nikdo nedělá něco zlého, protože je to zlé, ale protože mu z toho jakási libůstka pochází. Proto se kolikráte mysl i od hříšné zábavy odvrací a stydí se za svůj vlastní skutek, toť ovšem navštívení boží. Blažený, kdo hlasu navštívení božího poslouchá, on kráčí v dobrém dál a dále a utvrzuje se.

Proto kolikráte vidíme opačné výsledky u protivných lidí. Jeden člověk nikdy nejde na kázání — a najednou cítě touhu jíti, jde, a poněvadž vždy aspoň něco uvázne v duši, cítí se po druhé zase puzena ke slovu božímu a tak u něho stoupá lepší jeho poznání i život dál a dále.

Druhý třeba chodíval a cítí jakousi nechut ke slovu božímu. Jednoho dne zamešká je jednou a po druhé tím spíše, až je úplně zanedbává a se spouští. Jeden začal hospodařiti a pokračoval v milosti boží, druhý počal pohrdati a klesal.

Tak se děje s každým, i s námi. Někdy klesáme, jindy stoupáme; ale nikdy sebe nezatvrzujme. Amen. *Fr. Vaněček.*

Neděle X. po sv. Duchu.

Povinnost modlitby vyplývá z vnitřní její podstaty.

»Dva muži vstoupili do chrámu, aby se modlili.« (Luk. 18, 10.)

»Otevru v podobenstvích ústa svá,« bylo o Vykupiteli prorokováno, a vyplnilo se. Hlavním způsobem jeho vyučování byla podobenství, která bral ze života, v nichž kreslil postavy ze života. Proč tak činil? Zajisté, aby tím opět pravdy činil přístupnými pro život. Jedním z těchto krásných podobenství jest dnešní sv. evangelium.

Dva lidi předvádí Kristus, přišedší do chrámu, aby se modlili. Fariseus se modlil sice ústy, způsobem, který nebyl modlitbou, neboť modlitba jeho nevycházela z vnitřní potřeby, nýbrž ze žádosti, aby vidín a chválen byl od lidí. Za to celníka, kterého prohlašuje farisej za hříšníka, toho pudilo do chrámu nitro, aby tam nalezl ulehčení. Málo pronášel slov, ale slova plynula ze srdce, pokora je zlatila, tak že ospravedlněn vyšel z chrámu.

Právě toto podobenství — jak dí Spasitel — dává nám souditi, jakou cenu má nábožná modlitba před očima božíma, cenu v pravdě věčnou, řekl bych takořka nepochopitelnou. Totéž potvrzuje i Písmo svaté. Ptejme se Krista Pána a sv. apoštolů, co nejčastěji doporučují, a seznáme, že modlitbu.

Sv. Otcové prohlašují ji za nejdůležitější na světě. Tak sv.

Alfons z Liguori, sv. Karel Borromejský. Sv. Tomáš Akvinský dí: »Po křtu nejpotřebnější jest modlitba.« Bez ní sotva kdo může býti spasen. Mnoho důvodů již jste slyšeli, proč tomu tak. V každé knize modlitební i vzdělavatelné mluví se o tom, mnohé uvádí se o potřebě a nezbytnosti modlitby. Právem zajisté, neboť důtklivého upozornění jest třeba zvláště dnes, kdy se lidé málo modlí, dnes, kdy horlivost ochabuje. To jest ovšem neštěstí člověka, jemuž třeba předejíti. Modlitba jest nevyhnutelnou součástí života lidského, nemodliti se jest takořka vyzouti se z lidství. Modlitba patří k zákonu přirozenému, který vepsán dle slov svatého Pavla do srdcí lidských.

A přece význam modlitby nebývá zcela pochopen. Jen na její užitek se často myslí a vlastně se při tom něco důležitého zapomíná.

A co to jest? Důležitost a nezbytnost modlitby nezáleží jen na jejím užitku, nýbrž již na její vnitřní podstatě. A o tom, drazí v Kristu, dnes chceme uvažovati. Jestiť modlitba nezbytná, protože jest podstatnou součástí pocty boží a má největší vliv na náš duchovní život.

Pojednání.

I.

Modlitba jest podstatnou součástí pocty boží. Kdyby se někdo domníval, že modlitba jest jediné k tomu, aby nám pomohla v našich potřebách a bídě, byl by na velikém omylu.

Omyl ten vzniká snad z toho, že někdo odhodlá se k modlitbě teprve, když je mu zle. Znáte známé rčení o neznabohu, že se nemodlí, až ho stihne bouře na moři, až je mu zle, nebo jak krásně děl Gerbert: »Modlitba je doznáním doufající slabosti.«

Avšak to není vlastní a podstatná potřeba modlitby, ta záleží v něčem jiném. Modlitba jest vlastně částí bohoslužby, oné pocty, kterou Bohu jako svrchovanému a nejmocnějšímu Pánu jsme povinováni.

Modlíme se: »Věřím v Boha, Stvořitele nebe i země.« Bůh jest Stvořitelem a Pánem všehomíra, všechno jemu náleží. Tuto závislost třeba na jevo dáti. Z toho vyplývá povinnost klaněti se, neboť vše jest ke cti a slávě boží a Bůh sám to prvním přikázáním nařizuje. Chceť, aby všichni tvorové uznali, dí Písmo svaté, co učinil: »Vše pro sebe samého i bezbožného ke dni zlému.«

A kterak to dáme na jevo, že plníme přikázání boží: »Já jsem Hospodin, Bůh tvůj?« Musíme míti prostředek, abychom takořka srdce své před Pánem vylili, abychom ho ujistili, že jen jemu náležíme, jen pro něho žijeme.

Musíme míti prostředek, abychom to, co jest naší přirozenou povinností, nějak projevili, abychom Boha za svého Pána uznali, jej chválili, před jeho vůlí se skláněli, za vše mu děkovali, v něho naději skládali. Musíme míti prostředek, abychom vylili srdce své a řekli to, co sv. Ignác nazývá účelem člověka: »K tomu

cíli člověk jest stvořen, aby Boha chválil, jej ctil a jemu slouže spasen byl.« (Exerc. spir.) A prostředkem tím jest modlitba.

Co jest modlitba? Modlitba jest povznesení mysli k Bohu. Člověk staví se před Boha, uznávaje jeho svrchovanost. A to je první povinností člověka, to právě jest první přikázání.

Proto modlitbou konáme všecky ctnosti, kterými Bohu chválu a čest vzdáváme. Je to víra, neboť bez víry není modlitby, je to naše oddanost Bohu, vděčnost, je to naděje, neboť bez naděje byla by modlitba vlastně protivou sama v sobě. Tedy modlitbou konáme nejpřednější povinnost — klaníme se Bohu.

Jako jest samozřejmo, že každý člověk Bohu klaněti se musí, jak mu nařizuje Kristus Pán. »Jemu samému se klaněti budeš,« tak třeba se modliti. Bez modlitby není možno spasení. Jako květině třeba vzduchu, a tak nebeským vánkem jest modlitba.

Z toho poznáváte, drazí v Kristu, že kdo se nemodlí, nebo kdo se modlí bezmyšlenkovitě a roztržitě, jest vlastně člověkem bez Boha; i kdyby sebe více v sebe důvěřoval, přece Bohu se nelíbí, protože zanedbává základní povinnost, základ náboženství, klanění se Bohu. Člověk bez modlitby před Bohem jest jako — tělo bez duše.

Ale že jest modlitba podstatnou součástí pocty Boží, k tomu docházíme ještě jinou úvahou.

Doposud jsme měli na zřeteli jen člověka, jeho přirozenost a cíl. Není však člověk jediný tvor boží. Jsou tu tvorové ještě dokonalejší, a těmi jsou andělé, jsou tu lidé, kteří dosáhli blaženosti věčné, jsou to svatí. A co činí všichni ti v nebi? Chválí a velebí Boha. Vše ostatní v nebi přestává, víra mění se — v patření, naděje přechází ve skutečné požívání, pomíjí půst, neboť netřeba tam mrtvení; není boje proti pokušením, není svátostí. To jsou zde na zemi jen prostředky, abychom došli cíle a když cíl jest dosažen, přestávají. Ale něco zůstane. Sv. apoštol Pavel dí, že to láska, a ta musí se projevovati chválením Boha. Proto již ve Starém Zákoně slyší Daniel anděly chváliti Boha a sv. Jan ve Zjevení líčí nebeský Jerusalem a blažené tam s harfami a báněmi s vonným kadidlem prozpěvující: »Svatý, svatý, svatý Pán Bůh všemohoucí, který byl a kterýž jest a kterýž přijíti má.« (Apok. 4, 8.) V nebi tedy trvá síla modlitby.

A jakýmsi obleskem tohoto nebeského Jerusalema jest ona společnost, ono království, které Ježíš Kristus zde na zemi založil. Pochopíte, že ozývá-li se modlitba na nebesích, nemůže býti jinak v církvi. I ona činí totéž, co se děje na nebesích. Prvním úkolem jejím jest bdíti nad poctou boží a ji jménem celého člověčenstva konati. Ale to nejde bez modlitby. Proto trvá v církvi ustavičná modlitba. Co jiného jest mše sv. než ustavičná a nejdokonalejší modlitba. A na celém světě kněží říkají hodinky, každodenně za tím účelem prosíce: »Aperi Domine os meum.« Otevři, Hospodine, ústa má, abych chválil jméno tvé.« Vidíme tedy, modlí se blažení v nebi, církev na zemi, a proč? Jen proto,

že to jest podstatná část pocty, Bohu dlužné, protože první přikázání bez modlitby nemožno vyplniti.

Proto církev takový důraz klade na modlitbu. Následuje Krista, jenž řekl: »Třeba jest vždycky se modliti a neustávati.« Kdyby toho církev nečinila, nebyla by ovčincem Kristovým. Proto kdo chce tomuto ovčinci Kristově zde na světě náležeti, musí se s církví modliti. Musí na kolena klekati a mysl svou k Bohu povznášeti. Z toho důvodu dí sv. Řehoř z Nyssy: »Nic, co se v životě váží a činí, není nad modlitbu« a sv. Tomáš Akvinský tvrdí: »Modlitba má přednost přede všemi ostatními náboženskými úkony.« A nechceme-li omeziti se na tyto učitele, jsou tu jiní: andělé, o nichž praví sv. učitelé církevní, že se zalíbením patří na modlitby naše a jako vzácné dary je donášejí před trůn boží. Svatý Bernard praví: »Andělé vždy jsou na blízku, aby nám pomáhali, zvláště když se modlíme. Činí jako Rafael s modlitbou Tobiášovou.« Dobře proto dí žalmista Páně: »Před obličejem andělů žalmy zpívati budu tobě. (Ž. 137, 1.)

Drazí v Kristu! Jaká vznešená povinnost jest tedy modlitba a jaká její cena. Jak chybují ti, kteří se modlí, jen když potřebují. Tak nesmíme činiti, nýbrž modliti se každý den. Tím konáme službu svatou, nad níž nebe plesá. Zajisté tím více to naší povinností, když vzpomeneme, jaký vliv má modlitba na duchovní život náš.

II.

»Ne samým chlebem živ jest člověk.« Tato slova rád bych viděl napsána na všech místech. Dnes jest jen shon po časných požitcích, dobře se mít, nic nedělat. Dnes soustřeďuje se péče jen na tělo a zapomíná se na duši, o níž řekl Spasitel: »Co platno člověku, kdyby celý svět získal a na duši své zkázu trpěl.« Člověk má duši a ta mu ukládá povinnost, aby tento drahocenný obraz boží v sobě opatroval a jemu vždy podobnější činil a zdokonaloval. A to, drazí v Kristu, nelze bez modlitby, z dvojího důvodu.

1. Modlitba odvrací nás od pozemského a povznáší k nebeským. Modlitba jest povznesení mysli k Bohu.

Zde na světě jsme obklopeni vezdejšími věcmi, které na nás působí mocnou přitažlivostí. Říkáme: »Tělo, svět přemáhám.« A právě tělo a svět odvracejí naši duši od toho, čeho třeba, od dobra nebeského, rozdmychují zlé náklonnosti, způsobují, že pozemsky smýšlíme, že nemáme zalíbení na vyšším, duchovním, že srdce naše lpí na pozemském. Proto dí sv. Jan: »Nebo všecko, co na světě jest, jest žádost těla a žádost očí a pýcha života.« (1. Jan 2, 16.) A tak podle sv. Pavla stáváme se »otroky věcí pozemských.« Tato pozemská mysl stává se vždy silnější, vede k zanedbávání povinností, vrhá v těžké hříchy, až přivádí do záhuby.

Proti tomu třeba ochranný prostředek jako lék proti nemoci. A to jest modlitba. Co světská mysl zkazí, dobrá modlitba

napraví. Pozemské věci poutají duši na zemi, modlitba ji povznáší, spojuje srdce s Bohem, pozdvihuje z prachu země, vlévá nebeské smýšlení.

Kdyby tedy tato protiváha odpadla, kdyby člověk jen zřídka, nedbale, povrchně se modlil, co by bylo toho následkem? Zajisté to, co praví sv. Pavel Timotheovi: »Upadnou v pokušení a v osidlo ďáblovo, a v žádosti mnohé, neužitečné i škodlivé, kteréž pohřižují lidi v zahynutí a zatracení.« (I. Tim. 6, 9.)

Pokud se člověk modlí, dobře modliti se snaží, potud v něm boj mezi dobrem a zlem, touhou po Bohu a náklonností k světu, boj o nesmrtelnou duši trvá. A vytrvá-li, jest boj vítězný. Třeba byl s počátku slabý, nabude síly k vítězství. Proto napsal svatý Jan Zlatoústý: »Modlitba jest nejsilnější zbraň, poklad nevyčerpatelný, pramen a matka mnohých dober.«

Co zmůže modlitba, naznačuje a vypravuje 2. kniha Mojž. Když vedli Israelité boj s Amalekity, zatím Mojžíš s Aronem u Huran na hoře se modlil. A když ruce při modlitbě rozpiaté klesaly, nabývali nepřátelé vrchu. Proto podpírali Aron a Nur jeho ruce, až dobyli Israelité vítězství. A tak i s námi.

Modlíme se: »Chléb náš vezdejší.« Co jest chleba pro tělo, to jest modlitba pro duši. Bez chleba nepřemůže tělo smrt a jeho spojence nemoc, slabost a tak i duše nepřemůže pozemskou mysl, bez modlitby.

2. Člověk nemá však jen se uvarovati hříchu, potřebuje také, aby získal ctnosti. Od přirozenosti jich nemá. Jeť ctnost dobrá vlastnost, kterou získal vlastním přičiněním. Sám však jest nakloněn k zlému od mladosti. (Gen. 8, 20.) Proto chce-li získati blaženosti, cíle svého, musí se zušlechtiti a to opět děje se modlitbou. Modlitba spojuje s Bohem, učí nás s Bohem mluviti jako dítě s otcem.

Veliký vliv má na člověka, s kým obcuje. Již Písmo svaté praví: »Se spravedlivým spravedlivý budeš a se zlým se převrátíš.« A tak tomu při modlitbě. Čím nábožněji někdo se modlí, tím šlechetnějším se stává. Jeho povaha jest mírnější, srdce čistší, svědomí bdělejší, láska k lidem vřelejší, snáší protivenství a útrapy, jest nadšen pro dobro.

To vše způsobuje modlitba, ovšem ne sama. Také člověk musí přiložiti ruku k dílu, ale poloviční práci vykoná modlitba. Že to pravda, toho známe hojné příklady. — Nikdo nevykonal nic vynikajícího, kdo nechodil do školy modlitby. Podívejme se, jak velikými stali se svatí. Nestali se jimi bez modlitby. Vzpomeňme na velikého kazatele sv. Dominika, jejž Dante zve lvem s hořící pochodní. Opačně ti, kteří zlých náruživostí nechtějí zanechati, brzy od modlitby ustanou. Snad nějaký čas po přijetí sv. svátostí se modlí, ale přestávají, až ustanou docela. Je to přirozeno.

Modlitba jest měřítkem vnitřního života. Kdo dobře se modlí, dobře žije, tak řekl nikdo jiný než sám veliký sv. Augustin. Kdo zběžně se modlí, nedbá toho, co se děje v duši, kdo

je nestálý v modlitbě, nestálý je k Bohu, kdo se nemodlí, vede jen přirozený život. Duše jeho jest mrtva a možno o něm říci, co napsal sv. Jan k biskupu sardskému: »Znám skutky tvé, že máš jméno, jako bys byl živý a jsi mrtvý.« (Apol. 3, 1.) Proto také jako jest modlitba radostí andělů, tak jest v nenávisti u zlého ducha.

Jest tedy modlitba, protože zušlechťuje, nejčestnějším zaměstnáním člověka, jest jeho ctí, radostí, předností, neboť on ze všech tvorů jediný dovede se modliti. Jak tedy jest bláhové styděti se za modlitbu. Platí o takovém slova žalmistova (48, 13.): »A člověk, když ve cti byl, nerozuměl a přirovnán jest k hovadům nemoudrým a učiněn podobný jim.«

Modlitba má tedy nesmírnou cenu sama v sobě. Dobře vystihl význam modlitby onen poustevník, jenž děl, že 40 let slouží Bohu. Když jsem se modlil, měl jsem sílu, která snadným činila konati ctnost a přemáhati pokušení. Když z lenosti jsem zanedbal modlitbu, byl jsem tak slabý, jako pták, kterému křídla přeražena. Ano, drazí, to význam modlitby v životě člověka, její duchovní síla. A proto dbejme slov sv. Bernarda: »Proto prosím vás, bratři, utíkejte se vždy k modlitbě.« Amen.

Dle *Dietzla* C. SS. R. *V. Müller.*

Neděle X. po sv. Duchu.

Pokora jest ctnost vzácná, ale těžká.

»Kdo se ponižuje, bude povýšen.«
(Luk. 18, 14.)

Všecky ctnosti křesťanské jsou krásné, jedna každá má svou zvláštní krásu, svůj zvláštní půvab a cenu, ale nejkrásnější a nejcennější ze všech ctností je ctnost pokory. Pokoro, pokoro, překrásná ctnosti, koho ty ozdobíš, krásný je dosti; nad tebe nic nemůž' váženo býti, nic nemá nad tebe větší čest míti. Pokora je základem, matkou mnohých ctností; z ní vychází poslušnost, bázeň boží, trpělivost, tichost, mravnost a pokoj; není lepší přípravy k dosažení milosti boží nad pokoru. Pokora jest sluncem, jež ozařuje ostatní ctnosti a v jejím světle ostatní ctnosti pravého lesku a pravé krásy nabývají. Pokora je zbraní nejmocnější, kterou můžeme ďábla přemoci. Sv. Filip Nerejský radil těm, jež vedl k nebesům, by v každém poklesku hned si vzpomněli: Kdybych byl býval pokorný, nebyl bych klesl. Nejkrásnější a nejvzácnější je ctnost pokory, ale také nejtěžší. V žádné ctnosti není tolik sebezapření jako v ctnosti pokory. Pýchou hřešili andělé, pýchou pozbyli věčné blaženosti, pýchou hřešili lidé a pozbyli hodnosti dítek božích a všecky neblahé následky jejich pýchy přešli na nás, jejich potomky, ale Syn boží svou pokorou, svým ponížením a utrpením všecko napravil, otevřel nám opět ztracený ráj nebeský. Chce-li kdo za mnou

přijíti, volá k nám, zapři sebe sám, vezmi kříž svůj a následuj mne. Vezmi si, volá Pán, za vzor můj kříž, moji pokoru, kterou jsem osvobodil lidstvo od jha hříchu, tou ctností pokory hleď si zajistiti nebe, mojí pokorou a ponížením lidstvu znovu otevřené. Učme se tedy od svého Mistra ctnosti pokory, jenž dí: »Učte se ode mne, neboť jsem tichý pokorný srdcem«, a uvažujme o ctnosti pokory.

Pojednání.

Pokora je ctnost ze všech nejprvnější a nejdůležitější. Jako pýcha je počátkem všech nepravostí, tak naopak je pokora pramenem, z něhož všechny ostatní ctnosti se prýští. Kdo je pokorným, má také živou víru, neboť rád podrobuje slabý rozum svůj Bohu, byť i nepochopil všechno, co se mu k věření předkládá. Kdo je pokorným, bude trpělivě a rád snášeti všechny kříže a utrpení, neboť považovati je bude za spravedlivé tresty za hříchy. Avšak, nemá-li kdo pokory, nemá také žádné jiné ctnosti. Kde není pokory, tam není žádné pravé ctnosti před Bohem.

Velikou cenu má pokora a sv. Jan Zlatoústý dobře dí, že by raději chtěl míti na sobě všechny hříchy a jedinou pokoru, než všechny ctnosti a jedinou pýchu. Neboť by pýchou všechny ctnosti ztratil, pokorou však všecky nepravosti vykořenil. Důkaz o tom podává nám dnešní sv. evangelium o fariseovi a publikánovi. Pohleďte na farisea ve chrámě: stojí před oltářem, děkuje Bohu jako ti bezbožníci a vypočítává celou řadu svých dobrých skutků. A nyní pohleďte na publikána: dopustil se mnohých nepravostí a u vědomí svých hříchů neodvažuje se ani očí pozvednouti, ale pokorně bije se v prsa a volá: »Bože, buď milostiv mně hříšnému!« Syn boží patří na oba a hle, on zavrhuje farisea se všemi jeho ctnostmi a dobrými skutky a přijímá laskavě na milost publikána, veřejného hříšníka, se všemi jeho nepravostmi. Jak je to možno? Na to odpovídá nám sv. Jan Zlatoústý: »Poněvadž fariseus při všech ctnostech svých měl pýchu v srdci svém; publikán však při všech svých nepravostech měl pokoru.«

Bůh tak miluje pokoru, že raději toho největšího hříšníka na milost a do nebe přijímá, je-li pokorným, než zdánlivě toho nejzbožnějšího, nemá-li pokory. Vždyť dí Písmo sv.: »Bůh se pyšným protiví, ale pokorným dává svou milost«. Pokorné smýšlení sám Bůh schvaluje, naduté hrdiny štěstí zbavuje; kdo sluje pokorným, povýšen bývá, kdo tupí pokoru, štěstí nemívá. A Spasitel v dnešním evangeliu dí: »Kdo se povyšuje, bude ponížen«. Že Panna Maria za matku Syna božího vyvolena byla, způsobila její pokora.

Pohleďte na vzor náš, Spasitele božského, a vizte, jak celý život jeho byl samá pokora od jeslí betlemských až na kříž.

Buďme pokornými! Nač bychom mohli býti hrdými? Vždyť vše, cokoliv máme, všecko od Boha máme; sami od sebe ne-

máme ničehož. Nemůžeme si zakládati příliš ani na bohatství, ani na kráse těla, ani na titulech a důstojnostech, ba ani na svých ať domnělých ať skutečných dokonalostech duševních, neboť toto vše je pomíjejícné. Marnost nad marnost a všecko marnost, vyjma milovati Boha a pokorně mu sloužiti.

Nemůžeme si zakládati na svém bohatství: ať jsi bohatý a sebe výše postavený nad své rodáky, pamatuj u srovnání s Bohem, že jsi nepatrný červ a nicota. Ani na důstojnost a tituly nebuďme hrdi; vždyť to všechno necháme na pokraji hrobu a ničeho kromě dobrých skutků na věčnost s sebou ne vezmeme. S prázdnem přicházíme na svět, s prázdnem odejdeme a jako voda do země se ztratíme. I ta krása těla, jíž snad Bůh nás obdařil, zmizí a padne za obět červům. Abys v domýšlivosti své nezhrdl a nemyslil Bůh sám ví, jak nad své spolubližní vynikáš, jen opravdově se zamysli, kdo jsi a jaké máš vady, v čem se prohřešuješ. U spolubližních vidíme zcela nepatrné chybičky a své chyby rádi přehlížíme. Tak jsou lidé pošetilí: u jiných dovedou udati všecky chyby, ale své vlastní nevidí a odtud ta jejich pýcha.

Aby ses pýchy zbavil: pozoruj často Kristovu pokoru. On, Bůh, narodil se v chlévě betlemském, prchá do Egypta, nechá si plvati ve tvář, bíti v síni Anášově do hlavy, zkrátka, život jeho od kolébky až do posledního okamžiku života jeho na kříži vykazuje řetěz urážek a nejnižšího pokoření, a to jen a jen pro spásu našich duší.

Nic se tak člověku neprotiví jako nadutost, pýcha, chvástavost a zase nic nás tak nedojímá u osoby vysoce postavené jako prostota, laskavost, pokora. Sv. Ludvík, král francouzský, umýval vždy v předvečer nedělní a sváteční četným chudým nohy, jež pak i osušil a líbal. Obyčejně jim podával pokrmy kleče před nimi. Tak posluhoval také jednou v opatství rochemontském jednomu bratru klášternímu, který malomocenstvím tak byl znetvořen, že se ani člověku nepodobal. Tomuto ubožáku podával pokrmy kleče, kterýmžto jednáním neobyčejným nejen opata, nýbrž i ostatní řeholníky tak dojal, že nemohli se zdržeti pláče. Této pokoře naučil se zbožný král ve škole Kristově, který se tak ponížil, že i apoštolům umýval nohy.

Nezakládejme si na svých dokonalostech: malá příležitost může slabiny tvé odkrýti. Vzpomeň na sv. Petra, jak Kristu Pánu přísahal: »Pane, kdyby tě všichni opustili, já jsem hotov pro tebe všecko obětovati i na smrt jíti«, a přec pouhá otázka prosté děvečky ho svedla ku křivopřísaze. Každý člověk touží po vědění, ale co platny jsou všecky vědomosti bez bázně boží. Bůh nás souditi bude dle toho, co dobrého jsme vykonali a ne dle našich vědomostí. Hojnost slov nenasycuje duši, ale ctnostný život občerstvuje mysl a čisté svědomí dodává veliké důvěry k Bohu. Zdá-li se ti, že mnoho víš a dosti dobře tomu rozumíš věz, že přece mnohem více je toho, co nevíš. Horlivý sluha boží, kterého sv. Ignác velmi miloval, říkával často: »Kdo

se domýšlí, že něčím je, není ničím; kdo však ví, že ničím není, ten je u Boha veliký a slavný.« Sv. Paula byla, jak sv. Jeroným připomíná, v pokoře pravé tak o své nicotě přesvědčena, že kdo ji neznal a o jejím zbožném životě nevěděl, nikdy by byl nevěřil, že je to ta kdysi proslulá a bohatá římská matrona. Když byla obklopena četnými a zbožnými pannami, které s ní společně žily, každý by byl dle zevnějšku, dle mluvy a chování soudil, že je poslední mezi nimi, ač byla matkou a vzorem všech.

Ani se nevychloubejme svými zásluhami a zkušenostmi, abychom nedávali pohoršení svou vychloubavostí. Sv. Vincenc Paulánský předsevzal si, že nikdy nebude vypravovati, z čeho by se dalo soudit, že dychtí po chvále lidské. Když jednou se třemi kněžími cestoval, vypravoval jim pro obveselení mysli a ukrácení cesty cos velmi důležitého, co se mu skutečně přihodilo, avšak uprostřed výkladu, kdy zvědavost posluchačů byla nejvýš napjata, bil se v prsa, nazýval se pýchou nadutým člověkem, který jen o sobě mluví. A sotva došli cíle, padl před nimi na kolena a prosil je za odpuštění, že jim svou vychloubavostí dal pohoršení.

Pokorného člověka Bůh chrání, vysvobodí, miluje, těší, sklání se k němu a z ponížení pozdvihuje k slávě. Pokorný, třebas i zahanbení utrpěl, dosti klidným zůstává, proto že má pevně zakotvenu důvěru v Boha. Umí-li člověk mlčeti a trpěti, dočká se pomoci boží. Bůh ví, kdy a jakým způsobem má nás vysvoboditi a proto se mu máme zcela odevzdati. Často bývá nám velmi prospěšno, máme-li se v pokoře udržeti, když jiní znají a upřímně a otevřeně kárají chyby naše. Sv. Amonius říkával mnichům: »Snášeti utrpení a nereptati, toť je brána, kterou procházeli otcové naši, by k Bohu se dostali, cvičení usnadňuje, a oslazuje i to, co se nám dálo zprvu být trpké a hořké.«

Kdokoliv upřímně toužil po pokoře, nevyhýbal se pokořování, dobře věda, že tato cesta nejjistěji vede k pokoře a tím i k Bohu. Uděl nám, ó Bože, ctnost pokory, která je ti tak milá a drahá; dej bychom poznali svou nicotu, nouzi, slabost, mdlobu a abychom tímto poznáním před tebou se pokorně kořili a neustále o milost tebe žádali.

Modlete se denně za ctnost pokory a zachovejte si ji v srdci svém až do posledního dechu. Pokorně smýšlejte, mluvte a jednejte; snášejte příkoří zde na světě pro Boha, by Bůh vás povýšil na věčnosti. Končím slovy písně:

»Pokoro, do smrti budu tě ctíti,
s sebou tě do hrobu také chci vzíti,
nechci tě zanechat nižádnou chvíli,
k tomu můj úmysl upřímně cílí.« Amen.

Václav Poslední.

Neděle XI. po sv. Duchu.

Duchovně hluchoněmí.

V druhém roce veřejného působení, když fariseové a zákoníci stíhali P. Ježíše záští a hleděli se ho zmocniti, odešel do krajiny fénické, do končin tyrských a sidonských, kde nerušeně vyučoval své učedníky. Ale i tu vyhledávali ho nemocní a nešťastní; uzdravil dceru ženy kananejské, a když lid se hrnul za P. Ježíšem, odešel krajinou desíti měst v okolí jezera Galilejského. Sem přivedli hluchoněmého a prosili, aby Pán Ježíš vložil naň ruku. Nepřišel ještě čas smrti Messiášovy, proto přikázal Ježíš uzdravenému, aby to nikomu neoznamoval, by zášť nepřátel nebyla ještě více popuzována, a sám měl více času ku poučování svých učedníků.

Jak nešťastným byl onen hluchoněmý! Neslyšel, nemluvil: cítil se všude osamělým, ze světa vyloučeným. Neslyšel nikdy sladkých slov milující matky a laskavého otce, neslyšel rozmluv a hovoru známých, neslyšel nikdy slova božího ani zpěvu ani modliteb věřících, neslyšel ani radostného zpěvu ptactva ani lahodných zvuků hudby; celá příroda byla mu mrtvou. A to své neštěstí nemohl sděliti s nikým. Nemohl si postěžovati svým nejdražším a nejbližším, co ho rmoutí, co těší, čeho by si přál, co mu schází; srdce jeho uzavřené, jest cizincem vůči všem.

Jaká byla jeho radost, když Pán Ježíš ho uzdravil, že slyšel a mohl mluviti!

Proto církev sv. ujímá se podobných nešťastníků, svolává v domy milosrdenství, vyučuje zvláštní methodou ubohé Boha znáti, učí je nejpotřebnějším vědám a uměním, šlechtí jejich mrav, bystří rozum, zdokonaluje vůli; činí osud jejich příjemnějším, že dovedou myšlenky své jiným sdělovati a myšlenky jiných zase chápati. Jakými díky jsme povinni Bohu, že nejsme tolik nešťastnými, že můžeme mluviti a slyšeti!

Každoročně předčítá se toto evangelium, abychom pokaždé byli upozorněni na svou povinnost, ale abychom uvážili také, že jsou i hluchoněmí jiného druhu, mnohem nešťastnější, kteří sice slyší a mluví, ale v jistých okolnostech slyšeti a mluviti nechtějí a neumějí, a proto je nazýváme duchovně hluchoněmými. Těchto ubohých jest veliký počet, neštěstí jejich jest ohromné, a jediné Pán Ježíš může jich vyléčiti. Jsou různé druhy té hrozné nemoci.

Pojednání.

1. Především je to každý hříšník. Jako mrak brání, že nevidíme jasu slunce, tak hřích zatemňuje oko rozumu, že nevidíme více jasu milosti boží. Assyrský král Ninus dal své milostnici Semiramidě moc na 24 hodin neobmezenou. Doby té využila Semiramis hrozným způsobem. Dala i Nina usmrtiti, aby sama

panovati mohla. To je obraz hříchu. Zmocní se člověka celého, otupí rozum a vůli, spustoší srdce.

Nevidí, neslyší. Řekněte mu, že Bůh vše vidí, že bude souzen a musí vydati počet ze svých nepravostí, — on to neslyší, nechce rozuměti.

Řekněte mu, že je peklo, kde avrženci věčně budou trpěti; on dělá hluchého, ba vysměje se vám, nevěří, neslyší. Řekněte mu, že si kazí zdraví, kopá předčasně hrob, že ochuzuje rodinu, dělá hanbu rodičům, neslyší. Zlomí-li se rybáři kormidlo, je loď hnána větrem a proudem kam se těmto líbí, praví sv. Jan Zlat.; ztratil-li člověk hříchem milost posvěcující, ženou ho vášně, jež ďábel rozpoutá, do záhuby.

Archimedes, nejstarší mathematik starověku, když r. 212 před Kr. bylo město Syrakusy obléháno nepřátelským vojskem, a vzato útokem, tak byl zahloubán do svých měřických výpočtů, že ani neslyšel řinkot zbraní, křiku vojínů, nářku raněných. Vojáci vraždili každého, kdo přišel do rukou. Nalezli i Archimeda na zemi sedícího a kreslícího tvary měřické; neušetřili ani jeho a usmrtili jej. Tak překvapí smrt duchovně hluchoněmého, který se brodí ve hříchu, nevidí a neslyší, nepozoruje, v jakém nebezpečí se nalézá.

2. Duchovně hluchoněmým jest každý n e v ě r e c. Nevěří Bohu, nevěří Kristu, nevěří církvi, věří jen sobě a svým pošetilým nápadům. Celá příroda hlásá moc a slávu boží, každý kříž káže o nevýslovné oběti Syna božího za nás — nevěrec neslyší, nevidí.

»Co nevidím, tomu nevěřím,« volá hrdě. Hvězdář Lalande hledal Boha dalekohledem v oblacích, a že se mu tam Bůh neukázal, jak si přál, že se mu okamžitě nepřišel poklonit a poprosit, aby ho milostivě uznal a vyznal, popřel Lalande Boha naprosto, a zůstal hluchým a slepým a němým vůči všemu stvoření.

Jak ubohým je nevěrec. Věří událostem, které se před lety přihodily, věří učiteli, věří lékaři, věří právnímu zástupci, věří novinám, nechce však věřiti Bohu, zavírá oči, zacpává uši, zavírá ústa, zahrabán v kalu nepravosti, pýchy, lakoty a smyslnosti, hledá tam své nebe a nemá času oči pozvednouti k nebesům.

Slavného přírodozpytce Fabera ptali se jednou, věří-li také v Boha. »Nemohu říci, že nevěřím,« pravil Faber, »neboť já ho vidím; bez Boha ničeho nechápu; bez Boha vidím všude jen tmu. Raději si dám kůži sedříti s těla, než bych Boha upíral.«

Pasteur, slavný učenec francouzský, pravil: »Potomstvo bude se jednou pořádně smáti moderním nevěrcům, kteří všude pro samou hmotu nevidí Boha; přírodu mají za boha, člověka za zvíře, svět za nebe. Čím více přírodu studuji, tím více obdivuji dílo Stvořitele, modlívám se, kdykoli pracuji v laboratoři.«

Tři druhy nevěrců rozeznával francouzský nevěrec Diderot Jedni jsou prý z přesvědčení, vžili se ve svou nevěru, jsou

hluší a slepí, nepřístupní jinému názoru; ti jsou politováníhodní, neboť nepoznají na světě žádné radosti a útěchy. Druzí nevědí, na čem jsou; za ty třeba se modliti. Třetí druh jsou moderní přepjatci, kteří nevěří, že je to v módě, že se to někomu líbí; těmi třeba pohrdati, praví Diderot.

Jak jednoduše a lehce možno se státi věřícím? Filosof Pascal pravil: »Rozluč se se svými náruživostmi, a budeš věřícím!« Modli se, pokoř se před Bohem, zapři sebe, a Bůh ti zjeví pravdy nadpřirozené.

3 Třetí druh hluchoněmých jsou ti, kteří se nemodlí.

Mnohý vstává ráno, slyší, jak ptactvo nevědomky oslavuje svého Stvořitele nadšeným zpěvem, ale sám zůstává němý. S lidmi nadělá plno řeči, za nejmenší dobrodiní jim děkuje, je prosí, odprošuje; k Bohu však je hluchoněmým. A přece modlitby je ke spáse naprosto třeba. Modlitbou můžeme všeho dosáhnouti: »Vše, zač budete prositi, obdržíte,« pravil Pán Ježíš. (Mat. 7.) Svatý Augustin nazývá modlitbu klíčem k pokladům nebeským. Modlitba zjednává milost kajícnosti a obrácení. Modlitbou svoláváme, jak praví sv. Efrem, na sebe Ducha sv., t. j. nabýváme milosti pomáhající, jež osvěcuje náš rozum, abychom velebnost boží a nicotu vlastní poznávali; posiluje naši vůli, abychom se v dobru udrželi, před hříchem uchránili a nehody trpělivě snášeli.

Modlitba vymáhá spravedlivým odpuštění časných trestů za hříchy a odplaty věčné. Sv. Augustin praví: »Vystupuje-li modlitba k nebi, ihned sestupuje k nám milosrdenství boží.«

Kdo se nemodlí, nemůže býti spasen, poněvadž upadá do těžkých hříchů, z nichž bez modlitby více nevyvázne. Sv. Ambrož praví: »Kristus se modlil celé noci, co teprve musíme činiti my, abychom byli spaseni.«

Člověk bez modlitby je voják beze zbraně, pták bez křídel, loď bez plachet a vesla. Kdo se nemodlí, až zemřel, praví sv. Jan Zlat., je stromem ze země vytrženým, ratolestí suchou. Kdo přestal mluviti s nebem, začal nutně mluviti s peklem.

Lacedemonští, aby vycvičili své dítky ve střelbě, nedali dítkám nikdy chleba do rukou, ale položili na vysoké koly, aby si chleba samy sestřelily. Bůh chce, abychom vše, čeho potřebujeme, vyprošovali si pokornou modlitbou. »Proste a vezmete, aby radost vaše byla dokonalá!«

4. Čtvrtý druh duchovně hluchoněmých jsou ti, kteří mlčí, kde by měli mluviti, zacpávají uši, kde by měli slyšeti.

Slyší, jak víra Kristova se tupí, haní a zlehčuje. Špatný syn, který se nezastane otce a matky, jsou-li pomlouváni; špatný je křesťan, který mlčí, když se sv. náboženství tupí. Japonský panovník Faxiba byl zprvu přízniv křesťanům a svěřoval jim u dvora různé úřady. Ale najednou stal se nepřítelem křesťanů a zakázal veřejné vyznání víry. Tu hned dvě křesťanské dámy dvorní prosily císařovnu, aby je ze služby propustila, poněvadž u dvora nesmějí veřejně víru vyznati. Císařovna milovala velice obě dámy; nechtěla je propustiti, i radila jim, aby na venek ná-

boženství své tupily a v srdci zůstaly své víře věrny. Ale obě dámy odpověděly: »Takové přetvářky naše křesťanské náboženství nedovoluje; kdo víru nevyzná, zapírá ji.« Nechtěly býti hluchoněmými, mlčeti při snižování sv. víry, zapírati veřejné vyznání, a byly hotovy raději dáti život, nežli zapříti Krista.

5. Hluchoněmými jsou rodiče, kteří dítek nenapomínají, ke hříchu jejich mlčí, hluchoněmým je každý, kdo vidí, jak bližní chybuje a bloudí, a nehledí ho zachrániti »Kdo odvrátí hříšníka od bludu cesty jeho, vysvobodí duši jeho od smrti a přikryje množství hříchů.« (Jak. 5.) Hluchoněmým je, kdo se nezastává cti bližního svého, mlčí, je-li tupen a pomlouván. Alexander Veliký, kdykoli přišel někdo se žalobou na druhého, zacpal si pokaždé jedno ucho a řekl: »Tobě propůjčuji ucho jedno; druhé otevru obžalovanému.«

Nikdy nevěřil jedné straně, dokud nevyslechl strany druhé.

6. Nejvíce hluchoněmých bývá ve zpovědnici. Pán Ježíš ustanovil sv. zpověď, abychom se pokořili a ze všech hříchů se upřímně vyznali. Je to jediný trest, kterým se Bůh spokojuje a nám hříchy odpouští; je to jediná podmínka, že nám budou hříchy odpuštěny.

A přece mnohý přichází ke sv. zpovědi, hříchy zamlčuje, na vyzvání zpovědníka neodpovídá, je němý a hluchý, a domnívá se, že dosáhne odpuštění. Sv. Augustin napsal: »Přepadne-li dravý vlk ovečku, stiskne ji tak, aby nemohla ani hlasem upozorniti pastýře, že je v nebezpečí smrti; tak činí i ďábel, který zadrhuje hrdlo křesťanu, aby se ze hříchů nevyznal, a tak nepřivolal nebeského pastýře, jenž by duši z nebezpečí smrti zachránil.«

Dravec opouští konečně skrýš, kde mu několikráte byla mláďata pobrána a peleš zničena; pavouk utíká z kouta, kde pavučina byla několikráte porušena. Tak vyhání zpověď, byla-li náležitě a častěji konána, pekelného dravce a jeduplného pavouka, že se jinam obrací a nerad už vrací.

Proto záleží ďáblu nejvíce na tom, aby zpověď byla neplatnou, aby hříšník ze hříchů se nevyznal, aby byl němým a hluchým, a tím ke starým hříchům přibral hřích nový, ohavný, svatokrádež, a s tím přistoupil k stolu Páně a tak nové svatokrádeže se dopustil a Bohu se naprosto odcizil. U starých Římanů přivazovali zločince k smrti odsouzené k mrtvolám, aby v objetí mrtvoly a zápachu hniloby zahynuli. Kdo zamlčuje hříchy ve zpovědnici a přistupuje ke stolu Páně, donucuje Pána Ježíše, aby spojil se s mrtvolou páchnoucí a prokletou. Jak hrozný to hřích, jak hrozný trest za to na světě, zvláště na věčnosti . . .

Poznali jsme několik druhů duchovně hluchoněmých. Mnozí zmítáni jsou touto nemocí dlouhá léta. Běda, komu pak Bůh zavře navždy ústa, aby nemohl více promluviti! Ubohá duše! V Brasilii v Los Angelos žila r. 1904 dívka, bývalá protestantka, jež stala se katoličkou, aby se věnovala lásce k bližnímu, nemocným a opuštěným. Otec protestant, když se to dověděl, velice

se rozhněval. Napsal lístek pro dceru a dal jí ho pod talíř při jídle, nechtěje s ní vůbec slova promluviti

Napsal na lístek: »V poslední vůli jsem ustanovil, že dostaneš dědictví 50 000 dolarů, zřekneš-li se katolické víry; jinak jsi vyděděna. Čekám na odpověď určitou do 8 dnů.« A dcera ihned odpověděla: »Otče, duše má větší cenu než 50.000 dolarů. Za všecky poklady světa nemohu učiniti, co žádáš.« Nechtěla býti hluchoněmou, ale promluvila, že více jest poslouchati Boha než lidi, jedná-li se o spásu duše.

Prosme Boha, aby otevřel srdce naše, aby milost brzo zvítězila nad námi, by se otevřely uši naše a slyšely slova života, a otevřena byla ústa naše, aby vypravovala čest a slávu boží po všecka léta, uměla vzdělávati bližního a zastávati jeho čest a jméno dobré; abychom byli pak činitelé slova božího a ne posluchači toliko. (Jak. 1.)

Prosme, aby království boží přišlo k nám a my byli ze všeho vděčni a oslavovali milosrdenství boží na věky. Amen.

V. M. Váchal.

Neděle XI. po sv. Duchu.

Jaký má význam zázračné uzdravení hluchoněmého?

1. Dnešní sv. evangelium vede nás za Pánem Ježíšem krajinou desíti měst až ku velikému jezeru čili moři Galilejskému. Tam před něho uvedli člověka od narození hluchého a proto i němého, a prosili ho, aby naň ruku svou vložil, tak od hluchoty ho uzdravil a potom i jazyk jeho k mluvení rozvázal. Povšimněme si zevrubněji celého toho vypravování, kterak Pán Ježíš onomu ubožákovi dal sluch i řeč, a uvažme, jakého naučení bychom si z tohoto vypravování vzíti měli. Nebo cokoli v Písmu svatém složeno jest, k našemu naučení sepsáno jest. Každá událost i nejmenší podrobnosti její mají nějaký význam pro nás.

2. Sv. evangelista tedy napsal: Pán Ježíš, když hluchoněmého před něho postavili, vzezřev k nebi, povzdech a řekl jemu: »Effeta!« to jest: Otevři se!

Toto povzdechnutí Páně nestalo se bez příčiny. Svatý Jan Zlatoústý rozjímaje o uzdravení tohoto hluchoněmého, tvrdí, že Pán Ježíš pohlížeje na hluchoněmého okem tělesným představil si před ducha svého vševědoucího onoho člověka, jehož byl Bůh stvořil k podobenství svému a postavil do ráje. Člověk první vyšel ale z rukou božích dokonalý nejen dle ducha svého, ale i dle těla svého, tak že kdyby byl ve zkoušce, kterou mu Bůh na vyzkoumání jeho vděčnosti a oddanosti byl uložil, řádně obstál, bez smrti těla byl by vešel v blaženost nebeskou, kdežto nyní toliko po mnohých bojích a bolestné smrti v radost Páně vejíti můžeme.

Bůh stvořil prvního člověka i dle těla dokonalého. Dal mu oči, aby na krásy přírody hleděl, a z nich ho oslavoval; dal mu

podivuhodné uši, aby duši na čarokrásných zvucích v přírodě se ozývajících obveselovaly, dal člověku čich, aby občerstvující vůně vdychati mohl. Ale jak se všechny ty dary boží změnily pro hřích prvorodičů! Jakmile Eva zneužila zraku svého, že na ovoce zapověděné žádostivě pohlížela; zneužila sluchu svého, ježto svůdná slova ďáblova se zalíbením poslouchati počala; a zneužila i chuti, ježto ovoce zapověděného požila: vnikla smrt v přirozenost lidskou, jak byl Bůh hrozil, kdyby prarodiče zákon jeho přestoupili; se smrtí těla nastala i porucha smyslů jeho, tak že od pádu prvorodičů i země, od Boha kletbou stižená, naplňuje se bědováním slepých i chromých, skrápěna bývá slzami hluchých i němých, a naplňuje se pošetilostmi zatemnělého rozumu lidských i zlomyslností pozemčanů. Do bídy neskonalé, časné i věčné, tělesné i duchovní, uvedeni jsou všichni lidé pro hřích prvých rodičů, jenž po nich dědí se na všechny dítky jejich. A na tuto bídu lidskou, obrazem člověka ubohého, hluchoněmého, představenou, pohlížeje v duchu Spasitel vzdychá nad ní, nežli ji odstraňuje zázračným svým slovem: »Effeta!«

Jaké nám plyne z toho naučení?

Abychom o tom bedlivě uvažovali, jak hrozným zlem, ba jediným pravým zlem jest jeden těžký hřích, čili jednokaždé vědomé i dobrovolné přestoupení zákona božího, když tak hrozné následky v zápětí má; a abychom se tedy před každou urážkou Boha co nejpilněji na pozoru měli, když nevíme, kdy a kde Bůh i s námi osobně účtovati bude!

3. Uvažme ještě o dalších okolnostech při uzdravení hluchoněmého. Sv. evangelium dí, že Pán Ježíš pojal hluchoněmého soukromí ven ze zástupu, vložil prsty své v uši jeho, a plivna dotekl se jazyka jeho.

Také tyto okolnosti nejsou bez významu. Jestliže jest člověk hluchoněmý obrazem člověka skrze hřích zkaženého a převráceného: jest tělesné uzdravení to zajisté obrazem uzdravení duševního. Uzdravení duševního poskytují ale kleslému člověčenství zásluhy Ježíše Krista, jež přivlastňuje nám církev jeho ve svátostech. A to připomíná sám Spasitel svými obřady při uzdravení hluchoněmého.

Pán Ježíš vyvedl ho ven ze zástupu, soukromí, aby naznačil, že svět nemůže ho nikterak uzdraviti, toho že dokázati může jediné on sám. A podobně, má-li člověk již jako dítě uzdraven býti od hříchu dědičného, s jakým každý na svět přichází, bývá od ostatního světa odloučen, a do chrámu Páně soukromě odnesen.

Hluchoněmému vložil Pán Ježíš prsty v uši, aby ho od hluchoty uzdravil. Prstem božím, jímž Spasitel jindy i ďábly vymítal, naznačuje se moc Ducha svatého, jímž působil. Proto také při křtu svatém dotýká se kněz uší křtěnce, aby sluch jeho, hříchem zkažený, mocí Ducha svatého uzdravil a ochotným učinil k poslouchání slova božího.

Posléze dotekl se Spasitel slinami jazyka hluchoněmého, aby i svazek jazyka jeho rozvázal, a on způsobilým se stal hlásati chvály boží.

Uvážíme-li o těchto úkonech Páně při uzdravování hluchoněmého, seznáváme, že obřady při udílení milostí božích ve svátostech i církevních svátostninách jsou v úplném souhlasu s ustanovením Páně, abychom jakožto tvorové z duše i těla sestávající zevnitřními obřady upozorňováni i přesvědčováni byli, že co na těle se děje při obřadech, to že Duch svatý uvnitř působí v duších.

Z toho pak plyne, jak nesprávně posuzují nekatolíci obřady církve katolické, a jak nespravedlivě ji pro ně tupí!

Z uzdravování smyslů dále plyne, jak velice si jich máme vážiti, abychom jich jen pro čest boží a pro blaho své i bližních svých používali. Nemusím vše vidět, vše slyšet, všeho okusiti, všude pobýti; ale třeba, abych v uzdu bral smysly své, všeho hříšného i ke hříchu svádejícího jim odepřel, a tak jich Bohu zasvěcoval, který mi jich svěřil, a který bude jednou ode mne počet žádati, jak jsem jich užíval.

4. Konečně uvažme, co ještě evangelista Páně dokládá o hluchoněmém uzdraveném. Tvrdí totiž, že pak mluvil právě. Cítil se totiž nadmíru šťastným, že mohl jako jiní lidé slyšeti i mluviti, a chválil z toho Boha. Že tak činí, pochopuje každý, chválí každý. Zdali pak ale i ty, rozmilý v Kristu! chválíš Boha za to, že ti dal zdravé smysly a to od narození?

Ó jak mnoho jest takových, kteří nemluví právě, ale mluví řeči rouhavé, nevěrecké, necudné, lživé, utrhačné a pomluvačné! Malá jiskra rozdmychaná nesmírný požár způsobiti může; a jak mnohdy krátké, nepatrné slovo způsobilo nesmírných škod! Z ničemných slov povstávají různice mezi manžely, vády mezi sousedy, rozbroje v obcích. Pro zfalšovaný od Biskarta telegram na císaře Napoleona povstala krvavá válka mezi Německem a Francií, jež pohltila statisíce nadějných životů, milliardy těžce nashromážděného majetku lidu, a v zápětí měla i jiných nesčetných běd!

Ó kéž bychom pamatovali, že jednou netoliko z hříšných, ale až i ze slov marných, neužitečných budeme musiti Bohu vševědoucímu počet vydati, a naučili bychom se vždy předem uvažovati, co a jak máme mluviti, abychom i my mluvili právě; a posléze za věrné opatrování jazyka připočteni býti zasloužili mezi nebešťany, s nimiž bychom mluvili právě po celou věčnost, totiž Boha věčně oslavovali i chválili. Amen. Dr. *K. L. Řehák.*

Řeč při primici.

Katolické kněžství pramen blaha národů.

»Jako mne poslal Otec, tak i já posílám vás.« (Jan 20, 21.)

Nepřehledné davy, jež tato svatyně Páně ani v sebe pojmouti nemůže, zavítaly k nám, oltáře tonou v nádheře ozdobeny více než kdy jindy, ba i ta modlitba dnes veseleji a radostněji vznáší se k nebeským výšinám, zbožný zpěv nese se velebně klenbou chrámovou a celou prostorou chrámovou prochvívá svatá radost a slavnostní nálada.

A jaká je příčina této neobyčejné a tak vzácné radosti? Je to snad slavnost ku poctě nějakého velmože světského, aneb výtečného válečníka? Či snad je to významuplná událost nějaká z běhu tohoto světa, která nás sem v tak značné účasti shromáždila? Nikoliv! Naše oltáře jsou příliš povzneseny nad to, než aby vír světského ruchu k nim dorážel; hukot světského života zaniká, mizí a ztrácí se v posvátném tichu velebné svatyně.

Dnešní slavnost je radostná a veliká událost v království božím, je to počátek působnosti, která veliké požehnání přinésti má tak mnohým po spáse dychtícím srdcím, je to zrno hořčičné, které vloženo do půdy církve sv. vzklíčilo a vyrůsti má ve veliký strom, z jehož spásonosných plodů tisíce tisíců zbožných duší se sytí. Prvotiny — první obět kněze jsou předmět a příčina naší svaté radosti slavnostní.

A přece, moji drazí, vážné a smutné myšlenky plynou mojí hlavou, když hledím na tohoto novosvěcence. Ach, ne všichni pějí s námi radostný chvalozpěv Nejvyššímu, jenž opět nového kněze na vinici svou poslati ráčil. Tak mnohý chodí dnes bez účasti kolem, pro nějž nemá katolické kněžství žádného významu.

Jako neblahá příšera obchází kolem a vy můžete, drazí v Kristu, v dnešní době dost často slyšeti ona hrozně ošklivá slova, která brzo zjevně, brzo tajně jako pokušení zní: »Vy kněží slibujete nám nebe na onom světě až po smrti, my však chceme míti již ráj na zemi — na světě ještě před smrtí a proto pryč s křesťanstvím, pryč s obětí a se svátostmi, nechceme slyšeti o žádné milosti, o žádném vykoupení.«

Ano, ponuré myšlenky tíhnou mojí hlavou, zahledím-li se na tohoto novosvěcence, neboť i on musí a bude po loben svému Mistru a Pánu, bude znamením, jemuž bude odpíráno, i jemu ukáže věčný velekněz Ježíš Kristus, co musí trpěti pro sv. jméno jeho jako sv. Pavel a ostatní sv. apoštolové. Neboť kněžství stojí jako kovová, nezdolná zeď proti zběsilému počínání oněch zaslepenců; kněz složil přísahu věrnosti svému Pánu Bohu a tu dodrží; pokud jen jediná kapka krve v žilách mu prouditi bude,

bude kázati o pravdě, spravedlnosti, soudu — pro pravdu bude pracovati, zápasiti a trpěti.

Milí přátelé, je tomu skutečně tak, jak nepřátelé neprávem předhazují? Je skutečně kněžství tak neužitečné, vyžilé a zastaralé zařízení? Překáží kněžství či je na škodu, jak neprávem vytýkáno, blahobytu, vzdělání a pokroku národa?

Odpověď na tyto otázky bude předmětem dnešního rozjímání. Uvidíme, že čím více dopřáno kněžstvu rozvivouti svou blahodárnou činnost, tím krásnější, radostnější a spokojenější byl život národa.

I. díl.

Činnost katolického kněze ve společenském životě pro blahobyt národů.

Jako mne poslal Otec, tak i já posílám vás. Jdouce, učte všecky národy, křtíce je ve jménu Otce i Syna i Ducha sv. To je poslání, jež Kristus Pán dal apoštolům a jejich nástupcům — biskupům a kněžím. Úloha kněží je, by duše lidské, jež od Hospodina vyšly, přijímali na křtu sv. při jejich příchodu na svět, je chránili, vedli, opatrovali na jejich cestě tímto životem a jedenkrát, až tvářnost tohoto světa pomine, shromáždili u jednoho cíle života věčného a uvedli je do vznešených bran pokoje nebeské blaženosti.

Kněžství katolické sestoupilo s nebe v Ježíši Kristu na tuto zemi, by na konci světa vrátilo se opět do nebe, následováno jako ve slavném triumfu milliony vykoupenců a oslavenců. Na zemi musí kněžství býti a tuto zemi zasvěcuje kněžství v převelebný chrám Páně, v mírupiný stánek pokřtěných, posvěcených národů.

Kněžství nemůže a nesmí přestávati pouze na poučování o životě věčném, aniž by tím nepodporovalo zájmy života pozemského a je k zdárnému vývoji a rozkvětu nepřivedlo. Pohleďte jen do minulosti, zde stojí to v dějinách národů napsáno písmem nesmazatelným, co všecko učinilo katolické kněžství pro blaho, vzdělanost a mravný spořádaný život národů. Věrozvěstové, kteří vyšli, by pohanům hlásali o kříži, ti to byli, kteří zároveň drsnou, nezkrocenou a zdivočelou povahu jejich vzdělávali a zušlechťovali. A když je o říši nebeské, jež jim má býti zároveň jednou odměnou za ctnostný život, poučili, položili zároveň základní kámen ku spořádané říši jejich pozemské. Světlo, pravé blahé víry Kristovy, které duším jejich zasvitlo, proniklo i houštiny lesní, jež pilná ruka kněze kácela a na místě jejich zakládala pole a luka.

Táž ruka, jež k žehnání se zvedala, ta i meč a kopí rozlila a proměnila v radlici a nástroje řemesln cké, učila neumělý lid pohanský praktickému hospodářství a řemeslům.

Všude, kde kněžství katolické chrám pravého náboženství Kristova zbudovalo, tu počala pravá civilisace národů. Kněžství,

sv. símě víry naselo do myslí těch, kteří Boha neznali, i vášnivou divokost jejich ukrotilo, krvelačného vlka v beránka proměnilo, a tak s blahou nadějí na věčnost a s milostí nebeskou rozlilo poklady pozemského požehnání. Nechť dobře uváží ti, kteří proti katol. kněžstvu brojí a svou skutečnou nebo domnělou vzdělaností se honosí! Kdo to byl, jenž první počátky položil ke všem vědomostem, z nichž oni zbraně vzali a proti kněžím obrátili? Nebyli to katoličtí kněží, kteří bařiny a močály vysoušeli, slatiny ornými, plodonosnými učinili, jejichž ruka tam první pluh vedla? Nebyli to katoličtí kněží, kteří potulujícím se zdivočilým hordám vstříc vyšli, pokojné příbytky jim stavěli a je k řádnému stálému životu navykali, muže krvavé, muže uvyklé boji řemeslům a uměním vyučovali?

A když poslední zchátralé opory, na nichž veleříše římská stála, ještě v poslední chvíli podemlety padly, a nevázané hordy kočujících národů se sem valily, kdo to byl, jenž sv. oheň vědy hájil a opatroval, než katolické kněžstvo? A nejen sobecky v tichých cellách klášterních pěstovali kněží vědu pro sebe, nýbrž aby i ostatní lid byl vzděláván, lid chudý i bohatý, zakládali nižší školy vesnické, které podávaly počátek vědomostí, zakládali i školy vysoké — slavná místa vědy.

Se stejnou laskavostí a obětavostí vychovávali ve svatyni vědy syna královského i syna dělníkova; tak skláněli se s láskou ke všem, jen aby každý byl účasten velikého blaha křesťanské vzdělanosti.

A ony vznešené chrámy a dómy, tyto němé a přece tak výmluvné svědky, které zdatné pokolení před námi postavilo, které malířství a sochařství co nejvkusněji vyzdobilo nejkrásnějšími provedeními, v nichž umění pravý triumf slaví, kdož jiný postavil, než kněžstvo katolické církve? Na oltáři katolického kněžstva stojí kolébka umění, tam vykvetlo ve stínu svatyně, kněžskýma rukama nebo za jejich vedení a v jejich duchu vytvořena umělecká díla ceny nekonečné, která stále hlásají a hlásati budou slávu, dovednost, umění, spolu i lásku s obětovností katolického kněžstva.

II. díl.

Katolické kněžství před celým světem hlásá a hájí důstojnost člověka jakožto tvora božího.

Kde katolické kněžství svoje oltáře zřídilo a na nich tajuplnou nejsvětější obět koná, kde hlásá se slovo boží o kříži, o Bohu, který člověkem se státi ráčil a umřel, by duše lidské spasil, tu nabyl svět vědomí, jak velikou cenu a nesmírnou důstojnost má před Bohem každá duše lidská i duše toho nejchudšího a nejnižšího člověka, když sám Syn boží neváhal sestoupiti s výšin nebeských a ráčil vzíti na sebe podobu služebníka. Vzpomínka na vznešenou důstojnost lidské přirozenosti v člověčenstvu ovšem nikdy neuhasla, lidstvo nosí v srdci myšlenku o svém

vyšším určení, předtuchu o své vyšší důstojnosti, jíž povýšeno je nad ostatní tvorstvo, jako milou a čerstvou upomínku na všemohoucí ruku Páně, která je stvořila.

Ale toto vědomí o vyšší lidské důstojnosti bylo u národů zatemnělé a pohanstvo ve své pýše, potlačování a zotročování nižších jako méně cenných tento obraz ještě více vždy znetvořovalo. Právě tam, kde nejvíce o právech lidských se mluvilo, nesnesitelná tíže spočívala na národech. A právě oni, kteří se zanícením podnikli boj za svobodu a vítězně ten boj dobojovali, právě ti, kteří vzdělanost a všechen lesk starověku v sobě spojili, právě ti to byli, kteří millionům a millionům ruce otrockými řetězy spoutali; vzali jim svobodu, vzali jim právo na majetek a čest; ubožáci vydáni byli na milost a nemilost, zvůli svého pána.

A jak se zachovalo katolické kněžství, které hlásalo důstojnost lidskou, k tomuto ponížení a potupení člověčenstva? Mlčelo? Nemlčelo a také nelenilo. Katolické kněžství otrokářství ničilo a aspoň polovici lidstva svobodu opět získalo.

Slavnost smrti Syna božího — obět nejsvětější — Syna božího, jenž přišel na svět, ne aby mu bylo slouženo, ale aby sám všem sloužil a sám za všecky hroznou smrtí umřel, i za všecky otroky, jimž pouta navždy rozvázal, hlásá důstojnost člověka i toho nejchudšího; neboť i za něj Syn boží trpěl.

Všichni tito millionové vykoupenců vykoupeni jsou v jednom, krví jednoho, údové jednoho těla, v jednom otcovském domě všichni se mají shromážditi.

Pravověřící křesťan, byť byl sebe výše postaven, považuje méně šťastného chuďasa ne za méně cenného, nýbrž za spolu-vykoupence a milého bratra v Kristu Ježíši.

Katolické kněžství zlomilo snad rázem, násilím okovy otrocké? Nikoli; ani to nebylo možné; pomalu, krok za krokem ubíralo se katolické kněžstvo k cíli, by odstranilo otroctví, hlízu hyzdící ušlechtilý obraz lidské přirozenosti. Učení katolických kněží pronikalo neviditelnou mocí, působením milosti boží srdce bohatých pohanů, tak že stavše se křesťany dobrovolně propouštěli své otroky na svobodu, vždyť měli před sebou skvělý vzor Pána vznešeného, v nějž uvěřili, a který schválně s nebe přišel, by přinesl nám všem svobodu dítek božích.

Nyní křesťan vidí ve svém spolubližním, i kdyby to byl ten nejchudší, svého bratra, v jehož čisté duši třpytí se lesk nadpozemské krásy; vidí v každém ze svých bratrů obraz Ježíše Krista. Kde kněžstvo přesvatou obět na oltář staví, tu staví zároveň stánek lásky k bližnímu. U paty oltáře, kde kněz tajemství věčné lásky slaví, tu prýští pramen hrdinné, obětavé lásky křesťanské, o jaké ani zdaleka starověk neměl potuchy. U oltáře, kde vtělená láska se zjevuje patrně, tu nachází útočiště i ten vypuzený, pronásledovaný a odkopnutý člověk, jenž nikde vlídné tváře a vlídného přijetí nenachází; u hostiny nebeské, k stolu Páně zasedá služebník vedle svého Pána, bohatý s chudým, žebrák

s knížetem, všickni jako bratři, stejně ctěni a váženi jako hosti nebeského hostitele.

Tak mluvilo a mluví, tak soudilo a soudí katolické kněžství o důstojnosti člověka: jeden Pán a Otec, jeden Bůh, jedny děti, jež stejnou láskou objímá, ke všem se stejnou láskou se sklání.

A nyní obracím se k vám, důstojný Pane bratře: i vám dopřáno té milosti, že povolal vás Pán k vznešenému úřadu kněžskému, vznešenému, pravím, ale dodávám také: těžkému. Má-li každý stav své růže a trní, má stav duchovní více trní bodlinatého než vonných růží. Ale nebojte se, drahý bratře: dnes, v tuto posvátnou chvíli, když vyslovíte při nejdražší oběti přesvatá slova Páně, nad chlebem a vínem, byste je mocí vám od Krista propůjčenou proměnil v tělo a krev Páně, v tuto přeblaženou pro každého hodného kněze chvíli, promlouvá k vám nebeský Mistr:

Není učedník větší nad Mistra svého; co mně činili, i tobě činiti budou. Zakoušeti budeš posměchu, nevděku, potupy, pomluvy, na cti utrhání, neklesej, nemalomyslni — hleď, vždyť i já, Pán a Mistr tvůj, nemusil-li jsem daleko více trpěti a tak vjíti do slávy své? Věz dobře: chceš-li se mnou kralovati, musíš se mnou trpěti. Chceš-li za mnou přijíti, zapři sebe sám, vezmi kříž svůj, následuj mne. Vezmi kříž a neskládej ho a kdybys jako já třikrát neb i vícekrát pod ním padl, vstaň a nes jej dále a neustaň, dokud jako já nedoneseš jej na Kalvarii. Snad i tvá hlava, která se všemi to jen dobře myslila, bude korunována věncem trnitým, tvé srdce vždy dobře se všemi smýšlející bude prohnáno kopím nevděku, tvé ruce, které všem žehnaly, a nohy, které k ubohým spěchaly, probity budou hřeby nepřízně, závisti a nenávisti.

Ó přijmi kříž můj, který ti podávám, zlíbej jej, jak já jsem ho líbal, když mně ho podali, a podáš mi ho jednou v den poslední a já ti odměním radostí, jíž účasten bude jen kněz dobrý a těžce zkoušený; ó kéž mi jednou v tu chvíli radostného shledání budeš moci tu radostnou zprávu dáti: »Z těch, Pane, které jsi mi dal, neztratil jsem svou vinou žádného.« Amen.

Dle Hettingera Václav Poslední.

LISTY VĚDECKÉ.

Kněžská liga „Pro Pontifice et Ecclesia“.

Dne 27. listopadu 1911 bylo jmenováno kardinály několik znamenitých mužů, jichž jména jsou ozdobou církve. Jsou to zejména kardinálové: *Granito Pignatelli di Belmonte*, bývalý nuntius ve Vídni; *Bourne*, arcibiskup westminsterský; *Bauer*, arcibiskup olomoucký; *Amette*, arcibiskup pařížský; *Dubillard*, arcibiskup chambérský; † *Nagl*, arcibiskup vídeňský; *van Rossum*, papežský legát na eucharistickém sjezdu vídeňském.

František Virgil kardinál Dubillard, arcibiskup v Chambéry, hlavním městě departementu savojského, založil roku 1912 kněžský spolek *Unio pro „Pontifice et Ecclesia“*, jehož účelem jest, šířiti nejdokonalejší oddanost k sv. Stolici mezi kněžími. Clenové se zavazují podporovati, odebírati a rozšiřovati jenom takové publikace denního a periodického tisku, které katolických zájmů se otevřeně zastávají, přispívati ročně na svatopetrský haléř, modliti se předepsanou modlitbu za sv. Otce, hájiti církve a při každé příležitosti osvědčovati dětinnou úctu a lásku ke sv. Stolici a k sv. církvi. Generálním ředitelem ligy jest kardinál Dubillard sám.

Kardinál Dubillard vypravil ve svém jménu do Říma generálního sekretáře ligy, který byv dne 2. dubna t. r. od Jeho Svatosti přijat v soukromém slyšení, přednesl prosbu o schválení nového spolku. Sv. Otec s radostí vyslechl zprávu o mnohých biskupských doporučeních, o velikém počtu členů, kteří se již do spolku přihlásili, a zvláště o výtečných stanovách spolku, které jakoby jemu ze srdce vzaty byly. Sv. Otec schválil vlastnoručně stanovy a co nejvřeleji doporučoval tuto kněžskou ligu. Také byla přednesena sv. Otci prosba za propůjčení duchovních výhod a privilegií pro členy ligy. Pius X. prohlédl návrh, leccos vlastnoručně opravil a povolil vše, oč bylo žádáno.

Liga bude vydávati svůj vlastní, latinsky psaný orgán, jehož první číslo brzy vyjde. Tam budou obšírné zprávy o všem, co

spolku se týká. Pro Rakousko, Německo a Švýcary jest generálním ředitelem ligy prelát Jan Ev. Kleiser, redaktor »Canisiusstimmen«, který ve jmenovaném časopise o lize referuje. Tam se možno dočísti též toho, že dříve ještě než papež stanovy schválil, přihlásilo se z různých krajin na 500 kněží, což jest jistě potěšitelným zjevem.

Sv. Otec vydal kněžské lize »Pro Pontifice et Ecclesia« krásné svědectví v breve ze dne 28. dubna 1912, jež jest řízeno kardinálu Dubillardovi. Breve má toto znění:

»Milovaný synu!

Pozdrav a apoštolské požehnání!

Nelze dosti chváliti mezinárodní kněžskou ligu »Pro Pontifice et Ecclesia«, kterou jsi založil a jejímž generálním ředitelem jsi, uvážíme li její znamenitý užitek a její časovost. Věru ti, kdož z ponoukání ďáblova s horlivostí sledují starý plán, odpírati věčnému spasení, jehož božský Vykupitel za cenu své krve pokolení lidskému vydobyl, o nic celkem tak neusilují jako o to, aby lidstvo od víry a od úcty k církvi a k papeži odvrátili. Dobře vědí, že Ježíš Kristus nebude od těch milován, jimž jeho nevěsta nebo jeho náměstek jest lhostejným. Z té příčiny jest zvláště duchovenstvo lstivým úkladům převrácených lidí vydáno, a sice právě proto, že věřící, nedbá-li duchovenstvo svých povinností, jeho příkladu snadno následují. A proto třeba vším úsilím k tomu pracovati, aby ti, kdož sv. svěcení přijali, rostli v oddanosti k církvi a její hlavě. Jest nutno, aby především planuli nadšením pro tuto věc a své nadšení s jinými sdíleli.

Právě k tomu cíli jest založena zmíněná liga. Její členové nemají celkem jiných povinností, nežli ostatní kněží, ale oni se zavazují projevovati větší horlivost v plnění těchto povinností.

Zvláště se nám líbí, že si především za zvláštní povinnost ukládají všech rozkazů a nařízení papežových, ať jsou jakéhokoli druhu, velkodušně uposlechnouti, a že slibují, s horlivostí jiným je vštěpovati. Velice milé jest nám též, že se zavazují jenom takové katolické publikace, ať denní, ať periodické, vší silou podporovati, které za vedení Apoštolské Stolice otevřeně náboženských zájmů hájí.

A ještě více: Vzhledem k chudobě, jíž jest náměstek Kristův stižen, nepokládají za dostatečné každoročně jej podporovati, ale zavazují se k tomu slibem. Proto zajisté zasluhují zvláštní chvály Naší a zvláštní odměny boží.

Abychom tedy také těmto milovaným synům Naši vděčnost projevili, a aby jejich podnikání bohatší ovoce přineslo, propůjčili Jsme jim nedávno, jak víš, četné odpustky z duchovního pokladu církevního, jejž spravujeme. Dále prohlašujeme, že schvalujeme a potvrzujeme složení ústřední rady ligy, jak jsi Nám je navrhl.

Prosíce Boha, aby tak dobře započatého díla chránil, udělujeme Tobě, milý synu, jakož všem nynějším i budoucím čle-

nům této kněžské ligy jako závdavek nebeských milostí a na důkaz Naší zvláštní blahovůle apoštolské požehnání.

Dáno v Římě u sv. Petra, dne 28. dubna 1913, v desátém roce Našeho pontifikátu

Papež Pius X.«

*

Jesuita P. J. Chiaudans napsal o této kněžské lize krásné pojednání, jehož rukopis kardinálu Dubillardovi k nahlédnutí zaslal. Kardinál s radostí četl řádky jesuitovy a vřele za ně děkoval. Myšlenky o lize dle textu uveřejněného v »Canisiusstimmen« budiž dovoleno i zde reprodukovati:

Důležitost cíle, jejž si liga vytkla.

Především pravíme, že cíl, jejž si tato liga vytkla, jest na výsost důležitý. Jedná se o to, aby v duchovenstvu a skrze duchovenstvo ve věřících pěstována byla velkodušná oddanost ke sv. Stolici Apoštolské, a to oddanost nejen ve slovech se jevící, ale oddanost založená na veliké úctě a plamenné lásce ke stolci Petrovu.

Jest dnes něco potřebnějšího a nutnějšího? Naše největší péče a nejvřelejší přání musí k tomu se nésti, abychom křesťanského ducha ve věřících obnovovali, oživovali a posilovali. K tomu obrátil nyní panující papež Pius X. hned od počátku svého pontifikátu celou svoji velikou duši a své nejhorlivější snahy, aby všecko v Kristu obnoveno bylo, jak již jeho první encyklika »E supremi Apostolatus cathedra« jasně dosvědčuje.

Nuže tažme se: Jest nějaký nutnější a účinnější prostředek, pomocí kterého bylo by lze dosáhnouti této želané obnovy křesťanského života, toho zmlazení duší v úctě a lásce k věcem nadpřirozeným, k učení a zákonu Pána našeho Ježíše Krista, nad ten, aby věřící přiváděni byli k veliké lásce k církvi a k papeži? Vždyť my víme, že církev katolická pokračuje pouze v poslání Ježíše Krista, *že skrze ni mluví božský Mistr,* jak krásně praví sv. biskup Hilarius Pistaviensis: »Os Christi Ecclesiam esse, et prophetia et apostolica auctoritas est« (in Ps. 138 n. 29.), že církev jest mystickým tělem Pána našeho, že papež jest základem, na němž chtěl Spasitel církev míti postavenu, a že za viditelnou její hlavu nutně považován býti musí.

Je tedy jasno, že, mají-li býti věřící úzce s Ježíšem Kristem spojeni, jest nutno, aby úzce spojeni byli s církví a jejím nejvyšším pastýřem na zemi, s tím totiž, jenž zde zaujímá místo Kristovo, jsa jeho náměstkem.

Neméně zřejmo jest, že v oddanosti ke sv. Stolici podivuhodně projevují se všecky ctnosti, které hlavně tvoří křesťanský život.

Oddaností k sv. Stolici vyznáváme a posilujeme svoji *víru,* neboť celou duší k ní lnouti jest právě tolik, jako neochvějně poddánu býti rozkazům Ježíše Krista.

Apoštolská Stolice jest opravdu kathedrou sv. Petra (2. Cypr. I. 2, ep. 13.), svazkem jednoty (2. Cypr. I. 3, ep. 13.), nadmíru pevným svazkem jednoty katolické. (Hier. ep. 16.)

Oddaností k sv. Stolici osvědčujeme a rozněcujeme svoji *lásku* dílem k Ježíši Kristu, Bohočlověku, jehož náměstkem jest papež, dílem k církvi, jejímž rozumem a srdcem apoštolská Stolice právě tak jest, jako jest její hlavou.

A co dím o *poslušnosti*, která dle sv. Řehoře všechny ostatní ctnosti plodí a zachovává? (Quae virtutes ceteras menti inserit, insertasque custodit.) Není těžko pochopiti, že upřímná oddanost k apoštolské Stolici jaksi veškerou poslušnost zákona božího v sobě zahrnuje, neboť *papež jest nejvyšším pastýřem ovčince Kristova, správcem domu pánova (Ambr. in 1. c. ad Tim. 3.), otcem otců (Steph. Archiep. art. in epist. ad Damasum), nejvyšším knězem. (Conc. chalced.)*

Veliká důležitost cíle, jejž si liga »Pro Pontifice et Ecclesia« stanovila, plyne však též ještě z jiného důvodu.

Ničeho nemá katolík tak dbáti jako toho, aby se zabezpečil proti všem nástrahám a úkladům, které zvláště dnes víře katolické se kladou. Jest dokázáno skutečností, že víra dnes takovými nástrahami jest obklopena, tak četným útokům vydána, že jest oprávněná obava, že vyhyne a že člověk ztratí tak veliký poklad, nebude-li dosti bdělým a nebude-li se statečně brániti. Nuže, člověku nemůže nic tak prospěti, aby ušel nástrahám zmíněným a vyvaroval se tak velikých nebezpečí, jako upřímná a vroucí oddanost ke sv. Stolici, neboť právě sv. Petrovi a jeho nástupcům svěřen jest úkol potvrzovati bratří u víře. Proto také nazval sv. Bernard papeže »fratrum confirmator« a koncil chalcedonský oslovuje sv. papeže Lva »strážcem vinice Páně«.

Je také zcela jisto, že jednou z hlavních ran, jimiž stůně naše doba, jest duch neodvislosti a vzpoury, který se zmocnil všech tříd a osob, duch, do něhož si nynější papež v encyklice »Pieni animo« biskupům italským svědčící co nejtrpčeji a důraznými slovy stěžoval.

Jeví se tedy nutná toho potřeba, aby proti tomuto časovému směru, tomuto duchu času působeno bylo. A který prostředek může býti působivějším, než udržovati, obhajovati a ctíti autoritu Apoštolské Stolice?

Žijeme v době, v níž různé sekty všemožně o to pracují a usilují, aby dopomohly k vítězství tomu, čemu říkají *laicismus*, co však ničím jiným není než obmýšlenou odlukou od papeže, od církve, od náboženství, od Boha. Nechceme-li býti potřeni úklady a násilnostmi sektářů, je třeba, abychom proti laicismu veliký důraz a váhu kladli na upřímnou a velkodušnou oddanost k sv. Stolici. Toť jest jediný záchranný prostředek v přítomných nebezpečích.

Založení ligy jest užitečné a prospěšné.

Než někdo řekne: Je třeba k dosažení tohoto vznešeného a důležitého cíle, pěstovati totiž oddanost k Apoštolské Stolici, založiti nový kněžský spolek? Přinese liga opravdu užitek? Jest opportunní?

Proč o tom pochybovati? Je-li užitečno a záhodno, aby každý kněz co nejvíce se snažil o dosažení cíle naznačeného, nebude zajisté bez vydatného užitku pracovati o to viribus unitis, společně, sjednocenou myslí, pečlivě uváženými a stanovenými prostředky, budou li se služebníci boží v této svaté snaze a v tomto apoštolátu prostřednictvím ligy vzájemně rozněcovati, sobě mysli dodávati a si pomáhati.

A bylo-li k dosažení jiných šlechetných účelů považováno za prospěšné a užitečné, aby v duchovenstvu založeny byly spolky, které v církvi vydávaly vzácné ovoce, proč by byla oprávněna domněnka, že liga »Pro Pontifice et Ecclesia«, o níž se jedná, stejně užitečnou se nestane, bude-li tak zařízena, jak toho rozumná rozvaha žádá?

Co se týká okolnosti, že členové této ligy jsou kněží, není proto méně prospěšná. Uvážíme-li vše dobře, přiznáme, že právě tato okolnost způsobí, že liga bude míti větší účinky. Bez odporu přisvědčí každý, že právě pomazaným Páně, kteří důstojností kněžskou ozdobeni jsou, náleží, nejvyššího pastýře a společného otce všech věřících duchovně i hmotně podporovati. Nikdo nemůže ve větší míře podporovati a hájiti jeho zájmů, nikdo nemůže snáze šířiti v lidu křesťanském úctu a lásku k sv. Otci než právě kněží.

Zkrátka: Nikdo nemůže a nikdo nemá větší povinnosti věnovati se této vznešené missii, pracovati pro sv. Otce. Úplně se přesvědčíme o správnosti proslovené věty, jestliže jen poněkud uvážíme povinnosti kněze a různé poměry, v nichž se ocitá u vykonávání svého úřadu.

Více než jiným údům církve přísluší knězi, aby se za papeže modlil, a kněz stále nachází i dosti pohnutek, které jej k tomu povzbuzují, i dosti příležitosti. Jemu více než jiným náleží, aby šel dobrým příkladem napřed, a je-li proniknut vroucí oddaností k sv. Stolici, jest nemožno, aby jeho příklad nepůsobil mocně na srdce věřících. Úřad, důstojnost a vykonané studie ukládají knězi více než komukoliv jinému, aby poučoval lid svěřený o všech těch pravdách, které úctu a lásku k Apoštolské Stolici vštěpují, a aby vyvracel předsudky a námitky, jež lidé buď ze zloby nebo z nevědomosti proti stolci Petrovu činiti navykli.

Kdo nevidí, jak mnoho příležitostí naskytá se kněžím, aby šířili úctu ke sv. Stolici, a to nejen v jejich životě soukromém, ale i v promluvách k lidu, při vyučování náboženském, při missiích a ve zpovědnici? Farář, kazatel, professor, vůdce duší — všichni mohou neuvěřitelně mnoho dobrého v tomto směru vykonati.

Přidejme, že za dnešních dob knihami, brožurkami a novinami mnoho lze dokázati právě tak pro spásu jako pro zkázu duše. A kdo může lépe než kněz pomocí těchto prostředků živiti lásku k církvi a papeži, hájiti jeho práv, zastávati se svaté jeho věci? Neméně působivá bude činnost kněží v naznačeném směru při sjezdech, valných schůzích, ve spolcích, akademiích a patronátech následkem vážnosti, které se kněžím dostává, a vlivu, jejž vykonávají.

A je-li povinností dětinné lásky podporovati rodiče v jejich časných potřebách, poznáváme jasně, že tuto povinnost má kněz ke společnému Otci všech věřících ve větší míře, poněvadž v rodině křesťanské mezi dětmi zaujímá první místo, a protože nikdo nemůže více a lépe povzbuzovati a vybízeti věřících, aby štědrost svou projevili v dařích tomu, jenž jest náměstkem Ježíše Krista zde na zemi.

Všecky tyto důvody plným světlem osvětlují pravdu toho, co jsme řekli: Kněžská liga, jejímž účelem jest šířiti oddanost k Apoštolské Stolici, musí býti považována za spolek nanejvýš užitečný.

Než je třeba, abychom si všimli i jiného ještě důvodu, který plyne ze zvláštních časových poměrů, v nichž žijeme.

Je sice nepochybně jisto, že za našich dnů spojení episkopátu a veliké části duchovenstva se Stolicí Apoštolskou jest pevnější a podivuhodnější než druhdy. Než s druhé strany je i dosti kněží, kteří místo aby práv církve a římského papeže horlivě a vytrvale se zastávali a hájili, jejich učení a nařízení věrně a radostně poslouchali a je věřícím vštěpovali, dávají se k nemalé škodě církve sváděti liberálními názory, a nejsouce si toho ani zcela vědomi sami je podporují neb aspoň jim neodpírají tou měrou, jak by měli a mohli.

Liberalismus, jejž papežové od Řehoře XVI. až do Pia X. za pramen všech novějších bludů označovali a odsuzovali, věru ještě nevyhynul. V různých formách pokračuje v otravování ducha, a to, bohužel i mezi duchovenstvem. Je známo, že modernismus, i ten nejmírnější, není ničím jiným, než smutnou a zhoubnou odnoží liberalismu.

Co se týká studií církevních, neustalo dosud nepřátelství proti učení scholastickému, jež tak důrazně a tak často sv. Stolicí, najmě papeži Lvem XIII. a Piem X. bylo doporučováno. Toto nepřátelství zavinilo již v jiných dobách, že mnozí duchové byli přivedeni na scestí a stali se obětí systemů, které jak víře tak rozumu stejně jsou škodlivy. A je-li toto nepřátelství za našich dob méně zřejmé a časté, přece jest jisto, že mnozí duchové jsou scholastice, tomuto pravému prameni solidní vědy nepříznivi, a že, kdyby mohli, scholastice by vykázali ve studijním plánu místo poslední, ač jí po právu náleží místo první.

V otázkách politicko-náboženských sluší velmi často želeti jakéhosi odporu proti novějším rozkazům a pokynům sv. Stolice. Tento odpor jeví se u různých národů v různých formách, a

nikdo nepopře toho, že pod tisícerými záminkami všude se vede opravdová — buď otevřená, buď skrytá — válka proti časopisům, novinám a školám, které statečně a s osvícenou horlivostí bojují za věc církve a papeže, nesmlouvajíce se s nepřáteli o kompromissy.

Rovněž v oboru zbožnosti shledáváme ještě mnoho zárodků jedu jansenistického, jež vysvětlují zhoubnou nečinnost u provádění a obhajování rozkazův Apoštolské Stolice, které se týkají častějšího sv. přijímání, rozkazů, jež zaujímají tak důležité místo ve spasitelném plánu, jejž si Pius X. stanovil, chtěje vše v Kristu obnoviti.

Daleko bolestnější pocity vzbuzuje duch bezměrné a vysokomyslné kritiky, který pronikl tak mnohé discipliny sv. bohosloví, zvláště studie biblické, dějiny dogmat, historii církevní, hagiografii a patrologii.

Konečně v sociálních otázkách, ačkoli papežské dokumenty a encykliky jasně je osvítily a označily směr, jímž se bráti, mnozí, a to i z řad duchovenstva, jdou nepravými cestami, dávají se sváděti sliby a chlubivými řečmi liberalismu a revoluční sociální demokracie, tak že sotva několik mužů lze najíti, kteří jsou nepravých a nepřímých ideí úplně prosti.

Někteří, a to i z těch, kteří v záležitostech náboženských theoreticky správně soudí, chovají se v praxi v boji proti duchu světa často velice slabošsky, k bludům jeví velikou shovívavost, v otázkách pak, které se týkají poměrů převraty revolučními utvořených, zachovávají hluboké mlčení, jež někdy jest nebezpečnější než otevřený souhlas.

Z toho všeho lze snadno posouditi, jak užitečno a prospěšno jest, jestliže kněží neohrožení, horlivostí pro zájmy náboženské nadšení, moudrostí Kristovou a ne moudrostí tohoto světa naplnění — »sensum Christi habentes« — se spojí v elitním sboru, aby hájili věci papežovy, která jest věcí církve, pravého náboženství a věcí boží. (Dokončení.)

Ze života katolické církve v Rusku.

1. Osudy katolických klášterů.

Byly časy, kdy mnišské řády jak latinského tak i východního ritu utěšeně zkvétaly i v končinách nynější ruské říše. Vedle basiliánů, dominikánů a bernardinů byli to hlavně jesuité, kteří úspěšně působili nejen v běloruských a maloruských guberniích, nýbrž od r. 1684 střídavě i v samém srdci Ruska, v staroslavné Moskvě. V listinách ze XVII. XVIII. stol. zachovala se nám jejich jména. Byli to zejména: přítel polského krále Jana III., P. Karel Vota, pak člen litevské provincie P. Šmíd, dále Albert Doboy, Jiří David, Tobiáš Tychanowski, Bonaventura Meuer, P. Terpilowski a dominikán Ludvík Koblicz. R. 1706 založili při

farním kostele sv. Petra a Pavla ihned školu a při ní konvikt, který již příštího roku čítal 50 chovanců, většinou synů aristokratických ruských rodin. Svojí činností vynikal tu zvláště P. Engel, kterého tehdejšímu kancléři hrab. Golówkinu vřele doporučil livonský biskup hrabě Szembek. V Petrohradě rovněž zdárně prospíval konvikt, zřízený OO. jesuity při kostele sv. Kateřiny na Něvském prospektu, kde blahodárně působili zejména OO. Bayer a Milan. Neobyčejné přízni těšili se OO jesuité za císaře Pavla I, hlavně dík blahovůli, kterou si u něho získal svojí neobyčejnou učeností P. Gabriel Gruber, zvolený za generálního vikáře ruské provincie a jenž si ji dovedl zachovati též u císaře Alexandra I., až při osudném požáru jesuitské kolleje, založeném prý, dle vypravování hraběte Saliase, tajnými nepřáteli řádu, následkem utrpených popálenin r. 1805 zemřel.

Jeho nástupce, Thadeáš Brzozowski, zvolený 7. srpna 1814 za generála obnoveného řádu, spravoval jej v Petrohradě do 5. února 1820, kdy následkem piklů a pletich fanatických rozkolníků, voltairiánským duchem načichlých osob z vyšších stavů, vlivných protestantů a pohříchu též nepřízní zlopověstného mohylevského arcibiskupa a metropolity Boguše Sestrzenczewicze, všichni členové řádu, počtem 358, byli s počátku z Petrohradu a pak i z celého Ruska vypověděni. Konečnou tobo příčinou bylo odepření rozhřešení polské kněžně Naryškinové, jejíž zpovědník P. Perkowski žádal, aby dříve přetrhla nedovolený poměr s carem Alexandrem I. Když kněžna po té odmítla návštěvu cara, vzbudilo to jeho nevoli, kterou nepřátelé jesuitů dovedli náležitě využitkovati.

Za panování císaře Mikuláše I. nastal všeobecný úpadek katolického řeholního života v Rusku, jednak následkem násilného zavádění unie zradou unitského biskupa Siemaszki, jednak za příčinou repressí proti katolickým klášterům za domnělé podporování polského povstání r. 1830.

Vedle jiných stihl smutný osud i rozsáhlý dominikánský klášter v Petrohradě, založený za císařovny Kateřiny II. a štědře jí nadaný. Konvent byl zrušen a zbylým mnichům popřáno jen dožívati v něm ostatek dnů. Od toho času obstarávali zde duchovní potřeby dominikáni z ciziny. V letech osmdesátých působil zde P. Bruno Wollinger z litoměřické diecese, jenž byl zároveň prefektem školy a po jeho smrti nyní také již zemřelý kněz Methoděj Macháček.

Za Alexandra II. zhoršilo se postavení katolických klášterů zvláště po neblahém povstání r. 1863 tak, že téměř všem hrozila zkáza. Většina jich byla uprázdněna a pro nemnohé zbylé vytčen velice omezený počet mnichů, celkem 14 osob. Jediná výjimka učiněna pro jasnohorský klášter u Čenstochovy, jemuž dovoleno míti 24 řeholníků. Ježto však pro ostatní byly stanoveny velice kruté podmínky jejich další existence, zanikal brzo jeden za druhým. V podmínkách na př. stanoveno, že každý novic musí býti nejméně 24 roků stár, osvobozen od vojska, politicky ne-

úhonný, a že jest povinen vykázati se dovolením ke vstupu do kláštera se strany ústředních administrativních úřadů (gubernátora a policie). Všeliké kursy a přípravná cvičení pro novice uvnitř kláštera byly zapověděny a bohovědné studie směly se konati pouze v seminářích. Soustředěná činnost klášterní a působení jich na venek bylo znemožněno; kláštery podřízeny de nomine jurisdikci biskupů, de facto však světské vládě. Nějaký čas bylo mnichům dokonce zapověděno nositi veřejně řeholní oděv.

K době, kdy carem Mikulášem II. byla vyhlášena náboženská svoboda, t. j. 17. dubna 1905, zbylo v celém Rusku celkem sedm mužských klášterů, a sice: paulinský v Čenstochově, kapucínský v Novém Městě, reformatský (františkánský) v Wloclawku, bernardinské (cisterciácké) v Kole, Kretingenu a Zaslawli, karmelitský v Oborách a ještě asi deset klášterů ženských. S počátku zdálo se, jakoby vláda chtěla zmírniti dřívější surový režim a po ukazu z r. 1905 bylo některým na vymření určeným klášterům dovoleno přijímati opět novice; redemptoristům rozkázáno usídliti se ve Varšavě, františkánům v Lagewnikách, blíže tovarního města Lodži. Čenstochovský klášter dostal r. 1908, za převora Reimana, právo zvětšiti počet mnichů do padesáti, novicové mohli čítati méně 24 roků. Též několika zahraničním řeholníkům dovoleno přibýti do Ruska ke konání missií.

Bohužel měly všecky tyto úlevy krátké trvání a vládní politika jala se vůči katolickým klášterům bráti záhy dřívějším směrem. Již v květnu 1910 musili OO. redemptoristé opustiti Rusko a na podzim téhož roku i františkáné. Všecko úsilí OO. dominikánů, aby jim byl vrácen jejich klášter v Petrohradě, bylo marné, a přes vřelou přímluvu známého saského prince Maxe byla žádost jejich rozhodně zamítnuta. Zbyl v celém Rusku jediný dominikánský klášter, a sice v Agloně, městysi ve vitebské gubernii, v němž ale není žádného řeholníka a který užíván nyní jen za vězení provinilých katolických kněží. Na začátku roku 1911 byl i počet mnichů čenstochovského kláštera opět snížen na 24.

Jednou z hlavních příčin této nepřízně ke katolickým klášterům jest přímo chorobná obava před tajným působením jesuitů. Ačkoli od r. 1820 zapověděn jim vjezd a pobyt v Rusku, neustává nacionalistický tisk strašiti a varovati před nimi a ve své zaujatosti podezřívati v každém svojí činností vynikajícím knězi tajného člena nebo agenta jesuitského řádu. Tyto stálé útoky a insinuace nezůstávají bez vlivu na vládu, která nejen že vypověděla všecky dříve do Ruska jí připuštěné řeholníky, nýbrž začala vůbec chovati se nedůvěřivě ke všem z cizozemska přijíždějícím katolickým kněžím. R. 1909 obrátil se zemřelý mohylevský arcibiskup, metropolita Wnukowski, na tak zv. departement jinověreckých (nepravoslavných) konfessí se žádostí o přijetí dvou zahraničných německých kněží pro německé kolonisty v turgajské oblasti (území) v Sibiři. Přes velikou potřebu těchto

kněží departement prosbě nevyhověl, nejspíše z obavy před »tajnými jesuity«.

Celý nynější směr vládní politiky nasvědčuje, že v dozírné době nelze očekávati příznivého obratu k obrodě katolického klášternictví na Rusi. Svědčí o tom chování se vlády k tak zv. terciářům, členům třetího řádu sv. Františka Serafinského. Tyto spolky, sestávající z lidí světských, prohlašují vládní orgány za »tajné kláštery« a dle toho s nimi nakládají, t. j. spolky ty rozpouštějí a členy jejich soudně stíhají a pokutují. Takové tajné kláštery byly mimo jiné v posledním čase vypátrány v Kamenci Podolském, v Žitomiři a Kyjevě. Kněží, na nichž lpělo podezření, že o těch »klášteřích« věděli, byli na rozkaz ministra vnitra suspendováni a katolickým biskupům rozeslán cirkulář, zabraňující jim zřizovati (registrovati) nové spolky terciářů, kteréžto právo vyhrazeno světské administraci.

Jak se to s těmi »kláštery« má, uvedeme aspoň jeden nejnovější případ, jenž na konci května tohoto roku (1913) uveřejnil petrohradský denník »Réč«: »V jihozápadním kraji — dí se tam — slídí stále po tajných polských školách a klášteřích. V Humani, okresním městě kyjevské gubernie, vypátrali právě jeden takový tajný ženský klášter, který se skrýval pod jménem »křesťanské prádelny«. Kněz Przysiecki, jenž byl jako její domnělý správce pokutován, vysvětlil právě v dopisu, zaslaném redakci »Gólosu provincie« (Hlas venkova) význam tohoto úředního »odhalení«. Křesťanská prádelna trvá v Humani již celých deset let a vedle jiných klientů pere též roucha pro tamní kostel. Roční její příjem páčí se na 3000 rublů, jak svědčí řádně vedené účetní knihy a kvitance. Každý rok pořizuje si živnostenský průkaz a koná se v ní kontrola berního inspektora, jemuž zapravována předepsaná daň. Prádelna zaměstnávala kromě dělnic a pradlen též několik bezplatných učednic, které měly tam byt a stravu. O nějakém oltáři nebo náboženském vyučování nebylo ani stopy. Na stole umístěný obraz a několik modlitebních a poučných knih svědčily pouze, že v prádelně neužívaly volného času k opilství a jiným neřestem, jako se zhusta děje v jiných takových dílnách, nýbrž věnovaly ho modlitbě a užitečné četbě.« — A takových »klášterů« vymyslila ruská byrokracie v průběhu posledních let celou řadu, jen aby měla záminku překážeti pravidelnému rozvoji katolického života.

Takový jest v stručných rysech nynější stav katolických klášterů v Rusku. Ale přes všechnu jeho neutěšenost nesluší vzdávati se naděje na změnu k lepšímu. Mnišství jest vyšším křesťanským ideálem, podstatná součást náležitého rozvoje církevně-společenského života. Mnoho vadila tu okolnost, že katolické kláštery na Rusi měly většinou polský ráz, a proto represe proti nim byly částečně následkem politické represe za povstání z r. 1863. Nyní, kdy při principu poměrné náboženské svobody katolicismus v Rusku ztrácí zponenáhla specifický polský nátěr, podaří se snad upraviti

v něm též půdu k příštímu žádoucímu obrození katolického klášternictví.

2. Statečný rusko-katolický vyznavač ze XVII. století.

Přechody pravoslavných Rusů ke katolicismu nebyli v XVII. století zjevem řídkým. Míníme tu výlučně Rusy tehdejší moskevské říše, neboť tak zv. »zarubežní« čili vně hranic Moskovie bydlící Rusové byli většinou unité. Tyto přechody dály se však v jižním Rusku více z ohledů praktických, aby konvertita mohl vstoupiti do některé tamní katolické kolleje k vůli naukám bohovědným.

Mužem jiného rázu byl rodilý Moskvan, jáhen Petropavlovské církve (kostela) v Novoměšťanské slobodě, Petr Artěmjev, jenž stal se katolíkem z hlubokého přesvědčení. Životopisné, bohužel dosti kusé zprávy o tomto vzácném charakteru nacházíme ve spisu petrohradského professora A. K. Borozdina: »Črty ruského náboženského různomyslí«, vyšlém r. 1905.

Z jeho mladických let známo jen, že žil v Nižním Novohradě, Vasilsursku, Jalatmě, Suzdali, ve Floriščevské poustce a že studoval v moskevském slovansko-řecko-latinském učilišti. Absolvovav je, odejel za hranice, kde stala se ona rozhodná změna v jeho náboženském nazírání.

Prof. Borozdin neví určitě, kde Artěmjev přijal katolicismus, ale má za to, že stalo se tak v Benátkách. Pobyv v Italii, Rakousku, Německu a Polsku, vrátil se Artěmjev do Moskvy, kde s počátku tajil svůj přechod a již jako katolík dal se vysvětiti na jáhna moskevským patriarchou Andrianem. Při tom ale konal horlivě všecky katolickou církví předepsané praktiky, zachovával katolické posty, zpovídal se a přijímal u katolických kněží. Ze všeho toho patrno, že sympatisoval latinskému obřadu, neboť jako unita nebyl by se postil dle západního kalendáře.

R. 1698 jal se jáhen Petr již zjevně hlásati k tolickou víru, což v onom čase bylo smělostí neslýchanou, an právě tehdáž ruská vláda chovala se ke katolíkům velmi nepřátelsky a ještě r. 1688 byli z Moskvy vypovězeni meškající tam jesuité.

Než jakýkoli hmotný zřetel byl jáhnu Petru cizí; s horlivostí pravého vyznavače kázal veřejně o pravosti katolické nauky a neboje se i trpěti za své přesvědčení, směle vytýkal světské i duchovní vládě její křivdy a přehmaty.

Taková činnost vzbudila ovšem záhy pozornost i poplach v pravoslavných duchovenských kruzích. Jáhen Petr byl k rozkazu patriarchy Andriana zatčen a odveden do novospasského kláštera, jehož archimandrita Isaija měl přivésti pobloudilce opět na pravou cestu.

Ale však napomínání a výstrahy nepomohly, chopeno se proti zpurnému jáhnu ostřejších prostředků. Byl tudíž 13. června roku 1698 postaven před církevní sobor (sněm), na němž kromě patriarchy zasedali sárský a podonský arcibiskup Tichon, nižněnovohradský a alatyrský arcibiskup Trifimij, vologdský a bělo-

zerský arcibiskup Gabriel a několik řeckých biskupů. Avšak ani sněmu se nepodařilo přiměti jáhna Petra, aby se odřekl svého katolického přesvědčení, on i před sněmem statečně vyznával katolickou víru.

Vida jeho nepoddajnost, zbavil ho sněm jáhenství, vyřkl nad ním klatbu a dal ho uvězniti v klášteře. Bylo zakázáno dávati mu papír a psací náčiní, pouštěti ho do chrámu, ano i rozmlouvati s ním.

Ale tato neoblomnost ryze ruského duchovního, trvajícího s takým přesvědčením v »katolické haeresi«, zarážela patrně i členy sněmu a proto činěny i po jeho exkommunikaci a vyobcování pokusy pohnouti ho k návratu do církve pravoslavné. Cholmogorský arcibiskup Afanasij poučoval a napomínal Petra od 5. července do 11. září, aby se zřekl »latinských bludů«, ale bez úspěchu. Odvrátiv se po takovém nezdaru již docela od něho, prohlásil jej arcibiskup za »nádobu naskrz neužitečnou a zkaženou«, načež byl jáhen Petr odvezen do bělomořského Soloveckého kláštera v Archangelské gubernii, jehož mračná sklepení navždy skryla neohroženého vyznavače pravé církve Kristovy nejen očím vrstevníků, nýbrž i potomstva, neboť z té chvíle není o dalším osudu jáhna Petra Artěmjeva nižádných zpráv.

Tolik však nepochybno a jisto, že setrval do konce, zůstav věren církvi katolické, sice jinak nebyli by pravoslavní hierarchové opominuli ohlásiti jeho návrat k poučení a utvrzení svého pravoslavného stádce.

Třicet mší gregoriánských.

V klášteře sv. Ondřeje na Monte Celio, kde dnes stojí kostel sv. Řehoře Velikého, zemřel mnich Justus, za jehož duše spásu dal sloužiti sv. Řehoř mnichem Petriosem 30 mší sv. slovy: »Vade itaque, *ab hodierna die diebus triginta continuis* offer pro eo sacrificium; stude, *ut nullus praetermittatur dies,* quo pro absolutione illius hostia salutaris non offeratur.« Když třicátá mše sv. za nebožtíka odsloužena byla, zjevil se zesnulý svému tělesnému bratru, lékaři Copiosovi, a oznámil mu, že jest z očistce vyproštěn. Ihned běžel Copiosus do kláštera a vypravoval mnichům o zjevení. »*Fratres vero*« — píše sv. Řehoř ve své IV. knize 5. kap. Dialogů — »*sollicite computaverunt dies, et ipse dies extiterat, quo pro eo trigesima oblatio fuerat impleta*«. Copiosus nevěděl ničeho o obětech, jež za jeho bratra se dály, mnichové pak nevěděli o zjevení, kterého se Copiosovi dostalo. Z toho, že v týž den se stalo zjevení, v který poslední z třiceti mší sv. odsloužena byla, právem soudili, že obětování oněch třiceti mší sv. duši zemřelého Justa z očistce vysvobodilo.

Již před dobou sv. Řehoře bylo zvykem, že na nějaký účel byl sloužen jakýsi počet mší sv. v nepřetržené řadě. Ale událost sv. Řehořem zaznamenaná a veliká vážnost, již církev k tomuto

sv. papeži chová, byla toho příčinou, že v celé západní církvi, v Italii, hlavně v Římě, ve Francii, ve Španělích, v Německu i v Anglii tento zbožný zvyk hojně se rozšířil.

Dle staré tradice byly slouženy mše sv. za † mnicha Justa na tom oltáři, který nyní jest v kostele sv. Řehoře in monte Celio, ba sv. Řehoř sám prý za zemřelé u toho oltáře obět mše svaté přinášel. Proto ode dávna měli věřící zbožnou důvěru, že každá mše sv., která sloužena jest na tom oltáři, třeba by byl během staletí na své zevnější podobě změněn, má zvláštní účinek vzhledem k vysvobození duší z žaláře očistcového. I v nejnovější době (15. března 1884) potvrdila posv. kongregace odpustků tuto zbožnou domněnku (»fiducia . . . pia et in ecclesia probata«).

Je tedy oltář sv. Řehoře v Římě nejstarším privilegovaným oltářem, ba typem a originálem všech privilegovaných oltářů, neboť není pochybnosti, že byl pozdějšími papeži různými odpustky, zvláště však plnomocnými pro duše v očistci obdařen; k tomu ukazují mnohé papežské listiny pro »*altaria Gregoriana ad instar*«, o nichž se níže zmínka stane.

Co však mimo plnomocné odpustky, kterými každý privilegovaný oltář nadán jest. oltář sv. Řehoře především vyznamenává, jest předně zvláštní přímluva toho světce, jíž lze se zajisté mnohem spíše na tom místě nadíti, poněvadž sv Řehoř na tom místě žil za duše zemřelých se modlil a skutky kajícné konal, který, jak jeho kniha Dialogů svědčí, o duše zemřelých zvláštní péči měl, a jejž Bůh i zázraky na tom místě oslavil; lze tedy očekávati, že modlitby za zemřelé na tom místě konané zvláštní jeho přímluvy dojdou. Dále však vyznamenává oltář sv. Řehoře výslovné a jaksi úřední jeho označení za účelem pomoci duším v očistci. V listinách papežských mluví se o oltáři tom: »*ad hoc deputatum*« aneb »*specialiter deputatum*«; jistě je to pojmenování, jakého se žádnému jinému privilegovanému oltáři nedostalo.

Zbožná důvěra, s kterou se Římané obraceli k oltáři sv. Řehoře a si přáli, aby za jejich zemřelé právě u něho mše sv. slouženy byly, měla za následek, že nebylo možno tak veliké množství mší sv., o jaké žádáno bylo, u toho oltáře odsloužiti. Za časů papeže Urbana VIII (1623—1644) byl v oktávě dušičkové v kostele obrovský nával lidu; papež sám mši sv. tam sloužil, aneb aspoň jí přítomen byl; dle jeho příkladu i kardinálové činili a též vyslanci u papežského dvora dlící kostel ten navštěvovali.

Aby tedy všichni věřící mohli míti účast na duchovních výhodách oltáře sv. Řehoře propůjčovali od XVI století počínaje papežové různým oltářům, nejprve v Římě, později i mimo věčné město, tytéž vysady, jako měl oltář sv. Řehoře, tak že i těmto »*altaria Gregoriana ad instar*« zvláštní působnost k vysvobozování duší z očistce udílena byla.

Jak s počátku již pověděno, rozšířil se záhy zvyk dáti za zemřelého obětovati »třicet mší sv. gregoriánských«. Hlavními rozšiřovateli toho zbožného obyčeje byly ovšem kláštery bene-

diktinské. Sv. kongregace odpustků prohlásila dne 15. března 1884: »Důvěra, s kterou věřící pevně se domnívají, že obětování 30 tak zvaných gregoriánských mší sv. má zvláštní působnost k osvobození dotyčné duše z očistce, jest zbožná a rozumná, a zvyk, tyto mše sv. sloužiti, jest chvalitebný.«

Z povahy věci plyne, že tyto mše sv, zvané též »*Treutenarium*« nebo »*Tricenarium s. Gregorii*« nelze obětovati za živé; také jim nepřísluší výsada plnomocných odpustků. Aby jejich účinek byl větší, doporučuje se ovšem, aby slouženy byly na oltáři privilegovaném.

Není ovšem třeba, aby obětovány byly ke cti sv. Řehoře, ani aby jeho kommemorace k formuláři mešnímu připojena byla, rovněž nemusí býti slouženy od jednoho a téhož kněze, ani u téhož oltáře. Jediná podmínka jest, aby obětovány byly po 30 za sebou jdoucích dnů, a za tutéž duši. Z toho ovšem přirozeně následuje, že to nemusí a ani nemohou býti vesměs missae de Requiem; i ve dny, kdy by direktář Requiem připouštěl, vyhoví se formulářem missae diei. Přerušení, které by nastalo posledními třemi dny sv. týdnu, nevadí, poněvadž nastává následkem církevních předpisů; vyžaduje se však, aby ihned potom ve mších sv. dále pokračováno bylo.

Během času povstaly od neznámých autorů formuláře, jež se zvaly Missa S. Gregorii *pro vivis* et defunctis. Tyto církevně neuznané formuláře byly od posv. kongregace obřadů opětně zavrženy; na ně vztahuje se též zákaz, který nacházíme v každém missálu pod titulem: Ex decretorum registro Sacrae Rituum Congregationis: »*Sacra Rituum Congregatio inhaerendo Decretis alias factis prohibet omnino Missas a S. R. Congregatione non approbatas, et signanter Missas muncupatas S. Gregorii pro Vivis et Defunctis.*« Aby nepovstalo nedorozumění, prohlásil týž posv. sbor obřadů, že se nemíní tímto zákazem onen chvalitebný zvyk 30 mší gregoriánských, nýbrž jen *formuláře*, které se tu a tam se jménem sv. Řehoře vyskytly.

Obětování 30 mší sv. gregoriánských není ovšem neomylným prostředkem k okamžitému vysvobození duše z očistce; toto domnění by bylo pověrečné a zavržení hodné. Ze názor církevní v té otázce byl vždy správný, lze souditi z toho, že bylo zvykem za touž duši i několikráte dáti třicet mší gregoriánských obětovati.

V některých krajinách rakouských (v alpských zemích) a v jižním Bavorsku jest zvykem, za zemřelého dáti sloužiti 6 mší sv., jež rovněž gregoriánskými se nazývají. Thalhofer se domnívá, že také tento zvyk vzal svůj původ z Dialogů sv. Řehoře. Sv. papež tam vypravuje, že jistý ctihodný mnich obětoval po celý týden mše sv. za zemřelého, jenž ho za to prosil, a osvobodil jej z muk očistcových.*) *R. S.*

---

*) Cf. Beringer, Die Ablässe; Benedicti P. P. XIV., De sacrosancto sacrificio Missae.

Privilegium altaris.

K získání odpustků privileg. oltáře bylo dosud potřebí sloužiti mši sv. de requie, když rubriky tak připouštěly, neb dle nejnovějších ustanovení o vigiliích a feriích, kdy mši de requie nelze sloužiti, připojiti ke kollektám oraci za zemřelé. Dekretem sv. officia ze dne 19. února 1913 ráčil sv. Otec povoliti, aby tyto podmínky nyní odpadly, a ustanovil takto: »K získání odpustků oltáře privilegovaného, není více budoucně již třeba sloužiti mši sv. de requie aneb připojovati oraci pro defunctis o feriích a vigiliích; jest však přece *chvályhodno,* by se tak dálo z piety k zesnulému, za něhož mše sv. se slouží, když je to možno a slušno.«

Buď silný!

Od **Josefa Könna,** kaplana u sv Mořice v Kolíně n. Rýnem. S biskupským svolením. (Chur. 12/X. 1908.) Přeložil **Hugo Červinka,** farář v Modřanech.

Mladým mužům věnováno.

Výzva k životu.

V. »Nemohu!«

Čistý život by ti byl příliš obtížným? Ty by ses nechtěl odvážiti boje, chtěl bys již napřed se zříci palmy (vítězství)? Příteli, jaké to bezpráví! Vždyť přece nejsi zrozen pro prach, nejsi stvořen k otroctví žádostivosti. Jsi svobodným dítětem božím. Nedej se žádnou obtíží odstrašiti. Kde jest vůle, tam jest cesta. Zmužilému pomáhá Bůh. Ovšem, snad bude vášeň činiti tupý nátlak, snad zděděné vlohy a špatné zvyky boj budou ztěžovati, ale vítězství zůstává možné. Jenom si nepředstavuj, že bys byl obzvláště k smyslnosti náchylný, že by ti bylo hůře nežli ostatním; takové myšlenky dohánějí k zbabělým omluvám. Můžeš všecko v tom, který tě posiluje. Spravedlivý Bůh nedává žádných přikázání, která jsou nemožná. On zná přirozenost, kterou stvořil a ví, jak má pomáhati. Jho jeho jest skutečně sladké a břímě jeho lehké. Jen se ho uchop, ale pevně, a sám se toho dožiješ.

Ale což pak není tak mnoho lidí, kteří hlasitě ujišťují: »Člověk nemůže jinak. Je to pud jeho přirozenosti, který mohutně žádá uspokojení; bylo by nepřirozeno, mu ji odpírati. Mladý příteli, věř mi to, tito lidé tak vždy nemluvili. Dříve sami sebe uvrhli do okovů, a když necítili pouta, chyběla jim síla a zmužilost je roztrhnouti. Musili se styděti; to jim bylo jasno. Avšak toho oni nechtěli, proto začali nahlas křičeti, jeden po druhém: »Nejsme volni, jsme v poutech zrozeni. Na nás nepadá žádná hanba; my jinak nemůžeme.« Tisícové slyšeli výkřik. To znělo tak konejšivě, tak jednoduše a lehce. Jejich vášeň přizvukovala a oni tomu rádi věřili a dále to hlásali.

Příteli, ruku na srdce! Můžeš se hlásiti k této nauce jako

čestný člověk, jako mladý, snaživý člověk? Můžeš zapříti to nejlepší ze své bytosti, jádro své osobnosti, svoji svobodu vůle? Tvé vlastní vědomí tresce tě ze lži, celé dějiny lidstva vystoupily by proti tobě, neboť každý zákon, každý rozkaz, každá odměna, každý trest předpokládá přece svobodu lidské vůle. Ona jest božským šlechtictvím, které jsme s nebe zdědili, bez ní přestává každý pořádek, každá zodpovědnost na zemi. Sami staří pohané otevřeně doznali, že je možno přemoci pudy. Velebili čistotu jako nejvyšší slávu muže; znali všude panické kněze a kněžky, tak druidy v Gallii, vestálky v Římě. Teprv novodobí lidé vynašli ubohou bajku o nepřemožitelných pudech. Je to výsměch dějin, nebo trest boží, že právě pyšný, novodobý člověk touto řečí slabosti mluví? Mohutné síly přírody přemohl a ve svoji službu postavil. Tu nezná žádného »Nemožno«. Měří každou vzdálenost ve světě, prozkoumává hlubiny mořské, provrtává horstva země, létá výšinami vzduchu, ale má-li ruky svoji na sebe položiti, stojí-li před velikou přirozenou silou své vlastní bytosti, tu naříká jako malé dítě: »Je to příliš nesnadné, to já nemohu.«

Buď ujištěn; ty to můžeš. Tisícové to před tebou dokázali, tisícové to činí ještě dnes. Toto sebeovládání nikterak a nikdy nepoškodí tvého zdraví; lékařská věda to zřejmě stvrzuje. Naopak ono sílí tvé tělo, zoceluje tvoji duši, dokazuje tvoji vnitřní cenu. Jen zmužilost! Bůh to chce, ty to chceš; stojíte-li oba ve spojení, jest každý nepřítel již předem poražen.

VI. Následky nečistoty.

Hřích bídné činí národy, a právě tento hřích se stává ohněm, který sžírá až k zničení.

1. Seslabuje tělo.

Kdo se nečistoty dopouští, hřeší proti svému vlastnímu tělu, a čím člověk hřeší, tím bývá trestán. Právě tento hřích trestá se již sám sebou. Jest opovážlivým zasáhnutím do přírody, ohavné zneužití jejích životních sil, kormutlivé mrhání nejlepšími šťavami, jež ona pro tebe a tvoji budoucnost připravuje a potřebuje. Jdi ke stromku, který mohutně vzrůstá a nařízni jej až ke dřeni, spatříš, že kapka za kapkou vytéká. Učiníš-li tak častěji, tu státi bude stromek uvadlý, skleslý a zakrnělý u cesty, a konečně úplně odumírá. Tobě činí hřích totéž. Stravuje tvoji sílu, zkracuje tvůj život, zemdlívá tvé tělo, otravuje tvoji krev, ničí do úpadku tvé čivy, ruší tvůj celý vývoj. Pohleď přece na tak mnoho mladých lidí, kteří v květu svých let jako zlomená bytost vadne a k časnému hrobu se blíží. Hřích jeho mládí vyzírá mu s očí, vepsán jest v jeho tazích. A kdybys byl již mnoho zhřešil a dosud nepocítil žádných následků na svém těle, jen neříkej s hříšníkem v Písmě svatém: »Hřešil jsem a co se mi za to zlého stalo?« Buď ujištěn: soud přírody je tajný, často tichounký a poznenáhlý, ale neodvratný.

2. Vysiluje duši.

Všecky její (duševní) síly isou staženy do služby těla. Obrazotvornost nezná žádných povznášejících ušlechtilých obrazů více. Jak by se mohla ještě mocně vyšinouti vzhůru do říše ideálů, vidin, když jest skrz naskrz naplněna špínou, když ještě jenom vlastně špína, a co s ní souvisí, má pro ni půvab a zájem. Jaká spousta se usadila v paměti ze všech minulých dojmů! Docela nevyčerpatelná jest látka jedovatá, kterou obrazotvornost zde vždy zase najde a neko ečnou mrzutost způsobí člověku ještě v pozdějších letech, když ve svém myšlenkovém životě vždy ještě naráží na ohavné podebraniny, jež se následkem dřívější otravy pokračující dále tvoří. Bezuzdnost myšlenkového světa nenechává samozřejmě ani rozum nedotknutým. Ku pevnému, vážnému, vyššímu přemýšlení stává se vždy neschopnějším. Vždyť nejlepší a a nejbystřejší oko nemůže svoji sílu zrakovou uchovati, když se stále do něho bláto stříká.

Nejhůře se vede vůli, která v první řadě cenu a charakter člověka tvoří. Svobodnou ji Bůh stvořil, aby panovala s královskou mocí v říši vnitřního člověka a tak se připravila a uschopnila k účastenství na božím věčném království. Ale tato vůle stala se otrokyní; místo koruny nosí řetězy, jež celou tíží tíhnou dolů. Ránu za ranou jí zasazuje vášeň, a on se sotva brání; činí-li pokus, pozvedá se hřích a žádá s divokým úsilím, co smutná slabost mu tak často dala.

Tak přichází člověk poznenáhla o všechnu sílu, o všechnu odvahu. Měsíce ubíhají, léta ubíhají, a on nese ještě vždycky jeho vášně. Pevnému chtění, energické snaze odvyká docela. Ubohý hříšník stává se sám sobě obtíží. Svoji práci koná, poněvadž musí, poněvadž zevnější okolnosti ho nutkají, ne z vnitřního zájmu.

Dovolené požitky, bezstarostné radosti, čiperné hry, nevinné žerty jsou mu unavující, hloupé, nudné. Čte-li knihu, vidí-li obraz, umělecké-li dílo pozoruje nebo se baví, nebo zábavy se zúčastní, teprve tam začíná jeho pravý zájem, kde bodavý jed smyslnosti začíná drážditi, a když jedu požil, má v nitru vše pusté a prázdné, plno omrzelosti a nudy. Zdali pak je divu, když takoví lidé dosti často života svého litují a k samovraždě sáhnou?

3. Ohrožuje víru.

Jediné, co by skutečně mohlo pomoci, co by seslabenou vůli zase vzpružiti, zneuctěnou duši, poskvrněné tělo opět očistiti mohlo, jest náboženství. Ale bohužel, jest ono jednou z prvých oběti, kterou bouře této vášně si vyžaduje. Člověk se stal kusem masa, proto nemá více žádné záliby v tom, co jest duchovního. Modlitba jest mu nudná, zanedbává ji, a konečně ji úplně opomíjí. Zpověď jest mu břemenem, neboť vyžaduje poctivého přiznání a rozhodného obrácení. Odkládá ji na později a později, až ji konečně úplně vynechá. Kázání, dobrá kniha, vše co by duši

vyburcovati mohlo, toho se pilně vystříhá. A pakli přece se pohne svědomí, a nedá-li jeho srdci pokoje myšlenka na Boha a na věčnost, na peklo, na onen svět, tu přitiskne se ubohý hříšník ku pochybování u víře, k zvučným frázím nevěry, k špatnému příkladu mnohých, kteří na to již také více nevěří, kteří také den ze dne žijí jako zvíře. Tak ztrácí konečně svoji víru, nejprve zevně, pak vnitřně. Často dospívá docela tak daleko, že s hanou a potupou, s nenávistí a drzým rouháním se proti tomu obrací, co mu dříve bylo vznešeným a svatým. Oheň sežíral až k zničení. »A člověk, když ve cti byl, nesrozuměl, přirovnán jest k hovadům nemoudrým, a učiněn jest podoben jim.« Zalm 48, verš 13.

Jsi-li ještě čist, pak jásej k Bohu, a střez věrně své štěstí. Klesnul-li jsi, pak zmužile povstaň! Také pro tebe ještě jest spása a vítězství, když vážně chceš. (Pokračování.)

Příklady.

Kříž. Sv. Efrém (IV. stol.) napsal o kříži, že se ho bojí ďáblové, a že věřící znamenají jím své čelo, ústa a srdce, a mají jej ve svých obydlích, poněvadž jest kříž Páně vítězstvím nad smrtí, nadějí křesťanů, světlem světa, klíčem brány rajské a zhoubou kacířstva. Ekert, Církev vítězná, I., 277.

Kříž. Lázeňská světnice sv. Barbory měla míti jenom dvě okna, ale Barbora rozkázala staviteli, aby přidělal okno třetí a dala učiniti na dnu koupelny kříž, aby ustavičně měla na paměti tajemství nejsv. Trojice a milost vykoupení Kristova. (Ekert, Církev vítězná IV., 673.) *Jan. Nep. Jos. Holý* O. Praem.

Literatura.

Promluvy. Cyklus 1. Pořádá P. Fr. Žák, T. J. Schváleno kn. a. Ordinariátem v Praze a řádovým představenstvem. Tiskem Cyrillo-Methodějské knihtiskárny V. Kotrba v Praze. Nákladem Věstníku Mariánských družin. — Činnost dp. P. Frant. Žáka jest věru obdivuhodna! Vydal již slušnou řadu prací — a nyní počal opět vydávati cykly promluv, z nichž tento první obsahuje čtrnácte opravdu krásných řečí duchovních, a sice promluvu úvodní a pak (II.—XIV.), jak svatí následovali božské Srdce Páně v horlivosti pro spásu duší, v moudrosti, v čistotě, v jeho lásce k samotě a zapíravosti, v evangelických radách, v tichosti, pokoře, milosrdných skutcích, v kajícnosti, v utrpení a statečnosti. Co sneseno tu krásné látky a jak krásně vypracované! Ježto promluvy tyto jsou delší (154 str.), možno lehce každou rozděliti na promluvy dvě i tři. Poněvadž cyklus tento jest objemnější, vydán byl ve dvou sešitech, mezi nimiž vyšel zatím cyklus druhý, což u cyklů dalších bude se opakovati, tak že někdy vycházeti budou zároveň cykly dva nebo tři. Doporučujeme rádi. *J. Fabian.*

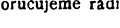

LISTY HOMILETICKÉ.

Neděle XII. po sv. Duchu.

Církev katolická je milosrdným Samaritánem.

»Jdi i ty a učiň též.« (Luk. 10, 37.)

Dnešní evangelium vypravuje, jak jeden zákoník přišel úlisně k Pánu Ježíši s otázkou: »Mistře, co čině život věčný obdržím?« Pán Ježíš znal zlý úmysl a odkázal ho na Písmo sv. řka: »Co je psáno o tom v zákoně, kterak tam čteš? Nač se klade největší váha?« I odpověděl zákoník: »Milovati budeš Pána Boha z celého srdce svého, . . . a bližního svého jako sebe samého.« A Pán Ježíš nyní řekl: »Dobře jsi odpověděl; to čiň, a živ budeš, života věčného dosáhneš . . .« A když zákoník ptal se, kdo je naším bližním, poněvadž židé považovali jen žida za svého bližního a každý jiný byl jim nenáviděným cizincem, vypravoval Pán Ježíš krásné podobenství o milosrdném Samaritánu, v němž naznačil, že každý člověk je naším bližním; každému, je-li v nebezpečí, neštěstí, máme přispěti. Pán Ježíš šel ještě dále. Sám staví se za každého v neštěstí a bídě, a chce sám odměniti, co jsme prokázali bližnímu. »Cokoli jste učinili jednomu z nejmenších, nejopuštěnějších, mně jste učinili.« Při posledním soudu splatí vše, co bylo vykonáno dobrého lidem, potrestá, zavrhne ty, kdo měli pro bližního srdce bezcitné a ledové. »Lačněl jsem, dali jste mi jísti; nahý jsem byl, přioděli jste mne, . . . co jednomu z nejmenších jste učinili, mně jste učinili. Pojďte, požehnaní, vládněte královstvím, které je vám připraveno od věčnosti.« »Lačněl jsem, a nedali jste mi jísti, zvolá k zavržencům, nahý jsem byl a nepřioděli jste mne . . . Odejděte, zlořečení, do ohně věčného, který je připraven ďáblu a jeho služebníkům.«

Proto církev katolická hned od počátku byla milosrdným Samaritánem, věděla, že prokazuje samému Kristu, co dobrého prokazuje lidem.

Samaritán milosrdný je obrazem katolické církve. Samaritáné byli smíšenci ze židovstva a pohanstva. Církev přijímala do

lůna svého židy i pohany, všem stejně prokazovala milosrdenství tělesné i duchovní. Mnohými nehodami stiženo jest lidstvo; církev spěchá všem ku pomoci, těší, povzbuzuje, hojí největší rány a uzdravuje tělesně i duchovně.

O některých ranách společnosti lidské chci dnes promluviti a ukázati, jak se k nim chovala církev Kristova a stále chová.

Pojednání.

1. Bolestnou ranou lidstva jest chudoba, kterou trpí větší část lidí, po celém světě. »Chudé vždycky mezi sebou máte,« pravil božský Spasitel. »Cokoli jednomu z nejmenších jste učinili, mně jste učinili . . .«

Proto církev sv. hned od počátku hlavní péči věnovala chudině. Čteme ve Skutcích apoštolských: »Nebylo mezi křesťany prvními nuzných; neboť kdokoli měli pole nebo domy, prodávali a přinášeli peníze za ty věci a kladli k nohám apoštolů; i rozdělovalo se jednomu každému, jakž komu bylo potřebí.« (4.)

Když pak věřících stále přibývalo a tím i chudiny, ustanovila církev zvláštní otce chudých, kteří sbírali příspěvky a opatrovali jmění chudiny. Byli to hlavně jáhnové, kteří měli zvláště chudé na starosti. Tak na př. když papež Sixtus byl veden k smrti mučednické, svěřil jmění chudiny jáhnovi Vavřinci, aby je co nejdříve rozdal.

Když pak vladař, pohan, vyzval Vavřince, aby mu jmění to vydal, přivedl tento veliký zástup chudých a churavých a řekl: »Toť jsou naše poklady a drahokamy, toť naše zlato a stříbro. Přijmi je, starej se o ně, abys rozmnožil slávu Říma a obohatil sebe.«

O tyto poklady vladař ovšem nestál a Vavřince dal ukrutnou smrtí sprovoditi se světa. Chudý pohanům překážel. Dáti chudému almužnu, bylo pohanům — největší pošetilostí: »Sebe okradeš,« říkali největší filosofové jejich, »a chudému zbytečně život prodlužuješ; chudý ať zhyne!«

Když pak v V. stol. stát křesťanský převzal na sebe starost o chudé, církev hleděla státu co nejvíce přispěti. Zařizovala řády řeholní, bratrstva, které se věnovaly zvláště chudým, zřizovala chudobince, útulny, sbírala milodary, chudým obstarávala práce přiměřené, aby nebyli zcela na almužnu odkázáni. Biskup byl otcem chudých a dohlížel k tomu, aby nikomu se křivdy nestalo. —

Za dob hladu a neúrody byly kláštery útočištěm všech.

Když pak nastal v mnohých krajinách přepych a s ním různé neřesti, a bludaři ještě více kazili lid křesťanský, zříkali se muži a ženy z nejpřednějších a nejvznešenějších rodin svého majetku, rozdali chudým, sami stali se chudými, aby chudobu nenáviděnou zase povýšili, aby i jiní zříkali se přepychu a rozmařilosti a zasvětili se péči o chudé a osud jejich zmírnili.

Od dob protestantismu poměry se velice změnily. Katolická církev olupována o majetek, chudina byla na překážku. Ale cír-

kev i chudá nezapomínala na chudé. Povstalo plno spolků sv. Vincence z Pauly, sv. Alžběty, a jiných, jichž členové vyhledávali chudé a hojně podporovali. — Při tom stále církev důtklivě napomínala a stále napomíná ústy kazatelů ve zpovědnici, při zaopatřování nemocných a soukromí, aby křesťané zvláště byli pamětlivi chudých, ježto si připravují pro věčnost poklady nehynoucí a Kristus za každý jednotlivý skutek dobrý sám mnohonásobně odplatí.

Nepřátelé církve vyčítají stále církvi, že má jmění, ale zavírají oči a zacpávají uši, aby neviděli a neslyšeli, jak církev s jměním nakládá; co tisíců chudých je vydržováno, co šlechetných skutků vykonáno, co nešťastníků před zoufalstvím zachráněno. —

Kde byla církev o jmění oloupena, tam to nejdříve a nejvíce pocítili chudí. Po konfiskaci nezmizí jen majetek, ale ruka, která rozdávala.

Běda národu, kde církev jest o vliv připravena a nemůže svobodně poslání svá vykonávati. Chudí bývají od nesvědomitých agentů popuzováni proti bohatším, bohatí se proti chudým zatvrzují, mizí láska k bližnímu, lidé se vzájemně odcizují a společnost nalézá se na sopce, jež hrozí každé chvíle otevříti zhoubný jícen a zpustošiti celé kraje a země.

Zednáři chtějí zmocniti se světa, najímají řady žoldnéřů, vydržují všecky protikatolické listy a tiskoviny, lidu se slibuje modré s nebe na účet všech, kdo nějaký majetek mají; lid však má býti pomocníkem, nástrojem v revoluci, ve sněmovnách skrze zaprodané poslance, aby zednářstvo došlo splnění svých plánů, světovlády. Katolická církev ovšem chrání a brání lid křesťanský, stojí v cestě plánům hrůzovlády, proto všecka zloba je obrácena jediné proti ní, a lid křesťanský je organisován proti ní, jako nepřítelkyni lidu, pokroku, osvěty, že sama se domoci chce světovlády, zavésti robotu a vyvolati středověké pronásledování.

Všecken boj proti klerikalismu je veden zednářstvem a najatými žoldnéři, kteří ubíjejí matku církev, a s ní vyhladiti chtějí křesťanství a připravují společnosti lidské macechu, bezohledný kapitalismus, a nové zotročení chudých.

2. Církev byla od prvopočátku milosrdným Samaritánem nemocných. — Pán Ježíš kamkoli přišel, všude pak uzdravoval nemocné. Péči o nemocné odkázal, své církvi a bude jednou při soudu spláceti lásku k nemocným a trestati bezcitnost. »Nemocen jsem byl, a navštívili jste mne; co jednomu z nejmenších jste učinili, mně jste učinili. Nemocen jsem byl, a nenavštívili jste mne; co jste jednomu z nejmenších neučinili, ani mně jste neučinili.«

Proto církev největší péči stále věnovala nemocným. Za dob apoštolských byl každý dům bohatšího křesťana nemocnicí. Pohané vyhazovali nemocné na ulici, křesťané je nosili do svých domů a pečlivě ošetřovali, věděli, že ošetřují samého Ježíše. A když

církev nabyla svobody, a domy bohatších nestačily, stavěla církev nemocnice — zvláště v sídlech biskupských.

R. 372 vystavěl sv. Basil, biskup v Cesarei, ohromnou nemocnici, kterou sv. Řehoř Naziánský nazval velikým městem. Byly tu nejen prostranné světnice pro nemocné, ale i příbytky pro lékaře, ošetřovatele, řemeslníky a dělníky. Církev stále, když sama stačiti nemohla, zapřísahala zámožné křesťany, aby přispívali dle možnosti a nadace zřizovali ve prospěch nemocných. Tisícové mužů a žen z nejpřednějších rodin zasvěcovali se ošetřování nemocných od nejstarších dob křesťanských.

Císař Justinián proměnil nový svůj palác v nemocnici. Císařovna Eudoxie vystavěla mnoho nemocnic. Císařovna Flacilla, choť Theodosia Velikého, navštěvovala nemocné a sama obsluhovala.

Sv. Alžběta, markraběnka durynská, dcera krále uherského, ošetřovala nemocné ve svém paláci, kam je dávala donášeti, navštěvovala nemocné v nemocnicích, v privátních bytech, všude těšila, pomáhala, i rány ubohých líbala. A když jí to mnozí vytýkali, že se příliš snižuje, odbyla je slovy, že se tak nejlépe připravuje ku dni soudnému.

Členové vznešených rodin zříkali se majetku, obětovali celý život službě nemocných, zakládali řády a společnosti ku jejich obsluze.

Sv. Jan z Boha založil řád milosrdných bratří, jehož členové jsou dnes po celém světě rozšířeni. Sv. Vincenc z Pauly, sv. Karel Borom. a j. jsou zakladateli řádů milosrdných sester různých odvětví. — Svět žasne nad obětavostí jejich. Kdekoli zloba lidská vyhnala tyto z nemocnic, potrestala nejvíce nemocné, a za krátký čas volány byly milosrdné sestry zpět, poněvadž byly nenahraditelny. Světské osoby slouží za peníze, s odporem k nemocným, s bázní před nákazou; řeholní sestry slouží zdarma, či za nepatrnou odměnu, z lásky k nemocným, z nichž v každém vidí samého Krista, nelekají se nákazy ani smrti.

Na bojišti jsou milosrdné sestry nevyhnutelny; sami protestantští generálové často veřejně vyznali, že válka bez těchto je nemožnou.

Kdykoli nastal mor a kdekdo utíkal, aby se zachránil, a zůstali v městech jen chudí a ubozí, byla to církev, která vedla sem biskupy a kněze, aby o nemocné bylo postaráno. Tak na př. když mor řádil v Miláně, obsluhoval arcibiskup sv. Karel Boromejský nemocné dnem i nocí. Když mu radili, aby si odpočinul, řekl: »Až v hrobě odpočinu si dosti.« Sezval kněze z celého okolí, 120 tu zahynulo nákazou při ošetřování nemocných.

Když r. 1865 zuřila v Italii, zvláště v Ankoně, cholera, spěchali sem kněží z nejvzdálenějších míst, aby nemocným přispěli.

Na ostrově Moloki žijí kněží mezi malomocnými dobrovolně, hnijí za živa s nimi, osud trpký jejich oslazují útěchou náboženskou, léky, pokrmy přerůznými. Odkud ta obětavost? Jsou přesvědčeni, že i nejmenší služba prokázaná bližnímu bude mnoho-

násobně odměněna, že všecku tu službu prokazovali Pánu Ježíši samému.

3. Nejhůře vedlo se u pohanů otrokům. Nebyli považováni ani za lidi.

Homer praví, že Zeus otrokům polovici ducha odňal. Plato učil, že v duši otroka není nic zdravého, proto nesmí se mu důvěřovati. Aristoteles učil, že otrok málo se jen liší od domácího zvířete, což prý ústroj jeho těla ukazuje.

Otroků bylo velice mnoho. V Athénách na př. 20 tisíc měšťanů a 400 tisíc otroků. Mnohý pán měl celé tisíce otroků.

Osud jejich byl strašlivý. Konali nejtěžší práce, pro nepatrnou příčinu trestáni, zabíjeni, ba i rybám za pokrm předhazováni. V arénách konati musili veřejné zápasy, až se navzájem povraždili; a obecenstvo tleskalo nejsurovějším.

Pán Ježíš učinil svým učením konec otroctví. Církev hlásala rovnost otroka s pánem, u Boha mají oba stejnou cenu, oba vykoupeni krví Spasitele, oba bratři, kteří si mají vzájemně pomáhati.

Pohané, jak se stali křesťany, propouštěli hned otroky na svobodu Hermes propustil jich 1200, Chromatius 1400. Křesťanští panovníci vydávali zákony na osvobození otroků. Biskupové vykupovali z otroctví nejnešťastnější, prodávali k tomu i kostelní nádoby. Církev zřizovala řády řeholní na vykupování z otroctví a neustala, až otroctví úplně bylo odstraněno. Kde je církev o vliv připravena, kde moderní pohanství povstává, tam se lid zase zotročuje.

Už r. 1167 Alexander III. vydal zákon: »Žádný křesťan nemůže být otrokem.« A franc. nevěrec Voltaire praví: »Jediný tento zákon zasluhuje, aby všichni národové žehnali jménu tohoto papeže.«

Když po objevení Ameriky Evropané zde otroctví provozovali, byli to papežové kteří neustali veřejně kárati necitelnost lidskou, dokud otroctví nebylo odstraněno. V Africe pracovali proti otroctví bílí otcové, z nichž hlavně kardinál Lavigerie měl nejvíce zásluh.

4. Církev ujímala se vězňů nešťastných a hleděla vždy osud jejich co možno ulehčiti aneb z vězení je vyprostiti.

Když za císaře Konstantina Velikého dostalo se církvi svobody, dohlížela sama na vězně, aby se s nimi lidsky zacházelo. Císař Honorius vydal zákon, aby soudce v neděli se vězňů vyptával, jak se s nimi nakládá, a biskup měl nad soudcem dohlídku. Císař Justinián vydal zákon, aby biskupové každou středu a pátek vězení mohli navštěvovati, vězně těšiti a poznati, jak se s nimi nakládá. Mnozí světci sami dali se uvězniti, aby nejnešťastnějším pomohli na svobodu.

A tak bychom musili dnes mluviti do nekonečna, co všeho dobrá církev pro bližního vykonala a dosud koná.

Starala se o zájmy hmotné, ale i duchovní.

Zakládala školy obecné i vysoké, dala příležitost i nejchud-

ším, aby se mohli vzdělati a dostati k místům a úřadům nejvyšším.

Zřizovala nadace pro chudé; byla matkou nejopuštěnějších.

Protestant Guizot, státník francouzský a dějepisec, napsal: »Církev katolická jediná prokazovala vliv ušlechťující a vzdělávající. Ona hájila zásadu, že všichni lidé, ať původu jakéhokoliv, mají přístupu ke všem úřadům a důstojnostem.

Anglický státník, protestant Gladstone, napsal: »Církev katolická stála vždy v čele vzdělanosti lidské, řídila hlavní duševní i hmotné síly světa, jež jako oři zapřaženy byly k jejímu vítěznému vozu.«

A co teprve vykonala církev duševně trpícím! Těšila, hojila, očišťovala, chránila před zoufalstvím a zkázou.

Církev není nepřítelem lidu, jak ji zaprodaní agenti líčí v novinách a na schůzích; církev byla, jest a bude milosrdným Samaritánem lidstva. Sama si vydá počet ze svého vladařství, a počet ten dopadne pro ni co nejpříznivěji.

Buďme i my milo rdnými Samaritány sobě navzájem, vědouce, že co jsme prokázali svému bližnímu, prokázali jsme samému Ježíši, od něhož vezmeme jednou mnohonásobnou odměnu. Amen.

V. M. Váchal.

Neděle XII. po sv. Duchu.

Toliko kdo plní přikázání lásky, spasen bude.

1. »Mistře! co čině, život věčný obdržím?« Takto nekalé úmysly své zakrývaje, otázal se učený fariseus Pána Ježíše, doufaje od něho nějaké neopatrné slovo uslyšeti, aby ho mohl pak obžalovati. Ale Spasitel otázku jeho odmítl otázkou svou: »V zákoně co jest psáno? kterak čteš?« Jakoby řekl: Proč mi tu svou otázku kladeš, když jsi sám zákona učitel, a tedy věděti máš, čeho Bůh od lidí k dosažení života věčného vyžaduje?

Odpověděl fariseus správně: »Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého, a z celé duše své, a ze vší síly své, i ze vší mysli své; a bližního svého, jako sebe samého.« A nyní očekával, že snad Spasitel ke slovům těm něco přidá o sobě, ježto se vydával za Syna božího. Když pak Spasitel tak neučinil, položil otázku novou, kterou chtěl zastříti své rozpaky i svou mrzutost, že se mu nepodařilo léčkou svou Spasitele zachytiti, a řekl: »A kdo jest můj bližní?«

Na to Spasitel vyprávěl podobenství o milosrdném Samaritánu, jenž, když viděl žida, tehdy úhlavního nepřítele Samaritánů, v neštěstí postaveného, ihned sám dle možnosti mu pomáhal, rány mu vymyl i obvázal, do hospody ho dopravil, tam zaň zaplatil, a ještě hospodskému doložil: Co více snad na uzdravení toho ubožáka vynaložíš, až se vrátím, zaplatím tobě! Posléze řekl Spasitel fariseovi: Jdi i ty, a učiň totéž!

Ze slov těchto patrno, že Spasitel ukládá jednomu každému,

kdo spasen býti chce, lásku k Bohu napřed; a pak i lásku ke každému potřebnému bližnímu, byť to byl i nejhorší nepřítel náš. A praví-li: »Miluj bližního, jako sebe samého«, leží ve slovech těch i rozkaz ku lásce třetí, a sice k té, kterou má jedenkaždý věnovati — samému sobě! Dnešní sv. evangelium vybízí nás tudíž k tomu, abychom o této trojí lásce bedlivě uvažovali.

2. Milovati máme tedy Boha, a sice z celého srdce svého, z celé duše své, ze vší síly své, ze vší mysli své; čili jak jinak říkáme: Boha máme milovati více nežli statky, peníze, hodnosti, požitky, nejbližší příbuzné; čili kratčeji: nade všecko na světě! Bůh nespokojuje se s láskou ledabylou; ale chce míti prvé místo i trůn v srdcích našich, jak mu jakožto našemu Stvořiteli, Vykupiteli i Posvětiteli právem náleží.

Co znamená ale milovati? Milovati koho znamená, míti na něm zalíbení pro jeho dobré vlastnosti a štědré dary, a snažiti se se své strany o to, milovanému se zalíbiti. Má-li kdo Boha takto milovati, musí tedy i dokonalosti i dary jeho znáti. O těch poučuje nás ale víra v Boha, jak on sám nám o ní zjevení učinil. Kdo chce tedy Boha opravdu milovati, musí předem v něho i věřiti. A proto také Bůh když dal desatero svých přikázání, v čelo jich postavil přikázání nejprvnější: »V jednoho Boha budeš věřiti!«

Kdo však Bohu vševědoucímu a nejvýš pravdomluvnému věří vůbec, věří pak i zaslíbením jeho zejména pro život věčný. A netoliko že věří, ale i naplnění milostí slíbených od Boha všemohoucího a ve svých slibech věrného i s naprostou jistotou očekává. Tomuto nezlomnému očekávání slíbených milostí božích říkáme ale naděje nebo doufání. Kdo chce tedy Boha opravdu milovati, musí předem i v něho věřiti i v něho doufati.

Avšak tato víra, naděje i láska naše k Bohu nesmí zůstávati při pouhých slovech. Třeba tyto tři božské ctnosti osvědčovati i skutkem. Třeba tedy i Boha jakožto svrchovaného i nejdobrotivějšího Pána svého uctívati, jak velí hned druhé i třetí přikázání boží.

A tato úcta musí býti i uvnitř duše, a konána musí býti i zevnitř, a i s tělem naším, že sestáváme z duše i těla. Kdo by chtěl Boha uctívati toliko zevnějším klekáním, návštěvou kostela, postem a almužnami bez vnitřního uctívání Boha skrze upřímnou víru, nábožné a oddané povzdechy k Bohu, proviňoval by se tak, jako se proviňovali fariseové, o nichž Spasitel se vyjádřil: »Lid tento ctí mne ústy, ale srdce jeho jest daleko ode mne;« sloužili Bohu jen na oko, pro pochvalu u lidí, ze sobectví; a proto jim Bůh nebyl za jich domnělé dobré skutky ničím povinen, a Spasitel i o nich prohlásil: »Přijali odplatu svou!«

Všichni světci také Bohu úctu osvědčovali vnitř i zevnitř. Tak když sv. Karlu Boromejskému domlouvali, aby se při bohoslužbě a při konání skutků lásky k bližnímu šetřil, a zdraví svého zbytečně nehubil, řekl on: »Až bude tělo mé v hrobě, odpočine si tam pak s důstatek; nyní jest čas ku práci, pro čest boží!« —

3. Boha máme tedy milovati nade všecko, a to jest přikázání jeho nejprvnější. Druhá láska ale má směřovati k nám samým; milovati máme duši i tělo své pro Boha. A sice máme milovati daleko více blaho duše své nesmrtelné, nežli blaho těla svého, jehož i při nejvyšším hýčkání naprosto nemůžeme od smrti zachrániti. Kdo však zachrání duši svou, zachrání pro život věčný i tělo své.

Mnozí lidé se domnívají, že sebe milují, když si v jídle, pití, zábavách všeho dovolují, k čemu příležitostí a prostředků nacházejí. Avšak lidé takoví jsou v pravdě největšími škůdci svými, ježto tak nechávají tělo panovati nad duchem, a jednou i s tělem i s duší konečné záhubě propadnou.

Spasitel učí nás jinak milovati sebe, an dí: »Kdo chce přijíti za mnou, vezmi kříž svůj a následuj mne! Zapři sebe sám!« Máme tedy v uzdu bráti žádosti, tak Bohu v obět je přinášeti, často i ve věcech úplně dovolených se zapírati, abychom nad sebou vítězíce ve věcech dovolených, pak tím snáze dovedli se zapříti ve věcech nedovolených.

Jestliže ale kdo klesl, a duši svou malomocenstvím poskvrnil, jež jest malomocenství tělesného záhubnější, tomu platí slova Páně, jež on řekl desíti malomocným, když je byl uzdravil (Luk. 17.): »Jděte, ukažte se kněžím!« A ti, když poslechli a vydali se na cestu ke kněžím, by od nich přijali vysvědčení, že opět zdrávi jsou a do společnosti lidí zdravých navrátiti se smějí, očištěni jsou. I hříšníkům platí slova: »Jděte! t. j. opusťte ty společnosti lidí a příležitosti, v kterých jste do hříchů byli klesli; a ukažte se kněžím, t. j. napřed poznejte svůj bídný stav v řádném zpytování svědomí; a pak ukažte malomocné nitro své kněžím, aby vám udělili svátostní rozhřešení, a tak vás společnosti lidí bohumilých navrátili. A jako oni malomocní již na cestě ke kněžím očištěni jsou, tak Bůh zbavuje hříchů i ty, kdo nejlepší vůli mají, ke kněžím odejíti, když snad náhlým neštěstím jsou zastiženi, a více kněze k slyšení sv. zpovědi dočkati se nemohou, jen když hříchů svých litují lítostí dokonalou, totiž z lásky k Bohu nade všecko!

4. Třetí láska naše směřovati má ku bližnímu. Spasitel označil ji krátce: Všecko, co chcete, aby vám jiní činili, i vy čiňte jim. A všecko, co nechcete, aby vám jiní činili, ani vy nečiňte jim! V dnešním evangeliu ukazuje, jak účinně třeba milovati i odpůrce i nepřítele svého. A sám tak nejdokonalejší lásku k nepřátelům dokázal, an za své katany na kříži se modlil, řka: »Otče, odpusť jim!« ano i zločiny jejich omlouval, řka: »Neboť nevědí, co činí!«

Tuto trojí lásku k Bohu, k sobě, i k bližnímu snažme se dokonale míti, a tak i my dojdeme života věčného. Amen.

Dr. *K. L. Řehák.*

Neděle XIII. po sv. Duchu.

Utíkej před nákazou.

»Ježíši, přikazateli, smiluj se nad námi!« (Ev.)

Již jsem se jednou zmínil, jak přísně bylo nakázáno, aby člověk malomocný nescházel se se zdravými, aby nákaza se nešířila. Proto zůstali malomocní z daleka státi a volali prosíce: »Ježíši, přikazateli, smiluj se nad námi!« Kdož by se nemoci nechtěl zbaviti? A kdož se nemoci nechce vyhnouti? Proto mnozí lidé bojí se vstoupiti do domu nakažlivě nemocného, aby sami se neroznemohli. A když vypukne nemoc, kdo může utéci, uteče, aby se zachránil. O nakažlivé nemoci tolik se lidé starají, že vše možné jest přikázáno, jak se má kdo zachovati. Ve velkém městě jest i čištění domů dopodrobna předepsáno, aby se nákaza nešířila, nebo nemoc nakažlivá nevypukla. Dobře je tak, aby se zdraví těla zachránilo, a chyba jest a škoda, že se tak i o zdraví duše nepečuje. Poroučí se, aby pecky na dláždění ulic se neházely — aby nikdo nepadl — ale aby někdo nebyl uveden ke hříchu, o to se málo dbá. Komáry cedíme a velbloudy polykáme. Jako jest důležité, aby se člověk nenakazil, tak jest i důležité, ano důležitější, aby duše jeho se nenakazila. Dnes uvažovati budeme, proč a jak se máme nákazy chrániti.

Pojednání.

I.

1. První příčina k varování se nákazy duše je ta věčná zkušenost, že kdo se nevaruje příležitosti nákazy, může se nakaziti. Jsme jen lidé, a proto můžeme lehce klesnouti i tenkráte když myslíme, že stojíme. Bystrost rozumu neochránila Šalomouna, slib učiněný nezachránil Samsona mnohé zásluhy nezachránily Davida. I v ctnosti zešedivělý sv. Alfons nepozvedl oči, když myslil, že by oko mohlo přijíti na něco svůdlivého. Činil tak proto, že věděl, že člověk, jenž se nevaruje zkázy, může do ní přijíti.

Když dobyli Israelští sv. zemi, zakázáno jim bylo vejíti v přátelství s obyvateli domácími. Domácí obyvatelé byli velmi nemravní, a proto zakázáno bylo s nimi manželství a přátelství uzavírati, aby se nenakazili. Ale po nějakém čase zdálo se Israelským, že by mohli dobře souseditі s obyvateli pozůstalými a manželství s nimi uzavírati. Následek přátelství s nemravnými Kananejskými byl, že se stali jim podobní nemravové — ke své největší škodě a zkáze.

2. Druhý důvod jest, že nejen můžeš se nakaziti, když se nevaruješ, nýbrž i nakazíš.

Nejlepší plavec — utone, nejlepší zápasník — klesne v boji. Cyrano, pověstný vítěz v zápasech — konečně padl sám. Slyš, co praví Duch sv.: »Kdo miluje příležitost, zahyne v ní.« (Sir.

3, 27.) Nepovídá, že může, nýbrž určitě zahyne. Kdo miluje místo morové — nakazí se.

Jako nemoc mnohá tělo nakazí, tak i duše nákazu béře — a sice o mnoho rychleji a jistěji nežli tělo, a velmi těžko se hojí. Přísloví praví: »Kdo s vlky obcuje, naučí se výti. Kdo s nemravným obcuje, bude podobný jemu nemrava. Kdo se smoly dotýká, zamaže se jí, a kdo s pyšnými obcuje, také zpyšní, praví Písmo sv. A to platí nejen o pýše, ale o každé neřesti. Špatné společnosti kazí dobré. Toto vyznává sám o svém životě svatý Augustin ve zpovědích, že obcoval s nemravnými lidmi, kteří se chlubili svými špatnostmi, a beze všeho studu je páchali — a protože s nimi obcoval, stal se jim podobný, a stálo jej velmi mnoho přemáhání, aby nový život započal. Tak praví o sobě sv. Augustin sám.

3. Kdyby byl každý člověk také tak upřímný, jako svatý Augustin, mohl by vždycky jmenovati člověka, od kterého se nakazil duševně a k hříchu byl přiveden. Kolik asi mladíků by zůstalo pořádnými, kdyby neměli schůzky se zvrhlými mladíky? Což kdyby zase počítal muže, otce a manžele, kde se naučili špatnosti, zase by viděl, že jen společnost je zkazila. Kdo neobcuje s lidmi lepšími neb aspoň stejnými jako je sám, nezůstane takovým, jako jest, ale bude ostatním ve špatnosti podoben. Kolik mužů by bylo požehnáním pro své rodiny a děti, kdyby se varovali špatné společnosti. Spíše jeden špatný deset dobrých nakazí, než jeden dobrý jednoho špatného získá. Kolik by bylo horlivých, zbožných katolíků, kdyby se nepřátelili se lhostejnými lidmi, kterým na všem více záleží, než na dobrém, zbožném životě.

4. Snad se zeptáte, odkud přichází, že nákaza duše tak lehká jest, a uzdravení tak těžké?

Lidé jeden po druhém se opičí. Nemyslí, ale dělají, co u jiných vidí. To jest veliká zhouba, a sice proto veliká, že člověk vždy se kloní spíše ke zlému, než k dobrému. A proto spíše napodobuje špatnost, kterou vidí na druhém, než dobrou vlastnost, kterou má před očima. Asi před 30 lety některý člověk bláhový v Paříži udělal malinkou klepačku z plechu, která vydávala takový zvuk, jako když žába kuňká, a říkali té klapačce »kri kri«. Ten jeden bláhový člověk začal chodit s »kri kri« po ulici v Paříži, a hned za ním to dělalo 1000 lidí, a nejen v Paříži, ale i v jiných městech velikých i malých, tak že na všech ulicích bylo tolik kuňkání se všech stran jako v máji na večer u rybníka. V Paříži se jich dělalo tolik, že zhotovitel těch klapaček velice zbohatl. Kdyby se řeklo: Ať dá každý 4 haléře na nějaký dobrý účel — buď sirotčinec anebo na podobnou věc — věru by se tak lehce nescházely, jako se scházely za »kri kri«. Člověk po druhém napodobuje a málo myslí, a sice napodobuje vždy to hloupější a špatnější, než moudré a dobré.

Třetí důvod, proč musíme se varovati příležitosti nákazy, jest, že ten, kdo se nevaruje příležitosti, musí klesnouti. To jest

určité slovo. O svatých se říkalo, že kdyby se nevarovali, že by byli klesli jistě. Co tedy říci o jiných, kteří nejsou tak pevni? V příležitosti roste zlá žádost, mizí dobré úmysly a Duch svatý nepomáhá v té duši, která miluje příležitost. Co musí se státi? Stane se tobě jako Samsonovi, který ztratil sílu, oči, svobodu, že se nevaroval příležitostí. »Nevěděl, že od něho odstoupil Pán.« (Soudc. 16, 20.)

Odkud by se brali kuřáci, kdyby jeden po druhém nedělal, co na jiném vidí? (Což stojí denně na 1 mil. kor. jen v Rakousku dle poslední zprávy z r. 1909.) A tak ovšem mnoho jiných ještě příkladů dalo by se uvésti, kdyby bylo třeba. Každý však lehce pozná, že tomu tak jest, jak jsem pravil, proto spíše budu mluviti o prostředcích proti nakažení v díle

II.

Kdyby napodobovali lidé věci jen lhostejné, které nejsou sice ani dobré, ani špatné samy sebou, nebyla by příliš veliká z toho jednání škoda. Protože však lidé napodobují nejen věci lhostejné, ale i špatným dají se svésti, dám ti, duše křesťanská, několik prostředků proti nakažení, myslíš-li opravdu dobré napodobovati a zlému se vyhnouti.

1. Nejvydatnější prostředek proti nakažení pochází od božského Pastýře galilejského, o němž jsem tolikrát mluvil, a který jedenkráte mluvil: »Pilně se varujte falešných proroků. Toť ovšem jest nejvydatnější prostředek. Nikdo není nucen milovati společnost lidí zvrhlých, i kdyby mezi nimi musil býti, nemusí s nimi v srdci souhlasiti. Přísloví Starého Zákona praví: »Přítel blázna podobný bude jemu blázen.« Kdo chce býti bláznem? Nikdo, ale kdož si volí za přítele bláz a, bude jemu podoben.

Sv. Alfons, muž nad jiné zkušený, praví, že jednou špatnou zásadou může mnoho lidí bezbožný člověk zkaziti, zvláště tenkráte, když se staví jako dobrý rádce a přítel, který dobře smýšlí. Toť jest vlk v rouše beránčím, a těch se varovati nám poroučí Pán Ježíš.

Kdo se vystříhá osidel, ten bude jist. Tak jest i s příležitostí ať osoba, ať kniha, ať obraz. Pryč se vší malomocností, ať psanou, ať zobrazenou.

2. Druhý prostředek jest: pamatuj na konce. Přemýšlej o všem a rozvažuj, k jakým koncům vede, co za trvalý užitek může z čeho pojíti. Vezmi loket a sice onen dlouhý loket věčnosti a změř, co ti prospěje takový skutek k životu věčnému, jak měřívá sv. Alois: co je z toho pro věčnost?

3 Třetím prostředkem jest: nespoléhej opovážlivě na pomoc boží. Důkaz této věty byl podán už ve slovech Ducha sv., že pomoc boží opouští toho, kdo setrvává v příležitosti. Když by hořel dům, zůstal by jsi v něm, když by tě někdo poukazoval na pomoc a ochranu boží? Pomoc a síla Ducha sv. se rozdílí podle moudrosti boží a ne podle naší svévůle. Kdo se vydává v nebezpečí, činí sebe nehodna milosti boží.

4. Čtvrtý prostředek jest: Učiň také smlouvu s ušima svýma, že nechceš slyšeti řeči bezbožné. A velmi mnoho špatného semene zůstává po špatné řeči. Nikdy nestojí tolik práce něco ušpiniti, jako něco čisté udržeti. A když řeč již sama sebou jest nebezpečná, čím bude nebezpečnější skutek. Lákavý skutek se zdá a konec jeho jest hořkost. Přílišnou radost vystřídá zármutek. Synu můj, když tě hříšníci vábí, nenásleduj je!

Nedbej toho, co lidé povídají.

Když lidé činí něco zlého, neptají se, co tomu jiní dobří řeknou. Podivno, když lidé činí něco dobrého (sv. přijímání, zpověď a pod.), neb varují se něčeho špatného, tu se táží, co tomu jiní řeknou. Toliko při dobrém skutku nechají se lidé úsudkem špatných lidí zdržeti. Bůh volá, svědomí napomíná, dobří radí — a na to se nedbá, za to však dávají na úsudek lidí, jimiž v srdci pohrdáme, se ohlížíme.

Vážnější než tento ohled na lidi, jest ohled na místo. Já ztratím místo, chléb, když opustím příležitost. Toť těžká vytáčka. Ovšem věčné má přednost před časným Bůh dává chléb, on může dáti lepší místo a zaopatření, než jest to, které opouští. A neopustí li duše příležitost, zahyne v ní, a ztratí s časným i věčné. V tom ohledu nepomáhá ani rozhřešení vymámené. Neboť známo jest, že rozhřešení jest platné, když rozpoložení hříšníka jest kající, a k tomu patří také vůle opustiti příležitost ke hříchu. Jinak zpovědník zrazuje sebe i duši kajícníka. Jest to těžké! Zajisté! Ale ještě těžší jest stav ve hříchu žít, ve hříchu přijímat, ve hříchu zemřít.

5. Zdá se tolik vábivého na světě, a když si člověk na vše rozumem a zvláště sv. vírou posvítí, poznává, že jest bezcenné. Když Roboam vystavěl zlaté tele v Dan a Bersabe a všichni Israelští chodili z dalekých končin klaněti se zlatému teleti a prováděti nemravnosti — varoval se Tobiáš všech nemravných a spustlých a chodil do Jerusalema, aby tam Bohu obětoval předepsanou dle zákona obět. I zalíbilo se v Bohu Tobiášovi více než ve všech ostatních. Rovněž jako s Tobiášem a zlatým teletem, postaveným od Roboama, má se věc s mnohými špatnými obyčeji a zvyky novými i starými. Všichni jdou, ano chvátají, aby špatnost neobmeškali, ale jen moudrý, rozvážný nejde po příkladě mnohých, ale podle víry a rozumu svého, a tak si pojišťuje zálibu boží. Máme příčinu volati jako malomocní Ježíši, přikazateli, tenť má pravý zákon v sobě, ten se může nad námi smilovati a smiluje se, když jej budeme prositi za smilování, abychom byli zbaveni nemoci napodobovati nemravnost a špatnost. Amen.

Fr. Vaněček.

Neděle XIII. po sv. Duchu.

Proč máme prokazovati dobrodiní i nevděčným.

»Dobře čiňte, ničeho se nenadějíce za to, a bude odplata vaše mnohá, a budete synové Nejvyššího; neboť on je dobrotivý i k nevděčným a zlým.«
(Luk. 6. 35.)

Když se Pán Ježíš v třetím roce veřejného působení ubíral na svátky do Jerusalema, spatřil na hranicích Galilejska a Samařska v ústraní 10 malomocných, kteří úpěnlivě volali o pomoc. Pán Ježíš je uzdravil, ale jediný z nich přišel poděkovat, a ten byl — Samaritán. Ostatních 9 byli židé z Judska. Pán Ježíš právem pozastavil se nad nevděkem jejich. Nevděk dosud vládne světem. Co dobrodiní prokazuje denně Bůh jednotlivcům, a ti se odměňují za to — nevděkem, urážkou a hříchy všeho druhu. Jak mnohý křesťan prokázal bližnímu tolik dobrodiní a dočkal se — nevděku, tak že se zapřisáhl, že více nikomu dobrodiní neprokáže.

A počet nevděčných jest velice značný v tomtéž poměru, jaký byl asi u oněch malomocných. Tehdy z desíti, kterým dostalo se dobrodiní, přišel poděkovat jediný; dnes snad ani jediného mezi desíti nenalezneme. Kdybychom nevděkem rozmrzeni nechtěli více dobrodiní prokazovati, uškodili bychom nejen nevinným a vděčným prosebníkům, ale také nejvíce sobě. Praví Pán Ježíš: »Dobře čiňte, ničeho za to neočekávajíce; a bude odplata vaše veliká, a budete synové Nejvyššího; neboť on je dobrotivý i k nevděčným a zlým.« Trojí pohnutka nás vede, abychom neustali konati dobré, i když se dočkáme nevděku, a sice, každé dobrodiní je ještě záslužnější, učiní nás syny Nejvyššího, a Boha učiní naším dlužníkem.

Pojednání.

1. Nevděk lidský nezničí cenu dobrého skutku, ale zvětší. Každý dobrý skutek má svou cenu z úmyslu, z jakého jest konán, to jest z lásky k Bohu a bližnímu; účel skutku má býti sláva boží a blaho bližního.

Kde je tento úmysl, pak každý dobrý skutek bližnímu vykonaný jest záslužný, ať se nám dostalo zaň vděku či nevděku. Nevděk neseslabí tedy cenu dobrého skutku, nevděčník sám se snižuje a ztrestá. Praví Písmo sv.: »Kdo odplacuje zlým za dobré, neodejde zlé z domu jeho.« (Přísl. 17. 13.)

Je-li tedy dobrý skutek stejně dobrý a záslužný, ať se potká s vděčností či nevděkem, nemáme se ohlížeti na nevděk mnohých, ale prokazovati dobrodiní nepřetržitě, neboť odplatí Pán Ježíš každému dle jeho skutků. (Řím. 2. 6.)

Bl. Jordán daroval žebráku pěkný šat, ale žebrák ho prodal a peníze propil. Společník Jordánův řekl pak uštěpačně: »Hle, jak jsi krásně šatu vynaložil.« Ale Jordán odpověděl: »Zajisté

dobře jsem ho vynaložil; myslil jsem, že je skutečně chudý a nemocný, když o šat prosil; ostatně nelituji toho. Lépe jest, že jsem o roucho přišel, než aby utrpěla křesťanská milosrdnost!«

Nevděk nikdy nezmenší cenu dobrého skutku, ale zvyšuje ji. Cena skutku měří se dle lásky, jakou byl skutek vykonán. Čím větší je láska, tím lepší je skutek; čím menší láska, tím menší ceny i skutek. Láska však k těm, kteří nevděkem splácejí, jest láska nejvyšší, jaké je člověk schopen.

Praví sv. František Saleský: »Milovati ty, kdo nám dobré prokazují, není těžkou věcí a netřeba k tomu žádné ctnosti. Milovati však ty, kteří nám zle činí, milovati je pro Boha, to jest pravá láska nadpřirozená.«

Nevděčník, který za prokázaná dobrodiní zasypává snad urážkami, dává nám příležitost, abychom na něm osvědčili tuto nezištnou lásku, a sice způsobem nejdokonalejším, novým a novým dobrodiním. Nevděčník dává nám tedy příležitost, že si můžeme u Boha zvláště veliké zásluhy získati; jeho nevděk více nám prospěje než vděčnost. Proto čteme v životopisech světců, že hleděli největším nepřátelům dobrodiní prokazovati.

Už u pohanů nalézáme příklady, že největším nepřátelům prokazovali dobrodiní. Julius Caesar, zvítěziv nad nepřáteli, nemstil se jim, ale ze srdce odpustil a některé k vysokým důstojnostem povýšil; tak že Cicero, řečník římský překvapen, zvolal před shromážděním lidu: »Dobývati města umějí mnozí; ale utišiti zbouřenou mysl, zkrotiti hněv, padlého protivníka nejen pozdvihnouti, ale i v důstojenství povýšiti, toho je schopen, kdo bohům je nejpodobnější.« Už tedy pohané cítili, že prokazovati dobrodiní nepříteli jest něco nadlidského, božského.

Příkladů podobných u křesťanů nalézáme nesčíslné množství. Křesťan ví, že tím prospěje nejvíce sobě a oslaví nejvíce Pána Ježíše samého.

Sv. Achác prodal celý svůj majetek, aby přispěl nepříteli v bídě.

Sv. Kateřina Sienská prokazovala dlouhá léta dobrodiní jisté paní. Ale tato se jí špatně odměnila. Nařkla sv. Kateřinu ze skutků nepočestných. A nevinná světice, když paní ona onemocněla, posluhovala jí a ošetřovala, jakoby byla její služkou.

Sv. Ambrož nedal se odstrašiti nevděkem, ale tím horlivěji a častěji prokazoval dobrodiní právě největším nevděčníkům, věda, že čím větší nevděk, tím skutky záslužnější.

Nehleďme na nevděk, ale spatřujme v každém nešťastníku Pána Ježíše, a odměna nás nemine mnohonásobná! —

2. Nebojme se nevděku, každé dobrodiní učiní nás syny Všemohoucího, jak sám Pán Ježíš přislíbil: »Dobře čiňte, ničeho za to neočekávajíce — odplata vaše bude hojná, a budete synové Nejvyššího.«

Slýcháme často v životě denním: »Hle, tento syn je celý otec,« — »tato dcera je celá matka.« Syn a dcera jsou podobni rodičům nejen tělesně, ale i duševně. Syn dědí po otci každý

pohyb, všecky vlastnosti, a dcera zase po matce; někdy zase syn po matce, dcera po otci.

Jako poznáváme syna neb dceru po otci a matce, tak bývá křesťan pravý poznán po otci nebeském. Vlastnosti boží ukazují se na křesťanu.

Vlastnost boží nejvíce vynikající jest láska boží k lidem, která se jeví nesčíslným dobrodiním, jež Bůh lidstvu prokazuje. A dobrodiní to prokazuje Bůh nejen vděčným lidem, ale i nevděčným, kteří ho hříchy urážejí.

Bůh dává slunci vycházeti na spravedlivé i nespravedlivé, dává déšť dobrým i zlým. »Oči všech doufají v tebe, Hospodine, volá žalmista Páně, a ty jim dáváš pokrm v čas příhodný. Otvíráš ruku svou a naplňuješ každý živočich požehnáním.« (Ž. 144.) Všecko to dobrodiní prokazuje Otec nebeský nejen lidem dobrým, ale i nevděčným a hříšným, pohanům, kteří se ještě modlám klanějí, židům, kteří se Kristu rouhají, bludařům, kteří nepravé učení vyznávají, vlažným, kteří dle učení Kristova nežijí a sami si náboženství upravují.

Chce-li býti křesťan pravým synem Všemohoucího, Otce milosti a milosrdenství, musí míti tytéž vlastnosti lásky, dobrotivosti a shovívavosti. Musí otvírati ruce nejen chudým a potřebným, a nesmí očekávati vděčnosti a odplaty.

To je známka pravého příbuzenství s nebeským Otcem lásky, o takových křesťanech možno v pravdě říci: »Ejhle, na tomto synu možno poznati Otce, to je pravé dítko — Nejvyššího!

Nevděk chudých a potřebných nepřináší tedy škodu neb ujmu; naopak, činí dobrodince podobným Nejvyššímu, činí nás pravými dítkami nebeského Otce. — Prokazujme ochotně a rádi dobrodiní a neohlížejme se na osoby, zdali se nám dostane vděčnosti či nevděku. —

3. Nevděk za dobrodiní prokázaná přináší nám ještě mnohem větší výhodu, činí nás věřiteli božími a Boha naším dlužníkem.

Znáte všichni podobenství o milosrdném Samaritánu, který raněného přivezl do hospody a řekl hostinskému podav mu dva peníze: »Měj o něj péči, a cožkoli nad to vynaložíš, já, když se vrátím, zaplatím tobě.« (Luk. 10.)

Totéž praví k nám lidem nebeský Otec. »Mějte péči o mé chudé a nešťastné a až přijdu jednou v oblacích s mocí velikou, všecko odplatím vám.«

»Cokoli jste jednomu z nejmenších, nejopuštěnějších učinili, mně jste učinili.« (Mat. 25.) »Kdokoli by podal jednomu z nejmenších píti číši vody ve jménu mém, amen, pravím vám, neztratí odplaty své.« (Mar. 9.) »Kdož vás přijímá, mne přijímá, a kdo mne přijímá, přijímá toho, kterýž mne poslal. A kdožkoli dá nápoje jednomu z těchto nejmenších, číši vody studené, zajisté, pravím vám, neztratí odplaty své.« (Mat. 10.) — Z těchto slov vidíme jasně, že Otec nebeský ručí za své dítky na zemi, že cokoli prokazujeme lidem, prokazujeme Bohu samému a Bůh nám

to sám odplatí. Všichni dobrodinci celého světa mohou se se svými požadavky obrátiti na nebeského Otce, a Otec nebeský zaplatí každému hojně, ba přeje si ze srdce, aby dluhy byly hodně veliké a četné, aby tím hojněji mohl odplatiti. Dobrodiním činíme si Boha svým dlužníkem, a povinnost tohoto božského dlužníka je k nám tím větší a závaznější, čím méně se nám dostalo za dobrodiní vděku na zemi. Kdo by si nepřál tedy míti Boha svým dlužníkem?

Kdybychom přispěli něčím v neštěstí synu královskému, učinili bychom to zajisté s radostí největší, vědouce dobře, že se nám nejen dostane odplaty od samého krále, ale že i slovy i různými dary bude uznalým a vděčným. S jakou teprve radostí máme přispívati v nouzi a nedostatku synům a dcerám nebeského, nejvyššího Krále, i kdyby tito nebyli dobrodiní hodni. Víme s jistotou naprostou, že nebeský Otec nejen dluh zaplatí, ale hojně ještě za pomoc odmění, vždyť ujišťuje nás Písmo sv., že »Pán jest odplatitel a sedmkrát tolik odplatí nám«. (Sir. 35. 13.) Netřeba se nám tedy ohlížeti na to, zda se nám od lidí dostane vděku či nevděku, Otec nebeský toho nikdy nezapomene. Vytáhneme-li z vody tříleté dítě, jež se topí, nehoršíme se nad tím, že nám za to neděkuje; neumí ještě rozumně poděkovati; poděkují za ně jistě rodiče. Nedostane-li se nám vděku od lidí, jimž jsme dobrodiní prokázali, a kteří jsou podobni nerozumnému děcku a neumějí ani slušně za dobrodiní poděkovati, nebuďme proto malomyslnými a očekávejme jen odplatu z rukou Otce nebeského a nikoli z rukou nerozumných dítek. A nebeský Otec je bohatý, mocný, štědrý a jistý odplatitel.

Americký lékař na cestách světem, navštívil také pařížskou nemocnici de Dieu. Procházel jednotlivými odděleními, v nichž nemocní dle různých nemocí byli odděleni. V jednom oddělení spatřil muže bez rukou i bez nohou a k tomu ještě poloblbého.

Právě mu posluhovala milosrdná sestra, podávala léky a ovazovala rány. Ale muž zuřivě si počínal, křičel, byl velice zlostný a vztek dával různým způsobem na jevo. Lékař pozoroval milosrdnou sestru, jak tato něžně si počíná, hrubosti nemocného nedbá a laskavými slovy ho konejší, a pln hněvu zvolal: »Ctihodná sestro, divím se vám velice, jak můžete toho netvora nevděčného tak laskavě ošetřovati. Nestarejte se o něho, nezasluhuje nejmenší útrpnosti.« Ale milosrdná sestra pravila: »Tento ubohý jest ze všech nejnešťastnější, a proto zasluhuje nejlepšího ošetření; my sloužíme u nemocných Pánu Bohu samému!«

Lékař-protestant byl velice dojat; od té doby neměl pokoje, až stal se katolíkem, miloval pak každého nemocného mnohem více a ošetřoval s největší ochotou, věda, že se mu od Boha dostane zvláštní odměny.

Nedejme se tedy odstrašiti nevděkem lidí, jimž jsme dobrodiní prokázali. Čím je kdo nevděčnější, tím ochotněji mu pomáhejme; nevděk učiní záslužnějším každý dobrý skutek.

Prokazováním milosrdenství nevděčnému máme příležitost

ukázati svůj původ božský, že jsme syny nebeského Otce, který dává déšť na spravedlivé i nespravedlivé. A konečně činím si Boha svým dlužníkem. Na úroky Pánu Bohu dává, kdo se nad chudým smilovává. Za kousek chleba na zemi dává Bůh nebe po smrti.

Otec sv. Františka Borgiáše, když jeho správce si stěžoval, že se mnoho peněz rozdá chudým, kteří toho ani nezasluhují, že to ani nestačí zaznamenávati do účtů, pravil: »Od dnešního dne nebudeš tedy více s Bohem účtovati a almužny zaznamenávati, Bůh si to sám zapisuje a nezapomene ani na jediný haléř.«

Nechlubme se, že jsme co komu dali a mnoho-li dali, nezapisujme do obyčejných účtů, co jsme dali Bohu, — Bůh to ještě zde na světě nahradí mnohonásobně.

Když dvořané žalovali u krále, že sv. Alžběta za dnů hladu veliké množství obilí mezi chudé i nehodné rozdala, odpověděl král: »Nechte ji dle libovůle jednati; neboť jsem jist, že čím více ona rozdá, tím více nám Bůh nahradí.«

Ba almužnou, konáním dobrých skutků, pomáháme také svým dítkám a dědicům. Sv. Pavla rozdávala často a ráda, a když jí to vytýkali, odpověděla: »Nejlepší dědictví, které dítkám svým zanechám, jest požehnání boží, které pro almužnu na ně přijde.« To buď naším povzbuzením. Pomáhejme rádi dle možnosti a neohlížejme se na nevděk a nehodnost lidí, Bůh to odplatí sám mnohonásobně nejen zde za života našeho, ale zvláště na věčnosti. Amen.

V. M. Váchal.

Slavnost Nanebevzetí Panny Marie.

Do nebe lze přijíti toliko v rouchu svatebním.

1. Dnešní sv. evangelium vypravuje o Martě a Magdaleně, jež byly sestry Lazara, že přijaly Pána Ježíše pohostinu v domě svém. Při té příležitosti Marta byla pečlivá při mnohé službě, kdežto Magdalena, posadivši se u nohou Páně, slova jeho pilně poslouchala, začež obdržela pochvalu jeho slovy: »Maria nejlepší stránku vyvolila, kterážto nebude odňata od ní!«

Proč dává asi církev Páně předčítati o sestrách Lazarových dnes, kdy slavíme přece přeradostnou památku Nanebevzetí Bohorodičky?

Protože Maria Magdalena, jež obdržela zaslíbení od samého Syna božího, že stránka její, kterou si u nohou jeho vyvolila, nebude nikdy odňata od ní, čili že i v nebi bude sedati u nohou jeho v nevýslovné blaženosti, byla předobrazem přebolestné Marie Panny, Bohorodičky, která rovněž po celý život o tajemstvích božích rozjímala a jim se kořic, Bohu co nejdokonaleji sloužila, a tak si toho zasloužila, aby také od ní stránka tato nikdy nebyla odňata, ba aby ona jakožto netoliko učednice Páně, ale i jakožto Rodička jeho přesvatá usazena byla v nebi po pravici jeho.

A dnes právě se tak stalo. Dnes slzavé údolí tohoto světa, v němž meč sedmerý srdce její byl proklál, skrze smrt svou tě-

lesnou opustila. Dnes vyšli jí vstříc jako královně své v nevýslovné slávě zástupové andělů, patriarchů, apoštolů, mučedníků, vyznavačů a panen, aby ji na místo její v nebi s neskonalými poctami uvedli.

Dnes spatřila Bohorodička po prvé tváří v tvář Boha Otce, jehož byla nejpřednější dcerou; Boha Syna i syna svého; Boha Ducha svatého, jehož byla milostiplnou snoubenkou. Dnes uvedena jest od nejsvětější Trojice boží do blaženosti nebeské, o které píše sv. Pavel, že zde na světě ničeho podobného »oko lidské nevídalo, ucho lidské neslýchalo, a srdce lidské nepocítilo«! (I. Kor. 2, 9.)

2. Připomínajíce si toto nevýslovné vyznamenání Bohorodičky, pohlížíme v duchu za ní z tohoto údolí slzavého, a mimoděk probouzí se v srdcích našich touha, abychom při odchodu z tohoto světa taktéž s plesáním mohli vejíti ve slávu Pána svého. Jest to možno, stane se nám tak?

Jest nám, vykoupencům Kristovým, věru možno trampoty tohoto života zaměniti při smrti v blaženost věčnou. A kterak?

Když odcházeti budeme z tohoto světa oděni jsouce rouchem svatebním, čili rouchem svatosti a spravedlnosti. Bez roucha toho nikdo do blaženosti i slávy věčné u Boha připuštěn nebude. »Do nebe nevejde nic nečistého.« (Efes. 5, 5)

Bohorodička vzata jest dnes do nebe a povýšena nade všechny tvory, poněvadž i v pozemském životě svém skvěla se nade všemi svou svatostí i spravedlností. Byla od věků za Matku Syna božího vyvolena; a proto od počátku pozemského žití svého »milosti plnou«, jak ji nazval archanděl Gabriel, když jí zvěstoval povolání jí za Matku boží. V plné milosti boží byla počata, a proto i hříchu prvotního, dědičného, ze zvláštní milosti či výsady boží uchráněna. Milosti plnou zůstávala i po celý život svůj, jejž celý dokonale službě boží byla zasvětila i obětovala. A tak stala se i hodnou nevýslovné oslavy dnešní, svého nanebevzetí

My ovšem nebyli jsme uchráněni hříchu dědičného; avšak na křtu svatém očistil Duch svatý duše naše, přijal nás za dítky své pro zásluhy Ježíše Krista a dal nám záruku, budeme-li s Kristem Ježíšem žíti i umírati, že budeme s ním jednou i v nebi spolu kralovati, jak učí učitel národů slovy (K Řím. 8): »Ten zajisté Duch svatý vydává svědectví duchu našemu, že jsme synové boží. A jestliže synové, (tedy) i dědicové zajisté boží, a spolu dědicové Kristovi. Neníť již žádného zatracení těm, kteříž jsou v Kristu Ježíši, kteří nechodí podle (žádostí svého) těla.«

Kdo dle učení Pána Ježíše žije, rouchem svatebním přioděný žije a vejde jednou za Matkou boží a Královnou nebes do blaženosti nebeské. Kdo pak skrze těžký hřích roucho milosti boží čili roucho svatosti i spravedlnosti, neboli roucho svatební pro nebe ztratil, cíle svého v nebi nedojde, byť by snad i na světě leckteré dobré skutky konal. Dobré skutky, bez milosti boží konané, nemají ceny pro nebe, a nazývají se proto i dobré skutky mrtvé. Jako člověk mrtvý, třeba měl všechny údy na pohled

zdravé, přece pro svět nic neplatí, a proto do hrobu bývá uložen: tak i dobré skutky, v nemilosti u Boha vykonané, nemají ceny před Bohem a pro odplatu nebeskou; jsou ztraceny pro věčnost!

3. Poněvadž takto se to má se skutky našimi, že toliko pro milost boží a v rouchu svatebním vykonané mají cenu, nazývá sv. Tomáš Akvinský milost boží »začátkem věčné blaženosti«. Nebo jako pán, jenž má mnoho zlata ve svých skříních, a může si tedy všeho nakoupiti, po čem v srdci svém zatouží, může říkati: »Mám všecko, poněvadž si všecko každé chvíle opatřiti mohu«, tak i křesťan v milosti boží postavený, a tedy rouchem svatebním přioděný, může dle pravdy tvrditi: »Mám život věčný, poněvadž dle vůle boží každé chvíle zemříti a do života věčného vejíti mohu.«

Máš li tedy milost boží čili roucho svatební, bohatým jsi v Bohu, byť jsi na světě neměl kam hlavu složiti; a začínáš již okoušeti blaženosti nebeské v té vnitřní spokojenosti, v tom vnitrném blahu, jehož Bůh věrným dítkám svým již na zemi v pokojném svědomí dopřává, jakožto předchuti blaženosti nebeské, a které nám žádný násilník, zloděj nebo podvodník odníti nemůže. Ať tedy kdo na světě umírá chudý jako žebrák Lazar, bídný a potupený jako Job, nahý jako novorozeně, má-li jen duši čistou, milostí boží vyzdobenou, blaze mu, poněvadž najisto přijat bude do blaženosti nebeské. Naopak umírá li kdo jako nadmírný bohatec, moudrý jako Šalomoun, oslavovaný jako panovník: běda mu, umírá li v těžkém hříchu, ježto do nebe nevejde nikdy! Učenost, bohatství, krása, oslava světská u Boha nic neplatí; věci snad slavné na světě bez ceny jsou v nebi.

4. Jestliže ale toliko roucho svatební, roucho milosti boží zabezpečuje radostný vstup do blaženosti nebeské: co jest nám činiti, abychom je, na křtu svatém přijaté, také neporušené dochovali?

Bůh zná křehkosti naše nejlépe, a proto ustanovil svátost pokání pro ty, kdo si roucho bílé, na křtu svatém obdržené, byli pokáleli. Proto kdokoli a kdykoli bys lidské křehkosti podlehl, vrať se kajícně k Bohu ve svátosti pokání, jako syn marnotratný, a Otec nebeský přijme tě opět na milost, vrátí ti roucho synovské, vloží i prsten zaslíbení opět na prst tvůj. Hrozně zhřešili i David, Magdalena, Petr, Pavel; ale upřímným pokáním udobřili Boha opět a stali se vyvolenými nádobami milostí božích.

Utíkejme se dětinně za přímluvy k Bohorodičce, jež jest »útočištěm hříšníků« a »potěšením zarmoucených«; a ona toho zmůže u božského Syna svého, aby i nás po bojích v životě tomto přijal do svých stánků v nebesích. Amen. Dr. *K. L. Řeháк.*

Nanebevzetí Panny Marie.

Ctitel Panny Marie volí stránku nejlepší.

»Maria nejlepší stránku vyvolila, kterážto nebude odňata od ní.“
(Luk. 10, 42.)

V třetím roce veřejného působení ubíral se Pán Ježíš na slavnost posvěcení chrámu do Jerusalema. Na cestě zastavil se v Bethanii u Lazara, přítele svého, který měl sestry Marii a Martu. Marta hned připravovala občerstvení pro vzácného hosta, Maria však sedla si k nohám Ježíšovým, poslouchala milá slova jeho, která byla balsámem pro nemocnou duši její. Marta se bála, že sama nestačí k rychlé obsluze, aby Pán Ježíš nebyl příliš na cestě zdržován, prosila Pána, aby sám Marii vyzval, by sestře pomohla. Pán Ježíš pochválil starostlivost Marty, ale více ještě obezřelost Marie, jakoby chtěl říci: »Chvalitebno jest posloužiti pocestným občerstvením, ale mnohem spasitelnější jest, dbáti o spásu vlastní duše, je li k tomu vhodná příležitost. Maria vyvolila to nejlepší, co trvá věčně, čeho jí nikdo nemůže odníti.« Marta se starala, aby občerstvila pokrmem vznešeného hosta, Maria pak, aby sama na duši byla od něho občerstvena a uzdravena.

Krásné toto evangelium předčítá se dnes na slavnost Nanebevzetí Panny Marie, aby nám připomnělo, že Maria Panna ze všech tvorů tu nejlepší stránku vyvolila. I ona přijala Syna božího jako hosta, nosila v životě svém a stala se jeho matkou, sloužila mu jako Marta nejpečlivější a při tom zároveň vyvolila si tu nejlepší stránku, dávala se jím poučovati a všecka slova ukládala v srdci svém.

Ona první kráčela ve stopách božského Syna, a proto vyvolila nejlepší stránku, a za to dosáhla koruny nejvzácnější, stala se královnou nebešťanů, královnou naší. My jsme dítkami nebeské královny, a proto můžeme si i my vyvoliti stránku nejlepší, jež nebude odňata od nás. Nejenom ten si volí stránku nejlepší, kdo sedí u nohou Ježíšových a naslouchá jeho božskému učení a dle něho se řídí, ale i každý, kdo sedí u nohou nebeské své matky Panny Marie, což bude obsahem dnešní sváteční úvahy. Praví Písmo sv. jménem Panny Marie: »Blahoslavený člověk, který slyší mne a kterýž bdí u dveří mých každodenně. Kdo mne nalezne, najde život a obdrží spasení od Hospodina.« (Přísl. 8, 34.)

Ctitel Panny Marie volí si stránku nejlepší pro život vezdejší i život věčný.

Pojednání.

1. Velice si zakládáme na tom, máme-li upřímného přítele. Dobrý přítel je naší útěchou v soužení a zármutku, ochranou a pomocí v neštěstí, bezpečným útočištěm ve všech potřebách. »Kdo nalezne dobrého přítele,« praví Písmo sv., »nalezl poklad« (Sir. 6.) Ale dobrých přátel je na světě pořídku.

Římský básník starověký Ovid už napsal: »Dokud budeš šťasten, budeš míti mnoho přátel; přijdou li časy smutné, sám zůstaneš.« Chtěl říci: »Máme-li přátele, jsou našimi přáteli ze zisku, z vlastního prospěchu, dokud se nám dobře vede; když pak není naděje na výhody z přátelství, přijde li neštěstí, kde by se mělo pravé přátelství osvědčiti, zůstáváme samotni, opuštěni.

Proto filosof řecký, pohan Aristoteles, pravil: »Přátelé milí, není přítele na zemi!« Proto varuje nás Bůh ústy Jeremiáše proroka, abychom příliš nespoléhali se na člověka, ba kletbou hrozí těm, kdo všecku naději skládají v člověka a na Boha zapomínají. »Zlořečený člověk, který doufá v člověka, a od Boha odstupuje srdce jeho; nebo bude jako vřes na poušti a neuzří dobré. Požehnaný však muž, který doufá v Hospodina.« (17.)

Jestliže u lidí tak málo jest pravého přátelství, kde máme ho hledati, ne-li u Panny Marie, Matky boží, která nás nikdy nezklame, která nám pomoci může a také pomoci chce.

Víra sv. nás učí, že svatí mohou nám u Boha svou přímluvou velice prospěti, že andělé stojí před trůnem božským a modlitby naše jako vonné kadidlo Bohu přednášejí. Archanděl Rafael sám to řekl starému Tobiášovi: »Kdykoliv jsi se modlil se slzami a mrtvé pochovával, a jídla nechal státi a mrtvé za dne skrýval ve svém domě a za noci pochovával, přinášel jsem modlitbu tvou před Pána.« (Tob. 12.)

A na přímluvu Panny Marie Pán Ježíš učinil první zázrak v Káni Galilejské, aby pomohl chudým snoubencům.

Mohou-li svatí, kteří jsou jen přáteli božími, přímluvou svou tolik na Bohu pro nás vymoci, čím více vyprosí nám Panna Maria, Matka boží, u svého nejmilejšího Syna. Učinil li Pán Ježíš první zázrak z lásky k své matce, blahosl. Panně Marii, dokud ještě byla na zemi v těle smrtelném, co učiní teprve nyní z lásky k ní, kdy již jest Panna Maria královnou nebeskou nejblíže u trůnu Boha Trojjediného.

Svatí otcové a světci všichni, kteří sami zakusili nesčetných milostí z přímluvy Panny Marie, zapřísahají nás, abychom neochabovali v úctě nebeské matky, která neustále bdí nad námi a potřebných věcí vyprošuje.

»Z celého srdce se aynasnažujme, volá sv. Bernard, abychom co nejvíce Matku boží uctívali; je to zajisté vůle Páně, kterýž chce, aby všecko dobré skrze její ruce nás docházelo.«

Sv. Bonaventura napomíná: »S obzvláštní úctou a láskou utíkej se vždycky k blahosl. královně nebeské; hleď každodenně nějakým zvláštním způsobem nábožnost svou prokázati. Aby pobožnost tvá byla příjemnou, napodobuj horlivě její čistotu a neporušenost na těle i na duši, pokorně její šlepěje následuj, ona jest Matka milosrdenství.«

Sv. František Saleský vybízí k úctě Panny Marie podobně, řka: »S obzvláštní úctou oslavuj nejbl. Pannu Marii, matku našeho Spasitele a tedy i matku naši. S největší důvěrností utí-

kejme se k ní, jako malé dítky skrývejme se vždycky a ve všech nehodách na klíně jejím.«

Sv. evangelista nám zaznamenal jediný případ, kdy Panna Maria prosila o pomoc pro chudé snoubence v Káni Galilejské. »Synu, nemají vína.« A Pán Ježíš odpověděl: »Ženo, ještě nepřišla hodina má.« České slovo »ženo« zdá se býti drsné z úst Pána Ježíše; ale hebrejské slovo ženy má několikerý význam, a sice zde znamená: přikazatelko, paní; čili: že tak si přeješ, že to poroučíš, matko, ač nepřišla ještě hodina má, vyplním přání tvé. A hned pomohl snoubencům, proměniv vodu ve víno.

Jestliže tehdy už Pán Ježíš na slovo poslechl Pannu Marii, čím více učiní nyní, kdy Panna Maria po utrpení pozemském pro spásu naši oslavena jest na nebesích a stále spásu naši má na mysli.

Zkušenost sama nám dokazuje, co milostí již dostalo se pravým ctitelům mariánským. Kdyby všecka poutní místa mariánská mohla vyprávěti, co útěchy, posily, pomoci, uzdravení těla a duše dostalo se těm, kteří s důvěrou přiblížili se k milostnému obrazu mariánskému, nestačily by knihy světa, aby to vše mohly vylíčiti.

Sv. Filip Neri trpěl dlouhou a nebezpečnou nemocí, kterou trpělivě snášel. »Pane Bože,« volával, »rozmnož bolest mou, ale také trpělivost.« K Panně Marii choval lásku něžnou a vše jí do ochrany doporučoval. Když mu bylo nejhůře, a lékaři pochybovali o uzdravení, zjevila se mu Rodička boží, a hned cítil ulehčení, že zvolal k lékařům: »Už vás nepotřebuji. Panna Maria mne uzdravila!« A spolubratrům řeholním pravil: »Vězte, synové moji, a věřte, že není mocnějšího prostředku k dosažení milosti od Boha, než ta svatá Matka. Kdo chce nějakou milost, uchyl se k Marii Panně!«

Sv Vojtěch byl jako dítko těžce nemocen; nebylo naděje na uzdravení. Matka ho obětovala Panně Marii, položila na oltář, a najednou byl uzdraven.

Co malých dítek bylo již zachráněno, když byly doporučeny do ochrany Panny Marie! Jakých milostí dostalo se ctitelům mariánským v nejnovějším poutním místě Lourdech! Nevěrci přicházejí sem ze zvědavosti a předsudku, aby na vlastní oči se přesvědčili, jak prý se mámí lid a provádí bohopustý švindl. Ale vracejí se zahanbeni, zdrceni, a vyznávají, že ta uzdravení přirozenou cestou státi se nemohou, že tu skutečně působí moc vyšší, nadpřirozená!

Kdokoli se dosud utíkal k Panně Marii o pomoc v nemoci, v bídě, neštěstí, nebyl nikdy oslyšen, a proto nejlepší stránku si vyvolil.

2 Ale P. Maria pomáhá i v záležitostech duševních. Ona ví, že duše lidská jest mnohem vzácnější, než tělo; ona ví, jak její nejmilejší Syn touží po spáse všech lidí a obrácení hříšníků; ona ví, že proto stala se matkou boží a matkou naší, aby spása naše byla zjednána a nám jako matka ve všem sama mohla býti

ku pomoci. Proto jest nejpřednější starostí její, aby nás všecky zachrániti mohla, aby ani jediná duše nebyla ztracena, protože krví Syna božího byla vykoupena.

Co tisíce hříšníků bylo přímluvou Panny Marie zachráněno. Proto napomíná sv. Basil: »Netrať důvěry, kdo jsi ve hříchu, ale ihned utíkej se k Marii Panně; vzývej ji o pomoc; vždy shledáš ji hotovu přispěti každému, neboť je to vůle boží, aby pomáhala v nouzi všeliké.

Sv. František Regis byl zavolán k loži umírajícího zatvrzelce, který o smíření s Bohem nechtěl slyšeti. Všechno domlouvání bylo marné. Smrt se blížila kvapem. Sv. František vyňal obrázek P. Marie, jenž měl v breviáři, ukázal nemocnému a pravil: »Pro lásku Panny Marie, která tě ještě miluje, zachraň svou duši.« Ale zatvrzelec zvolal: »Miluje-li mne, pak mne nezná.« — »Dobře tě zná,« praví sv. František. — »Pak neví,« pravil zatvrzelec, »že jsem zradil víru a jsem nevěrcem.« — »Velmi dobře to ví,« praví zase světec. — »Že jsem Syna jejího tupil a jemu se rouhal.« — »Všecko to ví. Ona je matkou, která se neumí hněvati, ale čeká na každé slovo lítosti a již béře ve svou náruč ztraceného syna« Zatvrzelec zaslzel, milost boží se ho dotkla, vyznal se kajícně z hříchů, posilnil tělem Páně na cestu do věčnosti, skonal tiše a líbal do posledního dechu obrázek nebeské Matky, která ho zachránila ve chvíli nejnebezpečnější.

Bl. Ludvík Grignion, horlivý missionář a ctitel Panny Marie říkával: »Nikdy mi neodporoval hříšník, šel-li jsem proti němu se svým růžencem.« Panna Maria zajišťuje nám blaženou smrt, jsme-li jejími ctiteli za svého života.

Sv. Stanislav Kostka, andělský jinoch, několik dní před svou smrtí napsal ve své dětské prostotě list Matce boží tohoto obsahu: »Milostivá Matko, ty víš, že jsem byl od mládí tvým majetkem; miloval-li jsem tě nade všecko, po Pánu Bohu nejvíce a nyní měl bych býti od tebe odloučen? Slavnost tvého Nanebevzetí se blíží, kéž bych ji slavil se svatými v nebi! Popřej mi tu milost, abych umřel z lásky k tobě, Matko dobrotivá a milostivá!« Psaní položil na oltář. Na svátek Nanebevzetí Panny Marie ležel v horečce na smrtelném lůžku s veselou tváří, maje v rukou kříž, růženec a obrázek Rodičky boží. Když přišel jej kněz zaopatřit, prosil, aby ho položili na zem, a s největší pokorou přijal tělo Páně. V posledním okamžiku volal ještě jméno Ježíš a Maria, a vydechl duši svatou.

Pravý ctitel mariánský volí si nejlepší stránku v potřebách duševních a zvláště v den nejosudnější, při odchodu z tohoto světa na věčnost. Sv. Filip Benický, veliký ctitel Panny Marie, z řádu Servitů konal missie. Když jednou přišel do města Todi, poklekl před oltářem Panny Marie, pomodlil se, a řekl k okolostojícím: »Zde je místo mého odpočinku.« Druhého dne, ve svatvečer Nanebevzetí Panny Marie měl kázání o slávě svatých. Po kázání dostal zimnici, stonal celý oktáv, a poslední den oktávy svátku přijal sv. svátosti a svatě skonal.

Uctívejme Pannu Marii, buďme vděčnými dítkami jejími, následujme její ctnosti, a ona bude nám matkou v potřebách těla i duše a uvede na věčnost a představí Synu svému, který pak odmění nás, že jsme vyvolili sobě stránku nejlepší, jež od nás nikdy nebude odňata. Amen. *V. M. Váchal.*

Neděle XIV. po sv. Duchu.

Ovoce Ducha sv.

Aby nám Pán Ježíš znázornil ty vznešené duchovní pravdy, vždy na známých věcech nám je ukazoval. Vždy se vrací podobenství, aby naší duši ukázal život dle jeho sv. vůle. Tak známo vám, že často užíval Pán Ježíš podobenství o stromu, a srovnával s ním život člověka. Vinný keř a srovnával sebe s ním a nás s vinnými ratolestmi. Já jsem vinný keř a vy jste ratolesti jeho, ratolest nemůže nésti ovoce, leč zůstane-li na kmeni, tak ani vy, leč zůstanete ve mně.

Dále pravil: Jako dobrý strom jen dobré ovoce nese, tak zlý strom jen zlé ovoce dává. A jindy více o tom mluvil. Sv. Pavel zůstal věrným žákem Páně a proto také tak v dnešní epištole mluví a jmenuje ovoce Ducha sv., a jmenuje též ovoce těla. Když byl sv. Pavel od Galatů odešel, v krátce slyšel, že mezi Galaty mnohé spory o víru povstaly a že falešní učitelé mnoho zlého natropili, proto jim psal list a v něm jim jmenuje ovoce těla i Ducha sv., aby poznali na sobě, zda jsou Ducha sv. údové, či těla. Dvanácteré ovoce Ducha sv. jmenuje. Jest to ovoce, dle něhož poznán bývá strom. Proto o něm promluvím, abychom i my poznali, kterého ducha jsme, zda božího či tělesného.

Pojednání.

Kdo chce ovoce míti, musí nasázeti též stromek a pěstovati, kdo chce ovoce Ducha sv. míti, musí snažiti se býti nádobou jeho. Ne každý strom má vždy stejné ovoce, ne každý rok stejné chuti a stejného množství; také my nemáme všeho druhu ovoce, ale aspoň drobet, aspoň začátek jeho, který dozraje, který se uloží, aby mělo chut pravou, jako ovoce dozrálé a uložené.

Dvanáct druhů ovoce Ducha sv. jmenuje sv. Pavel a na prvním místě jmenuje to ovoce, které jest základ zákona: láska. Dvojí věc musí míti láska za předmět: Boha a bližního. Tak dalece člověk Pána Boha miluje, jak bližního miluje. První ovoce Ducha sv. jest láska. To vidíme na první církvi. Co první bylo prací křesťanů, byla vzájemná láska, tak že pohané říkali, hle, jak se milují; a všechny ústavy, které zřízeny jsou pro blaho lidstva, jsou ovocem Ducha sv., lásky křesťanské, nemocnice, sirotčince, ústavy pro choromyslné, nedužívé, slepé, hluchoněmé, toť ovoce té lásky. — Tak i u každého křesťana pravého jest láska nevyhnutelnou. Kde ta není, není Ducha sv.

A na druhém místě jmenuje sv. Pavel: radost. Tedy, kde Duch sv., tam též radost vnitřní, duchovní. Kde zármutek přílišný, trvalý — tam není Ducha sv. Toho nechť si všimnou lidé, kteří se domnívají, že zbožný křesťan musí smutný být. Právě opak jest pravda, musí se v srdci radovati, že v lásce boží jest, že Boha miluje a má tedy i naději, vzíti odměnu za lásku. Saul, dokud Boha miloval, nečiní se o něm zmínka, že by smutný byl. Když však Saul Bohem pohrdl, dí o něm Písmo sv.: odstoupil od něho Duch boží — a přistoupil k němu duch zlý — tak že smutný býval a že myslil na smrt násilnou. Proto sv. Filip z Neri nerad viděl u svých duchovních svěřenců zarmoucenou tvář — ale sám vždy veselé mysli byl a chtěl, aby veselí byli. Není-li člověk v srdci veselý, není duše jeho v pořádku. Proto lidé zpustlí — jakmile opustí své hříšné vyražení, jsou mrzutí, smutní, nemají Ducha sv., nemají ani radosti.

Sv. Augustin dí, že i kajícník plačící nad svými hříchy má se radovat, že pokání činí a se s Bohem smiřuje.

Třetí ovoce Ducha sv. jest pokoj, s Bohem čisté svědomí, pokoj s duší, dobrá vůle, pokoj s lidmi — dobrá vůle s nimi.

Čtvrtým ovocem jest trpělivost, t. j. snášelivost jedněch k druhým; kde jeden druhého chyby snáší trpělivě, poněvadž jednou zavadí ten, po druhé zavadí jiný. Ale mezi lidmi nemožno jest dlouho pospolu žíti, aby jeden o druhého nezavadil. Duch sv. ovoce jest trpělivost — ovoce těla: sváry — různice roty atd.

Trpělivostí také rozumíme onen klid duše, s jakým přijímáme věci nemilé a odporné, po křesťansku řečeno, jak umíme nésti kříž.

V zápiscích císařovny Augusty, první císařovny německé, čteme její názor o škole trpělivosti křesťanské. Tato škola má 4 třídy: v první třídě učí se s podrobením vůle říkati: já musím trpěti, v druhé se učí s rozhodností říci: já chci trpěti, v třetí ze skutečnosti se učí říkati: já mohu trpěti a v nejvyšší třídě, kde jest už duchu Kristovu duše nejbližší, učí se s díkem říkati: já smím pro Boha něco trpěti. Trpělivost je ovocem Ducha sv. Kéž bychom byli aspoň žáčky trpělivosti křesťanské a v první třídě říkajíce s oddaností: »já musím trpěti«.

Trpělivosti jest každému třeba: nejen chudé ženě, která neví, co má dříve konati, ale i zámožným a bohatým. Tatáž císařovna napsala: koruny nechrání před slzami — ale zakrývají je — proto jest i těm vysokým třeba trpělivosti.

Kardinál Mermilod (v Ženevě) býval rádcem několika vznešených osob a říkával: více padá slz na šat královny, než na zástěru selky. Tedy trpělivosti jest třeba, ona však jest ovocem Ducha sv.

Ze studánky dobré dobrá voda teče a se vůkol rozlévá a hasí žízeň pijících. Srdce Duchem sv. vedené jest studánkou dobrou a proto dí sv. apoštol: ovocem Ducha sv. jest dobrotivost a dobročinnost a dlouhočekání. Dvě věci různé jsou dobrotivost a dobročinnost.

Dobrotivostí rozumím spíše smýšlení naše o bližním — dobročinností naše skutky. Toť nejlepší známka nábožnosti; dobročinnosti podléhá časem, někdy delším, někdy kratším, i tvrdé srdce pohanské.

Před krátkým časem (1895) byl ve Vídni missionář z Indie a vyprávěl o působnosti missionářů tamějších. Pravil, že nejvíce působí na zatvrzelé Hindy péče missionářů o malomocné tamější, kteří jsou vyloučeni ze společnosti, a sami své bídě ponecháni. Missionář vyhledal malomocného, aby mu posloužil a ho podaroval. V udivení táže se malomocný Hind: Proč jdeš ke mně, jehož se všichni štítí? »Abych vyplnil, co mi poroučí Bůh a získal si u něho lásku a odměnu.« Malomocný, zatvrzelý Hind, překonán láskou, volá mu vstříc: Pojď a uč mne Boha mého znát, který takovéto věci poroučí. Toť ovoce dobročinnosti. Však nesmíme hned čekat jeho ovoce; neboť dalším ovocem Ducha sv. jest dlouhočekání. Čekati dlouho, než uvidíme ovoce naší práce, jest známkou Ducha sv. Chtít hned všechno obrátit, jest známkou tělesnosti. Vždyť Bůh jak dlouho čeká na nás, než vydáme ovoce dle sv. jeho vůle? Podobenstvím o fíku planém — stromu neplodném, ukazuje nám shovívavost boží — a naše dlouhočekání jest známkou Ducha sv. v nás.

Jedním napomenutím a deseti napomenutími ještě nelze vždy člověku obrátit, ale třeba čekati dlouho. Čím kdo umí lépe trpělivěji očekávat obrácení člověka, tím větší nádobou Ducha sv. jest. My jsme obyčejně s úsudkem hotovi hned: Napomenul jsem ho a nic to není platné, — ten člověk není k napravení. Ne tak Duch sv., doutnající knot neuhasí, nalomenou třtinu nedolomí.

S dlouhočekáním souvisí tichost. Sv. Jan Zl. byl lvem na kazatelně, ale beránkem při pokání. Pán Kristus posílá učedníky své jako beránky mezi vlky a jako holubice tiché do světa. Prudký déšť méně vydá, než tichý.

Dále jmenuje sv. apoštol věrnost jako ovoce Ducha sv.; věrností se rozumí splniti, co člověk slíbí, slovo tolik jako přísaha. Nebo kde se nedrží slovo, tam se lže, kdo lže, jest nádobou ďábla a ne Ducha sv.

Konečně vyčítá sv. apoštol ještě trojí ovoce: a sice mírnost, zdrželivost a čistotu. To jsou ovoce sobě velmi podobná. Mírnost značí zachovati míru i ve věcech dovolených a nevadných, o nichž dí apoštol, všecko mohu — ale ne všecko mi prospívá; zdrželivost jest vzdalování se věci zakázaných — hříšných — a zvláště krásné ovoce Ducha sv. jmenuje sv. apoštol: čistotu, stráž smyslů našich. Kdo se nebude umět zapříti a mírniti i v tom, co jest dovoleno, nebude se umět ani zdržeti toho, co jest nedovoleno. Kdo neumí bojovati s myšlenkou, nedovede zadržeti slovo, a kdo proti slovu jest slabý, bude slaboch proti skutku hříšnému. Čistota duše jest ovoce Ducha sv.

Ne všichni stejné ovoce máme, ale všichni ovoce Ducha sv. míti musíme, nebo ovoce my dáme buď Duchu sv. — buď tělu a ďáblu.

Tak mnoho nasvědčuje tomu, že veliké procento lidí nežije život Ducha sv. Zkoumej a zpytuj se, zdaž nalezneš aspoň začátek ovoce Ducha sv. v sobě. A přičiň se rychle věc napraviti, protože strom nenesoucí ovoce bude vyťat a na oheň uvržen.

Zpytuj se také, zda sám v sobě nepěstuješ ovoce těla na místě Ducha sv. Zda tvá četba časopisů a knih, společnost přátel není příčinou, že nemáš ovoce Ducha sv.

Ovoce Ducha sv. dopracuješ se modlitbou, sebezapíráním, zpytováním sebe, vyznáním hříchů svých a hlavně hodným a častým sv. přijímáním.

Podle ovoce poznej — kterého Ducha jsi a dokud čas máš, sázej, zalévej, ale při tom pros toho, od něhož všecko dobré svůj původ má. Amen. *Fr. Vaněček.*

Neděle XIV. po sv. Duchu.

Bůh neopouští toho, kdo hledá království božího a jeho spravedlnosti.

»Hledejte nejprve království božího a jeho spravedlnosti!« (Mat. 6, 33.)

»Nepečujte o svůj život říkajíce: Co budeme jísti, nebo co budeme píti, nebo čím se budeme odívati? Nebo toho všeho pohané hledají. Vít zajisté Otec váš, že toho všeho potřebujete« — tak dí božský Spasitel v dnešním evangeliu.

Zvláštní to řeč! Dle napomenutí Syna božího nemáme pečovati o jídlo, o nápoj, o šat, neboť to jest pohanské. A přece hlavní péčí největšího počtu lidí jest péče o vezdejší chléb, o obydlí a o šatstvo.

Pro nynější dobu, v níž boj o pozemské živobytí a péče o vezdejší chléb vždy větší jest, snad se právě vyřknutá slova Ježíšova nehodí. Milliony a milliony musí každodenně pracovati, aby mohli býti živi, neboť když den neb dva dny nemohou pracovati, nemají práce, trpí nedostatkem.

Ale i ve všech ostatních okolnostech lidských, kamkoli se díváme, jsou lidé u práce o živobytí, o chléb, ať v doslovném, ať v širším smyslu.

Co chce rolník za svým pluhem kráčející? — Chléb.

Co hledá kupec, který jest činný ve všech odvětvích a přes moře a země jezdí? — Chléb.

Co hledají studenti, kteří se na rozličné úřady ve státě a církvi připravují? — Chléb.

Tedy všude, kam hledíme, péče o vezdejší chléb. A ti, kteří jsou dosti bohati a této péče nemají zapotřebí, buď se o to dříve starali, nebo pocházejí od rodičů, kteří jim bezstarostný život připravili.

A přece praví Vykupitel v dnešním evangeliu, že nemáme o pokrm a šat pečovati! Jak se to shoduje?

Úplně se to shoduje, když uvážíme, že Spasitel chce, abychom se o to nestarali úzkostlivě.

Máme pečovati o vezdejší chléb, ale ne úzkostlivě; nemáme zapomínati, že jsme dítkami všemohoucího Otce, který ví, že všeho toho potřebujeme, abychom mohli býti živi.

Úzkostlivě se starati jest pohanské. Pohané nevěděli, co my víme, že Pán nad životem, Pán nebe a země Otcem jest, který své dítky neopouští.

Božský Spasitel nám však v dnešním evangeliu podává také neomylný prostředek, jehož užívati máme, abychom v každé době měli, čeho pro pozemský život potřebujeme.

Praví: »Hledejte nejprve království božího a spravedlnosti jeho, a toto všecko bude vám přidáno.«

Přihlédněme, zdali se tento prostředek osvědčil!

Co znamená: hledati království božího a jeho spravedlnosti? To znamená: ve všem plniti vůli boží; to znamená: v Boha věřiti a v něho doufati; znamená to: jemu sloužiti a ho poslouchati; znamená to: jemu důvěřovati a jemu se odevzdati; znamená to: zde býti s málem spokojen a nebe na zemi nehledati.

Kdo to činí, toho Bůh nikdy neopustí a dá mu vše, čeho k živobytí potřebuje.

Že to Bůh učiniti může, o tom nemůže nikdo pochybovati; neboť vše, čeho pro pokrm, nápoj a šat potřebujeme, přichází od něho. Jeho mocí vzniká a roste osení, kvetou květiny, prospívají stáda a všechna zvířata, která nás živí a šatí; a všechny živly, jichž k životu potřebujeme, jako oheň, voda, vzduch, jsou mu podrobeny.

A že Bůh v každé nouzi pomáhá těm, kteří ho hledají a jemu slouží, slavnostně přislíbil v oné knize, která obsahuje slovo boží a pravdu boží v Písmě sv.

Již ve knize přísloví čteme: »Pán netýrá duše spravedlivého hladem.« A v žaltáři stojí: »Bojte se Boha, vy všichni svatí; neboť ti, kteří se bojí, netrpí nedostatkem . . . Viz, oči Páně hledí na ty, kteří v jeho milosrdenství doufají, aby srdce jejich vysvobodil a je živil v hladu.«

Dejme dobře pozor, jakým způsobem Písmo sv. na těchto místech spravedlivým pomoc boží slibuje k zachování tělesného jejich života. Všude se hlásá: »Pán nenechá je trpěti hlad a nedostatek.« Nedí se tedy: »Budou míti nadbytek a bohatství« — nýbrž jen: »Dostanou to, čeho potřebují, aby se nasytili a ošatili.«

A slovo to plní Pán v každé době. Ale pravíš: »Přece jsou případy, kdy spořádaným a bohabojným lidem nedostává se nutných věcí k živobytí, a přes to, že všude chléb hledají, přece ho nenalézají.«

Než i tu plní Bůh věrně sliby své. Položil chléb chudých v poslední stolici v ruce boháčův a zámožných lidí a praví těmto: »Cokoli jste nejmenšímu z bratří mých učinili, mně jste učinili, a v hladovém, kterého jste nakrmili, a v žíznivém, kterého jste napojili, mne jste nakrmili a napojili.« A dále praví boháčům, že

»v soudný den jejich osud jakožto soudce světa rozhodne, dle toho, jak se k chudým chovali.«

Tedy nějakým způsobem pečuje Bůh vždy, aby spravedliví tělesně nezahynuli, a slova žalmisty Davida vždy se osvědčila: »Byl jsem mladý a sestaral jsem, ale spravedlivého neviděl jsem nikdy opuštěného a jeho dítky chléb vyhledávati.«

Když se leckdy zdá, že se tato slova nevyplňují, pochází to odtud, že nouzi trpící nenáležejí vždy ke spravedlivým a že jsou často sami vinni, když hlad trpí. Zejména za našich dnů jest mnoho lidí, kteří mnoho potřebují, když mnoho mají, a pak v čas nouze nedostatkem musí trpěti — vlastní vinou.

A i se hledáním království božího a spravedlnosti jeho dnes to vůbec smutně vypadá.

Lidé dnešní doby hledají něco jiného než království boží a jeho spravedlnost; hledají království tohoto světa a jeho slávu, majetek a požitek.

Ukazují, že pravdu má Pán v dnešním evangeliu, když praví: »Žádný nemůže dvěma pánům sloužiti — Bohu i mamonu.« Slouží zcela jen mamonu. Ten jim poskytuje vše, co hledají, neboť peníze přinášejí čest, požitky a majetek. »Kdo peníze má, ať si na pána hrá,« jest již starodávná písnička. Kdo peníze má, všecko má, co svět svým nazývá, po čem srdce a smysly touží.

Proto vidíme, jak se vše po výdělku shání, jak peníze jsou první a poslední otázkou při každém lidském počínání, nejen v obchodu, nýbrž i v umění a vědách, při svatbách a úmrtí. Všude slyším: »Co si vydělám, co dostanu, kolik má nebo kolik s sebou přinese, co získal, co ztratil, kolik zanechal?«

Že v také době všechny vyšší statky lidstva, jako náboženství, ctnost, spravedlnost, láska k bližnímu, zapírání sama sebe — zacházejí, rozumí se samo sebou, a každodenní život ukazuje nám to s dostatek.

Všude však také s těmito vyššími statky zmizela spokojenost v dnešní lidské společnosti. Bez oddechu křičí a honí se všichni po penězích, od millionáře až po žebráka.

A jak týrá služba mamonu ubohé lidi, jak je týrá tělesně a duševně! S jakou námahou nechává mamon lidi hledati své poklady v útrobách zemských! Jak se hádají o místa, kde se zlato nalezlo! Vražda je u těch, kteří zlato hledají, v Americe na denním pořádku. A v Africe jsme zažili, že celý národ byl zničen, a hrozná válka s nevyslovitelnou nouzí v zápětí vedena byla o zlato.

Jak bezcitně pak za dnešních dnů celé národy vykořisťuje žádostivost po penězích několika málo lidí, kteří nemohou se nasytiti! Kolik podvodů v malém i velkém dopouštějí se z mamonu, lidé, a jak často končí káznicí nebo sebevraždou! Jak často se znepřátelí přátelé, příbuzní, sourozenci pro peníze, a jak se potom po celý život nenávidí!

Kolik rodin přichází smělými spekulacemi na mizinu! Kolik

nenávisti a závisti proti boháčům a majetníkům nepůsobí žádost chudých a vyděděných po penězích a požitku!

A jak málo štěstí přináší často mamon boháčům! Jak málo se z něho radují! Jak si počínají v nouzi a při ztrátách, které je potkávají! Často ze samého lakomství si ničeho nedopřejí a nedostatkem trpí při svých pytlích s penězi, nebo nemohou ničeho požívati z toho, co jim peníze poskytují, protože jsou nemocní a ubozí.

Jak často nacházíme při největším bohatství nejméně štěstí!

Tedy, nejmilejší, sloužiti mamonu není příjemností; neboť připravujeme se tím o pokoj a klid srdce.

Zcela jinak tomu jest, kdo Bohu slouží. Již žalmista volá: »Blahoslavený národ, jehož Pánem jeho Bůh jest.« Toto blahoslavenství platí i každému jednotlivému člověku.

Služba boží nejen nepřináší neklid v duši, nýbrž jej spíše odstraňuje. »Pojďte ke mně všichni, kteří pracujete a obtíženi jste a já vás občerstvím!« tak zní pozvání ke službě boží, a Pán ještě dodává: »Jho mé jest sladké, a břímě mé jest lehké.«

A tato služba dává nám onen pokoj, který nám svět a mamon dáti nemohou, a propůjčuje nám poklady, které rez a moli zkaziti nemohou.

Co prospějí zatvrzelému a nevěřícímu millionáři jeho poklady, když přichází hodina smrti? Musí je zde zanechati, byť i sebe více srdce jeho na nich lpělo, a jemu platí slovo Páně: »Snáze projde velbloud uchem jehly, než bohatec do království božího,« a jiné slovo: »Co prospěje člověku, byť i celý svět získal, na duši své však škodu trpěl?«

Ovšem neslibuje a nepřináší nám služba boží pozemských statků. Kristus Pán pravil: »Kdo chce za mnou přijíti, vezmi kříž svůj a následuj mne!« a v chudobě a ponížení nás předcházel. Ale lépe jest býti zde chudým a spokojeným, než bohatým a nespokojeným.

»Blahoslavení chudí duchem,« praví Pán. Chudými duchem, v duchovním smyslu, mohou však býti také bohatí, když svého bohatství v duchu Kristově užívají a když srdce své, své myšlení a dychtění k svému majetku nepřikládají. Nikoli bohatství zakazuje křesťanství, nýbrž jen žádostivost po penězích, lakomství a službu mamonu.

Bohu sloužiti u víře, modlitbě a naději a věrně své pozemské povinnosti vykonávati a řádně se starati o své pozemské živobytí, to jest hledati království božího a spravedlnosti jeho, to jest býti spravedlivým před Bohem a lidmi, a takového spravedlivého Bůh vždy uchrání před nedostatkem a hladem. Taký nepotřebuje se úzkostlivě starati o své tělesné potřeby, a bude spokojeným, jen když má to, čeho k vezdejšímu životu potřebuje. »Chléb náš vezdejší dejž nám dnes,« učil nás Kristus se modliti. A když věřící a spořádaný člověk zde na zemi v době, která jen mamonu holduje, ve věrné službě boží ani ke cti, ani k penězům, ani k důstojenstvím to nepřivedl, mzda jeho jest podržena pro lepší život,

nežli mu tento pozemský život poskytnouti může; jeho mzdu mu Pán jeho oznámí slovy: »Nuže, věrný a dobrý služebníku, poněvadž jsi byl nad málem věrným, nad mnohým tě ustanovím. Vejdi do radosti Pána svého.« Amen.

Dle Hansjakoba *Jan Nep. Josef Holý* O. Praem.

Neděle XV. po sv. Duchu.

Více radosti.

Anglický spisovatel Swett Marden vydal v době nedávno minulé dvě knížky, z nichž jedna má nadpis: »Veselou myslí dobudeš světa« a druhá zní: »Důvěřuj v sebe a zvítězíš!« V těchto knihách, které jsou napsány hlavně pro lidi nakloněné k trudnomyslnosti, zármutku a pessimismu, líčí, kterak zázračným lékem jest veselá mysl. Všecko se dá unésti, i neštěstí, nepoddáváme-li se příliš zármutku. »Když jsme radostni a sami sebou spokojeni, celá příroda se na nás usmívá, vzduch se zdá býti balsamičtější, nebe jasnější, květiny zdají se voněti krásněji a ptáci zpívají hned rozkošněji.«

To je všecko svatá pravda, drazí přátelé. A bylo by si přáti, aby na světě bylo více upřímné radosti a veselosti! Ale když je tu tisícero věcí, které působí bol a zármutek, a zkušenost nevidí ani jedinkého člověka, který by nikdy byl nezaplakal! Když to srdce naše není z kamene, a citlivost jest nám vrozena. Když ten svět, jak David v žalmu 83. praví, jest údolím slz, ve kterém řídká radost se střídá s přečastou bolestí, tak že kterýsi básník smutně se táže:

»Bolesti, bolesti,
kdo že vás rozsívá,
že vaše semeno
tak rychle klíčívá?« (S. Bouška.)

Avšak, můj drahý křesťane, nad tímto údolím slz klene se krásné nebe a s něho zaznívá posaváde sladký hlas Kristův: »Neplačiž!« »Neplačiž!« pravil kdysi ke vdově naimské, »neplačiž!« praví také k tobě. Ano, uposlechněmež a neplačme příliš! Příčiny slz bývají sice rozličné, ale pravý křesťan dovede se i v zármutku potěšiti... Tuto větu bych vám rád vysvětlil v dnešním rozjímání.

Pojednání.

I.

Člověk bývá jako skříň, ve které se chovají různé tužby a přání. Jeden chce býti bohatcem, aby mohl své náruživosti a vášně ukájeti bez starostí. Jiný zase touží po hodnostech a chce býti korunován ctí a slávou. Třetí, vida kolem sebe lidi hezčí, rád by své tělo proměnil v cheruba, aby zářilo krásou a ztepi-

lostí. A opět jiná by se ráda odívala v šarlat a kment, aby upoutala zraky mnohých.

Ale když se všecky tyto plány v niveč obracejí, když peníze nerostou a vyznamenání nepřilétají; když tělo zůstává stále totéž, jak je Pán Bůh stvořil, a osoba čtvrtého když zůstává stále nepovšimnuta — aj, tu zármutek jako veliká lavina se v duši valí.

Avšak, moji drazí, má tohle býti důvodem k zármutku? Má tohle vylákati z křesťanských očí slzy?

Při vykopávání základů pro nový dům na silnici z Pompejí do Castellamare byla vyhrabána zkamenělá mrtvola ženy, jež měla na rukou mnoho šperků veliké ceny. Tato bohatá žena byla patrně zasypána lávou při útěku před výbuchem sopky. (»Nár. Pol.« 22. pros. 1910.) Hle, »marnost nad marnost a všecko jest marnost.« (Kaz. 1, 2.) Marnost jest bohatství, marná je sláva, marná krása, marné vyražení; marné v sobě, marné pro nás, marné před Bohem. marné pro věčnost.

A pro takové cetky chtěli byste se, křesťané, rmoutiti? Chtěli byste bědovati nad stříbrolesklou rosou, kterou ráno zříte na lukách, a jež vám před očima mizí? Chtěli byste oplakávat hebký nádech na ovoci, když jej prst váš setřel? Či vás bolí, že ta duha na nebesku pomine zas v krátce?

Nemáte li jiné příčiny k slzám a zármutku, neplačtež!

II.

Hlubším důvodem k pláči bývá ztráta nám drahých přátel a příbuzných.

Smrt kosí kolem nás neustále a bez milosrdenství. Ach, kdyby aspoň počkala na člověka, až mu stářím zbělí vlas a zrak se zkalí, až ustaraná skloní se hlava a slabostí klesnou kolena! Slunce také nezapadá nikdy v poledne, ale když dokoná běh svůj. Ptactvo v povětří a červi na zemi mají svůj čas. Strom má své pupence, listí, květ a ovoce a v podzim teprv suchého zbavuje se listí. Ale lidé umírají kdykoliv. Kteří dnes kvetli, zítra vadnou pod neslyšným dechem smrti a živým tu zanechávají bol a slzy.

Hle, ve městečku Naimu zemřel chudé vdově jediný syn! Což nebylo pro ni dost velikým neštěstím, že byla chudou a vdovou? Proč jí odňal Bůh také syna, jedinou radost, útěchu a podporu? Co si teď počne, ubohá? Jaké je to pro ni štěstí, že tenkráte byl na světě Pán Ježíš, který ji potkal u brány města a k ní zarmoucené promluvil sladké slovo: »Neplačiž!«

Pán Ježíš neputuje sice už v těle lidském mezi zarmoucenými lidmi, aby je těšil, ale až dosud často vidíme, jak rodičové doprovázejí ke hrobu milované a snad jediné dítě. Zazlíme jim, že hořekují a pláčí? Nezazlíme, ale potěšíme je. Jak a čím je potěšíme? Přistupme k nim a povězme jim s Kristem toto: (Dle Frenclovy Postilly II., 617.)

»Rodičové křesťanští, neplačtež! Zarmouceno jest ovšem

srdce vaše, ale vizte, kdo že vás zarmoutil? Svrchovaný a dobrý otec v nebesích, který vás miluje a nejlépe ví, co činí.

Vy jste se ovšem těšili na své dítě, doufajíce, že svým časem bude vaší podporou. Ale možná, že vaše dítě mělo jednou přijíti do velikého neštěstí, mělo býti nespokojené se svým povoláním, mělo býti od závistivých nepřátel souženo a pronásledováno. Jak by vám bylo, kdybyste jednou viděti musili, jak se vašemu dítěti všecko daří naopak, jak ho třeba neštěstí stíhá za neštěstím, jak lidé bezbožní pracují o jeho zkázu?

Co pocítila Rebeka za úzkosti, když jejího miláčka Jakoba chtěl zavražditi rozhněvaný bratr Esau! Jak musilo krváceti srdce matky makabejské, když ukrutný Antioch jednoho syna po druhém mučiti rozkázal před jejími zraky. Co vytrpěla sv. Felicitas, když jedním dnem ztratila všech sedm synů a nezůstal jí ani jediný.

A nemáme-liž dosti příkladův i v Písmě sv. i v každodenní zkušenosti, že zrovna hodní rodičové měli nejhorší děti? Naši prarodiče se dočkali na svém prvním synu Kainovi nečekané bolesti. Bohabojný Noe velice truchlil nad nezdárným synem Chamem. Jakob měl 12 synův a všecky nábožně vychovával, a právě nejstarší mu byli k žalosti a hanbě. Jak bylo Davidovi, když o jeho život vlastní syn ukládal? Ó drazí, než takové děti, lépe jest nemíti docela žádné!

Možná, že byste se vy na svém mileném dítěti žádného zármutku nedočkali, ale možná že ano. Jedno vše. Ježíš Kristus vám je vzal a Ježíš Kristus také volá: »Neplačtež!« On nejlépe ví, proč odnímá děti rodičům a rodiče dětem, a dobrý křesťan zase najde, chce-li, ve své víře dosti pohnutek, aby se při smrti svých drahých dovedl potěšiti.

III.

Avšak nejen zklamané naděje a ztráta miláčků bývají příčinou slz! Vy víte, přátelé, že i tisíceré kříže jiné lidi na tomto světě svírají a bolestí naplňují. Ach, tu jedni nesou chudobu a vzdychají. Jiní trpí nemocemi a naříkají. Jiní pláčí v křížích domácích, jiní v rozličných nehodách.

Ale ke všem volá nebeský Těšitel: »Neplačte příliš! Otec nebeský posílá kříže, aby vás zkoušel, jak se zkoušívá v ohni zlato. Útrapy života jsou jako poslové zvěstující a opakující znovu a znovu heslo moje: Kdo chce za mnou přijíti, vezmi kříž svůj a následuj mne! Neboť není jiné cesty k nebesům, nežli té, kterou jsem kráčel já a kterou šli za mnou moji vyvolení.« Tak volá nebeský Těšitel.

Ostatně, moji drazí, jako to slunko na blankytu nebeském co chvíli černý mráček zastírá, ale brzy zase ustupuje s cesty paprskům — tak i vše, co srdce naše bolem plní a mysl zakaluje, to vše jest jenom přechodní. Všecko pomine a jenom Pán Bůh zůstane.

Drazí přátelé, když to všechno zrale uvážíte, řekněte mi

pak upřímně, má li rozumný křesťan příčinu velice sobě naříkati a přílišné slzy prolévati? Nemáme-liž i v zármutku se těšiti a radovati?

IV.

Pouze jediné jest nad čím bychom právem měli plakati a naříkati. To jsou naše hříchy a zlé svědomí.

Všecko ostatní dopuštěno jest od Boha a jest dobré. Pouze hřích nepochází od Boha, ale jest v očích božích největším neštěstím. A není větší trýzně, není zmije tak jedovaté, není dýky tak ostré, není jedu tak zžírajícího, jako svědomí hříchem obtížené, vytýkající a žalující.

Ano, tu bychom měli hojnými a upřímnými slzami zalévati oči svoje. Neboť takové slzy jsou jako nebeské perly, takové slzy jsou zapsány nad hvězdami v knihách života.

Jsou slzy škodlivé, které lidé prolévají nad zklamanými nadějemi. Jsou slzy zbytečné, které se prolévají o křížích a utrpeních. Jsou slzy neužitečné, které rosí hroby zemřelých Ale slzy, jež se roní nad těžkými hříchy, jsou slzy spasitelné. A takové slzy jsou velikým darem nebes.

Po takovém daru slz toužebně volal prorok Jeremiáš (9): »Kdo dá hlavě mé vodu a očím mým studnici slz?« Takového daru slz dosáhl sv. Ignác, jenž při modlení každé místo slzami zkropil. Takového daru dosáhl sv. František Xav., jenž v slzách svých vždy jakousi nevyslovitelnou sladkost cítil.

Ó moji nejmilejší! Mnoho synů Adamových na zemi pláče, ano všichni pláčí. Ale nastotisíckrát škoda mnohých slz! Neboť pláčí škodlivě a zbytečně. Proč se nedovedou potěšiti? Proč neplačí aspoň rozumně? Když už se nacházíme v slzavém údolí, když není možná bez pláče živu býti, ach, plačme aspoň tak, aby až z tohoto plačtivého údolí vykročíme, o jednom každém z nás říci se mohlo, že plakal rozumně a spasitelně. Amen.

Frant. Malý.

Neděle XV. po sv. Duchu.

Mládenec naimský. (Homilie.) *)

»Aj mrtvý nesen byl ven, syn jediný matky své, a ta byla vdova.«
(Luk. 7, 12.)

Naim, dnes dědinka asi o 10 bídných chatách, byla za času Krista Pána opevněným městem.

1. K tomu městu přicházel kdysi Kristus Pán a »šli s ním

*) Dle Albana Stolze »Predigten«. Vydáno r. 1908 na památku jeho stoletých narozenin. Herder, Wien, Kohlmarkt. Kázání vydána z jeho psané, dosud neuveřejněné pozůstalosti. Výtečný lidový spisovatel jeví se tu také výborným homiletikem. Podáváme zpracovanou ukázku, abychom bratry na dílo upozornili a je všem co nejvřeleji jako pomůcku doporučili. — Cena 4 K 20 hal.

učedníci jeho a zástup veliký«. Málokdo z těch, kdož tehda chodili za Spasitelem, věděli určitě, že on jest Syn boží; a přece měli takovou důvěru k němu, že ho všude následovali.

My křesťané víme, že Kristus jest Syn Boha živého; víme, že za nás trpěl a umřel; víme, že u nikoho jiného nelze hledati spásy, než u Krista Ježíše. Křesťané sklánějí hlavu, když se vysloví jméno Ježíš; mají ve světnici obraz jeho; tak často se pozdravují: Pochválen buď Ježíš Kristus! A přece nemilují a nectí Krista Pána upřímně; neradi chodí za ním, neradi bývají u něho, pravým opakem jsou oněch zástupů z národa židovského. Denně jest Spasitel i jako člověk přítomen ve viditelných způsobách při mši svaté. A přece, není-li právě neděle, jak málo lidí je tu. Nebývá mnohým za těžko, vážiti dalekou pout k obrazu Matky boží; ve kraji našem dosti jest křesťanů vlažných, kteří celý boží rok o kostel nezavadí, ale aspoň jednou za rok udělají sobě i své rodině tu radost, že s ní zajedou k Matce boží do Tří Dubů; ale několik kroků jíti do kostela, uctíti tam Spasitele při mši svaté, toho nedovedou a nechtějí.

Kdyby byl na celém světě jenom jediný kostel, kde by se mše sv. slavila, kde by tedy Kristus Pán jako Bůh a člověk pod způsobou chleba viditelný byl: žádná pout nebyla by příliš daleká, žádná útrapa příliš těžká, žádná výloha příliš veliká, každý křesťan by hleděl, aby aspoň jednou v životě mohl obcovati mši sv. na tomto jediném místě; a každý, kdo by tam aspoň jednou byl, radoval by se nesmírně a za šťastného pokládal. Ale že nám Bůh všecko tak usnadnil a každý ve farním kostele Spasitele najíti může, proto jsou mnozí tak chladni a lhostejni. Mnohý sedí raději doma, nedělá nic, nudí se dlouhou chvílí, než by šel na mši sv. Ba i takoví křesťané jsou, kteří i v neděli děti své ode mše sv. zdržují a je nutí, na pastvu hnáti dobytek. Koho se to týká, ať si vzpomene na slova Spasitelova: »Kdo mne zapře před lidmi, toho i já zapru před anděli božími.«

2. »Když pak se přibližoval ku bráně města, aj mrtvý nesen byl ven, syn jediný matky své, a ta byla vdova: a zástup města mnohý (šel) s ní.«

Mládenec to byl, kterého vynášeli na hřbitov. Mladí lidé neradi vzpomínají na smrt. Odtud ta náboženská, vlastně bezbožná lehkomyslnost, nedostatek bázně boží, odtud ten život v ustavičném hříchu dnes u mnohých mladých lidí. A přece není žádný věk, ani mladost před smrtí jista. Smrt se maluje jako kostlivec s kosou. A když sekáč kosí, padají usečeny něžné květinky zároveň s polouschlou travou: tak kosí smrt lidi, ať jsou mladí nebo staří. Bylo by tedy i mladým lidem s prospěchem, mysliti často na smrt.

Mnohý mladý člověk, který vede život prostopášný, který vše páše, čeho se mu zabaží a o Boha se nestará, jinak by žil, kdyby často si vzpomněl: snad za krátko ležeti budeš ztuhlý a zsinalý v rakvi a vynesou tě na hřbitov. A leckterá dívka, jejíž jedinou radostí jest tanec, krásné šaty a milostná známost, jinak

by žila, kdyby si často vzpomněla, že snad za krátko údy její ochromeny a bez vlády ležeti budou v hlubokém hrobě, že šatem jejím bude trouchnivý rubáš a její krásný obličej — hlavou umrlčí. Jak často vidíme kvetoucí lidi klesati v hrob, i mladost to vidí, ale na obrátku na smrt zapomíná a jako slepá užívá světa dále!

Jak dlouho budeme živi, nejisto jest, že umřeme a umřeme dříve, než se nadáme a nám bude milo. Žijte tedy každý den tak, jakoby to byl váš den poslední. Čím více se budete varovati hříchu, tím méně se vám bude strachovati smrti.

Mrtvý mládenec »byl jediný syn matky své, a ta byla vdova«. Trpko bylo té ženě, že už jí umřel muž, nyní jí pochovali jediného syna, který ji mohl za stara živiti. Tak bývá často, že právě vdovy a lidi opuštěné stíhá neštěstí za neštěstím; mnozí už od let ani nevědí, co je radost. Tak tomu Bůh chce a přece je dobrotivý; chceť Bůh, aby miláčkové jeho raději na zemi trpěli a na věčnosti blaženi byli, nežli aby žili několik let rozmařile a zahubili duši na věky. Praví Písmo sv.: »Koho Bůh miluje, toho trestá«, a sv. Terezie píše: »Kdyby věděli lidé, jak veliká jest odměna, již za pozemské utrpení obdržíme na onom světě, sami by ještě Boha prosili, aby jim hodně mnoho a velikých utrpení seslal.«

»A zástup města mnohý (šel) s ní.« Snad žena chudá a nepatrná byla vdova ta; ale měšťané jí chtěli projeviti svoji účast a útrpnost a hojným počtem šli s ní na hřbitov. To bylo vší chvály hodno. Jeť to poslední služba, kterou můžeme ještě někomu prokázati, když mu jdeme na pohřeb a modlíme se zaň. Je to jediný skutek milosrdenství, který ještě můžeme vykonati na mrtvém. Ale není zvláštní zásluhou, jdeme-li na pohřeb příbuzným, přátelům, nebo ze zvědavosti váženým a vznešeným: ale odmění nás Bůh, když vyprovodíme chudého, opuštěného, na světě opovrženého a pomodlíme se zaň. Je-li tedy pohřeb chudáka a málo lidí jde s ním, není to hanbou mrtvého, nýbrž živých, kteří na pohřeb nepřišli; vždyť se tu vtírá myšlenka, že málo lidí dobrých je v té obci. Je velmi krásným zvykem na některých osadách, že na každý pohřeb pravidelně z každého domu aspoň jedna osoba přijde.

3. »Vida matku Pán, milosrdenstvím hnut jsa nad ní, řekl jí: Neplačiž!« Pamatujte sobě všichni, kdož jste v starostech a trápení, anebo na koho ony přijdou, pamatujte sobě: Ježíš byl milosrdenstvím hnut nad matkou plačící. Když i vás všecek svět opustil, když nikdo nezná bolesti vaší, když nikdo vás nepolituje: jeden žije v nebi, který hledí na vás, ano, který ze svatostánku vašeho kostela patří na vás a tak útrpný a slitovný dnes a povždy jest k vám, jako před 1900 lety k té vdově opuštěné: jest to váš Spasitel. Jen mu požalujte hoře své v tiché, věřící modlitbě; on mocný jest a potěší vás a pomůže vám, vždyť slitovnost srdce jeho nezná mezí.

4. »A přistoupiv, dotekl se mar. Ti pak, kteří nesli, zasta-

vili se. I řekl: Mládenče, tobě pravím, vstaň. I posadil se ten, kterýž byl umřel, a počal mluviti. I dal jej mateři jeho.« Na východě pohřbívali mrtvé v rakvi otevřené, takže ho mohl každý viděti, a nosiči nemusili otvírati mar, když Ježíš mládence křísil.

Považte jen radost vdovy ztrápené, když syn její najednou seděl před ní zase živ a zdráv a mluvil. Jako Ježíš vrátil vdově syna, tak jednou všecky lidi rovněž z mrtvých vzkřísí. Sámť tak řekl: »Já jsem vzkříšení a život.« (Jan 11, 25) »Přichází hodina . . ., kdy mrtví uslyší hlas Syna božího: a kteří uslyší, živi budou.« (Jan 5, 25.) Nikdo tedy v hrobě nezůstane. Ten, který moc měl vzkřísiti mládence, má také moc vyplniti zaslíbení své a vzkřísiti všecky lidi.

Ale když se potom matka zase shledá s nebožtíkem mužem a s dětmi, bude se moci také radovati, jako vdova v dnešním evangeliu? Dojista ne každá. Žila-li snad sama spravedlivě a zbožně a její příbuzní bezbožně, bude od věčného Soudce v rozhodný den soudu postavena na pravici, příbuzní její na levici, ona půjde do nebes a oni do pekla. Div že sama hořem neumřela, když jí smrt za několik let vyrvala muže nebo děti, po léta o ně plakala a naříkala. Ale jak jí bude, až v den soudný na věky od ní budou odtrženi?

Kdo má tedy muže nebo ženu nebo děti nebo milé přátele, od nichž by na věky nerad byl odloučen, tomu snažiti se jest, nejen aby sám vedl život křesťanský, nýbrž aby také své milé vším způsobem přidržoval k bázni boží, aby se jednou v nebi s těmi shledal, od kterých ho smrt odloučila. Ale zde právě viděti často nepochopitelnou lehkomyslnost. Otcové a matky, kteří by si zoufali, kdyby jim měl umřít syn nebo dcera, nic si z toho nedělají, když děti umřely duchovně, žijí-li v hříchu a nepravosti, ano svou nedbalostí a nerozumnou láskou k dětem sami tím bývají vinni. Takoví rodiče a děti snad se také po smrti shledají a pospolu na věky zůstanou, ale na místě věčné hrůzy.

5. »Pojala pak všecky bázeň a velebili Boha, řkouce: Prorok veliký povstal mezi námi a Bůh navštívil lid svůj.« I my žasneme nad tímto zázrakem všemohoucnosti, dobroty a milosrdenství Ježíšova. Ale pouhý údiv a mrtvá víra v Krista nic by nám nepomohla: chceme li slavně jednou z mrtvých vstáti a věčně blaženi býti, jest nám nyní žíti podle víry Kristovy, vždy a všude, každý den, a kdyby to i oběti stálo a potupu a hanbu u světa nám přineslo, vždyť Spasitel sám praví: »Blahoslavení, kdo slyší slovo boží a ostříhají ho.« (Luk. 11, 28.) Amen. *J. Ocetek.*

Neděle XVI. po sv. Duchu.

»Čiň právě, a neboj se císaře ni krále!«

1. Pán Ježíš často již zahanbil farisey pro jejich domnělou spravedlnost. Modlili se i dlouho i na veřejných ulicích; postili se, ale při tom pochmuřovali tváře své a oblékali se v roucha kající;

dávali i značné almužny, ale dali to rozhlašovati. Vše, co činili, jinak dobrého i chvály hodného, nečinili ale z lásky a úcty k Bohu, nýbrž jediné proto, aby měli chválu u lidí, jakožto muži bohabojní, svatí; a aby mohli zasedati při slavnostech na prvém místě. Spasitel nazval je obílenými hroby, jež svrchu zdají se býti pěknými, ale uvnitř jsou plni zlé vůle a mravní hniloby. A proto i fariseové neustávali vyhledávati příležitosti, by Pána Ježíše do úzkých vehnali, v řečích ho polapili, nebo při některém předobrém skutku přistihli, a pak ho o přízeň lidu, které mu na výsost závíděli, připraviti mohli.

Tak se stalo, i když jeden kníže fariseů pozval Pána Ježíše k sobě na hostinu v den sobotní, jak o tom vypravuje dnešní sv. evangelium. Objednali si tam zároveň člověka vodnatelného, aby žádal Pána Ježíše za uzdravení, a dobře pozorovali, jak on se zachová. I myslili: jestli ho uzdraví, obviníme ho, že ruší sobotu, a nařkneme, že není tedy od Boha poslán. Neuzdraví-li nemocného, prohlásíme ho za nemilosrdného i bezcitného člověka, jenž nemůže býti poslán od Boha.

Avšak Pán Ježíš, Bůh vševědoucí, znal dokonale úzkočnost jejich. A proto, aby jich pro ni zahanbil, položil jim otázku, zdali sluší uzdravovati i v den sváteční? A když oni netroufali se mu odpověděti, uzdravil vodnatelného, a ospravedlnil jednání své slovy: Spadne-li vám vůl neb osel do studny v den sobotní, zdali ho ihned nevytáhnete? A nepovažujete-li pomoc, zvířeti poskytnutnou v sobotu, za věc nedovolenou, hříšnou; kterak by mohlo hříchem býti, v sobotu dobrodiní prokázati nebohému člověku?

Pán Ježíš, ač znal zlovolné myšlení fariseů, přece nedbal toho, co budou o něm mluviti a mysliti, a ubohému člověku pomohl. Tak ale nám dal naučení, že i my, nedbajíce na posuzování lidí, jednati máme vždy dle práva i spravedlnosti, jak i přísloví dí: »Čiň právě, a neboj se císaře, ni krále!«

2. Nespravedlivých sudičů a odsuzovatelů bylo vždy mezi lidmi dost a dost. Proto také pěje korunovaný prorok (Žalm 36, 12.): »Pozorovati bude hříšník spravedlivého, a skřípěti bude naň zuby svými.« Člověk, sám ničemný, nemůže toho snésti, vidí-li koho lepším nad sebou; a proto stahuje ho zlovolně pod sebe svým hanebným odsuzováním i pro nejnepatrnější poklesek. Ať spravedlivý činí, jak jen může, opatrně, rozumně, poctivě, spravedlivě, člověku ničemnému nikdy se nezachová; ten najde při něm vždy nějaký nedostatek; a nemůže-li popříti velikých skutků nenáviděného spolubratra svého, podezřívá aspoň úmysly jeho při nich, jen aby ho snížil.

A víte kdo bývá nejhorším sudičem svých bližních? Bývá to zpravidla člověk, který sám mravně nestojí vůbec za nic, nebo jen za málo! A ten a takový nemete před vlastním prahem svým, aby napravil, v čem sám se proviňuje; ale zasedá jako nějaký soudce na soudnou stolici, by odsuzoval bratra svého. Břevno ve

vlastním oku nevidí, ale mrvu v oku bratra svého vidí, a zúmyslně a zlovolně ji zvětšuje.

Kdo žil kdy na světě svatěji, nežli Pán Ježíš? Kdo činil kdy skutky dobré, četnější a dokonalejší? Kdo byl více opatrný, pokorný, láskyplný, shovívavý, dobrotivý i ku nepřátelům, nežli Pán Ježíš? A hle! Ani tento největší Bohočlověk neušel hanebným pomluvám a nespravedlivým odsuzováním se strany zpyšnělých, pokryteckých fariseů! Stále pozorovali jeho jednání, nikoliv proto, aby se z něho naučili Bohu v pravdě sloužiti; ale aby ho mohli podezřívati, pomlouvati, odsuzovati, zlehčovati!

Když k němu přinesli šlakem poraženého, aby ho uzdravil, otázal se Pán Ježíš fariseů: »Co jest snáze říci: Odpouštějí se tobě hříchové tvoji; čili říci: Vstaň a choď?« Jedno i druhé jest stejně těžké, někoho slovem na těle uzdraviti, anebo jiného slovem hříchů zbaviti, a tedy duši jeho uzdraviti. Aby tedy ukázal, že Bohem jest, uzdravil Pán Ježíš nemocného nejprve na duši, že asi byla nemoc tělesná zaviněna nemocí duševní, čili hříšným životem šlakem poraženého; a uzdravil pak i tělo jeho, řka: »Doufej synu, odpouštějíť se tobě hříchove tvoji!« a pak teprve: »Vstaň a choď!« A víte, jak se fariseové Pánu Ježíši za jeho odpuštění hříchů odměnili, ač dokázal, že jako Bůh má moc hříchy odpouštěti? Prohlásili přece: »Tento se rouhá!«

Když jindy Pán Ježíš vymítl ďábla z člověka, nepřičetli fariseové skutku toho moci jeho boží, ale prohlásili, že tak učinil pomocí belzebuba, vrchního ďábla. Když byl laskavý k publikánům, aby je Bohu získal, prohlásili, že jest jako jeden z nich, a že nespravedlnosti jich schvaluje. Sám Pán Ježíš viděl se nucena prosloviti: »Přišel zajisté Jan Křtitel, nejeda ani pije, a řkou: Má zlého ducha. Přišel Syn člověka, jeda a pije, a řkou: Aj (jest) člověk žráč a pijan vína, přítel publikánů a hříšníků.« (Mat. 11, 18. 19.)

3. Jestliže ale ani Syn boží, ani kajícník od narození Jan Křtitel neušli nespravedlivého odsuzování: kterak bychom se mohli my domýšleti, že ušetřeni budeme jedovatých jazyků?

A v pravdě! Jsi-li pokorný, řeknou, že jsi pokrytec; jsi-li trpělivý, prohlásí tě za zbabělce; jsi-li spravedlivý, v ústech utrhačů jsi nesnášelivý. Člověka prostomyslného nazývají hloupým; opatrného úskočným; veselého, rozpustilcem, světákem; mlčelivého pokrytcem; a kdo opováží se pokárati dle zásluhy chybujícího, toho nazývají pyšným, bezohledným, drzým!

4. Co činit? Spasitel učí nás v dnešním evangeliu, jak se máme proti nespravedlivým posudkům stavěti. To jest: pohrdati jimi, a činiti to, co nám svědomí činiti velí.

Sv. Augustin dí: »Jestliže nás lidé chválí, neradujme se z toho příliš; jestli nás haní, nermutme se z toho. Nebo ani nespravedlivé posuzování lidí neuvede nás do pekla, ani pochvala lidí do nebe.« A jindy řekl nepřátelům svým: »Suďte si o mně, co chcete, jen když svědomí mé nežaluje na mne před Bohem!« A podobně napsal i sám apoštol národů Korintským (I., 4, 3.):

»Mně pak za nejmenší jest, abych souzen byl od vás, aneb od lidského soudu . . . Ničeho sobě povědom nejsem . . ., kdo mne soudí. Pán jest!«

Za dob našich mnozí o sobě tvrdí, jsem dobrý křesťan dobrý katolík; ale stydí se do kostela choditi, svátosti přijímati, půst před jinými zachovati a pod. Jsou takovíto zbabělci opravdu ještě katolíky, když jim platí pošklebek od lidí výše nežli věrnost k Bohu?

Ó nebojme se veřejně přiznávati se k Bohu, a sice nejen slovy, ale i životem svým, jeden každý ve stavu svém. Přijde čas, kdy souditi bude nás Pán! I odsouzen bude pak mnohý hříšník, jehož svět chválil, a třebas s největší pompou do hrobu ukládal; spravedlivému však, od světa snad haněnému, dá ale Pán v odplatu život věčný. Amen. Dr. *K. L. Řehák.*

Neděle XVI. po sv. Duchu.

Proč máme neděli světiti.

Dnešní sv. evangelium ukazuje, jak přísně a svědomitě bylo v Starém Zákoně svěcení soboty zachováváno. Za blesku a hromu poručil Bůh národu vyvolenému na hoře Sinai: »Pomni, abys den sváteční světil.« Dle zákona Mojžíšova trest smrti stihl každého, kdo soboty znesvětil, ba i prokazování dobrých skutků bylo považováno za znesvěcování dne svátečního, jak z dnešního evangelia jsme slyšeli.

Pán Ježíš však ukázal, že sobota není sobě nejvyšším cílem, ale svěcení její má býti k oslavě boží a posvěcování lidí, že Bůh je uctíván, konáme-li v den sváteční skutky dobré; i uzdravil v týž den také nemocného.

My křesťané světíme neděli od dob apoštolských místo soboty k oslavě nejsvětější Trojice. Neděle jest den Páně, všecka práce toho dne má záležeti v oslavě Boha a posvěcování sebe a prokazování lásky k bližnímu.

Znesvěcování neděle prací služebnou, zanedbáváním služeb božích, holdování hříchu jest nevděkem Boha nanejvýš urážejícím, otupuje a snižuje člověka a svolává trest boží. Židé dodnes světí úzkostlivě den sobotní a věří pevně, že svěcení to je spojeno s požehnáním božím.

Pozorujeme-li však svět křesťanský, musíme žasnouti, jak den Páně se znesvěcuje, jak pro poctu boží, posvěcení duše, konání skutků milosrdenství není více zájmu a nadšení, jak vše se žene za penízem, zábavou a hříchem. Více se holduje satanu nežli Bohu, dárci všeho dobra, více se hledí prospěti tělu než duši, ač se škodí oběma, a co by se měl v neděli člověk výše povznésti k Bohu a s ním se potěšiti, odcizuje se mu ještě více.

Neděli máme světiti 1. poněvadž jsme lidé, poněvadž jsme 2. křesťané a 3. poněvadž znesvěcení její přináší nejzhoubnější následky.

Pojednání.

1. Bůh nás stvořil, abychom mu sloužili konáním povinností od něho předepsaných, a dle stupně ochoty a lásky, jakou jemu sloužíme, byli věčně odměněni různým stupněm slávy. Bůh mohl žádati od nás službu ustavičnou, dnem i nocí, všecky dny, měsíce a léta; ustanovil však šest dní v témdni pro práci, bychom si za přispění Boha chleba dobývali, a sedmý den vyhradil sobě, abychom Bohu patřičnou poctu a vděčnost vzdáti mohli a sebe posvěcovati i bližnímu dobro prokazovati a tím se více k Bohu přiblížiti mohli. Bůh žádá našeho klidu a žádné těžké služby. »Týden má 168 hodin, praví sv. Jan Zlat., a z toho určil Bůh jen jedinkou hodinu pro sebe (při službách božích), a i té bys chtěl užiti k zaměstnání světskému?«

Od počátku světa ustanovil Bůh sobotu za den, který jeho poctě a vděčnosti má býti zasvěcen. Praví Písmo sv.: »A dokonal Bůh dne sedmého dílo své, kteréž byl učinil, a odpočinul dne sedmého ode všeho díla, kteréž byl dělal. I požehnal dni sedmému a posvětil ho.« (I. Mojž. 2.) Aby naznačil svatost a důležitost této povinnosti, zdůraznil ji slovem: »Pomni, pamatuj si to!« A pak řekl: »Šest dní budeš pracovati a dělati všecka díla svá. Sedmého pak dne sobota Hospodina, Boha tvého, jest. Nebudeš dělati žádného díla v něm, ty i syn tvůj i dcera tvá, služebník tvůj i děvka tvá, i hovado tvé, i příchozí, který jest ve branách tvých. Neboť v šesti dnech učinil Hospodin nebe i zemi i moře i všecko, což v nich jest a odpočinul v den sedmý; protož požehnal Bůh dne sobotního a posvětil ho.« (2. Mojž. 20.)

Pod trestem smrti bylo zapověděno znesvěcení neděle: »Ostříhejte soboty své, nebo svatou jest vám; kdož by ji poskvrnil, smrtí umře; kdo by v ní dílo dělal, zahyne duše jeho z prostřed lidu svého.« (Mojž. 31.) Když jednou muž jakýsi sbíral dříví v sobotu, přivedl ho lid k Mojžíšovi a Aronovi a před celou obec, a Hospodin řekl k Mojžíšovi: »Smrtí ať umře člověk ten; nechť ho ukamenuje všechen zástup vně za stany.« (4. Mojž. 15.) Každodenně posílal Bůh mannu lidu na poušti, kromě soboty, aby lid sbíráním této nebyl sveden k práci služebné Na 59 místech v Písmě sv. mluví se o svěcení dne svátečního.

Bůh slibuje největší požehnání všem, kdo věrně světí den Páně, a hrozí velikými tresty všem, kdo ho znesvěcují.

Svěcení neděle udržuje člověka při rozumném a v pravdě důstojném životě I kdyby nebylo přikázání božího, bylo by svěcení neděle nutností pro přirozenost lidskou. Člověk má tělo a duši. Život lidský nezáleží v jídle a pití, spaní a bdění, práci a odpočinku stále a stále, až by udeřila poslední hodina a stroj těla rozpadl se a vypověděl své služby. Život náš nestál by za to, aby člověk vůbec žil. Bylo by to hrozným snížením ducha lidského, který je stvořen pro věci lepší a vyšší. Tím právě liší se člověk od zvířete, že duchem svým může se povznésti k Bohu, s ním se potěšiti, po práci pookřáti a v konání povinností své štěstí hledati.

Básníci se pokoušeli, aby vylíčili kouzlo dne nedělního, malíři snažili se barvami znázorniti je, ale nikdo nedovedl dosud zobraziti blaženost a pokoj srdce, jakým je naplněn člověk zbožný za dne svátečního.

Všudy obkličuje jej posvátné ticho, vyrušované jen libým a slavnostním hlaholem zvonů; vše, co připomíná útrapy dne všedního, jest od domu vzdáleno. Člověk obléká se ve sváteční šat a při tom i v srdce vniká nálada a pocity sváteční. Spěchá do chrámu božího, poslouchá slovo boží, ohlas z jiných světů, s výšin nebeských, kde není námahy, pláče a bolestí, člověk padá na kolena před oltářem svého Boha a Pána a nevýslovná blaženost naplňuje jeho srdce. I nejchudší a nejposlednější, který sténá pod tíhou denní práce, cítí v neděli, že jest dítkem božím, raduje se ze šlechtictví a své důstojnosti původu božského. Slunce zdá se že veseleji svítí, květiny a celá příroda vydávají neobyčejnou vůni, celá země přioděna zdá se být rouchem svátečním; člověk zbožný bývá přenesen do ztraceného ráje. S člověka padá těžké jho práce, jež následkem hříchu na nás leží, a vzpomínka na věčný klid, věčnou blaženost dodává nové síly, nové chuti ku práci, která již není jhem protivným, ale pokáním a hromaděním zásluh pro život věčný. Člověk bez svěcení neděle jest pouhý stroj; necítí radosti pravé, ba dítko boží mění se znenáhla v šelmu, jež vášněmi hnána do úplné záhuby. Proto nalézáme u všech národů jeden den v témdni, kdy odpočívají od práce; národ to dědí po předcích od prvních počátků lidstva, z ustanovení Prozřetelnosti božské.

2. Svěcení neděle nezáleží však jen z odpočinku od práce a klanění se Bohu modlitbou a bohoslužbou všeobecnou.

My jsme křesťany, od nás se žádá mnohem více, poněvadž Boha lépe známe a od něho více milostí a dobrodiní přijímáme,

První křesťané hned od prvních počátků křesťanství scházeli se v neděli a trvali spolu na modlitbách a lámání chleba, přijímali při oběti mše sv. nejsvětější tělo Páně. Kdo chtěl náležeti církvi Kristově, býti vyznavačem Ukřižovaného, ukazoval to jen účastí při společné bohoslužbě.

Vyloučení z bohoslužby bylo vyloučením z církve. Když císař Theodosius nesměl se zúčastniti mše sv. za hroznou nespravedlnost na svých poddaných, byl velice nešťasten, plakal, že žebrák smí bráti podílu při nejsvětějším tajemství a přijímati tělo Páně, jemu však, císaři, že zabráněno; a považoval se za nejšťastnějšího, když si trest církevní odpykal a mohl zase vstoupiti do sboru křesťanů ke společným bohoslužbám. Církev hned s počátku světila neděli místo soboty, poněvadž Pán Ježíš zvláště neděli, první den po sobotě vyznamenal; vstal z mrtvých a seslal Ducha sv.

Neděle byla hned prvním křesťanům nekonečně více než pouhá památka na odpočinek Boha v den sobotní; neděle jest dnem vykoupení lidstva, posvěcením skrze Ducha sv. Neděle má

býti hlasitým a veřejným vyznáním víry základních pravd křesťanských, Boha trojjediného.

Kdo nesvětí neděli, zapírá svou víru, šlape po milostech vykoupení a posvěcení duše, odcizuje se Bohu, hyne duševně i tělesně.

Jestliže znesvěcení dne sobotního bylo v Starém Zákoně trestáno smrtí ukamenováním, kdy sobota připomínala jen odpočinek Tvůrce od stvoření, aby se člověk povznesl k svému Bohu, jaký trest stihne křesťana, který zná všecka tajemství úradků božích, který je krví Kristovou vykoupen, milostí Ducha sv posvěcován a jednou má z hrobu povstati k novému životu, věčně blaženému. V neděli máme tedy nejen zdržeti se práce všední, ale zúčastniti se nejsvětější oběti mše sv., kde se nám rozdává ovoce vykoupení; máme přijímati posilu duše, nejsvětější tělo Páně, zbraň proti hříchu, nový život a záruku slavného vzkříšení a života věčného; v neděli máme slyšeti slovo boží, utvrzovati se ve víře, posilovati se v naději a rozněcovati se v lásce k Bohu a bližnímu. Svěcením neděle oslavujeme Boha, dárce všeho dobra, a prospíváme nejvíce sobě. Kdo světí neděli, tomu se dobře daří. Bůh požehnal dni tomuto. Bůh žehná majetku, chrání před neštěstím a splácí každý náš krok mnohonásobně.

3. Znesvěcování neděle přináší zhoubné následky.

Říše milosti souvisí těsně s říší přírody. Každý hřích proti řádu milosti mstí se na řádu přirozeném. Kdo hřeší proti přikázáním božím, pozná brzy následky trpké už za života pozemského; kdo věrně plní své povinnosti, rozmnožuje si dny štěstí a požehnání božího zde na světě.

Avšak žádný hřích nemá tak zhoubných následků jak u jednotlivce, tak celé společnosti lidské.

Kdo nesvětí neděle, odvrací rozum svůj od pravdy, od Boha, svého cíle, otupuje sebe pro vše šlechetné a vznešené. Jako květině je třeba paprsků slunečních, aby rostla, kvetla a vůni vydávala, tak duši lidské je třeba světla nebeského, pravd nadpřirozených, slova božího, chleba nebeského; kdyby nebylo neděle, hynul by křesťan v mlhavém ovzduší a zápachu světském a nepovznesl by se celý čas do výšin nadhvězdných, kde jest čistý vzduch pro duši, zdraví, síla a život.

Kdo nesvětí neděle, pustne duševně, srdce tvrdne a vášně zmítají jím, až stane se sobeckým, necitelným k bližnímu, nevděčným k Bohu, slabým k sobě samému, stává se hříčkou vášní, až zhyne ve víru smyslnosti.

Znesvěcení neděle působí i na tělo, jemuž je třeba klidu a odpočinku přiměřeného Prozřetelnost boží ustanovila šest dní ku práci a jeden den k odpočinku. Kdykoli lidé božský tento řád změnili, vždy poznali, že tělo i duše tím trpí. Za revoluce francouzské zavedli 10. den klidu, ale brzy vrátili se ke starému pořádku a poznali, že není moudrosti, není rady proti Hospodinu. (Přísl. 21.) Proudhon, nevěrec francouzský, vyznal zkušeností donucen: »Zkraťte týden o jeden den, aby bylo 5 dní

pracovních a jeden den odpočinku, pak bude odpočinku příliš mnoho. Prodlužte týden o jeden den, aby bylo sedm dní pracovních a pak den odpočinku, pak je práce příliš mnoho. Zaveďte 12 dnů pracovních a pak dva dni odpočinku, pak usmrtíte člověka nečinností, když jste napřed vyčerpali jeho síly únavou.« (Spirago, II. 80.)

Znesvěcení neděle přináší kletbu celé společnosti.

Pouto mezi dítkami a rodiči se uvolňuje a přerušuje, nemodlí-li se rodina společně, nezůstanou li všichni ani v neděli pohromadě v úctě boží a vděčnosti, co jiného může život rodinný více oživiti a udržeti? Jde-li každý člen rodiny v neděli za jinou prací, za jinou zábavou, a nechodí do domu božího, pak požehnání boží opouští rodinu a základy spokojenosti a štěstí se boří.

Znesvěcování neděle přivádí do společnosti lidské sobectví. Přestanou-li se jednotlivci scházeti do domu božího jako bratři, synové Otce nebeského, jako členové jedné rodiny, pak bude vášeň jednotlivce každému nejvyšším zákonem a všeobecný boj nastane jednoho proti druhému v zápasu a kus chleba a ukojení chtíčů zvířecích.

Znesvěcování neděle svolává na jednotlivce a společnost trest boží. Hrozné jsou pohrůžky a kletby, jež vyřkl Bůh ve Starém Zákoně nad těmi, kdo znesvěcují soboty. Neúroda, sucho, nouze, hlad, mor a různé nehody mají stihnouti dům, kde se Bohu odcizili.

Zchudnutí mass lidu za našich dnů přes všecky vynálezy a pokrok, a vykořisťování všech pomůcek, jichž lidé mají po ruce, hrozící nebezpečí, nespokojenost, vření v lidu pracujícím, to vše jest ovocem znesvěcování dne Páně. Jestli v Starém Zákoně Bůh trestal znesvěcování pouhé soboty takovými tresty, čím více hroziti se musíme trestů pro znesvěcení křesťanské neděle, která nám připomíná tolik nevýslovných milostí božích a naplniti nás má vděčností a láskou k Bohu trojjedinému.

Chceme-li se dočkati požehnání božího, vraťme se kajícně k Bohu, bijme se zkroušeně v prsa, svěťme svědomitě den Páně. Otcové a matky bděte bedlivě nad svými dítkami, přivádějte je do chrámu Páně, předcházejte jim dobrým příkladem; nedovolujte jim, aby hříchem, urážkami Boha znesvěcovali dne svátečního.

Bděte nad služebnými, popřejte jim času, aby mohli učiniti zadost své povinnosti náboženské, povinnosti nejsladší a nejpožehnanější.

Budeme-li dávati Bohu, co mu náleží, poctu a chválu, dá nám Bůh, co nám přislíbil, štěstí a požehnání hojné na zemi, a svěcení dne Páně přinese požehnání nejen v životě našem pozemském ale zajistí nám blaženost věčnou a nevýslovnou Amen.

Dle *J. Ehrlera V. M. Váchal.*

Kázání o Porciunkuli.

O odpustcích.

Vysoce důstojnému pánu, panu p. t. P. **Rogeru Konhefrovi**, velezasloužilému provinciálovi řádu sv. Františka, věnuje **Fr. Wolf**, farář v Kostelní Lhotě.

»Proste, a bude vám dáno, hledejte, a naleznete.« (Luk. 11, 9.)

V řádu sv. Františka z Assisi máme dnes velikou slavnost »Porciunkula« nazvanou. Porciunkula slul původně kostelíček v Assisi, rodišti sv. Františka, zasvěcený Panně Marii Nanebevzaté, nazván byl též kostelíčkem Panny Marie od Andělů. Kostelíček ten byl vystavěn kolem r. 352 po Kr. ode čtyř poutníků ze Sv. země přišlých. Ve svatyňce té přechovávali částečku ze hrobu Panny Marie. Když poutníci oni zemřeli, počala svatyňka ona pustnouti. Až konečně mnichové řádu sv. Benedikta r. 516 se jí ujali a ji opravili. Město Assisi pak dalo z vděčnosti tento kostelíček a celou část pozemku kolem něho řádu sv. Benedikta. Od té doby nazýván kostelíček onen »Porciunkula«, což znamená v našem jazyku část, částka, úděl, podíl. Později nemohl však řád onen pozemek i s kostelíčkem udržeti, a tak svatyňka pustla opět. Za časů sv. Františka byla tak zpustlá, že sloužila pouze za úkryt pastýřům v bouři a nepohodě. Tuto svatyni opravil a ještě dva jiné kostelíčky sv. František a zvelebil. U Porciunkule vystavěl si poustevnu, a tam připojili se k němu potom jiní zbožní mužové, kteří také jako sv. František se chtěli odříci světa a v chudobě, odříkání a sebezapírání Pánu Bohu sloužiti. Když pak sv. František dostal od sv. Otce Innocence III. potvrzení svého řádu, stal se kostelíček ten střediskem všech bratří řeholních, a sv. František pak vyprosil od sv. Otce Honoria III. plnomocné odpustky všem, kteří do tohoto kostelíka na den 2. srpna přijdou a nábožně přijmou svátost pokání a nejsv. Svátost oltářní a pomodlí se na úmysl sv. Otce, a sice na prvního srpna od večera toho dne až do večera druhého srpna, neboť 2. srpna byl kostelík Porciunkula posvěcen. Později právo získati odpustky rozšířeno bylo na všecky chrámy řádu františkánského. A za tou příčinou také přišli jsme my dnes do této svatyně před oltář Matky boží, abychom tady vykonali sv zpověď, přijali nejsv. Svátost oltářní, pomodlili se na úmysl sv. Otce, a tak si získali odpustky Porciunkulové. O čem jiném máme tedy rozjímati, než o tom, co jsou odpustky, jak jich máme získati, abychom opravdu nabyli té milosti, kterou nám Pán Ježíš zde podává, a snad pro neznalost svou menšího prospěchu pro duši svou si neopatřili, než jak možno jest. Nuže, počínám ve jménu Páně, pod ochranou Královny andělů.

Pojednání.

I.

Když jdeme ke sv. zpovědi a s pravou lítostí a opravdovým předsevzetím vyznáme hříchy své a konáme pokání, tu dosahu-

jeme odpuštění hříchů, dosahujeme milosti boží, duše naše stává se dítkem božím, dědicem království nebeského, stává se svatou a spravedlivou; všecky zásluhy dobrých skutků, kterých jsme si ve stavu milosti boží vydobyli, opět nám pro nebe platí; dosahujeme odpuštění trestů věčných, které bychom musili vytrpěti v pekle. Avšak neodpouštějí se nám ve svátosti pokání tresty časné, to jest ty, které trvají jen nějaký čas buď tady na světě anebo v očistci. Podobno to jest jako v životě občanském při provinění nějakém. Stane-li se zločin nějaký, tu dle zákonů státních jest provinilec odsouzen do vězení, a tu i když si vytrpí trest svůj, přece nesmí po nějaký čas býti volen k čestným veřejným úřadům, jest politicky bezectným, tu jest potřeba, by se mu dostalo prominutí této úhony od samého Veličenstva. Onen trest, žalář, můžeme přirovnati ke trestu věčnému, který nám kněz při sv. zpovědi na místě božím odpouští, a onu bezectnost, která činí občana neschopným k tomu, aby byl volen k čestným úřadům, tu můžeme přirovnati ke trestům časným. Duše při sv. zpovědi také dostala prominutí velikého trestu věčného, ale není ještě hodna přijíti do nebe, nesmí ještě přijmouti čestný úřad občana nebeského; musí býti zbavena této bezectnosti, pak teprve přijde do nebe. Musí vytrpěti buď již zde na zemi pokání úplné za hříchy své, anebo v očistci. Z této příčiny konali katolíci horliví za prvých dob církve přísná pokání, veliké pouti konali, veliká mrtvení na těle svém prováděli, aby tak sami tresty časné odpykali a do očistce přijíti nemusili. Církev sv. pak toto přísné pokání již hned za dob apoštolských ulehčovala a buď část nebo i celé pokání promíjela, jak hned sv. Pavel v Korintě učinil, jak svědčí Písmo sv. A to jsou právě odpustky. Pamatovati si tedy musíme, že odpustky jsou odpuštění časných trestů, které nám církev sv. po odpuštění hříchů a trestů věčných ke svátosti pokání přidává. Když nám odpouští celý časný trest, jsou to odpustky plnomocné; když jenom část, jsou to neplnomocné odpustky.

Dobře si musíme pamatovati, že odpuštění hříchů docházíme ve svátosti pokání, ale abychom nemusili za své hříchy činiti dlouhé pokání, církev nám přidává odpustky. Odpuštění hříchů můžeme získati vždy, když jdeme ke sv. zpovědi, ale nemusíme při tom získati odpustky. Odpustky si získáváme tehdy, když církev sv. dovolí, když nám dává k tomu příležitost. Ale vždy musíme vyplniti určité podmínky. První podmínkou jest vždy, abychom byli ve stavu milosti boží, abychom neměli na sobě žádný hřích smrtelný, ani lehký, tedy vždy je nezbytno vykonati sv. zpověď. Druhou podmínkou jest, abychom vykonali nějaký určený skutek, ke kterému se odpustky připojují, jako na př. modlitbu, půst, almužnu, pout, návštěvu chrámu. Není-li modlitba určena, která se má vykonati, stačí pomodliti se pětkrát Otčenáš a Zdrávas. Tyto dvě podmínky musí býti splněny. Mýlil by se, kdo by myslil, že může získati odpustků, vykoná-li předepsaný skutek beze sv. zpovědi. Vypadalo by to, jako kdyby dlužník,

který má zaplatiti veliký obnos, přinesl věřiteli pouze malý dárek, sice pěkný, ale ceny nepatrné, a tím by chtěl celý dluh zaplatiti. Při odpustcích my sice vykonáme malý skutek, ale ten má platnost velikou, protože k němu církev sv. dosadí všecko ostatní ze zásluh Pána Ježíše. — Když by pak někdo vykonal pouze sv. zpověď, a nikoli při ní ty skutky předepsané, získal by odpuštění hříchů a trestů věčných, ale pokání za hříchy, tresty časné by mu zbyly buď tady na světě anebo v očistci. Proto hleďme za hříchy konati pokání, hleďme často přijímati svátost pokání a při tom snažme se získati si vždy odpustky, abychom tak posloužili duši své a nejen od záhuby věčné vysvobodili duši svou, ale i od těch trestů, které by nám zůstaly v očistci.

Církev sv. také dovoluje, abychom odpustky získávali pro duše v očistci; tu musíme vyhověti všem podmínkám, které církev sv. ustanovila k získání odpustků, ale musíme podmínky ty vykonati s úmyslem, aby prospěly duším v očistci. Všemi dobrými skutky pomáháme duším v očistci, obzvláště mší sv., ale tyto své pomoci můžeme zvětšiti, získáváme-li duším v očistci odpustky. Ó jak mnoho můžeme vykonati každý den pro duše v očistci! Při každé modlitbě své, ráno i večer, v kostele a všude k modlitbě své připojme modlitbu, kterou předešlý sv. Otec Lev XIII. obdařil odpustky: Odpočinutí věčné dej jim, Pane, a světlo věčné ať jim svítí . . .

II.

Každý nahlíží, že jest prospěšno pro spásu duše získávati si odpustky. Jak jich tedy sobě můžeme získati? Církev sv. při rozdávání milosti boží jest nesmírně dobrotivá; každému a vždy rozdává milost boží, jak to Pán Ježíš poručil, a podobně otevírá ten nekonečný poklad zásluh Pána Ježíše a z něho za nás doplácí spravedlnosti božské naše pokání tím, že nám dává odpustky.

Podle podmínek, které musíme vyplniti, abychom si odpustky získali, rozeznáváme: odpustky místní, které můžeme získati na některých místech; odpustky věcné, které můžeme získati jistou věcí; a osobní, které mohou získati jen určité osoby.

1. Místní odpustky vyžadují, abychom se dostavili osobně na určité místo a tam vykonali předepsané modlitby, sv. zpověď a sv. přijímání, jak to bylo od církve sv. určeno. Místa taková jsou: chrámy, oltáře, místa ve Sv. zemi, křížová cesta a boží muka.

a) První příklad takových odpustků místních máme dnes: Odpustky Porciunkule, které sv. František od samotného Pána Ježíše si vyprosil a které sv. Otec Honorius r. 1217 potvrdil. Odpustky ty jsou plnomocné, a může jich nabýti každý, kdo vykoná dnes sv. zpověď, přijme nejsv. Svátost oltářní a pomodlí se ve zdejším chrámu Páně tolikráte, kolikráte dnes do tohoto chrámu přijde. Pro sebe může plnomocné odpustky získati každý pouze jednou denně, proto ty ostatní, které dnes získati může, je dobře věnovati duším v očistci. Protože o slavnosti Porciunkulové bývá nával veliký, možno sv. svátosti přijmouti i v jiném kostele,

kostel františkánský jen navštíviti a v něm vykonati modlitby odpustkové na úmysl sv. Otce.

b) Porciunkulové odpustky mohou se získati jen na prvého a druhého srpna, ale návštěvou sedmi hlavních chrámů, basilik ve středu celého křesťanstva v Římě můžeme získati plnomocných odpustků každý den. Každý, kdo do Říma putuje, navštíví chrámy: sv. Petra, sv. Pavla, sv. Šebestiana, sv. Jana, sv. Kříže, sv. Vavřince a Panny Marie Sněžné, tam vykoná pobožnost a získá plnomocné odpustky. Odpustky sv. Otcem letos při jubileu Konstantinském udělené jsou právě tytéž a rozšířeny jsou na návštěvy i farních kostelů u nás.

c) Jako pout do Říma ku prahu knížat apoštolských a návštěva tamějších chrámů spojena jest s odpustky, tím více odměňuje církev sv. pout do Sv. země plnomocnými odpustky. Když boží hrob v Jerusalemě upadl do moci turecké, prohlásil sv. Otec výpravu na osvobození a všem, kdož se jí zúčastnili, dal plnomocné odpustky. Jaké nadšení se zmocnilo rytířstva křesťanského, jaké výpravy a hrdinské skutky vykonány, vypravují dějiny. I později považována byla pout do Sv. země za skutek nejvyšší ceny, a návštěva míst posvěcených životem Pána Ježíše byla vždy považována za štěstí celého života. A církev sv. dávala vždy plnomocné odpustky těm, kdož tam do sv. města Jerusalema přišli a na místech, kudy Pán Ježíš se svým křížem na ramenou kráčel, pobožnost vykonali. Tak vznikla pobožnost o čtrnácti zastaveních křížové cesty. Ale poněvadž není každému možno, aby do Sv. země putoval, dovolili sv. Otcové, aby pobožnost tuto konali věřící doma nebo v kostelích před čtrnácti obrazy znázorňujícími utrpení Paně, a poskytli za pobožnost tuto tytéž odpustky, které jsou ve Sv. zemi. Kdo tedy ve stavu milosti boží koná řádně pobožnost křížové cesty, získá sobě nebo duším v očistci tytéž odpustky, jako kdyby vykonal pout do Sv. země a v Jerusalemě na místech utrpení Páně se modlil. Také plnomocnými odpustky nadána jest pout do Compostely ve Španělích, kde jest hrob sv. apoštola Jakuba.

d) Plnomocné odpustky duším v očistci připojuje církev sv. ke mši sv. sloužené u některých oltářů, které slují privilegované. O svátku Všech věrných dušiček jsou všechny oltáře privilegované. Církev sv. připojuje odpustky k božím mukám t. j. křížům, zejména hojnými odpustky opatřeny jsou kříže missionářské, které bývají stavěny na památku missií.

2. Mnohem ještě snáze získávají katolíci, ovšem když podmínkám vyhoví, t. j. jsou ve stavu milosti posvěcující, odpustky, když při sobě nosí některé věci svěcené. Tak

a) především jest to odpustkový křížek, a sice s tělem Pána Ježíše, se kterým jsou spojeny odpustky všecky, které si možno získati křížovou cestou. Odpustků těch nabýti mohou všichni, kdož nemohou navštíviti křížovou cestu.

b) Mnozí katolíci nosí škapulíř. Škapulíř byl původně veliké roucho, které zakrývalo celý šat řeholníků ze předu i ze zadu

a sloužilo k tomu, aby řeholník ušetřil svého šatu při práci. Užívali škapulíře jenom při práci, při modlitbách ho odkládali. Toto roucho slulo scapulare od latinského scapula, lopatka, z čehož povstalo české škapulíř. Mnozí zbožní by rádi se účastnili života řeholního a získali těch výhod pro svou duši, které mají řeholníci, ale není jim možno opustiti svět, a proto aspoň ukazují dobrou vůli, a církev sv. dovoluje jim nositi škapulíř, ovšem změněný a zmenšený, a udílí jim za to odpustky.

c) Po Pánu Ježíši nade všecky anděly a svaté ctíme Pannu Marii a ctíme ji zvláště sv. růžencem. Růženec provází nás stále naším životem, a církev sv., aby nás podnítila a povzbudila modliti se růženec, dává nám odpustky, a sice získáváme si odpustky, máme-li při modlitbě

d) růžencové v ruce svěcený růženec. A jako při pobožnosti růžencové získáváme si odpustky, tak i litanie k Pánu Ježíši, loretánské litanie, ke všem svatým spojeny jsou s odpustky.

Neplnomocné odpustky získává, kdo při klekání modlí se »Anděl Páně« kleče. Modlitby »Zdrávas, Královno« i »Pod ochranu« jsou spojeny s odpustky. — Kdykoli se katolík žehná sv. křížem a říká »Ve jménu . . .«, získává odpustky. Kdykoli dáváme křesťanský pozdrav, získáváme neplnomocné odpustky. Kdokoli jda kolem kostela a slyše zvoniti k pozdvihování, klaní se nejsv. Svátosti, získává odpustky. Když kněz nese nejsv. Svátost k nemocnému, kdož jej doprovázejí, získávají sobě nebo duším v očistci odpustky. Hle, jak štědrá jest církev sv.! Při každé příležitosti můžeme čerpati z její štědrosti a získávati odpustky.

3. A ještě více činí církev sv., aby nám ulehčila cestu do království nebeského! Známo vám, že církev sv. dovolovala, aby zbožní katolíci, kteří se chtěli odříci světa, žili společně podle jistých pravidel v klášteřích, aby zachovávali evangelické rady, chudobu, dokonalou poslušnost a čistotu; a tak povstaly řády duchovní. Těmto řádům udílí církev sv. přečetné odpustky. Leč všichni nemohou do kláštera vstoupiti; mnozí by rádi chtěli Pánu Bohu sloužiti, život dokonalý vésti, ale nemohou opustiti svět; a pro takové založil sv. František třetí řád nebo řád terciářů. Sv. František totiž založil pro mužské řád františkánský, pro ženské pak založil druhý řád chudých sester, jehož první představenou byla sv. Klára, proto slovou členky tohoto řádu také Klarisky; a pro ty, kteří do kláštera nemohou vstoupiti, založil řád třetí, řád terciářů, do kterého může každý katolík nebo katolička vstoupiti a dále žíti ve světě, a jsou pak členové třetího řádu účastni všech výhod duchovních obou druhých dvou řádů a získávají hojných odpustků při vstoupení do řádu, v hodině smrti a pak za rok mnohokráte.

Mnozí pak katolíci nezasvěcují celý život svůj službě boží a sebezapírání, nýbrž chtějí jen určité pobožnosti konati, na př. chtějí uctívati nejsv. Srdce Páně, nebo nejsv. Srdce Panny Marie, chtějí se pravidelně modliti růženec, ctíti sv. Josefa, a takoví katolíci tvoří bratrstva nebo jednoty. Údové těchto jednot nezava-

zují se pod hříchem, že budou konati určitou pobožnost, ale získávají všech odpustků, kterými církev sv. obdařuje takové jednoty v míře veliké, kdykoli konají pobožnost spolkovou. Za nynějších dob, kdy nastává rozdělení duchů, kdy na jedné straně jsou katolíci horliví a na druhé straně lidé bez víry, spolky a bratrstva duchovní velice se rozšiřují a přinášejí veliký užitek.

III.

Ó kéž by tato slova byla požehnána a pohnula aspoň některého z posluchačů, by vstoupili do některého bratrstva, aby tak získali si hojně odpustků. Vždyť víme, že ve svátosti pokání dosahujeme odpuštění hříchů a věčných trestů, a jen někdy odpuštění časných trestů, proto musíme konati dostiučinění, a to právě nám církev sv. doplňuje odpustky; odpustky můžeme pak získati na různých místech, různými věcmi a různými povinnostmi.

Neříkej nikdo, že odpustků nepotřebuješ! Uvaž jen tu přísnou spravedlnost boží a zpytuj své svědomí a spočítej těžké hříchy své, a připomeň si, jak dlouhé konali pokání dříve, za jeden hřích smrtelný třeba několik roků! A my jsme se dopustili mnoha hříchů smrtelných, a když to spočítáme, nestačil by celý lidský věk, abychom dostiučinění za ně vykonali. Proto hleďme si získati odpustky co nejčastěji. A nyní obraťme se k Pánu Bohu a prosme ho v kající lítosti: »Otče náš, jenž jsi na nebesích, my jsme hřešili; Velebnost Tvou jsme urazili, zákon Tvůj svatý jsme přestoupili, a hříchy naše jsou tak četné, že nejsme s to, bychom urážku napravili. Přijmi tedy naše nedokonalé pokání, když k Tobě se obracíme a hříchů svých litujeme. Nehleď na naši nedostatečnost, ale pohlédni na zásluhy umučení a smrti Syna Svého, Ježíše Krista, které Ti od nás církev Tvá podává, a pro tu Svatou Krev Ježíše Krista odpust nám hříchy naše i tresty, které zasluhujeme, a po tomto životě dej nám život ve slávě věčné. Amen.«

Použito spisu: J. Hulka, Odpustky.

Literatura.

Promluvy. Cyklus II. Výklady o sv. Písmě. Napsal P. Fr. Žák, T. J. Cena K. 1·40. Tiskem Cyrillo-Methodějské knihtiskárny V. Kotrba v Praze. Nákladem Věstníku Mariánských družin. Řadu svých krásných spisů (na př. »O Bohu a jeho vlastnostech«. Kázání a konference. Cena K 9·50. »O nebi«. Dílo dogmaticko-asketické. Cena 3 K; atd.) hodlá neúnavný P. Frant. Žák rozmnožiti cykly promluv, z nichž prvního vyšel zatím jeden sešit, za to však, ježto cyklus tento bude delší, vydán hned cyklus druhý (140 str.), jenž ve 22 promluvách obsahuje výklady o Písmě sv. všeobecné a pak výklady ke Genesi až k potopě, jež způsobem dp. P. Žákovi vlastním poučují, že obsah Písma sv. jsou dějiny vykoupení, že Písmo sv. jest inspirováno, že v něm (v originálu) nejsou bludy a omyly náboženské nebo vědecké, vysvětlují zásady církve při výkladu Písma sv., poměr tohoto a věd světských; jednají dále o Mojžíšovi vůbec a jako o spisovateli Pentateuchu, zvláště o tom, že obsah Pentateuchu jest pravdivý, že vypravování Genese není čerpáno z mythů východních, o výkladu hexaemera, o původu člověka dle bible a darwinismu, o významu lidské řeči (o řeči prvních rodičů), o jednotě pokolení lidského, o prvotním stavu a hříchu prarodičů, o Kainu a Abelovi, o monotheismu a vzniku polytheismu, o potopě a stáří člověčenstva. Doporučujeme co nejvřeleji. *Prokop Zaletěl.*

LISTY VĚDECKÉ.

Kněžská liga „Pro Pontifice et Ecclesia“.

(Dokončení.)

Zvolené prostředky jsou správné, výtečné a účinné.

Než, někdo řekne, nestačí, že cíl, jejž si liga vytkla, povahou svou velice důležitý jest, a že ligu samu nutno pokládati za velice opportunní a prospěšnou. Abychom si mohli neklamný úsudek utvořiti, třeba konkretně zkoumati, zda prostředky, kterými liga svého cíle dosáhnouti hodlá, v pravdě tak způsobilé jsou, že dávají oprávněnou naději na jistý a trvalý úspěch.

To jest ovšem pravda. K tomu odpovídáme především, že bezpečnou zárukou vhodné volby prostředků jest směrodatné svědectví církevního preláta, který stejně vyniká láskou k církvi a oddaností k apoštolské Stolici, jako učeností a zkušeností v nejchoulostivějších záležitostech, svědectví kardinála Dubillarda, arcibiskupa v Chambery. K výslovnému přání sv. Stolice pečlivě zkoumal a studoval toto dílo do nejmenších podrobností a nerozpakoval se označiti je jako providenciální a naléhavým potřebám naší doby vyhovující. Ještě více: Co nejdůrazněji duchovenstvu dílo toto doporučil. »*Naléhavě doporučuji založení této internacionální ligy, jež má úkolem v kněžstvu pěstovati nejdokonalejší oddanost k sv. Stolici. K přání sv. Otce zkoumal jsem toto dílo a považuji je za skutečně providencionální pro naši dobu.*« Toť jsou vlastní slova Jeho Eminence kardinála Dubillarda, který nad to ráčil převzíti nejvyšší správu tohoto spolku.

Ostatně, nehledě ani k vážnosti takového svědectví, postačí trochu pozorně se poohlédnouti po podmínkách, které členům jsou uloženy, aby všechny pochybnosti byly rozptýleny a vhodnost a prospěšnost prostředků, jež k dosažení svého vznešeného cíle liga volila, jasně vynikla.

Především budiž uváženo, že podmínky ligou stanovené předpokládají velice známou a základní pravdu, tu totiž, že pravá oddanost nepozůstává toliko ve slovích, ale zejména ve skutcích a že se hlavně jeví ochotnou vůlí, věnovati se službám jiného, jak dí sv. Tomáš Aqu. v Summě Theolog. 1. 2 ae. q. 82 a. i.:

*

Voluntas quaedam prompte tradendi se ad ea, quae pertinent ad Dei famulatum. Oddanost k apoštolské Stolici, již pěstovati liga si úkolem učinila, není oddaností na citu spočívající, ale jest oddaností na opravdové úctě a lásce založenou. Dle poznámky sv. Ignáce z Loyoly v krásné knížce o duchovních cvičeních jest lásku hledati ve skutcích a ne ve slovích; jevíť se vzájemnou sdílností, tak že ten, kdo miluje, s milovanou osobou sdílí, co má a může, a naopak činí milovaná osoba té, která miluje.

Uznáme-li tuto zásadu, snadno nahlédneme, že podmínky pro členy ligy stanovené znamenitě odpovídají povaze pravé oddanosti k papeži.

Co může a musí činiti kněz apoštolské Stolici opravdu oddaný? *Za papeže se modliti* a dbáti toho, by se za něj i od jiných modlitby dály; *jeho vůli plniti* a hleděti k tomu, by i od jiných plněna byla, zvláště v těch věcech, které sv. Otci nejvíce na srdci leží; konečně *podporovati jej* v jeho časných potřebách.

1. Členu ligy jest denně vykonati následující liturgickou *modlitbu* za papeže: Tu es Petrus et super haue petram aedificabo Ecclesiam meam.

℣. Constituit eum dominum domus suae.

℟. Et principem omnis possessionis suae.

Oremus. Deus omnium fidelium pastor et rector . . . etc.

Člen ligy zavazuje se dále k tomu, že ročně bude za papeže jednu *mši sv. sloužiti*, a je-li členem duchovní správy, že pozve osadníky k tomu bohoslužebnému úkonu. Ve zpovědnici má povzbuzovati kajícníky k tomu, aby denně, aneb aspoň velice často přijímali tělo Páně, a pokud možno aspoň jednou za týden sv. přijímání za papeže obětovali. Tolik co se modlitby dotýká.

2. Členové ligy mají aspoň jednou za rok *kázati* nebo dáti kázati *o papeži* neb o novějších papežských projevech, na př. o denním přijímání a pod.

Členové ligy budou se starati o to, aby papežské dokumenty, které potírají a odsuzují moderní bludy, zejména syllabus Pia IX., encykliky Pia X. o modernismu a nepravé křesťanské demokracii, co možná nejvíce rozšířeny byly. Aby se přizpůsobili naléhavým a opětně projeveným přáním sv. Stolice o naprosté nutnosti důkladné znalosti scholastické filosofie a theologie dle sv. Tomáše Aq., budou se, pokud jim to práce jejich dovolí, obírati těmito studiemi a budou nařízení a pokynů svaté Stolice v této příčině, i pokud se týká jiných otázek bezvýjimečně hájiti proti svým spolubratřím i podřízeným.

A sejděme ještě při tomto bodu do podrobností: Členové ligy zavazují se výslovně, *že nebudou čísti časopisův a novin*, které více méně katolickým liberalismem anebo modernismem nakaženy jsou, jakož i k tomu, že, pokud to v jejich moci, jiným o četbě takové brániti a překážeti budou; ba ještě více, vynasnaží se, aby každý rok, seč jen budou, získali jednoho nového předplatitele novinám zcela katolickým a papeži věrným.

Členové mají při každé příležitosti statečně hájiti jednoty církve a státu, náboženského vyučování ve školách, úplné svobody a posvátných práv církevních řádův a kongregací.

Za příčinou hájení práv papeže a jeho autority žádá liga od svých členův, aby se zavázali, že při každé vhodné příležitosti při vykonávání povinností svého stavu, při kongressích, ve spolcích, ve shromážděních a patronátech budou mluviti o papeži, jeho úředních projevech a pokynech.

Vedle toho, aby čeleno bylo systemu mlčelivosti v římské otázce, má každý člen ligy toho dbáti, aby pro data opportunitate poukázal na nesnesitelné postavení sv. Otce, jenž jest sub hostili potestate constitutus.

3 Konečně vzhledem k šlechetnému účelu, *podporovati společného Otce všeho křesťanstva* v jeho časných potřebách a vykonávati tak jednu z nejvznešenějších povinností dětinné lásky, klade za podmínku skutečného a trvalého členství, aby se kněz slibem zavázal, že každororočně přispěje na Petrský haléř obnosem 20 franků. Při tom však stanoveno, že ti, kteří mohou více dáti, mají sobě za čest a radost klásti, přinésti větší almužnu, a že ti, kterým nedovolují jejich skrovnější poměry dáti ročně 20 franků, mohou přece státi se údy ligy, ovšem s tím předpokladem, že místní ředitelé ligy je uznají hodnými členství ligy, a že se slibem zaváží ročně aspoň 5 franky přispívati.

Není třeba zdržovati se dokazováním, že je spravedlivo, šlechetno a svato, jestliže liga kněží, chtějíc svou láskou k sv. Otci se vyznamenati, od členů svých vyžaduje roční oběti malého obnosu peněžitého. Vždyť sv. Otci jest se starati o nesčetné katolické podniky, a jeho postavení je takové, že pomoci co možná největší potřebuje. V záležitosti té jest úplně jasno, a jen člověk svárlivý nebo hamižný nechce uznati její oprávněnosti. Proto raději poněkud vyložíme, proč si liga přeje, aby závazek ročního příspěvku ve formě slibu byl učiněn. Neváháme prohlásiti, že právě v této okolnosti shledáváme jeden z nejkrásnějších rysů tohoto díla. Šlechetné a vznešené pohnutky vedou ligu k tomu, aby slibem ročního příspěvku zavazovala ty, kteří chtějí zvláštní oddaností k sv. Stolici vynikati.

První pohnutka spočívá v opravdové vůli a šlechetnosti duše, kterou liga od svých členů požaduje. Zárukou té opravdové a velikomyslné vůle jest závazek, který členové ligy na sebe béřou, obětovati totiž ročně nějaký obnos ze svých příjmův, a to v takové výši, aby představoval skutečnou, pro věc papežovu radostně přinesenou obět. Každý sám poznává, že vykonaný slib není jen znamením opravdové vůle a šlechetnosti duševní, nýbrž již vážným jejím projevem. Právě zde shledáváme ono sdílení statků, o němž sv. Ignác mluví a v němž podstatu lásky hledati nutno, uskutečněno způsobem podivuhodným.

Všeobecnost a stálost institucí, jimž liga sloužiti má, jest druhou pohnutkou. Liga nepracuje pro okamžitý prospěch, nesměřuje k cíli, k jehož dosažení by stačila jakákoliv, třeba jen

krátký čas trvající činnost jejích členů. Nikoliv. Liga, pokud toho lze dosáhnouti s pomocí boží, usiluje o triumf církve Ježíše Krista mezi lidmi prostřednictvím nejněžnějšího spojení srdcí a duší s papežem. O spojení toto snažiti se musí všichni členové ligy nejúčinnějšími prostředky, a toto dílo vyžaduje stálost a neomrzelou práci, pevný úmysl a trvalou oddanost. Z toho tedy plyne, že je zcela přiměřeno, ukládá li liga skutečným a řádným členům svým vykonati slib ročního příspěvku.

Komu pak není známo, *že dar na základě slibu učiněný před očima božíma cennějším jest*, než dar, který nevyplynul ze závazku takového? Čtěme, co o tom píše doctor angelicus, svatý Tomáš Aqu. Ve své Summě si klade otázku: »Utrum magis sit laudabile et meritorium facere aliquod ex voto quam sine voto«, a nevývratným způsobem dokazuje, že z trojí příčiny jest dokonalejším a záslužnějším vykonati nějaký dobrý skutek na základě slibu učiněného, než kdybychom jej učinili bez závazku takového.

A kdo nenahlíží, *že dar ročně papeži věnovaný právě pro ten slib jakousi šlechetností a důstojností obestřen bude?* Člen ligy, který dar ten věnuje, může právem shledávati v něm akt náboženský, a snáze podrží ve své paměti účel, kterému jest určen.

Víme velice dobře, *jak málo dbá svět slibů.* Jsou pokládány za nepotřebné, zbytečné břímě, za pouta, jichž s důstojností lidskou nelze srovnati, za produkt indiskretní zbožnosti a za středověké předsudky.

Než názory, jež mají lidé zesvětštělí o slibech, nemohou dojíti našeho souhlasu, naopak, členům ligy, kteří chtějí v duchu vznešeného poslání ligy Pro Pontifice et Ecclesia vyniknouti, jsou jen novým a mocným důvodem, aby na ně opatrně reagovali a svou vážnost ke slibům prakticky dokázali, pokud jim to ovšem pravidla křesťanské opatrnosti dovolují. Je nutno, abychom došli k přesvědčení, že veliké podniky vyžadují velikých obětí a že ti, kteří se těch obětí lekají, non sunt de semine virorum illorum, per quos salus facta est in Israel.

Seznáváme tedy; že tato instituce je dobře uspořádána a vytknutému cíli, šířiti totiž pravou oddanost k apoštolské Stolici mezi věřícími, přiměřena. Ovšem nechceme tvrditi, že by snad nebylo možno časem zavésti nějaké zlepšení. Každé dílo lidské je schopno zdokonalení a moudrost žádá, aby k okolnostem i ke všem užitečným zkušenostem náležitý zřetel vzat byl. Co však tvrdíme, jest, že toto dílo, co se týče cíle vytčeného, jest vznešené, co se týče prostředků, jichž upotřebiti chce, výborné, a že jest dobám, v nichž žijeme, zcela přiměřené, a jak to kardinál Dubillard lapidárním výrazem označil, providenciální.

Závěr.

Proto pozdravujeme s láskou jako velkodušné bojovníky víry ty kněze, kteří v tak těžkých dobách, v nichž láska tak mnoho chladne, přes veliké obtíže, s nimiž se srazí, nadšeni a

posilněni osvícenou a planoucí horlivostí pro dobro církve, vstoupí do ligy a hodnými jejími členy se prokáží.

Vynikajíce *vzorným životem*, který jest jim vésti jako služebníkům toho, jenž jest obleskem světla věčného a zrcadlem beze vší poskvrny,

pokorni, nechtějíce se světu líbiti, ale chlubíce se v kříži Pána našeho Ježíše Krista,

důkladně vyučeni ve vědách církevních, které jim poskytnou potřebné zbraně k bojům za pravdu Páně,

upřímnou láskou spojeni sami navzájem i se všemi jinými,

poslušni svých biskupů, kteří v nich naleznou ochotné a poddajné nástroje k šíření cti boží a spásy duší,

utvoří tito kněží pevně sražený bitevní šik, který třeba číselně neveliký, přece bude nepřátelům hrozný a církvi slavný; jeho věrnost k papeži bude bez konce, a jeho podniky dosáhnou největších úspěchů.

Pozdravujeme ty muže velikého ducha s tím větším nadšením, poněvadž za dnů našich četni jsou ti, kteří ze zbabělosti a slabosti opouštějí bojiště a nejvyššího vojevůdce svého skoro docela samotného v boji nechávají. Tak si členové ligy Pro Pontifice et Ecclesia nepovedou. Vzhledem k tomu, že mnozí zbabělci a malomyslní ustupují, daji nejvyššímu pastýři svému jen jednu odpověď, tu totiž, kterou druhdy dal statečný vojevůdce Ehai Gethejský Davidovi králi, od svých opuštěnému, před zlostí Absolonovou, jenž otce pronásledoval a jej zabíti chtěl, prchajícímu: »Vivit Dominus meus, et vivit dominus meus rex, quoniam in quodcunque loco fueris. domine mi rex, sive in morte sive in vita, ibi erit servus tuus.« (2 Reg. 15, 21.)

»Živť jest Hospodin, a živť jest Pán můj, král, že na kterémkoli místě budeš, Pane můj, králi, budiž k smrti nebo k životu, tuť bude i služebník tvůj.« Přeložil *Aléthés*.

Návštěva v rodinách — hlavní opora pastorace.

Dle spisu Dra. Schelwilera, faráře ve Sv. Havlu (Švýcary).

V jednom ze svých velkolepých pastorálních spisů napsal zvěčnělý biskup Augustin Egger (ve Sv. Havlu) tato památná slova o nutnosti návštěvy v rodinách: »Ježíš Kristus a jeho církev vnesly na nás k blahu svěřených nám nesmrtelných duší úřad učitelský, kněžský a pastýřský. Úřad učitelský a kněžský nemohou výhradně, ale dle hlavní podstaty přece vykonávány býti veřejně a společně pro celou farnost. Vykonávání úřadu pastýřského má ovšem své východisko a stěžej na veřejné duchovní správě, leč detail provádění spadá úplně v okruh soukromé duchovní správy, jejíž střed musí tvořiti návštěva v rodinách. Nutnost této jeví se z přirozenosti věci, z učení a příkladu Kristova a apoštolů, z nařízení církve a ze zvláštních potřeb nové doby.«

Jak časová a vhodná jsou tato slova! Pastýř má znáti své ovce, jejich příznivé i nepříznivé poměry, jejich dobré a špatné vlastnosti, jejich nebezpečí a útrapy. *Avšak i ovce mají znáti svého pastýře.* Pastýř má svěřené mu duše *dle potřeby* poučovati, napomínati, varovati, povzbuzovati. V kostele může tak činiti jen měrou nedostatečnou, poněvadž mnozí do kostela nejdou, a potřeby jejich jsou rozmanité. Jest i pastýřem ovcí ztracených, a vzdalují-li se ho, musí jíti za nimi. Duchovní správce jest *otcem a vychovatelem svých farníků*, a jako takový má povinnosti, které může vyplniti jen soukromou duchovní správou. Zejména domácnosti s dětmi musí býti předmětem jeho neutuchající pastýřské péče a duchovní činnosti, a kdyby chtěl tuto svoji působnost obmeziti jen na kazatelnu, byl by vychovatelem méně než professor na své kathedře, poněvadž tento má před sebou žáky.

Jistý učitel pastorálky poznamenává: »Běda onomu nesvědomitému knězi, který spokojí se jen s konáním veřejné bohoslužby, pečuje málo o blaho jednotlivých členů své obce, nedbá cest, kte ými oni kráčí, a spí, když vlk stádo přepadá. Tak nejednal Ježíš, dobrý a věrný pastýř, tak nejednali apoštolové, tak nejedná duchem jejich naplněný kněz. Ježíš Kristus a apoštolové neobmezovali se svým učitelským úřadem jen na veřejné shromáždění, nýbrž vyučovali také jednotlivé osoby. Sv. Pavel připomíná starším v Efesu výslovně, jak on v jejich středu publice et per domos učil a po tři léta neustal jednoho každého z nich napomínati.«

Ve šlepěje apoštolů vstoupili svatí otcové. Sv. Ignác doporoučí povinnost soukromé duchovní správy co nejdůtklivěji: Nominatim omnes inquire (ad Polycarp.). Sv. Řehoře Velikého Regula pastoralis obsahuje ve třetím díle zvláštní poučení, jak s různými dušemi různě zacházeti se má.

Podobně vyslovují se všichni biskupové a theologové. »Nechť vezmu do ruky kteroukoliv knihu,« píše vynikající theolog, »všude nalézám na prvním místě povinnost roční visitace farní osady.«

Jde zde tak velice o všeobecnou a nespornou povinnost pastýřskou, že theologové morálky všeobecně zařazují návštěvu rodin mezi povinnosti duchovní správy.

Velmi čelné diecesánní a provinciální synody a doby minulé i přítomné stanovily celou řadu předpisů o návštěvě v rodinách, o jejich nutnosti a způsobu provádění.

Na jedné z takových synod, která konána byla před 200 lety ve starém biskupství kostnickém, byly vydány tyto podrobné předpisy. Duchovní správcové mají každý rok projíti *domy*, a to dle potřeby semel iterumque a dle okolností prohlédnouti i ložnice. Za účelem důkladného poznání farníků a dobré jejich duchovní správy mají faráři vésti tyto čtyři seznamy: V prvním mají býti zaznamenáni ti, quorum ope et instructione alii in rebus necessariis instrui possint. V druhém seznamu jest zaznamenati rudiores ut quae ad fidem, ad mores, ad sacramenta rite percipienda et ad alias obligationes sui status pertinent, certis diebus

et horis edoceri possint. Třetí seznam má obsahovati *jména chudých*, a farář má dbáti, buď sám, buď odjinud pomoci jim opatřiti. Konečně do čtvrtého seznamu mají býti zapsána jména těch, qui in statu periculoso versantur v. g. obrietati obnoxii, adulteri, qui odia fovent etc. Farářům se ukládá, aby každý týden jednou seznamy tyto pročetli a pomýšleli na prostředky k blahu těchto duší.

Faráři mají se starati, aby mladíci učili se řemeslu, aby sirotci obdrželi dobré poručníky: poohlížeti se po dobrých učitelích a jich se ujímati, a privatim působiti na domácí výchovu, dohlížeti na četbu věřících, zvláštní zřetel věnovati katolickým služebným u protestantských pánů, hostincům, veřejným zábavám atd. atd. Čtyřikrát do roka mají děkanové svolati vynikající kapituláry a s nimi se raditi o zachování víry a dobrých mravů a o odstranění nepřístojností. Tedy již tenkráte, před 200 lety, máme celé i v dnešní moderní době upotřebitelné kompendium.

Leč i kdyby povinnost návštěvy rodin nespočívala na církevních nařízeních, nové časové poměry velitelsky by ji přikazovaly. V naší moderní době již ani skvělé služby boží a nádherné chrámy, ani výmluvní kazatelé nevábí dítky tohoto světa. Pro tyto ztracené ovečky musí se užívati zase taktiky dob apoštolských. Soukromá duchovní správa — návštěva v rodinách, spolky, bratrstva, musí vyhledávati je tam, kde lze je nalézti.

Moderní doba skýtá množství složek, které všechny přikazují nutnost intensivní duchovní správy.

Jest to předně *převaha flotantního obyvatelstva*. Přistěhovalci zůstávají faráři často příliš dlouho neznámí, nenavštíví-li jich sám. Dnes není tomu jako druhdy, kdy již dobrá pověst mezi sousedy a jakási náboženská všeobecná atmosféra vyžadovaly návštěvu kostela. Duchovní správce musí sám všude docházeti, ohrožené zachraňovati a pokoušeti se je získati.

Konečné musí kněz z duchovní správy počítati se stále stoupajícím hnutím dělnickým. Ve veliké většině dělnictva uplatňuje se různými způsoby irreligiosita a s ní souběžně odpor proti kněžím. Může-li zde některý prostředek pomoci, nemůže to býti jiný, než když naučí se znáti, vážiti si a milovati skutečného kněze, jehož vidí, že s láskou a péčí vykonává úřad *dobrého pastýře*.

Demokratickému citu naší doby odpovídá také, aby kněz se stejnou láskou pastýřskou a stejně šlechetnými úmysly navštěvoval palác jako chatu, salon jako podkrovní světničku, aby nepřicházel, jen když jest volán, ale ze svobodné vůle.

»Jen když dělnictvu ad oculos jest demonstrována katolická rovnost a bratrství,« praví biskup dr. Egger, »jest možno přemoci revoluční idee rovnosti. Kristus nás poslal, abychom hlásali chudým evangelium, a katolický kněz musí býti v ušlechtilém slova smyslu přítelem proletářů, nikoliv, aby je podněcoval a činil nespokojenými, nýbrž když je miluje a ujímá se jich, skutečně je přesvědčuje, že váží si v nich lidskou a křesťanskou

důstojnost a vážně se stará o jejich časné a věčné blaho. I když kněz nevidí snahy své v těchto kruzích korunovány výsledkem, již v tom spočívá nepodcenitelný zisk, že všechny farníky bez rozdílu jako pastýř a otec stejnou láskou a péčí objímá.«

* * *

Z řečeného již zajisté vyplývá veliká nutnost návštěv v rodinách, a budiž zde připojeno jen několik poznámek o účelu jejich.

Prvním účelem návštěvy v rodině jest pořízení nebo oprava *seznamu farníků*. Vyžaduje zejména námahy zjištění takových osob, které slouží nebo jsou na stravě u jinověrců. Jest záhodno o některých kategoriích vésti zvláštní seznam, na př. o těch, kdož potřebují podpor, o ohrožených, o výpomocném personálu atd.

Druhým účelem jest získání důvěry a náklonnosti. Získati lze při takové návštěvě důvěru veselou náladou, přívětivostí, mírností, nenuceným chováním, zejména ale poznáním, že duchovní správce o ně se stará, má je rád a přináší jim lásku a úctu. Bez jisté důvěry nemohl by kněz v osadě mnoho zmoci.

Také má kněz do jisté míry snažiti se o důvěru a blahovůli jinověrců, neboť tím mnoho si ulehčuje pastoraci.

Do vyšších kruhů zjedná si přístupu, když jako muž vzdělaný vystupuje taktně a slušně. Kde pro vyšší důstojnost a úkoly kněze a duchovního správce není správného porozumění, tam musí mu tyto doporučující lidské vlastnosti otevříti přístup. V chudých a nábožensky zanedbaných rodinách najde nejsnadněji přístupu k srdcím péčí o materielní jejich poměry, radou a pomocí.

Nejlépe učiní kněz, dá-li přede vším přednost duchovní péči o děti. Jest to nejdůležitější předmět, první, o němž bez obav může býti mluveno, a mnohdy jediný, který skýtá naději na výsledek. I lidé jinak nepřízniví nezazlí knězi, pečuje-li o jejich děti. Nenápadně lze tak vlivně působiti na mravní život rodiny.

Duchovní správce má při svých návštěvách zřetel svůj obrátiti zejména k chudším a mravně a nábožensky zanedbaným rodinám. Zde zpravidla jest větší potřeba, zde může duchovní správce, když získal terrain, lépe se osvědčiti a často mnoho dobrého dosíci. Také lidé nábožní mohou a mají býti navštěvováni, ale nejlepšího prospěchu docílí se u rodin zanedbaných. Návštěvy nebuďtež příliš dlouhé. Kněz ztrácí čas, a skýtá se tím také příležitost k závisti a nedůvěře jiných.

V tak mnohých chudých rodinách vyhlíží to truchlivě. Služby boží a vyučování jen spoře jsou navštěvovány, výchova dětí zanedbána, mravnost u dospělých ohrožena. Požitkářství jest tu věcí hlavní, víra malá a slabá, katolické zásady zatlačeny zvrácenými theoriemi, láska k vyšším cílům, k ušlechtilosti a svatým pohasla, a na místo ní jsou zde předsudky, odpor, nenávist proti církvi. Jak mnoho lásky, péče a šetrnosti musí tu kněz vynaložiti!

Hlavním účelem návštěvy v rodinách není poznání zla, ale jeho *léčení*. Leč to velmi často přesahuje síly jednotlivcovy. Právě při návštěvě nemocných pociťuje kněz často svoji nemohoucnost

a nutnost podpory. Pocítí potřebu, aby v chudých a zanedbaných rodinách, u jejich dětí, u nemocných atd. také jiné ještě osoby pomáhaly, aby k odstranění té či oné nepřístojnosti nějaký spolek přispěl. Jako zahradník shledává potřebným mnohé květiny upevniti k tyčce, tak i kněz vidí potřebu mnohému mladému křesťanu dáti mravní oporu ve spolku, v kongregaci atd.

* * *

Máme připojiti ještě několik slov o pastorálním prospěchu návštěv v rodinách? Především jsou prospěšny samotnému duchovnímu správci. Bez takových návštěv jest nemožno seznati farnost i jen střední velikosti a správně úřad pastýřský vykonávati. Zde při těchto návštěvách vidí zřetelně, kde a co chybí v jeho farnosti, kam čeliti má svým kázáním, svým vyučováním, svou soukromou exhortací, svým zpovědním napomínáním . . . Zde učí se znáti potřeby, světlé i stinné stránky své vinice. Zde léčí se ze svého nezdravého optimismu anebo z ochromujícího pessimismu. Zde učí se apoštolské pokoře, vroucí horlivosti, pastýřské lásce a pastýřské péči svého božského Mistra. Odtud se vrací, upevněn, spokojen, šťasten. Zří jednoduchý, prostý život svých farníků, jejich zápas o bytí, mnohou hrdinnou ctnost v hrubém plášti chudoby, mnoho velikého a vznešeného, mnoho strádání a bolu. Zde učí se lépe než ze všech knih rozuměti a oceňovati život a působení, zápasy a strasti tak mnohých apoštolských kněží, svatého Vincence z Pauly, faráře arského, svatého Petra Fouriera. Zde vidí tragedii alkoholu a tím spíše přimkne se k abstinentismu, z mikrokosmu učí se znáti makrokosmos, učí se znáti a posuzovati naši dobu a její problemy, stává se mírným ve svém posudku jako božský Přítel lidí. Pak nahnutou třtinu nezlomí a doutnající knot nezhasne. Ano, pak bude celá pastorace nesena duchem apoštolským, vyléčena z veškeré šablonovosti a duchamorného mechanismu: bude oduševnělá, ducha probouzející, srdce ušlechťující, povznesená nad rmut všednosti, nad nízkosti hříchu a povznášejíc se k slunným výšinám v dětské oddanosti k Bohu volati bude: Sursum corda!

Další užitek návštěv v rodinách v tom pozůstává, že kněz vida strádání, tiše skrývanou chudobu a různotvárnou nouzi, nejen vyléčen bude ze všech rozmarů, nýbrž naučí se oceňovati všechny charitativní a sociální snahy, vžíti se v cit a postavení ubohých utlačených, pomáhati, kde pomoženo býti musí, pomáhati správně, jiné buditi a rozplameňovati, aby radou a skutkem zakročili, naučí se býti v pravdě moderním »pastorem« v nejplnější oddanosti a náklonnosti ke katolické církvi. Věru, veliký a mnohostranný jest prospěch návštěv v rodinách pro duchovního správce samého.

Veliký jest i jejich prospěch pro *farnost*. Mohli bychom zase vypočísti veliký počet případů, kdy pastorační návštěvou v rodině divoké sňatky byly sanovány, dítky církvi zachovány, různice a pohoršení odstraněny, nepřátelství zmírněna, špatné časopisy vymýceny, nemocní církvi navráceni, s Bohem smířeni k sladkému umírání a věčnému míru připraveni. A mnohé jiné

nádherné plody a užitky z návštěv jsou jednotlivě zaznamenány v knize života, a budou jednou krášliti nebeskou korunu. »Pastoralis fidelis.« Pastorační návštěvy, správně vykonávány, jsou účinným pastoračním prostředkem, schopným obnoviti celou tvářnost farnosti.

A proto nelze dosti oceniti prospěch tohoto prostředku duchovní správy *pro celou katolickou věc.* Není žádného druhého prostředku, který by kleru opatřil tak ušlechtilou a hluboce založenou popularitu jako taktně a s psychologickou prozíravostí konané návštěvy. Ony skýtají nejlepší zbraně proti bezuzdnému »protiklerikalismu«, pěstovanému Volnou myšlenkou a sociální demokracií, jsou nejvhodnější a nejšťastnější obranou proti utrhačným pomluvám a žalobám, jakoby kněz byl nepřítelem lidu a nestaral se o blaho a prospěch chudých a utiskovaných. Na nás jest odejmouti nepříteli jeho jedovaté zbraně a učiniti je neškodnými. A jest to tak snadné, jen chtíti!

Jak mnoho příležitosti skýtá nám každá návštěva býti činnými pro katolický tisk. — Kdyby kněz měl porozumění, opravdu velkodušně, vytrvale a po léta důsledně tuto činnost při návštěvách pěstovati — jakou velmocí byl by pak náš tisk! Nemáme-li příčinu právě zde bolestně říci: mea culpa? Byli bychom tak bohatí, tak mocní, tak nepřemožitelní, — jen kdybychom chtěli. Ne bědovati, ale jednati! Také naše *katolické spolky* — létací baterie moderní duchovní správy — mohly by nekonečně získati návštěvami kněží v rodinách, kdyby tito tu a tam upozornili na různé spolky, členy rodiny pro ně získávali: Tu by na našich farnostech naše spolky zmohutněly a staly se pramenem mnohostranné požehnané činnosti.

Nové rodiny, jichž adressy lze snadno u obce si opatřiti, mají se ihned navštíviti a získati pro katolické spolky a tisk. S počátku jsou nejvděčnější a také — vzhledem k dosavadní osamělosti v místě — nejpřístupnější.

Zkušenost učí, že my, zejména v městských poměrech, smíme počítati skoro jen na ty, kteří jsou v našich spolcích. Nejsou-li, zapadají brzy do sítí protivníků a stávají se bojovníky za protikřesťanský světový názor. Na místo krátkozrakých předsudků proti spolkům snažme se raději stinné jejich stránky odstraňovati a učiniti je spolehlivou oporou duchovní správy. Ony také jsou jí, a to v nejvyšší míře, když řídící její orgány nespustí se zřetele pravé katolické stanovisko a vznešený katolický cíl. Dobře organisované katolické spolky jsou skvostným doplněním duchovní správy a správným laickým apoštolátem. Spolu v ústředí spojeny tvoří silnou uzavřenou falanx lidské námahy a božských sil na obranu pravdy, práva a ctnosti proti lži, nevěře a nemravnosti. Tak povstane ideální působnost duchovní péče, přiměřená a odpovídající potřebám moderní doby s jejími stále stoupajícími požadavky v mravním, sociálním a náboženském ohledu. (Viz činnost Zemské rady katolíků v král. českém.)

* * *

Ku konci budiž dovoleno ještě několik praktických pokynů, jak mají se návštěvy v rodinách vykonávati.

V létě volí farář dobu as mezi 6. až 8. hodinou večerní: tu stihne ponejvíce i mužské členy rodiny doma; v zimě dobu od 4. do 6. hod. Každého týdne věnuj nejméně tři večery tomuto farnímu zaměstnání. Pro studium a jiné práce zůstává mu tedy lepší a výhodnější doba denní, a večerní návštěva může býti prospěšnou úlevou po denním napětí.

Jak prakticky prováděti návštěvy? Věc jest velmi jednoduchá. S přívětivým pozdravem vstoupí kněz do rodiny. Vhodná příležitost k rozmluvě zpravidla rychle se najde. Snad vyučuje děti, o nichž možno několik slov promluviti: dobrý prostředek ad captandam benevolentiam jest děti trochu pochváliti: snad jest také některý člen rodiny členem některého spolku, a tu jest i látka k rozmluvě; na stole leží noviny, třeba začíti o těchto atd.

Jsou rodiny, kde třeba vyčkávati nějaké vhodnější příležitosti k návštěvě. Nějaká událost v rodině, sňatek, úmrtí atd., to jsou okamžiky, kdy kněz jako gratulant nebo jako těšitel jest vítán.

V jakém rámci vede se pak konversace? To záleží na poměrech, na charakteru rodiny atd. Jediný často rozhled po světnici, zvláště obrazy na stěnách dávají svědectví o náboženském stavu rodiny, a pozná se, o čem lze mluviti. Často omezíme se jen na všeobecné věci, nepouštějíce se do detailů. Pouhá návštěva kněze a jeho přívětivé, sdílné slovo jest již jaksi apologií a duchovní správou. Při odchodu prohodí se několik přívětivých slov vybízejících k návštěvě kostela, k důvěře v Boha, kdo se Boha nespustí, toho Bůh neopustí — pozdravy nepřítomným členům rodiny . . .

Dobře jest podarovati děti, někdy i dospělé, obrázky, jichž je dnes veliký a vhodný výběr. Někdy možno klidně se odvážiti na pole náboženské a na něm setrvati. Právě vlažní nebo pochybovační farníci dávají často podnět k zajímavé, poučné a prospěšné disputaci o věro- a mravouce křesťanské. Tu taková návštěva vytváří se v přímou apologii, kterou mlha pochyb se rozptýlí, a v srdcích utkví pevnější náboženské zásady. Jak důležito jest to dnes, kdy tak mnozí zřídka anebo nikdy nepřijdou na kázání, buď že nechtějí anebo také nemohou.

Často jest kněz nucen utěšovati rodiny, jež stihl bol a žal: tu září jeho návštěva jako přívětivá hvězda v tmavé noci.

Nezřídka jest třeba knězi obezřelosti při návštěvách v rodinách. Sotva že vstoupil do světnice, zasypán jest celým přívalem žalob na sousedy a spolubydlící, ano i na členy rodiny. Střez se žalobci beze všeho přisvědčiti, anebo hned žalovaného odsouditi. Nejlépe nechati rozpálené hlavy vymluviti, obmeziti se jen na poznámky všeobecné povahy a slovy mírné omluvy vlíti balsám na rány žalobcovy. To vše předpokládá, že kněz sám jest proniknut láskou k bližnímu a je dokonale taktní. Kdo nedovede ovládat sama sebe, nebude apoštolem míru. Hořké zkušenosti však dočká se ten kněz, který sám poruší pravidla lásky k bližnímu, ať doma, ať k laikům.

Vedle těchto případů, jen za příklad volených, naskytnou se ovšem nesčíslné jiné příležitosti, kdy může kněz vystoupiti

jako dobrý pastýř svých ovcí. Moderní život se svými denně novými zjevy a denně novými nebezpečími stará se již, aby knězi nedošla látka.

Dobře jest se obeznámiti se sociálními theoriemi přítele i protivníka, seznání bídy mravní i hmotné, proletariátu a prostředků jí odpomoci, praktické pochopení naší doby, její světlo a veliké její stíny; vše to prokáže knězi při jeho návštěvách v rodinách služby neocenitelné. Nezřídka musí kněz postaviti se i proti neo-malthusianismu. Naše doba jest úžasně zamořena.

Nyní jen několik formálních poznámek k návštěvám rodin. Návštěva budiž krátká, ale dobrá. Někdy není třeba ani se posaditi, nikdy nepřijímej pití a jen výjimečně dej se v delší rozhovor. Tak paralysováno bude nebezpečí, jaké návštěvy v sobě mají, a zůstane jen požehnání. Tím se také umožní za jeden večer vykonati třeba deset návštěv, tak že za půl roku snadno lze obejíti na tisíc rodin. Kde jest vůle, tam najde se také cesta.

Míti některé rodiny zvlášť oblíbené, často je navštěvovati a jiné zanedbávati, odporuje právě tak apoštolskému charakteru duchovního úřadu jako demokratickému a sociálnímu cítění dnešní doby, — leč že by tyto oblíbené rodiny byli lidé chudí, potřební, vržení na stinnou stránku života. Nesmíme ani stínem připustiti domněnku, že katolická církev spojuje se s kapitalismem. Jaký nádherný vzor skýtá nám zde »Princeps pastorum«.

Máme při svých návštěvách zanášeti se statistikou? Návštěvy musejí nám ovšem poskytovati materiál, na němž jest vybudován »status animarum«. Činiti si v domě všeliké poznámky se nedoporučuje, a mohlo by vzbuditi i nedůvěru. Malá poznámka postačí, ostatní zaznamenává se až doma. Časté návštěvy působí, že farář má svoji farnost v hlavě, ještě spíše než na papíře. A první jest rozhodně důležitější. K tomu ovšem mají býti návštěvy správně využity, by celá farnost byla zdatně zorganisována, všude k zlepšení napomáháno, a co jinde spolubratří dobrého a vhodného vykonali, aby do farnosti bylo přineseno.

Dojem, jejž návštěva zanechá, měl by býti vždycky přívětivý a příjemný i tehdy, když musí býti napomínáno a káráno. Osobnost návštěvníkova hraje zde rozhodující úlohu. Může všechno zachrániti, může ale též všechno zkaziti. Přirozené a nadpřirozené síly musí harmonicky spolupůsobiti, by umožněn byl svatý závěrečný effekt.

Kéž všude horlivě užívá se mocné zbraně pastorálních návštěv rodin, aby svatá církev boží nových sil a nové pomoci získala, aby nový vavřín vítězný korunoval čisté, nádherné její čelo. Nikdo nikdy neříkej, že návštěva rodin jest nemožna, že vyžaduje mnoho času, že lidi doma nezastihne, že dokonce mohl by docíliti opak toho, co docíliti má. Slovo »nemožné«, které tolik již enormních škod katolické církvi způsobilo, nesmí býti obsaženo v lexikonu pastorace.

Kde vážná, dobrá vůle jest, tam také najde se odvaha zmužile přesunouti se přes výmluvy a obtíže a spěti ke krásnému, velikému cíli: neúnavnou, horlivou, věrnou duchovní správou v duchu a smyslu věčně dobrého Pastýře mnohý nový vítězný list vepsati ve slavnou knihu života katolické církve.

Nové snahy Bulharů o unii s Římem.

Dle zpráv ruských dopisovatelů, kteří v průběhu poslední války dleli na Balkánu, jeví se v posledním čase mezi Bulhary jihozápadní části Macedonie snahy po sjednocení s Římem. Vidouce že v tomto území, na které si Řecko a Srbsko osobují právo a kde již nyní provozují hrubé násilí, nebudou moci zachovati si svůj jazyk a národnost, uzavřeli bulharští obyvatelé ve Skopji, Kratovu a jiných sousedících městech, vyslati deputaci k svatému Otci do Říma, aby vyjednávala o unii s katolickou církví. Byli již zvoleni delegáti, sestavena a četnými podpisy opatřena petice a záhy měla se opakovati ona historická pout, která za vedení známého státníka a pozdějšího ministra Dragana Cankova vykonala svého času tak vážnou úlohu v boji Bulharů za jejich národní církev a politickou neodvislost.

»Budeme-li vydáni Srbsku — tvrdí macedonští Bulhaři — ztratíme jazyk, ztratíme národnost. Přijmeme tudíž unii s Římem a tak obé zachováme. Nepopíráme, že účelem té unie má býti politický protektorát. My si podržíme svá dogmata a přiznáme pouze primát papeže. Jsme jisti, že se pak nikdo neodváží odnímati nám naše školy, naši slovesnost. Odhodlali jsme se k tomu z vlastního popudu, nikdo nás nenutil, nepřemlouval — dosvědčují Bulhaři. My zdejší ryzí obyvatelé, čím více jsme uvažovali o nynějších poměrech, tím pevnějšího jsme nabyli přesvědčení, že nutně se říditi dřívějšími historickými praecedenty.

Těmito praecedenty jsou míněny: Kukušská unie »děda« Cankova, potom v r. 1894 pokusy o unii v Kumanově a konečně faktické úspěchy kukušských a soluňských Bulharů unitů, kteří si sjednocením s Římem dovedli zajistiti svou existenci a zachovati národnost.

První myšlenka o unii vznikla mezi Bulhary na konci padesátých let minulého století, kdy zápas za neodvislost bulharské církve dostihl svého největšího napětí. Jelikož tento zevně církevní boj byl vlastně bojem politickým a řecká církev stále odpírala vyhověti národním zájmům Bulharů, jal se kroužek intelligentních národovců, soustředěný kol časopisu »Bulgaria«, vydávaného v Cařihradě Draganem Cankovem, pomýšleti o unii s Římem.

Zatím však, co zmíněný kroužek uvažoval o té otázce theoreticky, byla ona řešena prakticky v bulharském městečku Kukuši, vzdáleném 25 kilometrů od Soluně. Kukušané byli prvními, kteří se domohli zřízení bulharské školy a podali řecké duchovní vrchnosti žádost, aby pro dojranskou eparchii (diecesi), k níž Kukuš náleží, byl dosazen za biskupa rodilý Bulhar. Když pak soluňský řecký metropolita tuto jejich slušnou žádost odmítl, zaslali Kukušané 12. července 1859 papeži Piu IX. petici, končící těmito pozoruhodnými slovy:

»... Takové jest toto sjednocení s apoštolskou stolicí, o které prosíme, aby i druzí naši krajané mohli následovati náš

příklad a osvoboditi se z područí nepořádného a nesvědomitého řeckého duchovenstva . . . Prosíme Jeho Svatost Pia IX. o Jeho přímluvu u francouzské vlády, aby se nás zastala u našeho dobrého samovládce sultána Abdul-Medžida proti všelikému nespravedlivému utiskování a příkoří, kterým zlomyslné a nesvědomité řecké duchovenstvo zachce nás stíhati . . .«

Papež přijal Kukušany do lůna sjednocené církve a přes to, že historik T. Burnov ve svém spisu o bulharsko-řeckém církevním sporu ujišťuje, že »zlo bylo vyťato u samého kořene« a že kukušskou unii stihlo v samém začátku úplné fiasko, fakticky trvá kukušská unitská obec nejen dodnes, nýbrž i značně se rozšířila a co zvláště důležito, svými politickými praerogativami a svým materielním blahobytem budila nezřídka závist u ostatních Macedoňanův. Nynější bulharský unitský biskup Epifan Šanov sídlí v Soluni, kde jsou též velice účelně zřízené bulharsko-unitské školy, mužská a dívčí.

Roku následujícího, 18. prosince 1860, zaslala též bulharská intelligence v Cařihradě papeži Piu IX. petici stejného znění, doručenou deputací s Draganem Cankovem v čele a končící slovy: »Ještě pokorně prosíme Jeho Svatost, aby ráčila vyjednati, aby Jeho Veličenstvo, císař francouzský, jako starší syn církve, přimluvil se u Jeho Veličenstva sultána o přiznání neodvislosti naší hierarchie otomanskou vládou a aby tato chránila nás horlivě proti možným úkladům se strany řeckého duchovenstva nebo odněkud jinud. Rovněž prosíme francouzskou vládu, aby ráčila blahovolně skýtati nám stejnou ochranu a přízeň, jakou prokazuje jiným národnostem otomanské říše, hlásícím se k západní církvi.«

Výsledkem cesty dra. Cankova do Říma bylo zřízení bulharské unitské církve, jejímž prvním biskupem stal se Josef Sokalský. Zároveň přispěla tato akce velice k rozuzlení řecko-bulharského církevního sporu ve prospěch Bulharů.

Na konci 80. a na začátku 90. let minulého věku připojil se k unitské obci značný počet Bulharů mališevské kázy (okresu), kteří si založili vlastní unitskou diecesi a dovedli uhájiti si i za doby největších útisků macedonských Bulharů se strany Řeků své národní školy a setrvali věrně v unii.

Konečně r. 1894, když ve sporu mezi pravoslavnými Bulhary a Srby za příčinou obsazení vakantní biskupské stolice došlo až k pouličním bitkám, při nichž zabita Bulharka Jekaterina Semedžijeva a Rusko v tomto sporu nadržovalo Srbům, rozhodli se i kumanovští Bulhaři přijmouti unii, sestavili petici k papeži Lvu XIII. a začali o tom pilně vyjednávati s tehdejším rakouským konsulem Parou. Ale Rusko v té otázce náhle obrátilo a k unii nedošlo.

O těchto příbězích z bulharských církevních dějin uvažují teď živě obyvatelé Skoplje a Kratova a chystají se vyvoditi z nich důsledky.

LISTY HOMILETICKÉ.

Slavnost andělů strážných.

»Andělé jejich v nebesích vždycky patří na tvář Otce mého, kterýž v nebesích jest.« (Mat. 18, 10)

Dnešní slavnost připomíná nám, nejmilejší, zbožnou víru, že Bůh každému člověku na pouti jeho pozemské jako strážce přidružil anděla, ducha nebeského, aby sobě svěřené dítko lidské tímto životem vedl, až by do blaženosti věčné vešlo. Nauka tato zakládá se na slovech dnešního evangelia, v němž Pán nám praví, že »andělé maličkých ustavičně patří na tvář nebeského Otce«. V dnešním evangeliu varuje nás Pán před pohoršením, abychom bližním nedávali příležitosti ke hříchu, a tak k jeho věčné záhubě nepřispívali. Andělé strážní těchto pohoršovaných duší by nás u trůnu božího obžalovali a hroznou pomstu vyžadovali.

Nesmíme však jen se střežiti bližního pohoršovati, nýbrž se vynasnažovati, abychom je na cestě do nebe podporovali a tak jim anděly strážnými se stali. Proč však máme svým bližním službu andělskou konati, jim anděly strážnými býti?

I. Z lásky k Ježíši Kristu,
II. z lásky k duším,
III. z lásky k nám.

Pojednání.

I.

Velmi smutné by to bylo, kdybychom Ježíše nemilovali. On nás miloval až ke smrti. Z lásky k nám přišel na svět, pro naši spásu podrobil se životu chudému, potupnému a bolestnému. Aby nás od věčné záhuby zachránil, aby nám brány nebeské otevřel, vytrpěl potupnou a žalostiplnou smrt kříže. Pro nás založil církev svatou, ustanovil svaté svátosti, za nás se obětuje po všecky dny při mši sv. nebeskému Otci; pro nás dlí mezi námi

v nejsvětější Svátosti, aby nás těšil a pokrmem naší duše byl. Neměl by tudíž náš celý život jemu náležeti, každý úder srdce našeho jemu zasvěcen býti? Když Ježíše milujeme, nemusíme tu puzeni býti, abychom své bližní milovali, za něž Kristus právě tak jako za nás trpěl a umřel? Když opravdu Ježíše Krista milujeme, nebudeme se tu mocně puzeni cítiti jeho nejsvětější srdce těšiti?

Jak však můžeme to lépe a účinněji činiti, než tím, že svoje bližní od zlého zdržujeme, je na cestě ctnosti a pravdy podporujeme? Kdybychom svůj statek obětovali a nejhořčí chudobu trpěli, kdybychom nejpřísnější život kající vedli, nebyli bychom srdci Ježíšovu daleko tak milými, jako když jednu duši zachráníme. Sv. Pafnucius prodlel mnoho let na poušti a těžkým pokáním na své svatosti pracoval. Tu mu padlo zvláštní pokušení do hlavy. Trápila ho zvědavost, komu na zemi co do svatosti se rovná. V prostnosti a pokoře postavil tuto otázku v modlitbě Bohu, a tento se snížil, mluvil s ním. Pravil mu, že jest nyní roveň jistému egyptskému hráči na loutnu v jedné egyptské vesnici, kterouž mu jmenoval. Ihned se světec vzchopil, aby ho navštívil. Když do vsi přišel, ptal se hned po hráči na loutnu. Bylo mu řečeno, že hraje právě v hospodě k obveselení hostů. Podivné! myslil si sv. Pafnucius; nechal hráče vyjíti ven, pojal ho stranou a mluvil s ním o jeho duševním stavu, jaké už dobré skutky vykonal atd.

»Dobré skutky?« odpověděl hráč na loutnu. »Nevím nic dobrého, co bych byl kdy vykonal. Jen jednou, když jsem ještě loupežníkem byl, zachránil jsem Bohu zasvěcenou pannu před násilím a jednou dal jsem též chudé ženě peníze, jež z chudoby by se byla oddala neřesti.« Tu poznal Pafnucius, že Bůh tomuto hráči na loutnu tu milost prokázal, že na počest svého Stvořitele za svého divokého života loupežnického dvě duše před smrtelným hříchem zachránil. Tak velikou radost udělaly skutky tohoto loupežníka božskému srdci Ježíšovu, že se mnoholetému přísnému životu kajícnému rovnaly.

Nemá tato myšlenka též nás nutkati, abychom milému Spasiteli tím radost připravili, že svému bližnímu služby andělů strážných prokazujeme? A nemáme se tím více k tomu zavázánu býti cítiti, když uvážíme, že jsme božskému Spasiteli dosud tak málo radosti způsobili a jemu lásku jeho tak mnohým nevděkem a tak četnými hříchy odplatili?

II.

Jako láska ke Spasiteli, musí nás též láska k duším povzbuzovati, ano takořka nutkati, abychom jim anděly strážnými byli. Zajisté že zasluhují naši bližní naší lásky. I oni jako my jsou vykoupeni předrahou krví Vykupitele; mají totéž povolání a cíl jako my. I žebrák, hříšník, zločinec, i náš nejzarputilejší nepřítel má nárok na naši lásku, poněvadž skrze tutéž cenu vykoupeni byli. Když tudíž bližního milujeme, nemusíme se pak vynasnažo-

vati, abychom ho před největším zlem uchránili a jeho pravé blaho podporovali? Nebyl by ten, kdo svého spolubratra v nebezpečí vidí, že do propasti spadne, nebo v plamenech hořícího domu hyne, bezcitným, kdyby téhož před pádem dolů zachrániti, z plamenů vyrvati mohl a toho neučinil? A není nesčíslný počet těch, kdož v takových a ještě větších nebezpečích se nalézají? Není nevěra propastí, jež dnes obět za obětí pohlcuje? A kolik se jich už nalézá na pokraji této propasti, a už se nakloňuje k pádu, kdyby anděl strážný jich ještě včas neuchránil poučením a vroucí modlitbou. Syn boží dí hrozné ono slovo: »Kdo neuvěří, bude zatracen.« Nejsou náruživotsti, jež v srdci člověka panují, hroznými plameny? Kolik jich nosí tyto plameny v sobě a jsou v nebezpečí, že v nich zahynou! Když tento požár náruživostí a hříchů brzo uhašen nebude slzami pokání, tu vzplanou v onen žár, jenž na věky už nevyhasne. A ačkoliv tyto plameny vždy výše plápolají, vždy dále se šíří, nestará se nešťastník o své vášně, žije jako opojen dále. Jak potřebný je tu napomínající, výstražný hlas anděla strážce.

Nemusíme se tu puzeni cítiti, abychom našim spolubratřím a spolusestrám služby andělů prokázali? Zajisté všichni, jakéhokoli věku a rodu, jakéhokoliv stavu a povolání jsme, můžeme služby andělů prokazovati. Netřeba se obávati, že naše námahy naše modlitby, prosby, poučení, napomínání bez účinku zůstanou, Bůh zajisté svého požehnání neodepře. Vypravuje se o jednom hochovi, jenž Karel slul, jak týž první sv. přijímání slavil. Srdce dítěte bylo plno radosti, jen chmurný stín pokrýval lesk jeho nevinné duše. Tento temný stín v srdci zbožného dítěte dělala myšlenka, že ani otec ani matka na mši sv. nechodí. Hoch prosil rodiče, úpěnlivě žádal, ale marně. Co udělalo nyní dítě? Karel chodil dvakráte v týdnu ve všední dny na mši sv., jednou za otce, po druhé za matku. Tato zpozorovala brzy pravidelné vycházky hocha časně ráno. Dávala bedlivě na to pozor. Jednou ráno šla za Karlem až do kostela, kdež ho na kolenou klečeti spatřila. Čeká u dveří chrámových. Když vychází, spatřuje stopy slz na jeho obličeji. Plna nepokoje a obavy táže se po příčině časných návštěv kostela. »Matko,« odpověděl hoch, »včera jsem byl za otce na mši sv., dnes za tebe.« Matka mlčela, ale hluboko do srdce vryla se jí tato slova. Sotva jsouc s to, by vzbouřené pocity opanovala, šla mlčky domů a vypravovala příhodu otci. Též on byl hluboce dojat. Příští neděli klečel zbožný hoch, záře radostí a štěstím, při mši sv. uprostřed mezi otcem a matkou. Dítě stalo se andělem strážným rodičů.

III.

Služby andělů našim spolubližním prokazovati má nás nabádati láska k naší vlastní duši. Zajisté že se shodujeme všichni v touze, duši svou zachrániti. Co však to znamená, duši svou zachrániti? V milosti boží zemříti, abychom se pak věčně v nebi radovali. Co však nám v tom překáží? Co ničí naše spasení,

šťastný konec? Smrt ve hříchu. Jak veliké jest však, bohužel, nebezpečí, že nešťastně zemřeme. Netřeba k tomu, leč abychom se hříchu smrtelného dopustili a Bůh nás v tomto stavu na věčnost povolal. Ach, a jak brzo jest hřích smrtelný spáchán! My jsme tak lehkomyslni a nerozvážni, hráme si s pokušeními a vášněmi uvnitř a uvažujeme málo, že drahocenný poklad milosti v nádobě velmi křehké nosíme.

Zároveň strachujeme se tak málo nepřátel zevních, jež nás odevšad obkličují a nám nesčíslná osidla kladou k záhubě. Proto pád tak blízký a sv. Pavel k nám volá: »Kdo stojí, hlediž, aby nepadl!« Skončí-li v tomto stavu život náš, pak veta po nás, jsme ztraceni. Hrozné slovo Písma by se na nás splnilo: »Hrozné jest v ruce živého Boha upadnouti.«

Kterak tomuto zlu unikneme? Službami andělů, jež svým bližním prokazujeme. Ký div, že svatí nás ujišťují: »Z božských věcí nejbožštější, Bohu nejmilejší a Boha nejhodnější jest, spolupůsobiti na spáse duší.« Abychom tyto služby andělů konali, není k tomu zapotřebí žádné učenosti, žádného zvláštního postavení, žádného ctihodného stáří, jen srdce plné lásky k Bohu, k vlastní duši a k duši bližního.

Jistý urozený muž, jenž velmi zbožně žil a blaženě zemřel, vypravoval sám, jak se to stalo, že se rozhodným křesťanem stal. Byl synem vznešených a zámožných rodičů. Otec miloval studie a staral se o syna málo, matka, dobrotivá a slabounká, starala se svědomitě o tělo. Ostatně byl hoch sám na sebe poukázán a výchova jeho byla hodně zanedbávána. Zbožná jedna dívka ujala se maličkého obzvláště a otevřela mu rozum pro zemský a nebeský svět. »S ní počal jsem,« vypravuje pán později sám, »k všemohoucímu Bohu se modliti, kleče na slámě, kterou mi ona, jedinému synu domu, s pokornou ostýchavostí připravila, zatím co sama na holém kameni se spokojila.« Hluboká, významná zbožnost jevila se v tazích této krásné duše. Krátké, velevýznamné, zbožné průpovědi vštípila do duše dítěte, jichž už nezapomněl, a jež mu vůdčími hvězdami pro život se staly. Tak říkala často: »Bázeň boží počátkem moudrosti!« S Bohem počni každé dílo, podaří se ti až milo.« »Mladí ležáci, staří žebráci.« »Její pokoj,« vypráví muž ten dále, »získal pro moji dětskou mysl nepopsatelný půvab, a když jsem později do školy musil, míval jsem touhu v srdci po přednáškách naší děvečky.« Nebyla tato jednoduchá, chudá dívka pravým andělem strážným pro hocha pána svého? Nebude tento urozený pán v nebi po celou věčnost jí vděčen za její služby anděla, když jí, dokud na světě byl, tak vznešenou upomínku zachoval?

Nemá tento dojímavý, krásný příklad též nás povzbuditi, abychom své bližní laskavě napomínali, jich přívětivě poučovali, vroucně se za ně modlili, abychom jim služby andělů konali? My všichni můžeme to činiti. Rodiče svým dětem, děti svým rodičům, bratři a sestry navzájem, představení poddaným, přátelé svým přátelům, i nejchudší žebrák může svému bližnímu vzá-

jemnou službu prokázati. A když v tom nebudeme umdlévati, dojdeme odměny a radosti svatých andělů, budeme s nimi patřiti na tvář Otce, jenž v nebesích jest. Amen.

Dle *Ondřeje Hamela C. SS. R.* dr. *Ant. Ondroušek.*

Neděle XVII. po sv. Duchu.

Pravý křesťan. (Homilie na Efes. IV., 1.—6.)

»Bratři! Prosím vás, já vězeň v Pánu, abyste hodně chodili v povolání, kterým povoláni jste.« (Efes. IV., 1.)

Byl rok 59. po Kristu, za vlády římského císaře Nerona. Apoštol národů, sv. Pavel, držán ve vězení v Římě. Žalář jeho stál na blízku ležení praetoriánů, tělesné stráže císařovy. Voják strážce ve dne v noci připoután byl k vězni řetězem, aby se zabránilo útěku. Horlivý apoštol, který by byl rád celý svět obrátil ke Kristu, byl ochromen v apoštolské činnosti, úpěl v okovech v pohanském Římě.

A přece nebyl nečinným. S láskou a slzami vzpomínal na obce, v nichž založil křesťanství, a maje starost o jejich spásu, psal několik listů, aby je ve víře utvrdil. Také v hlavním městě Malé Asie, Efesu, založil druhdy křesťanskou obec, také jí napsal list a poslal po jáhnu Tychikovi. Dnešní epištola jest částí tohoto listu; také k nám, jež od dob apoštolských dělí skoro XIX. věků, mluví o ní apoštol a napomíná nás, jak na zemi má žíti pravý křesťan.

Pojednání.

I.

»Bratři! Prosím vás, já vězeň v Pánu, abyste hodně chodili v povolání, kterým povoláni jste.«

K čemu je každý křesťan, k čemu jsme i my všichni povoláni? Abychom si na zemi zasloužili nebe. Ale jest nám také dle toho žíti: žíti, jak žádá Kristus, žíti, jak předpisuje jeho církev, žíti, aby andělu strážnému, který nás stále provází, za nás nebylo se styděti, žíti, aby náš pozemský život byl začátkem a předehrou nebeské svatosti a blaženosti, v niž jedenkráte vejíti máme a chceme. »Obcování naše v nebi jest,« praví týž sv. Pavel, hodné nebe má býti naše obcování na zemi.

Sv. Bernard sám sebe často se tázal: »Bernarde, nač jsi přišel?« a tato otázka ho povzbuzovala, aby žil stále svatěji. Křesťane, nač jsi přišel? Tys povolán k pokoře, k mírnosti, k posvěcení: neoddávej se pýše, obžerství, smilstvu. Tys povolán nejen aby ses staral o vezdejší chléb, nýbrž především, abys pracoval o spáse duše své. Nezanedbávej duše! Přečasto bývá v domě krásném, přečasto vězí v těle dobře živeném, dobře šaceném duše churavá, ubohá, špínou potřísněná. Proč? Protože

její majitel jen pozemského si hledí, o duši se nestará, pro skutky dobré: modlitbu, půst, almužnu, bohoslužbu, zpověď, přijímání, sebezapření, obět jen úsměšek má a říkává: »Člověk žije jenom jednou, má světa užit! A v duši jeho bují koukol hříchu, koukol, v jehož plamenech jednou v pekle po celou věčnost hořeti bude, nevzpamatuje-li se, neobrátí-li se včas.

Zveme se christiani — křesťané, ode křtu nosíme jméno Kristovo, jsme tedy povinni podle Krista, hodně Krista žíti. Jak by se cítil uražen leckterý hříšník, jak by se vzpíral a vzpínal, kdybych mu řekl do očí: »Ty nejsi křesťan, protože chodíš jako nepřítel Kristův, protože nežiješ hodně Krista.« A přece nemohu mluviti jinak a říci musím: Chceš-li býti hoden jména křesťan, musíš žíti dle slova a příkladu Kristova. Nesmíš světa pokládati za místo, kde možno žíti, jak kdo chce, nýbrž za cestu křížovou, kde třeba trpěti, oddaně trpěti, protože Kristus sám jen přes Golgotu do nebe vešel. Pro mne a pro tyhle děti zde a pro mládež i pro vás, ženy a muži, není jiné cesty do nebe nežli cesta utrpení, pro nás všecky nebe vyrůstá jen v půdě kříže.

Proto líčí apoštol dále, jak máme žíti na zemi:

II

»Se vší pokorou a tichostí, s trpělivostí, snášejíce se vespolek v lásce.«

Dva hříchy jsou, k nimž skoro denně lidé bývají pokoušeni: je to pýcha, která koření v sebelásce, a hněv, který často vyvěrá ve mstivost. Klášterní bratr jeden říkával polo žertem, polo vážně k missionářům svého kláštera: »Velebný pane, to vám povídám, ta sebeláska je tuze silná; ta žije v člověku ještě pět minut po smrti.« Ano, sebeláska, ta je citliva: stačí jenom příkré slovo bližního, stačí jen chybný krok koně u pluhu, stačí jen nevhodný pohyb krávy ve chlévě, stačí jen, aby se nedařila práce podle chuti, a už je oheň na střeše, člověk, pán světa, jest uražen, zuří a soptí, nadává a kleje.

Ale kde pak je pokora a tichost, které žádá apoštol od pravého křesťana? Ó dobře znal Spasitel to chabé srdce lidské, a proto vyvolil pokoru a tichost za ctnosti srdce svého, za své miláčky a volal k židům své doby a volá i dnes ke všem křesťanům ze svatostánku: »Učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorný srdcem!« Buďme pokorní a tiší srdcem, potom samo se dostaví, čeho dále žádá apoštol od pravého křesťana:

»S trpělivostí, vespolek v lásce se snášejíce.«

Sv. Bernard, zakladatel řádu cisterciáckého, přijal jednou do svého řádu mnicha, který vystoupil z kláštera premonstrátského. Nad tím byl uražen opat premonstrát. Ale světec psal jeho klášteru: »Bratři, čiňte, jak vám libo, já jsem se rozhodl, vždy milovati vás, bych i od vás milován nebyl. Budu vám vždy nakloněn, i když nechcete, budu vám vždy nakloněn, kdybych i sám nechtěl... Budu ctíti ty, kdož mnou pohrdají.« (Epist. 2, 52.)

Toť pravý křesťan: miluje toho, kdo ho nemiluje, miluje toho, kdo jím pohrdá, miluje toho, kdo ho nenávidí, miluje toho, kdo jej pronásleduje a jemu protivenství činí. Ó kdyby všichni křesťané tak smýšleli a jednali, kolik starostí a bolestí by si uspořili, oč klidněji a šťastněji by žili! Ale i v dědince sebe zastrčenější bývá slyšeti: ty a ty rodiny nejsou spolu za dobře, ti a ti jsou spolu už od let na štíru a soudí se a nemohou být spolu hotovi. Proč? Pro maličkost, která mnohdy ani za řeč nestojí, ale každý má svoji tvrdou hlavu a nepovolí a už ta maličkost stála sta a tisíce u advokátův a u soudů.

Toho by, drazí moji, nemělo býti mezi křesťany. Sv. Pavel napomíná nás dále:

III.

»Máme usilovati, zachovávati jednotu ducha ve svazku pokoje. Jedno tělo a jeden duch, jakož i povoláni jste k jedné naději povolání svého. Jeden Pán, jedna víra, jeden křest. Jeden Bůh a Otec všech, který jest nade všecko a ve všech nás.«

Nás křesťany má všecky pojiti páska lásky a pokoje, protože máme všichni jednoho Boha za Otce; a tento Otec nás v jednom křtu přijal za dítky. A všichni tvoříme tajemné tělo, jehož hlavou jest ukřižovaná láska boží, Ježíš Kristus, jednorozený Syn boží. A všichni jsme povoláni k jedné naději, všichni máme u Boha v nebi jednou nalézti věčnou blaženost. Proto budiž naše obcování na zemi jako v nebi, žijme ve svatosti a spravedlnosti synů božích. Ale jak mohou doufati nebe křesťané, kteří chodí jako nepřátelé Kristovi, kteří ve vádě a sváru žijí s bližním svým, kteří stále proti sobě soptí a bojují, kteří mají sice více, ale vedle člověka nenáviděného ani v kostele státi neb klečeti nechtějí.

Buďme přece všichni jedno tělo a jeden duch páskou pokoje a lásky. Abychom pak stále přemáhati mohli tu bídnou slabost lidskou, přílišnou sebelásku, která tak často ničí lásku pravou a ruší pokoj mezi křesťany: třeba nám sliiti slabé srdce tajemstvím lásky, sv. přijímáním. Když často budeme přijímati Ježíše, Boha lásky a pokoje do svého srdce, když v tom srdci stále ho nositi budeme, v něm nalezneme pravé životní štěstí, pravý pokoj duše, pokoj, kterého svět nemá a dáti nemůže, pokoj se sebou, pokoj s bližním a blaživý pokoj s Bohem, jenž sám v nebi jednou za pravý život křesťanský chce býti odměnou naší převelikou. Amen.

J. Ocetek.

Narození Panny Marie.

Naše srdce připodobniti Srdci Marie Panny.

»Kniha rodu Ježíše Krista, syna Davidova, syna Abrahamova.«
(Ev. sv. Mat. K. 1. v. 1.)

Jak se lidé pyšní rodem svým. Má-li člověk někde někoho, jenž něčím jest, jistě neopomine připomenouti, kdo jest jeho přítel.

Sv. evangelista Páně vypočítávaje rod Syna božího dle těla při poslední ratolesti tohoto rodokmenu, praví: »Z nížto se narodil Ježíš, jenž slove Kristus.« V těchto slovech jest všecka čest a sláva obsažena, neboť větší cti zajisté býti nemůže, proto tato chvála postačí.

Chceme-li i my míti podíl na její slávě, musíme se snažiti ji pravým způsobem ctíti, abychom byli hodni jejího mateřství, abychom rostli v plnost věku Kristova, stávali se jeho lepšími učedníky. V nás musí se zroditi Kristus. Musí naše srdce připodobniti se Srdci Panny Marie a bude podobno Srdci Ježíšovu.

Pojednání.

Jak uctíme narozeniny její, aby se v nás zrodil Kristus? Den narození bývá ve vznešených rodinách hlučně oslavován. Mnohdy zabíhají i podobné oslavy až k podivínství, jaké jest na př. zaznamenáno o pověstném Napoleonovi, který když několik království pod svou vládou spojil a v r. 1810 na vrcholu své slávy stál a zasnouben byl s arcikněžnou rakouskou Marií Louisou a rok na to obdržel dědičného prince, tu se domníval, že narozeniny jeho musí býti co nejvelikolepěji oslaveny a proto byl slavnostně uvítán, kolébka vyzlacena, samými korunkami ozdobena a Napoleon dal synu svému titul: král římský. Tak bylo v r. 1811. Pět let na to byl Napoleon opuštěn, vypověděn na daleký ostrov a v desíti letech zemřel za velikých bolestí na žaludečního raka. A mladý princ napoleonský zemřel v patnácti letech a položen do cínové rakve bez ozdob. Tak slavné narození — tak jednoduché zapomenutí.

Srovnejme narozeniny Panny Marie. U kolébky její stály dvě svaté osoby: Joachym a Anna. Kolébka nebyla vyzlacena, ani ozdobena korunami, ale milostí boží. A den narození Panny Marie koná se a bude se konati vždy pobožně i slavně — protože se z ní narodil ten, jenž slove Kristus. To jest jediná její koruna a všecka sláva, jíž rovno není.

Na podobné slávě pracujme i my. Také v nás musí se znovu zroditi Kristus, abychom slávy Krista Pána byli účastni. Kdo pravým způsobem nectí Pannu Marii, v tom se Kristus roditi nemůže. Výtečné ctnosti Marie Panny jsou koruny, které ji krášlily.

Jsou však lidé podivíni na světě a domnívají se, že když někdy vezmou jméno Marie Panny nadarmo, že již dosti učinili. Úcta a pobožnost, kterou také skutky neprovázejí, jest bez ceny. Nábožné povzdechy nás neučiní Kristovými vyvolenci. Ne ten, kdo mi říká Pane, vejde do království nebeského.

»Synové Abrahamovi jsme,« říkali fariseové, a slyšeti musili: »Tedy skutky Abrahamovy čiňte.« Také i o ctitelích Marie Panny musíme říci: »Kdož ctíte Marii Pannu, její ctnosti následujte, budete v jejím rodokmenu hodným členem.«

Tak na př.: Jeden zbožně se modlí a mluví, že by dle řeči soudě, člověk se domníval, že mluví s nějakým svatým otcem,

aneb poustevníkem, ale otce svého neb matku svou 70—80letou tak bídně u sebe hostí, že mívají s nimi více soucitu cizí lidé, než on sám. Takového člověka »Zdrávas« dělá peklu radost. Maria Panna i tetu svou starou ctí, navštěvuje a o ni se stará. Toť vzor pro nás: dítky Marie Panny, skutky Marie Panny čiňte!

Aneb domnívá-li se některý člověk svobodný, aneb svobodná, když vezme černý aneb bílý šat, a jde za mládence neb družičku, že tím již dosti učinili úcty Panně Marii, může se velmi mýliti.

Dobré a krásné jest ke cti boží a slávě svatých jeho přispívati dle sil svých. Krásné a záslužné jest na trůně obraz Matky boží nésti a úctu její hlásati po dědinách, kudy jde. Krásné to zaměstnání, ale jestli tvůj věneček na hlavě jest lež a bílý šat jen zástěrou duševní nečistoty i těla i duše, pak nectíš Marii Pannu, pak se v tobě Kristus nezrodí. Tvé narozeniny by pro tebe byly jedenkráte velmi smutné.

Kdož čistotné Panny Marie dítky a ctiteli jste, zachovejte čistou mysl, čistotný jazyk i čistotu srdce. Zelený věnec sluší, ale čisté srdce spasí duši. Vzpomeň na podobenství o pannách moudrých a nemoudrých.

Hezké jest na službách božích a svátečních slaviti narozeniny Panny Marie, pakli však stále ve hříchu smrtelném trváš, pak se podobá tvá úcta člověku, který by na špinavé míse předkládal pokrmy před vzácné hosty, aby na nich pojedli.

Aneb jestli má člověk ústa utrhačná a jest mu radostí, když se někomu pomstí, jemu radost pokazí, o něm lži se zálibou rád povídá, ba jistí mnohou špatnou věc o jiném, aby mu ublížil, pak mohu také jistit, že úcta takového člověka jest chatrná a jeho Zdrávasy že voní tak před Matkou Páně jako dech člověka, jemuž páchne z úst. Ten jazyk, který zlomyslně hryže na cti a jménu souseda a bližního vůbec, ten není schopen pravého Zdrávasu, v tom se Kristus Pán zroditi nemůže. »Nesuďte a nebudete souzeni!«

Vizte Marii Pannu pod křížem žalostící a odpouštějící. Kdyby ji ctil svět následováním, o kolik by bylo méně zármutku a více odpuštění.

Jiný přilepen jest k penězům a majetku tak, že nic nepřihlíží, jestli dovoleným způsobem se čeho domáhá neb ne — jen když přijde k penězům a majetku, odškodní se, ať třeba jiným ublíží a při vší své nespravedlnosti modlí se »Zdrávas — milosti plná« a dodává: Amen Staň se. Zde zní to »Zdrávas« a »Amen« jako štěkot psa — a ne jako modlitba před Pánem Bohem. Maria Panna dí: »Synu, nemají vína,« hledá ukrýt hanbu, způsobiti dobré.

Ale kde a jak se tedy máme modliti, abychom právě uctívali Matku boží? Vždyť jsme přece všichni hříšní, tak že sami říkáme: »Pros za nás hříšné« — tedy by bylo lépe, nemodliti se. Jsmeť všichni hřísníci — ale dvojího druhu.

Jedni libují si v hříchu jako žába v bahně a válejí se v něm

jako by bez něho nemohli býti živi, druhým jest hřích křížem, a činí jim starost a zármutek, jako když čistotné dítě má nový sváteční šat a jde blátivou cestou. V tom je ten veliký rozdíl, že první hřích milují, jej neopustí a druzí se hříchu bojí a jemu se vyhýbají — byť by i někdy klesli.

Kdo nespravedlivě a úskočně jedná, bližního klame, aneb nijak smířiti se, ani odpustiti nechce, anebo hledá službu, v níž by se nebránilo hříchu, aneb kde se jí brání jíti do kostela, ke stolu Páně, aneb kdo si libuje v nečistých věcech, takoví lidé ctí ústy Pannu Marii, ale srdce jejich jest daleko od Boha.

Ale naopak, kdybych byl hříšný tak, že by hříchy mé byly nad červec červenější a byly jako hory veliké a četné jako jehličí v lese, — ale v mém srdci ozývá se drobet lítost a přeji si, aby bylo jinak u mne a abych byl lepší, než jsem — pak se nikdo nerozpakuj prositi a vzývati Marii Pannu za pomoc, neboť tentokráte duše hledá Boha a Bůh jest dobrý té duši, která ho hledá, a Maria Panna rovněž, neboť ji nazýváme útočištěm hříšných. Právě proto, že Panna Maria svatá jest, má radost z hříšníka, činícího pokání. Neboť i andělé, kteří těla nemají, radují se z kajícníka, tím více se raduje Maria Panna nad kajícníkem, jenž se radostně chce obrátiti k Bohu. Kdybychom před očima svýma viděli všecky lidi, kteří přímluvou Marie Panny přivedeni byli k pokání a polepšení života, viděli bychom řadu velikou ze všech stavů a věků.

Proto k Otčenáši v modlitbě Páně připojila sv. církev pozdravení andělské, abychom vždy také přímluvy Marie Panny hledali. »Neboť modlitba spravedlivého zmůže mnoho,« praví svatý Jakub; když modlitba spravedlivého mnoho zmůže, čím více pak zmůže přímluva Panny Marie.

»Z nížto se narodil Ježíš, jenž slove Kristus,« tak dí evangelista Páně. Člověk, jenž chce býti pravověrným žákem Páně, musí také býti ctitelem Panny Marie. Je-li kdo zbožnější, také oči na něho jsou upřenější a více ho lidé posuzují a dopustí-li se čeho, ihned řeknou: »Vidíte, dělá tak zbožného a tak a tak jedná.« Kdežto u jiného se při podobném skutku ani nepozastaví. Má se věc podobně jako se šatem: když někdo, kdo má vůbec roztrhaný kabát, ještě si trhlinu udělá, nikdo se nepozastaví a neřekne: »Hie, ten má zase novou trhlinu na kabátě.« Jde-li ale někdo, kdo má obyčejně pořádný kabát a na něm porušení, je to všem nápadné.

Tak chyba člověka zbožného všem více do očí bije, než člověka, který vůbec jest nedbalý křesťan. Chyby zbožných slouží za omluvu světsky smýšlejícím. Proto kdo slouží srdcem špatnosti a zevnějškem chce sloužiti Bohu, ten v potupení přivádí jméno boží, neboť pak pohrdají sv. vírou světáci. Ne pouhá slova nás udělají dokonalými. Ten, kdo jest katolíkem a bezbožně žije, činí potupu Ježíši Kristu, neboť lidé neřeknou, on jest bezbožec, nýbrž vinu dávají sv. víře.

Ducha Marie Panny, či srdce jejímu Srdci podobné snažme se míti, a když chybíme, rychle povstaňme, vyznejme se a zase

začněme znovu řádný život. V tom způsobu se bude roditi v nás obraz Kristův vždy lépe a lépe, byť bychom docela podobni jemu nebyli. Nesmiřujme se s chybou.

Že vůli svou podrobila Panna Maria docela vůli boží, proto hodna učiněna jest býti Matkou Páně. Tak plňme i my vůli boží skutkem, aby se zrodil dusevně v nás Kristus Pán. Služ srdcem svým jako sloužila dívka Páně vůli boží, a srdce naše se připodobňovati bude Srdci Páně, a zrodí se v nás Spasitel. Amen.

Fr. Vaněček.

Slavnost Narození Panny Marie.

Přeblahoslavená Panna jest vzorem všech ctností.

1. Slovy nadšenými líčí dnešní svaté čtení cenu pravé moudrosti, totiž té, jež založena jest na bázni boží. Ve sv. evangeliu dnešním popisuje se ale rodokmen Bohorodičky, jenž sahá až k arciotci Abrahamovi, v němž měli dle zaslíbení božího požehnání dojíti všichni národové. Jestliže církev Páně velí toto dvojí čtení dnes spojovati, vysvítá z toho úmysl její, že chce poukázati k tomu, kterak v potomku Abrahamovu, přeblahoslavené Bohorodičce, naplnila se všechna chvála, moudrosti božské vydávaná; čili že moudrost božská přeblahoslavenou Pannu Marii a Matku boží nejbohatšími dary milostí svých k životu na výsost moudrému i bohumilému naplnila i uzpůsobila a že i přeblahoslavená Panna sama ze své strany všemi silami svými vzoru moudrosti bohulibé dostihnouti se snažila.

I my všichni jsme od Boha tak stvořeni, abychom v pravdě moudrými státi se mohli. Všichni cítíme se zajisté uvnitř puzenými, abychom snažili se po věcech vyšších, cennějších, významnějších, než s jakými setkáváme se v obyčejném životě. I nevědomky snahami svými tíhneme k věcem, jež jsou bohulibé, moudré, a přinášejí odplatu, povýšení před Bohem i před lidmi.

2. Máme-li však cíle kýženého dosíci, třeba nám jej i krásu jeho poznávati, abychom se ku dosažení ho snáze povzbuzovali.

Za dob našich jest mnoho lidí, kteří snaží se lidem vytknouti jiný cíl, nežli jak nám ho vytkl náš Stvořitel. Přičiňují se o to falešní proroci a jsou mnozí, aby lidé zřekli se cíle nejvznešenějšího, totiž života věčně blaženého po smrti, na který máme se po dobu pozemského putování dle vůle boží připravovati; a aby hledali jen krátké blaho života pozemského, jejž Bůh každé chvíle nám ukončiti může. Avšak kdo nedbá sloužiti na světě Bohu a tak zasluhovati si po bědách v tomto slzavém údolí život přeblažený a věčně trvající, nedosáhne ani blaha pozemského, a marně se po něm pachtí. Žádný člověk na světě nežije, jenž by si tu ještě něčeho nepřál; a je tedy srdce jeho nepokojno, když nespočívá v Bohu. A ani lidé nejvznešenější a nejbohatší nemohou od sebe a svých milých odvrátiti nemocí, strastí, soužení a konečně smrti. Svět právě není proto, aby nás

trvale šťastnými učiniti mohl. A každý měrou svrchovanou pošetile jedná, kdo na světě plného štěstí nalézti hodlá; a jenom apoštol lháře od počátku může nemyslící lidi šáliti řečmi i skutky, aby na Boha a na věčnost zapomínali, a na světě opravdového blaha vyhledávali.

3. Máme-li ale dle vůle boží stavěti sobě nejvyšším cílem dosažení života věčně blaženého po smrti, třeba nám slabým tvorům nějakého vhodného vzoru, dle něhož bychom se řídili, abychom při překážkách i obtížích neumdlévali, ale dle vzoru svého cíle po smrti skutečně dosáhli.

Nejdokonalejším vzorem života Bohu naprosto milého jest nám ovšem Kristus Pán sám. Avšak vzor tento zdá se nám pozemčanům příliš vysokým, poněvadž Pán Ježíš byl sice dokonalým člověkem jako my, ale byl zároveň i samým Bohem, jehož my ubožáci ve všem následovati nemůžeme.

Daleko vhodnějším zdá se nám býti vzor pouhého člověka, jenž by byl dokonalým odleskem života Spasitele, a nás tím více povzbuzoval, abychom ho napodobovali, a podobně jako on cíle svého přeblaženého v nebesích i dosáhli.

A hle! Bůh dal nám i takovýto podružný vzor ku dokonalému plnění vůle boží, a ku získání života přeblaženého na věčnosti. Je to přeblahoslavená Bohorodička, jejíž památný den narození dnes slavíme. Přeblahoslavená Panna dala Pánu Ježíši podobu člověka, ana ho jakožto člověka porodila; ale ona podala nám i obraz jeho jakožto Vykupitele našeho, ježto jako on vůli nebeského Otce co nejdokonaleji plnila, a celý život svůj nejvznešenějšími ctnostmi naplnila i vyzdobila.

4. Není věru ctnosti, které by nebyla Bohorodička co nejdokonaleji konala. Nejmenší pochybení bylo jí věcí neznámou; i nejmenších milostí božích užívala k duchovnímu obohacení svému. Nebylo vnuknutí od Boha, jemuž by nebyla s ochotou sluchu popřávala; není písmenky v Zákonu božím, které by nebyla naplnila.

Tážete se po božských ctnostech při Bohorodičce?

Aj, sledujte její život až do doby, kdy stála pod křížem Syna svého, a seznáte, že ani na onom hrozném místě víry v jeho poslání neztratila.

A jako dokonale Bohu věřila, tak i nezlomně všechna jeho zaslíbení s jistotou naprostou očekávala, čili v Boha doufala, či naději měla, jež ji nikdy neopustila, ani tehdy ne, když Syna svého mrtvého do hrobu ukládala. Byla přesvědčena, že Bůh vševědoucí a nejvýš pravdomluvný nemůže ničeho tvrditi, co by se s pravdou neshodovalo; a jsa všemohoucí a ve svých slibech nejvýš věrný, že nemohl něčeho slibovati, čeho by pak splniti nemohl anebo nechtěl.

Z této víry i naděje v Boha rodila se v Panně Marii i neobmezená láska k němu, a pro Boha i láska k bližnímu.

Tážete se při Bohorodičce po hlavních ctnostech, jež jsou základem ostatních a konání jich pořádají?

Aj, přeblahoslavená Bohorodička byla svrchovanou měrou spravedlivá, dajíc Bohu, co božího jest, císaři Augustovi, co jeho bylo, i bližním všem, čím komu byla povinna. Vždyť církev Páně vzývá ji jakožto »zrcadlo spravedlnosti, oroduj za nás!«

Bohorodička byla i plná milosti, jak jí chválu vzdává dnešní epištola. Církev Páně vzývá ji slovy: »Panno nejmoudřejší, oroduj za nás!«

Bohorodička byla svrchovaně střídmou; vždyť prací rukou svých se živila; do bídy v Egyptě bez reptání spěchala. A církev oslavuje ji jakožto »pannu panen«!

Bohorodička vyznamenala se jakožto žena silná i statečná ve všech útrapách, při smrti Syna svého; i po dlouholetý ještě život po jeho nanebevstoupení. Pročež vzývá ji církev jakožto »pannu mocnou«.

Bohorodička vyznamenala se i svrchovanou pokorou i poslušností; neboť když jí anděl Páně zvěstoval, že se stane matkou samého Syna božího, prohlásila: »Aj, já děvka (čili nejnižší služebnice) Páně« — a »Staň se mi dle slova tvého«, jak Bůh chce i ráčí!

Ba zkoumáme-li všechny okamžiky života přeblahoslavené Pannny Marie, nenalezneme, jak tvrdí sv. František Saleský, ani jediného bez lesku, zásluh a rozmnožování pokladů duchovních.

Přeblahoslavená Panna může tedy a má nám býti vzorem, jak bychom měli Bohu věrně sloužiti a života věčného si zasloužiti, jsouc člověkem, jako každý z nás. Přihlížejme tedy rádi ke vzoru, jejž nám dává, a učiňmež ji učitelkou svou; vůdkyní pro celý život a tak zajisté při smrti naplní se i při nás, co dí o ní Kniha přísloví: »Kdo mne najde, nalezne život a dosáhne spasení od Hospodina. Amen.

Dr. *K. L. Řehák.*

Neděle XVIII. po sv. Duchu.

Homilie.

Žijeme v době náruživého čtení. Svět je knihami přímo zaplaven, všude se zařizují veřejné knihovny a čítárny, knihy se vám nabízejí, ba vnucují. Kdyby to bylo veždy čtení rozumné, kdo by mohl proti tomu něco namítati? Ale když tomu tak není. Mnohý čtenář podobá se rybáři, který v moře knih ponoří síť své četbychtivosti a vytáhna ji, začne vybírati: několik nejhorších knih si vybere a nejlepší zahazuje zpět do moře. Nejhorší literární šmejd, muchomůrky mnohý otec rodiny z literárního trhu vyloví, dá je krásně svázati a uloží je do své knihovny jako poklad, jímž otravuje sebe a celou rodinu. Však to také poznáváme na ovoci, jaké taková četba nerozumným lidem přináší.

Dvě nejkrásnější knihy, dvě nejdrahocennější perly, z nichž každá pro sebe tvoří poklad, zůstávají dnes nepovšimnuty, jsou jako pohozeny, ba zdá se, jakoby jich už ani nebylo. Jsou to

životy svatých a poklad našich hodných předků, totiž Písmo svaté. Ještě před 50—60 lety v Čechách mívala bible čestné místo na rodinném stole. Kolik jest asi teď rodin, kde byste ji našli?

A přece bible je knihou všech knih! Kapucín sv. František z Brindisi, který ji bezpočtukráte přečetl, a sice kleče, říkával: »Kdykoli čtu bibli, zdá se mi, že slyším hlas boží.« A pravdu děl. Neboť sám Bůh osvěcoval ony svaté muže, kteří ji spisovali. Pro nás katolické křesťany má ovšem největší důležitost Nový Zákon, protože se v něm popisuje Spasitelův život, jeho zázraky a výroky, ze kterých jako z nehynoucího pokladu čerpati můžeme poučení tisícerá.

Také dnešní evangelický zázrak podle sepsání sv. Matouše obsahuje mnoho naučení, jež by věru škoda bylo pominouti mlčením. Dáte li dobrý pozor, moji drazí, seznámím vás v dnešním kázání blíže s oněmi osobami, které do děje dnešního evangelia činně zasahují. Které to osoby jsou?

I. Nosiči nemocného,

II. jeho všemohoucí lékař a

III. překvapení diváci . . .

Pojednání.

I.

Obšírněji nežli Matouš vypravuje tuto událost sv. Marek. Podle jeho sepsání zavítal Pán Ježíš opět jednou do svého nejmilejšího města Kafarnaa a usídlil se jako host v domě Petrově. Tento dům se skládal z přízemku a z patra, kde bylo večeřadlo, ve kterém se obyčejně členové rodiny shromažďovali k modlitbě a ve kterém Kristus kázal zástupu. Ze všech měst i z Jerusalema sešlo se posluchačů tolik, že se nemohli v domě ani směstnati.

Tu pojednou mezi kázáním blížil se k domu podivný průvod: Čtyři mužové nesli na nosítkách člověka raněného mrtvicí. Hledali, kterou stranou by jej před Ježíše postavili, ale marny byly jejich prosby, aby zdraví nemocnému ustoupili; namačkaní lidé ani při dobré vůli nemohli jim udělati cestu. Nosiči nemohouce se prodrati zástupem, vystoupili po venkovských schodech na střechu. Ať vás nepojímá hrůza! Bývalyť střechy domů ploché a zábradlím opatřené, tak že bylo lze bezpečně po nich choditi. Nosiči udělali ve střeše otvor a spustili po provaze lůžko s nemocným do večeřadla přímo k nohám Pána Ježíše.

Byl to ovšem podivný způsob prosby. Řeknete, že dotěrný. Ale zdaž vynalézavost a láska všecko neomlouvá? Však také tato láska prostičkých lidí k ubohému nemocnému velice dojala milosrdné srdce Ježíšovo . . .

Ó věřte mně, drazí přátelé, že žádný dobrý skutek v očích Ježíšových nemá tak velikou cenu, jako právě samaritánská služba prokazovaná nemocnému. A já, uchýliv se na chvíli od líčení tohoto děje evangelického, musím s posvátného místa kazatelny veřejně vyznati, že jsem ze svého několikaletého působení v du-

chovní správě častokráte byl až k slzám dojat, když jsem byl svědkem vaší vroucí a upřímné lásky k vašim nemocným. Zde před oltářem Krista Vykupitele vám vzdávám za tuto péči dík.

Ale při této příležitosti — ač nerad — dovoluji si také prozradit, že jedné okolnosti při obsluze nemocných leckdy postrádám. Hádejte, které? Že se totiž — abych se vyjádřil slovy evangelia — »nemocný nenese k Pánu Ježíši«. Víte, proč byl Pánu Ježíši čin oněch čtyř nosičů tolik a tolik milý? Proč? Že nedbajíce obtíží a posměchu, nemocného až k němu přinesli.

A v této příčině mnozí křesťané chybují. Lékaře hledají, pro léky pospíchají, nemocného vzorně obsluhují, po straně si upřímně zapláčou, ale zdali pak si někdo vzpomene, aby s ním ráno, v poledne a na večer v modlitbě zalétli k Pánu Ježíši a jej tak k němu přinesli? A kdo se odváží jej upozorniti na zaopatření, když je duše na rozcestí mezi časem a věčností? Z lásky se dává umírajícímu samá marná naděje a povinnost hlavní se zanedbává . . .

Až když tato ukrutná láska a bezohledná ohleduplnost přivedla nemocného ke smrtelnému zápasu bez vzpomínky na Boha, teprve pak se volá kněz. Nepřijde-li pozdě, může se mluvit o štěstí. Ale což jestliže duše odejde na věčnost ještě před příchodem kněze? A kterak mám nazvati ty nikoliv řídké případy, (zde v Praze), že nás i v noci volají už k mrtvole, jen aby se mohlo vytisknouti na parte »zaopatřen«? Je takové parte podepsáno také rukou boží?

Básník Zeyer kdysi napsal památná slova: »My budeme překvapeni.« Ano. Teď na to snad ani nepomyslíme, že duše našeho příbuzného naší vinou odešla bez přípravy na věčnost. Ale až tam sami přijdeme, pak budeme překvapeni.

Když slavný irský biskup Grant († 1870) visitoval farnost soutwarkskou, přiběhla v podvečer ze vzdálené vsi celá umdlená a udychaná žena pro nějakého kněze, aby zaopatřil její sousedku těžce nemocnou. Biskup, který tomuto výjevu byl přítomen, pochválil její obětavost a lásku k nemocné a pravil: »Přeji vám, aby vám Pán Bůh způsobem podobným odplatil tuto službu, až jednou přijde řada na vás.«

Po několika letech navštívil téhož biskupa, již stařičkého, jistý missionář a vyprávěl mu takto: »Na svých missionářských cestách zaslechl jsem jednou z chaloupky otevřeným oknem zaznívati společné hlasité modlitby. Vešel jsem zvědavě dovnitř. Na loži spočívala umírající žena a kolem ní klečelo několik venkovanek, jež se modlily litanie. Aby vroucí přání ubohé po sv. zpovědi vyplnily, poslaly totiž do velice vzdálené fary pro kněze; ale ježto se obávaly, že nemocná jim skoná před příchodem kněze, vzaly své útočiště k modlitbě. A ta nebyla marna. Umírající ještě při úplném vědomí přijala rozhřešení z rukou mých. Jak mně bylo vyprávěno, byla to táž hodná žena, kterou jste ráčil pochválit za její samaritánskou službu před lety.«

Hle, moji drazí, že vykonala před lety obtížnou cestu z lásky ke své bližní, za to měla sama lehčí cestu do království nebeského.

II.

A já jsem přesvědčen, že dobrotivý Pán Ježíš také oněm čtyřem nosičům jistě jejich samaritánskou službu nahradil. Vždyť k němu také celí zemdlení s nemocným tolik pospíchali! Jakýsi vnitřní hlas jim totiž stále říkal: »Nepomůže-li nemocnému Ježíš, nepomůže mu na světě žádný jiný.« Ó ano, Pán Ježíš byl tu opravdu jediným lékařem, který dovedl a mohl pomoci!

Avšak co že pravím, »byl«? Pán Ježíš jest až dosud jediným lékařem, který by uzdraviti mohl všecky neduhy, na které nynější doba stůně.

Ač je ve světě mnoho různých názorů sobě odporujících, v jednom se jistě všichni shodujeme: že je totiž celá společnost lidská nemocná a že to takhle dále jíti nemůže. A proto máme dnes mnoho reformátorů, kteří by rádi svět uzdravili a zase uvedli do pravých kolejí. Hledají se prostředky, jimiž by se zbědované třídy lidstva oblažily, pobíhá se o radu od jednoho lékaře ke druhému.

Ale na jednoho lékaře ti reformátoři pořád zapomínají, jakoby ho ani nebylo. On jest jim tak blízký, neboť je všudypřítomný, ale oni ho nevidí. On všecky neduhy jednotlivců, rodin a národů dobře zná a může jim odpomoci, avšak oni k němu nespěchají. A marně čeká, marně Ježíš Kristus.

Kterak ti evangeličtí nosiči zahanbují nynější svět pýchou zaslepený! Oni, lidé prostí, věděli dobře, kde pomoc naleznou a přinesli nemocného k lékaři najmoudřejšímu. Kterýž vida jejich víru, uzdravil šlakem poraženého nejprve na duši slovy: »Doufej, synu, odpouštějí se tobě hříchové tvoji!« A pak uzdravil i tělo jeho řka: »Vstaň, vezmi lože své a jdi do domu svého!«

III.

Když zástupové viděli na vlastní oči tento zázrak, byli jati hrůzou a tisícerým hlasem chválili Boha, »kterýž dal takovou moc lidem«. Jenom pyšní zákoníci a fariseové proti tomu tvrdošíjně protestovali.

A tak se to děje, drazí, až dodnes. Také náš český lid ve svém jádru posud Boha chválí a v něj věří. A kdyby nebyl novověkými zákoníky sváděn, žádný by ho neodvracel od Krista Vykupitele. Ale ti učení a nedoučení zákoníci obírají lid o poklad víry.

V Rusku odsoudili k smrti mladého nihilistu, vraha carova. Když jej vedli na šibenici, matka jeho volala: »Vraťte mi mé dítě! Já jsem vám dala syna bohabojného a nezkaženého, ale vy jste ho zkazili a nyní mi jej vešíte! Vraťte mně mé dítě!«

Zda vzpomenou si nevěrečtí filosofové a professoři, když počínají v srdcích jinochů viklati sv. náboženstvím, že k nim také

volá zbožná česká matka: »Vraťte mně mé dítě!« Zdaž uvažují liberální zákoníci, kteří svými protikřesťanskými návrhy a výklady zákonů o školství a tisku protrhli hráz úplné nevázanosti davů, že také jim platí to srdcervoucí volání: »Vraťte mně mé dítě!« Zda neslyší ti jistí naši spisovatelé a novináři, kteří ve své zaslepené zášti všecko svaté v bláto šlapou, že k nim volá celá česká vlast: »Nekazte mně mých dětí!«

To je největším neštěstím našeho už tak dost usouženého národa, že se dá vésti zjevnými nepřáteli Krista.

My nepůjdeme v šiku nepřátel, ale budeme vždycky pospíchati ke Kristu, svému nejlepšímu lékaři. K němu budeme nositi své nemocné, hříchem obtížené duše, a jej, Boha milosrdenství a lásky, budeme velebiti nyní i v hodinu smrti naší. Amen. *Frant. Malý.*

Neděle XVIII. po sv. Duchu.

Kafarnaum bylo to město, o němž sv. Matouš v dnešním evangeliu zmínku činí řka, že přišel Ježíš do města svého. Nazývalo se pak Kafarnaum městem Ježíšovým proto, že tam Pán Ježíš často přebýval a v něm mnoho zázraků učinil. Též srdce naše jest městem Ježíšovým. Ach, kéž i o našem srdci může se říci, že do něho rád Ježíš přichází a v něm, jako ve svém příbytku, ve svém městě má zálibu. Má-li tomu tak býti, tu třeba aby srdce naše bylo pokojné, všech hříšných žádostí prosté, čisté, Bohu zcela oddané. V takovém srdci Ježíš rád přebývá, v něm jako ve svém městě rád odpočívá Ó, duše má, rozpomeň se na všecka evangelia celého roku, na všechno obcování Ježíšovo s lidmi a pověz: můžeš si mysliti přítele laskavějšího, štědřejšího a mocnějšího, učitele moudřejšího? U něho vždy najdeš radu nejlepší, pomoc největší!

Jako na upřímnou žádost obyvatelstva města svého uzdravil nemocného — tak vyslyší vždy prosby svých věrných. Jako ku šlakem poraženému, tak skloňuje se dobrotivě i k tobě a volá: Synu můj, dcero má, důvěřuj ve mne! Nepřišel jsem na svět k tvé záhubě, ale abych tě spasil. Já jsem tvůj otec, tvůj spasitel, tvůj těšitel, tvůj ochránce, tvůj pastýř a lékař. Ach, duše má, proč se k laskavému Mistru a Vykupiteli svému důvěrně neutíkáš? Proč se ho pevně nedržíš? Proč hříchy se od něho odlučuješ? Proč ho tím zarmucuješ?

Pán Ježíš uzdravil šlakem poraženého. Kdo jest touto nemocí stižen, tomu jednotliví údové, nebo i celé tělo stydne a dřevění, tak že jím ani hnouti nemůže Příteli, není snad duše tvá stižena touto nemocí hroznou? Abys nějakého štěstí dosáhl, někomu se zalíbil, na to vynakládáš mnoho času, mnoho práce. K získání časného prospěchu jsi čerstvý a ochotný; abys časnou škodu odvrátil, žádného namáhání se nelekáš. K pobož-

nosti, službě boží, k oplakávání hříchů svých jsi studený jako led, k udílení almužny jsou ruce tvé šlakem raněny!

Přátelé, postavme se s nemocí svou před lékaře duší svých, před Ježíše Krista! Vyznejme před ním mdlobu svou, prosme ho za udravení. A on, poněvadž z kamení syny Abrahamovy učiniti může, tvrdé a studené srdce naše ohněm lásky své zahřeje a pravou, křesťanskou vroucností nás obdaří.

Ježíš Kristus byv dožádán, aby tělesnou nemoc zapudil, očistil napřed duši šlakem poraženého. Učinil tak k našemu poučení, dávaje tím na srozuměnou, že máme napřed o duši se starati, pak teprve o tělo. Jestiť duše věčná a nesmrtelná a ztratíme li ji, utrpěli jsme škodu větší, než kdybychom byli ztratili všechno jmění své. Když ztrácíme zdraví nebo snad i život, můžeme se těšiti, že při vzkříšení zase toho zpět nabudeme. Duše-li, třeba pro jediný těžký hřích, bude zavržena, na věky jest ztracena, na věky jí ku spáse nepomůžeme! Pročež napomíná nás moudrý Sirach (4, 33.): Bojuj pro duši svou, a až do smrti potýkej se pro spravedlnost.

Zatím však jak my si počínáme? O žádnou věc tak špatně se nestaráme, jako o duši svou. Tělo-li onemocní, ihned po lékaři voláme — duše-li těžkým hříchem úraz utrpěla, na její vyhojení nemyslíme. Když nerozumné zvíře chřadne, lidé o ně pečují; chřadne-li však duše jejich, málo si to k srdci berou. Na oděvu, na prádle člověk skvrny nestrpí. Při tom pak bez rozpaku pomluvou, klením, slovy nestoudnými duši svou poskvrňuje. A přece dle slov Kristových duše více jest než pokrm!

Zajímáme se o to, jak daří se na poli obilí, jak platí. Ale kdo vzpomene si, jak drahá jest duše? Kdo uvažuje o tom, jak platí před Bohem? Jak obstojí, bude-li dnes nebo zítra z tohoto světa povolána?

Padne-li bídná chalupa, majetník vystaví ji zase. Padne-li duše do těžkého břichu, kdo náležitě o napravení její pečuje? Pracujeme ve dne v noci, abychom smrtelné tělo obživili. Kolik dní, kolik nocí, ba jen kolik hodin duši věnujeme? »Běda mně,« zvolal kdysi jistý vysoký úředník před svou smrtí. »Na sta archů papíru jsem popsal ve službách pána svého a na spásu duše své jsem nevěnoval ani tolik času, abych na půl archu napsal pořádně svou zpověď.« Podobně i my jednáme. O všechno se staráme, jenom o duši ne. S tou zacházíme tak, jakoby nám proto dána byla, abychom ji věčně zatratili!

Výborným lékařem ukázal se dnes Kristus.

Napřed vyhladil kořen nemoci tělesné, hřích, a teprve potom nemoc samu. Hříchové naši bývají obyčejně příčinou bolestí a nemocí tělesných. Proto, když Kristus uzdravil člověka třicet osm let nemocného, pravil jemu: Hle, zdráv učiněn jsi; již nehřeš, aby se ti něco horšího nepřihodilo (Jan 5, 14.). Když tedy nemocí stiženi jsme, uvažujme, zdaž jsme k ní hříchy svými příčiny nedali, Boha hříchy ku hněvu nepopouzeli. A pozná-

me-li, že tomu tak, očisťme duši svou, abychom i zdraví těla dosáhli.

Ježíš Kristus knížatům kněžským dokazoval, že jest pravý Messiáš. Ve sv. evangeliu předešlé neděle vysvětloval jim, že jest synem Davidovým. Tím dokázal, že jest pravým člověkem. Dále ukazoval, že jest i pánem Davidovým. Z toho vysvítá opět, že jest pravým Bohem. V dnešním sv. evangeliu, odpustiv nemocnému hříchy, osvědčil se milosrdným Spasitelem. Když pak na jeho slovo šlakem poražený ihned zdráv vstává, jest to důkazem, že jest všemohoucím Bohem.

A jakou odměnu vzal za dobrý skutek svůj? Rouhačem ho za to nazvali! Po příkladě svého Spasitele nesme i my trpělivě, když za skutek dobrý nadávky, posměchu a nevděku se nám dostane.

Když urážíš Boha dobrovolnými nečistými myšlenkami a žádostmi, pamatuj, že i k tobě Pán volá: Proč smýšlíš zlé věci v srdci svém? Nebezpečný je takový stav člověka, když nemoc ve vnitř vězí a na venek se nijak neukazuje, poznati nedává. Zrovna tak nebezpečný je stav takového člověka, který na venek zdá se býti hodný, spravedlivý, uvnitř však zlými myšlenkami se obírá. Převrácená smýšlení odlučují od Boha (Sep. 1, 3). A kdo miluje nepravost, kdo se jí kochá dobrovolně, nenávidí duše své (Žalm 10, 6.).

K tomu dodává sv. Augustin: Kteří na bezbožné věci myslí, byť by žádnému neublížili, sobě nejvíce ubližují.

Jak veliká jest láska Tvá ku hříšníkům, předobrý Ježíši! Dnešního nemocného mile těšíš, jej synem svým nazýváš, hříchy mu odpouštíš, z nemoci jej úplně uzdravuješ. Líbám Tvé láskyplné srdce a pevně doufám, že i mne, k Tobě se utíkajícího hříšníka na milost přijmeš. Stydím se, Pane, před Tebou, že jsem o svou duši až dosud tak málo se staral. Od nynějška má býti jináče! Posilň mě, předobrý Ježíši, abych od nynějška horlivě Tobě sloužil a jednou za Tebou do nebeského Jerusalema šťastně se dostal. Amen.

Jos. Staněk.

Neděle XIX. po sv. Duchu.

Obět mše svaté.

»Podobno jest království nebeské králi, kterýž učinil svatbu synu svému.«
(Mat. 22, 2.)

Kristus připravil nám dvojí svatební hostinu a mnohé na ni pozval. Jedna z těchto hostin jest připravena v ohromné dvoraně církve boží zde na zemi, na našich oltářích, v Eucharistii. Druhá od Krista Pána připravená hostina čeká nás ve veliké síni nebes, kdež na věky hodovati a se radovati máme bez konce. Promluvme dnes, nejmilejší, o první hostině na našich oltářích, nám od Krista Pána připravené, o mši svaté. Učiňme tak tím

spíše, poněvadž oběti mše svaté se za často v našich dobách nerozumí a proto jest tak často a mnoho zanedbávána.

Svatá Eucharistie není jenom proto ustanovena, aby křesťana k jeho nesmrtelnému určení povznesla, nýbrž ona má dle úradku Vykupitelova od pokolení ku pokolení ve veliké oběti na Golgotě pokračovati. Člověčenstvo se své povinnosti zpronevěřilo, a stalo se neschopno, aby hřích svůj napravilo, často vidouc se odsouzeno k tomu, aby ve svém hříchu zhynulo. Nadarmo hledalo v krvi beránků a býků smíření, bylo potřebí vznešenější oběti, aby spravedlnost boží byla smířena. Tu se nabídl Ježíš Kristus, neposkvrněný beránek, nevinný za vinného, a umírá, smiřuje svět se svým nebeským Otcem. Obětní dary, zápalné oběti a zvířata obětní Starého Zákona pominula, a jediná oběť, jež k tomu ustanovena jest, denně na hoře Kalvarii přinesenou obět obnovovati, se od nynějška slaví. Ona odpovídá všem požadavkům Stvořitele, a všem potřebám tvorů: je to obět mše svaté.

Pojednání.

Mše svatá! Veliké tajemství, kde vše vírou osvícenému křesťanu znovu zápas smrtelný a úmrtí Boha před oči staví. Dle učení víry tridentského sněmu církevního jest na oltáři jako na kříži skutečně tatáž obět, tentýž kněz obětní, jen že se tentokráte Ježíš Kristus nekrvavým způsobem skrze svého zástupce, kněze, obětuje Na jeho slovo proměňuje se chléb a víno v tělo a krev Vykupitele, a aniž by svůj trůn opustil, sestupuje Ježíš na oltář a béře tam způsoby neživé podstaty na sebe, oné tajuplné potravy na cestu poutníka pozemského.

V tomto stavu oběti (vlastně obětování) shrnuje Ježíš veškery oběti Starého Zákona. Jako božská zápalná obět ponižuje se ještě pod potupou kříže a zničení, hrobu, a uznává tedy ve jménu oběti obcujících věřících neobmezené panství Hospodinovo nade vším stvořením. Jako »eucharistická obět« přenechává nám svoje zásluhy, svou krev a utrpení, a tato božská obět sama je s to, aby vyrovnala neskončená dobrodiní, jimiž nebesa zemi zahrnují. Jako smírná obět odzbrojuje hněv svého Otce a vyprošuje odpuštění, jehož ani naše slzy dosíci by nemohly. Jako smírná obět stává se naším prostředníkem a vydobývá nám za cenu své krve milostí, jichž nás naše bída a naše viny nehodny činí.

Podle toho jest mše svatá nejvznešenějším úkonem křesťanství. Žádné jiné dílo nesvolává tolik požehnání na svět, nepotírá vítězoslavněji zášť satanovu, netěší lépe trpící církev a neslouží více k větší slávě boží. Poslyšme tudíž, jak otcové církevní a učitelé církve v oslavení této od křesťanů tak málo ceněné oběti vespolek závodí.

»Mši svaté,« dí Timotheus z Jerusalema, »má země své zachovávání co děkovati;« »neboť,« pokračuje svatý Jan Zlatoústý, »ona se co do ceny rovná oběti na kříži.« — »Když kněz tuto nekonečnou obět přináší,« volá svatý biskup z Hypo, »obcují jí

andělé jako služebníci, nebesa žasnou, země jest obdivem naplněna, člověk posvátnou bázní unesen vrhá se na zem, démon uděšen prchá, a blažení duchové nebes klanějí se v nejhlubší úctě!« Vznešené myšlenky, jež andělský učitel shrnul, když psal: »Ze všech všemohoucím učiněných divů je tento zde největší.«

Vnikněme do svého vnitra, a ptejme se, zda naše skutky naší víře odpovídají? Když Mojžíš viděl tajuplný keř, jenž v plamenech stál, aniž by shořel, řekl jeden hlas k němu: »Nepřibližuj se sem, a sezuj obuv s nohou svých, neboť země, na níž stojíš, jest mojí přítomností posvěcena.« A Mojžíš, hlas Hospodinův poznávaje, byl úctou naplněn; zahalil tvář svou, a neodvážil se božskou velebnost jeho záři uvažovati.

Jest však v našich chrámech před oltáři, na nichž se nejsvětější tajemství konají, Jehova méně veliký, méně hrozný? Jak veliké by neměly dle toho naše city obdivuhodny býti, vděčnosti a lásky, a horlivost se okolo této nové Kalvarie shromažďovati, něžnost našich modliteb? A přece nenalézá většina křesťanů ani tolik času, aby týdně aspoň jednou před Králem králů, jenž uprostřed svého lidu trůní, poklekla. Ještě více! S jakými pocity blíží se ke svatým oltářům? Přicházejí roztržití, plni světských myšlenek, zůstávají chladní, nudní, a často neštítí se svrchovanou velebnost chováním neslušným urážeti, jež i při světských jenom shromážděních neslušné by bylo. Je to mnoho od nás požadováno, koleno skloniti před tím, jemuž se mocnosti nebes jenom trnouce klanějí? Neznamená to podobně jednati jako oni vojíni, kteří pod křížem si hráli, na němž jejich Bůh zmíral, anebo podobně jako židé, kteří před svým Vykupitelem chodili a království jeho tupice, se posmívali: »Zdráv buď, králi židovský.«

Nejmilejší, nenásledujme tohoto smutného příkladu! Uvažujme spíše, jak naše matka pod křížem, krví svého Syna zbroceným stojí. Je to hodina jejího mučednictví. Srdce mečem, dle proroctví Simeonova, probodeno, dala svou duši, zatím co Ježíš tělo své obětuje, a spojujíc se se Spasitelem, přináší věčnému Bohu jako jedinou, jeho hodnou oběť.

Takového druhu musejí též býti naše city, když štěstí máme, vznešenému tajemství býti přítomni. Nikoliv, jistě na Golgotě nebyli bychom se suchýma očima krev Ježíše Krista viděli téci!

Obcujme proto často, možno li denně, mši svaté. Sledujme s pomocí modlitební knížky kněze, a obětujme Bohu s ním ponížení, posty, utrpení a smrt jeho Syna; srdce a ducha velikými myšlenkami soudních síní a hory Kalvarie naplněny.

Jistý horlivý missionář byl jednou od svého biskupa poslán do dalekých krajin. Dosáhl cíle své cesty po nesčíslných útrapách a všeho pozbaven. Svůj poslední groš obětoval na to, aby si trochu vína koupil, s nímž obět mše svaté slaviti chtěl, nebeskou útěchu ve své mdlobě a opuštěnosti. Obyvatelé ho vyhnali, a poněvadž nikde přístřeší nenalezl, žil několik neděl pod stromem z kořínků a jahod Jednoho dne spatřil ušlechtilého jinocha k sobě přicházeti, byl to mladý kněz, jenž byl vyslán,

aby ho hledal, a jenž rovněž jako on téměř hladu, žízni a prahnoucímu žáru slunce podlehl. Právě přišedší klesl vedle svého bratra a brzo zuřila palčivá horečka v žilách obou, a oni si řekli: »Zemřeme zde dohromady, kéž by mohl jeden z nás ještě jednou posvátnou obět mše svaté sloužiti: udělí druhému poslední svaté přijímání, a budeme velebiti Hospodina.« Bylo to v den před Nanebevzetím Panny Marie. Metali los, kdo z nich by měl mši svatou sloužiti a los padl na prve přišedšího. On obětoval mši svatou za zmírajícího bratra, jenž vedle oltáře na zemi ležel, a za sebe sama na smrt nemocného. Asi dvacetkrát musil mši svatou přerušiti; a tato pohřební slavnost trvala skoro tři hodiny. Konečně byl s to, aby svému umírajícímu druhovi svatou hostii podal a obět dokončil. Potom se položil k bratrovi, a čekali klidně pospolu na smrt, jež neváhala přijíti. Téže noci zemřel mladý kněz, jeho poslední povzdech platil tomu, jenž sebrav poslední síly, ruce k poslednímu požehnání a k poslednímu rozloučení se s umírajícím pozvedl.

Když se rozednívalo, spatřili někteří kolemjdoucí uchvacující podívanou umírajícího po boku mrtvého. Oni podali zprávu obyvatelům vesnice a od této chvíle oblomena byla kamenná srdce. Zdálo se, že nejsou titíž lidé, kteří nyní ve velikém počtu k zasvěcenému místu spěchali. Na místě, kde oltář pro první svatou obět stál, byl na přímluvu nemocného postaven veliký strom v podobě kříže. Tak byl vztyčen kříž na této už zúrodněné půdě. — Nyní se tam zvedá chrám a město s tisíci katolíků, kteří hlasu svého velepastýře poslouchají a jeho srdci neskončeně milými jsou. Tento velepastýř a biskup však jest onen dříve tak ukrutně odbytý missionář.

Obcujme rádi mši svaté s pobožností, abychom jednou ovoce jejího účastni, k věčné hostině v nebesích dojíti mohli. Amen.

Dle francouzského *J. Van Volckxsom* T. J. dr. *Ant. Ondroušek.*

Neděle XIX. po sv. Duchu.

Mnoho povolaných, ale málo vyvolených.

Podobenství dnešního evangelia líčí osudy království božího na zemi. Od prvních dob, od prvotního hříchu až do příchodu Vykupitele zval Bůh častěji a různým způsobem k víře a službě své; málo však jich poslechlo pozvání, a mezi těmi málo zase jich dosáhlo vyvolení. Nejposléze přišel sám jednorozený Syn boží, založil církev a dává volati mnohé, ba všecky: »Jděte do celého světa, učte všecky národy a křtěte je.« A přece z mnoha povolaných bude málo vyvolených. Kteří budou vyvoleni? Budeme i my mezi těmito přešťastnými? Otázky velice vážné a proto dnes promluvíme o nich a uvedeme známky, dle nichž možno poznati, zdali jsme mezi vyvolenými.

Pojednání.

1. Jsme v počtu vyvolených? Povoláni jsme sice, aniž bychom si té lásky a milosti boží zasloužili. Bůh dal nám přednost před tolika tisíci a milliony lidí, abychom světlo evangelia poznali, v pravé víře se zrodili a vychováni byli, zatím co milliony pohanů sedí v noci temnoty a tisíce jiných hyne v bludech. Jsme povoláni k pravé víře, budeme však vyvoleni? Otázka velice vážná, odpověď ještě vážnější: »Toho my nevíme.« Praví Písmo sv.: »Neví člověk, zdali lásky či nenávisti je hoden.« (Kaz. 9, 1) A sněm Trid. tvrdí, že nikdo, leč zvláštní milostí osvícen, neví, zdali je vyvolen a zachová-li si milost setrvání v dobrém až do konce života. (Sess. 6. č. 12.) Neboť jsou soudy boží jako propast mnohá. (Žalm. 35, 7.) Kdo může vystihnouti jich? »Nejsou zajisté myšlení má myšlení vaše, ani cesty mé cesty vaše,« praví Hospodin. »Nebo jako povýšena jsou nebesa od země, tak povyšeny jsou cesty mé od cest vašich a myšlení má od myšlení vašich.« (Isai. 55, 8.) Kdo by se tu nechvěl bázní mysle na skryté soudy boží? Jak skryté byly u Nabuchodonosora a u Faraona! Nabuchodonosor byl od Boha pokořen, ztrestán a činil pokání; Farao však stal se tresty božími ještě zatvrzelejším a zhynul bídně. Odkud to? Oba králové, oba bezbožní; proč se polepšil jeden utrpením, co zatím druhý ještě více se zatvrdil?

Pohleďte na dva vrahy na kříži. Oba lotři, oba zasloužili stejný trest, a přece jeden zaslechl slova Spasitelova: »Ještě dnes budeš se mnou v ráji« A druhý v zatvrzelosti skonal. Jak nevyzpytatelny jsou soudy boží!

Dobrým králem byl Asa, konal vše, co bylo Bohu příjemno. Ke konci vladaření však stal se ukrutníkem. Manases byl z počátku bezbožný vládce, obrátil se později. Tak z nespravedlivého stal se spravedlivý a onde zase ze spravedlivého nespravedlivý.

Pohleďme na Davida a Saula. Jak podivuhodné byly u nich cesty Páně! Oba byli s počátku ctnostni a bohabojni, oba zhřešili těžce; Saul se zatvrdil a zemřel sebevraždou, David činil tuhé pokání a stal se mužem dle srdce božího.

Samaritáné, jakmile uslyšeli kázat Krista o království božím, uvěřili v něho a prosili, aby u nich zůstal; Gerasenští však prosí, aby pokud možno nejdříve od nich odešel; Judští pak, ač tolik divů konal mezi nimi, zůstávají zaslepenými a ukřižují svého Spasitele.

Jak podivné tu cesty Páně. Esau a Jakub, nežli se narodili, a ještě nic dobrého nebo zlého nevykonali, dočkali se nestejného osudu: vynesen o nich úradek božský: »Větší sloužiti bude menšímu, neboť Jakuba jsem miloval a Esaua měl v nenávisti.« (Řím. 9)

Dodnes vidíme, jak jedny dítky dojdou na křtu sv. znovuzrození, jiné pak umírají beze křtu, a vyloučeny z království božího. A přece u Boha není nespravedlnosti.

»Velmi hluboká jsou myšlení tvá, ó Bože,« volá žalmista

Páně, »člověk nesmyslný nepozná toho a blázen nesrozumí těm věcem.« (91, 6.) »Proto s bázní a třesením pracujme na spáse své.« (Fil. 2.)

»Kdo stojí, hleď, abys nepadl.« (I. Kor. 10.) Tato bázeň před nejistou spásou to byla, která sv. apoštola pohnula, že přes všechny obtíže v hlásání evangelia, přes viditelné důkazy lásky boží k němu, přes zjevení a vidění, jimiž ho Bůh omilostnil, přes jízvy Kristovy, jež na těle svém nosil (Gal. 6.), přece co nejpřísnější byl k sobě samému: »Tresci tělo své a v službu podrobuji, abych snad, an jiným káži, sám nebyl zavržen.« (I. Kor. 9.) A ač více než ostatní pracoval, ač si nebyl hříchu nejmenšího vědom, nevynášel se přece, ale v pokoře a bázni před soudem božím napsal: »Ničeho sobě povědom nejsem, ale tím ještě nejsem ospravedlněn; neboť kdo mne soudí, Pán jest.« (I. Kor. 4.)

A ty, drahý křesťane, který jsi nevykonal tolik, jako svatý Pavel, který hříchy často urážíš Boha, ty bezpečně a pokojně hledíš vstříc budoucímu soudu? Jak budeš zklamán, až přijde »den hněvu, den soužení a úzkosti, den psoty a bídy, den temnosti a mrákoty!« (Sofon. 1, 15.) Ještě se můžeš zachrániti, poslechneš li výzvy sv. Petra, knížete apoštolů, jenž praví: »Bratří, více se snažte, abyste skrze dobré skutky jisté učinili své povolání a vyvolení.« (II. 1, 10.)

Jak možno zajistiti si vykoupení, ukáži v díle druhém.

2 V dnešním evangeliu čteme, že když svatební hosté se sešli, vešel král do síně svatební a spatřil jednoho bez roucha svatebního; dal ho svázati a uvrci do temností zevnitřních. Nepatřil mezi vyvolené, neměl svatebního roucha. Z toho poznáváme, že chceme-li vejíti k nebeské hostině mezi vyvolené, musíme míti roucha svatebního; složiti se sebe roucho hříchu, obléci se v člověka nového. Roucho nevinnosti oblékli jsme již na křtu svatém. Hříchem však roucho ztraceno; i může býti získáno jediné ve sv. pokání. Kdo hledí, aby stále žil bez hříchu, kdo často přijímá tělo Páně ve sv. přijímání, může bezpečně doufati, že bude mezi vyvolenými. »Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný a já ho vzkřísím v den nejposlednější.«

Jiná známka vyvolených: horliti pro čest a slávu boží. Volej se sv. Pavlem: »Kdo mne odloučí od lásky Kristovy? Zdali soužení, zdali úzkost, nebo hlad, zdali nahota čili nebezpečenství, zdali protivenství čili meč? Jist jsem zajisté, že ani smrt, ani život nebude moci mne odloučiti od lásky boží, která je v Kristu Ježíši, Pánu našem.« (Řím. 8)

Buď přísný k sobě a laskavý a shovívavý k bližnímu. Přísnost k sobě je výsledkem kajícího ducha. »Chce-li kdo za mnou přijíti, zapři sebe sám, vezmi kříž svůj a následuj mne.«

K bližnímu však buď shovívavý. Cizoložnici přivedli k Pánu Ježíši, aby ji k smrti odsoudil. Pán Ježíš znal její lítost, znal okolnosti hříchu, znal zlobu těch, kteří ji přivedli, a zvolal: »Kdo z vás bez hříchu, vrz první po ní kamenem.« Odešli všichni.

»Nikdo tě neodsoudil?« táže se Pán Ježíš. »Aniž já tebe odsoudím; jdi a již nehřeš více.« (Jan 8.) Nesmíme volati s nebe síru a oheň na bližního, jako kdysi Jakub a Jan chtěli na Samaritány; není to duch Kristův; Kristus nepřišel, aby soudil, ale zachránil duše. Neodsuzujme, abychom nebyli sami odsouzeni. Jakou měrou měříme bližnímu, takovou nám bude odměřeno. Co jsme vykonali dobrého bližnímu, vykonali jsme Pánu Ježíši samému, učinili jsme dlužníkem svým soudce věčného. »Blahoslavení milosrdní, oni milosrdenství dojdou.«

Jiná známka vyvolených je — něžná úcta k blahoslavené Panně Marii. Je matkou naší milostivou. Kdo se k ní utíkal, nebyl nikdy oslyšen. Panna Maria jest útočiště hříšných, posilou zarmoucených, nadějí naší, branou nebeskou. Dnes slavíme památku Růžence bl. Panny Marie. Celý měsíc říjen modlíme se růženec v chrámu Páně. Každé Zdrávas je zazvoněním u brány nebeské, jak se přesvědčil francouzský lékař, univ. professor Recamier. Budeme-li ji uctívati a životem svým ji následovati, ukáže nám po tomto putování, vyhnaným synům Evy, Ježíše na věčnosti a bude matkou naší na věky.

Jiná známka vyvolení jest ustavičná modlitba. Kdo přestává mluviti s nebem, začíná mluvit s peklem. Proto napomínal Pán Ježíš: »Bděte a modlete se, abyste nevešli v pokušení.« (Mat. 26.)

Zasvěcujme denně Bohu své myšlenky, žádosti, skutky, všecku práci svou, a pak bude celý život ustavičnou modlitbou.

Otec nebeský volá nás tedy často k nebeské hostině, do chrámu Páně, abychom slyšeli učení jeho a přijímali nejsvětější tělo Páně; abychom neustále chodili v rouše svatebním. Zvolej každý slovy Písma sv.: »Nalezl jsem toho, jehož miluje duše má; uchopil jsem se ho, aniž ho pustím, dokavad mne neuvede do domu nebeského.« (Pís. Šal. 3.), abych byl nejen povolán, ale i vyvolen.

V. M. Váchal.

Řeči příležitostné.

Letošní mimořádné milostivé léto.

Drazí v Kristu! Před šestnácti sty lety zvítězil ve znamení kříže Kristova velkodušný Konstantin nad Maxentiem a z vděčnosti ke Kristu vydal r. 313 památný edikt milánský, jímž zaručil církvi svaté po 300letém pronásledování konečně klidný vývoj a veřejné konání bohoslužby. Od té chvíle teprve mohla církev sv. rozvinouti svou blahodárnou činnost ve společnosti lidské. Veliké jest požehnání, bohaté jsou milosti a duchovní poklady, jež náboženství křesťanské přineslo národům; milliony a milliony lidí bylo v těchto šestnácti stech letech vychováno

pro Boha a pro nebe, a dovedeno bylo církví k branám blažené věčnosti.

Proto vzpomínka na významný a šťastný den vydání ediktu milánského naplňuje všechny katolické národy velikou radostí a povzbuzuje je konati zbožné skutky. Památka šestnáctistyletá pohnula Sv. Otce, aby otevřel poklad svěřených církvi pokladů milosti, aby věřící při vzácné letošní slavnosti sobě získali hojné ovoce milostí. Na památku šestnáctistyletou vydání ediktu milánského prohlásil sv. Otec Pius X. mimořádné jubileum v té naději, že katolické lidstvo při těchto jubilejních slavnostech pozvedne opět oči své k znamení sv. kříže a že vzmuží se k boji proti nepřátelům křesťanství a proti nezkroceným vášním srdce.

Abychom jako hodné dítky církve sv. dovedli oslaviti radostné letošní jubileum, uvažme dnes o jubilejním roce vůbec a o dobrodincích letošního mimořádného roku jubilejního zvláště, ke cti Matky boží a knížat apostolských sv. Petra a Pavla.

Co rozumíme rokem jubilejním a odkud jeho původ? Již v knihách Mojžíšových dočítáme se, kterak ustanovil Hospodin národu israelskému každý padesátý rok za posvátný. Toho roku israelité nesměli vzdělávati pole ani vinice, a co přece se urodilo, náleželo chudým. Mimo to v tomto roce otroci původu židovského byli propouštěni na svobodu, dluhy přestaly míti závaznosti, pole a domy mimo hrazená města se nalézající, byly-li prodány neb postoupeny v posledních 49 letech, stávaly se zase majetkem původního majitele bez náhrady. Proto rok padesátý byl pro židy rokem posvátným, rokem odpuštění (dle sv. Jeronyma), rokem svobody (dle Josefa Flavia). Počátek tohoto roku ohlašován byl radostným zvukem trub, jež hebrejsky nazývaly se jobel, odtud pak vznikl název rok jubilejní.

Jako u židů tak i u křesťanů určité doby památné, určité roky počaly se slaviti jako roky zvlášť významné, jako roky odpuštění, jako roky svobody duchovní. Dobrodiní však křesťanského roku jubilejního jsou dobrodiní řádu milosti duchovní. U křesťanů jubilejní rok jest letem milostivým nebo svatým, poněvadž v něm poskytuje se věřícím hojných prostředků milosti boží, aby napravili svůj život a posvětili své duše.

Předním dobrodiním a milostí roku jubilejního jsou plnomocné odpustky, které papež uděluje těm, kteří v tomto roce vyplní podmínky k získání těchto odpustků zvlášť stanovené. Druhým dobrodiním a milostí jest rozšířená pravomoc zpovědníků, aby v jubilejním roce směli odpouštěti i hříchy i tresty církevní, jinak zadržené, a aby směli zaměňovati některé sliby kajícníků. Tato rozšířená pravomoc uděluje se zpovědníkům zejména za tím účelem, aby kajícníci hříchy a tresty zadrženými stižení mohli též dosáhnouti plnomocných odpustků. A tudíž také této pravomoci mohou zpovědníci užiti jen u těch kajícníků, kteří mají vůli vykonati předepsané podmínky k získání milostí jubilea a to u jednotlivých kajícníků jen jedenkráte v roce jubilejním.

Záleží tudíž dobrodiní jubilea v tom, že věřící za určitých

podmínek získati mohou plnomocné odpustky, a že zpovědníci k vůli milosti jubilea mají rozšířenou pravomoc zpovědní.

Kdy slaví se rok jubilejní? Před rokem 1300 není písemně zaznamenáno žádné jubileum, ale ústní podání zná dobu starší. Ke konci roku 1299 přiveden byl k papeži Bonifácovi VIII. do Říma ze Savojska stařeček 107 let starý. Tento vypravoval, že před sto lety r. 1200 vzal jej otec s sebou do Říma, aby navštívil chrám sv. Petra a získal veliké odpustky; a otec nařídil synu, dočká-li se r. 1300, aby opět navštívil basiliku sv. Petra, neboť v tom roce možno velikých odpustků získati. Podobně jiní dva starcové z Francie potvrzovali, že lid pevně věří, že v roce vždy stém možno získati veliké odpustky, cestuje-li se do Říma k návštěvě hrobu sv Petra. V důsledku tohoto ústního podání věřících a na žádost křesťanského lidu vydal papež Bonifác VIII. dne 22 února r. 1300 bullu čili listinu, v níž ustanovil, že ti, kteří s upřímnou lítostí nad svými hříchy se vyzpovídají a po třicet dní denně navštíví basiliku sv. Pavla v Římě, nebo cizinci tytéž basiliky patnáct dní navštíví, získají plnomocné odpustky. Zároveň ustanovil, aby takový milostivý rok konal se vždy po 100 letech.

Po tomto prohlášení veliké množství poutníků ze všech zemí přicházelo v roce 1300 do Říma, aby těchto plnomocných odpustků získali.

Než již roku 1342 vyslali Římané deputaci k papeži Klimentu VI. do Avignonu se žádostí, aby změnil ustanovení papeže Bonifáce VIII. a dovolil slaviti rok jubilejní po 50 letech, poněvadž sto let málo lidí se dožije a tak nemohou v životě svém velmi mnozí býti účastni roku jubilejního. Žádosti té vyhověl papež Kliment VI. a tak slavil se rok 1350 jako rok jubilejní. Než i tato doba zdála se z téže příčiny býti dlouhou, a proto papež Pavel II. r. 1470 ustanovil pro budoucí časy vždy rok dvacátýpátý jako rok jubilejní; dle tohoto ustanovení slavil se pak rok 1475 jako jubilejní a od té doby vždy po dvacetipěti letech se slaví až na naše doby. Poslední tedy takový jubilejní rok byl 1900.

Podmínkou získání jubilejních odpustků až do konce XIV. století byla osobní návštěva římských basilik sv. Petra a Pavla, později ještě basiliky lateránské, P. M. Větší, a po některá jubilea i jiných basilik. Papež Bonifác IX. na sklonku XIV. století dovolil, aby tytéž odpustky získati mohli, kdo navštíví jisté určené k tomu chrámy v Mnichově, Kolíně, Magdeburce nebo v Praze Toto veliké privilegium rozšířil papež Alexander VI. roku 1500 na všechna místa, ale ustanovil, aby za to věřící, chtějící odpustky získati, zaplatili určitou část peněz na vedení válek proti Turkům. Od té doby ujal se zvyk, jubilejní rok sice slaviti v Římě, avšak v roce následujícím povoliti rok jubilejní pro ostatní místa, avšak jen pro dobu zkrácenou, na př. na šest měsíců, jako bylo r. 1901.

Vedle roku jubilejního, pravidelně se opakujícího, slaví se některá doba na způsob roku jubilejního, totiž povolují se plno-

mocné odpustky za určitých podmínek a zpovědníkům též se rozšiřuje pravomoc, t. j. jubileum mimořádné. Avšak doba mimořádného jubilea nebývá celoroční, nýbrž bývá kratší. Jako při velikém jubileu řádném jest předním účelem návštěva basiliky sv. Petra a Pavla v Římě, tak účel jubilea mimořádného jest různý dle události, která se tímto jubileem oslavuje. Tak roku 1904 konalo se tři měsíce mimořádné jubileum ku poctě Panny Marie na památku 50 let od prohlášení článku víry o neposkvrněném početí Panny Marie.

Takovéto mimořádné milostivé léto na způsob roku jubilejního slavíme též letos na památku vydání ediktu milánského před šestnáctisty lety. Uvažujme proto nyní o tomto jubileu a o tom, kterých milostí a za jakých podmínek dostává se nám tímto jubileem letošním.

* * *

Papež Pius X. na památku šestnáctistého výročí ediktu milánského prohlásil pro rok 1913 mimořádné jubileum, jehož doba trvá od neděle provodní až do svátku Neposkvrněného početí Panny Marie, t. j. od 30. března do 8. prosince včetně. Celá tato doba jest dobou dobrodiní duchovních, v níž možno získati plnomocné odpustky a v níž zpovědníci mají větší zpovědní pravomoc.

Co tedy možno získati? Předně plnomocné odpustky, jestliže vyplníme podmínky stanovené, o nichž hned pojednám. Tyto odpustky plnomocné mohou býti věnovány dušičkám v očistci. Kdo již vše předepsané vykonal, a znovu všecky podmínky k získání odpustků jubilejních vyplní, může znovu získati plnomocné tyto odpustky (jak na dotaz odpověděla dne 6. června t. r. posv. Poenitentiaria z Říma.*) A to platí tolikrát, kolikrát kdo vykoná předepsané podmínky. Radil bych vám, přátelé milí, abyste hleděli získati dvoje odpustky tyto, jednou pro sebe, a jednou pro duše v očistci.

Někdo však nemohl by některou podmínku vykonati, na př. nemůže po celou dobu jubilea do chrámu Páně; tu má zpovědník pravomoc zaměniti mu návštěvu chrámu Páně za některý jiný skutek dobrý. To jest jedna z mimořádných mocí zpovědníkových letošního jubilea. Avšak této moci smí zpovědník pro jednoho kajícníka užiti jen jedenkráte. Dále může zpovědník v této době jubilea rozhřešiti kajícníka, jenž chce získati dobrodiní jubilea a odpustků, ze všech hříchů a trestů církevních. Na př. někdo upadl do hříchu, z něhož rozhřešiti nemůže zpovědník bez zvláštní pravomoci, jako jest u nás vražda nebo paličství; v době jubilea může zpovědník rozhřešiti kajícníka z tohoto hříchu.

Dále mohou zpovědníci zaměniti sliby, které kajícník učinil. Na př. někdo učinil Bohu slib, že na oltář Matky boží v urči-

*) Tím se opravuje zpráva Ordin. listu z roku 1913, str. 56.

tém kostele bude každý měsíc obstarávati svíčky. Byl pak nucen se stěhovati jinam a chtěl by raději jiný dobrý skutek konati. Zpovědník může mu tuto změnu povoliti. To jest možno, kdyby slib i přísahou byl potvrzen. Jenom čtyři druhy slibu jsou vyňaty a nemůže je zaměniti ani letos zpovědník, t. j. slib ustavičné čistoty, slib vstoupiti do řehole, slib, který byl učiněn pro dobro bližního a ten má zájem na jeho dodržování, konečně slib pro uchránění se spáchaného hříchu. Než tento poslední přece může zpovědník zaměniti ve skutek, který by stejně jako onen slib před hříchem chránil.

Které jsou předepsané podmínky k získání odpustků letošního jubilea?

Především nutno vyplniti všeobecně platné podmínky k získání kterýchkoli odpustků.*) Jsou to: stav milosti boží a úmysl odpustky jubilea získati. Dále jest nutno vykonati sv. zpověď a a přijmouti tělo Páně v době tohoto jubilea a to mimo sv. přijímání velikonoční.

Jako zvláštní podmínky k získání odpustků jubilea letošního se předpisuje návštěva chrámu Páně, a to: v Římě navštíviti dvakrát tři basiliky, totiž sv. Jana v Lateráně, sv. Petra a Pavla. Mimo Řím ustanovují biskupové, které chrámy a kolikrát jest navštíviti. V Praze jsou pro hlavní městské čtvrti ustanoveny vždy tři chrámy a každý z nich jest dvakráte nutno navštíviti, na př. v Praze I, chrám Týnský, chrám sv. Jiljí a sv. Jakuba. Jinde v pražské arcidiecesi jsou ustanoveny farní chrámy Páně a ty nutno šestkráte navštíviti.

Druhá podmínka je modlitba na úmysl sv. Otce, blíže však určena není. Stačí pomodliti se při každé návštěvě na úmysl sv. Otce pětkrát nebo sedmkrát Otčenáš a Zdrávas Maria.

Třetí podmínka jest almužna dle majetkových poměrů, a to buď almužna chudým nebo dárek na dobročinné účely. U nás se doporoučí na př. dáti almužnu pro chléb sv. Antonína, nebo svatopetrský haléř pro sv. Otce, nebo příspěvek na zřízení českého katol. gymnasia v Praze a jiné pod. účely.

Tudíž, přátelé milí, nenechte si ujíti tak krásnou příležitost k získání mnoha milostí.

Hle, první křesťané-mučedníci, co vytrpěli pro sv. víru a zvítězili. Letos radujeme se z tohoto vítězství církve sv. nad pohanstvem, ale nezapomínejme, že pohané moderní doby snaží se ujařmiti církev boží. Proto my milujme církev sv. jako její bojovníci v dobách pronásledování, milujme svého společného otce, římského papeže a použijme milostí, jež se nám nabízejí. Kéž není nikoho z nás, jenž by nechal jubileum letošní bez užitku. Každý z nás zvol si určitý den neb určité dny, vyvol si zpovědníka, vykonej upřímnou sv. zpověď a sv. přijímání s úmyslem vyplniti podmínky k získání odpustků jubilea, pomodliti se pětkrát Otčenáš a Zdrávas Maria na úmysl sv. Otce, pak vyjdi

*) Viz úvahy o odpustcích v tomto časopise.

z kostela a zase se vrať, abys vykonal návštěvu domu božího po druhé, pak po třetí, a až po šesté; můžeš-li, uděl nějaký dárek na dobrý účel; nemůžeš-li, požádej zpovědníka a on ti určí jiný skutek dobrý. Získej každý plnomocné odpustky pro sebe a vynasnaž se získati za týchž podmínek i druhé pro svaté duše v očistci, které vděčny ti budou jednou. Amen. —*en.*

O odpustcích.

Cyklus pro jubilejní kázání.

Dle duchovních promluv, konaných bratrstvu bolestné Matky boží, podává — en.

I

Drazí v Kristu! Před několika tisíci lety projevil všemohoucí Bůh svou dobrotu, stvořil vznešeného tvora člověka, obdařil ho v lásce své dary nadpřirozenými i mimořádnými, učinil ho blaženým pánem rozkošného ráje a jediné to žádal od něho, aby na důkaz své oddanosti k Bohu zdržel se požívání ovoce se stromu uprostřed ráje. Avšak člověk nevděčný neuposlechl, zapomněl na oddanost k Bohu, odvrátil sluchu svého od Tvůrce svého a obrátil se k tvoru; vědomě a dobrovolně přestoupil přikázání boží, zhřešil. A následek hříchu? Hle, do ráje přichází Hospodin a volá k Adamovi: »Se stromu, s něhož jsem přikázal tobě, abys nejedl, jedl jsi!« (Gen. 3, 11.) Slova ta co znamenají jiného než: »Jsi vinen!« Toť první následek hříchu Adamova a každého hříchu, vina. Vina však není bez trestu. Odvrátil se člověk od Boha a přiklonil se ke tvoru, ďáblu, proto za trest jest vyloučen z blaženého patření na Boha, vyloučen jest z nebe a odkázán na říši satanovu, na peklo.

Hle, těžkým hříchem mimo vinu a urážku boží uvaluje na sebe člověk trest boží, a to zavržení čili ztrátu nebe a věčný trest v pekle. Tento trest očekával první rodiče po smrti. Ale již na této zemi musili zakusiti trestu. Adam musil pracovati v potu tváře své, snášeti mnohé bolesti a smrt; to byl trest časný. A tak poznáváme, že těžká urážka Boha, hřích těžký uvaluje na hříšníka vinu, trest věčný, pekelný a trest časný.

Přátelé milí, jak veliké to následky hříchu! Kdo pochopí bídu pokolení Adamova? Kdo bude moci vše napraviti? Nikdo jiný než Bůh sám! A Bůh ve své nekonečné dobrotě a lásce učinil tak, seslal lidem Syna svého, Vykupitele. Ježíš Kristus svým utrpením a smrtí smířil nás s Bohem, smazal krví svou vinu naši, obrátil a pozdvihl nás opět k Otci nebeskému, zbavil nás trestu věčného. Ó jak mu musíme býti vděčni! Jak milovati máme svého Spasitele, jak rádi mu sloužiti a něčím aspoň se mu odvděčiti. A příležitost k tomu dal nám Bůh ve trestech časných.

Pro zásluhy Ježíše Krista odpouští Bůh hříšnému člověku

vinu i trest věčný, ale nikoliv trest časný. Tuto pravdu dosvědčuje nám Písmo sv. Starého i Nového Zákona. Vzpomeňte jen: Na poušti Israelští reptali proti Bohu ... hřešili. Mojžíš prosil (IV. Mojž. 14, 20—23.) Boha: »Odpusť hříchy lidu tohoto ...« I řekl Hospodin: »Odpustil jsem vedle slova tvého,« ale »neuzří země té ...!«

Rovněž Davidovi odpustil Bůh hřích, t. j. viny i trest věčný, ale ne trest časný. Řekl jemu prorok Nathan. »Hospodin promíjí hřích tvůj, ale poněvadž jsi dal příčinu, aby se rouhali nepřátelé Hospodinu, pro tu věc syn, kterýž se narodil tobě, smrtí umře.« (II král. 12, 13—14.)

V Novém Zákoně sv. Pavel v listu ke Korintským mluví o trestu smrti nehodně přijímajících tělo Páně.

Sv. Otcové výslovně připomínají tresty časné, které musí hříšník vytrpěti i když mu hřích byl odpuštěn. Sv. Augustin (na Žalm 50. n. 51.) na př. volá: »Také hříchy těch, jimž (ó Bože) odpouštíš, nenecháváš bez trestu.«

Z těchto slov Písem sv. i sv. Otců poznáváme, že Bůh pro zásluhy Ježíše Krista odpouští kajícímu hříšníku hřích i trest věčný, ale nikoliv trest časný — vyjma případ dokonalé lítosti nade všemi hříchy. Tak děje se stále.

Ve sv. zpovědi odpouští se hříšníku kajícímu vina i trest věčný a část trestů časných, ostatní však tresty časné musí odpykati hříšník sám. A jak? Buď musí dosáhnouti od Boha jejich prominutí na přímluvu církve sv., nebo musí je vytrpěti a to buď zde na zemi, nebo po smrti v očistci. Zde na zemi odpykává si člověk časné tresty hlavně dvojím způsobem: snášeje trpělivě všechny strasti života jako nemoci, nepohody, bídu a konaje skutky dobré; a po druhé konaje svátostné pokání, které ukládá zpovědník kajícníkovi při sv. zpovědi.

Tudíž, drazí přátelé, můžeme krátce říci, že člověk bud musí konati skutky pokání neb získati si prominutí trestů časných od Boha za pomoci církve sv. A nyní uvažovati budeme o těchto dvou způsobech odpuštění trestů časných.

Dnes všimněme si blíže, kterak křesťané konali skutky pokání, zejména pokání svátostného.

Drazí v Kristu! Po pádu prarodičů člověk jest náchylný ke zlému a snadno upadá do hříchu. I v dobách nadšení a lásky křesťanské byli křesťané, kteří hřešili. A tu co bylo jim činiti? Od dob apoštolských až na naše časy stejně platí pravidlo: Zhřešil-li jsi, jdi ke knězi ustanovenému ke zpovídání, vyznej se upřímně a úplně z viny své a čiň pokání. Od dob apoštolských hříšník zpovídal se soukromě knězi, aby dosáhl odpuštění hříchů od Boha. Při takové sv. zpovědi soukromé nebo tajné dosáhl kající hříšník z pravidla hned rozhřešení kněžského, odpuštění hříchů, totiž viny a věčného trestu. Ale tím ještě nebylo vše odbyto. Zbýval mu ještě trest časný a mimo to měl dáti Bohu nějakou náhradu za učiněnou urážku, měl též potrestati se, aby po druhé nehřešil. Z těchto tří příčin uložil kněz ve sv. zpovědi

kajícníku konání nějakých dobrých skutků, a to nazývalo se svátostné pokání. Pozorujete, že totéž trvá dosud, i nám ukládá zpovědník pokání a to z týchž tří příčin.

Než velikost tohoto pokání jak velice se různí od pokání dob minulých. V prvních dobách křesťanství za větší a pohoršlivé hříchy ukládalo se pokání veliké a veřejné. Bylo to zejména ve III. století v Africe, kde za krutého pronásledování Deciova mnoho křesťanů zapřelo víru, odpadlo a tím těžce zhřešilo. Po pronásledování chtěli tito odpadlíci znovu býti přijati do církve sv. a to mnozí křesťané nechtěli dovoliti. Po delších učených hádkách bylo rozhodnuto, že mohou se vrátiti, ale že musí vykonati veřejné, dlouhotrvající pokání, které jim církev uloží.

Takovíto veřejní kajícníci byli pak rozděleni ve 4 třídy a ty nazývaly se: plačící, slyšící, klečící a stojící. Plačící musili zůstati při službách božích venku před svatyní a prositi vcházející o přímluvu; ke službám božím nebyli připuštěni, ani k svatému přijímání, měli na sobě drsný, kající šat a hlavu posypanou popelem.

»Slyšící« se tak jmenovali proto, že směli již vstoupiti do svatyně, kdež měli ustanovené místo za katechumeny a mohli slyšeti začátek mše sv., evangelium a kázání, ale potom musili z chrámu odejíti.

»Klečící« směli v kostele jíti blíže k oltáři, po evangeliu a výkladu jeho si klekli a biskup nebo kněz na ně vzkládal ruce a modlil se nad nimi; potom musili odejíti.

Teprve kajícníci ve třídě »stojících« směli býti přítomni celé mši svaté, ale nesměli obětovati, ani přijímati nejsvětější tělo Páně.

Mimo toto veřejné ponížení musili veřejní kajícníci mnoho se postiti, ve dnech postu jísti jen chléb a píti vodu, musili se mnoho modliti a se pokořovati.

Milí přátelé, když uvážíte toto vše, jak zbožní křesťané prvních dob musili se káti, nikdy nejíti k sv. přijímání, a trvalo to mnohdy mnoho let, ano někdy téměř doživotně, uznáte, jak těžké to bylo pokání a jak tedy cenili hřích a trest časný. Ovšem takové veřejné těžké pokání se ukládalo z pravidla jen za veliký hřích, jako zapření víry, vraždu, cizoložnictví, a to stal-li se hřích známým a dal pohoršení. Mimo to biskup mohl toto pokání zkrátiti nebo část odpustiti z důležité příčiny, na př. když kajícník byl velmi horlivý, nebo když se za něho přimlouval před svou smrtí některý mučedník.

Když ve IV. století dekretem Konstantinovým nabyla církev svobody, přestalo se ukládati veřejné pokání a rozdělování kajícníků ve čtyři třídy. Za to však na západě zavedl se jiný způsob vyměřování pokání, tak zvané řády zpovědní nebo poenitenciáře. Aby totiž zpovědníci měli nějakou normu, jaké pokání mají ukládati, byly vydány knihy, kde bylo přesně ustanoveno, jaké pokání se ukládá za který hřích. Těmto knihám se říkalo libri poenitentiales čili řády zpovědní; v každé krajině byly vlastní,

ovšem v podstatě velmi podobné, a kněz-zpovědník je musil znáti na pamět.

Jak veliké pokání se ustanovovalo těmito řády? Uvedu jen některý příklad: Kdo v neděli nebo ve svátek konal práci služebnou, musil se postiti tři dny o chlebě a vodě. Zaklel-li kdo na rodiče, byl pokutován čtyřicetidenním postem o chlebě a vodě. Za porušení věrnosti manželské musil hříšník konati pokání sedm až deset let. Kdo veřejně se rouhal Bohu, Panně Marii nebo svatému, musil po sedm neděl státi přede dveřmi kostela a po sedm pátků se postiti, po sedm neděl hostiti chudého nebo jiný dobrý skutek vykonati. Za vraždu ukládalo se doživotní pokání přede dveřmi kostela a teprve před smrtí bylo mu dovoleno přijmouti tělo Páně.

Vidíme, kterak i v těchto dobách ukládalo se kajícníkům pokání těžké a to opět z oněch tří příčin svrchu uvedených, zejména aby si tak hříšník odpykal trest časný za hříchy své.

Od XII. století mizí znenáhla tyto řády a pokání zůstavuje se vůli zpovědníkově.

A dnes jak nepatrné pokání svátostné se ukládá ve svaté zpovědi. Jak to vysvětliti? Což dnes hřích není tak trestuhodný jako dříve? Milí přátelé, na základě dnešní úvahy musíme doznati: Bůh jest vždy stejně spravedlivý, svatý i milosrdný, hřích rovněž vždy jest hříchem, t. j. urážkou Boha, kterou člověk na sebe uvaluje vinu, ztrátu nebe, trest časný a trest věčný, tudíž i dnes zasluhuje hřích veliké pokání na odpykání zejména časného trestu. A přece církev dnes ukládá malé pokání, poněvadž jednak očekává, že sami dobrovolně budeme se káti, jednak umožňuje nám prominutí trestů časných udělováním četnějších odpustků než bylo v dobách starých.

A proto, rozmilí v Kristu, hleďme pochopiti jednání církve svaté, uvažujme často o následcích hříchů svých, o pokání svátostném i odpustcích. Pak budeme upřímněji hříchů svých litovati, vroucněji uložené svátostné pokání vykonávati, pak vynasnažíme se dobrými skutky a zvláště získáváním odpustků dosáhnouti co možná odpuštění všech časných trestů za své těžké i lehké hříchy, abychom po smrti bez muk očistcových mohli se navrátiti k Tvůrci svému do blaženosti věčné. Amen.

II.

Drazí v Kristu! Hříchem smrtelným uvaluje na sebe člověk nejen vinu, ale i trest věčný a trest časný. Božský Spasitel náš vlastní krví svou smyl viny hříšníků a smrtí svou zbavil je trestu věčného, ale trest časný musí hříšník sám vytrpěti. Jedním z hlavních prostředků vytrpění časných trestů jest svátostné pokání. Slyšeli jste, kterak církev ukládala vždy pokání svátostné a to velmi těžké. Seznali jste, že v nynější době pokání to se ukládá daleko lehčí, ačkoliv hřích stejně trestuhodný dnes jako jindy; a to proto, že církev pomáhá nyní věřícím udělováním četných odpustků.

Než tu připadá nám otázka: Jak to možno, aby církev mohla udělovati odpuštění časných trestů, které má hříšník sám vytrpěti? Na čem se zakládají odpustky? Na tuto otázku odpovídám dnes: Odpustky zakládají se na víře v obcování svatých a víře v jejich zásluhy.

Co rozumíme obcováním svatých? Slovem »obcování« vyrozumíváme zde společnost věřících, kteří jen jednu velikou církev nebo jediné tělo tvoří; tělo, jehož hlavou je Kristus Pán, jehož údy jsou všichni věřící a jehož duší oživující jest Duch sv. Všichni údové tohoto mystického těla jsou co nejúžeji mezi sebou spojeni a všichni jsou účastni duchovních statků jeho, milostí i zásluh, modliteb a dobrých skutkův. Jménem obcování »svatých« rozumíme nejen všechny ty duše, které v milosti boží z tohoto světa se odebraly na věčnost, nýbrž i všechny věřící zde na zemi žijící. Ovšem zde svatými rozuměti musíme na prvém místě ty, kteří skutečně jsou ve stavu posvěcující milosti, ale též do obcování svatých počítáme ony, kteří upadli do hříchu těžkého, neboť i oni byli posvěceni křtem sv., i oni jsou dosud členy těla Kristova a náležejí k církvi. Víte, že k obcování svatých počítáme i duše v očistci a tak rozeznáváme v obcování svatých církev vítěznou, t. j. svaté v nebi, církev trpící, t. j. duše v očistci, a církev bojující, t. j. pravověřící na zemi. Tyto tři oddíly církve Kristovy ve skutečnosti tvoří jedinou církev, jediné tělo Kristovo.

Z tohoto vzájemného svazku plyne, že co prospívá údu jednomu, prospívá i ostatním, že všichni mají užitek z toho, co získává církev, — ovšem měrou nestejnou dle svého vlastního stavu — že jeden může konati něco ve prospěch druhého neb celku, že tudíž může jeden druhému pomáhati, ze svého jaksi půjčovati, že může jeden za druhého i zadostčiniti a co dobrého činí jeden, může býti přivlastněno druhému dle vůle boží.

Toto učení katolické církve, milí přátelé, jest významu dalekosáhlého. Kdo nevěří v obcování svatých, nemůže věřiti v jednotu církve, nemůže si vysvětliti očistec, nemůže rozhodně připustiti odpustky. Naopak ale, jak příjemná jest nauka katolická rozumu i srdci lidskému! Vím, že nejsem sám, vždyť se mnou cítí, mně pomáhá, za mne účinně se modlí celá církev.

Z nauky této poznáváme, že dobré skutky křesťana mohou prospívati jiným údům církve Kristovy. Všimněme si nyní blíže těchto dobrých skutků.

Skutek dobrý nadpřirozeně je ten, který koná křesťan s milostí boží a z lásky k Bohu. A takový skutek dobrý má trojí cenu: záslužnou, prosebnou a smírnou čili dostičinící. Cena záslužná záleží v tom, že ten, kdo dobrý skutek koná, zasluhuje za něj odměnu v nebi. Cena prosebná záleží v tom, že dobrými skutky získáváme si milostí, které nám Bůh dává s ohledem k tomu, že jsme ten neb onen dobrý skutek vykonali. Cena pak smírná dobrých skutků záleží v tom, že dobrými skutky zadost-

činíme za hříchy, t. j. dáváme Bohu náhradu za čest hříchem mu uloupenou a tak dosahujeme prominutí časných trestů.

Tudíž dobrými skutky křesťan činí též zadost za své hříchy, odpykává si tresty časné. Ale kdo zná životy svatých, ví, že téměř nic nehřešili a velmi mnoho dobrých skutků konali. Těmi jistě si získali mnoho zásluh a zároveň smírných zásluh; sami jich nepotřebovali na zadostučinění za hříchy, tedy zásluhy ty smírné zůstaly nepoužity. Co se s nimi stane? Stávají se majetkem celku, totiž církve sv., která z takových smírných zásluh má tak zvaný duchovní poklad zásluh, ze kterého může zase jinému uděliti.

Z jakých zásluh pozůstává tento duchovní poklad církve? A odpovídáme: tento poklad pozůstává z nekonečných zásluh Ježíše Krista a z nadbytných zásluh nejblah. Panny Marie a svatých i světic božích.

Skutky Pána Ježíše jsou božské a tudíž mají cenu nekonečnou; smrtí a utrpením získal nám Pán zásluhy nekonečné, jimiž platiti lze dluhy hříchů našich. Neboť Kristus Pán hříchů neměl, trestů trpěti nemusil, co trpěl, za nás trpěl, všecky zásluhy své nám daroval a jimi můžeme Bohu dáti zadostučinění za hříchy celého světa. Jeho smírné zásluhy jsou nevyčerpatelny, náležejí do pokladu církve a proto tento poklad nemůže býti nikdy vyčerpán a církev může z něho neustále za hříchy naše dávati Bohu zadostučinění.

Mimo tyto zásluhy Kristovy patří do duchovního pokladu církve i nadbytné zásluhy svatých, t. j. ty, jichž svatí na zadostučinění za hříchy své nepotřebovali. Od počátku až na konec stkví a stkvíti se budou v církvi mnozí svatí jako jasné hvězdy. Nade všecky pak vyniká neposkvrněná Matka boží, Panna Maria. Tato Královna nebes a s ní svatí apoštolové, proroci, mučedníci, vyznavači, panny a vdovy mnoho trpěli, ale nepotřebovali toho, jelikož hříchů se varujíce, tresty velikými obtíženi nebyli. A tito všichni trpěli snad nadarmo? Nikoliv, i tyto jejich nadbytečné zásluhy tvoří část duchovního pokladu církve.

Přátelé milí! Dnes slyšeli jste, že všichni s Ježíšem Kristem činíme jedno tělo a jako úd s údem spolu žijeme, jeden za druhého pracujeme. Co kdo z věřících zasloužil, nepatří jen jemu, nýbrž prospívá všem. Vždyť všichni vespolek tvoříme obcování svatých, takovou duchovní společnost, jejíž každý člen či úd jest účasten nejen zásluh Pána Ježíše, nýbrž i zásluh všech ostatních údů. Zásluhy Pána Ježíše a všech svatých jsou tím nevyčerpatelným pokladem, kterýž patří celé církvi.

Z tohoto pokladu béře církev a — jak učí sv. Ambrož — platí dluhy za ty, kteří ze svého platiti nemohou, t. j. uděluje církev odpustky. Zakládají se tedy odpustky na neskončených zásluhách Ježíše Krista, jakož i na zásluhách blah. Panny Marie a svatých. Tyto zásluhy jejich církev přivlastňuje kajícím hříšníkům odpustky.

Lid od Pána Ježíše zázračně nasycený pěti chleby a dvěma

rybičkami, děkoval Pánu, velebil ho a chtěl ho učiniti svým králem. I nám zanechal veliký poklad svých zásluh, proto mu buďme vděčni, velebme ho a prosme, aby nám dal věrně sloužiti králi tak dobrotivému — Amen.

III.

Drazí v Kristu! Za hřích musí člověk trpěti trest časný, nebo dosáhnouti mimo sv. zpověď prominutí tohoto trestu od Boha. V starší době hříšník trpěl sám konaje obtížné pokání svátostné, aby mu Bůh trest časný odpustil. V době novější nekoná se svátostné pokání tak veliké, za to však církev propůjčuje za jistých podmínek prominutí trestů časných, t. j. uděluje odpustky. Viděli jsme posledně, že tyto odpustky zakládají se na duchovním podkladu církve, který plyne církvi z obcování svatých; slyšeli jsme, že jest to nevyčerpatelný poklad duchovní, záležející v nekonečných zásluhách Ježíše Krista a nadbytečných zásluhách P. Marie a svatých, z něhož církev přivlastňuje věřícím, aby Bohu dali náhradu za trest časný. Než tu tážeme se: Má církev moc takto jednati? A k této otázce odpovíme si dnes a pravíme: Církev obdržela od Ježíše Krista moc udělovati odpustky a toto právo také vždy vykonávala.

Předně pravíme: Církev má od samého Ježíše Krista moc a právo nejen odpouštěti hříchy, nýbrž i promíjeti tresty časné, čili udělovati odpustky.

Pán Ježíš řekl apoštolům: »Kterým odpustíte hříchy, odpouštějí se jim«. (Jan 20, 19.). Dostali tedy moc velikou, moc boží, a to na prospěch lidí, aby tito mohli přijíti do nebe. A jestliže tuto velikou moc svěřil jim Pán, moc menší, moc, aby urychliti mohli vstup do nebe propůjčením odpustků, by jim byl nedal? Jistě, že i tuto moc jim svěřil Pán, když dal jim moc hříchy odpouštěti.

Slyšme též, jak mluví jindy Ježíš o apoštolech: »Jako mne poslal otec, tak i já posílám vás.« (Jan 20, 21.) Mně dána jest všeliká moc na nebi i na zemi (Mat. 28, 18.) protož, jdouce učte všecky národy! Zdaž tedy nemají apoštolové také moc časné tresty prominouti?

Avšak Pán Ježíš i určitými slovy dal apoštolům moc odpouštěti na místě božím tresty časné, neboť řekl jim: »Amen, amen, pravím vám, cožkoli svážete na zemi, bude svázáno i na nebi, a cožkoli rozvážete na zemi, bude rozvázáno i na nebi.« (Mat. 18, 18.) Tudíž mají apoštolové a jejich nástupci moc rozvazovati všechny závazky jménem božím bez výjimky, a tedy i svazek trestů časných.

V Písmě sv. máme i příklad udělených odpustků od apoštola, když týž jménem božím odpouští kajícníku trest nejen od sebe uložený, nýbrž i trest časný, od Boha požadovaný. Příklad jest tento: Za času sv. Pavla apoštola dopustil se jeden křesťan v Korintu ohavného hříchu smilstva. Za to uložil mu apoštol přísný trest, vyloučil ho z církve. Když pak onen křesťan trest

pokorně přijal a pokání činil, odpustil mu sv. Pavel tresty všecky. Neodpustil mu pouze trest vyobcování z církve, nýbrž i časný trest, který od Boha zasluhoval. Neboť praví sv. apoštol: »Co jsem odpustil, jestliže jsem co odpustil, v osobě Kristově jsem odpustil.« (II. Kor. 2, 10) Rozumějme tomu dobře. Svatý Pavel dí: v osobě Kristově jsem odpustil, tedy jako zástupce boží, jménem a z moci od Krista mně dané jsem to učinil. Dále pamatujme, že dí: jestliže jsem co odpustil; tím chce říci: Já jako zástupce Kristův odpouštím časný trest všechen tomuto člověku od Boha určený, jestliže nebyl ještě odpykán tím trestem, ode mne uloženým a vykonaným pokáním tohoto křesťana. Byl-li trest časný již odpykán, tedy není již ničeho, co bych měl jménem božím odpustiti; možná tedy, že již jménem božím ničeho neodpouštím.

V tomto příkladu, přátelé moji, vidíte, v čem vlastně odpustky záležejí a že apoštolové mají moc je udělovati. Za onen hřích zasloužil si onen křesťan mimo vinu trest věčný, trest časný a stižen byl i trestem církevním. Při sv. zpovědi byl mu hřích odpuštěn, totiž vina a trest věčný, ale trest časný od Boha požadovaný a trest uložený ještě od sv. Pavla musil odpykávati; konaje upřímně pokání, odpykával si trest církevní i trest časný, Bohem určený; sv. Pavel pak odpouští mu nejprve trest církevní a mimo to trest časný, jestli mu ještě zbývá. Tudíž odpustky nejsou ani odpuštění hříchů, ani odpuštění jen církevních trestů, nýbrž jsou prominutí trestů časných, od Boha určených po odpuštění hříchu a trestu věčného. A toto prominutí vykonává církev jménem božím, čili mocí a právem, které od Ježíše Krista obdržela.

Jako sv. Pavel užil moci odpouštěti tresty časné jménem božím, tak i církev sv. ve všech dobách této moci užívala, udělujíc odpustky, jak nám dosvědčují církevní dějiny.

Ve třetím století podává nám o tom svědectví učený Tertullian a sv. Cyprián. V té době, jak jsem se již zmínil, mnozí dopustili se hříchu apostasie, t. j. odpadlictví, nebo zapření víry; když potom činili pokání, bylo jim uloženo těžké pokání, prve než byli opět přijati do církve. Když však církev viděla u některého obzvláštní horlivost, zkrátila mu jeho pokání, čili odpustila zbývající uložené pokání na odpykání trestu časného, tedy udělila odpustky. Toto však dálo se často na přímluvu některého sv. mučedníka; ten totiž před svou smrtí napsal kajícímu se křesťanu list, doporučení k biskupu, aby s hledem k utrpení mučedníka toho odpustil trest časný hříšníku. Zde vidíme, že smírné zásluhy mučedníka přivlastňovány byly kajícníku a tak dávána Bohu náhrada za časný trest.

Podobně se dálo v době přísné kázně pokání až do VIII. století. Ale v této době začalo se ukládati za pokání konání skutků dobrých, jako půst, almužna, modlitby. A proto také s hledem k těmto skutkům udělovala církev odpustky.

Ve stol. XI.—XIII. mnoho se kladla váha na to, když někdo

chtěl konati pout do Sv. země jako křižák; křižákům udělovány odpustky.

Z této prakse však vyvinul se výklad, že i ten hoden jest odpustků, kdo jinak než tažením křižáckým do Sv. země bojuje za práva církve a pro Krista. Proto od XIV. stol. církev udílela odpustky i s hledem k jiným skutkům dobrým ve prospěch církve konaným a při jistých příležitostech...

Tak na př. počaly se udělovati odpustky těm, kteří vykonavše upřímně sv. zpověď a pokání přispěli almužnou k účelům církve nebo na války proti nepřátelům římské církve. Jinde udělovaly se odpustky při jistých příležitostech, na př. když slavil se památný rok nebo rok jubilejní; když při slavnosti chrámové věřící tento chrám navštívili a zde vykonali sv. zpověď a jiné skutky kajícnosti.

Avšak až do pozdního středověku udělovalo se toto promíruti časných trestů jen některých a zřídka trestů časných všech čili odpustky plnomocné. Slavný dějepisec církevní Baronius r. (1177) připomíná odpustky jednoho roku, které papež uděloval. Papež Mikuláš IV. k roku 1290 mluví o odpustku sedm let a sedm kvadragen jako o velikém odpustku. A sv. Tomáš Aq. († 1274) připomíná jen jediné odpustky plnomocné, totiž udělené křižákům. Tudíž až do XIV. století udělovaly se odpustky zřídka a malé, jen výjimkou odpustky plnomocné.

Od XV. století začali někteří papežové udělovati odpustků více a též plnomocné, a vzhledem k almužně, avšak vždy zůstávala hlavní podmínka k získání odpustků, totiž sv. zpověď a kající život.

Tento způsob udílení odpustků u příležitosti almužen pro účely církevní zavdal příčinu k tomu, že někteří horlivci začali odsuzovati způsob udílení a hlásání odpustků, jiní pak začali zavrhovati odpustky vůbec. V tomto bludném smyslu vystoupil proti odpustkům Wiklef v Anglii, u nás Hus a později v Německu Luther. Bludné nauky těchto reformátorů odsoudili papežové v bullách a všeobecný sněm církevní v Kostnici a Tridentu. Tyto sněmy zároveň jasně vyslovily nauku katolickou o odpustcích a nám jest věřiti, že církev obdržela od Ježíše Krista moc, odpustky udělovati, a že jest velice užitečno, odpustky získati.

Proto my, drazí přátelé, jako hodné dítky církve svaté važme si této nauky, buďme přesvědčeni, že církev má právo odpustky udělovati a také je vždy v menší nebo větší míře udělovala. Važme si odpustků a hleďme jich získati co nejvíce, abychom jimi zbaveni byli trestů časných za své hříchy a nemusili někdy dlouho trpěti v očistci. Amen.

IV.

Drazí v Kristu! Bůh postaral se o spasení lidí co nejlépe. Syn boží trpěl a umřel za nás, vykoupil a spasil nás, získal pro nás nesčetné milosti a zásluhy. Rozdělovatelkou a správkyní

všech milostí ustanovil svou neposkvrněnou nevěstu, svatou církev katolickou. Té dal moc odpouštěti hříchy i tresty věřícím, jí dal právo udělovati z pokladu nekonečného zásluh odpustky těm, kteří se učiní jich hodnými. O tom, jak církev odpustky vždy udělovala, pojednali jsme posledně. Dnes budiž předmětem naší úvahy otázka: Kdo vlastně v církvi odpustky může udělovati a za kterých hlavních podmínek?

Kristus Pán dal moc udíleti odpustky své církvi, t. j. svatému Petru a apoštolům a v nich i jejich nástupcům, totiž římskému papeži a biskupům. A tudíž odpustky smí udělovati buď římský papež nebo biskupové. Tato moc však není mocí svěcení biskupského (potestas ordinis), nýbrž jest pravomocí (potestas iurisdictionis). Proto má tuto moc biskup jako správce diecese, a naopak může tuto moc míti i někdo, kdo nemá svěcení biskupského, jen když má v církvi pravomoc, na př. kardinál-kněz. Římský papež jakožto nástupce sv. Petra a hlava celé církve Kristovy má nejvyšší pravomoc v celé církvi, má též vrchní správu všech pokladů duchovních církve a proto může udělovati odpustky pro celou církev, pro všechny bez rozdílu, pro živé i pro mrtvé. A proto též všechny odpustky plnomocné a největší část odpustků neplnomocných uděluje sv. Otec sám.

Biskupové jsou řádnými nástupci sv. apoštolů, mají též moc svazovati a rozvazovati, avšak tato moc jejich nesahá po celé církvi, nýbrž je omezena na poddané, na vlastní diecesi. A proto biskup může udělovati odpustky buď jen pro své diecesany nebo jen ve své diecesi, a to jen odpustky částečné, právem vymezené. Až do r. 1215, t. j do IV. sněmu lateránského, byla tato moc biskupů neomezena, ale na tomto sněmu bylo ustanoveno (can. 62.), aby biskupové směli udělovati odpustky při svěcení chrámu, odpustky jednoho roku, a pak ve svátek poutní odpustky čtyřicet dnů, a to jen ve své diecesi a jen pro živé. Nynější svatý Otec Pius X. r. 1903 dovolil, aby kardinálové ve svých titulních chrámech a v diecesi místo dosavadních odpustků sto dní směli udělovati odpustky dvě stě dní, arcibiskupové odpustky sto dní a biskupové padesát dní.

Avšak sv. Otec může dáti biskupům nebo řeholníkům nebo kněžím plnomoc a dovolení, aby jeho jménem směli věřícím sprostředkovati odpustky. Tak na př. kněz uděluje umírajícím apoštolské požehnání, spojené s plnomocnými odpustky v hodinu smrti. Některé řády, jako na př. františkánský a dominikánský, mají od sv. Stolice právo světiti jisté předměty, jimž se připínají odpustky, na př. růžence, škapulíře, křížové cesty. Generálové pak těchto řádů řeholních mohou opět tuto moc propůjčiti kněžím světským pro ta místa, kde není klášter toho řádu, a to vždy jen na několik let, obyčejně na pět nebo tři roky. Rovněž tak dává někdy na zvláštní žádost sv. Otec plnomoc knězi, aby mohl jménem sv. Otce světiti předměty, jako sošky, růžence a pod., kterým se pak propůjčují odpustky. I toto dovolení uděluje se pouze na pět let. (Tuto pravomoc od sv. Otce a od generálů

řádu františkánského, dominikánského a karmelitánského obdržel jsem na pět let a tudíž, kdo by chtěl, může si dáti posvětiti podobné předměty zbožnosti.)

Tudíž odpovídáme k otázce prvé, že odpustky v církvi udělovati má právo na prvém místě římský papež a jen omezeně biskup, jménem pak sv. Otce mohou odpustky udělovati nebo prohlašovati a předměty, k nimž odpustky se připínají, světiti všichni ti, kdo k tomu obdrželi plnomoc.

Při všech odpustcích jsou určité podmínky, které je nutno splniti. A které to jsou? Podmínky k získání odpustků jsou hlavně tyto tři: Stav posvěcující milosti boží, úmysl odpustky získati a přesné vykonání toho, co k získání těch kterých odpustků se předpisuje.

První a naprosto nutnou podmínkou jest aby byl člověk ve stavu posvěcující milosti boží, t. j. nesmí míti žádný vědomý těžký hřích dosud neodpuštěný, a to aspoň tehdy, když koná poslední k získání odpustků předepsaný dobrý skutek. Kdo je ve stavu těžkého hříchu, nemůže odpustků získati. Proto kdo chce odpustky získati a má na svědomí těžký hřích, musí se dříve zkroušeně vyzpovídati neb aspoň dokonalou lítostí odpuštění hříchů dosáhnouti. Pokud se však týká hříchů všedních, je radno i z těch se vyzpovídati neb aspoň jich upřímně litovati, neboť Bůh promíjí zasloužené časné tresty jen těch hříchů, jejichž odpuštění jsme dosáhli.

Druhou nutnou podmínkou jest úmysl odpustky získati. Avšak úmysl ten nemusí býti výslovný, dostačí, máme-li vůli získati všechny odpustky, jaké nám bude možno, aniž bychom v jednotlivých případech na to právě myslili. Ale je velmi užitečno každý den ráno výslovně úmysl ten vzbuditi, na př. slovy: Ó Bože, chci získati dnes všechny odpustky, které bude možno Není ani nutno věděti, jaké to jsou odpustky, a zda skutečně se udělují toho dne.

Konečně třetí nepostrádatelný požadavek ku získání odpustků jest ten, že musíme vykonati vše a tak, jak je předepsáno pro získání každých odpustků zvlášť. Na př. pro získání plnomocných odpustků bývá předepsáno vždy přijetí svátosti pokání a oltářní. Nutno také vykonati vše v tom pořádku a v tom čase, jak jest to předepsáno, na př. návštěvu kostelů určitých. Ostatní podmínky k získání odpustků jsou různé, dle toho, jaké odpustky, jakým úkonům, při jaké příležitosti se udělují, a bývají tyto podmínky přesně vytčeny při prohlašování těch kterých odpustků.

Milí přátelé! Seznali jste právě hlavní podmínky k získání odpustků. Proto dnes učiňte nové předsevzetí, že chcete vždy žíti v milosti boží posvěcující se srdcem kajícím; umiňte si, že denně ráno obnovovati budete úmysl získati všechny odpustky toho dne dosažitelné, abyste pak s důvěrou mohli očekávati konec svého žití pozemského a počátek blažené věčnosti. Amen.

V.

Drazí v Kristu! O málokteré pravdě věroučné vzniklo tolik bludných názorů, jako o odpustcích. Od dob Wiklefových až na naše dny setkáváme se s bludným výkladem odpustků; i v době naší čteme, nebo slyšíme od nepřátel církve, že prodávala odpuštění hříchů, nebo že udělovala předem dovolení hřešiti beztrestně; jindy zas slyšíme, že prý odpustky odpouští církev jen tresty od ní ustanovené Abychom měli jasný názor o odpustcích, uvažovali jsme v dosavadních úvahách o podstatě odpustků a o otázkách s odpustky souvisících. Na základě poznaných pravd stanovíme si dnes, co vlastně odpustky jsou a jaké odpustky rozeznáváme.

Jak jsme se v katechismu již učili, odpustky jsou odpuštění časných trestů, které církev po odpuštění hříchu mimo svátost pokání uděluje. A tudíž odpustky nejsou žádným odpuštěním hříchů, ani spáchaných, tím méně pak hříchů, kterých se člověk teprve dopustí; ani nejsou odpuštěním trestů věčných za hříchy nýbrž odpustky jsou pouze prominutím trestů časných, které by měl člověk vytrpěti zde na zemi, nebo v očistci po smrti. Také nejsou odpustky jen prominutím trestů církevních, které církve druhdy za hříchy ukládala, nýbrž jsou prominutím trestů časných, u Boha zasloužených.

Odpustky nejsou též simonické prodávání duchovních milostí, neboť církev neuděluje odpustky jen k vůli almužně, nýbrž hlavně a mnohdy jediné pro dobro duchovní člověka, aby jednak v nás vzbudila ducha kajícnosti a odměnila horlivost, s kterou konáme skutky kajícné, jednak aby přispěla na pomoc naší slabosti, protože málokdy můžeme Bohu tak dosti učiniti, jak bychom měli. Proto vyžaduje církev sv. při udílení odpustků na pravém místě čistotu duše a kajícnost.

Když uvažovali jsme o udělování odpustků v různých dobách, seznali jsme, že některé odpustky nazývají se plnomocné a jiné neplnomocné. Co znamená toto rozdělení? Plnomocné odpustky jsou odpuštění všech časných trestů za hříchy. Neplnomocné jsou odpuštění části časných trestů za hříchy. Vysvětleme si blíže tyto výměry.

Plnomocnými odpustky rozumíme prominutí se strany církve všech časných trestů, tak že ten, kdo by byl tak šťasten, že získal by plnou měrou tento odpustek, podobá se dítku po křtu sv., jest úplně čist a kdyby v tomto stavu zemřel, přišel by přímo bez očistce do radosti věčné. Avšak to neznamená ještě, že kdo získá plnomocné odpustky, že jest též úplně čist a beztrestný u Boha. Církev ovšem jménem božím odpouští mu tresty časné všechny, ale to znamená ty, které může. Snadno se stane, že člověk nemá odpuštěny všechny lehké hříchy, nebo že duše jeho není dosti připravena, nebo že nevykoná všecko tak dokonale, jak by toho bylo třeba a proto také nemůže takový člověk dostati prominutí úplně všech trestů časných a tudíž kdyby umřel, ačko-

liv získal plnomocné odpustky, přece musil by trpěti v očistci. Mnoho-li kdy ve skutečnosti se nám odpouští, nevíme, to záleží na naší disposici a Bohu jedinému jest to známo. Proto není zbytečné snažiti se, abychom získali častěji plnomocné odpustky.

Odpustky neplnomocnými nebo částečnými rozumíme pak prominutí určitého množství časných trestů; tu může se státi, že člověk získáním si těchto neplnomocných odpustků dosáhne ve skutečnosti odpuštění všech svých časných trestů, poněvadž neměl více časných trestů odpykávati. Církev však tu odpouští jisté množství časných trestů bez ohledu na to, mnoho-li ještě zůstává hříšníku časných trestů k vytrpění.

Církev udělí na př. neplnomocné odpustky jednoho roku. Co to znamená, že církev mu odpouští utrpení jednoho roku v očistci? Nikoliv. To znamená, že církev mu odpouští tolik časných trestů, kolik by mu bylo odpuštěno od Boha, kdyby byl konal ve staré době pokání po dobu jednoho roku. Tak uděluje církev odpustky 40 dní, 100 dní, 200 dní, 1 roku, to znamená: uděluje prominutí takového množství časných trestů, kolik by si byl získal podle staré kázně církevní, konaje přísné pokání po dobu 40 dní, 100 dní, jednoho roku. Často se též uděluje odpustek Quadrageny t. j 40 denního postu a znamená to, že se odpouští tolik časných trestů, kolik by mu jich Bůh odpustil, kdyby konal ve staré době pokání 40denního přísného postu. Toto rozdělení odpustků v plnomocné a neplnomocné jest nejprvnější.

Jinak rozeznávají se odpustky místní, osobní a věčné, dle toho, mohou-li se získati jen na některém určitém místě, od určitých osob, ve spojení s určitými předměty.

Místní odpustky jsou ty, které se udělují jen na určitém místě a získati je může jen ten, kdo na tomto místě předepsané podmínky vyplní. Takovými jsou na př. odpustky Porciunkule, které se mohou získati ve chrámech františkánských dne 1. a 2. srpna.

Osobní odpustky jsou ty, které mohou získati jen určité osoby, na př. členové nějakého řádu nebo bratrstva, jako členové třetího řádu sv. Františka, nebo údové bratrstva sedmibolestné Panny Marie a pod.

Věčné odpustky jsou ty, které jsou spojeny s užíváním určitých posvěcených předmětů, jako křížů, růžence, sošek, medailek. Tyto odpustky věčné jsou často zároveň osobní, poněvadž z pravidla mohou je získati jen majitelé těchto předmětů.

K těmto odpustkům řaditi jest četné odpustky, které církev uděluje různým pobožnostem a modlitbám, i střelným; nebo odpustky, jež udělují se při různých příležitostech a bývají tyto odpustky zároveň místní i věčné.

Významný jest konečně rozdíl mezi odpustky, které mohou platiti jen žijícím na zemi, a odpustky, které se mohou přivlastniti duším v očistci. To však rozumí se tak, že některé odpustky mohou získati jediné pro sebe, jiné však — o kterých to církev

výslovně připomněla — mohou získati buď pro sebe nebo pro duše v očistci, ale ne zároveň i pro sebe i pro duše v očistci.

Než zde mohlo by se namítati, kterak může církev přivlastňovati odpustky těmto zemřelým, když nejsou již v její pravomoci? Zemřelí jsou již přímo poddáni soudu božímu, ty nemůže již církev souditi a něco jim odpouštěti. K této námitce odpovídáme: Je pravda církev nad mrtvými nemá již pravomoci, nemůže je souditi, nemůže jim udělovati odpustků na způsob rozsudku jako žijícím na zemi; avšak zemřelí zůstávají spojeni s námi obcováním svatých, my můžeme jim pomáhati, za ně prositi Boha a své zásluhy Bohu nabízeti za ně na způsob prosby nebo přímluvy. A tak může církev též zemřelým udělovati odpustky, avšak jen na způsob přímluvy u Boha, t. j. církev prosí Boha, aby odpustky, jež věřící zde na zemi získávají pro duše v očistci, přijati ráčil tak, jakoby je byly duše ty na zemi samy byly získaly.

Z toho však nenásleduje, že tyto odpustky by byly pouhou soukromou přímluvou. Neboť kde jedná se o pouhou přímluvu naši za ně, tam my nabízíme své dobré skutky a zásluhy; když však se jim udělují odpustky, tu koná se více, tu nabízí církev Bohu zásluhy Ježíše Krista, Panny Marie a svatých jako zadostučinění a prosí Boha, aby je tak přijal. A tedy církev uděluje jim ze svého duchovního pokladu, ponechávajíc spravedlnosti božské, mnoho-li trestů těm duším promíjeti chce. Mimo to účinek odpustků závisí na hodnosti a horlivosti toho, kdo je získati chce, a nemůže se věděti, zdaž to odpuštění, které jsme získali a věnovali duším v očistci, postačuje k prominutí trestu celého, jaký byl duším těm vyměřen, nelze také říci, že duše ony dalších našich modliteb neb odpustků nepotřebují. A jsou-li duše, jimž odpustky na způsob přímluvy se přivlastňují, z očistce již vysvobozeny, plynou vykonané za tím účelem dobré skutky do duchovního pokladu církve.

Přátelé milí! Nyní víme o odpustcích vše nutné, známe jejich podstatu, původ a jejich velikou důležitost pro život posmrtný; víme, jak snadno můžeme jich získati, jak mnoho můžeme jimi zpomáhati svým přátelům v očistci. Nuže použijme všichni času a dobroty sv. církve, vynasnažme se, abychom své růžence, své předměty pobožnosti měli posvěcené a mohli tak získávati více odpustků. Nezapomínejme nikdy ráno obnoviti úmysl, že chceme získati všechny odpustky toho dne a dbejme zejména, abychom vyplnili nejdůležitější podmínku, abychom totiž žili stále ve stavu posvěcující milosti boží. Tak získáme si mnoho zásluh a pomůžeme mnohým dušičkám v očistci, které pak nám oplatí mnohonásobně vše, co jsme pro ně učinili. Amen.

Neděle před počátkem svaté missie.

Missií původ, účel a užitek.

Poznámka. Ve všech pastorálkách se klade váha na to, aby duchovní správce před missiemi včas osadníkům vysvětlil, co jsou missie a jaký mají účel, aby bludné předsudky klidně vyvrátil a k hojnému účastenství na kázáních, pobožnostech a přijímání sv. svátostí vyzval. To ovšem plyne z povahy věci samé. Tak to uvádí i II. vydání pastorálky Skočdopolovy z r. 1890. Jestliže již tehdy bylo třeba »*bludné předsudky klidně vyvrátiti*«, tím více je toho třeba za dnešních dob, kdy poměry náboženské se zhoršily. Zejména »Volná Myšlenka« s horečným úsilím brojí všude tam, kde missie mají býti konány, hromadně rozšiřujíc letáky proti missiím (ovšem bez zákonem vyžadovaného oznámení knihtiskárny a nakladatele) a jinak práci duchovenstva znesnadňujíc. V obci Ch. byl proti missiím pořádán tábor lidu; jinde před missiemi přednáška řečnického spolku „Demosthenes« z Prahy, jenž jest jen maskovaným odborem »Volné Myšlenky«; v den příchodu missionářů schválně zbubnované dvojí divadelní představení ve dvou obcích, v den jich odchodu v nejlidnatější obci osady veliká politická schůze, kde mluvil jeden z předních říšských poslanců, v Lobkovicích podali starostové všech obcí ohražení proti missiím okr. hejtmanství a opis jeho zaslali též k. a. konsistoři v Praze. Tento čin, jejž »Čech« právem označil jako znamení doby, doporučován ve všech volnomyslitelských a i jiných listech k následování všem pokrokovým obcím. Proto překvapuje, že jsem v celé řadě ročníků různých homiletických časopisů nenalezl kázání, jež by mohl duchovní již v neděli před příchodem missionářů konati; ba ani jedna nejnovější sbírka »Řečí příležitostných« ničeho podobného nemá, což jest s podivem vzhledem k tomu, že za našich dob missie častěji a hustěji se konají, než dříve. Nalezl jsem jenom několik krátkých »uvítání« missionářů a »rozloučení« s nimi. To však je věcí vedlejší. Snad tedy dvě kázání, jež zde otiskuji, mohou býti nepatrnou pomůckou dpp. spolubratřím. Všechny námitky ovšem vyvráceny nejsou, zejména ne námitka, že osada není tak zpustlá, aby bylo třeba na ni jako na pohany volati missionáře. Proti této námitce působeno více nepřímo. Vzhledem k tomu, že nepřátelé tvrdí o missiích, že vnášejí do lidu náboženskou nesnášelivost a nesváry, že rozeštvou lid, poukázáno na pokoj, který missionáři přinášejí. Domnívám se, že jest lépe nepronášeti té námitky, nýbrž klidně a positivně na slib Spasitelův a dosavadní zkušenost poukázati.

* * *

»Símě jest slovo boží.« (Luk. 8, 12.)

Jeden z podstatných rozdílů mezi člověkem a zvířetem záleží též v tom, že člověk obdržel od svého Stvořitele *dar jazyka k řeči.* »Jazyk jest sice malý úd, ale veliké věci provozuje.« (Jak. 3, 5.) Nadšenou řečí byly ve světě veliké skutky vykonány. Hrdina Leonidas má s sebou pouze hlouček, čítající 300 mužů, avšak dovede je tak rozohniti, že podnikají nerovný boj s tisíci nepřátel a všichni klesají v soutěsce thermopylské. Napoleon vypravil se do Egypta; vojáci jeho nezvyklí cizímu, horkému podnebí, unavení dlouhou cestou, mají podstoupiti rozhodnou bitvu s nepřítelem, jenž je v Egyptě doma, silen a k boji dobře připraven; ale Napoleon stojí před svými šiky a volá: »Vojáci, moje děti, tisíce let hledí na vás z pyramid, ukažte, že jste chrabrými Francouzy«; a hle — ohnivou řečí je povzbudil tak, že bitvu vyhráli. Petr z Amiensu tak živě líčil bídu křesťanů ve

svaté zemi, tak nadšeně vybízel k bojům proti sveřeposti turecké, že tisícové volali: »Bůh to chce!« a brali na sebe odznak křižácký.

A to vše bylo jen slovo člověka; což teprve *slovo boží!* To slovo činilo a řekněme, do dneška činí pravé divy. To slovo nejprve hlásal Syn boží sám; on byl tím prvním a hlavním rozsévačem, o němž sám mluví v podobenství o rozsévači. Když svatý Jan Křtitel poslal z vězení dva z učedníků svých ke Kristu Pánu s otázkou: »Ty li jsi ten, který přijíti má, čili jiného čekati máme?« obdržel z úst Spasitelových tuto odpověď: »... Slepí vidí, kulhaví chodí, malomocní se očišťují, hluší slyší, mrtví vstávají z mrtvých a chudým *se zvěstuje evangelium.*« (Mat. 11, 2—6.) Když vešel Spasitel do sbornice v Nazaretě, kdež byl vyrostl, podali mu knihu proroka Isaiáše. A on rozvinuv knihu, nalezl místo, kdež bylo psáno: »Duch Páně nade mnou; proto pomazal mne, *poslal mne kázat evangelium chudým,* uzdravovat zkroušené srdcem, ohlásit zajatým propuštění, ... *hlásat milostivé léto Hospodinovo* a den odplaty.« A když knihu svinul a služebníkovi ji navrátil, oči všech byly upřeny na něho; on pak řekl: »Dnes naplnilo se to písmo, které jste slyšeli ušima svýma. (Luk. 4, 17—21.) Ano, Spasitel věru mohl o sobě tak říci; učil pravdám, které máme věřiti, učil ctnostem, které máme konati. Nestačila mu škola, sbornice a chrám, ale chápe se každé příležitosti a káže i na hoře a na moři, ba i na poušti, a učí »ne jako zákonící a fariseové, ale jako moc maje.« (Mat. 7, 29.)

A vida, že na všechnu práci učitelskou sám nestačí, přibral si dvanáct apoštolů na pomoc a později ještě sedmdesátdva učedníky, pravě: »Žeň sice mnohá jest, ale dělníků málo. Proste tedy Pána žní, aby poslal dělníky na vinici svou!« (Mat. 7, 37.—38.) Předpověděl jim sice, jaké trápení jim bude pro to kázání podstoupiti; pravil jim, že je posílá jako ovce mezi vlky; že budou vydáváni na soudy a bičováni v synagogách, voděni před vladaře a krále — ale těšil je přispěním Ducha sv. a ochranou vševědoucího Otce svého. A když se z této první apoštolské cesty vrátili, s radostí oznamovali výsledky své práce. Po svém z mrtvých vstání pak, prve než na nebe vstoupil, poslal je *do celého světa učit národy.* Smrtí apoštolův nehyne slovo boží; postarali se za živa o důstojné nástupce, kteří slovo boží rozsévají po vší zemi, nelekají se obtíží, námah, nesnází, pronásledování, okovů, ba ani smrti.

I naše česká vlast našla dva důstojné věrozvěsty ve sv. apoštolech slovanských Cyrillu a Methoději, o nichž pěje básník (Sv. Čech, Dagmar):

Od východu kdysi zají dva bratři svatí
ze Soluně vyšli, láskou k Bohu vzňatí,
s písmem pouze v rukou, *s blahou na rtech zvěstí,*
holoubci dva rajští s míru ratolestí.

Sili zlaté zrní na slovanské roli,
a žeň přebohatá vzešla pílí skromnou,
zašuměla blaze nivou přeohromnou
za pravými lásky božské apoštoly.

A totéž slovo boží hlásá se, nejmilejší, i vám každou neděli, každý svátek, tím slovem syceny jsou i duše vašich dítek ve školách, i jim se láme ten duchovní chléb.

Ode dneška za týden pak bude v našem kostele slovo boží častěji a od cizích, ne vašich domácích kněží po několik dní hlásáno; přibudouť sem kněží z Prahy. OO. dominikáni nebo členové řádu kazatelského, a *budou zde konati tak zvanou missii.*

I jest zcela přirozeno, že si žádáte zvěděti, *co jest sv. missie; jaký její účel, jaký užitek z ní nám vyplyne?*

Na tyto otázky chci vám dnes odpověděti.

Missie jest slovo latinské a znamená tolik jako poselství. Poselství to jest rázu duchovního; posláni budou, jak řečeno, cizí kněží sem, aby zde konali *řadu duchovních přednášek, jichž účelem jest obnovení a povznesení náboženského a mravního života naší osady.* Jakési stopy missií nalézáme již ve Starém Zákoně, kdež se (II. Paralip. 17, 7.—9.) vypravuje, že král Josafat poslal pět knížat svých, aby učili v městech judských, a s nimi devět levitův a dva kněze. »A ti učili v Judstvu lid, majíce s sebou knihu zákona Mojžíšova.« Jak pověděno, i Spasitel dal svým apoštolům a učedníkům konati jakési missie, rozeslav je po dvou za tím účelem, aby lid osvěcovali, poučovali, od zlého odvraceli a k dobrému vybízeli. Každá vážná a nebezpečná doba dala církvi veliké muže, kteří toto apoštolské poslání zvláštním způsobem konali. Jenom několik jmen uvedu, která to potvrdí: svatý Dominik, sv. František Seraf., sv. Vincenc Ferrerský, sv. Jan Kapistrán a mnozí jiní byli vlastně missionáři. Tito všichni měli jen jeden cíl: hlásání slova božího a povznesení duchovního života křesťanů. *Sv. Vincenc de Paula* však sestavil zvláštní pořádek, kterým by se to dálo, založil společnost kněží, kteří by se pouze touto činností, totiž kázání mezi lidem konati, obírali a sám konal první missie (1617) v pravém toho slova smyslu.

Jeho činnost byla provázena hojným požehnáním, jednotliví biskupové i sv. Stolice apoštolská jeho podnik schválili, a myšlenka jeho nalezla mnoho horlivých následovníků.

Z toho poznáváte, že missie jsou dítkem církve, plodem její péče o spasení duší, a že nemají zejména s politikou praničeho společného. Přednášky jsou obsahu výhradně náboženského a nesou se hlavně k tomu, aby osadníci byli ve víře utvrzeni, aby s Pánem Bohem se smířili a k stolu Páně přistoupili.

Než tu se namítá: K tomu není však třeba kněží cizích, to jest vlastně úkolem a povinností kněží domácích. Ovšem, nejmilejší, ale *mimořádné poměry žádají též mimořádných prostředků.* Jedná li se o vážný, neobyčejný případ onemocnění, přiběře lékař na poradu ještě jiného lékaře anebo dokonce odborného profes-

sora lékařské vědy, anebo též pošle nemocného do Prahy na léčení. Podobně i při ranách duševních, při hříších se doporučuje přibrati odborníky, specialisty, a těmi jsou právě missionáři. Dnes, kdy jest tolik nepřátelských novin, kdy je tolik všelijakých útoků na víru a její pravdy, je třeba též mimořádného posilování ve víře. Zlý nepřítel se snaží nasíti co možná nejvíce koukole na poli božím, a proto tím více je třeba mimořádné pomoci svatých missií; jimi se pole Hospodnovo čistí a vzdělává

Vedle toho: *pokrm často podávaný se přejídá* Vy znáte své duchovní, znáte způsob jejich řeči, proto slovo kazatele cizího více vás jímá, snáze v paměti vám utkví a lepší ovoce přináší.

Domácí kněží vám mohou kázati jenom o *nedělích a svátcích*, nyní budete míti příležitost každý den několikráte slovo boží vyslechnouti a to *v celé řadě přednášek soustavně jeden celek tvořících*. Tím lze mnohem více dosíci, než obyčejnými přednáškami duchovními.

My jsme vázáni *mnohými ohledy*, nemůžeme mluviti tak otevřeně jako cizí kněz, jenž nezná vás a jehož neznáte vy.

Missionáři budou konati též *zvláštní poučení dle stavů*. Jako každý stav má různé povinnosti, podobně má každý stav své zvláštní hříchy. Jsou povinnosti rodičův a dítek, manželů, představených a podřízených, jinochů a dívek, ale dle toho jsou též hříchy rodičův a dítek, manželů, představených a podřízených, jinochův a dívek, mužův a žen. Při *všeobecných* kázáních nemůže o *zvláštních* povinnostech jednotlivých stavů tak zřejmě býti mluveno; proto je třeba, aby aspoň občas ve zvláštních promluvách na ty své zvláštní povinnosti jednotliví stavové byli upozorněni a před možnými poklesky, vadami a hříchy stavovskými varováni.

Hlavním užitkem sv. missie má býti *sv. zpověď osadníků*. Řekněme si upřímně, že někteří křesťané opomíjejí své velikonoční povinnosti. Vynechali li několik let sv. zpověď velikonoční, ostýchají se tím více jíti ke svému duchovnímu, který je dobře zná. Vědí sice, že i on je vázán mlčelivostí zpovědní a pečetí svátostnou, ale přece pro přirozenou křehkost raději se svěřují knězi cizímu. Proto sv. missie jsou nesmírně důležity; při nich se podává věřícím příležitost očistiti svoje svědomí třebas i od nejčernějších hříchů, a zkušenost učí, že právě tím vzchází křesťanským osadám veliké požehnání. Nespravedlivě nabyté statky bývají navracovány, nepřátelství smířena, různé zlořády zastaveny, nebezpečné známosti mladých lidí přerušeny. Missie vnášejí do rodin a do obcí kázeň a modlitbu, poslušnost dětí k rodičům a podřízených k představeným, vzájemnou svornost a lásku. Takových účinků duchovní správce ani s největším namáháním bez missií nedocílí. Ano, missie obrátily mnoho takových lidí, kteří dlouhá léta žili pokojně bez výčitek svědomí ve hříších smrtelných a působením obyčejné duchovní správy dotknuti nebyli. Mnoho neplatných a svatokrádežných zpovědí právě o missiích bývá napraveno.

Ale ještě mnoho jiných užitků sv. missie přináší. Abych jeden příklad z naší doby uvedl: V záznamech kongregace redemptoristů z r. 1895 čteme, že před konáním missie v Lipto-Ocsada na Slovensku v Uhrách židovský krčmář nabízel faráři 300 zl. (= 600 K), jen aby missie v místě konána nebyla. Ovšem že tento obnos byl odmítnut. A hle, čeho se krčmář obával, skutečně se stalo: 400 mužů a žen dalo se zapsati do spolku střídmosti. To zmohou sv. missie! Horlivé kázání missionářů, mimořádné pobožnosti, jež k srdci lidskému dojemně mluví, dobrý příklad, který vlažnější povzbuzuje, četné modlitby denně za obrácení hříšníků k nebi vysílané — to vše nezůstává bez účinků, ale přináší ovoce mnohé.

Jeden z hlavních užitků sv. missie *jest sv. radost, sv. pokoj*, který naplňuje srdce těch, kdož upřímně a zbožně na missiích podíl béřou. Missionáři jsou opravdu poslanci Pána Ježíše a činí dle jeho rozkazu: »Do kteréhokoli domu vejdete, pozdravte jej řkouce: *„Pokoj domu tomuto!"* A bude-li dům ten hoden, přijde pokoj váš na něj; pakli nebude hoden, pokoj váš vrátí se k vám.« (Mat. 10, 12—13.) I sem přijdou missionáři, a první pozdravení jejich bude: »Pokoj domu tomuto, pokoj osadě této!« Ovšem jednomu jen pokoje nenesou, a tím jest ďábel; přicházejí vymítat hříchy ze srdcí lidských, a proti tomu již za času Krista Pána se ďábel vzpíral a vzpírá se i dnes. A proto najímá sobě i lidi, kteří by toto spá onosné dílo kazili a mařili. Ďáblovi ovšem missie nenesou pokoje, ale boj, válku, a proto se nedivte, uzříte-li, že se bude v těchto dnech brániti, aby duše, které již za své počítá, z jeho spárů vyrvány nebyly. Ale zkuste to, zúčastněte se sv. missie s pravou, upřímnou zbožností, a přesvědčte se sami, jakou cenu má to zaslíbení Spasitelovo: »A bude-li ten dům hoden, přijde pokoj váš na něj.« Blahořečiti budete té chvíli, kdy jste se rozhodli na sv. missii podíl bráti!«

Tyto blahodárné účinky sv. missií byly ode všech nepředpojatých a spravedlivých lidí uznávány; ba našli se i vladaři, kteří si přáli co možná nejčastěji konání missií ve svých zemích. Nad missiemi držel ochrannou ruku i Napoleon I., Ludvík XVIII. a knížata německá po bouřlivém roku 1848. Když náš císař pán meškal r. 1852 v Uhrách, navštívil primasa uherského, kardinála Scitovského. Při té příležitosti přednesl kardinál císaři pánu prosbu, aby směl povolati do Trnavy 2—3 jesuity, aby mohli konati missie. Císař pán pravil: »Dva nebo tři jest málo, musí jich více přijíti, musí konati po celé zemi missie.«

Jiří Washington, znamenitý president Spojených států severoamerických, pronesl důležité a známé slovo: »Ten není přítelem své vlasti a svého národa, kdo náboženství a mravnost, tyto dva pilíře společnosti lidské, podkopává.« Missionáři však snaží se jak náboženství, tak i mravnost posíliti a ty dva mohutné pilíře společnosti lidské utvrditi. Nuže, uvítejte je . . . ., kdy k nám přijdou, jako opravdové, nezištné přátele vlasti a milovníky národa.

Než, nejmilejší, ještě slovo ke konci. Sv. Pavel píše I. Kor. 3, 6.: »Já jsem sázel, Apollo zaléval, Bůh dal vzrůst.« Chce říci: Já mezi vámi pracoval, Apollo v mé práci pokračoval, ale bez božího požehnání marna by byla práce naše. I v našem případě je tomu tak: »Missionáři budou usilovati o obrácení duší vašich k Pánu Bohu, ale *na milosti boží, na požehnání božím nejvíce, ba všechno záleží.* Proto se bude tento týden (udej den) sloužiti mše sv. na ten úmysl, by dílu sv. missie Pán Bůh žehnal; i prosím vás, abyste se jí hojně zúčastnili a ode dneška ve svých modlitbách sv. missie a zdárného prospěchu jejího pamětlivi byli. Modlete se, aby zaslepení byli osvíceni, zatvrzelí obměkčeni, vlažní k pobožnosti nadšeni. Modlete se, aby Duch sv. řídil ústa missionářů, osvítil je a posilnil v těžké práci jejich. Spojte své modlitby a prosby s modlitbami svých kněží a pak jistě že ten veliký a záslužný podnik, to dílo bohumilé dobře se vydaří a to símě slova božího, které zde tyto dny rozséváno bude, přinese užitek stonásobný. Amen. *R. S.*

LISTY VĚDECKÉ.

Modernismus v ascetické literatuře.

Pod názvem »Modernismo ascetico« přináší »Uniota Cattolica« ve svém čísle ze dne 4. května zajímavý článek, v němž ukazuje k tomu, že moderní ascetická literatura velice se dává vésti city, které nejsou v pražádném spojení s opravdu asceticky mi spisy a články minulých století. Tento druh ascetické literatury jest zvláště v Italii velice rozšířen a není nakladatelství, jež by se nevěnovalo kolportování těchto duševních produktů, které bývají skládány od lidí, nemajících naprosto k tomu vhodných a potřebných vlastností. Jmenovaný katolický list píše:

»Chce-li nějaká dáma zdáti se hodně duchaplnou, napíše »vzdělavací« náboženskou knihu. Jaké krásné tituly objevují se u takových knih: »Pojď ke mně!«, »Vzdychám po tobě!«, »Rosa srdce!«, »Růžové kapky« a pod. Knihy ty vycházejí v úhledných vazbách, v pěkné typické úpravě, nezřídka v sametu a se zlatou ořízkou; tím se upokojují nervy dotyčných spisovatelek. Bohužel jest mnoho těch, jež kráčí stopami Piacomellinýnů.*) Počet duševních plodů moderních ascetických spisovatelek skoro přesahuje počet jarních květů.

Bylo by menším neštěstím, kdyby se pouze dámy věnovaly tomuto druhu spisovatelství; v tom případě měly by jejich duševní produkty cenu jakékosi druhu léku, jenž má chorým a podrážděným nervům spisovatelek přinésti úlevu. Než nebezpečí vězí v tom, že ten druh zvláštní manie neomezuje se pouze na svět dámský, ale že nakazil i muže, ba i někteří kněží jsou touto duševní nemocí zachváceni. Na knižním trhu lze obdržeti podivné

*) *Antonietta Piacomelli*, nar. 15. srpna 1857 v Trevisu, příbuzná známého kněze Rosminiho, plodná spisovatelka italská, žije v Trevisu. Její spisy jsou proniknuty zbožným duchem a katolickým názorem životním, ale tu a tam obsahují stati hodně liberálně zbarvené a opravdovému katolíku poněkud zvláštní.

a bláznivé duchovní produkty toho druhu, které jsou sepsány od kněží a řeholníků. (Je divno, že se jim dostane »Imprimatur«, anebo snad pro Italii neplatí všeobecné předpisy o knihách náboženských? Pozn. ref.)

Otevřme ascetickou knihu, sepsanou v moderním slohu. Nalezneme skvělou zevnější úpravu, podivuhodné ornamenty, ale málo modliteb. A jaké to bývají modlitby! Nejvznešenější věci bývají líčeny nechutným, naprosto neduchovním, leckdy i erotickým způsobem. K tomu přistupuje opravdu banální a frázovitý sloh, množství vykřičníků, pomlček a zbytečných výkřiků. Věru třeba, aby čtenář uměl mezi řádky čísti. I pohlavní fantasie bývá probuzována a o ničem jiném se nemluví než o lásce. O katolickém učení se mluví co nejméně; o pravdách víry sotva jest tu a tam zmínka a jest obsahem co možná chuďoučká. Katolická morálka zůstává úplně nepovšimnuta. Upozorňujeme zde pouze na knihu Piacomellinu: »Adveniat regnum tuum!«

Tento druh literatury jest nezdravý a přece naplňuje domy i — bohužel — kostely. Jest nezdravým proto, že není ani možno najíti v něm výrazy theologické a ascetické. Slovníkem těchto tak zv. ascetických spisů mohl by nejspíše býti nějaký návod, kterak psáti zamilované dopisy. Tento druh literatury jest však též nebezpečný, poněvadž jest způsobilý vzbuzovati tu nemoc, na kterou dnešní společnost beztak velice trpí, totiž nervosu, ačkoliv knihy zmíněné, jak autoři a nakladatelé praví, mají přinésti úlevu soustavě nervové.

Zatím co tento druh rozčilujících plodů ducha víc a více se rozšiřuje, mizí z obchodů pravé a vznešené knížky ascetické jako spisy sv. Bonaventury, sv. Alfonsa, P. Don Bosco, P. Daponte a Tomáše Kempenského, ačkoliv právě ty jsou sepsány v duchu církve a mají vzorný ascetický obsah. Modernismus vniká i na pole ascetické literatury. Římská kongregace indexu ani nemůže přehlédnouti veliké množství moderních ascetických knih, které mohou větší škody natropiti, než modernismus dogmatický a literární. Úlohou kněží i katolického lidu jest, brániti se proti tomu braku ascetické literatury a zejména z kostelů ji vymytovati. Věřící nutno varovati před těmito spisy. S druhé strany však jest úkolem kněží k tomu pracovati, aby opravdu dobré ascetické spisy světců šířeny byly. Jenom tak lze uchrániti prostou zbožnost lidu. Autoři spisů neprávem »ascetických« zvaných, buďtež ujištěni, že mnohem snažším jest napsati krásný román, nebo vědeckou knihu, než knihu náboženskou, »vzdělavací«. Aby kdo mohl takovou knihu napsati, musil by býti nejen katolíkem, ale především světcem.«

Tato vážná slova nevztahují se pouze na Italii, ale i na naše krajiny. Vždyť víme, že všecky čtyři české ordinariáty před nedávnem zakročily proti spisovateli a nakladateli, který vydává *denník mravní symboliky*, jejž dle svého soudu řadí k nejlepším v literatuře světové, v němž rovněž přichází do sporu s platnými zásadami katolickými (ku př. o Husovi, o kremaci a pod.)

*

Pravou vlastí modernismu ascetického jest však Francie, v níž sesvětačelý salon polokatolické společnosti v XVII. století na duchovní a náboženský život měl zhoubný vliv. Připomínáme jen jansenistické jeptišky cisterciáckého kláštera Port-Royal de-Champs u Versaillesu, jichž představená s většinou sester nechtěla se podrobiti papežským nařízením, tak že klášter byl roku 1704 od Ludvíka XIV. zrušen a r. 1710 zbořen. Zmiňujeme se jenom o paní de Guyon, která měla i na zbožného biskupa Fénelona vliv, tak že učený Bossuet proti jeho názorům tiskem vysloveným na obranu vystoupiti musil. Jansenistické názory mnoho k tomu přispěly, že pravá zbožnost ve Francii mizela; tak připravena půda nevěreckému působení encyklopedistů.

Náboženské povinnosti a vztahy člověka k Bohu a k bližnímu jsou věcí vážnou a vznešenou, proto třeba, aby též vážně a důstojně o nich pojednáváno a psáno bylo. Hříšní a nedokonalí lidé nemají práva stále jen o lásce boží k lidem mluviti; dříve by měli sami sebe očistiti od hříchů smrtelných. Ne nadarmo pronesla blahosl. Panna Maria v Lourdech k Bernardettě to slovo: »Pokání!« To slovo je vlastně kvintessencí vší asceticky a pravým a jediným jejím předmětem; vše ostatní sluší pozůstaviti milosti boží. *Aléthés.*

Ze života katolické církve v Rusku.

Nové útisky katolíků.

Státní pravoslavná církev v Rusku bojí se velice katolické propagandy. Ačkoli se honosí svým téměř tisíciletým trváním, ačkoli ruští mocnářové a jejich vláda jí skýtají všemožnou podporu a ochranu, přece nemůže vlastní silou a všemi k službám jí stojícími *duchovními* prostředky zastaviti mohutný vliv katolické církve, pronikající do všech vrstev pravoslavného obyvatelstva, od kruhů aristokratických a intelligentních až k prostému dělníku a vesničanu. Proto dovolává se ve své malomocnosti stále pomoci světských úřadů a policie, aby aspoň repressemi zadržela rozvoj katolicismu, který po vyhlášení náboženské svobody r. 1905 začal šířiti se na Rusi velmi úspěšně.

Zvláštní nelibost budila u ruské hierarchie a vlády nová obec t. zv. ruských katolíků, založená r. 1909 v Petrohradě bývalým pravoslavným knězem nižněnovohradské eparchie Aleksějem Jevgrafovičem Zerčaninovem, kmetem nyní 70letým. Kněz ten po dlouhém uvažování a porovnávání, čtení svatých Otců, zejména východních a jiných bohovědných spisů stal se r. 1896 přesvědčeným katolíkem, začež byl 2. července 1898 noční dobou zatčen a odvezen do spaso-jevfimijevského kláštera blíž Suzdali, ve vladimírské gubernii, užívaného za věznici provinilých kněží. Zde držán tři roky, ale když přes všecko domlouvání trval nezlomně na svém přesvědčení, byl suspendován a r. 1901 z vězení pro-

puštěn, načež navštívil Lvov a Řím. Jeho stálost a povahu výstižně charakterisují jeho úhlavní protivníci, kteří r. 1911 o něm napsali: »Pochází z ryze pravoslavné duchovenské rodiny. Všecky jeho děti daly se starou cestou (starší syn přejal po něm faru, ale záhy zemřel), avšak otec zamířil k Římu a ještě jak! Odřekli se ho, prokleli, zapověděli vyslovovati jeho jméno, ale on jako stoletý dub zatřásl korunou a rostl ještě výše . . . Vydaných jím 12 knížek pod názvem »Carstvo Božije v mirě« jsou pravým mistrovským kusem insinuací a zlostných pomluv pravoslavné církve a její hierarchie. Jasno, že Řím nepotřeboval skvělejšího důkazu, že renegát se více nevrátí — on spálil za sebou všecky mosty. Takovému muži bylo možno svěřiti apoštolské dílo na Rusi.«

Teprv čtyři roky po svém návratu, když 17. dubna 1905 vydán carský manifest o náboženské svobodě, překonav mnohé v cestu mu kladené překážky, mohl Otec Zerčaninov r. 1909 zříditi v Petrohradě v najatém domě na Polozevé ulici nevelkou kapli, kdež toho času konány pravidelně bohoslužby, při nichž mu později vypomáhal bývalý starověrecký kněz Jevstafij Susalev, který se r. 1908 stal též katolíkem. Kaple byla celé dva roky soukromá a teprv 17. dubna 1911 zaregistrována úředně k rozhodnutí tehdejšího ministra vnitra Stolypina, čemuž nejvíce byla nápomocna jeho sestra, paní N. S. Ušaková, dáma vlivná a majetná. Vedle ní podporovali tuto novou rusko-katolickou obec též členové některých bohatých ruských aristokratických a kapitalistických rodin, přijavších katolicismus.

Nějaký čas těšila se řečená obec, čítající kolem 500 členů, poměrnému klidu a mohla se volně rozvíjeti, ale v brzce nastaly jí mnohé svízele za příčinou klamných zpráv a domnělé jesuitské antipravoslavné propagandě, jejíž iniciativě připisován též vznik této rusko-katolické obce. Jen s velkým úsilím podařilo se O. Zerčaninovu přesvědčiti ruskou vládu o lichosti zpráv, šířených jistou částí ruského tisku, který alarmoval veřejnost o tajných jesuitských klášterech a O. Zerčaninova vyhlašoval za jejich konspirativního vůdce v Petrohradě. Jako důkaz proti němu uváděno mimo jiné, že jej občas navštěvovala též hraběnka Ledochovská, ředitelka dívčího pensionátu v katolickém gymnasiu při kostele sv. Kateřiny na Něvském prospektu a denunciacemi těmi docíleno tenkráte aspoň tolik, že hraběnka byla nátlakem departementu nepravoslavných konfessí přinucena vzdáti se dosavadní blahodárné činnosti a odebrala se poté na svůj statek blíž Terioki ve Finsku.

Jestli se však Otci Zerčaninovu podařilo uhájiti dosud existenci svého chrámečku či spíše kaple sv. Ducha a své rusko-katolické obce, byla ona přece stále předmětem zvláštní vnímavosti administrace a několikráte byl stařičký kněz noční dobou překvapen její návštěvou a důkladnou prohlídkou svého skrovného příbytku. Nenalezeno sice ničeho závadného a popřáván mu zdánlivý klid, ale bdělé oko policie střežilo ho přece stále a vedle něho všímala si ho bedlivě též duchovní pravoslavná

vrchnost, která jej konečně také poctila svojí vzácnou přítomností. —

Dne 22. února konaly se v chrámě obvyklé nedělní bohoslužby, an o 11. hodině zastavil před domem kočár, z něhož vystoupil narvský biskup Nikander, koadjutar petrohradského pravoslavného metropolity Vladimíra, který postáv nějakou chvíli uvnitř odebral se pak za tak zvaný ikonostas k samému oltáři, kde jal se bedlivě prohlížeti kostelní nádoby, roucha, obrazy a bohoslužebné knihy. Vyšed z presbytáře vystoupl na ambónu, t. j. kazatelnu a obrátil se k přítomným s těmito slovy: »Dokud jsem nevešel k oltářní části tohoto chrámu, zdálo se mi ještě, že se zde koná pravoslavná bohoslužba. Ale pobyv tam, přesvědčil jsem se, že se tu slouží po katolicku. Vy všichni, kteří jste zde, bloudíte. Vyzývám vás, pravoslavní, abyste ihned odsud odešli, a kdo zůstane, nad tím bude vyřčena anathema (klatba).« — Tato řeč učinila prý na přítomné mocný dojem a mnozí prý dokonce plakali. Část farníků chystala se k odchodu, ale po biskupu Nikandru vystoupl O. Zerčaninov a ve své promluvě k shromážděným bratřím a sestrám jal se je uklidňovati a těšiti, klada důraz na to, že on i jeho stádce řídí se přesně církevními předpisy a že jednají na základě posvěcující milosti, udělené jim vrchněpastýřskou biskupskou mocí.

Pravoslaví patrně již nestačí všecky jeho prerogativy, když biskup má k jeho ochraně za nutné vtírati se do chrámu, nepodřízeného jeho jurisdikci, osobuje si tam právem silného prohlídku bohoslužebných předmětů a hrozí pak dokonce s kazatelny shromážděným anathemou. Nutno dodati, že biskup Nikander učinil tak k výslovnému přání metropolity Vladimíra. Za této nenadálé návštěvy rusko-katolického, čili jak ho nyní též nazýváno, pravoslavno-katolického chrámu sloužil v něm kněz Joann Deibner, bývalý úředník dobročinných ústavů jména císařové Marie Alexandrovny (manželky Alexandra II.), který byl r. 1910 ve Lvově vysvěcen na kněžství unitským metropolitou hrab. Andrejem Szeptyckim. Tato okolnost, společně s »revisí« biskupa Nikandra, zavdala ruskému nacionalistickému tisku vítanou příležitost bíti na poplach a ohřívati poněkud utuchlé sensační novinky o právě objeveném »ohnisku latinské propagandy«, kde se pod pláštíkem katolického pravoslaví konají unitské bohoslužby a vábí důvěřiví příslušníci pravoslavné církve. Také v říšské radě učiněn o tom dotaz a vládě vytýkáno, že lhostejně přihlíží k této obnovené propagandě katolicismu.

Následky toho dostavily se záhy. Již 13./26. února, tedy pátý den po »visitaci« biskupa Nikandra, vyzván byl P. Deibner, jako nynější nastojátel čili farář kostela sv. Ducha, skrze policii do t. zv. departementu jinoslavných, t j. jinověreckých vyznání, kde správce první sekce p. V. Ťaželnikov, týž, kterému bylo před dvěma roky poručeno vyšetřování strany jesuitské propagandy, mu vytknul, že konati bohoslužby v kostele ruských katolíků bylo dovoleno pouze dle římsko-katolického ritu ruským

jazykem, nikoli však dle východního obřadu, jak se to nyní děje. P. Deibner odtušil, že kostel pro rusko-katolíky užíván již kolem šesti let a po celý ten čas konaly se v něm bohoslužby dle východního obřadu, o čemž bylo známo i ministerstvu vnitra, poněvadž jako činovníci byli často přítomni a nikdy nebylo z jich strany nějakých námitek. Pan Ťaželnikov uvedl dále, že dosavad nepředstaveno, jak toho vyžadují povinné předpisy náčelníka města — stvrzení stavební komise, že místnosti kostela hodí se k návštěvě jeho příslušníků. Věc ta projednávala se již dříve u místního smírného soudce, který vyměřil P. Deibneru pokutu 50 kopejek za opomenuté ohlášení, zavázav jej spolu, aby v ustanovené lhůtě tak učinil, sic jinak že kostel bude zavřen. P. Deibner slíbil p. Ťaželnikovi, že učiní ihned náležité opatření, ale již na čtvrtý den 16. února (1. března) doručeno mu od policejního komisaře jeho čtvrtě oznámení, že na základě rozudku smírného soudce se vyzývá, aby do tří dnů zastavil návštěvu kostela, dokud se technická komise nevysloví o stavu místnosti pro kostel užívané. Oznámení to velice udivilo správce kostela, an proti rozhodnutí smírného soudce podal zavčas rekurs vyšší instanci, ale policejní komisař, k němuž se P. Deibner ihned odebral, řekl mu, že ačkoli výrok smírného soudce ještě nenabyl zákonité platnosti, má policejní úřad právo nedovoliti náboženské schůze v místnostech, neodpovídajících technickým předpisům. Zřejmo, že vše to se dělo nátlakem vlády, která stůj co stůj usilovala o zavření nelibého jí kostela a hledala jen vhodnou záminku. Vždyť kostela užíváno již šestý rok a po celý ten čas nebylo příčin zabraňovati jeho návštěvu.

V týž den, v 7 hod. večer přišli farníci, počtem asi čtyřicet, do svého chrámečku na nešpory, ty se však mohly konati o celou hodinu později, poněvadž P. Deibner byl různými formalitami zadržen na policii. Po nešporách měl k shromážděným krátkou promluvu, při čem sdělil, že příštího dne, 2. března, bude v rusko-katolickém kostele mše sv. sloužena naposled a vybízel věřící, aby neklesali duchem, zmužile snášeli svízele, které stihly církev, a trpělivě očekávali lepších časů.

Vláda odstranila P. Deibnera od správy kostela a nařídila policii sejmouti se dveří kostela tabulku s nápisem »pravoslavno-katolická církev«. 4. března odebrala se deputace farníků zavřeného kostela, skládající se z paní N. Ušakové, E. Charčevové, M. Deibnerové, pana V. Mameta, V. Balaševa a A. Andrejeva k direktoru departementu nepravoslavných vyznání E. V. Měnkinu, žádajíc o rychlou prohlídku kostelních místností technickou komisí a dosazení nového duchovního správce na místo P. Deibnera, an zvláště v nastávajícím postním čase nelze věřícím zůstávati bez chrámu a kněze. P. Měnkin slíbil pojednati o tom s ministrem vnitra N. Maklakovem, od něhož došlo deputaci sdělení, že technická komise bude záhy naznačena a vytknuto, jakých oprav kostelní místnosti vyžadují.

Farníci žádali poté ministra vnitra, aby za duchovního

správce rusko-katolického kostela byl dosazen kněz Aleksěj Zerčaninov, který ho dříve již celých pět roků spravoval a jest blízce seznámen se svými osadníky. Žádost ta byla však ministrem zamítnuta, načež farníci podali mu novou prosbu, aby tedy byl za faráře opět ustanoven P. Deibner, jím odstraněný, při čemž poukazovali na nesnáze jim činěné, poněvadž v Rusku není jiných rusko-katolických kněží východního ritu a věřící pozbaveni tudíž vlastního pastýře a duchovní útěchy. Ministr Maklakov ale zamýšlel prý naznačiti jim bývalého starověreckého kněze Susaleva, působícího v Moskvě, který však není tak oblíben a dostatečně vzdělán.

Dle pozdějších zpráv dovolí prý ministerstvo vnitra obnoviti bohoslužby v zavřeném kostele jen s podmínkou, aby se příště nazýval »církví pro rusko-katolíky« a ne »církví pravoslavno-katolickou.« Dále radilo prý jmenované ministerstvo delegátce farníků paní Ušakové, aby v kostele byla odstraněna t. zv. carská brána čili ikonastas, dělící chrám od oltáře, aby byl předělán sám oltář a též dosavad užívané kněžské roucho, podobné pravoslavné říze, vůbec aby změněn byl celý zevnějšek chrámu tak, aby se spíše podobal katolickému kostelu nežli pravoslavné církvi. Paní Ušaková však prý odtušila, že ruští katolíci sotva budou souhlasiti s takovou přeměnou, poněvadž se považují za katolíky pravoslavné.

Všecka ta omezení činí se prý na popud vyšších kruhů panující pravoslavné církve, které nikterak nechtí připustiti, aby v Petrohradě byla pravoslavno-katolická obec, přiznávající za svou hlavu římského papeže. — Ale mohamedánská měčeť a buddhistický dácan (modlárna) v Petrohradě státi mohou.

Také stihání katolických kněží a rodičů za domnělé přestupky neustává. V Slucku odsoudil 29. května minský okružní soud celou řadu rodičů za křest dětí ze smíšených manželství po katolicku na dvě neděle do pevnostního vězení, kněží pak sproštěni trestu pouze na základě amnestního úkazu, daného 21. února. — Ve Vilně odsouzen borisovský děkan Gurko k peněžité pokutě 100 rublů a k odstranění na 3 měsíce od duchovní správy rovněž za křest novorozeně ze smíšeného manželství, k výslovnému přání rodičů. — Kijevská soudní komora konala 10. června ve Vilně šetření o záležitosti kněze Mikolajuna, obviněného v agitaci proti ruským církevním farním školám. Věc projednávala se tento kráte již po třetí. V první instanci byl kněz uznán za nevinna, v druhé, k níž záležitost přešla na protest státního zástupce, byl odsouzen k osmiměsíčnímu vězení, v třetí pak, k níž P. Mikolajun rekuroval, k dvouměsíční vazbě. Agitace kněze sestávala v tom, že konaje svou povinost, varoval katolické rodiče před porušťovacím a proselytským směrem dotčených škol. — A tak to jde stále, do nekonečna.

Rodinná kniha nebo rodinná kartotheka.

Příspěvek k pastoraci. Dle návodu P. Fr. Murmanna S. J. v Dois Irmavs (v Brasilii).

Mnohý z duchovních správců učinil již smutnou zkušenost o tom, jak obtížně zjišťují se poměry příbuzenstva, na př. snoubenců Obyčejně jsou k tomu po ruce jen matriky křtící, snubní a úmrtní vlastní i cizích far. I v příznivém případu, když snoubenci, anebo o koho se jedná, sami vědí, kdy se narodili, jak jmenovali se jejich rodiče a kdy se oni narodili a pod., jest s námahou vyhledati a zjistiti tato data v příslušných matrikách. Tyto matriky jsou dle své přirozenosti knihy, v nichž úředně se zaznamenávají jisté církevní úkony, aby o nich, kdykoliv by toho bylo potřeba, mohl býti pořízen úřední dokument, a teprve v druhé řadě slouží ku zjištění poměrů příbuzenských, jako pomůcka z nouze, poněvadž jiné vhodné pomůcky nestává. A přece jest dnes pro klerus v duchovní správě se nalézající nejen důležito, aby ušetřen byl veškeré zbytečné a čas vyžadující práce, nýbrž také z jiných pastoračních důvodů jest žádoucno, aby měl každé chvíle jasný přehled o stavu jednotlivých rodin ve farnosti.

Této potřebě zplna vyhoví tak zv. »Kniha rodinná«. Ve mnohých farnostech se výtečně již osvědčila. V Německu shledáváme se s ní skoro napořád. V diecesi trevírské byla již před lety úředně zavedena. Taková kniha svému účeli samozřejmě tím více vyhovuje, čím jest starší, čím dále do minulosti jdou její data. Leč pro její potřebu není rozhodující jen její obsah, velmi na váhu padá její zevní zařízení.

Účelně zařízená rodinná kniha má na každé straně (malého foliového formátu) formuláře s předtiskem potřebných dat pro dvě rodiny. Každý manželský párek, který v obci sídlí nebo se usadí, obdrží svůj formulář: vepíšou se do něho jména manželů a časem se doplňuje. Kniha má vzadu abecední rejstřík, v němž uvedena jsou jména hlav rodin a číslo dotyčné stránky, tak že hledání nevyžaduje mnoho času. Aby taková rodinná kniha byla opravdu upotřebitelna, jest nezbytně nutno, aby každý zápis, který se děje do některé ze tří matrik (narození, snubní, úmrtní) současně stal se také v této rodinné knize, anebo alespoň aby zápisy z matrik v pravidelných časových obdobích na př. vždy za měsíc zanášeny byly do rodinné knihy. Za tuto malou »více práci« bude duchovní správce bohatě odškodněn úlevou, jakou mu v přečetných případech zaručuje správně vedená rodinná kniha.

Třebas tedy plně doporučeníhodnou jest kniha rodinná, má přece jisté závady, které ztěžují její upotřebitelnost. Jest obtížno, musí-li se každý zápis zanášeti dvojmo (do matriky a do rodinné knihy), je také obtížno hledati to které jméno nejprve v rejstříku a pak na dotyčné stránce. Abecední pořádek v rodinné knize zavedený ovšem by zlepšil upotřebitelnost knihy, leč zařízení takové jest téměř neproveditelné. A pak taková rodinná kniha —

v ohledu praktickém aspoň — slouží jen faráři; aby jí mohl spoluužívati (současně) i druhý pracovník, bylo by nejvýš obtížným. Jsou však farnosti, kde vedle faráře pracují kaplani a jest proto důležito, aby i oni měli stále po ruce tak důležitou pomůcku.

Takovým obtížím možno se vyvarovati — a nad to získati ještě celou řadu výhod — když místo rodinné knihy sáhneme *k systému lístkovému.*

Pisatel těchto řádků nalezl tento systém u faráře ve velikém průmyslovém městě, kde se znamenitě osvědčil.

Pro každou domácnost zřídí se jeden lístek na silnějším kartonovém papíře s předtiskem dle tohoto vzorce:

Jméno muže a manželky	Narození	Oddáni	Rodiče	Zaměstnání Bydliště	Umrtí
Koudelka Jan	18./1. 1847	9./4. 1874 v Berouně	Petr Koudelka * 19./12. 1820 † 13./5. 1877 Alžběta roz. Malá * ? † 6./8. 1879	Krejči Kamenná ul. č. 7.	
Marie	7./8. 1853		Jakub Hron * 8./7. 1830 † 1./1. 1879 Marie roz. Hájková * 3./12. 1831		
Děti:			Poznámky:		
1. Karel	5./6. 1875	Oženil se s Josefou Černou v Písku			
2. Marie	9./12 1876	Slouží v Praze			
3. Jindřich	29./12. 1878				13./12. 1879
4. Eduard	13./1. 1880	Jest sladovnickým v Plzni			
5. Klotilda	7./7. 1882	Provdala se za Karla Vondráka zde			

Na takovém lístku nalézají se jména muže a ženy, jakož i jejich rodičů, a jména dětí rodiny. Dále u všech jmenovaných datum narození a event. úmrtí. Vedle toho údaj, kdy a kde manželé byli oddáni, kde manžel bydlí a jaké má zaměstnání. Konečně různá (věděti potřebná) data o dětech. Na lístcích jest místo pro deset dětí. Je-li jich více, zapisují se na druhé straně, při čemž se na první stránce učiní poznámka: »verte«! Druhou polovinu zadní strany lístku možno použíti pro poznámky rodokmenu, anebo pro poznámky pro jednotlivé obyvatele domu, nechce-li se pro ně založiti lístek vlastní. Při jménech rodičů-manželů slovo »narozen« označí se (* hvězdičkou) slovo »zemřel« († křížkem). Při nemanželských dětech možno učiniti poznámku »ill« (illegitimní) nebo jakoukoliv jinou. Takové lístky, jak již řečeno, vyhotoví se pro každou rodinu jakož i pro každou samostatnou osobu v obci. Dá to ovšem práci, ale ne tak velikou. Pro první zápis možno použíti mimo jiné i školních dětí, které lístky rodičům doma doručí a vyplněné zpět přinesou (anebo hektografované lístky, které si farář doma přepíše.) K dalším zápisům jest ovšem nutno přibrati farní knihy. Také obecní úřady leckde by mohly spolupůsobiti.

Lístky srovnají se v abecedním pořádku do skřínky, která položí se poněkud nakloněně (do zadu). Za každou písmenu abecedy založí se lístek vyšší s vyznačením té které písmeny. Tedy za větším lístkem s písmem *A)* zařazeny jsou všechny lístky rodin, jichž jména počínají písmenou *A)* atd. Tyto lístky jsou zase mezi sebou srovnány dle abecedy.

Vyňal-li se ze sbírky — nazvané »kartotheka« — některý lístek, zatýčí se na jeho místo lístek větších rozměrů a jiné barvy, aby vyňatý lístek po upotřebení opět bez hledání na řádné své místo mohl býti uložen.

Ztratí-li se tu a tam některý lístek, není tu škody, poněvadž nejedná se o dokument a lístek může býti znovu napsán.

Lístky, které nemají již aktuelního významu (rodina se na př. vystěhovala) vyjmou se z kartotheky a možno je abecedně srovnati v jiné skřínce.

Takto zřízená karthotheka umožňuje takřka jedním hmatem nalézti rodinné zápisy té které rodiny. Umožňuje také praktické rozdělení. V některých větších městech jest farnost rozdělena na okrsky (revíry), přidělené jednotlivým kaplanům tu každý kaplan vede si kartotheku pro svůj okrsek. Stěhuje-li se rodina z okresu do okresu, předá se jen dotyčný lístek. Ano, kdyby takový lístkový system byl zaveden na všech farách, mohly by při stěhování rodin zasílati se za nimi příslušným farním úřadům dotyčné lístky.

Zejména tam, kde kněz vykonává také domovní pastoraci, návštěvou v rodinách, jest tento lístkový system dokonalý.

Upotřebitelnost lístků jest velmi veliká a rozmanitá. Dostaví se na faru snoubenci, je-li farář na pochybnostech, nejde-li mezi nimi o příbuzenstvo, potřebuje jen vytáhnouti dotyčné lístky

ze své kartotheky a porovnati je. Ovšem, že jest k tomu potřebí event. i údajů jiných far. Chce li farář věděti, kdy některé dítě z jeho farnosti se narodilo, je-li nemanželské, s kým a kdy jeho farník se oženil, zdaž některý mladík nebo dívka do kláštera vstoupila, kdy a kde kdo zemřel atd., to vše najde jedním hmatem v kartothece. Všechny ty události jsou na lístku zapsány.

I jiné údaje, na př. je-li kdo oddán protestantsky, dává-li své děti vychovávati protestantsky, je li volnomyšlenkář, jak chová se v ohledu náboženském atd. atd., vše to může býti přehledně na lístku poznamenáno na př. tím, že na lístky rodin volnomyšlenkářů neb socialistů atd. nasadí se nějaká barevná sponka (koníček) aniž by se tím lístek pokazil, ač nechce-li farář přímo poznámku takovou na lístku učiniti.

Rodinná kartotheka jest užitečnou a potřebnou jak pro ves, tak pro město, jak pro malou, tak pro velikou farnost. Ve velikých farách, kde obyvatelstvo jest pohyblivé, nebude ovšem možno zaříditi takový lístkový systém dokonale a bezvadně, leč i to, co pořiditi se dá, má svoji cenu a každým lístkem cena kartotheky stoupá. Již tato okolnost nutí faráře ku »sběratelské« horlivosti, která vždycky se vyplatí.

Snad tyto řádky přimějí některé z důstojných pánů, aby učinili pokus. Shledají, že rodinné kartotheky jsou velmi užitečnou a praktickou pomůckou, a že v mnohém ohledu jim ulehčí trnitou a přece tak eminentně důležitou duchovní správu. V obchodním a v úředním světě jsou dnes lístkové systemy velmi hojně používány, proč bychom tohoto vyzkoušeného, cenného a praktického prostředku nemohli použiti i my.

Třicet mší gregoriánských.

Ke stati stejného názvu z minulého čísla sluší podotknouti, že i u nás zvyk třicet mší za nebožtíka dáti odsloužiti velice byl ve středověku rozšířen. Mistr Jan Hus v traktátu »O svatokupectví« v kap. VII·D píše: »... Pak ze XXXti mší obecně třiceti grošóv berú; a snad jest památka Jidášova, jenž jest prodal Spasitele za XXXti stříebrných peněz! A někteří kněží toliko mší naběří na se, že, by na každý den pět neb šest neb jich deset slúžil, za padesáte let nemohl by jich vyplniti! (Zde asi Hus hodně přehání! Pozn. refer.) Ale řiekají: Kterak mám učiniti, když přijde kto ke mně a chce XXXti mší míti a prosí mě? A já odpoviem, že máš řieci: Milý brachu, mše všechny na světě jsú tvé, jsi li v milosti božie. (Narážka na učení o obcování svatých. Pozn. ref.) A jáť sem tak svěcen, abych, když mohu, vždy z boží milosti mši slúžil, tak že nic více jich nemám slúžiti pro penieze, než co mám slúžiti z milosti; protož nemohuť se tobě, aniž mi sluší zavázati. Jdiž s milým bohem! Ale viem to, že lakomému srdci bude těžko od sebe penieze pustiti; protož lakomí tieží (táží) se, mohú-li třicíti mšemi dvú neb tří člo-

věků odbyti, druhé, mohú li kolektú, totiž modlitbú, vložе ji ve mši dosti za celú mši učiniti? A tak vrtí se sem i tam. Ale kněz duchu svobodného, nebera takých peněz na se, jest jist, že nesvatokupčí a nemá těch na duši obtížení. Protož když sú, ke mně přijdúc, dobří kněží tázali, kterak se mají v tom míti? řekl sem, aby se toho varovali. Pakli by prosil kto, řka: Prosím pro pána boha, vezmi tyto penieze a služ mi XXXti mší, neb kolik by jich jmenoval, aby jemu řekl, že na penězích nechci mše slúžiti, ani řádu ustaveného rušiti; protož nechci tvým penězóm. A die-li: Ale vezmi pro boží milost penieze! tehdy vedlé sv. Jeronyma řeči, jest-li nuzen, aby vzal bez zavázání, pakli není nuzen, aby řekl: Nenieť mi potřebí, daj chudým ruzným, jako buóh přikázal.«

Uvedená slova svědčí s dostatek, že žádosti o třicet mší za zemřelé byly tak četné, že jim kněží sotva stačili.

Winter v »Životě církevním« píše: »R. 1414 platí se při pohřbu bohatého Frany Olbrama v Novém městě Pražském za *30 mší* 15 grošů českých, toť 30 míšenských« (p. 568) a »v Plzni jeden zbožný soused odkazuje peníze, aby z nich čteno ročně 30 mší, jimě bylo jméno *tricesima*; kdyby se to státi nemohlo, ať prý za každou tricesimu 1 kopa vydá se chudým nebo kaplanovi.«

Za našich ča ů tato horlivost vymřela. Ani sám jsem neslyšel, ani jiní kněží nevědí ničeho o tricesimě v Čechách; v Bavořích prý dosud tento zbožný obyčej je domovem. *R. S.*

Buď silný!

Od **Josefa Könna**, kaplana u sv Mořice v Kolíně n. Rýnem. S biskupským svolením. (Chur. 12/X. 1908.) Přeložil **Hugo Červinka**, farář v Modřanech.

Mladým mužům věnováno.

Výzva k životu.

VII **Hrozná zodpovědnost.**

Poněvadž následky tohoto hříchu jsou tak nevýslovně smutny, stihá každého hrozná zodpovědnost, který někoho jiného v této příčině svede. Ne nadarmo srovnali nečistotu s morem. Jest ohavná jako mor, smrtící jako mor, především nakažlivá jako mor. Velikou většinou ti, kteří upí v zajetí této neřesti, byli k ní přilákáni od někoho jiného.

Svedení se může státi nečistými řečmi, dvojsmyslnými vtipy, nemravnými písněmi, které druhý slyší, nestydatými obrazy, knihami, kresbami, jež se mu ukazují. Přece se střez, někdy svými řečmi nakapati jedu do lidského srdce! Kdežto ty jdeš dále s úsměvem na rtech, zarývá se pevně snad tvoje zlé slovo, tvůj špatný obraz, v tomto srdci, vyvolává bouři vásně a nízkých žádostí a končí docela temným skutkem. A zapomenuto-li je také nyní slovo, nebo nesrozuměno, po létech může se opět blesku-

rychle v duši vynořiti a ji v slabé chvíli s ďábelskou mocí do záhuby strhnouti.

Daleko horší jest svedení nečistými skutky. Je to hrozný zločin, když se dopouštíš takového skutku na někom jiném. Probudil jsi v něm temný svět, jehož žádostivost a tlak třeba snad ještě ani vůbec neznal. Jak snadno může tento příšerný svět ubohého člověka pro čas i pro věčnost pohltiti! A ty bys byl jeho vrahem.

Kdož ví, zdali u něho za tímto jedním skutkem, nenásleduje řetěz jiných, řetěz dlouhý, těžký a černý, který svojí tíží do pekla stahuje? Kdož ví, kolik jiných tento jeden svedený zase dále svede? Ty pak jsi zlý skutek do světa postavil, on se ještě dále rozplemení, když již tvé kosti dávno budou práchnivěti.

2. Tvoje zodpovědnost nestává se menší, když k tobě samému svůdkyně přistoupí, aby tě drzým lichocením do hříchu vlákala. A byť by v tom okamžiku tvé smysly omámeny byly a pokušení prudké, snad špatný přítel ještě bude se posmívati, když se zdráháš býti soudruhem jeho hanby, prosím tě, zůstaň silný! Jest nyní opravdu rozhodující hodina tvého života. Stojíš na pokraji bahna, ve kterém se mnozí brodí, mnozí zapadají a hynou na těle i na duši. Všecky ty zářivé květiny, které je pokrývají, jsou jen jedovaté byliny, jichžto vůně nikdy neosvěží, omamuje, a seslabuje, morem nakazuje a usmrcuje.

Vstoupíš li do toho bahna, pak tě obepíná svět, jenž v nízkosti a sprostotě všecko převyšuje, co jsi až posud měl za možné; pak nemůžeš své matce, ženě, která ti s bolestmi a nebezpečenstvím života tvůj život dala, více poctivě do očí hleděti, pak musíš se styděti před svojí vlastní sestrou. A máš-li dívku, o jejíž věrnou, trvalou lásku se ucházíš, nejsi více schopen nepodjatě před ní předstoupiti; neboť jestliže jsi nejhanebnějším způsobem ženské cti a vážnosti ukřivdil, zničil jsi v sobě úctu a vážnost k ženě; a čisté ženy mají jemné, výrazné procítění pro svět, v němž mladý muž žije.

A ty sám? Budeš někdy uspokojen takovým skutkem? Přináší ti opravdovou radost?

Nikoliv a nikdy. Vždyť to jest jen zvířecí úkon, za kterým musí následovati hluboká ošklivost a unavené sebeopovržení. Nikdy nebudeš moci svoji duši, která lační po radosti, nasytiti mlátem, které požírají nečistá zvířata.

Ještě horší je, co tvé budoucnosti hrozí: Lehkomyslnost této hodiny může zničiti štěstí tvého celého života. Bolestné a ohavné nemoci budou velmi pravděpodobně následkem tvého hříchu. Tisícové ovšem budou ti hlásati, že každá nákaza jest zhojitelná. Zajisté oni mluví ve prospěch svého obchodu, nebo pro upokojení svého vlastního svědomí. Co je skutečně pravda, smutná, drsná pravda, může ti každý svědomitý lékař říci. On vidí tak nekonečně mnoho nemocí a bolestí, jež v poslední řadě z tohoto pramene přicházejí. I po nastalém uzdravení může nebezpečný jed s nevypočitatelnou potměšilostí po létech a po

desítiletích opět vypuknouti a tvoji celou rodinu zamořiti. Tisícové a tisícové kvetoucích paní do manželství vstupujících musí dřívější lehkomyslnost mužovu odpykati trvalou chorobou, ba mnohé i smrtí 50% případů časné slepoty dětí pochází z téhož pramene.« (MUDr. o kamenech: »Zdraví a mravnost«.) Bezpočetné hluchoněmé, slabomyslné a churavé děti pykají po celý svůj život, čím se otec jejich v několika minutách prohřešil. (Prof. dr. Ribbing.) Mohl bys takovou zodpovědnost pro svoji budoucnost na sebe převzíti? Kvetoucí dítky, zdravá manželka jsou přece pýchou a radostí mužovou. Toto štěstí stojí skutečně za obět. Zůstaň silným a čistým na těle i na duchu a dáš svým dětem více, než kdybys jim zanechal zlato a poklady. Zákon mravní, který ti věčný Bůh vepsal do tvého vlastního srdce, jest a zůstane základem tvého štěstí. Nikdy nemůžeš jej beztrestně nohama šlapati. Hřích se mstí sám.

VIII. Dva zlí nepřátelé.

Poněvadž čistota tak ústředivé (centrální) místo v životě člověka zaujímá, jest přirozeně ohrožena mnohými nepřáteli. Vždyť co je skutečně cenným, musí býti vždy vybojováno a opatrováno bojem. Nepřátelé z vnitra, nepřátelé z venčí vystupují na bojiště. Dva přivádějí obzvláštní potměšilostí i silného snadno ku pádu. První jest špatná četba, druhý alkohol.

1. Špatná četba.

Špatná kniha jest tvůj nejhorší přítel. Vždy stojí ti k ruce a promlouvá k tobě zcela jinak než člověk. Říká ti sprosté věci a nestydí se, a tobě netřeba se též před ním zardívati. Říká ti to ve zvláštním uváženém způsobu, často přehnaně (raffinovaně) smyslným způsobem, snad ušlechtilou krásnou řečí a ty přijímáš více méně skrytý jed s lehkým úsměvem do své rozčilené duše. Kdybys měl ty věci, jež se tu líčí, skutečně před sebou, odvrátil by ses pln hanby a ošklivosti, neboť neřest jest vždy ohavná, ošklivá. Tuto cizí obrazotvornost pro tebe vyšnořila a tvá obrazotvornost přehání svůdnost téhož do nekonečna. Ona před zraky to staví vždy vábivěji, podráždí svými lžemi tvoji smyslnost, oplodňuje naopak zase zkaženou obrazotvornost. Celý den, celou noc přicházejí tyto záludné obrazy opět, znepokojují klid, znepokojují práci, štvou nervy, ovinují duši a přivádějí konečně vůli ku pádu. Snad ještě více může ti škoditi žádostivý, nestydatý obraz. Tkví v duši jako jedovatý šíp. Celé dni může ti v nitru rýti, divoká pokušení buditi a nešťastné hodiny přinášeti. Vždy ovšem znesvěcují takové obrazy a knihy celý svět.

Proto buď mužem! Zachovej se příliš dobře a příliš povznešeně k nemravné četbě a sprostým obrazům. Polituj přec ubožáky, kteří těmito věcmi své nižší pudy podráždili, až se jim to samotným protiví. Buď opravdu vnitřně příliš hrdý na to, aby ses ve špíně nepovaloval, ano teprve hodně hrdý na to, abys

při každé příležitosti hltavým pohledem něco ze špíny jiných nevyzvídal. Oni nemají se přece domnívati, že ty, čisté, silné dítko boží bys jim chtěl záviděti jejich ubohý, špinavý požitek.

2. Alkohol.

Mnozí, kteří snad dlouho statečnými zůstávali, stávají se slabými, když alkohol jich ducha mlhou obestřel. Začínající opojení vzbuzuje nízké půdy, porušuje rozvážné myšlení, ochromuje sílu odporu při vůli, přináší s sebou nezřídka rozpustilou lehkomyslnost, která mnoho činí, před čímž v hodině střízlivosti mravní cit a zdravé toho si zošklivení člověka ochrání. Jak mnohý obětuje v tomto stavu jedinému okamžiku nízkého požitku čest svého mládí, klid svého svědomí, ano štěstí a budoucnost svého života. Kdo sečte ty mladíky, kteří po takových nočních návratech se stali obětí oné neřesti, která jim při chladném rozumu a jasné hlavě přicházela jako vyvrhel veškeré sprostoty? Jen proto, že své lepší já v pití omámili, byli schopni tak smutným způsobem se zahoditi. Budou později trpce litovati, i když také nyní se Esauovi podobají, který si toho málo vážil, že za čočovici prodal své prvorozenství; jedl a pil a odešel. Ale když viděl následky, zařval hlasem velikým a byl nesmírně zarmoucen. Bylo pozdě. Také nejtrpčí lítost neodvolá zpět to, co se stalo.

Přiteli, buď vždy mírný, i při nejradostnějším plesu, abys zůstal pánem sebe sama. Nezapomeň slov Písma: »Víno činí nečistým.« (Pokračování.)

Příklady.

Kristus pravý Bůh. Theofil (v životě sv. Doroty) uvěřil zázrakem, který po smrti sv. Doroty se stal, v Krista. Když přátelé, žasnouce nad obratem tímto, řekli mu, že buď blázní neb žertuje, řekl jim: »Ani neblázním ani nežertuji, když věřím, že Kristus je pravý Bůh. Celá Kappadocie je v tomto měsíci sněhem a ledem pokryta; odkud jsou tyto růže a tato jablka? Posmíval jsem se Dorotě, žádaje, aby mně ze zahrady ženicha svého květův a plodů zaslala, a hle, pacholíček, který po soudu mém ještě ani mluviti neumí, přišel ke mně a laskavými slovy vyřídil mně, že žádost má jest splněna, a odevzdal mně růže a jablka. Kdož jiný to byl, než anděl Páně? Blahoslaveni jsou, kdož věří v Krista a pro jeho jméno trpí. Onť jest pravý Bůh a opravdově moudrý jest pouze ten, kdo v něho věří.« — Ekert, Církev vítězná I., 222. — Básnicky tuto látku zpracoval Ant Bulant: Smrt svaté Doroty.

Kristus světlo naše. Tak začíná Komenský svá Pravidla života. Horský, Vlastenecké homilie, str. 14.

LISTY HOMILETICKÉ.

O sv. Václavu.

Čtyři lilie v koruně sv. Václava.

»Postavil Pán na hlavu jeho korunu z drahého kamení.« Žalm 20, 3.

[— Lilie — ctnosti jeho. —] Králové a velmožové kmentem a šarlatem se odívají, ukazujíce v nádheře a přepychu moc a slávu svou. Tak dí kniha královská o Šalomounovi, že si udělal trůn z kostí slonových a obložil jej zlatem skvoucím. V nádheře a moci vnější zakládají velmožové tohoto světa slávu svou. Znakem důstojnosti královské je koruna a žezlo, ozdoby to, které v Starém Zákoně již David nosil. Jsou ale a byli na světě i jiní velmoži — velmoži duchem, mužové, kteří svou slávu a čest hledali v koruně jiné — v té koruně, kterou nesl Ježíš Kristus, světa Spasitel, v koruně trnové; mužové, kteří milovali žezlo sv. kříže, mužové pokolení onoho, o kterém apoštol Páně mluví, an dí: »Vy jste pokolení vyvolené, kněžstvo královské, lid svatý.« Chudi jsouce před obličejem tohoto světa, opovrženi jsouce od mnohých byli bohati před Bohem, bohati spanilými ctnostmi a pokladem milosti boží.

Byli však i mužové pokolení královského, kteří v obém směru vynikali — na hlavě nosili korunu z drahého kamení, ale mnohem krásnější korunou ozdobili svou nesmrtelnou duši — korunou skutků dobrých a Bohu milých, kmentem a šarlatem odívali tělo své, ale krásnějším rouchem, rouchem zaslíbení božího, skvělo se srdce jejich. Přemáhali nepřátele své mocnou paží, ale vítězněji ještě bojovali proti nepřátelům spasení svého i lidu sobě svěřeného, rozmáhali blahobyt a štěstí v zemi své, ale větší ještě požehnání šířili v lidu, utvrzujíce jej ve víře a životě právě křesťanském.

Věčné buďtež za to díky Hospodinu, že i národu našemu poslal muže takového, královského to velmože dle rodu i dle

ducha, dle víry i dle života. Skoro 1000 let prchlo již od té doby, co žil zde v této naší zemi, v tomto našem městě sv. kníže Václav, ale památka jeho posud žije mezi námi a bude žíti, pokud v Čechách žíti budou křesťané katoličtí a pokud zde hlaholiti bude náš jazyk svatováclavský. Jako předkové naši zbožní ctili památku sv. Václava co nejsvětější, tak až posud ho vzýváme jakožto předního přímluvce a orodovníka u Boha za všecky věrné Čechy, ó kéž ho všickni i následujeme v ctnostech jeho! Knížata a panovníci naši kladli obraz sv. Václava na peníze, pečeti a korouhve své; množství chrámů i oltářů postaveno v čest jeho jména po všech krajích a píseň svatováclavská hlaholila v českých vojenských zástupech, beroucích se do krvavé bitvy To, co národ náš měl nejmilejší a jako své vlastní, svou zemi, svou víru, svůj jazyk, nazýval podle jména tohoto sv. knížete svatováclavským. A bylo dobře tomu národu našemu, pokud skutečně byl svatováclavským, pokud držel se víry a lásky sv. Václava.

Abychom tudíž i my naučili se sv. Václava ctíti a milovati, chci vám, drazí, vyložiti nejkrásnější drahokamy v koruně sv. Václava. Císař Karel IV. dal zhotoviti, stav se králem českým, novou korunu z ryzího zlata a posázeti ji drahým kamením a papež Klement VII. posvětil ji na jméno sv. Václava, a aby se nikdo neopovážil tento klenot zašantročiti, jakož byl učinil dříve otec Karla IV., král Jan Lucemburský, s předešlou korunou českou, pohrozil papež na prosbu Karlovu nejpřísnějším trestem církevním každému, kdož by ruku svou svatokrádežně na tuto novou korunu vztáhl. Dle úmyslu Karla IV. měla koruna ta spočívati v chrámu sv. Víta na hlavě sv. Václava a jenom při slavné korunovaci krále českého z hrobu sv. Václava vyzdvižena býti; až posud chová se koruna tato v sklepení nad kaplí svatováclavskou v chrámu sv. Víta.

Hle, nejmilejší, kterak postavil Pán na hlavu sv. Václava již zde korunu z drahého kamení, ó jak ozdobil tohoto svatého knížete našeho teprve tam na věčnosti. Patřme na tu korunu sv. Václava — uvažujme její význam ve smyslu duchovním. Čtyři zlaté lilie posázené perlami, diamanty, rubíny a safíry zdobí korunu tu — krásné to znaky spanilých ctností sv. Václava, jeho víry, nábožnosti, lásky a statečnosti mučednické, o kterých chci mluviti dále ke cti a slávě sv. Václava ve jménu Páně.

[— 1. Jeho víra. —] Sv. apoštolové slovanští Cyrill a Methoděj s pomocí boží zasévali již před tisícem let símě sv. evangelia na Moravě, z Moravy pak přišla spása z víry křesťanské pochodící i k nám do Čech, když Bořivoj kníže a choť jeho Ludmila na Velehradě moravském křtem svatým od sv. Methoděje do církve sv. přijati byli. Má-li útlý stromek se dařiti a prospívati, vyžaduje se veliká péče a ochrana zkušeného zahradníka a tak i útlý štěp svaté víry křesťanské potřeboval zprvu u nás ochrany a ošetřování velikého. A takovým ochráncem a pěstitelem výborným sv. víry křesťanské v Čechách byl sv. Václav, vnuk bohabojné kněžny Ludmily.

Vychován ve škole víry křesťanské, nastoupil knížecí stolec český a první i nejhlavnější péče jeho nesla se k tomu, aby víra křesťanská v lidu českém se zakotvila a zvítězila, neboť byl přesvědčen o tom, že národ, péči jeho svěřený, blaha časného i věčného se domůže jen tím, když pevně a věrně ke Kristu přilne. A proto svatou a neúnavnou horlivostí rozšiřoval mezi lidem svým evangelium spásy, volal do země české kněze a učitele křesťanské, zakládal chrámy a školy a s vychovatelem svým, knězem Pavlem, putoval od místa k místu, vyučoval lid, napomínal a prosil jej, aby bludů pohanských zanechal a ku pravdě Kristově přilnul, a kde dospělých od modlářství odvrátiti nemohl, alespoň dítky jejich od nich kupoval a ve víře křesťanské vychovávati dával.

Ejhle, nejmilejší v Pánu, apoštola víry Kristovy horlivého a neúnavného! Sv. Václav byl hlavou lidu českého, on byl i jeho srdcem, jeho otcem, jeho pastýřem dobrým a věrným. Ó šťastný ten národ, kterému Hospodin poslal takového knížete! Kde kníže, kde panovník stává se apoštolem Páně, tu slaví víra křesťanská a mrav ušlechtilý vítězství nejkrásnější. Takový kníže je pravým otcem lidu svého, takový kníže bojuje netoliko proti zevnitřním nepřátelům lidu svého, kteří jej oloupiti hrozí o statek vezdejší o svobodu a jazyk otcovský, ale vede též udatně a vítězně válku proti nepřátelům těm, kteří bojují proti statkům mnohem vznešenějším, proti duši nesmrtelné a spasení jejímu, nebo »co platno člověku, kdyby celý svět získal a na své duši škodu vzal«. A blaze bylo národu našemu, pokud kráčel v šlepějích svého knížete Václava, víra svatá jako blahodárný kvas pronikala lid český a vypěstovala v něm nejkrásnější květy ctností křesťanských i občanských, pěstovala v lidu našem muže povahy ctihodné, kteří na věky budou nám chloubou a ozdobou.

Hospodin dal požehnání práci sv. knížete Václava, tak že se mu podařilo národ český ve víře křesťanské utvrditi a lid ten vděčný vzpomínal po věky na svého Václava, utíkal se k němu obzvláště v dobách zlých a nebezpečných, volaje »sv. Václave, nedej zahynouti nám ni budoucím« a Hospodin nedal národu našemu zahynouti, ačkoli nepřátelé jeho často již dělali mu rakev a kopali mu hrob, nedal zahynouti národu našemu, ani když národ ten ve veliké většině své zřekl se sv. Václava, odpadl od jeho víry a bloudil za rozličnými těmi dobrodruhy, kteří v zemi této rozsívali dračí semeno bludů náboženských.

Předkové naši nábožní volali však k sv. Václavu i za nás, za své potomky, zpívajíce »sv. Václave, nedej zahynouti ni budoucím«, jakoby to byli věděli, že ti budoucí jejich potomci přímluvy a ochrany sv. Václava mnohem více budou potřebovati než oni.

Ba, nejmilejší v Pánu, ti potomci oněch zbožných, starých Čechů nejsou skoro ani k poznání. Nazýváme se plemenem, dědictvím, národem svatováclavským, zdaž právem? Nechci býti přísným, ale to pouze smím zajisté tvrditi, že kdyby v národě

našem i nadále šířilo se ono ohavné neznabožství, jež Krista Pána a církev jeho upírá a proti všemu svatému pekelnou válku vede, pravím, kdyby národ náš ve veliké většině od víry křesťanské odpadl a vrhl se v náruči těch lotrů, kteří zde mezi námi podvracejí víru křesťanskou a již v útlé mládeži její kořeny podtínají, nemohl by se národ náš nazývati více svatováclavským, pak by ale přestal brzo žíti a zahynul by jistě.

Než odstup ta myšlenka od nás — ne, nejmilejší, to není možné! Absolonů a Chamů a lotrů bylo všude a vždy, ale byť bychom měli sebe více Absolonů, kteří zásady sv. Václava a zbožných předků našich zapírají, lid náš bohdá zůstane většinou vždycky věren sv. Václavu, věren jeho víře a nebude se nikdy bratříčkovati s onou chasou, která základy jeho blaha časného i věčného chce podvrátiti, z lidí, obrazů božích, zvěř nadělati a je, zbavené víry a ctnosti, do zoufalství uvrhnouti. Protož i my, nejmilejší v Pánu, prosme našeho sv. Václava, aby nedal zahynouti nám, ni budoucím, aby ta lilie svaté víry, která zdobí korunu jeho, zdobila národ náš.

[— 2. Nábožnost. —] Druhá lilie v koruně sv. Václava jest jeho upřímná a vroucí nábožnost. Víra a zbožnost jsou dvě družky nerozdílné; kde jedna vládne, vévodí i druhá. Víra učí nás znáti Boha, znáti věčnost, nábožnost dává pak srdci našemu perutě, jimiž ono se vznáší od země k nebi, z prachu k Bohu. Kdo nevěří, ten se nemodlí, kdo má ale víru pevnou, ten se modlí, ano modliti musí, nebo modlitba je výrazem, je mluvou víry. Sv. Václav byl vírou svatou celý proniknut, proto i nábožností celý život jeho oduševněn byl. Svatá kněžna Ludmila s knězem Pavlem učila ho záhy spínati ruce a zdvihati duši k nebesům, učila ho záhy utíkati hnilobě hříchu a milovati sv. ctnost, světice učila světce, nebešťanka nebešťana, spanilé to obcování!

A učelivý vnuk přijímal do útlého srdce svého slova světice, jako květina rozvírá kalíšek svůj, aby přijala do něho rosu nebeskou a ji zúrodnila.

A sv. Václav slova Ludmilina zúrodnil! Vidím ho, kterak jsa knížetem, vzdaluje se hlučných radovánek a slouží dnem a nocí Bohu svému modle se za národ svůj, vidím ho, kterak i v nejkrutším mrazu spěchá do chrámu, aby se poklonil Spasiteli svému v nejsvětější Svátosti oltářní, vidím ho, kterak za tmy vstává, aby byl přítomen mši sv., vidím ho, kterak s trůnu sestupuje a v knížecím ornátu přisluhuje knězi při oběti Nového Zákona, vidím ho, kterak na vinici své připravuje chléb a víno k oběti této.

Představte si, nejmilejší, krále zbožného, an lid svůj ve zbožnosti předchází, do chrámu často spěchá, na sv. svátostech účastenství béře, před Bohem jako křehký člověk se ponižuje, ke stolu Páně společně se žebrákem přistupuje a řekněte, zdaliž tato upřímná nábožnost tohoto krále nezdobí mnohem krásněji nežli ta zlatá koruna, kterou na hlavě nosí. Ó kéž tato lilie v koruně

svatováclavské — upřímná zbožnost zdobila i nás všecky, obzvláště ale křesťanské rodiny naše!

Sv. Václav stal se svatým hlavně proto, že měl výbornou vychovatelku sv. Ludmilu, a proto prosme Boha, aby nám dal mnoho Ludmil, mnoho matek křesťanských, které by národu našemu vychovávaly mnoho Václavů, mnoho synů dobrých a zbožných, nebo dokud otcové a matky nebudou podle příkladu našich nábožných předků, starých Čechů, děti své k Bohu a ke zbožnosti voditi, nebude lépe — ani škola, ani chrám nemůže napraviti to, co pokazili darební rodičové.

[— 3. Láska. —] Třetí lilie v koruně sv. Václava jest jeho láska — láska k Bohu, láska k vlasti, láska k přátelům i nepřátelům. Láska k Bohu byla jeho pokrmem a nápojem, z ní se prýštily všecky ostatní ctnosti jeho, zvláště ale jeho láska k vlasti. Láska k vlasti náboženstvím posvěcená jest ctnost, nebo i vtělený Syn boží miloval svou vlast a svůj národ, hledal nejprve jeho spasení a plakal nad jeho zatvrzelostí, předvídaje jeho záhubu. Sv. Václav miloval svůj národ a proto pečoval nejprve o jeho blaho duchovní, aby svým poddaným života věčného dobyl. Pečoval o nesmrtelné duše svých svěřenců, nechtěl ani jednu z nich ztratiti, vedl je ke Kristu svým slovem i neposkvrněným svatým příkladem. Miloval svou vlast a svůj národ upřímně, rozšiřoval blahobyt, pokoj a štěstí v zemi, konal spravedlnost, ujímal se vdov, sirotků a opuštěnců, krmil lačné, odíval nahé, navštěvoval nemocné. Miloval upřímně národ svůj a když viděl, že tomu národu hrozí od císaře německého Jindřicha Ptáčníka záhubná válka, kterou matka jeho Drahomíra nerozvážně byla začala; když předvídal, že válkou tou uvržen by byl národ jeho do záhuby, jako severní polabští Slované, uzavřel s nepřítelem čestný mír. Miloval i své nepřátele, a dovedl je svou láskou připoutati k sobě a ku pokoji, ano i bratru svému, vrahovi, umíraje odpustil.

Pravá láska k vlasti, láska k bližnímu kvete ovšem jenom tam, kde víra a zbožnost pravá se daří, neboť tu jsou lidé proniknuti vědomím, že jsme všickni vykoupenci Kristovi a týž Duch svatý že nás víže v jedno tajemné tělo církve Páně. Tu nic není slyšeti o utiskování slabšího silnějším, nic o svárech a nepřátelstvích, nic o zločinech a ukrutnostech; jeden druhého břímě snáší, jeden druhému vyhovuje, ba jeden druhého krmí a podporuje, tu není bídy ani slzí, není hladu ani nedostatku, poněvadž milosrdná láska z víry Kristovy se prýštící všecky oživuje. Ó kéž nám dobrotivé nebe pošle na zem tento ráj, nebo rájem by byla země, kdyby láska z víry plynoucí zde vládla!

[— 4. Statečnost. —] Nejkrásnější lilií v koruně sv. Václava jest však jeho křesťanská, mučednictvím ozdobená statečnost. Svatý kníže náš zapíral sebe, nesl kříže Páně, následoval Krista, statečně snášel protivenství pro spravedlnost. Nazýváme ho Věnceslavem, byltě oslaven věncem mučednickým. Život jeho propleten byl nejedním bolestným utrpením.

Nemluvím o protivenstvích, jež strojili mu nepřátelé jeho.

Dotknu se pouze toho, jakým žalem srdce jeho trpělo, když po smrti otce jeho Vratislava vlastní matka jeho Drahomíra, ač byla křesťankou, počala hověti starému, sotva přemoženému pohanství. A jaký meč bolu a žalosti nevyslovitelné proťal to šlechetné srdce jeho, když uslyšel zprávu, kterak vlastní matka jeho dala milovanou vychovatelku jeho Ludmilu ukrutně zavražditi! Ludmila učila jej přikázání božímu »cti otce svého i matku svou«, mělť on srdce dětinné, srdce dobré — co asi pocítilo to srdce jeho, když viděl tu, kterou dětinně miloval, zavražděnou od té, kterou vedle zákona božího jakožto matku milovati se snažil?

A co říci mám o smrti jeho? Vlastní bratr jeho stal se Kainem, vrahem svého bratra! Boleslav ho zve do sídla svého ke křtinám syna svého za kmotra, přetvařuje se a lže mu svou lásku, vtiskuje jidášský polibek na tvář jeho a za krátko posílá za ním najaté vrahy, sám se na něho vrhá s mečem zákeřnickým, Václav klesá, umírá, krev proudí ze srdce jeho, ale on nežaluje, nezlořečí, ústa jeho umírající šepotají modlitbu za bratrovraha. Spanilá to duše, kdož by jí nemiloval.

[— Následujme ho. —] Tak mučednictvím dovršen jest život jeho a dokonána koruna ctností jeho. Jaký div, že stal se svatý Václav miláčkem českého lidu a hrob jeho cílem poutníků z celé země. Český Abel, jehožto krev volala k nebesům o smilování, stal se prvním a nejmilejším patronem zbožných Čechů, kteří k němu volávali po všecky doby za přímluvu. Hospodin změnil mu korunu ctností jeho v korunu slávy věčné a dal nám ho za jasný příklad, abychom ho následovali. Buďmež tedy jeho lidem, jeho dědictvím netoliko dle jména, ale dle skutků, dle života. Pracujme o to, aby i nás zdobila koruna ctností sv. Václava, jeho pevná a živá víra, upřímná nábožnost, pravá křesťanská láska a statečná setrvalost v dobrém a pak nám zajisté mocná přímluva a ochrana našeho milého krajana a dědice sv. Václava vyprosí u Hospodina hojně milosti božl, abychom dostali se k němu jednou do lepší vlasti naší na věčnosti, kdež bychom společně s ním a všemi našimi sv. patrony českými chválili a velebili Boha na věky věkův. Amen.

† František Ekert.

Svátek sv. Václava.

Činnost pro obecné blaho.

»Syn člověka přijde v slávě Otce svého s anděly svými: a tehdáž odplatí jednomu každému podle skutků jeho.« (Mat. 16, 27.)

Nechci dnes k vám mluviti o nynější době, chci vás uvésti v dobu, která již dávno minula, v dobu, kdy vlast naše měla zcela jinou tvářnost než dnes. V té době, asi 1000 let před námi, bylo ještě divoko a nejisto v našich krajinách, ještě mnoho nebylo, co nás dnes těší; málo ještě křesťanských chrámů povzná-

šelo věže své k nebi, neboť část obyvatelstva byla ještě ve tmách pohanských; nebylo ještě škol ke vzdělání mládeže, nebylo ještě umělecky zařízených dílen lidské pilnosti, ale na vysokých horách a výšinách stály mocné hrady, kde mocní této země dobře chráněni bydlili a často jako hladoví orlové na pilné občany přišli, aby je o jejich plody připravili; v té době se boje silných téměř neukončovaly, a obyvatelé větších míst, měst, byli nuceni obklíčiti se náspy a pevné brány stavěti.

Tak bylo před 1000 lety, a tehdy žil muž, jehož jméno přešlo až na naše časy, muž, který byl v pravdě dobrodincem naší vlasti, který, nadšen nejupřímnější láskou, jen dobré a prospěšné zařizovati chtěl. A co činil tento muž? Položil pevný základ ke vzdělání lidu, boj a válku odstraňoval a pokoj upevňoval, smiřoval vadící se strany, zřizoval školy, stavěl chrámy, dosazoval učitele, povzbuzoval k pilnosti, byl každému, i nejchudšímu vlídně nakloněn, konal právo a spravedlnost ke každému, ujímal se potlačovaných, chránil vdovy a sirotky, krmil a šatil chudé, osvobozoval nevinně odsouzené, stavěl hříchy a zločiny, hleděl všude lásku a přátelství šířiti, a pokoj, jistotu a blahobyt na všech místech upevňovati. A kdo byl tento muž, který tolik dobrého a krásného vykonal ve starých dobách v naší vlasti? Byl to kníže této země, sv. Václav, jehož památku dnes konáme.

A jakého údělu se dočkal? Jakých radostí a ctí se dožil za svou slavnou činnost? Byli mu všichni ve vděčné lásce věrně oddáni? Mnozí, velmi mnozí viseli na něm s upřímnou radostí, děkovali mu brzy pro tu, brzy pro onu pomoc, jásali, kde se objevil, a přispíšili si plniti jeho přání, nazývali ho svým zachráncem, otcem, přítelem! Ale byli zase někteří s ním nespokojeni a chtěli mu škoditi, měli zalíbení v hádkách a sporech, v loupežích a potlačování; kteří své zlé zvyky odložiti, se svými spolubližními mírně a přátelsky žíti nechtěli; hledali ve zmatku svůj prospěch, své poddané utiskovali a křesťanství překážky kladli. Mezi nimi nalézalo se několik velmožů zemských, mezi nimi se nalézal i jeho ctižádostivý bratr Boleslav, ano i jeho pyšná, pohanství oddaná matka Drahomíra. Sv. kníže byl krutě pronásledován, jeho dobré úmysly v podezření měli, jeho obecnému blahu prospěšným podnikům překážky v cestu kladli, připravovali mu bolesti a příkoří všeho druhu, ano spolčili se k jeho záhubě. Nikdo mu nebyl milejší než babička Ludmila, jeho vychovatelka. Drahomíra dala ji na hradě Tetíně usmrtiti. Nyní obrátila Drahomíra všechen svůj hněv na sv. vévodu. Matka s nespokojenci podněcovala jeho bratra proti němu, slíbila mu pomoci a vládu mu zaopatřiti.

A co činil při tomto příkoří sv. vévoda? Zůstal věren jednoduchému zákonu křesťanskému, miloval lidi jako obrazy boží, staral se o jejich časné i věčné blaho, miloval i své nepřátele a snažil se je polepšiti. Než nesmířliví nepřátelé nedali pokoje; jeho zbožná, lidská mysl protivila se jejich vášním a snahám, vyhledávali příležitost škoditi mu na životě. Tu se stala krvavá událost, bratrovražda o svátku sv. Kosmy a Damiána ve Staré Bole-

slavi. Zbožný vévoda se tam odebral k bratrovi na pout; chtěl se týž den do Prahy vrátiti, dal se však prosbami svého bratra pohnouti, že tam zůstal přes noc. Boleslav ho oklamal. Ráno dne 28. září 935 spěchal Václav do chrámu — tu vystoupí bratr proti němu, zasáhne ho mečem — a pomocníci spěchají a sv. vévodu usmrtí. Zemřel, ale jméno jeho žije — památka jeho zůstane požehnaná, dobré, co učinil, není zapomenuto, a ještě nyní je dobrodincem své vlasti.

Byla to surová doba, kdy vražda a zabití nebyly řídké, kdy žil sv. Václav, panovaly ještě divoké mravy a kruté zvyky mezi obyvateli země; nebeské světlo křesťanství nerozehřálo ještě dosti vřele srdce jejich. Jak to přišlo, že tak šlechetně smýšlel a jednal, že se tak vysoko nad mravy své doby povznesl a vznešenou mysl ukazoval, která tehdy byla tak vzácná? Jak se stalo, že všechny poddané své objímal nejvřelejší a nejupřímnější láskou, že se snažil dobře činiti všem, bohatým i chudým, vznešeným i nízkým? Václav byl křesťanem v pravém slova smyslu, bylť přítelem a dobrodincem lidstva a stále se snažil odstraňovati všechno zlé a škodlivé a rozšiřovati všude štěstí a blaho.

Tak to má býti. Jest povinností každého dobrého křesťana pracovati pro obecné blaho.

Uctíme řádně našeho sv. patrona zemského a učiníme památku jeho prospěšnou pro sebe, když o této právě pronesené pravdě blíže budeme uvažovati. Kéž nám Bůh přispěje, abychom výbornost našeho sv. náboženství vždy více poznávali a vždy ochotnějšími byli v duchu křesťanském pro vzájemné blaho žíti a pracovati.

Pojednání.

I.

Dobrý křesťan pokládá za jednu z nejdůležitějších úloh životních pracovati pro obecné blaho, poněvadž může tak dokázati svou křesťanskou víru a smýšlení.

Křesťanství není náboženstvím sobectví. Kříž, na kterém Spasitel zemřel, ukazuje nám jasně, v čem jeho obsah a účel pozůstává. »Tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozeného dal, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný.« Nikoli ze sobectví se dal Spasitel na kříž povýšiti, z lásky k lidem byl Otce svého poslušen až k smrti, ano až k smrti na kříži. Zachrániti, upokojiti, potěšiti a šťastným učiniti chtěl lidi, proto sestoupil z nebe na zem a stal se člověkem. Či bere někdo na sebe chudobu, aby se stal bohatým? Zříká se kdo všech pozemských radostí, aby byl blaženým? Bylo snad na kříži příjemno? Působily trny koruny, hřeby na nohou a rukou příjemné pocity? Láska, božská láska vedla ho k nám; stal se chudým, aby se lidé obohatili pravými, trvalými statky; vzal na sebe podobu člověka, aby nás povýšil; trpěl nejkrutější muka, aby nám připravil pokoj a radost; podstoupil smrt, aby nám dal věčný, blažený život. Lidi spasiti a blaženými učiniti, to byl jeho cíl a snaha,

to byl jeho život, činnost a smrt! Pro ně odřekl se všeho, co je lidem milé a drahé, pro ně snášel největší břemena, pro ně obětoval všecky své síly, pro ně podstoupil umučení a smrt.

A učinil to vše jen pro několik lidí? Nikoli, pro všechny lidi; nikdo neměl býti vyloučen z ovoce lásky jeho! Jeho učení, jeho činnost, jeho utrpení a smrt platila všem lidem! Když se loučil s učedníky a se zemí, pravil vážné, důležité slovo, slovo neskonalé důležitosti: »Jděte do celého světa, učte všecky národy, kažte evangelium každému stvoření!« Jděte a nečekejte, až lidé přijdou k vám, jděte k nim; jděte ke všem, nekažte jednomu národu, jedné zemi, jednomu století, nýbrž jděte ke všem národům, byť i bydlili na nejzazším konci světa, a když se nová země odkryje, jděte tam a učte, budete svědectví vydávati o mně! To nebylo nicotné, slabé slovo, bylo to božské slovo. A netrvá dlouho, apoštolé jdou již do světa a učí národy, a slovo jejich zaznívá v Jerusalemě, v Samaří, v Antiochii, v Efesu, v Korintě, v Athénách, v Alexandrii, v Římě, v Gallii, na březích Rýnu a Dunaje, Vltavy a Labe a jdou všude, kde lidé bydlí, a sotva Kolumbus odkryl novou zem, již tam poslové spěchají přes daleké moře. A apoštolové Kristovi nebojí se ničeho, jsou ochotni pro učení spásy krev svou proliti, umírají, aby při smrti výmluvněji mluvili než v životě.

Jdou ke všem národům a hlásají evangelium každému stvoření, nemluví jen k bohatým, nýbrž i k chudým, nejen k pánům, nýbrž i k otrokům, nejen k vznešeným, nýbrž i k nízkým. Jim platí člověk, nikoli stav, nikoli bohatství, nikoli věda.

Ale nejen svým učením chtěl Spasitel lidi oblažiti, nýbrž i svým životem, svým příkladem, svou obětí na kříži, celým odkazem své lásky. V pravé lásce chtěl všechny lidi spojiti. Proto pravil: »Nové přikázání dávám vám, abyste jeden druhého milovali, jako jsem miloval vás. Potom celý svět pozná, že jste mými učedníky, když budete jeden druhého milovati.« Pravá láska jest vyplnění zákona, půda, na které rozmanité ctnosti rostou, hlavní známka bohumilého srdce. A abychom věděli, v čem pravá láska záleží, řekl to jasnými slovy: »Chce-li kdo býti mezi vámi první, ať jest jako poslední, a kdo chce býti mezi vámi nejvyšší, ať je váš služebník, jako Syn člověka nepřišel, aby mu bylo slouženo, nýbrž aby sloužil. A co chceš, aby ti jiní činili, čiň také jim, a co nechceš, aby ti jiní činili, nečiň také jim!« Tak označil pravou lásku a ještě připojil: »Milujte i nepřátele své, dobře čiňte těm, kteří vás nenávidí, a modlete se za ty, kteří vám protivenství činí a utrhají vám, abyste byli dítkami Otce svého nebeského, jenž slunci svému velí vzcházeti na dobré i zlé a déšť dává na spravedlivé i na nespravedlivé.« Co jest pravá láska a co činí, ukázal nám v podobenství o milosrdném Samaritánu a konečně zcela a názorně v životě svém.

Pomáhal při každé lidské nouzi, krmil hladové, uzdravoval nemocné, poučoval neumělé, bloudící uváděl na pravou cestu, polepšoval hříšníky, potěšoval zarmoucené, pro spásu všech obě-

toval život svůj. A co učinil dále, aby probudil pravou lásku? Ukázal, že každý člověk jest obrazem božím, což nezaniká jako lidská krása, v každém člověku máme Spasitele viděti a milovati, v hladovém máme ho krmiti, v nahém ho odívati, v nemocném ho ošetřovati, v nuzném ho podporovati, v zarmouceném ho těšiti, ano i v polepšení hříšníka jemu dobrodiní prokazovati.

A nebylo to nadarmo. Jako světlo jeho slov šlo světem, tak i síla jeho lásky. Lidé, jak se stali křesťany, spojovali se navzájem, a jeden druhému hleděl pomáhati. Všichni se snažili vymýtiti zlé, lidské nouzi pomáhati, Bohu se zalíbiti skutky křesťanského milosrdenství.

A tak žil i sv. vévoda Václav. Když horlivě se staral o časné a věčné blaho svých poddaných, když v nich nikoli nízké tvory, nýbrž své bratry a sestry spatřoval a všechny svou láskou objímal, když navštěvoval nemocné, krmil hladové, chudým v noci na zádech dříví nosil, když se staral o vyučování opuštěných sirotků, nebyla to lidská láska, která se jen smysly řídí, nýbrž láska Ježíše Krista, který i život svůj za trpící lidstvo obětoval! Nyní nahlédnete, že pravý křesťan za svou životní úlohu pokládá sloužiti veřejnému blahu a býti dobrodincem svých spolubližních. Křesťanem býti jest věřiti učení Kristovu, v jeho duchu žíti. Křesťanem býti jest Krista v sobě nositi, Krista ve svých skutcích ukazovati a oslavovati. Křesťanem býti jest poslouchati Boha jako Kristus, milovati jako on, dobré činiti a požehnání šířiti jako on. Může tedy býti křesťanem, který srdce své před spolubližním zavírá a v chladný plášť sobectví se skrývá, když Kristus láskou svou lidstvo zahřívá? Může býti křesťanem, kdo ruku svou natahuje jen aby bral, potlačoval a trýznil, kdo nemá milosrdenství s bližním a svým lichvářstvím jeho nouzi zvyšuje, když Kristus s něžným účastenstvím ke každému člověku se blížil a balsám do jeho ran lil?

Může býti pravým křesťanem, kdo na vzmáhající se nemravnost a stoupající nouzi lhostejně se dívá, nebo i slovem a příkladem jí pomáhá a počet lehkomyslných, nešťastných lidí rozmnožuje, když Kristus vše činil, ano i život svůj obětoval, aby lidi osvobodil od hříchů a neřestí, jakožto pramenů lidské bídy?

Může býti pravým křesťanem, kdo nemá dobrého skutku, žádných zásluh, kdo nevinná srdce kazí a jako škodlivý hmyz lidi o všechno štěstí připravuje, když Kristus každému požehnal a všechny k blaženosti vésti chtěl? V pravdě každý pravý křesťan nahlíží, že přestává býti křesťanem, když nemá vřelé srdce pro své bližní, k jejich blahu, k umírnění jejich nouze, k zajištění jejich blahobytu ničím přispěti nechce; proto pokládá za svou nejsvětější povinnost, sil, které má, příležitostí, které mu jeho stav skýtá, milostí, které mu Bůh propůjčuje, k obecnému blahu používati, k blahobytu svých bližních dle možnosti přispívati.

II.

To také činí proto, že tím se o pravou čest stará. Čest je slovo, které se tak často vyslovuje a jemuž se tak zřídka rozumí. Jsou lidé, kteří o cti mluví, ačkoli ji již dávno ztratili! V čem záleží pravá čest? Ve vážnosti lidí. Snad všech lidí? Nikoli, ve vážnosti rozumných, poctivých, dobrých lidí. Nerozumní, špatní lidé nemohou cti dodati a čest vzíti, neboť neznají dobré uznati a oceniti, nebo nechtějí je uznati a oceniti. Jenom rozumní, hodní lidé dodávají cti, jen jejich úsudek, jejich pochvala, jejich vážnost může nám býti milou a drahou. Proto zakládá se čest naše a naše pravá sláva nikoli v prchavých, náhodných zjevech, nýbrž v našich dobrých vlastnostech, ctnostech a zásluhách.

Čest naše nezakládá se na naší kráse nebo mladosti, neboť krása pomine a mladost odkvete; nezakládá se na našem bohatství, vnějším lesku a eleganci, neboť tu by bylo špatně postaráno o vaši čest, vy chudí a nezámožní. Nezakládá se také na vysokém postavení, neboť je to náhodná věc a poskytuje člověku sice příležitost dojíti mnoho cti, ale také připraviti si velikou hanbu. Cena zlata jest ve zlatě a drahokam nestane se drahokamem teprve obložením, zůstává drahokamem v každém obložení. Tak i člověk — cena jeho záleží v něm samém — v tom, co jest a co činí; náhodné věci, které jej obkličují, nemění nic na jeho podstatě a ceně. — Bohatý jako chudý, vznešený jako nízký, představený jako podřízený, kníže jako žebrák může býti dobrým a úctyhodným, ale také špatným a opovrženíhodným člověkem! Tomu tedy náleží čest, který jest pravou perlou lidstva, který mnoho šlechetných ctností v srdci svém nosí, jehož smýšlení jest čisté jako zlato; tomu náleží čest, jenž svými skutky jako drahocenným ovocem lidi oblažuje, jenž svou láskou a poctivostí užitek přináší, požehnání a blahobyt brzy v menším, brzy ve větším kruhu šíří! Tedy čest panně, která s leskem mládí čisté mravy a neposkvrněnou čistotu srdce spojuje! Čest jinochu, který se lehkomyslným světem oklamati nedá, který srdce své před jedem hříchu chrání a s neúnavnou horlivostí v pracích, kterým se věnuje, nejlepšího a nejvyššího docíliti hledí! Čest dobré matce, která s moudrou pečlivostí a láskou dítky své ošetřuje a vychovává, čest rozumné hospodyni, která pokojně a trpělivě o blaho domu se stará, zaměstnána jest od božího rána do večera a všechny domácí oblažuje! Čest bodrému otci, který uprostřed svých dítek jako pevný sloup kázně a pořádku stojí, a slovem a příkladem bázeň boží, pracovitost a poctivost do jejich mladých srdéček vštěpuje! Čest poctivému mistru, který ve svých dílech a výrobcích nejkrásnější chválu nalézá, v jehož dílně nejen neúnavná činnost, nýbrž i lidskost a křesťanství panuje! Čest představenému, který své myšlenky a starosti ku blahu obce věnuje, který každý rok si může říci, něco dobrého se mi povedlo, zase jednomu nedostatku jest odpomoženo, zase jedno zlo odstraněno; obec opět většího blahobytu nabyla. Čest i tobě, křesťanský děl-

níku, když ve svých pracích trpělivost, věrnost a poctivost ukazuješ, když bez závisti na bohatého pohlížíš a suchý chléb spíše slzou kořeníš, než bys ruku po cizím majetku vztáhl nebo podvodu se dopustil! Nikdo neříkej: jsem příliš chudý, příliš nízký, než abych si mohl čest získati! Nikoli — kdo může býti hodný a poctivý — a to může každý, kdo křesťanství ukázati a svým bližním nějakým způsobem ku prospěchu býti může — a to může každý — ten si může také cti získati. Jste chudí a potřební, ne můžete ovšem bohaté dary dávati, ale věrní a poctiví můžete býti, v pokoji a svornosti můžete žíti, zbožnost a bázeň boží můžete dokazovati: a vaše poctivost, vaše snášelivost, vaše bázeň boží bude i vašim bližním ku prospěchu. Jste v nízkém postavení, nemůžete ovšem jiné souditi, spravedlivého odměniti, zlého potrestati, mnohé dobré nemůžete činiti, ale můžete svědectví vydati pravdě, můžete zarmoucené těšiti, mnohým způsobem můžete svým bližním pomoci, můžete slovu dostáti, dítky své řádně vychovávati, můžete při spořivosti a přičinlivosti blahobytu se domoci: a nemohli byste dobře zařízeným ctnostným životem, manželskou věrností a dobrou výchovou dítek svým bližním prospěšnými býti a jejich vážnosti si zasloužiti? Jste rolníci nebo řemeslníci, vzděláváte svá pole nebo provádíte svou živnost: nemůžete ovšem dávati zákony, v občanské společnosti zařízení zaváděti, než neměli byste starostlivým vzděláváním svých polí, rozumným, časovým prováděním svých živností, pílí, poctivostí a neúhonností žádných zásluh o své bližní sobě získati a úctyhodnými býti? Nejsou-li ctnosti, které i nejchudší míti může, zásluhy, kterých si i nejnižší získati může? Nebyli mnozí muži, jejichž sláva na věky trvá, bez bohatství a moci? Křesťan tedy pokládá za svou životní úlohu získati si zásluhy o své bližní, protože tak nejlépe o svou čest pečuje.

Uctíváme dnes muže, který žil před 1000 lety; v pravdě dlouhá doba. Mnozí králové, kteří byli bohatší a mocnější, upadli v zapomenutí. — Jak si získal sv. Václav takové cti? — Nejinak, než že jako křesťan své bližní miloval, že své moci a svého vysokého postavení a všeho, co měl, k tomu užíval, aby poddané své učinil vpravdě šťastnými, že i o nejchudšího a nejnižšího pečoval, že sázel plody, kterých dosud i my užíváme, že požehnání šířil, které přešlo až na naše časy. Kdyby byl na své poddané zapomínal, v lesku a nádheře žil, kolem sebe jen bohatství země shromažďoval nebo v bujnosti je promarnil, dle ducha doby té boj a válku vyhledával, byla by jeho památka dávno zanikla, nebo hanba a kletba by byla jeho jméno provázela, on však toho nečinil, nýbrž jako přítel a dobrodinec lidu svého se proslavil.

III.

Křesťan pokládá za svou svatou životní úlohu prospěti svým bližním a k obecnému blahu přispívati také proto, že tím nejjistěji své vlastní, časné a věčné blaho si zajišťuje. Člověk potřebuje, aby byl šťasten, svých bližních — sám a opuštěn měl by

málo radostí! »Není dobře člověku býti samotnému,« řekl sám Bůh. Bůh stvořil lidi a úzkými páskami je mezi sebou spojil. A co jest jeho vůle? Snad aby jeden druhého týral a pronásledoval? Zajisté nikoli; to jest jeho vůle, aby jeden druhého těšil a oblažoval, aby jeden druhému tolik dobrého prokazoval, kolik podle sil svých a stavu svého může. Proto zakázal všechno, co vpravdě škodlivé jest, přikázal všechno, co vpravdě prospěšné jest. »Čiňte lidem vše, co chcete, aby vám činili!« řekl jeho jednorozený Syn. Bůh jest spravedlivý; kdo bude tedy šťastný? Zajisté ten, který své bližní upřímně miluje a vše vynaloží, aby jim prospěl. Mluvím o známých věcech. V čem záleží blaženost oslavených duchů? V tom, že Bohu slouží a kde mohou, radost působí — a my bychom neměli býti šťastni, když jeden druhému dobře činíme, když odstraňujeme vše, co nám škoditi může, vše zařizujeme, co nám prospívati může? Je li dobrý kníže šťasten uprostřed svých šťastných poddaných, dobrý otec uprostřed svých šťastných dětí, nemá-liž dobrý člověk cítiti se šťastným, když vidí kolem sebe šťastné lidi a když si může říci, já jsem také trochu přispěl k jejich štěstí? Co raději vidíme, slzy žalu či radosti, co raději slyšíme, žaloby a kletby či díky a radostné písně? Co slyšíme raději: Jsi přítel a dobrodinec můj, či jsi můj nepřítel, přivedl jsi mne do neštěstí; co slyšíme raději: zachránil jsi mne, tobě děkuji za své štěstí, či svedl jsi mne a uvrhl do neštěstí? Kde se nalézáme raději: mezi zdravými či nemocnými, mezi poctivci či nepoctivci, mezi přáteli či nepřáteli? Bůh, nejblaženější duch, potěšuje všechny stvořené bytosti, a proud jeho požehnání teče ze světa, z věčnosti do věčnosti. A my bychom nepociťovali radosti, když dobře činíme a srdce lidská potěšujeme? Ve svých skutcích budeme šťastni, z požehnání, které sázíme, vyrostou radosti, které nezmizejí! Dobrý křesťan nalézá své štěstí v tom, následovati Krista, s ním se spojovati, jemu se připodobňovati, a čím by mu mohl býti podobnějším než konáním dobra? Kdo pro své bratry nejvíce činí, jest Kristu nejbližší, jako ten je od Krista nejvzdálenější, který, pohroužen v sobectví, jen sobě a domnělému prospěchu svému slouží; pravím domnělému prospěchu, neboť pravého prospěchu, pravého štěstí sobec nenalézá! Kdo dobré símě zasívá, bude dobré plody žíti, kdo dobře činí, bude míti radost. Mluvil jsem doposud jen o pozemské odměně dobrého, a jen o jedné částce její, přešel jsem nadpřirozenou odměnu, která záleží v rozmnožení milosti boží a zásluh pro nebe, pominul jsem mlčením odměnu na nebesích, ačkoli je to pro věřícího hlavní věcí, neboť kdo by ji mohl zde na zemi řádně vylíčiti? Netroufám si vysloviti, co oko lidské nevidělo, co ucho neslyšelo, co na srdce lidské nevstoupilo. Vracím se k zemi, a to k našemu sv. vévodovi.

Šťastným byl nábožný Václav při všech protivenstvích, která mu činili, při všem pronásledování, které trpěl. Velikou radost pociťoval v srdci, kdykoli se mu dobré dílo podařilo, kdykoli zřídil užitečný ústav pro svůj lid, kdykoli nuznému pomohl, chu-

dého podporoval, sirotka ošetřil nebo jiné dobrodiní svému bližnímu prokázal. Bylo by zle na světě, kdyby šlechetné srdce nenalézalo radosti, kdyby zbožný, křesťanský otec, kdyby dobrá máti, kdyby šlechetný lidumil štěstí neměl očekávati. Pravý křesťan drží se pevně víry své, která mu praví, že nejlepší jest nejšťatnější, která mu praví: Sij a sázej jen dobré, radostná žeň se jistě dostaví, žije odplatitel, který žádný dobrý skutek nenechá bez odměny.

Zasázejme jen pole našeho života dobrými skutky, žeň bude veliká! Kristus Pán nazývá požehnanými Otce svého ty, kteří svým bratřím a sestrám na zemi dobrodiní prokazují; pro ně připraveno jest království nevýslovné blaženosti!

Slyšel jsi toto slovo, sv. Václave, slyšel jsi z úst Spasitelových: »Pojď, požehnaný Otce mého nebeského, a vládni království, které připraveno je ti od počátku světa, neboť jsi lačné krmil, nahé odíval, nemocné ošetřoval, byl jsi dobrodincem svých bližních!« Kéž nás všechny oblaží cit, jsi křesťan a žiješ jako křesťan! Kéž všichni hledáme svou čest a štěstí v činné, lidumilné lásce a bohatě nasázíme dobré skutky, pak i nás Spasitel k věčné blaženosti zavolá: »Pojďte, požehnaní Otce mého nebeského!« Amen. Dle *Antonína Krombholze Jan Nep. Josef Holý* O. Praem.

Skizza kázání na sv. Václava,

jak ji na I. homiletickém kursu »Jednoty katolických duchovních diecese brněnské« r. 1912 pořádaném přednesl univ. prof. dr. **Jos. Jatsch** z Prahy.

Ačkoliv přinášíme vypracovaná kázání na sv. Václava, přece uveřejňujeme v překladu i tuto skizzu, v níž autor naznačuje, jak možno o velikých svátcích přiměřeně apologeticky kázati.

»Nebo i ten, kdo o závod bojuje, nebývá korunován, leč by řádně bojoval.«
II. Tim. 2, 5.

Boj sv. Václava byl bojem
I. za čest boží,
II. ku blahu bližních.

I.

Lič boj sv. Václava proti pohanstvu; pak:

My ovšem nejsme králi, nýbrž otci, matkami rodin. Moderní pohanstvo chce vniknouti do rodin našich; vychování dětí bez Boha a bez náboženství; volná škola. — Zachovejte křesťanského ducha ve svých rodinách, zastaňte se, kde se vám příležitost udá, potřeby náboženského vychování ve škole. Sami v životě svém se řiďte zásadami křesťanskými.

Sv. Václav vynikal zbožností; zvláště však září jeho láska k nejsv. Svátosti. Vroucně lič (historickým způsobem) nauku o nejsv. Svátosti oltářní; vybídni k častému sv. přijímání; děti buďtež záhy vedeny k těmto duchovním hodům. Plňtež rádi přání

eucharistického papeže, který nejněžnější péčí veden jsa, vydal známá nařízení v příčině denního, častého a brzkého svatého přijímání.

II.

Tím, že sv. Václav zaváděl ve své zemi křesťanství, prospíval jí i hmotně. Čechy byly nejen zemí svatou, ale i bohatou, zkvétající. Křesťanství má ovšem v první řadě úkolem, přiváděti lidstvo k věčné blaženosti, ale prospívá člověčenstvu i v ohledu hmotném. Stalo se základem evropské kultury, vzdělanosti. Není nepřátelským kultuře; boj proti němu není kulturním bojem v tom smyslu, jako by to byl boj za kulturu, vzdělanost, ale proti kultuře, proti vzdělanosti.

Sv. Václav byl upřímným přítelem chudiny — příklady z jeho života to dosvědčují. I mezi námi je dosti bídy — duševní i tělesné Pomáhejme, seč můžeme. Určité vybídnutí dle místních poměrů.

Peroratio: Lič smrt sv. Václava. Zemřel pro skutky věrou požadované, z nichž mnohé se nelíbily jeho nepřátelům. Ani my nezůstaneme ušetřeni nepřátelství zevního, obtíží vnitřních, chceme-li křesťansky živi býti. To však nás nesmí klamati, toť jest od Krista Pána všem jeho učedníkům předpověděný úděl; nedejme se tedy odvrátiti od svého cíle!

Závěreční věta: Poukaž na úvodní text a vyvoď z něho důsledky. *R. S.*

Na slavnost sv. růžence.

Neděle XXI. po sv. Duchu.

Modlitba sv. růžence přináší požehnání.

»Já jsem matka krásného milování
a bázně a poznání a svaté naděje.«
(Sirach 24, 25.)

Jeden z největších hudebníků byl Krištof Gluck. Jako dítě nezámožných rodičů přišel mezi hochy, kteří na choru zpívali. Malý Krištof zpíval tak krásně, že nadchl všechny, kteří ho slyšeli. Jednoho dne, když zase krásně zpíval, přiblížil se k němu klášterní bratr, pojal ho dojat do svého náručí a pravil: »Nemám, co bych ti na znamení své radosti nad tvým krásným zpěvem dáti mohl, než tento růženec; vezmi jej a modli se ho, přinese ti štěstí.« Co tento klášterní bratr malému Gluckovi předpověděl, splnilo se; modlil se růženec, a růženec mu přinesl štěstí. Modlil se svatý růženec a stal se učitelem hudby nešťastné Marie Antoinetty, královny francouzské, která guillotinou sťata byla. Modlil se růženec a zachoval si uprostřed prostopášné společnosti pařížské svou víru a své čisté srdce; modlil se růženec a nalezl u císaře a krále zalíbení; a jednoho dne našli ho, když právě komponoval žalm »De profundis«, na židli sedícího, mrtvicí raně-

ného, mrtvého, ale růženec v jeho ruce. Tedy pravdou se stalo, co mu jako hochu klášterní bratr předpověděl: Růženec přinesl mu štěstí! Růženec však neztratil nic na moci přinášeti štěstí těm, kteří se jej modlí. Proto můžeme každému věřícímu křesťanu směle říci: »Vezmi a modli se růženec, přinese ti štěstí.«

To všichni býti chtějí, všichni chtějí býti šťastni, a proto zkoušejí všechny možné, dobré i špatné prostředky, aby se stali šťastnými. Proto dobrá rada: Zkuste to jednou s růžencem, vezměte a modlete se ho, přinese vám štěstí.

Abyste k tomu náležitě povzbuzeni byli, předvedu vám dnes, o slavnosti sv. růžence, příklady z rozličných stavů, z nichž můžete poznati, že růženec přináší štěstí těm, kteří se ho náležitě modlí.

Císař Karel V. měl ve své klenotnici velmi mnoho vzácných věcí, mezi nimi též uměle zhotovený prsten s malými hodinkami a nápisem: »Gemma pretiosius omni«, vzácnější, než každý drahokam, totiž čas. Ale pro císaře byl nejvzácnější drahokam růženec, který se modlíval jako ctitel Rodičky boží o všech velikých svátcích. Přesvědčen jsa, že růženec jeho vladařství nejvíce ochrany a požehnání přináší, nedal se ani nejtěžšími státními záležitostmi zdržeti od modlitby sv. růžence a říkával velmi často: »Až se pomodlím růženec, vezmu tuto záležitost v úvahu.« Mezi radami, které dal Filip II., král španělský, synu svému na smrtelné posteli, jest i tato: »Chceš-li říši svou udržeti a v míru zachovati, nos růženec vždy při sobě a modli se ho.« Tento názor o růženci měla knížata a nemýlila se. Růženec přinesl jim štěstí. Po těžké válce s Turky psal senát republiky benátské: »Nejsou to naši generálové, ani naše bataillony, ani naše zbraně, které nám vítězství zjednaly, spíše musíme je připisovati naší Paní sv. růžence. To se jednou, ovšem teprve při posledním soudu, objeví, že zdar tak mnohé záležitosti modlitbě sv. růžence připisovati máme. Proto vezměte růženec a modlete se ho, přináší štěstí.« Co však státům a říším přinesl, to přináší také domům křesťanským, rodinám, kde se ho modlí.

Sv. Otec Pius V. volal r. 1571 knížata evropská ke křížovému tažení proti Turkům, kteří stále hrozivěji postupovali. Avšak německá říše byla právě náboženskými různicemi, Francie občanskou válkou roztržena, Anglie odpadla od víry a katolické církve. Proto jen král španělský a republika benátská prohlásili ochotu, ve spojení s vojsky papežskými proti Turkům bojovati. Don Juan d'Austria, nevlastní bratr španělského krále, obdržel, ač teprve 24 léta stár, vrchní velení; papež mu doporučoval, aby měl pevnou důvěru v Boha a v pomoc Panny Marie, vojáky od klení, hraní a hýření zdržoval, za to však je k modlitbě sv. růžence přidržoval. O svátku Narození Panny Marie přijalo veškeré mužstvo, důstojníci a vojáci, sv. přijímání. Dne 21. září vyplulo křesťanské loďstvo z přístavu messinského a setkalo se 7. října s mnohem silnějším loďstvem tureckým. Don Juan dal na admirálské lodi vytáhnouti prapor ozdobený křížem a starým

nápisem: »V tomto znamení zvítězíš!« Celé křesťanstvo modlilo se ve všech chrámech každodenně růženec, především papež Pius V. V den bitvy chtěl pokladník papežův, který skoro všechny válečné výdaje platil, promluviti s ním o důležité záležitosti. Avšak papež najednou v rozmluvě ustane, otvírá okno, pohlíží k nebi a dí pokladníkovi: »Nyní není času na peněžní záležitosti. Jdi, děkuj Bohu, v této hodině přemohlo naše loďstvo turecké a úplně nad ním zvítězilo. To, co papež tu prohlásil, stalo se. Don Juan dobyl vítězství, nad něž slavnějšího sotva jest v dějinách světových. Proto dal papež na památku tohoto vítězství do litanie loretánské připojiti prosbu: »Pomocnice křesťanů, oroduj za nás«, a po dvou letech na to nařídil papež Řehoř XIII. svátek sv. růžence na věčnou památku tohoto vítězství a ustanovil jej na první neděli v říjnu, aby pro všechny časy křesťanstvu připomínal, že mu růženec přinesl štěstí, štěstí a vítězství nad mocným nepřítelem. Co se ve velkém v dějinách světových událo, to se děje velmi často v malém, v životě jednotlivých křesťanů. Starý nepřítel, satan, táhne k němu mocně s pokušením a hříchem, aby ho zahubil. »Srdce,« dí P. Segneri, »jest tvrz; tři nepřátelé neustále hledí této tvrze dobýti: kolem ní svět, pod ní tělo, nad ní zlý duch. Svět obléhá tvrz marností, tělo ji ponouká k nečistotě, a satan proti ní bojuje nespravedlností. Proto sáhněte proti tomuto nepříteli po zbrani, která se r. 1571 u Lepanta osvědčila, sáhněte po růženci, modlete se ho, přinese vám štěstí a vítězství nad nepřáteli spásy.«

Slovutného konvertitu a právníka Dra. Jarka, který kdysi knížetem Metternichem povolán byl do rakouského ministerstva, tázal se jednoho dne učenec, který ho viděl modliti se růženec: »Ale jak můžeš, tak učený muži, tak mnoho růžencem se zabývati, kdyžtě se pro tebe zcela jiné věci sluší.« To se však zbožnému ministerskému radovi zdálo býti neoprávněnou výtkou a křivým obviněním růžence. Proto mu odvětil: »Jak potřebno jest pro člověka jídlo a nápoj, tak potřebna jest pro něho modlitba. Pobožnost sv. růžence jest pak pro duši chlebem, nápojem a pokrmem, krátkým výtahem evangelia, jádrem křesťanství, útěchou křesťanů, radostí svatých, chvalozpěvem andělů, klaněním se nejsvětější Trojici. Nech mne tedy nerušeně modliti se růženec a nemysli, že jsou vyšší věci, které se pro člověka lépe sluší než růženec.«

Tak smýšlel také slovutný universitní professor a bavorský říšský rada Dr. Jeronym Baier. Zemřel v Mnichově 13. července 1876. Nebyl však jen velikým učencem, byl především věrným katolíkem, ven a ven zbožným mužem. Chodil každodenně na mši sv. a na růženec, k němuž jest v Mnichově denně příležitost. Tomu mnozí jeho kollegové nechtěli věřiti. Proto se ptal jeden, zdali je pravda, že každý den navštěvuje mši sv. a modlí se růženec. »Ano,« odvětil, »a když se růženec modlím, mám při tom celou křesťanskou věrouku.« — Čeho tito učení mužové si vážili, co milovali, to nemá býti žádnému z nás

nízkým, tím by neměl žádný z nás pohrdati. Především by tedy neměl nikdo s opovržením nebo i hanou a výsměchem pohlížeti na růženec, aby se ho netýkala výtka: rouhají se tomu, čemu nerozumějí, nevědí, co činí!

Posmívati se sv. růženci špatně se vyplácí, nepřináší štěstí, nýbrž neštěstí a prokletí. R 1890 bylo ohlášeno katolickému týdenníku v Toulouse ve Francii: »Poslyšte případ, za jehož pravdivost ručím. Volný myslitel z Vallières les Grandes pověsil před měsícem svému psu růženec kolem krku a mínil posměšně: »Růženec se velmi dobře hodí za pásek pro psa. Ještě nikdy nezastřelil jsem tolik a tak krásných zajíců, jako co můj pes jej jako pásek nosí.« To bylo rouhání, a Bůh je slyšel. Co se tedy stane? Několik dní na to dostane posměváček bolení krku; bylo mu, jako kdyby mu krk šněrovali, vždy úžeji a úžeji, vždy pevněji, tak že nemohl jísti, píti ani dýchati, umřel po třech dnech za hrozných bolestí, v pravém slova smyslu zadušen. Jak žil, tak byl pohřben. To byla mzda za posměch, který si dělal ze sv. růžence.«

Nemyslím, že by mezi námi byl někdo, kdo by se tak dalece byl zapomněl, že by byl posměch si dělal ze sv. růžence, jako tento svobodný myslitel, ale snad je některý mezi námi, který se ho nemodlí, a myslí, že se hodí pro staré babičky. Kéž se o lepším poučí a nechť vezme růženec a modlí se ho, to přinese štěstí.

V Římě v sixtinské kapli vymaloval slovutný malíř Michelangelo poslední soud. Na něm táhnou se duše blažených po perlové šňůře do nebe. Tato perlová šňůra neznamená nic jiného nežli růženec. Blaze proto těm, kteří se růžencem zabývají, kteří jej při sobě nosí, jej se modlí a na něm o tajemstvích života, utrpení, smrti Kristovy a jeho oslavení rozjímají, stane se jim poutem, na němž je Maria do nebe táhne; ano, blaze jim, neboť nejlépe jest, dí sv. Bonaventura, ve všech postaveních rozjímati o životě Kristově, v dobrých i špatných hodinách, když se nám dobře nebo špatně vede, když máme příčinu doufati nebo se báti, radovati se nebo rmoutiti. Ve všech postaveních nejlépe jest pro nás rozjímati o životě Kristově. Žádným způsobem však nedovedeme to lépe, než když se modlíme růženec. Tu vidíme Spasitele v jesličkách, v chrámu, vidíme ho trpěti na hoře Olivetské, vidíme ho bičovaného u sloupu atd. Proto dobrá rada: Modlete se růženec, přináší to štěstí, časné a věčné blaho, modlete se růženec, bude vám šňůrou, po které vás Rodička boží do nebe vytáhne.

Ale na tomto díle, na růženci, na tomto znamení pokoje, úmluvy mezi Bohem a člověkem, nebem a zemí, nemá jen Syn boží svůj stánek, nýbrž i Matka boží, i ona spolupůsobila, že se stal tím, čím jest, bez Panny Marie nedá se růženec mysliti. Proto platí pro nás dnes rozkaz sv. Pavla, který dal křesťanům v Římě: »Salutate Mariam, quae multum laboravit in vobis,« pozdravujte Marii, která mnoho pracovala o vás. Nemíní sice Marii,

Matku Páně, nýbrž nábožnou ženu, která se Maria jmenovala a křesťanům v Římě mnohé služby lásky prokázala. Co dobrého tato Maria křesťanům učinila, nemůže se nijak přirovnati k tomu, co Maria, Matka Spasitele, pro nás dobrého učinila a ještě činí jako matka milosrdenství, jako brána nebeská, jako pozdravení nemocných, jako útočiště hříšníků, jako pomocnice křesťanů Proto platiž i pro nás: »Pozdravujte Marii, Matku Páně, která tolik námahy i práce s vámi si dala.« Ale všechny pozdravy, kterými Rodičce boží díky své projeviti můžeme, jsou obsaženy v růženci. Pozdravení archanděla Gabriela, pozdravení Alžběty, pozdravení církve sv., pozdravení všech křesťanů, tato pozdravení shledáváme opět a opět v růženci. Proto: Pozdravujte Marii, modlete se růženec z úcty k ní, která tolik námahy a práce s vámi si dala.

Před několika lety byly konány v krajině u Löbavy v Sasku vojenské manévry. Vedl je princ Jiří saský, pozdější král. Co se na tom generálu zvláště pozorovalo, byl dobrý příklad, který jako věřící křesťan dával; v 7 hodin viděli jej již uprostřed lidu v kostele klečeti a růženec se modliti. Beze vší okázalosti vstupoval do kostela, beze vší okázalosti vracel se ze mše sv. Proto připojily noviny, které o tom psaly, toto: »Kdo má ještě příčinu při vykonávání svých náboženských povinností pošetilou bázeň lidskou ukazovati, když mu tak vysoce postavené osoby tak zářivé příklady otevřeného vyznání víry podávají?« Ale princ saský není jediný generál, který se modlil růženec, polní maršálek Radetzky modlil se ho rovněž, generál Wöber též, generál Aldringen i Tilly se modlili. Co však pro tyto veliké muže, jejichž jména a skutky světové dějiny zaznamenávají, nebylo hanbou, to nemůže a nesmí býti hanbou pro nás, malé a nízké. Nemějme proto bázně lidské při vyznávání sv. víry, při návštěvě služeb božích, při modlitbě sv. růžence; on jest poutem, po němž nás Maria do nebe dostane; kdo se růženec dobře modlí, nezahyne. Amen. Dle Dra. *Filipa Hammra Jan Nep. Jos. Holý* O. Praem.

Neděle XXI. po sv. Duchu.

Boží a lidský soud.

»Takť i Otec můj nebeský učiní vám, jestliže neodpustíte jeden každý bratru svému ze srdcí svých.« (Mat. 18, 35.)

V evangeliu XVII. neděle po sv. Duchu označil Pán Ježíš za druhé největší přikázání: »Milovati budeš bližního svého jako sebe samého.« V dnešním evangeliu vypravuje se o osudu, který očekává toho, kdo nezachovává toho přikázání.

Ukazuje nám osud nemilosrdného služebníka a přidává k tomu napomenutí: »Takť i Otec můj nebeský učiní vám, jestliže neodpustíte jeden každý bratru svému ze srdcí svých.«

Každý den se v Otčenáši modlíme: »Odpust nám naše viny, jakož i my odpouštíme našim vinníkům.« Když při jedné prosbě Otčenáše nemluvíme pravdu, děje se to v páté prosbě. Při žádné prosbě není srdce naše tak vzdáleno toho, co se modlíme, jako při této prosbě.

Aby jméno boží se světilo, aby k nám přišlo království jeho, aby se vůle jeho děla, aby nám Bůh dal náš vezdejší chléb, aby nás neuvedl v pokušení a od zlého nás zbavil, to si přejeme více méně z upřímného srdce, když se modlíme Otčenáš. Také aby nám Pán odpustil *naše* viny, to si přejeme a doufáme; ale to není pravda, že zrovna tak rádi odpouštíme našim bližním, jak si přejeme a prosíme, aby nám Bůh odpustil.

Při slově »nám« v Otčenáši myslí každý vždy jen na sebe; jakmile se však dí »našim vinníkům«, přichází náš bližní nám před oči, a tu naše sebeláska se proti tomu vzpouzí.

A to je nespravedlivé u nás, že od Boha si pro sebe všecko vyprošujeme, od vezdejšího chleba až k odpuštění hříchův, ale že jsme tvrdí a nelaskaví, jakmile máme se k bližnímu chovati tak, jak si přejeme, aby se k nám choval Bůh.

Pán v dnešním evangeliu je Bůh, a služebník je každý z nás. Bůh jest, jak ukazuje *soud*, který koná nad služebníkem, velice zadluženým, milostivý soudce; my však, ubozí hříšníci, jsme nemilosrdní soudci svých bližních. To ukazuje služebník v evangeliu, to nám však také ukazuje lidský život.

Proč je soud lidský nespravedlivý? Proč jsme přísnější k svým bližním, než Bůh k nám? Protože vše rozhodujeme dle svého srdce; srdce však jest vždy zaujato buď proti nebo pro věc neb osobu, a tak buď zaslepené nebo vášnivé.

Láska a nenávist zaslepuje nás. Jsme-li proti někomu zaujati, odsuzujeme ho, byť i byl sebe nevinnější; jestliže někoho máme rádi, osvobozujeme ho a odpouštíme mu, byť i byl sebe vinnější.

Z lásky zaslepení rodiče promíjejí dětem všecky chyby, kdežto nenávistí a vášnivostí rozjitření lidé všecko zlé o bližním vědí.

Kristus Pán byl nejčistší a nejnevinnější z lidí, kteří kdy na zemi žili, i římský správce řekl, že nenalézá na něm žádné viny. Přes to však jej předal židům, a jejich nenávist našla dosti důvodů odsouditi ho k smrti kříže.

Jan Křtitel sloužil jen pravdě a spravedlnosti; vášnivost ženy však ho nalezla hodným smrti.

Vražedník Barnabáš zajisté byl vinný; toho chtěli lidé osvoboditi, Ježíše však ukřižovali, protože ho více nenáviděli než Barabáše.

Při soudu božím bere se ohled na dobré skutky; ano tyto dobré skutky dvakrát i třikrát větší váhu mají, když se mají naše skutky zlé souditi.

My lidé jsme plni závisti, když jsou jiní bohatší, lepší, váženější než my, a s touto závistí v srdci soudíme zcela nespravedlivě o našem bližním.

Známo jest ze starého pohanství odsouzení moudrého Aristida, k jehož vypovězení jeden občan dal své svolení, protože nemohl snésti, že Aristides zván byl »spravedlivým«.

První, kdo při soudu lidském odsouzen byl a umříti musil, byl nábožný Abel. Jeho bratr Kain ho zavraždil, poněvadž se obět Abelova Bohu více líbila než jeho obět.

Tak odsuzují nesčetní lidé ze závisti a ze zloby až do dneška všecky ty, kteří jsou nábožnější a lepší, více mají, více platí nebo více vědí než oni.

Jak záviděli fariseové Pánu Ježíši pro jeho zázraky! Říkali o něm, že je ve spolku s ďáblem, aby vymítal ďábly, a pobouřili proti němu ze závisti a zloby lid, který Pána Ježíše se držel.

Jak krásně a velebně, jak bohatě a mocně stojí díla boží ve stvoření světa před námi! A jak je kvituje pýcha dnešních lidí, jak hledí boží moc a moudrost zahanbiti, ano i jsoucnost boží popírati!

Proč? Aby nemusili jeho přikázání zachovávati a svého hříšného, světáckého života se zříci.

Tak nespravedliví jsou lidé, když se svým srdcem, se svými náruživostmi soud konají.

My tedy soudíme přísně a nespravedlivě i o dobrých skutcích; Bůh však nejen se zálibou dívá se na dobré skutky, nýbrž soudí milostivě a milosrdně i zlé skutky — hříchy.

Jak často slyšíme v evangeliu slovo Páně: »Jdi, nehřeš více, odpouštějí se tobě hříchové tvoji!« Co přivedlo Marii z Magdaly k nohám Páně? Její slzy a její nádoba s vonnou mastí, ale též množství hříchů. Jak soudil Pán? Odpustil jí její mnohé hříchy.

Co přinesl služebník v dnešním evangeliu na soud? Dluh dle dnešních peněz do millionů jdoucí — a byl osvobozen. Jeho spoluslužebník byl mu naproti tomu dlužen maličkost, prosil ho snažně, aby počkal — ale byl odmrštěn a odsouzen

»Poshov mi trochu,« volal služebník k pánu a spoluslužebník k služebníku. Kdo měl trpělivost? Pán, Bůh. Kdo ji neměl? Člověk a dlužník.

Bůh je nejvýš shovívavý, čeká trpělivě a teprve rozhoduje po smrti a při posledním soudu.

Lidé nemají a neznají trpělivosti. Soudí a odsuzují každý den a každou hodinu a nečekají, zdali se hříšník polepší čili nic.

»Nechte koukol a pšenici spolu růsti až do žní,« praví Pán, a než tyto přijdou, nechá slunce svítiti na dobré i na zlé a déšť padati na spravedlivé i na nespravedlivé.

Kdo jest dnes nevěrec a zlý, může býti zítra věřící a dobrý; a kdo dnes je nespravedlivý, může býti na konci svého života spravedlivý; proto čeká Bůh, nežli soudí.

Lidé nám nedopřejí času k polepšení, odsuzují ihned a trvale. Kdo se jednou v lidské společnosti dopustil těžkého poklesku, ten se mu neodpustí, co je živ, i když se dávno polepšil a svého poklesku litoval, ačkoli k nám apoštol volá: »Nesuďte před

časem!« Ale tohoto napomenutí obyčejně lidé nedbají, odsuzují hned a stále.

Bůh soudí každého člověka jen dvakrát — po smrti a při posledním soudu. Lidé však soudí pořád, každý den, každou hodinu konají soud.

Kde dva nebo tři jsou pohromadě, není Pán obyčejně s nimi, ale ovšem jejich soud, kterým nepřítomné odsuzují.

Všude lidé staví své soudní stolice. Kdežto Bůh vlastně zde na zemi má jen jednu soudní stolici, svědomí — ostatní soudní stolice, zpovědnice, jsou tu k odpuštění — nalézají se soudní stolice lidí všude: v chatrčích i palácích, v divadlech a zábavních místnostech, na ulicích a silnicích, na dráze a parníku, ano i na hřbitovech.

Ať spíme nebo bdíme, ať jsme zdrávi nebo nemocni, ať žijeme nebo umřeme, stále nás lidé soudí a nedopřávají si při souzení oddechu.

Jest dosti prostředků vyhnouti se soudu božímu: lítost a pokání pomáhají i ještě v poslední hodince. Proti soudu lidskému nechrání žádný prostředek. Žádná hodnost, žádný úřad, žádné postavení, žádná lítost a pokání nemůže nás osvoboditi od soudu lidského.

Ale proč tak často a bez milosrdenství nás naši bližní odsuzují, vysvětluje nám Pán slovy: »Nesuďte a nebudete souzeni, nepotupujte a nebudete potupeni.«

Nejmilejší! Protože sami tak často jiné soudíme a tupíme, proto nás také jiní soudí a tupí.

Když tedy jiné odsuzujeme, odsuzujeme sebe sami, neboť odplaty se nám jistě dostane. Proto také krásně praví sv. Pavel: »V čem jiného soudíš, v tom soudíš sama sebe.« Tím, že totiž jiné soudíme, vyslovujeme úsudek, že zasloužíme, aby nás i jiní soudili.

Jak se také, kdyžtě všichni hříšníci a dlužníci jsme, můžeme odvažovati soud konati nad svými spoluhříšníky a spoludlužníky?

Ale nejen se toho odvažujeme, nýbrž i činíme tak z rozkoše, ze zábavy, s radostí, ze závisti, zloby, škodolibosti a uražené samolásky. A při tom se modlíme každodenně: »Odpust nám naše viny, jakož i my odpouštíme našim vinníkům.«

Kdyby za těchto okolností Bůh chtěl odpustiti, nebyl by v pravdě spravedlivý Bůh. —

Jaká spousta nenávisti, nepřátelství, sporů, hádek vychází odtud, že se lidé neustále soudí, odsuzují, tupí a vzájemně si neodpouštějí!

Bůh se stal člověkem a zaplatil na kříži dluh všech lidí. Učinil to, aby na zemi založil království lásky, milosrdenství a odpuštění. »Milujte se vespolek, jako jsem vás já miloval.«

A co vidíme místo toho? Společnost křesťanů, v níž neláska, nemilosrdenství a nesmířlivost hroznou roli hraje, a v níž každý den a každou hodinu jeden člověk druhému jeho vinu a hřích vyčítá.

Ale, nejmilejší, přijde den odplaty. Přijde pro milosrdné i nemilosrdné, pro spravedlivé a nespravedlivé, pro smířlivé a nesmířlivé, a pak bude každému měřeno tou měrou, jakou sám zde na zemi měřil, a pak se naplní slova Páně: »Blahoslavení milosrdní, neboť milosrdenství dojdou.« Amen

Dle *Hansjakoba Jan Nep. Jos. Holý*, O. Praem.

Neděle XXII. po sv. Duchu.

Kdy Boha pokoušíme?

»Vida Ježíš zlost jejich, řekl: Co mne pokoušíte?« Sv. Mat. 22, 18.

Jak často se mýlíme v člověku. Soudíme dle řeči a zevnějšku — srdce nevidíme. Jest pokryté před našima očima. Ale kdybychom viděli jeden druhému do srdce a prohlédli je jako sklo — což bychom přepodivných srdcí viděli. Poznali bychom hned, v kom a v čem se mýliti. Viděli bychom, že ten a onen jest k nám upřímnější než se nám zdá a zase jiného bychom viděli, že v jeho srdci není to, co povídal. Bylo by veliké zklamání ve světě, kdyby srdce lidské bylo každému průhledné jako křišťál. Ale dobré by z toho pošlo, že by každý se vynasnažil mluviti, jednati a býti takovým, jakým jest. Každý by věděl, že mu vidí do srdce — a že nemůžeme je pokrýti, abychom zatajili svá smýšlení. Jak bychom odehnali od sebe každého, kdož by se nám stavil přítelem a chtěl zatím naše zlé. Jak pohrdá každý člověkem, jenž se mu staví lepším nežli jest. Odehnali bychom jej, jako odehnal pokrytce Kristus Pán, znaje zlobu jejich.

Ale nyní o tom uvažujme, jak to vypadá, když před Bohem se přetvařujeme. Co mne pokoušíte, pokrytci, pravil Kristus Pán; totéž budeme slyšeti i my — jsme-li jen na oko dobrými před Bohem.

Uvažujme dnes, kdy člověk pokouší Boha, abychom se uvarovali podobného provinění, neboť psáno jest, nebudeš pokoušeti Pána Boha svého.

Pojednání.

1. Všecko jest otevřené a nahé před obličejem božím. Čím přikryješ myšlenky a špatnost svou? Známo jest nám dosti, že to jest nemožno. Jakým chceš se stavěti před Hospodinem? Takovým jako jsi — a nečiň se jiným než jsi, nepokoušej Boha. Povím příklad, abyste poznali bláhovost přetvářky, kterou Boha chceme přelstiti.

a) Nyní, jak se vypočetlo, jest o mnoho více lidí, kteří duchem jsou nemocni, než jich bývalo dříve. Lidé jim říkají choromyslní. Jsou pro ně zřízeny ústavy, které jako malé město vypadají a jsou plné, plničké lidí nešťastných, kteří duchem churaví. Nazývají se blázince. Tam vidí člověk věci přepodivné, k smíchu

a hned k pláči. Z dobrých bláznů mnohý kráčí jako veliký pán, a má na kabátu několik koleček a křížků z pozlaceného papíru a myslí, že jest generál aneb kníže, neb jiný veliký pán, a vskutku jest chudý, má chudou doma manželku a dítky, které nouzi trpí a o tom ničeho nechce věděti — jen poroučí jako veliký pán — nemá toho nejmenšího zármutku a jest šťastný, spokojený velice — ach, jak je člověku úzko, když vidí podobného nešťastníka. Skáče, hvízdá, zpívá radostí a doma rodina pláče nad neštěstím. Jiný si vede, jakoby zbožný, svatý byl, některý dokonce myslí, že jest apoštol, Kristus Pán, neb Panna Maria a zatím jest ubohý.

Budeš považovati takového choromyslného za šťastného? Sám blázen, když se mu navrátí klidná, jasná chvíle a poznává, co se s ním dělo, kde jest a co mu schází — dává se do pláče, a není k upokojení, poznává bídu svou. Když se vrátí domů poněkud uzdraven, jest mu stydno mezi lidi vyjíti, vidí hospodářství sešlé, není jist, že zase se na něho duševní nemoc nevrátí, proto jest často zamyšlen a zarmoucen.

Když opouští zdravý člověk blázinec, a viděl tam ty ubožáky, zač se považují a jak to s nimi stojí, bývá dojat.

b) Ale myslím, že nemusí člověk jíti až do blázince, aby viděl nešťastné — neboť svět má plno podobných choromyslných v sobě. To, co člověka v blázinci dojímá, jest, že ví, co jest pravda o nich, a čím se dělají, že jest lež.

2. Nyní pojďte se mnou v rozjímání dále a vstupte na místo vyšší, abych vám ukázal jiný svět. Vmyslete se na místo boží, jehož oko shlíží na nás a vidí, jak to vypadá s námi navrch a uvnitř, jakými jsme doma v srdci, jakými venku v blázinci. A co soudí o nás ten, jenž prohlídá srdce? Ne tak, jako člověk o bláznu, který neví, co s ním jest — ale soudí jako o pokrytci, kteří chtí přelstiti a špatnost ukrýti před Bohem.

Proto dí: poznav zlobu jejich, ne nemoc jejich, poněvadž ze zlého úmyslu tak činili, a ne z nemoci. Co mne pokoušíte, pokrytci! Jak to dopadá s tebou, křesťane? Bůh prohlíží i tajnosti srdce.

Projdi jednotlivé skutky své.

Jdeš do chrámu Páně na služby boží: proč jdeš? Jdeš Pána Boha chváliti, nebo prositi, nebo děkovati? Nebo jdeš ze zvyku aneb z jiných příčin? Co jest pravda? Oko boží shlíží se v tobě a ví, co jest pravda. Jdeš Bohu sloužiti, anebo chceš pokoušeti? Poznav Ježíš zlobu jejich, dí: Co mne pokoušíte, pokrytci?

Aneb jdeš do chrámu a máš srdce plné žádostí a přání, která Bohu chceš přednésti, ale nemáš čistý úmysl, jaký máš míti, a vše žádáš dle své vůle a ne dle vůle boží.

Prosíš za všecko možné a za své vlastní posvěcení nežádáš. Přemýšlíš, za koho a oč bys měl prositi a zapomínáš na sebe. Chceš svou vlastní duši posvětiti, abys kráčel ku předu k lepšímu životu a abys odkládal jednu zlou navyklost po druhé? Snad pova-

žuješ se za zdravého jako člověk mající líce červené, a zatím jest duše tvá nemocna.

Stavíš se býti velikým pánem a nepotřebuješ Pána Boha, abys jej prosil. Pak stižen jsi podobnou nemocí jako onen člověk v blázinci. Když stojíte u velikého mraveniště a vidíte, jak spěchají mravenci, ten s tím a jiný s jiným nákladem, jak vám připadá veliký shon jejich. Co soudíte o jejich budově, ve které bydlí? Jistě mravenec vystavěl si nejlepší dům, co uměl, a co je to proti člověku? Tak malichernými jsme my proti Bohu. A pakli člověk o Boha nic se nestará a na sebe spoléhá, jest — bláhovým. Hospodin bude se jim smáti, pokrytcům. Pozná Bůh zlobu lidí a řekne: co mne pokoušíte?

Slibuješ sobě i Bohu polepšení života a sám víš, že opravdu tak nemíníš, co budeš čekati za odpověď od Pána Boha? Zrovna jsi dořekl třeba slova lítosti a žalu nad spáchanými hříchy a již jsi se oddal smrtelně hříšnému zvyku zas. Snad ani nemáš toho nejmenšího úmyslu nechati hříšné známosti a pokání konáš. Co je to za řeč, jakou vedeš, když pravíš: Upřímně míním všeliké příležitosti se varovati — a ty si oblibuješ v tom, co je tobě příčinou pádu. Pozná Bůh zlost tvou a odřekne ti: co mě pokoušíš?

Zanedbáváš povinnosti své jak křesťanské, tak i svého stavu a říkáš: nemohu tak konati, protože jest mi nemožno. Jsem sláb, jsem stár, nemám času. A jak ti je při tom v srdci, víš že jest to vskutku tak pravda, aneb jen lenost k spasení ti tak našeptává? Každý dobrý skutek vyžaduje zapření, a kdo sebe nezapře, nemůže vykonati nic dobrého. Prohlédni dobře duši svou, abys poznal, zdali jsi sám vinen, aneb chceš-li na jiného vinu uvaliti. Pomysli si, že jsi oddělen od těla, kdo bude vinu komu dávat? Snad duše tělu vinu připíše, že chtělo vždy proti duši. A tělo bude duši viniti, že žádala sama, co tělo radilo. Ale duše jest paní a tělo jest služebník duše. Proto, co páše hříšného tělo, ponese vinu pán: duše sama.

Nebo se zpytuješ a ptáš po hříchu svém a hledáš hřích jako pokrytec. Ptáš se po maličkostech, a o velikých kamenech na duši věděti nechceš. Rozpomínáš se, zdali u každé sochy jsi se požehnal křížem a nedbáš, zdali jsi dal každému, což jeho jest — Bohu a bližnímu lásku a čest a spravedlnost. Pozná také Kristus zlost jejich a dodá: co mě pokoušíte? Jako pravil k těm, kteří se těšili, že dávají desátek z kafru a mateřídoušky, ale nic se nehrozili, že v srdci nosili smrtelnou zášť — cizoložství a všeliký hřích.

Jak by bylo velmi lehounké býti křesťanem, kdyby se jen žádalo: ráno a večer se pomodliti a v neděli v nových šatech do kostela jíti. Což by lehce se spasení docházelo. Ale křesťan jest ten, kterýž ví, že Hospodin jest svědek jeho a že nelze mu ničím se před ním skrýti a zapříti, a tak jedná, aby byl hoden přítomnosti boží. Jinak pokouší Krista Pána každý, kdož jest po-

křtěn vodou, ale ne Duchem Kristovým, protože Ducha Kristova vyloučil ze sebe.

Zkrátka tak žije člověk mnohý, že lehké přikázání má za maličkost — obtížné za nemožnost. A tak se zřekne každého přikázání.

Uvaž každý u sebe, že než vyjdeš z domova na ulici, aneb mezi lidi na veliký některý svátek, jdeš někoho navštívit, jak se upravuješ a v zrcadle shlížíš, abys bez úhony se ukázal. A hle, před kterým chodíš stále, od něhož všecko máš, a bez něhož nic nejsi, ten vidí duši tvou, a každou zlobu tvou. Jestliže prosíš jej, neobdržíš, chválíš-li jej, nepřijme tvou chválu, dokud sám nejsi bez úhony. Neklam se a neměj se za lepšího než jsi, ale rozvažuj život svůj a napravuj stále. Jinak budeš jako chorobný na mysli, který sebe za mocného má a zatím je ubožák. Chorobní na mysli mívají před smrtí několik dní smysly pohromadě a soudívá se z toho, že jest blízka poslední hodina.

Tak i člověk mívá tiché chvíle, ve kterých se poznává. Použij tu chvíli a hleď polepšiti se. Jestli doufáš až později se napraviti, pak ti bude poslední poznání jeho jako červánek večerní, po němž nastane noc. Až na poslední chvíli chtíti se polepšiti jest velice blízké pokrytectví. Dej srdce Bohu, nebo Boha jest. Amen.

Fr. Vaněček.

Neděle XXII. po sv. Duchu.

O čistotě a mírnosti, rysech to ve tváři bohabojné.

»Čí je to obraz a nápis?« (Ev.)

V jisté společnosti stál slepý žebrák. Nevěděl, kdo ve společnosti jest, ale uhodl, jací lidé to jsou, když poslouchal jejich řeč. Řeč jest obrazem člověka.

Jindy lze člověka posouditi dle oděvu jeho a jindy dle nadzdvižení očí jeho. Dalť Bůh člověku tvář významnou. To jest pak naší úlohou, abychom byli obrazem Boha důstojným. K důstojnému obrazu se vyžaduje ctnost, o níž jsme již vícekráte mluvili. Dnes budeme rozjímati o čistotě a mírnosti, že obě k obrazu božímu nevyhnutelně náleží.

Pojednání.

I.

Čistý jest, kdo se bedlivě střeží všeho, co by stydlivost uraziti mohlo. Všeho se tedy třeba varovati, co uráží stydlivost: ať slovo, ať pohled, ať píseň a pod. Příkladem nejlepším jsou nám svatí. Sv. Stanislav Kostka odešel, když se ve společnosti jen špatné slovo proneslo. Ano, stalo se jednou, že při nestoudné řeči čistá duše Stanislavova tak se zastyděla, že vrhl a omdlel. Jako omdlévají lidé, když slyší o nějaké operaci příliš živě vyprávěti a přichází jim nevolně, tak Stanislavovi se dálo při nestoudném slově.

Podobně bylo se sv. Aloisem. Toť byl obraz boží. A máme příkladů jiných, že utrpěli značnou škodu lidé pro svou čistotu, ale raději utrpěli škodu, než by ztratili čistotu. Josef Egyptský — žalář a křivou žalobu. Sv. Uršula se všemi svými družkami raději volila smrt než — nečistý skutek — a podobně sv. Agatha, Lucie, Anežka a celý zástup jiných.

Čistotní se podobají lilii: Roste vzhůru k nebi, každé dotknutí na ní znát — vůní naplňuje dům. Čistota vede k nebi, protože čistotný jest ve všech ctnostech před nečistým od sv. víry až k modlitbě. (Weiss I. 311.) V jeho přítomnosti neodváží se tak lehce někdo něco nečistého a proto čistotný naplňuje dům svatou vůní.

Lidé čistotní a) podobají se andělům, b) jsou Bohu milí a c) požívají úcty i u lidí. Oni žijí život andělský v těle lidském. Bojují proti tělesnosti v těle. Lidská čistota duše jest nad andělskou proto, že andělé neznají žádného pokušení, kdežto tělesnost naše jest na ustavičné zkoušce.

Proto jsou také duše čisté Bohu milé. To dokazuje volba osob, které měly státi kolem Pána Ježíše, sv. Josef a Panna Maria. Duši čistou nazývá Bůh v Písmě sv. »sestrou«, »přítelkyní«, »nevěstou«. Ježíš se nazývá ženichem duší čistých.

Čisté duše těší se vnitrné aspoň úctě i u lidí světského smýšlení. Tak bylo i u starých Římanů s pannami vestálskými: »Ó jak krásné jest čisté pokolení, neboť u Boha i lidí jest ve cti památka jeho.«

Lidé čistě žijící mají i vysoký stupeň darů Ducha sv. a jsou na zemi i budoucně na nebi vyznamenáni. Čím čistší sklo, tím lépe můžeme skrz ně vidět. Čím duše čistší, tím lépe poznáváme věci boží. Mnozí ztratili víru, že byli nečistého srdce. Blahoslavení čistého srdce, neboť oni Boha viděti budou. Čistota jest nezkalený zrak, který dobře na vše nazírá — vidí pravdivě. Toť zrak boží.

Čistota svatá dá mysl statečnou. Považíme-li skutky čisté Judity, kterak se nebojí ani nepřátelského vojska, kterak ukrutného Holoferna hlavu sejme, vidíme, že čistota dodává člověku mysl statečnou. Dobře zpívali Israelité Juditě vstříc: »Jako muž jednala jsi, protože jsi milovala čistotu.«

Čistota jest podkladem ostatních ctností, jako bílá barva ostatních barev. Na bílou barvu chytají ostatní barvy lehce, ctnosti kde čistota. Že i na zemi čistotné pokolení má veliké požehnání, jest na bíle dni. Nepravím o dobrém jméně, jakého každý čistotný požívá, nepravím o zdraví mysli a těla, jemuž se těšívá skoro zpravidla, ale chci se zmíniti jen o zármutcích a starostech, které přicházejí z nečistoty. Tu hlava rodičů, hlava přátel jest plná hanby, a duše, která svou čistotu zanedbala, jest nespokojena a ve strachu. Tomu všemu se zde nečistý vyhne, když přemáhá svou žádost. Pakli o nebi se mám zmíniti, uvedu jen vidění svatého Jana, který dí, že viděl duše čisté, kteréž kráčely za be-

ránkem a zpívaly píseň, kterou ostatní svatí zpívati nemohli. Zvláštní jest odměna duší čistých na nebi.

Tuto ctnost zachovávati jest křesťanu sv. povinností až do změny stavu manželského. Židé nečistou kamenovali, Římané vestálku kleslou za živa pohřbili. Bůh čistotu poroučí a proto křesťanu pozoru třeba, aby ji zachoval. Boj jest dosti obtížný, protože dlouho trvá. Ale pomoc, kterou dává Pán, jest také trvalá a vydatná. Kdo užívá prostředků k zachování čistoty — neklesne. Kdo se varuje zvrhlé společnosti, jí nevyhledává, kdo si častěji připomene přítomnost boží a ob čas vykoná si spravedlivě pořádek s Pánem Bohem, ten se s pomocí boží uchová.

Jest trojí čistota k zachování: panická, manželská, vdovská. Ty tři růže kdo zachová, má krásnou ozdobu k očekávání. Pakli však jednu jsi ztratil, aspoň druhou zachovej. Neboť jen čistí Boha viděti budou.

II.

Druhou ctností, která výše v tváři bohabojného jest, jest příznivost. Je to slovo poněkud neobvyklé, ale vyjadřuje obvyklou věc mezi křesťany. Sv. Pavel jasněji mluví o příznivosti a dí: »Plačte s plačícími a radujte se s radujícími«, to jest příznivost. Sdílnost radosti i žalosti jest příznivost. Abraham sdílel se i se Sodomskými, když je měl trest boží stihnouti. Mojžíš ujímal se utiskovaných v Egyptě a podobně. Nejkrásnějším příkladem jest opět náš Spasitel. Patřte na něho v Káni Galilejské, jakou útrpnost má, aby snoubenci zahanbeni nebyli. Útrpnost měl s vdovou naimskou, sestrami Lazarovými a i s námi takovou útrpnost měl, že mešká k vůli nám na oltáři ve velebné Svátosti, aby nás sytil, sílil a s námi cítil.

Známkou sv. víry naší jest útrpnost čili příznivost. Útrpnost s trpícími a příznivost s radujícími. Proto mluví náš katechismus o sedmeře skutků milosrdenství tělesného a duchovního. Všecky ty skutky jsou vlastně různé druhy útrpnosti, jak se jeví v životě: nahé odívati, nemocné navštěvovati, zarmoucené těšiti a pod. Proto bylo svatou povinností křesťanů, konati dobře opuštěným, a nezáviděti, nýbrž přáti radujícím se.

Nová však zásada hozena do světa od jistých učenců: Boj všech proti všem to že jest život. Slabší že musí podlehnouti silnému, a silný že může utlačiti slabšího. Bohužel ve skutečnosti tomu zde a onde jest, ale není to správné ani podle vůle boží, ani podle rozumu lidského. Bůh nechce, abychom jeden druhého dávili jako divoká šelma, ale abychom jeden druhého milovali a dle možnosti také dobře činili; rozum náš, jakkoliv zatemněný, přece uznává, že jsme zde na světě k něčemu jinému, než ku pohlcování sebe, a že blaho lidské jest v dobřečinění a nikoli v lidožroutství. Dobře činiti, toť obraz boží — člověk dobrý.

Jak vznešený jest pojem o životě se stanoviska křesťanského. Raduj se s radujícími — přej jim. Plač s plačícími, cit s nimi jejich starosti. Vedle toho si představte člověka-lidožrouta, jenž

sebe sytí tělem bratří svých. Jsou lidé, kteří z neštěstí bližního se živí — je to obraz boží? O křesťanu platí slova jako o Tobiášovi: lačné nakrmil, mrtvé pochoval, zarmoucené potěšil. Jak se praví o sv. Ludmile: byla okem slepému a nohou chromému. Nekřesťanská zásada, již se mnozí přidrželi, dí: »Dotluc ho, aby se netrápil.« Křesťanská dí: »Pomoz mu, aby kříž spíše nesl.«

Čí jest každý z těchto obrazů tvář? Čí tvář jsi ty? Čistý obraz božího milosrdenství? Buď obraz boží, aby se k tobě Bůh znal. Amen. *Fr. Vaněček.*

Na slavnost Posvěcení chrámů.

Dům boží dům modlitby jest!

1. Král David byl mužem krve, poněvadž mnoho krvavých bojů podstoupil a mnoho krve lidské prolil. I nebyl tedy při vší své nábožné mysli od Boha uznán za hodna, aby jemu přesvatému sám postavil nádherný chrám v Jerusalemě. Avšak dle vůle boží směl syn a nástupce jeho Šalomoun užiti pokladů, od Davida k cíli tomu nashromážděných, aby za ně postavil chrám nevídané velikosti i nádhery. A když tak učinil, konal s nesmírnou okázalostí svěcení jeho po celých osm dnů, jak o tom vypravuje druhá kniha Paralipomenon v prvých svých kapitolách. Židé pak konali každoročně památku této slavnosti, ke které i sám Spasitel přicházel.

2. Mnohem vzácnějším však nežli nádherný chrám jerusalemský jest každý chrámek katolický, byť sebe chuději opatřen byl. Neboť kdežto do chrámu jerusalemského vešla jen sláva Hospodinova, jež i tam nesčetné krvavé oběti starozákonné zapálila: v chrámech našich trůní ve svatostánku sám Král králů, skrytý v nejsvětější Svátosti, jakožto Bůh i jakožto člověk, s duší lidskou i s tělem lidským, s tělem i krví svou, právě tak jako byl s apoštoly při poslední večeři, když nejsvětější Svátost na trvalou památku krvavé smrti své byl ustanovil. I skrývá se tu Spasitel v nepatrné podobě chleba, aby nikdo velebnosti jeho se nelekal a se ho nevzdaloval, ale aby jeden každý bez bázně k němu tu přistupoval, jemu své pocty i díky vzdával a neohroženě prosby své mu předkládal.

Chrám starozákonní v Jerusalemě byl pouhým předobrazem našich chrámů katolických. Jestliže Bůh slíbil, že již v chrámu jerusalemském chce přehojných milostí udíleti těm, kdož s pravou nábožností ho tam uctívati budou: jest stánek našeho Spasitele nepřebernou studnou milostí všech.

V chrámech našich přijati jsme byli ve křtu svatém za dítky samého Boha a za spoludědice jednorozeného Syna božího.

V chrámech našich nabýváme odpuštění hříchů, kolikrátkoli přistupujeme ke zpovědnici a tu u nohou náměstka božího, od Spasitele řádně pověřeného, zkroušeně ze svých hříchů se vyznáme a nápravu chyb upřímně slibujeme.

V chrámech našich zveme Spasitele svého jakožto hosta do duší svých, volajíce: »Pane, nejsem hoden, abys vešel pod střechu mou«, čili do domu srdce mého, také ho skutečně se všemi milostmi jeho u sebe přijímáme.

V chrámech našich sestupuje také Duch svatý na věřící při udílení svátosti biřmování a naplňuje jich darem svým sedmerým.

Z chrámů našich vychází kněz s léky nebeskými k těžce nemocným; v chrámech svázána bývá páska nejužšího spojení až do smrti mezi mužem a ženou k žití společnému a k zakládání nových rodin křesťanských. Platí-li vždy jindy a jinde, platí hlavně v chrámech našich pozvání Páně: »Pojďte ke mně všichni, kdož pracujete a obtíženi jste, a já vás občerstvím!«

A proto také přešťastná obec křesťanská, v jejímž středu dlí Spasitel ve svatostánku, ochoten jsa vždy pomáhati ve všech bědách tohoto pozemského života všem, kteří se v chrámu k jeho trůnu utíkají.

Přeradostná to tedy slavnost, když kde posvěcení chrámu konají. Přeradostná i výroční památka posvěcení farního chrámu pro celou farní osadu; přeradostný den ten, kdy se říci mohlo o novém chrámu: Dnes stalo se spasení v domě tomto, pro osadu tuto, kde dům boží, dům modlitby byl náležitě zřízen.

3. Je-li ale katolický chrám Páně nesmírným požehnáním pro osadu, třeba ho tedy i jakožto dům milosrdenství božího v úctě míti i opatrovati. Kterak to vhodně učiníme?

O tom podává nám pokyn chování se Zachea, vrchního nad celnými. Když se k němu Spasitel zval, řka: »Zachee! Sestup spěšně dolů se stromu; nebo dnes v domě tvém musím zůstati«, uposlechl ihned s radostí, a v obcování s Pánem Ježíšem tolik se ve smýšlení svém přeměnil, že řekl k Pánu: »Aj, polovici statku svého dám chudým; a oklamal-li jsem koho v čem, navracuji čtyřnásob.« Podobně máme ve chrámech svých srdce své přeměňovati i my a Pánu Ježíši osvědčovati: »Pane! Povolal-li jsi mne v dům milosrdenství svého, chci i já milosrdenství osvědčovati bližním svým dle nejlepších svých sil, v potřebách jejich nejen tělesných, ale i v duchovních. A byl-li jsem v čem nedbalý, napravím tím větší horlivostí. Za neskonalou lásku tvou ke mně chci ti napraviti tím pilnějším navštěvováním služeb božích, tím zbožnějším i častějším přijímáním svátostí, tím vroucnějšími modlitbami a ochotnějším zapíráním nezřízených žádostí svých.«

4. Avšak, jak mnozí křesťané neváží si chrámu Páně a milostí božích, v něm udělovaných! Do chrámu jest jim cesta obtížná; nebo přicházejí příliš pozdě ke službám božím; nebo utíkají z chrámu před ukončením jich, jakoby se obávali, aby tu snad strop na ně nespadl. Ale na výlety, do hospod, do koncertů, do divadel, do tančíren mají vždy času dosti!

Kdyby kdo měl přispěti na výstavbu chrámu Páně nebo na vhodnější jeho výzdobu, nebo na slavnější bohoslužby v něm, tu nemá peněz a peněženku uzavírá. Ale na zbytečné výzdoby

svého domu, na nákladné, nemoudré módy, na konání všech, mnohdy zcela směšných, slavností světáckých má peněz až nazbyt!

Mnohý přichází docela do chrámu, ne Bohu se tu klanět, děkovat, prosby mu přednést, ale ve vlastním domě ho urážet, an nahlas tu mluví, lehkomyslně lelkuje a se baví a lidem zbožným pohoršení činí.

Leckdos snad viděl, že rabín oddával židovské snoubence kdesi v hospodě, načež po oddavkách nastalo snad známé švadronění. Co se ale hodí pro veřejnou místnost zábavní, nehodí se ještě pro dům boží, jenž jest domem modlitby a ne světských tlachů. Kdo přichází do domu božího, před trůn Nejvyššího, a tu ho na místě pocty uráží svým neslušným chováním, kterak že se může nadíti, že by svrchovaný Bůh, od něhož jediného požehnání přichází, stvrdil prázdná blahopřání lidí?

5. A ještě něco. Sv. apoštol národů píše Korintským (I. 3, 16): »Nevíte-liž, že chrám boží jste, a že Duch sv. přebývá ve vás?« Tedy i my sami jsme chrámy božími, v nichž přebývá Bůh, pokud trváme ve stavu posvěcující milosti jeho, čili pokud ho těžkým hříchem ze srdce svého nevypudíme.

Je-li ale tomu tak, jest povinností naší, abychom i chrám srdce svého měli stále v nejvyšší úctě, a tedy nepřipouštěli do něho žádných model, ale zachovávali ho vždy čistý, vyzdobený, Bohu příjemný. Třeba tedy, jako Zacheus učinil, sestupovati se stromu vyvýšeného, t. j. odříkati se vší domýšlivosti a pýchy; třeba zříkati se všech hříšných známostí i návyků; třeba křivd Bohu na cti a bližním na jich majetku i dobrém jménu se vystříhati; a nedovoleným žádostem, jež se v nás ozývati nikdy nepřestávají, pokud živi jsme, opravdově, neustále a horlivě odporovati. Pak i o nás platiti bude slovo Spasitelovo jako o Zacheovi: »Spasení stalo se domu tomuto, protože i ten jest synem Abrahamovým.«

Konajíce památku posvěcení chrámu svého, pamatujme tedy, že ač dům tento vystavěn jest jen z kamenů a dříví, skrze posvěcení vyloučen byl z obyčejného užívání, a nelze v něm konati vše, jako v jiných domech občanských. Dům boží, dům modlitby jest a trůnem Nejvyššího!

Posvěcujme ale i vlastní nitro, jež jest rovněž stánkem božím, abychom uctívajíce důstojně Boha svého, Stvořitele, Spasitele i Posvětitele svého zde na zemi, stali se hodnými býti jednou i blaženými dvořany Jerusalema nebeského. Amen.

Dr. *K. L. Rehák.*

Neděle XXIII. po sv. Duchu.

O rodině.

Důstojnost rodičů jako zástupců božích.

»Takéť i tebe prosím, věrný tovaryši, pomáhej jim, kteréž se mnou pracovaly v evangelium s Klimentem a s jinými pomocníky mými, jejichžto jména jsou v knize života.«
(Sv. Pavel k Fil. 4, 3.)

Snad se vám zdá podivným text, zvolený za základ dnešního rozjímání. Snad ani mnohý není si jasně vědom, že i on má býti věrný tovaryš apoštolův, a že má býti nápomocen při evangelium se všemi pracovníky na spáse duší nesmrtelných, aby s nimi zapsán byl v knize života. Jméno jednoho každého z vás zapsáno jest v mnohé knize církevní. Všichni zapsáni jste v knize pokřtěných, mnozí zapsáni i v knize oddaných, zdaž však jste zapsáni v knize věrně plnících sv. povinnosti stavu svého? Největší část lidí volí stav manželský a zakládá rodinu svou, v níž mají pečovati o spásu svou a svých, a pracovati s Bohem na spáse duší. Rodina, to jest základ státu a církve.

Chyby a hříchy v rodině jsou chybami a hříchy společnosti a církve. Proto jaká rodina, taková společnost. Volím proto za předmět řečí těchto křesťanskou rodinu a sice její vznešenost a účel, povinnosti a radosti její, ale i hříchy její, které se v ní vyskytují, abyste se vyvarovali mnohých osudných chyb, které se zle vymstí na vás i na vašich, a často ani věčností celou nelze je napraviti. Proto dnes k vám, milí tovaryši Ježíše Krista — křesťanští rodičové — i k vám, kteří jimi jednou chcete býti, přednesu dvojí pravdu:

I. rodičů důstojnost,

II. rodičů povinnost, jako tovaryšů božích při šíření království božího.

Bude třeba zde a onde dotknouti se věcí i nemilých a choulostivých, ale věřte, že nespasí nás vyhýbati se pravdě, nýbrž žíti podle křesťanské pravdy. Proto počínám ve jménu Páně ke slávě boží a k spáse naší.

Pojednání.

I.

Chcete znáti důstojnost rodičů? Slyšte příkaz boží ve IV. přikázání a rozvažujte o jeho významu, a přijdete k poznání, že rodiče jsou přímí zástupcové boží, a v tom leží jejich důstojnost: 1. největší, 2. nejstarší a 3. nejněžnější.

Na zemi pokládá se za největší důstojnost vykonávání moci královské. Veliká to moc, ale moc rodičů jest vyšší, neboť oni jsou zástupcové boží, oni jsou dle prozřetelnosti boží účastni tvůrčí moci boží. Bůh stvořil prvního člověka, první rodiče a vložil v ně dle své vůle moc zachovávati a rozmnožovati pokolení lidské.

V tom jest veliká důstojnost křesťanských rodičů. Člověk se stává údem státu — občanem — a na křtu sv. se stává údem církve sv., t. j. křesťanem.

Odkud všichni občané, odkud všichni křesťané? Všichni pochází z toho tajemného svazku božího, z rodiny, z níž pochází všichni osadníci, všichni občané. Rodina jest zdroj křesťanských údů církve a států, proto musí býti ten zdroj svatý a zachovalý, aby vše, co z něho pochází, bylo svaté a zachovalé. Není stát ani církev možný bez rodiny, ona jest začátek společenského života, odtud ta nejvyšší její důstojnost, rodina pokračuje v tom, co Bůh stvořil, ona jest účastna tvůrčí moci boží.

2. Rodina jest nejstarší důstojnost na světě. Není starší šlechtictví nad šlechtictví otce a matky, mají svůj počátek již v ráji, dříve než byly trůny, žezla a berly. Hned v I. kapitole Písma sv. čteme o této důstojnosti ve verši 27.: »Stvořil Bůh člověka k obrazu svému: k obrazu božímu stvořil ho, muže a ženu stvořil je. A požehnal jim Bůh a řekl: rostěte a množtež se a naplňte zemi a podmaňte ji a panujte nad rybami mořskými a nad ptactvem nebeským i nade všemi živočichy, kteříž se hýbají na zemi.« Jistě nejstarší důstojnost na zemi.

3. Ona však je také nejněžnější důstojnost plná lásky a oddanosti vzájemné. Jsou jisté úřady, které mají mnoho cti, ale není ani jeden, kde by bylo tolik vzájemné lásky a něžné citící úcty jako v křesťanské rodině.

Celé to zřízení sv. rodiny křesťanské jest myšlenkou boží, útvar dle plánu božího, který nelze dle libůstek lidských měniti, nýbrž dle vůle boží vždy a ve všem zaříditi. Manželství svátostné jest školou něžné lásky a podpory nejlepší, kterou Bůh sám ve své moudrosti a lásce hned na počátku ustanovil a rodina dle tohoto božího plánu zřízena a vedena jest nejkrásnější školou.

Však tato důstojnost největší a nejstarší také nese povinnosti, o nichž třeba rovněž promluviti.

II.

Podobně jako s důstojností, má se věc též s povinností rodičů. To sladké slovo »otec« je též slovo, kteréž užíváme v modlitbě Páně, volajíce: »Otče náš, jenž jsi na nebesích!«, od něhož všeliké otectví má svůj původ na zemi, jenž rodiče činí nástrojem své moci, a též prostřednictvím rodičů živí dítky v jejich slabosti.

1. Jak podivné zařízení prozřetelnosti boží! Dítko přichází z vůle a nařízení božího úplně schopné živobytí své uhájiti, a Otec nebeský spojuje oba: rodiče a dítky svatou povinností na vzájem a činí otce zástupcem svým. To malé kuřátko, vyšlé ze skořápky, dovede si nalézti potravu, ne však člověk. Bůh jej učinil řadu let neschopného k výživě, aby cele byl závislý na zástupci Otce, jenž jest v nebesích, který dává v srdce rodičů ten zákon lásky, aby se starali o dítko své s tou neúnavnou a obětavou láskou rodičů, která má býti obrazem péče a lásky Boha

Otce, jenž šatí svým zákonem lilie na poli a ptactvo v nebesích. To je ta první povinnost, která z důstojenství rodičů plyne. Kdo by se jí vyhýbal aneb nedbale plnil, ten nemá nároku na důstojenství a čest rodičskou. Jsou tedy rodiče zástupci Boha Otce svou povinností starati se o žití těch svých obrázků božích. Kdo o své péči nemá, jest nad pohana horší.

2. Druhá povinnost, stejně svatá a vznešená jest, že mají a musí rodiče býti zástupci Ježíše Krista, vykupitele svého, a tedy i dítek jejich a musí jim přivlastňovati dílo vykoupení, t. j. starati se o to, aby krev Páně na nich zmařena nebyla. Rodiče jsou povinni býti věrnými tovaryši Ježíše Krista a pracovati s ním, aby jména jejich zapsána byla v knize života — a ne snad jen v křestní matrice, starati se věrně navzájem, aby ti maličcí přišli k němu, neboť jejich jest království boží.

Od Boha vyšly tvůrčí vůlí jeho a jsou stvořeny pro Boha, k němuž se mají vrátiti a v Bohu mají nalézti své největší štěstí, pro které stvořeny jsou. Rodiče dílo vykupitelské musí jim přivlastniti: včasným křtem svatým, časným vyučením pravdám sv. náboženství a péčí o náboženský život všech členů rodiny, neboť vy všichni, drazí rodiče, jste zástupci božími u dítek svých, jste zástupci Boha Otce, od něhož všechno otectví přichází, jste zástupci Ježíše Krista, od něhož vykoupení naše jde, ale jste i zástupci Ducha sv., skrze nějž všechno posvěcení se děje. Vy máte býti věrní tovaryši Ducha sv. a starati se o to, aby posvěcena byla duše vaše i vašich.

Toť ty božské povinnosti vaše. Jako jste důstojností zástupci boží, tak máte svatou povinnost býti věrnými tovaryši božími, s jinými pomocníky pracovati o zápis vašich všech do knihy života.

Toť povinnosti rodičů býti obrazem živým nejsvětější Trojice boží a její činnosti. Otec, matka a dítko, toť obraz tajemství božího: Otce, Syna a Ducha sv.

Bůh posvětil rodinu ctí a slávou, že se v ní zrcadlí nejvznešenější tajemství sv. víry. Čím počíná rodina? Svátostí, v níž vidíme dvoje tajemství víry zobrazeno: spojení Slova božího s lidskou přirozeností, spojení Ježíše Krista s církví svatou a spojení Ducha sv s duší spravedlivou.

V čem má pokračovati rodina křesťanská? Ve vzájemné lásce, jakou miloval Pán církev svou, jak to sv. Pavel k Ef. píše (5, 25.): »Muži, milujte manželky své, jakož i Kristus miloval církev a vydal sebe samého za ní.« Tak i ženy mají milovati muže své. Může býti krásnějšího vztahu nad tento? A čím končí rodina?

Na to odpovídá jeden z největší mudrců sv. Tomáš Akv.: »Končí rozmnožením tvorů božích, kteréž připomíná nejsvětější Trojici, tak že andělé člověku skoro závidí tuto přednost, neboť jako jest Bůh z Boha, tak člověk z člověka.«

Nevím, kterak by mělo učení křesťanské vynésti výše křesťanskou rodinu a sv. manželství.

Nyní, když jsem vám předvedl, jak vznešenými tovaryši božími jste aneb býti hodláte, činím dvě otázky na konec.

První zní: Jak jste se připravili k tomuto stavu vznešenému? V katechismu se sice učíme, že svátost manželství dává milost zvláštní k plnění povinností stavu, ale každá milost předpokládá přípravu, a ta musí býti v mladém věku vykonána. Pracují mladé vaše duše na této přípravě? Učitel musí skládati zkoušku než smí počíti učiti dítky. Kdyby kněz měl moc odmítnouti mnohé snoubence, musil by jim říci: vy učiníte nejlépe, když se nevezmete, neboť nespasíte ani sebe, ani své, vám schází naprosto vlastnosti potřebné. Snad spíše dojdete cíle Bohem stanoveného sami, než v manželství, v němž budete nešťastni vy i vaši. Zpytujme všichni svědomí své, abychom včas přišli k lepšímu poznání. Jest vždy čas milosti zde.

Druhá otázka by byla: Jak plníte tyto vznešené a řeknu přímo božské povinnosti? Jak pracujete s Bohem na spáse těch »semen nebes«, která vám Bůh svěřil v křesťanské rodině? Jestli jsem vám v této řeči předvedl důstojnost stavu manželského, pak také z toho jde, jak veliké provinění jest neplniti ty sv. povinnosti, které dle vůle boží s tím nutně spojeny jsou!

Proto, kde rodina křesťanská vedena jest v duchu božím, tam jest zdrojem blaha vezdejšího a spásy věčné.

Každá duše jest poklad nesmírný a vy jeho správci. Proto na konci řeči užívám podobných slov, jakých sv. Pavel k Filip. užil. Také vás všechny prosím, abyste byli věrnými tovaryši božími a pracovali se všemi pracovníky božími, aby vaše jména a vašich vesměs zapsána byla v knize života. Amen.

Frant. Vaněček.

Posvěcení chrámu Páně.

Neděle XXIII. po svatém Duchu.

Katolický kostel je dům boží a brána nebeská.

»Zde nic jiného není leč dům boží a brána nebeská.« (I. Mojž. 28, 17.)

Dnešního dne konáme památku té chvíle svaté a blažené, kdy tento chrám za příbytek Boha nejvyššího byl posvěcen. Jak plesali a radovali se tehdy otcové a matky vaše, když arcipastýř, apoštol Kristův, biskup, dvanácte křížů na památku dvanácti apoštolů sv. olejem po zdích této svatyně učinil, když s této kazatelny po prvé hlásal slovo boží, když tam u hlavního oltáře, posvětiv ho, a vloživ do něho sv. ostatky světce, patrona zdejší osady, po prvé přinášel Bohu obět nejčistší, tělo a krev samého Syna božího. Nejednomu z přítomných ronily se tehdy hojné slzy po tvářích; slzy radosti a veselí. Ale ti zbožní otcové a matky vaše dávno již odpočívají na hřbitově kolem tohoto chrámu Páně, a o mnohém z nich není ovšem ani známo, kam jej pochovali; místo nich jste tu nyní vy, drazí osadníci, abyste kře-

sťanskou pobožností konali památku toho vznešeného skutku, jehož očitými svědky byli vaši předkové.

Dnešní evangelium chválí celníka Zachea a blahoslaveným jej nazývá, že Kristus Pán jenom na kratičký čas do jeho domu zavítati ráčil; oč blahoslavenější jste vy, milí osadníci, poněvadž Kristus Pán tento chrám si vyvolil, aby zde bez ustání s vámi přebýval; aby vás zde učil, aby vám zde hříchy odpouštěl, aby vás zde naplňoval všemi milostmi a divy svými.

Jak vzácné a vznešené, jak milostné je toto místo svaté!

Spasení stalo se domu tomuto při jeho svěcení, spasení se nám zaručuje v tomto domě božím.

Jestliže Jakub v Starém Zákoně nazval místo, kde se mu Bůh v noci zjevil, místem a domem božím a branou nebeskou, pak mnohem více patří tato chvála chrámu katolickému, kde Bůh neustále mezi námi přebývá! Dnes uvážíme krátce s pomocí boží, proč nazvati můžeme vším právem kostel katolický domem božím a bránou nebeskou.

Pojednání.

U Prahy v jedné obci měl jeden předák soc.-demokratický časté přednášky, aby si lid sliby navnadil a jeho hlasy pak byl zvolen za poslance do sněmovny. Lichotil lidu, sliboval modré s nebe; a poněvadž domácí duchovní správce mohl jen slabiny odkrýti a lid před dravým vlkem varovati, musil nedočkavý kandidát poslanectví vliv duchovního seslabiti a lid proti němu popuditi, aby duchovnímu nevěřil.

Jednou byla právě májová pobožnost v té obci, a v touž hodinu i ohlášena schůze lidu. Řečník se dostavil, ale posluchačů bylo málo; dívky a ženy byly na májové pobožnosti. Kandidát poslanectví se velice mrzel, a také to dívkám neodpustil. Po májové pobožnosti hrnuly se dívky a ženy do schůze. Spustil na ně studenou sprchu, řka: »Soudružka, která dnes nosí karafiát a zítra jde do kostela, ta je obludou a ohavou v lidské kůži.« Ženské se zarazily, takového uvítání nečekaly. Kdyby byly věděly, že řečník-atheista je sám ohavou, byly by mu tu čest vrátily.

Řekl totiž vůdce atheistů Voltaire, že neznaboh každý je ohavou a obludou, neboť hledá jen vlastní prospěch i po mrtvolách svých nejbližších. Řečníku-ohavovi nebylo v té úloze volno, a proto chtěl se ohavy zbavit a hodit ji na soudružky. Ale tyto ji hned setřásly se sebe, a milý hrdina si ji odnesl zase do své redakce a straší lidi dodnes svou nevěrou-ohavou jako demagog a poslanec.

A tenkráte, když tou ohavou dívky a ženy polekal, muže však a zvláště mládež sotva škole odrostlou nadchnul a rozveselil, začal přednášku velice učenou. Řečník bez hlubších studií, bývalý obuvnický tovaryš, samá fráse a lichocení, pravil: »Tady máte kostel velikánský a hned vedle ještě větší faru. Vidíte, kdyby tu na místě obou stála továrna, měli byste lehčí živobytí doma a nemusili chodit v blátě a ve sněhu do Prahy na práci. Vydělali

byste si slušný peníz, a z té ohlupárny-kostela nemáte ničeho; tam se vám pořád jenom povídá: Milý křesťane, trp a trp, po smrti budeš mít nebe! A ti fariseové si udělají nebe na zemi a vám je slibují až po smrti.

Vidíte tedy, jací jsou to vaši přátelé. Ale my, vaši upřímní přátelé, chceme vám vymoci nebe na zemi, poněvadž po smrti žádného nebe není, neboť moderní věda zhasla již všecka světla na nebi. Příroda je naším bohem, co si člověk na světě upraví, to je jeho nebe. A poněvadž nemáte nikde přítelíčka upřímného, nabízíme my vám pomoc, synové bídy a práce, abyste vy měli nebe na zemi a ti, kteří vám slibují nebe po smrti, zaměnili s vámi úlohu, s rýči a lopatami dobývali si chleba a vy jim — poroučeli!«

Lid byl okouzlen, věřil kandidátu, těšil se na to nebe na zemi. Kandidát stal se poslancem, lid ještě nebe se nedočkal, ale poslanec ztučněl hodně a — zbohatnul, jeho žena chodí v hedvábí. V novinách lísá se k lidu, jakoby byl jeho nejupřímnějším zastáncem a za zády a v zákulisí spojuje se a dává si platiti ještě za to, s největšími nepřáteli lidu — pijavicemi společnosti lidské, které zdražují stále více všecky potraviny a nejnutnější domácí potřeby.

Uvádím tento příklad, poněvadž podobné fráse čítáme i v protináboženských novinách, které vydávají nepřátelé Kristovi, aby lid proti církvi a duchovenstvu popudili a křesťanství odcizili, o víru připravili a ke zvrácení společnosti a opanování světa použili. V oné obci po schůzích tehdy hrnul se lid kolem fary, zatínal pěsti a věřil, že farář je jeho největším nepřítelem, že tu mohla státi továrna místo ohlupárny-kostela, ač farář vše zdarma lidu konal, byl od té chvíle v nenávisti, a kostel v neděle a svátky opuštěn; báli se, že by tam ohloupili; v kostele prý ničeho nedostanou. Řečník rozdával tedy z cizího.

Tak se dělo a děje nyní v každé obci, zvláště před volbami; židé si platí své agenty-kandidáty poslanectví, aby lid rozháněli, proti náboženství čili klerikalismu brojili, a ve zmatku lovili a plány židovstva ke světovládě podporovali, a zákony ve prospěch jejich ve sněmovně vyráběli.

Proto jsou dnes kostely skoro prázdné právě tam, kde se čtou nevěrecké noviny a brožury ke zničení křesťanství a znemravnění lidu nalíčené. A výsledek toho pozorujeme stále více a zřetelněji: lid pustne, mládež a děti se zdivočují, drahota stále větší, národ roztrhán na plno stran, jež se vzájemně podezřívají a pronásledují; židovstvo bohatne, národ hyne. Za několik let ukáže se ovoce ještě smutnější. Kde Bohu se nedá, co mu náleží, kde kostely jsou zanedbávány, tam není žádného požehnání. Lid bez náboženství mění se v šelmy, jež hledí jen prospěchu vlastního na úkor druhého. A nyní ukáži, čím je pro křesťana kostel, že není ohlupárnou, ale domem božím a bránou nebeskou.

Katolický kostel jest nejprve domem božím. Když Pán Ježíš vyháněl z chrámu jerusalemského kupčící a kupující, kteří tam

hlučeli a povykovali, řekl jim: »Dům můj jest domem modlitby, a vy jste jej učinili peleší lotrovskou.« A když se ho nepřátelé ptali, jakým právem nazývá tento chrám, chloubu vyvoleného národa, svým vlastním, řekl jim:

»Zrušte tento chrám, a já ho ve třech dnech opět vystavím,« ukazuje na své tělo, jakoby chtěl říci: »Chrám váš předobrazuje můj pravý chrám katolický, který bude mým příbytkem, až mne usmrtíte a já až po třech dnech vstanu z mrtvých, přestanou vaše oběti, které byly obrazem pravé oběti Beránka božího a nekrvavé oběti mše sv., která pak v katolických chrámech bude po celém světě až do skonání světa obětována.«

Od té chvíle, kdy tento chrám byl posvěcen, a první mše sv. zde byla sloužena, od té doby zůstává Pán Ježíš na oltáři v nejsvětější Svátosti, bdí nad svými osadníky jako dobrý pastýř nad ovečkami, volá k sobě, učí a těší je slovy kazatelů, živí a sytí svým vlastním tělem, odpouští hříchy ve zpovědnici, prosí za ně a odvrací hněv Boha nejvýš spravedlivého.

Uvážil to každý z vás, jaká je to milost, že Bůh tak blízko zůstává mezi námi? Cítíte tu blízkost nejvyššího Pána a nejdobrotivějšího Otce pokaždé zde na tomto svatém místě? Český spisovatel Klostermann v knize »Ve světlech a stínech Bábelu« líčí dojmy z Paříže. Píše tam, jak mu bylo, když vstoupil do chrámu P. Marie Notredame: »Vstoupil jsem do krásného chrámu, zraky utkvěly na sloupech, klenbě, oltáři a obrazech, a oči zalily se slzami, a v duši bylo tak blaze, jako bych stál na prahu samého ráje. Bylo mi u srdce, jakoby duch Nejvyššího ke mně se snášel s prostorného všehomíra, celého pronikal, ke mně mluvil láskyplnou a milosrdnou řečí a skýtal útěchy. V prachu a pokoře modlil jsem se a prosil Boha, aby mi dal a zachoval víru, která blaží člověka, chrání před zoufáním a dodává nezkalené mysli.« A jinde zase praví: »Každý chrám, i nejmenší kostelíček vesnický je potřebou pro srdce lidské při nejmenším takovou, jako je vezdejší chléb, a kdo ho postavili, dali lidu více nežli chleba!«

A pravdu řekl. Co je platen člověku chléb, nemá-li duše zároveň nutného pokrmu, který jí poskytuje chrám katolický?

Jak jinak se to má s chrámem jinověrců, kde není Boha, který jest jen obyčejným stavením!

Kostel náš jest tedy v pravdě domem božím, a proto především má býti domem modlitby. Možno se sice všude modliti, doma, venku, na cestě, v poli, v lese, při práci, ale v kostele je zvláštní místo, kde Bůh nás nejsnáze vyslyší, protože za nás prosí sám Syn boží. »Kde dva nebo tři jsou shromážděni ve jménu mém, tamť jsem já mezi nimi,« pravil Pán Ježíš. V kostele nebývá člověk tak roztržitým jako doma; zbožnost ostatních povzbuzuje každého ku stejné zbožnosti: více zmůže modlitba všech nežli jednotlivce, zvláště když mnozí jsou ve stavu milosti posvěcující, bez hříchu: v kostele se Syn boží obětuje za nás, modlitby všech spojuje v jedno a za všecky prosí u nebeského Otce. Proto

sem zvláště zve vás Pán Ježíš do chrámu Páně, když volá: »Pojďte ke mně všichni, kteří jste obtíženi, a já vás občerstvím.« Nevyslyší-li nás Bůh v kostele, pak doma jistě nevyslyší. Proto katolický kostel jest domem modlitby.

Dále jest kostel náš příbytkem božím, stánkem Syna božího. »Já s vámi jsem po všecky dny až do skonání světa.« — Jako volali za Pánem Ježíšem za jeho života lidé všude, kudy chodil, tak možno nám každému volati zde a prositi o pomoc ve všech potřebách života.

Tisíce a tisíce zarmoucených, nešťastných, nemocných, pronásledovaných, nalezlo tu pomoci a ochrany.

Kostel náš je dále místem oběti. Za všech dob přinášeli lidé oběti Bohu, aby uznali svou odvislost, slabost a nedostatečnost a odprosili za svá provinění. Pohané přinášeli bohům i lidi za obět!

Všecky oběti byly předobrazením Beránka božího, který jediné může usmířiti Boha a vyprositi lidu věcí nejpotřebnějších.

Dnes obětuje se po celém světě na 350.000 mší sv. denně. Každá mše sv., jež se nazývá latinsky missa, t. j. poslání, má nesmírnou cenu u Boha. Otec nebeský posílá nám stále Syna svého ke každé oběti na oltář, a my zase posíláme ho zpět k nebeskému Otci, aby prosby naše přednesl a pro zásluhy své za vyslyšení nás poprosil.

Svět by byl dávno zahynul, kdyby nebylo nejsvětější oběti mše sv.

Kostel je dále místem, kde se nám hlásá evangelium, učení božské, bez něhož bychom se neubránili hříchu a zabředli v bludech a nevěře. »Kdo jest z Boha,« pravil Pán Ježíš, »slovo boží slyší.« Celý týden se věnuje člověk práci, stará se o výživu, aby zachránil zdraví těla a život svůj. V neděle a svátky starati se máme o pokrm duše, slovo boží. »Ne samým chlebem živ jest člověk, ale také slovem božím!« Kdo se vyhýbá slovu božímu, pustne na duši stále více, ztrácí vše, co je na něm božského, klesá na stupeň zvířecí, hyne v bahně hříchu.

Kostel je dále domem svátostí, kde se nám dostává posvěcení. Odtud nazýváme jej i branou nebeskou. Na křtu svatém v chrámu Páně stali jsme se dítkami božími a dědici nebe; a kdo po křtu sv. zhřešil a ztratil synovství boží a práva na dědictví nebeské, může býti zase jenom zde ve zpovědnici zachráněn a s Bohem usmířen. Zde se uděluje biřmovancům Duch sv., aby víru veřejně vyznávali a dle ní žili. Zde se žehná manželům při sňatku, aby dostalo se jim potřebných milostí k záhadné budoucnosti.

Kostel je dále domem požívání těla Páně. Čím bychom byli bez nejsv. Svátosti oltářní, bez těla Páně? »Nebudete-li jísti mého těla, nebudete míti života v sobě,« řekl Pán Ježíš. Kdo nepřijímá těla Páně, nemá života pravého, živoří, není rozdílu mezi katolíkem, jinověrcem, pohanem, židem.

Je to jediná výsada katolíka, že se spojuje s Bohem co nej-

úžeji, nosí Boha ve svém srdci a může každé chvíle zvolati: »Nejsem to více já, ale živ je ve mně Kristus!« — A když je člověk na smrtelném lůžku nejvíce opuštěn, klamán ode všech, přichází Ježíš, nejlepší přítel, z chrámu Páně a odnáší si křesťana na věčnost, kde mu bude milostivým soudcem. V kostele se za nás budou konati modlitby a obětovati mše svaté, až my budeme na věčnosti.

Kostel katolický je tedy domem božím, pravým domovem naším a branou nebeskou. Kdo se vyhýbá kostelu, je bloudícím cestujícím na tomto světě, bez Boha, spoléhá se na vlastní své síly, ubožákem politování hodným. Žije bez Boha, zemře bez Boha, nebyl šťastným na světě, neokusí štěstí po smrti. »Kdo mne zapře před lidmi, toho zapru já před Otcem svým nebeským,« pravil Pán Ježíš. Vážme si svého chrámu, neboť jest domem božím, pravým domem naším, branou nebeskou, po smrti promění se nám v nekonečný chrám nebeský, plný blaženosti a radosti věčné, kde setře Bůh všelikou slzu s očí našich, kde nebude nářku ani kvílení, neboť věci ty pominuly. Amen. *V. Váchal.*

Neděle XXIV. po sv. Duchu.

Manželství svátostné je nerozlučitelné z důvodů nadpřirozených i přirozených.

»Oblecte se jako vyvolení boží, svatí a milí, v srdečné milosrdenství, v dobrotivost, pokoru, mírnost, trpělivost; snášejte jeden druhého a odpouštějte sobě vespolek.« (Kolos. 3, 12. a 13.)

Slova svatého apoštola platí všem křesťanům. Všichni mají si obléci šat ctností a v nich choditi jako vyvolenci boží. Tu zejména jmenuje sv. apoštol některé ty ctnosti zvlášť, a sice: srdečné milosrdenství, dobrotivost, pokoru, mírnost, trpělivost a náklonnost odpouštěti si. Pomyslete si, že tento šat ctností, jak jej vypisuje sv. apoštol pro křesťany, že se stane módou všeobecnou. Jaká změna by byla na zemi. Jaký pokoj a blahobyt by byl na zemi! Jak bychom se přiblížili ráji již zde. Pro všechny, kdož chtí býti mezi vyvolenci božími, jest předepsán tento křesťanský šat zde. Kdo se nesnaží jej obléci, nemůže před Pána přijíti. Ten musí býti zejména v rodině křesťanské módou, a v rodině zejména hlavy její musí se tak šatiti. Protože však tento šat není módou ani v rodinách křesťanských, proto tolik nepokoje a nesváru, který se stupňuje až v touhu po rozluce toho nejsvětějšího svazku mezi lidmi: to jest svátostného manželství, základu křesťanské rodiny. Proto dnes chci připomenouti důvody, pro které církev sv. tak neústupně musí hájiti nerozlučitelnosti manželství. Jsou to důvody nadpřirozené, o nichž pojednám v díle I., a důvody přirozené, o nichž promluvím v díle II. Jest to v době přítomné důležito znáti, ježto nepřátelé rozsévají svůj koukol na každém poli.

Pán Bůh dej svou milost, aby srdce vaše se oblékla v šat, popsaný sv. apoštolem.

Pojednání.

I.

Jest každému známo, že platně jednou uzavřený sňatek manželský, dle učení církve, žádnou mocí rozloučiti nelze, než smrtí. Tato zásada, na oko tvrdá, ale na výsost nutná a dobročinná, má pro sebe důvody nadpřirozené — t. j. boží. Tu ovšem jsou slova Páně na prvním místě a pak slova církve sv. na druhém místě. —

Nepřátelé Páně předložili mu otázku: »Sluší-li muži, ženu propustiti.« Právě tak předkládají různí fariseové dnes tuto otázku Kristus Pán se jí nevyhnul, ale otázal se jich: »Co vám přikázal Mojžíš?« »Mojžíš dopustil lístek zapuzení napsati a propustiti.« Jim řekl Pán: »Pro tvrdost srdce vašeho napsal vám Mojžíš to přikázání, ale od počátku stvoření muže a ženu učinil Bůh. Proto opustí člověk otce svého i matku svou a přidrží se ženy své; budou dva v jednom těle. A tak již nejsou dva, ale jedno tělo. Protož, co Bůh spojil, člověk nerozlučuj.« Třeba k těm božím slovům něco přidati? Bůh chce, aby muž a žena jako jedno tělo žili pohromadě. Tvrdost lidská působí někdy svízel, ale člověk nesmí rozlučovati, co dle vůle boží spojeno jest.

Ta tvrdost se jeví jednou jako nemilosrdenství a zloba, po druhé jako pýcha a netrpělivost, nepřístupnost k odpuštění, a z toho pochází zlé v rodině a manželství.

Ano, Pán náš mluvil o tom, když by muž ženu pro cizoložství propustil, že i tenkrát on i ona vázáni jsou manželstvím, a ať již pojme muž neb žena jiného, vždy sluje ten poměr — cizoložství.

V tom duchu se bral vždy úsudek křesťanů. Sv. Pavel ke Kor. I. 7. v. 9. a 10. »těm pak, kteří jsou v manželství, přikazuji ne já, ale Pán, aby žena od muže neodcházela; pakli by odešla, ať zůstane nevdána, aneb ať se zase smíří s mužem svým. A muž nepropouštěj své manželky.« V tom duchu Páně hájila a učila vždy stejně církev sv. o manželství.

Vždy byly strany a sekty, které vyhovovaly tvrdosti a zvrhlosti lidské tím, že zastávaly rozvod ano i rozluku manželskou. Církev však vždy označovala taká učení jako bludná a hříšná. Koncil ve Florencii odsoudil praxi Řeků, kteří pro cizoložství dovolovali vejíti v nové manželství; podobně učinil koncil tridentský, když protestantismus dovoloval rozluku. Sněm církevní jest nástrojem Ducha sv., aby učení pravé bylo zachováno.

Proto církev vždy proti nejmocnějším hájila nerozlučitelnost manželství jednou platně uzavřeného. Jest slavný list z dějin církve, která, jako sv. Jan Křtitel, hájila svátost manželství. Uvedu aspoň některé. Papež Mikuláš I. (858—867) hájí manželství proti králi Lotharovi, jenž zapudil svou manželku Tietburgu a Walradu chtěl pojmouti.

Urban II. (1088—1099) a Paschal II. (1098—1119) hájili manželství proti francouzskému Filipu I., jenž manželku Bertu zapudil.

Coelestin III. (1191—1198) a Innocenc III. (1198—1216) hájili manželství proti Filipu Augustovi francouzskému, který manželku Ingeburgu zapudil a pojmouti chtěl Anežku Meránskou.

Klement VII. (1523—1534) a Pavel III. (1534—1549) hájili manželství proti Jindřichu VIII., a odpad celé země připustili, než by byli ustoupili na píď od nerozlučitelnosti sv. manželství.

Pius VII. (1800—1823) proti Napoleonovi hájil nerozlučitelnost jeho manželství, když chtěl se zasnoubiti s dcerou císařskou.

Tak jednala vždy církev ve shodě se slovem božím. Tento souhlas slova božího, sněmu a celé prakse církve sv. jest však pouhé slavnostní potvrzení toho, co žádá přirozený zákon.

II.

Přirozený zákon z mnohých důvodů žádá manželství nerozlučné, rovné a jediné, aby dosažen byl cíl, pro který manželství Bohem ustanoveno jest. Vezmete-li dítky a jejich výchovu, musíte doznati, že i pouhý přirozený zákon žádá, aby rodiče se oblékli jako vyvolení boží v srdečné milosrdenství, trpělivost, snášelivost a vzájemné odpuštění. Výchova dítek, která trvá tolik let, žádá otce i matku, aby společně konali svou povinnost. Tyto povinnosti vzali na sebe každí rodiče. Jak dlouho trvají tyto povinnosti? Jak dlouho trvá poměr mezi matkou a dítětem? Až do smrti, řeknete, a řekli jste dobře. Pouto mezi otcem a matkou a dítkami trvá do smrti. I sebe starší dítě říká otci »otče«, proto i manželství jest nerozlučitelno.

Život dítěte jest výsledek společného života otce a matky, i výchova jest dílem obou. Dítě má právo na živobytí a výchovu jak se strany otce, tak se strany matky. Toto právo trvá, a proto i pro otce a matku jest nerozlučitelné manželství povinností svatou již i z přirozeného zákona. Jako na výživu má dítě právo, tak má i na výchovu se strany otce a matky. Té povinnosti bez smrtelného hříchu se zbaviti nemůže, a proto bez smrtelného hříchu nikdo nemůže rozloučiti jednou platně uzavřené manželství. Byť to stálo mnoho sebezapírání a snášelivosti a odpuštění, přece k tomu zavázáni jsou oba rodiče.

K nerozlučitelnému manželství vede i pouhý pojem lásky, kterou mají k sobě snoubenci. Nebo jaká by to byla láska, když by snoubenci před oltářem stojící podávali si ruku s podmínkou: »Když bych ale měl něco zlého s tebou trpěti, aneb snášeti, pak se rozejdeme. Dokud se nám bude líbiti, dotud budeme spolu, ale když by ses roznemohla — pak tě opustím, a ty mne.« Jest tento pocit — láskou? Není-liž přirozeným požadavkem snoubenců ten doživotní slib: »Byť zlé aneb dobré měl s tebou trpěti, neopustím tebe, kdybych měl býti i trestán a zaslouženě, a všichni tě opustili a se pohoršili, má láska jest věčná a stálá, já tě ne-

opustím, já snesu s tebou chudobu, nemoc, opuštěnost tak dlouho, dokud mi Bůh dá zdraví a sílu.« Není tento slib splněním rozkazu: »Oblecte se jako vyvolení boží, svatí a milí, v srdečné milosrdenství, dobrotivost, trpělivost, pokoru«? Proto i z těch důvodů musí manželství býti nerozlučitelné.

V tom slibu manželském jest obsažena nerozlučitelná láska obou po celý život, po celou pout pozemskou.

Bez největší křivdy jedné straně nelze rozloučiti manželství, poněvadž nelze jí vrátiti vše, co přinesla každá strana. Před soudem stáli rozvadění manželé. Smutná to scéna mezi křesťany i pro soudce. Žena ve vědomí svého práva žádá na manželi: »Vrať mi, co jsem ti přinesla.« Muž domnívá se, že mluví o věnu peněžitém, a proto ochotně praví: »Ano, tvé věno se ti vrátí.« Ale žena na to: »Já nemluvím o věně; vrať mi mé skutečné bohatství — vrať mi mou veselou mysl, mou panenskost duše, a to srdce mé, jak bylo, když neznalo zklamání.« Kdo to může vrátiti? Proto nelze rušiti manželství jednou uzavřené. Který názor odpovídá spravedlnosti více: katolický či světský?

Proto vždy sňatek manželský byl pokládán nejen za sňatek nábožensky nerozlučitelný, ale i dle přirozeného práva za mravný jen tehdy, když opravdová láska, která dovede snášeti a trpěti, je spojovala pro celý život až do smrti.

Proto také k uzavření sňatku vyžaduje se tolik důkazů opravdové vůle, a nemá býti uzavírán jen v žáru mladistvého ohně, ale v záři svaté víry, která dává tak velikou důstojnost a povinnost, ale také velikou milost.

Když pohlédneme na učení církevní o manželství, vidíme ihned nejen shodu se slovem božím, ale i rozumným zákonem přirozeným, který žádá, aby manželství bylo jediné a trvalé, aby účel byl dosažen. Vidíte, že názor o lásce manželské jest vznešený, kdežto názory o rozvodu a rozluce snižují člověka. Proto jest manželství vznešenou školou ctností pro všechny: zde denně mají příležitost obléci se ve svaté a srdečné milosrdenství, v dobrotivou pokoru a trpělivost a denně plniti prosbu: »Odpust nám naše viny, jakož i my odpouštíme našim vinníkům.« Kdo nemá toho úmyslu, neuzavírej sňatek, neboť jest hříšný před Bohem i lidmi Proto, drazí, cvičte se všichni, abyste uměli choditi jako vyvolení boží — a tak připočteni byli k vyvolencům božím. Amen.

Fr. Vaněček.

Exhorta na neděli XXIV. po sv. Duchu.

Dobrý zajisté měl úmysl, když dopustil Bůh bouři v tom okamžení, kdy Pán Ježíš byl s učedníky svými na lodi; neboť poskytnul Synu svému příležitost, aby ukázati mohl, že jest Pánem nebe i země, že i větrové i moře ho poslouchati musí. Než touto bouří chtěl zkusiti i důvěru učedníků k Ježíši, chtěl je i lid na břehu shromážděný utvrditi ve víře v Krista Pána.

Zkoumáme-li život vezdejší, shledáváme, že Bůh nezřídka dopouští rozličné bouře na tomto světě, že často sesílá kříže, zármutky, bídy, protivenství na hříšníky i spravedlivé. Z té příčiny zcela dobře tázati se můžeme, jak se má chovati spravedlivý v bouřích života, a jak sobě má počínati hříšník?

Pojednání.

I.

1. Všem lidem, hříšníkům i spravedlivým, stal se tento svět vezdejší pádem prvních rodičů slzavým údolím, jak to již dobře naznačil trpitel Job ve slovech: »Člověk narozený ze ženy, krátký živ jsa čas, naplněn bývá mnohými bídami.« Avšak spravedlivý křesťan považuje především všechno jako známku zvláštní lásky a milosti boží. Sv. Pavel píše o tom Timotheovi takto: »Všichni, kteří chtějí pobožně živi býti, protivenství trpěti budou.«

Poznávejme tedy v protivenstvích spravedlnost božskou. Žádný, ani ten nejlepší není tak čist, aby neměl na sobě nějaké poskvrny. A tyto nedokonalosti kárá Bůh a očišťuje protivenstvím takového spravedlivého, aby hned po smrti mohl ho oslaviti. Chudý Lazar v evangeliu byl hned nesen do lůna Abrahamova, neboť chudobou a nemocí očistil jej Bůh na zemi. Jako zlato čistí se v ohni, tak Bůh čistí nás a zdokonaluje protivenstvím. A to je také pohnutkou, aby spravedlivý i sebe menších poklesků se varoval, a tím více měl hřích v ošklivosti.

Když vidí, že Bůh i malé poklesky přísně trestá, musí souditi z toho, jak teprv bude trestati veliké nepravosti. Sv Řehoř pravil: »Když Joba spatřuji na smetišti, Jana hlad trpícího na poušti, Petra rozpiatého na kříži, Jakuba sťatého mečem Herodovým, tu přemýšlím, jak asi v budoucím věku bude Bůh trestati těch, jež zavrhuje, jelikož tak přísně kárá ty, jež miluje.« Tak soudí i spravedlivý, a to jest mu pohnutkou, aby co nejvíce měl každý hřích v ošklivosti a se ho varoval.

2. Dále připomeňme sobě, že kříže jsou zkouška, poněvadž v nich se ukáže, jsme-li pleva nebo zlato. Pleva obyčejně obrátí se v popel, a tak se také přečasto stává s člověkem. Mnohý, dokud dobře se mu vede, ctí Boha, miluje ho a slouží mu, ale v neštěstí stává se Bohu nevěrným, zanedbává povinností svých ano i rouhá se Bohu. »V protivenstvích,« praví sv. Tomáš Kempenský, »zkoumán bývá člověk, jak daleko prospěl. Nic to velikého není, pakli člověk nábožný a horlivý jest, když obtížností nemá, ale když v čas protivenství trpělivost zachovává, dá se od něho doufati veliké prospívání.« »Blahoslavený muž, který snáší pokušení, nebo když bude zkušen, vezme korunu života, kterouž zaslíbil Bůh těm, kteří ho milují,« praví Písmo sv.

3. V strastech tohoto světa poskytuje nám Bůh příležitost k získání větších zásluh. »Kdyby nebylo pronásledovatelů,« dí sv. Alfons z Liguory, »nebylo by svatých, nebylo by mučedníků, kdyby nebylo bývalo tyranů, mnohý svatý by nebyl tak oslaven, kdyby Bůh nebyl ho křížem navštěvoval. Kdo s Kristem trpí,

s Kristem i oslaven bude.« Ve všem, cokoli nás potkává, obracejme zrak svůj na toho nejsvětějšího trpitele nebeského, a on potěší nás tím, že byť i Bůh dopouštěl, že přece neopouští.

II.

Avšak jak si má počínati hříšník, když kříže jej potkávají? Král David, vida anděla bijícího lid, to jest vida některé morem zahynulé, řekl k Hospodinu: »Jáť jsem ten, který jsem zhřešil, nechť se obrátí ruka tvá raději proti mně a proti domu otce mého.« Tak uznal trestuhodnost svou i lotr na pravici řka: »My zajisté spravedlivě trpíme, a co náleží na skutky naše, béřeme.« Obé se líbilo Bohu a to byl také počátek pokání. David činil pokání, i lotr. A tak musí činiti i hříšník; kříže, jež na něj sesílá Bůh, považovati má za spravedlivý trest a zaslouženou mzdu.

Protivenstvím Bůh často volal hříšníky k pokání; národ israelský jest toho důkazem. Zajetí, do kterého přišel, bylo hlasem vybízejícím k pokání a národ israelský hlas ten slyšel, šel do sebe a obrátil se k Bohu. Manasses král nikdy by nebyl snad pokání činil, kdyby nebyl úpěl v zajetí babylonském. »Kterýžto,« praví Písmo sv., »když byl v úzkosti, modlil se k Hospodinu, Bohu svému a činil pokání velmi před Bohem otců svých. (2 Par. 33, 12) Kdyby nebyl Bůh seslal hlad a bídu na syna marnotratného, nikdy by se byl k otci nenavrátil. Teprve když vepře pásl a hlad trpěl, řekl: »Vstanu a půjdu k otci svému!«

Z příkladů těchto uvedených poznati můžeme, že protivenství jsou pro hříšníka veliká dobrodiní. Kolik hříšníků by bylo zahynulo věčně, kdyby ruka Páně se jich nebyla dotkla? Ano, je to znamením zavržení, jestli Bůh hříšníka křížem nenavštěvuje a jen štěstím jej obmýšlí.

Kříže na nás seslané snášejme trpělivě a s odevzdáním do vůle boží. Bratři Josefovi nesli trpělivě protivenství, kteréž je v Egyptě potkalo. »Hodně trpíme,« řekli, »neboť jsme se provinili proti bratru svému, vidouce soužení duše jeho, když prosil nás a nevyslyšeli jsme ho; proto přišlo na nás soužení toto.«

V křížích svých utíkejme se za přímluvu k spravedlivým. Modlitba spravedlivého mnoho může u Boha a odvracuje trest boží. Lid israelský na poušti pro cestu a nesnáz reptal proti Bohu a Mojžíšovi, proto seslal Hospodin na lid ohnivé hady, po jichžto uštknutí smrtelném přišli k Mojžíšovi a řekli: »Zhřešili jsme, že jsme mluvili proti Hospodinu a proti tobě; modli se, ať odejme od nás hady tyto.« A k modlitbě jeho vyslyšeni jsou.

Podobně tak i hříšník má zapotřebí, aby spravedlivý za něho se modlili, by přiveden byl ku poznání hříchu a nalezl cestu pravého pokání. Ve všem tedy, cokoliv Bůh na nás posílá, počínejme si moudře a opatrně. Mějme důvěru v Boha a když nejhůře se nám povede, my nejvíce doufejme, neboť tehdáž Bůh svou mocnost nejpatrněji objevuje.

Snášejme trpělivě všecka protivenství a všecky rány na nás seslané, neboť těšiti nás musí slovo Páně, jež dí: »Zármutek váš obrátí v radost, která nebude odjata od vás. Amen. *Ant. Š.*

Řeči příležitostné.

Víra — dar boží.

Řeč o pouti akademické na Velehradě dne 12. července 1913.

»Řekli apoštolé: Pane, rozhojni nám víru.« (Luk. 17, 5.)

Člověk vlastně je *ze samých darů* dobroty a moudrosti boží. To sice žádnému jen trochu křesťanovi není nic neznámého, nového, ale když se to připomene ve svou chvíli, opět to překvapí a znova působí. Sv. Pavel, apoštol národů, praví: »Co máš, čeho bys nebyl přijal? A když jsi vzal, proč se chlubíš, jakobys byl nevzal?« (I. Kor. 4, 7.) Apoštol to psal Korintanům, tedy křesťanům, kteří nedávno teprve přišli do církve, a všelicos u nich ještě šlo po pohansku. Však i nám, v křesťanství zrozeným a vychovaným, zvláště za našich dob, kdy každý až chorobně se domáhá neb aspoň domýšlí samostatnosti, nezávislosti i na Bohu, třebas při tom s druhé strany byl v nejpotupnějším otroctví zlatého telete a mámivé fráze, také nám, pravím, třeba připomínati slov apoštola Jakuba (1, 17.), že »všeliký dar dokonalý shora jest od Otce světel.«

Člověk *dvojích darů* potřebuje; a jako duše neskonale vzácnější je těla, tou měrou i dary duševní jsou vzácnější, a tou měrou více máme se snažiti o ně. Víme to od samého Pána a Spasitele Ježíše Krista; když byl uvedl péči o časné věci na pravou míru, napomíná: »Hledejte nejprve království božího a spravedlnosti jeho, a toto vše bude vám přidáno.« (Mat. 6, 33.) Všimněme si: »adjicientur vobis,« časné věci budou vám jako přívažkem přihozeny, přidány.

Tuto štědrou lásku boží připomíná Spasitel co nejčastěji, zajisté za tím účelem, aby ji jako velmi důležitou dobře vštípil; ba činí to až i argumentem ad hominem: bude-li kdo lidského otce prositi za chléb, zdali mu dá kámen, nebo za rybu, zdali mu dá hada, nebo místo vejce dá-li mu štíra? Spasitel pak končí: »Když tedy vy, zlí, umíte dobré dary dávati synům svým, čím více Otec váš nebeský dá ducha dobrého těm, kdož ho prosí.« (Luk. 11, 13.) Všimněme si opět: lidé dávají dary světské, *Bůh dává ducha dobrého* těm, kteří ho prosí.

Tažme se teď přímo ku věci: Jest *víra* tak potřebna, jest dosti důležita, aby *zasluhovala býti darem božím*? Co jest víra? Jest ctnost, božská ctnost. A co jest ctnost vůbec? Jest nadpřirozený, od Boha vlitý dar, který nás činí trvale schopnými a ochotnými činiti dobré. Víra tedy jest podmínkou a základem náboženského života; mám-li býti nábožensky živ, musím v Boha věřiti.

Než pouhým rozumem Boha poznati jest velmi nesnadno.

Známa jsou o tom slova velikého filosofa pohanského starověku, Platona Má-li se tedy člověk přibližovati Bohu, bylo by třeba, aby se Bůh přiblížil člověku. Kristus Ježíš se nazývá světlem světa, kteréž »světlo osvěcuje každého člověka, přicházejícího na tento svět«. (Jan, 1, 9) *Bůh dává víru*, ale člověk má se o ni snažiti, a Bůh mu *i v té snaze, hledati Boha, pomáhá.* »Nikdo nemůže přijíti ke mně,« praví Spasitel, »leč koho Otec přitáhne.« (Jan, 6, 44.)

Přirozený rozum uznává také, že člověk sám ze sebe ničím si toho nezasloužil, že tedy Bůh nebyl povinen, aby mu posvítil na pravou cestu. Víra jest milost. Ba což více, *víra* při tom, že je darem, ještě má býti člověku *příčinou zásluhy a odměny!* Proto dána jí taková moc: »Amen, pravím vám,« dí Spasitel, »budete-li míti víru jako zrno hořčičné, řeknete této hoře: jdi odsud tam, a půjde: a nebude vám nic nemožného.« (Mat. 17, 19.) Proto mluví apoštol o víře tak pevné a mocné, že by hory přenášel. Všem nám zní v uších stereotypní slova Páně: »Doufej synu, dcero, víra tvá tě uzdravila; jdi, a jak jsi uvěřil, staniž se tobě.«

Podivný jest případ u evangelisty Matouše (15, 22—28). Pohanská žena kananejská přišla prosit Ježíše, by jí uzdravil dceru. Pán zprvu jakoby jí neslyšel, neodpověděl ani slova; jakobychom po našem řekli, že ji ignoroval. Šlo se dále. Ona prosíc, pocházela za nimi. Byla to asi trapná scéna, neboť apoštolé přimlouvali se za ni. Ježíš odpověděl, že jest poslán toliko k ovcím domu israelského. Žena však neustávala prositi, až Ježíš odpověděl: »Není dobré vzíti chléb synům a hoditi psům.« Za tehdejších poměrů, názorů, významu slov a způsobu řeči znělo to sice poněkud mírněji, ale ještě ta odpověď zůstávala velmi tvrdou. A co žena? Pokorně pravila: »Pane, i štěňátka jedí drobty, jež padají se stolů pánů jejich.« — To byl *velikánský autodafé*, actus fidei, a jen proto možný, že pocházel *z pravé nálady srdce, z pokory.* Proto také hned přišla pochvala, odměna: »Ó ženo, veliká jest víra tvá; staniž se tobě, jak chceš. I uzdravena jest dcera její v tu hodinu.« Ježíši Kriste, nyní rozumíme, proč jsi se tak zatvrdil: to pokorné srdce mělo býti rozmělněno, aby jako kadidlo vydalo tím libější vůni víry. Vidíte již pravou cestu k víře? Nebezpečně by bloudil, kdo by myslil, že prokáže Bohu čest, když uvěří v něho. Ba právě naopak: Apoštol sv. Petr píše (I. 5, 4.): »Bůh se pyšným protiví, ale pokorným dává milost, zde víru.«

Jiný obraz. Přišed Ježíš do Cesareje Filipovy, otázal se apoštolů, kým ho lidé praví býti, za koho jej mají? Apoštolé odpovídali, že jedni za Jana Křtitele, jiní za Eliáše, opět jiní za jednoho z proroků. Na to Ježíš: »Vy pak, kým mne býti pravíte?« Odpověděv Šimon Petr řekl: »Ty jsi Kristus, syn Boha živého.« A odpovídaje Ježíš, řekl mu: »Blahoslavený jsi Šimone, synu Jonášův, neboť tělo a krev nezjevily toho tobě: ale Otec můj, který jest v nebesích.« (Mat. 16, 13.) Zase *veliké vyznání víry*, u něhož na trojím nám tu nejvíce záleží: za prvé, že *Otec nebeský* to Petrovi *vnuknul*, za druhé, že *Kristus Pán nazývá* Petra

blahoslaveným; t. j. blahořečí, po našem gratuluje mu, patrně k zásluze za jeho spolučinnost ve víře, a za třetí, hned také *odměna:* Petru slíben primát v církvi. Ejhle, opět víra darem božím za spolučinnosti lidské.

Vizme jen ještě, co praví *apoštolé o víře.* Apoštol lásky sv. *Jan,* jenž pojem svůj o víře měl z přímého styku s Ježíšem Kristem, píše: »Kdo věří v něho, nebude souzen; ale kdo nevěří, již jest odsouzen, neb nevěří v jednorozeného Syna božího« (3, 18.) *Marek,* učedník sv. Petra, dí: »Kdo uvěří, spasen bude, kdo pak neuvěří, bude zatracen.« (26, 16.) *Pavel,* apoštol, nádoba vyvolená, píše Římanům: »Bez víry nemožno jest Bohu se líbiti.« (6, 11.) Oblíbenou myšlenkou jest mu výrok prorocký, že »spravedlivý z víry živ jest«, tak oblíbenou, že jej píše Římanům, Židům a Galatským.

Když tedy víra tak jest bohumilá, že Kristus tolikrát ji pochválil a odměnil, když své láskyplné srdce zatvrdil nad ženou kananejskou, jen aby její víru ještě více oživil a utvrdil, když apoštolu Petrovi gratuloval pro jeho mužný projev víry a odměnil jej; když učedníky své za jejich víru nazývá bratry a každému, kdo v něho věří, slibuje život věčný, když apoštolé v živém dojmu z osobního obcování s ním takový důraz kladou na víru, tažme se pokorně a zbožně: *může Bůh odepříti daru víry* člověku, který ho v pravdě hledá, týž Bůh, jenž »tak miloval svět, že Syna svého jednorozeného dal, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný?« (Jan, 3, 16.) Bůh jest věrný; poskytuje, čeho ku spáse třeba, jen když také člověk věrně spolupůsobí.

Však zanechme již písem a obraťme se *k nynějším dobám a lidem.* V Anglii byly dva benediktinské kláštery anglikánského vyznání, v Caldech mužský a v St. Bride ženský. Anglikáni nemálo si na nich zakládali, neboť prý jejich víra též může nadchnouti k životu řeholnímu jako katolická. Letos však obojí klášter vrátil se do katolické církve, ačkoli utrpěl za to velikou ztrátu majetku. Zajisté, že v klášterním zátiší pěstovali pravou, pokornou modlitbu, a hle, Otec nebeský »dal ducha dobrého těm, kteří ho prosili.«

Ach ano, *modlitba,* nikoli rozumové hloubání je *pravá cesta k víře.* »Nicht im Grübeln, nein, im Beten wird dir Offenbarung kommen,« praví přední katolický básník Vilém Weber v »Dreizehnlinden«. Přesvědčení o víře přijde pak s věrou samo: »Kdo věří v Syna božího, má svědectví boží v sobě.« (Jan I. 5, 10.) Opět: »Toť jest vítězství, které přemáhá svět, víra naše.« (Ib. 5, 4.)

Kdyby však tu přece někdo byl, kdo by z jakékoli příčiny nedovedl se pomodliti za dar víry, ať zachová v srdci svém aspoň místečko, jaké bylo v areopagu »*Neznámému bohu*«, nebo jako zahrádku »před naším«, kam mu nesmí každý. Snad tam do té zachovalé půdy padne hořčičné zrnko víry. Ale pak — poznati čas navštívení svého! »Bůh, jenž tě bez tebe stvořil a vykoupil, nespasí tě bez tebe,« dí veliký filosof křesťanský, sv. Augustin.

A Písmo svaté praví: »Do zlovolné duše nevejde moudrost.« (Moudr. 1, 4.)

Pomíjím tu všecky ty významné konverse, návraty vzácných mužů do církve, kteří poznali a uznali pravdu ve svůj čas. Jen jednoho z poslední doby připomenu, Alberta von Ruville, professora dějin na universitě v Halle. Ze všech oborů vědy historie nejblíže se dotýká náboženství. Písma sv. jsou většinou historická. Jak nadšeně, a hned poznati, že důvodně a proto pravdivě píše Ruville ve svém nejnovějším díle »Der Golgrund der Weltgeschichte« o katolickém náboženství, že bez církve vlastně není dějin, není dějinného pojítka a měřítka, že Ježíš Kristus jest pramen a pán dějin, zlatý oblouk, jenž jakožto vrchol spojuje oba pilíře pravdy, víru a vědu; že člověk může se pravdě blížiti, pravdu poznávati jen modlitbou a eucharistií. Mníte, že slyšíte »doktora andělského« ze XIII. století, sv. Tomáše akvinského, o němž známo, že na nejtěžší záhady svého filosofického zkumu připravoval se modlitbou, postem a eucharistií. Ó jak přece je to naše svaté náboženství prosté a důsledné, protože jest věčné a božské! Nám katolíkům přišel to říci protestant, zlačnělý a vyprahlý po pravdě, kdežto my, katolíci, v blahobytě víry, často si nevážíme, co máme. Zvedejte v pravém vědomí hlavy, katoličtí akademikové!

Díky Bohu, na vědeckých výšinách již opět svítá, třeba zatím jen na vrcholcích. Kdyby tak bylo všude, věru, bylo by také za našich časů radost býti katolíkem. Ale v prostředních polohách bohužel ještě jsou namnoze šeré mlhoviny, a odtud, to zvláště budiž Bohu žalováno, padají těžké, otravné chmury až do těch kdysi v jádře zdravých údolí a širých rovin. — Buďme tedy na věrné stráži svého lidu, jenž právě, že tak dobrý jest, zkazí-li se, snad horší bude než kterýkoli jiný. Corruptio optimi pessima. Proto tím více běda, z koho pohoršení pochází!

Pracujme též o návrat bratří odštěpených, fraude deceptorum, o víru ošizených, ut resipiscant et redeant adweritatis unitatem, by se vzpamatovali a vrátili k jednotě pravdy.

Především však sami mějme péči o svou vlastní víru. Bývá zde mnoho nedostatků. »Kdo se domnívá, že stojí, hlediž, aby nepadl.« (I. Kor. 10, 12.) Kde je třeba jen to praktické křesťanství, ten starý, zbožný zvyk, modliti se za dar Ducha sv.? Či snad již nepotřebujeme darů moudrosti, rozumu, rady, síly, umění, pobožnosti a bázně boží?

Modlívejme se s apoštoly: Domine adauge mihi fidem, Pane, rozmnož mi víru, přidej mi víry! Svatí věrozvěstové naši, dárcové katolické víry, Cyrille a Methode, orodujte za nás!

Alois Hlavinka.

Neděle po ukončení svaté missie.

Bohu díky! Stůjte pevni! Vytrvejte!

»Kdo setrvá až do konce, ten spasen bude.« (Mat. 24, 13.)

I.

V XVIII. hlavě Skutků apoštolských vypravuje sv. Lukáš, jak svatý Pavel přišel z Athén do Korintu a tam se ubytoval u jednoho žida, který slul Aquilla a jeho manželka Priscilla. Bylť Aquilla jako sv. Pavel řemesla stanařského (tkalcem). I chodil sv. Pavel každé soboty do sbornice židovské a mluvil tam o Pánu Ježíši a přesvědčoval Židy i Řeky, že Ježíš Kristus jest Syn boží a slíbený Messiáš. Ale oni mu odporovali a rouhali se. A odešed od nich, vešel do domu nějakého ctitele božího, jehož dům byl hned u samé sbornice. A někteří z jeho posluchačů, mezi nimi i kníže školy, Krispus, uvěřili v Krista Pána a byli pokřtěni. Pavel pak pro nesnáze a pronásledování, jež mu hrozilo, chtěl odejíti, avšak v noci se mu zjevil Pán a řekl: »*Neboj se, ale mluv a nemlč; neb já jsem s tebou a žádný nesáhne na tebe, aby uškodil tobě, neboť mám mnoho lidu v tomto městě.*« (Skutky ap. 18, 9—10.) I pobyl tam Pavel jeden rok a šest měsíců, uče je slovu božímu s velikým užitkem.

Nejmilejší! Před 14 dny zavítali mezi nás duchovní synové sv. Dominika. V bílých řízách s černými plášti objevili se mezi námi jako poslanci boží, aby i oni nám lámali chléb poučení duchovního, vybízeli k pokání, slyšeli naše sv. zpovědi a sytili nás tělem Páně. Když sem přišli, nevěděli ovšem, jak se bude jejich dílu dařiti. Než hojné modlitby nejen v naší osadě, ale i po různých místech za zdar sv. missie a za hojné požehnání boží konané, zmohly to, že i jim jako s nebe ozval se hlas: »*Nebojte se, ale mluvte a nemlčte, neb já jsem s vámi; neboť mám mnoho lidu v tomto místě.*« Přes různé nesnáze a obtíže, přes všelijaké překážky ukázalo se v uplynulých dnech, že *Pán má mnoho věrného lidu v této osadě.* S počátku, pravda, panovala sice jakási nedůvěra, jakýsi ostych, ale během týdne rostl počet posluchačů slova božího, Pán množil na každý den počet jejich, a v poslední dny tato svatyně již nestačila.

Ukázalo se tedy nad slunce jasněji, že *Pán má v této osadě mnoho upřímných ctitelův a vyznavačů,* kteří se nestydí a nebojí k němu se přiznati posloucháním slova božího, veřejným účastenstvím na pobožnostech k poctě boží konaných, na průvodě ke cti nejsv. Svátosti oltářní pořádaném a hlavně sv. zpovědí a sv. přijímáním. Ukázalo se, Bohu díky, že Pán má v této osadě mnoho věrných duší, které veřejně vyznávají víru svou před světem i před lidmi, znajíce slova Spasitelova: »Kdo vyzná mne před lidmi, toho vyznám i já před Otcem svým, jenž jest v nebesích.« (Mat. 10, 32.) Ukázalo se, že naše osada jest ještě dobře

katolická, dobře náboženská, že ovečky hlasu a proseb pastýřů svých uposlechly a na pastvu připravenou rády šly.

Jak radostný to byl pohled na ty zástupy věřících, které denně, od časného jitra, ráno, odpoledne a večer naplňovaly tento stánek, Bohu zasvěcený! Jak povzbuzující dojmy odnesli jsme si z těch dnů, kdy víra v Boha rozmnožena, naděje v zaslíbení boží utužena, láska posílena, kdy dlouhé hněvy odstraněny! Jak jsme se vzdělávali pohledem na nábožnou horlivost mládeže, jak se vyznamenali počtem i chováním jinoši i dívky, muži i ženy! Věru, že s pocity upřímné pokory zpívali jsme z nadšených srdcí: »Bože, chválíme tebe!« a tento upřímný, oddaný dík Pánu Bohu i dnes pronášíme. Vzpomínáte na to, co jsem vám před missiemi vypravoval o sv. Pavlu? Když v Korintě pracoval o založení osady křesťanské, pomáhal mu Apollo, který po jeho odchodu v díle jeho pokračoval. Později sv. Pavel psal Korintským: »Já jsem sázel, Apollo zaléval, ale Bůh dal vzrůst.« I zde se tak stalo. Váš duchovní správce missie obstaral, missionáři se namáhali, jak jste se přesvědčili, pracovali do únavy o duchovní obnovení naše, ale Bůh dal vzrůst, Bůh dílu tomu žehnal tak, že vy všickni, kdož jste brali účast na sv. missii, sami vysvědčení vydáváte o blahodárných účincích jejích.

Proto ještě jednou upřímné, *vřelé díky Pánu Bohu!* Díky za to, že nám vzbudil nadšené řečníky, díky za to, že pohnul srdce mnohých k pokání a polepšení života, díky za to, že nás nadchl k horlivosti, díky i za to, že nám příznivého počasí popřál!

II.

Než, nejmilejší, tím, že jsme sv. missii ukončili, *není všecka práce již vykonána, naopak, druhá, nesnadnější a důležitější nastává.* V čas sv. missie povzbuzovala vás slova nadšeného řečníka, i druh druha svým příkladem k horlivosti rozněcoval. Slýchali jste často slovo boží, zúčastňovali jste se mimořádných pobožností — to nyní přestalo, ale vaše horlivost přestati nesmí. Je třeba, aby dobré úmysly byly vyplněny, sv. předsevzetí o missiích učiněná prováděna, co slíbeno, budiž vykonáno, zlé náklonnosti buďtež vytrvale a a stále přemáhány. Nyní bude odpůrce spasení lidského nejvíce na vás dorážeti a o to usilovati, aby vás v dobrém zviklal a k zlému naklonil.

Nadmíru vážný důkaz pro toto mé tvrzení obsahují slova božského Spasitele u sv. Lukáše 11, 24 seq.: »Když nečistý duch vyjde od člověka, chodí po místech suchých, hledaje odpočinutí; a nenalézaje dí: *Vrátím se do domu svého, z něhož jsem vyšel*; a přijda, nalezne jej vymetený a ozdobený. Tehdy jde a vezme s sebou sedm jiných duchů, horších nežli jest sám, a vejdouce, přebývají tam. I stávají se poslední věci člověka toho horšími, než byly první.« Pokáním, upřímnou sv. zpovědí byl vymítnut z duší vašich duch zlý; než on nemá pokoje a usiluje do nich opět se navrátiti. Aby se mu jeho práce spíše dařila, vezme na

pomoc sedm jiných duchů, horších nežli jest sám, to jest všemi sedmi hlavními hříchy na člověka doráží. Jako lítá saň, jako nenasytný dravec vrhá se na člověka očištěného, jest mu líto duše, o niž přišel, nedá mu pokoje ve dne, sterým pokušením láká ho v noci, vytrhuje jej z modlitby, popouzí k hněvu, jen aby jej na starou, hříšnou dráhu svedl. A jak se člověk jen jednou těžce prohřeší, již má ďábel vyhráno, víť, že ostatní staré hříchy zase po své ušlapané cestě do duše člověka vejdou, jakmile jedním hříchem jest poskvrněna.

V staré pohádce vypravuje se o hrdinovi, který uťal dravé sani hlavu — a hle, skoro pod mečem jiných sedm hlav narostlo. Toť je věru obraz člověka, který upřímným pokáním s Bohem se smířil. Pak přichází ďábel a hledí, aby znovu dobyl jeho srdce, znovu pokouší, láká. Proto stůjte pevni! »*Bděte a modlete se, abyste nevešli v pokušení!*« (Mat. 26, 41.) Nedomnívejte se, že jste o missiích již dosti vykonali, když jste se každý den modlili, každý den služby boží navštěvovali. I nyní konejte svědomitě své denní modlitby a obnovujte při nich svá předsevzetí, která jste o missiích učinili. Rodiče, předcházejte své dítky dobrým příkladem! Navštěvujte pravidelně o nedělích a svátcích služby boží! Zajděte dle možnosti i všedního dne na toto posvátné místo! Čtěte nábožné knihy, biblickou dějepravu, životopisy svatých! V pokušení nepoddávejte se ďáblu, ale proste Pána Boha za posilu, byste do starých hříchů neklesli. Představte si živě 7. a 9. zastavení křížové cesty; vizte Spasitele, kterak po druhé a po třetí padá pod křížem. Vzpomeňte, kterak při křížové cestě zpíváte:

Třetí ten Kristův pád toho zahanbuje,
který do předešlých hříchů se vracuje!

Sv. Otcové všeobecně vykládají, že proto několikrát božský Spasitel pod křížem klesl, že my do svých hříchův opět a opět upadáme. Prosme Spasitele, aby pro slabost svou nás posilnil, abychom pokušení ke hříchu skutečně přemáhali a nikdy již do hříchu smrtelného neupadli.

Pohleďme v čas pokušení na ty památky, jež máme od sv. missie: křížky, růžence, medailky, obrázky. Každý pohled na ně nechť nám připomene to, čím jsme Pánu Bohu povinni, co jsme mu dlužni. Nechť nám uvede na mysl, jakých nebezpečí a příležitostí ke hříchu se máme vystříhati a v čem zvláště žádosti své přemáhati. *Utíkejme se v pokušení pod ochranu Panny Marie*, které jsme se o missii zasvětili; prosme ji tou krásnou modlitbou: »Ó paní má, ó matko má, pomni, že tobě náležím! Chraň a opatruj mne jako statek a majetek svůj!« A jestliže my se své strany učiníme, co na nás jest, neodepře nám Bůh své milosti a Panna Maria své pomoci. Vytrvati v dobrém není snadná, lehká práce; k ní jest třeba námahy a trpělivosti, ale při dobré vůli všechno se podaří.

II.

Poslyšte příklad, že úsilovná vůle vše zmůže. Žil před mnohými léty mladý muž, jenž byl skvěle nadán, ale světské žádosti ovládly srdce jeho a vlekly jej z hříchu do hříchu. Trpěl hrozně tím tyranstvím, jež vášeň jeho provozovala, a přál si sám, zbýti se toho tvrdého pána a svrhnouti jeho jho se šíje své. Ale stále odkládal s rozhodnutím. Říkal: až zítra, až zítra! Následujícího dne opět odkládal, a tak se polepšení vleklo dlouhou dobu. Jednou seděl v podletí v zahradě u domu blízek zoufalství. Jako tmavou noc osvítí blesk a poutník vidí, kde právě je, tak blesky milosti boží osvětlovaly jeho duši; on viděl tu spoustu, která v ní jest domovem, v celé její hrůze. »Osvoboď se! Vyprosti se z toho nedůstojného, bídného otroctví!« volalo celé jeho nitro. Než tu stanuly opět u něho staré jeho přítelkyně, nečisté, hříšné žádosti, líbezně se na něj usmívaly a uchopily se ho, věšely se na jeho šat a lahodně k němu promlouvaly: »Co že *nás* chceš opustiti? Tak mlád jsi, život se před tebou teprve otvírá, a ty chceš bez nás jíti cestou života? Od této chvíle chceš se té neb oné radosti odříci?« — Té — oné radosti! Na jaký kal, na jakou neřest jej upomínala ta slova! Ale zároveň mu luzně líčila sladké chvíle, různé rozkoše a požitky. Vyskočil z místa, běžel hlouběji do zahrady. Pod fíkovým stromem vrhl se na zem, zaryl svůj obličej do písku. Všecko v jeho nitru, rozpálený mozek, horečně tepoucí srdce, celá jeho bytost křičela: »*Musíš, musíš!*« — ale dosavadní nečistý život, dlouholetý návyk, vášně a touhy stále ukájené a přece nikdy nenasycené volaly: »*Nemůžeš!* Nemůžeš bez nás býti, nemůžeš se od nás odloučiti!«

Není třeba, abych vaši zvědavost dále napínal. Snad leckdo z vás uhodl, že tato událost přihodila se v Miláně r. 387, a znáte, jak skončila: obrácením Augustina, jenž v té hodině vyprostil se z objetí vášní, dal se od sv. Ambrože pokřtíti a o své zdokonalení dále pečoval tak, že se stal nejen knězem, ale i biskupem, slavným učitelem a světlem církve, která jej ctí jako světce.

Kázání sv. Ambrože, biskupa milánského, a *modlitby* zbožné matky, sv. Moniky, to byly, jež Augustina obrátily. *Kázání* horlivých missionářů a *modlitby*, jež jsme denně za hlubokého ticha na znamení zvonu za obrácení hříšníků — za obrácení své vlastní — konali, způsobili i v našich duších znovuzrození. Podařilo se nám vyprostiti se z objetí ďábla, rozdrtili jsme pouta hříchu, zkroušeně jsme zvolali: Smiluj se nade mnou, Bože, podle velikého milosrdenství svého! A podle množství svých slitování, shlaď nepravost mou! — Máš, Hospodine, přiznávající se hříšníky před sebou; víme, že neušetříš-li nás, všichni zahyneme!« — Spadla koruna s hlavy naší, běda nám, že jsme zhřešili!«

A Bůh nejvýš milosrdný přijal nás na milost právě tak, jako ten dobrý, biblický otec syna marnotratného. *Rouchem* nejlepším oblékl nás — posvěcující milostí boží; *prsten* přátelství svého vložil na ruku naši, též *obuv* nám dal, milost svoji pomáhající,

bychom chodili cestami přikázání božích. *I hody tučné* nám připravil, tělem svého vlastního Syna, Beránka neposkvrněného nás nasytil. *Korunu vyvolení* božího opět vložil na naši hlavu — nuže, na nás jest, abychom jako sv. Augustin měli pevnou a vytrvalou vůli boj s ďáblem, tělem a světem trpělivě bojovati, zlé náklonnosti své statečně přemáhati, dobré konati, své sliby, předsevzetí a dobré úmysly denně naplňovati. Neboť neřekl Spasitel, že ten bude spasen, kdo začne, *ale jenom ten, kdo vytrvá až do konce. Vytrvejte tedy,* jinak by se ta vaše horlivost, zbožnost a obětavost o missiích podobala jen bengálskému ohni nebo vypuštěné raketě, která na okamžik zaplane, zazáří duhovými barvami, ale po chvíli je po všem a zůstává jenom zápach po dýmu a kouři. Vaše zbožné nadšení o missiích musí vydati *trvalé ovoce* lepšího a bohumilejšího života, pak budou missie pro vás opravdovým požehnáním.

Sami jste se o missiích přesvědčili, že missionáři vám přinesli to, co jsem vám sliboval: *pokoj a radost.* Ne nadarmo praví sv. apoštol Pavel (Řím. 14, 17), že »*království boží . . . jest spravedlnost, pokoj a radost.*« Svatou radostí jste se těšili v uplynulých dnech, oči vaše se rozjasnily, ustarané tváře zazářily, a vy mi dosvědčíte, že té radosti nelze koupiti vstupenkou do divadla, koncertu, taneční zábavy ani nikam jinam; tu radost dává sv. náboženství. A pokoj boží, který převyšuje všeliké pomyšlení lidské, ustoupil do srdcí vašich, ten pokoj, kterého svět nemá a dáti nemůže. Nedivím se, že leckterý z vás zvolal: Celé nebe cítím v srdci svém; věru, to jest předtucha blaženosti nebeské.

Nuže, učiňte tuto radost trvalou, učiňte tuto spokojenou mysl ustavičnou, to jest ve vaší moci, Bůh vám neodepře milosti své, budete-li s ní spolupůsobiti. Pak památka na sv. missie bude vám milou do smrti, a po šťastné smrti »radovati se bude srdce vaše, a radosti vaší žádný neodejme od vás« (Jan 16, 22) na věky. Amen.

R. S.

Řeč k rekrutům

před nastoupením vojenské služby.

»Pracuj jako dobrý bojovník Krista Ježíše!« (II. Tim. 2. 3.)

Drazí jinoši! Každý křesťan jest vojínem, bojovníkem; již Job pronesl to památné slovo: »Bojování jest život člověka na zemi,« a od jeho časů tato myšlenka v různých změnách tisíckráte byla pronesena. Ale vy máte býti bojovníky Ježíše Krista ve smyslu docela zvláštním. Vy obléknete na sebe za krátko kabát císařův a stanete se členy slavné jeho armády. Tisícové jinochů ve dnech těchto budou opouštěti své rodiče, rodiny, obce ano i vlasti a odebéřou se k plukům, k nimž budou přiděleni, aby u nich konali svou vojenskou povinnost. Tisícové jinochů nejzdatnějších, nejzdravějších, výkvět mužského dorostu odchází

v těchto dnech do kasáren. Nemůžeme se diviti, že mnohý otec a přemnohá matka se slzami v očích zavzdychne: Zda se mi ten hoch zase vrátí? A zda se mi vrátí tak, jak ho do světa posílám? Dobrý, čistý, nezkažený? Zda neztratí v cizině svoji víru?

Drazí jinoši, tyto otázky jsou až příliš přirozené, než aby se jim kdo diviti mohl. Zkušenost učí, že leckdo v cizině se pokazil. Jdete na vojnu, většinou do velikých měst. Zde vás každý zná, pozoruje, v cizině, velikém městě, ve vojenském kabátě se ztratíte. Zde dohlédají na vás vaši rodiče, povzbudí, napomenou, a je-li třeba, pokárají; na vojně nebude nikoho, kdo by o vaši mravnost, víru a zbožnost takový zájem měl, jako vaši rodiče, a proto přirozeně také nebude nikoho, kdo by nad vámi tak bděl jako oni. Na vojně bude větší příležitost ke hříchu než zde; ba takové hříchy, které zde jsou skoro nemožné, budou se leckdy ve svůdné podobě za vámi tlačiti do kasáren. Na vojně budete míti více volnosti a svobody, když si své vojenské povinnosti vykonáte, než zde; budete míti silnou, dobrou stravu, práci ne celkem těžkou, tělo vaše je v nejprudším pohlavním vývoji, svůdců a zlých příkladů ve světě dosti — ani na vojně se jim nevyhnete — ó co tu rozličných nástrah, nebezpečí, a jak mnoho je vám třeba boží pomoci, ochrany anděla strážného, jak mnoho třeba opatrnosti s vaší strany, sebezáporu a modlitby, abyste neklesli, ale s čistým srdcem, s věřící zbožnou duší, vykonavše svoji vojenskou povinnost, vrátili se ke svým rodičům!

Je to možné? Ovšem! Poslyšte!

V lednu roku 1871 blízko města Mansu ve Francii svedena byla mezi Francouzi a Prušáky tuhá bitka o jistou výhodnou posici. 300 Francouzů zvítězilo, 200 bylo dílem těžce raněno, dílem zabito. Mezi zraněnými chodil vojenský kněz, nabízeje jim duchovní pomoc a útěchu, a zaopatřuje umírající. Když přišel k jednomu z nich, chtěje jej zpovídati, poděkoval mu raněný pravě: »Děkuji vám; před třemi dny jsem byl u sv. zpovědi. Prosím vás, podejte mi Tělo Páně a udělte mi poslední pomazání. A vedle toho mám ještě jednu prosbu. Až zemru, vezměte bílou kravatu, kterou od svého prvního sv. přijímání jsem nosíval, doneste neb pošlete jí mé dobré matičce a napište jí, že tato bílá kravatka ničím jiným nebyla poskvrněna, než krví, již jsem za vlast prolil.« Těžce zraněný vojín, Charles Pitt, přijav Tělo Páně a poslední pomazání, brzy dokonal nevinný život svůj.

Drazí jinoši! Jak na vojně, i v kasárnách můžete zachovati čistou duši, čisté roucho svatební, ale je třeba, abyste se především

1. *modlili.* Modlitba vám dodá síly v pokušení; potěší vás v opuštěnosti, povzbudí v utrpení; důvěrná modlitba činí divy. Nestyďte se za modlitbu! Německý císař, nyní panující, Vilém II., měl několikráte k vojínům před služební přísahou promluvu; v jedné z nich pravil: »Nestyďte se za modlitbu, které vás vaše matka učila, neboť já chci míti vojáky, kteří se modlí Otčenáš!« Jestliže císař tak vybízí, co mám já říci? Nezapomeňte se mo-

dliti! Ctihodný farář arský, Vianney napsal: »Chce-li ďábel přivésti nějakou osobu do záhuby, hledí jí především nechut a odpor k modlitbě vnuknouti. Dokáže-li to, že se osoba ta nemodlí vůbec aneb špatně se modlí, je tím jist, že ji uloví.« »Bděte tedy, drazí jinoši, bděte a modlete se« — i v kasárnách!

2. Je třeba, *abyste na mši svatou chodili.* Budete od svých představených do kostela voděni v určité dny, ne však každou neděli, protože množství vojínů nepřipouští toho, aby všichni každou neděli se vystřídali v návštěvě služeb božích. Ale i když nebudete na společné bohoslužby vedeni a budete míti volno, jděte na mši svatou. Již pohled na kněze, který mši sv. slouží právě tak jako ve vaší domovině, dům boží, přítomnost Ježíše Krista v nejsv. Svátosti oltářní, velebný zvuk varhan, zbožný zpěv, vroucí společná modlitba — to vše bude mocně na vaše srdce působiti, vy naleznete velikou útěchu v domě božím. Ale to jsou vše jen zevnější okolnosti; mše sv. sama jest pokladem nepřeberným, z ní prýští ustavičně milostí bez míry všem, kdož jí zbožně obcují. Čerpejte i vy z tohoto pramene, přesvědčíte se, že v suchopáru a poušti obtíží životních i do vaší duše ze mše sv. skane krůpěj balsámu hojivého, silivého a léčivého.

3. *Je třeba, abyste k sv. zpovědi a k sv. přijímání aspoň jednou za rok přistupovali.* Příležitost se vám poskytne, ale nuceni nebudete; přistupte tedy ochotně a dobrovolně, jako dobré a poslušné děti církve aspoň o velikonocích k sv. svátostem. Poslechněte hlasu zvoucího Spasitele: »Pojďte ke mně všichni, kteří pracujete a obtíženi jste a já vás občerstvím!« Ve zpovědnici naleznete zkušeného, věrného a otcovského přítele, který s láskou vás přijme a k němuž důvěrně obrátiti se můžete; ve sv. přijímání přichází však sám Pán k vám, nejčistší, nejmocnější, nejsvětější, vlévá nadpřirozenou sílu do duše, činí ji krásnější, bohumilejší, trpělivější, zaručuje ji věčnou blaženost. Jako stříbrná rybička neztratí svého lesku ani tehdy, jestliže pluje vodami nečistými, podobně ani vy neztratíte se a nezahynete v hříšném víru světa, ačli budete Tělem Páně se živiti.

4. *Mějte úctu a lásku k Panně Marii,* modlívejte se k ní v pokušeních; kdybyste jinak nemohli, aspoň krátce povzdechnouti můžete. »Ó paní má, ó matko má, pomni, že tobě náležím; chraň a opatruj mne jako statek a majetek svůj!« A když tak důvěrně modliti se budete, jistě se naplní i na vás to, co zpíváme: Nebylo slýcháno, aby Panna koho opustila, když k ní se utíká, ji o pomoc prosí a za přímluvu žádá. Dětinná úcta a důvěra k Panně Marii jest ozdobou a výsadou duší vyvolených a jistě i vy k nim náležeti chcete; nuže, mějte Matku boží za matku svou!

5. Ještě na jednu věc vás upozorniti nutí mne mé svědomí. Na vojně ovšem nemohou se s každým jednotlivcem mazliti; je tam přísný pořádek a tuhá kázeň. Také tam nebudete třeba míti takového pohodlí, jaké vám, zejména přináležíte-li lepším vrstvám společenským, může poskytnouti otcovský dům. Proto se tu a

tam přihází, že některý vojáček, stísněn jsa tesklivostí po domově, touhou po milých a drahých svých, bývá zachvácen malomyslností, trudnomyslností a melancholií, a zvykne té myšlence, kterou mu chorobně rozrušený mozek našeptává, že není z jeho stavu jiného vysvobození, než — *sebevraždou.*

Drahé duše moje! Ó kéž mne Pán Bůh v této chvíli osvítí, kéž srdce i duše vaše otevře, abyste poznali hrůzu takového skutku. Ze své kněžské zkušenosti znám, jak došel rodiče jistého hocha z Krakova telegram, že se jejich hoch ze služební pušky tam zastřelil. Co tu bylo slz, co hoře, co lítosti, co hanby — nedá se krátce pověděti. Kdyby snad — nedopouštěj Bůh — na někoho z vás satan podobné pokušení seslal, ať si vzpomene ihned na dobrého otce, ustaranou matku; ať si živě představí, jaký zármutek by jim připravil; ať si vzpomene na zákon boží, který hlasitě volá: »Nezabiješ ani sebe, ani bližního!«, ať si vzpomene, že jen Bůh je pánem života a smrti, že jen Bůh může tedy život nám vzíti.

Ať se svěří svému soudruhu, tíží-li ho co, ať prosí o pomoc a potěchu svého vojenského duchovního, nechť jde do slušné, veselé společnosti, aby přišel na jiné myšlenky; ať se modlí a si připomene, že ve světě je na tisíce lidí, kteří trpí mnohem více, nežli rekrut při cvičení, jehož utrpení je vlastně více domnělé, než skutečné. Když Napoleon I. kdysi slyšel, že jeden z jeho granátníků, jakýsi Groblin o život se připravil, vydal následující denní rozkaz: »Vojín musí uměti přemáhati i zármutek a zádumčivost; vojín má ukázati, že stejné statečnosti jest potřeba k tomu, aby duševní muky snesl, jako k tomu, aby v ohni celé baterie neohroženě na svém místě stál. Poddati se zármutku bez odporu a sebevraždou se vyprostiti z těžkých životních bojů jest zbabělostí a znamená opouštěti bojiště dříve, než vybojováno vítězství.«

A právě proto, že sebevražda je zbabělostí, která nepřísluší vojínu císařovu a tím méně vojínu Kristovu, nedovoluje církev pohřbu církevního těm, kdož si na život sáhnou, a dle nařízení císaře německého nemá býti vojín sebevrah, spáchal-li sebevraždu v příčetnosti, pohřben s obvyklými vojenskými poctami.

* *
*

S těmito, od srdce jdoucími napomenutími vás, drazí jinoši, propouštím. Jsem přesvědčen, že každý z vás, prve nežli domov opustí, na dalekou cestu do ciziny, sv. zpovědí a sv. přijímáním se posilní. I stav vojenský je stav nutný; je v tom cosi čestného, hájiti císaře, vlast a spoluobčany proti výpadům nepřátel aneb proti výzbrojům a vzpourám domácím. Je také jisto, že mnozí bývalí vojíni právě na vojně naučili se přesnosti, správnosti, pořádku, někdy i druhému jazyku, a to vše jim bylo v životě pozdějším k dobrému. Ale stejně je jisto, že v tom množství mla-

dých lidí v kasárnách nejsou všichni samí andělé, že i tam je leckteré nahnilé jablko, a proto pozor ve výběru přátel! Jestliže někdo nedovede ničeho jiného, nežli ustavičně představené tupiti, službu proklínati, náboženským úkonům se posmívati, v necudnostech si libovati — jistě by nebyl dobrým přítelem vaším a veliká škoda by pro vás z toho vzešla, jestliže byste si jej důvěrně oblíbili.

Anděl strážný váš a sv. Rafael provázej vás tedy do stanoviště vašeho, ochraňuj všechny vaše kroky v cizině a zdravé na duchu a na těle, zdokonalené a zušlechtěné přiveď zpět k vašim rodičům; jdětež s Pánem Bohem, v pokoji s Pánem Bohem se zase vraťte! Amen.

R. S.

LISTY VĚDECKÉ.

Reforma studentských bytů.

Dle německého Aléthés.

V Mnichově konala se dne 24. května 1913 první konference, jež se zabývala otázkou reformy studentských bytů v městech, kde jsou vysoké školy jazyka německého. Konference byla velice četně jak státními úřady, tak universitami, odbornými spolky a studenty obeslána. Dr. Sonnenschein, ředitel sekretariátu sociální práce ve prospěch studentů v Mnichově-Gladbachu, jenž dal ke svolání konference podnět, mluvil k věci se stanoviska hygienického, finančního, výchovného a mravního. Jeden z řečníků konstatoval, že již spolky pro podporování veřejné mravnosti zabývaly se otázkou studentských bytův a žádají, aby byl pořízen soupis bezvadných domův a rodin, v nichž by studenti bydliti mohli; v Bonnu a v Münsteru již se tak stalo. Důležité je sdělení, že na konferenci pro povznesení veřejné mravnosti v Halle bylo zjištěno, že u žádného stavu mravnost tak nepoklesla, jako u studentstva, a že studentstvo, co se týče pohlavních nemocí, zaujímá smutné první místo.

Prof. Kaup z Mnichova líčil nebezpečí mimomanželského pohlavního obcování a prohlásil, že úplná pohlavní abstinence nejen z ethických, ale i ze zdravotních ohledů naprosto musí býti žádána a že jest úplně neškodna. Proti tomu studentstvo svobodomyslné nepřeje si, aby otázka studentských bytů byla spojována s otázkou veřejné mravnosti, a má zálibu v tak zv. »sturmfreie Buden«, v nichž se vede veselý život po způsobu pařížských bohémů a tvrdí, že jest omezováním osobní svobody a sebeurčení, vykazuje-li se akademickému občanu, kde a za jakých poměrů smí nebo nesmí bydliti. Nadšený applaus četných zástupců různých svobodomyslných studentských korporací následoval po těch slovech. Další řečníci dokazovali, že jinak soudí člověk o této otázce za mladých let, a jinak, když nabyl rozhledu a zkušeností životních; universitní professoři mají povin-

nost starati se o to, aby studentstvo nebralo v bytech mravní zkázu a nešířilo ji dále v budoucích svých působištích. Vrchní medicinální rada dr. v. Gruber ukázal k tomu, že některé společenské kruhy jsou již tak velice zamořeny, že slovo »mravnost« působí u nich idiosynkrasii, ale to nemůže překážeti povolaným činitelům, aby nekonali své povinnosti, jež jim svědomí a úřad ukládá.

Usneseno konečně, aby sdružení studentské bytové konference za předsednictví 3 rektorů vysokých škol mnichovských dále trvalo a přípravné práce pro druhou, novou poradu vykonalo.

Konference hnula otázkou studentských bytův, a lze očekávati, že mnoho dobrého vykoná, a to tím více, poněvadž hlavní snaha její jest, aby ve všech městech universitních zřízeny byly bytové kanceláře, které by měly úřední charakter. Aby však celé zařízení nemělo ráz byrokratický, mají i hospodářské, ethické, ženské, dobročinné a mravní korporace míti vliv při sestavování bytových seznamů.

Třeba by tím mnoho bylo dosaženo, přece však jediné tímto způsobem mravní úroveň studentstva nebude povýšena; hlavním momentem zůstane i potom vnitřní reorganisace a důkladné probuzení mravní zodpovědnosti ve svědomí jednoho každého jednotlivce z řad studentstva.

Ve Würzburgu již bylo zřízeno bytové komité pro studenty. Členy byli studenti, ale přiorali starší, zkušené osoby k poradě; rektor university i někteří členové professorského sboru, dámy různých spolků, členové obecní správy a mnozí jiní stali se časem spolupracovníky komitétu. Sebráno především **1200** adres studentských bytů. Třicet dam katolického dámského sdružení, obchodního spolku a zástupci studentstva zkoumali oznámené byty a sestavili oznamovatele bezvadných studentských bytů, jenž obsahoval **500** (tedy méně než polovinu přihlášených) adres.

Z této ukázky lze seznati, jak mnoho mravního nebezpečí vězí v studentských bytech a jak důležitá jest tato otázka, a že na čase, aby i u nás v té příčině něco se stalo.

Člověk nebo stroj? — System Taylorův.

Před nedávnem vyšla v německém překladě kniha amerického inženýra Taylora, která má velikou důležitost nejen pro majitele průmyslových závodův, ale i pro ty, kteří v nich zaměstnáni jsou. Kniha má název: »*Zásady vědeckého vedení závodu*«, a o jejím předmětě živě debattují kruhy podnikatelské i dělnické. I pro nás jsou její vývody zajímavé.

Taylor (vyslov: Telor) byl dlouhá léta inženýrem ve velikých závodech, kontroloval a pozoroval dělníky při různých druzích práce, sám práci tu vykonával a vyzkoušel rozmanité methody pracovní. Při tom došel k přesvědčení, že veliký vzestup

výkonů pracovních vzhledem k nynějšímu stavu jest možný, jestliže výběr dělnictva, povaha nástrojův a jednotlivé úkony ruční při práci docela jinak budu upraveny. Několik příkladův objasní uvedenou větu.

Jedná se o továrnu na kola (bicykly). K roztřídění ocelových koulí pro ložisko kola je nutno nejméně 20, avšak i více různých pracovních úkonů. Pokusy zjistil Taylor, že jednotliví dělníci potřebují kratší nebo delší dobu k tomu, aby zjistili nějakou chybu na kouli. Aby vypátral ty dělníky, kteří nejhbitěji chybu poznali, učinil tento pokus: Před zrak dělníkův v takové vzdálenosti, by je poznati mohl, byla předvedena písmena A neb B. V okamžiku, kdy dělník písmenu rozeznal, stiskl hlavičku elektrického zvonku. Zvláštní přesný přístroj zaznamenal okamžik, kdy písmeny byly dělníkovi předvedeny, a okamžik, kdy je poznal. Z toho pak se dalo zjistiti, jaká jest schopnost dělníkova v té příčině. Někteří rozeznali písmeny okamžitě, jiní potřebovali k tomu delší chvíle. K roztřiďování koulí dle systemu Taylorova určeny jsou jen ty dělnice, které, sotvaže písmeny postřehly, ihned je rozpoznaly. Výsledek byl frappantní: Práci, kterou dříve konalo *120* děvčat, obstaralo potom děvčat *35*. Při tom byla přesnost práce přes to, že pracováno s větším spěchem, o dvě třetiny větší, než dříve. Pracovní doba byla z $10^1/_2$ hodiny snížena na $8^1/_2$ hodiny, a v sobotu odpoledne poskytnuto prázdno.

Uvedený příklad přihlíží *k výběru* dělnictva, aby totiž pro určitou práci vyhledán byl dělník nejschopnější. Všimněme si však též *výcviku* dělníkova. Činnost zedníkova byla co nejbedlivěji pozorována od prvního až do posledního hnutí rukou. Bylo vyšetřeno, kde a jak musí státi, aby s nejmenší spotřebou sil co možná nejvíce práce postavil; pátráno, v jaké výši má býti kámen, cihly a malta, aby každé zbytečné chytání a chození bylo zamezeno, jakých třeba podstavců, aby bez ztráty času potřebný materiál si mohl podati atd.

V jiné hlavě své knihy pojednává Taylor *o nástrojích*. K nakládání různých hmot béře se obyčejně též lopata. Dlouholetými zkouškami zjistil Taylor, že výkon dělníka jest největší, jestliže na jedno zabrání na lopatu naloží 9·5 kilogramu. Protože však hmoty jsou různé specifické váhy (na př. železná ruda je těžší než uhlí), vyplynul z toho praktický důsledek, že k nakládání různých druhů hmot je třeba různě velikých lopat. Všeobecně řečeno: System Taylorův snaží se nástroje dle možnosti různým poměrům přizpůsobiti, aby výkonnost co možná nejvyššího stupně mohla dosíci.

To je system Taylorův. Krátký úsudek o něm je asi tento: Nelze říci, že by zamýšlel vykořisťování dělníka, naopak, chce mu ulehčiti, nikoliv mu přitížiti. Neboť:

1. Vykazuje každému dělníku takové místo, na něž dle svých duševních i tělesných schopností nejlépe se hodí.

2. Dává mu k práci nejvhodnější nástroje.

3. Zbavuje ho zbytečných pohybů rukama a veškeru jeho pracovní sílu soustřeďuje.

Taylor se domnívá, že i zkrácení doby pracovní i zvýšení mzdy by bylo možno, kdyby jeho system všeobecně se ujal.

S druhé strany však třeba připomenouti, že tento nový americký system směřuje k tomu, aby práce lidská vyspěla k přesnosti a dokonalosti práce strojové, a v tom nelze shledávati pokroku. Vlastní myšlení dělníkovo má býti co nejvíce obmezeno. V tupé jednotvárnosti nutno konati práci přesně dle stanovených pravidel za přísného dozoru, a jestliže již dnes jednotvárná práce tovární deprimuje a otupuje, jak by tomu bylo, kdyby Taylorův system v našich dílnách a továrnách zobecněl?

Se stanoviska národohospodářského system Taylorův a pozornost, která jej provází, dokazují, jak hrozný a tuhý jest boj konkurenční, jenž dohání k napětí posledních sil. *R. S.*

Z praxe.

Zástavní právo na obročí statek není přípustno.

C. k. berní úřad žádal za vložení zástavního práva na usedlost náležející obročí v A. pro nezaplacenou pozemkovou daň za poslední tři leta. C. k. okresní soud žádost odmítl, druhá stolice jí vyhověla. K stížnosti farářově rozhodl správní soudní dvůr, že vložení zástavního práva není zde přípustno, poněvadž farář jest jen užívatelem, a nemůže tudíž býti zabavena substance obročí, nýbrž jen příjem užitku. Okolnost, že jde-li o stavební úvěr, zaznamenává se v příslušném dlužním úpisu jako zástavní předmět nemovitý statek dotyčného kostela nebo obročí nepadá na váhu. Do jisté míry jsou ručiteli biskupský ordinariát a místodržitelství, které půjčku povolily a následkem toho také dlužní úpis opatřují schvalovací doložkou.

* * *

Sbírky konati tak zv. cihlami nebo stavebními kameny není dovoleno.

Podstata těchto sbírek pozůstává v tom, že pořadatel vydává útržkové sešitky, aby byly buď v celku aneb jen jednotlivě útržky z nich tak zv. cihly nebo kameny prodávány. Takové sbírky jsou dle výnosu c. k. ministerstva vnitra ze dne 17. března 1895, č. 3812 ex 1894 zapovězeny, poněvadž při sbírkách tohoto způsobu s ohledem na zvláštní jich organisaci jest jakákoliv úřední dohlídka nemožna. Jak známo, konají se takové »cihlové« sbírky také na stavbu kostelů a jiné charitativní stavební podniky. (V nejnovější době sbírku pomocí útržkových sešitů pořádá Volná Myšlenka pro agitační fond k r. 1915.)

* * *

Mešní nadace, jichž výnos požívá farář, nejsou osvobozeny od ekvivalentního poplatku.

B. F, farář v H., podávaje přiznání příjmu z obročí uplatnil, že dle čl. 1. zákona ze dne 15. února 1877 jest osvobozen od poplatkového ekvivalentu, poněvadž čistý jeho příjem obnáší jen 636 K 63 h. Toto osvobození bylo také poplatkovým úřadem uznáno. Týž úřad vyzval poté faráře, aby podal výkaz jmění stávajících mešních nadací. Farář oznámil je na 1494 K a současně, dovolávaje se citovaného zákona, činil nárok na osvobození od poplatků, poněvadž výnos těchto nadací přísluší výhradně faráři a tvoří část jeho příjmů. Z tohoto jmění příslušný ekvivalentní poplatek stihl by faráře samotného, což by odporovalo jemu příslušícímu osobnímu osvobození. Správní soudní dvůr nálezem ze dne 29. října 1912 č. 11.620 toto osvobození nepřiznal. V journálním protokolu 106 b), e), l) při výpočtu ekvivalentu podléhajících subjektů jsou nadace a beneficia uvedena zvláště. Nadace jest tedy sama sebou ekvivalentu podléhající subjekt, byť i byla spojena s beneficiem. Příjem z nadace nemůže tudíž nikdy býti příjmem beneficia, ani tenkráte, když plyne majiteli beneficia jako takovému. Pan farář stěžoval si také do toho, že v rozhodnutí finančního ředitelství bylo prohlášeno, že další rekurs není přípustný. Tato stížnost byla však neodůvodněna, neboť dle čl. 3. zákona ze dne 20. února 1907 končí administrativní postup instanční u zemského finančního úřadu, když rekurs proti vyměření poplatkového ekvivalentu podaný netýká se obnosu 200 K převyšujícího.

* * *

Obyčejné stavební opravy farních budov.

Menší opravy, jaké musí každý nájemník ze svého hraditi, jako na př. zasazení skla do oken, kachlíků do kamen, vylepšení dveří, opravy zámků atp. musí také farář nésti ze svého bez ohledu na nějaký (nebo žádný) přebytek kongrualní. Tak ustanovují dvorní dekrety z r. 1805 a 1806. Zemské úřady však tuto povinnost rozšiřují i dále, zejména, je-li zde po faráři pozůstalost. Tak známe rozhodnutí místodržitelské (z roku 1897), v němž se uvádí: »Všechny, ve stavebním rozpočtu B. naznačené stavební úpravy jsou jen obyčejné opravy, jako nátěr dveří, oken, žaluzií, opravy těchto, pak opravy podlah, výměna bílení ve stáji, výměna veřejí, oprava střech, bílení zdí, oprava sporáku atd.« Není-li se obávati dědiců a zanechal-li farář jmění, poukazuje se všecko k výplatě z pozůstalosti. Jest zjištěn případ z hospodářské fary, kdy pozůstalost platila všechy stavební úpravy obnosem 30.000 korun. Při tom bylo dovoláváno se zákonných ustanovení (stavební normalie z r. 1807), v nichž se praví, že všechny opravy a úpravy, které byly zaviněny nedbalostí, vinou nebo opomenutím faráře nebo jeho služebných, má zaplatiti farář. Proto se doporučuje, zejména na farách hospodářských, aby vedena byla zvláštní

kniha, do níž farář zaznamenává všechny opravy a úpravy, které toho roku provedl, aby nemohla býti proti němu uplatněna výtka nedbalosti nebo opomenutí.

* *
*

Duchovním řádem vedený ústav vyučovací a výchovný nepodléhá výdělkové dani.

Vyučovací a výchovný ústav »Stella Matutina« ve Feldkirchu byl uznán za podléhající dani výdělkové, poněvadž jedná se o zaměstnání vypočítané na výdělek, což jeví se tím, že z přebytků příjmů vydržováni jsou na ústavě činní professoři a jiní členové řádu.« Z výpočtů biskupského kollegia však vychází, že z vedení ústavu nevyplývá žádný zisk, připočte-li se k vydání zaopatření professorů a laických bratrů. Povinnost výdělkové daně nastupuje — jak uvádí správní soudní dvůr v nálezu svém ze dne 24. června 1911 č. 7200, jímž zmíněný platební rozkaz daně výdělkové se zrušuje — jen tenkráte, když hlavní účel podniku směřuje na docílení zisku. Při zákonem uznaných náboženských společnostech jest k tomu přihlížeti, že výchova mládeže provozuje se jako skutečný cíl a nikoli jako prostředek k zisku. Byl by omyl s ohledem na zevnější okolnost stravování a ubytování professorů a laických bratrů klásti takové ústavy na roveň výdělkové povinnosti živnosti hostinské a výčepnické. Dle statutu Tovaryšstva Ježíšova zejména dle čl. 3, kap. 1. primum ac generale Examen tvoří výchova mládeže a to bez ohledu na zisk, podstatný účel tohoto řádu, a nebyly také nikdy přebytky ze »Stella Matutina« odváděny řádu. V ústavu činní professoři a laičtí bratří i jiní členové kollegia vykonávají své služby pro ústav: jestliže z příjmů ústavu kryjí se životní potřeby těchto osob, kryje se tím jen část s provozováním spojených výdajů. Subjektem podniku jest Tovaryšstvo Ježíšovo, které tvoří právnickou osobu. Rozhodnutí finančního úřadu musilo býti tím důvodně zrušeno, poněvadž nemohlo zjistiti, že po krytí životních potřeb professorů a jiných v ústavu zaměstnaných osob zůstává nějaký zisk.

„Slova pravdy“ rozprodává »Jednota katol. tovaryšů« po 1 h jeden kus, když se jich 500 kusů různých neb stejných za 5 K franko objedná. Jsou to skutečně nejlacinější brožury, ježto se prodávají pod cenou výrobní jako zbytek. Objednávky na Vyšehrad č. 81.

Hostie lze předplatiti na celý rok v Dětském asylu Pražského Jezulátka, Praha II, Černá ul. 12, a sice veliké za 1 h, malé 4 za 1 h kromě poštovného. Na přání pošle se lístek předplatní, na němž se poznamená, kolik hostií každých 14 dní si kdo přeje. Plechových krabic možno vrátiti více na jednu zásilku, nebo příležitostně.

LISTY HOMILETICKÉ.

Na slavnost Všech svatých božích.

Slavnost tato jest plná útěchy a povznesení.

1. Miláček Páně, sv. Jan, spatřil, co nikomu ze smrtelníků popřáno nebylo, a sice nebe otevřené a Beránka božího na trůnu; a kol něho veliký zástup nebešťanů, jehož žádný přečísti nemohl, netoliko z národa vyvoleného Zákona Starého a ze všech pokolení arciotce Jakuba, ale i ze všech jiných národů a pokolení, lidí a jazyků, kteří jsouce oblečeni v roucha slavnostní, bílá, a majíce v rukou palmy, značící vítězství, s velikým plesáním i jásotem oslavovali dobrotu, jasnost, moudrost, moc i sílu boží na věky věkův.

Církev dává nám dnes, v den Všech svatých i vyvolených božích o této slávě nebeské přečítati, abychom, rozjímajíce o ní, učili se zraků svých odvraceti od prachu této země a obraceti je vzhůru k nebesům, kde ve středu nesčíslných nebešťanů i my dle vůle boží máme jednou místo své zaujmouti. Avšak odplaty takové neudělí Bůh nikomu dospělému úplně darem, ale leč by za jeho pomoci pro něho na světě byl trpěl i horoval, jako či nili svatí apoštolové, vyznavači i mučedníci všeho druhu.

Dnes jest den vítězoslávy našich bratří a sester v nebesích; ale slaví-li vítězství, musili tedy dříve i bojovati! I bojovali proti pokušením se strany světa i ďábla i se strany vlastních, převrácených žádostí, a zvítězili slavně, načež teprve dostali koruny života věčného. Nyní poznávají, že nebyla marná víra jejich, kterou věnovali učení i vedení církve katolické; že nebylo marné úsilí jejich, s kterým proti lákání světa, těla i ďábla vytrvale bojovali; neboť (jak líčí kniha Moudrosti kap. 5.) budou státi u veliké stálosti proti těm, kteří je sužovali a kteří odnímali práce jejich, kazíce je na světě. A ti vidouce oslavu spravedlivých, budou se kormoutiti bázní hroznou a diviti se náhlosti nenadálého spasení jejich, říkajíce sami u sebe, želíce a pro úzkost ducha lkajíce:

Hle! Toť jsou ti, jižto nám byli někdy ku posměchu a za přísloví potupy! My, nesmyslní, měli jsme život jejich za bláznovství a konec jejich za bezectný. A aj! Jak jsou počteni mezi syny boží a mezi svatými jest los jejich . . . My ale ve zlosti stranili jsme se, nemůžeme žádného znamení ctnosti ukázati, a konec náš v pekle! Spravedliví pak na věky živi budou; u Pána jest odplata jejich!

2. Toliko dokonalé členy církve katolické oslavuje Bůh na zemi i skrze zázraky, aby nám na příklad jich poukázal, jejž bychom měli v životě následovati. Církev Páně pak nebešťany, jimž Bůh sám svědectví vydává, že jich uznal za hodné oslavy nebeské, prohlašuje po přísném šetření za blahoslavence i světce, a vybízí nás k uctívání jich památky a vzývání jich za přímluvy pro nás v nebesích. Kdo ze všech jinověrců a od církve katolické odštěpenců může se honositi jen jediným svatým, jejž Bůh sám skrze zázraky oslavoval?!

Mají sice lutheráni, helveti a jiní liší křesťané v kalendářích svých také svaté, ti ale nebyli odštěpenci od církve, nýbrž katolíci pravověrní! Protestanté si jich toliko na oklamání lidu od nás vypůjčili a přivlastňují!

Jaké štěstí tedy, býti členem katolické církve, jež jest tajemným tělem, jehož hlavou jest sám Kristus Pán! My věříme a vyznáváme tu »svatou církev obecnou a svatých obcování«, t. j., že kdo byl na světě členem církve katolické, nepřestal jím býti ani v nebesích, ježto do obcování svatých náležejí netoliko členové církve bojující na zemi, ale i členové již zvítěvší v bojích, a nyní oslavení v nebesích. »Rovněž i členové oni, kteří s ce v milosti boží zemřeli, ale pro své nedokonalosti dočasně očišťovati se musí v ohni očistcovém, nepřestali býti členy církve, a my máme s nimi tedy stále společnost čili obcování.« Svatí v nebesích neztratili se pro nás pozemčany navždy, ale do slávy nebeské nás toliko předešli. My máme jich uctívati modlitbami a následováním; a oni shromažďují modlitby za nás, by nám byl Bůh milostiv, bychom jako oni zvítěivše, s nimi jednou raďovati se mohli po celou věčnost v nebesích.

3. Nikdo tedy neběduj: Jsem chudý, opuštěný, odstrčený na tomto světě, neboť máme mocné přátele u Boha, kteří nám po krátkou dobu života pomáhají, abychom jako světci nad světem, tělem i ďáblem zvítězili a v radost Pána Boha svého na nebesích vešli!

Kterak nám to bude ale možným?

Když budeme po stopách světců kráčeti a jako oni ty ctnosti zvláště konati, jež Spasitel ku dosažení života věčného doporoučí v dnešním sv. evangelium. Dí:

Blahoslavení chudí duchem. Takovými jsou ti, kdož jsouce majetnými i bohatými, na bohatství svém si nezakládají, pro ně se nepyšní, ale považují se toliko za dočasné správce svého jmění, z něhož mají si skrze dobročinnost nebe kupovati. Jsou-li ale chudí, chudobu svou, příkladem Spasitelovým posvěcenou milují,

nedostatky s ochotou snášejí a po statcích pozemských nezřízeně se neshánějí, hledíce spíše nashromážditi si statků nebeských, dle návodu Páně: Hledejte nejprve království božího a spravedlnosti jeho, a vše ostatní, čeho vám bude na zemi třeba, bude vám od předobrotivého Otce nebeského přidáno!

Spasitel dále blahoslaví ty, kteří milují tichost či trpělivost a pokoj s Bohem, s lidmi i se svým svědomím.

Blahoslavení i ti, kteří, když zhřešili, lkají nad hříchy svými, oplakávají jich a Boha upřímným pokáním usmířiti se snaží.

Spasitel blahoslaví dále ty, kteří jako lačný po pokrmu a žíznivý po nápoji, s dychtivostí touží po spravedlnosti, aby totiž vždy a všude jednomu každému prokazovali, čím komu povinni jsou: Bohu, bližním i duši své. Zejména ale blahoslaví ony duše čistého srdce, jež všem lákadlům ke smilstvu statečně odporují. Ba takovým slibuje, že budou kolem něho tvořiti zvláštní sbor a pěti mu píseň, které nikdo jiný z nebešťanů nebude moci pěti. (Zjev. 14, 3. 4.)

Spasitel blahoslaví dále všechny ty, kdož milosrdenství prokazují bližním svým, ať v potřebách jejich tělesných anebo duchovních; zejména ale blahoslavenství v nebesích slibuje všem těm, kdo pro něho samého budou nejrozmanitější příkoří, strasti i pronásledování snášeti a při tom odpláceti škůdcům zlé dobrým, kletby dobrořečením, jako i sám Spasitel katanům svým učinil.

4. Z blahoslavenství v nebesích nevylučuje Bůh nikoho, leč toho, kdo se z něho vylučuje sám svým bohaprázdným životem. Žili svatí panicové i panny, jako Anežka a Pankrác, mučedníci, žili svatí manželé, jako sv. císař Jindřich a manželka jeho Kunhuta, žili svatě vysocí hodnostáři, jako sv. Tomáš z Kanterbury, říšský kancléř anglický. Sv. Jus byl advokátem; sv. bratři Kosmas a Damián byli lékaři; sv. Mořic, Eustach a Šebestián byli slavní vojevůdci: sv. Maří Magdalena, sv. Afra a sv Augustin byli prve velcí hříšníci; sv. Krispin a Krispinián byli obuvníci, sv. Isidor byl rolník; sv. Zita byla služkou, jež se stala apoštolkou celého národa.

Nikdo není vyloučen od nebe, leč dobrovolný hříšník. Dnešní slavnost Všech svatých jasně nám o tom svědčí.

Nuže tedy ukazujme dobrou vůli ke svatému nebo aspoň upřímně kajícímu životu i my, a svatí přátele naši stanou se nám pomocníky, abychom po bojích života do jejich slavného sboru v nebesích vřazeni býti si zasloužili. Amen.

Dr. *Karel L. Řehák.*

Všech svatých.

Věrní služebníci Spasitelovi.

»Buďtež bedra vaše přepásána a hořte svíce v rukou vašich, a vy buďte podobni lidem, kteří čekají na pána svého.« (Luk. 12, 35.—36.)

Mnoho se dnes mluví a píše o tom, že se lidu našemu má poskytnouti »více radosti«. A věru, pravé, čisté, ušlechtilé radosti dnešnímu světu se nedostává. Jděme jen hlavní ulicí Prahy, co tam uvidíme mrzutých, škaredících, nevrlých a zamračených tváří, nemluvě ani o vyžilých obličejích naší mládeže, z nichž můžeme jasně poznati, že se jim pravé radosti nedostává.

Nejmilejší, znám někoho, kdo slibuje věčnou radost a znám milliony duší, které té věčné radosti již účastny jsou. I vy znáte dárce věčné radosti, je to Spasitel, a znáte i ty, kdož na věčné slávě a radosti jeho podíl mají: jsou to jeho věrní služebníci. K nim dnes vzhlédáme; jeť svátek Všech svatých. A tu již maně vtírá se nám otázka: Jak si máme počínati, bychom radosti věčné i my dosáhli? Kdo z nás by nechtěl s sebou jíti k věčné radosti? Hle, svatí ukazují nám dnes cestu a upozorňují nás na napomenutí, jež činil Spasitel svým věrným služebníkům. Sv. Lukáš nám je pečlivě zaznamenal; slyštež:

(Luk. 12, 35.—40.) »Buďtež bedra vaše přepásána a hořte svíce (v rukou vašich), a vy buďte podobni lidem, kteří čekají na pána svého, až se vrátí ze svatby, aby, když přijde a zatluče, ihned mu otevřeli. Blažení služebníci ti, kteréž pán přijda nalezne, ani bdí: Amen pravím vám, že se přepáše a ke stolu se posadí a přecházeje, bude je obsluhovati. To však vězte: Kdyby hospodář věděl, v kterou hodinu přijde zloděj, bděl by a nenechal by podkopati domu svého. Také vy buďte připraveni, neboť Syn člověka přijde v hodinu, kterou netušíte.«

Podobně tedy i my musíme činiti. Musíme míti:

1. bedra přepásána,
2. svíce hořící v rukou a
3. musíme očekávati Spasitele jako svého ženicha.

Pojednání.

I.

»Buďtež bedra vaše přepásána!«

Na první pohled nerozumíme tomuto rozkazu Spasitelovu. Ale hnedle mu porozumíme, vzpomeneme-li, že Israelité nosili dlouhá, řasnatá, až ke kotníkům sahající roucha. V takovém rouchu ovšem nemohli spěšně kráčeti aneb při práci rychle se shýbati, otáčeti a pod. Proto si roucha vykasali, bedra přepásali. Jestliže tedy služebníci mají státi před svým pánem, majíce bedra přepásána, co jiného to znamená než to, jakoby každý z nich chtěl říci: »Jsem hotov, Pane, poslechnouti tvého rozkazu, tvé vůle, tvého přání; Pane, co chceš, abych činil?«

To bylo heslem všech svatých: Pane, jsem hotov k tvým službám! Nezřídka celá jejich svatost závisela na tom, aby v pravém okamžiku řekli: Pane, jsem hotov poslechnouti tvého hlasu! Vzpomeňme jen na sv. Augustina! Slyšel hlas: »Vezmi a čti!« Co měl vzíti, co čísti? Písmo sv., jež před ním leželo. Poslechl toho hlasu, vzal Písmo sv., otevřel a četl: »Bratři! Vězte, že hodina jest, abychom již ze sna povstali... Odvrzmež tedy skutky temnosti a oblecme se v odění světla!« A odpověď sv. Augustina k slovům těm byla: »Pane, jsem hotov!« A tato slova byla základním kamenem jeho svatosti.

Nejinak jednal sv. Petr. Běželo o to, zda porozumí pohledu Páně, zda pochopí svého Mistra, jejž byl právě zapřel. Petr dobře pochopil ten pohled, plný lásky, bolu a jemné výtky. »Pane, jsem hotov vše napraviti« — to bylo jeho odpovědí, a »vyšed ven, plakal hořce.« I Jidášovi se dostalo dříve podobného pohledu, ba ještě více, políbení v zrádnou tvář a starosti plné otázky: »Příteli, nač jsi přišel?« — Ale v jeho srdci neozvalo se to slovo, na něž Pán čekal: »Pane, co chceš, abych činil?« Proto také Jidáš bídně zahynul, a jako památka sv. Petra je v požehnání, je památka Jidášova v prokletí.

Sv. Antonín slyšel v nitru hlas: »Jdi dnes do chrámu, jdi na mši sv.!« Antonín šel a slyšel evangelium: »Chceš-li dokonalým býti, jdi, prodej vše a následuj mne!« Sv. Antonín považoval slova ta za povolání ke službě Spasitelově, uposlechl jich a stal se otcem poustevníků.

A vzpomeňte si ještě na sv. Pavla. Když se ho před Damaškem dotkl paprsek milosti boží, pronesly třesoucí se rty jeho pouze dvě otázky: »Kdo jsi, Pane?« a »Pane, co chceš, abych činil?« — Tato otázka byla heslem všech svatých; všichni byli hotovi poslechnouti, když je Pán volal.

Avšak nejenom v rozhodném okamžiku, ale po celý život řídili se heslem: Jsem hotov, jsem ochoten poslechnouti hlasu Páně! Vezměte si životopis kteréhokoliv světce, pročítejte jej, a konečně vždy shledáte: byl to věrný služebník, byla to věrná služebnice Páně. Vzpomeňte jenom na sv. Notburgu; byla jen služkou, od časného rána do pozdní noci pracovala — a ta její práce nebyla ničím jiným než odpovědí na otázku: »Pane, co chceš, abych činila?«

Chcete-li vejíti i vy v radost věčnou, je třeba, abyste si učinili zásadou: Jsem hotov, jsem ochoten poslechnouti hlasu Páně. Zajisté že i vám poskytl Pán Bůh hodiny plné milosti, v nichž vám ukázal cestu, vedoucí k cíli věčnému, k radosti věčné. Vzpomeňte jen na sv. missii! Tehdy klepal Pán na dveře duše vaší hlasem kazatele, hlasem zpovědníka, hlasem zvonu, hlasem svědomí; tehdy byli jste většinou ochotni uposlechnouti volání jeho a řekli jste: »Pane, co chceš, abych činil?« A třeba by se zdálo obtížným, přece není tak těžkým celý den zasvětiti službě boží. Církev vás k tomu vede a dává vám prostředky k tomu potřebné. Vykonáte-li dle její rady ranní modlitbu, zda

není modlitba ta pouhým zvoláním: »Jsem hotov Pane, celý den dnes ti sloužiti!« A jestliže před spaním opět ruce sepnete a modlitbu zkroušeně vykonáte, je to tak, jako kdybyste prosili: »Požehnej, ó Bože, práci, kterou jsem dnes v službě tvé vykonal!« A konáte-li všecky práce své od modlitby ranní až do modlitby večerní ve stavu posvěcující milosti boží, ať jste již zaměstnáni v kuchyni u krbu, v továrně u výhně, na poli u pluhu neb kdekoliv jinde, věřte mi, jste na cestě k svatosti.

Ovšem jest mnoho lidí, kteří z rána vstávají mrzutí, s nechutí, bez modlitby, snad i s klením; zas musí do práce! Vlastně by měli Pánu Bohu děkovati, že mohou pracovati; jak mnozí lidé v nemocnicích by rádi pracovali, jen kdyby mohli vstáti, odejíti a do práce se dáti! — A opět mnoho lidí je, kteří na sklonku dne Pánu Bohu neděkují. Zatím co doma matka jejich spíná malým dětem ručičky a s nimi se modlí, chodí po zapovězených cestách, po cestách hříchu. Ti všichni ovšem nepřidržují se zásady svatých: »Bože, jsem hotov k službě tvé; co chceš, abych činil?«

II.

Nejprve tedy třeba míti bedra přepásána, pak míti hořící svíce v rukou. Abychom tomuto rozkazu Spasitelovu porozuměli, třeba si připomenouti, že u východních národů čekávali služebníci na ženicha s hořící svící, aby mu mohli ihned otevříti, jakmile zatluče. Zle by se služebníkům vedlo, kdyby teprve světlo připravovali, zatím co pán venku stál a na dveře tloukl. Podobně i Spasitel žádá od věrných služebníků svých, aby měli hořící svíce nebo světlo, a to světlo je světlo víry a světlo milosti.

Svatí měli tyto hořící svíce v rukou; Pán sám jim je v ruce vložil, na nich pak bylo pouze, aby světlo to opatrovali. Světlem víry dívali se na vše, co se kolem nich dálo, a tázali se: »Co tomu říká Bůh, co víra má?« Tak na př. sv. Alois se při všem tázával: »Co mi prospěje k věčnosti?« A jestliže to, co učiniti chtěl, k šťastné věčnosti nikterak mu neprospívalo aneb dokonce v dosažení jí škodilo, upustil od svého úmyslu.

Druhou velikou starostí světců bylo, aby světlu milosti v duších svých nikdy uhasnouti nedali. Jak byli opatrni, aby toho světla vítr pokušení buď vnitřních neb vnějších neuhasil! Nedomnívejte se, že svatí neměli starostí, bojů, vášní, pokušení! Naopak »mnohá soužení (zakusiti musí) spravedliví«. Vzpomeňme na sv. Alžbětu; v studené zimní noci je vyhnána z hradu manželova i s dětmi svými; zlé jazyky jí ubližují; zkouší mnoho, trpí — ale světlo milosti uloupiti si nedá. A což mučedníci? Apoštolé? Sv. panny? Ti všichni životy dávají proto, že nechtějí zhřešiti, ztratiti světlo milosti boží.

Nuže, nejmilejší, tažte se sami sebe po světle milosti boží. Hoří ještě svíce ta, či zhasla již? Jaké jsou vaše zásady? Tážete se i vy při všem podnikání svém, při všech pracích: »Co tomu říká Bůh? Snad leckterý z vás k zahanbení svému musí říci:

»Po tom se já netáži, ale spíše se táži: Co tomu říká mé tělo, má vášeň, má hříšná náklonnost?« Zda se staráte o to, aby posvěcující milost boží v duši vaší rostla, se množila? Hodným přijímání svatých svátostí můžete rozmnožovati posvěcující milost boží v sobě; nenajdete, drazí v Kristu, mezi světci ani jediného, jenž by se spokojil pouze s přijímáním velikonočním. Naopak, máme mnoho příkladů ze života svatých, že žili i delší čas pouze od svatého přijímání. Ti ovšem se starali o to, aby jejich svíce neuhasly; vždyť čekali na svého Pána, na ženicha své duše.

III.

Všichni svatí dobře věděli: Buďme-li věrni v službě boží, vezme nás jednou náš Pán k sobě a uvede k svatební hostině nebeské, která nemá konce. Až budeme u něho, přestaneme mu posluhovati, na něj čekati, na světlo pozor dávati. A nedoufali marně; slyšte jen, jak Pán praví: »Blažení služebníci ti, kteréž pán přijda nalezne, ani bdí.« Blaženi, šťastni, jestliže učinili, co Pán od nich žádal. Jakou jim dá odměnu? Slyšte s hrůzou: »Amen pravím vám, že se přepáše a ke stolu je posadí a přecházeje, bude je obsluhovat.«

To je veliké i nám učiněné zaslíbení. Kdo by nechtěl s sebou jíti ke svatební hostině?! Jak mnoho příprav konají lidé, jde-li o svatbu, jak se těší, smějí-li na ní podíl bráti, jak se tím chlubí: »Půjdeme na svatbu!« A přece ta svatební radost brzy pomíjí. V nebi však trvá svatba a svatební radost věčně, bez konce. Ne já tak dím, ale Spasitel váš, jenž praví: »Amen pravím vám, že se přepáše a ke stolu je posadí a přecházeje, bude je obsluhovat.« V nebi je tedy vše právě naopak než na této zemi. Na zemi se služebníci boží tázávali: »Pane, co chceš, abych učinil?« V nebi jim Spasitel řekne: »Pojďte a posaďte se!« Zde stáli, majíce bedra přepásána — v nebi však Spasitel sám se přepáše, aby jim posluhoval. Zde musili často a dlouho bdíti — v nebi však se za stůl posadí a Pán sám k nim přijde a bude je obsluhovat. To i nás čeká, až dny života našeho uplynou, máme i my na věčné slávě podíl bráti.

Dalo by se čekati, že nebude lidí, kteří by věčných radostí za nic nevážili a Pánu sloužiti a bdíti nechtěli. Ale přece jest dosti takových. Protože to Spasitel předvídal, mluví vážně o těch, kteří nebdí, a líčí, co je za to stihne. Bude jim tak, jako lidem, kteří ráno vstanou a s hrůzou pozorují, že zloději byli v domě a vše odnesli. Proto připojuje Spasitel výstrahu: »To však vězte: Kdyby hospodář věděl, v kterou hodinu přijde zloděj, bděl by a nenechal by podkopati domu svého.« Svatým nebylo třeba této výstrahy. Jsou však lidé, kteří místo aby přepásali svá bedra, šat hodně volně splývati nechají, svíce zhasnou a místo bdění oddávají se odpočinku. A zatím co spí, přicházejí zlodějové a okrádají je o vše a spícím se vysmějí. Jak hrozné jest pak procitnutí. Kterýsi pán vypravoval, že v noci se k němu vloupali zloději. Když se ráno probudil a zpozoroval, že jest nadobro vy-

kraden, zbělely mu starostí za krátko vlasy a rozčilením a úzkostí nemohl ani spáti. Nejmilejší, jak asi bude těm, kteří zde na světě Bohu nesloužili, až na věčnosti procitnou? Jak jim bude, když světlo duše nechali si uhasiti, posvěcující milost a nevinnost srdce uloupiti? Budou vztahovati ruce po svých penězích, čítati svůj majetek, ale Spasitel jim řekne: »Přede mnou jste chudí jako žebráci!« Budou pohlížeti na své tělo, jemuž sloužili a jehož choutkám hověli, a seznají: Věru, jsme chudi na duši, protože jsme dovolili ďáblu, aby se vloupal do duše naší a obral nás o všechny zásluhy pro nebe.

»Také vy buďte připraveni, neboť Syn člověka přijde v hodinu, kterou netušíte.« V to napomenutí vyznívá sv. evangelium o radostech věčných a o tom, co třeba činiti, abychom jich dosáhli.

A ještě jednu otázku: Jsou dnes ještě svatí? Zajisté. Svatí v chudičkých poměrech na venkově. Poslyšte jen, co napsáno bylo v denníku prosté jedné osoby: »Můj Spasitel mne zve na svatbu. Jsem oblečena v roucho svatební!? Jsem takového ženicha hodna? Úzkou cestou chce mne vésti k hodům svatebním. Mám dosti odhodlanosti, abych tou úzkou cestou kráčela? Nemohu býti apoštolem, ani hlasatelem jeho slova, ale cestou lásky chci věrně kráčeti. S tebou, Spasiteli, chci býti spojena v práci i odpočinku, na tebe chci pamatovati doma i venku, ať jsem sama neb ve společnosti, s obětavostí a trpělivostí, v radosti i žalosti, dnes i po všecky časy. Ó sladký ženichu duše mé, zůstaň se mnou, neopouštěj mne!«

Čteme-li tato krásná a vroucí slova, zdá se nám, jakoby tato duše evangelium, jež jsem vám dnes vykládal, četla a jeho poslouchala. Tak stojí před námi, volajíc: »Pane, co chceš, abych činila!« Ve svých skromných poměrech nemůže mnoho činiti, ale cestou lásky chce věrně kráčeti. »S tebou,« volá k ženichu duše své, »chci spojena býti v práci i odpočinku, na tebe chci pamatovati doma i venku . . .«

Jak ta zbožná duše dává pozor, aby neuhaslo v ní světlo milosti, jak vroucně prosí: »Ó sladký ženichu duše mé, zůstaň se mnou, neopouštěj mne!« Věru, to byla duše připravená; tak žila ve světě: bedra majíc přepásána, hořící svíci v rukou, očekávajíc Pána jako svého ženicha.

»Také vy tedy buďte připraveni, neboť Syn člověka přijde v hodinu, kterou netušíte!« Ano, buďte připraveni! Vždyť máte jíti se všemi svatými k věčné radosti v nebi. Amen.

Homilie dle dra. *K. Riedera.* Přeložil *R. S.*

Neděle XXV. po sv. Duchu.

Rodina křesťanská škola nejprvnější, nejlepší a nejtrvalejší.

»Podobno jest království boží zrnu hořčičnému.« (Sv. Mat. 13, 31.)

Sv. evangelium dává dvoje podobenství království božího na uváženou: zrno hořčičné, maličké a kvas nepatrný. Tyto dvě nepatrné věci jsou začátky velikých věcí. Jim podobna jest i péče o království boží, které má tak nepatrné kořeny na pohled, ale tak důležité pro čas i věčnost.

Mluvil jsem minule o šatě vyvolených božích, který si obléci biti mají především otec a matka, aby manželství jejich bylo svazkem trvalé a nerozlučné lásky, jak jest svátost manželství myšlena od Pána Boha a jak i přirozené důvody mluví pro nerozlučnost manželství, které jest základem rodiny. Rodina sama sebou jest školou pro nebe. Je to pravé zrno hořčičné, které vzrůstá v kmen nebeský, je to svatý kvas, který proměňuje a vychovává povahu dítěte. Tuto pravdu přehlížejí mnozí proto, že podceňují vliv prvních let výchovy v rodině a domnívají se, že výchova pozdější a školní vše může nahraditi. Proto dnes chci promluviti o tom, že rodina jest škola pro království boží:

1. nejprvnější,
2. nejlepší,
3. nejtrvalejší.

Proto dle té pravdy, drazí, zařiďte své veškeré jednání, abyste se jednou mohli radovati. Pán Bůh dej k tomu své hojné požehnání!

Pojednání.

I. Rodina jest školou nejprvnější dle času, neboť první pohled a zvuk jsou vyučováním dítěte, které se vkládá do duše jeho jako zrno hořčičné do země, které jednou vzejde a poroste.

Většina lidí pokládá dítky za hračku svou a zapomíná, že to jsou duše, které mají zušlechťovati svou řečí a svým příkladem od prvního užívání zraku, rozumu a sluchu. Člověk, jak víte dobře ze zkušenosti, přichází úplně bez moci na svět, odkázán zcela na své okolí. Z něho béře první svou stravu a první výchovu. Jako jest zdravé mateřské mléko ta nejlepší strava dítěte, tak je také řeč, kterou slyší, a skutky, které vidí, nejprvnější škola dítěte. V tom se mnozí lidé matou, že se domnívají, jakoby první léta dětská neměla s výchovou ještě co činiti. Právě opak jest pravdou. Když se kdysi matka tázala vynikajícího kněze, kdy má začíti s výchovou svého čtyřletého dítěte, odpověděl jí správně: »Paní, jestli jste dosud nezačala, pak jste čtyři roky výchovy ztratila. Od prvního úsměvu, který se na tváři dětské ukazuje, začíná vaše povinnost výchovy.« Věru, je to kvas, který teprve později ukazuje následky, pravé zrno hořčičné, které později vzejde.

Proto vychvalovaný v Čechách Komenský ve spisku »Informatorium školy mateřské« tolik poukazuje k této škole, která začíná s prvním úsměvem a prvním slovem. Lidem se to zdá býti na první pohled přehnané, když se řekne, že dítě od 18 měsíců do 30, t. j. od půl 2. roku do 3. naučí se nejvíce ze svého života znáti vlastnosti svého okolí, těla, zvířat, ano i o své dušičce více se naučí než všechna pozdější léta, a to, čemu se naučilo správného neb nesprávného v tom útlém věku — zrnu hořčičnému — nesmí se zapomínati, sic by člověk byl abnormální.

Proto Písmo sv. St. Zák. tolik kladlo na srdce jako svatou povinnost, že dítě se má učiti od rodičů svých. Toť první, ale nejdůležitější škola. Dítě dívá se na předměty kolem, pak je duše dítěte pozoruje, srovnává a poznává.

Tím nabývá obrazy, které mu zůstávají po celý život. Dostává též zásady, dle nichž se začíná říditi. To jsou ty první dojmy z první školy mateřské a otcovské. Z nich béře své první mravné neb nemravné zásady, jako kořen z půdy svou výživu. Ó nemějte nikdy ta léta za maličkost, ona jsou zrnem hořčičným, z něhož poroste strom.

II. Pravím však dále, že rodina jest školou nejlepší. Je pravda, že mnozí rodičové jsou neučení a neznalí mnohých důležitých věcí a že by sami se měli o nich poučiti. V tom neleží důležitost rodinného vychování, jako spíše v tom, že se učí dítě mravně žíti, dobře smýšleti a šlechetně jednati. K tomu je třeba více šlechetného ducha než bystrého. Této vzdělanosti srdce se nejlépe učí dítě v rodině, a sice zrakem spíše a více než sluchem. Domnívá i se rodiče, že slovo a poučení hlasité jest působivější než pouhý skutek jejich beze slova. Zapomínají, že království boží se podobá kvasu, který působí sám sebou skrytě.

To jest i v rodinné škole: slovo dobré jest dobré, ale dobrý příklad jest lepší. Kdo chce míti dobré děti, musí jim dávat ve všem dobrý příklad v rodině. Stálou školou dítěti jest matka. Ona jest mu stále na očích. Dítě stále se očima učí od ní. Ono má rozum bystrý a umí dobře rozeznat mezi slovem a příkladem. Vychovatel anglický, George Herbert, užívá o této škole rodinné zvláštních slov, řka: »Dobrá matka stojí za sto učitelů.«

Vidíte z toho, jak dobrou školou musí býti rodina, v níž dítě stále jest a nikdy takřka z ní nevychází. Týž muž rozvádí tu pravdu dál: »Ona jest magnetem všech srdcí a hvězdou pro všechny oči.« Ona jest příkladem všech a jest jaksi celý svět pravidel životních.

První směry pro život béře člověk v mládí a sice za nejútlejšího mládí! Krásně to znázorňuje Fridrich Richter řka, že pro dítě jest nejdůležitější doba života první, kdy začíná se stykem s ostatními vzdělávati a zabarvovati. Každý nový vychovatel způsobí méně než jeho předchůdce, až konečně — pokládáme-li celý svět za ústav vychovávací — člověk, který celý svět obeplul, naučil se od všech národů méně než od své kojné. Zde vidíme,

jak výbornou školou jsou už ona léta, než dítě do školy vůbec začíná choditi. Zde se kladou základy povahy ctnostné a též hříšné. Největší chybou při tom jest, že lidé tomu nevěří, že se nejvíce a nejlépe učí dítě to nejmenší. A zde musíme opakovat slova Páně tak něžná a tklivá: »Nechte maličkých přijíti ke mně!« Je to důkaz zvláštní prozíravosti sv. Otce Pia X., že tak vřele doporučuje časté přijímání dítek malých, které umějí rozeznati tento nebeský chléb od chleba přirozeného. Někteří přírodozpytci pozorovali, že zvířata béřou barvu své srsti takovou, jaké je okolí, v němž žijí. Tak jest i s dětmi; ony béřou vlastnosti své rodiny, z níž pochází nebo v níž byly vychovány. Kéž jsou vaše rodiny štěpnicemi ctností křesťanských! Nemylme se, že snad ta těkavá mysl neudrží v sobě semeno, které jste v ní zaseli. To srdce maličké nejtrvaleji nosí poučení v sobě, které přijalo v mládí v rodině své, která jest nejtrvalejší školou člověka.

Mladá mysl zdá se býti příliš nestálá, ale to pochází z množství toho, co do sebe přijímá. Co dobře pojalo, to už mu zůstává pro život. Trvalé jsou dojmy mládí. Písnena, do kůry mladého stromu vřezaná, rostou s ním. Tak i s duší mladou.

Poučky a pravdy, vložené do srdce mladého, rostou s ním a trvají až do vysokého mládí. Toho důkaz nosíte sami v sobě. Vy, starší z vás, zapomenete i důležitou věc, kterou jste chtěli podržeti, v době velice krátké, ale věci z mládí vašeho jsou vám po 50 letech tak živé, že je vidíte před sebou, jak by se dály dnes. To jest vlastnost mladé duše a ta má býti využitkována v mládí co nejvíce. Ty dojmy mládí oživují později a působí. Proto sejte zrno hořčičné — hojně svatých pravd — do srdce dítěte a ony vzejdou ve veliké stromy, pod nimiž bude dobře vám i jim.

»Dětství ukazuje muže, jako ranní červánek den« — jest pravdou. První radost, první žal, první výsledek, první zmar, jsou podkladem pro další život.

Vy dovedete vyprávěti z mládí svého, co na vás dobře neb špatně působilo. Proto vezměte poučení z toho sobě a sejte hojně semena hořčičná a kvas křesťanský do svého okolí. Bůh dá jistě vzrůst.

Starý professor věrouky na ústavě říkával kněžím nastávajícím: »Kdo se nenaučil věřiti doma, zde se víře nenaučí.« Hlubokou řekl pravdu. Musím říci ze svého života, že na mne dva nepatrné výroky matky o nejsv. Svátosti oltářní učinily trvalejší dojmy než mnohé pojednání pozdějších let. Snad to mnohého z vás pohne k následování, proto se o nich zmíním, jako důkazu, jak trvale v duši zůstávají dojmy a pravdy z mládí. Bylo Boží Tělo — jako v rodišti mém — slavné. Ulice proměněny v alej břízovou a rákosím vystlány chodníky, kudy měl býti nesen Pán. Okna ozdobena obrazy, květinami a svícemi, a při všem tom jsme děti pilně pomáhaly. Odpoledne po slavnosti bylo třeba zaměsti ulice, což jsme také dělaly. Však tu se mezi námi něco stalo, nač se nepamatuji, ale vím, že jsme se hádaly. V tom vyšla matka a

praví: »Vy se hádáte? Ráno zde nesli Pána Ježíše a odpoledne se zde hádáte?« Příčina hádky mi zmizela, protože byla asi dětská, ale napomenutí mi zůstalo, že bylo dáno po křesťansku. Ta slova mne poučila o vel. Svátosti živěji než slova výkladu jiného. Tak lze zasíti zrno hořčičné a kvas i tam, kde se myslí, že nevzejde. Kéž se jen hojně zasívá. Podobně uvázlo mi v paměti malé zrno hořčičné z doby prvního sv. přijímání, při němž jsem měl jako dítě největší starost, zda vydržím býti lačným. Po sv. přijímání jsem s radostí přišel zvěstovat matce, že jsem ani hlad neměl. Matka mi dí: »Jak pak bys mohl míti veliký hlad, když jsi nebeský chléb přijal. Přes 43 let minulo od té doby a ve mně zůstalo zrno hořčičné: »chléb nebeský«.

Proto ve výkladu o rodině křesťanské na srdce dosti nemohu klásti péči, aby ta první doba mládí, která jest plná něžnosti a lásky, užita byla jako doba setby zrna hořčičného a svatého kvašení pro království boží v nás. Kdo chcete býti rodiči dle srdce Páně, musíte rozsévati zrno hořčičné sv. evangelia a kvasu křesťanského života, z níž vzejde vaše největší čest, nejhojnější požehnání a život věčný. Amen. *Fr. Vaněček.*

Neděle XXV. po sv. Duchu.

Mše sv. obětí smírnou.

a) Pro živé.

»Zalíbilo se (nebeskému Otci), aby skrze Krista smířil s sebou všecko, v pokoj uvodě skrze krev kříže jeho.« (Kolos. 1, 19.—20.)

Letošního roku jsme dosud, nejmilejší, neměli ani jednoho rozjímání o mši sv. Protože zítra připadá památka Dušiček, jimž nejvíce obětí mše sv. pomáhati můžeme, umínil jsem si, že dnes a zítra promluvím k vám o mši sv., a sice jako o oběti smírné. Dnes budiž řeč o oběti té, pokud se nás věřících na zemi týká.

V prvotní církvi byl krásný zvyk. Provinil-li se kdo hrubě proti zákonům a měl býti za čin svůj trestán, mohl utéci se do chrámu, uchopiti se nohy oltáře, a pokud v jeho stínu byl, požíval ochrany církve, a nesmělo mu býti ublíženo.

Cosi podobného až do dneška činí Pán Bůh. Hříšník jest v očích božích zločincem, jenž zasluhuje trestu, a poslové spravedlnosti boží jej pronásledují! Vy je znáte: jsou to výčitky svědomí, časné tresty, neklid a podobně. Nuže, jako v prvotní církvi byly chrámy asylem, útočištěm zločinců, podobně jest obět mše sv. na katolickém oltáři až do dneška asylem, útočištěm hříšníkův, a to tak, že nejen služebníkům spravedlnosti boží, ale i Bohu samému klesá trestající meč z ruky, jestliže krev Spasitelova na otáři za milost prosí. Mše sv. jest velikolepou smírnou

obětí, skrze niž docházíme pokoje s Bohem. Budiž tedy dnes předmětem naší úvahy:

1. Mše sv. jest velikou obětí smíření;
2. skrze ni docházíme pokoje s Bohem.

Pojednání.

I.

Náš Pán a Spasitel, Ježíš Kristus, pod způsobami chleba a vína ve Svátosti oltářní ukrytý není mrtev, nýbrž žije, modlí se jako na kříži, obětuje jako na kříži, a to ve mši sv. Chcete-li věděti, co činí ve mši sv., vzpomeňte jen na to, co činil na kříži — vždyť mše sv. není ničím jiným, než touž obětí, která na kříži přinesena byla.

Koho viděl kolem sebe v tom davu lidí Kristus Pán, když visel na kříži? Hříšníky, kteří byli hodni smrti. Ale okem božské vševědoucnosti viděl dále, viděl všechna města a vesnice po celé zemi židovské, viděl všechny díly světa, všechny ostrovy, viděl všechny lidi. Svým okem patřil do minulosti i do budoucnosti, viděl tisíce let, která uplynula před křížem, a tisíce let, která po jeho smrti teprve přijíti měla. A čím byly všechny ty milliardy lidí, kteří jej obklopovali? I my jsme tam tehdy stáli — čím byli jsme všichni? Všichni byli jsme hříšníky, jeho nepřáteli, jeho mučiteli. Všichni pomáhali jej křižovat — svými hříchy. A za všechny zdvihl svou trním korunovanou hlavu, vzhlédl k Otci pohledem nevýslovné lásky a za všechny modlil se hlasem úpěnlivě prosícím: »Otče, odpust jim, neboť nevědí, co činí.«

Žádný seraf nesestoupil s nebe tak rychle, jak rychle tato slova se k nebi vznesla a do srdce Otcova vnikla. Otec ustává ve hněvu, uzavírá mír s nepřítelem, všem podává ruku k smíření, nabízí milost a obrácení.

Zaslepený lid volal ještě před chvílí: »Ukřižuj ho!« A hle! nyní kajícně bije se v prsa. (Luk. 23, 48.) Pán sňal s jeho očí clonu, která bránila, že neviděli, co činí, nepoznali velikosti hříchu svého, odpustil, nehněvá se více. Setník dal před chvílí rozkaz k ukřižování — a hle, nyní volá: »Jistě Syn boží byl tento!« (Mat. 27, 54.) Bůh uzavřel s ním mír, pokoj, a daroval mu nejdražší statek, totiž sv. víru. Lotr před chvílí ještě se rouhal — nyní modlí se: »Pane, rozpomeň se na mne, až budeš ve svém království!« Bůh uzavřel s ním mír a dal mu milost obrácení. Spasitel odpovídá: »Ještě dnes budeš se mnou v ráji!« (Luk 23, 43.) Což nebyl již podepsán ortel záhuby toho člověka? Nečíhala již smrt, nečekal ďábel, aby uvrhl jeho duši do věčné zkázy, neotevřelo již peklo svůj jícen, aby tu kořist pohltilo? Ale slova Spasitelova zmařila rozsudek nad lotrem pronesený, ďábel ustupuje zástupům andělským, smrt stává se mu milým přítelem, který duši jeho do ráje provází. To vše zmohl velekněz Ježíš Kristus, tento účinek má jeho obět, tuto moc jeho modlitba.

Než, nejmilejší, obět mše sv. je táž, jako na kříži. Kdyby nám bylo možno nahlédnouti do srdce Spasitelova v nejsv. Svá-

tosti ukrytého, viděli bychom, že tytéž modlitby vystupují z něho, jako druhdy na kříži. Kéž bychom jenom mohli slyšeti tu píseň, která ze světa nesčetnými hříchy poskvrněného k nebi se nese: »Otče, odpust jim, neboť nevědí, co činí!« Jako plamenný seraf nese se k nebi ta modlitba. Bůh nehněvá se na nikoho, kdo jest zbožně mši sv. přítomen, vztahuje ruku svou k smíření, chce uzavříti mír s každým hříšníkem — pro krev Syna svého.

Ba ještě více se děje! Spasitel na kříži odpustil kajícímu lotru hříchy, takřka rozhřešil jej probodenou pravicí svou, zaplatil spravedlnosti boží jeho dluh z pokladu vlastního utrpení, dal za něho své slzy, svou krev, své modlitby, své vzdechy, své bolesti a utrpení, své umírání a svou smrt. Zároveň ozdobil duši kajícníkovu rouchem posvěcující milosti boží. Z purpuru jeho krve, z kmentu jeho čistoty, ze zlata jeho svatosti jest utkáno roucho to, a tím drahocenným rouchem jej přiodívá. Jaký to velekněz, náš Spasitel na kříži! Jaké to smíření, jež on působí! Z nepřátel činí přátele, z hříšníků světce! Spravedlivý Bůh chystal se přistoupiti s vahou a mečem, ale přichází, svým Synem byv uprošen, jako otec, objímá hříšníka, zdobí jej rouchem milosti a věnčí jej korunou svatosti!

Téhož velekněze, touž obět máme, nejmilejší, ve mši sv.! »Ježíš Kristus včera i dnes, onť i na věky,« dí sv. apoštol. (Žid. 13, 8.) K vůli vám a pro vás jest na našem oltáři s poklady svého umučení; chce zaplatiti vaši vinu, chce vykoupiti vás z časných i věčných trestů, chce vás rozhřešiti svými umírajícími ústy, chce ozdobiti vás rouchem posvěcující milosti boží a učiniti tak svou vlastní zbodenou pravicí. Přicházíte jako nepřátelé a máte odejíti jako jeho přátelé, jako dítky boží. Nesli jste na svých rukou okovy otroctví ďáblova a máte propuštěni býti od trůnu jeho se svatebním rouchem milosti a s korunou přátelství božího.

Ó vy ubozí hříšníci, pouze na jediném místě v celém světě jste bezpečni před trestající spravedlností boží, která již proti vám vytasila meč pomsty, a to jest v kostele při smírné oběti Ježíše Krista, při mši sv. Sem tedy se utíkejte! Zde najdete útulek, asyl, útočiště, ba mnohem více, zde najdete své štěstí, otcovský dům! »Čiňte pokání, neboť přiblížilo se království nebeské.« (Mat. 3, 2.) Otvírá se nad vašimi hlavami ve mši sv., slaví svůj vjezd do srdcí vašich — »hle, království boží jest ve vás.« (Luk. 17, 21).

Čiňte pokání při mši sv.! Proč sklání se kněz na začátku mše sv. při stupních modlitbách, když říká »Confiteor« — obecnou zpověď — tak hluboce k zemi, proč bije se třikrát v prsa? Vaše hříchy na něm spočívají, jako těžké břemeno jej tíží, jsou jako jeho křížem — chce za vás obět smírnou přinésti. Která je příčina toho, že z jeho nitra zaznívá devětkrát úpěnlivá prosba o milosrdenství, Kyrie, Kriste eleison — Pane, Kriste, smiluj se? Jsou to tresty za vaše hříchy, které spravedlnost boží nám již stanovila. Prosí, aby rozsudek byl odvolán, a nabízí jako dostiučinění poklad zásluh a utrpení Ježíše Krista. Při obětování po-

vznáší k nebi paténu s obětním chlebem, který v brzku v tělo Páně proměněn býti má. Za koho má býti přinesen ten drahocenný obětní dar? Za nesčíslné hříchy, urážky a nedbalosti*) — tak modlí se kněz. Proč vztahuje kněz své ruce před proměňováním na chléb a víno? Tak druhdy, v Starém Zákoně, kladl své ruce na hlavu obětního zvířete, chtěje tím naznačiti, že hříchy lidu na něj přenáší. Nic jiného nechce učiniti kněz novozákonní: Chce přenésti, vložiti naše hříchy na obětní dary, které brzy se promění v tělo a krev Páně, pravého Beránka, jenž snímá hříchy světa. On je i s nás sejme a na sebe vezme, sejme s nás zatracení, sejme časné tresty, aby dny naše plynuly v pokoji, a my jedenkráte k zástupu blažených vyvolenců připočteni byli. Proto se kněz tak modlí, proto ruce své na obětní dary klade.

»Budou-li hříchové vaši jako šarlat, jako sníh zbíleni budou, a budou-li červeni jako nach, jako vlna bílí budou.« (Isai. 1, 18.) A kdybyste měli hříchy celého světa na svědomí, zde, na našem oltáři jest Beránek boží, který snímá hříchy světa, který spravedlnost boží odzbrojuje, tresty od nás odvrací a odpuštění a smíření nám vymáhá.

Jenom jednoho jest třeba: aby obět kněze se stala i vaší obětí, je třeba, abyste k jeho oběti se připojili. S knězem obětujíce spojíte se i s Kristem, a skrze Krista budete spojeni s Otcem. Vyznávejte své hříchy a litujte jich s knězem; žalujte s ním na sebe, volejte s ním o smilování, vzývejte s ním Beránka, jenž snímá hříchy světa! Vaše modlitby jsou jako ramena, jimiž chápete se oltáře Kristova. Blaze vám, hříšníci, naleznete-li toto útočiště. Neboť »u Pána jest milosrdenství a hojné u něho vysvobození«! (Žalm 129, 7.)

II.

Ve mši sv. docházíme smíření a pokoje s Bohem. Mše sv. je smírnou obětí a to jak pro hříšníky, tak pro spravedlivé. Vizme, kterak oběma prospívá!

1. Hříšníku se dostává mší sv. trojí milosti k obmytí jeho viny:

a) První milost záleží v tom, že seznává svůj stav. Slepec kráčí na pokraji srázné propasti, pod ním hučí a burácí moře; — jediný chybný krok, a život jeho je ztracen. Není pro něho většího štěstí nad to, otevříti mu oči. Tisíce lakomců pokládají se za šetrné a nevidí nebezpečí, jež hrozí jejich duším. Cizoložníci se domnívají, že mají pouze lidské slabosti, a rovněž nevidí žádného nebezpečí. Svárlivci považují se za lidi bohumilé. Ti všichni jsou slepí. Úzký pokraj nad sráznou propastí, s něhož denně spadnouti mohou, jest jejich život, moře, které pod nimi divoce burácí, jest peklo. Pojď na mši sv., zatvrzelá duše, Bůh tě osvítí, dá ti sebepoznání, nahlédneš a seznáš svůj pravý stav. To jest první krůpěj krve k obmytí tvé viny.

*) Pro innumerabilibus peccatis, offensionibus et negligentiis...

b) Dobrá lítost je druhá milost. Tak je jí potřebí k odpuštění jako vody ke křtu. Kde však má srdce býti lépe k lítosti pohnuto, než při té oběti, při níž pukly tvrdé skály, když po prvé přinášena byla, při níž země se třásla? Modli se pilně při mši sv., rozjímej umučení Spasitelovo, dostane se ti pravé lítosti a zkroušenosti, a to je druhá krůpěj krve s kříže splývající a obmývající tvou vinu.

c) Upřímná zpověď je třetí milost. Lehce se hříchu dopouštíme, ale za těžko nám přichází očistiti srdce upřímným vyznáním. Nezřídka je k tomu třeba zvláštní statečnosti a odhodlanosti. Nemáš-li jí, modli se vroucně při mši sv., a dostane se ti jí. Když tato obět po prvé obětována byla, vyvrhli hrobové svou kořist, mrtvé své. I tvoji mrtví, tvoje hříchy budou vyvrženy v upřímné zpovědi. To je poslední krůpěj s kříže tekoucí a tvou vinu obmývající. Ó hříšníče, ty nesmíš přijímati tělo Páně ve stavu těžkého hříchu, byla by to tvoje zkáza, i jiné svátostí místo požehnání přivodily by ti jen kletbu, ale mše sv. ti přináší požehnání. A kdyby hříchové tvoji byly jako řetězy železné, přece budou v té veliké mírné oběti s tebe sňaty. Že se hříchu nevyhneš, že tak často klesáš, jest jen trestem božím, jest důkazem hněvu božího. Přijď na mši sv., tu chce Bůh s tebou uzavříti mír v krvi svého Syna, tu podává ti ruku k smíření, k přátelství.

2. Než vizme též, jaký prospěch ze mše sv. plyne křesťanu ospravedlněnému, obyčejnému, věřícímu, který své náboženské povinnosti plní, ale přece některým malým chybám z křehkosti lidské jest podroben.

Ve mši sv. se mu odpouštějí zbytky časných trestů za hříchy již odpuštěné, jakož i všední hříchy, kterých se denně dopouštíme.

Leckdy můžeme pozorovati, že hříšníkovi dobře se vede, zatím co spravedlivý neštěstím lecjak je sužován. Tuše v tom tajemství řekl Job: »Domové hříšníků bezpečni jsou a pokojni, a není metly boží nad nimi. Vycházejí jako stáda maličcí jejich, a dítky jejich poskakují hrajíce. Drží buben a harfu a veselí se při zvuku varhan. Vedou v dobrých věcech dny své a bez dlouhého trápení umírají.« (Job 21, 9.—13.) Spravedlivý však bývá lecjak sužován, že by s Jobem zvolal: »Polev mi trochu v soužení mém aspoň na tak dlouho, co bych slinu svoji spolkl, dříve než se odebéřu do země, z níž není navrácení.« (Cf. Job 7, 19.)

Jak si to tajemství vysvětlíme? Hříšníku připravuje Bůh za trest peklo. Proto jej zde na světě ušetřuje těžkých ran, ba dopouští, aby se mu dobře dařilo, by za to málo dobré, co činí, již zde vzal svou odměnu, když na věčnosti v nebi odměněn býti nemůže.

Jinak však je tomu u spravedlivého. Co ten dobrého činí, odmění Bůh jednou v nebi. Ale zda mu promine tresty tak mnohých, ovšem již odpuštěných, ale přece málo odpykaných hříchů mládí? Zda mu promine tresty za tak četné malé přestupky a nedbalosti, jichž se denně dopouští? Zajisté nikoliv! Neodejde z očistce, dokud do posledního haléře nezaplatí. Než, kde

je psáno, že Bůh časné tresty odkládá až do očistce? »Od Pána býváme trestáni, abychom nebyli s tímto světem zatraceni,« dí sv. apoštol. (I. Kor. 11, 32.)

Což nemůže Bůh již nyní zasáhnouti, nemůže tě na jmění trestati, manželku, nejmilejší dítě smrtí ti vyrvati, tebe samého na lůžko smrtelné uvrhnouti? To velmi často činí spravedlivým, a to jest rozluštění otázky, proč se leckdy spravedlivým zle, hříšníkům dobře daří. »Bývámе trestáni, abychom nebyli s tímto světem zatraceni.«

Všichni spravedlnosti boží velmi mnoho dluhujeme. Kdož ví, kdy bude dluh náš vymáhati? Snad poslové boží již za tím účelem vysláni jsou. Nuže, zaplaťme poklady mše sv., purpurem ran Krista Pána, zlatem jeho krve, stříbrem jeho slz, kadidlem jeho modliteb, myrrhou jeho bolestí. Pak můžeme býti beze strachu před časnými tresty, beze strachu před očistcem složiti svoji hlavu k věčnému spánku, — vždyť jsme nalezli dokonalý mír a pokoj v krvi beránka.

Prostý zbrojnoš jakýsi udeřil ve hněvu rytíře ze vznešeného, pyšného rodu ve tvář. Zděšen nad svým činem utíkal do kostela — v patách za ním rytíř s obnaženým mečem jako podrážděný lev. Pomstychtivost jeho neušetřila ani domu božího; uchopil jej v kostele a již již se chystal prokláti jej mečem. V tom pozdvihoval kněz u jednoho oltáře sv. hostii. »Pro tuto svatou oběť,« zvolal k smrti ustrašený zbrojnoš, »ušetři mne, Pane!« V zkroušené toto zvolání mísil se zvuk zvonku ohlašujícího pozdvihování. Polevil hněv rozezleného rytíře, klesla jeho k zabití rozpřáhnutá paže. Zvuk zvonku zažehnal bouřná mračna v jeho duši, v níž se rozklenulo čisté, jasné nebe. »Nuže, pro Krista Pána budiž ti odpuštěno!« zvolal rytíř a schoval meč do pochvy.

My, ubohé děti prachu, urazili jsme krále králů, pána pánů, každý náš hřích jest jako ranou v jeho sv. obličej. Nikdy neplanula v duši některého rytíře tak ohnivá touha pomstíti křivdu, jako v srdci božím. Bůh má tak velikou nenávist hříchu, jak velikým jest sám. Proto dí sv. Pavel, že »hrozné jest upadnouti v ruce Boha živého!«

»Kam se obrátit mám?« zpíváte v písni. Směle státi před rozhněvaným Bohem nesmíme; utéci musíme, utéci k oltářům, na nichž leží oběť smírná. Utéci k veleknězi, který naše hříchy na sebe béře, za ně dosti činí. Tam je asyl, útočiště nás, hříšníků, tam jsme jisti před zatracením, tam unikáme dokonce i očistci a rozličným časným trestům, jež bychom zde na světě trpěti měli.

Ve zvuk zvonku při pozdvihování mísí se hlas krve Kristovy, mísí se volání jeho slz, jeho modlitby, výkřiky jeho bolesti. S nimi spojujeme své modlitby, svou lítost, svoje prosby o smilování. Meč vypadne z ruky boží, pro Krista bude nám odpuštěno.

Není možno, aby zahynul křesťan, který horlivě mši svatou slýchal. Na něj často padaly krůpěje sv. krve Kristovy, za něj se Kristus tak často modlil, za něj své zásluhy tak často obětoval,

nad ním klenula se tak často duha — rozpiatá ramena Spasitelova, která jej objímají, chrání, pevně drží. »Neboť se zalíbilo nebeskému Otci, aby skrze Krista smířil s sebou všecko, v pokoj uvodě skrze krev kříže jeho.« Amen.*) Přeložil *R. S.*

Památka Dušiček.

Mše sv. obětí smírnou.

b) Pro zemřelé.

»Jest pak v Jerusalemě při bravní bráně rybník, jenž hebrejsky slove Bethesda a má pět podloubí.« (Jan 5, 2.)

Dojemný byl pohled na rybník, o němž nám sv. Jan vypravuje; kolem něho »pět podloubí, v nichž leželo veliké množství neduživců: slepých, kulhavých, ochrnulých, kteří čekali na pohnutí vody. Anděl Páně totiž sestupoval časem do rybníka a hýbal vodou. A kdo po hnutí vody první vstoupil do rybníka, býval uzdraven, ať byl stižen neduhem kterýmkoli.« (Jan 5, 2—4.)

I nový Jerusalem, církev sv., má takový zázračný rybník — a tím jest mše sv. — a neduživci, slepí, kulhaví a ochrnulí, kteří jej neviditelně obklopují a sami do něho vstoupiti nemohou, když se voda hýbe, kteří cizí pomoci potřebují, aby tam spuštěni byli a ozdraveli, jsou drazí zesnulí naši, ubohé duše v očistci, jichžto památku dnes právě konáme. Na oltáři našem jest Kristova smírná krev, z jeho pěti ran teče očišťující, posvěcující pramen. Kristus sám přichází a hýbá tou spásonosnou vodou. Mše sv. jest velikolepou smírnou obětí pro duše v očistci. To chci vám dnes vyložiti a tvrdím:

1. již předobrazy oběti mše sv. pomáhaly;
2. první mše sv. pomohla a
3. mše sv. byla vždy útěchou duší v očistci.

Kdož ví, jak brzy i my se o tom přesvědčíme!

Pojednání.

I.

Již předobrazy mše sv. pomáhaly duším zemřelých. A které jsou předobrazy mše sv.? — Oběti starozákonní. Když Juda Makkabejský bojoval proti nepřátelům pravé víry v Boha, padlo v jednom boji mnoho Židů. Byli to mužové sice nábožní, bojovali za víru a čest boží, ale chyb prosti nebyli. Když je soudruzi jejich pochovávali, nalezli u nich obětní dary pohanské, které

*) Toto klassické kázání ze sbírky: »Ein Sträusslein Myrrhe, mein Geliebter« (»Nagel und Nist«) jest sice poněkud dlouhé, ale lze je velmi dobře na dvakrát přednésti. Úvod k druhé polovici bude ovšem přirozeně rekapitulace prvé části. Velmi dobře se hodí svátek všech svatých a následující neděle. Všichni svatí — horlivě bývali účastni mše sv. — ergo...

vzali padlým nepřátelům, a jež bráti bylo Židům zákonem zakázáno. Nikdo nepochyboval, že padlí jsou v očistci, nikdo neváhal jim pomoci. Rychle uspořádali zbožní vojíni sbírku a poslali 12.000 drachem stříbra — asi 6000 K — do Jerusalema, aby obětována byla obět za hříchy zemřelých.

Co se stalo v Jerusalemě s tolika penězi? Kněží nakoupili obětní zvířata, ovce a býky, která byla do chrámu přivedena, tam za modliteb a zbožných obřadů zabita; krví pokropen oltář, a konečně strávily plameny ty Bohu obětované dary. Zda však to všechno může prospěti duším padlých vojínů v očistci? Ovšem že může, neboť sám Duch sv. chválí vojíny a jejich oběti a modlitby při této příležitosti, když praví: »Svaté a spasitelné jest myšlení za mrtvé se modliti, by od hříchů zproštěni byli.« Kdyby to vše nikterak nebylo pomohlo, nebylo by to myšlení svaté, nýbrž byla by to hříšná pověra. Tedy krví beránkův a býků byly duše padlých od hříchů zproštěny, z očistce vysvobozeny.

Kterak však možno, aby krev nerozumného zvířete očistila duši lidskou, rozumem obdařenou? Tak táže se sv. Jan Zlatoústý a odpovídá: Nikoli proto, že krví zvířete jest, ale proto, že předobrazuje Kristovu krev. Ó podivuhodná moci krve Kristovy, že i předobraz její duše očišťuje. Jest snad obsah kalicha, jejž kněz při mši sv. pozdvihuje, též pouze obrazem svaté krve té? Nikoliv, v něm jest samotná a skutečná krev Páně. Velekněz náš Ježíš Kristus pronesl nad kalichem ústy svého zástupce slova: »Tentoť jest kalich krve mé«, a biskup řekl knězi při svěcení na kněžství: »Přijmi moc, mše sv. přinášeti za živé i za mrtvé.« Nepřichází toliko anděl, ale sám Kristus. V kalichu hýbe se svatý pramen, který plyne ze Srdce Vykupitelova. Druhdy pomáhal předobraz krve Páně, a nyní skutečná krev Páně neměla by míti téže moci? Bůh přijímal v Starém Zákoně na usmíření vin duší zemřelých krev obětních zvířat, a nejčistšího těla jednorozeného Syna svého by nepřijal? Ve mši sv. jest novozákonný rybník Bethesda, a duše, kterou do toho rybníka vpustíte, bude uzdravena od neduhu jakéhokoliv!

II.

Již první obět mše sv., přinesená na kříži, pomohla duším v očistci. Vzpomeňte jenom na ten okamžik Velikého pátku, kdy duše Kristova se od těla oddělila. Kam se odebéře?

Snad se po tuhé vazbě v těle ukřižovaném v plesu odebéře do jasných příbytků nebeských? Byvši tak dlouho od dravých vlků a řvoucích lvů obklíčena, skloní se snad v lůno milovaného Otce? Zajisté by tak učinila, kdyby ji láska jinam netáhla.

Dole, v předpeklí čekají duše spravedlivých. Hřích Adamův lpí na nich, zavřel jim bránu nebe a učinil z nich zajatce. Vědí dobře, že nadejde den, kdy je Messiáš svou smrtí na kříži vysvobodí a od následků hříchu Adamova sprostí — a proto vroucně touží po té hodině. Když ondy slyšely údery kladiva, jimiž ruce a nohy Pána Ježíše k potupnému dřevu kříže přibíjeny

byly, zdálo se jim, jakoby slyšely první radostnou zvěst o nastávajícím vykoupení.

Tam k nim sestupuje duše Ježíšova a zvěstuje jim, že dílo vykupitelské jest dokonáno. Prošedši ohněm utrpení a tmavou nocí smrti, přichází oslavena a plna radosti. Jako z vítězství vojevůdcova po kruté seči radují se jeho rodáci a krajané a béřou podíl na jeho oslavě a kořisti, podobně stalo se i v předpeklí, když duše Spasitelova tam sestoupila. Smutná tma toho žaláře byla proměněna v nebeské světlo, místo čekání a touhy naplněno bylo svatou radostí a plesem; patříce na oslavenou duši Spasitelovu, viděli zajatci v předpeklí tvář boží.

Ještě padaly krůpěje krve z mrtvého těla Spasitelova a skrápěly tvrdou skálu Kalvarskou, a již bylo toužící předpeklí potěšeno a obradováno, kletba hříchu s něho sňata. To byl účinek první mše sv., kterou Kristus na kříži přinesl. Jestliže však tato obět se ustavičně obnovuje, má důsledně i tytéž účinky.

Tížeji než na patriarchy v předpeklí doléhá dnes hřích na ubohé duše v očistci. Hříchy, jichž se na zemi v rozkoši dopustily, staly se okovy, kterými jsou spoutány. Hříchy, jež byly jejich radostí, jsou nyní plameny, které je pálí, hříchy staly se jim tmou, která je obklopuje, těžkou závorou, jež bránu do nebes jim zavírá.

Ještě toužebněji než spravedliví Starého Zákona v předpeklí žádají si vykoupení. Jako patriarchové v předpeklí vztahovali své ruce k hoře Kalvarské, podobně obracejí duše v očistci své oči po oltářích křesťanských, na nichž se přináší táž obět jako na Kalvarii.

A nedoufají nadarmo, nevztahují svých rukou po oltářích marně.

Jestliže Spasitel, když dokonal obět na kříži, s vlastní duší svojí sestoupil do předpeklí, aby duším tam čekajícím oznámil, že jsou vykoupeny, zda nyní, když jeho pěti ranami zbodené tělo jest obětováno, a když jeho krev na oltáři jest prolévána, nepošle aspoň jednoho z andělův od svého trůnu, aby duše v očistci potěšil? Neporučí, aby z tohoto pramene vody živé k obmytí hříšníkův aspoň několik kapek do očistce odneseno bylo k potěše dušiček tam uvězněných? Jestliže i štěňátka jedí drobty, které padají se stolu pánova, nedostane se i ubohým synům a dcerám božím aspoň několik kapek krve Ježíšovy, aby hříchy jejich shlazeny byly?

A jestliže Spasitel tehdy vítězoslavně vyrval peklu jeho kořist a všecky zajatce z předpeklí vysvobodil, zda se ve mši sv. neosvědčí týmž vítězem a nevysvobodí tu neb onu duši, za niž se modlíte? Sobě samým pomoci duše v očistci nemohou; vlastní silou nedojdou k prameni smývajícímu hříchy, uzdravujícímu nemoci duše. Leží jako onen 38 let nemocný, jemuž nikdo nepomohl. Kdybyste je však mohli přivésti ke kříži Kristovu, k jeho ranám, k jeho s kříže splývající krvi, jistě by došly spasení. Nuže, vizte, — mše sv. není ničím jiným než touž obětí, která byla

přinesena na kříži. Duše v očistci čekají, až jim podáme rámě — a tím jest naše modlitba.

III.

Tato obět byla vždycky útěchou duší v očistci. Kdykoliv zbožné duše na smrt myslily, vždy je těšila vzpomínka na mši sv. Sv. Monika, která velice zbožný a svatý život vedla, ale přece při smrti očistce se bála, řekla svému synu Augustinovi: »Pochovej mé tělo, kde chceš, jenom za jedno tě prosím, pamatuj na mne u oltáře.« R. 378 dokončil sv. Efrem svůj svatý život. Před odchodem z tohoto světa prosil své spolubratry, aby konali památku jeho smrti po třicet dní, protože se naděje velikého prospěchu pro svou duši v očistci od oběti nejsvětější. Svoje přesvědčení vyložil v krásném podobenství: »Vezměte si příklad z přírody! Když hrozny venku zrají, kvasí současně víno v sudech. Víno v sudě — to jsem já, až umru a jako uříznutý, vylisovaný hrozen ne již ve světle denním, ale rovněž jako víno ve sklepě v očistci jako v tmavém žaláři uvězněn budu; vy však jste révou v přírodě. A když cibule v zahradě se zelenají, vyrážejí i suché, odumřelé, v domácnosti uchované. Ještě více však se radují mrtví z obětí živých.« Tak sv. Efrem; sv. obět byla jeho útěchou.*)

Až my jedenkráte z role tohoto světa budeme odvoláni a jako zralé, ale očištění potřebující plody v očistci se octneme, až my na vinici boží, v církvi svaté, jako zralé hrozny budeme uříznuti a nemocí a smrtí vylisováni v tmavé jámě očistce svého vykoupení toužebně očekávati budeme, vzejde nad rolí tohoto světa, nad vinicí boží, nad církví svatou věčně vládnoucí slunce spravedlnosti, sám Ježíš Kristus, jenž denně ve mši sv. v duších věrných svých květům pobožnosti růsti dává, je ozařuje a občerstvuje. — Zdaž i my tehdy nepocítíme blahodárný svit toho slunce? Zdaž nepronikne i k nám paprsek milosti, aby ukrátil naše trápení, aby duše hříšné, právě tak jako slunce plátno, do běla od hříchův očistil, aby mohly do hvězdné komnaty nebeské vejíti? Na to odpovídám slovy Ježíše Krista: »Blahoslavení milosrdní, neboť oni milosrdenství dojdou!« (Mat. 5, 1.) Modlete se za duše v očistci, a jednou i za vás modliti se budou. Jako svatí

*) Komu by se toto duchaplné, ale pro průměrného posluchače poněkud těžké podobenství dosti nezamlouvalo, může připomenouti, že již za času Tertulliana († asi r. 240?) bylo obyčejem za zemřelé a v památné dny mučedníků oběti přinášeti, a slova sv. Cyrilla Jerusalemského: »Pak (při mši sv.) modlíme se za zemřelé sv. otce a biskupy a vůbec za všechny, kteří u nás zemřeli, věříce, že modlitba oněm duším nejvíce prospívá, když přesvatá obět na oltáři leží.“ Sv. Ambrož pak zvyk při mši sv. za zemřelé se modliti odvádí od samých apoštolů. Lze se zmíniti i o tom, že v nejstarších liturgiích modlitby za zemřelé při mši sv. se nacházejí, a že již ve IV. století dva sněmy církevní (v Karthagině slavené) vydaly předpisy v příčině modlitby a mše sv. za zemřelé. Vylož též, kterak vzniklo dnešní memento mortuorum v kanonu. (Nejdříve jména ta s kazatelny čtena, později od subdiakona celebrantovi polohlasitě jmenována, ještě později napsána na desky, jež kladeny na oltář, aby kněz z nich sám četl.)

v nebi můžete i vy ode mše sv. po smrti své všecko očekávati. Mše sv bude vaší útěchou, vaší pomocí.

38 let ležel u rybníka bravného v Jerusalemě nemocný ubožák. »Pane, nemám člověka, aby, když se voda pohne, spustil mne do rybníka,« naříkal si bolestně Spasiteli. Snad i leckterá duše podobně si naříká: »Nemám člověka, který by mne spustil do rybníka« Jako onen nemocný ubožák pln touhy pohlížel na to, když se voda hýbala, a zrakem slzami zalitým hledal někoho, kdo by jej tam spustil, podobně i k našim oltářům obrací se zrak mnohých duší z očistce. Nikoliv anděl, ale sám Ježíš Kristus sestupuje sem při mši sv. Jeho rány se obnovují, jeho krev teče, podivuhodná lázeň pro duši jest připravena. »Než, Pane, nemám člověka, aby mne spustil do lázně té.« Největší básníci pohanského starověku vyprávějí o obětech přinášených obyvatelům podsvětí. Když krev obětní tekla, přicházeli prý stínové zemřelých, aby se napili té krve. Nedali se ničím odehnati leč taseným mečem. Něco pravdy je v té báji. Pohané to tušili. Zemřelí žízní po krvi, která teče ve sv. oběti, nikoliv po krvi zvířat, ale po krvi Ježíše Krista, jež na oltáři při mši sv. jest obětována. Ubohé duše touří po ní; chcete je snad odehnati svou lhostejností? Zahnati mečem — nedůstojným chováním při mši sv.? Buďte milosrdni a pomáhejte nemocným, slepým a kulhavým, kteří v pěti podloubích touží po spásonosném prameni rybníku Bethesdy.

Vaše modlitba podá jim rámě, vaše víra doprovodí je k oltáři, vaše pobožnost uvede je do té zázračné lázně. Jejich oči zazáří díky, ony pocítí úlevu a poznají k své radosti, že poslední skvrny hříchu mizí. A až budou v nebi, odplatí vám svou přímluvou; odplatí vám též Ježíš Kristus sám, že jste jeho krve k tak bohumilému účelu užívali, odplatí vám i otec milosrdenství, a až jednou vy z očistce k našim oltářům vzhlédati, až vy neviditelně k tomuto domu božímu blížiti se budete, pak budou i za vás milosrdné ruce k modlitbě se spínati, budou vás ke krvi a k ranám Ježíše Krista provázeti a uvedou vás k odpočinutí věčnému. Amen.

Přeložil *R. S.*

Na den Věrných dušiček.

Obcování svatých; I. útěcha živých, II. útěcha zesnulých.

„Vyslyš modlitbu mou! Všeliké tělo nechať se k tobě dostane.«
(XXIV., 2, 3.)

Článkem naší víry jest, že jest místo, kdež duše v Pánu zesnulých, pakliže ještě dosti neučinily spravedlnosti boží — dosti činí, aby jako očištěny připuštěny byly k slavnému patření na tvář

*) Vyňato ze sbírky: »Ein Sträusslein Myrrhe, mein Geliebter« (»Nagel und Nist«).

boží. Tak učí nás sv. víra, tak i rozum náš přisvědčuje: Neboť pochopuje rozum náš, že Bůh jest svrchovaně spravedlivý, a proto nemůže nic nečistého Boha viděti — poněvadž, což jest hříšného, Bohu se protiví; a opět na druhé straně pochopuje náš rozum, že soudové boží milosrdní jsou, milosrdnější, než soudové lidští, a proto Bůh nezavrhuje hned na věky tu duši, která v lásce boží se světa odešla, ale nebyla v tom slavném okamžiku, když opouštěla pomíjející svět, tak svatá, aby hodna byla býti ve společnosti nejsvětějšího. — Proto jest středocestí mezi spravedlností boží a svatostí boží: Milosrdenství boží, které nechce smrti hříšníka, ale aby se obrátil a živ byl, a proto rozum náš milerád přisvědčuje tomu článku víry, jenž nás učí o očistci, v němž milosrdenství boží se nám ukazuje.

I. Tento článek víry jest útěchou pro živé.

Jak smutné by bylo srdce člověka, když by cítil se sklíčena dlouhou nemocí a pozoroval by, že stojí na kraji hrobu, a musil by si říci: »Buď odměna věčná jen aneb trest věčný mi zůstává.« Kdož by mohl o sobě tvrditi, aniž by se přeceňoval: »Jsem čist a nemám se čeho obávati!« Ach, tisíce by se jich mohlo klamati.

Šťastnějším jest dítko církve katolické, kteráž nám neomylně hlásá zlaté středocestí. Když člověk rozhřešen od hříchů, může s pokornou důvěrou zvolati: »Byť bych i zemřel a nebyl dosti čist, abych přebýval v tom světle nevystihle blaženém, vím, že jest místo aneb stav, v němž mohou mi býti nápomocni svými přímluvami ti, kteří pro mne na zemi pláčí, kteří na mne s lásky plným srdcem vzpomínají.«

Dnešní den jest věnován památce všech v Pánu zesnulých. Kteří věrou a láskou s Bohem spojeni zemřeli, ale naděje jejich teprve sv. vyplnění čeká, protože samy sebe uznávají za nehodny vejíti v nekonečnou slávu, jsouce ještě nezcela očistěni.

Tak sv. ten článek víry o očistci vlévá umírajícímu potěchu: »Ti, kteří mi zde dávají srdečně »S Bohem« a »Na shledanou«, také mi lásku svou i po smrti modlitbou a skutkem dobrým osvědčí. Přijdou v ten den k mému travou zarostlému hrobu a řeknou: »Zde srdce dobré, které jsem miloval«, a rtové jeho se pomodlí zbožný Otčenáš k Otci milosrdenství.«

Článek víry naší, kterýž si dnešního dne připomínáme skutky a modlitbou, jest potěšujícím i pro nás, neboť jest v tom veliká útěcha, můžeme-li říci sobě o těch, které jsme vroucně milovali: »Odešli — opustili nás — pod trávou spí spánek, v prach změnilo se jejich tělo, ale nicméně duše má s nimi jest ve spojení — duše s nimi žije, může jim pomoci, může jim ukázati, že je milovala více než pro tuto dobu, a láska její že neskončila s tímto životem, ale že sahá až za hrob, až za smrt — a že i po smrti pamětlivi jsme blaha těch, kteří nás předešli z tohoto údolí.«

Tím potěšitelnější jest tento neomylný článek víry těm, kdož si v srdci svém říci musí: »Za živobytí zemřelého ne dosti jsem

zesnulého miloval, málo lásky osvědčil, nebyl jsem takový, jak si zemřelý přál, ale často opak touhy jeho jsem plnil — avšak nyní přicházím k lepšímu poznání; kéž bych mohl opět nahraditi, co jsem zanedbal.« Ovšem, pozdě jest, ale ne zcela, můžeš mnohé napraviti, ale ne všecko — zbývá ti ještě čas, abys na ně vzpomínal jako na v Pánu zemřelé, po křesťansku na ně vzpomínal modlitbou a obětí. Ještě můžeš mnoho nahraditi statky duchovními duši jeho. Co jsi pronedbal na statcích pozemských tělu jeho, ztraceno — umřel podle těla — odešel — však podle duše žije a jest s námi v obcování; my můžeme jemu a on nám před Bohem pomáhati. To jest to svatých obcování.

Nemýlím-li se, není hned tak něco bolestného, jako bolest útlocitného dítěte při pohledu na byt a předměty, které byl před chvilkou zemřelý otec na vždy opustil. Sám sebou již pohled na všechny předměty bolestně dojímá; stůl, za nímž s rodinou jídal, dílna, v níž pracoval, lože, na němž odpočíval, šat, který byl nosil, to všechno smutné upomínky v nás vyvolává.

Jestli v tomto smutném okamžiku — i svědomí připomíná některou událost, při které člověk zemřelého zarmoutil — některý skutek, kterým k hněvu a veliké mrzutosti povzbudil, — některé slovo, jímž nespravedlivě zemřelého zarmoutil, — tu smutek jeho dostupuje ještě větší výše a snad nemá ani jiného, sobě rovného zármutku.

Tu jdou duší různé myšlenky, upomínky a city, a mnohé z nich rozličné věci vytýkají; tu přijde myšlenka, která praví: »Zmizel ten, jehož naději jsem sklamal, smrt ho navždy vyrvala, mohl jsem ho na světě dosti blaženého učiniti, ale já jsem ho zarmoutil — jeho dobroty a shovívavosti jsem nadužíval. — Jak bych to rád napravil, jak bych rád odčinil, co jsem zavinil.« Ale líbání ztuhlých rukou, celování studeného čela, skrápění slzami již nezpomáhá. — Chceš pomoci? Pomoz po křesťansku — teď konej v křesťanské lásce skutky dobré, čiň nyní pokání, abys prospíval aspoň duši zemřelého.

Když člověk zemřel, tu často teprve se poznává cena jeho. Tak často se to má s naší láskou k lidem — jako se to má s naší pozorností ke zdraví. Dokud zdraví jest naším údělem, ani nevíme o veliké ceně jeho, a dopouští se člověk poklesků, které usmrcují takřka jeho zdraví i život, ale když vskutku zdraví zmizelo, a přišla nemoc se svými slabostmi, zármutkem a mdlobou — když minulo zdraví, ve kterém jako stín míhaly se dny života — a nastala nemoc, v níž každý den jako moře se zdál, tu teprve víme, co jsme ztratili. Tak také se to má s uznalostí k těm, kterých si vážiti máme. Teprve když zemřeli, víme, co jsme ztratili, tehda nejlépe se rozpomínáme na viny své, jimiž jsme zemřelého urazili — tu rozpomínáme se na urážlivá slova, nemístné posunky, na tvrdošíjnost a neústupnost k zemřelému, a vědomí viny v nás se vzmáhá. Ale na štěstí není vše ztraceno, neboť víra nás tak učí řkouc: »Mezi otcem aneb matkou, kteří tebe opustili a kteří ještě při žehnání tobě ze srdce odpouštěli, a mezi

tebou, kterýž nad hrobem a rakví jejich pláčeš, není všeliké spojení zrušeno; buď zmužilým, modli se a čiň aspoň nyní dobře, mnohé napravíš, otce a matku zemřelou potěšíš.

II. Obcování svatých útěcha v Pánu zesnulých.

Krásný jest svazek náboženský, který trvá mezi žijícím synem a zemřelým otcem — a mezi matkou a zesnulou dcerou, mezi manželem a manželkou — mezi živými a zemřelými. Dnešní den toho důkazem. Sta jdou — sta se rozpomínají na své povinnosti lásky otcovské a synovské, sta jich si aspoň dnes vzpomene i na svou smrt, a srdce jejich aspoň bázní posvátnou se hne, jestliže láskou k Bohu nedalo se hnouti k lepšímu.

Jak mnoho krásného má do sebe tento sv. článek víry naší. Ctnost, kterouž jeden koná, stává se majetkem všech křesťanů, a jako hřích Adamův na všechny přešel, tak přechází i ctnost jednoho v majetek všech, a ctnost jednoho pomáhá druhému. Haléř bídný, který dávám z čistého srdce a z lásky k Bohu — v pravdě chudému a zasloužilému na ten úmysl, abych zemřelému přímluvou a dobrými skutky napomáhal — zjednává onomu snad místo v království božím. Zemřeme, ale nebudeme bez účinné lásky ani po smrti.

Jak krásná naše sv. víra: Obcování svatých — jak útěchyplné jest! My jsme synové církve bojující a prosíme o přímluvu ty, kteří již boj vítězně dobojovali, a kteréž nazýváme církví vítěznou! Jednou rukou přidržujeme se světců nebeských, a druhou pomáháme trpící církvi v očistci, kteráž opět bude nám odpláceti, cokoliv jsme my půjčili.

Byl v Jerusalemě rybník, — jak vypráví evangelium — kterýž se nazýval bravný rybník a po hebrejsku Betsaida, kolem kterého bylo pateré loubí, a v loubí leželo množství slepých, chromých a jinými neduhy sklíčených, očekávajíce, až se voda vlniti počne, aby vstoupili do rybníka a uzdraveni byli. Neboť Anděl Páně sestupoval v určitý čas do rybníka a přivedl vodu v pohyb. Kdo první vstoupil, uzdraven byl od kteréhokoliv neduhu. Bylo to místo milostné, jako jsou na čas i dnes. Mezi jinými ubožáky čekal tam i muž, jenž 38 let trpěl dnou. Když Ježíš vstoupil do loubí u rybníka Betsaidy, pravil k člověku nemocnému: »Chceš býti zdráv?« Odpověděl nemocný: »Pane, nemám člověka, který by mi pomohl do rybníka, když voda jest v pohybu, a než sám přijdu k rybníku, jiný mne předejde . . .«

Duše drahé — podobného cosi i my máme. Kdo jsou ti nemocní v síních u rybníka? To jsou duše v očistci žijící, ale nežijí ještě v Pánu a s Bohem. Rybník, v němž zdraví nacházeli, jest obraz nebe. Ti nemocní obraz duší v očistci. Snad jest takovým nemocným tvůj otec, aneb tvá matka, tvůj syn aneb dcera, an snad proto trpí, že tebe příliš miloval, a proto zapomněl se v okamžiku některém a méně miloval zákon boží nežli tebe. Snad jest zapomenut — jako onen dnou sklíčený — a dí: »Nemám žádného, kdo by mne dovedl, kdo by mi pomohl

do rybníka, v němž bych zdraví předešlého nabyl.« A ty snad můžeš býti ten, jenž by mohl mu pomoci, ty snad bys mohl modlitbou a skutky dobrými, životem křesťanským býti jemu nápomocen.

Dle článku víry o obcování svatých máme moc pomáhati opuštěným duším v očistci, neboť nikdo nemůže upříti, že každá obět, kterou přinášíme, zaslouží odměny. A my právě chceme obětem se podrobiti, abychom zasloužili tu odplatu, aby ten neb onen zbaven byl trestů časných. Kdož by chtěl to upírat? Sám člověk mnoho udělá na přímluvu druhého, ale Bůh lepší jest než lidé; proto i Bůh přijímá oběti, aby zásluhy jejich jiným přivlastnil.

V českých letopisech čteme zaznamenáno o kněžně Wilburce, kteráž byla manželkou knížete brněnského, který byl nemilý knížeti českému, tak že i k válce došlo. Když vojsko knížete českého bylo již před Brnem a měl začíti boj, vyšla kněžna Wilburga z města do tábora českého a prosila předně o milost muži svému a synu královu tak snažně a s tolikerými slzami, až obměkčila srdce královo, kterýž pak i se svými nepřáteli se smířil. A Bůh nerozhněvá se jako člověk a spíše jest snad Bůh usmířitelnější než rozhněvaný člověk; vždyť nemá Bůh záliby v trestu, ale spíše se raduje v odpuštění. Proto také Bůh přijímá oběti jiného, aby je jinému přičetl. Vždyť tak máme zaznamenáno v Písmě sv., kde se mluví o Abrahamovi, jenž se přimlouval za Sodomu a Gomorhu a pro deset spravedlivých byl by ušetřil města, ale nebylo jich. Zásluhy deseti byly by spasily město, přičetl by zásluhy jejich všem obyvatelům města.

Rovněž čteme o Šalomounovi, že Bůh pro zásluhy otce jeho Davida nerozdělil říši jeho za života vezdejšího, ale že až po smrti Šalomounově rozdělena byla říše.

Když tedy Bůh chtěl přičísti zásluhy deseti spravedlivých celému městu, a když pro zásluhy Davida mírněji trestal syna jeho Šalomouna, bude tak i s námi jednat a zásluhy, kteréž získáváme za tím úmyslem, aby jiným prospěly — jistě dle spravedlnosti a milosrdenství svého připočte těm, jimž je chceme přivlastniti.

Včera a dnes právě jest den, v němž osvědčujeme živě víru svou a obcování svatých.

Dnešní den v paměť nám uvádí všechny zemřelé, kteří krevním příbuzenstvím s námi sloučeni jsou, připomíná nám všechny přátele, ano připomíná nám i všechny opuštěné, na něž nikdo nevzpomene, kteří nemají, kdo by je dovedl do království božího. Za všechny se modlíme, ale u Boha jest, zdali to všem prospívá. Proč? Proto, že víra sv. nás učí o obcování svatých, t. j., že zásluhy jedněch druhým přičítány bývají, ale jen mezi svatými a ne mezi nespravedlivými. Proto kdo umřel jako známý tvrdošíjný hříšník, nic mu neprospívají oběti, almužny, modlitby ani jiné skutky za něho konané, protože on umřel jako hříšník a tím se vyloučil z obcování svatých na věky. Kdyby se někdo modlil za zesnulé v Pánu, ale sám by v Pánu živ nebyl — nebyl

by svatým, aniž by touhu měl svatým býti — oběti a modlitby a skutky dobré neprospívají tomu zemřelému, neboť sám on by přímluvy u Boha potřeboval, ano snad více potřeboval nežli ten, za nějž obětovati míní. Z toho jde, že kdo chce míti podílu na obcování svatých, t. j. chce, aby v pádu potřeby mu zásluhy jiných přičteny byly, musí sám aspoň první stupeň svatosti t. j. milosti boží míti, každého smrtelného hříchu se chrániti. Pakli hříchem smrtelným stížen jest, tím hříchem vyloučen je z obcování svatých na tak dlouho, dokud pokáním opravdovým nedobude sobě odpuštění hříchu, udělení milosti boží — a tím samým také přijetí do obcování ve společnosti svatých.

Jak rád by byl boháč chtěl, aby pro zásluhy Lazara zmírněny byly muky jeho, ale nemohly býti zmírněny, protože Lazar zemřel jako světec, boháč ale jako hříšník a proto byla propast nekonečná mezi Lazarem a boháčem a prosba boháčova zůstala oslyšena, a snaha Lazarova pomoci byla by zůstala bez výsledku, neboť nebylo obcování — spolčení — přičtení zásluh mezi nimi, neboť byl jeden spravedlivý a druhý nespravedlivý a mezi nimi obcování není. Proto duše drahé, jestliže chcete míti prospěch z obcování svatých, t. j. aby vám zásluhy spravedlivých křesťanů byly k ulevení a k radosti, musíte sami býti křesť. spravedlivými, sami musíte se varovati těžkého hříchu, a chcete-li, abyste jiným spravedlivým pomohli, kteří mají ještě časné tresty trpěti, ale v živé víře a lásce k Ježíši Kristu zemřeli, chcete-li jim pomoci, sami musíte býti spravedlivými, neboť by vaše skutky dobré zůstaly bez výsledku pro toho, komu jste chtěli pomoci. Chce-li tedy syn pomoci otci, matka dceři, obdarovaný dobrodinci svému, kterýž v milosti boží zemřel, sám musí se obrátiti k Bohu celým srdcem svým: Vyslyš, Pane, modlitbu mou, všeliké tělo nechť se k tobě dostane — napřed obrať život svůj na cesty boží a pak budeš vyslyšen. Kdyby Pán Bůh nehleděl na svatost života přímluvce a dárce, pak by Bohu hříšný bohatými almužnami mohl sobě naději života věčného zjednati, ale ty, Pane, nehledíš na oběti, ale na srdce. Proto, Pane, stvoř v nás srdce čisté. Amen.

Fr. Vaněček.

Neděle XXVI. po sv. Duchu.

K jak smutným koncům přivádí vlažnost u víře.

1. Dnešní sv. evangelium vypravuje o hospodáři, jenž nasel dobrého semene na poli svém. Když ale lidé spali, přišel nepřítel jeho a nasel mu do pšenice koukolu, jenž pak pšenici ve vzrůstu vadil a ji dusil. A kdy že mohl nepřítel koukolu do pšenice nasíti? Když lidé spali a tedy nehlídali.

A jako se stalo v ohledu tělesném, tak stává se i v ohledu duchovním. Když člověk přestává býti bdělým, přichází nepřítel spasení jeho, naséva do dobrého semene slova božího, jež bylo

do duše jeho vštípeno, koukol různých pověr i bludů, jež semeno dobré v duši dusí i hubí.

A kdy že člověk takto duchovně spí?

Děje se tak tehdy, když přestává pro čest boží horovati, povinnosti své k Bohu a bližnímu zanedbávati, ku věcem spasení se dotýkajícím lhostejným býti; čili zkrátka, když počíná u víře a vyznávání jí vlažným býti.

Poněvadž za dob našich náboženská vlažnost nade vši obvyklou míru se vzmohla i ještě vzmáhá, sluší věru o tom uvažovati zevrubněji:

a) v čem vlažnost náboženská v pravdě záleží?

b) k čemu na konec přivádí?

2. Náboženská vlažnost záleží v tom, že křesťan přestává si všímati věcí, které jsou způsobilé býti mu nápomocnými k dosažení života věčného. Nedbá o slovo boží, nepřichází na kázání, aniž dobré knihy do ruky bere, nepřistupuje ku přijetí svátostí, ledabylo zanedbává služby boží i ve dny sváteční, nerad zachovává církevní posty, nefku-li aby si sám něčeho z lásky k Bohu dobrovolně odepřel, nehledí konati skutků milosrdenství, i když vhodných prostředků a příležitostí k nim má.

Jestli ale křesťan vlažný přece nějakou modlitbu koná, nečiní tak z uctivosti, vděčnosti a lásky k Bohu, ale jen ze zvyku, anebo že i jiní tak činí; ale váhy modlitbě zbožné nepřikládá. Učiní-li bližnímu nějaký vděk, činí tak jen pro pochvalu u lidí, anebo aby hany ušel. Varuje-li se zlého, činí tak ne proto, že by se bál Boha uraziti, ale že má přirozený odpor koho podváděti, komu škoditi, zvířecím žádostem, v tělích lidských se ozývajícím, hověti!

Člověk vlažný jest podivný tvor! On chce a zároveň nechce! Chtěl by míti odměnu od Boha, ale zároveň nechce se o ni dle vůle boží přičiňovati a namáhati!

Takováto vlažnost a v dobrém lenost jest ohavná před Bohem i před lidmi. Všude v přírodě panuje čilý život, ježto tělesa nebeská se pohybují, byliny vzrůstají, všecko živočišstvo se přičiňuje a o svém živobytí pracuje; a proto i celá příroda jest výčitkou člověku v dobrém lenivému.

Křesťan vlažný příčí se ale docela i svému božskému Mistru, jehož by měl býti hodným následovníkem. Neboť Kristus Pán přičiňoval se pro nás od mládí svého až do smrti své na kříži; život jeho jest dlouhým řetězem námah, obětí, prací! I v noci bděl a za nás se modlil; a ve dne chodil z místa na místo hledat a spasit, co bylo zahynulo.

Křesťan vlažný žije ale také zcela nepodobně svatým apoštolům, mučedníkům a vyznavačům Páně, kteří všichni naplňovali život svůj různými obětmi pro čest boží, pro blaho svých bližních a pro získání blaženosti nebeské. Kdo by měl tedy zůstávati vlažným, lhostejným, nedbalým, když jedná se o statky nejvyšší?

3. Avšak náboženská vlažnost jest netoliko nečestná a za-

hanbující pro křesťana, ona je také svrchovanou měrou nebezpečná. Neboť dnešní sv. evangelium vypravuje, že když lidé spali, tedy nedbali, přišel nepřítel člověka a zasil do pšenice jeho koukol! Když tedy křesťan jest ve svých povinnostech nedbalým, vkrádá se do duše jeho nepřítel spasení jeho a zasévá do ní koukol pochybování u víře a nedůvěry v Boha, našeptávaje mu myšlenky, jako: »Snad to přece není všecko pravda, co církev katolická hlásá? Snad Bůh nevejde v tak přísný soud se hříšníky, jak stojí v Písmě sv., vždyť jest on Otcem láskyplným a milostivým!«

Z pochybování o pravé víře vkrádá se dále do duše křesťana zúmyslné spoléhání na milosrdenství boží, jež mu našeptává: »Co na tom, když toho onoho skutku se dopustím? Však toho všeho s ochotou opět odpouští Bůh!« A tak ponenáhlu pšenice slova božího bývá v duši křesťana vlažného udušena, duše hyne a propadá záhubě.

V prvé knize Machabejských a v kapitole její deváté vypravuje se v příčině té poučná událost. Synové Jambri z Madaba zajali ve válce Jana, bratra knížete židovského Jonathasa, i všecko, co s sebou měl a odešli. Pak majíce se za bezpečné, již slavili velikou svatbu s nevídanou nádherou. Bratři Janovi ale, dověděvše se o tom, skryli se za horou, kterou měli rozjaření svatebníci minouti, na příchozí, ničeho zlého netušící, udeřili ze své zálohy, a buď je pobili nebo rozprášili a všecky věci poraženým odňali, tak že veselí svatební obrátilo se náhle v pláč a zvuk hudců jejich v naříkání. Nebyli by hrůz těch zažili, kdyby byli bděli! A podobně nemohl by ďábel duši člověka ublížiti, kdyby on nad sebou bděl a lenivosti i vlažnosti v dobrém se neoddával.

4. A svatý Kassian tvrdí o vlažných u víře: »Viděl jsem, kterak i největší hříšníci dospěli spasení, ale při člověku vlažném nikdy jsem toho nezpozoroval. Král David byl cizoložníkem i vrahem, ale pokáním usmířil Boha. Magdalena byla veřejnou hříšnicí, ale poznavši od božského Mistra cestu svou zlou, úplně se od ní odvrátila a stala se světicí. Zacheus byl podvodným celným, ale z milosrdenství Spasitelova polovici svých statků pak rozdal chudým, a komu byl ublížil, tomu potom nahradil čtyřnásobně. Petr hanebně zapřel Pána, ale pohledem Páně zraněn, opustil společnost, v které jej byl zradil a až do smrti své kajícně provinění svého oplakával. Lotr, jenž vedle Spasitele na kříži pněl, sám doznal: »my trpíme, co jsme si zasloužili«, ale proto přece uslyšel »ještě dnes budeš se mnou v ráji«, když s myslí kající k litostivému srdci Páně se obrátil!

Ale zákoníci a fariseové, kteří lhostejně se k tomu měli, když jim tři králové narození Messiáše zvěstovali; kteří toho nedbali, že se na Pánu Ježíši všechna proroctví Starého Zákona naplňují, a nikterak si toho nepřipouštěli, že Pán Ježíš nesčetnými zázraky poslání své s nebe osvědčuje, zahynuli ve vlažnosti a lhostejnosti své! Neboť stali se úplně zatvrzelými proti všem slovům

i skutkům Páně a volali pak v zaslepenosti své až: »Ukřižuj! Ukřižuj!«

Proto také Soudce nebeský ve Zjevení sv. Jana (3, 15., 16.) dí: »Vím skutky tvé, že nejsi ani studený ani horký, ale vlažný, a proto počnu tě vyvrhovati z úst svých!«

5. V podobenstvích o propůjčených hřivnách (Luk. 19. a Mat. 25.) vypravuje Spasitel, že urozený člověk odevzdal před odchodem svým služebníkům hřivny, aby s nimi kupčili. Kteří pak odvedli zisk, ať deset hřiven nebo pět, obdrželi pochvalu i odměnu; jeden však, který hřivnu schoval a žádného zisku neodvedl, uslyšel hrozná slova: »Služebníče nepravý, proč i ty jsi s hřivnou nekupčil, jak jsem nakázal? — Vy ostatní uvrzte služebníka neužitečného do temnosti zevnitřní, kde bude pláč a skřípění zubů!«

Nejmilejší! Varujme se vlažnosti u víře a konání křesťanské spravedlnosti, abychom se nedožili tak smutného konce, jako tento služebník vlažný a nedbalý! Ale konej věrně jeden každý povinnosti své vlastní jakožto křesťan, občan, otec, dělník nebo učenec, do kterého stavu právě Bůh nás byl povolal, abychom v den odplaty uslyšeti zasloužili: »Pojď, služebníče věrný, vejdi v radost Pána svého!« Amen. Dr. *K. L. Řehák.*

Neděle XXVI. po sv. Duchu.

Původ, vývoj a konec zla.

»Odkud má koukol?« (Mat. 13. 27.)

Nábožní křesťané! Celé dějiny člověčenstva od počátku až do konce ukazují nám boj světla s tmou, boj dobra a zla. Tak i zlo nacházíme v církvi od Krista ustanovené. Aby věřící křesťané, dobří, nebrali z toho pohoršení, přednesl Kristus Pán dnešní podobenství o koukolu mezi pšenici před zástupem lidí. Když pak byli učedníci o samotě s mistrem svým, žádali ho, aby jim vyložil toto podobenství. Pán vyhověl přání jejich. V tomto výkladu Páně můžeme dle sv. Tomáše Aquinského rozlišovati tři části: I. o původu, II. o vývoji, III. o konci zla.

Pojednání.

I.

»Odkud má koukol?« táží se služebníci pána svého. I vece jim: »Nepřítel to učinil.« Tento nepřítel jest dle výkladu Páně (v. 39.) ďábel.

Kristus jest rozsévač dobrého semene, pole jest svět. Kristus přišel na svět, aby nejen v zemi židovské, nýbrž po celém světě dobré sémě zasel. Kázal svaté učení, ve sv. svátostech podal nám zároveň prostředky svatosti. A přes to vidíme ve světě zlo, bludy, kacířství, hříchy i nepravosti. Odkud to zlo, ten koukol, ptáme se se služebníky. To učinil nepřítel, totiž ďábel. Ale přišel a zasel

koukol teprve když dobré sémě již zaseto bylo, poněvadž kde nemá co napodobiti, ničeho nesvede (Sušil). Tedy od ďábla pochází zlo, k záhubě lidí používá brzy lsti hada, brzy násilí lva, a těmito prostředky přivádí lidi v blud a kacířství, nebo ve hřích a nepravosti.

Ano, ďábel jest otcem bludu a kacířství. Již v ráji popíral slovo boží: »Neumřete.« (Gen. 3.) Kristus Pán přičítá nevěru židů ďáblu (Jan 8. 43.). A sv. Pavel nazývá kacířství učením ďáblovým (I Tim. 4. 1.). Ano, sami kacíři doznávají, že jednají ponoukáni jsouce ďáblem. Lutherovi (De abrog. miss. priv. Tit. 7. fol. 228.) objevil prý se o půlnoci ďábel, dlouho s ním mluvil a konečně prý ho přemluvil, že mše sv. jest modlářství. — Když to uvažujeme, zdaž nemáme Bohu děkovati za dar pravé víry a k němu se modliti: »Bože, rozmnož víru mou!«?

Ale nejen blud a kacířství, nýbrž i hříchy a nepravosti jsou dílem ďáblovým. Zdaž nebyl první hřích v ráji jeho dílem? Zdaž nepraví Písmo sv. o Jidáši výslovně, že zlý duch mu vnukl myšlenku zraditi Pána? Kdo hřeší, plní vůli ďáblovu, a kdo jiného ke hříchu svádí, jest pomocníkem ďáblovým. Jak ošklivý je tedy hřích! Než blud a kacířství, hřích a nepravost nepocházejí pouze od ďábla, nýbrž i z vlastní viny člověka. Dle slov sv. Augustina podobá se ďábel psu na řetězu, který může sice štěkati, ale kousnouti jen toho, kdo svobodně k němu jde. Moc ďáblova byla vždy obmezená, ještě více byla obmezena Kristem Pánem, vítězem nad smrtí a ďáblem. Bůh nám dal svobodnou vůli, abychom svobodným rozhodnutím jemu sloužili. A my tak často zneužíváme této vůle proti svému Stvořiteli a dáváme se tak lehko od nepřítele, ďábla, svésti. Protož »Bděte a modlete se,« napomíná nás Spasitel náš, »abyste nevešli v pokušení.« »Bratři, buďte střízliví a bděte, neboť ďábel obchází jako lev řvoucí a hledá, koho by pohltil!«

Odkud tedy pochází zlo? Od ďábla a z naší vlastní viny. (Rudigier.)

II.

Druhá část podobenství o koukolu mezi pšenicí jedná o vývoji zla a o tom, jak se máme k němu chovati. Zlo nejprve se ukrývá, až později, když bylina vzroste, i koukol se ukáže, nemoha své povahy déle tajiti. (Sušil.) A jak se máme ke zlu v jeho vývoji chovati? Pro učedníky měla tato otázka velikou důležitost. V Samaří tázali se »synové hromu«: »Pane, máme říci, aby oheň s nebe na ně padl a je pohltil?« Tak mohli snadno později býti pokoušeni, jako služebníci v evangeliu chtíti koukol vytrhati. Ale Kristus Pán dí: »Nechte oboje růsti až do žně!« a tím nám dává ponaučení, že máme snášeti, trpěti plevel a koukol mezi pšenicí, dokud žně nepřijdou. »Kdyby Pán koukole nesnášel,« dí Petr Chrysologus (Zlatoslov), neměla by církev ani Matouše, ani Pavla. (Sušil, Fonck.) Za důvod tohoto jednání uvádí Pán: »Abyste snad sbírajíce koukol nevytrhali spolu s ním i pšenici.« Tato

slova vykládají sv. Otcové hlavně dvojím způsobem. První způsob již jsem naznačil slovy Petra Chrysologa. Mohli byste i pšenici vytrhati, t. j. koukol, z něhož může se státi dobrá pšenice. Z hříšné Magdaleny stala se kající Magdalena, a tak se může z bludaře a kacíře státi pokorné dítko církve sv., z neřestného člověka vzor křesťanské kajícnosti. Máme na ně hněv boží svolávati? Nikoli, modleme se spíše za ně a vynasnažme se, aby všude z koukolu se stala dobrá pšenice. Ještě přirozenější jest druhý výklad: Kdyby zlí lidé byli hned trestáni, bylo by to dobrým na škodu. Kdyby nebylo bludů a kacířství, neměli bychom příležitosti vytrvalost u víře dokazovati. A kdyby nebylo zlých lidí, nemohli bychom vykonávati lásku k bližnímu; jak mnohá příležitost by nám ušla, abychom se cvičili a posilňovali v trpělivosti, tichosti, pohrdání pozemskými statky, v důvěře v Boha, zkrátka ve všech ctnostech. Byť i zlí byli dobrým velice na obtíž, tož jsou jim přece dle nejmoudřejší světové vlády boží příležitostí v dobrém se cvičiti a posilňovati. (Rudigier.)

III.

Hlavní váhu klade Kristus Pán při výkladu našeho podobenství na třetí část, totiž na konec zlého, na žně. Nejen že dí, že žně jsou konec světa, nýbrž i líč tento den žní. Sám Kristus vyšle žence, anděly, kteří oddělí zlé od dobrých. Osud zlých bude podoben osudu koukolu, budou ve věčném ohni se trápiti. K doplnění a potěšitelnému zakončení líčí Kristus Pán i osud dobrých, budou se skvíti jako slunce v království božím na nebi (Fonck).

Tento konec pro jednotlivého člověka jest smrt. Jen do smrti bývá někdy zlo netrestáno, ale déle nikoliv; neboť po smrti nemůže z koukolu pšenice se státi, a dobří již nepotřebují další zkoušky. V den smrti bude tedy každý zlý člověk na věky oddělen od dobrých a nalezne svůj zasloužený trest, a v den posledního soudu bude všeobecné oddělení dobrých a zlých, všichni zlí dohromady budou trestům svým odevzdáni.

Tedy na věčnosti teprve bude každému odplaceno podle skutků jeho, na věčnosti teprve spravedlnost boží všecky nedostatky vyplní. Pamatujme si tuto pravdu dobře! Vzpomeňme si na ni, když vidíme hříšníky ve štěstí žíti, když vidíme nepravost ve cti a ctnost utlačovanou. »Nechte to růsti do žní!« Vzpomeňme si také na to, když pozorujeme, že Bůh netrestá nás pro naše hříchy, nedejme se svésti k lehkomyslnosti, nýbrž spíše sami v kajícnosti se cvičme!

Nejmilejší! Pomýšlejme častěji na toto důležité evangelium! Mějme zlo, zvláště hřích, v nenávisti pro jeho původ od ďábla a pro jeho konec, který k ďáblu a jeho společnosti vede. Mějme také v ošklivosti všecky zásady a skutky, které se našemu sv. náboženství protiví! Vynasnažme se všichni, abychom nebyli koukolem, nýbrž dobrou pšenicí, kterou nebeský hospodář shromáždí do stodol svých. (Rudigier.) Amen. *Jan Nep. Jos. Holý* O. Praem.

Neděle XXVII. po sv. Duchu.

Proměna člověka křesťanstvím.

Kostra. Úvod. V podobenství o kvasu ukazuje nám Pán Ježíš proměňující sílu evangelia:

I. osvěcuje rozum (zprostředkuje důležité, jisté, všem přístupné vědomosti,

II. zušlechťuje vůli (podává nejlepší předpisy, nejmocnější důvody, nejpůsobivější prostředky),

III. oblažuje srdce tím, co učí, co dává, co slibuje.

»Podobno jest království nebeské kvasu, který vzavši žena zadělala do tří měřic mouky, až zkysalo všecko.«
(Mat. 13. 33.)

V obrazech a podobenstvích rád Pán Ježíš hlásal tajemství království božího. Tím jen chtěl nám znázorniti, abychom je lépe pochopili. Mají naši pozornost více napínati a hlouběji do ducha našeho vniknouti. Tak používá dnes Pán Ježíš dvou podobenství, aby nám před oči stavěl království nebeské, t. j. království, které zde na zemi založil, pro jehož založení z nebe na svět přišel. Jsou to podobenství o zrnu hořčičném a o kvasu. V obou podobenstvích předvádí nám před duši království své, ústav zde na zemi od něho založený, sv. církev obecnou, katolickou, v jejím zevnějším zjevu a vývoji a v jejím vnitřním působení. Jako malé, nepatrné zrno hořčičné, když se zaseje, v mohutný strom vzroste, tak jest tomu také s církví. S počátku ji obsahoval jen chlév v Betlemě, dům v Nazaretě, večeřadlo v Jerusalemě. Svátky letnice přivedly ji na veřejnost. Prohlášena Duchem sv., vstoupila církev do světa, nyní se vyvíjela před očima všech a vzrostla v mohutný strom, který ratolesti svoje rozšiřuje přes celý svět, shromažďuje všechny národy pod stínem svým a hlásá svého božského Původce a Zachovatele. Druhé podobenství, o kvasu, ukazuje na vnitřní působení křesťanství, na proměnu, kterou katolické náboženství ve svých vyznavačích způsobilo a způsobuje. Jako kvas přivádí mouku ke kvašení, celou ji proniká a k požívání způsobilou činí, tak jest tomu i s křesťanstvím. Kde člověka vnitřně zaujímá a v jeho nitro vniká, způsobuje duševní proměnu. »Podobno jest království nebeské kvasu, který vzavši žena zadělala do tří měřic mouky, až zkysalo všecko.« Tak také proměňuje křesťanství člověka, který se jím proniknouti dá, a to proměňuje jeho rozum, jeho vůli, jeho srdce:

I. Osvěcuje rozum.
II. Zušlechťuje vůli.
III. Oblažuje srdce naše.

Věnujme pozornost těmto třem bodům! Prosme božského Spasitele, aby osvítil rozum náš, abychom vždy lépe krásu a cenu evangelia poznávali, a aby nám milostí svou pomáhal, abychom proměňující sílu křesťanského učení i na sobě zakoušeli!

Pojednání.

I.

Kdo osvěcuje rozum náš? Zajisté ten, kdo nám podává důležité, jisté, všem přístupné vědomosti.

Takové vědomosti přinesl lidstvu Kristus Pán, který sám se nazývá světlem světa a zprostředkuje nám tyto vědomosti po všechny časy až do skonání světa skrze sv. církev svou. Zdaliž jsou důležitější pravdy než ty, které se naší vlastní osoby týkají, které nás poučují o otázkách: Kdo jest původcem našeho bytí, jaký jest účel našeho života a kterou cestou musíme kráčeti, abychom tohoto cíle dosáhli? O těchto otázkách tak důležitých poučuje nás křesťanství, naše sv. náboženství. Učí nás poznávati Boha, původce našeho života, zjevuje nám jeho vznešenost, jeho nekonečné dokonalosti, jeho moc, jeho svatost, jeho spravedlnost, moudrost, dobrotivost. Ukazuje nám náš vznešený cíl, učí nás, že smrtí nekončí vše, že hrob neuzavírá všechny naše naděje, nýbrž že jsme zrozeni pro věčnost. Ukazuje nám prostředky a cesty, abychom k tomuto cíli dospěli.

Neučí nás jenom těmto důležitým pravdám, ale podává nám také pevnou jistotu o nich. Takovou jistotu podává o pravdě svého učení, že milliony křesťanů zůstali neochvějní v této jistotě, že se nedali ani pochlebováním ani nejhroznějšími hrozbami zastrašiti. »Vím, čemu jsem uvěřil!« volali i pod rukou katanovou a umírali radostně a zmužile.

Tyto pravdy, které náboženství naše hlásá, jsou všem přístupné, kteří je přijmouti chtějí. Obrací se ke všem, k vznešeným i nízkým, učeným i neučeným, ke všemu pohlaví, k dítěti i starci. A takto učí jediné. Důkaz toho podávají dějiny před dobou křesťanskou, a podává dnešní doba. Jak smutné to bylo ve světě, dokud učení Kristovo jej neosvítilo! Jak skrovný počet lidí znal Boha, největší počet seděl ve tmě a ve stínu smrti. Pohanství, modlářství panovalo v národech. K čemu je člověk na světě? Tato otázka byla i pro mudrce záhadou, kterou marně rozluštiti se snažili. Dle slov sv. Augustina měli o této otázce 82 různých mínění. A jak ve tmě byli vzhledem k účelu člověka, právě tak nejasné byly jejich náhledy o prostředcích a cestách k cíli člověka. Když sami pravdy postrádali, nemohli ji ovšem jiným zprostředkovati. Konečně došli tak daleko, že o vší pravdě pochybovali. Nic není pravda, leč klam a mam, říkali. A vypadá to dnes jinak tam, kde se lidé od náboženství křesťanského odvrátili? Mnoho se studuje, hloubá, bádá, vykopávají se hlubiny země, staví se vysoké školy, akademie, ale stali se lidé moudřejšími bez křesťanství? Našli něco lepšího, jistější poučení o nejdůležitějších pravdách životních, o Bohu, o člověku a jeho cíli, o cestě, která ho k trvalému, věčnému štěstí vede? Nejučenější doznávají: Nevíme to a nebudeme to věděti. Ignoramus et ignorabimus! A i když o těchto základních pravdách nauky podávají, jaké záruky mohou pro jejich správnost podati? Sami nejsou o svých

vlastních naukách přesvědčeni, neboť je často mění jako šaty A i když některý učenec nároky činí na jistotu rozluštění těchto zásad, přede dveřmi již stojí jiní, kteří jeho domněnky v hrob ukládají. A jak mohou jiným pravdu a jistotu sděliti, když jsou sami chudí na pravdu, která srdce ukájí a klidu mu dopřává? Před nedávnem ještě jeden z těchto velikých učenců jako osmdesátiletý stařec prohlásil, lidský život že je nesmysl; kdybychom aspoň věděli, proč jsme na světě. A s takovými mudrci a učenci srovnejme chudou ženu, chudé dítě, které katechismus zná. Vědí, kdo jest Bůh, proč jsou na světě, znají cestu, která je k Bohu vede. Pravdu tedy měl křesťanský mudrc, který pravil: »Když jsme dlouho žili a mnoho studovali, nenalézáme nic lepšího než učení katechismu. V něm naleznete rozluštění všech otázek. Náboženství křesťanské,« píše onen učenec, »je proto tak vznešené, že žádnou pro lidstvo důležitou otázku nenechává nezodpověděnou.«

II.

Jak náboženství naše ducha osvěcuje, tak zušlechťuje také srdce. Jediný Bůh jest dobrý, a jenom účastenstvím na jeho dobrotě budeme i my dobří. Proto máme všichni vznešenou úlohu: »Buďte dokonalí, jako Otec váš v nebesích dokonalý jest!« (Mat. 5. 48.) K tomuto cíli máme se stále více přibližovati, aniž bychom zde byli s to, abychom ho úplně dosáhli. Zajisté nejvznešenější náboženství jest to, které nám podává nejlepší předpisy, nejmocnější důvody, nejpůsobivější prostředky, abychom se k tomuto cíli co nejvíce přiblížili. Náboženství křesťanské řídí svými předpisy všechny okolnosti lidského života, ukazuje každému stavu, každému stáří, každému pohlaví cestu, která k Bohu vede. Jasně a přesně vykládá každému tyto předpisy. Neřídí jenom zevnější skutky, nýbrž vniká i do srdce a řídí jeho city, přání a náklonnosti. Nepřátelé se vynasnažovali v předpisech náboženství našeho vyčenichati něco, co by odporovalo mravnímu ideálu. Dovedli předpisy tyto překrucovati a falešné obžaloby pronésti, ale nedovedli nejmenší odůvodněnou výčitku křesťanské mravouce učiniti.

K předpisům podává náboženství naše nejmocnější důvody a pohnutky, které jsou s to, aby člověka nutily konati dobré a Krista následovati. Poukazuje nás na vševědoucího Boha, kterému jsou známa i nejtajnější hnutí našeho srdce, na všemohoucího Boha, jemuž nemůžeme nikde uniknouti, na spravedlivého Boha, který každému dle zásluhy, a to pro věčnost odplácí, na dobrotivého Boha, který nás něžnou láskou miluje. Kdo má tyto důvody před očima, zajisté bude se viděti stále nucena zanechati cest hříchu, byť sebe lákavějšími a svůdnějšími býti se zdály, a kráčeti cestou ctnosti, byť se naší pohodlné povaze sebe obtížnější jevila.

K těmto předpisům a pohnutkám podává nám křesťanské náboženství i nejpůsobivější prostředky. Po celé naší životní cestě

provází nás svými poklady milosti, posiluje nevinné, smiřuje hříšníky, podporuje slabé a pomáhá sužovaným. Jestliže dle slov Pána Ježíše každý dobrý strom dobré ovoce nese, že dle ovoce strom poznáme, ukázalo křesťanské náboženství i ovocem docíleným svou dobrotu a božský původ. Cestou svou po staletí až do dnešního dne vytvořilo ideály křesťanské dokonalosti, svaté, kteří v životě věrně a svědomitě Pána Ježíše následovali. Žádný stav, žádné stáří, žádné pohlaví nepostrádá takových hrdinských příkladů ctnosti. Podávají důkaz o zušlechťovací, lidskou přirozenost povznášející síle našeho sv. náboženství. Ovšem poukazují nepřátelé na život mnoha špatných křesťanů a vyčítají je náboženství křesťanskému, ale rozhodně neprávem. I když zná člověk pravdu a má nejkrásnější předpisy, nejmocnější pohnutky a nejpůsobivější prostředky, zůstává přece svobodným a může své svobody jak k dobrému užiti, tak i ke zlému zneužiti. Může požehnání, které mu náboženství v největší míře poskytuje, jako žebříku k nebi používati, ale může je také jako lenivý služebník zavrhnouti. Ostatně náboženství křesťanské je první, které nevěrné dítky své kárá a jejich hříchy zavrhuje.

III.

Náboženství křesťanské oblažuje srdce. A to tím, co učí, tím, co dává, tím, co slibuje. Zdaliž jest něco, co dovede srdce lidské lépe povznésti a potěšiti než učení našeho sv. náboženství, že jsme dítkami božími? Vizte, volá sv. Jan (I 3. 1.), jakou lásku prokázal nám Otec, že se dítkami božími nazýváme a jsme. »Obdrželi jsme ducha dítek božích, v němž voláme: Abba, Otče náš!« (Řím 8. 15.) Dítky boží — to co znamená! Miláčci Nejvyššího, účastníci jeho přirozenosti, jsme předmětem jeho prozřetelnosti, jeho nejvřelejšího zalíbení. I když jméno tvé není v knize šlechtické, jsi přece dítě knížecí, a jméno tvé stojí v nejvznešenější knize šlechtické, v knize života. A jenom na tobě závisí, zdali v ní se budeš skvíti po celou věčnost. A tím více srdce naše radostí se naplňuje, když uvážíme, za jak drahou cenu nám Syn boží tuto důstojnost vydobyl. Nikoli pomíjejícím zlatem nebo stříbrem, nýbrž krví neposkvrněného beránka byla nám tato důstojnost zjednána. »Tak miloval Bůh svět, že Syna svého jednorozeného dal.« (Jan 3. 16.) Každý křesťan může v radostné lásce se sv. Pavlem (Gal. 2. 20.) volati: »Kristus mne miloval a sebe za mne dal.«

Neméně oblažuje náboženství křesťanské srdce naše tím, co dává. Mysli jen na jedinou věc: Kristus Pán zůstává mezi námi po všechny dny až do skonání světa (Mat. 28. 20.), jest průvodcem naším v pozemském životě v nejsvětější Svátosti oltářní. Jest tu naší obětí, jest tu pokrmem duší našich. Kdysi prodléval Spasitel viditelně jenom v úzkých hranicích zaslíbené země, jen málokteří mohli se s ním stýkati a z jeho přítomnosti se radovati: u nás je Spasitel ve svatostánku všude v našich kostelech přítomen, každý den, každou hodinu jest nám přístup k němu

dovolen, můžeme mu své strasti sděliti, své utrpení mu žalovati, pomoci ve své slabosti od něho žádati. Každý den můžeme se zúčastniti jeho vznešené oběti a drahocennou krev jeho nebeskému Otci ve mši sv. obětovati. Často můžeme jej ve sv. přijímání přijmouti a zvláště na cestu do věčnosti jím se posilniti. Když křesťan na tuto pravdu myslí a ji řádně uváží, nemusí srdce jeho blažeností oplývati? »Co jest člověk, že jsi ho tak pamětliv, nebo co k němu přikládáš srdce své?« (Žalm 8. 6., Job 7. 17.) Zdaž nemusíme tu v každé bolesti zmírnění, v každém utrpení útěchu nalézti? Ký div, že sv. Pavel volal: »Naplněn jsem potěšením, mám hojnou radost ve všelikém soužení našem.« (II. Kor. 7. 4.)

Uvaž, co víra naše nám slibuje! Slovo »život věčný« obsahuje naši naději. Pán a Spasitel náš, v jehož očích nic není velikého, nazývá hojnou odplatu, která nás očekává: »Radujte se a veselte se, neboť odplata vaše hojná jest v nebesích.« (Mat. 5. 12.) Vždy zůstane země slzavým údolím, lidé pláčí v palácích jako v chudých chyších. Starosti a bolesti doléhají na srdce krále, který korunu nosí, jako na srdce žebráka, kterému teplé šaty scházejí. Smutné by bylo tudíž pro člověka. kdyby byl pro něho hrob poslední slovo. Křesťan se ho neleká, neboť za hrobem doufá v jiný, a to lepší život. Kristus Pán nás o tom ujistil a ve svém utrpení a ve své smrti dal nám také záruku, že také splní, co slíbil Kříž jest vítězným praporem, kterým Spasitel peklo přemohl a nám nebe otevřel. A náboženství naše nás vybízí, abychom pod tímto praporem denně bojovali. Jak oblažující jest tedy naše náboženství! Chudému slibuje věčné bohatství, pro Boha opovrženému věčnou čest a slávu, kajícímu hříšníku nebeský ráj, umírajícímu budoucí šťastnou shledanou.

Zdaž tedy není víra naše vskutku způsobilá proměniti člověka, když ho osvěcuje, zušlechťuje a oblažuje? Nenásleduje-liž z toho, že máme každodenně Bohu děkovati, že jsme se narodili v lůně pravé křesťanské víry? Nemáme-liž proto s vřelou láskou víru svou milovati, jí si vážiti, když nám ukazuje náš vznešený původ, náš vznešený cíl a jistou cestu k němu? Nemáme-liž se vážně snažiti žíti podle předpisů naší sv. víry a horlivě používati prostředků, které nám v mateřské péči poskytuje, abychom Bohu každý den podobnější byli? Nemá nám na tom záležeti, abychom se své víry řádně zastali a jiné jí získali, abychom jednou, co ve víře vidíme, co v naději očekáváme, toho tam ve věčné lásce požívali?

Ó Pane Ježíši Kriste, Synu Boha živého, který jsi se člověkem a nám podobným stal, abys nás učil cestě k nebi a abys naším vzorem byl, prosíme tě, posiluj naši slabou vůli, abychom svlékli starého člověka a oblékli nového člověka, který jest stvořen dle Boha ve spravedlnosti a svatosti, abychom se tobě v životě vždy více podobali, tebe následovali a jednou tvé věčné slávy účastnými se stali v nebesích. Amen.

Dle *Hamrle Jan Nep. Jos. Holý* O. Praem.

Neděle XXVII. po sv. Duchu.

Jak pučí nové listy na stromě církve.

»Podobno jest království nebeské semeni hořčičnému, které vzav člověk, nasel na poli svém.« (Mat. 13, 31.)

K malounkému zrnu hořčičnému, které však v zemi zaseto vyrůstá v strom, přirovnává Spasitel církev svou. Malá byla církev, když ji Kristus Pán založil, ale dnes je stromem, jenž větve svoje rozepíná po všem světě, po všech národech, kmenech a řečích. Jednotliví věřící jsou toho stromu přečetné listy, jež dnes čítají do set millionů. A stále nové větve vyrůstají a nové listy pučí na tomto obrovském stromě v zemích křesťanských i pohanských. Každá křesťanská osada jest větví na tomto stromě, a kolik v ní věřících, tolik listů nese ta větev. Hleďme jen, abychom nebyli listy zvadlými, suchými, žijme ve svatosti a spravedlnosti synů božích, žijme vždy v milosti boží, prosti hříchů těžkých: jen tak budeme listy zelenými, údy živými církve Kristovy.

Láska, milosrdenství a prozřetelnost boží o to se stará, by i pohané se stali zelenými listy a větvemi jeho církve, aby také oni spaseni byli. A podivné bývají mnohdy cesty boží, jimiž vede Bůh pohany ke spáse, jak se dnes přesvědčíme.

Pojednání.

1. V měsících dubnu a květnu r. 1907 zle řádily neštovice v indickém městě Kottayamu a okolí. Mnoho pohanů a křesťanů padlo jim za obět. Missionáři měli práce do úpadu a mnohý si za ten krátký čas podkopal zdraví navždy.

Věrným pomocníkem missionářovým v okolí Kottayamu byl karmelitský bratr Rochus. Bez bázně před nákazou chodil do nemocnic a domů, kde byly neštovice a pochovával mrtvé. Chodil ke katolíkům i protestantům, jakobitům i pohanům a všecky napomínal, aby se připravili na smrt. Jeho snahou mnozí nápadně obráceni.

Jednoho dne navštívil kněze přítele, který také ležel na neštovice. Zpáteční cestou, kterou konal ve člunu, najednou mu připadlo: »Ty's dnes ještě nikoho neobrátil; měl bys to zkusiti v téhle krajině.« Hned zastaví, vystoupí a dá se cestou velikým hájem kokosových palem. A hle, v dálce spatří zvláštní střechu z listí, jen tolik nad zemí vyvýšenou, že pod ní může vlézti člověk. Jde tam a pod střechou spatří pohanskou ženu, neštovicemi všecku znetvořenou. Sotva žena bratra shlédla, cosi jako úsměv přelétlo přes její obličej. Sebrala poslední síly a šeptala: »Ráda bych byla katoličkou, ráda bych byla pokřtěna.« Otáleti nebylo možná. Bratr ji vyučil v nejdůležitějších pravdách a pokřtil. Za několik hodin byla duše její v blažené věčnosti.

2. A bylo na Veliký pátek r. 1909 v Ernakulamu, rovněž v Indii. Žena jedna už dávno toužila po sv. křtu a rodina její jí

bránila. Ze styku s katolickými ženami znala dosti dobře nauky sv. víry, uznávala nezbytnost křtu a žila proto stále ve veliké úzkosti o svoji věčnou spásu. Denně se modlila k Panně Marii, aby jí nedala umříti v pohanství.

Chudera žena onemocněla. Nadarmo prosila dceru, pohanku, aby jí zavolala katolického kněze. Mladá pohanka zůstala tvrda ke prosbám matčiným Co počíti? Vstáti a k missionáři jíti matka nemohla. Jiného než dceru neměla, kdo by její přání mohl vyplniti. Zkusila prostředku posledního, který jí ještě zbyl. Sebrala síly poslední a velikým hlasem, že ji bylo i venku slyšeti, volala: »Chci býti křesťankou! Chci býti křesťankou!« Několik katolíků slyšelo její zoufalý křik a spěchali do kláštera karmelitského. Kněz jeden se hned vydal k nemocné ženě. Uvítala ho katolickým pozdravem: »Pochválen buď Ježíš Kristus!« A prosila úpěnlivě, aby ji hned přijal do církve. Missionář viděl, že dlouhé přípravy není třeba. Dcera se ovšem vzpírala přání matčině, ale ta si jí už nevšímala. Zbožně a vroucně přijala sv. křest a velebila Boha, že jí nemocí pomohl ke svrchovanému štěstí. (Kath. Miss. 1911—12, č. 10, str. 257.)

* * *

Tak pučí a rostou prozřetelností boží nové listy na stromu církve v zemích pohanských.

K tomuto líčení připojuji prosbu a napomenutí.

Prosbu: Obětujte, rozmilí farníci, dnešní mši sv. a všecky modlitby při ní a tyhle děti sv. přijímání za obrácení pohanů, aby nové listy vypučely na stromě sv. církve, aby nové duše pohanské nalezly cestu do ovčince Kristova.

Napomenutí! Vy jste údy pravé církve, vy jste listy toho obrovského stromu. Nebuďte suchými, buďte zelenými, živými listy. Suchými listy jsou oni katolíci, kteří v těžkých hříších nekajícně žijí. Zelenými listy jsou oni, kteří prosti hříchů smrtelných v milosti boží jsou. Nechoďte jako nepřátelé boží, choďte jako synové boží, jen synům božím zaručena věčná spása: suché listy církve uvrženy budou v oheň věčný, pekelný. Amen.

Josef Ocetek.

Neděle poslední po sv. Duchu.

Veliký poklad rodiny.

»Abyste naplněni byli známostí vůle jeho, ve vší moudrosti a rozumnosti duchovní, abyste chodili hodně Boha, ve všem se jemu líbíce.«
(Sv. Pavel Kol. 1, 9. 10.)

Hodlám pojednati s pomocí boží o velikém pokladu, který mají rodiče potomstvu věnem odkázat a nad zachováním jeho jako praví andělé strážci bdít. Kdybych vám, drazí, řekl, že vám povím o skutečném pokladu, který můžete najít, vy byste ani

nedýchali, abyste dobře slyšeli, co máte činiti, čeho se varovati, abyste tím kouzelným proutkem našli skrytý poklad. Nechci napínat vaši pozornost, a pravím, že chci vám ukázati poklad věna, jak jej Bůh skryl a střeží dvěma přikázáními božími a sice V. a VI., v nichž zjevil nám vůli svou a v ní také naše blaho těla a duše, což jest opravdová životní moudrost. Tenkráte hodně chodíme jako Bohu ve všem se líbíce.

Rodičů a všech lidí největší bývá starostí věno — ostatní bývá věcí vedlejší. Pravé, vznešené a důstojné věno jest: zdravé opravdu tělo a čistá duše. To si má také každý mladý člověk sobě pojistit a zachovat, aby je mohl také odkázat. Kdo je ztratil, nemá práva zakládati rodinu, ježto jest příčinou obrovské zkázy tělesné a mravní. Proto volím dnes za předmět řeči své — na počest svatého mateřství Panny Marie — věno křesťanské rodiny:

I. zdravé tělo,
II. čistá duše.

Pojednání.

I.

Vůle boží zní o našem zdraví a životě jedním slovem: »Nezabiješ!«, a to platí všem a vždycky, i pro ty, kdož chtějí založiti jednou rodinu svou. Nikdo nedá, co sám nezachová, ani zdraví těla. Proto křesťanská moudrost velí zachovati zdraví, zejména těm mladým lidem, kteří mají jedenkráte býti hlavami rodiny. Zde platí jen slova apoštola, aby hodně chodili Boha, ve všem se líbíce jemu.

Zde musí oživnouti zodpovědnost člověka za život a zdraví potomstva, a proto uvádím na pamět výrok Písma sv. o trestech hříchů, které Bůh trestá do třetího a čtvrtého pokolení. »Kterýž odplacuješ nepravost otců na synech a vnucích do třetího a čtvrtého kolena.« (Ex. 84, 7.) Z těch slov můžeme poznati, že některé hříchy proti vůli boží jsou tak zlé, že následky jejich netrvají pouze při pachateli jediném, ale dědí se v nemocech ještě na syna a vnuka, aby to zlo přivedlo k moudrosti a zachovávání vůle boží, v níž jest náš pokoj a blaho.

Život sv. rodiny, jak matky Páně, tak pěstouna Páně, jest život vznešeného a ctnostného sebezapření nejen v nedovolených věcech, ale i v dovolených. Vzor to pro všechny nás. Má nám ukázati nejen možnost odepření si něco, ale i krásu a požehnání. To jest zejména v době naší potřebno, kdy se mladým lidem káže evangelium vyžiti se. Následek toho jeví se v předčasném úmrtí mnohých mladých lidí na tuberkulosu a ještě jiné horší nemoci. Tolik se činí pro zdraví člověka, rodiny a národa. Ale ukryta jest moudrost zachovati poklad tento v moudrosti boží, která je tak krásně vyjádřena v nepatrném výkladu katechismu při V. přikázání, a jím o zdraví své a bližního pečujeme: 1. střídmostí v jídle a pití, 2. čistotou těla a obydlí, 3. mírou v práci a odpočinku, 4. krocením všelikých náruživostí. Mluvil jsem kdysi

s proslulým lékařem a tázal jsem se jej, zda by mohl vyjádřiti kratčeji a lépe všechnu zdravovědu než těmi čtyřmi větami, a lékař řekl upřímně, že lépe a kratčeji to vyjádřiti nelze. Učiňte lidi střídmé, a vy jste celé čtvrtině lidí zachovali zdraví a život, a mezi nimi vašim miláčkům samým a snad i vašim vnukům a pravnukům. Vynasnažte se proto, abyste naplněni byli známostí vůle boží ve vší rozumnosti a moudrosti duchovní, abyste chodili hodně Boha. Totéž nutno říci o čistotě, míře při vší práci a zejména o vší náruživosti, ať má jméno jakékoliv. Kolik požehnání jest v této svaté zdravovědě přikázání božího a kolik metly v přestupování jeho.

Kolik tu páše se hříchů u mladých mužů, jichž následky v mnohých případech neplatí jen on sám časnou neb předčasnou smrtí, ale zhusta i následky v potomstvu. To není nic tajného, ani snad nic nemravného, když poukazuji k tomu, co věda a celé akademie věd hlásají, jakou nezbytnou podmínkou zdraví národa a rodiny jest zdrželivost mravní. Tak zdravotní rada dr. Wildemuth přičítá 70% vrozené slabosti duševní na vrub hříchu rodičů. (Das Eheleben, Regensburg 1910, von Th. Wilhelm, str. 90.) Zákon trestá toho, kdo zmrzačí dítě, ale nemůže trestati ty, kdož jsou toho jinak příčinou. Je to zvláštní shoda mezi výrokem Písma sv. a výrokem muže, který se obíral zdravotní otázkou v potomstvu. Písmo sv. užívá slov o trestu do třetího a čtvrtého pokolení a prof. Forel (Švýcar, jinak liberál) praví, že následky mravní nákazy často nezmizí před třetím a čtvrtým pokolením.

A nyní uvažte, jak lehkomyslně žijí mladí lidé, jakoby neměli vodpovědnosti pro sebe a pro své potomky.

Nešťastná nestřídmost, kterou přikázání boží nám zapovídá z lásky k nám a z moudrosti své. Uvedu dvě myšlenky ze spisů lékařů, jak jsem je našel. (Eheleben, str. 74.) »Případy, kdy mladý muž klesne s chladnou krví, jasnou hlavou a určitým předsevzetím, jsou zcela řídké proti těm, které v opilosti spáše.« Nejen u mladých mužů, ale i dívek tak jest. Dr. Bonne píše: »Požívání alkoholu jest v 90% přímá příčina pádu jinak počestných dívek. Byl jsem na přednášce dra. Žůrka, apoštola mládeže moravské. Vyprávěl v ní dojemný případ, jenž se často opakuje. Maryša, hodná dívka, zaslepila se láskou k Jurovi, opilci. Marné výstrahy a rady. Jura se vymlouval, že pije z nešťastné lásky, až ji bude míti, že přestane. Vzali se, ale Jura pil dál, z radosti, že došel, co žádal. Maryša plakala, až neštěstím umřela. Kolik takových případů! Kéž by chtěli býti moudří a nedávali ruku ruce, která poskvrněna hříchem ať tím či oným. To není zaopatření, to jest neštěstí.

Tak se plete ta metla lidstva z nestřídmosti a nečistoty, a mrská první, druhé a třetí pokolení. Když milujete sebe a své, přičiňte se, aby hodně chodili Boha, ve všem se líbíce, ve vší rozumnosti a moudrosti duchovní. Tak lze zachovati poklad člověka, rodiny a národa. A nyní obraťme se k druhému pokladu: čisté duši.

II.

Písmo sv. v nadšení velebí duši čistou v Knize moudrosti 4, slovy: »Ó jak krásné jest čistotné plémě v skvělosti; nesmrtelná zajisté jest památka jeho, neboť u Boha známé jest i u lidí.« Ta slova se čtou též ve mši sv. o panenskosti Panny Marie, jejíž úcta jest i časným požehnáním pro tvou duši, tvou rodinu a tvůj národ, poněvadž odchovává toto pokolení krásné ve skvělosti.

Pravé však neštěstí národa jest nečistota ve všech jejích formách. Marné jsou snahy o povznesení národa, jestli se nesnažíme o mravní jeho povznesení. Tak to hlásají i muži bez předsudku, užívající rozumu. (Hugo Viktor Keteler a jiní.)

Prof. dr. Pavel Good napsal k vůli svému synu spis, aby mu vylíčil zhoubu, jakou působí nečistota a nestydatost ať se jeví v jakémkoli rouše. (»Hygiene und Moral« v. Le Roux & Comp. ve Strassburgu.) To zajisté jsou slova lásky právě otcovské, která varuje před zhoubou nečistoty. Divná shoda mezi vědou a katechismem. Oba souhlasí jak v příčinách, které vedou k nečistotě, tak v následcích, které za sebou vlekou.

Mezi příčinami nečistoty jdou za sebou tytéž příčiny, jak je uvádí katechismus, jen pořádek jest pozměněný a slova poněkud méně obvyklá. Já vybéřu výroky jen lékařů, které obsahují tutéž pravdu jako katechismus.

Dr. Nyströru, ředitel akademie ve Stockholmě: »Pravidla k zachování čistoty jsou: pěstování mravních vlastností rozumu, které ušlechťují celého člověka. Před lehkomyslnými a oplzlými řečmi ve společnosti třeba se míti na pozoru, zlé společnosti kazí dobré mravy.« Toť je totéž, co katechismus podává slovy, že k nestydatosti svádějí oplzlé řeči a společnost. Že třeba při tom míti na paměti i společnost knih oplzlých, jichž jest množství veliké, jest samozřejmo. Pod rouškou poučení šíří se mravní mor v národě, který zhyne na nestydatost. Oděv a způsoby nemravné zničí ještě i to čistotné u člověka, co nestřídmost a zahálka nechala neporušené.

Jak mnozí se dávají na stezku tuto, s níž se už nevrátí a pochovají svou čest, své zdraví a milost boží. Já nechci vám uvádět čísla těch přečetných obětí nestydatosti. Válka jest zlo a vyžaduje tisíce obětí, ale nečistota jest horší a má více obětí, a nejen v těch svých obětnících, ale i v potomstvu. Kéž by si mladí lidé představili tu zhoubu, které se dávají v šanc, které napraviti v jich moci není. Mohou dělati pokání a mohou dostati odpuštění, ale časný trest zůstává a trvá až do třetího a čtvrtého pokolení.

Zajisté vážný důvod pro opakování slov apoštolských, abychom hodně Boha chodili, ve všem se jemu líbíce i v čistotě.

Na posledním místě mezi následky tohoto mravního moru jmenuje katechismus nemoci. Věda se jimi zabývá na prvním místě. Ty následky jsou však horší než pouhé nemoci. Ty ne-

čisté duše ztrácejí, daleko více ztrácejí: veselou a pokojnou mysl, to radostné sv. veselí, které s čistým jest snoubeno! Ubozí lidé! Chtějí se veselit a ztrácejí pramen trvalého veselí. Rozpadává se ta budova těla a ztrácí svou svěžest, sílu a radost životní.

Je to smutný obraz prázdný kostel. Je to důkaz nečistoty duší. »Nečistý nemívá zalíbení v modlitbě a ve věcech duchovních.« Může na čas býti i pod zbožností nečistota, ale nemůže býti zbožnost trvalá s nečistotou. Tento následek se stupňuje až v nenávist boží a rouhání všeho druhu a v zatvrzelost konečnou.

Nešťastný hřích, jemuž slouží milliony lidí a zničí sebe i své rodiny. Je to známo, že Bachus a Venus — nestřídmost a nečistota — ničí rodinný klid. Toť hrozná válka rodinná, která ubíjí sv. rodinný klid. Ta rozvádí manžele, které spojil Bůh. Těm dvěma na vrub sluší přičísti ty přečetné nepokoje v domácnostech, které končí i úplným rozvodem a rozlukou. Jaká to zkáza. V rusko-japonské válce osiřelo na obou stranách 150.000 sirotků, jimž otcové byli zabiti. Jaké to neštěstí! Ale rozvody manželské působí více sirotků, stokráte více. Toto stokráte béřu doslovně. Ve Spojených státech amerických osiřelo rozlukou r. 1903 750.000 dítek. Tedy pětkrát více než válkou. Válka jest výjimkou — v řadě let, ale tento hřích se opakuje každým rokem. Jaká žeň pekla!

Proto, když tak rozjímáme o pokladě rodiny: střídmosti a čistotě, zamilujte si je dle moudrosti boží a vůle boží. V té vůli boží jest náš rozum a naše štěstí, ale také rodin našich. Kde je hřích, přijde i kletba, kde ctnost, tam přijde i požehnání.

Frant. Vaněček.

Neděle poslední po sv. Duchu.

Milosrdenství boží.

»Budou-li hříchové vaši jako šarlat, jako sníh zbíleni budou; a budou-li červení jako červec, jako vlna bílé budou.« (Is. 1, 18.)

Dnes bych kázati měl o posledním soudě: evangelium samo látku mi nabízí. Ale Spasitel sám den soudný tak hrozně a jasně vám vylíčil. Lépe bych já toho nedovedl, ani bych vám více říci nemohl, vždyť ani na krok před sebe nevidím do budoucnosti, nerci-li do dne soudného. Ale co za sebou a kol sebe vidím, jest boží milosrdenství.

Den soudný bude jen těm v pravdě hrozný, kdo v těžkém hříchu nekajícně zemřeli. Kdo v milosti boží se světa odešli, povstanou z mrtvých jako svatí, oslavení, a v den soudný slaviti budou radostný vstup s tělem i duší na nebesa: jim bude soudný den dnem slávy. Ó kéž bychom i my všichni tehda byli mezi zástupy vyvolených! A — můžeme býti. Ovšem, tíží snad dnes leckteré hříchy smrtelné, ale ať nezoufají, i pro ně jest odpuštění,

vždyť pro všecky jest boží milosrdenství. A tím milosrdenstvím božím bych vás všecky dnes rád potěšil.

Nesčetná místa Písma sv. dosvědčují boží milosrdenství; jenom dvě z nich dnes vyjímám.

I. Jonáš.

Tento týden četli jsme my, kněží, v breviáři knihu proroka Jonáše. Ninive, hlavní město pohanské říše assyrské, město s mnoha tisíci obyvateli, tak tonulo v hříších a nepravostech, že jeho zloba vstoupila před Boha a volala o pomstu. Ale Bůh přece chtěl ušetřiti Ninive. A v zemi judské žil prorok Jonáš; jemu poručil Hospodin, aby šel do Ninive a hlásal tam pokání. Ale Jonáši valně se nechtělo do těchto pohanských missií a pokusil se vyhnouti rozkazu božímu. Odešel do přístavního města Joppe (nyn. Jafty) a vstoupil na loď, která jela do Tharsis v Malé Asii. A seslal Bůh prudkou bouři a lodi hrozilo ztroskotání. Ve smrtelné úzkosti volali lodníci: »Pojďte a vrzme losy a vězme, proč to zlé jest nám!« A metali losy a padl los na Jonáše. I řekli jemu: »Co máme učiniti tobě, aby ustalo moře od nás?« I řekl k nim: »Vezměte mne a uvrzte do moře, a ustane od vás moře: neboť já vím, že pro mne bouře tato veliká přišla na vás.« I vzali Jonáše a uvrhli ho do moře: i ustalo moře od vření svého. A připravil Hospodin rybu velikou a pozřela Jonáše, až třetí den vyvrhla ho na souš.

A odešel Jonáš do Ninive a kázal tam pokání. »Ještě čtyřicet dní a Ninive bude vyvráceno!« I uvěřili obyvatelé města hříšného v Boha a od krále až do posledního chudáka oblékli se v žíně a postili se přísně, ba ani zvířata nedostala nic žráti a nesměla na pastvu, ani vodu píti. A viděl Bůh skutky jejich, že se obrátili od cesty své zlé a odvrátil Bůh trest, kterým hrozil jim, a neučinil ho.

Vizte milosrdenství boží i proti pohanům, hluboko padlým!

II. U rybníka bravného.

Byl v Jerusalemě rybník bravný, zvaný Betsaida, s paterým podloubím. A v tom sloupoví leželo veliké množství nemocných, očekávajících hnutí vody. Neboť anděl Páně sestupoval jistým časem do rybníka a hýbala se voda. A kdo první po hnutí vody do rybníka sestoupil, uzdraven býval, ať od kterékoli nemoci trápen byl. A byl tu jeden člověk, nemocný už 38 let. Nemoc byla trestem za jeho hříchy. A do té nemocnice přišel v jednu sobotu Ježíš a tázal se onoho nemocného: »Chceš li býti zdráv?« Smutně a malomyslně odvětil nemocný: »Pane, nemám člověka, aby, když se hýbá voda, spustil mne do rybníka, neboť když já jdu, sestupuje jiný přede mnou.« Dí jemu Ježíš: »Vstaň a choď!« A hned uzdraven jest člověk ten: a vzal lože své i chodil. — Brzo potom nalezl ho Ježíš ve chrámě a pravil k němu: »Hle, učiněn jsi zdráv, již nehřeš, aby se ti něco horšího nepřihodilo.«

Vizte milosrdenství Páně: uzdravil hříšníkovo nemocné tělo i jeho nemocnou duši.

III. V nemocnici.

Ve Vídni chodí do nemocnic, kde nejsou ošetřovatelkami milosrdné sestry, zbožné paní, těší nemocné a připravují je k sv. svátostem. Nemocní sami nazývají je »anděli nemocných«. Milosrdné ty samaritánky slýchávají samy od nemocných: »Vy jste první, kdo mě v nemocnici navštívil«, nebo: »Mně se zdá, že jsou nemocní vaší největší radostí«, nebo: »Milostpaní, vy máte dobré srdce«, nebo: »Když nám ani nic nedonesete, jenom přijďte a něco nám vykládejte.«

Roku 1910 ležel v jedné vídeňské nemocnici tvrdý hříšník. Při první návštěvě odbyl milosrdnou paní slovy: »A dejte mi pokoj s vaším žvastem; to se spíš obrátí zdechlý pes nežli já.« Paní ho navštěvovala dále. Konečně ho přece přiměla, aby se denně modlil Zdrávas Maria. A pojednou byl veselejší a vlídnější, a o velikonocích přijal sv. svátosti. Uzdraven opustil nemocnici. Brzo potom poslal pohled z poutního místa, kam si zajel na poděkování za nabyté zdraví. (Korresp. Assoc. perv. sac. roku 1912, 155.)

* * *

Milosrdenství božího není počtu ani míry ani mezí. Proto důvěřujte i vy! »Budou-li hříchové vaši jako šarlat, jako sníh sbíleni budou: a budou-li červení jako červec, jako vlna bílí budou.« Bůh jest nejvýš milosrdný, ale jen k těm, kdož pokání činí: zatvrzelým zůstane hrozným soudcem.

Neodpírejte, moji drazí, jeho lásce! Hle, ve dne v noci čeká na vás Spasitel ve svatostánku, aby vám odpustil, aby vám navrátil ztracený pokoj duše, aby vás šťastnými učinil: jenom čeká na pokorné slovo vaše: »Pane Ježíši, přijď, buď mně milostiv!« Neutíkejte před ním, nevyhýbejte se mu, rádi přicházejte k němu na soud pokání, k jeho stolu. Nastávající čas adventní dává vám vhodnou příležitost. Kéž by letošní advent, příchod Páně, byl pravým příchodem Ježíšovým do srdcí vašich! Amen.

Josef Ocetek.

LISTY VĚDECKÉ.

Sterilisace zločinců.

Dle »Volkswartu« **Aléthés.**

Potírání, ba co více, zamezení zločinů jest v přítomné době důležitou otázkou, jejíž rozřešení ukládá právníkům novou úlohu. V posledních desíti letech navrhováno opětně opatření, které slibuje důkladnou a jistou odpomoc, totiž kastrace á sterilisace zločinců. Právníci vycházejí z předpokladů, že větší část zločinců jest dědičně zatížena, a že tudíž, aby společnost mnohých nebezpečných individuí uchráněna byla, je třeba, aby jejich rozmnožování bylo zamezeno.

Tyto zásady vyšly ze severní Ameriky, kde také zmíněné radikální opatření nejdříve bylo zavedeno. Společnost pro sociální hygienu v Chicagu rozeslala před čtyřmi roky všem lékařským a právnickým listům a spolkům leták, který též v některých denních listech otištěn byl, v němž bylo poukázáno, jak nebezpečnou měrou přibylo během posledních třiceti let osob duševně méně cenných, zatížených. Veřejná dobročinnost i státní prostředky jsou každodenně nuceny na ně velikými obnosy přispívati, a proto každý vlastimilovný občan s radostí uvítá prostředek, jenž by zamezil nedozírné přibývání »rozených zločinců«.

Prostředek navrhovaný, vykleštění, je tím více doporučení hodným, poněvadž záleží v nepatrné operaci, která může bez bolesti a nebezpečí, ba i bez ztráty pohlavních pocitů provedena býti.

Letákem tímto měla býti učiněna nálada a připravena půda pro všeobecný zákon Přípravou k němu byly již některé přísné zákazy manželské pro duševně méně cenné, které rozličné státy severoamerické vydaly. Odtud pak k zákonitému vykleštění zbýval pouze krok. Aby tento krok snáze byl učiněn, bylo úlohou letáku. Tento krok učinil nejprve stát Indiana r. 1907 a získal tím jakési slávy. Tam bylo vydáno toto nařízení: »Jestliže v státních ústavech pro zločince, blbce a choromyslné komise, skládající se

z odborníkův a dozorčích orgánů, vydá dobrozdání, dle něhož není si přáti dalšího rozmnožování dotyčných individuí a polepšení jejich duševního stavu není pravděpodobno, jest povinností chirurgů toho kterého ústavu, aby na nich vykonali operaci, která by nejjistěji zabránila jejich rozmnožování.«

Na základě tohoto zákona byli během $4^1/_4$ roku 873 mužové sterilisováni; největší část jich byli zločinci.

V Kalifornii odhlasovali zákonodárci r. 1909 kastraci pro takové státní občany, kteří byli dvakráte odsouzeni pro zločiny proti mravopočestnosti anebo třikráte pro jiné zločiny. Když generální státní zástupce zkoumal právní stránku zákona, nedal souhlasu k úplnému vykleštění, ale pouze k sterilisaci (jako v Indianě). Při tom poukázal na důležitou okolnost, která měla býti do zákona pojata, že totiž nařízení operace má býti vyhrazeno soudu jako část trestu za některé zločiny. Tím však pozbyla tato otázka rázu opatření lékařského a přesunuta na pole judicielní, zároveň však jak zločinci operovanému, tak i jeho rodině, resp. příbuzenstvu odňata příležitost a zastavena cesta k žalobám a stížnostem na chirurgy.

Ve státě Konnektikut přijat byl zákon sterilisační r. 1909 a současně stanoveno, ve kterých ústavech operace může a smí býti provedena.

Tak poskytnuta záruka, že ji konati budou pouze odborně vzdělaní lékaři, kteří fungují v tom případě jako státní úředníci. Aby čeleno bylo možnému zneužití zákona, pohrozeno trestem 1000 dolarů aneb pětiletým vězením všem, kdož by neoprávněně operaci provedli aneb k její provedení jakkoli nápomocni byli. Té příležitosti tedy současně použito k tomu, aby zabráněno bylo zlo, jež hrozí zachvátiti (též již i v Evropě, Francii, Německu a jinde) široké kruhy společnosti. Již dnes je totiž mnoho paní, které nikoliv z lékařských, nýbrž z hospodářských příčin aneb z pohodlí dávají na sobě zmíněnou operaci vykonati. Rovněž dávno jest známo, že někteří světáci dávají si röntgenovati jisté tělesné orgány, aby se mohli »vyžiti«, tělesných rozkoší zakusiti, ale alimentačních poplatků nemusili platiti. Jakýsi operatér v Porýní rozesílal lékařům cirkuláře, v nichž je žádal za to, aby mu »pacienty« toho druhu posílali.

Zatím byla i v Evropě otázka sterilisace zločinců diskutována. Psychiatr dr. Naike, odborník zvučného jména, byl první, který doporučoval kastraci jako obranný prostředek proti zločinu. Na prvém místě stojí Švýcary. Jako v Americe, i ve Švýcařích uváděny jsou pro kastraci důvody: veliká břemena, jimiž stiženy jsou jak veřejná dobročinnost, tak i státní prostředky výdaji na různé ústavy, zabránění znehodnoceného dorostu a příznivější stav, kterého se operací operovaným dostane. Pro pohlavně ohroženého, jenž by pro své činy buď do vězení neb do káznice byl odsouzen, jest lépe, může-li po operaci býti propuštěn na svobodu.

I jiné státy evropské zajisté zaujmou během času své sta-

novisko v této otázce, jejíž diskuse jest v plném proudu, a poněvadž psychiatři téměř všickni jsou pro sterilisaci, rozhodnou věc definitivně juristé.

Co se týče mravní stránky sterilisace, lze asi toto za správné považovati:

1. Zákonodárce má právo pojmouti sterilisaci zločinců určitého druhu jako trest do zákoníka. Neboť, přísluší-li mu právo trestati smrtí, přísluší mu zajisté i právo menšího důsledku, které pouze jistou životní činnost zamezuje. Kdyby tedy zákon o sterilisaci byl vydán, bylo by možno s ním souhlasiti

2. Sterilisaci méně cenných individuí všeho druhu, jejichž duševní defekt jest příčinou opětovaných přečinů proti veřejné mravnosti, nutno posuzovati se stanoviska všeobecného dobra bonum commune. Žádá-li obecné dobro společnosti nutně takové operace, není pochybnosti, že jest dovolena.

3. Nesnadnější jest odpověď na otázku, zda a kdy soukromé dobro, na př. ochrana méně cenného zločince proti mravopočestnosti před sebou samým operaci dovoluje. Nelze popříti, že jsou případy, v nichž na první pohled se zdá lepším, aby sterilisace byla provedena, jedná li se o slabocha, který svého nebezpečného pudu nedovede zkrotiti. Pravíme: na první pohled. Neboť zda jest jisto, že pud sám zanikne, bude-li sterilisace provedena? Než to jest již otázka druhého řádu; účelem těchto řádků jest upozorniti na nejnovější ochranné snahy, zamezovati zločiny.

Črty ze života ruských konvertitů.

1. Vladimír Sergějevič Pečérin.

Mezi vynikajícími ruskými obrácenci první polovice XIX. stol., jakými byli kníže Ivan Gagárin, hrabě Šuválov, Ivan Martýnov, kníže Feodor Golicyn, kněžna Alžběta Golicyna, kněžny Volkonské, Natalie Naryškina, Sofie Svěčina a j., zaujímá jedno z předních míst na slovo vzatý hellenista *Vladimír Sergějevič Pečérin*, jehož činnost, ačkoli v širších kruzích méně známá, byla velice záslužná a blahodárná. Narozený 15. července 1807 z nebohatých šlechtických rodičů v selu Dymerce, kijevské gubernie, vstoupil po předchozím domácím vzdělání jako 22letý student na historicko-filologickou fakultu petrohradské university, kterouž r. 1831 samojediný z celého ročníku ukončil jako kandidát filologie. Byv nějaký čas docentem na prvém gymnasiu, poslán byl za hranice k vůli přípravě na professuru a po dvou letech jmenován mimořádným professorem řecké literatury a starožitností na moskevské universitě. Přednášky Pečerina vynikaly, dle svědectví známého slavjanofila Jurije Samarina, svěžestí látky a uměleckou zaokrouhleností. Professor Buslajev podotýká o něm, jak výtečně vykládal svým posluchačům Homera a Sofokla a jak mistrně překládal jejich verše zvučným literárním slo-

hem. Avšak tehdejší společenské a osvětové poměry svíraly a hnětly badavého ducha Pečerina tak, že se konečně rozhodl opustiti Rusko *navždy*.*) Aby si nastřádal na cestu potřebných peněz, jal se dávati privátní lekce, omezil se nejnutnějším, stranil se styků s bývalými soudruhy a v červenci r. 1836 rozloučil se s otčinou, kterou však stále vřele miloval.

Příčinu odjezdu Pečerina nejlépe vysvětluje jeho odpověď na dopis tehdejšího protektora moskevského učebného okruhu, hraběte S. G. Stréganova, který si velice vážil mladého nadějného učence a zval ho zpět do Moskvy. »Vy jste mne vyzval (z Petrohradu) do Moskvy,« píše Pečerin mimo jiné. »Ach, pane hrabě, jak mnoho zlého, sám toho nechtě, jste mi tím způsobil! Když jsem uviděl ten hrubý, zvířecí život, ty skleslé bytosti, ty lidi bez víry, bez Boha, žijící jen proto, aby shromážděli peníze a krmili se jako dobytčata; lidi, na jichž čele darmo bys hledal pečeť jejich Tvůrce — když jsem vše to spatřil, tušil jsem i svou záhubu! Viděl jsem se odsouzena tráviti s těmito lidmi celý svůj život. Říkal jsem sobě: kdož ví, snad čas, zvyk, přivedou i tebe k stejným výsledkům, snad budeš nucen snížiti se do úrovně těch lidí, jimiž nyní zhrzíš. Tu se mé duše zmocnilo hrozné zoufalství, neukojitelná tesknota . . . I podnikl jsem rozhodný zápas s obklopujícím mne materialismem, začal jsem vésti život asketický; živil jsem se chlebem a olivami, v noci míval jsem vidění. V jednu z takových nocí uslyšel jsem hlas mého Boha, onen přísný a strašný hlas, který zachvěl všemi strunami mé duše. Hlas ten zvolal: »Co tu děláš? Zde není pro tebe budoucnosti! Vstaň, opust kraj tvých otců! Vezmi mou svatou korouhev! Vezmi můj těžký kříž a nes ho, jestli třeba, až do Golgoty!« Uslyšev hlas ten, umínil jsem si poslechnouti ho.«

Opustiv Rusko, trpěl Pečerin první čas velikou nouzi, živě se hlavně lekcemi, velmi špatně placenými. Z Německa odjel do Švýcar, pak do Francie a konečně se usadil v Belgii. Z dosud zachovalé korrespondence Pečerina s jeho přáteli jest patrno, že hned v prvních letech po svém příjezdu z Ruska klonil se vždy více ke katolické církvi. Důkladné studie bohoslovné a bedlivé všímání si práce a působení katolického duchovenstva přiměli konečně Pečerina, že se stal katolíkem z nejhlubšího přesvědčení. Akt jeho sjednocení vykonán r. 1840 v Saint-Thronu, v Belgii, o čemž velice tklivým dopisem zpravil své staré rodiče, kde jim zároveň oznamuje své pevné rozhodnutí státi se mnichem řádu redemptoristů a vyprošuje si k tomu jejich požehnání. V říjnu téhož roku vstoupil jako 33letý novic do kláštera redemptoristů v Saint-Thronu, příštím rokem převeden do Vittemu a odtud do

*) Svědčí o tom jeho korrespondence se známým ruským publicistou a exulantem Alexandrem Hercenem (IX. sv. Spisů Hercena), kde píše, že Rusko jest schopno rozvíjeti pouze »hmotnou moc«, »materielní vědu« a že mu dán v úděl jenom »hmotný svět«, při čemž volá: »Co jest nám věřícím v nesmrtelnost duše a v budoucí život do této chvílové civilisace? Já nikdy nebudu poddaným Ruska.«

Liége k vůli hlubším bohovědným studiím, kde 10. září r. 1873 vysvěcen trierským arcibiskupem d'Argento na kněze. Po vysvěcení vrátil se Pečerin do svého kláštera ve Vittemu, kde vyučoval v tamní missionářské škole, načež sám konal missie v Brugge a v Paříži, a konečně poslán svým převorem do Anglie, v níž blahodárně působil až do své smrti, získav si vděk nejen současníků, nýbrž i potomstva. První tři roky pracoval jako missionář hlavně ve Falmouthu a Devonshiru, načež r. 1848 přesídlil do Londýna, odkud každého roku vyjížděl na missie, při nichž navštěvoval i nejzapadlejší místnosti Irska. Když byl v irském městě Limmeriku založen první redemptoristský klášter, ubytoval se v něm i Pečerin a záhy si tam zjednal svojí horlivostí a vzorným životem lásku a důvěru všeho obyvatelstva. Dle svědectví vrstevníků byl považován za nejvýtečnějšího irského kazatele, na jeho kázání se zástupy přímo valily a mnozí posluchači přicházeli ke klášterní ohradě již o čtvrté hodině ranní, aby mohli najíti místa v kostele. Některá kázání Pečerina, vydaná jeho ctiteli, zachovala se dodnes. Tato neúnavná činnost horlivého missionáře, opětovaná den co den a trvající dlouhou řadu let, získala mu všeobecnou úctu a příchylnost katolických Irčanův.

Vedle toho však očekávalo jej veliké příkoří následkem protestantských piklů. Anglikánské duchovenstvo pohlíželo nevražívě na bystrý rozvoj katolicismu v Anglii, o jehož úspěch velikou zásluhu měl O. Vladimír a obvinilo jej, že se dopustil těžké urážky anglikánského náboženství a rouhání spálením protestantské bible. Příčinu k tomu zavdala následující událost:

V říjnu roku 1855 vyjel p. Vladimír s několika jinými redemptoristy na obvyklé missie. Káraje na kázání v Kingstovnu rozličné neřesti, vystoupil též ostře proti soudobé nemravné literatuře a dovodiv její zhoubné účinky, vyzval své posluchače, aby dle příkladu prvních křesťanů sebrali podobné knihy a přinesli k němu. Při veliké oblíbenosti Pečerina mezi Irčany bylo tomuto jeho přání ochotně vyhověno, on pak dal všechen ten k němu dostavený pornografický tisk odvézti do kostelního dvora a v neděli 5. listopadu tam spáliti. Někteří přítomní protestanté podali naň však žalobu, an prý viděli, kterak s jinými knihami dal spáliti též protestantskou bibli.

Následkem toho nastalo vyšetřování a P. Pečerin pohnán k zodpovědnosti před soudem v Dublině, jehož předseda a státní zástupce byli dle tvrzení tamních novin známi jako zarytí nepřátelé katolicismu Jako obhájce vystoupil znamenitý irský advokát, později lord-kancléř Irska Tomáš O' Haughan. Porota skládala se na polovic z katolíků a protestantů. Výpovědi obviňovacích svědků si odporovaly. Jeden z nich, anglikánský pastor, byv soudci vyzván, aby stvrdil přísahou, že mezi spálenými knihami byla protestantská bible, zpěčoval se přísahati a na otázku, proč jako duchovní osoba nevystoupil proti takové profanaci, mlčel, nevěda, co na to říci. Obhájce, vida strannické chování se soudců k svědkům, zřekl se dalších dotazů jich, osvědčiv, že roz-

sudek o vině či nevině P. Pečerina ponechává svědomí porotců. Po skončeném průvodním líčení a řeči státního zástupce ujal se slova O' Haughan, jehož obhajoba vyslechnuta jak porotou a obecenstvem, tak rovněž i soudci s velikým zájmem.

Dříve než přešel k vlastnímu předmětu, zmínil se o činnosti P. Pečerina, jejž vylíčil jako muže nevšedního, vynikajícího jak ryzostí charakteru, tak i stanoviskem, které zaujímá. Jest vzorný křesťanský kněz, výmluvný řečník, znamenitý učenec. Pocházeje ze šlechtického rodu, byl ve své vlasti vážen a ceněn, zaujímal čestné místo na rodné universitě, otvírala se mu skvělá budoucnost. On se však vzdal všech světských výhod, přetrhl všecky zemské pásky, když mu svědomí a cit povinnosti kázali přinésti tuto obět. Zřekl se otčiny, příbuzenstva, milých přátel, potlačil jinak oprávněnou touhu po cti a vyznamenání a na místě toho zvolil chudobu a sebezapření, zasvětiv se cele službě kříže. Již dlouhá léta pracuje o duchovní obrodě svých bližních, nikoli však cestou vášnivých náboženských hádek nebo podněcováním sektářských sporů, nýbrž neustálou snahou očistiti jejich mravní stránku a zušlechtiti veškerý jejich život. Účinným působením své výmluvnosti, neochvějností svého přesvědčení a uchvacující silou svého příkladu domohl se neobyčejných úspěchů. K takovému muži — pokračoval O' Haughan — nemohu necítiti nejhlubší účast, vida jej stojícího v cizím kraji před soudním tribunálem, obviněného z rouhání nad Písmem sv., které jest mu přece nade vše drahým, a z pohrdání božským učením, k vůli kterému opustil vše, co milo člověku. Tento můj soucit však přechází v obavu, když uvažuji, jakých prostředků bylo užito, aby výsledek procesu byl již předurčen a s jakým úsilím byly šířeny přehnané zprávy, křivá svědectví a zlostné pomluvy. — Vylíčiv na to blahodárnou činnost redemptoristů v Irsku, přešel obhájce k samé záležitosti a na základě vrátkých a sobě odporujících údajů svědků dokázal úplnou nevinu P. Pečerina. Po vývodech předsedy a půl druhé hodiny trvavší poradě porotců byl vynesen osvobozující rozsudek, akklamovaný obecenstvem v soudní síni a před soudní budovou s velikým nadšením. Když se P. Vladimír objevil na ulici, byl uvítán zástupy s jásotem a za hlučného potlesku a neutuchajících ovací byl provázen až do svého kláštera. Večer bylo celé město k jeho poctě osvětleno.

Po tomto procesu pobyl P. Pečerin ještě šest let u redemptoristů v Limmeriku, načež na konci r. 1860 byl ku svému přání převeden do kláštera přísného řádu trappistů v jižním Irsku. Avšak slabé zdraví a častá churavost donutily jej opustiti klášter ten již po uplynutí dvou měsíců. Ku přání dublinského arcibiskupa, kardinála Collena, stal se nyní světským knězem a duchovním správcem hlavní městské nemocnice Mater Misericordiae, kde strávil posledních 23 let svého žití. Nedbaje tehdáž často řádící cholerové epidemie a svého pokročilého věku, navštěvoval Pečerin nemocné každodenně třikráte, těšil je, přisluhoval jim svátostmi. Již o sedmé hodině ranní bylo pokaždé viděti Otce Vla-

dimíra, obcházejícího nemocné, z nichž pro každého měl slova povzbuzení a útěchy, a toto horlivé plnění jeho úřadu zjednalo mu hlubokou úctu a upřímnou lásku nejen trpících, nýbrž i lékařů a milosrdných sester.

Dostihnuv vysokého věku 79 let, O. Vladimír těžce onemocněl a byl dva měsíce ošetřován v té samé nemocnici, v níž dlouhou řadu let tak blahodějně působil. Sotva se poněkud zotavil, ujal se opět své duchovní práce, ale již na druhý den, 17. dubna roku 1885 náhle skonal, byv raněn mrtvicí. Zemřel jako pravý vojín Krista, vytrvav do poslední chvíle na svém stanovišti.

Na jeho pohřeb sjelo se duchovenstvo z celého širého okolí, sám dublinský arcibiskup sloužil zádušní mši a vykonal smuteční obřady, tisícové jeho farníků a ctitelů provodili zesnulého k místu odpočinku. Pochován byl v Dublině na glasnevinském hřbitově vedle hrobu znamenitého vůdce irského národa Daniele O' Connela a jiných irských výtečníků. Hrob jeho zdobí prostý žulový kříž s anglickým nápisem: »Postaven milosrdnými sestrami na památku ctihodného Otce P. Vladimíra Pečerina, po 23 roky duchovního správce nemocnice Mater Misericordiae. Zemřel 17. dubna 1885, 79 let stár. Odpočívej v pokoji.«

Požehnaná činnost P. Pečerina získala mu úctu nejen v Irsku a vůbec v celé Anglii, nýbrž došla v letech 50—70tých XIX. stol. chvalného uznání též v západní Evropě, i v kruzích nekatolických. Na sta knih a brožur, věnových památce O. Vladimíra, rozešlo se mezi jeho ctiteli a řídká irská rodina nechová u sebe jeho podobiznu. Za to v Rusku samém nebylo do nedávna o tomto vzácném rodáku téměř zmínky. Pouze »Russkaja Starina« a »Russkij Archiv« podaly o něm několik článků, a tehdejší redaktor »Moskevských Vědomostí«, M. Katkov, napadl jej několikráte ve svém denníku ještě za jeho života. V roce 1866 uveřejnil také »Den« Ivana Aksakova zaslaný mu V. S. Pečerinem dopis a báseň, začínající slovy:

Nepogib ja sreď krušéňja,
neprišel ješče moj čas,
i sreď búrnago volněňja
moj světilnik nepogas.

Nezhynul jsem v živlů vření,
ještě nepřišel můj čas,
v divém bouře rozvlnění
maják můj mi nepohas'.

To v redakci »Dne« vzbudilo naději na jeho návrat ku pravoslaví, která se ovšem neuskutečnila. K poslední periodě života Pečérina náleží asi též báseň: »Proč démon světozárnyj« (Pryč démone světlonoši), v němž se zračí jeho duševní nálada:

Za nebésnyja mečtánja
ja zemnúju žizň otdál,
I ťažélyj krest izgnáňja
Dobrovólno ja podjál.
Pod věnkóm moim těrnóvým,
V póté blědnago licá,
Pódvig trúdnyj i suróvyj
Soveršú ja do koncá.

Za tužby po nebeských věcech
jsem život zemský v obět dal,
a s dobrovolným odhodláním
kříž utrpení na se vzal.
Nechť bodá koruna mne z trní,
a tváře v potu poblednou,
přec svízele snah těžkých, velkých,
mne nevěrného neshlédnou.

O. Pečerina vzpomíná též vícekráte ve svém »Dnevniku« professor a censor Alexander Vasiljevič Nikitěnko, s nímž si Pečerin dopisoval. Těmito kusými zprávami omezovala se v Rusku do nedávna známost o životě a působení tohoto nevšedního muže. Teprve r. 1910 vyšel v Moskvě důkladný životopis znamenitého obrácence pod názvem »Žizň Vladimira Sergějeviča Pečerina«, a divným osudem jest jeho autorem žid, historik M. Heršenson, který se vzácnou pílí a pietou podjal se této práce.

2. Kněžna Alžběta Aleksějevna Golicyna.

Tato budoucí vzorná katolička a řeholnice narodila se dne 22. února r. 1795 v Petrohradě a byla dcerou knížete Aleksěje, mladšího bratra slavného polního maršálka Alexandra Golicyna a hraběnky Alexandry Protasové. Ve čtvrtém roce zemřel jí otec, a o další pečlivou výchovu dbala zbožná matka, která dceři, když dosáhla patnácti let, pod hlubokým tajemstvím vyjevila, že se již před desíti léty stala katoličkou. Toto sdělení mladou kněžnu přímo ohromilo: zdálo se jí, jakoby té chvíle mezi ní a matkou se rozevřela celá propast a zároveň pojala velikou nenávist ku katolicismu. Přechod matky připisovala výlučně nástrahám jesuitů i zavázala se slibem, při ranních a večerních modlitbách každodenně opětovaných, že nikdy svou víru nezmění. Tak činila po celé čtyři roky.

Nenadálá změna nastala v jejím smýšlení, když dospěvši 19 let, přišla nahodile do katolického chrámu svaté Kateřiny na pohřeb svého učitele vlašského jazyka. Návštěva ta měla za následek, že dosavadní nechut a zaujatost proti katolictví ustoupila vážnějšímu přemítání o něm. Dojem ten líčí kněžna v jednom svém dopise těmito slovy: »Sotvaže jsem vstoupila do chrámu, cítila jsem, kterak jakýsi vnitřní hlas mi praví: »Ty nyní katolickou církev nenávidíš, ale přijde den, kdy sama se staneš katoličkou.« Tato myšlenka tak mne dojala, že jsem po celou zádušní mši neustávala plakati, sama nevědouc, co jest příčinou mých slzí: smutek-li pro zemřelého učitele nebo tajemné duševní hnutí. I začala jsem pak přemýšleti, proč vlastně tak nenávidím katolickou církev a její duchovenstvo. Vždyť jest nenávist hříchem, a tomu-li tak, tedy nejen že nesmím na něm trvati, nýbrž jsem povinna i modliti se za ně.

Od této návštěvy katolického chrámu stal se v názorech kněžny na katolickou církev rozhodný obrat: již se k ní nechovala pohrdlivě a každý den vzývala Boha při svých modlitbách, aby osvítil její rozum a ukázal jí pravou cestu ku spáse duše. S takovou náladou odjela mladá kněžna na léto do svého rodového statku v smolenské gubernii, a tam vždy více dozrávalo v ní přesvědčení o jejích dřívějších nesprávných názorech na katolicismus. Přece však tajila první čas tuto změnu i před vlastní matkou.

Když se ku konci září vrátila do Petrohradu, zvěděla, že se jedna její sestřenice stala katoličkou. Zpravila ji o tom sama

konvertitka a nabídla jí zároveň ku přečtení neveliký rukopis, obsahující stručnou věrouku katolické církve, s vytknutými odchylkami jiných vyznání. Kněžna sice ve mnohém nesouhlasila se svou příbuznou, přela se s ní, ale vrátíc se domů, četla vnímavě celou noc daný jí rukopis a teprve k ránu usnula, při čemž po prvé vypustila ze svých modliteb slib, opakovaný po čtyři roky, že totiž nikdy nezmění svou víru. Mnohé pravdy, o nichž dříve pochybovala, staly se nyní po celé řadě jasných důvodů pro ni neochvějnými, nezvratnými. Po zralé úvaze rozhodla se konečně kněžna vyjeviti matce svůj úmysl státi se katoličkou. Veliké bylo ovšem překvapení a radost matky, když dcera po tomto sdělení ji prosila, aby pozvala dlícího tehdáž v Petrohradě jesuitu Otce Rozavéna,*) jenž ji měl náležitě připraviti ku přijetí do lůna katolické církve.

Po osmidenním cvičení vykonala kněžna u svého učitele zpověď a po prvé přijala Tělo Páně dle katolického obyčeje. Čím více se nyní seznamovala s katolickou naukou, tím jasněji se představoval jejímu duchovnímu zraku její pravý úkol, o čemž se v jedné rozmluvě zmínila P. Rozavenu. Ten však nemohl již teď uděliti žádné praktické rady, an v osudné noci na 21. listopadu 1815 vydán byl ukaz císaře Alexandra I. o vypovězení jesuitů z Ruska, a proto musil i P. Rozavén opustiti Petrohrad a přesídlil do Říma. Matka kněžny Alžběty, zpravená listem o jejím záměru, odepsala jí, že bude šťastna viděti dceru jako katolickou řeholnici, ale radila, aby za příčinou nastalého obratu odložila na nějaký čas provedení svého úmyslu. Duchovníkem kněžny stal se nyní kněz dominikán, kterýžto řád byl prozatím v Rusku ponechán.

Kněžna Alžběta si s P. Rozavénem pilně dopisovala a žádala jej vícekráte, aby byl nápomocen její touze vstoupiti do kláštera. Avšak teprve po osmi letech mohl P. Rozavén vyhověti tomuto přání a zaslal jí doporučení k abatyši kláštera nejsv. Srdce Ježíšova (Sacre Coeur) v Paříži. Kněžna odjela z Ruska společně s matkou a byla konečně 27. prosince 1826 jako novicka přijata do zmíněného kláštera. Po skončeném noviciátu poslána do Říma, kde 29. prosince 1828 složila klášterní sliby a svým ctnostným životem, poslušností, pokorou a přičinlivostí získala si záhy uznání a přichylnost představené kláštera.

---

*) P. Jean-Louis Rozavén de Liesseques (1792—1851), rodem Bretoňec, přibyl do Ruska r. 1814 k vybídnutí tehdejšího jenerála jesuitů Gabriela Grubera a přednášel filosofii v petrohradském ústavu pro šlechtice. Svojí neobyčejnou učeností a výmluvností získal katolicismu četných osob z vyšších společenských kruhů. Při nástupci P. Grubera, jenerálu Brzozewském, stal se faktickým správcem řádu a po vypovězení jesuitů z Petrohradu byl čtyři roky professorem dogmatického bohosloví a děkanem theologické fakulty jesuitské akademie v Polocku. Po vyhnání řádu z celého Ruska usadil se v Římě, kde jmenován assistentem francouzské jesuitské provincie. Napsal francouzsky celou řadu apologetických a polemických traktátů, v nichž důmyslně a přesvědčivě hájí katolickou církev a její učení proti fanatickým útokům jejích pravoslavných nepřátel.

R. 1834 sestra Alžběta se vrátila do Francie, jsouc jmenována hlavní sekretářkou řádu. V tomto úřadu projevila vzácné schopnosti a konala ho s řídkou energií a obětavostí, ačkoli byla dosud velice sesláblá následkem zimnice, kterou onemocněla ještě v Římě. Celý rok 1839 pobyla opět v Římě, kamž přijela ke konferencím ústředni správy kongregace a byla tam zvolena za pomocnici abatyše, načež poslána do Ameriky jako visitátorka tamních klášterů řádu.

V srpnu r. 1840 přibyla do svého nového působiště a zde věnovala veškeré své bohaté duševní nadání, všecku snahu a píli reorganisaci klášterů nejsv. Srdce Páně, jejich zvelebení a rozkvětu. Nejprve navštívila kláštery v San Louis, v San Francisco a v jiných městech Spojených Států. Její ušlechtilý zjev, přívětivost, lahodná povaha a v pravdě mateřská péče budily k ní všude mimovolnou úctu, naklonily jí srdce všech, kdekoli se objevila. 6. května 1841 dostihla konečně Nového Yorku, kde ihned začala pracovati o nutných reformách a rozvoji klášterní činnosti, a to tak horlivě, že již po šestiměsíčním pobytu domohla se znamenitých úspěchů.

Vedle usilovné práce o zájmech kláštera a četné korrespondence, s jejím úřadem spojené, nalezla ještě času namalovati pro klášterní kostel tři obrazy: nejsv. Srdce Ježíšova, Panny Marie a sv. archanděla Michaela. Zařídivši v New Yorku vše nutné, vydala se sestra Alžběta 19. října na dalekou cestu ku prohlídce klášterů nacházejících se téměř výlučně mezi divokými plemeny Ameriky. Za této visitace těžce se roznemohla a byla celých osm měsíců upoutána na lůžko, tak že teprve v červenci r. 1843 byla s to vrátiti se do New Yorku.

Sotva že se poněkud zotavila, vydala se neúnavná řeholnice na novou cestu k tak drahým jejímu srdci klášterům v Kanadě a odtud do San Louis, kde se u ní opět objevily příznaky zimnice. Nedbajíc rad a výstrah lékařů, aby vůči silnému řádění žluté zimnice v onom kraji od další visitace ustala, pokračovala v ní, navštěvujíc všude nemocné, těšíc je a povzbuzujíc k trpělivému snášení bolestí. Avšak již 1. prosince bylo též u ní pozorovati záchvaty té hrozné nemoci a po dvou dnech byla nucena ulehnouti, aby více nevstala. Tušíc blízký svůj konec, pravila několikráte lékaři: »Já se smrti nebojím, ano, přeji si ji, je-li to vůle boží.« Trpělivě, nenaříkajíc, snášela sestra Alžběta všechna muka strašné choroby. V podvečer svátku Neposkvrněného početí Panny Marie pozbyla vědomí a 8. prosince 1843 odevzdala svou čistou duši svému Spasiteli, kterého tak vroucně milovala.

Všichni, kdo znali zemřelou, spěchali vzdáti poslední hold její památce. Na její pohřeb sešlo se množství vděčného lidu, jehož pláč chvílemi přehlušoval zpěv kněží a kůru při zádušních obřadech a svědčil o velikém hoři nad nenahraditelnou ztrátou, způsobenou smrtí milované sestry Alžběty. Místní obyvatelé vzpomínají na ni dosud s hlubokou úctou a vděčností.

Tak skončila kněžna Alžběta Golicynová svůj blahodárný

život, jejž dle závětu Spasitele zasvětila službě menších bratří, odřeknouc se rodového sídla, bohatství a pohrdnuvši všemi radostmi a slávou světa, jaké jí skýtal její vznešený původ a vysoké společenské postavení.

A vše to způsobila v ní síla katolického přesvědčení.

Buď silný!

Výzva k životu.

Mladým mužům věnováno.

Od **Josefa Könna**, kaplana u sv. Mořice v Kolíně n. Rýnem. S biskupským svolením. (Chur. 12/X. 1908.) Přeložil **Hugo Červinka**, farář v Modřanech.

(Dokončení.)

IX. **Prostředky k čistotě**

I. Přirozené prostředky.

1. Buď silným!

Jsi li silným, zůstaneš čistým. Proto cvič svoji mladou vůli! Jest obrazem božské vůle, něco z božské všemohoucnosti leží jako zárodek v ní ukryto. Rozviň, cvič, zocel ji a budeš pevným, silným mužem. Pak neřekneš nikdy: já bych měl, já musím, ale nemohu, je to příliš těžké. Pak budeš znáti jen jediné slovo: Já chci! A tato vůle jest ze železa a láme železo. Ale takové vůle nedobudeš si jedním dnem. Kdo pak by se stal jedním dnem mistrem v zápasu, v tělocviku, v porážení stromů? Ale každého dne máš *něco* činiti, abys cvičil svoji sílu vůle. Příležitosti se naskytá nad míru. Tu je to pohled, jejž si odřekneš, slovo, jež potlačíš, i když ti na jazyku hoří, tu je to přesnost, ke které se přinutíš, nepříjemnost, kterou dobrovolně přejímáš, újma v jídle a pití, kterou si uložíš. To jsou maličkosti, ale jen jimi neopovrhuj, každá tě činí silnějším, jako každá nedbalost tebe vlažnějším, choulostivějším, zbabělejším činí. Bůh to ovšem dobře uvážil. Proto nedává člověku hned na počátku jeho života vstoupiti do boje o jeho čistotu. Dítě ho ještě nezná. Jeho vůle má se teprve v boji s menšími nepřáteli cvičiti a pak v boji o čistotu ukázati zač stojí. Proto se mu praví: »Buď silný a přemoz svůj hněv, aby ses více nehádal, buď silný a přemoz svoji mlsnost, abys více nemlsal; buď silný a odlož stranou všechnu bázeň, abys více nelhal; buď silným a zavaž se svým pořádkem, abys ho pěkně poslouchal! Byl-li člověk v těchto věcech statečný, může klidně jíti do těžkého boje. Naučil se panovati a tak snadno se pudům nepoddá. Je silný a proto čistý.

2 Buď zmužilý!

Nabyl-li jsi pevnosti, ukaž ji též před jinými. Ukaž jim, že jsi dosti silným, abys odepřel souhlas jejich špinavým řečem,

abys je opovržením trestal, i tenkráte, když se všichni ostatní smějí. Ukaž jim, že můžeš minouti svůdný obraz, nestydatou podívanou, dráždivý spis. Ukaž jim, že jsi dosti pevný, abys jednoduše se vyjádřil: Tuto špatnou knihu nebudu čísti, nepůjdu do tohoto dvojsmyslného divadla, i kdyby jiní to činili! Ukaž, že také v hodině zábavy jsi silný muž a máš železné zásady, že také při slavnosti a radosti ještě míru a čas znáš! Ukaž jim, že v jejich hrubých slovech, v jejich pustém, rozpustilém způsobu docela žádného hrdinství nevidíš, nýbrž jenom nedostatek sebekázně

3. Buď pracovitý!

Práce jest veliký prostředek k buzení a udržování síly vůle. Jsi-li dosti silným pravidelně a napiatě pracovati, jsi také silným proti vášni. Duše si žádá činnosti, zaměstnej ji úplně a nezbude jí žádné chvíle na zlé myšlenky a žádosti.

Tak je to též u tebe. Práce tě udržuje svěžím, živoucím, zdravým na duchu i na těle. Zahálka vysiluje, seslabuje, jest začátkem všech neřestí a zvláště neřestí tělesných. Jak by mohli lenocha upotřebiti k boji a přemáhání, když on chce míti všecko změkčelé a pohodlné. Co pak on ví o štěstí z věrně vyplněné povinnosti, co on ví o štěstí ze slavného vítězství, které člověku přináší každý vydobytý výsledek. Poznal lis toto štěstí a tuto radost, máš-li vědomí, že rosteš, že se povznášíš svojí mladou silou, tedy sám od sebe budeš opovrhovati tím, co tíží dolů k zemi, co než cokoliv jiného značí snížení, zneuctění. Proto buď bez omrzelosti při práci! Zařiď si svůj spánek; vstávej čerstvě a přesně!

II. Nadpřirozené prostředky.

1. Modli se.

Tvoje přirozená síla vůle nevystačí k zachování čistoty na dlouho. Proto: modli se! V modlitbě otvírá se duše všemocnému účinku božímu. Pozvedá se v jiný, vyšší svět. Veliké věčné myšlenky pronikají ducha; čisté povznášející obrazy naplňují obrazotvornost; mocné pohnutky uchvacují vůli a táhnou ji vzhůru. Bůh jest duši blízko; pros a obdržíš vítěznou sílu, která přemáhá každé pokušení. Ty jsi také Bohu blízko a myslíš teď na to, že tě vždy vidí, na každém místě a každé doby, ve dne i v noci.

Ale jistě jsi se již v pokušení modlil a přes to jsi padl. Viz, to nebyla žádná pravá modlitba. Tvé rty říkaly modlitbu a tvoje duše zamilovaně pokukovala na svůdnost hříchu. »Poněvadž jsem věděl,« pravil mudřec ve Starém Zákoně, »že bych jinak nemohl býti zdrželivý, než když by mi to od Boha dáno bylo, tedy jsem se obrátil se snažnou prosbou na Pána a volal jsem k němu z hloubi duše.« Je-li tvoje modlitba výkřikem v nouzi, který z hlubin srdce k nebi proniká, tedy uchvacuje tě

vzhůru všemohoucností daleko pryč nade všechny tísně a žádosti tvého těla.

Můžeš-li, vykonávej si cvičení duchovní čas od času ve správné, uzavřené formě v klášteře nebo v exercičním domě. Vždyť to již znáš a máš také čas na to; zkus to alespoň jenom jednou, a sám se přesvědčíš, že tyto dny počítati můžeš k nejplodnějším svého života a že dlouhý čas potom účinkují ve tvé duši.

2. Zpovídej se!

»Běda člověku, který o samotě stojí; když upadne, nemá nikoho, jenž by ho pozvedl.« (Eccl. 10, 4.) Těš se; ty nestojíš sám ve svém boji, máš přítele, kterého Bůh ti opatřil a zvláštní milostí pro tebe posvětil a vyzbrojil. Miluje tě jako dobrý otec svého syna, rozumí ti, jako rozumí lékař svému nemocnému. Tento přítel jest kněz, kterému jsi svěřil svoji duši, tvůj zpovědník. Proto nestraň se, neboj se ho nikdy. Věnuješ mu svoji důvěru, říkáš mu, co bys žádnému jinému člověku neřekl; proto jsi mu milým, milejším než každý jiný člověk, proto jest mu to nemožno málo tě ceniti, nebo docela tebou pohrdati.

Ale co pak to není (zneuctívající) pokořující pro mladého muže, před jiným člověkem pokleknouti a ze svých hříchů se vyznati? V dubnu 1898 zemřel v Pise universitní professor Karel Minali. Byl svobodným zednářem a potíral prudce církev. Několik měsíců před svojí smrtí šel do sebe a v přesvědčení, že zvráceně jednal, rozešel se s lží zednářskou a šel se vyzpovídat. Zneuctil se ten muž tím, že zmužile dle svého přesvědčení jednal? Augustin, veliký biskup hipponský, napsal knihu, kde hříchy a poblouzení svého života v trpkém zármutku před celým světem vyznává. Stojí snad proto světec ten menším před námi? Když dítě učinilo něco zlého, a ptal ses po tom a vyzná ti vše poctivě, zdali pak skutečně si neváží toho dítěte, jeho zmužilosti a jeho upřímnosti?

K účinkům zpovědi přichází pak ještě milost sv. přijímání. Sílí a živí svěží probudilý život. Jez jen z chleba silných a také ty pocítíš svoji sílu; pij z vína, z něhož panny pučí, a také ve tvém nitru se zmírní náchylnost ke hříchu. Jdeš-li často a dobře k této svátosti, zůstáváš čistým, nebo se staneš zase čistým. Konej ročně nedělní pobožnost k sv. Aloisiu.*)

3. Důvěřuj!

Příteli, stojíš v jaru svého života. Vzhůru jde tvá cesta. Ke světlu musíš růsti! Bůh ti dal sílu k tomu. Probuď ji ve svém nitru! Nevěs mdle a malomyslně hlavu k zemi! Ra ostně spěchej do boje! Zmužilému náleží vítězství! A kdybys tisíckráte

*) »Šestinedělní pobožnost k sv. Aloisiu.« S povolením nejd. knížearcibiskupského ordinariátu olomouckého. Tiskem a nákladem Jindřicha Guska v Kroměříži, kníž.-arcib. dvor. knihkupec.

padl, jakmile chceš, budeš vítězem. Můžeš a musíš ceny vydobýti. Máš úzkost ze své slabosti, z potměšilosti svého nepřítele a z lehkomyslnosti své krve, ó neváhej! Vždyť máš mocné pomocníky.

Svědkem tvého boje také jest Maria. Jak bys mohl býti zbabělým, když nejkrásnější a nejvznešenější ze všech žen s napětím a radostí na tebe dolů hledí. Pohled jejích očí, pokyn její ruky musí tvoji poslední sílu roznítiti, abys vše nasadil, bys jí hoden zůstal, abys její čistý obraz ve svých rukou pevně střežil. O ctnost andělskou bojuješ; proto jsou andělé tvoji společníci v boji, především tvůj anděl strážný.

Budiž svému Bohu věrný. Nečiň matce své žádné hanby! Vzhůru hlavu, veselé mít srdce! A teď s čerstvou nadějí na vítězství do svatého boje!

X. Volba stavu.

Čistota stojí tak ve středisku křesťanského života, že při volbě povolání člověka hlavní úlohu hraje. Každý z tří hlavních stavů, které církev rozeznává, stojí k této ctnosti ve zvláštním poměru.

1. Kněžský a řeholní stav.

Jeho členové slavným slibem před Bohem a církví se zavázali k věčnému panictví. Kdo se domnívá k tomu býti povolaným, má vážně sám u sebe jíti v poradu, své náklonnosti a úmysly poctivě zkoušeti, se zkušenými lidmi, zvláště se svým zpovědníkem o věci mluviti, především však s čistým srdcem a vytrvalou myslí za osvícení a sílu shůry prositi.

Církvi náleží veliký dík od lidstva, že své sluhy slavnostně zavazuje, aby dávali příklad panenského života. Dává tím každému, ať je ženat čili nic, na jevo, že je s milostí boží možno své pudy dokonale ovládati a přece šťastným člověkem býti Kladouc na to tak těžkou váhu, chrání mocně věrnost a svatost manželství, posiluje mysl a důvěru všech, kteří v boji stojí. Přináší-li člověk tuto obět svobodným srdcem a ze skutečné lásky k Bohu, náleží zajisté k nejšťastnějším, které tato země nosí.

2. Panický stav ve světě.

K tomu náležejí všichni, kteří ve světě žijí neženatí. Mnozí z nich nechtějí se ženiti, jiní by ovšem rádi chtěli, ale nedocházejí k manželství, poněvadž zevnější okolnosti jsou jim na překážku, nebo se jim nenaskytá pravá příležitost. Že tito lidé se minuli se svým povoláním, nesmíme naprosto říkati. Také v zevnějších okolnostech, také v zdánlivě náhodných příležitostech našeho života hraje úlohu ruka boží. Panický stav ve světě má také svůj veliký význam. Kolik požehnání již způsobili takoví o samotě stojící lidé v jiných rodinách ve všeobecnému dobru sloužících spolcích, na poli činnosti křesťanské lásky, v přímém podporování křesťanské práce duchovně pastýřské. Ovšem jsou

mezi nimi, kteří ve světě svobodní zůstávají, také takoví, kteří to činí jen ze sobectví, kteří pouze se štítí obtíží a obětí manželství, a tedy všechen svůj zájem, péči o své tělesné blaho věnují. Takoví lidé ovšem úplně se minuli svým životním cílem.

3. Manželství.

Poněvadž přirozená náchylnost člověka pudí k tomuto stavu, nepřijde ani na mysl mnohým, že ještě by musili zkoumati, zdali mají k tomu stavu povolání. A přece musí mnohé předchozí podmínky tu býti, má li člověk s vůlí boží do stavu manželského vstoupiti. Musí býti tělesně schopen, aby mohl snášeti břímě toho stavu; jisto jest, že musí býti prost povážlivých, lehce přenosných nemocí, jako souchotin a j. Musí býti duševně schopen k vyplnění svých nových povinností; aspoň nesmí míti tak těžké povahové chyby, že by štěstí v manželství nebo zdárnou výchovu dítek nemožnou činily jako opilství, štítění se práce a těm pod. Musí hospodářsky býti s to nutné potřeby rodiny, kterou zakládá, vydržovati. Má li štěstí manželské býti trvalé, musí býti založeno na Bohu a náboženství, a proto musíme dále požadovati, aby oba budoucí manželé měli jednu a tutéž víru.

Manželství uzavříti, nebo navázati poměr, když tyto podmínky nejsou splněny, byla by velmi hříšná lehkomyslnost. Ale když také tyto požadavky zde jsou, jest a zůstává vkročení do stavu manželského vždy ještě temnou, závažnou věcí. Proto má si člověk zajistiti vytrvalou modlitbou a čistým životem zvláštní řízení božské prozřetelnosti při volbě stavu. Výtečným k tomu prostředkem je šestinedělní pobožnost k sv. Aloisiu.

Literatura.

Zpráva o I. homiletickém kursu

»Jednoty katolických duchovních diecese brněnské« r. 1912 v Brně.

Dle stenografických zápisků sestavil Ladislav Zavadil. V Brně 1913. — Tiskem benediktinské knihtiskárny v Brně. — Nákladem »Jednoty«. — Cena 2 K. — Stran 160, 8⁰.

Jednou z nejdůležitějších činností kněze jest nesporně činnost jeho kazatelská. Jděte, učte; jděte, kažte; non me misit Christus baptizare, sed evangelizare; běda mně, kdybych nekázal; fides ex auditu, auditus autem per verbum Christi. Tyto a mnohé jiné výroky Písma sv. potvrzují jenom pravdu slov pronesených. Proto jest přirozeno, že církev od nejstarších dob se o to starala, aby její služebníci tomuto úřadu největší bedlivost a píli věnovali. A také každého času měla církev v řadách svých kněží znamenité řečníky, jichž sláva nezahynula jejich smrtí. Proto i v nejnovější době vycházejí z řad církevních představených i z řad duchovenstva snahy, aby homiletická činnost kněze co možná nejdokona-

lejší byla. Důkazem této starostlivé péče*) jest na př. Ordinariátní list diecese litoměřické, který před několika lety přinesl pěkný článek »O moderním kazatelství«. V pražské arcidiecesi položena na program pastýřských porad r. 1912 otázka: »Jaká kázání se pro dobu naši zvláště doporučují? (Kázání o náboženských časových otázkách, kázání cyklická, katechetická.) Čeho dlužno při tom dbáti co do obsahu i formy?« Z téže snahy vyšla též myšlenka homiletických sjezdů. První, pokud pisateli známo, byl pořádán v září r. 1910 v Ravensburgu u jezera bodamského, jedním z hlavních řečníků byl biskup dr. Pavel z Kepplerů, který vydal po sjezdu obsah svých přednášek ve formě knižní. Podobně byl pořádán homiletický sjezd za kardinála Nagla ve Vídni, r. 1912 v Litoměřicích a na podzim téhož roku v Brně — dvojjazyčný, česko-německý, pod protektorátem ndp. biskupa — a podobný sjezd se připravuje i v Praze.

Jest zbytečno líčiti výhodu sjezdů homiletických. Velikou chybou jest, že kněz, opustiv seminář, nemá skoro nikoho, kdo by jej upozornil na jeho vady při kázání, a působí-li na nějakém místě docela sám, nemá ani hrubě příležitosti poslechnouti jiného kazatele a z jeho buď dobrých aneb méně dobrých stránek pro sebe poučení čerpati. Tak se stává, že kněz, zvláště má-li od přirozenosti méně nadání řečnického, upadá v četné chyby, které se stávají jeho zvykem. U řeholníků shledáváme dobré řečníky, a to zejména proto, že u nich přísná kritika nepřestává s jejich posvěcením, ale pobádá stále k sebezdokonalení.

Poklesky duchovenstva proti zásadám rhetoriky duchovní se ovšem objevovaly vždycky. V naší literatuře máme pěkný spisek od Blahoslava: »*Vady kazatelů*«,**) napsaný asi r. 1571; koncem XVIII. stol. byly po Praze, po Čechách i ve Vídni rozšiřovány žíhavé brožurky: »*Geissel der Prediger*« a »*Predigtenkritik*«, jichž autorem byl dramatický spisovatel Fr. Guolfinger ze Steinsberka, který prý měl spolupracovníky Jiljího Chládka, professora pastorálky, Rafaela Ungara a též Dobrovského. I v nejnovější době neschází kritiků: »Volná Myšlenka« šmahem odsuzuje kázání jako vzor bezmyšlenkovitosti a v »Novém Věku« byla svého času výtka asi toho smyslu, že někteří kazatelé vyprazdňují kostely.

Mějme na mysli, co praví staré přísloví: Poëta nascitur, orator fit. Úřad kazatelský žádá stálého cvičení a důkladné přípravy; činnost kněze jest na mnoho různých odvětví rozptýlena: školská, kancelářská, liturgická, kazatelská atd.; tím se stává, že kněz nemá dosti času studovati obsáhlá díla theoretická, jichž ovšem literatura vykazuje slušnou řadu. Proto homiletický sjezd

*) Redakce upozorňuje též na články tohoto listu: roč. XV., str. 69, roč. XIX., str. 476.

**) Vydal jej z rukopisu žitavského r. 1876 Fr. A. Slavík; viz též Winter, Církevní život II., str. 882, který podává stručný obsah s pochvalou. »Je to spis, v němž se po tu chvíli kde kdo může učiti v rhetorice.«

jest znamenitým prostředkem k sebevzdělání a zdokonalení. Mluví několik řečníkův, odborníkův, o thematech nejdůležitějších, současně však theorii provází kázání slovutných kazatelů; též jest podána příležitost k rozhovoru o nejasných neb palčivých otázkách — stále tedy se ozývá *živé* slovo, theorie i praxe — to vše nelze oceniti, a tuším, že jest zbytečno šířiti slova o prospěšnosti homiletických sjezdů, jež bych nazval homiletickými exerciciemi.

Z usnesení výboru »Jednoty katol. duchovních diecese brněnské« vydána zpráva o homiletickém sjezdu brněnském tiskem. Z ní se dovídáme, že přesně dle programu (uveřejněného v loňském ročníku tohoto časopisu na str. 742) vedle úvodní řeči ndp. biskupa bylo celkem 11 odborných přednášek, 6 českých (2 prof. dr Kubíček z Olomouce: »Zajímavost kázání«, »Missál a breviář – pramen kázání«; 2 lektor dogmatiky Mezírka C. Ss. R. z Oboříště: »Dogmatika a kázání«, »Studium asketiky a kázání«; 1 prof. dr. Jindra z Hradce Králové: »Časovost kázání«; 1 prof. dr. Kupka z Brna: »Homilie«) a 5 německých (2 prof. dr. Jatsch z Prahy: »Význam Písma sv. pro kázání«, »Apologetika v kázání«; 2 prof. dr. Fischer z Videnavy:*) »Přednáška kázání«, »Příprava na kázání«; 1 prof. dr. Kupka z Brna: »Desítiminutová kázání«). Vedle toho byla každý ze tří sjezdových dnů jedna hodina věnována diskussi, kterýkoliv z účastníků mohl se přihlásiti ke slovu a svůj názor, dotaz a pod. v pětiminutové (nejdéle) řeči pronésti. Účastenství bylo vzhledem k pozdní roční době (22.—24. října) dosti četné, na 200 osob, nejvíce z diecese brněnské; ale byly zastoupeny i diecese: olomoucká (8), pražská (1), královéhradecká (5), vratislavská (1) a vídeňská (1). Po všecky tři dny konána k večeru kázání; první měl ndp. biskup, druhé opat Zavoral, který před lety jako kaplan v Jihlavi působil. Se sjezdem byla spojena rekollekce a sv. zpověď pro účastníky.

Jak již z jednotlivých themat patrno, obsahovaly přednášky stěžejní zásady homiletické, a lze obsah jich krátce shrnouti v otázky: Co kázati, jak kázati a kdy kázati. Nelze nám probírati jednotlivé řeči dopodrobna, budiž zde upozorněno na několik — většinou známých — pravidel:

Dobře se připrav! »Afferet ad dicendum *curae semper quantum plurimum poterit!*« (Quintilian, instit. 12, 9.)

Medituj; tištěných kázání užívej jen v případě nejvyšší potřeby, jinak se snižuješ a klesáš na stroj — fonograf! (K tomu třeba připomenouti, že někdy se nelze bez tištěných kázání obejíti, zvláště jedná-li se o cyklická kázání o určitém předmětě, jež konají různí kazatelé.)

Piš si kázání; — nemáš-li času k celému provedení, aspoň načrtni skizzu!

---

*) Weidenau — v rakouském Slezsku na hranicích pruských; jest tam konvikt a kněžský seminář pro rakouské příslušníky diecese vratislavské.

Kaž cyklicky! (Na jednom místě po celý rok kázali o nejsv. Svátosti, na jiné nedošlo; biskup Keppler k tomu podotýká: »Děje-li se tak bez solidního dogmatického základu a bez zdravé zbožnosti, děje-li se tak s onou zbožnou citlivostí a nasládlou pobožností, která otravuje část moderní eucharistické literatury, pak, myslím, není účinnějšího prostředku podkopati víru v nejsvětější Svátost.«)

Nekaž dlouze — nejdéle půl hodiny, ale za to co možná často. Pěti — desítiminutová kázání (ale jen po velmi svědomité přípravě) buďtež zavedena (dle přání † kard. Nagla, dle příkladu biskupů severoamerických) *při každé mši sv.* v neděli a ve svátek. (Ukázáno však též na potíže, které jsou spojeny s tím tam, kde následuje mnoho mší sv. [školních a pod.] za sebou; též sv. přijímáním mše sv. jsou prodlužovány.)

Kaž lidově, populárně, ale ne sprostě (uvedeny příklady z tištěných kázání); přihlížej k náladě posluchačů, jejich vzdělání, k duchu času, k důležitým politicko-církevním otázkám!

Příklady buďtež spolehlivé, pravdivé, nepřehnané!

Nežádej od posluchačův, aby byli askety, ale sám jím buď; in nonnulis certe tantum admirandi sunt sancti et non imitandi; buď kritickým při výběru událostí ze života světců!

Písmo sv., missál, brevíř, církevní rok buďtež hlavním pramenem kázání!

Homilie se příliš zanedbává na škodu posluchačů; káže se o zbytečnostech (na př. kázání o thematě Kristus a Budha) a důležité věci se pomíjejí.

Apologetika v kázání jest dnes nutna; ale námitky pronášej krátce, nekaž stále apologeticky; apologetika je duchovní boj, každý boj je však čímsi výjimečným. Tobě ať se nejedná o boj, ale hlavní věcí budiž poučení posluchačův a vzbuzení jistého dobrého úmyslu.

Nedrž se pouze perikop nedělních a svátečních, ale užij i jiných krásných míst Písma sv.; celá bible by měla býti vykládána. Tridentinum (sess. 24. De reform. c. 4) dí: »... saltem diebus festis, tempore autem jejuniorum Quadragesimae et Adventus quotidie, vel saltem tribus in hebdomada diebus ... *sacras Scripturas* divinamque legem annuntient.« (Tohoto způsobu se přidržuje zejména známý homilet dr. Karel Riedl.)

Kaž přirozeně, ne affektovaně, theatrálně, ale s nadšením, živě; možno-li, nechť tě někdo poslouchá a upozorní na chyby. Ve vídeňském alumnátě mají k tomu účelu fonograf; mnoho nedostatků se jím odstraňuje, alumni sami své chyby z něho poznávají.

Kázání příležitostná zavdala příčinu k delšímu rozhovoru. Někteří si přáli, aby byla co možná nejhojnější; při pohřbech a pod. lze prý promluviti i k těm, kteří jindy do kostela nepřijdou; jiní však radili k největší opatrnosti. Konečný názor byl ten, že ne na všech místech lze jednostejně postupovati; všeobecně zaváděti příležitostných řečí nelze; kazateli a jeho pastýřské opa-

trnosti budiž pozůstaveno, kdy a zda se mají příležitostná kázání konati.

V době voleb mluví někteří pánové výhradně o politice na kazatelně, jiní však se o ní ani nezmíní. Na to odvětil msgr. dr. Kupka: »Luštiti otázky ryze politické na kazatelně nesluší. Jsou však otázky politické, které těsně souvisejí s náboženstvím, a těch se kněz musí dotýkati. Ale i tyto otázky jest mnohem lépe řešiti ve spolcích než na kazatelně. Je-li toho však nutná potřeba, stane-li se nějaké veřejné pohoršení, pak nutno s kazatelny o otázkách takových se zmíniti. Zde však třeba ještě větší opatrnosti než při řečech příležitostných. Jinak ovšem věc se má, vydají-li na př. biskupové pastýřské listy, které nařízeno s kazatelen předčítati. Pak kazatel vyplňuje rozkaz mu daný.«

Jednou z nejdůležitějších zásad kazatelských jest: Vita clerici — evangelium populi. — Coepit Jesus facere et docere.

Co se týče hotových příruček kazatelských, učiněn návrh, aby povolaní činitelé vybrali ze starších i novějších sbírek jen skutečně cenné perly a pořídili z nich vzornou knihu. K tomu odvětil prof. Jatsch, že by to byla nesmírně obtížná práce při obsáhlosti homiletické literatury. Nad to: která instance má prohlásiti to či ono kázání vzorným. Jest to též věcí subjektivního ocenění; též se každé kázání všude nehodí. Jiný účastník podotkl, že *vzorná* by byla sbírka jen pro toho, kdo ji sestavil, prožil a kázal; v ústech jiného kazatele by ztratila kázání své působivosti, protože má jinou individualitu.

Jako kuriositu uvádíme návrh, aby pánům, kteří jsou na malých beneficiích a mají málo práce, bylo uloženo sepisovati, vydávati a připravovati spisy homiletické! Že byl návrh po zásluze odmítnut, netřeba připomínati.

Na konec přijata též resoluce, aby *co nejdříve* bylo opatřeno laciné katolické vydání Písma sv. v přiměřeném formátě pro lid, poněvadž protestantské texty houfně mezi lid katolický vnikají.

»Zprávu« můžeme co nejvřeleji doporučiti, žádný kněz ji neodloží bez velikého užitku. — K některým věcem se později obšírněji vrátíme. *R.*